

SUPĀSANĀHA CHARIA

BY

KSHMAṆA GAṆI.

EDITED WITH SANSKRIT EQUIVALENTS

BY

PANDIT HARGOVIND DAS T. SHETH, NYĀYA-VYĀKARANĪTĪTHA,

Lecturer in Sanskrit—Prakrit, Calcutta University; Author of "Haribhadra Sūtra
Charitra"; Late Editor of "Yashovijaya Jaina Granthamala" etc., etc.

BENARES

1919

Price Six Rupees.

Printed by Pt. Atma Ram Sharma
at the George Printing Works, Kalbhairo, Benares City .

AND

Published by V. G. Joshi, Manager,
Jaina Vividha Sahitya Shastra Mala Office, Benares City.

श्रीलक्ष्मणगणिविरचितं

सुपासनाह-चरित्रं ।

गृज्जदेशान्नगतराजधन्यपुरवास्तव्येन श्रेष्ठित्रिकपचन्द्रतनूजेन कलिकाताविश्वविद्यालये
संस्कृत-प्राकृताध्यापक-परीसंकेण न्याय-व्याकरणतीर्थपदवीकेन पण्डित-

हरगोविन्ददासेन

संशोधितं संस्कृतच्छायया विभूषितं च ।

धीरसंघत् २४४५ ।

सम्पर्णम् ।

यस्यानन्यसमं मदेन रहितं पाण्डित्यमत्युज्ज्वलं
वाणी चन्दनशीतला जनमनः—संतापसंहारिणी ।
इष्टेऽनिष्टतरे च वस्तुनिचये चेतो विकारोज्झितं
वाह्याडम्बरवर्जिता परहिताधाने भट्टतिः शुभा ॥ १ ॥

अन्ये चापि गुणाः सुधांशुविमला गाम्भीर्यधैर्यादय-
स्तत्तत्पूर्वमहर्षिचारुचरितं सत्यापयन्ति ध्रुवम् ।
तस्य श्रीमुनिराजराजविजयस्येदं कराम्भोरुहे
भक्त्या पुस्तकमर्पयामि कृपया तस्यैव संपादितम् ॥ २ ॥

संपादकः ।

राधसाहेब लोकमान्य आत्मारामभाई हरकचंद शेटजी.

तवेगांव टमटोर—जि० पुणे.

सहायकों के शुभ नाम ।

यह प्राकृतभाषाका प्राचीन और विस्तीर्ण ग्रन्थ का सानुवाद प्रकाशनका पवित्र कार्यमें भातःस्मरणीय मुनि महाराज श्री राजविजयजीके सदुपदेशसे जिन सदृष्टस्थानोंमें उल्लेखनीय आर्थिक सहायता करके अपनी धार्मिकता और शासनमिष्टताके साथ उदारताका परिचय दिया है उन महानुभावोंके साधुवादाई नाम और मद्दकी रकम इस प्रकार है । जिसमें श्रीयुत मोहनलालभाई खुशालचंद, जिसने इस कार्यकी पहल की है; श्रीयुत शामचंद केवलदास, जिसकी तर्फसे सबसे अधिक मद्द की गई है; और श्रीयुत राव साहेव आत्माराम भाई हरखचंद, जो जैनधर्मावलम्बी न होने पर भी जैन साहित्यकी तर्फ क्रियात्मक अनुराग रखते हैं, विशेषतः धन्यवादके पात्र हैं ।

रकम ।	नाम ।	स्थान ।
५००)	शेठ मोहनलाल खुशालचंद	पूना
७००)	शेठ शामचंद केवलचंद संघवी	तळेगाम ढमढेरा (पूना)
१२५)	राव साहेव आत्मारामभाई हरखचंद	”
२५०)	शेठ जमनादास माणेरुचंद	पूना
१००)	शेठ शिवराम कस्तूरचंद	”
१२५)	शेठ चुन्नीलाल गणेश	तळेगाम ढमढेरा (पूना)
७५)	शेठ बालूभाई भैमचंद	”
१५०)	शेठ खूबचंद रामचंद	येवला (नामिक)
१००)	शेठ राहोबा रामचंद	माहाडा (सोलापुर)
३००)	शेठ वीरचंदजी हिंदुमलजी	धारसा ”
१००)	शेठ कनकमलजी दर्लीचंदजी द्वारा	अहमदनगर
७५)	शेठ रवचंद लालचंद	जूनेर (पूना)
३९७)	प्रकीर्ण	

प्रस्तावना ।

अयं सुपार्श्वनाथचरितनामा पद्यात्मको विस्तीर्णः प्राकृतग्रन्थः । सप्तपतीर्यकरस्य भगवतः सुपार्श्वनाथस्य चरितमत्र प्रतिपाद्यो विषयो ग्रन्थनाम्नैव प्रकटः । भगवदुपदेशप्रस्ताव एवास्य ग्रन्थस्य महान्तर्मशंभवरुणद्धि । तत्र श्रावकाणां सम्यक्त्वमूलानि द्वादश व्रतानि, प्रत्येकं तेषां पञ्च पञ्चाति-चारान् (दूषणानि) चाधिकृत्य व्रतपालने सुफलोपलम्भः, अतिचाराधाने च समुचितो दण्डवि-धिरेकैककथाद्वारा समुपदिष्टः । प्रायः प्रत्येकमपि कथायाः केवलं व्रताद्युपदेशविधायेव पर्यवसानम-कृत्वा प्रसङ्गानुसंधानपुरस्सरं कस्यांचिद् शुद्धिमाहात्म्यम्, क्वचित् कलाकौशल्यम्, कापि वासना-वैषम्यम्, क्वचन प्रकृतिप्रभावम्, कुत्रापि च तत्त्वरहस्यादिकं सरलेनाथ च सरसेन रचनासंदर्भेण व्यावर्णयन् ग्रन्थकारः स्वसमयविद्यमानस्य लौकिकाचार-व्यवहारस्य, सामाजिकप्रथायाः, राजकीय-परिस्थितेः, धार्मिकभावस्य, नैतिकजीवनस्य, अन्यस्यापि च तादृशस्यानुपङ्गिकस्य ज्ञातव्यवस्तुनः समुल्लेखं विहितवान् । अतोऽयं ग्रन्थो यथा जैनधर्मावलम्बिनां धार्मिकशिक्षाविषयत्वेनोपकारकता-माकलयति, अन्येषामपि काव्यरसास्वादरतिकानां रसिकानां, पुरातत्त्वानुसंधानैकलक्षणां दक्षाणां, भारतवर्षीयभाषातत्त्वपरिशीलनोद्युक्तानां चाभियुक्तानां तथैवोपयोगिताभाववदति, इति संप्रधार्य, अद्याप्यमुद्रितस्यास्य ग्रन्थस्य संपादनकर्मणि व्यापृतोऽभवम् ।

इतरप्राकृतकाव्यग्रन्थेष्विव प्रकृतग्रन्थे परिच्छेदरूपः, आश्वासकात्मकः, सैगैस्वरूपः, अन्यो वा कश्चन तादृशः प्रकरणविभागो नोपलब्धः, अथ च गौरुवध इव गाथाङ्कानामखण्डितप्रवाहो याव-दन्तं ग्रन्थस्यास्य पुरातनादर्शोपुस्तकेषु दृष्टः, केवलं भगवतः पूर्वभवद्वयवर्णनपरिसमाप्त्यनुपान्त्यगाथायां “पढमपत्थावो” इति, उपसंहारवाक्ये “इय सिरिसुपासनाहचरिए पढमो वीओ सुरचवो अ समत्तो” इति च; दीक्षावर्णनावसानेऽन्त्यगाथायां “डुइयपत्थावो” इति; केवलज्ञानोत्पत्त्युपक्रमान्ते “इति श्रीसुपार्श्वजिनचरित्रे केवलज्ञानश्रीप्राप्तिः” इति; पवमेव च ततः परं प्रत्येककथावसाने “इति सम्यक्त्वप्रशंसायां चम्पकमालाकथा-नकं समाप्तम्” इत्याद्याकारोर्णि संस्कृतभाषायामेवोपसंहारवाक्यान्त्युपलब्धानि । अतो गाथा-ङ्कांस्तेष्वेव ग्रन्थकाराभिमतेषु स्थानेषु विभज्य तदुल्लेखानुसारी प्रकरणविभागो विहितः; ग्रन्थकारेणा-न्तरान्तरा प्रमाणरूपेणोद्भूताः संस्कृतश्लोकाश्च प्रवाहागतेन पद्याङ्केन विरहय्य लघ्वक्षरेषु मुद्रिताः; पाठकगणः सौकर्येण तद्भेदं विदां करोत्विति ।

१ यथा सुरसुन्दरीदी । २ यथा सेतुबन्धे । ३ यथा कुमारपालचरिते (प्राकृतद्वयाग्रये) ।

प्रस्तुतग्रन्थस्य प्राकृतभाषामयत्वं प्रागेवोक्तम् । प्राकृतभाषा च, आसतामितरे, संस्कृतविदुषामपि संपत्तिं दुरवबोधः । प्राकृतव्याकरणातिरिक्तं प्राकृतसाहित्यग्रन्थपरिशीलनमवश्यमपेक्षते प्राकृतभाषाव-
बोधः । विना संस्कृतानुवादसाहाय्यं तत्परिशीलनं च नेपत्करम् । इति संस्कृतानुवादसद्वृत्तस्यैवास्य समुपकारकत्वमवधार्य, विहितेऽपि गवेषणे क्वापि प्राच्याचार्यविनिर्मितस्य संस्कृतानुवादम्, अनु-
वादीपयोगि विवरणं, विपमस्थानटिप्पणकं चा किञ्चिदप्यनासाद्य, तत्करणेऽपि प्रयत्निकार्यम् ।

प्राकृतस्य संस्कृतानुवादः (न तु टीका) प्राच्यग्रन्थेष्वपि क्रमेण यावत्संभवं तत्परितरूपकैः
(अभिन्नप्रकृतिकैः) एव संस्कृतशब्दैर्विहितः, विशिष्टेन 'छाया' शब्देनाभिहितश्च विलोक्यते ।
एवंविधस्य छायास्वरूपस्यानुवादस्य नियन्त्रितशब्दपर्यायतया क्वचिद् भावसौन्दर्यदानिकारकत्वे
सत्यपि प्राकृतभाषावबोधजनकत्वेऽन्यसदृशं साहायकविधायकत्वमसाधारणो गुणः । इत्येवमेव गुणं,
यो वर्तमानसमयेऽस्त्युपयुक्तानां दधाति, अग्रेकृत्य प्राचीनरुढिमनुसरन्नत्रापि तादृशानुवाद(छाया)-
मेव विधाय मूलग्रन्थस्याधोभागे न्यवीविशम् ।

छायासामत्र या पद्धतिरङ्गीकृता, तस्या विषयेऽत्र क्रियमाणं किञ्चित्स्पर्शीकरणं, चाढं विश्व-
सिद्धि, औचित्यं नातिक्रमिष्यति;—

१ (क) यथा क्वचिदेकस्यापि तीर्थ-कुतूहल-वृहस्पत्यादेः संस्कृतशब्दस्य प्राकृतेऽनेकरूपाणि व्या-
करणनियमेन सिध्यन्ति, तथा क्वापि संपत्-पच-मय-सत्यप्रभृतेः प्राकृतस्याप्येकस्य शब्द-
रूपस्य नानाविधानि संस्कृतरूपाणि भवितुमर्हन्ति; सत्यप्येवम्, प्रकरणसंगतार्थकमेवैकं रूप
विधाय नान्यानि तत्रोपयुज्यन्त इति सुप्रसिद्धमेतत् । किन्तु यत्र प्रकरणसंगतान्यप्येकस्य
प्राकृतशब्दस्य नानाविधानि संस्कृतरूपाणि संभवन्ति, तत्राप्यन्यतरस्यैवोपादानं कृत्वा-
ऽन्यान्युपेक्षितानि, यथा—'सुहृय' शब्दस्य, (पृ० ३) प्रकरणाविरोधेन संगम्यमा-
नानां शुभकर-सुखकर-शुभतरशब्दानां त्रयाणामपि मध्य एकतम एव सुखकरशब्द आहतः,
अन्यानुपेक्षितौ, एकेनैव रूपेण पर्याप्तमयोजनत्वात्; एवं 'निश्चिञ्ज' प्रभृतेरपि निर्वृत्त-
निष्पत्ति-स्पष्टभूतादीनामेकतमस्यैवैकत्रोपादानम्, उक्तादेव कारणात्; रूपवैचित्र्यदर्शन-
स्यापि स्थलमेदेनेकतममपि भिन्नभिन्नं रूपमादाय यावत्संभवं साधितत्वात् ।

(ख) यत्र च श्लेषमङ्गलत्र पक्षद्वये पृथक् पृथक् संबध्यमानं रूपद्वयमप्याहतम्, अन्यथा भिन्न-

१ तिन्य, तुद (हे० प्रा० १, १०४); कोऊडल, वुऊडल, कोउडड (हे० प्रा० १, ११७);
पुडुन, पुडग, पडुम, पडम (हे० प्रा० १, ११९), मयस्मइ, मयप्फइ, मयप्पइ, नइस्मइ, नइप्फइ,
पइप्पइ, विइस्मइ, विइप्फइ, विइप्पइ, युइस्मइ, युइप्फइ, युइप्पइ, (हे० प्रा० २, १३७) । २
ममन्, ममान; पत्र, पात्र, प्रास; मद, मत. मृग, मृत; शम्प, शान, सार्थं स्वस्थ, स्वास्थ,
शन्त, मृत, ध्यायं, गात्र; म्नाथ ।

पक्षे तदर्थसंगतेः; केवलमुपमेयपक्षीयं रूपं मुख्यतः, उपमानपक्षीयं तु रूपं, भिन्नवर्णौ
रूपांशो वा गौणतया () एवंभूते कोष्ठके स्थापितः, यथा 'सावय' शब्दस्य (पृ०
३४८) श्रावक-श्वापदात्मकस्य रूपद्वयस्य मध्ये उपमेयपक्षीयं श्रावकरूपं प्रथममुपादाय, उप-
मानभूतारण्यपक्षीयं श्वापदरूपं कोष्ठके गृहीतम्; यथा च 'सयण' शब्दस्य (पृ० ३६९)
सदन-शयनरूपरूपद्वितयस्य मध्ये पुरपक्षीयं सदनं मुख्यतः, उपमानभूतजलधिजलपक्षीय-
शयनस्य भिन्नवर्णौशः 'शय' इति कोष्ठके, एवमन्यत्रापि सर्वत्र ।

(ग) यत्र पुनः श्लेषेऽपि पर्याप्तौ रूपद्वयादधिकस्यापि रूपस्य प्रकरणसंगतस्य संभवः, तत्राधि-
कस्य प्रागुक्तवदनावश्यकतयाऽनुपादानम्, यथा 'सप्पायारं' (पृ० ३४८) इत्यादौ
सर्पाकार-सर्पाधारात्मकस्य रूपद्वयस्यैव पक्षद्वयेऽपि पर्याप्ततयाऽधिकस्य 'सर्पाकार'
इत्यस्योपमानभूतारण्यपक्षे संभवत्संगतिकस्याप्यग्रहणम् ।

(घ) यत्र तु श्लेषे पक्षद्वयेऽप्येकैव शब्दरूपेणैकार्यकेन भिन्नार्थकेन वा निर्वाहः, तत्रैकस्माद्-
धिकं संभवदपि प्रकरणसंगतिमदपि नोपात्तम्, यथा 'वररचना' (पृ० ३०४) इत्यत्र
'वररत्ना' इत्यनेनैकेन रत्नशब्देनैव जलधिलहरिरूपोपमानपक्षे भार्यारूपोपमेयपक्षे च
(वराणि रत्नान्याभरणेषु यस्याः सा) पर्याप्ततया सुसंगतिकस्य संभवतश्च 'वररचना'
इतिरूपस्योपेक्षा; यथा वा 'सुरयणमहिचं' (पृ० ३६९) इत्यत्र 'सुररत्नमहितेनैकेनैव
शब्देन पक्षद्वयेऽपि निर्वाहाद्भ्यधिकस्य 'सुरजनमहितं' इत्यस्योपमानपक्षे घटमानस्याधि-
कस्य रूपस्यानुपादानम् । एवमन्यत्रापि । सर्वत्रापि पर्याप्तरूपमात्रस्यैव ग्रहणं, नाधिकस्ये-
त्यत्र निर्गमः ।

२ (क) कतिपयप्राकृतशब्दानां निष्पद्यमान एकार्थकेऽपि संस्कृतरूपद्वय एकं वर्णपरावृत्तिसहम्,
इतरत्र तत्परिवर्तनरहितं भवति, यथा प्राकृतस्य 'तूर' शब्दस्य संस्कृते तूर-तयै इति, मोर-
शब्दस्य च संस्कृते मोरै-मयूराविति । एतादृशस्थलेषु प्रायो वर्णपरावृत्तिरहितमेव रूपं
छायायामुपात्तम् ।

(ख) येषां तु द्वे अपि वर्णपरावृत्तिसहे एव, यथा 'सुख' शब्दस्य सुख-सौख्ये, 'कौञ्जहल'
स्य वा कुंतूहल-कौतूहले । तेषां ध्यानभेदेन कुत्रापि कतरदुपात्तम्, अविशेषात् ।

३ (क) तादृशा अप्यनेके सन्ति शब्दाः, येषां प्राकृतत्वे संस्कृतत्वे वा प्राच्यविदुषामपि मतभेदः, यथा
'चिह्न' शब्दस्य हेमचन्द्रमते प्राकृतत्वेऽपि दुर्गस्तं संस्कृतं मन्यते । 'द्रह' शब्दस्यान्यमते

१ अभिधानचिन्तामणौ २, २०० । २ हे० प्रा० १, १७१ सूत्रस्य वृत्तौ । २ अभिधान-
चिन्तामणौ ३, ५९० । ४ हे० प्रा० १, १८६ सूत्रवृत्तौ ।

संस्कृतत्वेऽपि हेमचन्द्रमते प्राकृतत्वेम् । 'णवरं' शब्दः केवलार्थे प्राकृतव्याकरणेषु निपात उक्तः, बहुभिर्विद्वद्भिश्च संस्कृतत्वेन तस्य प्रयोगः कृत उपलभ्यते^३ । 'चड' इति रहधातो-
रादेशो हेमचन्द्रेण विहितः, अथ चानेकेषु संस्कृतग्रन्थेषु 'चट' धातोर्व्यवहारो दृश्यते^४ ।
एवमेव 'धैः' प्रभृतीनां प्राकृतशब्दानां संस्कृते वैक्रियादिवद् विकुर्वितप्रमुखाणि रूपा-
ण्यपि विद्वद्भिः प्रयुक्तान्यनेकशो विलोक्यन्ते^५ । एतादृशेषु विवादापन्नेषु स्थलेषु सादृश्या-
नुबन्धितया संस्कृतत्वपक्ष एवात्र छायायां विशेषेणाहृतः; इतरस्यापि मतस्थाऽतिरस्करणीय-
त्वेन क्वचित् प्राकृतत्वमप्युरीकृतम् ।

(ख) 'महइ' इत्यादीनां पुनः सादृश्यानुबन्धितया 'महति' इति संस्कृतत्वपक्षं क्वचिदुपलभ्यमान-
मप्यनाहृत्य प्राकृतव्याकरणकारैर्विच्छेदार्थकधात्वादेशविधानद्वारा गृहीतः प्राकृतत्वपक्ष
एवात्राप्युपात्तः, संस्कृते महादिधातूनां वाच्छाद्यर्थे प्रयोगस्याहृदयहारित्वात्, सादृश्यानु-
बन्धस्यापि प्रकरणसंगतार्थानुपातिन एवोपादेयत्वादिति ।

४ (क) प्राकृतव्याकरणानामपि परस्परं नात्पीयान् मतभेदः । अयं च मुख्यतो विभागद्वये विभक्तुं
शक्यते, अर्थपरः शब्दरूपविषयश्च । तत्र प्रथमप्रकारो यथा, 'णवरि' शब्दस्य प्राकृतप्रकाश-
हेमचन्द्रव्याकरणयोरानन्तर्यार्थकत्वमुक्तम्, अन्येन केवलार्थकत्वमपि । एवंरूपेऽर्थविषये
मतभेदे प्रकरणसंगतेरेवात्र निर्विवादं नियामकत्वेन तत्संगत एवार्थश्छायायामनुसृतः ।

(ख) यत्र पुनरर्थाभेदेऽपि शब्दरूपविषयको मतभेदः, यथा, -वररुचिः 'वद' इत्यस्य 'बोल्ल'
इति 'इप' इत्यस्य च 'मह' इति रूपं व्याकरोति, हेमचन्द्रः पुनः 'कथ' इत्यस्य 'काह्ल'
इत्यस्य च क्रमेण 'बोल्ल, इति 'मह' इति चादिशति; एवं प्यन्तस्यैव 'दृह' धातोः 'दूम'
आदेशो हेमचन्द्रमते, केवलस्य तु प्राकृतप्रकाशे; तत्र विवादास्पदे प्रकृतिनिर्देशे हेमचन्द्र-
व्याकरणस्यैव विस्तीर्णतया विशेषोपकारकत्वात्, मूलग्रन्थेऽपि तल्लक्षितस्य तकारलुगादि-
नियमस्य विशेषेण दृग्गोचरीभवनात्, वर्णविसदृशतायाश्चोभयत्र तुल्यत्वाद् हेमचन्द्रव्या-
करणानुसरणं छायायां विशेषेण विहितम् ।

१ हे० प्रा० २, ८० सूत्रवृत्तिः । २ प्राकृतप्रकाशे ८, ७; हे० प्रा० २, १८७ । ३ विशेषावश्य-
कमाप्यटीका पृ० ११३९; औपपातिकसूत्रटीका पृ० १३३; प्रश्नव्याकरणटीका पृ० ३४४, ३७४;
उपदेशरत्नाकरस्य १७ तरङ्गः; विपाकसूत्रटीका पृ० ४४ । ४ हीरसौभाग्यटीका १, २८; "चटिप्यति
कथं प्रौढेहोऽयं गजराजवत्" इति ऋषिमण्डलवृत्तिः; दोषकवृत्तिः पृ० २, ४१, ५२, ५६ । ५ प्रश्न-
व्याकरणटीका पृ० ३१९; वि० भा० टीका । ६ सेतुबन्धटीका १, ६ । ७ प्रा० प्र० ८, १९; हे०
प्रा० ४, १२२ । ८ हे० प्रा० १, ३९ । १, ८८ । १, २०९ । २, १९९ । प्रा० प्र० का० २,
४७ । ४, २४ । ९ हे० प्रा० २, १८८ । १० हे० प्रा० १, २०९ । ११ वस्तुतस्तु विशिष्टवर्ण-

(ग) यत्र तु वर्णसादृश्यानुबन्धः प्रकृत्यादेशयोः, तत्र 'जंप-णोल्ल' प्रभृतौ धेररुचिप्रोक्ताया 'जल्प-णोद्' प्रमुखाया एव प्रकृतेर्ग्रहणम्, न तु हेमचन्द्रप्रदिपादितायाः 'कथ-क्षिप' आदिरूपायाः, अत्यन्तं विसदृशवर्णत्वात्, अर्थविशेषस्य चानुपलम्भात् ।

(घ) 'निसुअ' प्रभृतीनां तु 'श्रुत' आद्यनुवादविधानेन देशीनांममालोक्तं देश्यत्वमेवात्राङ्गीकृतम्, निश्रुतादिरूपाणां वर्णसादृश्यानुबन्धेऽपि संस्कृते रूढ्या प्रसिद्धभावात्, देश्यत्वेऽपि चैतेषां क्रियावाचितया 'निसुणिज्जंत' आदिरूपाणामपि सिद्धौ न किञ्चिद् बाधकम् ।

५ देश्य-समसंस्कृत-तद्भवत्वेन त्रिधा विभक्तस्यापि प्राकृतस्य मियो विलक्षणतया संजातस्य संमिश्रणस्य विवेको न केवलं दुःशकः, अशक्य एव, तथापि विदुषां प्रचुरमतभेदस्य देशीनाममालादिषु प्रतिपदमुपलम्भात् । विस्तरेण तद्दर्शनानुरूपस्य स्थानस्यात्राभावेन प्रकृतग्रन्थोपात्तानामेव क्रियतां शब्दानां विषये दिङ्मात्रदर्शनपर उल्लेखोऽत्र क्रियते;—

विवादापन्नशब्दः	यत्र देश्यत्वप्रतिपादनम्	यत्र समसंस्कृत-तद्भवत्वं वा
कङ्कैल्लि	देशीनाममालायां १, १२	अमरकोषे, अभिधानचिन्तामणौ च
चंग	" ३, १	मेदिनीकोषे, शब्दकल्पद्रुमे च
कोसलिअ	" १, १२	अभिधानचिन्ता० (कौशलिक्)
चउक्क	" ३, १२	देशीनाम० ३, १२ वृत्तौ (चतुष्क)
मेरा	" ६, ११३	हे० प्रा० १, ८७ (मिरा)
मुक्कल	" ६, १४७	दोधकवृत्तौ पृ० १६ (मुक्कल)
उव्वरिअ	" १, १३२	प्राकृतपिङ्गले १० काव्ये (उव्वरित्त)

(क) एवं च कङ्कैल्यादिशब्दानां संस्कृतत्वेनापि प्रसिद्ध्या वर्णसादृश्यानुबन्धं निबन्धनीकृत्य छायायामिह समसंस्कृतत्वपक्ष आहतः ।

(ख) कौशलिकाप्रभृतिशब्दानामपि संस्कृतसाहित्ये भूयो विलोकनेन 'कोसलिअ' आदीनां तद्भवत्वसिद्ध्या सादृश्यानुबन्धं च गुणमपेक्ष्य तद्भवत्वपक्षोऽत्र छायायामङ्गीकृतः ।

(ग) मेराशब्दस्य तु मिराशब्दाद् व्याकरणेन तद्भवत्वसिद्धावपि मिराशब्दस्य संस्कृतसाहित्ये

सदृश्यादिरहितानां शब्दरूपाणां देश्यत्वमेव, व्याकरणकाराणां तद्भवप्राकृतत्वेन तेषां निर्देशोऽभ्याससौकर्यायैव केवलमित्युत्तरायामः । प्राच्यग्रन्थेषूपलभ्यमानानि कतिचिद् वाक्यानि सूक्ष्मतया मिथःपर्यालोच्यमानान्यस्यैवाभिप्रायस्य समर्थकानि विभाव्यन्ते, हे० प्रा० ४, २ वृत्तिः, देशीनाम० १, ६९; ६, २४ वृत्तौ च द्रष्टव्याः । १ प्रा० प्र० ८, २९; ८, ७१ २ हे० प्रा० ४, २; ४, १४३ ३ हे० ना० ४, २७ ४ हे० ना० ६, २४ ।

प्रसिद्धिमपश्यता कुमारपालचरित (प्राकृतद्ध्याश्रय) टीकायां प्रक्रमागतस्यापि तस्य स्थाने देश्यत्येव मर्यादापर्यायेणैव व्याख्यानमालोक्यताऽपि तद्भवत्वपक्षमुपेक्ष्य देश्यत्वमेवोररीकृतम्

- (घ) 'मुक्तलप्रमुखाणां तु संस्कृतसाहित्येऽप्युक्तवत् क्वचिद् व्यवहारदर्शनात्, प्रसिद्धयभावाच्चोभयमपि—तद्भवत्वं देश्यत्वं च—स्थानभेदेनाङ्गीकृतम् ।
- (ङ) 'अणह' आदीनां त्वर्थभेदेन तद्भवत्वं देश्यत्वं च, इति तेषां प्रकरणसंगत्या क्वचित् किञ्चिदित्युभयमप्यविरुद्धतयाऽश्रितम् ।

६ (क) देश्यशब्दानां चैकेनैव देशीनाममालादिप्रतिपादितेन केनचिच्छब्देन च्छायानुवादविधाने न किञ्चिद् निबन्धनमाकलयामः, किन्तु तदर्थकेनान्येनापि शब्देन तत्करणं नानुचितम्; वर्णसादृश्यानुबन्धस्य तद्भवप्राकृतविषयत्वात् । अत एव प्राच्यग्रन्थेषु 'धणिअ' प्रमुखदेश्यशब्दानां बहु-गाढ-वाढादिशब्देनेवात्रापि 'पञ्चोणी' आदिदेश्यानां समानार्थकेनापि भिन्नभिन्नशब्देनानुवादो विहितः, समानार्थेष्वपि शब्देषु प्रकरणानुरोधेन क्वचित् कस्यचित् सौन्दर्यावहत्वात् । अत एव 'हु' 'च्चि' आद्यव्ययानामपि व्याकरणेषु तद्भवप्राकृतत्वेनाधिकृतानामपि वस्तुतो देश्यप्रश्चान्तर्गतानां भिन्नभिन्नैः 'हि' 'एव' 'अपि' 'खलु' प्रभृतिभिः शब्दैरत्रानुवादः कृतः ।

(ख) येषां तु पोह-मेहरी-भुखंडियादिशब्दानां देशीनाममालापतिपादितानां क्रमश उदर-ग्राम-प्रवरा-शिवाद्यर्थानां प्रकरणार्थेनासंगतिः, तेषामनुवादे देशीनाममालोक्तमर्थमगृहीत्वा प्रकरणसंगत्योह्यमान एवार्थः समुपात्तः, प्रकरणासंबद्धवचनानामनुपादेयत्वात् । अत एव तद्भवप्राकृतानां 'गैह' आदिशब्दानामपि गर्ताद्यननुवादेन शकटाद्यर्थग्रहणमिह विहितम् ।

७ प्रकृतग्रन्थेषु अंशतिरिक्तेषु प्राकृतपद्येष्वपि बहवस्तादृशाः शब्दा दृष्टिपथमवतरन्ति, येषां शुद्धेन तद्भवप्राकृतत्वेन देश्यत्वेन वा व्यवदेशो दुःशकः कर्तुम्, व्याकरणनियमाननुपादितत्वात्, देशीकोपे चानुपलम्भात् ; अथ च शुद्धैस्तद्भवप्राकृतदेश्यैर्वा शब्दैः सह वर्णसादृश्यानुबन्धं प्रकरणसंगतार्थसमानतां च पश्यंस्तेषामपभ्रष्टरूपतामनुमानस्तत्तत्प्राकृत-देश्यशब्दार्थानुसारेण प्रागुक्तशैल्या छायाप्रकारम् । कतिपयानि तादृश्यत्रोदाहरणानि;—

१ तद्भवत्वे अणहं = अनघम्, देश्यत्वे अणहं = अक्षतम् (दे० ना० १, १३) एवं तद्भवत्वे तत्ती तृप्तिः, देश्यत्वे तत्ती = तत्परता, आदेशशब्द (दे० ना० ९, २०) । २ चतुर्थशब्दस्यैकादशाङ्का टिप्पणी द्रष्टव्या । ३ अनुक्रमं ६, ६० । ६, १२१ । ६, १०१ । ४ हे० प्रा० २, ३९ ।

ग्रन्थपृ०	अपभ्रष्टशब्दः	तद्भवरूपम्	देश्यरूपम्
१०-३९१	मिभल	मिन्मल (विट्ठल)	०
२७८-३२२	संतिअ	संतय (संत्क)	०
२९२	मीडिअ	पीडिअ (पीडित)	०
३११	पोट्ट	पोट्टली (पोर्टी)	०
४८९	जल्ल	अण (ऋण)	०
५६९	मिडण	भेक्षण (भेदन)	०
६०१	सवक्की	सवत्ती (सपत्नी)	०
२२९	मुसंडिय	०	मुसहुंडिये
८७	कयवर	०	कयवार
३६९	पसव	०	पसअ
६३१	करथ	०	करवू

८ दौर्भाग्यात् प्राकृतशब्दार्थज्ञानोपयुक्तायां विद्यमानसामग्र्यामेकस्यापि तादृशस्योपयोगिनः कोप-
ग्रन्थस्याद्यावध्यभावः । प्रस्तुतग्रन्थप्रयुक्तानां च कतिपयशब्दानां वर्तमानसामग्र्यामनुपलम्भः ।
अतस्तादृशशब्देषु (क) केषांचित् प्रकरणसंगतिसहकृतमन्यग्रन्थकृतव्याख्यानमवलम्ब्य (ख)
केषांचित् तादृशमपरग्रन्थाधिकृतप्रकरणं तुलनया पर्यालोच्य (ग) केषांचन प्रचलितभाषा-
भ्रंशमवष्टभ्य, (घ) अवशिष्टानां च प्रकरणसंगतिमेव केवलमथ च सर्वत्रापेक्षणीयत्वेन
बलवतीमाश्रित्य च्छायायामर्थो विहितः । क्रमेण चैषामत्र कतिचिदुदाहरणानि;—

(क) (पृ० ६४३) 'पामिच्च' शब्दस्य 'उच्छिन्नं, इति ग्रन्थान्तरव्याख्यानम् ।

(ख) (पृ० ६५७) 'सुंग'- 'सकह' शब्दयोरनुक्रमं समुद्र-दंष्ट्रे अर्थौ ।

(ग) ग्रन्थपृ०	शब्दः	अपभ्रंशः	छाया
२३७	पट्टुया	पाट्टु	पाद
२३८	लत्ता	लात	पाद

१ 'अम् सुवि' इत्यस्य शतरि स्वार्थिके कप्रत्यये सत्क-संबन्धीत्यर्थः; अस्य प्रयोगो रत्नाकरशवता-
रिकादिषु (पृ० १८) बहुषु ग्रन्थेषूपलभ्यते । २ शब्दकल्पद्रुमे । ३ दे० ना० ६, १०६ । ४ दे० ना० २,
११ । ५ दे० ना० ६, ४ । ६ दे० ना० २, १२ । ७ सूत्रकृताङ्गस्य द्वितीयश्रुतस्कन्धे प्रथमचूलिकायां
चतुर्दशाध्यायने प्रथमोद्देशस्यस्य 'पामिच्च' शब्दस्य शीलाङ्गाचार्यकृतं दीपिकाकारानुविहितं च विवरणं
द्रष्टव्यम् । ८ प्रस्तुतग्रन्थीयमुपार्श्वनाथनिर्वाणप्रकरणेन समं हेमचन्द्रकृतत्रिपष्टिशलाकापुर्यन्तरितस्य प्रथम-
पर्वणि षष्ठसर्गे ऋषभदेवनिर्वाणप्रकरणं विन्येकनीयम् ।

२३८	गङ्गुय	गाहुं	शकट
२६३	टोपिआ	टोपी	उष्णीष
२७६	सट्टी	साहुं	विनिमय
३८८	डंगा	डांग	यष्टि
५१४	भोलिआ	भोली	भद्रिका
५१७	पुवक	पोक	पुष्कार
५५२	चउरी	चौरी	विवाहमण्डप
५८४	चीरी	चीर (चीरो)	(वख) खण्ड

(घ) वीयत्तिप (पृ० ३९०), पलहिय (पृ० ४१२), रव्वारिअ (पृ० ४२८), उव्वाइअ (पृ० ४३६) चव्वकिय (पृ० ४५५), वसेरी (पृ० ४७३)

प्राकृतवत् संस्कृतेऽपि वैयाकरणानां महान् कलहः । विस्तरतस्तदुल्लेखस्य नेदमनुरूपं स्थलम् । अधिकृतच्छायाविषयस्तु कियन्मात्रः सोऽत्रोल्लेख्यतामर्हति, तथाहि;—केचिद् घटादिधातूनां सेद्वमेव, धावादीनां वेद्वमेव, स्कन्दादिधातूनां चानिद्वमेवेति 'इद्' प्रत्ययं नियमयन्ति, अन्ये सर्वेषामपि धातूनां वेद्वमनुशासयन्तस्तन्नियमं निराकुर्वन्ति । केचिद् माडो निपातस्य योगेऽद्यतनी(लुङ्)मेव निर्दिशन्तो 'मा कुरु' आदिमयोगाणामपपाठत्वं प्रतिपादयन्ति, अपरे तुभयसंमतेन माड्समानार्थकेन 'मा' इति निपातेन सह तद्योगमाचक्षणास्तेषां साधुत्वमुपपादयन्ति । केचिदतृशव्ययादिभिः सह पट्टीसमासप्रतिषेधं व्याकुर्वन्ति, इतरे पुनस्तन्नियमस्य बहुलशब्दानुवृत्त्याऽन्यापकर्ता व्यञ्जयन्तः 'श्रुतरत्नबहिः' आदिप्रयोगाणामपशब्दत्वमपाकुर्वन्ति । केचित् 'कथापयति' प्रभृतीनामशुद्धत्वमेव निरूपयन्ति, उत्पलादयस्तु तेषामपि 'पापयति' आदिवत् प्वागमप्राप्त्या सम्यक्त्वं संसूत्रयन्ति । केचित् समासान्तविधिं विस्तरत उपदिशन्तो विकल्पाविकल्पनिषेधैस्तं व्यवस्थापयन्ति, परे पुनः "समासान्तविधिरनित्यः" इति सर्वानुपपत्तपरिभाषामपश्चेन तं शिथिलयन्ति । उभयेषामपि परस्परं विरोधभाजामेतेषां मतानां मध्ये 'एतदेव सत्यम्' 'तदितरस्तु असत्यमेव' इत्येकपक्षीयनिर्णयाधानं दुःसाहसमेव केवलम्, लक्ष्यानुसारीताया उभयत्राप्यविशेषात् । इत्यत्र च्छायायां स्थानभेदेनोभयमतानि कक्षीकुर्वतापि सुप्रसिद्धत्वेन बहुमतानुकूलतया प्रथमानां केचिच्छब्दोपलक्षितानां मतानां विशेषेणादरो विहितः; केवलं माड्योगजाया अद्यतन्याः (लुङ्) आडम्बरो विशेषतो नादतः, तद्रूपाणां विषमत्वात्, दुरवबोधत्वात्, छायाया व्याकरणमौढतोपदर्शानुपयुक्तस्थलत्वाच्चेत्यलमधिकेन, दिङ्मात्रमदर्शनपरत्वादस्य प्रयासस्य ।

१ क्रियारत्नसमुच्चये पृ० ६६ । २ क्रिया० पृ० १० । ३ उपदेशरत्नाकरे १२ तरङ्गे; एवं "घटानां निर्मातुस्त्रिभुवनविधातुश्च कलहः" इत्यादेरपि । ४ क्रिया० पृ० २९८ ।

अस्य ग्रन्थस्य विनिर्माता लक्ष्मणगणिविक्रमीयद्वादशशताब्द्यां लब्धसत्ताकः, विशेषतो गूर्जरदेशे कृतविहारश्चेति प्रस्तुतग्रन्थप्रशस्तावेव विनिर्दिष्टेन धंधुर्ककयनगरे ग्रन्थस्य मारम्भेण, मंगरुलीपुर्यां विक्रमात् ११९९ तमे वर्षे कुमारपाल-राज्ये समापनेन च व्यवृतमेव प्रतीयते । स्वगुरुपरम्परासंबन्धे च ग्रन्थकृता कृत उल्लेखो वंशवृत्ताकारैर्गैवं परिणमति;—

जयसिंहमूरिः

अभयदेवमूरिः

हेमचन्द्रमूरिः

विजयसिंहमूरिः

श्रीचन्द्रमूरिः

विद्युचन्द्रमूरिः

लक्ष्मणगणिः

अस्यैवात्र संक्षेपतः समुपदर्शितस्य गुरुपारम्पर्यस्य, तथापि विशेषेणाऽभयदेवमूरि-हेमचन्द्रमूर्यो-वृत्तान्तः प्रस्तुतग्रन्थकारसब्रह्मचारिणा श्रीचन्द्रमूरिणा स्वकीयस्य मुनिसुव्रतस्वामिचरितस्य प्रशस्तौ किञ्चिद्विस्तरतः प्रतिपादितः । तस्य च भैक्त्याद्यावेशरहिततायां ग्रन्थकृता प्रतिज्ञातत्वेनातिशयोक्त्याद्यालंकारिकभावामिथितत्वाद्वैतिहासिकदृष्ट्या महोपयोगितामवधारयन्नत्र सच्छायमुल्लेखमुचितमुत्पश्यामि;—

“तैस्स अगच्छिमतित्याद्विवस्स तित्ये पपट्टमाणम्मि ।

सिरिपण्हवाहणकुले गच्छे हरिसज परतव (१रतणय)म्मि ॥ ७२ ॥

सिरिजयसिंहो मूरि सयंजरीमंडलम्मि सुपसिद्धो ।

पंचविद्यापारसमायरणरओ गुणणिही जाओ ॥७३॥

तस्यापश्चिमतीर्थीधिपस्य तीर्थे प्रयत्नमाने । श्रीप्रश्नवाहनकुले गच्छे हर्षपुरीये ॥ ७२ ॥

श्रीजयसिंहमूरिः शाकम्भरीमण्डले सुप्रसिद्धः । पञ्चविद्याचारसमाचरणरतो गुणनिधिर्जातः ॥७३॥

१ संपति गूर्जरदेशे 'धंधुका' इति ख्यातम् । २ अनुना गूर्जरदेशे 'माण्डल' इति नाम्ना प्रसिद्धम् ।

३ द्रष्टव्याऽत्र (मुनि० प्रशस्तौ) एकत्रिंशदङ्का गाथा ।

.४ अस्याः प्रशस्तेः पुस्तकद्वयमुपलब्धम्,—(१) अणहिल्लपुरपत्तनीयमाण्डागारस्यपुस्तकानां पञ्चमो सूची [Fifth report of P. Peterson] (२) प्रवर्तकश्रीकान्तिविजयैः कृपया प्रेषितं हस्तलिखितं पुस्तकम्, यत् तस्मिन्नेव पत्तने तैर्विक्रमीय १९६० तमे वर्षे लेखितम् । आदर्शद्वयमप्येतद्व्यशुद्धम्, प्रायः समानपाठत्वात् तुल्यस्थलोद्भवत्वाच्चैकस्मादेव मूलप्रतिकात् कृतप्रतिलिपिकृत्याऽनुमीयमानम्, इति यत्र यः शुद्धः

ताण विनेओ गुणरयणसायरो अञ्जयदेवसूरि रिति । उवसमपहाणयाए जेण सुगराणवि मणो हरियं ॥
 सुरगुरुसरिसर्पईवि हु जस्स समग्गेवि गुणगणे गहिउं । नेव समत्थो किंपुण ते थोत्तुमहं खमो जिम्हो ? ॥
 असरिसगुणाण (?) राएण परवसीह्वयमाणसो तहवि । तेसिं गुणमाहप्पं मणंपि कित्तेमि सत्तीए ॥ ७६ ॥
 गरुवगुणे अणुसरणं कुणमाणो पासिज्जणव पवन्नं । तुंगत्तणं सरीरेण जस्स अब्बभुयं भुवणे ॥ ७७ ॥

रूवेण निज्जिउव्व (? निज्जिओ लज्जिउव्व) मयरद्धओ महासुभटो ।

नियडो न कयावि (हु) जस्स संठिओ चिट्ठिमविमुक्को ॥ ७८ ॥

निव्वणत्थगिरिसिरित्तरोहिए दिणयरम्मिव जिणिदे । पुव्वमुणिमयंकमहे लोगतंरपट्टिए संते ॥ ७९ ॥
 कलिकालनिसापसरिययमायव्वहलधयारपट्टलेण । संजमग्गे पच्छाड्यम्मि पाएण इह भरहे ॥ ८० ॥
 जेण तवनिममसंजमसमुज्जएणं महानिरीहेण । विष्फुरियं विपलमणिण्णईवकप्पेण सर (? सव्व) त्तो ॥ ८१ (?) ॥
 तह कहवि अणुट्टाणं मुक्ककसायं अणुट्टियं जेण । परपक्कवसपक्खेसुवि मणंपि जह होइ न विरोहो ॥ ८२ ॥

तेषां विनेयो गुणरत्नसागरोऽभयदेवसूरिरिति । उपशमप्रधानतया येन सुगराणामपि मनो हृतम् ॥ ७५ ॥
 सुरगुरुसदृशमतिरपि हि यस्य समग्रानपि गुणान् प्रहीतुम् । नैव समर्थः किंपुनस्तान्स्तोतुमहं क्षमो जिहः ?
 असदृशगुणानुरागेण परवशीभूतमानसस्तथापि । तेषां गुणमाहात्म्यं मनागपि कीर्तयामि शक्यता ॥ ७६ ॥
 गुरुगुणाननुसरणं कुर्वाणेन दृष्ट्वेव प्रपन्नम् । तुङ्गत्वं शरीरेण यस्यात्यद्भुतं भुवने ॥ ७७ ॥
 रूपेण निर्जितो लज्जित इव मकरध्वजो महासुभटः । निकटो न कदापि खंलु यस्य संस्थितः स्थेमविमुक्ततः ॥
 निर्वाणस्तगिरिशिरस्तिरोहिते दिनकर इव जिनेन्द्रे । पूर्वमुनिमुगाङ्गमहसि लोकान्तरप्रस्थिते सति ॥ ७८ ॥
 कलिकालनिशाप्रसूतप्रमादयहलान्धकारपटलेन । संयममार्गे प्रच्छादिते प्रायेणेह भरते ॥ ८० ॥
 येन तपोन्नियमसंयमसमुद्यतेन महानिरीहेण । विष्फुरितं विमलमणिप्रदीपकल्पेन सर्वतः ॥ ८१ ॥
 तथा कथमप्यनुष्ठानं मुक्तकपायमनुष्ठितं येन । परपक्षस्वपक्षयोरपि भनागपि यथा भवतिन विरोधः ॥ ८२ ॥

पाठ उपलब्धः सोऽत्राहतः, यस्तु द्वयोरपि पुस्तकयोः समानः, अशुद्धतया प्रतिभातश्च, स तथाभूत एवात्रो-
 द्भूतः, संभवन् शुद्धिप्रकारश्च तस्य तदासने कोष्ठके समुपदर्शितः ।

१ अस्माभयदेवसूरैः संबन्धे मलवारिध्वाराजशेखरसूरिः स्वीयाया न्यायवन्दनीपञ्जिकायाः प्रशस्ता-
 विदमन्यदप्युल्लिखति,—

“दिव्याश्वत्रेश्वर्याः प्रतिपन्नः सुतः श्रुताब्धिगोविन्दः । श्रीअभयसूरिभवतिःसङ्ग (ता) सिद्धवहुविद्यः ॥ ३ ॥

परःसहस्रान् भूदेवान् यक्षं कडमडं च यः । प्रबोध्य मेडत (१) पुरे वीरचैत्यमचीकरत् ॥ ४ ॥

श्रीगूर्जरेश्वरो दृष्ट्वा तीव्रं मलपरीपहम् । श्रीकणो विरुदं यस्य मलवारित्ययोपयत् ॥ ५ ॥

नाथ सुराष्ट्राष्टस्य तैंगारं प्रतिबोध्य यः । उज्जयन्ततीर्थपर्यं खलीभूतमवीबहत् ॥ ६ ॥

यस्योपदेशाद् निर्मुच्य चतसृथपक्षेक्षणाः । प्रद्युम्नो राजसचिवश्चारित्रं प्रत्यपद्यत् ॥ ७ ॥

एगो य चोलपट्टो तद् पच्छायणपट्टावि एवका य । नियपरिभोगे जस्तासि सञ्चया अईनिरीहस्स ॥८०॥
 देहे वन्थेसु यत्ता (? सया) वि जस्स मलनिवहमुच्चदंतस्स । अग्भिन्तरकम्ममन्थो तन्भयभीउच्च नीहरइ ॥८१॥
 घयविगई मोत्तूणं पच्चक्खायाओ सेसविगईओ । सञ्चाओ जेण जावजीवं रसगिद्धिरदिण ॥८२॥
 निज्जरणकए कम्माण जेण दिणतइयजापसमपम्मि । गिम्हे भिक्खा भमिया पढमगुणट्टाणियगिहेसु ॥८३॥
 भिक्खाविणिग्गयं जं सोऊणं सावथा निरपनिएसु । हांति गिहेसुर्वउत्ता भिक्खादाणाहिलासेण ॥८४॥
 जं नियगिहम्मि पयडागयपत्ता (?त्तं) छउमदिट्ठियावि नरा । आसएसेट्ठिपमुहा पडिळामंति य सहरयेण ॥
 गामे वा नगरे वा सो कत्थइ जत्थ संडिओ जाव । ताव तपवंदिऊणं न तत्थ पाए जणां मुत्तो ॥८६॥

सिरिचीरएवतणओ ठक्कुरसिरिजज्जाओ(सिरि?) जयपसिद्धो ।

गाउयपंचम (? य) मज्जे अवंदिउं जं न मुंजंतो ॥८७॥

अणहिह्लवाक्यपुरे जायविभू(?हुऊ)सवे जिणाययणे ।

हकारिऊण नीए एकम्मिच्छि (?वि) जम्मि तत्थ तओ ॥८८॥

गरुओ गहययरोवि हु सेसो सावयजणो सयं चेव । जाइ अणाहओवि हु जस्स नमंसणकयपइओ ॥८९॥

मुत्तीवि जस्स सयला अगयरसेणोवनि(? णेव नि)म्मिया चिहिणा ।

तइंसणे विणासइ (जणाण) जम्हा कसावचिसं ॥ ९० ॥

परतित्थीणवि दिट्ठो हिपयं पइहायए सइंसणओ । जो तेहिंवि मणिज्जइ नियनियदेवावयारुव ॥९१॥

तं चिय स्यावि वयणं मुहकुहराओ विणिंसु (?ग्ग)यं जस्स । जम्मि निसुए जणाणं परमा मणनिव्वुई होइ ॥

एकथ चोलपट्टस्तया पच्छादनपट्टय्येका च । निजपरिभोगे यस्यासीत्सर्वद्राऽतिनिरीहस्य ॥०॥

देहे वस्त्रेषु सदापि यस्य मलनिवहमुद्ब्रहतः । अभ्यन्तरकर्ममलस्तद्भयभीत इव निस्सरति ॥१॥

घृतविकृतिं मुक्त्वा प्रत्याख्याताः श्रेयविकृतयः । सर्वा येन यावज्जीवं रसगृद्धिरहितेन ॥२॥

निर्जरणकृते कर्मणां येन दिनतृतीययामसमये । ग्रीष्मे भिक्षा भ्रान्ता प्रथमगुणस्थानिकगृहेषु ॥ ३ ॥

भिक्षाविनिर्गतं यं श्रुत्वा श्रावका निजनिजेषु । भवन्ति गृहेषूपयुक्ता भिक्षादानामिलापेण ॥ ४ ॥

यं निजगृहे प्रकटागतमात्रं दृग्ब्रदष्टिका अपि नराः । आमणप्रेष्टिप्रमुखाः प्रतिलम्भयन्ति च स्वहस्तेन ॥५॥

ग्रामे वा नगरे वा स कुत्रचिच्च संस्थितो यावत् । तावत्तमवन्दित्वा न तत्र प्रायो जनो मुक्तः ॥६॥

श्रीधीरदेवतनयप्रक्कुरश्रीजजयो जगत्प्रसिद्धः । क्रोशपञ्चकमध्येष्वन्दित्वा यं नामुद्धक ॥ ७ ॥

अणहिह्लपाटकपुरे आतविभूत्सवं जिनायतने । आहूय नीत एकस्मिन्नापि यस्मिंस्तत्र तत्रः ॥ ८ ॥

गुरुगुरुतरोऽपि हि शेषः श्रावकजनः स्वयमेव । यात्यनाहृतोऽपि हि यस्य नमस्यनकृतप्रतिहः ॥ ९ ॥

मूर्तिरपि यस्य संकलाऽभृतरत्नेन निर्मिता विधिना । तद्दर्शने विनश्यति जनानां यस्तात्कपायधियम् ॥१०॥

परतीर्थिनामपि दृष्टो हृदयं प्रह्लादयति स्वदर्शनतः । यस्तैरपि मन्यते निजनिजदेवावतार इव ॥ ११ ॥

तदेव सदापि वचनं मुग्धकुहराद् विनिर्गतं यस्य । यस्मिन् श्रुते जनानां परमा मनोनिर्वृतिर्भवति ॥ १२ ॥

अन्नो न (?च) मोट्टिकलहे जेहि कओ सावर्हि रोसवसा। जिणभयणगमणनियमो उवसंता तेवि जस्स गिरा ॥
 कहवि कसायवसेण सहोयरा भाउणोवि वट्ठता। अन्नोन्नपणालावे विगयकसाया कया जेण ॥९४॥
 लद्धनरिदपसाया थदा जे देवयाणवि पणामं। किच्छेण ऊणंवा (?कुणंता) तह गुरुणो एगस्स नियगच्छे ॥
 रायामच्चप(?प)मुहा निओगिणो तेवि जस्स वयणेण। सामन्नस्सनि मुणिणो मुक्का(?क)मया कर्मनया जाया ॥

गोवैगिरिसिहरसंठियचरण(?म)जिणाययणदारमवरुद्धं ।

पुनिव(पुन्नं)दिन्नसासणसंसाधणिर्णहि चिरकालं ॥९७॥

गंतुण तस्य भणिऊण जुवणपालाभिधानभूवालं । अङ्गरूपयत्तेणं मुक्कलयं कारियं जेण ॥९८॥

वरणगसुयं संतुयसचिवं भणिऊण (जेण) चरुयच्छे ।

सिरिस्वक्षियाविहारे हेममया रोविया कलसा ॥९९॥

जेण जयसिंहदेवो राय भणिऊणसयलदेसम्मि । काराविओ अमारिं पज्जोसवणाईसु तिहीसुं १०२००॥

पुहृईराएण सयंजरीनरिंदेण जस्स लेहेण ।

अन्योन्यगोष्ठीकलहे यैः कृतः श्रावकै रोपवशात् । जिनभवनगमननियम उपशान्तास्तेऽपि यस्य गिरा ॥६३॥
 कथमपि कपायवशेन सहोदरा भ्रातरौऽपि वर्तमानाः । अन्योन्यमनालापे विगतकपायाः कृता येन ॥६४॥
 लब्धनरेन्द्रप्रसादाः स्तब्धा ये देवतानामपि प्रणामम् । कृच्छ्रेणाकुर्वंस्तथा गुरोरेकस्य निजगच्छे ॥ ६५ ॥
 राजामत्यप्रमुखा नियोगिनस्तेऽपि यस्य वचनेन । सामान्यस्यापि मुनेर्मुक्तमदाः क्रमनता जाताः ॥ ६६ ॥
 गोपगिरिशिखरसंस्थितचरमजिनायतनद्वारमवरुद्धम् । पुण्यमिव दत्तशासनसंसाधनिकैश्चिरकालम् ॥६७॥
 गत्वा तत्र भणित्वा भुवनपालाभिधानभूपालम् । अतिगुरुप्रयत्नेन मुक्कलयं कारितं येन ॥ ६८ ॥
 वरणकसुतं संतुकसचिवं भणित्वा येन भृगुकच्छे । श्रीशवलिकाविहारे हेममया रोपिताः कलशाः ॥६९॥
 येन जयसिंहदेवो राजा भणित्वा सकलदेशे । कारितोऽमारिं पर्युषणादिषु तिथिषु ॥१०६००॥

१ यत्तु P. Peterson महोदयेन प्रस्तुतप्रशस्तेः सारं विनिर्दिशता (In his fourth report text page 8)

“ And at his request king Bhuvanapala remitted the taxes levied on worshippers in Jain temples ” इति “ अस्य सूरैः प्रार्थनया भुवनपालेन राज्ञा जैनमन्दिराणां पूजकेषु संस्थापितः करस्त्यक्तः ” इत्येतदर्थकमुक्तम्, तच्चिन्त्यम् “ गोपगिरिशिखरस्थितं यदेकं (न तु बहूनि) जिनमन्दिरं राजनियोगिकै रुद्धद्वारं कृतमासीत्, तत् सुरिणाजनेन राजानमुक्त्वा उद्घाटितम् ” इत्यस्यैवार्थस्यात्रोपलभ्यते ।

२ यत्तु पिटरसनमहोदयः प्रशस्तेरस्याः सारं [In his fourth report text page 8] “ द्वे अष्टम्यौ, द्वे दशम्यौ, एका च शुक्लपञ्चमी, इत्येवं मासस्य पञ्चसु दिनेषु जयसिंहराजोऽमारिं कारितः ” इत्यु-दलितम्, तच्चिन्त्यम्, “ पर्युषणा ” पदस्य श्रावणमासान्ते समुपकम्यमाणेऽष्टाहे संकेतात् ।

३ एतत्संवादा विरुमात् ११९१ वर्षे विनयासिंहसूरिविनिर्मिते धर्मोपदेशमालाविवरणेऽप्युपलभ्यते;—

रैणखंजतरजिणहरे चडाविया कणय(मय)कलसा ॥ १ ॥

जेण कुणंतेण तवं चउत्थल्लट्ठं च उभयकालेवि । सद्धम्मदेसणा भविणस्स न कयावि परिचत्ता ॥२॥
 सावयलोओ कल्लाणएसु अट्ठाहियासु सविसेसं । गामेसु य नयरेसु य बहू पयट्ठाविओ जेण ॥३॥
 नियनाणेणं केणइ तह वेमाणियसुरोवएसेण । परलोयगमणसमयं निययं नाऊण आसन्नं ॥७(?)॥
 नीरोगम्मिवि देहे कमेण काऊण कवलपरिहारं । खविऊण सुहं सयलं जेण पवन्नो अभत्तट्ठो ॥८॥
 जस्सुत्तिमट्ठगहणं सोऊणं गहयस्सेयभरियमणा । परतित्थियावि पइदिणमुवेंति पासे सयलनयणा ॥९॥
 गुज्जरनरिंदनपरं सो कोवि न अत्थिय रायपभिइजणे । अणसणवियाण जो तेसिमागओ नेय पासम्मि ॥१०॥
 सिरिसालिभद्रसूरिप्पमुहेहिं ग (?)अ भय २ सूरीहिं । जस्स समीवे गंतूण मूरियं बहु ससोएहिं ॥११॥
 मासम्मि भद्रवए ट्ठं (?)वट्ठंते तेरसम्मि उववासे । सोहियवसा य वरभवणपज्जओ नीहरंऊण ॥१२॥
 पाययलोहिं लीलाए ढंडहस्थेहिं अखलियगईहिं । कस्सवि अन्नस करे अविलगुं । (गं) तेहिं सयमेव ॥१३॥
 नरनाहमाणिज्जे (?)ज्जो) निवनयरनिवासिनेगमगणाण । सव्वेसिंप्पि पढाणो सगिहट्ठिओ सीयत्थो सेट्ठी ॥
 जस्स पयपउमदंसणकयाहिलासो समाहिमलहंतो । दक्खिन्नमहोयहिणा परोवयारेकरसिएण ॥१५॥

पृथ्वीराजेन शाकम्भरीनरेन्द्रेण यस्य लेखेन । रणस्तम्भपुरजिनगृहे आरोपिताः कनकमयकलशाः ॥ १ ॥
 येन कुर्वता तपश्चतुर्थपण्डं चोभयकालेऽपि । सद्धर्मदेशना भविजनस्य न कदापि परिन्यक्ता ॥ २ ॥
 श्रावकलोकः कल्याणकेन्द्राहिकासु सविशेषम् । ग्रामेषु च नगरेषु च बहुः प्रघटितो येन ॥ ३ ॥
 निजज्ञानेन केनचित्त्था वैमानिकसुरोपदेशेन । परलोकगमनसमयं निजं ज्ञात्वाऽऽसन्नम् ॥ ७ ॥
 नीरोगेऽपि देहे क्रमेण कृत्वा कवलपरिहारम् । क्षपयित्वा मुखं सकलं येन प्रपन्नोऽभक्तार्थः ॥ ८ ॥
 यस्योत्तमार्थप्रदहणं श्रुत्वा गुरुखेदभृतमनसः । परतीर्थिका अपि प्रतिदिनमुपयन्ति सजलनयनाः ॥ ९ ॥
 गूर्जरनरेन्द्रनगरे स कोऽपि नास्ति राजप्रभृतिजने । अनशनितानां यस्तेषामागतो नैव पाश्चै ॥ १० ॥
 श्रीशालिभद्रसूरिप्रमुखैरभयाभयसूरिभिः । यस्य समीपे गत्वा खेदितं बहु सशोकैः ॥ ११ ॥
 मासे भाद्रपदे चर्तमाने त्रयोदश उपवासे । शुद्धिवशाच्च वरभवनमध्यतो निःसृत्य ॥ १२ ॥
 पादतलैर्ललिया दण्डहस्तैरस्खलितगतिभिः । कस्याप्यन्यस्य कटेऽविलगद्भिः स्वयमेव ॥ १३ ॥
 नरनाथमाननीयो नृपनगरनिवासिनैगमगणानाम् । सर्वेषामपि प्रधानः स्वगृहस्थितः श्रीयकः श्रेष्ठी ॥ १४ ॥
 यस्य पद्मप्रददर्शनरुताभिलापः समाधिमलभमानः । दाक्षिण्यमहोदधिना परोपकारैरसिक्तेन ॥ १५ ॥

“यस्य संदेशकेनापि पृथ्वीराजेन भृशुजा । रणस्तम्भपुरे न्यस्तः स्वणकुम्भो जिनालये ॥ ९ ॥”

सद्गुरुपद्धतिगाथासु च;—

“रणथंभपुरे आणालहेणं जस्स तन्नरिंदेण । हेमवयदंडमिसओ निच्चं नरुवाविया किरी ॥ ३ ॥”

१ ‘अजमेर’ समीपे ‘रणथंभोर’ इति संप्रति ख्यातम् ।

गतूण जेण वंदाविऊण विहिओ समाहिसंपन्नो । धम्मवए दंमाणं कराविओ वीससहस्साइं ॥१६॥
 शुद्धारदेसम्मि समभगामनगराइवासिसइहजणो । जम्मु(१स्तु)त्तिमट्टसवणे पाएणसमागओ तत्थ ॥१७॥
 अह समगचालीसदिणाइं पालिऊणं समाहिणाणसणं । धम्मज्झाणपरायणचित्तो जो परभवं पत्तो ॥१८॥
 बहुभूमिगवहुकलसं अणेगन्निवयवडैहिं रमणिज्जं । वरसिरिखंडविणिम्मियविमाणमारोहिऊणतओ ॥१९॥
 नीहारियं सरीरं जस्स वहिं मयलमिलियसंघेण । एकेकं गिहरवखगमणुयं मोत्तूण सेसजणो ॥२०॥
 नीसेसो निवनयरस्म निग्गओ जस्स दंमणनिमित्तं । भत्तीए कोडगेण य मग्गेषु अलद्धसंचारो ॥२१॥
 सव्वपमयाउलेहिं सव्वाउज्जेहिं वेदिहिं (१दिग्ज्जेहिं) । सव्वेहिं वियंभियसइवहिरिए अंबराभोए ॥२२॥
 पायारपच्छिमट्टालए टिओ परियणेण सह राया । जयसिंहो पेक्खंतो जस्सिइंढ नीहरंतस्स ॥२३॥
 तं अन्तरियं दट्ठं नरिंदपुरिसा परोप्परं वेत्ति । मरणमणिट्ठं पि इट्ठमण्हए (१ मसन्हाए) विभूर्इए ॥२४॥
 रविउदयाउ आरब्ध निग्गयं तं विमाणपवरन्हे । पत्तं सक्कारपएसमणुपयं लोयकयपूयं ॥२५॥
 पूइज्जंतं मिउपट्टंसुयपमुहपवरवत्थाणं । मिलियाइं कोडियाणं तथा सयाइं अणेगाइं ॥२६॥
 सिरिखंडविमाणेण तेणेव समं सरीरसक्कारो । जस्स कओ लोएणं तह उवरि पुणोवि खित्ताइं ॥२७॥
 कट्ठाइं अगसरिखंडसंतियाइं घणो (य) घणसारो । निव्वाणाए चियाए जणेण गहिया तओ रक्खा ॥
 रक्खाएवि अभावे गहिया तट्टाणमट्टिया तत्तो । ता जाव तत्थ जाया अणु (१अतणु)माणा विचडखड्ढा ॥
 तीसे रक्खाए मट्टियाए अणुभावओ सारोवाहा । वेलाजरएगंतरजराइरोगा पणसंता ॥३०॥

गत्वा येन चन्दयित्वा विहितः समाधिसंपन्नः । धर्मव्यये द्रमणां कारितो विंशतिसहस्रीम् ॥ १६ ॥
 गुर्जरदेशे समप्रग्रामनगरादिवासिश्राद्धजनः । यस्योत्तमार्थश्रवणे प्रायेण समागतस्तत्र ॥ १७ ॥
 अथ साग्रचत्वारिंशद्दिनानि पालयित्वा समाधिनाऽनशनम् । धर्मध्यानपरायणचित्तो यः परभवं प्रातः ॥१८॥
 बहुभूमिकवहुकलशमनेकसितध्वजपट्टै रमणीयम् । वरश्रीखण्डविनिर्मितविमानमारोप्य ततः ॥ १९ ॥
 निस्वारितं शरीरं यस्यं वहिः सकलमिलितसंघेन । एकैकं गृहरत्नकमलुजं मुक्त्वा शेषजनः ॥ २० ॥
 निःशेषेण नृपनगरस्य निर्यतो यस्य दर्शननिमित्तम् । भक्त्या कौतुकेन च मार्गेष्वलब्धसंचारः ॥ २१ ॥
 सर्वप्रमदाकुलैः सर्वातोद्यैर्बन्दिगर्जैः । सर्वैर्धिजृम्भितशब्दवधिरितेऽम्बराभोगे ॥२२॥
 प्राकारपश्चिमाट्टालके स्थितः परिजनेन सह राजा । जयसिंहः प्रैक्षत यस्यर्द्धिं निस्सरतः ॥ २३ ॥
 तदारचयं दृष्ट्वा नरेन्द्रपुरुषाः परस्परं हुवन्ति । मरणमनिष्टमपीष्टमसूइमायां विभूतौ ॥ २४ ॥
 रघुदयादारभ्य निर्गतं तद् विमानमपराहूणे । प्रातं संस्कारप्रदेशमनुपदं लोककृतपूजम् ॥ २५ ॥
 पूज्यमाने गृहुपट्टांशुकप्रयत्नखलाणाम् । मिलितानि कोटिकानां तदा शतान्यनेकानि ॥ २६ ॥
 धीमण्डविमानेन तेनैव समं शरीरसंस्कारः । यस्य कृतो लोकेन तर्थापरि पुनरपि क्षित्तानि ॥ २७ ॥
 काष्ठान्यनगरश्रीखण्डसत्कानि घनश्च घनसारः । निर्वाणायानं चित्तायानं जनेन गृहीता ततो रक्षा ॥ २८ ॥
 रक्षाया अप्यभायं गृहीता तस्थानमृत्तिका ततः । तावद्यावत्तत्र जाताऽतनुमाना विकृतगर्त्ता ॥ २९ ॥
 तस्या रक्षाया मृत्तिकाया अनुभावतः शिरोवाधा । वेलाज्वरैकान्तरज्वरादिरोगाः प्राणशयन् ॥३०॥

भर्त्विसेणं न मए मणंपि इह भासियंमुसा किंपि । जं पचक्खं दिट्ठं तत्सविलेसो इमो भणिओ ॥३१॥
 नियतेयविसेसेणं पुरिसोत्तिमहियपरंजणो जाओ । कोत्थुहमणिव्व तत्तो मूरी मिरिहेमचंदोत्ति ॥३२॥
 जगु (? ग) ऋमाणववयणपारगओ वयणसत्तिसंरओ । नियनामं व भगवई जीहग्गया कया जेण ॥३३॥
 मूलमंथि [१५] विसेसावस्सयलक्खणपेमाणपमुहाण । सेसाणवि गंयाणं पद्वियं जेणद्ध(१६)लक्खं च ॥

रायामचाईणवि महिद्धिपाणं जणाण आप्जे (? जो) ।

जिणतासणप्पभावणपरायणो परमकौरणिओ ॥३५॥

नवजलहरगहिरसरे धम्मवएसं च दितए जम्मि । जिणभवणाउ वईहम्मिवि टिओ जणो सुणइ कुटसदे ॥३६॥
 वक्खणालद्धिजुत्ते जम्मि कुणंतम्मि सत्थवक्खाणं । पाएण जडमईणवि जणाण वोहो समुप्पन्नो ॥३७॥

उवमियजवप्पवंचा वेरग्गकरी कहा कप्पा (? कया) आसि ।

वेक्खाण(१६)यसिद्धेणं जा पुव्वं सा कडोरत्ति ॥३८॥

वक्खाणिगया सहाए पाएण न केणई चिरं कालं । जस्स मुहनिग्गयत्था मुद्धाणवि सा तह कइंचि ॥३९॥
 जाया हिययगयत्था अग्गत्थेऊण तेहि जह एसा । उवक्खरि तिन्नि वरिसे निसुया तस्सेव य मुहाओ ॥
 तदिणपभिइ पयारो जाओ पाएण तीए सेव्वत्थ । जे तेण सयं रइया गंथा ते संपइ कइमि ॥४१॥

भक्तिवशेन न मया मनागपीह मायितं मृया किमपि । यत्प्रत्यक्षं दृष्टं तस्यापि लेशोऽयं भक्तिः ॥३१॥
 निजतेजोविशेषेण पुरुषोत्तमहृदयरङ्गनो जातः । कौस्तुभमणिरिव ततः सूरिः श्रीहेमचन्द्र इति ॥३२॥
 जगद्धर्तमानप्रवचनपारगतो वचनशक्तिसंपन्नः । निजनामेव भगवती जिह्वाप्रगता कृता येन ॥३३॥
 मूलग्रन्थविशेषावश्यकलक्षणप्रमाणप्रमुखाणाम् । शेषाणामपि ग्रन्थानां पठितं येनाष्टलक्षं च ॥३४॥
 राजामात्यादीनामपि महद्दिकानां जनानामादेयः । जिनशासनप्रभावनापरायणः परमकारुणिकः ॥३५॥
 नवजलधरगभीरुस्वरै धर्मोपदेशं च ददति तस्मिन् । जिनभवनाद्धिरपि स्थितो जनः शृणोति स्फुटशब्दम् ॥
 व्याख्यानलङ्घियुक्ते यस्मिन्कुर्वति शास्त्रव्याख्यानम् । प्रायेण जडमतीनामपि जनानां बोधः समुत्पन्नः ॥३७॥
 उपमितभवप्रपञ्चा वैराग्यकरी कथा कृतासीत् । वैयाख्यानिकसिद्धेन या पूर्वं सा कडोरति ॥३८॥
 व्याख्याता सभायां प्रायेण न केनचिच्चिरं कालम् । यस्य मुखनिर्गतायां मुग्धानामपि सा तथा कथंचित् ॥३९॥
 जाता हृदयगतायांऽभ्यर्थ्यं तैर्यथैषा । उपर्युपरि श्रीणि वर्षाणि श्रुता तस्यैव च मुखात् ॥४०॥
 तद्दिनप्रभृति प्रचारो जातः प्रायेण तस्याः सर्वत्र । ये तेन स्वयं रचिता ग्रन्थास्तान्संप्रति कथयामि ॥४१॥

१ एतद्विषये राजशेखरसूरिन्यायकन्दलीपत्रिकाप्रशस्ताविदमेकं पद्यमुल्लिखति स्म ;—

“ प्रतिवर्षजीवरक्षामशीत्यहमशीत्यहम् । यस्योपदेशात् सिद्धेशस्त्वोत्प्रेक्ष्वलीलितत् ॥१०॥”

सुत्तमुवंपसमाला-त्रैवजावणपगराण काऊण । गंथसहस्सा चउदस तेरस वित्ती कया जेण ॥४२॥

अणुओगदा(?दा)राणं जीवसमासस्स तहय सेंगग्गम ।

जेण च्छ सत्त चउरो गंथसहस्सा कया वित्ती ॥४३॥

मूलावस्सयवित्तीए उवरि रइयं च टिप्पणं जेण । पंचसहस्सपमाणं विसमट्ठाणाववोधयरं ॥४४॥

जेण विसेसावस्सयसुत्तसुवरिं सवित्थरा वित्ती । रइया परिष्कुडत्था अंडवीससहस्सपरिमाणं ॥४५॥

वक्खाणगुणपत्तिद्धि सोऊणं जस्स गुज्जरनरिंदो । जयसिंहदेवनामो कयगुणिजणमणचमक्कारो ॥

आगन्तूण (?णं) जिणमंदिरम्मि सयमेव सुणइ धम्मकहं । जसुवउत्तचित्तो सुइरं परिवारसंजुत्तो ॥४७॥

सुत्रमुपदेशमाला-भवभावनाप्रकरणयोः कृत्वा । ग्रन्थसहस्राश्चतुर्दश त्रयोदश वृत्तिः कृता येन ॥४२॥

अनुयोगद्वाराणां जीवसमासस्य तथा च शतकस्य । येन पद् सप्त चत्वारो ग्रन्थसहस्राः कृता वृत्तिः ॥४३॥

मूलावश्यकवृत्त्या उपरि रचितं च टिप्पणं येन । पञ्चसहस्रप्रमाणं विषमस्थानावबोधकरम् ॥ ४४ ॥

येन विशेषावश्यकसुत्रस्योपरि सविस्तरा वृत्तिः । रचिता परिष्कुटार्थाऽष्टाविंशतिसहस्रपरिमाणा ॥ ४५ ॥

व्याख्यानगुणप्रसिद्धिं ध्रुत्वा यस्य गुर्जरनरेन्द्रः । जहसिंहदेवनामा कृतगुणिजनमनश्चमत्कारः ॥ ४६ ॥

आगत्य जिनमन्दिरे स्वयमेव शृणोति धर्मकथाम् । यस्योपयुक्तचित्तः सुचिरं परिवारसंयुक्तः ॥ ४७ ॥

१ इयं सटीकापि मुलभा, 'पुष्पमाला' इति नाम्नापीयं विख्याता ।

२ इदं विक्रमात् ११७० वर्षे तैर्विनिर्मितम्, तथा च तत्पशस्तैः;---

“सप्तत्यधिकैकाहशवर्षशतैर्विक्रमादतिक्रान्तैः ।

निष्पन्ना वृत्तिरियं श्रावणवादिपञ्चमादिवसे ॥११॥”

३ रामधनपतिसिंहेन कलिकातायां मुद्रितमेतत् ।

४ अस्य ग्रन्थस्य संवत् ११६४ वर्षे स्वयं ग्रन्थकर्त्रा लिखिता प्रतिरपि संभात (Cambay) भाण्डागारि विद्यते । (See Kielhorn's collection of 1873-74) ।

५ संपत्ति विद्यमानम् । (See Kielhorn's Palm-leaf report Pages 41-44) ।

६ एतदपि मुलभम् (द्रष्टव्यं जैनग्रन्थावल्यां पृ० २०) ।

७ एतत् सवृत्तिकं यशोविजयजैनग्रन्थमालायां मुद्रितम् । एतद्वृत्तिनिर्माणकालश्च कर्त्रा

“शरदां च पञ्चसप्तत्यधिकैकादशशतेष्वतीतेषु ।

कार्षिकसितपञ्चम्यां श्रीमज्जयसिंहनृपराज्ये ॥ ११ ॥”

इति पद्येन प्रशंसतौ विक्रमात् ११७९ रूपो विनिर्दिष्टः । एतन्निर्माणंऽऽमदग्रन्थकारेण लक्ष्मणगणिना-
ऽपि साहाय्यं कृतम्- (द्रष्टव्यं पृ० १२६७) ।

कइयावि जस्स दंसणउक्कंठियमाणसो सयं चेव । आगच्छइ वसदीए चिरकालं कुणइ संत्थावं ॥४८॥
 अन्नमि दिणे अब्भत्थियऊणनेउं निपम्मि धवलहरे । सम्मइसुद्धिऊणं जयसिंहं निवणं जस्स सयं ॥४९॥
 उद्धट्ठियस्स उल्लसियवहलपुत्तए (ण) कंचणमएण । विउलेण भायणेणं दुब्बाफलकुमुमनत्तमएओ ॥५०॥
 अग्यो भमाडिऊणं चिरेण आरत्तियं च वारतियं । पक्खित्तो पयपुरओ कओ पणामो य पंचंते ॥५१॥
 थालपरिवेसयाओ आहाराओ (? रथ्यालओ) सहस्येण । दिओ न्निउच्छाए चउत्विहो तेण आहाराओ ॥५२॥
 भणियं च जोडिऊणं करलुयमज्जेव खलु कयत्यो हं । जाओ अज्जेव तदा वल्ल्याणपरंपराठाणं ॥५३॥
 जस्स मह अज्ज भवणं तुभेहिं फरसियं सचरणेहिं । ता अज्ज वीरनाहो मज्ज मयं आगउच्च गिहे ॥५४॥
 'जेण जयसिंहं रायं भणियं तस्स मंडले सयले । जिणमंदिरेसु कलमा चडाविया स (?ह) इरकणयमया ॥
 धंधुक्कं (?क) यसं चउरप्पभिइसु ठाणेसु अन्नतिथीहिं । जिणसासणस्स पीडा कीरंती रक्सिया जेण ॥
 करावियं च तह तेसु चेव वा (?ठा) णेसु रहपरिबभमणं । निक्खियं जयसिंहं भणाविऊणं पुहइनाहं ॥५७॥

कदापि यस्य दर्शनोत्कण्ठितमानसः स्वयमेव । आगच्छति वसतीं चिरकालं करोति संलापम् ॥ ४८ ॥
 अन्यस्मिन् दिनेऽभ्यर्च्य नीत्वा निजे धवलहरे । संमुखमुत्थाय जयसिंहरूपेण यस्य स्वयम् ॥ ४९ ॥
 ऊर्ध्वस्थितस्योल्लासितवहलपुलकेन काञ्चनमयेन । विपुलेन भाजनेन दूर्वाफलकुमुमजलमयः ॥ ५० ॥
 अर्घो भ्रमयित्वा चिरेणापत्रिकं च वारत्रिकम् । प्रक्षितः पदपुरतः कृतः प्रणामश्च पञ्चह्र ॥ ५१ ॥
 स्थालपरिवेपकादाहारस्थालतः स्वहस्तेन । दत्तो निजेच्छया चतुर्धियो येनाहारः ॥ ५२ ॥
 भक्षितं च योजयित्वा करयुगमद्यैव खलु कृताप्योऽहम् । जातोऽद्यैव तथा कल्याणपरम्परस्थानम् ॥ ५३ ॥
 यस्य ममाद्य भवनं युष्माभिः स्पृष्टं सचरणैः । तद्य धीरनाथो मम स्वयमागत इव गृहे ॥ ५४ ॥
 येन जयसिंहराजं भक्षित्वा तस्य मण्डले सकले । जिममन्दिरेषु कलशा आरोपिता कचिरकनकमयाः ॥ ५५ ॥
 धन्धुक्कयसत्यपुष्पभूतिषु स्थानेष्वन्यतीर्थिभिः । जिमशासनस्य पीडा क्रियमाणा रक्षिता येन ॥ ५६ ॥
 कारितं च तथा तेष्वेव स्थानेषु रथपरिभ्रमणम् । निर्विघ्नं जयसिंहं भाणयित्वा पृथिवीनायम् ॥ ५७ ॥

१ संवदति चैतद् विजयसिंहसूर्येर्धर्मोद्देशमालाविवरणमपि ;—

“सकलनिजघरित्रीमध्यमध्यासितानां जिमपतिमवनानां तुङ्गशृङ्गावलीपु ।

अनघयदुपदेशात् सिद्धराजेन राज्ञा स्फुरदविरलभासः स्थापिताः स्वर्णकुम्भाः ॥ १९ ॥

राजशेखरसूरैर्यायकन्दलीपञ्जिकापि ;—

“प्रतिबोध्य सिद्धमूधवमुद्गणैः कनककलशदर्ढैः । उच्छंसितवान् परितः स्वदेशपरदेशचैत्यानि ॥९॥

सद्गुरुपद्धतिगाथापि ;—

“जीवाण अमयदाणं चेइयसिहरेसु हेमघयकलसा । देसणवयणाउ कयाइं जस्स सिरिसिद्धराएण ॥९॥

२ 'साचोर' इति नाम्ना संमति श्रूयमाणम् ।

कुनिओइएहिं तह जिणहरेसु भज्जंतदेवदायाण । काराविया निवारा जयसिंहनरिदपासाओ ॥५८॥
 भंडारपविट्ठपि हु केसुचि ठाणेसु देवदायस्स । दब्बं जिणभवणेसुं पुणोवि अप्पावियं जेण ॥५९॥
 किं बहुणा भणिणं जिणसासणपरिभवंमि जायंते । सब्बप्पणावि तुलियं जेण उवायंतरसएहिं ॥६०॥
 जिणसासणकज्जाइं विसेसा(? सेससमा)हियाइं इह जेण ।
 अब्बस्स मणम्मि वि फु (? विष्फु) रंति नहु जाइं कइयावि ॥६१॥
 लिगावि(?व)सेसमिचेवि जईजणे परिभविज्जमाणम्मि । नियसत्तीए तत्ती जेण कया सब्बकालंपि ॥६२॥
 अण्हिल्लवारुनपराओ तित्थजत्ताए चलियसंघेण ।
 अस(?व)त्थिऊण नीओ सहप्पणा जो महामहिमो ॥ ६३ ॥
 सेज्जावलयलंगडिपमुहाणं जत्थ सगडरूवाणं । एक्कारस उ सयाइं संचलियाइं (समहियाइं ?) ॥६४॥
 ह्यकरहवसहवाहणपयचराणं तु नज्जइ न संखा । वीमणथल्लिनयरीए दिन्नावसहम्मि संघेण ॥६५॥
 वाडीवितानएहिं गुंरखउखँडेहिं (?) गुलिणीहिं । वियडे विरायमाणे निवखंवावारसारिच्छे ॥६६॥
 कयकुंहुमंगरायं नियत्थपट्टं सुयादवरत्थं । कंचण(वर)रयणादिभूसियं अंगवंगेसु ॥६७॥
 ददट्टण सावयजणं जिणहरपरिहावणं पकुव्वंतं । खंगारस्स सुरट्टापहुणो जायं मणे दुट्ठं ॥६८॥

कुनियोगिकैस्तथा जिनगृहेषु भज्यमानदेवदायानाम् । कारिता निवारा जयसिंहनरेन्द्रपाश्वात् ॥५८॥
 भाण्डागारप्रविष्टमपि हि केपुचित्स्थानेषु देवदायस्य । द्रव्यं जिनभवनेषु पुनरुप्यर्पितं येन ॥ ५९ ॥
 किं बहुना भणितेन जिनशासनपरिभवे जायमाने । सर्वात्मनापि तुलितं येनोपायान्तरशक्तेः ॥ ६० ॥
 जिनशासनकार्याणि विशेषसंसाधितानीह येन । अन्यस्य मनस्यपि विस्फुरन्ति नहि यानि, कदापि ॥६१॥
 लिङ्गाधरोपमात्रेऽपि यतिजने परिभूयमाने । निजशक्त्या तत्परता येन कृता सर्वकालमपि ॥६२॥
 अण्हिल्लपाटनगरात्तीर्थयात्रया चलितसंघेन । अभ्यर्थ्यं नीतः सहात्मना यो महामहिमा ॥ ६३ ॥
 शय्यावलयलङ्कडिप्रमुखाणां यत्र शकटरूपाणाम् । एकादश तु शतानि संचलितानि समधिकानि ॥६४॥
 ह्यकरभवृषभवाहनपदचराणां तु शायते न संख्या । वामनस्थलीनगर्यां दत्तावसथे संघेन ॥ ६५ ॥
 वाडीवितानकैर्गुरु गुलिनीभिः । विकटे विराजमाने नृपस्कंधावारसदृशे ॥ ६६ ॥
 कृतकुंहुमङ्गरागं निवसितपट्टांशुकादिवरत्थम् । काञ्चनचरत्तादिभूषितमङ्गोपाङ्गेषु ॥ ६७ ॥
 दट्टा भावकजनं जिनगृहपरिहावनं प्रकुर्वन्तम् । खङ्गारस्य सुराष्ट्रप्रभोजीतं मनो दुष्टम् ॥ ६८ ॥

१ एतद्वाचापञ्चकोक्तोऽर्थः सामान्य-विशेषरूपतो विजयसिंहसूरिणा धर्मोपदेशमालावृत्तिप्रशस्ता-
 वपि । श्लो० १४-१६) उक्त. । (See Peterson's fifth report pages 89-90)

२ संप्रति 'वणथली' इति नाम्ना प्रसिद्धा ।

३ प्रवर्तकश्रीकान्तिविनयानां पुस्तके 'गुड्डखउरवंडएहिं' इति पाठः ।

अन्नं हिंवि सो भणिओ सयमाण्हिल्लवानुयस्स नगरस्स । चिट्ठइ लच्छी सव्वा इहागया तुज्ज पुन्नीइ ॥
 ता गिण्ह तुमं एयं, भंडारो होइ तुह जहा पोदो । संभाविज्जइ ठाणं एक्काए द्रव्यकोटीए ॥७०॥
 लोभेण सोवि सव्वं तं गहिटं वंछए पुणोवि परं । सवयणमज्जायालोवअयम (? वयस) भीओ नियत्तेइ ॥
 इय अकयंनिच्छओ सो गहेणे मोक्खे य संसइयचित्तो । चित्तू (? चित्तु) णं दिणमाणं संघं धारेइ तत्थेय ॥
 भाणिज्जंतोवि दिणो (? णे २) वि सो संघसंतियजणस्स । नो देइ दंसणे, अन्नया य सयणो मओ तस्स ॥
 तो दिक्खणयमिमेणं जेण सुणिदेण तत्थ गैतूणं । पडिवोहिज्जण एयं संघो पोयाविओ सव्वो ॥७४॥
 ता उज्जयंतसत्तुजएस्सु तित्थेसु दोसुवि जिणिंदि । सिरिनेमिउसहनाहे वंदइ संघो विभूर्इए ॥७५॥
 तत्थुज्जयंततित्थे पासुत्थयअद्दलक्खमुण्णं । सत्तुजयस्मि तित्थे तीसमहत्ता सपुण्णा ॥७६॥
 जेण पडिवोहिज्जणं भवियजणो ठाविओ बहू धम्मो । जिणभणिए सम्भत्तं देसे मच्चे य विरईए ॥७७॥
 पैज्जंते सिंपि हु (सा) ठाणंतरसंक्रमाइया नेया । आराहणा गुरुण व सत्तदिणा अणसणे नवरं ॥७८॥
 नीहारणाइमहिमा देहस्स तहंवे जाव सकारो । किन्तु सयमेव राया समागआं केत्तिर्यपि पढं ॥७९॥

अन्यैरपि स भणितः स्वयमणहिल्लपाटकस्य नगरस्य । तिष्ठति लक्ष्मीः सर्वेहागता तव पुण्यैः ॥ ६६ ॥
 तस्माद् गृहाण त्वमेतां, भारुडागारो भवेत्तव यथा प्रौढः । संभाव्यते स्थानमेकस्या द्रव्यकोटैः ॥७०॥
 लोभेन सोऽपि सर्वं तद् ग्रहीतुं धान्दुति पुनरपि परम् । स्वचनमर्यादांलोपापयशोभीतो निवर्तते ॥७१॥
 इत्यकृतनिश्चयः स ग्रहणे मोक्षे च संशयितचित्तः । गृहीत्वा दिनमानं संघं धारयति तत्रैव ॥ ७२ ॥
 भाणयमानोऽपि दिने दिनेऽपि स संघसत्कजनस्य । नो ददाति दर्शनम्, अन्यथा च स्वजनो मृतस्तस्याः ॥७३॥
 ततो दर्शनमिषेण येन मुनीन्द्रेण तत्र गत्वा । प्रतिबोध्यैनं संघो मोचितः सर्वैः ॥७४ ॥
 तत उज्जयन्त-शमुज्जययोश्चिरीर्ययोर्हयोरपि जिनेन्द्रौ । श्रीनेमिगृपभनार्थौ घन्दते संघो विभूत्या ॥७५॥
 तत्रोज्जयन्ततीर्थे पाठस्तकार्थलक्षमुत्पन्नम् । शत्रुजये तीर्थे त्रिशत्सहस्राः समुत्पन्नाः ॥७६॥
 येन प्रतिबोध्य भयिकजनतः स्थापितो बहुधर्मैः । जिनभणिते सम्यक्त्वे देशे सर्वत्र च विरतौ ॥७७॥
 पर्यन्तेऽस्यापि हि सा स्थानान्तरसंक्रमादिका ज्ञेया । आराधना गुरुणामिव सप्तदिनादनयनं किन्तु ॥७८॥
 निस्सारणादिमहिमा देहस्य तथैव यावत्संस्कारः । किन्तु स्वयमेव राजा समागतः किय तमपि पन्थानम् ॥७९॥

१ उज्जयन्तः = गिरनारपर्वतः ।

२ अस्यापि = हेमचन्द्रसुरैरपि पर्यन्ताराधना गुरुणामिव = अमयेदेवसूरीणामिव एकोनविंशत्यायात्
 आरभ्य सप्तविंशत्यायापर्यन्तं प्रतिपादितप्रकारेण ज्ञेया; तत्र प्राकारपश्चिमाष्टाङ्कस्थितेन राजा गुरुणां
 शवनिर्घाणमहोत्सवो दृष्टः (गाथा २३), किन्त्वत्र स्वयं राजा (जयसिंहः) क्रियन्तमपि पन्थानं
 तन्महोत्सवे सह चलित इति विशेष इत्यर्थः । एतेन पिटर्सनमहोदयेन प्रस्तुतप्रशस्तिसारे (In his fourth
 report text page 9) अस्य हेमचन्द्रसुरैः यच्छत्रुजये परलोकगमनमुक्तं, तदयुक्तम्, सम्यक्पाठानवगमेन
 कल्पनामात्रोद्भाषितत्वादिति ।

तेसिं हीसो(? सा)सिरिविजयसिंह-सिरिचंद-विद्युहचंदत्ति ।

जाया तिन्नि गुण(? गण)हरा सिरिसिरिचंदो तओ सूरी ॥८०॥

देसेसु विहरमाणो कमेण धवलक्यम्मि वरनपरे । संपत्तो तत्थ त (? ठि)ओ जरुयच्चयन(मूजिणभवणे॥

उत्तं (? तुं) गम्मि विसाले ख्वगरमणिज्जमंडवसणाहे । सिरिमुणिसुव्वयजिणवरपडिमासमहिट्टिप रम्मो॥८२॥

सइदो अत्थि गुणइदो धवलो नामेण पोख्वाडकुले । तेण जिणचंदसूरिप्पमुहो संघो समग्गोवि॥८३॥

मेलेउं विन्नचो सिरिमुणिसुव्वयजिणिदचरिस (? य) स्त । करणत्थं संघेणपि सिरिचंदो पभणिओ सूरी ॥

सो तं संघापसं पडिज्जेउं विणिग्गओ तत्तो । आसावड्ढीपुरीए आगंतूणं ठिओ गेहे ॥८५॥

सिरिमालकुलसमुद्भववरसावयसेट्टिनागिलसुगण ।

अंबहरिचंरुसालियसरणयपमुहाण सगुणाण ॥८६॥

तत्थट्टिएण सिरिचंदसूरिणा विरइयं इमं चरियं । सिरिमुणिसुव्वयतित्थंकरस्स समयानुसारेण॥८७॥

जं किंपि इह अजुत्तं उत्तं मइपोहओ मए अत्थि । तं सुपहरा कयकिवा मज्झ विसोहेतु सव्वंपि ॥८८॥

पट्टियपोत्थियपलिहणे गणिणा कयमतथ पासदेवेण । बहुसाहेज्जं उज्जमपरेण वरमइनिहाणेण ॥८९॥

तेपां शिप्याः श्रीविजयसिंह-श्रीचन्द्र-विद्युधचन्द्रा इति । जातास्त्रयोऽपि गणधराः श्रीश्रीचन्द्रस्ततः सूरिः॥८०॥

देशेषु विहरमाणः क्रमेण धवलक्ये वरनगरे । संप्राप्तस्तत्र ततो भृगुकच्छकनामजिनभवने ॥८१॥

उत्तुङ्गे विशाले रूप्यकरमणीयमण्डपसनाथे । श्रीमुनिसुव्रतजिनवरप्रतिमासमधिष्ठिते रम्ये ॥८२॥

श्राद्धोऽस्ति गुणाढ्यो धवलो नाम्ना पोख्वाडकुले । तेन जिनचन्द्रसूरिप्रमुखः संघः समग्रोऽपि ॥८३॥

मेलयित्वा विघ्नतः श्रीमुनिसुव्रतजिनेन्द्रचरितस्य । करणार्थं संघेनापि श्रीचन्द्रः प्रभणितः सूरिः ॥८४॥

स तं संघादेशं प्रतिपद्य विनिर्गतस्ततः । आशावल्लीपुर्यामागस्य स्थितो गेहे ॥ ८५ ॥

श्रीमालकुलसमुद्भववरसावकश्रेष्ठिनागिलसुतानाम् । आग्रहरिभाण्डशालिकशरणकप्रमुखाणां सगुणानाम् ॥

तत्र स्थितेन श्रीचन्द्रसूरिणा विरचितमिदं चरितम् । श्रीमुनिसुव्रततीर्थकरस्य समयानुसारेण ॥८७॥

यत्किमपीहापुस्तमुक्तं मतिमोहतो मयाऽस्ति । तत् श्रुतधराः कृतकृपा मयि विशोधयन्तु सर्वमपि ॥८८॥

पट्टिकापुस्तिकालेखने गणिना कृतमत्र पार्श्वदेवेन । बहुसाहाय्यमुद्यमपरेण वरप्रतिनिधानेन ॥८९॥

१ संपति गूर्जरदेशे 'धोलका' इति नाम्ना ख्याते । तत्र भृगुकच्छनाम्नि जिनभवने, न तु विटरस्वन्म-
हाशयोक्ते भृगुकच्छे (Broach) नगरे; तादृशस्यार्थस्यात्रालाभात्, अनन्वयात्; मुनिसुव्रतस्वामिनः स्वस-
त्तासमये भृगुकच्छे नगरेऽधरक्षणाय संजातस्य गमनस्य शास्त्रपसिद्धत्वेन तत्प्रतिमाधिष्ठिते जिनभवनेऽपि
भृगुकच्छनाम्नो व्यवहारस्यैव पारिक्रम्यादुष्टत्वात् सांप्रतमपि तादृशव्यवहारस्योन्यत्र बहुशो दर्शनाच्च ।

अत्रहरिसरणयोऽणं कण्ठिहृभाया तद्देव जसराओ । साहेज्जकरो उच्छाहम्प (?स्त) य जाओ रि (?वि) सेसेण ॥

विक्रमकालाओ एगवोससहस्से सए (य) सावणओ (?ताणवए) ।

तवयणंतरदीव (? वदि) सब्वदिणम्मि एयं परिसमत्ते ॥९१॥”

येषां द्वाराऽस्य ग्रन्थस्य निम्नोल्लिखितान्यादर्शपुस्तकानि मयाऽऽसादितानि । यैश्च निजोपदेशद्वारा-
जस्य मुद्रणार्थपर्यसाहाय्यं विहितम्, तेषामनवद्यवैदुष्यमाविभ्रतामहर्निशं परोपकारत्रतमुद्दृतां प्रातःस्मर-
णीयमुनिराजश्रीराजविजयानामहमत्रातीव कृतज्ञोऽस्मि । आदर्शपुस्तकानि चेमानि;—

क—प्रातःस्मरणीय-प्रवर्तकश्रीकान्तिविजयानां संबन्धि, १९८ पत्रात्मकम्, प्राचीनं, शुद्धप्रायम्,
लेखनसमयोऽस्त्वविरहितम् ।

ख—प्रातःस्मणीय-मुनिराजश्रीराजविजयानाम्, १८२ पत्रात्मकं, प्राचीनं, नातिशुद्धम्, लेखन-
समयोऽस्त्वविरहितम् ।

ग—प्रातःस्मरणीय-प्रवर्तकश्रीकान्तिविजयानाम्, १९६ पत्रात्मकं, नवीनं, नात्यशुद्धम्, प्रान्ते
चैतदुल्लेखविभूषितम्;—

“ कृतिरियं मलधारिगच्छतिलकश्रीहेमद्रुरिशिष्येन लखमणगणिना ॥६॥ संवत् १४८० वर्षे शके
१३४९ प्रवर्तमाने ज्येष्ठवदि १० शुके । ववकरणे मेदपाटदेशे । देवकुलपाटके । राजाधिराजराणामोकल-

आप्रहरिश्चरणकानां कनिष्ठभ्राता तथैव यशोराजः । साहाय्यकर उत्साहस्य च जातो विशेषेण ॥६०॥

विक्रमकालादेकवर्षसहस्रे शते च त्रिनवते । तपोनन्तरवदिशर्वदिन एतत् परिसमाप्तम् ॥ ६१ ॥

१ अध्यापकपिटर्सन्संबन्धिनि पत्तनभाण्डागारीयसूचीपुस्तके 'वास' इति पाठः, यमुपजाय्य तेन
सर्वत्र (Fourth report text page 7, fifth report Pages 43 and 74) एतस्य मुनिसुव्रतस्वामिचरितस्य
निर्माणकालं विक्रमात् ११२१ वर्षे निर्दिष्टः; सोऽप्युक्तः, अस्य हस्तादर्शपुस्तके 'वास' इति पाठस्य स्पष्टं
दर्शनात्, मद्यभावना-विशेषपाठ्यकवृत्तोरनुक्रमं विक्रमात् ११७० तमे वर्षे ११७९ तमे संवत्सरे च नि-
मित्तयोरव कृतस्योऽल्लेखस्यानुपपत्तेः (द्रष्टव्यमथैव ४२—४९ गाथयोरधोवर्ति टिप्पणम्), जैनग्रन्थाकल्या-
मपि प्रकृतग्रन्थस्य ११९३ तमे वर्षे निर्माणस्योपदर्शितत्वाच्च (द्रष्टव्यं पृष्ठे २४२)

२ तथा; = माघमासः (अ० चि० २, ६७) तदनन्तरः फाल्गुनस्तस्य शर्वदिने महेश्वरदिवसे
एकादश्यामित्यर्थः ।

३ एष उल्लेखो यदादर्शपुस्तकमुपजाय्यैतत् पुस्तकं लिखितं तत्रस्थ एव विभाव्यते, अन्यथा प्रस्तु-
तपुस्तकस्य नवीनत्वेन तद्व्यपत्तात् ।

विजयराज्ये । श्रीमद्वृहद्गच्छे । मङ्गाहृडीयमट्टारकश्रीहरिभद्रसूरिपरिवारमूषण पं० भावचंद्रस्य शिष्यलेखेन ।
मुनि । हीराणंदेन लिलिखिरे ।

नंदे मुनौ युगे चंद्रे ज्येष्ठमासे सिते दले । दशम्यां लेखयामास शुभाय ग्रंथप्रस्तकं ॥ १ ॥

नंदमुनिवेदचंद्रे वर्षे श्रीविक्रमस्य ज्येष्ठाशिते । अलिखत् सुपार्श्वचरितं हीराणंदो मुनीद्रोयं ॥ २ ॥

जाव य सग्म सुरिंदो कणयगिरिंदो धराय धरणिंदो । चंद्रे तहे य दिग्दिंदो तारगणो जाव गयणमि ॥३॥

गलगज्जि जलनिहिणो अ जिणघम्मो तिलोय विष्कुरइ । ता जिणसुपासचरिओ पट्टिज्जमाणो उ चिर होउ ॥

हीणाहियं जं किंचिचि वंजण मत्ताय अक्खर पयं व । लिहियं अयाणमाण मिच्छा मे दुक्कहं तस्स ॥५॥

इति श्रीसुपार्श्वजिनचरित्रे गाथा ८६६८ लिखिता ॥ छ ॥ श्रीः ॥”

एतत् पुस्तकत्रयमवलम्ब्य विहिते ग्रन्थस्यास्योपयुक्तपाठभेदसहिते छायांनुवादविभूषिते संपादने
दत्तशुद्धिपत्रेऽपि याः काश्चन मतिमान्द्यमभवाः स्वल्पनाः स्थिता भवेयुः, सद्यः सहृदयास्ताः क्षम-
न्तामिति सानुनयं प्रार्थयमानो विरमामि ।

हरगोविन्दः ।

१ इतः परमेतत्पुस्तकस्वामिनो गुर्वादिग्यावर्णनपरं श्लोकसप्तकं वर्तते, तन्नाधुनिकत्वेनानुपयो-
गित्वादनावश्यकमत्रोल्लेखितुमित्युपेक्षितम् ।

विषयानुक्रमिका

	पृष्ठाङ्कः
पूर्वभष्यस्य इमनुष्य-सुररूपस्य वर्णनम्	१
जन्म-विवाह-सांवत्सरिकदान-प्रव्रज्याप्रह्वयादिवर्णनम्	३१
विहारादारभ्य केषलशानोत्पत्ति-समयसंस्काररचना-धर्मोपदेशोपक्रमादिवर्णनम्	८३
दम्बकरथविषये चम्पकमाताकथा	१०३
" शाङ्गातिचारे आन्तरकथासहिता मर्णिसिंहकथा	१२८
" आकाङ्क्षातिचारे आन्तरकथात्रयोपबृंहिता सुन्दरयोगिनीकथा	१३६
" विचिकित्सातिचारे आन्तरकथायुक्ता भास्करद्विजकथा	१४७
" पाखण्डिसंस्तवातिचारे भीमकुमारकथा	१७१
" पाखण्डिप्रशंसातिचारे आन्तरकथायुक्ता मन्त्रितिलककथा	१८७
शूद्रप्राणातिपातविरमणप्रतविषये विजयचन्द्रकुमारकथा	२११
" वन्धातिचारे वन्धुराजकथा	२२६
" घधातिचारे श्रीधरसविप्रकथा	२३४
" दुर्विच्छेदातिचारे राहुडमन्त्रिकथा	२४०
" अतिभारारोपणातिचारे सुलसश्रेष्ठिकथा	२४६
" भक्तपानव्यवच्छेदातिचारे सिंहमन्त्रिकथा	२४४
शूद्रमृपायादिविरमणप्रतविषये कमलश्रेष्ठिकथा	२७२
" सहस्राभ्याख्यानातिचारे भवनपताकाकथा	२८५
" रहोऽभ्याख्यानातिचारे धरणकथा	३०४
" स्यदारमन्त्रभेदातिचारे मदनकथा	३१०
" मृपोपदेशातिचारे पद्मवणिककथा	३१६
" कूटजेखातिचारे वन्धुदत्तकथा	३२७
शूद्रादत्तादान (चौर्य) विरमणप्रतविषये देवयशःकथा	३३४
" स्नेनाहृतक्रयातिचारे नाहटकथा	३४३
" स्नेनप्रयोगातिचारे महनकथा	३४८
" विरुद्धराज्यातिक्रमातिचारे उदयनकथा	३५४
" कूटमुलामानातिचारे वरुणकथा	३५९
" सप्तनिरूपद्रव्यचोपातिचारे सागरचन्द्रकथा	३६३

	पृष्ठांकः
परदारगमनविरमण्यव्रतविषये घोरकुमारकथा	३६९
” इत्थरपरिगृहीतागमनातिचारे वज्रकथा	३८०
” अर्धपरिगृहीतागमनातिचारे दुर्लभकथा	३८४
” अनङ्गक्रीडातिचारे धनदत्तकथा	३८६
” परविवाहातिचारे दुर्गकथा	३६६
” तीर्थाभिलाषातिचारे सुयशःकथा	३६६
शूलपरिग्रहपरिमाणाव्रतविषये श्रेष्ठिसेनकथा	४०७
” क्षेत्रवास्तुपरिमाणातिक्रमातिचारे नवधनकथा	४१२
” रूप्यसुवर्णपरिमाणातिक्रमातिचारे भरतकथा	४१६
” धनधान्यपरिमाणातिक्रमातिचारे देशलकथा	४२४
” द्विपद-चतुष्पदपरिमाणातिक्रमातिचारे दुर्लभकथा	४३२
” कुप्यपरिमाणातिक्रमातिचारे मानदेवकथा	४३६
दिव्यपरिमाणाव्रतविषये पञ्चातिचारविषयकान्तरकथासमन्विता मनोरथकथा	४४०
भोगपरिभोगविरमण्यव्रतविषये पञ्चातिचारविषयकान्तरकथासंबद्धा विश्वसेनकथा	४६७
” मद्य-मांस-स्यूत-रात्रिभोजनविषयकान्तरकथासमादिष्टा दत्तकथा	४८५
अनर्धदण्डविरमण्यव्रतविषये धिमलश्राद्धकथा	४६६
” कन्दर्पोत्सर्पणवचनातिचारे मित्रसेनकथा	५०७
” कौकुच्यातिचारे सिंहवशिकथा	५०६
” मौखर्यातिचारे पद्मकथा	५१६
” अधिहरणातिचारे दुर्लभकथा	५२२
” भोगाङ्गानिरेकातिचारे मूलदेववशिकथा	५२९
सामासिकव्रतविषये समदत्तकुमारकथा	५३५
” मनोदुष्प्रणिधानातिचारे मानकथा	५४५
” वचनदुष्प्रणिधानातिचारे आन्तरकथासहिता विसदकथा	५५०
” कायदुष्प्रणिधानातिचारे श्यामलकथा	५५५
” अनयस्थानातिचारं आन्तरकथासमन्विता वरुणकथा	५५६
” स्मृतिविहीनतातिचारे आन्तरकथापनिबद्धा सोमकथा	५६२
देशायकाणिकव्रतविषये गह्वकुमारकथा	५६६
” आनायनातिचारं विन्ध्यकथा	५७८
” प्रेपणानिचारं सडककथा	५८२

	पृष्ठांकः
” शब्दातिचारे मतिजलधिमन्त्रिकथा	५८७
” स्वरूपप्रदर्शनातिचारे कृष्णकथा	५९२
” पुद्गलक्षेपातिचारे सोमकथा	५९७
पौषधमृतविषये मलयकेतुनृपकथा	६०७
” अतिचारपञ्चके वैश्रमण्यपुत्राणां कथा	६१७
अतियिसंविभागव्रतविषये शान्तिमतीकथा	६२२
” सचित्तनिक्षेपयातिचारे लक्ष्मीकथा	६२५
” सचित्तपिधानातिचारे विजयभेष्टिन्याः कथा	६२९
” कालातिक्रमणातिचारे देवचन्द्रधाम्दकथा	६३२
” परव्यपदेशातिचारे स्वधिराकथा	६३५
” मात्सर्यातिचारे नन्दकथा	६३८
संक्षेपनाचिषये मलयचन्द्रकथा	६४५
निर्घाणघर्षणम्	५४४
प्रशस्तिः	६५८

॥ सुपासनाह-चरिअं ॥

जयइ ज्ञेयाइजिणिंदो अंतररिउविजयनाडयपबंधे । नवनिउणसुचहारोव्य विहियसुहसंघचउपत्तो ॥१॥
 सियज्झाणानलपजलिरकम्मकंतरधूमलइउज्व । रेहंति जस्स अंसं सघोलिरा चिहुरकुरलीओ ॥२॥
 चरिमं नमिमो सिरिवीरजिनवरं जस्स अज्जविय तित्थं । जयइ तिलोईकमलाविलासतिलयं व सुपविच्चं ॥३॥
 सेसेवि अंसंसे निकलेवि सयलेऽगुणेवि गुणकलिए । नमिमो अंगंराए निहयअणंगेवि अजियाई ॥४॥
 पणमह फुरंतपणफणाकिरीटवररयणकिरणदीवेहिं । पयडंतं पिव सिवमग्गमग्गिमं सिरिसुपासजिणं ॥५॥
 जाणं च तज्जगातज्जणीइ लग्गो ठवेमि मंदपप । कव्यपथे वालो इव ताण गुरूण नमामि कमे ॥६॥
 सन्निज्झं, मज्झं मया त्रिमल्लोवंगगुणमहयवविद्या । तिजयपियामहमुहकमलवासिणी कुणउ सुयैदेवी ॥७॥
 गंभीरपसन्नपयप्पवाहिणिं विबुद्धजणमणाणंदं । कविकुलगिरिस्स वंदे सरस्सइ इंदभूइस्स ॥८॥
 को न जणो हरिसिज्जइ तरंगवइ-वइयरं सुणेज्जेण । इयरे पबंध-सिंधूवि पाविया जीए महुरत्तं ॥९॥
 भदं सिरिहरिभदस्स सूरिणो जस्स भुवण-रंगम्मि । वाणी विसट्टरसभावमंधरा नचए सुइरं ॥१०॥
 मंदारमंजरिं पिव सुरावि सवणां वयं सयं णिति । पागयपबंधकण्ठो वाणिं सिरिजीवदेवस्स ॥११॥

जयति युगादिजिनेन्द्र आन्तररिपुविजयनाटकप्रबन्धे । नवनिपुणसूत्रधार इव विहितशुभसंघचतुप्पात्रः ॥१॥
 सितध्यानानलप्रज्वलनशीलकर्मकान्तारधूमलता इव । राजन्ति यस्यांसे सघूर्णनार्थिहुरकुरल्यः ॥२॥
 चरमं नमामः श्रीवीरजिनवरं यस्यावापि च तीर्थम् । जयति त्रिलोकीकमलाविलासतिलकमिव सुगवित्रम् ॥३॥
 शेषानप्यशेषान्निष्कलानपि सकलानगुणानपि गुणकलितान् । नमामोऽनङ्गरागाग्निहतानङ्गानप्यजितादीन् ॥४॥
 प्रणमत स्फुरत्पञ्चफणाकिरीटवररत्नकिरणदीपैः । प्रकटयन्तमिव शिवमार्गमग्निमं श्रीसुपार्श्वजिनम् ॥५॥
 येषां च तर्जनातर्जनीयां लग्नः स्थापयामि मन्दपदानि । काव्यपथे वाल इव तेषां गुरूणां नमामि क्रमान् ॥६॥
 सान्निध्यं मम सदा विमलाङ्गोपाङ्गुणमहर्षिता । त्रिजगरिपतामहमुखकमलवासिनी करोतु श्रुतदेवी ॥७॥
 गम्भीरप्रसन्नपद(यः)प्रवाहिनीं विबुधजनमनआनन्दाम् । कविकुलगिरिवन्दे सरस्वतीभिन्द्रभूतेः ॥८॥
 को न जनो हृष्येत् तरङ्गवतीत्यतिकरं श्रुत्वा । इतरे प्रबन्धसिन्धवोऽपि प्रापितां यया मधुरत्वम् ॥९॥
 मद्रं श्रीहरिमद्रस्य सूर्यस्य भुवनरक्षे । वाणी विकसितरसभावमन्थरा नृत्यति सुचिरम् ॥१०॥
 मन्दारमञ्जरीमिव सुरा अपि श्रवणपदं स्वयं नयन्ति । प्राकृतप्रबन्धकवयो वाणिं श्रीजीवदेवस्य ॥११॥

१ ए. जुगार । २ अन्तरे कामदेवे रागो येषां तानिति विरोधः, नास्त्यत्ररागो येषां तानिति परिहारः । ३ क. ग. °वपत्ती । ४ ग. °कणं ।
 ५ म. निति । ६ विदुराणां=केसराणां कुरन्व =कर्मया । 'करननी' इति भाष्यकार् ।

इह सुयणा कह. मह संथवारिदा, जे पबंधगुणलेसं । गिण्हंति दिट्टमित्तपि पयहवियडेविय न हु दोसे ॥१२॥
 ता इह संथवियव्या पढमं चिप दुज्जणा गुरुजणव्व । जाण वयणाण भीओ जत्तेण कई कुणइ कव्वं ॥१३॥
 अहवा एयम्मि समुज्जयस्स मह किं इमाए चिताए । को सुरगिरिणो सरणिं पुच्छइ जलह्मिं गंतुमण्णे ॥१४॥
 ता इह सुपासचरियं विरइउकामस्स मह जहासत्ति । नियनियभावेणुववारकारिणो हुंतुं ते दोवि ॥१५॥
 इह पुज्वसुकइविइयपबंधसवणेण जणियगुरुहरिसो । कह लोओ अम्हारिसरइयपबंधेसु अहिरमउ? ॥१६॥
 कत्याहं मंदमई कत्य सुपासस्स चरियपरिकहणं । गुरुतरुफलस्त्रिवियकरो ता हसणिंज्जो म्हि कुज्जुव्व ॥१७॥
 तहवि य जिणवरगुणसंथवेण कम्मं खवंति इह जीवा । एएण कारणेणं मज्झ पवित्ती इमा जाया ॥१८॥
 सुकदत्तणकित्ति पुण महेमि एयाउ न बुहमज्झम्मि । गंधत्यमित्थं न हु गंठिवन्नयं चरइ गंधमओ ॥१९॥
 अलमित्थं वित्थरेणं, ता संपइ पत्थुअत्थवित्थारं ! कयमंगलोववारो करेमि भत्तीए जहसत्ति ॥२०॥

अत्थि चउजलहरिसणामणहरमहिमहिलियाए मुहकमले । सुपवित्तमंडणं धाइसंडनामो महादीवो ॥२१॥
 जो नीसडनीलवंतायलेहिं गयणगलग्गसिगेहिं । रेहइ नहसिसिपरिरंभणत्थमुक्खिवियवाहुव्व ॥२२॥
 वैहुवन्नयन्नयपूरपावियं करिसएहिं संकीर्णं । पुव्वविदेहमिधानं तत्थ य खित्तं सुखित्तं ॥२३॥
 जं नीलवंतगिरिसिगमरियसीयासरिण्णवाहेण । पयडियकित्तिपडायां व संहइ नियपरमपुरिसाण ॥२४॥

इह सुजनाः कथं मम संस्तुवार्हाः, ये प्रबन्धगुणलेशम् । गृह्णन्ति दृष्टमात्रमपि प्रकटविकटानपि न तु दोषान् ॥१२॥
 ततं इह संस्तोतव्याः श्रयममेव दुर्जना गुरुजना इव । येषां वचनेभ्यो भीतो यस्तेन कविः करोति कान्यम् ॥१३॥
 अथवैतस्मिन् समुद्यतस्य मम किमनया चिन्तया ? । कः सुरगिरेः सरणिं पृच्छति जलधौ गन्तुमनाः ? ॥१४॥
 तस्मादिह सुपार्श्वचरितं विरचयितुकामस्य मम यथाशक्ति । निजेनिजभावोनेपकारकारिणौ भवतां तौ द्वावपि ॥१५॥
 इह पूर्वसुकविचित्तप्रबन्धश्रवणेन जनितगुरुहर्षः । कथं लोकोऽस्मादशरचितप्रबन्धेष्वभिरमताम् ? ॥१६॥
 कुत्राहं मन्दमतिः कुत्र सुपार्श्वस्य चरितपरिकथनम् ? । गुरुतरुफलक्षितकरस्तरस्माद्भसनीयोऽस्मि कुञ्ज इव ॥१७॥
 तथापि च जिनिवरगुणसंस्तवेन कर्म क्षययतीह जीवाः । एतेन कारणेन मम प्रवृत्तिरियं जाता ॥१८॥
 सुकवित्त्वकीर्तिं पुनः काङ्क्षाम्येतस्माद् न बुधमध्ये । गन्वार्थमत्र न खलु ग्रन्थिवर्णकं चरति गन्धमृगः ॥१९॥
 अलमत्र विस्तरणं, तस्मात् संप्रति प्रस्तुतार्थविस्तारम् । कृतमङ्गलोपचारः करोमि भक्त्या यथाशक्तित् ॥२०॥

अस्ति चतुर्जलधिरसनामनोहरमहीमहिलियाया मुखकमले । सुपवित्रमण्डनं धातकीपण्डनामा महाद्वीपः ॥२१॥
 यो निषधनीलवदचलाभ्यां गगनामलग्नशुद्धैः । राजते नमः श्रीपरिरंभणार्थमुत्क्षिप्तवाहुरिव ॥२२॥
 बहुवर्णघ(धा)न्यवद(यः)पूरपावितं करिशतैः (कर्षकैः)संकीर्णम् । पूर्वविदेहामिधानं तत्र च क्षेत्रं सुखेवमिव ॥२३॥
 यद् नीलवह्निरिशुद्धस्ततीतासरित्प्रवाहेण । प्रकटितकीर्त्तिपताकामिच राजते निजपरमपुराणाम् ॥२४॥

१ ग. दोष । २ विदेहपदे बहुवर्णका भिन्नतातीया ये भन्त्या भाग्यशालिनः पुरयालोभं पदानां चरणानां पूरैः समूहैः पावितं पवित्रितम्, क्षेत्रपदे बहुवर्णानि भन्त्यानि यस्मात् तादृशेण पयःपूरेण जलप्रवाहेण पावित्रमित्यर्थः । ३ क. ख । किं । ४ ख. साष्टर ।

अत्थि तरुणियणवारद्धवरमंगलो मंगलुगारघहिरीकयंवरतलो ।
 तलवरप्यमुद्दिनवलोरविस्त्रयपुरो पुरजणारद्धसवितेसध्रम्मज्जमो ॥२५॥
 जमियजोगेर्हे साहृहि सुपवित्तिओ तियससमरुवैतरुणयणकयविट्ठमो ।
 भमरपरिकलणखमकमलंभूसियसरो सरसमल्लीणहंसावलीमणहरो ॥२६॥
 हरियपरिकवलणापुट्टगोसंकुलो कुलसमुप्यन्नरनियरपयडियनओ ।

नय कया कलिनिवोवहयनरमयसुहो सुहयरो पवररमणिज्जविजओ तहि ॥२७॥

तत्र य जिणधम्ममहामहिवालंनिवासगाढदुग्गं । नयरी सुहंकरिच्चिय अत्थि जहत्था जयपसिद्धा ॥२८॥
 जीए विसालुत्तुगो मणिमयकविसीसकलियपायारो । गयणसिरीए रसणाकलावल्लायणमुव्वंहइ ॥२९॥
 जीए जलरासिसंछदपरिहासकंतरुदररविचिवं । जालाकलावार्पंगलवडवानललीलामुव्वंहइ ॥३०॥
 जीए समुन्नयजिणभवणसिहरसंशवियकण्यकलसाण । मञ्जेण पैलुट्तंतं न मुणिज्जइ मंडलं रविणो ॥३१॥
 जीए ससिकंतमणिमंदिराई निसि ससिकरावपुट्टाई । वियलियवाहजलई, रोयंतिव तरणितवियाई ॥३२॥
 गयदोसावि सदोसत्वं जीए पविसंति कहवि रविपाया । कोडीसरघरसचवियविचधसंरुद्धसंचारा ॥३३॥
 कमलदलद्वियजलवतरलावि न जं कयावि कयराया । मुंचइ निवासिजनगुणकलावसंदाणिपव्व सिरी ॥३४॥
 रंगिरतुंगनुरंगमखुरगनिग्ग्याविहुरियं धरणि । सिंचंति जीए करसांयरेण सदयव्व करिविसरा ॥३५॥

अस्ति तरुणीजनप्रारब्धवरमङ्गलो मङ्गलोद्वारघहिरीकृताम्बरतलः ।

पुरक्षकप्रमुखनूपलोकरक्षितपुरः पुरजनारब्धसविशेषघमोद्यमः ॥२५॥

यमितयोगैः साद्युमैः सुपवित्रितखिदशसमरूपतरुणजनकृतभिन्नमः ।

अमरपरिकलनक्षमकमलभूपितसरः सरःसमालीनहंसावलीमनोहरः ॥२६॥

हरितपरिकवलनापुष्टगोसंकुलः कुलसमुत्पन्नरनिकरप्रकटितनयः ।

नच कदा कलिनूपोपहृत्तनरमृगमुत्तः सुखकरः प्रवररमणीयविजयस्तस्मिन् ॥२७॥

तत्र च जिणधर्ममहामहोपालनिवासगाढदुग्गं इव । नगरी शुभङ्करी खल्वस्ति यथार्था जगत्पसिद्धा ॥२८॥

यस्या विशालोत्तुङ्गो मणिमयकपिशीर्षकलितप्रकाशः । गगनश्रेयो रसनाकलापलावण्यमुद्ग्रहति ॥२९॥

यस्या जलराशिसदृशपरिहासकान्तरुचिररविचिम्बम् । जालाकलापपिङ्गलवडवानललीलामुद्ग्रहति ॥३०॥

यस्याः समुन्नतजिनभवनशिखरसंस्थापितकनककलशानाम् । मध्येन, पर्यस्यमानं न ज्ञायते मण्डलं रवेः ॥३१॥

यस्याः शशिकान्तमणिमंदिराणि निशि शशिकरावस्पृष्टानि । विगलितवाष्पजलानि रुदन्तीव तरणितप्तानि ॥३२॥

गतदोषा अपि सदोषा इव यस्यां प्रविशन्ति, कथमपि रविपादाः । कोटीश्वरगृहदृष्टचिह्नसंरुद्धसंचाराः ॥३३॥

कमलदलस्थितजलवतरलापि न यां कदापि कृतरागा । मुञ्चति निवासिजनगुणकलापसंदानितेव श्रीः ॥३४॥

रङ्गनशीलतुङ्गतुरङ्गमखुराग्रनिर्घातविधुरितां, धरणिम् । सिञ्चन्ति यस्याः करसांकरेण सदया इव करिविसराः ॥३५॥

दृढभुवदंडालाणियकमलाकरिणी निवो समरसीहो । चत्वरंगचमूसंचाररुद्धधरणीयलो तस्य ॥३६॥
 मंडलियचंडकोदंडमुक्तकंडोलिखंडियसिरंदि । जो रयइ रणे जयसिरीं पवैसपउमोवयारंव ॥३७॥
 विमलकरवालधाराजलेण चित्ताइं रिउचरिचाइं । जो फुसइ भुवणभवणंतरालभितीनिहिताइं ॥३८॥
 जस्त य जसजलसित्तं पयावपावयपलुट्टमवणिवलं । नवकंदलकलियं पिव जययंभमिसा सया सहइ ॥३९॥
 तस्त य सारयच्छणससिसमवयणा मयणकंदली दइया । नियनिरुवमसुंदेरिमअरीकयकुसुमसरधरिणी ॥४०॥
 चिरचिन्नपुन्नपभारपरिणयं तीए सह निवो निच्चं । भुंजंतो विसयसुहं सुहेण बोलेइ बहुकालं ॥४१॥
 अह अन्नया य सेवासमागयासेसमंतितामंते । कयजहुचियसम्भाणे संज्ञावसरे विसज्जेउं ॥४२॥
 कयदेवपायपूयापहणियनीसेसविग्यसंज्ञाओ । संभाविउण सद्भावनिभरं किंपि नियदइयं ॥४३॥
 विमलच्छत्रैयपच्छाइयाए सुरसरियपुलिणपिहुलाए । मिउसुहुमहंसतूलोवहाणकलियाए सेउंजाए ॥४४॥
 निद्रामुद्रामिलियच्छिसंपुडो जाव वासभवणम्मि । निविडीकयदारकवाडसंपुडो चिट्टइ निसीहे ॥४५॥
 ताव सहसत्ति निद्रासंमभुवमदविहट्टियच्छिपुडो । पिच्छइ पुरओ रमणिं तणुप्पहापहयतमपटलं ॥४६॥
 चरणारविंदभ्रममिलियमुहलभसलावलिव वहमाणि । मरगयमणिमयमंजीरजुवलयं मंजुसिंजण्यं ॥४७॥
 कलयंति मणिमयकिरणकिंकिणीकलियमेहलं रमणं । कयतुमुलतलवराउलसां रइरमणनयरं ॥४८॥
 मुक्तावलि वैहंति घट्टिमालं पिव सतण्हतरुणकाए । गुरुनाहिवाविलायन्नरससमाकरिसणत्थं ॥४९॥

दृढभुजदण्डालानितकमलाकरिणीको नृपः समरसिंहः । चतुरङ्गचमूसंचाररुद्धधरणीतलस्तत्र ॥३६॥
 मण्डलितचण्डकोदण्डमुक्तकाण्डालिखण्डितशिरोभिः । यो रचयति रणे जयश्रीपवेशपद्मोपचारमिव ॥३७॥
 विमलकरवालधाराजलेन चित्राणि रिपुचरित्राणि । यः स्पृशति भुवनभवनान्तरालभित्तिनिहितानि ॥३८॥
 यस्य च यशोजलसित्तं प्रतापपावकपर्यस्तमवनितलम् । नवकन्दलकलितमिव जयस्तम्भमिपात्सदा राजति ॥३९॥
 यस्य च शारदक्षणाशशिसमवदना मदनकन्दली दयिता । निजनिरुपमसौन्दर्याधरीकृतकुसुमशरगृहिणी ॥४०॥
 चिरधीर्णपुण्यप्राभारपरिणयं तथा सह नृपो नित्यम् । भुञ्जानो विषयसुखं सुखेनातिक्रामति बहुकालम् ॥४१॥
 अधान्यदा च सेवासमागताशेषमन्त्रिसावन्तान् । कृतयथोचितसम्मानान् सन्ध्यावसरे विस्तृष्य ॥४२॥
 कृतदेवपादपूजाप्रहृतानिःशेषविघ्नसंघातः । संभाव्यं सद्भावनिभरं किमपि निजदयिताम् ॥४३॥
 विमलाच्छत्रप्रच्छादितायां सुरसरियुलिनपृथुलायाम् । मृदुसूक्ष्महंसतूलोपधानकलितायां शय्यायाम् ॥४४॥
 निद्रामुद्रामिलितासिसंपुडो यावत् वासभवने । निविडीकृतद्वारकपाटसंपुटस्तित्प्रति निशीथे ॥४५॥
 तावत् सहसेति निद्रासंमर्दोपमर्दविषटिताक्षिपुटः । पश्यति पुरतो रमणीं तनुप्रभाप्रहृततमःपटलाम् ॥४६॥
 चरणारविन्दभ्रममिलितमुखरभ्रमरावालमिव वहन्तीम् । मरकतमणिमयमञ्जीरियुगलकं मञ्जुसिञ्जनकम् ॥४७॥
 कलयन्ती मणिमयकिरणकिंकिणीकलितमसेलं रमणम् । कृततुमुलपुररसकाकुलसालं रतिरमणनगरमिव ॥४८॥
 मुक्तावली वहन्ती घटीमालामिव सतृण्णतरुणकृते । गुरुनाभिवापीलावण्यरससमाकर्षणार्थमिव ॥४९॥

सौमन्तनिसियवरपउमरायमणिकिरणरंजियं भालं । कंकल्लिपल्लविल्ले वम्महसयणं ववहमाणि ॥५०॥
 अइ तं निरुपमरूपोवसोहियं पिच्छिऊण नरनाहो । विम्भयरसरसियंतकरणो सपरिचितं लुगो ॥५१॥
 किं काचि कामिणी निसियमयणवाणप्पहारविहुरियया । सविसेसभूसियंगी सरणन्धं मं समल्लीणा ॥५२॥
 अइवा टाणम्मि इम्मि पवलवायालजामइम्मि । पयचारीण पवसो कहं नु, ता नूणममरीयं ॥५३॥
 अइव किमियिणा मह संसएण, जा कावि होइ सा होउ । अय्यागयत्ति काउं अस्सुत्ताणारिदा-ताव ॥५४॥
 इय चित्तऊण परिचत्तसिज्जसंगेण तेण धरणियलं । मउलियकरकमलेणं पविचित्तियं पायपउमेहिं ॥५५॥
 पसरंतदंतकिरणांलिदलियतिमिरं पर्यंपियं तयणु । सुअणु ! तए नियजम्भेण भूसिया कहसु का जाई ॥५६॥
 का य तुह नामवण्णावची विभूसेई लोयवयणाइं ? । केण व कज्जेण गिहं पविचित्तियं चरणफुंसेण ? ॥५७॥
 इय बहुमाणपुरस्सरणरवइजुचाभिभांसणपट्टिटा । सा पभणइ निवपुंगव ! जइ सुस्सूसा तुह इहत्ये ॥५८॥
 ता होसु सावहाणो स्वपमेगं जेणं तुज्ज अहुणावि । पयडेमि पुव्वपुट्टं सविस्तरं, तो इमं कइइ ॥५९॥
 अत्थि ससिकंतमणिसालचंगिमासमियसग्गसोहणं । असइवियइढमहिइदियनरकलियं रयणसारपुरं ॥६०॥
 तं पालइ पौट्टपयावजलणजालावलीहिं सयकालं । जलियदरियारिवंसो राया संगाममूरोत्ति ॥६१॥
 तस्स य समग्गसोहग्गपमुहगुणगामगामणी दइया । रइरमणगेहिणी इव नामेणं चंदलेहत्ति ॥६२॥
 अवरुणरंपीइपरायणंतकरणाण ताण सयकालं । अन्नोअमंदाणंदमंदिरा वासरा जति ॥६३॥

सौमन्तनिसियवरपउमरायमणिकिरणरंजियं भालम् । कंकल्लिपल्लववद् मन्मयसदनमिव वहन्तीम् ॥५०॥
 अथ तं निरुपमरूपोपशोभितां दृष्ट्वा नरनाथः । विस्मयरसरसितान्तःकरणः सपरिचिन्तयितुं लग्नः ॥५१॥
 किं काचित् कामिनीं निशितमदनवाणप्रहारविधुरिता । सविशेषभूयिताद्गी शरणार्थीमां समालीना ? ॥५२॥
 अथवा स्थानेऽस्मिन् प्रवल्गवाचालयामिके । पदचारिणां प्रवेशः कथं नु, तस्माद् नूनममरीयम् ॥५३॥
 अथवा किमेनेन मम संशयेन, या कापि भवति सा भवतु । अभ्यागतेति कृत्वाऽभ्युत्थानार्हा तावत् ॥५४॥
 इति चिन्तयित्वा परित्यक्तशय्यासङ्गेन तेन धरणितलम् । मुकुलितकरकमलेन पवित्रितं पादपद्मश्याम् ॥५५॥
 प्रसरदन्तकिरणांलिदलिततिमिरं प्रजल्पितं तदनु । सुतनु ! त्वया निजजन्मना भूयिता कथय का जतिः ? ॥५६॥
 का च तव नामवर्णावलीं विभूषयति लोकवदनानि ? । केन वा कायेण गृहं पवित्रितं चरणस्पर्शेन ? ॥५७॥
 इति बहुमानपुरस्सरनरपतियुक्ताभिमापणप्रदृष्टा । सा प्रमणति नृपपुङ्गव ! यदि शुश्रूषा तवेहाथे ॥५८॥
 ततो भव साववानः क्षणमेकं येन तवाधुनापि । प्रकट्यामि पूर्वपृष्ठं सविस्तरं, तत इदं कथयति ॥५९॥
 अस्ति शशिकान्तमणिसालचङ्गिमाश्रमितस्वर्गसौभाग्यम् । अशटविदग्धमहाद्विकनरकलितं रत्नसारपुरम् ॥६०॥
 तं पालयति प्रौढप्रतापज्वलनज्वालावलीभिः सदाकालम् । ज्वलितदृष्टारिवंशो राजा संग्रामशूर इति ॥६१॥
 तस्य समग्रसौभाग्यप्रमुखगुणप्रामणीर्दयिता । रतिरमणगेहिनीव नाम्ना चन्द्रलेखेति ॥६२॥
 परस्परप्रोतिपरायणान्तःकरणयोस्तयोः सदाकालम् । अन्योन्यामन्दानन्दमन्दिराणि वासरा यान्ति ॥६३॥

अह अत्रया य सह सहचरीहिं पासापसिहरमारुढा । जा चिट्ठइ ता पिच्छइ कयसिगारं नयरल्योयं ॥६४॥
 अंकनिवेशियनियनियपुत्तयपडिपुत्तनंतपुत्तीयं । विविहफलफुल्लपरिकलियपडलियावावडकरम्मं ॥६५॥
 कुसुमावयंसगाभिहउज्जाणेऽणंगतेरसिदिणम्मि । गच्छंतं कुसुमाउहपयजुयलसमचणनिमित्तं ॥६६॥
 तम्मज्झट्टियवहुविहरयणाहरणोहिं भूसियसरीरं । पिच्छइ कमलायरमतिपणइणी लहहलायण्णं ॥६७॥
 सोहमगडफरहेरियकामधरणं सुहासणासीणं । अंकनिवेशियदुहियं लाळ्ळितं विविहभंगीहिं ॥६८॥
 तं पिच्छिउण संगाममूरनरनाहमणइणी सहसा । ससहरंकरचुंवियकमलिणिव्व दीणाणणा जाया ॥६९॥
 पाउअभवंतनिम्मेरमनुभरभारनीसहा तयणु । कोवभवणम्मि जरजिअसिक्कडे पडइ जरियव्व ॥७०॥
 चिंतइ नियवालाए विभूसियाणंगतेरसिदिणम्मि । जा एवं विलसइ मतिपणइणी सच्चिय कयत्या ॥७१॥
 विहलो चिय मह महिलाजम्मो कंकैल्लितरुलयाएव्व । जीए सुयपसवफलणेण पाविंयं नेय जम्मफलं ॥७२॥
 ता कहणु सलहणिज्जा पियमाणसफुरणंसयहंसीवि । होमि अहं जीउच्छंगलंछणु नेय दुहियावि ॥७३॥
 इय तीए नियपसवोवलंभचिंतासमुदपडियाए । तद्दुखखदुक्खिअओ इव दिवसवसाणक्खणो पत्तो ॥७४॥
 एत्थंतरम्मि रोसारुणच्छिअसईकडक्खलक्खोहिं । विच्छुरियं पिव रविणो विवं आयंविरे जायं ॥७५॥
 अच्छोययं सेवइ खणेण भाणु विल्लणकरपसरो । अवरसमुद्रे पुणरवि दिणलच्छीसंगमनिमित्तं ॥७६॥
 अत्थं गयम्मि मूरे क्रमेण अकमइ दसदिसाचकं । तम्मगमगणत्थं पमुदयं तिपिरनिवसिविरे ॥७७॥

अथान्यदा च सह सहचरीभिः प्रासादीशखरमारुढा । यावत् तिष्ठति तावत्पश्यति कृतशृङ्गारं नगरलोकम् ॥६४॥
 अङ्कनिवेशितनिजनिजप्रक्रमप्रतिपुत्रनप्तुपुत्रीकम् । विविधफलपुष्पपरिकलितपटलिकाव्यापृतकरागम् ॥६५॥
 कुसुमावतंसकामिषोद्यानेऽनङ्गत्रयोदशीदिने । गच्छन्तं कुसुमायुधपदयुगलसमर्चननिमित्तम् ॥६६॥
 तन्मध्यस्थितवहुविधरत्नाभरणैर्भूषितशरीराम् । पश्यति कमलाकरमन्त्रिप्रणयिनीं सुन्दरलावण्याम् ॥६७॥
 सौभाग्यगर्वाधरितकामगृह्णिणिकां सुखासनासीनाम् । अङ्कनिवेशितदुहितरं लालयन्तीं विविधमङ्गिभिः ॥६८॥
 तां दृष्ट्वा संग्रामशूरनरनाथप्रणयिनी सहसा । शशधरकरचुम्बितकमलिनीव दीनानना जाता ॥६९॥
 प्रादुर्भवन्निर्मर्यादमन्युभरभारभिःसहा तदनु । क्रोपंभवने जराजर्णसंरकटे पतति ज्वरितेव ॥७०॥
 चिन्तयति निजवालयो विभूषिताऽनङ्गत्रयोदशीदिने । यैवं विलसति मन्त्रिप्रणयिनीं सेव कृतार्था ॥७१॥
 विफलमेव मम महिलाजन्म फट्कैकिलतरुलताया इव । यया सुतप्रसवफलनेन प्राप्तं नैव जन्मफलम् ॥७२॥
 तस्मात्कथं नु श्लाघनीया प्रियमानसस्फुरणराजहंस्वपि । भवाम्यहं यस्या उत्सङ्गलाब्धं नैव दुहितापि ॥७३॥
 इति तस्यां निजप्रसवोपलभ्यचिन्तासमुद्रपतितायाम् । तद्दुःखदुःखितं इव दिवसावसानक्षणः प्राप्तः ॥७४॥
 अत्रान्तरे रोपारुणाक्षयसतीकटाक्षेक्षैः । विच्छुरितमिव रवेर्विन्ध्वमाताम्रं जातम् ॥७५॥
 अच्छोदकमिव सेवते क्षणेन भानुर्विल्लनकरप्रसरः । अपरसमुद्रे पुनरपि दिनलक्ष्मीसङ्गमनिमित्तम् ॥७६॥
 अस्तं गते मूरे क्रमेणाकामति दशदिक्चकम् । तन्मार्गमार्गणार्थमिव प्रमुदितं तिपिरनृपशिविरम् ॥७७॥

अह राया भणइ सयावि मज्ज दूमइ मणम्मि एसत्थो । नवरं इहभवसंचितणाइसज्जो न होइ फुढं ॥९१॥
 किंतु पिए ! पुञ्चभवाणुचिन्नेहिं सिज्जए नूणं । ताइं विहियाइं न हु होज्ज, तेण न हु संतई अम्ह ॥९२॥
 ता पियममे ! विस्सायं मुंचसु ईण्ह कुणेसु सविसेसं । कुलदेवयाइ पूयं इत्थ सुओयैइयं च तथा ॥९३॥
 इय सोऊणं अंतोफुरंतदुरोसकंपिरहराए । संगाममूरनरवइसमुहं देवीए भणियमिमं ॥९४॥
 पिययम ! पुच्चाइट्टं सव्वंपि संवित्थरं मए विहियं । भक्तिमरणिभराए त्हांविन समीहियं सिद्धं ॥९५॥
 किंच,

सुहसज्जं चिय कज्जं किज्जइ महिलाहिं नूण लोयम्मि । दुस्सज्जं पुण कज्जं कुणंति पुरिसाण भुयदंढा ॥९६॥
 जेणं साहससहिता गणंति ते गिरिवरं पि गिरिकल्पं । भुयगाहिंवे पि रज्जुं पायालं पि हु विलायारं ॥९७॥
 ता तुंभिधिय इह उज्जमतु इय निसुणिऊण से वयणं । किंकायव्वविमूढो जा चिट्ठइ नरवरो तत्थ ॥९८॥
 ताव सहसत्ति पिच्छइ उज्जोयं कोभवणमज्जम्मि । विम्हयवसेण तो चउदिसिं पिसो पेसए दिट्ठि ॥९९॥
 पेच्छइ य लुलंतमहंतरयणमयकुंडलिल्लंगंडयलं । दारेणं पविसंतं सुरजुयलं दिव्वकंतिल्लं ॥१००॥
 तं दट्ठूण तथाविहचिंधेहिं जाणिऊण देवत्ति । राया विम्हियहियओ अब्भुदटाणाइयं कुणइ ॥१०१॥
 भणइ य केतुम्भे एत्थ आगया केण वावि कज्जेण ? । इय तुम्ह चरियपीऊसपाणपउणा इमे सवणा ॥१०२॥
 अह तम्मज्जा एगो देवो जंपइ सुणेसु नरनाह ! । सोहम्मे अम्हे दोवि इंदसामाणिआ देवा ॥१०३॥

अथ राजा भणति सदापि मम दावयति मन एगोऽर्थः । नवरनिहभवसंचिन्तनादिसाध्यो न भवति स्फुटम् ॥९१॥
 किन्तु प्रिये ! पूर्वभवानुचीर्णपुण्यैः सिध्यति नूनम् । तानि विहितानि न खलु भवेयुः, तेन न संततिरावयोः ॥९२॥
 तस्मात् प्रियतमे ! विपादं मुञ्चेदानीं कुरुव्वं सविशेषम् । कुलदेवतायाः पूजामत्र सुतोपयाचितं च तथा ॥९३॥
 इति श्रुत्वाऽन्तःस्फुरदीपद्रोपकम्पनशीलाधरया । संग्रामशूरनरपतिसंमुखं देव्या भणितमिदम् ॥९४॥
 प्रियतम ! पूर्वादिष्टं सर्वमपि सविस्तरं मया विहितम् । भक्तिभरानिर्भरया तथापि न समीहितं सिद्धम् ॥९५॥
 किञ्च,

सुखसाध्यमेव कार्यं क्रियते महिलाभिर्नूतं लोके । दुःसाधं पुनः कार्यं कुर्वन्ति पुरुषाणां भुजदण्डाः ॥९६॥
 येन साहससहिता गणयन्ति ते गिरिवरमपि गिरिकल्पम् । भुजगाधिपमपि रज्जुं पातालमपि हि विलाकारम् ॥९७॥
 तस्माद् यूयमेवेहो घच्छतेति श्रुत्वा तस्या वचनम् । किं कर्तव्यविमूढो यावच्छिष्टति नरवरस्त्रम् ॥९८॥
 तावत् सहसेति पश्यति उदद्योतं कोपभवनमध्ये । विस्मयवशेन ततश्चातुर्दिक्ष्वपि स प्रेषयति दृष्टिम् ॥९९॥
 पश्यति च लोलन्महारत्नमयकुण्डलितगण्डतलम् । द्वारेण प्रविशत् सुरजुगलं दिव्यकान्तिकम् ॥१००॥
 तद् दृष्ट्वा तथाविधचिह्नैश्चैवा देवाविति । राजा विस्मितहृदयोऽभ्युत्थानादिकं करोति ॥१०१॥
 भणति च कौ युवामत्रागतौ केन वापि कार्येण ? । इति युवयोश्चरितपीयूषपानप्रगुणाविमौ श्रवणौ ॥१०२॥
 अथ तन्मद्यादेको देवो जल्पति श्रुणु नरनाथ ! । सौधर्म आवां द्वावपीन्द्रसामानिकौ देवौ ॥१०३॥

जैत्रव कञ्जेण पुणो समागया तंपि संपयं सुणसु । स्वणमिकमवहियमणो होह साहिज्जए इत्तो ॥१०४॥
 नियविहवमहिमसरिसं चिरकालं तत्थ विसयसुहमणहं । अणुहवियममंदांणं दं जलहिपरिमज्जिरेगेहिं ॥१०५॥
 अहं कइया नेसग्गियसग्गसिरीसंगभोगभंगकरा । जाया अम्हाण इमा दुट्ठारिठ्ठाण रिंछोली ॥१०६॥
 कंठयलकलियमाला परिमलवहुलावि सया वियासिल्ला । अम्हं भाविरदीहरपत्तासदुहिया मिलाएइ ॥१०७॥
 सासणसिरीवि नियपरियणम्मि न तहा फुरेइ अम्हाण भाविभवनयरगमणे पढं चिय कयपयाणव्व ॥१०८॥
 भाविभवगमसंभवसंभावियभूरिसंभमेणं । अनिमित्तं चिय कंइ कायं अम्हाण अणुसमयं ॥१०९॥
 सहगमणमणो परभवपत्याणं जाणिऊण अम्हाण । कंपतो कप्पतरु सिंदिलइ नियमूलजालं ॥११०॥
 अणवरयविहियभासुररयणाविमाणावल्लोयपहयव्व । अम्हाण नयणतारा परिचियवत्थुम्मिवि मिलाइ ॥१११॥
 अणवरयं रयणाविमाणमणसंभग्गइयमिव देहं । अम्हाण निविडजुडिमांडंवरमावहइ चंक्रमणे ॥११२॥
 इय ददुमणिंठ्ठारिठ्ठमंडलं सुणियचवणखणविहुरा । अवगणियधीरिमगुणा केवल्लिपासं समल्लिणी ॥११३॥
 आगामिभवुप्यायं पुच्छेउं जाणिऊण तेण सयं । हिययगयाभिण्याओं अम्हाण साहिओ एवं ॥११४॥
 जह भो देवाणुपिया ! तुम्हे ज्विऊण देवल्लोगाओ । संगमसूररत्तो देवीए चंदलेहाए ॥११५॥
 एगो पुत्तत्ताए दुइओ दुहियत्ति होहिही, एयं । सोऊणं अम्हेहिं पर्यंपियं नाह ! किं स निवो ? ॥११६॥
 सम्भदिट्ठी अहवा मिच्छदिट्ठित्ति तेण तो भणियं । तुम्हेहितो सम्भं पवज्जिही भइओ संतो ॥११७॥

येन वा कायेण पुनः सर्मागतौ तदपि सांप्रतं शृणु । क्षणमेकैकमवहितमना भव कथ्यत इतः ॥१०४॥
 निनविमवमहिमसदृशं चिरकालं तत्र विषयसुखमसत्तम् । अनुभूतममन्दानन्दजलधिपरिमग्नाङ्गाम्भ्याम् ॥१०५॥
 अथ कदाचिन्नैसार्गिकस्वर्गश्रीसङ्गभोगभङ्गकरा । जाताऽऽवयोरियं दुष्टारिधानां पङ्क्तिः ॥१०६॥
 कण्ठतलकलितमाला परिमलवहुलापि सदा विक्रासवती । आवयोर्भवनशीलदोषप्रवासादुःखिता म्लायति ॥१०७॥
 शासनश्रीरपि निजपरिजने न तथा स्फुरत्यावयोः । माविभवनगरगमने प्रथममेव कृतप्रयागेव ॥१०८॥
 भाविभवगमसंभवसंभावितभूरिसंभ्रमेणेव । अनिमित्तमेव कम्पते कायं आवयोरनुसमयम् ॥१०९॥
 सहगमनमनाः परभवप्रस्थानं ज्ञात्वाऽऽवयोः । कम्पमानः कल्पतरुः शिथिलयति निजमूलजालमिव ॥११०॥
 अनवरतविहितभासुररत्नविमीनावल्लोकप्रदतेव । आवयोर्नयनतारा परिचितवस्तुन्यपि म्लायति ॥१११॥
 अनवरतं रत्नाविमानगमनसंभग्नगातिक इव देहः । आवयोर्निविडजाडिमाडभ्रवरमावहात चङ्क्रमणे ॥११२॥
 इति दृष्ट्वानिष्टमरिष्टमण्डलं ज्ञातच्यवनक्षणविधुरौ । अवगणितधीरिमगुणौ केवल्लिपार्श्वं समालीनौ ॥११३॥
 आगामिभवोत्पादं प्रष्टुं, ज्ञात्वा तेन स्वयम् । हृदयगताभिप्राय आवयोः कथित एवम् ॥११४॥
 यथा भो देवानुप्रियो ! युवां च्युत्वा देवल्लोकान् । संग्रामशूरराजस्यं देव्याश्चन्द्रलेखायाः ॥११५॥
 एकः पृत्रतया द्वितीयो दुहितेति भविष्यथ, एतन् । श्रुत्वाऽऽवाभ्यां प्रजल्पितं नाथ ! किं स नृपः ॥११६॥
 सम्यग्दष्टिरथवा मिथ्यादष्टिरिति तेन ततो भणितम् । युवाभ्यां सम्यक्त्वं प्रपत्स्यते भद्रकः सन् ॥११७॥

इय सोऊणं नमिउं च केवलं इह समागया अम्हे । तुह सम्मत्तपत्रत्तणहेउं जेणम्ह तुज्ज कुले ॥११८॥
 उप्पन्नाणं न हु होइ दुल्लहो नरवरिदं ! जिणधम्मो । समयम्मि जंइमस्सवितं भणियं मूलवीर्यंति ॥११९॥
 अपरं च,
 अम्हाणं न हु दूमइ इण्हं चवणंपि देवलोगाओ । अविरइवहुलाओ, तुह कुलम्मि जायाण जं भणियं ॥१२०॥
 सावयकुलं कुलाणं निगंथं पवयणं पवयणाणं । दाणाणमभयदानं समाहिमरणं च मरणाणं ॥१२१॥
 तातुम्हकुलुप्पन्ना सम्मं पडिवुज्जिऊण जिणधम्मं । पुव्वं पिव सग्गसिरीए भायणं होम्ह नहु चोज्जं ॥१२२॥
 अह सहरिसो नरिदो तयभियुहं भणइ कंहह कइ पुर्व्वि । जिणधम्मासेवाए पत्ता देवत्तणं तुब्भे ? ॥१२३॥
 ते भणहिं नियचरिये जइवि न जुत्तं कहेउमम्हाण । तहवि तुह पत्थणाए साहिज्जइ, कहइ ताणेगो ॥१२४॥
 निम्मलफलिहसिलायलविसालसालग्गभग्गरविमग्गं । आसि इह भरहभूमिए भूसणं कणयकूडपुरं ॥१२५॥
 तत्थ निवसेइ सिट्ठी पउरगरिट्ठो विसिट्ठुणुत्तो । नामेणं जिणचंदो जणमाणसरायहंसेव्व ॥१२६॥
 सीलवई नामेणं सीलालंकारसालिणी तस्स । भज्जा निरुवमविणयप्पमुक्खवगुणजणियजणचोज्जा ॥१२७॥
 तीसे पुत्तचेणं संजाओ हं उवाइयसएहिं । अहिगयकलाकलावो कमेण तारुणमणुपत्तो ॥१२८॥
 अह जिणचंदो सिट्ठी कुडुंबसामित्तयम्मि मं ठ्विउं । जिणभणियधम्ममग्गाणुसारओ मरणमावन्नो ॥१२९॥
 तत्थिरहदूमिओ हं तदंसियमग्गमणुचरामि परं । धम्मम्मि पमायंतो धरचित्तावावडत्तेण ॥१३०॥

इति श्रुत्वा नत्वा च केवलिनमिह समागतांवावापि । तव सम्यक्त्वप्रवर्तनहेतोर्धेनावयोस्तव कुले ॥११८॥
 उत्पन्नयोर्न खलु भवेद् दुर्लभो नरवरेन्द्र ! जिनधर्मः । समये यदस्यापि तद् भणितं मूलबीजमिति ॥११९॥
 अपरञ्च,
 आविद्योर्न खलु दावयतीदानीं च्यवनमपि देवलोकार्त् । अविरतिवहुलात्, तव कुले जातयोर्यद् भणितम् ॥१२०॥
 श्रावककुलं कुलानां नैर्धेन्यं प्रवचनं प्रवचनानाम् । दानानामभयदानं समाधिमरणं च मरणानाम् ॥१२१॥
 तस्माद्युष्मत्कुलोत्वनौ सम्यक् प्रतिपद्य जिनधर्मम् । पूर्व्वमिव स्वर्गाश्रिया भाजनं भविष्यावो न खलवाश्चर्यम् ॥१२२॥
 अथ सहर्षो नरेन्द्रस्तदभिमुखं भणति कथयतं कथं पूर्व्वम् । जिनधर्मासेवया प्राप्ते देवत्वं युवाम् ? ॥१२३॥
 तौ भणतो निजचरितं यद्यपि न युवतं कथयितुमावयोः । तथापि तव प्रार्थनया कथ्यते, कथयति तयोरेकः ॥१२४॥
 निर्मलस्फटिकशिलातलविशालशालग्रामनरविमार्गम् । आसीदिह भरतभूमेर्भूषणं कनककूटपुरम् ॥१२५॥
 तत्र निवसति श्रेष्ठी पौरगरिट्ठो विशिष्टगुणयुक्तः । नाम्ना जिनचन्द्रो जनमानसराजहंस इव ॥१२६॥
 शीलवर्ता नाम्ना शीलालङ्कारशालिनी तस्य । भार्या निरुपमविनयप्रमुखगुणजनितजनाश्चर्या ॥१२७॥
 तस्याः पुत्रत्वेन संजातोऽहसुपयाचितशतैः । अधिगतकलाकलापः क्रमेण तारुण्यमनुप्राप्तः ॥१२८॥
 अथ जिनचन्द्रः श्रेष्ठी कुटुम्बस्याभित्वे मां स्थापयित्वा । जिनभणितधर्ममार्गानुसारतो मरणमापन्नः ॥१२९॥
 तद्विरहद्व्यावितोऽहं तदंशितमार्गमनुचरामि परम् । धर्मे प्रमाद्यन् गृहचिन्ताव्याघृतत्वेन ॥१३०॥

अह मह माया हृद्भागमनावसरम्मि सिग्यमेव सयं । वरशालिदालिघयघयपूराइयं रसवइं कुणइ ॥१३१॥
नवरं परिवेसंती महभिमुहं भणइ पइदिणं एवं । वच्छ ! दुहाइं पाविहिसि थुंजिरो वासियं भत्तं ॥१३२॥
अहमवि भणांमि अंवे ! कहमेयं भणसि पइदिणं पितुंमं । समयमवि निव्वत्तिरसवइए मह भोयणं दिती ? ॥१३३॥
इय पुट्टा तुण्हिका होउं सा चिट्टए सयावि तओ । कोऊहलकलिणं पुणोवि पुट्टा गुरुवरोहा ॥१३४॥
तो तीए संलत्तं एयं तं वच्छ ! पुच्छ गंतूणं । समयामयनिहिसूरिं समोसठं अज्ज उज्जाणे ॥१३५॥
अह तत्यवि गंतुं तं नमिउं पसिणिस्समहमिं जाव । ताव समयमेव नाणेण जाणुणं तं तेषिंमं भणियं ॥१३६॥
भो तुह एयास्सं पसिणं साहिससइं सुहागपुरे । चेहयसिद्धो मायंगसइहओ यावरो नाम ॥१३७॥
अहह अहो ! अच्छरियं सव्वं नाणेण जाणमाणोवि । जं मह न इमं साहइ तदवस्सं कारणं किंपि ॥१३८॥
एवं विचित्तमाणो कमेण पत्तो सुहागपुरनयरे । जाव रमणीययाए पिच्छामि अहं विवणिपणं ॥१३९॥
ताव जरजज्जरंगो नियसियआजाणुमलिणसाडिल्लो । पंडारियरोमकूवो पयडसिराधमणिसंठाणो ॥१४०॥
हरिनहकठिणमहाहरिपयनहरपरंपराए विकरालो । अद्धघरट्टियंघुंटे पूगं गंठीए वंधंते ॥१४१॥
दूरपलंविनरासाकेसचओ मूलयट्टकररुहओ । बहुसेयसिन्नमलमइलत्वंपणयचिकणसरारो ॥१४२॥
गहियकयाणगउच्चरियंलभद्विणं पित्यमाणेहिं । सह गाहगेहिं दुव्वयणनिच्चरं कलहमाणो य ॥१४३॥
कहकहवि हु सत्तेणं रेणुतुसावणयणत्यमनिलम्मि । उप्पाडिऊण पिडगाइं तंदुले उैपिणितो य ॥१४४॥

अथ मम माता हृद्भागमनावसरे शीघ्रमेव स्वयम् । वरशालिदालिघृतघृतपूरादिकां रसवतीं करोति ॥१३१॥
नवरं परिवेदिषाणा मदाभिमुहं भणति प्रतिदिनमेवम् । वत्स ! दुःखानि प्राप्स्यासि मुञ्जानो वासितं भक्तम् ॥१३२॥
अहमपि भणाम्यम्ब । कथमेतद्भणसि प्रतिदिनमपि त्वम् । स्वयमपि निर्वातितरसवत्या मम भोजनं ददती ? ॥१३३॥
इति पृष्टा तूष्णीका मृत्वा सा तिष्ठति सदापि ततः । कौतूहलकलितेन पुनरपि पृष्टा गुर्ववरोधात् ॥१३४॥
ततस्तया संलसमेत्त्वं त्वं वत्स ! पृच्छ गत्वा । समयामृतनिधिं सभवसूतमद्योद्याने ॥१३५॥
अथ तत्रापि गत्वा तं नत्वा प्रश्न्याम्यहमिदं यावत् । तावत् स्वयमेव ज्ञानेन ज्ञात्वा तेनेदं भणितम् ॥१३६॥
भोस्तवैतद्रूपं प्रश्नं कथयिष्यति शुभाकशुरे । चेटकसिद्धो मातङ्गधादकः सावरो नाम ॥१३७॥
अहह अहो ! आश्चर्यं सर्वं ज्ञानेन जानन्नपि । यद् मां नेदं कथयति तदवश्यं कारणं किमपि ॥१३८॥
एवं विचिन्तयन् ब्रह्मेण प्राप्तः शुभाकशुरजगरे । यावद् रमणीयतया पश्याम्यहं विषणिमार्गम् ॥१३९॥
तावज्जराजर्जराक्षो निजसिताजानुमलिनशाटकः । पाण्डुरितरोमकूपः प्रकटशिराधूमनीसंस्थानः ॥१४०॥
हरिनखकठिनमहापदनस्तरपरम्परया विकरालः । अर्धघरट्टितघुण्टं पूगं ग्रन्थेर्बध्नन् ॥१४१॥
दूरप्रलम्बमाननांसाकेशाबयो मूलयट्टकररुहकः । बहुस्येदशीर्णमलमलिनवत्त्रचिकणशरारः ॥१४२॥
गृहीतक्रयाणकोर्वरितलम्बद्विणमपि प्रार्थयद्भिः । सह ग्राहकैर्दुर्वचननिर्भरं कल्हयंश्च ॥१४३॥
कथं कथमपि खलु सत्त्वेन रेणुतुपापनयनार्थमानिले । उत्पाद्य पितृकादि तण्डुलासुत्पेणयंश्च ॥१४४॥

एकस्मि महाहृष्टे दृष्टो धनसारनामओ सिद्धी । किंविणपियामह इय नयरवासिविहियवरभिहाणो ॥१४५॥
 पुट्टो य सो मए जह थावरनामा इहत्थि मायंगो । जिणवयणभावियमई चेडयसिद्धो य किं कोवि ? ॥१४६॥
 एयं सम्मपसोऊण तेण भणियं कयाणं किंपि । हट्टाओ आयट्ठिय दंसेमि तओ मए पुट्टं ॥१४७॥
 * महया सहेण पुणो तं चिय, तो तेण साहियं, अत्थि । दारट्टियर्चिचणिगाए तस्स पयडं चिय गिहंपि ॥१४८॥
 इयं सोऊण गओ हं तस्स गिहे तत्थ सोवि संपत्तो । कहिओ वासियभत्तइवइयरो तस्स सब्बोवि ॥१४९॥
 ता जाव सूरिणा हं तुह पासे, पेसिउत्ति तं सोडं । तेण भणियं कहिस्सं नवरं साहम्मिओ तं सि ॥१५०॥
 ता काऊण पसायं पाहुणगो होसु अज्ज मज्ज तुमं । भणियं मए कहंपिव जाइविद्धं इमं जेण ॥१५१॥
 अह महणिच्छंतस्सवि साहम्मियवच्छलच्छपुन्नाह । किंविणपियामहहृष्टे निरुत्थियं भोयणं तेण ॥१५२॥
 भणियं च भोयणाणंतरंपि सिग्गं गिहम्मि महतणए । तुमए आगतंत्वं तुह पुट्टं जेण साहेमि ॥१५३॥
 इय भणिऊण गओ, तो एत्तो य मएवि पभणिओ सिद्धी । जह तंदुले पयावसु कत्थवि भुंजामि जेणाहं ॥१५४॥
 तेण नियसिद्धिणिच्चिय आहूया रंधणत्थलोभेण । तीएवि अणुसारेण जिणचंदसुउत्ति विन्नाओ ॥१५५॥
 * भणियं भो भो तं मह पिडभायसुउत्ति वंधवो होसि । तां मुंच-इमं मायंगदावियं तंदुलाइयं ॥१५६॥
 भुंजसु नियगेहिच्चिय आगंणूणंति तो मए भणियं । अहममुगकारणेण समागओ तस्समीवम्मि ॥१५७॥
 तो तदावियमेयं भुंजिस्सं भोअणं अहं अज्ज । एत्तो उददं जइ किंपि भणासि तो तुज्ज मह सवहो ॥१५८॥

एकस्मिन् महाहृष्टे दृष्टो धनसारनामकः श्रेष्ठी । कृपणपितामह इति नगरवासिविहितवराभिधानः ॥१४५॥
 पृष्टश्च स मया यथा स्यावरनामेहास्ति मातङ्गः । जिनवचनभाविमतिश्चेदकस्मिद्धश्च किं कोऽपि ? ॥१४६॥
 एतन् सम्यग्श्रुत्वा तेन भणितं क्रयाणकं किमपि हृष्टादाकृप्य दर्शयामि ततो मया पृष्टम् ॥ १४७ ॥
 महता शब्देन पुनस्तदेव, ततस्तेन कथितं, अस्ति । द्वारस्थितधरदिक्रया तस्य प्रकटमेवं गृहमपि ॥ १४८ ॥
 इति श्रुत्वा गतोऽहं तस्य गृहे तत्र सोऽपि संप्राप्तः । कथितो वासितमत्तादिव्यतिकरस्तस्य सर्वोऽपि ॥१४९॥
 * तावद् यावत्सूरिणाऽहं तव पार्श्वे प्रेषित इति श्रुत्वा । तेन भणितं कव्ययिष्यामि नवरं सार्धमिक्कस्त्वमसि ॥१५०॥
 ततः कृत्वा प्रसादं प्राधुणको भवाद्य मम त्वम् । भणितं मया कथमिव जातिविरुद्धमिदं येन ॥ १५१ ॥
 अर्थं ममनिच्छतोऽपि सार्धमिक्कत्वात्सत्याच्छपुष्यार्थम् । कृपणपितामहहृष्टे निरुत्थितं भोसत्तं तेन ॥ १५२ ॥
 भणितं च भोजनानन्तरमपि शीघ्रं गृहे मदीये । त्वया आगन्तव्यं तव पृष्टं येन कथयामि ॥ १५३ ॥
 इति भणित्वा गतः स इतश्च मृष्टापि प्रभणितः श्रेष्ठी । यथा तण्डुलान् पाचय कुत्रापि मुञ्जे येनाहम् ॥१५४॥
 तेन निनश्रेष्ठिन्येवाहूता रन्वनाथलोभेन । तवाप्यनुसारेण जिनचन्द्रसुत्त इति विश्रातः ॥ १५५ ॥
 भणितं च भो भोस्त्वं मम पितृभ्रातृसुत्त इति बान्धवो भवसि । तस्मान्मुञ्चेदं मातङ्गापित्तं तण्डुलादिकम् ॥१५६॥
 शुद्धं निजगेह एवागत्येति ततो मया भणितम् । अहममुककारणेन समागतस्तत्समीपे ॥ १५७ ॥
 ततस्तदापितमेतद् भोक्ष्ये भोजनमहमद्य । इत ऊर्ध्वं यदि किमपि भणासि ततस्तव मम शपथः ॥ १५८ ॥

इय गुरुनिर्वन्धेणं भणिया सा रंथिऊण मुहियाए । मह देइ भोयणं नियगिहम्मि भुत्तुचरेय अहं ॥१५९॥
जा मायंगस्स गिहं वच्चापि सुणेमि ताव अक्कंदं । तो तस्सन्निहियजणा पुट्टा तक्कारणं तेहिं ॥१६०॥
कहियं, जह मायंगो जस्स समीवम्मि आगओ तं सि । सो संपइ मूढविमूह्याए पंचत्तमणुपत्तो ॥१६१॥
इय सोउ विमणैमणो अहंयं तं सिट्ठिणीए कहिऊणो जा नियनयराभिमुहं चलिओ तो तीए इय भणिओ ॥१६२॥
जह वीषदिणं चिट्ठसु इहेव काऊण वंथव । पसायं । चेइहराई वंदसु तह पाहुणणो य मे होसु ॥१६३॥
इय अइनिर्वन्धपरं तीसे वयणं निसामिऊण मए । पडिवज्जियं तहत्थिय एत्तो दुइयम्मि दिवसम्मि ॥१६४॥
किविणपियापुहसिट्ठी तीए गंतूण इट्ठवविट्ठो । भणिओ जह मह वंधू भुंजिही अज्ज तुह गेहे ॥१६५॥
ता सालिदालिसुसुयंथसण्णिपभीइ समण्हचिं तओ । सिट्ठी तयभिमुहं भणइ भुंजिही कह णु तुह वंधू ? ॥१६६॥
देसागओवि अइदुत्थिओवि तइया गिहाउ मे मुको । निक्कालेउं वंधू सहोयरोवि हु न किं सरसि ? ॥१६७॥
अन्नं च, कुणसि वचं सालीदालीण तं न किं सुणसि ? । जं देवागिहे जंतीए तुज्ज तैसणी अणुणया ॥१६८॥
किञ्च,

जइ वंधुसिणेहगहगहिया चिट्ठसि कहंपि न तुमं ता । भुंजाइयाए मह सोवि जिम्मउ तिल्लेण सह वल्ले ॥१६९॥
सा भणइ नियगिहेवि हु थयवेउरभोयणं समाकुणइ । मह भाया, ता सामिय ! लज्जिस्समहं इमं दिंती ॥१७०॥
अह सो अणक्खभरिओ पभणइ पुव्वागया सिरी जस्सा विलसंतस्स जहिच्छं का पीडा तस्स का निट्ठा ? ॥१७१॥

इति गुरुनिर्वन्धेन भणिता सा रन्धित्वा शुचा । मम ददाति भोजनं निजगृहे, सुक्त्वा त्वरेयाहम् ॥ १५९ ॥
यावद् मातङ्गस्य गृहं व्रजामि शृणोमि तावदाक्रन्दम् । ततस्तत्संनिहितजनाः शृष्टास्तत्कारणं तैः ॥ १६० ॥
कथितं, यथा मातङ्गो यस्य समीप आगतस्तत्रमसि । स संप्रति मूढविमूचिक्रया पञ्चत्वमनुप्राप्तः ॥ १६१ ॥
इति श्रुत्वा विमनोमना अहंकंतेत् श्रेष्ठिन्यै कथयित्वा । यावन्नियनगराभिमुखं चलितस्तत्तयेति भणितः ॥ १६२ ॥
यथा द्वितीयदिनं तिष्ठैवैव-कृत्या बान्धव । प्रसादम् । चैत्यगृहाणि वन्दस्व तथा प्राधुणकश्च मम भव ॥ १६३ ॥
इत्यतिनिर्वन्धपरं तस्या वचनं निशम्य मया । प्रतिपन्नं तथैवेतो द्वितीयस्मिन् दिवसे ॥ १६४ ॥
कृपणपितामहश्रेष्ठी तया गत्वा दृष्टोपविष्टः । भणितो यथा मम बन्धुर्भोक्ष्यतेऽद्य तव गेहे ॥ १६५ ॥
तस्माच्छालिसूपसुगन्धसर्षिःप्रश्रुति समर्पयेति ततः । श्रेष्ठी तदाभिमुखं भणति भोक्ष्यते कथं नु तव बन्धुः ? ॥ १६६ ॥
देशागतोऽप्यतिदुःस्थितोऽपि तदा गृहान्मया मुक्तः । निष्कारय बन्धुः सहोदरोऽपि खलु न किं स्मरसि ? ॥ १६७ ॥
अन्यच्च, करोपि वार्तां शालिसूपयोस्तत्र किं जानासि ? । यद् देवगृहे यान्त्यास्तव तूर्णामनुज्ञाता ॥ १६८ ॥
किञ्च,

यदि बन्धुस्नेहग्रहगृहीता तिष्ठसि कथमपि न त्वं ततः । भोजिक्रया मम सोऽपि भोज्यतां तैलेन सह बह्वान् ॥ १६९ ॥
सा भणति निजगृहेऽपि खलु घृतघृतपूरभोजनं सदा । करोति । मम भ्राता, तस्मात् स्वाभिन् । लज्जिप्यान्महमिदं ददतीति ।
अथ स कोपभरितः प्रमणति पूर्वगता श्रीयस्य । विलसतो यथेच्छं का पीडा तस्य का निष्ठा ? ॥ १७१ ॥

कष्टेण इमेण मए लच्छी समुवज्जियान किं मुणासि । जं सिसिरे हिमपाएवि चरिमज्जाम्मि रयणीए ॥१७२॥
 उत्तरिउं गुरुसरियं परतीरे कट्टभारयं गहिउं । जहनवि पिच्छइ कोवि हु तहतुह अप्पितओ आसि ॥१७३॥
 नीरंमि हु रयणीए आणितो, मा कहंमि मह अत्थो । पाणच्चएवि वच्चउ खंडणदलणाइ गिहकम्मो ॥१७४॥
 जो मे उवज्जिओ इह कररुहघसणेण चरणघासेण । गिम्हुम्हतवियतणुणा तेल्लकणाईण वहणेण ॥१७५॥
 धम्मत्थेवि हु जइ कहवि कोवि मगइ कवड्डियं काणं । तो बद्धदंतसगडो मउव्व चिट्ठामि निचिट्ठो ॥१७६॥
 तां तं कह मं पत्थसि साल्लिप्पभिईणि इय मुणंतीवि । एवं वालालुंवि काउं सिट्ठी टिओ मोणी ॥१७७॥
 परहट्टाओ अह सिट्ठिणीवि आणेवि साल्लिमाईयं । जा पयइ ताव सिट्ठीवि भोयणत्थं तर्हि पत्तो ॥१७८॥
 पुट्टा य तेण गिहिणी किं वल्ला पगुणिया तए नो वा ? । सा भणइ तुज्झ नियवधुणो यं जोगं मए अज्ज ॥१७९॥
 वरसाल्लिदाल्लिमाई अन्नं पगुणीकयंति सोऊण । दढकोववसा तेणं पर्यंपियं देह मह तंमि ॥१८०॥
 तो भणइ सावि सिट्ठि खणमेगं एवमेव चिट्ठेह । घेउरघाणदुगं जा पएमि इय निसुणिउं सहसा ॥१८१॥
 नीसहकरप्पहारेण पहणिऊणं पुणो पुणो हियं । दुव्वयणाइं तह जंपिऊण गिहिणीए समुहाइं ॥१८२॥
 चितइ हट्ठी अत्थो एमेव मुंहाए गलइ मह गेहे । तो खेयमुव्वहंतो सुत्तो गंतूण गिहमज्जे ॥१८३॥
 अह दुव्वव्ययसंजणियहियसंपघट्टघट्टियविवेओ । परिमुक्तो पाणोहिं सो किंविणपियापहो सिट्ठी ॥१८४॥
 अह सिट्ठिणीवि निष्पाइऊण वररसवइं समगंमि । भेरिऊण चउकदुगं दाऊणं आसणाइं च ॥१८५॥

कष्टेनानेन मया लक्ष्मीः समुपार्जिता न किं जानासि । यच्छिश्निरे हिमप्रायेऽपि चरमयामे रजन्याः ॥१७२॥
 उत्तीर्य गुरुसरितं परतीरे क्राष्टभारकं गृहीत्वा । यथा नापि पश्यति कोपि खलु तथा तुभ्यमर्पयन्नासम् ॥१७३॥
 नीरमपि खलु रजन्यामानयन्, मा कुत्रापि ममार्थः । प्राणत्यागेऽपि ब्रजतु खण्डनदलनादिगृहकर्मणि ॥१७४॥
 यो मयोपार्जित इह कररुहघर्षणेन चरणघर्षेण । श्रीम्भोम्भतप्ततनुना तैलकणादीनां वहनेन ॥१७५॥
 धर्मार्थेऽपि खलु यदि कथमपि कोपि मार्गयति कपर्दिकां काणाम् । ततो बद्धदन्तशकटो मृत इव तिष्ठामि निश्चेष्टः ॥
 तस्मात् त्वं कथं मां प्रार्थयसि शालिमभृतीनीति जानत्यपि । एवं वालालुम्बी (?) कृत्वा श्रेष्ठी स्थितो मौनी ॥१७७॥
 परहट्टादथ श्रेष्ठिन्यप्यानीय शाल्यादिकम् । यावत् पचति तावत् श्रेष्ठ्यपि भोजनार्थं तत्र प्राप्तः ॥१७८॥
 पृष्टा च तेन गृहिणीं किं वल्लाः प्रगुणितास्त्वया नो वा ? । सां भणति तव निजबन्धोश्च योभ्यं मयाच ॥१७९॥
 वरशाल्लिसूपाघन्नं प्रगुणीकृतमिति श्रुत्वा । दढकोपवशात् तेन प्रजल्पितं दत्तं मह्यं तदपि ॥१८०॥
 ततो भणति सापि श्रेष्ठिनं क्षणमेकमेवमेव तिष्ठत । घृतपूरसंघातद्विक्रं पचामीति श्रुत्वा सहसा ॥१८१॥
 निःसहकरप्रहारेण प्रहस्य पुनः पुनर्हृदयम् । दुर्वचनानि तथा जल्पित्वा गृहिण्याः संसुखानि ॥१८२॥
 चिन्तयति हा धिगर्थ एवमेव मुधा गलति मम गेहे । ततः खेददुःखदुःखसुतो गत्वा गृहमध्ये ॥१८३॥
 अथ द्रव्यव्ययसंजनितहृदयसंघट्टघट्टितविवेपः । परिमुक्तः प्राणैः स कृष्णपितामहः श्रेष्ठी ॥१८४॥
 अथ श्रेष्ठिन्यपि निष्पाद्य वररसवतीं समग्रामपि । भृत्वा चतुष्पद्विक्रं दत्त्वाऽऽसने च ॥१८५॥

भोयणहेडं कोमलगिरार्हि सिद्धिं पवोहिडं लग्ना । जाव न तीसे पच्चुत्तरंपि सो देइ सावि तत्रो ॥१८६॥
 स्त्रोत्ति मन्मपाणी सिणेहसारं पर्यपिडं जाव । सचचइ संसुहं ताव भग्गं तारायणं नियइ ॥१८७॥
 तो एस मउत्ति विणिच्छिऊण पिहिऊण तह घरदुवारे । मह भोयणं विइन्नं सयंच भुत्तं तत्रो तीए ॥१८८॥
 कहियं मह जह भत्ता एसो तिलतुसतिभागमेत्तपि । कइवि न कस्सवि दितो अंतं पंतं ज भुंजंतो ॥१८९॥
 एत्तियकाला इण्ह उक्खुडियं सालिमाइयं नाउं । तुह जोगं तो सहसा पुणा पुणां कुट्टियं हियं ॥१९०॥
 सुत्तोच्चिय सिंजाए मजो अपुत्रो इमो य इह आसि । चउकोडिसामिओ भाय ! ता जहा जाइ नो दव्वं ॥१९१॥
 रायउले, तमुत्तायं चित्तो, किंपि सो इमो चेव । घरमज्झिच्चिय सिट्ठी खिण्णउ उंडाए खट्टाए ॥१९२॥
 काऊण किंपि कवडं न मुणिज्जइ जहवहिं इमो अंत्यो । इय निच्छिऊण तीए मए य जहा चित्तियं विहियं ॥१९३॥
 अह तीए महभिमुहं भणियं जह अज्ज निसि प्रसुत्ताए । जं दिट्ठं सुमिणं तयणुसारो हं सुणेमि इमं ॥१९४॥
 जेह होही मह पुत्तो ता भाय ! तुमं इहेवं हट्टमि । ववहरमाणो चिट्टसु जाहं पसवामि, इय सोउं ॥१९५॥
 तीसे उवरोहेणं तहत्ति पडिबज्जियं मए सव्वं । सावि हु कयसिगारा सहीण पुरंओ इमं कइइ ॥१९६॥
 वद्धाविज्जह तुम्भे सिंयलदीवम्मि जाइं वहाणाइं । तुम्हाण भइणिक्खणो अवतित्यगयाइं निमुयाइं ॥१९७॥
 महपइपुत्तवत्तेणं वेलाकूलम्मि ताइं पत्ताइं । तो तयभिमुहो सिट्ठी हरित्तेण सयं गजो इण्हि ॥१९८॥
 इय पयडंती सर्व्वं गमेइ दियहाइं सिट्ठिणीं हिट्ठा । अहमवि घरवावारं सव्वं चित्तो य ॥१९९॥

भोजनहेतोः कोमलगिरार्हिः श्रेष्ठिनं प्रवोचयितुं लग्ना । यावन्न तस्यै प्रत्युत्तरमपि स ददाति सापि ततः ॥१८६॥
 स्त्रु इति मन्यमाना स्नेहसारं प्रनल्प्य यावत् । पदयति संसुहं तावद् भग्गं ताराकणं पदयति ॥१८७॥
 तत एष मृत इति विनिश्चित्य पित्राय तथा गृहद्वारम् । मल्लं भोजनं वितीर्णं स्वयं च मुक्तं ततस्तथा ॥१८८॥
 कथितं मम यथा मत्तं तिलतुपत्रिभागमात्रमपि । कथमपि न कस्यापि ददन्तं प्रान्तं च मुज्जानः ॥१८९॥
 एतावत्कालादिद्वानीं रन्वितं शालयादिकं ज्ञात्वा । तव योग्यं ततः सहसा पुनः पुनः कुट्टिते हृदयम् ॥१९०॥
 सुप्त एव शय्यायां मृतोऽपुत्रोऽयं चेहानीत् । चतुष्कोटिस्वामी भ्रातः ! तस्माद्यथा याति नो द्रव्यम् ॥१९१॥
 राजकुले, तमुपायं चिन्तयामः कमपि सोऽयमेव । गृहमध्य एव श्रेष्ठी क्षिप्यतां गर्भारे गुंतं ॥१९२॥
 कृत्वा किमपि कपटं न ज्ञायते यथावध्ययमर्थः । इति निश्चित्य तथा मया च यथाचिन्तितं विहितम् ॥१९३॥
 अथ तथा मदभिमुखं भणितं यथाऽऽयं ! निशि प्रसुप्तया । यो दृष्टः स्वप्नस्तदनुसारतोऽहं जानानीदम् ॥१९४॥
 यथा भविष्यति मम पुत्रंस्तस्माद् भ्रातस्त्वमिहैव हृष्टे । व्यवहरंस्तिष्ठ यावदहं प्रसूये इति श्रुत्वा ॥१९५॥
 तस्या उपरोधेन तथेति प्रतिपन्नं मया सर्वम् । सापि खलु कृतश्रुद्धारा सखीनां पुरत इदं कथयति ॥१९६॥
 वर्षाप्यध्वे युयं सिंहलद्वीपे यानि यानानि । युष्माकं भगिनीपतेरपतीर्षगतवाचिं श्रुत्वानि ॥१९७॥
 मत्पतिपुण्यवशेन वेलाकूले तानि प्राप्तानि । ततस्तदभिमुखः श्रेष्ठी हर्षेण स्वयं गत इदानीम् ॥१९८॥
 इति प्रकटयन्तीं सर्वं गमयति दिवसानि श्रेष्ठिनीं हृष्टा । अह्ममपि गृहव्यापारं सर्वं चिन्तयामि, इतश्च ॥१९९॥

सा समयमिपसूया परममुहुत्तमिद्वारयंपवरं । भो माममाम लहु एहि एहि पुणरुत्तमियभणिरं ॥२००॥
तो तीए सहिईशीए विम्हियहिययाए लहु समंगतुं । आहूओ हं गेहे गओ य जा तंस दिट्ठिपहं ॥२०१॥
तो भणिओ तेणाहं भो मामग ! अज्ज दाहिणदिसाए । चिचणीगाए समीये मायंगी पंसवियां अत्थि ॥२०२॥
जाओ य तीए तणओ अहुणा सा विव्विऊण तस्स मुहं । पंचत्तं पावेही बहुडिंमदुहेहि संतत्ता ॥२०३॥
ता तीए दम्मपंचगमप्पसुं तं ज्ञत्ति तत्थ गंतूण । भणियव्वा य तए सा घयतंदुलमाइयं कुणसु ॥२०४॥
पालसु डिंभं मा मारसुंत्ति एयं तहत्ति काऊण । पुणरवि गिहागओ हं संपणयं 'तेणेमं भणियं ॥२०५॥
पंचभिजाणासि नो वा मामग ! मंसो अहं खु मायंगो । वासियभत्ताईवइयरस्सुं संपुच्छणनिमित्तं ॥२०६॥
समयामयनिहिगुरुणा जस्स समीवमिपेसिओ सि तुमं । साहम्मिउत्ति काउं तुह भोयणदाणओ तइया ॥२०७॥
धिरपुणपभावेण य उम्मूढविसुइयाए मरिऊण । अहमिहंमुपन्नो बद्धपुव्वमणुयाउयत्तेण ॥२०८॥
जो पुण मारिज्जंतो दव्वपयाणेण रक्खिअओ तुमए । सो धणसारो सिट्ठी मारिउं मेइणित्तुओ जाओ ॥२०९॥
नवपुण्णज्जेणेणं वासियंपुण्णक्खएण ता माम ! धम्ममि पमायंतो दिट्ठो तुह अंचयाए तुमं ॥२१०॥
इय कारणेण तइया भणिओ तं तीए पइदिंणंपि इमं । 'वच्छ ! दुहाइं पाविहिंसि भुंजिरो वासियं भत्तं' ॥२११॥
तह सुरिणावि धणसारपचएण तुज्झ सुणिवि पडिबोहं । तं इह पहिओ मामग ! ता धणसारो दुहं पत्तो ॥२१२॥
जह वासियपुण्णवभुंजणेण तह माम ! तंपि पाविहिंसि । जइ धम्मपमायपरो उवभुंजासि वासियंपुण्णं ॥२१३॥

सा समये प्रसूता परममुहुत्तं दारकं प्रवरम् । भो मातुल मातुल लघ्वेहि एहि भ्रशामिति भणितारम् ॥२००॥
ततस्तया प्रातिवेशिमक्या विस्मितहृदयया लघुसमागत्य । आहूतोऽहं गेहे गतश्च जातस्य दृष्टिपथम् ॥२०१॥
ततो भणितस्तेनाहं भो मातुल ! अद्य दक्षिणदिशि । परट्टिकायाः समीपे मातङ्गी प्रसूतास्ति ॥२०२॥
जातश्च तस्यास्तनयोऽधुना सा विधेय्य तस्य मुखम् । पञ्चत्वं प्रापयिष्यति बहुडिम्बदुःखैः संतप्ता ॥२०३॥
तस्मात्तस्यै द्रम्मपञ्चकमर्षय त्वं श्रुतिं तत्र गत्वा । भणितव्या च त्वया सा घृततण्डुलादिकं कुरुष्व ॥२०४॥
पालय डिम्भं मा मायेत्येतत् तथेति कृत्वा । पुनरपि गृहागतोऽहं सपणयं तेनेदं भणितम् ॥ २०५ ॥
प्रत्यभिजानासि नो वा मातुल ! मां सोऽहं खलु मातङ्गः । वासितभक्तादिव्यतिकरस्य संप्रश्ननिमित्तम् ॥२०६॥
समयामृतनिधिगुरुणा यस्य समीपे प्रेषितोऽसि त्वम् । सावार्भिक इति कृत्वा तुभ्यं भोजनदानतस्तदा ॥२०७॥
चिरपुण्यप्रभावेण चोन्मूढविसूचिक्रया मृत्वा । अहमिहोत्पन्नो बद्धपूर्वमनुजायुष्कत्वेन ॥ २०८ ॥
यः पुनर्मार्यमाणो द्रैष्यप्रदानेन रक्षितस्तवया । स धनसारः श्रेष्ठी मृत्वा मेदिनीसुतो जातः ॥ २०९ ॥
नवपुण्यानर्जनेन वासितपुण्यक्षयेण तस्मान्मातुल ! धर्मं प्रमाद्यन् दृष्टतवाम्बया त्वम् ॥ २१० ॥
इति कारणेन तदा भणितस्त्वं तया प्रतिदिनमर्षदम् । 'वत्स ! दुःखानि प्राप्स्यसि भुञ्जानो वासितं भक्तम्' ॥२११॥
तथा सुरिणापि धनसारप्रत्ययेन तव ज्ञात्वा प्रतिबोधम् । त्वमिह भ्रहितो मातुल ! तस्माद् धनसारो दुःखं प्राप्तः ॥२१२॥
यथा वासितपुण्योपभोगेन तथा मातुल ! त्वमपि प्राप्स्यसि । यदि धर्मप्रमादपर उपपेक्षे वासितं पुण्यम् ॥२१३॥

इय सुणिवि विम्हियमणो चित्तेमि अहो इमं महच्छरियं । जं तदहजायस्सवि इमस्स इय वयणविन्नासो ॥२१४॥
 ता किं सच्चमसच्चं इमंति पुच्छामि किंपि अइसइणं । इय संकप्पपरो हं जा संचिद्धामि ता तत्त्व ॥२१५॥
 समयामयनिहिमुरी सो चैव समागउत्ति लोआओ । नित्तुयं तस्स समीपे गओतओ ते इमं पुट्टा ॥२१६॥
 पुच्चुत्तवइयरं, तेहिं जंपियं भइ सच्चमविं सच्चं । जं तुह भइणिगुएणंपयंपियं, तो मए भणियं ॥२१७॥
 किं पहु मायंगेणं पुन्नं समुवज्जियं जओ जाओ । चउकोडीणं सामी एसो, तो तेण इय कहियं ॥२१८॥
 चउरूवगे वएऊण तेण केणावि सुद्धभावेण । साहम्मिउत्ति काउं दिन्नं तुह भोयणं तइया ॥२१९॥
 तेजेण तस्स चउकोडिद्विणभावेण परिणया, एत्तो । भणियं मए कहं पहु तस्सिण्हिं वयणसत्तीवि ? ॥२२०॥
 तेण भणियं इमंपि हु नित्तुणु, तइया गयस्स गेहम्मि । दिवसस्स पढमजामे से मूढविमूइया जाया ॥२२१॥
 संसुद्धमाणसेणं सरियो तो सिद्धचेडओ तेण । तत्थागओ य पुट्टो किं मह संपइ चरिमसमओ ? ॥२२२॥
 जो एवं संजाया विमूइयां मज्झ, सो भणइ एवं । तो पुट्टं मरिऊणं उप्पज्जिस्सं अहं कत्थ ? ॥२२३॥
 तेणावि सम्मं अवहिं पडंजिउं साहियं इमं तस्स । जह धणसारसुओतं होहिस्सि तो तेणिमं पुट्टं ॥२२४॥
 जह कह जाणंतेणावि नाणेणं मूरिणा मह समीपे । वासियभत्ताइवइयरस्स संपुच्छणनिमित्तं ॥२२५॥
 एसो सइदो इह पेसिउत्ति सोऊण जंपियं तेण । जह एयस्सवओहो मुरीहिं इहेव विन्नाओ ॥२२६॥
 सो उण धणसारगिहम्मि जायमिचस्स तुह मुहे-होउं । जंपिस्सामि जयां हं तइया होहिचि जंपेउं ॥२२७॥

इति श्रुत्वा विस्मितमनाश्चिन्तयाम्यहो इदं महाश्रयम् । यत् तदहर्जातस्याप्यस्येति वचनविन्यासः ॥२१४॥
 तद्भात किं सत्यमसत्यमिदमिति पृच्छामि कमप्यतिशयिनम् । इति संकल्पपरोऽहं यावत्संतपे तावच्चरं ॥२१५॥
 समयामृतनिधिसुरीः स एव समाग्रत इति लोकात् । श्रुतं तस्य समीपे गतस्ततस्ते इमं पृष्टाः ॥२१६॥
 पूर्वोक्तव्यतिकरं, तर्जल्लिपतं भद्र सर्वमपि सत्यम् । यच्च भगिनीसुतेन प्रजल्पितं, ततो मया भणितम् ॥२१७॥
 किं प्रमो मातङ्गेन पुण्यं समुपार्जितं यतो जातः । चतुष्कोटीनां स्वाग्येयः, ततस्तेनेति कथितम् ॥२१८॥
 चतुरूपकान् वीर्यं तेन केनापि शुद्धभावेन । सार्धमिक इति कृत्वा दत्तं तुभ्यं भोजनं तदा ॥२१९॥
 ते येन तस्य चतुष्कोटिद्विणभावेन परिणताः, इतः । भणितं मया कथं प्रमो तस्येदानीं वचनशक्तिरपि ? ॥२२०॥
 तेन भणितमिदमपि खलु श्रुत्वा, तदा गतस्य गृहे । दिवसस्य प्रथमयामे तस्य मूढविमूर्च्छिका जाता ॥२२१॥
 संसुब्धमानसेन स्मृतस्ततुः सिद्धचेदकस्तेन । तत्रागतश्च पृष्टः किं मम संप्रति चरमसमयः ? ॥२२२॥
 यत् एवं संजाता विमूर्च्छिका मम, स भणत्येवम् । ततः पृष्टं मृत्वोत्पत्स्येऽहं कुत्र ? ॥२२३॥
 तेनापि सम्यगवधिं प्रपुज्य कथितमिदं तस्मै । यथा धनसारसुतस्त्वं भविष्यसि ततस्तेनेदं पृष्टम् ॥२२४॥
 यथा कथं जानतापि ज्ञानेन सुरिणा मम समीपे । वासितमक्कादिव्यतिकरस्य संप्रश्ननिमित्तम् ॥२२५॥
 एष श्राद्ध इह प्रेषित इति श्रुत्वा जल्पितं तेन । यथैतस्यावबोधः सुरिभिरिहैव विज्ञातः ॥ २२६ ॥
 स पुनर्धनसारगृहे जातमाश्रय्य तव मुखे भूत्वा । जल्पिष्यामि यदाऽहं तदा भविष्यतीति जल्पित्वा ॥२२७॥

नियठाणम्मि गओ सो तइया इण्हि तु अवसरं नाउं । अवइन्नो तत्स मुहे सोचियतो जंपइं इमोत्ति ॥२२८॥
 इय सोउं भववासुव्विग्गेणं तत्स चैव पासम्मि । नवपुन्नज्जणहेउं पडिवन्ना सव्वओ विरई ॥२२९॥
 एक्कारस अंगाइं अहिज्जिऊण क्रमेण संपत्तो । गीयत्थो विहरंतो बहुवरिसोहिं सुहागपुरे ॥२३०॥
 तो सो भइ भइणिसुओ समागओ मज्झ वंदणानिमित्तं । तप्पुरओ आरद्धा मएवि सदेसणा एवं ॥२३१॥
 भो सव्वहा असारे संसारे सयलदुखखनिलयम्मि । तं कीस वससि उज्जमपरम्मुहो धम्मविमयम्मि ॥२३२॥
 किं एत्थ चउगईसुवि सुत्थं दिट्ठं तए कहिं, अहवा । मरणम्मि अभयवत्तं पत्तं तुमए कयंताओ ॥२३३॥
 किंवाजरामरत्ते देवेणं दाणवेणव विइन्नो । तुज्ज वरो, इह अहवा मणिमंतोसद्विवलं किपि ? ॥२३४॥
 किं नो पिच्छसि सयलं जियलोयं विसरिसं पकुब्बंती । जररक्खसी हट्ठेणं सुइवीरियपमुद्दहरणेण ? ॥२३५॥
 ता चयसु पमायं सव्वहावि अंगीकरेसु जइयम्मं । जइं सिद्धिवहूपरिरंभविग्गमं महसि भो भइ ॥२३६॥
 इय सोउं पडिवन्नो पढमवए चैव तेण जइयम्मो । परिपालिओ य सुचिरं पज्जंते अणसणं काउं ॥२३७॥
 संपत्तो सोहम्मे तत्थाइं पढमओ समुप्पन्नो । इय जइ जिणधम्मओ पत्तो सग्गो तहा कइयिं ॥२३८॥
 इय सोउं विणयपुरस्सरेण संगामसूरराएण । देवीए चंदलेहाए संजुष्णं सुरसमीये ॥२३९॥
 सम्मत्तेणं जुत्तो गहिओ वारसविधोवि गिहिधम्मो । सुरजुयलेपि हु एत्तो वचइ सोहम्मकप्पम्मि ॥२४०॥
 कालक्रमेण तत्तो चविउं देवीए चंदलेहाए । समगं गम्भत्ताए उप्पन्नं पुन्नसमयम्मि ॥२४१॥
 सावि पसूया पुत्तं कच्चं च तओ य नरवरिंदेण । वारस दिणाइं विहिअं वद्धावणयं पमोएण ॥२४२॥

निजस्थाने गतः स तदेदानीं त्ववसरं ज्ञात्वा । अवतीर्णस्तस्य मुखे स एव नतो जल्पत्ययमिति ॥२२८॥
 इति श्रुत्वा भववासोद्विग्नेन तस्यैव पार्श्वे । नवपुण्यार्जनहेतोः प्रतिपन्ना सर्वतो विरतिः ॥२२९॥
 एकादशाङ्गान्यधीत्य क्रमेण संप्राप्तः । गीतार्थो विहरन् बहुवर्षः शुभाकपुरे ॥२३०॥
 ततः स मम भागीर्नासुतः समागतो मम वन्दननिमित्तम् । तत्पुरत आरब्धा मयापि सदेशेनैवम् ॥२३१॥
 भोः सर्वथाऽसारे संसारे सकलदुःखनिलये । त्वं कस्माद् वसस्तुद्यमपराङ्मुखो धर्मविषये ? ॥२३२॥
 किमत्र चतुर्गतिष्वपि सौस्थ्यं दृष्टं त्वया क्वाथवा । मरणेऽभयवत्त्वं प्राप्तं त्वया कृतान्तात् ? ॥२३३॥
 किंचाऽजरामरत्वे देवेन दानवेन वा वितोर्णः । तुभ्यं वरः, इहाथवा मणिमन्त्रौपधिबलं किमपि-? ॥२३४॥
 किं नो पश्यसि सकलं जीवलोकं विसदृशं प्रकुर्वती । जराराक्षसी हटेन स्मृतिवीर्यप्रभुखहरणेन ? ॥२३५॥
 तस्मात्त्यज प्रमादं सर्वथाप्यङ्गीकुरु यतिधर्मम् । यदि सिद्धिवधूपरिरम्भविभ्रमं काङ्क्षसि भो भद्र ॥२३६॥
 इति श्रुत्वा प्रतिपन्नः प्रथमवयस्येव तेन यतिधर्मः । परिपालितश्च सुचिरं पर्यन्तेऽनुशर्नं कृत्वा ॥२३७॥
 संप्राप्तः सौधर्मं तत्राहं प्रथमतः समुत्पन्नः । इति यथा जिनधर्मात् प्राप्तः स्वर्गस्तथा कथितम् ॥२३८॥
 इति श्रुत्वा विनयपुरस्सरं संग्रामशूरगजेन । देव्या चन्द्रलेखया संयुतेन सुरसमीये ॥२३९॥
 सम्यक्त्वेन युक्तो गृहीतो द्वादशविधोऽपि गृहीधर्मः । सुरयुगलमपि खल्वितो व्रजति सौधर्मकल्पे ॥२४०॥
 कालक्रमेण तनश्च्युत्वा देव्यां चन्द्रलेखायाम् । समकं गर्भतयोत्पन्नं पूर्णसमये ॥२४१॥

उचियसमयमि नाम विहियं जयसुन्दरोत्ति पुत्रस्त । दुहियाए पुणो जयसुन्दरिचि एत्तो य ताइपि ॥२४३॥
 बहुविहजहिच्छकीलाविलाससुहगहियविग्गइवलाई । जायाइ अट्टवच्छरपरियायाइं कमेण तओ ॥२४४॥
 सयलकलाकलणकए लेहायरियस्स ताइं विहियुवं । उवणीयाइं रत्ता गहियाउ कलावि कमेण ॥२४५॥
 अह अन्नया य जयसुन्दरीवि समवयसहीहिं परियरिया । उज्जाणवणे सिरिवीयरायभण्णम्मि गंतूण ॥२४६॥
 नमिउण जिणं पुरओ उवविसिय भक्तिनिम्भरा तयणु । कइवि हु लग्गा धीणावायणत्तावारमायरिउं ॥२४७॥
 एत्थंतरे जहिच्छाविहारवावारपरवसं किंपि । किन्नरमिहुणं गयणे वचंतं तं निसामेउं ॥२४८॥
 वीणारवाणुसारेण जणिप्रगयणयलतरलगइभंगं । जयसुन्दरीसमीये पत्तं कोउहलाउलियं ॥२४९॥
 तीसे सागयवयणप्यमुक्खपडिवत्तिपयडणपडिहं । उचियासणम्मि रम्भे तो तं मिहुणं समासीणं ॥२५०॥
 साहियआगमणपओयणस्स पुरओ य तस्स कुमरीए । विहियं वीणावायणकलाए कोसल्लसव्वस्से ॥२५१॥
 तत्तो कोए कलाए तुम्हं कोसल्लसंपया फुरइ । इय सवहुमाणवयणाए पसिणियं तीए तं मिहुणं ॥२५२॥
 तेणवि गीयकलाकोसल्ले साहियम्मि तयभिमुहं । जयसुन्दरीए भणियं तं दंसह मज्झ, तो तेहिं ॥२५३॥
 कलकंठकंदलीघोलमाणमिउमहुरमुंहियसरेणं । जयसुन्दरिसवणामयपाणसमो थौहिओ विहियो ॥२५४॥
 तालाणुकूलमुल्लियपयपेसलमुल्लसंतमुंहरायं । सपियाए समं चिय किन्नरेण तो गाइयं गीयं ॥२५५॥

सापि प्रसूता पुत्रं कन्यां च ततश्च नरवेन्द्रेण । द्वादश दिनानि विहितं वर्षापनकं प्रमोदेन ॥२४२॥
 उचितसमये नाम विहितं जयसुन्दर इति पुत्रस्य । दुहितुः पुनर्जयसुन्दरीतीतश्च तावपि ॥२४३॥
 बहुविधयथेच्छक्रीडाविलासमुल्लगहीतविग्रहवली । जातावष्टवत्सरपर्यायौ क्रमेण ततः ॥२४४॥
 सकलकलाकलनकृते लेखाचार्यस्य तौ विधिपूर्वम् । उपनीतौ राज्ञा, गृह्यताः कला अपि क्रमेण ॥२४५॥
 अथान्यदा च जयसुन्दर्यपि समवयसस्त्रीभिः परिकारिता । उद्यानवने श्रीवांतरागभवने गत्वा ॥२४६॥
 नत्वा जिनं पुरत उपविश्य भक्तिनिर्भरा तदनु । कथमपि खलु लग्ना वीणावादनव्यापारमाचरितुम् ॥२४७॥
 अत्रान्तरे यदृच्छाविहारव्यापारपरवशं किमपि । किन्नरमिथुनं गगने व्रजत् तं निशम्य ॥२४८॥
 वीणारवानुसारेण जनितगगतलतरलगतिभङ्गम् । जयसुन्दरीसमीये प्राप्तं कौतूहलातुलितम् ॥२४९॥
 तस्याः स्वागतवचनप्रमुल्यप्रतिपक्षिपकटनप्रहृष्टम् । उचितासने रभ्ये ततस्तन्मिथुनं समासीनम् ॥२५०॥
 कथितागमनप्रयोजनस्य पुरतश्च तस्य कुमार्या । विहितं वीणावादनकलायाः कौशलसर्वस्वम् ॥२५१॥
 तत कस्यां कलाया युष्माकं कौशलसंपत् स्फुरति ? इति सवहुमानवचनया प्रश्रितं (पृष्टं) तया तन्मिथुनम् ॥२५२॥
 तेनापि गीतकलाकौशले कथिते तदभिमुखम् । जयसुन्दर्या भणितं तद् दर्शय मम ततस्ताभ्याम् ॥२५३॥
 कलकण्ठकंदलीघूर्णमानमृदुमधुरमुद्रितस्वरेण । जयसुन्दरीश्रवणामृतपानसम आलायो (२) विहितः ॥२५४॥
 तालानुकूलमुल्लितपदपेशलमुहसच्छुभरागम् । स्वमियया सममेव किन्नरेण ततो गीतं गीतम् ॥२५५॥
 तत्र च विस्मयवशाविकसन्नयनेन तेन सगीत । तवैव गुणग्रामस्तथा कथमपि खलु येन तद्वेलम् ॥२५६॥

तत्थ य विम्हयवसवियसमाणनयणेण तेण संगीओ। तुह चैव गुणग्गामो तह कहवि हु जेण तव्वेलं ॥२५६॥
 रुइरमणसरासणवाणवरिसणज्जासठाणमणुपत्ता। जयसुंदरी सुणंती तमसरिसं तुह गुणग्गामं ॥२५७॥
 तो तक्खणेण मुच्छानिमीलियच्छिमहीयलुच्छंणे। अच्छुवकुत्थरियमहल्लवाहभरनीसहा पटिया ॥२५८॥
 तो से सहीओ काओवि हिंयं महंति काओवि कुणंति। सिरिस्वडरसनिसेयं काओवि वीयंति वियणेहिं ॥२५९॥
 परियणकरुणाइव तो कहंपि विविहोववारविह्वेण। पचागयचेयन्ना संजाया सा ससंकमुही ॥२६०॥
 एत्थंतरम्मि बह्वे समागया खेयरा तहिं भवणे। जिणपडिंयं पणमेउं एयावत्था य सा तत्थ ॥२६१॥
 दिट्ठा उत्तरसेदीवइणो तणएण कणयचूडेण। तो सो तव्वेलं चिय गहिओ मयणग्गहेण ददं ॥२६२॥

किं बहुणा,

फुट्ठंति हारमुत्तामणीउ लायव्व जम्मि सयखंडं। सो दाहजरो सहसा वियंभिओ तस्स देहम्मि ॥२६३॥
 जयसुंदरीवि एत्तो कहवि हु संवाहिउं सहियणेण। नियपिउगिहम्मि नीया तत्थवि तुममेव चिंतंती ॥२६४॥
 न रसं रसेइ न रवं सुणेइ न हु गंधयं च गेण्हेइ। नय खवंपि निरूवइ न किपिफासंपि सा मुणइ ॥२६५॥
 एत्थंतरम्मि संगाममूररायस्स पासमल्लीणो। सिरिकणयचूडपियरेण पेसिओ महुयरो दूओ ॥२६६॥
 अब्भागयजणपडिवत्तिनिउणरन्नावि दावियं विउलं। कणयमयमासणं तस्स सोवि नमिउण उवविट्ठो ॥२६७॥
 तो दूएणं भणियं जह एवं भणइ कणयचूडपिया। वियरिज्जउ जयसुंदरिकन्ना सिरिकणयचूडस्स ॥२६८॥

रतिरमणशारासनवाणवर्षणाध्यासस्थानमनुप्राप्ता। जयसुन्दरी शृण्वती तमसंदशं तव गुणग्रामम् ॥२६९॥
 ततस्तत्क्षणेन मूर्च्छानिमीलिताक्षिमहीतलोत्सङ्गे। अक्षिकूपतलोत्तमहावाप्यभरनिःसहा पतिता ॥२७०॥
 ततस्तस्याः सख्यः का अपि हृदयं मर्दयन्ति का अपि कुर्वन्ति। श्रीखण्डरसनियेकं का अपि वीजन्ति व्यजनैः ॥२७१॥
 परिजनकरणेव ततः कथमपि विविधोपचारविभवेन। प्रत्यागतचैतन्या संजाता सा शशाङ्कमुखी ॥२७२॥
 अत्रान्तरे बहवः समागताः खेचरास्तस्मिन् भुवने। जिनप्रतिमां प्रणन्तुमेतदवस्था च सा तत्र ॥२७३॥
 दृष्टोत्तरश्रेणीपतेस्तनयेन वनकचूडेन। ततः स तद्वेदमेव गृहीतो मदनब्रह्मेण दृढम् ॥२७४॥

किं ब्रह्मा,

स्फुटन्ति हारमुक्तामणयो लाता इव यस्मिन्शतखण्डम्। स दाहन्वरः सहसा विजृम्भितस्तरय देहे ॥२७५॥
 जयसुन्दर्यापीतः कथमपि क्लिप्त संवाह्य सखीजनेन। निजपितृगृहे नीता तत्रापि स्वामेव चिन्तयन्ती ॥२७६॥
 न रसं रसति न रवं शृणोति न खलु गन्धे च गृह्णाति। नच रूपमपि निरूपयति न कमपि स्पर्शं च सा जानाति ॥२७७॥
 अत्रान्तरे संग्रामशूरराजस्य पार्श्वमालीनः। श्रीकनकचूडपित्रा प्रेषितो मधुकरो दूतः ॥२७८॥
 अन्यागतजनप्रतिपत्तिनिपुणराजेनापि दापितं विपुलम्। कनकमयमासनं तस्मै सोऽपि नेत्वोपविष्टः ॥२७९॥
 ततो दूतेन भणितं यथैवं भणति कनकचूडपिता। वितीर्यतां जयसुन्दरी कन्या श्रीकनकचूडाय ॥२८०॥
 ततो नरवरेण भणितं रतिमदनयोरिवानयोः संबन्धम्। को न बहु मन्यते किन्तु तस्यां जननीह प्रमाणम् ॥२८१॥

तो नरवरेण भणियं रश्मयणाणवः श्माण संबंधं । को न बहु मन्त्रे किंतु तीए जणणी इह पमाणं ॥२६९॥
 इय भणिऊणं सम्माणितं च राया विसज्जितं दूयं । चंदलेहाए पुव्वुत्तवइयरं साहए सावि ॥२७०॥
 पुच्छिस्समहं धूयंति जंपिऊणं तओ समुट्टेउं । जा जयसुंदरिपासे समागया तो तयं नियइ ॥२७१॥
 परिहरियकेलिकमलं करकिसलयगम्भसंठियकवोलं । जवरिनिवडंतअसुप्पहारयरहरियसिहिणजुयं ॥२७२॥
 मिउमहुरालावपरायणाए देवीए चंदलेहाए । जयसुंदरी सपणयं पारद्धा पुच्छिउं एवं ॥२७३॥
 एयावत्याए तुह को पुत्ति ! निबंधणं फुडं कहसु । मह सव्वकज्जचित्तायगाए मा खेयमुव्वइसु ॥२७४॥
 तं नत्थि किंपि भुवणत्तयम्मि सयलंम्मि जं न महःसज्जं । जं फुरइ वत्थुजायं मह हत्थयगयं वस्वंपि ॥२७५॥
 इय पुट्टा सा नहु किंपि देइ पच्चुत्तरं तओ तीए । कहियं जह तुह वरणत्थमागओ संपयं दृओ ॥२७६॥
 सिरिकणयचूडहेउं तप्पिउणा पेसित्ति सोऊण । वाढं नीससिऊण य पुणोवि धरणीयले पडिया ॥२७७॥
 अह तीए सहयरीए विव्भमलेहाए कुमरिजणणीए । कहियं जह राईए किन्नरमिहुणेण गिज्जंतो ॥२७८॥
 सिरिसमरसीहराया निसामिओ नूण ता इमा तम्मि । अणुरक्ता, ता जह कहवि तेण सह संगमो होइ ॥२७९॥
 तह उज्जमेउ देवी, इय सोऊणं निवेइयं तीए । नियपियमस्स, तेणवि आहूओ सो खयरदूओ ॥२८०॥
 कहियं जहट्टियं चिय तप्पुरओ नरवरेण, सो भणइ । जइ कहवि कोवि अओ परिणेही तुह इमं धूयं ॥२८१॥
 ता नूण तुज्ज तस्सवि नो कुसलं ता तुमं इमं नाउं । देहि नियकन्यं कणयचूडखयरस्स अहधावि ॥२८२॥
 रणसज्जो होसु लहुं, एही जेणं पभायसमयम्मि । सिरिकणयचूडखयरो बलावि कुमरि पगिण्हेउं ॥२८३॥

इति भाणित्वा सम्मान्य च राजा विद्युज्य दूतम् । चन्द्रलेखायै पूर्वोक्तयन्तिकरं कथयति सापि ॥२७०॥
 प्रत्याम्यइं दुहितरामिति जल्पित्वा ततः समुत्थाय । यावन्जयसुन्दरीपार्श्वे समागता ततस्तां पश्यति ॥२७१॥
 परिहृतकेलिकमलां करकिदालयगर्भसंस्थितकपोलाम् । उपरिनिपतद्भ्रूमहारकम्पितस्तनयुगाम् ॥२७२॥
 मृदुमधुरालापपरायणया देव्या चन्द्रलेखया । जयसुन्दरी सपणयं प्रारब्धा प्रष्टुमेवम् ॥२७३॥
 एतदवस्थायाम्नाव कः श्रुति ! निबन्धनं स्फुटं कथय । मयि सर्वकार्यचिन्तिकायां मा खेदमुद्वह ॥२७४॥
 तन्नास्ति किमपि सुवनत्रये सफले यन्न मम साध्यम् । यत् स्फुरति वस्तुजातं मम हस्तगतमिव सर्वम् ॥२७५॥
 इति पृष्ट्वा सा न खलु किमपि ददाति प्रत्युत्तरं ततस्तथा । कथितं यथा तव वरणार्थमागतः संप्रति दूतः ॥२७६॥
 श्रीकनकचूडहेतोस्तत्पित्रा मेपित इति श्रुत्वा । वाढं निःश्वस्य च पुनरपि धरणीतले पतिता ॥२७७॥
 अथ तस्याः सहचर्या विभ्रमलेखया कुमारीजनन्यै । कथितं यथैतया किन्नरमिथुनेन गीयमानः ॥२७८॥
 श्रीसमरसिंहराजो निशमितो नूनं तत इयं तस्मिन् । अनुरक्ता, तस्माद्यथा कथमपि तेन सह संगमो भवेत् ॥२७९॥
 तथोच्यञ्छु देवाति श्रुत्वा निवेदितं तथा । निजप्रियतमाय, तेनाप्याहूतः स खचरदूतः ॥२८०॥
 कथितं यथास्थितमेव तत्पुरतो नरवरेण स भणति । यदि कथमपि कोऽप्यन्यः परिणेष्यति तवेमां दुहितरम् ॥२८१॥
 ततो नूनं तय तस्यापि नो कुशलं तस्मात्त्वमिदं ज्ञात्वा । देहि निजकन्यकां कनकचूडखचुरायाथवापि ॥२८२॥
 रणसज्जो भव लघु, एष्यति येन प्रभातसमये । श्रीकनकचूडखचुरो बलादपि कुमारीं प्रमर्शतुम् ॥२८३॥

इय भणिकुणं रुद्धो दण्डिद्वो निग्गओ खयरदूओ । कहियं जह विचं तह सपिण्णो कणयचूडस्स।।२८४।।
 रणसाभग्गिं काउं समुज्जओ सोवि, तम्मि समयम्मि । मह सविसेसं पूया विहिया संगामसूरेण ।।२८५।।
 तस्स कुलदेवया हं खणेण पत्तम्मि समवड्ढणम्मि । मह पुरओ विण्णत्तं तेण इमं देवि जह कह्वि ।।२८६।।
 अम्हाणं कुसलेणं कुमारीं परिणैइ समरसीहनिवो । अक्कमिउं विज्जाहरसिन्नं तह कुणसु लहु देवि।।२८७।।
 पडिवज्जिऊण एयं तुज्ज समीवम्मि आगया अहयं । कहियं पओयणं तुह संपइ सह सिविरनियरेण ।।२८८।।
 होसु पयाणगपवणो बद्धो पणयंजली मए तुज्ज । इय निसमिऊण सिरिसमरसूररापावि लहुमेव ।।२८९।।
 चउरंगचमूए सैमं देवीए पभावओ नहपहेण । पत्तो खुणेण सिरिरयणसारनयरस्स वाहिम्मि ।।२९०।।
 एत्थंतरम्मि नियभुयवलगवुग्गारवद्धरणवल्लो । पत्तो सह पितणा तत्थ खेयरो कणयचूडोवि ।।२९१।।
 संनहियसञ्चसुहदं कयवहुपहरणपरिग्गहं लग्गं । अवरोप्परेण सिन्नं वरिसेउं विसिद्धवभारं ।।२९२।।
 जा समरसीहखयराण ताव कुलदेवयाए मायाए । सहसच्चिय तल्लोयस्स दंसियं समररंगम्मि ।।२९३।।
 पडियं सिरकमलं कणयचूडखयरस्स तस्स तो सिन्नं । दूरं दूरं पलाणं अप्पाणमनायकं भाउं ।।२९४।।
 तयणु बलेणं रहिओ एगागी कणयचूडखयरोवि । तन्भयभीओ नद्धो सच्चं सुत्थं तओ जायं ।।२९५।।
 अह सोहणे मुहुत्ते अमंदआणंदग्गुंदलपुक्खं । पियरेहिं परिदिक्कं परिणइ जयसुंदरीकत्तं ।।२९६।।
 सिरिसमरसीहराया तीए समं चिय पुणोवि नियनयरे । आगंतुं विसयसुहं ज्वसुंजइ जणियजणचोत्तं ।।२९७।।

इति भणित्वा स्यो दर्पिष्ठो निर्गतः खचरदूतः । कथितं यथा वृत्तं तथा सपितृकाय कनकचूडाय ।।२८४।।
 रणसामग्रीं कृत्वा समुद्यतः सोऽपि, तस्मिन् समये । मम सविशेषं पूजा विहिता संग्रामशूरेण ।।२८५।।
 तस्य कुलदेवताऽहं क्षणेन पात्रे समवतीर्णाऽऽसम् । मम पुरतो विज्ञप्तं तेनेदं देवि ! यथा कथमपि ।।२८६।।
 अस्माकं कुशलेन कुमारीं परिणयेत् समरसिंहनृपः । आक्रम्य विद्यावरसैन्यं तथा कुरुष्व लघुदेवि ! ।।२८७।।
 प्रतिपचैतत् तव समीप आगताऽहकम् । कथितं प्रयोजनं ते संपति सह शिविरनिकरेण ।।२८८।।
 भव प्रयाणकप्रवणो बद्धः प्रणयाङ्गलिर्मया तुभ्यम् । इति निशम्य श्रीसमरशूरराजोऽपि लघ्वेव ।।२८९।।
 चतुरङ्गचम्बा समं देव्याः प्रभावतो नमःपथेन । प्रातः क्षणेन श्रीरत्नसारनगराद् बहिः ।।२९०।।
 अत्रान्तरे निजभुजवलगवोद्गारवद्धरणवाञ्छः । प्रातः सह पित्रा तत्र खेचरः कनकचूडोऽपि ।।२९१।।
 संनद्धसर्वपुमदं कृतबहुपहरणपरिग्रहं लग्नम् । परस्परं सैन्यं वर्धितुं विशिखप्राग्मारम् ।।२९२।।
 यावत्समरसिंहखचराणां तावत्कुलदेवतया मायया । सहसैव तल्लोकस्य द्रुशितं समररङ्गे ।।२९३।।
 पतितं शिरःकमलं कनकचूडखचरस्य तस्य ततः सैन्यम् । दूरं दूरं पलायितमात्मानमनायकं ज्ञात्वा ।।२९४।।
 तदनु बलेन रहितं एककीं कनकचूडखचरोऽपि । तद्भयभीतो नष्टः सर्वं सुखं ततो जातम् ।।२९५।।
 अथ शोभने मुहूर्तेऽमन्दामन्दसद्बोहपूर्वम् । पितृभ्यां परितां परिणयति जयसुन्दरीकन्याम् ।।२९६।।
 श्रीसमरसिहराजस्तथा सममेव पुनरपि निजनगरे । आगम्य विषयसुखमुपमुक्ते जनितजनाश्चर्यम् ।।२९७।।

अह अन्नया य जयसुन्दरीवि रयणीए चरिमजामम्मि । चिद्वद् सुदृष्यसुत्ता जा ता पिचिद्वद् इमं मुमिणं ॥२९८॥
 केणवि पहाणपुरिसेण दिव्वालंकारकलियदेहेण । नियसियदिव्वेदुं गूलजुयलविहणियतिमिरेण ॥२९९॥
 किल मज्झ महारयणं पाणिप्यणयीकयंति तं दट्ठुं । विम्हयपवाहयुद्धं तमाणसा उट्ठिया तयणु ॥३००॥
 साहइ पियस्स सोविहु तयभिमुहं भणइ देवि । एएण । सुमिणेण पिसुणिया तुह नूणं पुत्तस्स संपत्ती ॥३०१॥
 हरिसवियसंतनयणाए पुलयपरिकलियकायलइयाए । एवंति होउ तीए पंडणो बहु मच्चियं वयणं ॥३०२॥
 अह धम्मकम्मनिम्मवणउज्जया दुगुणजणियसुहविहवा । जयसुन्दरीवि गब्भं महग्गसोदग्गमुच्चइ ॥३०३॥
 निरुवमगरिमालंक्रियपओहराणं सिरिं समकमिडं । सामरिसं उयरसिरी पैवइद्वए तीए अणुदियहं ॥३०४॥
 दमदाणइयापमुहा तीए सरीरे विसेसओ वसिया । गब्भगयसुं अनिहालणकोऊहलतरलियव्व गुणा ॥३०५॥
 अह अग्गाहणियपमुहं महूसंवे अणिहवित्तु नियसमए । पडिपुन्नडोहला सा सुहं पमूया पमन्नमुंदी ॥३०६॥
 पुत्तं तणुप्यवापहयसुइभण्वणंतरालतमपसरं । नवदिणमणिणव पुव्वा आणंदियजुपाणिमुहकमलं ॥३०७॥
 ईत्थंतरम्मि तुरियागमणविसंस्थुलदुकूलकलियाए । वद्धाविओ सहरिसं चेडीए समरमूरनिवो ॥३०८॥
 सुयजम्मनिसामणजणियदुगुणहरिसेण नरवरेणावि । दालिदुवमइकरो महापसाओ कओ तीसे ॥३०९॥
 वद्धावणयं नियविहवमहिमगरिमाणुरूवयं तयणु । सिरिसमरसीहरन्ना पयट्ठियं अइमहारंभं ॥३१०॥
 तम्मिय य समइकंते महाविभूइए मासपज्जंते । नंदिसेणुत्ति नामं रन्ना विहियं नियसुयस्स ॥३११॥

अधान्यदा च जयसुन्दर्यापि रजन्याश्चरमयामे । तिष्ठति सुखप्रसुता यावत्तावत् पश्यतीमं स्वप्नम् ॥२९८॥
 केनापि प्रधानपुरुषेण दिव्यालङ्कारकलितदेहेन । निजसितदिव्यदुकूलयुगलप्रतिहततिमिरेण ॥२९९॥
 किल मज्जं महारत्नं पाणिप्रणयाकृतमिति तद् हृष्टा । विस्मयप्रवाहमज्जन्मानसोत्थिता तदनु ॥३००॥
 कथयति प्रियाथ सोऽपि च तदभिमुखं भणति देवि ! एतेन । स्वप्नेन कथिता तव नूनं पुत्रस्य संप्राप्तिः ॥३०१॥
 हर्षविकसन्नयनया पुलकपरिकलितकायलितकया । एवमिति भवतु तया पत्युर्वहु मतं वचनम् ॥३०२॥
 अथ धर्मकर्मनिर्मापनोद्यता द्विगुणजनितसुख (शुभ) विभवा । जयसुन्दर्यापि गर्भमहर्ष्यसौभाग्यमुद्ब्रहति ॥३०३॥
 निरुपमगरिमालरुक्मतपयोधरयोः श्रियं समाक्रम्य । सामर्षसुदरश्रीः प्रवर्धते तस्या अत्रुदिवसम् ॥३०४॥
 दमदानदयाप्रमुखास्तस्याः शरीरे विशेषत उषिताः । गर्भगतसुतनिभालनकौतूहलतरलिता इव गुणाः ॥३०५॥
 अथाग्राहिकप्रमुखं महोरसवंमनुभूय निजसमये । परिपूर्णदोहदा सा सुखं प्रसुता प्रसन्नमुखी ॥३०६॥
 पुत्रं तनुप्रमाप्रहतसूतिभयनान्तरालतमः प्रसरम् । नवदिनमणिमिव पूर्वानन्दितजननीमुखकमलम् ॥३०७॥
 अत्रान्तरे त्वरितागमनविसंस्थुलदुकूलकलितया । वर्धापितः सहर्षं चैत्या समरशूरनृपः ॥३०८॥
 सुतजन्मनिशमनजनितद्विगुणहर्षेण नरवरेणापि । दारिद्र्यचोपमर्दकरो महाप्रसादः कृतस्तस्याः ॥३०९॥
 वर्धापनकं निजविभवमहिमगरिमाणुरूपकं तदनु । श्रीसमरसिंहराजेन प्रवर्तितमतिमहारम्यम् ॥३१०॥
 तस्मिंश्च समतिक्रान्ते महाविभूत्या मासपर्यन्ते । नान्दिषेण इति नाम राजा विहितं निजसुतस्य ॥३११॥

लालिजंतो मङ्गण्हाणाइपराहिं पंचधाईहिं । मन्ने पियरमणोरहईसाइव सोवि वइदेइ ॥३१२॥
 तस्स य वषणंतरवासिणीए वाणीए मुत्तियलपच्च । जंपंतस्स सहेलं सुहुमा दसणावली सहइ ॥३१३॥
 कुरलकुरलीहिं कलिओ तमालदलसामलो अइमणिदो।मउलिकमले पहोलइ चिहुरचओ कोमलो तस्स॥३१४॥
 अह सो जहिच्छक्रीलाविलाससुहगहियविग्गहोवचओ।जाओ य अट्टवच्छरपरियाओ जणियजणयसुहो॥३१५॥
 तो विज्जागहणखमो एतो इय निच्छिउं नरिदेण । उवणीओ विट्ठिपुच्चं लेहायरियस्स पढणत्थं॥३१६॥
 असरिसवुद्धिसमिद्धीए सुगुरुभत्तीए उज्जमेणं च । सो थोवदिणेहिं समत्यसत्थपरमत्यविऊ जाओ ॥३१७॥
 निययपयपारपूयं कुणमाणो महियलं समणुपत्तो ।-सो णवजुवणलच्छि सव्वंगमकित्तिमाहरणं ॥३१८॥
 मिउसुहुमा रोमलया कवोलपालीसु से समुल्लसिया । मुहकमलपरिमलुग्गारलेललीणालिमालव्व ॥३१९॥
 कंचणासिलाविसालं वच्छयलं पिहुसमुन्नयं तस्स । अंतोफुरंतगुणगणपणुल्लियं पिव समुच्चहइ ॥३२०॥
 अह सो संयं वरागयपहाणपत्थिवसुयाओऽज्जेगाओ । परिणाविओ नरिदेण नंदिसेणो विभूर्इए ॥३२१॥
 कइयावि फारफेणानिलाणणं दमइ दुदमतुरंगं । गुरुवेयविदत्तं नियजसंव लोयाण दरिसंतं ॥३२२॥
 बहुहावभावलडहं कइयावि विलासिणीण सविलासं । लासविहिं स पलोयइ गेयरसायन्नणसयण्हो ॥३२३॥
 कररुहकिरणमिसेणं दालिदजलंजलिं वियरंतो । कइयावि कुणइ मगणजणाण सकरेण दाणविहिं ॥३२४॥
 मुत्ताहलाण वार्हि अंतो पुण नियगुणाण मालाए । कुणइ सविभूसणाइं कयावि सुकईण हिययाइं ॥३२५॥

लाल्यमानो मर्दनज्ञानादिपराभिः पञ्चधात्रीभिः । मन्ये पितृमनोरथेर्ष्येयव सोपि प्रवर्षते ॥३१२॥
 तस्य च वदानान्तरवासिन्या वाण्यां मौकितकलतेव । जल्पतः सहेलं सुहमा दशनावली राजते ॥३१३॥
 कुरलकुरलीभिः कलितस्तमालदलस्यामलोऽतिस्निग्धः । मौलिकमले प्रवूर्णति चिहुरचयः कोमलस्तस्य ॥३१४॥
 अथ स यथेच्छक्रीडाविलाससुहगहीतविग्रहोपचयः । जातश्चाष्टवत्सरपर्यायो जनितजनकसुतः ॥३१५॥
 ततो विद्याग्रहणक्षम एव इति निश्चित्य नरेन्द्रेण । उपनीतो विधिपूर्वं लेखाचार्यस्य पठनार्थम् ॥३१६॥
 असहस्रावुद्धिसमृद्ध्या सुगुरुभक्त्योद्यमेन च । स स्तोत्रदिनैः समस्तशाल्खपरिभार्थविज्ञातः ॥३१७॥
 निजपदप्रचारपृतं कुर्वन् महीतलं समनुप्राप्तः । स नवयौवनलक्ष्मीं सर्वाङ्गीणमकृत्विमाभरणम् ॥३१८॥
 मृदुसुहमा रोमलता कपोलपाल्योस्तस्य समुल्लसिता । सुलकमलपरिमलोद्गारलेललीनालिमालेव ॥३१९॥
 कान्चनशिलाविशालं वसन्तलं प्रथुसमुन्नतं तस्य । अन्तःस्फुरद्गुणगणप्रणोदितमिव समुद्रहति ॥३२०॥
 अथ स स्वयंवरागतप्रधानपाथिवसुता अनेकाः । परिणायितो नरेन्द्रेण नन्दिषेणो विभूर्त्या ॥३२१॥
 कदाचिदपि स्फारफेनाविलाननं दाम्यति दुर्दमतुरङ्गम् । गुरुवेगाजितं निजयश इव लोकान् दर्शयन्तम् ॥३२२॥
 बहुहावभावारम्यं कदाचिदपि विलासिनीनां सविलासम् । लास्यविधिं स प्रलोकते गेयरसाकर्णनसत्पुत्रः ॥३२३॥
 कररुहकिरणमिषेण दारिद्र्यजलज्जलिमिव वितग्न् । कदाचिदपि करोति मार्गणजनानां स्वकरेण दानविधियम् ॥३२४॥
 मुक्ताफलानां बहिरन्तः पुनर्निजगुणानां मालया । करोति सविभूषणानि कदापि सुकवीनां हृदयानि ॥३२५॥

इय वचंते काले नियरज्जे ठाविओ विभूर्इए । सो नंदिसेणकुमारो रत्ना सिरिसमरसीहेण ॥३२६॥
 एकारस पडिमाओ सयमवि पडिवज्जिऊण विहिपुव्वं । पालेउं कालेण यं जइम्मधुरंधरो होउं ॥३२७॥
 सव्वत्थ अपडिवद्धो काउं छट्टट्टमाइतवचरणं । पज्जंतकयाणसणो लंतयकप्पे सुरो जाओ ॥३२८॥
 एत्तो य नंदिसेणो नराहिवों निहयसयलपडिवक्खं । परिपालइ तं रज्जं साहियनीसेसणदुग्गं ॥३२९॥
 निवंपुंगवाण मउलीसु जस्स सासणासिरी सया वसइ । चूडामणिकरमंजरिमिसेणं कयपउमपैयरेसु ॥३३०॥
 तस्स य मणसविफुरणारायंहंसी संसंकसमवयणा । सयलंतेउरपमुहा ससिप्पहा पिययमा आसिं ॥३३१॥
 तीए समं चिरसंचियपुन्नचयं नंदिसेणनरवइणो । विसयसुहं सेवंतस्स पइदिणं वोलेए कालो ॥३३२॥
 अह देवयाए कप्पियविविहोवाइयसएहिं संजाओ । तीसे पुत्तो से नाम ठावियं धणकुमारोत्ति ॥३३३॥
 कालेण य सयलकलाकलावकलणक्खमो य संजाओ । तो विहिपुव्वं रत्ना समंपिओ सो कलागुरुणो ॥३३४॥
 तेणावि तस्स अइसुहुमवुद्धिविणाएहिं उज्जमैणं च । रंजियहियएण कओ सो सयलकलाकलावविऊ ॥३३५॥
 जय जीव नंद इच्चाइकोमलालापपेसलं वयणं । न तहा हरिसेइ मणं तस्स जहा सुगुरुसिवखवियं ॥३३६॥
 अह्नया य अज्झावएण सह नंदिसेणनरवइणो । पायवडियानिमित्तं संपत्तो धणकुमारोवि ॥३३७॥
 अह सो कयप्पणामो समुच्चियउणे सुहासणासीणो । हरिसियहियएण नराहिवेण भणिओ इमं वयणं ॥३३८॥
 नाईए वच्छ ! भणियं पयाण परिपालणं नरवईणं । तावच्चिय जान हवइ नियरज्जधुरंधरो पुत्तो ॥३३९॥

इति व्रजति काले निजरान्ये स्थापितो विभूत्या । स नन्दिपेणकुमारो राज्ञा श्रीसमरसिंहेन ॥३२६॥
 एकादश प्रतिमाः स्वयमपि प्रीतिपद्य विधिपूर्वम् । पालयित्वा कालेन च यैतिधर्मधुरन्धरो भूत्वा ॥३२७॥
 सर्वत्राप्रतिवद्धः कृत्वा पष्ठाष्टमादितपश्चरणम् । पर्यन्तकृतानशनो लान्तककल्पे सुरो जातः ॥३२८॥
 इतश्च नन्दिपेणो नराधियो निहतसकलप्रतिपक्षम् । परिपालयति तद्रान्यं साधितनिःशेषप्राकारदुर्गम् ॥३२९॥
 नृपपुङ्गवानां मौलियु यस्य शासनश्रीः सदा वसति । चूडामणिकरमञ्जरीभिषेण कृतपद्मप्रकरेषु ॥३३०॥
 तस्य च मानसविस्फुरणराजहंसी शशाङ्कसमवदना । सख्यन्तःपुत्रप्रमुखा शशिप्रभा प्रियतमाऽऽसीत् ॥३३१॥
 तथा समं चिरसंचितपुण्यचयं नन्दिपेणनरपतेः । विषयसुखं सेवमानस्य प्रतिदिनं गच्छति कालः ॥३३२॥
 अथ देवतायाः कल्पितविधियोपयाचितंशतैः संजातः । तस्याः पुत्रस्तस्य नाम स्थापितं धनकुमार इति ॥३३३॥
 कालेन च सकलकलाकलापकलनक्षेत्रश्च संजातः । ततो विधिपूर्वं राज्ञा समर्पितः स कलागुरवे ॥३३४॥
 तेनापि तस्यातिमुह्यमवुद्धिविनयान्मुष्णमुष्मेन च । रजितहृदयेन कृतः स सकलकलाकलापवित् ॥३३५॥
 जय जीव नन्देत्यादिकोमलालापपेशलं वचनम् । न तथा हर्षयति मनस्तस्य यथा सुगुरुशिक्षितम् ॥३३६॥
 अध्यान्यदा चाध्यापनेन सह नन्दिपेणनरपतेः । पादपतननिमित्तं संप्राप्तो धनकुमारोऽपि ॥३३७॥
 अथ स कृतप्रणामः समुचितस्थाने सुखासनासीनः । हर्षितहृदयेन नराधिपेन भणित इदं वचनम् ॥३३८॥
 नीतो वत्स ! भणितं प्रजानां परिपालनं नरपतीनाम् । तावदेव यावन्न भवति निजरान्यधुरन्धरः पुत्रः ॥३३९॥

ता वच्छ ! तुमं महभ्रुयक्रयचिरवासं करेसु रज्जसिरिं । नियवाहुवज्जपंजरनिवाससुहियं लहु इण्हि ॥३४०॥
 अणुपन्नसु अवियप्यं च मज्झ संजममहारहारुहणं । सिद्धिपुरंधीसररहमपरिंभणरसियहिययस्स ॥३४१॥
 इय पित्तवयणं सो निसमित्तण ताडिज्जमाणगलसरणी । गग्गयगिराए लग्गो विज्जविडं धणकुमारोवि ॥३४२॥
 ताय ! न किंपि हु पिच्छामि कारणं तुज्झ तारिसं अहयं । ता कह दुकरुक्कम्ममि मे निजंजैसि इण्हिपि ॥३४३॥
 पडिवक्खपक्खकखत्तरेसुं खित्तो न ताय ! मणयंपि । उवसमिओ पजलंतो पयावदावानलो तुज्झ ॥३४४॥
 तिहुयणजणनयणमहारसायणं ख्वसंपया तुज्झ । अज्जवि कंदप्पमडप्परवंडणे वंडइ पंडिच्चं ॥३४५॥
 भ्रुयदंडपयंडवलो भ्रुयणेवि न अस्थि तारिसो कोवि । जो तुहलंयइ मणयंपि भूलयापल्लवविलासं ॥३४६॥
 अज्जवि समत्थसुपसत्थवत्थुवित्थरविभूसिओ तुज्झ । भंडागारोवि हु धणयजक्खविहवं विडंवेइ ॥३४७॥
 अज्जवि य महारणकैलिकम्मकुसलो समुज्जमो ताय ! सो कोवि सहइ तुह जं सहिडं सकोवि न हु सको ॥३४८॥
 तत्तो य पसीय तुमं पालसु चिरपालियं नियं रज्जं । समयम्मि पुण कुणंतो धम्मं नाहं निवारिस्सं ॥३४९॥
 एवं धणकुमारेणं विज्जतो नंदिसेणनरनाहो । धम्मज्जमवद्धरई पुणोवि अणुसासिडं लग्गो ॥३५०॥
 जह वज्झो रिउवमो समग्गसामग्गियाए रहिपहिं । न तरिज्जइ निग्गहिडं तह अंतरसत्तुसंघोवि ॥३५१॥
 तन्निमहाहम्मि य पुणो सामग्गी सयलकरणणामस्स । पउणत्तं, तं तरलं जरकडपूयणिभेउत्तत्थं ॥३५२॥
 जम्हा तीएकंतो करणग्गामो जहट्टियं वत्थु । परिच्छेदिडं न पारइ वाढं परिवत्तियस्खो ॥३५३॥

तस्माद्दत्स ! त्वं मद्भुजकृतचिरवासां कुरु रान्यश्रियम् । निजवाहुवज्जपंजरनिवाससुखितां लधिवदानाम् ॥३४०॥
 अनुमन्यस्वाविकल्पं च मम संयममहारथारोहणम् । सिद्धिपुरन्धीसरभसपरिर्मणरसिकहृदयस्य ॥३४१॥
 इति पितृवचनं स निशम्य ताड्यमानगलसरणिः । गद्गदगिरा लग्गो विज्ञपयितुं धनकुमारोऽपि ॥३४२॥
 तात ! न किमपि खलु पश्यामि कारणं तव तादृशमहकम् । तस्मात्कथं दुष्करकर्मणि मां नियुञ्जे इदानीमपि ? ॥३४३॥
 प्रतिपक्षपक्षकक्षान्तरेषु क्षिप्तो न तात ! मनागपि । उपशान्तः प्रन्वल्न प्रतापदावानलस्तव ॥३४४॥
 त्रिभुवनजननयनमहारसायनं रूपसंपत् तव । अद्यापि कन्दर्पगर्वखण्डने वहति पाण्डित्यम् ॥३४५॥
 सुजंघणप्रचण्डवलो सुवनेऽपि नास्ति तादृशः कोऽपि । यस्तव लङ्घते मनागपि भ्रूलतापल्लवविलासम् ॥३४६॥
 अद्यापि समस्तसुप्रशस्तवस्तुविस्तारविभूषितस्तव । भाण्डागारोऽपि धनदयस्वविभवं विदम्बयति ॥३४७॥
 अद्यापि च महारणकैलिकर्मकुशलः समुद्यमस्तात ! । स कोऽपि शोभते तव ये सौहुं शकोऽपि न हि शक्तः ॥३४८॥
 ततश्च प्रसीद त्वं पालय चिरपालितं निजं राज्यम् । समये पुनः कुर्वन् (? न्तं) धर्मं नाहं निवारयिष्ये ॥३४९॥
 एवं धनकुमारेण विज्ञप्तो नन्दिसेणनरनाथः । धर्मोद्यमवद्धरतिः पुनरप्यनुशासितुं लग्नः ॥३५०॥
 यथा बाह्यो रिपुवर्गः समग्रसामग्र्या रहितैः । न शक्यते निग्रहीतुं तथाऽऽन्तरशत्रुसंघोऽपि ॥३५१॥
 तन्निग्रहे च पुनः सामग्री सकलकरणणामस्य । प्रगुण्यत्वं, तत्तरलं जरुकृतविशान्भीभयोत्प्रेरितम् ॥३५२॥
 यस्मात्तयाऽऽक्रान्तः करणग्रामो यथास्थितं वस्तु । परिच्छेत्तुं न शक्नोति वाढं परिवर्तितस्वरूपः ॥३५३॥

ता जा पउणत्तं इंदियाण जावाउयं तह बलं च । ता जुत्तो मह काउं धम्मो समयम्मि जह भणियं ॥३५४॥

“जाव न जरकडपूयणि सव्वंगयं गसइ, जाव न रोयमुयंगु उग्गु निइउ इसइ ।

ताव धम्मि मणु दिज्जउ किज्जउ अप्पहिउ, अज्ज कि कळि पयाणउ जिउ निच्चप्पहिउ ॥३५५॥”

तावच्छ ! तुमं गिण्हसु रज्जसिरिं मज्झ निच्चियप्पमणो । गुरुसासणपरिपालणमरिहं सुकुलप्पम्याण ॥३५६॥

इयं बहुविपइद्वयणेहिं जाव अणुसासए धणकुमारं । सिरिं नदिसेणराया धम्मउज्जमददनिवद्धमई ॥३५७॥

ता मुहमेलियकरकोसपिहियपसरंतदंतकरपसरं । उज्जाणपालियाए विज्जतो नदिसेणनिवो ॥३५८॥

देव ! मयरंदमंदिरआरामे सुरसमूहनवचलणो । मुणिमंडलपरियरिओ सिरिं नदणजिणवरों पत्तो ॥३५९॥

इय निसमिऊणतीसे दाऊणं पमरितोसियं दाणं । कहकंहवि अणिच्छंतपि ठवइ रज्जम्मि धणकुमारं ॥३६०॥

सिरिं नदिसेणराया समग्गसामगियाए परिकलिओ । आरामं पइ चलिओ मुणिप्रहुपयपणमणमित्तं ॥३६१॥

पत्तो य क्रमेण समुल्लसंतसुहभावभावियमणो सो । पंचविहाभिगमेणं जिणुग्गहे संपविट्ठो य ॥३६२॥

ति पयाहिणीकरेउं भत्तिन्भरुल्लसिरवहलपुलयभरो । चूडामणिचुं वियवरणिमंडलो जिणपए नमिउं ॥३६३॥

आणंदविसेसवितप्पमाणवाहुल्ललोयणो तपणु । पिसुणियसुहमणपरिणामपेसलं थुणित्तमारद्धो ॥३६४॥

सविणयनमिरसुरेसरचूडामणिमसिणविहियकमवीढ । तुंज्ज नमो सचराचरजीवोपरिविहियनिरुकरुण ! ॥

अज्ज चिय फयकिचो जाओ हं अज्ज सुचिरचिन्नाइं । पुन्नाइं वि उयाइं तुह दंसणमागओ जमहं ॥३६६॥

पहु वंचिओ म्हि तमहं एत्तियकालं सु मोहराएण । जं तुह पयकमलजुए नहु रमिओ मज्झ मणभमरो ॥३६७॥

तस्माद्यावत्प्रगुणत्वमिन्द्रियाणां यावदायुस्तथा बलं च । तावद्युक्तो मम कर्तुं धर्मः समये यथा भणितम् ॥३६४॥

यावन्न जराकृतविशाची सर्वाङ्गकं प्रसति, यावन्न रोगभुजङ्ग उग्रो निर्दयो दशति ।

तावद्धर्मे मनो दीयतां क्रियतामात्महितमद्य वा कल्ये प्रयाणकं जीव ! नित्यप्रथितम् ॥३६५॥

तस्माद्वत्स ! त्वं गृहाण राज्यश्रियं मम निर्विकल्पमनाः । गुरुशासनपरिपालनमहं सुकुलप्रसूतानाम् ॥३६६॥

इति बहुविदग्धवचनैर्यावदनुशास्ति धनकुमारम् । श्रीनन्दिपेणराजो धर्मोद्यमदृढनिवद्धमतिः ॥३६७॥

तावन्मुत्तमेलितकरकोशपिहितप्रमरहन्तकरप्रसरम् । उद्यानपालिकया विज्जतो नन्दिपेणनृपः ॥३६८॥

देव ! मकरन्दमन्दिरारामे सुरसमूहनतचरणः । मुनिमण्डलपरिकरितः श्रीनन्दनजिनवरः प्राप्तः ॥३६९॥

इति निशान्य तस्यै दत्त्वा पारितोषिकं दानम् । कथं कथमप्यनिच्छन्तमपि स्थापयति राज्ये धनकुमारम् ॥३६०॥

श्रीनन्दिपेणराजः समप्रसाम्प्रिक्रिया परिकलितः । आरामं प्रतिचलितो मुनिप्रसुपादप्रणमननिमित्तम् ॥३६१॥

प्रासश्च क्रमेण समुल्लसच्छुभभावमाचितमत्ताः सः । पञ्चविधाभिगमेन जिणुवग्रहे संप्रविष्टश्च ॥३६२॥

त्रिः प्रदक्षिणांकृत्य भक्तिभरोल्लसमानवहलपुलकभरः । चूडामणिचुम्बितधरणिमण्डलो जिनपादान् नत्वा ॥३६३॥

आभन्दविशेषविसर्पद्वाहृल्यलोचनस्तदनु । कथितशुभमनःपरिणामपेशलं स्तोत्रुमारुच्यः ॥३६४॥

सविनयनम्रसुरेश्वरचूडामणिमसृणविहितक्रमपीठ ! । तुभ्यं नमः सचराचरजीवोपरिविहितनिश्चितिकरण्य ! ॥३६५॥

अथैव कृतकृत्यो जातोऽहमद्य सुचिरचीर्णानि । पुण्यान्यप्युदितानि तव दर्शनमागतो यदहम् ॥३६६॥

तद् सोमसमे दिष्टे रहसुद्धसियस्स सायरस्स महं । पुल्लभरो मणिनिवहुव्व सहइ चाहिं विणिक्खित्तो ॥३६८॥
 कइ पडु ! सिवसिरिसंगो मह दुल्लहो कहंसु संपयं होही । वररायहंसकल्पे मणंकमले तइ सणाहम्मि ? ॥३६९॥
 किंपुण सिवसिरिसंगेवि माणसं मज्झसंपयं विमुहं । तुहगुणगणाणुरत्तं सयावि सरणं तुमं महइ ॥३७०॥
 इय जिणपहुणो काउं संथवणं नंदिसेणमहिनाहो । भूमंडलमिलियनिडालमंडलो कुणइ पणिवयां ॥३७१॥
 करजुयलमिलियकोसो वियसियमुहकमलजायसंतोसो । जिणवयणलीणनयणो जहैठाणं तयणु उवविट्ठो ॥
 दसणकिरणवलीहिं टिविडिकंतोव्व दिसिवहुमुहाइं । सिरिसिरिनंदणजिणपुंगवोवि धम्मं कइइ एवं ॥३७३॥
 भो भो भवभमिराणं अंतररिउगसियसुद्धुद्धीणं । दुक्कम्मगलच्छणदुत्तियाण जीवाण सयकालं ॥३७४॥
 पायंसव्वंपि हु कइवि किंपि संपडइ उ उण मणुयत्तं । चित्तरयणंव समीहियत्थसंपायणपवीणं ॥३७५॥
 कइकइवि दिव्ववसओ लद्धस्सवि मणुयजम्मरयणस्स । जिणवरवयणनिसामणनिसाणसंगो हवइ दुल्लहो ॥३७६॥
 न हु देइ विणा इमिणा मलमलिणमिमं तिरोहियस्खवं । सुगुरुकलायपसंसारहियं जीवाण परमत्थं ॥३७७॥
 ता नरवरिदं ! तुमए समगसामगियाए संपन्नं । नरभवरयणं पत्तं परमत्थं गिण्हसु इमेणं ॥३७८॥
 इय सिरिनंदणजिणपहुपणीयसुवियइददेसणं सोउं । सिरिनंदिसेणराया तयभिमुहं जंपए एवं ॥३७९॥
 जयपहु कुणसु पसायं नियदिकखादाणंओ मह इयाणिं । जइ अत्थि जोगया जिणवरेण तो जंपियं एवं ॥३८०॥
 नरवर चित्तरयणस्स जहमिह महग्घस्स कणयमेव पयं । तह दिक्खारयणस्सवि ठाणं तुम्हारिसा नेव ॥३८१॥

प्रभो ! वद्वितोऽस्मि तदहमेतावत्कालं हि मोहराजेन । यत्तव पादकमलयुगे न खलु रतो मम मनोभ्रमरः ॥३६७॥
 त्वयि सोमसमे दृष्टे रमसोलसितभ्य सागरस्य मम । पुलकभरो मणिनिवह इव राजते बहिर्विनिष्क्रान्तः ॥३६८॥
 कथं प्रभो ! शिवश्रीसङ्को मम दुर्लभः कथय सांप्रतं भविष्यति । वरराजहंसकल्पे मनःकमले त्वया सनाथे ? ॥३६९॥
 किन्तु शिवश्रीसङ्गेऽपि मानसं मम सांप्रतं विमुखम् । त्वद्गुणगणानुरक्तं सदापि शरणं त्वां काङ्क्षति ॥३७०॥
 इतिं जिनप्रभोः कृत्वा संस्तवनं नन्दिषेणमहीनाथः । भूमण्डलीमलितललाटमण्डलः करोति प्रणिपातम् ॥३७१॥
 करयुगलमिलितकोशो विकसितमुखकमलजातसंतोषः । जिनवदनलीननयनो यथास्थानं तदद्रूपविष्टः ॥३७२॥
 दशनकिरणवलीभिर्मण्डयन्निव दिग्बधूसत्वानि । श्रीश्रीनन्दनजिनपुङ्गवोऽपि धर्मं कथयत्येवम् ॥३७३॥
 भो भो भवभ्रमणशीलानामान्तररेपुप्रसितशुद्धबुद्धीनाम् । दुष्कर्मफलक्षणदुःस्थितानां जीवानां सदाकालम् ॥३७४॥
 प्रायः सर्वमपि हि कथमपि किमपि संपतति न पुनर्मनुजत्वम् । चिन्तारत्नमिव समीहितार्थसंपादनप्रवीणम् ॥३७५॥
 कथंकथमपि दैववशतो लब्धत्यापि मनुजजन्मरत्नस्य । जिनवरवचननिशमननिशाणसङ्को भवति दुर्लभः ॥३७६॥
 न हि ददाति विनाऽनेन मलमलिनमिदं तिरोहितस्वरूपम् । सुगुरुमणिक्करप्रशंसारहितं जीवेभ्यः परमार्थम् ॥३७७॥
 तस्माद् नरवरेन्द्र ! त्वया समग्रसामग्रिकया संपन्नम् । नरभवरत्नं प्राप्तं परमार्थं गृहाणानेन ॥३७८॥
 इति श्रीनन्दनजिनप्रमुप्रणीतसुविदग्धदेशानां श्रुत्वा । श्रीनन्दिषेणराजस्तदभिमुखं जल्पत्येवम् ॥३७९॥
 जगत्प्रभो ! कुरुन्व प्रसादं निजदीक्षादानतो ममेदानीम् । यद्यस्ति योग्यता, जिनवरेण ततो जल्पितमेवम् ॥३८०॥

पञ्चमउवारिमगेविज्जगम्मि देवो महिइदिओ जाओ। दोहत्यपमाणतणु रायरिसिनिदिसेणुत्ति ॥३९५॥
 तत्तो अहमिदसुरलच्छिसच्छवच्छत्यलम्मि हारोव्व । विलसइ अद्दावीसं अइराइं सुहनिमग्गो ॥३९६॥
 इय सिरिसुपासचरिए समत्थिओ एस पढमपत्थावो । तित्यपरनामकम्मोववायपरिसुअणागव्वो ॥३९७॥
 अह सो आउयविगमे तत्तो चविज्जण जम्मि ठाणम्मि । उप्पज्जिही तमेत्तो वोच्छं समयाणुसारेण ॥३९८॥

॥ इय सिरिसुपासनाहचरिए पढमो भवो वीओ सुरभवो य समत्तो ॥

विधिना मासिकसंलेखनया संलिखितनिजशरीरश्च । पञ्चनमस्कारपरारायणश्च मृत्वा समाधिना ॥३९४॥
 मध्यमोपरिमप्रैवेयके देवो महर्द्धिको जात । द्विहस्तप्रमाणतनु राजविर्निन्दिपेण इति ॥३९५॥
 ततोऽहमिन्द्रसुरलक्ष्मास्वच्छउवस स्थले हारु इव । विलसत्यष्टाविंशति सागरान् सुखनिमग्नाङ्क ॥३९६॥
 इति श्रीसुपासर्वाचरिते सर्माथित एष प्रथमप्रस्तावः । तर्धिरनामकर्मोपपातपरिसूचनागर्भः ॥३९७॥
 अथ स आयुर्विगमे ततरच्युत्वा यस्मिन् स्थाने । उत्पत्स्यते तदितो वक्ष्ये समयानुसारेण ॥३९८॥

॥ इति श्रीसुपासर्वालयचरिते प्रथमो भवः, द्वितीयः सुरभवश्च समाप्तः ॥

सुरगिरिकूपकवंभं जिणमज्जनसल्लिसियवडाढोवं । भवजलद्विजाणवत्तं जयइ जए माणुसं खेत्तं ॥१॥
 तत्थ य जंबुद्वीपो वरकेवलमाणरणकोडीहिं । लोयालोयच्चइयरमुज्जीयंतो सया सहइ ॥२॥
 तत्थ य खेत्तं भरहं तत्थवि लद्धूणं जत्थ दाहिणयं । मज्जिमत्वंडं कंडं व जंति भविआ जयेण सिवं ॥३॥
 तत्थत्थि धन्नयणकणपकलियगुल्गापमनयरसंकिन्नों । कासिचि जणवओ जणमणाण संजणियगुरुहरिमो ॥४॥
 तम्मि य मंगलनिलया गुरुविचा मूरुवुहकविसमेया । अंवरसिरिच्च नवरं अप्पेयारिसिभूसियपप्सा ॥५॥
 विहिण्णकोसियंपयं पडिमंदिरकेलिहंसरमणीया । पासायपढापडलच्छलेण जा इमइ अमरपुरिं ॥६॥
 फणिवइकपढाहिवभुवणवासिदेवैहिं जीइ सयकालं । पिकिखज्जइ परिहायिवरकिवत्तदिट्ठीहिं वरसांहा ॥७॥
 जत्थ य गयणंगणलंगविमलपायारसिहरनियरेहिं । सकलंकोत्ति निरुद्धो न ल्हट्ट चंदोवि हु पपेसं ॥८॥
 सा तिगच्चरमोउरचक्रधवलहरजणियवरसांहा । वाणारसिचि नयरी त्रितियन्ना अत्थि भुवणयले ॥९॥
 जम्मि विसयाणुराओ निवस्स सजडत्तपं पमुवइस्स । परलच्छीअहिल्लासो हरिस्स पंक्खिवसु विरुत्तं ॥१०॥
 अह नवरि तत्थ दोसो जं किर गोसम्मि तरुणमिहुणाणं । केळीमुओ पयंपइ रयणीवीसंभभणिपाइं ॥११॥
 तत्थत्थि सयलदरियारिनियररमणीण अंसुजलहिम्मि । ण्हवियजसरायटंसो सुपट्टो नाम नरनाहो ॥१२॥
 जस्स समरेसु रेइइ हयगयमयमिलियपरिमलुंगारा । देइपरियइद्वियजयसिरिकेसकलावोच्च रग्गलया ॥१३॥
 जस्स य चाइत्तं संजणसंकुले रणभरम्मि वि गिहेवि । परलोयसाहणट्टा रेइइ पयडं चियं जयम्मि ॥१४॥

• सुरगिरिकूपस्तभं जिनमज्जनसल्लिसितपटाटोपम् । भवजलधियानपात्रं जयति जगति मातुपं क्षेत्रम् ॥१॥
 तत्र च जम्बूद्वीपो वरकेवलज्ञानरत्नकोटीभिः । लोकालोकत्रयतिकरमुद्घोतयन् सदा राजते ॥२॥
 तत्र च क्षेत्रं भारतं तत्रापि लब्ध्वा यत्र दक्षिणकम् । मध्यमस्त्रण्डं काण्डमिव यान्ति भविन्न जवेन शिवम् ॥३॥
 तत्रास्ति धान्यधनरत्नककलितगुरुग्रामनगरसंकीर्णः । काशीति जनपदो जनमनसां संजनितगुरुहर्षः ॥४॥
 तस्मिंश्च मङ्गलनिलया गुरुविचा शूरुवुधकविसमेता । अम्बरश्रीरिव नवरमनेऋषिभूषितप्रदेशा ॥५॥
 विहितैऋकौशिकपदं प्रतिमन्दिरकेलिहंसरमणीया । प्रासादप्रभापटलच्छलेन या हसत्यमरपुरीम् ॥६॥
 फणितिकमठाधिपभुवंनवासिदेवैर्यस्याः सदाकालम् । प्रेत्यते परिखाविवरक्षिषट्पट्टिभिवरशोभा ॥७॥
 यत्र च गगनाद्गणलग्नविमलप्राकारशिखरनिकरः । सकलङ्क इति निरुद्धो नलमते चन्द्रोपि हि प्रवेदाम् ॥८॥
 सा त्रिकुवत्वरगोपुरचक्रधवलगृहनितवरशोभा । वाणारसीति नगरी विन्तोर्णान्ति मुवनतले ॥९॥
 यस्यां विपयानुरागो नृपस्य सजडत्वं पशुपतेः । परलक्ष्म्यभिलाषो हरेः पक्षिषु विरुपन्वम् ॥१०॥
 असौ नवरं तत्र दोषो यत्किञ्च प्रभाते तरुणमिधुनानाम् । केलिशुक्रः प्रनल्पति रजनिविश्रममणितानि ॥११॥
 तत्रास्ति सकलदृसाग्निकररमणीनामश्रुजलधौ । स्तपिनयशोरानहमः सुप्रनिष्ठो नाम नरनाथः ॥१२॥
 यस्य समरेषु राजति हस्तगजमदमिलितप्रिमलोद्गारा । दृढपरिकृष्टजयश्रीकेशकलाप इव मङ्गलता ॥१३॥
 यस्य च त्यागित्वं शकुन्मंकुले रणभरेषु गृहेषु । परलोकमावनार्थं राजति प्रकटमेव जगति ॥१४॥

जो विबुधवर्णचरणोवि गोत्रभेदे न, मेइणिपईवि । न हु मायंगो, पञ्जुन्नओविं पडिपुन्नसयलंगो ॥१५॥
 मिताणं उदयगिरी विबुधचओराणं ससहरसमाणो । जो सूर्रो रिउतमसंतरेणं पहवो तिवग्गस्स ॥१६॥
 केलिकुलंब कलाणं गुणरयणाणं च रोहणगिरिव्व । जो दप्पणुव्व छंडसणाण, लच्छीए जलहिव्व ॥१७॥
 जस्तारिनियररमणीओ लुंटेए भूसणे अणुसयाओ । वच्छत्थलम्मि पयडंति अविरयं नयणजलहारं ॥१८॥
 तस्स य पुहई पुहइव्व पवरावत्ता सुवन्नकलिया य । सुपओहरा सुरयणा य पणइणी अत्थि बहुसंसा ॥१९॥
 कुटिलाणं चिहुराणं जीए सीमंतयस्य सरंलस्स । पच्छापुरकरणेणं नीइव्व पदंसिया पइणी ॥२०॥
 कलियं वराएहिं नरवइभवणं वीए भालयलं । विजियट्टमीससकं नीसकं हरइ हिययाइं ॥२१॥
 वियसियकुवलयदलदीहविभमं जीए नयणजुयलंपि । अलिपटलेहिं भमुहानिहेण सेविज्जए निचं ॥२२॥
 जीसे नासावंसो सरलो रेहेइ किच्चियंभोव्व । विहिणो अनन्नसमरूवपयडणुप्पन्नगव्वस्स ॥२३॥
 रइपीईण परुप्परईसासंजणियकलहभीएण । जीसे य सवणदोलाजुयं व मयणेण निम्मविंयं ॥२४॥
 सोहेइ मुहं जलहिव्व जीए लायन्नसलिलपडिपुन्नं । सुरयणकलियं विदुदुमलयाहरं सस्सिरीयं च ॥२५॥
 जीसे य कंबुसमकंठकन्दले साहइव्व लोयाणं । रेहातियं जयत्तयर्मणीयणविजयपरिसंखं ॥२६॥
 जीए तणुम्मि आरूढमयणजोहस्स जुव्वणगयस्स । कुंभत्थलंब रेहुइ पीणुन्नयकडिणिसिहिणजुयं ॥२७॥
 कोमलमृणालनाले जीए रेहंति वाहुजुयलम्मि । कमलाइं व कोमलकरयळाइं सरलंगुलिदलाइं ॥२८॥

यो विबुधप्रणतचरणोपि गोत्रभेदी न, मेदिनीवैतिरपि । न हि मातङ्गः, प्रैद्युम्नकोपि परिपूर्णसकलाङ्गः ॥१५॥
 मित्राणाशुदयगिरिर्विबुधचकीराणां शश्वरसमानः । यः सूर्रो रिप्रुतमःसंतरेः प्रभवस्त्रिवर्गस्य ॥१६॥
 केलिकुलमिव कलानां गुणरत्नानां च रोहणगिरिरिव । योः दर्पण इव पद्दर्शनानां लक्ष्म्या जलधिरिव ॥१७॥
 यस्यारिनिकररमण्यो लुण्ठिते भूपणेऽनुशयात् । वक्षःस्थले प्रकटयन्स्वविरतं नयनजलधाराम् ॥१८॥
 तस्य च पृथिवी पृथिवीव प्रवावत्ता सुवर्णकलिता च । सुपयोधरा सुरेणा च प्रणयिन्यास्ति बहुशस्या ॥१९॥
 कुटिलानां चिहुराणां यस्याः सीमन्तकस्य सरलस्य । पश्चात्पुरःकरणेन नीतिरिव प्रदर्शिता यस्तुः ॥२०॥
 कलितं वरां(वरजा)लकैर्नरपतिभवनमिव यस्या भालतलम् । विजिताष्टमीशशाङ्कं निःशङ्कं हरति हृदयानि ॥२१॥
 विकसितकुवलयदलदीर्घविभ्रमं यस्या नयनयुगलमपि । अलिपटलैर्भ्रूनिभेन सेव्यते नित्यम् ॥२२॥
 यस्या नासावंशः सरलो राजते कीर्तिस्तम्भ इव । विधेनन्मयसमरूपप्रकटनोत्पन्नगर्वस्य ॥२३॥
 रतिप्रोत्थोः परस्परैर्ष्यासंजनितकलहभीतेन । यस्याश्च श्रवणदोलायुगमिव मदनैः निर्मापितम् ॥२४॥
 शोभते मुखं जलधिरिव यस्यां लावण्यसलिलपरिपूर्णम् । सुरत्नकलितं विद्रुमलताधरं सश्रीकं च ॥२५॥
 यस्याश्च कम्बुसमकण्ठकन्दले कथयतीव लोकानाम् । रेखात्रिकं जगत्प्रयरमणीजनविजयपरिसंख्याम् ॥२६॥
 यस्यास्तनांबालरूढमदनयोपस्य यौवनगजस्य । कुम्भस्थलमिव राजते पीनोन्नतकठिनस्तनयुगम् ॥२७॥
 कोमलमृणालनाले यस्या राजन्ति वाहुयुगले । कमलानीव कोमलकरतलानि सरलाङ्गुलिदलानि ॥२८॥

तहन्तहिदहो जुव्वणयणेण लायन्नवारिणा भरिओ । न हुं निट्ठइ जह चळ्ळिचिओवि पियनयणकलसेहि ॥२९॥
 जीसे नियंबविवस्स कामकीलायलस्स सिहरंब । सहइ सया तणुमज्झं परिगिज्झं मुट्टिमज्जेण ॥३०॥
 लीलाकमलजुयं पिव रेहइ लच्छीए जीए सच्छायं । कमजुयलं ललियंगुलिकलियं नहकेसरसणाहं ॥३१॥
 सुकइव्व सुत्तउत्तीए रयणिनाहोव्व पुन्नजोण्हाए । रयणनिहिव्व सुहाए सहइ निवो तीए दइयाए ॥३२॥
 जह नवि खेणमि मयणो रईए परिवज्जिओ रइं लहइ । ससिसंहरोवि गोरीए तह विण्णतीए नरनाहो ॥३३॥
 तीए समं भुंजतो पंचययारंपि विसयसुहमणहं । सुइरंपि गयं कालं न मुणइ दोगुंदुयसुरोच्च ॥३४॥
 अह अन्नया य भइवयअसियवखवट्टमीए रयणीए । लींलाए कंचि वेलं दइएण समं गमेऊण ॥३५॥
 सुरसरिपुलिणविसाले पळ्ळेके हंसतूलियसणाहे । परमसुहेण पसुत्ता जा चिट्ठइ रयणिचरिमम्मि ॥३६॥
 मज्झिमउवरिमगेविज्जागाउ तो चविय नंदिसेणनिवो । अवयरिओ तगवभे तो सा चउदस नियइ सुमिणे ॥३७॥
 दिपंतदंतमुसलं कवोलवियलंतमयजल्पंवाहं । हिमगिरिधवलुत्तुंमं पिच्छइ सुगयं गयं पढं ॥३८॥
 सिहिगलसामलससिमगुलकुडिलांसंगं तुसारकरधवंलं । उन्नयखंधवररयणमालियं नियइ वसहवरं ॥३९॥
 दीहरकडारकेसरमासुरखंबं छणिदुकरधवलं । पंचाणणं नियच्छइ गुंजारुणनयणतेइल्लं ॥४०॥
 वरकरिकरगसंठियसुवन्नकलसेहि तहं प्ढविज्जंतं । पिच्छइ कमलदलालिंछं लच्छि कमुलासणनिसत्तं ॥४१॥
 मयरंदविदुसंदोहलुद्धमसलावलीहिं संवलियं । असमसियकुसुमदामं मणोभिरामं प्रलोएइ ॥४२॥

तथा नाभिद्रहो यौवनघनेन लावग्यवारिणा भृतः । नहि निस्तिष्ठति यथोद्विक्तोऽपि मियनयनकलशैः ॥२९॥
 यस्या नितम्बविम्बस्य कामकीडाचलस्य शिखरमिव । राजते सदा तनुमध्यं परिग्राह्यं मुष्टिमध्येन ॥३०॥
 लीलाकमलजुगमिव राजते लक्ष्म्या यस्याः सच्छायम् । कमजुगलं ललिताङ्गुलिकलितं नखकेसरसनायम् ॥३१॥
 सुकविरिव सुक्तोक्त्या रजनिनाथ इव पूर्णन्यात्सनाथ । रत्ननिधिरिव सुधया राजति नृपस्तया दयितया ॥३२॥
 यथा नैव क्षणमपि मदनो रत्या परिवर्जितो रतिं लभते । शशिशेखरोऽपि गौर्या तथा विना तया नरनाथः ॥३३॥
 तथा समं भुञ्जानः पञ्चप्रकारमपि विषयसुखमक्षतम् । सुचिरमपि गतं कालं न जानाति दौगुन्दुकपुुरइव ॥३४॥
 अधान्यद्वा च भाद्रपदासितपक्षाष्टम्या रजन्म्याम् । लीलया काञ्चिद्वेलं दयितेन समं गमयित्वा ॥३५॥
 सुरसरिपुलिनिधिशाले पल्यक्के हंसतूलिकासनाथे । परमसुत्वेन प्रसुप्ता यावत् तिष्ठति रजनिचरे ॥३६॥
 मध्यमोपरिमप्रैवेयकात्ततश्च्युत्वा नन्दिपेणुनृपः । अवतीर्णस्तद्गर्भे ततः सा चतुर्दश पश्यति स्वप्नान् ॥३७॥
 दीप्यद्दन्तमुशलं फपोलविगलन्मदजलप्रवाहम् । हिमगिरिधवलुत्तुं पश्यति सुगुंतं गजं प्रथमम् ॥३८॥
 शिखिगलश्यामलशशिशालकुटिलगृह्यं तुपारकरधवलम् । उन्नतस्फन्धवररत्नमालिकं पश्यति वृषभंवरम् ॥३९॥
 दीर्घकडारकेसरमासुरस्कन्धं क्षणेन्दुकधवलम् । पञ्चाननं पश्यति गुञ्जारणनयनतेजस्कम् ॥४०॥
 वरकरिकराप्रसंस्थितमुवर्णकलशैस्तथा स्नप्यमानाम् । पश्यति कमलदलाक्षीं लक्ष्मीं कमलासननिपण्णाम् ॥४१॥
 मकरन्दविन्दुसन्दाहलुब्धप्रमरावलीभिः संवलितम् । असमसितकुसुमदामं मनोभिरामं प्रलोफते ॥४२॥

जुहुज्जोडयभुवणंतरालमभिरमियकुमुयवणसंडं । ससिमंडलं पलोयइ पविसंतं वयणकमलम्मि ॥४६॥
 चकंगमिहुणसंवडणपचलं दलियतिमिररिउपसरं । पविधासियकमलवणं खणं निहालेइ दिणनाहं ॥४७॥
 कणयकमणीयकिंकिणिरवमुहलं सियंसुयपडायं । बहुरणकलियदंडं महाधयं पिच्छए तत्तो ॥४८॥
 अमलाप्रयपडिपुत्रं कुवलयमालोवमालियमुहं च । कणयमयपुण्णकलसं विलसंतं पासए पुरओ ॥४९॥
 वररायहंसराईविराइयं मवरमीणकयत्तोहं । पियंपयतलव पिच्छइ सिरिकलियं पउमसरममलं ॥५०॥
 हलंतमहल्लुब्धिल्लहरिमालाविइवरयोहिं । दिप्पंततडसणाहं सुरसरिनाहं तओ नियइ ॥५१॥
 चीणंसुसमूसियधयविराइयं कणिरकिंकिणीमालं । मुत्ताहलजालविलासमासुरं पिकखइ विमाणं ॥५२॥
 विष्फुरियफाररविकरकरं वियासेसदिसिमुहं तत्तो । रयणुचयं विसालं विणियच्छइ मयसिलिक्खी ॥५३॥
 निद्धूमतेयपसरं सुपयाहिणजलिरतरलजालाहिं । उज्जोडयभुवणयलं जलणं सक्खं निरिक्खेइ ॥५४॥
 एत्थंतरम्मि सव्वेवि वासवा अवहिनाणभावेणं । चलियासणा मुणेउं जिणवरगम्भावयारमहं ॥५५॥
 सत्तट्टपयाइ उट्टिऊण सक्कथएण तयभिमुहं । धरणियलमिलियवरमउलिमंडला तट्ठ वंदंति ॥५६॥
 पंचसु कल्लाणेसुं गंतव्वमवसस जिणवरिदानं । तियसाहिवेहिं इय निच्छिऊणं सव्वेवि संचलिया ॥५७॥
 पिहुवच्छत्थलविलसुंतपवरमुत्ताकलावकमणीया । रमणीयंकणयकुंडलमंडियगंतत्थलाभोगा ॥५८॥
 मणिरयणकिरणभासुरकिरीडपरिकलियमउलिमाला य । नियपणइणीहिं सहिया पत्ता सुपइट्टनिवभवंणं ॥५९॥
 तत्थ य हरिसवसुम्भवरोमंचचयां पयाहिणीकाउं । देविं विणयपणया तत्तो संयुण्णिउमाहत्ता ॥६०॥

ज्योत्स्नोद्द्योतितभुवनान्तरालमभिरमितकुमुदवनण्डम् । शशिमण्डलं प्रलोकते प्रविशद् वदनकमले ॥४३॥
 चक्राङ्गमिधुनसंघनप्रत्यलं दलिततिमिररिपुप्रसरम् । प्रविकासितकमलवचनं क्षणं निभालयति दिननाथम् ॥४४॥
 कनककमनीयकिङ्किणीरवमुखरं सितंशुकूपताकम् । बहुरत्नकलितदण्डं महाध्वजं पश्यति ततः ॥४५॥
 अमलामृतपरिपूर्णं कुवलयमालोपमालितमुखं च । कनकमयपूर्णकलशं विलसन्तं पश्यति पुरतः ॥४६॥
 वरराजहंसराजिविरानितं प्रवरमीनकृतशोभम् । प्रियपादतलमिव पश्यति श्रीकलितं पद्मसरोजमलम् ॥४७॥
 चलन्महोद्वेल्लितलहरीमालावितर्णिरत्नैः । दीप्यतउत्सनाथं सुरसरिनाथं ततः पश्यति ॥४८॥
 चीनांशुसमुच्छ्रितध्वजविरानितं वचणनशौककिङ्किणीमालम् । मुक्ताफलजालविलासमासुरं प्रेक्षते विभ्रानम् ॥४९॥
 विष्फुरितस्फाररविकरकरम्बिताशेषदिद्धमुखं ततः । रत्नोच्चयं विशालं पश्यति मृगशावाक्षी ॥५०॥
 निर्धूमतेजःप्रसरं सुप्रदातिणज्वलनशालतरलज्वालाभिः । उद्द्योतितभुवनतलं ववलनं साक्षाद् निरीक्षते ॥५१॥
 अत्रान्तरे सर्वेऽपि वासवा अवधिज्ञानभावेन । च्छ्रितासना ज्ञात्वा जिनवरगर्भावतारमहम् ॥५२॥
 सप्ताष्टपदान्युत्थाय शकस्तवेन तदभिमुखम् । धरणितलमिलितमौलिमण्डलास्तत्र वन्दन्ते ॥५३॥
 पद्मसु कल्याणेणु गन्तव्यमवश्यं जिन्वेन्द्राणाम् । त्रिदशाधिपैरिति निश्चित्य सर्वेऽपि संचलिताः ॥५४॥
 पृथुवसःम्यलवेलसत्पवरमुक्ताकलापकमनीयाः । रमणीयकनककुण्डलमण्डितगण्डस्यलाभोगाः ॥५५॥
 मणिरत्नकिरणभास्वरकिरीटपरिकलितमौलिमालाश्च । निजप्रणयिनीभिः सहिताः प्राप्ताः सुप्रतिष्ठनृपभवनम् ॥५६॥

मोहं धराय दूमियसमगतइल्लोयपयहणपयंडं । जिणनवदिणयरमुयरेण उच्चदंतीए तुह नमिमो ॥२८॥
 उयरेण धंरतीए नररयणमिमं महप्पहं देवि ! । अहरीभूमससें जयंपि तुह रयणगम्भाए ॥२९॥
 तुच्छताइ पसिद्धं कळंकमिह नूपमज्जमवणीयं । अच्चाणवि नहिल्लाणं तुमए जिणगम्भरणेणं ॥६०॥
 देवि ! तुमं चिय अगोसरा सि भुवणम्मि पुत्तवंतीणं । भवजलहिजाणवत्तं जिणवरमुयरेण वट्टमाणी ॥६१॥
 इय विणयपवरा विविहं संथुणिऊणं जिणिंदवरजणणि । जिणनाहं गम्भट्टियं थुणंति तत्तो य भतीए ॥६२॥
 सयल्लसुरासुरकिन्नरविज्जाहरनियरनरवरिंटाणं । सामिय् ! सामिपभुवणोवमग्गवग्गस्स तुज्ज नमो ॥६३॥
 तं निक्कारणकळणायरो सि जिणनाह ! जमिह अवपरिओ । मच्चिन्नउवरिमगेविज्जागाओ भव्वाण वोहत्थे ॥६४॥
 ता अज्ज मच्चिन्नोवि हु उक्किट्टयरो इमो मणुयलोओ । जाओ जिण ! तुह गम्भावयारओ नत्थि संदेहो ॥६५॥
 इय वयणेहिं थोऊण जिणवरं भत्तिनिम्भरा इंडा । नंदीसरम्मि काउं जिणमहममरालयं पत्ता ॥६६॥
 एयाइं ददुणं सच्चुत्तमच्चित्तियत्थजणगाइं । वरधेणुकूपपायवचित्तामणिगुणमहग्गवाइं ॥ ६७ ॥
 पाहाउपत्तरवप्पडिक्कुदा सुमिणदंसणसमुत्थं । हरिसंव अमायंतं वियरद पुल्लयच्छलेण वहिं ॥ ६८ ॥
 तत्तो नमो जिणाणं इय भणिरी रयणिविरमसमयम्मि । पउरयरहरिसकळिया लीलाए मुयइ पल्लंकां ॥६९॥
 तो अवेऊण जिणिंदपडिमपपडिमभत्तिंसंजुत्ता । संथुणिऊण य सुविसुद्धपवरमुद्धांतियाणुमया ॥७०॥
 अहं साहेइ कमेणं अंबुअसुमिणाण वड्यरं पडणो । आर्यन्निअ सोवि तओ पमुइयचित्तो भणइ एवं ॥७१॥

तत्र च हंपवशोद्भवंरोमाश्चक्रयाः प्रदक्षिणीकृत्य । देवीं विनयप्रणतास्ततः संस्तोतुमारब्धाः ॥२७॥
 मोहान्धकारदावितसमग्रैरलौभ्यप्रकटनप्रचण्डैर्म । जिननवदिनकरमुदरेणोद्ग्रहन्त्यै तुभ्यं नमः ॥२८॥
 उदरेण धरन्त्या नररत्नमिदं महाप्रभं देवि ! । अचरीभूतमशेषं जगदपि त्वया रत्नगर्भया ॥२९॥
 तुच्छतायाः प्रसिद्धः कलङ्क इह नूनमद्यापनीतः । अन्यासामपि महिलानां त्वया जिनगुर्भ्ररणेन ॥६०॥
 देवि ! त्वमेवाग्रेसरासि भुवने पुत्रवतीनाम् । भवजलधियानपात्रं जिनवरमुदरेण वहन्ती ॥६१॥
 इति विनयप्रवरा विविधं संस्तुत्य ज्जिनेन्द्रवरजननीम् । जिननाथं गर्भस्थितं स्तुवन्ति ततश्च भक्त्या ॥६२॥
 सकलसुरासुरकिन्नरविद्याधरनिकरनरवरैन्द्राणाम् । स्वामिन् ! शमित्तुभवनेोपसर्गवर्गाय तुभ्यं नमः ॥६३॥
 त्वं निष्कारणकल्याणरोऽसि जिननाथ ! यदिहावतीर्णः । मध्यमोपरिमग्रैवैयकाद् भक्त्यानां बोधार्थम् ॥६४॥
 तस्मादद्य मध्यमोऽपि खल्लङ्कटतरोऽयं मनुजलोकः । जातो जिन ! तत्र गर्भवितारतो नास्ति सन्देहः ॥६५॥
 इति वचनैः स्तुत्वा जिनवरं भक्तिनिर्भरा इन्द्राः । नन्दीश्वरे कृत्वा जिनमहममरालयं प्राप्ताः ॥ ६६ ॥
 एतानि दृष्ट्वा सर्वोत्तमचित्तितार्थजनकानि । वरधेणुकूपपादपक्विन्तामणिगुणमहार्थाणि ॥ ६७ ॥
 प्राभातिक्रतुर्यरवप्रतिबुद्धा स्वप्नदर्शनसमुत्थम् । हर्षमिचामान्तं वितरति पुलकच्छलेन बहिः ॥ ६८ ॥
 ततो 'नमो जिनभ्यः' इति भाषित्री रजनिविरामसमये । प्रचुरतरहर्षकलिता लीलया मुञ्चति पत्यङ्कम् ॥६९॥
 ततोऽर्चिता जिनैन्द्रप्रतिमामप्रतिमभक्तिसंयुक्ता । संस्तुत्य च सुविशुद्धपवरमुद्रात्रिकानुगता ॥ ७० ॥

होही एयारिससुमिणदंसणे तुज्ज देवि ! वरपुत्तो । नियनिरुवक्कमविक्रमअक्कंतसमगरिउचवको ॥७२॥
 इअ भणिण भणइ तओ विअसिअसयवत्तसरिसवयणेणं । एवं होउत्ति जिं णिंदसाहुपायप्पसाएण ॥७३॥
 तो अणुमया न्निवेणं हरिसवसुप्पन्नपुलयकलिअंगी । मवगलमंधरगमणा वचइ नियवासभवणम्मि ॥७४॥
 राया य पहाए सयलमोसकरणीयजायकयकिचो । अत्याणं दाऊणं बहुविहनिवमंतपरियरिओ ॥७५॥
 वाहरइ सिद्धपुत्ते अट्ठगनिमित्तसत्यसुविअइदे । सुणियजिणवयणसारे विसारए सुविणसत्थेसु ॥७६॥
 तो ते विअसियसंयवत्तकुसुममालावल्लिविचच्छथला । घणसारमीसचंदणविलित्तगत्ता कणयरुद्धो ॥७७॥
 अक्खयहरियालीकलियमउलिणो सन्निअच्छसियवत्था । पहिहारसूइया जंपिऊण कल्लाणवयणाइं ॥७८॥
 तो आसणेसु विमलच्छवत्थपच्छाइएसु निवसंति । भूवइणाणुत्ताया, पडिवत्तिपुरस्सरं सत्त्वे ॥ ७९ ॥
 सम्माणिऊण तंबोलपुप्फवत्थाइएहिं रायावि । असमचउइससुमिणाण वइयरं साहए तेसिं ॥ ८० ॥
 तेवि य विग्घिहयंहियया भणांति एएसिमिकमिककंपि । बहुपुत्तोहिं दीसइ किंपुण सव्वेसिमुवल्लभो ॥८१॥
 जं एयाइं जिणवरजणणी अह चक्कवट्टिजणणी वा । संपुत्ताइं पिच्छइ इय भणियं सव्वदंसिहिं ॥८२॥
 एत्थंतरम्मि नाणी चारणसमणो समागओ तत्थ । विहिणा पुट्ठो रत्ता सुमिणाण फल्लं कहइ एवं ॥८३॥
 तथाहि :-

अविरलग्लंतमयसलिलुमलिणगंडयलदंतित्दंसणओ । बहुदाणपविचकरो गयगामी तुह सुओ होही ॥८४॥

अथे कथयति क्रमेणाद्भुतस्वप्नानां व्यतिकरं पथे । आकर्ण्य सोऽपि ततः प्रमुदितचित्तो भणत्येवम् ॥७१॥
 भविव्यत्येतादृशस्वप्नदर्शनेन तव देवि ! वरपुत्रः । निजनिरूपकमविक्रमाक्रान्तसमग्रारिपुत्रकः ॥ ७२ ॥
 इति भणिते भणति ततो विकसितशतपत्रसदृशवदनेन । एवं भवदिवति जिनेन्द्रसाधुपादप्रसादेन ॥७३॥
 ततोऽनुमता नृपेण हर्षवशोत्पन्नपुलककलिताङ्गी । मदकलमन्धरगमना व्रजति मित्रवासभवने ॥७४॥
 राणा च प्रभाते सकलप्रभातकरणीयजातकृतकृत्यः । आस्थानं दत्त्वा बहुविचनृपमन्त्रिपरिकरितः ॥७५॥
 आह्वयति सिद्धपुत्रानष्टाङ्गनिमित्तशास्त्रसुविदग्धान् । ज्ञातमिनवचनसारान् भविशारदान् स्वप्नशास्त्रेषु ॥७६॥
 ततस्ते विकसितशतपत्रकुसुममालावल्लिवक्षःस्थलाः । घनसारमिश्रचन्दनविलसगात्राः कनकरुचयः ॥७७॥
 अक्षतहरितालीकलितमौलय आर्द्राच्छसितवल्वाः । प्रतिहारसूचिता अल्पित्वा कल्प्याणवचनानि ॥७८॥
 तत आसनेषु विमलच्छवत्प्रच्छादितेषु निवसन्ति । भूपतिनाऽनुज्ञाताः, प्रतिपत्तिपुरस्सरं सर्वान् ॥७९॥
 सम्मान्य तम्बोलपुष्पवल्गादिकै राजापि । असमचतुर्दशस्वप्नानां व्यतिकरं कथयति तेभ्यः ॥८०॥
 तेऽपि च विस्मितहृदया भणन्त्येतेषामकैकमपि । बहुपुण्यैर्दृश्यते किं पुनः सर्वेषामुपलम्भं ॥८१॥
 यदेतान् मिनवरजनन्यथ चक्रवर्तिजननी वा । संपूर्णान् पश्यतीति भाणितं सर्वदृशिभिः ॥८२॥
 अत्रान्तरे ज्ञानी चारणश्रमणः समागतस्तत्र । विधिना गृष्टो राज्ञा स्वप्नानां फलं कथमत्येवम् ॥८३॥
 तथाहि :-

पवरवलसालिसुंदरवमहुन्नयवंधवधुरो धीरो । सयलसुरासुरवसहो वसहो तद् वसहदंसणओ ॥८५॥
 भयरहिओ तेयस्सी दुद्धरिसो•रिउगइंद्रविंदाणं । भविही कियोयरोवि य पंचाणणदंसणाहितो ॥८६॥
 सुरवरविहियंसुरगिसिस्तिरम्मि स्त्रीरोयजलहिसलिलेहिं । मज्जनयमणुभविस्सइ सिरिअक्षिणोवओएणं॥८७॥
 सुहकमलुभवउवएसंगवलुद्धेहिं भवियभमरेहिं । निचं नितेवणिज्जो सुमणसमान्णपलोयणओ ॥८८॥
 सारयच्छणससिंयणोभवियचओराणजणियमणहरिसो । ससिदंसणेण होही भवियणकुमुयप्पहासयरो॥८९॥
 वयणंसुजालनिम्महियसयलजणहिययमोहतिमिरभरो । कुमयगहतेयहरणो सहस्सकिरणस्स पासणओ॥९०॥
 लोयग्गपवरपासायसिहरसंजणियअसमसंसोहो । कित्तिपडायाकलिओ धउव्व सुधयस्स पेन्छणओ ॥९१॥
 सिवपुरपत्तियवहुजंतुसत्यपत्याणमंगलयडोव्व । मणवंछियसिद्धिकरो सचविए पुन्नकलसम्मि ॥ ९२ ॥
 दुद्धइहपिवासियसयलभवियनिव्वइयपाणादुल्ललओ । पउमालओ विसालो पउमतडायस्स सुमिणेण ॥९३॥
 गुणगणरयणाहारो गभीरो पवरसत्तसंजुतो । करुणममयरसकलिओ रयणायरदंसणे नूणं ॥ ९४ ॥
 वेमाणियसुरयुणणारिहो विमाणाओ इत्थ अवयुरइं । उच्चकणयवन्नो पवरविमाणम्मि सचविए ॥९५॥
 तदुलोएवि महग्गो दुलहो लोयाण पुन्नरहियाणं । संजणियभुवणभूसो य रयणारासिस्स दंसणओ ॥९६॥
 दहिऊणं कम्मवणं सुक्कञ्जाणानलेण सयलंपि । भवियाण निविडजडिंमं अणोइ सिद्धिम्मि दिट्ठिम्मि ॥९७॥
 किं बहुणा ता होही सत्तमंतित्थंकरो सुओ तुम्ह । धम्मवरचक्कवट्टी लोपालोयप्पयासयरो ॥ ९८ ॥

अधिरलालंनमदसलिलमलिनगण्डतलदन्तिदर्शनतः १ बहुदानपवित्रकरो गजगामी तव सुतो भविष्यति ॥८४॥
 प्रवरवलशासिसुन्दरवृषभोजनस्कन्धवधुरो धीरः । सकलसुरासुरवृषमो वृषभस्तथा वृषभदर्शनतः ॥८५॥
 भयरहितस्तेजस्वी दुर्धर्षो रिगुजेन्द्रवृन्दानाम् । भविष्यति क्रूरोदरोऽपि च पञ्चाननदर्शनात् ॥८६॥
 सुरवरविहितं सुरगिरिशिरसि क्षारोदजलधिसलिलैः । मज्जनकमनुभविष्यति श्रयभिकेकावलोकेन ॥८७॥
 मुखकमलोज्ज्वोपदेशगन्धलुञ्चैर्भविकन्नमैः । नित्यं निपेवणीयः सुमनोमालाप्रलोकनतः ॥८८॥
 शारदक्षणाशशिवदनो भविकचक्रोराणां वनितमनोहर्षः । शशिदर्शनेन भविष्यति भविजनकुमुदप्रहासकरः ॥८९॥
 वचनांशुजालनिर्मथितसकलजनहृदयमोहतिमिरभरः । कुमतग्रहतेजोहरणः सहस्रकिरणस्य दर्शनतः ॥ ९० ॥
 लोकप्रप्रवरप्रासादशिलासंज्ञितासप्तसंशोभः १ कीर्तिपताकवदितो ध्वज इव सुध्वजस्य दर्शनतः ॥ ९१ ॥
 शिवपुरप्रस्थितवहुजन्तुसार्थप्रस्थानमङ्गलवट इव । मनोवाञ्छितसिद्धिकरो दृष्टे पुण्यकलरो ॥ ९२ ॥
 दुःखदाहपिपासितसकलभविकनिर्वृतिप्रदानदुर्ललितः । पद्मालया विशालः पद्मतहागत्य स्वप्नेन ॥९३॥
 गुणगणरत्नाधारो गम्भीरः प्रवरसत्त्वसंयुक्तः । करुणान्तरसकलितो रत्नाकरदर्शने नूतम् ॥ ९४ ॥
 वैमानिकसुरस्तवनार्हो विमानादंत्रांवरति । उत्तमकनकवर्णः प्रवरविमाने दृष्टे ॥ ९५ ॥
 त्रैलोक्येऽपि महार्हो दुर्लभो लोकानां पुण्यरहितानाम् । संजनितमुबनमूपश्च रत्नराशेर्दर्शनतः ॥ ९६ ॥
 दग्ध्वा कर्मवनें शुक्लध्यानानलेन सकलमपि । भविजानां निविडजडिमानमपनयति शिखिनि दृष्टे ॥९७॥

आयन्निज्जणमेवं हरिसेण विमज्जिउं नमंसित्ता । नरवड्णा मुणिनाहो गओ य हियइच्छियं ठाणं ॥९९॥
 तेसिं च सिद्धपुत्ताण दावियं पारितोसियं-द्वियं । आसत्तपुरिससंतइदाल्लिद्विमहंसंजणयं ॥१००॥
 एत्तो देवीभवणं गुंतूणं साहियं महीवड्णा । चउदससुमिणाणं फलं जह कदियं तेहिं सविसेसं ॥१०१॥
 सोऊण सुमिणविवरणमुल्लसियासमपमोयजुत्ताए । सुररमणीसरिसवइदंतविग्भमाए तओ तीसे ॥१०२॥
 तित्थयरपभावेणं दूरयरविलीणरोयनियराए । परिवइडिउमारद्धो गओ सह देहकंतीए ॥१०३॥
 अह सोहिउं पउत्ता देवी गओभपभावओ अहियं । खीरोयजलहियेलेव पवरमुत्ताहलसणाहा ॥१०४॥
 अंतरपडिद्विवियउगमंतनवतरणिक्किरणविच्छुरिया । तियसायलनिम्मलकणयसाणुभित्तिव्व अइरुइरा ॥१०५॥
 अब्भंतरपाउओभुपअसमतसिपंडला नहसिरिव्व । फलिहधरणवी अंतरनिह्तिवररणपओभारा ॥१०६॥
 सुधणपयोहरमंडलपरिमंडियगयणविमलवच्छयला । उल्लसितवलायावलंयहासिरी पाउससिरिव्व ॥१०७॥
 इय गओभट्टियजिणवरपभाववइदंतकंतसव्वंगा । रेहइ नवकण्णमलइयव्व मणोहसा देवी ॥१०८॥
 अह सुपइट्टस्स गिहे इंदाएसेण धणवइप्पमुहा । मुंचंति ज्जुक्खेनियरा मणिरयणसुवन्नद्विणभरं ॥१०९॥
 बहुविधमनुष्यभोगंगसंचयं तह पसत्थवत्थाणि । विविधाभरणानि य किरणजालकलियाणि विकिरंति ॥११०॥
 अर्वाणंति वाउदेवीउ कयचरं तत्थ तम्मि समयम्मि । गंधोययधाराधोरणीए वरिसंति तह मेहा ॥१११॥
 सव्वावि रिउसिरीओ मुंचंति समंतओ कुसुमपुट्ठिं । आपरिसं दंसंति य जोइसियाणं पुरंधीओ ॥११२॥

किं बहुना तस्माद्भविष्यति सप्तमतीर्थङ्करः सुतस्तव । धर्मवरचक्रवर्ती लोफालोकप्रकाशकरः ॥९८॥
 आकर्ष्यैवं हर्षेण विसृज्य नमस्यित्वा । नरपतिना मुनिनाथो गतश्च हृदयेऽपि सतं स्थानम् ॥९९॥
 तेभ्यश्च सिद्धपुत्रेभ्यो दापितं पारितोषिकं द्रविणम् । आसत्तपुरसंततद्दारिद्र्यविमर्दसंजनकम् ॥१००॥
 इतो देवीभक्तानं गत्वा कथितं महीपतिना । चतुर्दशस्वप्नानां फलं यथा कथितं तैः सविशेषम् ॥१०१॥
 श्रुत्वा स्वप्नविवरणमुल्लसितासमप्रमोदयुक्तायाः । सुररमणीसदृशवर्धमानविभ्रमायास्ततस्तस्याः ॥१०२॥
 तीर्थकरप्रभावेण दूरतरविलीनरोगानिकरायाः । परिवर्धितुमारब्धो गर्भः सह देहकान्त्या ॥१०३॥
 अथ शोभितुं प्रवृत्ता देवी गर्भप्रभावतोऽधिकम् । क्षीरोदजलधिवेलेव प्रवृत्ताफलमनाथा ॥१०४॥
 अन्तःप्रतिविम्बितोद्भ्रूल्लवतरणिक्किरणविच्छुरिता । त्रिदशाचलनिर्मलकनकसानुभिचिरिवातिरुचिरा ॥१०५॥
 आम्प्यन्तरप्रादुर्भूतासमशशिमण्डला नभःश्रीरिव । स्फटिकधरुणिरिवान्तर्निहितवररत्नप्राग्भारा ॥१०६॥
 मुघ्ननपयोधरमण्डलपरिमण्डितगगनविमलवक्षस्तला । उल्लसितवलाकावलंयहासवती प्रावृट्श्रीरिव ॥१०७॥
 इति गर्भस्थितजिनवरप्रभाववर्धमानकान्तसर्वाङ्गा । राजते नवकल्पद्रुमलतिकेव मनोहरा देवी ॥१०८॥
 अथ सुप्रीतप्रस्य गृहे इन्द्रादेशेन धनपतिप्रमुखाः । मुञ्चन्ति यक्षनिकरा मणिरत्नसुवर्णद्रविणभरम् ॥१०९॥
 बहुविधमनोसभोगाङ्गसंचयं तथा प्रशस्तवस्त्राणि । विविधाभरणानि च किरणजालकलितानि विकिरन्ति ॥११०॥
 अपनयन्ति वासुदेव्यस्तुणाशुत्करं तत्र तस्मिन् समये । गन्धोदकधाराधोरण्या वर्षन्ति तथा मेधाः ॥१११॥

वंतर्वेमाणियभुवणत्रासिदेवाण प्वररमणीओ । देविं थुणंति भैत्तीए सासणं तह पडिच्छंति ॥११३॥
जिणजणीए पुरओ टिसिदेवीओ दसावि गायंति । वीणावेणुमुयंगादमहुरञ्जणि मणहरं गेयं ॥११४॥
किं बहुणा;

जय-जीव-नन्द-श्चाद्-क्रीमलालावपेसलार्हि सया । सेविज्जद् चेडीहिव सुररमणीहिं पुहद्देवी ॥११५॥
पिच्छंती नटनाडयपिच्छणयाई कयाइ, करुणाए । वियरंती दुत्थिययाणं कयावि तवाणज्जपुंजाइं ॥११६॥
आयवन्ती य पुराणपुरिसचरियाई सवेणसुहयाइं । कटयावि नयरसोहं पिच्छंती सहियणाणुगया ॥११७॥
कुणमाणी कइयावि य नियवंधुवहूजणस्स परिहासं । कइयावि धम्मसंबद्धकहावियारं निसामित्ता ॥११८॥
परिवालद् तं गर्भं नो अइउण्णेहिं नाइमहुरेहिं । नो अइउत्तेहिं नाइअंक्खिहेहिं न कइएहिं ॥११९॥
नो अदकसायएहिं न याइसीएहिं नाइलवणेहिं । सब्बोउयसुहएहिं आहारेहिं पुहद्देवी ॥१२०॥
संपुत्रम्मि य समए सुपट्टमहानिवस्स रज्जम्मि । जणयंती कल्लापं परिपूरियसयलदोहेलया ॥१२१॥
जिट्ठस्स वारंसीए सियाए रयणीए दुइयजामम्मि । सत्तमतुलरांसीए सुपविच्चम्मि य मुहुत्तम्मि ॥१२२॥
उच्चट्टाणटिणसु रविमंगलसुक्कसुहरविसुएसु । सोमम्मि विसाहत्ये किंद्रियठाणट्टियगुलम्मि ॥१२३॥
वीयव्व न्नुससंसें अट्टिणवमुत्ताहलं सुसुत्तिव्व । सुरगिरिधरेव्व नवकल्पपायवं पसविया पुत्तं ॥१२४॥
तं दइद्दुणं तिहुयणट्टिवायरं तेयकंतिपरिकलियं । पुच्चदिसा विव वियसियमुहकमला रेहए देवी ॥१२५॥

सर्वा अस्मि ऋतुश्रियो सुञ्चन्ति समन्ततः कुमुमवृष्टिम् । आदर्शं दर्शयन्ति च ज्योतिष्काणां पुरन्धयः ॥११२॥
व्यन्तरवेमानिकभुवनवासिदेवानां प्रवररमण्यः । देवीं स्तुवन्ति भक्त्या शासनं तथा प्रतीच्छन्ति ॥११३॥
जिनजनन्याः पुरतो दिग्देव्यो दशापि गायन्ति । वीणावेणुमृदङ्गादिमधुरध्वनि मनोहरं गेयम् ॥११४॥
किं बहुना;

जय-जीव-नन्देत्यादिकोमलालापवेशलपिः सदा । सेच्यते चेटीभिरिव सुररमणीभिः । पृथिवीदेवी ॥११५॥
पश्यन्ती नटनाटकप्रेक्षणकानि कदाचित्, करुणया । वितरन्ती दुःखितेभ्यः कदापि तपनीयपुत्रान् ॥११६॥
आकर्षयन्ती च पुराणपुरुषचरितानि श्रवणसुखदानि । कदापि नगरशोभां पश्यन्ती सखीजनानुगता ॥११७॥
दुर्वाणा कदापि च निजवन्धुवधूजनस्य परिहासम् । कदापि धर्मसंबद्धकथाविचारं निशाभ्यन्ती ॥११८॥
परिपालयति तं गर्भं नो अत्युप्यैर्नास्तिमधुरैः । नो अस्तित्कैर्नान्याभ्रैर्न कटुकैः ॥११९॥
नो अतिकषायैर्नै च्चातिशीतेर्नातिलवणैः । सर्वर्तुकसुखदैराहारैः पृथिवीदेवी ॥१२०॥
संपूर्णं च समये सुप्रतिष्ठमहानृपस्य रान्ये । जनयन्ती कल्याणं परिपूरितसकलदोहदा ॥१२१॥
न्येष्टस्य द्वादश्यां सिताया रजन्या द्वितीययामे । सप्तमतुलाराशौ सुपवित्रे च सुदूते ॥१२२॥
उच्चस्थानस्थितेषु रविमङ्गलशुक्रबुधरविसुतेषु । सोमे विशाखास्ये केन्द्रस्थानस्थितगुरौ ॥१२३॥
द्वितीयेव नवग्रशाङ्कमभिनवमुक्ताफलं सुशुक्तिरिव । सुरगिरिधरेव नवकल्पपादपं प्रसूता पुत्रम् ॥१२४॥

ऐत्यंतरमि सहसा आणदियसयलतिहुअणाभोयं । मंदो सिसिरो सुरहीणयणे पविंभिओ पवणो ॥१२६॥
 सचराचरजंतूणं अइसुहओ गरुयविम्हयकरो य । संभूओ नरएसुवि खणमिचेणं समुज्जोओ ॥१२७॥
 पमज्जियंय धरणीए मंडलं तह पहंजणसुरेहिं । उवसंतरेणुनियरं घणेहिं गंधोदयं बुद्धं ॥१२८॥
 उजदेवीओ कुसुमाण पंचवन्नाण पयरमुष्णिगति । समकालमग्निदेवीओ दीवण तत्थ दीवंति ॥१२९॥
 सुपइट्टनिवइभवणे धणयाएसेण जंभगसुरावि । वररयणकणयवसणाभरणसमूहं च वरिसंति ॥१३०॥
 देवेहिं देवीहिं इंतेहिं पडिनियत्तमाणेहिं । वाणारसीवि जाया तव्वलं अमरनयरिव्व ॥१३१॥
 एत्तो य मूइकम्मावसरं मुण्णिजण ओहिनाणेणं । अट्ट दिसाकुमरीओ अहलोगाओ तर्हि इति ॥१३२॥
 पवरविमाणारूढा चउसामाणियसहस्रपरियरिया । अणिआहिवेहि सत्तहिं सत्तहिं अणिएहिं संजुत्ता ॥१३३॥
 अमरकरिकुम्भविभ्रमपयोधराभरणभूसियसरीरा । जिणजणणिसमीवं तखणेण एयाओ संपत्ता ॥१३४॥
 तं जहा;—

भोगकरा भोगवई सुभोगां भोगमालिणी । तोयधारा त्रिचित्ता यं पुष्कमाला अर्णिदिया ॥१३५॥
 ति पयाहिणीकरेउं जिणवरजणणि पराए भत्तीए । सव्वाओवि समकालं धुणंति कलकोइलरवेणं ॥१३६॥
 कहं विय;
 नमिमो तिहुंयणरमणीसिरभूसणरयणविभ्रमे देवि । पयकमलं कोमलललियंअगुलीपवरदलकलियं ॥१३७॥

तं दृष्ट्वा त्रिभुवनदिवाकरं तेजःकान्तिपरिकलितम् । पूर्वदिगिव विकसितमुखकमला राजते देवी ॥१३५॥
 अत्रान्तरे सहसाऽऽनन्दितसकलत्रिभुवनाभोगम् । मन्दः शिशिरः सुरभिर्गणे प्रविजृम्भितः पवनः ॥१३६॥
 सचराचरजन्तूनामतिमुलदो गुरुविस्मयकरश्च । संभूतो नरकेऽपि क्षणमात्रेण समुद्द्योतः ॥१३७॥
 प्रमार्जितमिव धरण्या मण्डलं तथा प्रमञ्जनसुरैः । उपशान्तरेणुनिकरं घनैर्गन्धोदकं वृष्टम् ॥१३८॥
 ऋतुदेव्यः कुसुमानां पञ्चवर्णानां प्रकरमुपनयन्ति । समकालमग्निदेव्यो दीपकांस्तत्र दीपयन्ति ॥१३९॥
 सुप्रतिष्ठपतिर्भवेने धनपादेशेन जृम्भकसुरा अपि । वररत्नकनकवसनाभरणसमूहं च वर्पन्ति ॥१४०॥
 देवैर्देवीभिरायद्भिः प्रतिनिवर्तमानैः । वाणारस्यपि जाता तद्वेलममरनगरीव ॥१४१॥
 इतश्च सूतिकर्मावसरं ज्ञात्वावधिज्ञानेन । अष्ट दिक्कुमार्योऽधोलोकात् तत्रायन्ति ॥१४२॥
 पवरविमानारूढाश्चतुःसामानिकसहस्रपरिकरिताः । अनीकाधिपैः सप्तभिः सप्तभिरनीकैः संयुक्ताः ॥१४३॥
 अमरकरिकुम्भविभ्रमपयोधराभरणभूषितशरीराः । जिनजन्नीसमीपं तत्क्षणेनैताः संपाप्ताः ॥१४४॥
 तथया;—

भोगइकरा भोगवती सुभोगा भोगमालिनी । तोयधारा विचित्रा च पुष्पमालाऽग्निन्दिता ॥१३५॥
 त्रिः प्रदक्षिणीकृत्य जिणवरजनी परया भक्त्या । सर्वा अपि समकालं स्तुवन्ति कलकोकिलरवेण ॥१३६॥
 कथमिव;

आसंसारं दससुवि दिसासु परिभमउ निव्वरं देवि । सरयनिसायरहरहसियहारधवलो जसो तुज्ज ॥१३८॥
 तुमपच्चिय संपत्ता रेहा मज्झिमि पुत्तवंतीण । जीए नियउपरणे उच्चुवो सत्तमजिणिंदो ॥ १३९ ॥
 इय सुइरं जिणजणार्णि नमिउं जंपंति गुरुपमोएण । न हु देवि ! भाइयव्वं जं अम्हे दिसिकुमारीओ ॥१४०॥
 एयस्स सयलभुवणिक्रसामिणो जिणवरस्स भत्तीए । नियअहिगारगुरुं जम्मणमहिंमं विहिस्सापो ॥१४१॥
 इय अणुजाणावेउं जिणजम्मणभवणचउर्दिंसि विट्ठिये । जोयणमित्तं खित्तं ववगयत्तणकट्टरयपत्तं ॥१४२॥
 तक्खणविउच्चिएणं संवट्टगवाउणा समगंपि । दुग्गंधं अवणेउं जिणजणणीए अदूरम्मि ॥ १४३ ॥
 गायंतीउ गुरुहरिसवियसियच्छीओ तत्य चिट्ठंति । एवं उद्धदिसाओवि देवीओ इति एयाओ ॥१४४॥
 मेहंकरा मेहवर्द्ध सुमेहा मेहमालिणी । सुवच्छा वच्छमित्ता य वारिसेणा बलाहगा ॥१४५॥

तो वेउच्चियमेहेण महियलं निहयरेणुयं काउं । सोरब्भगुणायइद्वियभमरउलं पुप्फवरिसं च ॥१४६॥
 तित्थपरगुणसमूहं अइमहुरसरेण सवणसुइएण । आसन्नम्मि उटियाओ गायंति गुरुपमोएणं ॥१४७॥
 अहपोरच्छिमरुयगाओ अट्ट देवीउ दिसिकुमारीओ । नियपरियणसहियाओ एयाओ आगया तत्य ॥१४८॥
 नंदुत्तरा ये नंदा आनंदा नंदिवद्धणा । विजया य वेजयंती जयंती चापराजिया ॥१४९॥
 दिणहरविवसरिच्छं करे करेऊणदप्पणं विमलं । पुव्वदिसि संठियाओ गायंतिगुणे जिणिंदस्स ॥१५०॥
 अह दाहिरुयगाओ एवंचिय अट्ट दिसिकुमारीओ । मुणियजिणजम्मणाओ एयाउ समागयाउ तेहिं ॥१५१॥

नमामास्सिमुवनरमणाशिरोमूषणरत्नविभ्रमे ! देवि ! । पादकमलं कोमलललिताइगुलिमवरदलकलितम् ॥१३७॥
 आसंसारं दशास्वपि दिक्षु परिभ्राम्यतु निर्भरं देवि ! । शरान्निशाकाहरहसितहारधवलं यदास्तव ॥१३८॥
 त्वयैव संप्राप्ता रेखा मध्ये पुत्रवतीनाम् । यथा निजोदरेणोद्धूयः सप्तमजिनेन्द्रः ॥१३९॥
 इति सुचिरं जिनजननीं नत्वा जल्पन्ति गुरुपमोदेन । न खलु देवि ! भेतव्यं यद् ययं दिक्कुमार्यः ॥१४०॥
 एतस्य सखलमुबनैकन्वामिनो निनवरस्य भक्त्या । निजाधिकारानुरूपं जन्ममहं विधास्यामः ॥१४१॥
 इत्यनुज्ञाप्य-जिनजन्मभवनचतुर्दिक्षु विहितम् । योजनमात्रं क्षेत्रं व्यपगततृणकषट्ठरजःपत्रम् ॥१४२॥
 तत्क्षणविक्षुर्वितेन संवर्तकवायुना समग्रमपि । दुर्गन्धमपनीय जिनजनन्या अदूरे ॥१४३॥
 गायन्त्यो गुरुहर्षविकसिताश्चस्तत्र तिष्ठन्ति । एवंमूर्ध्वदिशोऽपि देव्य आयन्त्येता ॥१४४॥

मेत्रहारा मेधवती सुमेधा मेधमालिनी । सुवत्सा वत्सपात्रा च वारिषेणा बलाहका ॥१४५॥
 ततो विकुर्वितमेत्रेण महींतलं निहतरेणुकं कृत्वा । सौरभ्यगुणाकूटभ्रमरकुलं पुष्पवर्षं च ॥१४६॥
 तीर्थकरगुणसमूहमतिमधुस्वरेण श्रवणसुखदेन । आसन्ने स्थिता गायन्ति गुरुपमोदेन ॥१४७॥
 अथ पारस्त्यरुचकाद्रेष्ट देव्यो दिक्कुमार्यः । निजपरिजनसहिता एता आगतास्तत्र ॥१४८॥

नन्दोत्तरा च नन्दाऽऽनन्दा नन्दिवर्धना । विजया च वैजयन्ती जयन्ती चापराजिता ॥१४९॥
 दिनकरविन्वसदृशं करे कृत्वा दर्पणं विमलम् । पूर्वदिशि संस्थिता गायन्ति गुणाजिनेन्द्रभ्य ॥१५०॥
 अथ दक्षिणरुचकाद्रेवमेवाष्ट दिक्कुमार्यः । ज्ञातजिनजन्मान एताः समागतास्तत्र ॥१५१॥

समाहारा यज्ञा य सुप्पबुद्धा जसोहरा । लच्छीवई भोगवई चित्तगुत्ता वसुंधरा ॥ १५२ ॥
 करकमले कलिजणं भिंगारं सुरहिसलिलपडिपुनें । पहुणो दाह्णिणयासे ठियाओ गायंति गुणनियरं ॥ १५३ ॥
 अह पच्छिमरुयगठिया पवरविमाणेण दिस्सिक्कुमारीओ । अट्टेव भत्तिभरनिभराओ एया पविसंति ॥ १५४ ॥
 ईल्लदेवी सुरादेवी पुहई पउमावई (तहा ?) । एगनासाऽनवमिया भद्राऽजोया य अट्टमा ॥ १५५ ॥
 करकमलकलियसुविसालतालियंटाओ दीहरच्छीओ । पच्छिमदिसाठियाओ थुणंति तित्थयरगुणनिवहं १५६
 अह उत्तरिल्लरुये वत्थव्वाओ दिसाक्कुमारीओ । अट्टेव आगयाओ तरुणतरट्टाओ एयाओ ॥ १५७ ॥
 वारुणी पुंडरीका य मीसकेंसा अलंबुका । आसा सव्वप्पहा चेव हिरिदेवी सिरी तहा ॥ १५८ ॥
 करकमलकलियसियचामराओ उत्तरदिस्सिम्मि देवस्स । नमिज्जण पुहइदेवि पुव्वक्रमेणं च चिट्ठंति ॥ १५९ ॥
 अह विदिसिरुयगपरिवासिणीओ चत्तारि दिस्सिक्कुमारीओ । चिचा य चित्तकणया सुंतेरसोयामणीनामा १६०
 नमिज्जण पुहइदेवि ठाउं विदिसासु चउसुविक्रमेण । सुंदरपईवहथा गायंति जिणस्स गुणनिवहं ॥ १६१ ॥
 मज्झिमरुयगट्टिईओ दिसाक्कुमारीओ इति चत्तारि । तं जह रूया रूयंसा सुंरुया रूयगावईनामा ॥ १६२ ॥
 तत्थागतं नाहीनालं कल्पंति जिणवरिंदस्स । चउरंगुलाउ उहहं खणंति तत्तो य वरविवरं ॥ १६३ ॥
 तं तत्थ नाहीनालं ठविज्जणं पंचवण्णरयणेहिं । पूरंति तदुपरि तो रयंति हरियाल्लगुरुपीठं ॥ १६४ ॥
 तयणंतरं च अइमणहराईं कयलीहराईं तिन्नेव । वेउच्चिज्जण तेसिं च मज्झभागम्मि रम्माईं ॥ १६५ ॥

समाहारा प्रदत्ता च सुप्रबुद्धा यशोधरा । लक्ष्मीवती भोगवती चित्रगुप्ता वसुंधरा ॥ १५२ ॥
 करकमले कलिविता भृङ्गारं सुरभिसलिलपरिपूर्णम् । प्रभेर्दक्षिणपार्श्वे स्थिता गायन्ति गुणनिकरम् ॥ १५३ ॥
 अथ पश्चिमरुचकस्थिताः प्रवरविमानेन दिक्कुमार्यः । अष्टैव भक्तिभरनिभरा एताः प्रविशन्ति ॥ १५४ ॥
 इल्लदेवी सुरादेवी पृथिवी पद्मावती । एकनासाऽनवमिका भद्राऽशोका चाष्टमी ॥ १५५ ॥
 करकमलकलितसुविशालतालवृन्ता दीर्घाक्ष्यः । पश्चिमदिक्स्थिताः स्तुवन्ति तीर्थकरगुणनिवहम् ॥ १५६ ॥
 ध्यौत्तराहरुचके वास्तव्या दिक्कुमार्यः । अष्टैवागतास्तस्त्रयप्रगल्भा एताः ॥ १५७ ॥
 वारुणी पुण्डरीका च मिश्रकेशाऽलंबुका । आशा सर्वप्रभा चैव ह्रीदेवी श्रीस्तथा ॥ १५८ ॥
 करकमलकलितसितचामरा उत्तरदिशि देवस्य । नत्वा पृथिवीदेवीं पूर्वक्रमेण च तिष्ठन्ति ॥ १५९ ॥
 अथ विदिग्गुरुयगपरिवासिन्यश्चतस्रो दिक्कुमार्यः । चित्रा च चित्रकनका सुतेरा-सौदाम्नीनामानौ ॥ १६० ॥
 नत्वा पृथिवीदेवीं स्थित्वा विदिक्षु चतसृष्वपि क्रमेण । सुन्दरप्रदीपहस्ता गायन्ति जिनस्य गुणनिवहम् ॥ १६१ ॥
 मध्यमरुचकस्थितयो दिक्कुमार्य आयन्ति चतस्रः । तद्यथा रूचा रूचांशा सुरुचा रुचकावतीनामा ॥ १६२ ॥
 तत्रागत्य नाभिनालं कल्पयन्ति जिनवरेन्द्रस्य । चतुरङ्गुलादूर्ध्वं खनन्ति ततश्च वरविवरम् ॥ १६३ ॥
 तत् तत्र नाभिनालं स्थापयित्वा पञ्चवर्णरत्नैः । पूरयन्ति तदुपरि ततो रचयन्ति हरितालगुरुपीठम् ॥ १६४ ॥
 तदनन्तरं चातिमनोहराणि कदलीगृहाणि त्रीण्येव । विजुर्न्यै तेषां च मध्यभागे रम्याणि ॥ १६५ ॥

पंचपयारमणिरयणरइयकुट्टिमतलाइं विउलाइं । दारप्पएससंडवियक्कणयमयपुत्रकल्साड ॥१६६॥
 उद्दामरुवयरसालहंजियारोहिराइं वितयंति । उत्तरदाहिणपुञ्जामु तित्ति चउसालभवणाड ॥१६७॥
 तेसि च मज्झभागे महग्घमणिखंडमंडियतलाइं । नियन्त्रिणजालविरउयसुरिंदकोदडदंडाड ॥१६८॥
 वरकणयपव्वयसिलवित्थिन्नाइं ठवंति तित्थेव । सीहासणाइं ततो तित्थयर गम्यभत्तीए ॥१६९॥
 करयलपुट्टेण चित्तुं जिणवरजणणिं च दाहिणटिसिम्मि । निसियावित्ति य वरचाउसालसीहासणे ततो ॥१७०॥
 अग्भंगंति सरिरं सयपागसहम्मपागतल्लेहिं । तेसि पहाणंगुद्धुरोहिं परमप्पमोएण ॥१७१॥
 उव्वट्टिऊण उभयं सुगंधुउव्वट्टणेण एमेव । पुव्वाभिमुहे चउसालपवरसीहासणे ठविउं ॥१७२॥
 गंधोदएण पुण्फोदएण सुद्धोदएण ष्हावित्ति । पवरमणिरयणरुणयाभरणेहिं-तओ विभूसिंति ॥१७३॥
 उत्तरदिसिम्मि चउमालविउलसिंहासणे निवेसेउं । संतिनिमित्तं होम करन्ति गोसीसंदारुहिं ॥१७४॥
 निययप्पभावपरिरवित्थयस्तत्ति जिणस्त जीयमेयंति । काऊण पवररक्खापुट्टलियं वययंति तओ ॥१७५॥
 ताडिंति सवणमूले रयशुवले एरिसं वयंतीओ । सत्तडुलपव्वयाऊ अप्पडिइयसासणो ह्वसु ॥१७६॥
 पंगयजणपूरियासो दूरयरपलीणरोयसोगो य । इय भणिऊणं जम्मणगेहम्मि ठवित्ति जिणजणणिं ॥१७७॥
 ततो महुरमरेण गायंति जिणिंदभूरिगुणनिवहं । हरिसेण सपत्तियंति पुहइदंवीसमीवम्मि ॥१७८॥
 इय जत्त जम्मकिच्चं जिणस्त छप्पन्नदिसिक्कुमारोहिं । लहुमेव सपत्तियज्जइ भत्तीए परमहरिसेणं ॥१७९॥

मच्चप्रकारमणिरत्नरचितकुट्टिमतलानि विपुलानि । द्वारप्रदेशस्थापितकनकमयपुण्यकलशानि ॥१६६॥
 उद्दामरूपवरशालभजिंकारानमानानि विरचयन्ति । उत्तरदक्षिणपूर्वासु गीणि चतु शालमवनानि ॥१६७॥
 तेपा च मध्यभागे महार्धमणिखण्डमण्डिततलानि । निजकिरणजालविरचितसुरेन्द्रकोटपडण्डानि ॥१६८॥
 वरकनकपर्वतशिलाविम्तीर्णानि स्थापयन्ति त्रीण्येव । सिंहासनानि ततस्तीर्थकर गुरुभक्त्या ॥१६९॥
 कुरतलपुट्टेन गृहीत्वा जिनवरजननीं च दक्षिणादिशि । निपादयन्ति च वरचतु शालसिंहासने तत ॥१७०॥
 अम्यङ्कन्ति शरीर शतपाकमहसपाकतले । तयो प्रधानगन्धोद्धैरे परमप्रमोदेन ॥१७१॥
 उद्धृत्योभयं सुगन्धोद्धर्तनैवमेव । पूर्वाभिमुख चतु शालप्रवरसिंहासने स्थापयित्वा ॥१७२॥
 गन्धोदकेन पुष्पोदकेन शुद्धोदकेन स्नपयन्ति । प्रवरमणिरत्नकनकाभरणैस्ततो विभूयन्ति ॥१७३॥
 उत्तरदिशि चतु शालविपुलसिंहासने निवेशय । शान्तिनिमित्तं होम कुर्वन्ति गोशीर्षद्वारम् ॥१७४॥
 निनकप्रमापरिरक्षितम्यापि निनम्य जैतमेतादिति । कृत्वा प्रवरस्तापोद्धृत्वा वञ्चन्ति तत ॥१७५॥
 तादयन्ति श्रवणमूले रत्नोपलानीदृश वदन्त्य । ससकुलपर्वतायुरप्रतिहतरामाना भवतान् ॥१७६॥
 प्रणतजनपूरिताशो दूरतरप्रलीनरोगशोकश्च । इति भणित्वा जन्मगेहे स्थापयन्ति जिनजननीम् ॥१७७॥
 ततो भयुरम्बरेण गायन्ति जिनेन्द्रमूरिगुणनिवहम् । हर्षेण समुपसर्पन्ति श्रुतिवीदेवीसमीपे ॥१७८॥
 इति यस्य जन्मकृत्य जिनस्य पद्मद्याशदिकुमारोभिः । लभ्वेव समर्थते भक्त्या परमहर्षेण ॥१७९॥

एत्यंतरमि सोहम्मकल्पसापिस्स सुरवरिदस्स । सीहासणं पकंपइ तक्कंपेणं तओ सहसा ॥१८०॥
 अइविम्हिओ सुरिदो रोसारुणलोयणो विचिंतेइ । नणु कस्स म्गलच्छी परंमुही संपयं जाया ॥१८१॥
 को वा कयंतदुज्जपकडक्खविकखेवगोयरं पत्तो । गमणमणो वा सलहुंभव्व वज्जजालासु को मज्झ ॥१८२॥
 को वा निमज्जणमणो अगाह्वसणोयहिम्मि दुब्बुद्धी । संचालियं थिरंपि हु जेणं सीहासणं मज्झ ॥१८३॥
 इय चिंतांकुलियमणो दिसिदसयं जा पलोयमाणोवि । न हु किंपि नियइ पुरओ पुणोवि ता चित्तए सबको ॥१८४॥
 किं मज्झ चवणकालो अह सोवि न संपयं घडइ जम्हा । कंपेइ नामरतरु न परिमिलायंति कुसुमाणि ॥१८५॥
 अज्जविय न हु विरच्चइ सचीजणो नेय फुरइ दीणत्तं । न निमेषिणी य दिट्ठी वत्थाणि यु नेय मलिणाणि ॥१८६॥
 इय जा अणप्पकुवियप्पसंकुलो नियइ अवहिनाणेण । ता सीहासणकंपिककारणं मुणइ जिणजम्मं ॥१८७॥
 ता उट्टेउं सीहासणांउ गंतुं पद्माइं सत्तइ । तत्य ठिओवि हु सक्कत्यएण हरिसेण थुणइ जिणं ॥१८८॥
 सिंहासणे निस्सणो पुणोवि चिंतेइ सुरवई एवं । इद्धो अचिंतणीयं पिच्छसु परिचिंतियं पावं ॥१८९॥
 तो आणवेइ हरिसेण सुरचमूसाभियं तियसनाहो । भो सोहम्मसभाए गंतूण लहुंपि तिवुत्तो ॥१९०॥
 भेहोहगहिरयोसं जोयणैविचं सुघोसवरयंटं । ताडेऊणं महया रवेण घोसेइ तह एवं ॥१९१॥
 भारद्वखिते सत्तमत्तिययरौ संपयं समुप्पन्नो । वाणारसीए सको चलिओ से जम्ममहिमत्यं ॥१९२॥
 तो भो देवा ! तुब्भे सव्वालंकारभूसिया सव्वे । सव्वेहिं नाइएहिं सव्ववलेणं च संजुत्ता ॥१९३॥

अत्रान्तरे सौधर्मकल्पस्वाभिनः सुरवरेन्द्रस्य । सिंहासनं प्रकल्पते तत्कल्पेन ततः सहसा ॥१८०॥
 अतिविस्मितः सुरेन्द्रो रोषारुणलोचनो विचिन्तयति । ननु कस्य स्वर्गलक्ष्मीः पराङ्मुखी सांप्रतं जाता ? ॥१८१॥
 को वा कृतान्तदुर्जयकटाक्षविक्षेपगोचरं प्राप्तः । गमनमना वा शलभ इव वज्जज्वालामुको मम ? ॥१८२॥
 को वा निमज्जनमना अगाधव्यसनोदधौ दुर्बुद्धिः । संचालितं स्थिरमपि हि येन सिंहासनं मम ? ॥१८३॥
 इति चिन्ताकुलितमना दिग्दशकं यावत् प्रलोकमानोऽपि । न हि किमपि पश्यति पुरतः पुनरपि तताश्चिन्तयति शक्रः ॥
 किं मम व्यवनकालोऽप्यसौऽपि न सांप्रतं घटते यस्मात् । कल्पते नामरतरुं परिम्लायन्ति कुसुमानि ॥१८५॥
 अद्यापि च न हि विरज्यते शचीजनो नैव स्फुरति दीनत्वम् । न निमेषिणी च दृष्टिर्विषाणि च नैव मलिनानि ॥१८६॥
 इति यावदनल्पकुविकल्पसंकुलः पश्यत्यवधिज्ञानिन । तावत्सिंहासनकल्पककारणं जानाति जिनजन्म ॥१८७॥
 तत उत्थाय सिंहासनाद् गत्वा पदानि सप्ताष्ट । तत्र स्थितोऽपि हि शक्रस्तत्वेन हर्षेण स्तवीति जिनम् ॥१८८॥
 सिंहासने निषण्णः पुनरपि चिन्तयति सुरपतिरेवम् । हा विभ्रं चिन्तनीयं पश्य परिचिन्तितं पापम् ॥१८९॥
 तत आज्ञपयति हर्षेण सुरचमूस्वामिनं त्रिदशनाथः । भोः सौधर्मसभायां गत्वा लघ्वपि त्रिः ॥१९०॥
 मेवौघगभीरवोपां यौननवृत्तां सुधोपावरधपटाम् । ताडाधित्वा महता रवेण धोपयत तथैवम् ॥१९१॥
 भारतसेत्रे सप्तमतीर्थकरः सांप्रतं समुत्पन्नः । वाराणस्यां शक्रश्चलितस्तस्य जन्ममहिमार्थम् ॥१९२॥
 ततो भो देवाः ! सूर्यं सर्वालङ्कारभूषिताः सव्वे । सर्वनाटकैः सर्ववलेन च संयुक्ताः ॥१९३॥

तह सव्वविभूर्इए आरुहिटं पंवरनियविमाणाइं । दिव्वच्छराहिं सहिया संकसपासं लहुं एह ॥१९४॥
 इय तियसुनाहवयणं सोउं विणएण सुरचमूसामी । तुरियगई गंतुं सोहम्मसभाए तिरुत्तो ॥१९५॥
 ताडइ सुयोसघंटं तीसे घणयोसपडिरववसेणं । अच्चाणवि घंटाणं वत्तीसं सयसहस्ताइं ॥१९६॥
 एगूणगाइं समकालमेव काउं रणज्झणारावं । पारद्धाइं तण्णडिरवोवि समगं समुच्छलित्तो ॥१९७॥
 एर्यंतरम्मि पंचविहविसंयसेवापमत्तचित्तावि । देवा तमेगकालं वज्जिरयंटासरं सोउं ॥१९८॥
 चिंतंति किं विफुटंतचंडवंभंडभंडयस्स रवो । रयणमयविमाणावलिपडिफलणेणं पवित्थरित्तो ॥१९९॥
 निसुणिज्जंतो संसुद्धमुद्धहिययाहिं अमररमणीहिं । हानाह रक्ख रक्खत्ति जंपिरीहिं भयवसेणं ॥२००॥
 दणुयवइवहहरिसियतियससुहडगलगज्जिभीसणो सुवणे । सव्वत्तोवि वियंभडं घंटाणं रणरणाारावो ॥२०१॥
 इय चिंताए सिद्धिलियमाणिणिगाढावगूढकंडम्मि । संजाए सुरनिवहे सव्वत्तो मूढहिययम्मि ॥२०२॥
 उवसंते य खणेणं समग्गंभीरयंतनिग्घोसे । अच्चाहियसुराणं सुररायसासणं कहइ एस तओ ॥२०३॥
 इय नाउं हरिणगमेसिवयणओ जम्ममज्जणं पहुणो । विष्फुरियपमोयभरा तो संविहिउं समारद्धा ॥२०४॥
 गंतुं मज्जणकैलिदीहिंयं अह कुणंति मज्जणयं । कप्पूरमीसचंदणरसेण देहं विलिपंति ॥२०५॥
 दूसजुयं निम्मलकोमलं च परिहंति कंतिकमणीयं । कंठपइद्वियहारा दूरुज्जियकामुपविचारा ॥२०६॥
 वरकटयत्तुडियमणिमउडकिरणविच्छुरियसयलगयणयला । नियरुवमडप्परहसियकुसुमवाणा तओ चलिया ॥

तथा सर्वविभूत्याऽऽरुह्य प्रवरनिजाविमानानि । दिव्याप्सरोग्भिः सहिताः शकसकाशं लघ्वेत ॥१९४॥
 इति भिदशनायवचनं श्रुत्वा विनयेन सुरचमूसवामी । त्वरितगतर्गत्वा सौधर्मसमायां त्रिः ॥१९५॥
 ताडयति सुयोषाघटं तस्या घनयोपप्रतिरववशेन । अन्यासामपि घटानां द्वात्रिंशच्छतसहस्राणि ॥१९६॥
 एकानकानि समकालमेव कृत्वा रणज्झणारावम् । प्रारब्धानि तन्प्रातिरवोऽपि समकं समुच्छलितः ॥१९७॥
 अत्रान्तरे पञ्चविधविषयसेवाप्रमत्तचित्ता अपि । देवास्तमेककालं वाद्यमानवयटास्वरं श्रुत्वा ॥१९८॥
 चिन्तयन्ति किं विस्फुटच्छपटन्नद्याएडमायडकस्य रवः । रत्नमयविमानावलिप्रतिफलनेन प्रविन्तार्णः ॥१९९॥
 श्रूयमाणं संसुद्धमुग्धद्वयाभिरमररमणीभिः । हा नाय ! रस रसेति जल्पित्वाभिर्मयवशेन ॥२००॥
 दनुजपतिवधर्षितत्रिदशसुभटगलगज्जिभीपणो सुवने । सर्वतोऽपि विजृम्भते घटानां रणरणाारावः ॥२०१॥
 इति चिन्तया शिथिलितमानिनीगाढावगूढकण्ठे । संजाते सुरनिवहे सर्वतो मूढहृदये ॥२०२॥
 उपशान्ते च क्षणेन समग्रमग्भीरययानिघोषे । अवहितसुरान् सुरराजशासनं कथयत्येष ततः ॥२०३॥
 इनि ज्ञात्वा हरिणगमेषिवचनतो जन्ममज्जनं प्रभोः । विष्फुरितप्रमोदमरास्तनः संविधातुं समारब्धाः ॥२०४॥
 गत्वा मज्जनकैलिद्रीर्षिकामय कुर्वन्ति मज्जनकम् । कर्पूरमिश्रचन्दनरसेन देहं विलिपन्ति ॥२०५॥
 दूष्ययुगं निर्मलकोमलं च परिदधति कान्तिकमनीयम् । कण्ठप्रतिष्ठितहारा दूरोन्निश्चितकामुकविकाराः ॥२०६॥
 वरकटकुट्टितमणिमुकुटकिरणविच्छुरितसकलगगनतला । निजरूपगर्वहसितकुसुमवाणास्तंतश्चलिताः ॥२०७॥

१ म ग मज्ज म० । २ अनुवरणशब्द इति तथैव अनुपमानो सुवन्, एवमुत्तरापि ।

उत्तुंगतुरयकुंजरवराहवरहरिणमयरजाणेहिं । आरुढा चीणंसुयचिंधसहस्सोवसोहेहिं ॥२०८॥
 केवि चिमाणारुढा किंकिणिरण्णणियवहिरियदियंता । केवि हु महड्डेसददुलसरहहरिंसवसहग्गया ॥२०९॥
 इय सव्ववलसमेया सहिया नियेपणइणीहिं वेणेण । सव्वेवि हरिसेण आगया सुरवइसमीव ॥२१०॥
 एत्थंतरम्मि लंबंतविमलमुत्ताहल्लवचूलिल्लं । फालिहंपणिनिम्मियसालभंजियाधडियंवरदारं ॥२११॥
 खंभसंहस्सनिवद्धं रणंतयंदावलीहिं सुइसुहयं । उब्भटपवणपकंपिरजयप्पहागाइअंउपयदं ॥२१२॥
 सोलसमेयाभलरयणनिम्मियं मज्झमस्स भुवणस्स । सिहरं व पुच्चकयसुकयसिहरिणो निम्मलफल्लंवा ॥२१३॥
 तिहुयणपहाणपरमाणुनियरनिच्चत्तियं व चिच्छट्टे । जोयणलक्खपमाणं जोयणपणसहस्सउस्सेहं ॥२१४॥
 सुरवइवयणसंसंभयांलयसुरसंचियं वरविमाणं । आरुहिज्जणं चलिओ सको सह देवकोडीहिं ॥२१५॥
 ततो सिग्गवईए तिरियं दीवाण मज्झयारेण । नन्दीसरवरदीवे दाहिणपोरच्छियम्मि नगे ॥२१६॥
 रइकरनाम्मि समागतूण तओ कमेण देवइहिं । तं दिव्यं देवजुइं दिव्यं देवानुभावं च ॥२१७॥
 ततो विमाणैमुवसंहरेवि जेणेव भारहं खित्तं । वाराणसी य जेणं जेण य जिणजन्मभवणं च ॥२१८॥
 तेणेव य मग्गेणं आगंतूणं कमेण संपत्तो । सुपइट्टनिवइभवणे सको सह देवदेवीहिं ॥२१९॥
 आयाहिणापयाहिणमहे काउं दिव्ववरविमाणेणं । तिवसुत्तं जिणजन्मणमुवणस्स तओ नियविमाणं ॥२२०॥
 संढविज्जणं उत्तरपुरच्छिमे सुहदिसाविभागम्मि । अग्गमहिसीहिं अट्टहिं सामाणियसहस्सचुलसीहिं ॥२२१॥

उत्तुङ्गतुरगकुंजरवराहवरहरिणमकरयानैः । आरुढाश्चीनांशुकचिह्नसहस्रोपशोभैः ॥२०८॥
 केषुपि विमानारुढाः किङ्किणारण्णणितवधिरितदिगन्ताः । केषुपि हि महाशार्दूलशरमहरिंसवसहग्गया ॥२०९॥
 इति सर्ववलसमेताः सहिता निजप्रणयिनीभिर्वेणेन । सर्वेषुपि सुरा हणेषागताः सुरपतिसमीपम् ॥२१०॥
 अत्रान्तरे लम्बमानविमलमुक्ताफलावचूलिकम् । स्फाटिकमणिनिर्मितशालभञ्जिकाघटितवरद्वारम् ॥२११॥
 स्तम्भसहस्रनिबद्धं रणद्वयटावलीभिः श्रुतिसुखदम् । उद्भटपवनप्रकम्पमानजयपताकाघटितपकटम् ॥२१२॥
 षोडशभेदाभलरत्ननिर्मितं मध्यमस्य सुवनस्य । शिखरमिव पूर्वकृतसुकृतशिखरिणो निर्मलफलमिव ॥२१३॥
 त्रिसुवनप्रधानपरमाणुनिकसनिर्वातितमिव विस्तारे । योजनलक्षप्रमाणं योजनपञ्चसहस्रोत्सेधम् ॥२१४॥
 सुरपतिवचवससंभ्रमपालकसुरसंचितं वरविमानम् । आरुह्य चलितः शक्रः सह देवकौटिभिः ॥२१५॥
 ततः शीघ्रगत्या तिर्यग्द्वीपानां मध्येन । नन्दीश्वरवरद्वीपे दक्षिणपौरस्त्ये नगे ॥२१६॥
 रतिकरनाम्नि समागत्य ततः क्रमेण देवइहिम् । तां दिव्यां देवसुतिं दिव्यं देवानुभावं च ॥२१७॥
 ततो विमानसुपसंहृत्य येनैव भारतं सेत्रम् । वाराणसी च येन येन च जिनजन्मभवणं च ॥२१८॥
 तेनैव च मार्गेणागत्य क्रमेण संप्राप्तः । सुप्रतिष्ठतृपभवने शक्रः सह देवदेवीभिः ॥२१९॥
 आदक्षिणपदक्षिणाम्भ्य कृत्वा दिव्यवरविमानेन । त्रिजिनजन्मभवनस्य ततो निजविमानम् ॥२२०॥
 संस्थाप्योत्तरपौरस्त्ये शुभदिग्दिशि । अग्गमहिषीभिरष्टभिः चतुरशीतिसामानिकसहस्रैः ॥२२१॥

संजुत्तो तियसपहू पविसइ तत्येव जत्य तित्ययरो । जगणी य, द्विद्विसएपुणो णणामं करमाणो ॥२२२॥
 सामिं समायरं चिय तिपयाहिणपुळवयं नमसेउं । संयुणइ पुइइदेविं सवित्सेसं पुलडयसररो ॥२२३॥
 कहं विय ?

जयसि तुमं, नियकुलगगणसयलसंपुळचंद्रवरजुण्हे ! । चिहुयणपहाणसीलाइगुणगणाहारवररंणि ! ॥२२४॥
 वररयणनियरपरिपूरिअंतरो लहुइओ तए जलही । तिहुअणपसंसणिज्जं जिणवररयणं धरंतीए ॥२२५॥
 जणिउं जिणिंदमंतरतमपसरनिर्वंभिणिकदिणनाहं । खज्जोयपसणिओ इव कया तए संप्रयं पुञ्जा ॥२२६॥
 परममुणीणंपि तुमं जाया आसीसभायणं देवि ! । एएणं चिय तुमए भवजन्ही दुत्तरो तरिओ ॥२२७॥
 अहरियतिहुयणचिंतामणिजिणवरकुन्डियारिणीए धुवं । तुह चैव मणुयजम्मो पसंसणिज्जो बुहाणंपि ॥२२८॥
 इय थांउं जिणजणणिं अन्नसोवणिद्राणपुळवयं सक्को । ठविऊणं वेउड्वियजिणपडिरुं जणणिपासे ॥२२९॥
 सयमवि पंच सररोरे विउड्विउं धरइ छत्तमेणेण । ढोहिं च उभयपासेसु ढालए सेयवरचमरे ॥२३०॥
 एकेणं धरइ पुरो सारयरविमंडलं व दिसिवलयं । उज्जोयंतं वज्जं असंसपडिवस्सविनखवणं ॥२३१॥
 एणेण सुरहिगोसीसचंद्रणुणंपंरुपंडरे सुयंये । धरइ जिणं करकमले हरिसवसुल्लसियरोमंचो ॥२३२॥
 इय पंचहिं रुदेहिं काउं सब्वापि निययकायव्व । बहुदेवदेविमोडीहिं परिउडो भक्तिभरकलिओ ॥२३३॥
 अण्णाणं मञ्जतो समत्थसुपसत्थतित्यजलण्हायं । मंदरसेलाभिमुह चलिओ आखंडलो तत्तो ॥२३४॥

सयुक्ताखिदशप्रमु प्रविशति तत्रैव यत्र तीर्थकर । जननी च, दृष्टिविषये पुन प्रणाम कुर्वन् ॥२२२॥
 स्वामिन् समान्तरमेव त्रिप्रदाक्षिणापूर्वक नमसित्वा । मत्तोति पृथिवीदेवीं सविशेष पुलकिनशरीर ॥२२३॥
 कथमिव ?

जयसि त्व निजकुलगगनसकलसंपूर्णचन्द्रवरज्योत्स्ने ! । त्रिभुवनप्रधानशीलादिगुणगणावारवररंणि ! ॥२२४॥
 वररत्ननिकरपरिपूरितान्तरो लघुकृतम्वया जलधि । त्रिभुवनप्रसन्ननीयं जिनवररत्नं धरन्त्या ॥२२५॥
 जनयित्वा जिनेद्रमान्तरतम प्रसरनिरोधनेकटिननाथम् । लघोतप्रसविनीव कृता त्वया सप्रतं पूर्वा ॥२२६॥
 परममुनीनामपि त्वं ज्ञाताऽऽशीर्भाजन देवि ! । एतेनैव त्वया भवजलधिर्दुस्तरस्तीर्ण ॥२२७॥
 अधरितत्रिभुवनचिन्तामणिजिनवुरकुन्डियारिण्या ध्रुवम् । तत्रैव मनुजजन्म प्रशंसनीय बुवानामपि ॥२२८॥
 इति स्तुत्वा जिनजननीमवम्बापनीदानपूर्वक शक्र । स्थापयित्वा विकुर्वितजिनप्रतिरूपं जननीपार्थ ॥२२९॥
 स्वयमपि पञ्च शरीराणि विकुर्व्यं धरति ऋत्रमेकेन । द्वाभ्या चोभयपार्श्वयोर्वीजयति श्वेनवरचामरौ ॥२३०॥
 एकेन धरति पुर शारदरविमण्डलमिव स्थिवलयम् । उद्योतयद् वेज्जमसरयप्रतिपक्षविक्षपणम् ॥२३१॥
 एकेन सुरमिगोशीर्षचन्दनपङ्कपाण्डुरे सुगन्धे । धरति जिन करकमले हर्षवशोल्लसितरोमाञ्च ॥२३२॥
 इति पञ्चभी रूपे कृत्वा सर्वमपि निजककर्त्तव्यम् । बहुदेवदेवीमोदिभिः परिवृतो भक्तिभरजलिन ॥२३३॥
 आत्मान मन्यमान समस्तसुप्रशस्तनीर्षजलन्तानम् । मन्दरशैलाभिमुख चलित आखण्डलमन्त ॥२३४॥

परमेण प्रमोएणं दिव्यगईए क्रमेण संपत्तो । तुंगत्तणेण जोयणलक्खपमाणं सुरगिरिंदं ॥२३५॥
 जो रेहइ एकपओहरोव्व धरणीए कणयकंतिलो । रयणावलीरमणीओ पंडगवणकसिणसिहरो य ॥२३६॥
 अमियरमणीयगुणगणसंखारेहव्व सुरवरोहिं कया । रेहंति जत्थ दिसिदंतिदंतउल्लिहराईओ ॥२३७॥
 पिहुल्लनियंवो संसोहिकणयमयमेहलाइ परिकलिओ । सुपयोहरो विरायइ रूरो रमणीयणोव्व सया ॥२३८॥
 चत्तुंगसिहरसंठियसासयजिणभवनपयपडागाए । विपरियपत्तव्व सया जस्त सिरी रेहइ दिवस्स ॥२३९॥
 सव्वत्तो गुरुनिंभरसलिलपयट्टाहिं गहिरसरियाहिं । निरुवममहिमसमुव्वभवकिर्त्तीहिं व सहइ परिकलिओ २४०
 इय गरुयगुणनिहाणं तं जाव सुराहिरो समारोहइ । तो पिच्छइ रमणीयं महावणं पंडगभिहाणं ॥२४१॥
 कत्थवि उच्चयनवजलयगज्जिग्गुइपकलाविकुलकलियं । कत्थवि य किन्नरीगेयसव्वणतल्लिच्छहरिणकुलं २४२
 तो तत्थ पंडुकंवलसिलाए नीहारहारधवलाए । मणिरयणकिरणजलखालियम्मि तपनीयमइयम्मि ॥२४३॥
 निवसइभिसेयसिंहासणम्मि उच्छंठवियजिणनाहो । पुव्वाभिमुहो सको हरिसवसुप्फुल्लनयणजुओ ॥२४४॥
 जिणवरपभावपयलियनियासणा ओहिणा वियाणेउं । जिणजम्मपज्जणमहं ईसाणाईवि सुरवइणो ॥२४५॥
 सव्वेवि समागतुं निययसमिद्धीइ तियससेलम्मि । कयजिणपयप्पणामा हरिसेण ठिआ निअट्टाणे ॥२४६॥
 तत्तो पढं भणिपा अच्युयसुरसांमिणा निपा देवा । भो सिग्यं तित्थयगाभिसेयसुवणेह सुपसत्थो ॥२४७॥
 अट्टुत्तरं सहस्सं तो ते कलशाण कणयमइयाणं । कलहोयमयाण तहा अट्टसहस्सं मणिमयाणं ॥२४८॥
 कंचणरूपमयाणं वरतारयमणिमयाण एमेव । मणिकणयरूपमइयाण तह य भोमेयगाणं च ॥२४९॥

परमेण प्रमोदेन दिव्यगत्या क्रमेण संप्रातः । तुङ्गत्वेन योजनलक्षणमाणं सुरगिरिन्द्रम् ॥२३५॥
 यो राजत्येकपयोधर इव धरण्याः कनककान्तिकः । रत्नावलीरमणीयः पाण्डुकवचकृष्णाशिवरश्च ॥२३६॥
 अमितरमणीयगुणगणसंखारेखा इव सुरवैः कृताः । राजन्ति यत्र दिग्दन्तिदन्तोल्लिखनराजयः ॥२३७॥
 शृङ्खलितम्बः संशोभिजनक्रमयमेसलया परिकलितः । सुपयोधरो विराजते रुचिरो रमणीजन इव सदा ॥२३८॥
 उच्चुत्तुङ्गशिवरसंस्पितशाश्वतजिनभवमन्वजपताकत्या । वितीर्णपत्रेव सदा यस्य श्री राजते दिवः ॥२३९॥
 सर्वतः प्रवृत्तगुरुनिर्भरसलिलाभिर्गम्भीरसरिद्धिः । निरुपममहिमसमुद्भवकीर्त्तिमिभिर राजते परिकलितः ॥२४०॥
 इति गुरुगुणनिवाचनं तं यावत् सुराधिपः समारोहति । ततः पश्यति रमणीयं महावनं पाण्डुकाभिधानम् ॥२४१॥
 कुत्राप्युन्नतवजलदग्गजिप्रमुदितकलापिकुलकलितम् । कुत्रापि च किन्नरीगेयश्रवणतत्परहारिणकुलम् ॥२४२॥
 ततस्तत्र पाण्डुकम्बलशिलायां नीहारहारधवलायाम् । मणिरत्नकिरणजलक्षालिते तपनीयमये ॥२४३॥
 निवसत्यभिषेकसिंहासन उत्सङ्गत्पापितजिननाथः । पूर्वाभिमुखः शक्रो हर्षवशोः सुहृन्नयनयुगः ॥२४४॥
 जिनवरप्रभावप्रचलितमिजासना अवधिना विज्ञाय । जिनजन्ममज्जनमहमींशानादयोऽपि सुरपतयः ॥२४५॥
 सर्वेऽपि समागत्य निजकसमुद्भवा त्रिदशशैले । कृतजिनपादप्रणामा हृषेण स्थिता निजस्थाने ॥२४६॥
 ततः प्रथमं भाणिता अच्युतसुरस्वामिना निजा देवाः । भोः शीघ्रं तीर्थं क्त्वाभिषेकमुपनयत सुप्रशस्तम् ॥२४७॥
 अष्टोत्तरं सहस्रं ततस्ते कलशानां कनकमयानाम् । कलघौतमयानां तथाऽष्टसहस्रं माणिमयानाम् ॥२४८॥

एवं रयणमयाणं भिंगाराईण पवरवत्तूणं । पत्तेयं पत्तेयं अट्टसहस्सं विउंज्वित्ता ॥२५०॥
 गंतुं खीरसमुदं कळसे भरिऊण खीरसलिलेणं । गहियाइ कमलकेरवसयवत्तसहस्सक्ताइं ॥२५१॥
 एवं महंतमुपसत्थतित्थसत्थाण मागहाईणं । पवरनईणं च जलं तहोसहीमट्टियाओ य ॥२५२॥
 उत्तरकुर्माईमुवि कुलगिरिवक्खारनंदणवणेसु । अंतरनईदहेसु य जाणि य कुसुमोसहिफलाइ ॥२५३॥
 इय सच्चं चिय तियसातुरियं संगहिउमागया तत्थ । विणयप्पणया अञ्चुयसुराहिवड्ढो समर्पन्ति ॥२५४॥
 अह सो अञ्चुयसको दट्टणमभिसेयसयलसामगिं । जायहरिसो य सिगं उट्टइ नियआसणाउ तओ ॥२५५॥
 सामाणियसहस्सेहिं दसहिं तथा चउहिं लोणपालेहिं । तिहिं परिसाहिं सत्तहिं अणियाहिवईहिं अणिपहिं ॥२५६॥
 तह तायत्तीसाए तायत्तीसेहिं आयरवक्खाण । चत्तालीससहस्सेहिं परिवुडो अञ्चुयसुरिंदो ॥२५७॥
 तत्तो य विमलतित्याण खीरजलहीण सलिलपुत्रेहिं । गोसीसचंदणप्पमुहसारवत्तूहिं कलिपहिं ॥२५८॥
 विमलकमलपिहाणेहिं पवरसच्चोसहीसणाहेहिं । साहावियवेउच्चियरुल्लसेहिं महप्पमाणेहिं ॥२५९॥
 सत्तमजिणस्स तिहुयणनिकारणवंधवस्स भत्तीए । जम्माहिसेयमहिंमं अञ्चुयकप्पाहिवो कुणइ ॥२६०॥
 इत्थंतरम्मि जुगवं पलोट्टकलसाण जिणसिरग्गाओ । जलपोरणीओ रेहिंति सिहरिसिहराओ सरियच्च ॥२६१॥
 पहरिसपरवसाहिं टिसिरमणीहिंव अहव खित्ताओ । मुत्तावलीओ सोहति निम्मलाविरलकंतीओ ॥२६२॥
 अहवावि कुगइनिवडिरजणमुद्धरिउवं पुन्नरज्जूओ । अह रुहियजिणजसो जलहिणोच्च कळोलमालाओ २६३

काञ्चनरूप्यमयाना वरतारकमणिमयानामेवमेव । मणिक्कनकरूप्यमयाना तथा च भौमियकाना च ॥२४९॥
 एवं रत्नमयाना भट्टारारदीना प्रवरवस्तुनाम् । प्रत्येक प्रत्येकमष्टसहस्र विकुर्व्य ॥२५०॥
 गत्वा क्षीरसमुद्र कलशान् भूत्वा क्षीरसलिलेन । गृहीतानि कमलकैरवशतपत्रसहस्रपत्राणि ॥२५१॥
 एवं महामुप्रशस्ततीर्थसार्थाना मागधादीनाम् । प्रवरनदीना च जल तयौपधिमृत्तिकाश्च ॥२५२॥
 उत्तरकुर्वादिष्वपि कुलगिरिवक्खारनन्दनवनेषु । अन्तर्नदीद्वरेषु च यानि च कुसुमौपधिलानि ॥२५३॥
 इति सर्वमेव त्रिदशास्त्वरित सगृह्यागनास्तत्र । विनयप्रणता अञ्चुतपुराधिपतये समर्पयन्ति ॥२५४॥
 अथ सोऽञ्चुतशक्रो दृष्ट्वा अभियेकसकलसामग्रीम् । जातहर्षश्च शीघ्रमुत्तिष्ठति निजासनात् तत्र ॥२५५॥
 सामानिकसहस्रैर्दशभिस्तथा चतुर्मिलैरुपलै । तिस्रभि पर्यद्वि सप्तभिरनीमधिपतिभिरनीके ॥२५६॥
 तथा त्रयस्त्रिंशता त्रायास्त्रिंशतरक्षणांम् । चत्वारिंशत्सहस्र्या पारिवृत्तोऽञ्चुतसुरेन्द्र ॥२५७॥
 ततश्च विमलतीर्थाना क्षीरजलधीना सलिलपूर्णै । गोशीर्षचन्दनप्रमुखसारवस्तुभि कलिते ॥२५८॥
 विमलकमलार्पिधानै प्रवरसर्वोपधिसनाथे । स्वाभावि कवैत्रयिकरुल्लशैर्मेहाप्रमाणे ॥२५९॥
 सप्तमजिनस्य त्रिमुवननिष्कारणबान्धवस्य भक्त्या । जन्माभिपत्रमहिमानमञ्चुतकल्पाधिप करोति ॥२६०॥
 अत्रान्तरे युगपत् पर्यन्तकलशाना जिनशिरोऽग्रात् । जलघोरण्यो रानन्ति शिखरिशिखरात् घृता इव ॥२६१॥
 प्रहर्षपरवशाभिर्दिग्मणीभिरिवाथवा क्षिप्ता । मुक्तावलय शोभन्ते निर्मलाविरलकान्तय ॥२६२॥

एवं जिनाभिसेगे पयट्टिए सुरवईहिं हरिसेण । ताडिज्जंति चउव्विहआउज्जाई सुरेहिं तओ ॥२६४॥

सघणवघणघोसदुंदुहिनिनाउद्धरं करडिरडरडियपडुपडहरवंधुरं ।

सरससिजंतढक्काहुडुक्काउलं महुरगंभीरघुमघुमियवरमदलं ॥२६५॥

बुकतंबुकसंबुकसदुदुकडं तालझणझणितवरतलिमघोसुव्भडं ।

मुहलकंसालछलछलरवाडंवरं भेरिभंभारवारंभभरियंवरं ॥२६६॥

वेणुवीणासमालवणिरवंसुंदरं झल्लरिघोससंमीसखरमुहिसरं ।

पलयकालिव्वसजलघणगज्जियं तथ वज्जेइ चाउव्विहवज्जयं ॥२६७॥

गरुयभत्तिव्वभरुव्विभन्नरोमंचया धुणाहिं तित्थेसरं तथ नचंतया ।

केवि मुंचंति मंदारसुमणोहरं गंधवसमिलियभसलोहसुमणोहरं ॥२६८॥

केवि मल्लव्व सज्जंति कमददुरं अवरि गायंति सुहकंवरसुंदरं ।

केवि उचालतालाउलं रासयं कुणाहिं करनच्चियं अवरि वरहासयं ॥२६९॥-

केवि हरिसुद्धरा तियसंगलददुंदुरं कुणाहिं हयहेसियं केवि सुइवंधुरं ।

केवि गयगज्जियं कुणाहिं मयभिभलं अन्नि मुट्टीहि पहरंति धरणीयलं ॥२७०॥

केवि फोडिंति वक्करियउक्केरयं केवि कुव्वंति कंठीरवुच्चाययं ।

अथवापि कुगतिनिपतनशीलजनमुद्धर्तुमिव पुण्यरज्ज्वः । अथ शुच्यजिनयशोजलचेरिव कल्लोलमालाः ॥२६९॥

एवं जिनाभिपेके प्रवर्तिते सुरपत्तिभिर्होषण । ताव्यन्ते चतुर्विधातोद्यानि सुरैस्ततः ॥२६४॥

सघनघनघोपदुन्दुभिनिनादोद्धरं करटिरटरीटपटुपटहरवधन्धुरम् ।

सरससिजडडक्काहुडुक्काकुलं मधुरगंभीरघुमघुमितवरसुरजम् ॥२६५॥

बुकतम्बुकसम्बुकशदोत्करं तालझणझणितवरतलिमघोपोद्धरम् ।

मुखरक्कासालच्छलच्छलरवाडंवरं भेरीभंभारवारम्भृताम्बरम् ॥२६६॥

वेणुवीणासमालपनीरवसुन्दरं झल्लरीघोससंमिश्रखरमुखीम्बरम् ।

पलयकालिकसजलघनगजितं तत्र वाद्यते चतुर्विधवाद्यकम् ॥२६७॥

गुरुभक्तिभरोद्भिन्नरोमाञ्चकाः स्तुयन्ति तीर्थेश्वरं तत्र नृत्यन्तः ।

केपि मुञ्चन्ति मन्दारसुमनोभरं गन्धवशमिलितभ्रमरौघसुमनोहरम् ॥२६८॥

केऽपि मल्ला इव सज्जन्ति क्रमददुर्गमपरे गायन्ति शुभकण्ठरवसुन्दरम् ।

केऽप्युचालतालाकुलं रासकं कुर्वन्ति करनर्तितमपरे वरहासकम् ॥२६९॥

केऽपि हर्षोद्गुरास्त्रिदशगलदुर्दुरं कुर्वन्ति हयहेपितं केऽपि श्रुतिबन्धुरम् ।

केऽपि गजगजितं कुर्वन्ति मयभिम्बलमन्ये मुष्टिभिः प्रहरन्ति धरणीतलम् ॥२७०॥

केऽपि स्फोटयन्ति दृढिनोत्करं केऽपि कुर्वन्ति कण्ठीरवोच्चादकम् ।

केचि नक्खणिण खीरोयजलसंतियं कलममुवर्णति तियसा हरियंतियं ॥२७१॥

इयं मुरवइसंयिण परिहयविग्गण जहिं वट्टिज्जइ आयरिण ।

सत्तमजिणमज्जणि तर्हिं भवर्भजणि किं कित्तिज्ज मारिसिण? ॥२७२॥

इय वट्टंते सत्तमतित्येसरजम्मयज्जणमहम्मि । सच्चवेवि सुरिंदा परमहरिसभरपुलइयसरीरा ॥२७३॥

धूवकडुच्छयइत्या सियचमरविसालछत्तसंजुत्ता । सुहपुंफगंधवावडइत्या य पुरो डिया तत्तो ॥२७४॥

एवं अच्चुयसके विरयम्मि जिणेसरं ष्वेज्जण । नियपरिवाराणुगया आणयपमुहा सुरिंदावि ॥२७५॥

अहिंसिंचंति जिणिंदां महाविभूर्इए अच्चुयवडव्व । तीसंपि नियकमेणं मुत्तुं सोहम्मकप्पहं ॥२७६॥

तंयणतरं ठवित्ता ईसाणिंदो जिणं नियकम्मि । सीहामणे निमीयइ तत्तो सोहम्मसामीवि ॥२७७॥

चडरो चउदिंसिपि हु दिमकरहरहाससंखदलधवलं । तरुणवत्तहं विउच्चइ रमणिज्जसरीरकंतिट्ठे ॥२७८॥

तेसिंच अट्टसिगगाभायओ अट्ट सलिलधाराओ । उहङ्गमाओ धणियं अह पडणे एगिभूयाओ ॥२७९॥

काउं जिणुत्तपणे खिवेइ आणंदवियसियच्छिजुओ । अजेदिवि तह खीरोयकलससहस्सेहिं बहुएहिं ॥२८०॥

अहिंसिंचइ य कमेणं अह विहिए परममज्जणमहम्मि । सोहम्मवई सुकुमालगंधकासायवत्थेहिं ॥२८१॥

तित्येसरस्स देहं जयणाए ल्हइज्जण सच्चत्तो । अच्चइ य सुरदिगोमीसचंदणसंसीसधुसिणेणं ॥२८२॥

मंदारसुरइसियकुसुमदामनिवहेहिं रयइ वरपूयं । सच्चालंकारेहिं विभूसिज्जणं तओ पुरओ ॥२८३॥

सारयससिकरधवल्लेहिं अकवएहिं इमे समालिइइ । दप्पणमद्दात्तणवद्धमाणासिरिवच्छमच्छे य ॥२८४॥

केऽपि तत्तणेन क्षीरोदजलसत्कं कलशमुपनयन्ति त्रिदशा हर्यन्तिकम् ॥२७१॥

इति सुरपातिसंश्रेण प्रतिहृतविघ्नेन यस्मिन् वृत्त्यत आदरेण ।

सत्तमजिनमज्जने तस्मिन् भवमज्जने किं कीर्त्यते मादशेन ? ॥२७२॥

इति वर्तमाने सप्तमतीर्थेश्वरजन्ममज्जनमहे । सर्वेऽपि सुरेन्द्राः परमहर्षभरपुलकितशरीराः ॥२७३॥

धूपदर्वोहस्ताः सितचामरविशालच्छत्रसंयुक्ताः । शुभपुष्पगन्धव्याघृतहस्ताश्च पुरः स्थितास्ततः ॥२७४॥

एवमच्युतशक्रे विरते जिनेश्वरं स्तपयित्वा । निजपरिवाराणुगता आनतप्रमुखाः सुरेन्द्रा अपि ॥२७५॥

अभिपिञ्चन्ति जिनेन्द्रं महाविभूत्याऽच्युतपातिरिव । त्रिंशदपि निजक्रमेणं मुक्त्वा सौषर्मकल्पप्रमुम् ॥२७६॥

तदनन्तरं स्थापयित्वेशानेन्द्रो जिनें निजाङ्के । सिंहासने निर्धावति ततः सौषर्मस्वाम्यपि ॥२७७॥

चतुरश्रतुर्दिस्चपि हि हिमकरहरहाससङ्घदलधवलान् । तरुणवृषमान् विकुर्वति रमणीयशरीरकान्तिकान् ॥२७८॥

तेषां चाष्टशृङ्गाप्रभागतोऽष्ट सलिलधाराः । ऊर्ध्वङ्गमा गाढमथ पतने पङ्कीमृताः ॥२७९॥

कृत्वा जिनेचमाङ्गे क्षिपत्यानन्दविकसिताक्षियुगः । अन्यैरपि तथा क्षीरोदकलशसहस्रैर्बहुभिः ॥२८०॥

अभिपिञ्चति च क्रमेणाथ विहिते परममज्जनमहे । सौषर्मपतिः सुकुमालगन्धकापायकत्रैः ॥२८१॥

तीर्थेश्वरस्य देहं यतनया प्रमान्यं सर्वतः । अर्चति च सुरभिगोशीर्षचन्दनसंमिश्रधुस्येण ॥२८२॥

मन्दारसुरभिसितकुसुमदामनिवहै रचयति वरपूनाम् । सर्वालङ्कारैर्विमूष्य ततः पुरतः ॥२८३॥

तह सत्थियनंदावत्कलसपज्जंतमंगले अट्ट । सुयइ तओ बहुत्रिहकुसुमनियरमाजाणुभित्तं च ॥२८५॥
 तत्तो माणाणमिणभत्तिचित्तदंढेण वइरमइएण । सुकडञ्चुएण गंधाभिराममुक्खिवइ वरधुयं ॥२८६॥
 पजलंतदीवियाचक्कवालमारत्तियं मणभिरामं । उत्तारइ वरमंगलनिलयं तह मंगलपईवं ॥२८७॥
 एवं च सच्चक्रायञ्चवित्थरे वित्तयम्मि तव्वेलं । जय-जय-जयाइयम्मि चारणमुण्डिपुंगवगणेण ॥२८८॥
 हरिसुत्तालनभिरसिरवियलियकुसुमच्चियधरायलं । नचिरकरमुणालवलयावालिकलयलरवरमाउलं ॥२८९॥
 उब्भइभरहभावभरनच्चणवियलियहारअच्चियं । भत्तिभरेण तयणु जिणमज्जणि सयलसुरंही नच्चियं ॥२९०॥
 इय नच्चिऊण परमप्पमोयभूरनिब्भराए भत्तीए । भयवंतं संथोउं एवं सव्वे समारद्धा ॥२९१॥
 जय नीसेसअणोरपारभवसायरतारण ! । तिहुयणपणमियपायकमलं ! निरुवमसुहकारण ! ॥२९२॥
 मयणहरिणसंहरणतरुणहरिणारिपरकम ! । मुणिमाणसपरिसरणहंस ! तइलयनयक्कम ! ॥२९३॥
 सिरिवेळहलविसट्टकमलकोमलपयकरयल ! । हिमकणहिमकरकिरणसरिसजसधवलियमहीयल ! ॥२९४॥
 सरलनयणजुयपसरतुलियवियसियपंकयदल ! । भवभयतावियहियनवजलहरसीयल ! ॥२९५॥
 तमभरपसरनिरुंभणिक्केदिवसयरसमणह ! । सरणागयदइगूढवज्जपंजर ! हयकुप्यह ! ॥ २९६ ॥
 उज्जोइयभुवणुपल ! मोहकरिकुंभवियारण ! । जय जिणनाह ! समत्थवत्थुपरमत्थवियारण ! ॥२९७॥
 भारहखित्तु पवित्तु तं जि जीहं तुहुं उप्पन्नउ । सा जणणी सक्कयत्थ जीए तुहुं उयरुप्यन्नउ ॥२९८॥

शारदशशिकरधवलैरक्षतैरिमान् समालिखति । दर्पणभद्रासनवर्षमानश्रीवत्समत्स्यांश्च ॥२८४॥
 तथा स्वास्तिकनंदावत्कलशपर्यन्तमङ्गलान्यष्ट । मुञ्चति ततो बहुविधकुसुमनिकरमाजानुमात्रं च ॥२८५॥
 ततो नानाविधमणिमक्किचित्रदण्डया वज्रमय्या । सुदव्यां गन्धाभिरामशुक्तिक्षपति वरधूपम् ॥२८६॥
 मन्वलदीपिकाचकवालमारात्रिकं मनोऽभिरामम् । उत्तारयति वरमङ्गलनिलयं तथा मङ्गलप्रदीपम् ॥२८७॥
 एवं च सर्वकर्तव्यवित्तारे वृत्ते तद्वेलम् । जय-जय-जयादिके चारणमुनिपुङ्गवगणेन ॥२८८॥
 हर्षोत्तालनम्रशिरोविगलितकुसुमाचिंतवरातलम् । नर्तनशीलकरमृणालवलयावालिकलकलरवरमोङ्कुलम् ॥२८९॥
 उद्भटभरतभावभरनर्तनविकलितहारोचितम् । भक्तिभरेण तदनु जिनमज्जने सकलसुरैर्नर्तितम् ॥२९०॥
 इति नर्तित्वा परमप्रमोदभरनिर्भरया भक्त्या । भगवन्तं संस्तोतुमेवं सर्वे समारब्धाः ॥२९१॥
 जय निःशेषानादिपारभवसागरतारण ! । त्रिभुवनप्रणतपादकमल ! निरुपमसुखकारण ! ॥२९२॥
 मदनहरिणसंहरणतरुणहरिणारिपरकम ! । गुणिमानसपरिसरणहंस ! त्रैलोक्यनतकम ! ॥२९३॥
 श्रीबिलासिविकसितकमलकोमलपादकरतल ! । हिमकणहिमकरकिरणसदृशशोषवलिमतमहीतल ! ॥२९४॥
 सरलनयनयुगप्रसरतुलितविकसितपङ्कजदल ! । भवभयतापितभविकहृदयनवजलधरशीतल ! ॥२९५॥
 तमोभरप्रसरनिरोधनैकदिवसकरसमप्रभ ! । शरणागतदृढगूढवज्रपंजर ! हतकुपय ! ॥२९६॥
 उद्घोषितभुवनतल ! मोहकरिकुम्भविदारण ! । जय जिननाथ ! समस्तवस्तुपरमार्थवितारण ! ॥२९७॥
 भारतक्षेत्रं पवित्रं तदद्य यस्मिंस्त्वगुत्पन्नः । सा जननी स्वकृतार्था यस्यास्त्वमुदरोत्पन्नः ॥२९८॥

सबडं सोज्जि जहल्यु होइ सुपट्टनरंसरु । जसु धरि चिंतामणिसरिच्छु तुहुं जाउ जिणेसरु ॥२९९॥
 इय थोऊण जिणिणं ईदा नंदीसरे जिणे नमिडं । नियनियडाणेसु गया सोढम्मवर्दवि पुण इत्तो ॥३००॥
 उत्तत्तकंचणरुइं गहिउं करसंपुडेण जिणनाहं । वचइ जिणवरजम्मणघरम्मि परमप्यपोएण ॥३०१॥
 तत्य य पडिरुवं तेह अवसोवणिमवणिऊण वेगेण । पुहइजणणीसमीवे सुयरयणं मुयइ नमिऊण ॥३०२॥
 एगं कुंडलजुयलं पवरं तह देवदूसजुयलं च । ऊसीसगमूलम्मि उवेइ पुरजो जिणिणंस्म ॥३०३॥
 तिंदुसगं च एगं पणवन्नियरयणफिरणरमणिज्जं । लंबंतपवरमुत्ताहलावचूलं कणयमदयं ॥३०४॥
 मुंचइ दिट्ठिपदम्मि अभिरमणट्ठाइं जमवल्लोयंतो । तित्थेसरो सुहेण सचक्खुंविचत्तेवणं कुणइ ॥३०५॥
 आणवइ तओ सक्को वेसमणंभइ ! जहलहुं चैव । उव्वणय जिणजम्मदरे वत्तीसं सुवन्नकोटीओ ॥३०६॥
 तह चैव हिरन्नस्सवि कोटीओ तह य नंदभशाणं । पत्तेयं वत्तीसं अन्नाणि य विविहवन्नुणि ॥३०७॥
 सोवि हु तहत्ति सिग्यं जभगदेवेहिं सच्चवणणेइ । तत्तो पुणोवि सक्को उग्योसावेइ सच्चन्य ॥३०८॥
 जह भो देवा सच्चै देवीओवि हु सुगंतु एकमणा । जो फिर जिणस्म जिणवरजणणीए वावि नियचिचै ॥३०९॥
 असिवमणिट्ठं काउं चित्तेही तस्म उत्तमंगं च । फुडिदी सदस्सदा चिय अजगतस्संजरिच्च लहुं ॥३१०॥
 एवं काऊण विहिं भयवेंतं पणमिऊण भत्तीए । उप्पइउं सो नंदीसरम्मि गंतुं गओ सगं ॥३११॥
 अह उगयम्मि सूरं वियलियतिभिरासु सयलआसासु । तह वज्जिएसु मंगलतूरेसु यं गहिरसदेसु ॥३१२॥

सत्यं सोऽथ यथाथो भवति सुप्रतिष्ठनरेदवरः । यस्य गृहे चिन्तामणिसदृशस्त्रं जातो जिनेश्वरः ॥२९९॥
 इति स्तुत्वा जिनेन्द्रमिन्द्रा नन्दीश्वरे गिनान् नत्वा । निजनिजस्थानेषु गताः सौघर्मपतिरपि पुनरितः ॥३००॥
 उत्तमश्रद्धनराचिं गृहीत्वा करसंपुटेन गिननाथम् । व्रतति गिनवरजन्मगृहे परमप्रमोदेन ॥३०१॥
 तत्र च प्रतिरूपं तथाऽवस्थापनीमपनीय वेगेन । पृथिवीजननीसमीपे सुतरलं मुञ्चति नत्वा ॥३०२॥
 एकं कुण्डलयुगलं प्रवरं तथा देवदूप्ययुगलं च । उच्छीर्षकमूले स्थापयति पुरतो जिनेन्द्रस्य ॥३०३॥
 श्रीदामगण्डं चैकं पञ्चवर्णिकरत्नकिरणरमणीयम् । लम्बमानप्रवरमुक्ताफलावचूलं क्लृप्तमयम् ॥३०४॥
 मुञ्चति दृष्टिपथेऽभिरमणार्थं यद्बलोकमानः । तीर्थेश्वरः सुखेन स्वच्छुर्विसिपणं करोति ॥३०५॥
 आह्वयति ततः शक्रो वैश्रमणं मद्र । यथा लघ्वेव । उपनय गिनजन्मगृहे द्वात्रिंशतं सुवर्णकोटीः ॥३०६॥
 तथैव हिरण्यस्यापि कोटीस्तथा च नन्दमद्राणाम् । प्रत्येकं द्वात्रिंशतमन्यानि च विविधवस्तूनि ॥३०७॥
 सोऽपि हि तथेति शीघ्रं भ्रूमकदेवैः सर्वमुपनयति । ततः पुनरपि शक्र उद्योपयति सर्वत्र ॥३०८॥
 यथा भो देवाः सर्वे देव्योऽपि खलु श्रयवन्त्वेकमनसः । यः किल गिनस्य गिनवरजनन्या वापि निजचित्ते ॥३०९॥
 अशिवमनिटं कर्तुं चिन्तयिष्यति तस्योत्तमाङ्गं च । स्फुटिष्यति सहस्रवैभारं कतस्मन्नराव लघु ॥३१०॥
 एवं कृत्वा विधिं भगवन्तं प्रणम्य भरत्या । उत्पत्य स नन्दीश्वरं गत्वा गतः स्वर्गम् ॥३११॥
 अयोद्धते सूरै विगलिततिभिरासु सरुलाशासु । तथा वादितेषु महलतूरेषु च गभीरशब्देषु ॥३१२॥

पिच्छेद् पुद्गदेवी पंचनमुकारसरणपद्मिबुद्धा । गोशीससुरैर्हिचंद्रणविलितगतं नियं पुत्तं ॥३१३॥
 तद् पवरसुरहिंदारमंजरीगंधलुद्धभसलेहिं । सामलियसरीरं देहकतिकब्रुरियजम्मगिहं ॥३१४॥
 इत्तो सुपद्मनिवो अहमहमिगधाविरीहिं चेडीहिं । बद्धाविओ सहरिसं देवीए पुत्तजम्मेण ॥३१५॥
 तो ताण पमोएणं अत्रणियदासत्तणाण दाऊणं । इच्छाहियदविणंभरं सुयजम्महूसर्वं कुणइ ॥३१६॥
 तंहाहि-

गोउरचउमुहचचरचउकरायंतरायमगोसु । संमज्जिएसु कुंकुमविद्वन्नछडएसु सब्वत्य ॥३१७॥
 उच्छलियवहलपरिमलमिलंतलोलालिमुहलक्षंकारा । असमकुसुमोवयारा विच्छित्तीए रइज्जंति ॥३१८॥
 कणयमयधुवघडियाउ अगारघणसारधुवधूमेणं । अंधारियआसाओं ठाणे ठाणे ठविज्जंति ॥३१९॥
 पालंविद्यमुत्तावलिवलए चमरावचूलसोहिल्ले । उजुंगथोरथंभावणद्धवरसालहंजीए ॥३२०॥
 पवणवसकणिराकिंकिणिवियडपडायासहस्सरमणीए । सहरिसनचिरगाइरतरुणीपणजणियमाहप्ये ॥३२१॥
 संचिज्जंति लहुं चिय मंचे तारपरतारियातरले । पडिभवणदुवारं तह मुंचंति य पुन्नकलसे य ॥३२२॥
 नचंति तरुणिसविलासलासियासेसलोयनयणाइं । मंगलतुमुलदिसाइं बद्धावणयाइं किंज्जंति ॥३२३॥
 हट्टालयगोउरपासायमुहेसु अइमहलाओ । वंदणमालाओ तहा सरसदलाओ निवज्जंति ॥३२४॥
 उज्जिज्जंति सलीलं मुंसलाइं तह य जुयसहस्साइं । मोयांविज्जंति रिणाहिदायगा दिन्नदेयघणा ॥३२५॥

पश्यति शृष्वीदेवी पद्यनमस्कारशरणप्रतिबुद्धा । गोशीर्षसुरभिचन्दनविलिप्तगात्रं निमं पुत्रम् ॥३१३॥
 तथा प्रवरसुरभिमन्दारमञ्जरीगन्धलुद्धभ्रमरैः । श्यामलितंशरीरं देहकान्तिकर्तुरितजन्मगृहम् ॥३१४॥
 इतः सुप्रतिष्ठनृपोऽहमहमिकाधावित्रीभिश्चेदीभिः । वर्षापितः सहर्षं देव्याः पुत्रजन्मना ॥३१५॥
 ततस्तेभ्यः प्रमोदेनापनीतद्रासत्त्वेभ्यो दत्त्वा । इच्छाधिकद्रविणभरं सुतनन्ममहोत्सवं करोति ॥३१६॥
 तथाहि:—

गोपुरचतुर्मुखचत्वरचतुष्कराजद्राजमार्गेषु । संमार्जितेषु कुंकुमविकीर्णपथेषु सर्वत्र ॥३१७॥
 उच्छलितवहलपरिमलमिलंतलोलालिमुखरक्षद्वाराः । असमकुसुमोपचारा विच्छित्ती रच्यन्ते ॥३१८॥
 कनकमयपुष्पघटिका अगुरुपनसारपुष्पधूमेन । अन्धारिताशाः स्थाने स्थाने स्याव्यन्ते ॥३१९॥
 प्रालम्बितमुखतावलिचलयाध्यामरावचूलशोभनशीलाः । उत्तुङ्गस्थूलस्तम्भावनद्धवरशालभञ्जिकाः ॥३२०॥
 पवनशक्वणनशीलविरङ्किणीविततपताकासहस्रमणीयाः । सहर्षनतकगायकतरुणीननजनिताहाहात्म्याः ॥३२१॥
 संघीयन्ते लघुषेव मद्यान्तारतरतारिकातरलाः । प्रतिमवनद्वारं तथा मुच्यन्ते च पूर्णकलशाश्च ॥३२२॥
 नृत्यन्ति तरुणांसविलासलासिताग्रेपत्येकनयनानि । मद्गलतुमुलदिशि वर्षापनकानि कियन्ते ॥३२३॥
 हट्टशालकगोशूरमासादमुपेतमितमहत्सु । चन्दनमालास्तथा सरसदला निवच्यन्ते ॥३२४॥
 उन्मयन्ते सर्लालं मुतालानि तथा च युगसहस्राणि । मोच्यन्ते ऋणाभिद्रायका दत्तद्वेयघनाः ॥३२५॥

मुञ्चति चारगाओ धणियं अवराहकारिणोवि जणा । कीरंति विसंठुलविज्जभमाओ तह छणपवित्तीओ ॥३२६॥
तथाहिः—

नचंतमथाउरतरुणिलियसारमणलहसियपरिहाणा । परिहाणलहसणपहसिरविडजणकोलाहलाउलिया ३२७
आउलियधणाफंखिरमणगणदिज्जमांणविउलधणा । धणवियरणरित्तिनिहाणखित्तवेसमणतवणीया ॥३२८॥
तवणीयदंडऊसियचीणंसुयधयसहस्सरमणीया । रमणीयरमणिसहरिसपारंभियचच्चरीगीया ॥३२९॥
गीयगुणनिउणगायणमहुरस्सरपूरियासिलदिसोहा । सोहंतपउरवहुयणसायरकीरंतमंगळा ॥३३०॥
मंगळहेउजिणंवरपडिमाउवइट्टअट्टविहपूया । पूयापिच्छणपमुइयसौवायगिज्जंतगुणनिवहा ॥३३१॥
इय वाणारसिनयरी सवाहिरंभंतरा सुरपुरीव । जाया समुचियपडिवत्तीसुंदरा सुइररमणीया ॥३३२॥
अह नवरिमणुचियमिणं जमिह करा जणवयाण छिज्जंति । अविसेसियभिचनरंसंरंव तह हवइ निवभवणं ॥
एवं पवट्टमाणे नयरीए महसवम्मि नरनाहो । सुपट्टो कयण्हाणो पवरालंकारलंकरिओ ॥३३४॥
नियसियमहग्गवत्यो मंतूणत्थाणभूमिसुवविट्टो । एत्थंतरम्मि सामंतमंतिपमुहा विसिट्टजणा ॥३३५॥
आमंतूण नमिऊण पायपउयाई भणिउमारद्धा । देव ! मरीरारोगत्तेण सत्तूण विजएणं ॥३३६॥
तह रज्जवित्यरेणं धणागमेणं च सव्वहा तुव्वे । वद्धाविज्जह जेसिं तिहुयणचूडामणिसरिच्छो ॥३३७॥
नियकुल्लनहयलसंपुन्नपुन्निमाचंदमंडलसमाणो । एरिसुपुत्तो जाओ इय भणिऊण तओ सव्वे ॥३३८॥

मुञ्चन्ते चारकाड् वाटमपराधकारिणोऽपि जनाः । क्रियन्ते विसिस्थुलविज्जमास्तथा क्षणप्रवृत्तयः ॥३२६॥
तथाहिः—

नृत्यन्मदानुरतरुणीगलितस्वरसनामूस्तपरिधाना । परिधानमूसनप्रहसमानविट्जनकोलाहलाकुलिता ॥३२७॥
आकुलितधनाक्कासनशीलमार्गणगणदीयमानविपुलधना । धनवितरणरिक्तनिवानसिद्धवैश्रमणतपनीया ॥३२८॥
तपर्नयदण्डोच्छ्रितचीनांशुकध्वनसहमूरमणीया । रमणीयरमणीसहर्षप्रारब्धचच्चरीगीता ॥३२९॥
गीतगुणनिपुणगयिनमधुरस्वरपूरिताखिलदिगोवा । शोभमानपौरवहुजनसादरक्रियमाणमाङ्गल्या ॥३३०॥
माङ्गल्यहेतुजिनवरप्रतिभोपदिष्टाष्टविधपूना । पूजादंशनप्रमुदितथावर्णायमानगुणनिवहा ॥३३१॥
इति वाराणसीनगरी सवाहिरम्यन्तरा सुरपुरीव । जाता समुचितप्रतिपत्तिमुन्दरा सुचिररमणीया ॥३३२॥
अथ नवरमनुचितमिदं यादिह करा जनपदानां लिधन्ते । अविशोपितमृत्यनरेधरमिव तथा भवति नृपभवनम् ॥
एवं प्रवर्तमाने नगर्यां महोत्सवे नरनाथः । सुप्रतिष्ठः कृतस्नानः प्रवरालंकारालंकृतः ॥३३४॥
निवासितमहार्णवस्रो गत्वाऽऽस्थानभूमिगुपविष्टः । अत्र्यन्तरे सामन्तमन्त्रिप्रमुखा विसिष्टजनाः ॥३३५॥
आगत्य नत्वा पादपत्रे भणितुमारब्धाः । देव ! शरीरारोगत्वेन शत्रूणां विजयेन ॥३३६॥
तथा रान्यवित्तेरण धनागमेन च सर्वथा यूयम् । वर्षाप्यध्वे येषां त्रिसुवनचूडामणिसदस्तः ॥३३७॥
निजकुल्लनमस्नलसंपूर्णगुणिमाचन्द्रमण्डलसमानः । ईदृशपुत्रो जात इति भणित्वा ततः सर्वे ॥३३८॥

पवरकरितुरयभूसणमणिवसणाईणि निवइणो पुरओ । उवदोइंति सहेलं सम्माणेउं निवइणावि ॥३३९॥
 तंवलवत्थकुसुमालंकारपयाणपुज्वयं सव्वे । बहुविह्विहियपसाया विसज्जिया निययठाणेसु ॥३४०॥
 तत्तो नियसुयदंसणसमूसुओ समुवलब्भ पत्थावं । सुपइट्ठो अत्थाणां समुट्ठिओ गरुयहरिसेण ॥३४१॥
 पत्तो कमेण मणिमयकुट्टिमतललिहियसैत्थियं विउलं । उब्भियहिरिण्णसुसलं सुविहियरक्खापरिक्खेवं ॥
 दारपएसनिवैसियसियकमलपहाणपुन्नजलकलसं । जिणवरजम्मणभवणं तत्थ य दिट्ठो य जिणनाहो ॥३४३॥
 सारयसहस्सकिरणोच्च रयणरासिच्च तेयपुंजोच्च । उज्जोयंतो भवणं देहपहाए समगंगि ॥३४४॥
 तं दट्ठुण चिंतिउमाढत्तो नरवंई अहो अपुज्जा । एयस्स पढमजायस्स कावि कंती सरिरस्स ॥३४५॥
 तह य अविभावणिज्जं लायकं रूवसंपया असमा । निम्मेरं सुंदेरं तह य अभगं च सोहगं ॥३४६॥
 ता सयलपुन्नपन्नारसायरं मम कुलं, जहिं एयं । संपुन्नलक्खणधरं पाउब्भयुं तणयरयणं ॥३४७॥
 इय एवमाइ संचिंतिउण सुपइट्ठनरवंई तत्तो । पढंदिणे ठिइविडियं करेइ तित्थाहिवस्स तओ ॥३४८॥
 तइपम्मि दिणे दंसंति उम्मुहं मंडलाइ रविससिणो । संपत्तो य कमेण परमपमोएण छट्ठदिणो ॥३४९॥
 अविणट्ठल्लहंपंचिंदियाहिं जीवंतपाणनाहाहिं । नीरोगअंगुवंगाहिं राया कुलवुइदियाहिं च ॥३५०॥
 घणकुं कुमपंकलित्तवयणकमलाहिं रूववंतीहिं । कंबुसमकण्ठकंदलअवलंबियसुरहिमालाहिं ॥३५१॥
 अचंतजापमाणससंतोसो नरवरिंदसुपइट्ठो । कुलविलयाहिं जागरमहूसवं तो पयट्ठेइ ॥३५२॥

पवरकरितुरगमूषणमणिवसनादीनि नृपतेः पुरतः । उपदोक्तान्ते सहेलं, सम्मान्य नृपतिनापि ॥३३९॥
 ताम्बूलवत्थकुसुमालङ्कारप्रदानपूर्वकं संवे । बहुविधविहितप्रसादाः विसर्जिता निजकन्थानेषु ॥३४०॥
 ततो निजमुतदर्शनसमुत्सुकः समुपलभ्य प्रस्तावम् । सुप्रतिष्ठ आस्थानात्समुत्थितो गुरुहर्षेण ॥३४१॥
 प्रासः क्रमेण मणिमयकुट्टिमतललिखितस्वस्तिकं विपुलम् । ऊर्ध्वीकृतहिरण्यमुशलं सुविहितरक्षापरिक्षेपम् ॥
 द्वारप्रदेशनिवेशितसितकमलप्रधानपूर्णजलकलशम् । जिनवरजन्मेभवनं तत्र च दृष्टश्च जिननाथः ॥३४३॥
 शारदसहस्रकिरण इव रत्नराशिरिव तेजःपुञ्ज इव । उद्घातयन् भवनं देहप्रभया समग्रमपि ॥३४४॥
 तं दृष्ट्वा चिन्तयितुमारब्धो नरपतिरहो ! अपूर्वा । एतस्य प्रथमजातस्य कापि कान्तिः शरीरस्य ॥३४५॥
 तथा चाविभावनीयं लावण्यं रूपसंपदसमा । निर्मयादं सौन्दर्यं तथा चाम्भनं च सौभाग्यम् ॥३४६॥
 तस्मात्सकलपुण्यप्राग्भारसागरो मम कुलं, यस्मिन्नेतन् । संपूर्णलक्षणधरं प्रादुर्भूतं तनयरत्नम् ॥३४७॥
 इत्येवमादि संचिन्त्य सुप्रतिष्ठनरपतिस्ततः । प्रथमदिने स्थितिपतिकं करोति तीर्थाधिपस्य ततः ॥३४८॥
 तृतीयस्मिन्दिने दर्शयन्त्युन्मुक्तं मण्डले रविशशिनेः । संप्राप्तश्च क्रमेण परमप्रमोदेन षष्ठदिनः ॥३४९॥
 अविनष्टमनोहरपद्येन्द्रियाभिर्जीवत्प्राणनाथाभिः । नीरोगाङ्गोपाङ्गाभी राजा कुलवृद्धिकाभिश्च ॥३५०॥
 घनकुरकुमपङ्कलितवदनकमलाभी रूपवतीभिः । कम्बुसमकण्ठकंदलावलम्बितसुरभिमालामिः ॥३५१॥
 अत्यन्तजातमानससंतोषो नरवरेन्द्रमुप्रतिष्ठः । कुलवनिताभिर्नागरमहोत्सवं ततः प्रवर्तयति ॥३५२॥

एकारसम्मि दिवसे समागए मूङ्कम्मपुराणि । जह्भणियविहाणेणं, पत्ते चारमपट्टियहम्मि ॥३५३॥
नाणाविह्वंजणखंडखज्जखज्जूरपाणयसमेयं । बहुसालिसूयसहियं निव्वत्तापेड रसअयं ॥३५४॥
तयणंतरं च नियस्वत्तियाण तह पुरपहाणलोयाणं । तं भोयणं पणापड बहुमाणपुरस्सरं तत्तो ॥३५५॥
आयंताण खणेणं वोसत्थाणं सुहासणगयाणं । सम्माणिवाण तेसि पुरओ सुपट्टनगनाहो ॥३५६॥
भणइ य भो भो खत्तियपहाणपुरिसा ! ममेस संरूपो । आसी पुव्वंपि जहा जदिवसं एस गन्मम्मा ॥३५७॥
पुह्दं देवीए सुओ संकंतो तदिणाओ अहिययरं । संजाया सुत्पासा तत्तो एयस्त जुचमिणं ॥३५८॥
नामं सुपासकुमारो तुम्हाणवि संगेडं जइ गमेड । तो उवलक्खयभावेहिं तेहिं इय नरवर्द्धं भणिओ ॥३५९॥
एयं चियं खलु जुत्तं, गुणनिष्कन्नम्मि विज्जमाणम्मि । नामम्मि कीस कीरइ अमहट्टियरूपणं तत्तो ॥३६०॥
इय जंपिरेहिं तेहिं जयगुरुणो सिरिसुपासनामंति । परितुट्ठेहिं पडट्टियमह वित्ते नापकरणम्मि ॥३६१॥
सुरसंक्रामियकामियरसाए निययंगुलीए पाणेण । कयभोयणकायव्वो पंचहिं धार्तिहिं परियरिओ ॥३६२॥
सारिज्जंतो अंतउरेण हत्याड हत्थममलम्मि । अम्मापियरेहिं तहा कारिज्जंतो य चरमणं ॥३६३॥
हासिज्जंतो बहुरुज्जवामणाईहिं कयवियारोहिं प्सग्गाहिवाससरिसं तियसेहिं य उवपरिज्जंतो ॥३६४॥
जोडज्जंतो विहियंजसाहिं हरिसाड पुरपुरंधीहिं । इय सो लालिज्जंतो पढमिल्लुड्ढिमन्नदसणजुओ ॥३६५॥
परिवइट्टिउमारद्धो कुणगिरिडुहरगडव्व कप्पतरु । पडिपुन्नसयल्लदेहावयवो य रमेण संजाओ ॥३६६॥

एकादशे दिवसे समागते सूतिकर्मोपनयन्ति । यथाभणितविवानेन, प्राप्ते द्वादशदिवसे ॥३६३॥
नानाविधव्यञ्जनसयडग्वाद्यखर्जूरपानकसमेताम् । बहुशालिसूपसहिता निर्धत्तयति रसवतिका(ती)म् ॥३६४॥
तदनन्तरं च निजक्षत्रियेभ्यस्तथा पुरप्रधानलोकैभ्यः । तद् भोजनंमर्षयति बहुमानपुरस्सरं तत ॥३६५॥
आगच्छता क्षणेन विश्रस्ताना सुन्वासनगतानाम् । समानिताना तेषा पुरत सुप्रतिष्ठनरनाथ ॥३६६॥
भणति च भो भो क्षत्रियप्रधानपुरया । ममैव सकल्प । आसीत्पूर्वमपि यथा यदिवस एव गर्भे ॥३६७॥
पृथिवीदेव्या सुतं सक्रान्तस्तदिनाऽधिकतरम् । संजाता शुभपार्श्वस्तन एतस्य युक्तमिदम् ॥३६८॥
नाम सुपार्श्वकुमारो युन्माकमपि सगतिं यदि गमयति । तन उपलक्षितभावैस्तैरिति नरपतिर्मणिण ॥३६९॥
एतदेव खलु युक्तं गुणनिम्बत्रे विद्यमाने । नाम्नि कस्मान् क्रियतेऽयथास्मितरूपेण तत ॥३६०॥
इति जल्पितृभिस्तैर्जगद्गुरो श्रीसुपार्श्वनामेति । परितुष्टै प्रतिष्ठितमय-वृत्ते नामकरणे ॥३६१॥
सुरसत्रामितमामितरसाया निजक्राद्गुल्या पानेन । कृतमोजनकर्तव्यं पञ्चमिर्षात्रीभि परिकरित ॥३६२॥
सार्यमाणोऽन्त पुरेण हस्ताद्धस्तकमले । मातापितृभ्या तथा कार्यमाणश्च चरमणम् ॥३६३॥
हास्यमानो बहुरुज्जवामनादिभि कृन्विकारै । स्वर्गाधिवाप्तसदृश निदर्शरचोपचर्यमाण ॥३६४॥
दृश्यमानो विहिताञ्जसामिर्हर्षात् पुरपुरन्धीभि । इति स लाल्यमान प्राथमिकोद्दिग्दशनयुत ॥३६५॥
परिवर्धितुमारब्ध कुणगिरिकुहरोद्गत इव कल्पतरु । परिपूर्णमरुन्धेहावयवश्च क्रमेण सजात ॥३६६॥

१ क ० ग्य ग ग्म । २ ए नव कर्ह । ३ क ० विमि । ४ क सेहि ।

देमूणअट्टवच्छरपज्जायं जणियजणमणाणंदं । पत्तो य कुमारत्तं रूवसिरीवासतामरसं ॥३६७॥
 तथाहि;—

ताविच्छगुच्छसच्छहकुंचियकेसेहिं सहइ तस्स मुहं । वियसियनवारविन्दं लीणेहिं व भ्रमरविदेहिं ॥३६८॥
 जणमणकुंरंगंसंजमणवागुरापासविभ्रममउव्वं । जस्स सवणाण जुअलं सोहगमडफरं वहइ ॥३६९॥
 रेहइ कंठो सुपाडिगाहोव्व पडिपुन्नवयणकलसस्स । आगामियजोव्वणसंपवेसवरमंगलकरस्स ॥३७०॥
 जंपंतस्स य लीलाए जस्स सियदसणकिरणरिच्छोली । हारावलिच्च रेहइ विग्गहलायन्नलच्छीए ॥३७१॥
 अह सहइ विसालं सत्यलसमुम्भवं भुयअसोयलयजुयलं । नहकिरणपुंफियं पाणिपल्लवारुणिमरणीयं ३७२
 जस्स य विसालवच्छत्यलुम्भवो सुहफलो य सिरिवच्छो । सच्चं सिरिवच्छो इव जेणमणपवियंभियविलासो ॥
 सो सहइ उरेणं उन्नएण तह कडियलेण पीणेण । परितणुणा उयरेणं कंठीरववरकिसोरोव्व ॥३७४॥
 सेविज्जइ कमकमलं नहमणिनियरच्छलेण जस्स सयां । सोहग्गमग्गिरीहिं निम्मलनवत्तपंतीहिं ॥३७५॥
 किं बहुणा सव्वावयवसुंदरो सयल्लक्षणजुओ यो । कस्स न नयणाणंदं जणेइ सुहओ स दिट्ठोवि ॥३७६॥
 आगग्गमाओवि वरनाणरयणदीवत्तइ तिहुयणपि । उज्जयंती जाया कयकिच्चा जस्स जयगुरुणो ॥३७७॥
 फह चंदो सलहिज्जइ जस्स न विमलाओ हुंति सौलसवि । फुरियाउ इमस्स पुणो कलाओ वावत्तरीओवि ।
 वालोवि हु सुकईणं जो गुरुमणविम्हयं सया जणेइ । रमभावसुंदराइं विरयंतो ललियकव्वाइं ॥३७९॥
 अत्यकतकसंपक्ककसाणं पहाणविउसाण । अखिववइ मणं विसमत्यसत्यसुहुमत्यकहणेण ॥३८०॥

देशोनाएवत्सरपर्यायं जनितजनमनआनन्दम् । प्रासश्च कुमारत्वं रूपश्रीवासतामरसम् ॥३६७॥
 तथाहि;—

तापिच्छगुच्छसदृशकुञ्चितकेशै राजते तस्य मुसम् । विकसितनवारविन्दं लीनैरिव भ्रमरवृन्दैः ॥३६८॥
 जनमनःकुरङ्गसंयमनवागुरापाशाविभ्रममपूर्वम् । यस्य श्रवणयोर्युगलं सौभाग्यगर्वं वहति ॥३६९॥
 राजते फण्टः सुप्रतिग्रह इव परिपूर्णवदनकलशस्यं । आगामिकयौवनसंप्रवेशवरमङ्गलकरस्य ॥३७०॥
 जल्पतश्च लीलया यस्य सितदशनकिरणपङ्क्तिः । हारावलिरेव राजते विग्रहलावग्यलक्ष्म्याः ॥३७१॥
 अथ रान्ते त्रिशालं सरस्थलसमुद्भवं सुजाशोकलतायुगलम् । नलकिरणप्रुमितं पाणिपल्लवारुणिमरणीयम् ॥३७२॥
 यस्य च त्रिशालवक्षःस्थलोद्भवः शुभफलश्च श्रीवत्सः । सत्यं श्रीवत्स इव जनमनःप्रविजृम्भितविलासः ॥३७३॥
 स राजत उरसोन्नतेन तथा फटीतेन पीनेन । परितनुनोदरेण कण्ठीरववरकिशोर इव ॥३७४॥
 सेव्येत क्रमकमलं नलमणिनिकरच्छलेन यस्य सदां । सौभाग्यमार्गयित्रीभिर्निर्मलनक्षत्रपङ्क्तिभिः ॥३७५॥
 किं बहुना सर्वावयवसुन्दरः सकललक्षणयुतश्च । कस्य न नयनानन्दं जनयति सुभगः स दृष्टोऽपि ॥३७६॥
 आगर्मादपि वरज्ञानरत्नदीपत्रयी त्रिभुवनमपि । उद्द्योतयन्ती जाता कृतकार्या यस्य जगद्गुरोः ॥३७७॥
 कथं पन्द्रः श्लाघ्येन यस्य न विमला भवन्ति षोडशापि । स्फुरिता धस्य पुनः कला द्वास्तस्मिन्नपि ॥३७८॥
 वाग्येऽपि गतुः सुकपोतां यो गुह्यमनेविम्वमयं मदा जनयति । रमभावसुन्दराणि विरनयल्लितकाव्यानि ॥३७९॥

उवणीयतरुणिमणनयणविभ्रमं संभवंतनवसोहं । अंतरियकुमारत्तं तत्तो पत्तां स तारुणं ॥३८१॥
 हेलाप कुसुमचावस्स चिंगिं निज्जिंऊण धरणियले । वियरंतो अच्चिज्जइ लोएहिं नयणकमलेहिं ॥३८२॥
 पोदपुरसुंदरीणं गुणगणसंदाणिग्याणिव मणाणि । तम्मि वयंते अणुधाविराहं वल्लिराहं वल्लमाणे ॥३८३॥
 तद्देहदीहिियाए पिज्जंतंपि हु न माइ लायन्नं । तण्हाउरतरुणीहिं वियसियनयणंजलिउडाहिं ॥३८४॥
 सो ममसीलवएहिं संजुत्तो पवरायतणएहिं । फीलेइ लडइजोव्वणविलासवसमंथरं कुमरो ॥३८५॥
 कइयावि गीयगोट्टीवियइद्वपरिसासु सरवियारेण । हाहाहूइपमुहाणमवि इमो जणइ अच्छरियं ॥३८६॥
 कइयावि किंनरीणं रहम्मि अणुभावपउलियन्चिजुओ । नियसुचरियसंमोसं निसुणइ कळकागलीगीया ॥३८७॥
 कइयावि धेणुपरिस्ममविणिस्सहो दीहिियासु मज्जेइ । मज्जिन्वारविलासिणिमुट्टजणियसरोयसंकासु ॥३८८॥
 कइयावि सहइ रवंतरिहो तुरयवाहियालीसु । नीसंदिरसेयजलाविजोव्व लायन्नकंतीहिं ॥३८९॥
 कइयावि पायपयडणधिरासणो दुइमाणं दंतीणं*शुंभत्यलसाणानिसाणियंकुसो, खलइ मयपसरं ॥३९०॥
 एमेव कहवि लीलावमेण जं किंपि तस्स गुणनिहिणो । परमत्थं पिव सिन्वइ चरियलवं तंपि विउसजणो ॥
 इय कैर्यीए कालं गमेइ जसपसरधवलियइसोहो । निस्सीमथामपइवसविभावियासेसंविन्नाणो ॥३९२॥
 अह तस्स डिइनिमित्ते मुरेहिं रइओ सिंरंगलिहियनुहो । कणयमणिविइडुरिओ मेरुव्व महंतपासाओ ॥
 भोज्जणविलासमज्जणमंडवपरिमंडिओ मणभिरामो । जो पयइं आसंडलविमाणमाणंपि संडेइ ॥३९४॥

अनवसरतर्कसंपर्ककर्कशानां प्रवानविदुषाम् । आसिपति मनो विपमार्थशास्त्रमूर्ध्वार्थकथनेन ॥३८०॥
 उपनीतनरुणीमनोनयनविभ्रमं संभवन्नवशोभम् । अन्तरितकुमारत्वं तनः प्राप्तः स तारुण्यम् ॥३८१॥
 हेलया कुसुमचापस्य चङ्गिमानं निर्वित्य धरणीतले । विचरन्नर्च्यते लोकैर्नयनकमलैः ॥३८२॥
 प्रौढपुरसुन्दरीणां गुणगणमंदावितानीव मनांसि । तस्मिन् व्रजन्यपुत्रावितृणि वलितृणि वलति ॥३८३॥
 तद्देहदीर्घिसयां पीयमानमपि हि न माति लावण्यम् । तृष्णातुरतरुणीभिर्विकसितनयनाञ्जलिपुटाभिः ॥३८४॥
 स समशीलवयस्कैः संयुक्तः प्रवराजतनयैः । कौडति रम्ययावनविलासवदामन्थरं कुमारः ॥३८५॥
 कदापि गीतगोष्ठीविदग्धपर्यन्तं स्वरविचारेण । हाहाहूइपमुवाणामप्ययं जनयत्याश्चर्यम् ॥३८६॥
 कदापि किलरीणां रहस्यनुभावमुकुलिताशियुगः । निजसुचरितसंमिश्रं शृणोति कळकाकलीगीतम् ॥३८७॥
 कदापि धनुःपरिश्रमविनिस्सहो दीर्घिकासु मज्जति । मन्जनशीलवारविलासिनीमुखजनितपरोजशङ्कामुः ॥३८८॥
 कदापि राजते रयवद्राजिता तुरगवाहिकाऽऽलीपु । नि स्पन्दितृस्वेदजलाविल इव लावण्यकान्तिभिः ॥३८९॥
 कदापि पादप्रस्टनस्थिरामनो दुर्दमानां दन्तिनाम् । कुम्भस्थलशाणनिशाणिताहूकुसा, स्पन्दयति मदप्रसरम् ॥
 एवमेव कथमपि लीलावशेन यः कोऽपि तस्य गुणनिधेः । परमार्थमिव शिखरे चरितलवं तमपि विद्वन्जनः ॥
 इति केल्यां कालं गमयति यश प्रसरधवलितदिगोवः । निस्सीमस्थाममतवशविभावितानेपिपिज्ञानः ॥३९२॥
 ध्वयं तस्य स्थितिनिमित्तं मुरे रचितः शिरोऽप्रलिसितनग्नः । कनकमणिवैदुर्ह्यवान्, मेरुरिय मंहाप्रासाद ॥३९३॥

तत्थेव ढिओ जं किपि सुंदरं सो विभावए हिअए । तं किंकरव्व देवा सव्वंपि हु तस्स उवर्णिगि ॥३९५॥
 अह अन्नया य सुपइट्टनरवई जाव चिट्ठइ निविट्ठो । अत्थाणे नमिऊणं ता पट्टिहारीए विण्णत्तो ॥३९६॥
 देव ! दुवारे अमरावईओ रिउमइणस्स वरदूओ । नरनाहं दइडुंमणो ता करणिज्जं समाइस्सुं ॥३९७॥
 तो रत्ता भूसन्नाणुमपपवेसेण तेण सहसावि । निग्गंतूणं करवालभासुरा पुणरपि पविट्ठा ॥३९८॥
 सोवि महीयलगयमउलिमंडलो पणमिऊण नरनाहं । तक्खणमुवणीए विट्ठरम्मि साणंदमुवविट्ठो ॥३९९॥
 अह सरलाए संभूसिऊण दिट्ठीए सायरं पुट्ठो । जह कुसलं तुह पहुणो को वाऽऽगमणम्मि तुह हेऊ ॥४००॥
 विणओणएण सिररइयअंजलिं अह नरेण पट्टिभणियं । देवपसाएण सया कुसलं चिय सामिसालस्स ॥४०१॥
 आगमणकारणं पुण रणभरसोडीर ! निउणसु ममेयं । जेणं तुम्ह सयासे नियपहुणा पेसिओ अहयं ॥४०२॥
 अत्थि इह अम्ह पहुणो देवी नामेण चंदववणत्ति । सयलावरोहसिररयणक्किम्ममा विब्भम्मभहिआ ॥४०३॥
 तीसे य सुया पवरा सोमा नामेण गुणमहग्गविआ । अहिदैव्यव्व सोहग्गयाए सव्वंगरमणीया ॥४०४॥
 अह जोव्वणं पवन्ना कलाकलावेण सह सरीरेण । ससंहरकलव्व पइदिणपवन्नसविसेसलायन्ना ॥४०५॥
 जत्तो विलोलपम्हलधंवलई वलंति तारनयणाइ । तत्तो चिय पंचसरो कुंडलियधणू पहावेइ ॥४०६॥
 सा चंदकलाओ चुन्निऊण आलोडिऊण अमएणं । मत्थे अणंगसंजीवणोसही निम्मिया विहिणा ॥४०७॥
 एयं मशुच्चं एयं च सुंदरं सहहणिज्जमेयंति । इय भावित्तो तत्ति न लहई लोओ तयंगेसुं ॥४०८॥

भोजनविलासमञ्जनमण्डपपरिमण्डितो मनोऽभिरामः । यः प्रकटमाखण्डलविमानमानमपि खण्डयति ॥३९४॥
 तत्रैव स्थितो यत्किमपि सुन्दरं स विभावयति हृदये । तत् किङ्करा इव देवाः सर्वमपि हि तस्योपनयन्ति ॥३९५॥
 अथान्यदा च सुप्रतिष्ठनरपतिर्यावाचिष्ठति निविष्टः । आस्थाने नत्वा तावत्प्रतीहार्या विज्ञप्तः ॥३९६॥
 देव ! द्वारेऽमरावतीतो रिपुमर्दनस्य वरदूतः । नरनाथं द्रष्टुमनास्तस्मात्कर्णायै समादिश ॥३९७॥
 ततो राज्ञा भूंसंज्ञानुमतप्रवेशेन तेन सहसापि । निर्गत्य करवालभासुरा पुनरपि प्रविष्टा ॥३९८॥
 सोऽपि महीतलगतमौलिमण्डलः प्रणम्य नरनाथम् । तत्क्षणमुपनीते विष्टरे सानन्दमुपविष्टः ॥३९९॥
 अथ सरलया संभूय दृष्ट्वा सादरं श्रेष्ठः । यथा कुशलं तव प्रभोः को वाऽऽगमने तव हेतुः ? ॥४००॥
 विनयाधनतेन शिरोरचितोज्ज्वल्यथ नरेण प्रतिभणितम् । देवप्रसादेन सदा कुशलमेव स्वामिनाशलस्य (?) ॥४०१॥
 आगमनकारणं पुना रणभरशौण्डीर ! शृणु भर्मतत् । येन युष्माकं सकाशे निरुप्रमुणा प्रेषितोऽहम् ॥४०२॥
 अस्तीहास्माकं प्रभोर्दृशी नाम्ना चन्द्रवदनेति । सकलावरोधाशिरोरत्नविभ्रमा विभ्रमाभ्यधिका ॥४०३॥
 तस्याश्च मुता पवरा सोमा नाम्ना गुणमहार्यिता । अविदेवतेव सौभाग्यस्य सर्वाङ्गरमणीया ॥४०४॥
 अथ यौषनें प्रयत्ना कदाकरोनेन सह शरीरेण । शशयत्कलेव प्रतिदिनप्रपन्नसविशेषलावण्या ॥४०५॥
 यतो विलोलपद्मधवल्ले वलत्तन्तारनयने । तत एव पद्यशरः कुण्डलितधनुः प्रधावति ॥४०६॥
 सा चन्द्रकन्यारूपयित्वाऽऽरोप्यामृतैः । मन्येऽनन्तसंजीवनीपथिनिर्मिता विधिना ॥४०७॥
 एतन्मनोऽमेतच्च सुन्दरं स्थायीवमेवदिति । इति माययंभुक्तिं न लभते लोकन्द्रेपु ॥४०८॥

कंचोविसयाओ कुंतलम्मि तत्तो य मज्झदेसम्मि । जुवदिट्ठीओ तयंगे पहियव्व चिरं पयट्ठंति ॥४०९॥
 अह अन्नया य सा सहयरीहिं सहिया गुया निउज्जाणं । निसुणइ गिज्जंतं किंनरीहिं गाहाजुयं एयं ॥४१०॥
 सिरिसुपइट्टनराहिविसालकुलगयणभुण्णसंसको । सयलकलाकलहंसीलीलकमलायरो कुमरो ॥४११॥
 नामेण सुपासो सयंलसुहयसिरसेहरो गुणाणुयही । तरुणियणहिययहरणो धन्नाए इमो वरो होही ॥४१२॥
 सा एयं निसुणंती कुमारगुणकित्तणं तर्हिं बाला । ईसाइएण नूणं मयणेण सरंहे संविद्धा ॥४१३॥
 तत्तो य तेहिं सा कीलियव्व सुत्तव्व अहव मत्तव्व । गाढं निर्मालियनयणा मुच्छाविहलंपला जाया ४१४
 गयचेयन्ना न सहीणं उत्तरं देइ किंपि पुट्ठावि । ताओवि संभंताओ चिंतंति अहो किमेयंति ॥४१५॥
 अइउसिणुसासेहिं देहे दाहोत्ति मन्नमाणीओ । कमलिणिदल्लैहिं मेज्जं विरयंति कथंति य पिउज्जं ॥४१६॥
 हा दिव्व ! कहमकंडे मह दंडो पाडिओ तए सहसा । इचाइ पलवमाणी समागया चंदवयणावि ॥४१७॥
 तत्तो य देहदाहस्स कारणं पुच्छिओ सहीवग्गो । सव्वोविं जा न साहइ ता निगंतूण एगंते ॥४१८॥
 पुट्ठा वियखणा नाम सहयरी, तीइ साहियं सव्वं । जह सिरिसुपासकुमरोऽणुरत्तचित्ता इमा नूणं ॥४१९॥
 जं उज्जाणे एयाए निसुणिओ किंनरीए गिज्जंतो । सो सिरिसुपासकुमरो एयाकथा तओ जायां ॥४२०॥
 तो देवी गंतूणं साहइं सव्वंपि चइयरं रन्नो । तेणावि पहिट्ठहियएण जंपियं वयणमेयंति ॥४२१॥
 जइ पुज्जंपि ममेसो संकप्पो आसि जइ इमा धूया । देया सुपासकुमारस्स संपयं लट्ठयं विहिणा ॥४२२॥

काशीविययात्कुन्तले ततश्च मध्यदेशे । युवदृष्टयस्तदङ्गे पथिका इव चिरं प्रवर्तन्ते ॥४०९॥
 अथान्यदा च सा सहचरीभिः सहिता गता निजोद्याने । शृणोति गीयमानं किन्नरीभिर्गाथायुगमेतत् ॥४१०॥
 श्रीसुप्रतिष्ठनराधिपविशालकुलगगनभूषणंशशाङ्कः । सकलकलाकलहंसीलीलकमलाकरं कुमारः ॥४११॥
 नाम्नासुपार्थः सकलसुभगशिरःशेखरो गुणानामुदाविः । तरुणीजनहृदयहरणो धन्याया अयं वरो भविष्यति ॥४१२॥
 सैतच्छृण्वती कुमारगुणकीर्तनं तस्मिन् बाला । इष्यायितेन नूनं मदनेन शरैः संविद्धा ॥४१३॥
 ततश्च तैः सा कीर्तितेव सुसेवाधवा मत्तेव । गाढनिमीलितनयना मूच्छाविशृङ्खला जाता ॥४१४॥
 गतचैतन्या न सखीनामुत्तरं ददाति किमपि पृष्ठापि । ता अपि संभ्रान्ताश्चिन्तयन्ति अहो किमेतदिति ? ॥४१५॥
 अयुष्णोच्छ्वासैर्देहे दाह इति मन्यमानाः । कमलिनीदल्लैः शय्यां विरचयन्ति कथयन्ति च पितरौ ॥४१६॥
 हा दैव ! कथमकाण्डे मम दण्डः पातितस्त्वया सहसा । इत्यादि प्रलपन्ती समागता चन्द्रवदनापि ॥४१७॥
 ततश्च देहदाहस्य कारणं पृष्टः सखीवर्गः । सर्वोऽपि यावन्न कथयति तावन्निर्गल्यैकान्ते ॥४१८॥
 पृष्ठा विचक्षणा नाम सहचरी, तथा कथितं सर्वम् । यथा श्रीसुपार्थकुमारेऽणुरत्तचित्तेयं नूनम् ॥४१९॥
 यदुद्याने एतया श्रुतः किन्नर्यो गीयमानः । स श्रीसुपार्थकुमार एतदवस्था ततो जाता ॥४२०॥
 ततो देवी गत्वा कथयति सर्वमपि व्यक्तिकरं राज्ञे । तेनापि प्रहृष्टहृदयेन जल्पितं वचनमेतदिति ॥४२१॥
 यथा पूर्वमपि ममैव संकल्प आसीद्यथैव दृष्टिता । देया सुपार्थकुमाराय सांप्रतं मनोहरं विधिना ॥४२२॥

सयमेव कथं, ता एत्य उज्जमं सिग्गमेव काहामो । इय गंतूणं साहसु दुहियाए देवि ! दुहियाए ॥४२३॥
 ततो य हरिसियाए आंगंतूणं इम्मि युत्ते । कहिए देवीए तओ सा किंचि सचेयणा ज्ञाया ॥४२४॥
 तं चैव पुणो परमखरं व गाहाजुयं विचितंती । एंगंतविया चिट्टइ लज्जइ दिट्टेवि सहिवग्गे ॥४२५॥
 अवरं च;

थुंजइ नय आहारं न कुणइ ण्हाणं नयावि सिंगारं । तंबूलंपि न गिण्हइ नय नियसइ चारुवत्थाणि ॥४२६॥
 नो दिट्ठीइवि पिच्छइ ख्वाइ महानरिंदकुंमराणं । दूयाणीयाइं चित्तपट्टियासुं पि लिहियाइं ॥४२७॥
 किं बहुणां;

एवं तणुअंगीए भिन्नाए निसियमयणवाणोहिं । शरणं सुपासकुमारो मरणं वा देव ! न हु अन्नं ॥४२८॥
 एयावत्थं तं पासिऊण तह मंतिऊण मंतियणं । रिउमदणेण रण्णा मइसायरमंतिणा सहिया ॥४२९॥
 सोमा नामेण सुया सयंवरा सिरिसुपासकुमरसस । संपेसिया तथा हं मइसायरमंतिणा पुरओ ॥४३०॥
 कहिउं तुम्ह समीये वइयरमेवं निरुविओ देव ! । एत्तो तुमं पमाणं इय भणिजं ठाइ तुण्हिको ॥४३१॥
 तो भणियं नरवइणा सम्मं आलोइऊण साहिस्सं । वच्चसु निययावासे तुमंति सम्माणिओ रण्णा ॥४३२॥
 वच्चइ निययावासे सो, एत्तो नरवइवि साहेइ । पुहवीपियाए सव्वं तो पभणइ सांवि परितुट्ठा ॥४३३॥
 देव ! मए पत्ताइं सुहाइं सव्वाइं अणणुभूपाइं । तुह पायपसाएणं एत्तियमेत्तेण हीणाइं ॥४३४॥

स्वयमेव हतं, तस्मादत्रोद्यमं शीघ्रमेव करिष्यामः । इति गत्वा कथय दुःखितां देवि ! दुहितरम् ॥४२३॥
 ततश्च हर्षितयाऽऽगत्यास्मिन् वृत्तान्ते । कथिते देव्या ततः सा किञ्चित् सचेतना जाता ॥४२४॥
 तदेव पुनः परमाक्षरमिव गाथायुगं विचिन्तयन्ती । एकान्तस्थिता तिष्ठति लज्जति दृष्टेऽपि सखीवर्गे ॥४२५॥
 अपरघ;

सुक्ते न चाहारं न करोति स्नानं न चापि शृङ्गारम् । ताम्बूलमपि न गृह्णाति न च निवसति चारुवत्थाणि ॥४२६॥
 नो दृष्ट्यापि पश्यति रूपाणि महानरंन्द्रकुमाराणाम् । दूतानीतानि चित्रपट्टिकास्वापि लिखितानि ॥४२७॥
 किं बहुना;

एवं तन्वह्यञ्च भिन्नाया निशितमदनचाणैः । शरणं सुपार्थकुमारो मरणं वा देव ! न त्वन्व्यत् ॥४२८॥
 एतदवस्थां तां दृष्ट्वा तथा मन्त्रयित्वा मन्त्रिजेनेन । रिपुमर्देनेन राज्ञा मतिसागरमन्त्रिणा सहिता ॥४२९॥
 सोमा नाम्ना-सुता स्वयंवरा श्रीसुपार्थकुमाराय । संप्रेषिता तथाऽहं मतिसागरमन्त्रिणा पुरतः ॥४३०॥
 कथयितुं युष्माकं समीपे व्यतिकरमेवं निरूपितो देव ! । इतो यूयं प्रमाणमिति भणित्वा तिष्ठति तूष्णीकः ॥४३१॥
 ततो भणितं नरपतिना संन्यगालोच्य कथयिष्यामि । मज्ज निजकावासे त्वामिति संमानितो राज्ञा ॥४३२॥
 मज्जति निष्कावासे सः, इतो नरपतिरपि कथयति । श्रुतिवीर्यां सर्वं ततः प्रमणति सापि परितुष्टा ॥४३३॥
 देव ! भया प्राप्तानि सुप्तानि सर्वाण्यननुभूतानि । त्वत्पादप्रसादेनैतावन्मात्रेण हीनानि ॥४३४॥
 यदि पुनः कथमप्येतं वीर्यादमहोरसवं पश्यामि । संप्रति सुपार्थकुमारस्य देव ! ततो भवामि वृत्नहृत्या ॥४३५॥

जइ पुण कहेपि एयं वीवाहमहसवंपि पिञ्छामि । संपइ सुपासकुमरस्स देव ! ता होमि कयकिञ्चा ॥४३५॥
तो नरवडणा भणियं जइ एयं देवि ! ता तुमं सिग्यं । वच्चसु कुमरसमीयं वीवाहृत्यं च पन्नवसु ॥४३६॥
ततो य पुहइदेवी वचइ कंचुदजणेण परियरिया । पासे सुपासकुमरस्स सोचि दट्टणं तं ईति ॥४३७॥
अणुगमइ अभिमुहं चिय सचट्ट पपाइं तहय फारवइ । आसणदाणण्यमुहं पडिवात्ति तह य नमिऊणं ॥४३८॥
भालयलमिलियरुकरकमलसंपुटो विन्नवेइ कुमरोवि । संपइ तुम्हागमणे अम्मो ! किं कारणं कहसु ? ॥४३९॥
पुहइजणणीए भणियं पुत्ताहं पेसियमिह देवेण । तुह वीवाहमहसवदंसणउकंठिओ जम्हा ॥४४०॥
देवो इयरजणोवि.य, तह मज्झवि एचियं च दूमेइ । संपइ अपत्तपुव्वं पत्ताइं सुहाइं अन्नाइं ॥४४१॥
तुज्ज पसाएणत्ते पडिपुत्ता जं मणोरहा सव्ये । ता.पडिबज्जउ कुमरो वीवाहमहसवे काउं ॥४४२॥
तं मुत्ता कुमरोविहुं भणइ अम्मो ! न सुणइ मह चित्तं । नवि याणइ विसयसुहं गिहवांसंपि हु सट्टुक्खफलं ॥
जेणं विवाहविसए एयं उल्लवह, तीए तो भणियं । मुणिमो सव्वं किंपुण अल्लयणिज्जं च पिउवयणं ॥४४४॥
न हु तुम्हागं पञ्चमवएवि दुल्लहो हु गिहपरिच्चाओ । पडिक्खलिसइ देवो पडिपुत्तमणोरहो ज तुमं ॥४४५॥
तो भणियं कुमरेणं पडिबज्जिज्जइ कहं दमं अम्मो ! । पट्ठं चिय पयडिज्जइ विवाहसपए जहि एयं ॥४४६॥
चउमंडलगावत्तणज्जलेण संसारचउगइअभयणं । ययमहुहुणणमिसेणं कारिज्जइ सयल्लगुणदइहणं ॥४४७॥
किणणत्तयं कम्मकयाणगस्स पट्ठमंपि हत्थसन्नच्च । कन्नापाणिगाहकइयवेण दाविज्जए तत्थ ॥४४८॥

ततो नरपतिना भाणितं यद्येवं देवि ! ततस्त्वं शीघ्रम् । ब्रज कुमारसमीपं वीवाहार्थं च प्रज्ञपय ॥४३६॥
ततश्च पृथिवीदेवी ब्रजति कञ्चुकिज्जनेन परिकरिता । पार्श्वे सुपार्श्वकुमारस्य सोऽपि इन्द्रा तामायतीम् ॥४३७॥
अनुगच्छन्त्यमिमुस्त्वमेव सप्ताष्ट पदानि तथा च कारयति । आसनदानप्रमुखां प्रतिपत्तिं तथा च नत्वा ॥४३८॥
मालतलामिलितकरकमलसंपुटो विज्ञपयति कुमारोऽपि । संप्रति तत्रागमनेऽन्य ! किं कारणं कथय ॥४३९॥
पृथिवीजनन्या भाणितं पुत्राहं प्रेषितास्मि देवेन । तव वीवाहमहोत्सवदर्शनोत्कण्ठितो यस्मात् ॥४४०॥
देव इतरजनोऽपि च, तथा ममाप्येतावच्च दावयति । संप्रत्यभासपूर्वं प्राप्तानि सुंत्तान्यन्यानि ॥४४१॥
तव प्रसादानान्ये परिपूर्णान्यन्मनोरथाः सर्वे । ततः प्रतिपद्यतां कुमारो वीवाहमहोत्सवं कर्तुम् ॥४४२॥
तन् श्रुत्वा कुमारोऽपि हि प्रमणत्वहो न जानीथ मम चित्तम् । नापि जानीथ विषयसुखं गृहवासमपि च सट्टुःखफलम् ॥
येन वीवाहविषय एवमुल्लपथ, तथा ततो भाणितम् । जानीमः सर्वे किंपुनरल्लहनीयं च पितृवचनम् ॥४४४॥
न खलु युष्माकं पाश्चिमवयस्यपि दुर्लभो हि गृहपरित्यागः । प्रतिक्खलियिष्यति देवः परिपूर्णमनोरथो न त्वाम् ॥४४५॥
ततो भाणितं कुमारेण प्रतिपद्येत कथमिदमन्य ! । प्रथममेव प्रकथ्यते विवाहसमये यस्मिन्नेतत् ॥४४६॥
चतुर्माण्डलजावर्तनच्छलेन संसारचतुर्गतिभ्रमणम् । घृतमधुहवनमिषेण कार्यते सरल्लगुणदइहणम् ॥४४७॥
कन्यार्थं कर्मत्रयाणकस्य प्रथममपि हस्तसंज्ञेव । कन्यापाणिग्रहकैतवेन दाप्यते तन ॥४४८॥
चतुर्दिश्वप्ययशस्तस्त्रीगोप्यमानमङ्गलच्छलेन । भाष्यते किं बहुना यद्यदिहं सूत्समुज्ज्या ॥४४९॥

चाउर्दिसिपि अजसो तरुणीगिज्जंतमंगलच्छलेण । भाविज्जइ किं बहुणा जं जं इहं सुहुमवुद्धीए ॥४४९॥
 चित्तिज्जइ तं सव्वं रोमुद्धोसं जणेइ मह अम्मो ! । ता मुंचसु पडिवथं अणुजाणाहं मं वयग्गहणे ॥४५०॥
 एवं भणिए पहुणा जंपइ देवी कुमार ! किं जुत्तो । तुम्हारिसाण काउं अम्मापिउपत्यणाभंगो ? ॥४५१॥
 इय भणिए देवीए महोवरोहेण निरहिलासोवि । पडिवज्जइ कहकहवि हु कुमरो काउं विवाहमहं ॥४५२॥
 तो परितुट्ठा देवी साहइ गंतूण निययनाहस्स । एत्थंतरम्मि सुपइट्टारायमत्थाणमुवविट्ठं ॥४५३॥
 करकलितकमलदंडा भालयलनिलीणअंजलिपुडा य । पडिहारी सुक्करिसं नमिउं विन्नविउमारद्धा ॥४५४॥
 रिउमइणस्स रत्तो मंती मइसाअरोत्ति विकखांओ । चिट्ठइ तुम्हाणं दंसणुसुओ दारद्वेसम्मि ॥४५५॥
 तत्थ य को आएत्तो तो भणियं राइणा पवेसेहिं । सिग्गं चिय जं देवो सम्माणवेइत्ति भणिज्जणा ॥४५६॥
 सो तीएणुत्ताओ पविसेउं पणामिऊण नरनाहं । दिन्नासणो निविट्ठो पुट्ठो सो उंचियंपत्यावे ॥४५७॥
 सागयवयणं तेणावि संलत्तं तं तुट्ठ पसाएण । तत्तो य सोवि साहइ जइ तुइ मित्तेण नरवइणा ॥४५८॥
 रिउमइणेण रत्ता नियकत्ता सिरिसुपासकुमरस्स । सोमा नामेण वराय सयंवरा पेसिया देव ! ॥४५९॥
 एत्तो तुमं पमाणंति जंपिए निवइणावि तो तीसे । दावाविओ विसालो निवासहेउं सुपासाओ ॥४६०॥
 तह पेसिया रसवई सयला तक्कालउचियपडिवत्ती । कारविया तो मंती विसज्जिओ निययआवासे ॥४६१॥
 तो तेण समारद्धो काउं वीवाहुवक्कमो तत्थ । वंधाविया य मंचा दिन्नाइं आसणाइं तहिं ॥४६२॥
 विविहेसु कम्मसु निरुविया किंकरा तओ विहियं । वरवेइगाविमाणं रंभाखंभुत्तिभयपदायं ॥४६३॥

चिन्त्यते तत् सर्वं रोमोद्धर्षं जनयति ममाम्ब ! । तस्मान्मुञ्च प्रतिबन्धमनुजानीहि- मां व्रतग्रहणे ॥४६०॥
 एवं भणिते प्रभुणा जल्पति देवी कुमार ! किं युक्तः । युष्मादृशानां कर्तुं मातापितृप्रार्थनाभङ्गः ? ॥४६१॥
 इति भणिते देव्या महोपरोधेन निरभिलापोऽपि । प्रतिपद्यते कथंकथमपि हि कुमारः कर्तुं विवाहमहम् ॥४६२॥
 ततः परितुष्टा देवी कथयति गत्वा निजकनाथम् । अत्रान्तरे सुप्रतिष्ठाराजमास्थानमुपविष्टम् ॥४६३॥
 करकलितकमलदण्डा भालतलनिलीनाञ्जलिपुटा च । प्रतीहारी सोत्कर्षं नत्वा विज्ञपयितुमारब्धा ॥४६४॥
 रिपुमर्दनस्य राज्ञो मन्त्री मत्तिसागर इति विख्यातः । त्रिष्टयि युष्माकं दर्शनोत्सुको द्वारदेशे ॥४६५॥
 तत्र च क्व आदेशस्ततो भणितं राज्ञा प्रवेदाय । शीघ्रमेव यद् देवः समाज्ञपयतीति भणित्वा ॥४६६॥
 स तथाऽनुज्ञातः प्रविश्य प्रणम्य नरनाथम् । दत्तासनो निविष्टः पृष्टः स उचितप्रस्तवो ॥४६७॥
 स्यांगतवचनं तेनापि संलसं तन् तव प्रसादेन । ततश्च सोऽपि कथयति यथा तव मित्त्रेण नरपतिना ॥४६८॥
 रिपुमर्दनेन राज्ञा निजकन्या श्रीसुपार्थकुमाराय । सोमा नाम्ना वराय स्वयंवरा प्रेषिता देव ! ॥४६९॥
 इतो यूयं प्रमाणमिति जल्पिते नृपतिनापि ततस्तस्मै । दापितो विशालो निवासहेतोः सुप्रासादः ॥४६०॥
 तथा प्रेषिता रसवती सख्यया तत्कालोचितप्रतिपत्तिः । कारिता ततो मन्त्री विसर्जितो निवक्रवासे ॥४६१॥
 तनन्तेन समारब्धः कर्तुं वीवाहोपक्रमस्तत्र- । घन्विताश्च मग्धा दत्तान्यासनानि तत्र ॥४६२॥
 विविधेषु कर्मसु निष्पतिनाः किङ्करास्तत्रो विहितम् । वरवैदिक्रविमानं रम्मास्तन्मोर्ध्वीकृतपताकम् ॥४६३॥

मरगयमणिपरिमंडियरकंचणकल्पसरियणाकलयं । सव्वत्थ निनेसियरयणभिरणपडिट्टणियतमपसरं ॥
एवं तत्कालोचियमन्नंपि हु सव्वहाविं काऊण । मइसायरंण उत्तो क्हाविअं निवड्ढो एअं ॥४६०॥
जह संपइ सुपसत्थं हत्थग्गहणे सुहुत्तमइनियड । तो कुमरं धित्तूणं तुग्गे आगच्छइ इहति ॥४६६॥
रत्तावि पुहडदेवी भणिया सिग्गं करेह कुमरस्स । पुंखणगाइविहाणं संपइ सुमुहुत्तमासन्नं ॥४६७॥
तो सव्वाड देवीड गुरुप्पमोएण बहुप्पयारेहिं । पुंखेऊणं मंगलपुरस्सरं षेवहिं वरकुमरं ॥४६८॥
तत्तो य नियमावहिं महग्गमुल्लाइं सियदुग्गुल्लाइ । कायव्वविहिं सव्वं कारावहिं तह य सेसंपि ॥४६९॥
तं जहा;—

गोसीसत्तंचट्ठुप्पंकलित्तगतो विरांयए कुमरो । सारयससंक्रजोण्णए धवल्लो कणयसेलोव्व ॥४७०॥
मदारकुसुमगुच्छेहिं छादओ जस कुंतलकलावो । कसिणो रेहइ ताराविराडओ नहविभागोव्व ॥४७१॥
सव्वत्थारोवियरयणरुद्धरआहरणभूसियसररी । देवो रोहणसेलोव्व जंगमत्तं गओ सहइ ॥४७२॥
किं बहुणा;—

सहाजियंपिरुपं न जस्स सक्कोवि साहिंउं तरइ । किं पुण कणयविभूसणंभूसियदेहस्स तस्स तया? ॥४७३॥
एव कयकायव्वे कुमरम्मि निवेइयें नरिंदस्स । तेणवि निययापुरिसा निरुविया जह लहुं तुग्गे ॥४७४॥
मेलेइ नायखत्तियवग्गं सयलंपि तह पपट्टेह । नयरीमहूसव तह कुमरस्स समप्पह पहाणं ॥४७५॥

मरकतमणिपरिमण्डितवरकाञ्चनकल्पशिविरचनाकलितम् । सर्वत्र निवेशितरत्नकिरणप्रतिहततम प्रसरम् ॥४६४॥
एवं तत्कालोचितमन्यदपि खलु सर्वथापि कृत्वा । मतिसागरेण तत कथित नृपतेरेवम् ॥४६५॥
यथा सप्रति सुप्रशस्त हस्तग्रहणे सुहृत्तमतिस्मिदम् । तत कुमारं गृहीत्वा यूयमाम्गच्छतेहेति ॥४६६॥
राज्ञापि पृथिवीदेवी भणिता शीघ्रं कुरुत कुमारस्य । पुङ्गवकादिविधान सप्रति सुमुहूर्तमासन्नम् ॥४६७॥
तत सर्वा देव्यो गुरप्रमोदेन बहुप्रकारे । पुङ्गवित्वा मङ्गलपुरस्सर स्नपयन्ति वरकुमारम् ॥४६८॥
ततश्च निवासयन्ति महार्भूलयानि सितदुकूलानि । कर्तव्यविधिं सर्वं कारयन्ति तथा च शेषमपि ॥४६९॥
तद्यथा;—

गोशीर्षिचन्दनकर्दमलिस्सगाओ विराजते कुमार । शारदशशाङ्कन्योत्सना धवलित कनकशैल इव ॥४७०॥
मन्दाशरकुंसुमगुच्छैश्छादितो यस्य रुन्तलकलाप । कृष्णो राजति ताराविरानितो नभोविभाग इव ॥४७१॥
सर्वत्रारोपितरत्नरत्निराभरणभूषितशरीर । देवो रोहणशैल इव जह्मत्व गतो राजते ॥४७२॥

किं बहुना;—

स्वाभाविकमपि रूपं न यस्य शत्रोऽपि कथयितुं शक्नोति । किं पुन कनकविभूषणभूषितदेहस्य तस्य तन्त्रं ? ॥
एव श्रुतकर्तव्ये कुमारे निवेदित नरेन्द्राय । तेनापि निजका पुर्या निरूपिता यथा लघु यूयम् ॥४७४॥
मेलयत ज्ञातक्षत्रियवर्गं सकलमपि तथा प्रवर्तयत । नगरीमहोत्सव तथा कुमाराय समर्पयत प्रवानम् ॥४७५॥

जयकुंजरं महंतं जेणं गम्भइ विवाहटाणम्मि । जं आणवेइ देवो इय भणिजणं गया पुरिसा ॥४७६॥
 रायाएसो सच्चोवि साविओ तोहि जह समाइटो । इत्तो धवलपसाहियसिंधुरखंधं समासुदो ॥४७७॥
 पवणपणाधिरधयवडसोहियमणहररहावरुदेण । उम्भडसिगारंणं परियरिओ रायलोएणं ॥४७८॥
 हरिसपरव्वसनचंततरुणिविदावरुद्धरायपहो । वज्जंतसयलमंगलनूरवाऊरियदियंतो ॥४७९॥
 सुपइद्वपयावइणाऽणुगम्ममाणो सुपासवरकुमारो । शुव्वंतो आसीसासएहि कुलयेरनारीहि ॥४८०॥
 पाथारभवनतलसंतिएणं लोएणं मुद्धलोयस्स । देसिज्जंतो अंगुलिसहस्सेहि कमेण संपत्तो ॥४८१॥
 वीवाहमंडवें अह पडिहारजणेण दारदेसिम्मि । पडिरुद्धे इयरजणे परियरिओ रायलोएणं ॥४८२॥
 अम्भितरं पविट्रो कुमरो एत्थंतरम्मि लहुमेव । सोमावि तओ विविहं पसाहिया विविहलोएणं ॥४८३॥
 तथाहि;—

मणिप्रयकुंडलजुयलं तीसे सवणंतरं सु रहेइ । तक्कालागयवम्महनरवरहचक्रजुयलं ॥४८४॥
 लोलतो जीसे कंठकंदले सहइ नवसरं हारो । वयणपरयणियरसंकाए आगओ तारयंगणोव ॥४८५॥
 जीसे नियंविवे वद्धा पणवण्णारयणमयकंची । रहेइ हरिधणुरेहव्व गयणदेसिम्मि वित्तियन्ने ॥४८६॥
 हिययंम्मि अमायंतुव्व इरइ जीसे कुमारअणुराओ । जावयरसरंजियचरणंजुयलपडिबिचक्रवडेणं ॥४८७॥
 सा सविसेसपसाहणसाहिया मत्तकुंजरगईए । मंजीरमंजुसिजणसवणतागयहंसखलियगई ॥४८८॥

जयकुंजरं मझान्तं येन गम्यते विवाहस्थाने । यद्वाज्ञपयति देव इति भणित्वा गताः पुरुषाः ॥४७६॥
 राजादेशः सर्वोऽपि श्रावितस्तैर्यथा समादिष्टः । इतो धवलप्रसावितसिन्धुरस्क्रन्धं समासुदः ॥४७७॥
 पवनप्रनर्तनशीलध्वजपटशोभितमनोहररथावरुदेन । उद्भट्टद्वाहारेऽपरिकरितो राजलोकेन ॥४७८॥
 हर्षपरवशात्सचरणीवृन्दावरुद्धराजपथः । वाद्यमानसकलमङ्गलनूरवापूरितदिगन्तः ॥४७९॥
 सुप्रतिष्ठप्रजापतिनाऽणुगम्यमानः सुपार्थवरकुमारः । स्तूयमान आशोःशतैः कुलस्थविरनारीभिः ॥४८०॥
 प्राकारभवनतलसंस्थितेन लोकेन मुग्धञ्चोकस्य । दरयमानोऽङ्गुलिसहस्रैः क्रमेण संप्राप्तः ॥४८१॥
 वीवाहमण्डपेऽयं प्रतिहारजनेन द्वारदेशे । प्रतिरुद्ध इतरजने परिकरितो राजलोकेन ॥४८२॥
 अभ्यन्तरे प्रविष्टः कुमारोऽप्रान्तरे लब्धेव । सोमापि ततो विविधं प्रसावित्वा विविधलोकेन ॥४८३॥
 तथाहि;—

मणिमयकुण्डलयुगलं तस्याः श्रवणान्तरयो राजने । तन्द्वालागतमन्मथनरपानिबंधचक्रयुगलमिव ॥४८४॥
 लोलन् यस्याः कण्ठकन्दले राजते नवमलो हारः । वदनरत्ननिकरशङ्खाऽऽणतस्तारकागल इव ॥४८५॥
 यस्याः निवन्धसिन्धे वद्धा पञ्चवर्णरत्नगयंकाशी । राजते हरिधनूरेखेव गगनदेशे विस्तीर्णं ॥४८६॥
 दूर्येऽनाविव क्षरति यस्याः कुमाराणुरागः । याचरसरंजितचरणयुगलप्रतिधिव्यकषट्केन ॥४८७॥
 सा सविशेषप्रसाधनसाधिना मत्तकुंजरगम्या । मंजीरमन्जुसिजनध्वजगागतहंसखलियगमिः ॥४८८॥

चलिया चेडीचक्रेण परिखुडा नरवरिन्दतनयापि । पत्ना वन्दनमालाकलिते वरवेदिनामवने ॥४८९॥
 ततो य तस्त्वणागयमाहणपारद्धदुष्णणकम्ममि । तथैव समारब्धं पाणिग्रहणं महिद्दीप ॥४९०॥
 पृथ्वरम्मि सहरिसतरुणियणारद्धमंगलसणाहो । उच्यारो सयणाणं दोर्द्धि वि पररेर्द्धि कारविओ ॥४९१॥
 दावाविथाइं कुंकुमविलेवणाइं सुगंधमीसाइं । तद् असमकृसुमदामां सपरिमला तद् य पैडिवासा ॥४९२॥
 तद् पवरनागवल्लीदलाइं कर्पूरपूरकलियाइं । उडुपपूगफलाइं वत्याइं तद् य विविदाइं ॥४९३॥
 वरतुरयमंदुराओ तद् कंठुप्पमुहखित्तजायाओ । तद् मंदमद्दजाइं उ करियटाओ मर्हताओ ॥४९४॥
 एत्थंतरम्मि कन्नावराण जलणे हुणिज्जमाणम्मि । चउमंडलपरिभमणं समत्थियं गुरुपमोएण ॥४९५॥
 मइसायरेण ताहे कन्नाए पाणिमोयणनिमित्तं । वत्तोसं कोडीओ रूपसुवन्नाण दिन्नाओ ॥४९६॥
 मणितिरीडपमुहं आभरणं तद् य कर्णयरत्थाइं । तद् पवरदुकूलाइं दिन्नाइं सुपासकुमारस्त ॥४९७॥
 सुपट्टणारिदेणवि हरिसमरुत्थिज्जमाणपुल्लेण । बहुआए दिन्नाइं वत्याहरणाइं विविदाइं ॥४९८॥
 एवं परितोसकरे वीवाहमहूसवे निवित्तम्मि । कयभोयणसत्कारे चलिं टाणेसु लोयम्मि ॥४९९॥
 मइसायरेवि नियनयरमुवगाए सिरिसुपासकुमारोवि । अइ सोमाए सहिओ संचलियो नियगिहाभिमुहं ॥५००॥
 मंगलतूररवेर्द्धि वंदिद्यणुग्घुज्जयजयरवेण । बहिरंतो दिसिबलर्यं सुपहाणकरेणुमारुद्धो ॥५०१॥
 तद्दंसपूसुओ पुरज्जोवि पायारभवप्पमालेसु । पिण्डिज्जइ अन्नोन्नं वाहंतो अंगुवंगाइं ॥५०२॥

चलिता चेडीचक्रेण परिवृता नरवरेन्द्रतनयापि । प्राप्ता वन्दनमालाकलिते वरवेदिनामवने ॥४८९॥
 ततश्च तन्स्त्राणागयमाहणप्रारब्धहवनकर्मणि । तत्रैव समारब्धं पाणिग्रहणं महद्वर्चा ॥४९०॥
 अत्रान्तरे सहर्षतरुणीजनारब्धमङ्गलसनाथः । उपचारः स्वजनानां द्वैभ्यामपि पञ्चाभ्यां करितः ॥४९१॥
 दापितानि कुंकुमविलेपनानि सुगन्धमिश्राणि । तथाऽसमकृसुमदामानि सपरिमलास्तथा च पटीवासाः ॥४९२॥
 तथा प्रवरनागवल्लीदलानि कर्पूरपूरकलितानि । आर्द्रपूगफलानि वस्त्राणि तथा च विविधानि ॥४९३॥
 वरतुरगमन्दुरास्तथा कन्धुप्रमुखलेशेत्रजाताः । तथा मन्दमद्दजान्यः करिषटा महत्यः ॥४९४॥
 अत्रान्तरे कन्यावरयोर्ज्वलने ह्ययमाने । चतुर्मण्डलपरिभ्रमणं समर्थितं गुरुप्रमोदेन ॥४९५॥
 मतिसागरेण तदा कन्यायाः प्राणिमोचननिमित्तम् । द्वात्रिंशत् बोधो रूप्यसुवर्णयोर्दत्ताः ॥४९६॥
 तथा मणिकिरीटंप्रमुखमाभरणं तथा च कनकरथ्यादि । तथा प्रवरदुकूलानि दत्तानि सुपार्श्वकुमाराय ॥४९७॥
 सुमतिष्ठनरेन्द्रेणापि हर्षभरोद्धिघमानपुल्लेकन । वध्वै दत्तानि वस्त्राभरणानि विविधानि ॥४९८॥
 एवं परितोषकरे विवाहमहोत्सवे निर्वृत्ते । कृतभोजनसत्कारे चलिते स्थानेषु लोके ॥४९९॥
 मतिसागरेऽपि निजनगरसुपगते श्रीसुपार्श्वकुमारोऽपि । अथ सोमया सहितः संचलितो निजगृहामिसुप्तम् ॥५००॥
 मङ्गलतूररवेर्द्धि वंदिद्यजोद्घुष्टजयजयरवेण । बधिरयन् दिग्बलर्यं सुप्रधानकरेणुमारुद्धः ॥५०१॥
 तद्दर्शनोत्सुकः पुरज्जोऽपि प्राकारभवन्मालासु । पिण्डघतेऽन्यान्यं बाधमानोऽहोपाङ्गानि ॥५०२॥

एवं च कुमारदंसणउक्कटाचत्तगेहकम्माणं । रेंहंति इत्यमालावविभ्रमा पुरपुरंधीणं ॥५०३॥
 निन्दइ नियवविवस्स अत्तणो कावि अइमहंतंति । तुरियं कुमाररूवस्स दंसणे गंतुमतरंती ॥५०४॥
 आकरिसिऊण निययं कावि हु अद्धप्पसाहिंयं पायं । सहरिसहियया वच्चइ कुमाररूवं पलोएउं ॥५०५॥
 पीणवणत्थणभारेण निच्छणंती एए एए कावि । कुणमाणी गइमेअं हसिज्जेए तरुणलोएणं ॥५०६॥
 कावि हु कुंकुमसंकाए नियमुहं कज्जलेण मंडेउं । उत्तालमणा धावइ जणं हसंतंति न गणेइ ॥५०७॥
 कावि हु पभणइ एसो तिलोयपुज्जो मणोभवो देवो । कह अन्नहा निइज्जइ पट्टीए इमस्स रइदेवी ? ॥५०८॥
 अन्ना पभणइ मुद्धे ! मा जणइ एरिसं जओ तत्थ । अंगं पिईसरेणं देद्धं कंती पुणो दूरे ॥५०९॥
 तो भणइ हले ! सक्को एसो एसा सई य तस्स पिवां । इयरावि भणइ वाले ! नूणं मइविभ्रमो तुज्ज ॥५१०॥
 जं तस्स लोयणेहिं सब्बत्तो दूसियं सरिरंति । नूणं सुपासकुमरो एसो, सोमा पुणो एसा ॥५११॥
 रयणावलीव एयाए वाहुलइया सुपासकुमरस्स । कंठयले विल्लिसइ ता एसच्चिय जए धन्ना ॥५१२॥
 अन्ना भणइ सबत्तोए दूसिया होउं कह इमा धन्ना ? । तइलोईए इमीइवि जं पई एस दुणंति ॥५१३॥
 एवं विपइहत्तणीयणस्स वयणाइं सो निसामितो । पत्तो भवणदुवारे अवयइ करेणुयाए तओ ॥५१४॥
 तत्थ य वारविलासिणिविहियाइं विविहमंगलसयाइं । अणुमभिजं नमंसइ अम्मापिउपायकमलाइं ॥५१५॥
 तत्थवि य पमोएणं दिव्वं विसयसुहमणुहवंतस्स । अणुवमियपुत्रपगरिसपुज्जंतसमीहियत्थस्स ॥५१६॥

एवं च कुमारदर्शनेत्कण्टात्यक्तगेहकर्मणाम् । राजन्तीत्यमालापविभ्रमाः पुरपुरन्धीणाम् ॥५०३॥
 निन्दति नितम्बविम्बमारमनः काप्यतिमहान्तमपि । त्वरितं कुमाररूपस्य दर्शने गन्तुमशक्नुवती ॥५०४॥
 आकृष्य निजकं कापि खल्वर्धप्रसाधितं पद्मम् । सहर्षहृदया व्रजति कुमाररूपं प्रलोकितुम् ॥५०५॥
 पतिपनस्तनभारेण स्खलन्ती पदे पदे क्वपि । कुर्वाणा गतिभेदं हस्यते तरुणलोकेन ॥५०६॥
 कापि खलु कुङ्कुमसंकाया निजमुत्तं कज्जलेन मण्डयित्वा । उत्तानमना धावति जनं हसन्तमपि न गणयति ॥५०७॥
 कापिं खलु प्रमणत्येव त्रिलोकपूरुषो मनोभवो देवः । कथमन्यथा दृश्यते श्रेष्ठस्य रतिदेवी ? ॥५०८॥
 अन्या प्रमणति मुग्धे ! मा जल्पेदृशं यतस्तत्र । अङ्गमपिश्वरेण दग्धं कान्तिः पुनर्दूरे ॥५०९॥
 तत्रै भणति हले ! शक एष एषा शची च तस्य पिया । इतरापि भणति वाले ! नूनं मतिविभ्रमस्तव ॥५१०॥
 यत्तस्य सोचनैः सर्वतो दूषितं शरीरमपि । नूनं सुपार्श्वकुमार एषः, सोमा पुनरेषा ॥५११॥
 रत्नावलीवैतस्या वाहुलतिका सुपार्श्वकुमारस्य । कण्ठले विलोठिष्यति तस्मादेवैव जगति धन्या ॥५१२॥
 अन्या भणति सपत्न्या दूषिता भवतु कथमियं धन्या ! त्रिलोक्या अन्या अपि यत्पतिरेष द्वयोरपि ॥५१३॥
 एवं विदग्धत्तणीजनस्य वचनानि स निशाम्यन् । प्राप्तो भवनद्वारेऽन्तरति करेणुकायान्तः ॥५१४॥
 तत्र च वारविलासिनीविहितानि विविधमद्गलशानानि । अनुमन्य नमस्यति नातापितृपादकमलानि ॥५१५॥
 तत्रापि च प्रगोदेन दिव्यं विषयमुग्धमनुभवतः । अनुपमितपुण्यप्रकर्षपूर्वमाणसमीहितार्थम् ॥५१६॥

सुरवद्भित्तसुरगणजवणीयाभरणंभव्यस्त । व्रजयरोगायंरुम्स इन्द्रियमय्यारिगम्य ॥५१७॥
 कइयावि हु सेवागयतुंयुष्पारद्धपंचमुगारं । नचंतसुरवहुजणं पिच्छणयं पिच्छमाणम्म ॥५१८॥
 कइयावि जणयजणणीसमीवगमणेण तद्द य कइयावि । विसयम्मि जणविवाए नित्रयरुणम्मि निग्ग्यम्म ॥
 बोळित्ति वासरा इयं वरिसेसुं किच्चिएसुवि गएसु । अट्ट अत्रया य सुपट्टनरवई अरउत्तेमम्मि ॥५२०॥
 ठावइ सुपासकुपरं विहीए रज्जे अणिच्छमाणंपि । सयमवि पडमप्यहाजिणपणीयम्ममाणारेण ॥५२१॥
 पज्जंताणसणविहिं काउं ईसाणदेवलोगम्मि । संपत्तो पुडवी पुण पत्ता मोररे जओ भणियं ॥५२२॥
 नागेसुं उसभपिया सेसाणं सत्त जंति ईसाणे । अट्ट य सणंकुमारं माहिंदे अट्ट अणुक्रमो ॥५२३॥
 आइजिणाणट्टण्हं गयाओ मोक्खम्मि अट्ट जणणीओ । अट्ट य सणंकुमारं माहिंदे अट्ट वचंति ॥५२४॥
 ऐत्तो साहियनीसेसविसमदुगं सुपासरायावि । रज्जं परिपालउ दलियमयलदरियारिमाहण्यं ॥५२५॥
 इय समदकंतेसुं बहुएसुं वच्छंसुं गम्भवई । सोमादेवी जाया कालक्रमेणं पमूया य ॥५२६॥
 सुकुमालपायकरयलनिरुवमरुवोवसोहियसररं । तणुकंतिपसरधवलियजम्मणभवणं सुटं पत्तं ॥५२७॥
 उच्चियसमएय सिरित्तेहरोत्ति नामं महाविभूईए । तस्स कयंतो मोविहु पंचहिं धाईहिं परिपरिओ ॥५२८॥
 परिवइद्विउमारद्धो सयंवरारिं कलाहिं सयल्लहिं । आगंतूणं वरिओ विणा पयत्तंपि, ऐत्तो य ॥५२९॥
 जा सिरिसुपासराया चिट्ठं भवणस्स उवरि उवचिट्ठो । ता पिच्छइ विच्छायंणायणे रविमण्डले सहमा ॥५३०॥

सुरपतिनियुक्तसुरगणोपनीताभरणगन्धवत्तस्य । व्यपगतरोगातङ्कम्य दलिनर्मरुगारिवर्गस्य ॥५१७॥
 कदापि खलु सेवागतनुम्बुस्मारव्यपञ्चमोद्धारम् । नृत्यत्सुरवधुजनं प्रेक्षणकं परयतः ॥५१८॥
 कदापि जनकजननीसमीपगमनेन तथाच कदापि । विषये जनविवादे निर्णयकरे निरतस्य ॥५१९॥
 गच्छन्ति वासरा इति वर्षेषु कियत्स्यपि गतेषु । अधान्यदा च सुप्रतिष्ठनरपतिरायु-शेषे ॥५२०॥
 स्थापयति सुपार्थकुमारं विधिना राज्येऽनिच्छन्तमपि । स्वयमपि पद्मप्रमोजितप्रणीतधर्मानुसारेण ॥५२१॥
 पर्यन्तानशनविधि-कृत्येशानेद्वलके । संप्राप्तः शुधिवी पुनः प्राप्ता मोक्षं यतो भणितम् ॥५२२॥
 नामेषु ऋषमपिता शेषाणां सप्त यान्तीशाने । अष्ट च सनत्कुमारे माहेन्द्रेऽष्टानुत्तमशः ॥५२३॥
 आदिजिनानामष्टानां गता मोक्षेऽष्ट जनन्यः । अष्ट च सनत्कुमारे माहेन्द्रेऽष्ट व्रजन्ति ॥५२४॥
 इतः श्लाघितनि-शेषविषमदुर्गं सुपार्थराजोऽपि । राज्यं परिपालयति दलितसकलदृष्टारिमाहात्म्यम् ॥५२५॥
 इति समतिक्रान्तेषु बहुकेषु वन्सरेषु गर्भवती । सोमादेवी जाता कालक्रमेण प्रमूता च ॥५२६॥
 सुकुमालपादकरतलनिरुपमरूपोपशोभितशरीरम् । तनुकान्तिप्रसरधवलितजन्ममवर्णं सुखं प्राप्तम् ॥५२७॥
 उच्चितसमये च श्रीशेखर इति नाम महाविभूत्या । तस्य कृतं ततः सोऽपि हि पञ्चमिर्धर्मोभिः परिकरितः ॥५२८॥
 परिवर्धितमारुच-स्वयंवरानिः कलामिः सकलामिः । आगंत्य वृत्रो विना प्रयन्नमपि, इत्यथ ॥५२९॥
 यावन् श्रीसुपार्थराजास्तिष्ठति भवन्त्योपशुपाविष्टः । ताक् पश्यति विच्छायं गगने रविमण्डले सहसा ॥५३०॥

करवत्सरिसदाढाकडप्पदुप्पिच्छराहुणा घत्थं । थेरीणवि उद्दमुहण्णा काममवलोयणिज्जं च ॥५३१॥
 तह सहर्त्तिपरिधाविरतिमिरमहारक्खसेण दुट्ठेण । कवलज्जंतं पिच्छइ गयणपएसं समगंपि ॥५३२॥
 एत्थंतरम्मि माहणकुडुंविणीणं सपुत्तगदियाणं । सुं चसु सूरं राहुत्ति पुक्करतीण हलवोलं ॥५३३॥
 सोऊण खिवइ दिट्ठि धरणीयले ताव चकमिहुणाइं । दोसंधयारसंकाए विहडमाणाइं पिच्छेइं ॥५३४॥
 तह य विडंबविज्जंताइं कोसिएहिं वणेसु लीणाइं । संकुइयअंगुवंगाइं वायसीणं सरीराइं ॥५३५॥
 तह अग्गिहोत्तिएहिं मंतवचित्तेहिं महुघयाइंहिं । तम्मोयणानिमिच्चं हुणिज्जमाणस्स जलणस्स ॥५३६॥
 धूमपडलेण संछाइयम्मि गयणम्मि मेहसंकाए । धुंयपक्खउडं पिच्छइं हंसउलं माणसें चलियं ॥५३७॥
 तह मेहागमसंसियआगमणाणं पईण मुद्धाओ । मगमवलोयमाणीउ नियइ पाउसियइयाओ ॥५३८॥
 तत्तो खणमेत्तेणं धूमेणं पीणउच्च उच्चमइ । राहू रविणों विवं समुत्तिल्लेयम्मि तत्तो य ॥५३९॥
 सुत्थावत्थं जायं भुवणं सचराचरंपि जा नियइ । ता खिवइ पुणो दिट्ठि राया गयणंगणाभिमुहं ॥५४०॥
 तत्थ य विवलिपतिपिरं दिसाण चक्रं सगमलपयावं । अच्छीहिं दुप्पिच्छं तेपणं नियइ रविविवं ॥५४१॥
 तो तक्खणप्पणट्ठं तंरखणदिट्ठं च पासिउं राया । खणिगतभावणं विय भावेउं सो समारद्धो ॥५४२॥
 जह एसो सूरोवि हु गसिज्जए राहुणा हट्टेणापि । तह पाणिणो गसिज्जंति मच्चुणानूण संसारे ॥५४३॥
 तह एयम्मि वि सोक्खं जं किंपि हुत्तंपि दुक्खपरिकलियं । चउसुवि गईसु, लोया तहवि हु एयम्मि वामूढा ॥५४४॥

करपत्रसदृशदंष्ट्रानिकरदुर्दर्शराहुणा अस्तम् । स्थविराणामप्यूर्ध्वमुखानां काममवलोकनीयं च ॥५३१॥
 तथा सहर्षपरिधावनशीलतिमिरमहाराक्षसेन दुष्टेन । कवलयमानं पश्यति गगनप्रदेशं समग्रमपि ॥५३२॥
 अत्रान्तरे ब्राह्मणकुटुम्बिनीनां स्वपुत्रगृहीतानाम् । मुञ्च सूरं राहो ! इति प्लक्षुर्वतीनां तुमुलम् ॥५३३॥
 श्रुत्वा क्षिपति दृष्टिं धरणीतले तावच्चक्रमिश्रुनानि । दोषान्धकारशङ्कया विषटमानानि पश्यति ॥५३४॥
 तथा च विडम्ब्यमानानि कौशिकैर्वेनपु लीनानि । संकुचिताङ्गोपाङ्गानि वायसीनां शरीराणि ॥५३५॥
 तथाग्निहोत्रिकैर्मन्त्रपवित्रैर्भेषुवृतादिभिः । तन्मोचनानिमिच्चं ह्ययमानस्य ज्वलनस्य ॥५३६॥
 धूमपटलेन संछादिते गगने मेघशङ्कया । घुतपक्षपुटं पश्यति हंसकुलं गगनसे चलितम् ॥५३७॥
 तथा मेधागमसंसितागमनानां पतीनां सुधाः । मार्गमवलोकमानाः पश्यन्ति प्रातिवेदिपक्षद्वयिताः ॥५३८॥
 ततः क्षणमात्रेण धूमेन मीनक इवोद्धमति । राहू रवेर्विम्बं स्वसुत्तिल्लेदे ततश्च ॥५३९॥
 सुत्थावत्स्यं जातं भुवनं सचराचरमपि यावत् पश्यति । तावत् क्षिपति पुनर्दृष्टिं राजा गगनाङ्गणाभिमुखम् ॥५४०॥
 तत्र च विगलिततिमिरं दिश्यां चक्रं सगर्गलप्रतापम् । अक्षिभ्यां दुर्दर्शं तेजसा पश्यति रविबिम्बम् ॥५४१॥
 ततस्तत्क्षणप्रनष्टं तन्क्षणदृष्टं च दृष्ट्वा राजा । क्षणैकत्वभावनामेव भावयितुं सः समारब्धः ॥५४२॥
 यथैव सूर्योऽपि खलु अस्त्यते राहुणा हट्टेनापि । तथा प्राणिनो अस्त्यन्ते मृत्युना नूनं संसारे ॥५४३॥
 तथैतस्मिन्नपि सौख्यं यत् किमपि हि तदपि दुःखपरिकलितम् । चतसृष्वपि गतिषु, लोकस्तथाप्येतस्मिन्व्यामूढाः ॥

दुःखं सहन्ति पत्ता तरुणीणं नयनवागुराविसयं । मयणमिहापारद्वियनिसायवाणावलीविद्धा ॥५४५॥
 तत्ता अपारसंसारदुःखवद्वानलम्भिं ते नूनं । अपरिच्छाणा पुनरवि इंत्रणरूपच्चिय ह्वन्ति ॥५४६॥
 ता एयाओ कारागाराओव जुज्जए पलाएउं । भंजेऊणं इण्हं पुत्तवहूनेहनियडाइ ॥५४७॥

एत्थंतरम्मि कंपियसिहासणा ओहिंनैयनियकिच्चा । नरवरसुपासपासं समागया लहु इमे तियसा ॥५४८॥
 सारस्मयमाइच्चा वण्हिंवरुणा य गदतोया य । तुसिया अव्यावाहा अगिग्गा चैवरिट्ठा य ॥५४९॥
 नमिरुत्तमंगवियलंतसुरहिंमंदारकुसुमसंघाया । विणएणं जिणनाहं थोउं एवं समारद्धा ॥५५०॥
 जयासि तुमं भुवणावलिस्सरोजवणसंडचंडमायंड ! । वम्महमैयधसिपुरकुंभयडवियारणमयंड ! ॥५५१॥
 सुत्तिवहूकंडग्गइउकंडिय ! मल्लियमोहमाहप्प ! ! तुज्ज नमो तिहुयणरक्खणक्खणिण ! परमकारुणिय ॥५५२॥
 इय थोऊणं पभणंति तुह पुरी देव ! अम्ह का गणणा । खज्जोयाणव मूरस्स दूररुद्धंधयारस्स ? ॥५५३॥
 तह्वि निययाहिगाराणुस्सवम्महेवि किंपि विन्नविमो । सुपणमिच्चानिमित्तं तुह पुरओ न उण उवएसो ॥५५४॥
 पध्वज्जं पडिवज्जसु भवदुहवणदहणजलणजालोलि । तह्वं य पयट्टसु सिग्गं अणत्थनिम्मथणं तित्थं ॥५५५॥
 तह्वं पट्टु ! पयंडपासंडिदेसणातिमिरनियरअंतरियं । पयडसु सिवमणं विमलनाणरयणणइवेण ॥५५६॥
 ईय लोगतियदेवोवएसदुगुणपध्वइट्टिल्लासो । सुविसेसं संजाओ सिद्धिवहूसंगमासंसी ॥५५७॥
 एवं विन्नविऊणं गएसु तेसुं सुपासनरनाहो । वारसियमहादाणं दाउं परिचित्तए जाव ॥५५८॥

दुःखं सहन्ते प्राप्तास्तरुणीनां नयनवागुराविययम् । मुदन्नमहाव्याधनिशातवाणावलीविद्धाः ॥५४५॥
 ततोऽपारसंसारदुःखदावानले ते नूनम् । अपरित्राणाः पुनरपीन्धनकल्पा एव भवन्ति ॥५४६॥
 तस्मादेतस्मात् कारागारादिव युज्यते पलायितुम् । मङ्गलत्वेदानीं पुत्रवधून्नेहनिगडान् ॥५४७॥
 अत्रान्तरे कम्पितसिंहासना अवधिज्ञातनिनकृत्याः । नरवरसुपार्श्वपार्श्वं समागता लघ्विमे त्रिदशाः ॥५४८॥
 सारस्वतादित्या वह्निवल्गाश्च गर्दतोयाश्च । तुपिता अव्यावाधां आग्नेयाश्चैवारिष्टाश्च ॥५४९॥
 नम्रोत्तमाङ्गविगलत्सुरीममन्दारकुसुमसंघाताः । विनयेन जिननाथं स्तोतुमेवं समारब्धाः ॥५५०॥
 जयसि त्वं सुवनावलिस्सरोजवनपयडचण्डमार्तण्ड ! । मन्मथमदान्धैसिपुरकुन्मतटथिदारणष्टगेन्द्र ! ॥५५१॥
 सुकितवधूऋष्यप्रहोन्किष्ठत ! मर्दितमोहमाहात्स्य ! । तुभ्यं नमस्त्रिमुवनरक्षणाक्षणिक् ! परमकारुणिक ! ॥५५२॥
 इति स्तुत्वा प्रमणान्ति तव पुरो देव ! अस्माकं का गणना । खद्योतानामिव सूरस्य दूररुद्धान्धकारस्य ? ॥५५३॥
 तथापि निजकाधिकारानुरूपं वयमपि त्रिभिः विज्ञपयामः । स्मरणमात्रनिमित्तं तव पुरतो न पुनरुपदेशः ॥५५४॥
 प्रत्रय्यां प्रतिपद्यस्व भवदुःखवनदहनज्वलनज्वालालिम् । तथा च प्रवर्तय शीघ्रमनर्थनिर्मन्थनं तीर्थम् ॥५५५॥
 तथा प्रमो ! प्रचण्डपापीण्डदेशनातिमिरुत्तिकरान्तगितम् । प्रकटय शिवमार्गं विमलज्ञानरत्नप्रदीपेन ॥५५६॥
 इति लोकात्तिकदेवोपदेशाद्दिगुणप्रवार्धितोल्लासः । सविशेषं संजातः सिद्धिवधूसंगमाशंसी ॥५५७॥
 एवं विशम्प्य गतेषु तेषु सुपार्श्वनरनाथः । वार्षिकमहादानं दातुं परिचिन्तयति यावत् ॥५५८॥

ता तत्रखणंपि चलिंयं सीहासनममलरयणंपहवयडै। सोहम्मदेवलोए सुहासणत्थस्स सक्कस्स ॥५५९॥
 तच्चलणाणंतरं अवहिणा य नाऊण जिणमणवियपं। सो सत्तट्ट, पयाइं उट्ठिय गंतूण तयभिमुहं ॥५६०॥
 थोऊण जिणं विंतिउमारद्धो जह सुपासजिणनाहो। इच्छइ दाणं दाउं आवरिसं तस्स तो मज्झ ॥५६१॥
 जुज्जइ धणसंपत्ति काउं, इय तत्रखणंपि वेसमणं। आणवइ जहा निक्खेमणदाणजोगं जिणगिहम्मि ॥५६२॥
 खिवसु पभूयं कणंगं, इय सोउं सक्कसासणं सोवि। आणवइ जंभगसुरे पट्टिच्छिउंतेवि विणएण ॥५६३॥
 जिणमंदिरम्मि वरिसंति कणयरासिं तओ य भववंपि। चच्चरचउकचउमुहमाहपुहणोसु ॥५६४॥
 अणविकिखयमुहमणिवारियं च वरवरियघोसणोपुच्चं। सव्वाण विएगत्यं पत्थणउत्ताणियकराणं ॥५६५॥
 अणुदियइं दावावइ कणयं, तस्सावि दिज्जमाणस्सा दिवसे दिवसे दिज्जइ अइलकवैहिया कणयकोडी ॥५६६॥
 अह नवपरिणयलवलीफलभरधवलए धवलिया तस्स। अणवरयकणयदाणुब्बवंपे कित्तीप्प दिसिनिवहा ॥
 तत्तो य दूरदेसा केसुवि इंतसु पग्गणगणेसुं। अन्नेसुं च हिरण्यं गहिऊण नियत्तमाणेसु ॥५६८॥
 रुंदासुवि रथ्यासु वाणारसिपुरवरीए मज्झम्मि। दुक्खेण भयइ लोओ निइयनिइलियवच्छयलो ॥५६९॥
 एत्थ तवणिज्जपुंजे एत्थ य वत्थे पवित्थरह सिग्गं। एत्थ य रयणुक्केरं मग्गणजोगं निवेसेह ॥५७०॥
 इह करितुरयरहाई ठावह विरएह एत्थ विउलाओ। भोअणसालाउ तहा आहारत्थं विदेसीणं ॥५७१॥
 एवं दाणनिमित्तं निउत्तंपुरिसाण वच्छरं जाव। अणिसं समाइसंतण किं करे हवइ उल्लावो ॥५७२॥

तावत् तत्क्षणमपि चलिंतं सिंहासनममलरत्नप्रभापकटम्। सौधर्मदेवलोके सुखासनस्थस्य शक्रस्य ॥५६९॥
 तच्चलनानन्तरमवधिना च ज्ञात्वा जिनमनोविकल्पम्। स सप्ताष्ट पदानि उत्थाय गत्वा तदभिमुखम् ॥५६०॥
 स्तुत्वा जिनं चिन्तयितुमारब्धो यथा सुपार्थजिननाथः। इच्छति दानं दातुमावर्षं तस्य ततो मम ॥५६१॥
 युज्यते धनसंपत्तिं कर्तुमिति तत्क्षणमपि वैश्रमणम्। आज्ञपयति यथा निष्क्रमणदानयोग्यं जिनगृहे ॥५६२॥
 क्षिप प्रभृतं कनकम्, इति श्रुत्वा शक्रज्ञासनं सोऽपि। आज्ञपयति नृम्भकसुरान् प्रत्येष्टुं तेऽपि विनयेन ॥५६३॥
 जिनमन्दिरे वर्षन्ति कनकराशिं ततश्च भगवानपि। चत्वरचतुष्कचतुर्मुखमहापपपमुस्तस्थानेषु ॥५६४॥
 अनवेक्षितमुखमनिवारितं च वरवरिकाशोपैणाध्वम्। सर्वेभ्यो विवेकार्थं प्रार्थनोत्तानितकरेभ्यः ॥५६५॥
 अनुदिवसं दाप्यते कनकं, तस्यापि दीयमानस्य। दिवसे दिवसे दीयतेऽष्टलक्षाधिका कनककोटिः ॥५६६॥
 अथ नवपरिणयलवलीफलभरधवलया धवालतास्तस्य। अनवरतकनकदानोद्भवया कीर्त्या दिङ्निवहा ॥५६७॥
 ततश्च दूरदेशात् केष्वप्यायत्सु मार्गणगणेषु। अन्येषु च हिरण्यं गृहीत्वा निवर्तमानेषु ॥५६८॥
 विशालांस्वपि रथ्यासु वाराणसीपुरवराया मध्ये। दुःखेन भ्रमति लोको निर्दयनिर्द्वेषितवक्षस्तलः ॥५६९॥
 अत्र तपनीयपुञ्जानत्र च वस्त्राणि प्रविस्तृणीत शीघ्रम्। अत्र च रत्नोत्करं मार्गणयोग्यं निवेशयत ॥५७०॥
 इह करितुरगरादीन् स्थापयत विरचयतात्र विपुलाः। भोजनशालास्तथाऽऽहारार्थं विदेशिनाम् ॥५७१॥
 एषं दाननिमित्तं नियुक्तपुराणां चम्पं यावत्। अनिशं समादिशतां किं कुर्वं भवन्तुल्यापः ॥५७२॥

तिन्नेव य कोडिसया अट्टासीयं च हुंति कोडीओ । असियं च संयसहस्ता सञ्चंको वड्यरुणयस्ता ॥५७३॥
 इय आवरिसं कंचणवरिसेणं तप्पिऊण भवणंपि । निम्मगणं विहेउं सदावड् मंतिणो राया ॥५७४॥
 तह तलवरसेणाहिवकोसाहिवमंडलीयसामंते । नयरीपहाणलोएण संजुए, ताण पचक्खं ॥५७५॥
 ठविउं संव्वंगंपि हु कुमारे सिरिसेहरम्मि. निपरज्जं । नीडिच्चि दंतकंति विरयंतो भणइ वयणमिणं ॥५७६॥
 तुम्हाण एस सामी देवाणुपियाणुपन्नह इयारिणं । मं सञ्चविरइग्गहणे, तेवि हु सोऊण विम्हइया ॥५७७॥
 जंपंति वज्जमइया सवणा अम्हाण नूण जे अज्ज । व्हिरत्तणं न पत्ता इमाए वयणासणीए लहुं ॥५७८॥
 इय एवमाइसकळुणवयणाणि पयंपिरा क्हकहंपि । अणुमन्नांति नरिंदं गुरुनिब्बंघेण जंपंतं ॥५७९॥
 अह सिरिसेहरराया नयणंसुनिवायमंइलियकवोलो । चलणेसु निवडिऊणं विन्नवड् कहंपि जयगुरुणो ॥५८०॥
 जडवि परिखीणमोहा तुम्भे विरैया.य सञ्चविरइए । तहवि हु निरस्वमणमहं पडिवज्जह मेज्ज पसिऊण ॥५८१॥
 तस्सुवरोहेण इमं पडिसुणइ सुपासजिणवरो तत्तो । सिरिसेहरनिवआणापवत्तिया वेत्तिंआ तुरियं ॥५८२॥
 अदेत्तुत्तरं सहस्सं सुवन्नकलसाण तुत्य आणिति । सुपसत्तयितित्यसालिलं दिव्वाओ तहोसहीओ या ॥५८३॥
 यणसारमीसचंदणपमुढाइं विलेवणाइं सुरहीणि । जिणमज्जणत्थमुवणिति तत्तय, एत्थन्तरे ताव ॥५८४॥
 वंत्तीसंपि सुरिंदा कंपियसीहासणा मुणेऊण । ओहीए परमत्थं पवरविमाणेसु आरुढा ॥५८५॥
 वियसियसैयवत्तविसाललोयणा जोव्णुण्भडविलासा । बहुदेवकोडिकोडीहि परिबुडा चारुखवथरा ॥५८६॥

त्रीण्येव च कोटिशतान्यष्टाशीतिश्च भवन्ति कोटयः । अशीतिश्च शतसहस्राणि सर्वाङ्को व्ययितकनकस्य ॥५७३॥
 इत्यावर्षं काञ्चनवर्षेण तर्पायित्वा भवनमपि । निर्माणं विधाय शब्दाययति मन्त्रिणो राजा ॥ ५७४ ॥
 तथा तलवरसेनाधिपक्रोशाधिपमण्डलिकसामन्तान् । नगरीप्रधानलोकैः संयुतान्, तेषां प्रत्यक्षम् ॥ ५७५ ॥
 स्यापयित्वा सर्वाङ्गमपि हि कुमारे श्रीशेखरे निगरान्ययम् । नीतिरिति दन्तकान्ति विरचयन्मणति वचनमिदम् ॥
 युष्माकमेव स्वामी देवानुमियाः ! अनुमन्यध्वमिदानाम् । मां सर्वविरतिग्रहणे, तेऽपि खलु ध्रुत्वा विस्मिताः ॥
 जल्पन्ति वज्रमया. श्रवणा अस्माकं नूनं येऽद्य । बाधित्वं न प्राप्ता अनेन वचनाशनिना लघु ॥५७६॥
 इत्येवमादिसकळणवचनानि मज्जलिपतारः कथं कथमपि । अनुमन्यन्ते नरेन्द्रं गुरनिर्बन्धेन जल्पन्तम् ॥५७७॥
 अय श्रीशेखरराजो नयनाश्रुनिपातमलिनितकपोल । चरणयोर्निपत्य विश्रयति कयमापे जगद्गुरुन् ॥५८०॥
 यद्यपि परिक्षीणमोहा यूयं विरताश्च सर्वविरत्याः । तथापि खलु निष्क्रमणमहं प्रतिपद्य्चं मम प्रसीद्य ॥५८१॥
 तत्स्योपरोधेनेमं प्रतिशृणोति सुपार्थमिनवरस्ततः । श्रीशेखरनृपाज्ञापवर्तिता वैत्रिकास्त्वरितम् ॥५८२॥
 अप्योत्तरं सहस्रं सुवर्णकलशानां तत्रानयन्ति । सुप्रशस्ततीर्थसलिलं दिव्यास्तथौपर्थाश्च ॥५८३॥
 यनसारमिश्रचन्दनप्रमुस्तानि विलेपनानि सुरमीणि । निममज्जनाथमुपनयन्ति तत्र, अव्रान्तरे तावत् ॥५८४॥
 द्वात्रिंशदपि सुरेन्द्राः कम्पितसिंहासना ज्ञात्वा । अवधिना परमार्थं प्रवरविमानेष्वारुढाः ॥५८५॥
 विक्रीसिनशतपत्रविशाललोचना यौवनोद्भटविलासाः । बहुदेवकोटिकोटिभिः परिवृताश्चारुखवथरा ॥५८६॥

१ म मत्तणं । २ क न वविण । ३ त ग. परिमीण । ४ क वरिया, मं परिव्या ।

पट्टपटहसंस्वकाहलमुदंगतलिमाइतूरधोसेण । वहिरियबंधा जिणवरिदपासे समल्लीणा ॥५८७॥
 जयपहुणो पयपउमं तिपयाहिणपुव्वंगं पणमिऊण । भवणंगणे निसन्ना जिणपयविन्नासमुपइत्ते ॥५८८॥
 अह अच्चुयसकेणं नियदेवा पभणिया जहा सिग्वं । निव्वत्तेह समगं निव्वखमणभिसेयसामग्गिं ॥५८९॥
 जिणवरदिवखांसमउत्ति एयमायन्निउं कयपणांमा । पवरकणयाइकलसे खीरोयजलेण पडिपुत्ते ॥५९०॥
 सुमुयंअपुप्फपटलाइं तहय अन्नं च जंपि पाउमं । सुपहाणवत्थुनिवहं अच्चुयसकस्स उवर्णति ॥५९१॥
 तत्तो अच्चुयतियसाहिवोवि देवेहि परिगओ तेहि । कणयाइमहाकुंभेहि अट्टसाहस्ससंखेहि ॥५९२॥
 दिव्वोसहिमीसेहि मंदिरमंदरद्वियं जिणवरिदं । हरिसुलसंतदेहो अहिंसिचइं गरुयभत्तीए ॥५९३॥
 एवं सुराहिवइणो सेसावि हु चंद्रमूरपज्जता । मज्जंति जिणं तो तेसु संटिणसुं सठाणम्मि ॥५९४॥
 सिरिसेहरनरनाहो विणयपरो अप्पमत्तचित्तो थ । भत्तीए दुक्कलंचलन्निम्मियमुहकोसंविन्नासो ॥५९५॥
 पुच्चुवणीएहिं तेहिं कणयाइमएहिं कलससहस्सेहिं । तित्तयजलपूरिपरिहं मज्जेइ जिणं जएक्कपहुं ॥५९६॥
 एवं च वट्टमाणे जिणवरमज्जणमहसवे तत्थ । केवि सुरिदा चालित्ति उभयपक्खेसु सियचमरे ॥५९७॥
 केवि हु धवलिमनिज्जियसियसयवत्ताइं आयवत्ताइं । धारित्ति ठवंति पुरो अखंपणं दण्णं केवि ॥५९८॥
 उप्पाठेत्ति थ दञ्जंतअगुरुवणसारधूवधूमेण । अंधारियदिसिवलयं वरधूवकडच्चुयं केवि ॥५९९॥
 पणवन्नकुसुममालाउ परिमलामिलियभसलमालाओ । केवि पंयरंति अन्ने य पज्जुवासित्ति भयवंतं ॥६००॥
 अह निव्वत्ते मज्जणमहम्मि सिरिसेहरेण नरवइणा । सीहासणमन्नपरं ठाविंयमह उत्तराभिमुहं ॥६०१॥

पट्टपटहसंस्वकाहलमुदंगतलिमादितूरधोपेण । वहिरितत्रसाण्डा जिणवरेन्द्रपार्वं समालीनाः ॥५८७॥
 जगत्प्रभोः पादौत्रिप्रदक्षिणापूर्वकं प्रणम्य । भवनाङ्गणे, निपण्णा जिणपादाविन्वासमुपविवे ॥५८८॥
 अयाच्च्युतशक्रेण निजदेवाः प्रभणिता यथा शीघ्रम् । निर्वर्तयत समग्रां निष्कमणाभियेकसामग्रीम् ॥५८९॥
 जिणवरदीप्तासमय इत्येवमाकर्ण्य कृतप्रणामाः । प्रवरकनकादिकलशान् खीरोदजलेन परिपूर्यान् ॥५९०॥
 सुमुगण्वपुष्पपटलानि तथान्यं च यदपि प्रायोग्यम् । सुप्रधानवस्तुनिवहमन्चुतशकमुपनयन्ति ॥५९१॥
 ततोऽच्युतत्रिदशविधोऽपि देवैः परिगतस्तैः । कनकादिमहाकुम्भैरष्टमहसंख्यैः ॥५९२॥
 दिव्यौषधिमिश्रैर्मन्दिरमन्दरस्थितं जिणवरेन्द्रम् । हर्षोल्लसद्देहोऽभिपिद्यन्ति गुरुमक्त्या ॥५९३॥
 एवं सुराधिपतयः शेषा अपि हि चन्द्रसूरपर्यन्ताः । मज्जयन्ति जिनं ततस्तेषु संस्थितेषु स्वस्थाने ॥५९४॥
 श्रीशेखरनरनाथो विनयपरोऽप्रमत्तचित्तश्च । भरत्या दुक्कलाञ्जलिर्मित्तमुलकोशविन्यासः ॥५९५॥
 पूर्योर्नर्तितस्तैः कनकादिभयैः कलशसहस्रैः । तीर्थजलपूरितैर्मज्जयन्ति जिनं जगदेकप्रभुम् ॥५९६॥
 एवं च वर्तमाने जिनारमज्जनमहोत्सवे तत्र । केऽपि सुरेन्द्राध्यालयन्त्युभयपशयोः सितत्रामान् ॥५९७॥
 केऽपि हि धवलिमनिजितमित्तशतपत्राण्यत्पत्राणि । धारयन्ति स्थापयन्ति पुरोऽगलं दर्पणं केऽपि ॥५९८॥
 उत्पादयन्ति च दक्षमानागुरुवनमारभूरभूमेन । अन्वहारितदिग्बलयं वरधूपदर्वां केऽपि ॥५९९॥
 पञ्चवर्गकुसुममालाः परिमलामिलितभंगमालाः । केऽपि प्रकुर्यन्त्यन्ये च पशुपामने भगवन्तम् ॥६००॥

तन्व त्रियं च जिणिं पृथिविजुणं सेयपीयकलसेहिं । पुष्वाभिमुहं सीहामणम्मि निसियावए ततो ॥६०२॥
 तन्वद्वियस्स सुच्चालगंधुकांसाइलहियंगस्स । गोसीसमुरहिचंदणचच्चियदेहस्स देवस्स ॥६०३॥
 परिहियफलिहुज्जलदेवदूसुयलस्स वच्छदेसम्मि । योलेतविमलनिच्चलनवमुत्ताहलकल्लवस्स ॥६०४॥
 मणिमंडियकुंडलजुअलकिरणकच्चुरियगंडभायस्स । रयणमयमउडमंडियमुंदस्स सुपामनाहस्स ॥६०५॥
 नमिजुण चलणजुयलं पुणोविधरणियलनिहियसिरकमला । आसीसाहिं थुणिं सुरासुरिदा समारदा ॥
 कइं विय ?

विजयसु कुत्तियसत्थं दल्लु पहाभोइमुल्लमाहप्यं । उच्छिंदंसु मिच्छत्तं मुत्तिवहं पपइसु जणाणं ॥६०७॥
 पालसु सुसमणधम्मं सयलंतरसत्तुमिन्ननिम्महणं । कुणसु जयस्सविअजयं ररुपियं जयसु ते नाहं ॥६०८॥
 इय थोउं भुवणगुरुं हरिमियडियएहिं सव्वसकैहिं । समुरासुरमणुएहिं पुसुओ य पयट्टियं न्हं ॥६०९॥
 एत्थंतरम्मि भाविरनियपिउगुरुविरहगिदूमियमणेण । सिरिसंहरेण भणिया नियपुरिसा भो जहा मिग्घं ॥
 तिजयपहुणो निमित्तं चंदणरमलिहियसत्तियपसत्थं । मुअनिवैसियमणिमयसपायवीहामणसणाहं ॥६११॥
 रंगंतविविहचिचं मणोरमानामियं महामिवियं । निव्वच्चहत्ति तेवि हु सोऊणं सामिणो वपणं ॥६१२॥
 निव्वत्तंति तहच्चिय सव्वं इत्थंतरम्मि सक्केण । हरिसुल्लसंतहियएण नियसुरा एवमाणत्ता ॥६१३॥
 भो भो महग्गमणिसंठंभंडियं मुक्कसुत्तिओचूलं । तुल्लं मणोरमाए सहस्सरवाहिणिं सिवियं ॥६१४॥

व्य निवृत्ते भजजनमहे श्रीशेखरेण नरपतिना । सिंहासनमन्यतरत् स्थायितमथोत्तराभिमुखम् ॥६०१॥
 तत्र स्थितं च जिनेन्द्रं स्नपयित्वा श्रेतपीतकंलशैः । पूर्वाभिमुखे सिंहासने निपादयति ततः ॥६०२॥
 तत्र स्थितस्य मुकुमालगन्धकापायिरुसिताङ्गस्य । गोशीर्षमुरभिचन्दनचर्चितदेहस्य देवस्य ॥६०३॥
 परिहितःफटिकोज्ज्वलदेवदूष्ययुगलस्य वक्षोदेशे । घूर्णमानविभूलनिश्चलनवमुक्ताफलकलापस्य ॥६०४॥
 मणिमण्डितकुण्डल्युगलकिरणकर्तुरितगण्डभायस्य । रत्नमयसुकुटमण्डितमूर्ध्नः सुपार्श्वनाथस्य ॥६०५॥
 नत्वा चरणयुगलं पुनरपि धर्णालनिहितशिरःकमलाः । आशीर्षिः स्तोतुं सुरासुरेन्द्राः समारुन्धाः ॥६०६॥
 कथमिव ?

विजयसु कुत्तियसत्थं दल्लु पहाभोइमुल्लमाहप्यं । उच्छिन्दंसु मिच्छत्तं मुत्तिपथं प्रकटय जनानाम् ॥६०७॥
 पालसु सुअमणधम्मं सकलान्तराजुसैन्यनिर्मन्थनम् । कुरुव्व जगतोऽप्यजय्यं रतिप्रियं जय त्वं नाथ ! ॥६०८॥
 इति स्तुत्वा सुवनगुरुं हर्षितहृदयैः सर्वशकैः । समुरासुरमजुजैः पुरतश्च प्रवर्तितं नाट्यम् ॥६०९॥
 अत्रान्तरे भाविनिजपित्तुगुरुसिरहाग्निद्रावितमनसा । श्रीशेखरेण मणिता निजपुराया भो यथा शीघ्रम् ॥६१०॥
 त्रिजगत्प्रमोर्निमित्तं चन्दनरसलिखितस्वस्तिकप्रशस्तम् । मध्यनिवेशितमणिमयसपायवीहामणसनाथम् ॥६११॥
 रत्नद्विविधचिह्नां मनोरमानामिकां महाशिषिकाम् । निर्वर्तयेतेति तेऽपि हि श्रुत्वा स्वामिनो वचनम् ॥६१२॥
 निर्वर्तयन्ति तथैव सर्वमान्तरे शक्रेण । हर्षलसद्भुदयेन निजसुरा एवमाज्ञताः ॥६१३॥
 भो भो महार्चमणिगण्डमण्डितां मुक्ताशुकचवचूळाम् । तुन्यां मनोरमया सहस्रनरवाहिनीं शिषिकाम् ॥६१४॥

रङ्गं खिवह लहुं मञ्जमि मणोरमाए सिवियाए । तेवि हु सकाएसं तहचि कुव्वंति संतुट्टा ॥६१५॥
 अह सिरिसुपासनाहो सयलालंकारलंकिर्यंसरीरो । कयलट्टतवोकम्मो तियसाद्धिर्वर्हि विन्नतो ॥६१६॥
 उट्टेऊणं सीहासणाओ तमणुणयाहिणीकाउं । आरुहइ महासिवियं मणोरमं तीए मञ्जमि ॥६१७॥
 पुव्वाभिमुहे मणिरयणमइयसीहासणमि उवविट्टो । ततोवि अम्मथाईविवामपासं निसण्णा से ॥६१८॥
 कुलमयहरियावि तहा सुइभूया गहियपवरनेवत्था । गहिऊण साडयं हंसलक्खणं दाहिणे पासे ॥६१९॥
 भदासणे निसन्ना तहा य सामिस्स पच्छिमदिसाए । वरतरुणी सियच्छत्तं धरमाणी दाइअन्निका ॥६२०॥
 तह चलिरचवलचामरजुयलं गहिऊण दोसु पासेसुं । वरवारसुन्दरीओ हवंति सिंगारपवराओ ॥६२१॥
 उत्तरपुरत्थियममि भागमि विलासिणी हवइ अन्ना । गहिऊणं थियारं सुरकरिकरनालगागारं ॥६२२॥
 एवं दाहिणोपरत्थियममि भागमि सुंदरी एगा । गहिऊण तालविटं करकमले दाइ हरिसेण ॥६२३॥
 तह पिट्टओ य वेरुलियमइयदंडाई आयवत्ताइं । धारिति सुरिदा सरयपुन्नचंदप्पगासाइं ॥६२४॥
 तह दोसुवि पासेसुं सिवियाए ठिया सिएहिं चपूरेहिं । सोहम्मीसाणिदा वीयंति सुपासजिणयंदां ॥६२५॥
 एत्यंतरमि नियसियसियवत्या समवया पवररूवा । निरुवहयंगा वलसालिणो य कयसव्वकायव्वा ॥६२६॥
 रोमंचिपदेहा सहस्ससंखा नरा महासिवियं । तं सिरिसेहरनरवरवयेणेणं उक्खिवंति लहुं ॥६२७॥
 वचंतीए तीए सोहम्मीसाणनायगा दोवि । दाहिणउत्तरवाहुं गिण्हंति गुरुप्यमोएण ॥६२८॥
 सिवियाए दाहिणुत्तरहिट्टिमवाहाओ दोवि असुरिदा । चमरवल्लिनामथेया हरिसेण समुव्वहंति तओ ॥६२९॥

रचयित्वा क्षिपत लघु मध्ये मनोरमायाः शिविकायाः । तेऽपि खलुशक्रादेशं तथेति कुर्वन्ति संतुष्टाः ॥६१५॥
 अथ श्रीसुपासनायः सकलालंकारलंकृतशरीरः । कृतपष्ठतपःकर्मा त्रिदशाधिपतिभिर्विज्ञतः ॥६१६॥
 उत्थाय सिंहासनात् तामनुप्रदक्षिणीकृत्य । आरोहति महाशिविकां मनोरमां तस्या मध्ये ॥६१७॥
 पूर्वाभिमुखे माणिरत्नमयसिंहासन उपविष्टः । ततोऽप्यन्वावाच्यपि वामपार्श्वे निषण्णा तस्य ॥६१८॥
 कुलमहचरापि तथा शुचिभूता गृहोत्तपवरनेपथ्या । गृहीत्वा शाटकं हंसलक्षणं दक्षिणे पार्श्वे ॥६१९॥
 मद्रासने निषण्णा तथा च स्वामिनः पश्चिमदिशि । वरतरुणी सितच्छत्रं धरमाणा तिष्ठत्यर्न्वका ॥६२०॥
 तथा चलनशीलचवलचामरजुयलं गृहीत्वा द्वयोः पार्श्वयोः । वरवारसुन्दर्यो भवन्ति शृङ्गारप्रवराः ॥६२१॥
 उत्तरपौरस्थे भागे विलासिनी भवत्यन्या । गृहीत्वा भृङ्गारं सुरकरिकरनालकाकारम् ॥६२२॥
 एवं दक्षिणपौरस्थे भागे सुन्दर्येका । गृहीत्वा तालवृन्तं करकमले तिष्ठति ह्येणेण ॥६२३॥
 तथा पृष्ठतश्च वैदूर्यमयदण्डान्यातपत्राणि । धारयन्ति सुरेन्द्राः शरत्पूर्णचन्द्रप्रकाशानि ॥६२४॥
 तथा द्वेयोरपि पार्श्वयोः शिविकायाः स्थिताः स्मितेधामरैः । सौवर्मेशानेन्द्रौ वीजयतः सुपासजिनचन्द्रम् ॥६२५॥
 अत्रान्तरे निरसितसितवस्त्राः समवयसः पवररूपाः । निरुपहृताङ्गा बलशालिनश्च कृतसर्षकतन्व्याः ॥६२६॥
 रोमाघ्राधितदेहाः सहस्रसंख्या नरा महाशिविकाम् । तां श्रीशैरनरवरवचनेनोत्क्षिपन्ति लघु ॥६२७॥
 मजन्त्यास्तस्याः सौवर्मेशाननायकौ द्वावपि । दक्षिणोत्तरवाहुं गृहीतो गुरुप्यमोदेन ॥६२८॥

भंवणवद्वाणमंतरजोइसवेमाणिया सुरसमूहा । अवसेसावि ह्रु सिवियं जहारिदं उविखवित्ति तहा ॥६३०॥
किं बहुणा ?

पुत्रं उविखत्ता नरवरोहिं पुलऊससंतगतेहिं । पच्छा वहंति सिवियं अमुरिंदमुरिंदनागिदा ॥६३१॥
भवणाओ नीहरंते जिणम्मि चाउच्चिदेहिं देवेहिं । इतेहिंय जंतेहिय कहमिव उब्भासियं गयणं ॥६३२॥
सिद्धत्थचूयचंपयकेसरकणियारकुलवगवणं । कुसुमभरोहिंव सोइइ नहंगणं तियसविदेहिं ॥६३३॥
वरपट्टहमेरिसल्लरिदुंदुहिंसखाइतूरनिग्योसो । धरणियले गयणयले पयट्टिओ मणुयदेवेहिं ॥६३४॥
एवं च वच्चमाणस्स तिजयवंधुस्स आशुपुच्चीए । सत्तियपमुद्दा अट्टवि मंगलगा पट्टिया पुरओ ॥६३५॥
तत्तो संपुन्नकलसा भिगारां तह य वेजयंतीओ । तह दिव्वमायवत्तं पलंबकोरिंटमाल्लिं ॥६३६॥
सीहासणं च निम्मलमणिमययपीठसंजुयं विउलं । संचलियं तह पुरओ नैरधरियं पाउयाजुयलं ॥६३७॥
रविरहतुरयसमाणं चामीयरमयखलीणजुत्ताणं । नरखित्ताणं पट्टियमट्टसयं जच्चतुरयाणं ॥६३८॥
तह य पगिद्धाणं पुरो अट्टसयं कुंजराणा मत्ताणं । आरोहपउत्ताणं सत्तंगपट्टियाणं च ॥६३९॥
जुत्तिपनुरंगमाणं रहाण करकलियाजउहाणं च । सुहडाणं अट्टसयं पत्तेयं पट्टियं तत्तो ॥६४०॥
रहगयंहयअणियाइं पुरओ संपट्टियाइं वेणेण । तह पायत्ताणीयं अमुणियसंखं असंखवलं ॥६४१॥
तयणंतरं चं गरुपत्तणेण गैयणं पि परिमिणंतेव्व । सुरपाणिपरिग्गाहिओ माहिंदसओ अइविलोले ॥६४२॥

शिविकाया दक्षिणोत्तराषस्तुनवाद् द्वावप्यसुरेन्द्रौ । चमरवलिनामधेवौ हर्षेण समुद्रहतस्ततः ॥६२९॥
भवनपतिवानव्यन्तर्ह्यतिपैवैमानिकाः सुरसमूहाः । अवशेषा अपि हि शिविकां यथाहमुत्तिपन्ति तय्या ॥६३०॥
किं बहुना ?

पूर्वमुत्तिष्ठा नरवरेः पुलकोच्छ्रसद्गत्रैः । पश्चाद् वहन्ति शिविकामसुरेन्द्रसुरेन्द्रनागेन्द्राः ॥६३१॥
भवनाद् निःसरति जिने चतुर्विधैर्देवैः । आयद्विश्च याद्विश्च कषाम्बुवोद्भासितं गगनम् ॥६३२॥
सिद्धार्थचूतचम्पककेशरकर्णिकारकुलवकवनमिव । कुसुमभरोरिव शोभते नमोऽङ्गणं त्रिदशवृन्दैः ॥६३३॥
वरपट्टहमेरीमल्लरीदुन्दुभिश्चादितूरनिर्घोषः । धरणीतले गगनतले प्रवर्तितो मनुजदेवैः ॥६३४॥
एवं च व्रजतस्त्रिजगद्भवोरानुपूर्व्यां । स्वस्तिकप्रमुखान्यद्यापि मङ्गलकानि प्रस्थितानि प्ररुतः ॥६३५॥
तद्गः संपूर्णकलशा भृङ्गारास्तया च वैजयन्त्या । तथा दिव्यमातपत्रं प्रलम्बकुरण्टमालावत् ॥६३६॥
सिंहासनं च निर्मलमणिमयपुद्गीठसंयुतं विष्टलम् । संचलितं तथा प्ररुतो नरघृतं पादुकायुगलम् ॥६३७॥
रविरथतुरगसमानां चामीकरमयखलीनयुक्तानाम् । नरसिंघानां प्रस्थितमट्टशतं जात्यतुरगणाम् ॥६३८॥
तथा च प्ररुट्टानां प्ररोऽट्टशतं कुंजराणां मत्तानाम् । आरोहप्रयुक्तानां सप्ताङ्गप्रतिष्ठितानां च ॥६३९॥
यौत्रिकतुरङ्गमाणं रथानां करकलितायुधानां च । सुमट्टानामट्टशतं प्रत्येकं प्रस्थितं ततः ॥६४०॥
रथगजहयानीकानि प्ररुतः संप्रस्थितानि वेणेन । तथा पादातानीकमज्ञातसंख्यमसंख्यबलम् ॥६४१॥

ततो य दंडिणो मुंडिणो य हासंकरा य खिडुकरा । गायंता वायंता नचंता तह पसंसंता ॥६४३॥
 जय-जयवं कुणंता पयडंता मंगलीयसहसाइ । जिणगुणगणं धुणंता सब्बेवि-हु पट्टिया तुरियं ॥६४४॥
 सेणावडंमंतिमहंतखचिणो सिट्टिणो य सत्याहा । संपट्टिया य पुरओ नियनियजाणोसु आरूढा ॥६४५॥
 सिरिसेहरनरनाहो सुइभूओ गंधर्षिसिधुरारूढो । धुवंतधवलचमरो जिणवरमणुगंतुमारूढो ॥६४६॥
 एवं सुरनरनियराणुगम्पमाणो सुपासजिणनाहो । धणुसयंदुगतणुमाणो समाणचउरंसंठाणो ॥६४७॥
 अंचिज्जंतो पमह्लविसालनयणुप्पलेहि रमणीहि । आणंदनिभरं विवुहविंदगिज्जंतजयसदो ॥६४८॥
 परिचत्तपाणभोयणपासायारूढपिच्छिरजणोहि । मुचंतकुसुमवरिसो धुवंतो वंदिवंदेहि ॥६४९॥
 नूणं-एस असारो संसारो एरिसोहि जं चत्तो । इय चित्ते जणयतो ससुरासुरमणुपनाहाणं ॥६५०॥
 सलहज्जंतो मंगलमुहलार्हि गलंतअंसुधारहि । वारविलयावलीहि अत्ताणं सोयमाणीहि ॥६५१॥
 एगत्तो सिरिसेहरपमुहोहि खचिपहि आवरिओ । अन्नत्तो सोमाभिहपमुहंतैउरपुरंधीहि ॥६५२॥
 पत्तो सुपासनाहो सहसंबवणाभिहाणमुज्जाणं । कयसइं पिव उच्छलियंकोइलाकोमलरवेहि ॥६५३॥
 नचंतं पिव पवणंदोलिरकंकेलिपल्लवकरेहि । गायंतं पिव बहुविहविहंगकुलतुमुलसदेहि ॥६५४॥
 पणमंतं पिव मिउपवणनमिरतरुसिहरउत्तमंगेहि । हासं पिव पयडंतं विपसियकुसुमट्टहासोहि ॥६५५॥
 सवियासकुसुमवियलियमयरंदाणंदअंसुविदूहि । उक्खित्तवहलधूयं व परिमलुम्मोसपवणेहि ॥६५६॥

तदनन्तरं च गुरुत्वेन गगनमपि परिमिमाण इव । सुरपाणिपरिगृहीतो माहेन्द्रध्वजोऽतिविलोः ॥६४२॥
 ततश्च षण्डिनो गुण्डिनश्च हास्यकराश्च खिडुकराः । गायन्तो वादयन्तो नृत्यन्तस्तथा प्रशंसन्तः ॥६४३॥
 जयजयरवं कुर्वन्तः प्रकटयन्तो मङ्गलिकसहस्राणि । जिनगुणगणं स्तुवन्तः सर्वेऽपि खलु प्रस्थितास्तन्वरितम् ॥
 सेनापतिमन्त्रिमहासत्रियाः श्रेष्ठिनश्च सार्यवाहाः । संप्रस्थिताश्च पुरतो निजनिजयानेप्वारूढाः ॥६४५॥
 श्रीशेखरनरनाथः शुचिमतो गन्धसिन्धुरारूढः । धृयमानधवलचामरो जिनवरमणुगन्तुमारूढः ॥६४६॥
 एवं सुरनरनिकराणुगन्धमानः सुपाधजिननाथः । धनुःशतद्विक्रतनुमानः समानचतुरत्तसंस्थानः ॥६४७॥
 अर्च्यमानः पद्मलविशालनयनोत्पले रमणीभिः । आनन्दनिभरं विवुधवृन्दगीयमानजयशब्दः ॥६४८॥
 परित्यक्तपाणभोजनप्रासादारूढद्रष्टृजनैः । मुच्यमानकुसुमवर्षः स्तूयमानो बन्दिवृन्दैः ॥६४९॥
 नूनमेवोऽसारः संसार ईदृशैर्यत् त्यक्तः । इति चित्ते ज्ञनयन् ससुरासुरमनुजनाथानाम् ॥६५०॥
 श्लाघ्यमानो मङ्गलमुत्तराभिर्गच्छद्भ्रुधाराभिः । वारवानितावलीभिरात्मानं शोनयन्सोभिः ॥६५१॥
 एकतः श्रीशेखरममुंसेः क्षत्रियैरायुतः । अन्यतः सोमाधिपप्रमुखान्तःपुरपुरन्धीभिः ॥६५२॥
 श्रासः सुपाधनाथः सहस्राग्रगणाभिधानमुचानम् । कृतशब्दमिवोच्छलितकौंकिलाकोमलरवैः ॥६५३॥
 नृत्यदिभ पवनान्दोलनशीलकङ्क्रेलिपल्लवकरैः । गायदिब बहुविधविहंगकुलतुमुलशब्दैः ॥६५४॥
 प्रणमदिब धनुपवणनमिरतरुसिहरोत्तमाद्रेः । हास्यनिव प्रकटयद् विफसितकुसुमाट्टहासैः ॥६५५॥
 मयिकाराकुसुमविगलितमकरन्दानन्दश्रुविन्दुभिः । उत्क्षिप्तवहलधूपमिव परिमलोन्मिथ्रपवनेः ॥६५६॥

दिन्नग्रंभ मरुद्धयतरुवरनिवडंतकुसुमनियरेहि । सागपमिव पुच्छंत कलाविकेकाइपरवेहि ॥६५७॥
 तत्थ य कंकेह्लिमहातरुस मूलमि सीयलच्छाए । सुरवइकरावलंबी सिवियाए अवयरेळण ॥६५८॥
 सिद्धाण नमोत्ति भणिच्च मुपइ आहरणकुसुमवत्याइ । ताइ च तियसनाहो गहिऊण निययकरकमले ॥
 सिरिसेहरनरवइणो समप्पए तयणु गरुयहरिसेण । सेणाहिवमाइसिंडं रंभइ सुरतूरनिग्योसं ॥६६०॥
 इतो मुत्ताहलविन्भमाइं थुलंसुयाइं मुयमाणी । कुलमयहरिया गगंगयगिराए भणिंडं समारद्धा ॥६६१॥
 देव । जयत्तयनिम्मलकासवसुपवित्तगोत्तजाओ सि । सुपट्टपत्थिवामलकुलजलनिहिपारियाओ सि ॥६६२॥
 विमलोभयपक्खाए पुहईदेवीए कुच्छिभूओ सि । सारयससंक्रजोण्ढानिम्मलजसधवलियधरो सि ॥६६३॥
 अन्नियअणोवमलायन्नरुवसोहंग्गकलियदेहो सि । तातह कइवि पयट्टसुजह सिवसोववं लहुं लहसि ॥६६४॥
 इय कुलमयहरियाए वयणं सोउं सुपासजिणनाहो । उप्पाडिउमारद्धो केशकलावं समुट्टीहि ॥६६५॥
 जा ताव अंतरच्चिय वज्जेणं छिदिऊण सुरनाहो । जिणकरयलपल्लत्थियकेसभरं गरुयंभत्तीए ॥६६६॥
 ईसीसिनमियदेहो देवदुकूलंचलेणं नियएण । गिण्ढइ क्रमेण इतो निव्वत्तिए लोयकम्ममिं ॥६६७॥
 जिणवरमणुअवेउं कुडिलं कसिणं च दुज्जेणमणवं । केशकलावं खीरोयजलहिमज्जमि पक्खिवइ ॥६६८॥
 अह जेट्टमुद्धपक्खमि तेरसीएऽवरण्हसमयमिं । भयवं सुपासनाहो सयमेव समुज्जओ सहसा ॥६६९॥
 काऊण नमोकारं सिद्धाणमभिग्गहं च गिण्हेइ । सर्वं मेऽकरणिज्जं पावंति चरित्तमारुद्धो ॥६७०॥

दत्तार्धमिव मरुद्धततरुवरनिपतरकुसुमनिकरैः । स्वागतमिव पुच्छन्त कलाविकेकायितरवैः ॥६५७॥
 सत्र च कङ्केह्लिमहातरुमूले शीतलच्छाये । सुरपतिकरावलम्बी शिविकाया अवन्ती ॥६५८॥
 सिद्धेभ्यो नम इति भाणित्वा मुञ्चत्याभरणकुसुमवस्त्राणि । तानि च त्रिदशनाथो गृहीत्वा निजकरकमले ॥६५९॥
 श्रीशेखरनरपतेः समर्पयति तदनु गुरुहोषेण । सेनाधिपमादिश्य स्पन्धि सुरतूरनिर्घोषम् ॥६६०॥
 इतो मुक्ताफलविभ्रमाणि स्थूलांशुकानि मुञ्चन्ती । कुलमहत्तरा गद्रदगिरा भणितुं समारब्धा ॥६६१॥
 देव । जगत्त्रयनिर्मलकाश्यपसुपवित्रगोत्रजातोऽसि । सुप्रतिष्ठाधिवामलकुलजलनिधिपारिजातोऽसि ॥६६२॥
 विमलोभयपक्षायाः शिविवादिन्याः कुसिभूतोऽसि । शारदशशाङ्कज्योत्स्नानिर्मलयशोधवलितधरोऽसि ॥६६३॥
 अफित्तपुष्पमलण्यपुष्पसौम्यपुष्पजितदेहोऽसि । जम्पाजम्पा क्रमसिपुष्पतस्य यथा शिरसौएत्वं लघु लसते ॥६६४॥
 इति कुलमहत्तराया वचनं श्रुत्वा सुपार्थजिननाथः । उत्पाटयितुमारब्धः केशकलापं स्वमुष्टिभ्याम् ॥६६५॥
 यावन् तावदन्तरेव वज्रेण च्छित्त्वा सुरनाथः । जिनकरतलपर्यस्तकेन्द्राभरं गुरुभक्त्या ॥६६६॥
 ईपद्मीपद्ममितेदेहो देवदुकूलाञ्चलेन निजकेन । गृह्णाति क्रमेणतो निर्वातिते लोचकर्मणि ॥६६७॥
 जिनवरमनुज्ञाप्य कुटिलं कृष्णं च दुर्जनमन इव । केशकलापं क्षीरोदजलधिमध्ये प्रसिपति ॥६६८॥
 अथ ज्येष्ठशुद्धपक्षे त्रयोदश्यामपराहसमये । भगवान् सुपार्थनाथः स्वयमेव समुद्यतः सहसा ॥६६९॥
 कृत्वा नमस्कारं सिद्धेभ्योऽभिग्रहं च गृह्णाति । सर्वं मेऽकरणीयं पापमिति चारित्रमारुद्धः ॥६७०॥
 अत्रान्तरे देवेन्द्रयुन्दनरत्नचक्रकिन्नरगणेन । अम्बरतलस्थितेन भूमिस्थितेन च जिनेन्द्रस्य ॥६७१॥

एत्यंतरम्मि देविद्विदन्तरखयरकिन्नरगणेण । अंतरतलद्विणं भूमिद्विणं य जिणिदस्स ॥६७१॥
उवरि विमुक्को सुहगंधलुद्धभसलावलीविलुप्यतो । सुहगंधवासचुन्नो पिंगलियसपग्गयणयलो ॥६७२॥
पहयाओ देवदुन्दुहिदकहुडुकासुइंगतलिमाओ । तह बहिरियबंधो उच्छलिओ जयजयारावो ॥६७३॥
इचो सवाहिरंतरपरिग्गहे जिणवरेण परिचत्ते । खिन्नइवरदेवदूस वामंसतले तियसनाहो ॥६७४॥
अह अट्टारससीलंगसहस्सभारे जिणेण उक्खित्ते । साहिज्जं पिव काउं मणपज्जवनाणमुप्पन्नं ॥६७५॥
एत्यंतरम्मि सामंतंमंतिमंडलियपउरलोएहिं । मिचेहिं य समकालं सहस्ससंखेहिं नमिऊण ॥६७६॥
भणियमिणं जयपुंगव ! जह इहलोयम्मि तुह पसाएण । असरिससुहमणुमुत्तं अम्हेहिं एत्तिचं कालं ॥६७७॥
तह पट्टु ! परलोयम्मिचि तुह पयसेवाए सासयं मुक्कवं । इच्छामो अणुमुत्तुं इय भणिजंतेहिं धीरेहिं ॥६७८॥
संविग्गमाणसोहिं पंचहिं मुट्ठीहिं कुंतलकलावा । उल्लुंघिया सयं चिय सव्वेहिवि चत्तमोहेहिं ॥६७९॥
अह देवयाए ताणं लिगाइं समप्पियाइं सव्वेसिं । देवेहिं तप्पसंसाहिं बहिरियं सयलदिसिवलयं ॥६८०॥
अह सिरिसेहराया अमंदआणंदंगगयगिराए । विम्हइयमणो ताणं अभिमुहमेयं पयंपेइ ॥६८१॥
भो भो महाणुभावा किच्चीए धवलियं तिहुयणंपि । तह भवभमणदुहाणं तुम्भेहिं जलंजली दिन्नो ॥६८२॥
तह दुल्लंघं भयणस्स सासणं लेघियं च हेलाए । तुम्भेहिं मुत्तिकंताकडक्खपत्तं कओ अप्पा ॥६८३॥
जेहिं दुद्धरवयमारधरणधवलेहिं सामिओ एसो । इण्हिंपि हु पडिचन्नो निकारणबंधवो भयवं ॥६८४॥
एवं काऊण थुइं विरए सिरिसेहरे निये इंदा । नमिय जिणिदं नंदीसरम्मि गंतुं गया सम्भे ॥६८५॥

उंपरि विमुक्तं शुभगन्धलुद्धभ्रमंरावलीविलुप्यमानम् । शुभगन्धवासचूर्णं विज्ञलितसमग्रगगतलम् ॥६७२॥
प्रहता देवदुन्दुभिदकाहुडुकासुदङ्गतलिमाः । तथा बधिरितन्नबाण्ड उच्छलितो जयजयारावः ॥६७३॥
इतः सवाह्याभ्यन्तरपरिग्रहे जिनवरेण परित्यक्ते । क्षिपति वरदेवदूष्यं वामांशतले त्रिदशनाथः ॥६७४॥
अथाष्टादशशीलाङ्गसहस्रभारे जिनेनोक्षिते । साहाय्यमिव कर्तुं मनःपर्यवज्ञानमुत्पन्नम् ॥६७५॥
अत्रान्तरे सामन्तमन्त्रिमण्डलिकपौरलोकैः । मित्रैश्च समकालं सहसूसंख्यैर्नत्वा ॥६७६॥
भणितैर्मिदं जगत्पुत्रव ! यथेहलोके तव प्रसंदिने । असदृशसुखमनुमुक्तमस्माभिरैतावन्तं कालम् ॥६७७॥
तथा प्रभो ! परलोकेऽपि तव पादसेवाया शश्वतं सौख्यम् । इच्छामोऽनुभोक्तुमिति भणित्वा तैर्वीरैः ॥६७८॥
संविग्गमानसैः पद्यभिर्मुष्टिभिः कुन्तलकलापाः । उल्लुङ्घिताः स्वयमेव संवैरपि त्यक्तमोहैः ॥६७९॥
अथ देवतया तेभ्यो लिङ्गानि समर्पितानि सर्वेभ्यः । देवैस्तत्प्रशंसाभिर्वधिरितं सकलदिग्बलयम् ॥६८०॥
अथ श्रीशेखरराजोऽम्बन्धानन्दगद्गदगिरा । विस्मितमनास्तेषामभिमुखमेवं प्रजल्पति ॥६८१॥
भो भो महानुभावाः ! कीर्यां धवलितं त्रिमुवनमपि । तथा भवभ्रमणदुःखानां युष्माभिर्जलाज्जलिर्द्वचः ॥६८२॥
तथा दुर्लभं मदनस्य शासनं लाप्सितं च हेलया । युष्माभिर्मुक्तिकान्ताकटाक्षपात्रं कृत आत्मा ॥६८३॥
यैर्दुर्धनमारधरणधवलेः स्वाम्येव । इदानीमपि खलु प्रतिपन्नो निष्कारणचान्धवो भगवान् ॥६८४॥
एवं श्रुत्वा स्तुतिं विरते श्रीशंकरे नृप इन्द्राः । जत्वा जिनेन्द्रं नन्दीधरे गत्वा गताः स्वयं ॥६८५॥

सिरिसेहरोवि राया सहिओ जणणीए नमिवि भत्तीए । तित्येसरस्स चलणे ताणं च समुट्ठिं सहसा ॥६८६॥
 पुज्जो सुरासुराणं मज्झ पिया इय पमोयसंजुत्तो । चइऊण रज्जरट्ठे ठिओ अरत्ते इयससोओ ॥६८७॥
 नियनयरीए पविट्ठो दूसहपियविरहसोयसंतत्तं । संठावइ कहकहवि हु देविं सोमाभिहं तत्य ॥६८८॥
 इय जम्मणनिक्खमणाभिहाणकल्लाणकहणपडिबद्धो । जिणवरमुपासचरिए समत्थिओ दुइयपत्यावो ॥६८९॥

श्रीशैलरोजपि राजा सहितो जनन्या नत्वा भक्त्या । तीर्थेश्वरस्य चरणौ तेषां च समुत्थितः सहसा ॥६८६॥
 पूज्यः सुरासुराणां मम पितेति प्रमोदसंयुक्तः । त्यक्त्वा राज्यराष्ट्रे स्थितोऽरण्य इति सशोकः ॥६८७॥
 निजनगर्यां प्रविष्टो दुःसहप्रियविरहशोकसंतप्तम् । संस्थापयति कथंकथमपि हि देवीं सोमाभिधां तत्र ॥६८८॥
 इति जन्मनिष्क्रमणाभिधानकल्याणकथनप्रतिबद्धः । जिनवरमुपार्थचरिते समर्थितो द्वितीयपस्तावः ॥६८९॥

अहं सिरिसुपासनाहो चउनाणी सव्वसत्तहियनिरओ । काउस्मग्गम्मि ठिओ निक्कपो मेरुसिहरं व ॥१॥
 तं तत्थ गमइं टियहं पसंतमुणिमंडलेण परियरिओः । जणयंतो आणंद भयियचओराण जिणचंदो ॥२॥
 अहं दुइयदिणे भयवं मयभिभलतियससिंधुरगईए । पारणागत्यं पत्तो पाडलिसंडम्मि नयरम्मि ॥३॥
 तत्थ य महुरयवित्ति अणुसरमाणो महिंदगेहम्मि । संपत्तो सोवि तओ हरिसभरुद्धसियरोमंचो ॥४॥
 जिणनाहंस्साभिमुहं वच्चइं निययासणाओ व्हेउं । नमिउं च निरवमाणंदगगयं भणिउमारद्धो ॥५॥
 केहिपि अज्ज चिरसंचिएहिं फलियमहं तवविसेसेहिं । कप्पतरुहिवं नूणं सइमहुरपचेलिमफलेहिं ॥६॥
 जेणेयं महं भवणं सुरविसरनमंसणिज्जमज्जेव । जायं जिण ! तुहपयवत्तमपंतिविच्छित्तिरमणीयं ॥७॥
 ते तिहुयणसिरिसिं गारभायणं जे जिणिंदमुहकमले । विष्कारियनयणउडा पियति लायन्नमयरंदं ॥८॥
 किंत्ति कुणेइं उवणेइं संपयं पडिहणेइं मलपडलं । देव ! दुहावि अमोहं साहइं तुहं दंसणं किं नो ? ॥९॥
 भुवणयलासासरं तुहं पट्टु ! इणमो अंचितियागमणं । चत्तणसमयवुट्टीए संनिहं हरइं संतावं ॥१०॥
 पेम्भंति परमजोईसरावि जं ज्ञाणचक्रुणा कहवि । सो परमप्पसरुवो तुमं गओ दिट्ठिसियम्मि ॥११॥
 अहिभोगे विय भोगे निहणं वणं मलं वमलंपि । पन्नंता भवविमुहा भवारिसा कस्स इति गिहं ॥१२॥
 इय थोऊण सहरिस बहुमाणपरो भणइं नियं गिहिणि । कल्लाणार्णं पणइणि ! एगच्चियं भायणं तं सि ॥
 जीए जएकनाहो सपत्तं दाणपत्तमेस तए । जिणनाहो सचराचरजंणुणमरुत्तिमो वंधू ॥१४॥
 तो पारणयं काराविसुण एयं विसुद्धदब्बेण । गहिरंपि भवसमुदं गोपयमित्तं वंघेसु ॥१५॥

अथ श्रीसुपार्थनाथश्चतुर्जनि सर्वसत्त्वहितनिरत । कायोत्सर्गे स्थितो निष्कम्पो मेरुशिखरमिव ॥१॥
 त तत्र गमयति दिवस प्रशान्तमुनिमण्डलेन परिकरित । जनयन्नानन्दं भविकचक्रोराणां जिनचन्द्र ॥२॥
 अथ द्वितीयदिने भगवान् मदमत्तप्रिदशासिन्धुरगत्या । पारणकार्यं प्राप्तं पाटलिपण्डे नगरे ॥३॥
 तत्र च मधुकरवृत्तिमनुसरन् महेंद्रगेहे । संप्राप्तं सोऽपि ततो हर्षमरोहसितरोमाद्य ॥४॥
 जिननाथस्याभिमुखं व्रजति निजज्ञासनादुत्थाय । नत्वा च निरुपमानन्दगददं भणितुमारब्ध ॥५॥
 कैरप्यथ चिरसंचिते फलितं मम तपोविशेषे । कल्पतरुभिरिव नूतं सदानुधुरपचेलिमफले ॥६॥
 येनेउं मम मधवं सुरविसरनमस्यं नीयमद्वैव । ज्ञातं जिन ! त्वत्पादपद्मपङ्क्तिविच्छित्तिरमणीयम् ॥७॥
 ते त्रिभुवनश्रीगृहकारमाजन ये जिनेन्द्रमुखकमले । विष्कारितायनपुटा पिवन्ति लावण्यमकरन्दम् ॥८॥
 कीर्त्तिं करोत्युपनयति सपदं प्रतिहन्ति मलपटलम् । देव ! द्विधाप्यमोघं (ह) साधयति तव दर्शनं किं नो ? ॥
 भुवनतल्लासासरं तव प्रमो ! इदमचिन्तितं गमनम् । त्यक्तं न समयवृष्ट्या नानिव हरति सतापम् ॥१०॥
 प्रेक्षन्ते परमयोगीश्वरा अपि ध्यानचक्षुषा कथमपि । स परमात्मस्वरूपस्त्व गतो दृष्टिविषये ॥११॥
 अहिभोगानिव भोगान् निघनमिव घनं मलमिव कमलमपि । मन्यमाना भवविमुक्ता भवाटशा कस्यायन्ति गृहम् ? ॥
 इति स्तुत्या सहस्रं बहुमानपरो भणति निजा गृहिणीम् । कल्याणानां प्रणयिणि ! एकैव भाजनं त्वमासि ॥१३॥
 यया जगदेनाथ मप्राप्तं दानपानमेव त्वया । जिननाथ सक्त्वाचरजन्तूनामकृत्त्रिमो बन्धु ॥१४॥

उद्धृष्टिओवि भयवं पारइ तयेव पाणितलकलित्यं । तं सुद्धं पासति नेय ल्यावि जं भणियं ॥३०॥
 परमाऽसययुयाणं ह्वंति त्रियेभरण सयकालं । जाहारा नीहारा अदिम्मा चम्मचकम्पुणं ॥३१॥
 ससावि मुणिवरिंदा सक्म्मनिम्मूलणाम्मि इज्जुत्ता । जहविहिणा जं पत्तं कुणंति पारणयमित्तोया ॥३२॥
 भयवंपि गहियवहुविह्वभिगहो निप्परिगहो धीरो । गामागरनयराऽमु विरइ समसत्तुमित्तपणो ॥३३॥
 कन्थवि निञ्चलचित्तो पडिह्वद्वअसेसरणवावारो । सुद्धञ्जाणदवेणं पाववणं दहट संयत्तंपि ॥३४॥
 कन्थवि य लंगडासणगरुडासणपमुहृटाणकरणेण । उवल्पदिर्विवसकं जणइ जणाणं पत्तात्तेवि ॥३५॥
 कत्थवि नवनीलुप्लसंदं व हिमेण इज्जमाणावि । निञ्चलतण्णं मणंपि हु नचलइ निज्जाणसरसीओ ॥३६॥
 तवहुपयवहेण अंतो वार्हि च सहस्सरपरयाणेण । ओलंयियसुयपरिहो वाटं मोहेइ देहमलं ॥३७॥
 छट्टट्टमदसमदुवाल्साऽमासइमामखमणाटं । भदमहाभट्टाई कुणमाणो उगतवक्कम्मं ॥३८॥
 वावीसपरीसहसहणपञ्चलो टल्लियमोहमाहृयो । तुडियददवियदनेहायसनिपट्टो खल्लियमयपसरो ॥३९॥
 नियपयक्कमररणं पवित्तयंतो महीयत्तं सयलं । निम्मूलं टल्लमाणो सयलंतरसत्तुसिन्नवत्तं ॥४०॥
 अत्ताणं भावित्तो मुहु मुहुं भावणाहिं सुद्धाहिं । कम्ममलेण य मल्लिणं धोयंतो पत्तमसल्लिलेणं ॥४१॥
 कल्यंतो गहिरंपि हु जाणुपमाणं भवन्नवं देवो । छउमत्थो नव मासे गमेइ परिचत्तमावज्जो ॥४२॥
 अह अन्नया य उक्कंठिउव्व देत्तेसु विहरिउं पत्तो । वाराणसीए ईसाणदिसिद्धिए सहमअं ववणे ॥४३॥

ऊर्ध्वस्थितोऽपि भगवान्पारयति तत्रैव पाणितलकलितम् । तच्छुद्धान्न परयन्ति नैव लोका अपि यद्रणितम् ॥३०॥
 परमातिशययुताना भवन्ति तीर्थवाराणा सदाकालम् । आहारा नीहारा अदृश्याश्चर्मचक्षुषाम् ॥३१॥
 शेषा अपि मुनिवरेन्द्रा मूर्धनिर्मूलन उद्युत्ता । यथाविधि यन् प्राप्त कुर्वन्ति पारणकामितश्च ॥३२॥
 भगवानपि गृहीतनहुविधाभिप्रद्यो निप्परिग्रहो धीर । ग्रामाकरनगरादिषु विहरंति समशत्रुमित्रमना ॥३३॥
 कुत्रापि निश्चलचित्त प्रतिरुद्धाशेषकरण्यापार । शुद्धध्यानदवेन पापवर्नं दहति सकलमपि ॥३४॥
 कुत्रापि च लकुटासनगण्डासनप्रसुखस्थानकरणेन । उपरुप्रतिनिम्बशङ्का जनयति जनाना प्रकाशेऽपि ॥३५॥
 कुत्रापि नवनीलोत्पलपण्डमिव हिमेन दह्यमानोऽपि । निश्चरतनुर्मनागपि सैलु न चरति निजध्यानसरसीत ॥३६॥
 तपोद्वृतवेहो नान्तर्षहिश्च सहस्रकरप्रतापेन । अवलम्बितमुखपरिपो वाद शोषयति देहमलम् ॥३७॥
 पष्ठाष्टमदशमद्वादशादिमासाधिमासक्षणगादि । मद्रामहामद्राडि कुर्वाण उग्रप कूर्म ॥३८॥
 द्वाविंशतिपरीपहसहनमन्यरो दलिनमोहमाहास्य । युटितदृश्विक्रुटस्नेहायसनिगड स्वलितमद्रप्रसर ॥३९॥
 निजपादकमलरजसा पवित्रयन् महीतल सकलम् । निर्मूल टल्यन् सकलान्तरशत्रुसेन्यवलम् ॥४०॥
 आत्मान मावयन् मुहूर्मुहुर्भावनामि शुद्धाभि । कर्ममलेन च मलिन धावन् प्रशमसल्लिलेन ॥४१॥
 कलयन् गभीरमपि हि जानुप्रमाण भवार्णव देव । छन्नस्थो नव मासान् गमयति परित्यक्तसावय ॥४२॥
 अथान्यदा चोत्कण्ठित इव देशेषु विहृत्य प्रात । वाराणस्यामीशानदिक्स्थिते सहमन्नवणे ॥४३॥

तत्र य उम्मित्तिरपदमपल्लवाणि यस्य लसाहस्त । अमरपुरस्त्वव मणहरसुमणसनि यराभिरामस्स ॥४४॥
 नरनाहस्त्वव बहुपचनिकरपरियरियभूमिभायस्स । सिरिसस्स महातरुणो मूलम्मि अवट्टिओ भयवं ॥४५॥
 तत्र य चरित्तदं सण्णाणेहिं अणुत्तरप्पभावेहिं । आलयविहारमद्वज्जवलाहवहाणेहिं ॥४६॥
 आकिंचणसच्चतिगुत्तिमुत्तिखंतपमुक्खचरिण्हिं । सम्मं सुहुं सुहुं चिय भावेमाणस्स अप्पाणं ॥४७॥
 जह्वट्टियभावावभावाणभाविद्यहियस्स करुणजलनिहिणो । सयलंपि हु जियलोयं अत्तं पलोयमाणस्स ॥४८॥
 चाहिरविवलेत्रविवज्जिण्हिं करणेहिं सह समाहीए । एगीभूयं व मणं काउं तत्तम्मि लीणस्स ॥४९॥
 गयलेवस्स नहस्सव मेहस्सव सुइरनिष्कंपस्स । पवमाणस्सव कत्यवि पडिवंथं अकुणमाणस्स ॥५०॥
 मुक्कज्जाणानलदइहसयलयणवाइकम्मगहणस्स । निव्वायथिमियजलरासिविभ्रमं निरु वट्टंतस्स ॥५१॥
 मुक्कज्जाणस्सवि चरिममेयजुयलं अपत्तपुच्चन्स । फग्गुणवइच्छट्टीए सुहे सुहुत्तम्मि पुव्वण्हे ॥५२॥
 चंदम्मि विसाहत्थे सुपासतित्येसरस्स जयपहुणो । अन्वाहयं अणंतं पडिपुत्तं तह निरावरणं ॥५३॥
 भाविस्सभूयपभवंतभावत्रालोयलोयणं विमलं । लोयालोयपयासं उप्पन्नं केवलं नाणं ॥५४॥
 एत्थंतरम्मि आसणपकंपसंबोहिओ तियसनाहो । अवहीए जाणिऊणं जिणस्स जायं जुहा नाणं ॥५५॥
 उट्टिय सत्तट्ट पए गंतुं भत्तिवरोणमियसीसो । पभणइ नमोत्थु तित्थंकरस्स भयवंसुपासस्स ॥५६॥
 आणवइ तथा सेणावइं च भो भइ ! जह लहुं गंतुं । सोहम्मसहाए तुमं अप्फालसु सासयं वंत्तं ॥५७॥
 तह तिवसुत्तो घोसह जह भरहे सत्तमस्स जिणवइणो । केवलनाणं जायंति तत्र सक्केण गंतव्वं ॥५८॥

तत्र चोन्मीलनशीलप्रथमपल्लवाणि तसकलशास्त्रस्य । अमरपुरस्येव मनोहरसुमनोविक्रामिरामस्य ॥४४॥
 नरनाथस्येव बहुप(पा)त्रनिकरपरिकरितभूमिभागस्य । शिरीषस्य महत्तरोर्मूलज्वास्थितो मगवान् ॥४५॥
 तत्र च चरित्रदर्शनज्ञानैरनुत्तरप्रभाविः । आलयविहारमार्दवाज्जवलाहवधमघानैः ॥४६॥
 आकिंचन्यसत्यत्रिगुत्तिगुत्तिज्ञान्तिप्रमुग्धचरितैः । सम्यग् सुहुर्मुहुरेव भावयत आत्मानम् ॥४७॥
 यथावस्थितमावभावनाभावितहृदयस्य करुणाजलनिधेः । सकलमपि लीवलोकमात्मानमिव प्रत्येकमानस्य ॥४८॥
 बाष्पवितेपविधर्मितैः करणैः सह समाधिना । एकीभूतमिव मनः कृत्वा तत्त्वे लीनस्य ॥४९॥
 गन्तव्यस्य नभम इव मेरोरिव सुचिरनिष्कम्पस्य । पवमानस्येव कुत्रापि प्रतिबन्धमकुर्वाणस्य ॥५०॥
 शुक्लध्यानानलरश्मिसकल्यनवातिकर्मगहनस्य । निर्वातस्तिमितजलराशिबिभ्रमं निश्चितं बहतः ॥५१॥
 शुक्लध्यानस्यापि नरमभेदयुगलमप्राप्तपूर्वस्य । फालगुनासितपट्ट्यां शुभे सुहृत्ते पृथ्वि ॥५२॥
 चन्द्रे विशाखास्ये सुपाश्वर्थापिधरस्य जगत्प्रभोः । अव्याहृतमनन्तं परिपूर्णं तथा निरावरणम् ॥५३॥
 मविन्द्रेभूतप्रभवद्वावायोः कलौचनं विमलम् । लोकरलोकप्रकाशमुत्पन्नं केवलं ज्ञानम् ॥५४॥
 अत्रान्तरे आसनप्रकम्पसंबोधिनस्त्रिदशानाथः । अवधिना ज्ञात्वा विनस्य जातं यथा ज्ञानम् ॥५५॥
 उत्थाय सप्ताष्ट पदानि गत्वा मक्तिभ्रावनतशीर्षः । प्रमणति नमोऽस्तु तर्थाद्वाराय मगवत्सुगार्थाय ॥५६॥
 आज्ञपयति तथा सेनापतिं च भो भद्र ! यथा लघु गत्वा । सौधर्मसमायां त्वमास्त्कालय शश्वतीं षण्डाम् ॥५७॥

ता भो देवा तुन्मे आगच्छद् परिपणेण परियरिया । इय सकसासणं सो पडिच्छित्तं तं तद्वा कुण्ड ॥५९॥
 तत्तो य गहिरंघटाअफाल्णज्जच्छत्तपडिसदं । पडिसदपडिफ्लण्णावच्चिरनीसेमसुरघंटं ॥६०॥
 सुरघंटरणञ्जणारववसवज्जियतियसचउविहाउज्जं । आउज्जसदसंसग्गभग्गंगवञ्चगीयरवं ॥६१॥
 गीयरवभंगपरिगलियताललयजुक्कञ्चिरच्छरसं । अञ्छरसकल्यन्धारवअकंठसमग्गदिसिचरकं ॥६२॥
 एवं सुरलोपुंसं सव्वेसुवि सुरवराणं भवणेसु । किंकिंतिसदमीसो उञ्छल्लियो बहल्लहल्लो ॥६३॥
 उवमंते य खणेणं साहइ सेणावईवि तियसाण । जिणकेवल्लमहिमत्तं जहं सुरवडणा समाट्ठं ॥६४॥
 सोऊण तं च समगं सव्वेवि ह्नु सुरवरा सुरिंदेण । सह संचल्लिया नियनियजाणविमाणेसु आल्ला ॥६५॥
 हरिसुकरिससयं किं किंवा जयजयजएकरवमइयं । रयणुज्जोयमयं किं किं लञ्छीविञ्चममयं वा ? ॥६६॥
 एवं गयणयलं पड हियए लोयाण विम्भयं गरुयं । जणयंता संपत्ता सहसंबवणम्मि उज्जाणे ॥६७॥
 तत्त य सव्वेहिं सुरवईहिं आणंदग्गयगिराए । चउविहदेवनिक्काया वयणमिमं महरिसं भणिया ॥६८॥
 भो भो सुपासनाहस्स समवसरणम्मि जस्स जं किञ्चं । तंकाऊण कयन्त्या इवइ सुरा, तेवि ते मोडं ॥६९॥
 वाडकुमारा अवर्णिगति रेणुतिणकयवराइयं सव्वं । जोयणमित्ते खित्ते तरुक्खादयं तिरोइंति ॥७०॥
 मेइकुमारा पुण पवणचलियरयनियरनासणं सुराहिं । तम्मि य कुणंति तुट्ठा गंधोदयसीयरक्खेवं ॥७१॥
 केवि ह्नु अमंदमयरंदविंदुनीसंदल्लइअलिपडलं । हरियंदणमंदारयकुसुमकेरं च वरिसंति ॥७२॥

तथा त्रिर्घोषय यथा मरते सप्तमस्य जिनपतेः । केवलज्ञानं जातमिति तत्र शक्रेण गन्तव्यम् ॥५८॥
 तस्माद् भो देवा यूयमागच्छत परिकरेण परिकरिताः । इति शक्रश्रासनं स प्रतीप्य तत्तथा करोति ॥५९॥
 ततश्च गर्भारवण्टास्फालनोच्छलत्प्रतिशब्दम् । प्रतिशब्दप्रतिस्फालनावादनशीलनिर्घोषसुरवण्टम् ॥६०॥
 सुरवण्टारणञ्जणारववशवादितत्रिदशचतुर्विधातोद्यम् । आतोद्यशब्दसंसर्गममगान्त्वर्गगीतरवम् ॥६१॥
 गीतरवमहपरिगलितताललयभ्रष्टनर्तनशीलाप्सरसम् । अप्सरःकलवंलारवाक्रान्तसमप्रदिक्चक्रम् ॥६२॥
 एवं सुरलोकैःसु सर्वेष्वपि सुरवराणां भवनेषु । किंकिमितिशब्दमिथ उच्छलितो बहल्लकोलाहलः ॥६३॥
 उपशान्ते च क्षणेन कथयति सेनापतिरपि त्रिदशान् । जिनकेवलमहिमार्थं यथा सुरपतिना ममादिष्टम् ॥६४॥
 श्रुत्वा तच्च समकं सर्वेषुपि हि सुरवराः सुरिन्द्रेण । सह संचल्लिता निजनिजयानविमानेष्वारूढाः ॥६५॥
 ह्येन्द्रैर्मयं किं किंवा जयनयजयैकरवमयम् । रत्नोद्घोतमयं किं किं लस्मीविभ्रममयं वा ? ॥६६॥
 एवं गगनतले प्रति हृदये लोकान् विस्मयं गुरुम् । जनयन्तः संप्राप्ताः सहस्राश्रवण उद्योने ॥६७॥
 तत्र च सर्वैः सुरपतिभिरानन्दप्रदगिरा । चतुर्विधदेवनिक्काया वचनमिदं सहर्यं मणिताः ॥६८॥
 भो भोः सुपाश्रनाथस्य समवसरणे यस्य यत्कृत्यम् । तत्कृत्या कृतार्था भवत सुराः, तेऽपि तत्र श्रुत्वा ॥६९॥
 वायुकुमारा अपनयन्ति रेणुवृणक्कचरादिकं सर्वम् । योजनमात्रे क्षेत्रे तरुक्खादिक् त्रिरोदधति ॥७०॥
 मेघकुमाराः पुनः पवनचलितरजोनिस्तरनाशनं सुरभिम् । तस्मिंश्च कुर्वन्ति तुष्टा गन्धोदकसीकराशेषम् ॥७१॥
 केऽपि ह्यमन्दमकरन्दविन्दुनि स्पन्दलुञ्जालिपटलम् । हरिचन्दनमन्दारकटुसुमोत्करं च वर्पन्ति ॥७२॥

ततो पदमो कपोववण्णदेवोर्हि रयणपायारो । निम्मविओ जो रेहइ रोहणगिरितुंगसिगसमो ॥७३॥
दुइओ जोइसिर्णहि वरकणयमओ विउव्विओ झत्ति । जो सुरगिरिव्व रेहइ समागओ जिणसिर्णद्वुइ ॥७४॥
तइओ भवणवईहि कलहोयमओ विणिम्मिओ सालो । जो चंदकुंदधवलो तुहिणायललीलमुव्वहइ ॥७५॥
एयम्मि ठिओ सामी चउविहसंघस्त चउविहं धम्मं । साहिस्सइ इय तेहि कयाइं चचारि दाराइं ॥७६॥
तह चउसुवि दारेसुं फालिहसोवाणमालकलियाओ । वावीओ रइयाओ विसट्टकंदोइव्वंदाओ ॥७७॥
तह विहियाइं वणाइं चंपयपुन्नायनायविडवीणं । पवणुव्वळ्ळिरपल्लवकरसण्णियसयललोयाइं ॥७८॥
सीहासणं च मज्जे हेममयं निम्मियं अइविसालं । उदयायलसिहरं पिव तिहुयणरविसंगमीहंतं ॥७९॥
तह उवरि वारसगुणो पवणुव्विळ्ळंतगुच्छसंछन्नो । कोमलकिसलयकलिओ असोयवरपायवो रइओ ॥८०॥
एसो तिगुत्तिगुत्तो निज्जिपदंडत्तओ तिकालविज्ज । तिहुंयणगुरुत्ति रइयं विमलं छत्तत्तयं उवरिं ॥८१॥
एगोच्चिय जिणनाहो योओ भवसायरम्मि इइ कहिउं । धरणीए अंगुली विय समुच्चिमया धम्मथयमिसओ ॥८२॥
भाणंडलं च पट्टीए निम्मियं रयणकिरणचिचइयं । वरदुंदुही य तह तत्थ ताडिया सहरिससुरेहिं ॥८३॥
सक्कीसाणिदावि हु दोसुवि पासेसु चंदकरधवलं । चालंति चामरजुयं तह वुट्टी हवइ कुसुमाण ॥८४॥
पुरओवि धम्मचकं पइट्ठियं घडियममल्लरयणेहिं । जं सेवागयतरणिव्व सहइ विजिउत्तिजयरविणा ॥८५॥
एत्थंतरे जिणिंदो सुरंविणइयकणयपउमपतीए । ठावितो कमजुयलं धुव्वंतो चारणमुणीहिं ॥८६॥
पणमिज्जंतो सायरनरकिन्नरस्सयरसुरसमूहेहिं । सुरवइदंसियमग्गो पुव्वदुवारेण पविसेइ ॥८७॥

ततः प्रथमः कल्पोपप्लेदेवै रत्नप्राकारः । निर्मापितो यो राजति रोहणगिरितुङ्गशृङ्गसमः ॥७३॥
द्वितीयो ज्यैतिविकैरंकरनक्रमयो विकुर्वितो अटिति । यः सुरगिरिवर राजति समागतो जिनश्रियं द्रष्टुमी ॥७४॥
तृतीयो भवनपतिभिः कलघौतमयो विनिर्मितः शालः । यश्चन्द्रकुन्दधवलस्तुहिनाचललीलामुद्गहति ॥७५॥
एतस्मिन् स्थितः स्वामो चतुर्विधसंघस्य चतुर्विधं धर्मम् । कथयिष्यतीति तैः कृतानि चत्वारि द्वाराणि ॥७६॥
तथा चतुर्ष्वपि द्वारेषु स्फाटिकसोपानमालाकलिताः । वाप्यो रचिता विकसितनीलोत्पलवृन्दाः ॥७७॥
तथा विहितानि वनानि चम्पकपुलागनागविटपिनाम् । पवनोद्वेलनशीलपल्लवकरसंज्ञितसकललोकानि ॥७८॥
सिंहासनं च मध्ये हेममयं निर्मितमतिविशालम् । उदयाचलशिखरमिव त्रिभुवनरविसङ्गमीहमानम् ॥७९॥
तथोपरि द्वादशगुणः पवनोद्वेलदुग्धसंछन्नः । कोमलकिशलयकलितोऽशोकवरपादपो रचितः ॥८०॥
एष त्रिगुणसिगुप्तो निजितदण्डत्रयस्त्रिकालविन् । त्रिभुवनगुरुरोति रचितं विमलं छत्रत्रयमुपरि ॥८१॥
एक एव जिननाथः पोतो भवसागर इति कथयितुम् । धरण्याऽङ्गुलीव समुर्ध्वता धर्मध्वजनिपतः ॥८२॥
गामण्डलं च पृष्ठे निर्मितं रत्नकिरणमण्डितम् । वरदुन्दुभिश्च तथा तत्र ताडिता सहस्रसुरैः ॥८३॥
शकेशानेन्द्रापि हि द्वयोःरपि पार्श्वयोश्चन्द्रकरधवलम् । चालयन्ति चानरयुगं तथा वृष्टिर्भवति कुसुमानाम् ॥८४॥
पुरतोऽपि धर्मचक्रं प्रतिष्ठितं घटितममन्तरलैः । यन् सेवागयतरणिवर राजते विजित इति जगद्विणा ॥८५॥
अत्रान्तरे जिनेन्द्रः सुरविरचितकनकपद्मपद्मौ । स्थापयन् क्रमयुगलं स्तूयमानधोरणगुनिभिः ॥८६॥

मञ्जवितं नमणिञ्जं तिन्यं लोयाण इय निदंसंतो । कयक्त्रिचोवि हु भयवं 'नमोत्सु तिन्यस्म' इयं भणंइ ॥८८॥
 अह समवसरणसिंहासनं संरुक्खं पयाहिणीकाउं । पुब्बाभिमुहो भयवं उवविसइ तिलोयहियकारो ॥८९॥
 अत्राद्वि जिणपडिरुचगादं तिन्नेव तिसुवि दिसासु । ठाविति सुरा मीहासणम्मि अकलियपहावाणि ॥९०॥
 तादं च तप्पभावेण तयगुरुच्चाइं चैव सोहंमि । अह चउरुवो जाओ एगोवि सुपासजिणनाओ ॥९१॥
 तं च नमिऊण देवा केवि हु गायेति केवि नचंति । फोडिति केवि तिवइं कुणंति तह संयवं केवि ॥९२॥
 जिणवरंयपउमोवरि अमदमयरंदिंविदुसंवलियं । सुंचंति केवि देवा पणवन्नं जन्हुसमृहं ॥९३॥
 चेलंचलेदिं वीयेति केवि केवि हु कुणंति भतीए । उच्चिभयमुयदंढा चंडतंडवाडंवरं पुरओ ॥९४॥
 रंभापमुहाओ विन्नासिणीओ संगीयकरणनिउणाओ । पयडियभावाभिणयं हरिमियहिययाओ नचंति ॥९५॥
 एत्थंनरम्मि सिरिकलियपउमणिंकरणकविसियदसात्त । सच्ये सुरासुरिंदा तिपयाहिणपुच्चंगे नमिउं ॥९६॥
 नियनियसमुच्चियठाणेसु संनिसिंहा, सहस्सनयणेण । एत्थंतरे निसिद्धो सुरयणकोलाहलो सहसा ॥९७॥
 भयवंपि दसणमालामऊहमल्लिणेण थोदयाद्व्य । विमलाए एगाइवि अणेगजणसंसयहराए ॥९८॥
 सुरनरतिर्यक्खसाहारणाए जन्वाहागाज्जगहिराए । संसारदुक्खसंततससत्तंतावहरिणीए ॥९९॥
 जोयणमित्तंपडिफळणपचलाए गिराए महुराए । अह परिसाए सुपासो माहंउं धम्ममारदो ॥१००॥
 एत्थंनरम्मि वणपालियाए अच्चभुयं शुवणगुरुणो । रिद्धिं पणोइऊणं ससंभमं विन्धियमणाए ॥१०१॥

प्रग्न्यमानः सादरनरकिन्नरसत्तसुरसमृहः । सुरपतिदर्शितमार्गः पूर्वदारेण प्रविराति ॥८७॥
 ममापि तन्नमनीयं तीर्थं लोकानामिति निदर्शयन् । कृत्नृत्स्योऽपि हि भगवान् 'नमोऽस्तु नीर्याय' इति मणति ॥८८॥
 अथ समवसरणसिंहासनं सृष्टं प्रवृत्तिर्गाहृत्य । पूर्वाभिमुखो मृगवानुपविशति त्रिलोक्यहितकारी ॥८९॥
 अस्यान्वपि जिनप्रतिरूपद्राणिं त्रीण्येव तिस्रन्वपि दिशु । स्थानयन्ति सुराः सिंहासनेऽकलितप्रभावाणि ॥९०॥
 तानि च तत्प्रभावेण तदगुरुवाप्येष शोभन्ते । अथ चतुरूपोऽज्ञान एकोऽपि सुपार्श्वविनन्तः ॥९१॥
 तं च नत्वा देवाः केऽपि स्रुतु गायन्ति केऽपि नृत्यन्ति । स्फोटयन्ति केऽपि निपदीं कुर्वन्ति तथा संस्तवं केऽपि ॥९२॥
 जिनरपादापद्मेपर्यमन्दमकरन्दविन्दुसंवलिनम् । मुञ्चन्ति केऽपि देवाः पञ्चवर्णं जलरहसमृहम् ॥९३॥
 चलाद्यैर्वीजयन्ति केऽपि येऽपि हि कुर्वन्ति मक्त्या । अश्विनमुनदण्डाश्चण्डताण्डवाऽन्वः पुरतः ॥९४॥
 रम्भाप्रमुखा विन्नामिन्यः संगीतरणनिपुणाः । प्रकटितभावाभिनयं हर्षितहृदया नृत्यन्ति ॥९५॥
 अत्रान्तरे श्रीकलितमुकूटमणिंकरणकपिथतदशाशाः । सर्वे सुरासुरेन्द्रास्त्रिप्रदसिगार्श्वकं नत्वा ॥९६॥
 निजनिजममुचितम्यानेषु संनिपुण्णाः, सहसूनयनेन । अत्रान्तरे निपिद्धः सुरजनशैलाहलः सट्टसा ॥९७॥
 भगवानपि दशनमालामयूषसल्लिणेन धातयेन । विमलयैक्याप्यनेकननसंययहरया ॥९८॥
 सुरनरतिर्यक्खसावारणया वल्वाहागाज्जगभारया । मंग्लारदुःखसंततसत्त्वसंतापहारिण्या ॥९९॥
 योजनमात्रप्रतिकलंनप्रत्यथया गिरा मधुरया । अथ पर्षदिं सुपार्श्वः कथयितुं धर्ममारुच्यः ॥१००॥
 अत्रान्तरे वनपालिकयाज्यद्रुतां सुवनगुणैः । क्रद्धिं प्रत्येक्य ससंभ्रमं विस्मितमनसा ॥१०१॥

आगंतूणं तद् पणमिज्जणं सिरिसेहरं नरवरिदं । विन्नत्तममंद्राणंदगग्यं तस्सिंमं पुरओ ॥१०२॥
 दिट्ठीए देव ! वद्धसि देविंदनरिंदवंदिओ अज्ज । तुह उज्जाणे संज्ञाए आगओ जिणवरसुपासो ॥१०३॥
 तस्स य कुवलनाणं उप्पन्नं संपयं अणावाहं । लोयालोयमंतरसमत्थवत्थुप्पयासकरं ॥१०४॥
 एगं तु कासवकुलं न केवलं धवलियं, नियजसेण । तिहुयणम्वि नीसेसं सुपासनाहेण नूणमिणो ॥१०५॥
 पिच्छसु सच्चत्यवि सामि ! सालपुरओ चउविहसुराणं । रयणमयविमाणेहिं रेहइ नयरं सुरपुरिव्वा ॥१०६॥
 अह भत्तिभरोणयमउल्लिमिलियकरसंपुडो पणमिज्जण । हरिसेण जिणवरिदं थोउं सकत्थएण तओ ॥१०७॥
 दाउं धणद्धेतरेसलक्खे दाणम्मि तीए, पडिहारं । आणविउं नयरीए कारवइ महूसवं राया ॥१०८॥
 तद् पडुपडहपयाणेण पउरलोयं पवइए सव्वं । समुचियसिंगारेणं जिणनाहनमंसणाहेउं ॥१०९॥
 सयमपि य मत्तमयगलउत्तुंगंतुरंगरहवरठिएहिं + अंतैउरसुयसोमंतंमतिविदेहिं परिपरिओ ॥११०॥
 संचलिओ जाव तीहिं ताव पथणसिहरलुटिपहारलया । करकलियकणयदंडो पविसेउं भणइ पाइहारी ॥१११॥
 देव ! पुरा तुव्भेहिं चउरमई नाम पेसिओ दूओ । जो आसिस्मयणमंजरिकन्नाए सयंवरनिमित्तं ॥११२॥
 अंगाहिववंगाहिवमगहाहिवनरवईण कुमाराणं । आमंतणत्थमिण्हिं सो चिट्ठइ दारदेसम्मि ॥११३॥
 तो मुंचसुत्तिं भणिए नरवइणा सो पवेसिओ तीए । धरणिपलविलुलियसिरो विन्नवइ सुखमह पडुणो ॥११४॥
 अहमासि गओ तुह सासणाओ अंगाइनवपसूयाणं । आहवणत्थं कन्नासयंवेरे देव ! कुमाराणं ॥११५॥

आगत्य तथा प्रणम्य श्रीशेखरं नरवरेन्द्रम् । विज्ञप्तममन्दानन्दगद्गदं तस्येदं पुरतः ॥१०२॥
 दिष्ट्या देव ! वर्यसे देवेन्द्रनरेन्द्रवन्दितोऽय । तवोद्योने संघ्यायामागतो जिनवरसुपार्ष्वः ॥१०३॥
 तस्य च केवलज्ञानमुपन्नं सांप्रतमनावाधम् । लोकालोकान्यन्तरसमस्तवस्तुपकाशकरम् ॥१०४॥
 एकं तु कौश्यपकुलं न केवलं धवलितं निजयशसा । त्रिभुवनमपि निःशेषं सुपार्ष्वनाथेन नूतमिदम् ॥१०५॥
 पश्य सर्वत्रापि स्त्रीमिन् ! शालपुरतश्चतुर्विधसुराणाम् । रत्नमयविमानैः राजति नगरं सुरपुरीव ॥१०६॥
 अथ भक्तिभरावनतमौलिमिलितकरसंपुटः प्रणम्य । हर्षेण जिनवरेन्द्रं स्तुत्वा शक्यन्त्वेन ततः ॥१०७॥
 दत्त्वा धनाध्वनयोदशश्लाणि दाने तस्यै, प्रतिहारम् । आज्ञप्य नगर्यां कारयति महोत्सवं राजा ॥१०८॥
 तथा पटुग्रहप्रदानेन पैरलोकं वर्तयति सर्वम् । समुचितशृङ्गारेण जिननाथनमस्यनहेतोः ॥१०९॥
 स्वयमपि च मत्तमदकलोत्तुङ्गतुरङ्गरथवरस्थितैः । अन्तःपुरसुतसामन्तमन्त्रिवृन्दैः परिवारितः ॥११०॥
 संचलितो यावत्तत्र तावच्च स्तनशिखरलुठितहारला । करकलितकनकडण्डा प्रविश्य भङ्गति प्रतिहार्गि ॥१११॥
 देव ! पुरा सुन्माभिश्चनुरमतिर्नाम प्रेषितो दूतः । य आसीद् मदनमजरीकन्याश्राः स्वयंवरनिमित्तम् ॥११२॥
 जज्ञाधिपवद्वाधिपमगधाधिपनरपतीनां कुमाराणाम् । आमंत्रणार्थमिदानीं स तिष्ठति द्वारदेशे ॥११३॥
 ततो गुणैति भणिने नरातिना स प्रवेशितस्तथा । धरणिपलविलुठितशिंगा विज्ञपयति स्वरूपमसौ प्रमवे ॥११४॥
 अहमासं गन्स्वव शासनादज्ञादिचपममूतानाम् । आह्वानार्थं कन्यास्वयंवेरे देव ! कुमाराणाम् ॥११५॥

उचियपडिवत्तिपुच्वं मएवि सव्ये कमेण सचविद्या । नीसेसगुणिजनाउल्लुपुहईअच्छेरयन्भुया ॥११६॥
 जं जं संबंधविऊ वरेसु जोअंति किंपि तं ताणं । कुल्लरुवविहवपभिई नीसामन्नंपि सामन्नं ॥११७॥
 अह जोगयं मुणोउं सव्वाणवि सासणंतुह नरिंद ! । संपाडियं च तेहिवि पडिच्छियं नमिरपउलीहिं ॥११८॥
 तो तक्खणदिन्नपयाणमेरिभंकारतुमुलियदियंता । सज्जियचउरंगवला भाउच्छियगुरुजणा चलिया ॥११९॥
 लोभिज्जंता गुणकित्तणेण कुमरीए विसमठाणाई । लंघित्तु पंचनवइसंखा कुमरा इहं पत्ता ॥१२०॥
 ता आइससु लहुं चिय दीसन्तुइहंपुंडरीएहिं । टिविडिक्किज्जइ तुह नयरिपरिसरो ताण सिज्जेहिं ॥१२१॥
 इय सुणिऊणं चित्तइ नरवरोवि एएवि जह पसंगाओ । ददूण भुवनसामिं लहंतु जयलच्छिपरिरंभं ॥१२२॥
 इय ताण पवेसत्थं पचोणीए वले समाइसइ । तेवि विहिओवयारा पविसंति महाविभूईए ॥१२३॥
 पत्ता य रायमंदिरममंउमाणंदिया नरिंदेण । परिरंभिअणे पणमंतमउलिणो निद्धवयणेहिं ॥१२४॥
 तो कहियजिणागमवइयरोहिं तेहिंपि परिगओ राया । नियअंवाएय समं सोमाए करेणुकारुदो ॥१२५॥
 जिणनाइसमवसरणे संचलिओ भचिनिम्बरुच्छाहो । पत्तो कमेण तचो करिणीए लहुं समोअरइ ॥१२६॥
 जाव विहीए पविसइ उज्जाणवणसस मज्झभागम्मिन् । ताजिणवरसस लच्छोवित्यारं पासिउं भणइ ॥१२७॥
 अम्मो ! पिच्छसु पुरंओ किंकरआयारधारयसुरोहिं । जिणनाहं मुत्तूणं सेविज्जइ कसस कमकमलं ॥१२८॥
 छत्तत्तयं च तिहुयणसामित्तुवलक्खणं इमं कसस । अन्नस्तोवरिसुइं धरंति ससिपंडुरं तियस्ता ? ॥१२९॥
 रयणासणे निसन्नो वीइज्जइ सुरवरोहिं को अन्नो । अम्मो ! मोत्तूण जिणं चमरुपीलेहिं धवल्लेहिं ! ॥१३०॥

उचितप्रतिपत्तिपूर्वं मयापि सर्वे क्रमेण दृष्टाः । निःशेषगुणिजनाकुलप्रथिन्याश्चर्यभृताः ॥११६॥
 यद्यत् संबन्धविदो वरेषु परयन्ति किमपि तत्तेषाम् । कुलरूपविभवप्रभृति नि सामान्यमपि सामान्यम् ॥११७॥
 अथ योग्यतां ज्ञात्वा सर्वेषामपि शासनं तव नरेन्द्र ! । संपादितं च तैरपि प्रतीष्टं नम्रमौलिभिः ॥११८॥
 ततस्तत्साणदत्तप्रयाणमेरीभाङ्कारतुमुलिनादिगन्ताः । सज्जितचतुरङ्गबला आश्रयगुरुजनाश्रयिताः ॥११९॥
 लोभ्यमानाः गुणकौतनेन कुमार्या विषमस्थानानि । लङ्घित्वा पञ्चनवतिसंख्याः कुमारा इह प्राप्ताः ॥१२०॥
 तस्मादादिश लघ्वेव दृश्यमानोद्दण्डपुंडरीकैः । मण्ड्यते तव नगरीपरिसरस्तेषां सैन्यैः ॥१२१॥
 इति श्रुत्वा चिन्तयति नरवरोऽप्येतदपि यथाप्रसङ्गात् । दृष्ट्वा भुवनस्वामिनं लभन्तो जयलक्ष्मोपरिन्मगम् ॥१२२॥
 इति तेषां प्रवेशार्थं प्रत्युद्यीतं चलं समादिशति । तेऽपि विहितोपचाराः प्रविशन्ति महाविभूत्या ॥१२३॥
 प्राप्ताश्च राजमन्दिरममन्दमानन्दिता नरेन्द्रेण । परिरम्य प्रथमममौलियः स्निग्धवचनैः ॥१२४॥
 ततः कथितजिनागमन्यतिक्रैस्तैरपि परिगतो राजा । निजान्वया च समं सोमया करेणुकारुदः ॥१२५॥
 जिननाथसमवसरणे संचलितो भक्तिनिर्भरोत्साहः । प्राप्तः क्रमेण ततः करिण्या लघु समवतरति ॥१२६॥
 यावद् विधिना प्रविशत्युत्थानवनस्य मध्यभागे । तावज्जिनवरस्य लक्ष्मीविस्तारं दृष्ट्वा मणति ॥१२७॥
 अथ ! पश्य पुरतः किङ्काराकारधारकसुरैः । जिननाथं मुक्त्वा संभ्यते कस्य करकमलम् ? ॥१२८॥
 छत्रत्रयं च त्रिभुवनस्यामित्तोपलक्षणमिदं कस्य । अन्यस्योपरि मुचिरं धरन्ति शशिपाण्डुरं त्रिदशः ? ॥१२९॥

मणिमड्यधम्पचकच्छलेण भाणुवि कं समल्लियइ ? । सुरा कमलाणि व कस्स म् पयविनासं पडिच्छंति ? ॥
 भमिरभमरउलमुहला कस्स पुरो पडइ कुसुमवृष्टीवि । गयणाउ मुत्तिरमणीकडवस्वमालव्व अइतरला ॥ १३२ ॥
 इय सार्हितो जणणीए सव्वओ हरिसनिभरो राया । पथमं पायारमइकमित्तु दुइयं समारुहइ ॥ १३३ ॥
 तत्थ य पिच्छइवहुभवपरिभमणजियमहंतवेराणं । जीवाणं मिहुणाइं अन्नोन्नपसन्नचित्ताइं ॥ १३४ ॥
 ततो पुणोवि पभणइ अंव ! महच्छेरयं इमं उयह । जिणनाहसहाए जह मिलंति एंकम्मि वेरिगणा ॥ १३५ ॥
 मज्जारस्स सिरम्मि य नहंगभागोहिं मूसओं कहं णु । कंडुयमाणो निसुणइ जिणवयणं मुकआयंको ॥ १३६ ॥
 अइउग्गविसभुयंगमफणाकडप्पम्मि नियसि उवविट्ठो । साल्लो गयवेरो जणइ जणाणं महच्छरियं ॥ १३७ ॥
 चत्तंपओसस्स चिरं मओ मयंदस्स केसरकलावं । ईसुम्मीलियनयणस्स अग्गसिणेण विवरेइ ॥ १३८ ॥
 वणमहिंसो गवल्लगेण नियहं तुरयस्सं लोयणइत्ति । कंडुयमाणो न कुणइ जिणवयणपरस्स विहुरत्तं ॥
 निचलंत्तामलसिहिकंठकंदले कोमले किसलयव्वं । उयह अही जिणवयणं कुंडलियकलेवरो सुणइ ॥ १४० ॥
 पिच्छसु कडारकेसरकडप्पदुप्पिच्छंपंचवयणाण । मज्जे संवलियकरो वसई करी जिणवाहावेण ॥ १४१ ॥
 इय एवमाइअच्चुब्भुयाइं विम्हयकराइं अंवाए । दंसितो नरनाहो पत्तो तइयम्मि पायारे ॥ १४२ ॥
 तत्थं य निरुवमभत्तीपरव्वसो बहलपुल्लयकलियंगो । आणंदपुरस्सरसुरसमूहपिच्छिज्जमाणो य ॥ १४३ ॥
 नियपरिवारेण जुओ तिपयाहिणदाणपुव्वंगं राया । रयणमयपायपीढग्गभायविणिहिच्चभाल्लयलो ॥ १४४ ॥

रत्नासने निपण्णो वीज्यते सुरवरैः कोऽन्यः । बन्ध ! मुक्त्वा जिने चामरसंघातेर्धवलैः ? ॥ १३० ॥
 मणिमयधर्मचक्रच्छलेन मानुरपि कं समुपसर्पति ? । सुराः कमलानीव कस्य च पादविन्यासं प्रतीच्छन्ति ? ॥ १३१ ॥
 भ्रमणशीलभ्रमरकुलमुखरा कस्य पुरः पतति कुसुमवृष्टिरपि । गगनान्मुक्त्वा मणीकटाक्षमालेव्रातितरला ? ॥ १३२ ॥
 इति कंधयजननीं सर्वतौ हर्षनिर्भरो राजा । प्रथमं प्राकारमंतिकम्य द्वितीयं समारोहति ॥ १३३ ॥
 तत्र च पश्यति बहुभवपरिभ्रमणाजितमहावैराणाम् । जीवानां मिथुनानि अन्योन्यप्रसन्नाचितानि ॥ १३४ ॥
 ततः पुनरपि प्रभणति अन्य ! महार्थयमिदं पश्य । जिननाथसंभायां यथा मिलन्ति एकत्र वैरिगणाः ॥ १३५ ॥
 मार्जारस्य शिरसि च नभोऽग्रभागैर्मूपकः कथं नु । कण्डूयमानः शृणोति जिनवचनं मुक्तातङ्कः ॥ १३६ ॥
 अत्युग्रविपमुजङ्गमफणानिकरे पश्यत्युपविष्टः । शालूरो गतवैरो जनयति जनानां महार्थयम् ॥ १३७ ॥
 त्यक्तप्रद्वेषस्य निरं शृणो मृगेन्द्रस्य केसराकलापम् । ईपदुन्मीलितनयनस्याग्रभृद्ग्रेण विवृणोति ॥ १३८ ॥
 वनमहिषो गवलाग्रेण पश्य तुरगस्य लोचनपर्यन्तम् । कण्डूयमानो न करोति जिनवचनपरस्य विचुरत्वम् ॥
 निश्चलश्यामलाशिक्षिणकण्ठकन्दले कोमले किसलयमिव । पश्याहर्षिजिनवचनं कुण्डलितकलेवरेः शृणोति ॥ १४० ॥
 पश्य कडारकेसरानिकरदुर्देशपध्वदनानाम् । मध्ये संवलितकरो वसति करी जिनप्रभावेण ॥ १४१ ॥
 इत्येवमाद्यन्यद्रुमुतानि विस्मयकराण्यन्यायि । दर्शयन् नरनाथः प्राप्तस्तृतीये प्राकारे ॥ १४२ ॥
 तत्र न निरुपमभक्तिपरवशो बहलपुल्लककलिताङ्गः । आनन्दपुरस्सरसुरसमूहदृश्यमानश्च ॥ १४३ ॥
 निजपरिवारेण सुतन्त्रिप्रदक्षिणादानपूर्वकं राजा । रत्नमयपादपीढाग्रभागविनिहितभाल्लतलः ॥ १४४ ॥

नमिऊण जिणपरिदं पणनवकुमरेहिं परिगओ सणियं । पुवुत्तरदिसिभागे निवसइ सुद्धम्मि महीरिदि ॥
 तज्जणपीचि हु नरवदअररोहवहृहिं परिगया तत्थ । पुरओ काऊण निं उवट्टिया चिट्ठ पट्टिहा ॥१४६॥
 अह तेसु निविट्ठेसुं भालयलालीणअजलिपुडेसु । भयवं सुपासनाहो एं धमरूढ न्हइ ॥१४७॥
 भो भो देवानुपिया । संसारे माणुसत्तण सारं । तं पुण दसाहिं चुल्लगपमुद्दाहरणेहिं अइदुलहं ॥१४८॥
 तथाहि;—

मोहाइरुम्मअइनिविडवियडनियडेहिं नियडिया केवि । जीवा अणंतयायाभिहाणगुत्तीए निवसति ॥१४९॥
 तेसिं च मोहमोहियमईण कहकहवि दिट्ठिविसयम्मि । पत्तेयवणस्सदभूमियावि संजायए नूणं ॥१५०॥
 तत्थवि पत्ता केवि हु तिलपीसयगोणउव्व चिरकालं । चिट्ठति परिभंता पुणोवि तत्थेव तत्थेवा ॥१५१॥
 ततो तओ त्रिमुक्का वहकहवि अढापवत्तरणेपू । सेसेगिंदियंजंतुसु वरया वचंति ते जीवा ॥१५२॥
 तत्थवि कुरुम्मगुइया णगाण संताडणेण चिरकालं । तत्थेव जह तहचिय गिरिव्व रिक्ता सहंति दुह ॥
 वसिऊणोसप्पिणिसप्पिणीउणंताउ तत्थेव ते जीवा । विगलिंदिएसु न्हइहवि दिव्वजोएण जायंति ॥१५३॥
 तत्थवि तमपडलंतरियल्लोयणा तेसुं चैव अणवरयं । त्तरवरसाहासुव अधवायसा परिभंमंति चिरं ॥१५४॥
 ताणं च तओ सुलहं कहं नु पंचिंदियत्तणं इंत ! । जाण न तिप्पेद विही विगलिंदियपभवदुस्सेहिं ॥१५५॥
 अह कहवि कम्मपरिणइवसेण अणुत्तूलभावमावज्जो । जइ सोवि दुग्गइं घडइ कहवि पंचिंदिए जम्मं ॥
 तहवि हु दूसहनारयविडंयणाहिं विडंवइ भवम्मि । तह कहवि जह न तीरइ वयणसहस्सेहिंवि कहेउं ॥

नत्वां जिनरेन्द्रं पञ्चनवतिरुमारै परिगत शनै । पूर्वोत्तरदिग्भागे निवसति शुद्धे महीपट्टे ॥१४५॥
 तन्जनन्यपि खलु नरपत्यवरोधघ्नूभि परिगता तत्र । पुरत कृत्वा नृपमुपस्थिता तिष्ठति प्रहृष्टा ॥१४६॥
 अथ तेषु निविष्टेषु भालतलालीनाञ्जलिपुटेषु । भगवान् सुपार्श्वनाथ एव धर्मकथा कथयति ॥१४७॥
 भो भो देवानुपिया । संसारे मनुष्यत्व सारं । तत् पुनर्दशभिरखलुकप्रमुग्धोदाहरणैरतिदुर्लभम् ॥१४८॥
 मोहादिकर्मातिनिविडवियडनिगडैर्निगडिता कैऽपि । जीवा अनन्तयायाभिधानगुप्तो निवसन्ति ॥१४९॥
 तेषां च मोहमोहितमतीना कथकथमपि दृष्टिविषये । प्रत्येकवन्तस्मतिभूमिकापि सञ्जायन्ते नूनम् ॥१५०॥
 तत्रापि प्राप्ता कैऽपि खलु तिरुपेपकगत्र इव चिरकालम् । तिष्ठन्ति परिभ्रमन्त पुनरपि तत्रैव तत्रैवा ॥१५१॥
 ततस्ततो विमुक्ता कथकथमपि यथाप्रवृत्तकरणेन । शेषैकेन्द्रियजन्तुषु वराका व्रजन्ति ते जीवा ॥१५२॥
 तत्रापि कुर्मवृत्ता नगाना सताडनेन चिरकालम् । तत्रैव यथा तथै गिरिव इवक्षिता सहन्ते दुःखम् ॥१५३॥
 उपित्वावसांर्षण्युत्सर्षिणारनन्तास्तत्रैव ते जीवा । विरलेन्द्रियेषु कथं कथमपि देवयोगेन जायन्ते ॥१५४॥
 तत्रापि तम पटलान्तरितलोचनास्तेष्वेवानवरतम् । तत्वरशाखास्विवान्धवायसां परिभ्रमन्ति चिरम् ॥१५५॥
 तेषां च तत सुलभं यत्र नु पञ्चेन्द्रियत्व हन्त ! । येषां न तृप्यति विषािर्विकलेन्द्रियभवदुःखैः ॥१५६॥
 अथ कथमपि कर्मपरिणतिवशेनानुत्तूलभावमावज्जो । यदि सोऽपि दुर्घटं त्रययति कथमपि पञ्चेन्द्रिये जन्म ॥
 तथापि हि दुःसहनारकविडम्बनाभिर्विडम्बयति भवे । तथा कथमपि यथा न शक्यते वदन्सहसैरपि कथयितुम् ॥

एवं किलिहकर्ममि पुमियाणं इओ तओ ताणं । बहुपोगलपरिवट्टावविवट्टीण अणवरयं ॥१५९॥
घणजोणिलक्कचच्छवगलच्छणातिक्खदुक्खदुहियाण । किण्हपमुक्खालेसाअवालसेवालकलियाण ॥१६०॥
कोहमहावडवानलतत्ताणं रायपंकखुत्ताणं । मिच्छत्तमच्छभीयाण कलिससलिलमि बुद्धाणं ॥१६१॥
जीवाण भवसमुदे अणोरपारमि दुल्लहं एयं । मणुयत्तजाणवत्तं विसालकुलजाइदलकलियं ॥१६२॥
ते पुण पत्तंपि हु कइकहंपि रहियं सुकन्नधारेण । तत्थेव निमज्जंतं पुणोवि को धारिउं तरइ ? ॥१६३॥
ते य पुण कन्नधारा दुविहा चिहंति भवसमुदमि । एगे कुतित्यपत्थाणपत्थिया मग्गमूढाय ॥१६४॥
अन्ने उण सयलअवायरक्खणावभा भवसमुदमग्गमि । दीवंतरेसु संवलसंपाडणपयडमाहण्णा ॥१६५॥
ता जइ सम्मं अपरिक्खिउण पुच्चुत्तकन्नधाराणं । वयणेण परिपिडइ जीवो मणुयत्तवोहित्थं ॥१६६॥
ता माणमीणखलियं मच्छरमयंराणणमि पडिफालियम्, मायावित्तलयावणगहणे गाढं निगूढंवा ॥१६७॥
लोहमहागिरिगुरुसिहरयट्टणाजज्जरिज्जमाणं व । अइपवलकामकल्लोलमालआवत्तपडियं व ॥१६८॥
पोहमहागिरिकुहरंतरालवासीहं लद्धलक्खेहं । लुडिज्जंतं इंदियचोरेहं सुदुन्निवारैहं ॥१६९॥
कोहमहावडवानलकरालजालावलीकलिज्जंतं । रुद्धंजाणभिहाणेण सवरंराएण हीरंतं ॥१७०॥
रायग्गाहप्रसारियउयारसिगारदाडउग्गाढं । विसयमहाविमविसहरसएहं वेदिज्जमाणं व ॥१७१॥
इय एवमाइवहुविहअवायपडियं तडत्ति फुट्तं । किंकायच्चविमूढा न हु ते पारंति तं धरिउं ॥१७२॥
तम्मि य फुट्टे जीवो पुणोवि संसारजलहिमज्जमि । निवडइ अणंतकायाइएसु दुक्खाइं य सहेइ ॥१७३॥

एवं किलिहकर्मणा पूर्णितानामितस्ततस्तेषाम् । बहुशुद्धलपरावर्तावर्तविवर्तनामनवरतम् ॥१५९॥
घनयेनिलस्रक्कच्छपकलक्षणतीक्ष्णदुःखदुःखितानाम् । कृष्णप्रमुख्यलेश्याश्वालिशैवालकलितानाम् ॥१६०॥
शोधमहावडवानलतप्तानां रागपङ्कमग्नानाम् । मिथ्यात्वमत्स्यमीतानां क्लेशसलिले मग्नानाम् ॥१६१॥
जीवानां भवसमुद्रेऽनादिपारे दुर्लभमेतत् । मनुजत्वयानपात्रं विशालकुलजातिदलकलितम् ॥१६२॥
तत् पुनः प्राप्तमपि हि कथं कथमपि रहितं सुकर्णधारेण । तत्रैव निमज्जत् पुनरपि को धारयितुं शक्नोति ॥
ते च पुनः कर्णधारा द्विविधास्तिष्ठन्ति भवसमुद्रे । एके कुतीर्थमस्थानैप्रस्थिता मार्गमूढाश्च ॥१६४॥
अन्ये पुनः सकलापायरक्षणक्षमा भवसमुद्रेमार्गे । द्वीपान्तरेषु शम्बलसंपादनप्रकटमाहात्म्याः ॥१६५॥
तस्माद् यदि सम्यगपरीक्ष्य पूर्वोक्तकर्णधारणाम् । वचनेन परिपीडयति जीवो मनुजत्वयानपात्रम् ॥१६६॥
ततो मानमीनस्त्वलितं मत्सरमकरानेन प्रतिफलितम् । मायावृत्तलतावनगहने गाढं निगूढमिव ॥१६७॥
लोहमहागिरिगुरुशिखरघट्टनाज्जर्यमाणमिव । अतिप्रबलकामकल्लोलमालावर्तपतितमिव ॥१६८॥
पोहमहागिरिकुहरान्तरालवासिभिलिच्छलक्ष्यैः । लुण्ठ्यमानमिन्द्रियचौरैः सुदुर्निवारैः ॥१६९॥
शोधमहावडवानलकरालजालावलीकल्पमानम् । रौद्रध्यानभिप्राणेन शवरराजेन ह्रियमाणम् ॥१७०॥
राग्गाहप्रसारितोदारशुक्कारदंष्ट्रोद्गाढम् । विषयमहाविषविषधरशतैर्वेद्यमानमिव ॥१७१॥
इत्येवमादिबहुविधापापपतितं तडदिति स्फुट्यमानम् । किंकटन्यविमूढा न खलु ते पारयन्ति तद् धर्तुम् ॥

ता इह कृतित्यपत्थियकुक्कन्नहारे लहं विमोत्तूणं । सम्मं परिविखज्जणं सुकन्नधारं यै अणुसरह ॥१७४॥
 ते पुण संसारमहासमुद्गरणम्मि कन्नधारसमा । पंच परमिट्ठिपो चिय जयत्तए पयडमाहंपा ॥१७५॥
 जेणं ते चिय उम्मग्गमगिराणं निवारणसमत्था । जइवट्ठियपरिभावियसंसारोदहिसखा य ॥१७६॥
 तिच्चिय पुव्वपसाहियअत्रायनियंराड रक्खिज्जण इमं । अब्बावाहपहंणं निति सुचारित्तदीवम्मि ॥१७७॥
 तत्थवि य सब्बसावज्जविरइनामम्मि तुंगसेलम्मि । नेऊण वरमहच्चयरयणाइं खिवंति एयम्मि ॥१७८॥
 जेहिं करयलकलिएहिं नत्थि भुवणेवि किंपि हु असज्जं । निच्चुइपुरीविपरमा नियडच्चिय हवइ लहुमेव ॥
 तस्स य गिरिणो उव्वरिं दसविहमुणिधम्मनामरुक्खाओ । असमट्टारससीलंगसहसफळनियरमुवर्णति ॥
 तस्सवि य अग्गभागे केवलनाणाभिधानसिहरम्मि । वीसामिऊण कंडवयदिणाइं तो तस्स अग्गम्मि १८१ ।
 निव्वाणपुरी चिट्ठइ भवपारावारपरमतीरसमा । तम्मि य ठवंति जीवंभोऊं मणुयत्तवोहित्यं ॥१८२॥
 जीए न जम्मो न जरा नय मरणं नेह छुहपिवासावि । नय रायरोसरोया न भयं नय सोयलेल्लोवि ॥
 नव्वामोहो न मओ नवि चिंता नेय खेयसोयावि । न विसाओ नवि निदा कयाइ अरई नय खणंपि ॥
 केवलममंदआणंदअमयसेएण अक्खयसरूवो । निरंजणो धिरप्पा जीवो रयणप्पईवोव्व ॥१८५॥
 लोयालोयउन्नंरसमत्थसुपसत्थं वत्थुवित्थारं । उज्जोयंतो चिट्ठइ सयावि असंडियप्पसरो ॥१८६॥
 एत्थंतरम्मि पणनवइकुमरेहिं पुच्छिओ जिणवरिंदो । भयवं ! जेतुग्गेहिं कहिया इह कन्नधारसमा १८७ ॥

तस्मिंश्च स्फुटिते जीनः पुनरपि संसारजलधिभ्रम्ये । निपतत्यनन्तकायादिकेषु दुःखानि च सहते ॥१७३॥
 तस्मादिह कृतीर्धप्रस्थितकुर्णधाराल्लघु विमुच्य । सम्यक् परीक्ष्य सुवर्णधारान्धानुमतरत ॥१७४॥
 ते पुनः संसारमहासमुद्रतरणे कर्णधारसमाः । पञ्च परमेष्ठिन एव जगत्त्रये प्रकटमाहात्म्याः ॥१७५॥
 येन त एवोन्मार्गमार्गिकाणां निवारणसमर्थाः । यथावस्थितपरिभावितसंसारोदधिस्वरूपाश्च ॥१७६॥
 त एव पूर्वप्रकृतिनापायनिकराद् गस्तिवेदम् । अव्यावाधपथेन नयन्ति सुचारित्रद्वीपम् ॥१७७॥
 तत्रापि च सर्वसावद्यविरतिनाम्नि लुङ्गशैले । नीत्वा वरमहीनतरलानि क्षिपन्त्येतस्मिन् ॥१७८॥
 यैः करतलकलितैर्नास्ति सुवनेऽपि किमपि ह्यसाध्यम् । निर्वृतिपुर्यपि परमा निकटैव भवति लघ्वेव ॥१७९॥
 तस्य च गिरेरुपरि दशविधमुनिधर्मनामवृत्तात् । असमांशदशश्रीलाङ्गसहस्रफळनिकरमुपनयन्ति ॥१८०॥
 तस्यापि त्राग्रभागे केवलज्ञानाभिधानशिखरे । विश्रम्य कतिपयदिनानि ततन्मन्त्याग्रे ॥१८१॥
 निर्वाणपुरं तिष्ठति भवपारावारपरमतीरसमा । तस्यां च स्थापयन्ति जीवं मोक्षं मनुजत्वयानपात्रम् ॥१८२॥
 यस्यां न जन्म न जरा न च मरणं नेह क्षुत्पिपासेऽपि । न च रागरोषरोगा न भयं न च शोकलेशोऽपि ॥१८३॥
 न व्यामोहो न मदो नापि चिन्ता न च खेदशोकावपि । न विपादो नापि निद्रा कदाप्यरतिर्न च क्षणमपि ॥
 केवलममन्दानन्दात्मृत्सेकेनाश्वस्यस्वरूपः । निरंजनः स्थिरात्मा जीवो रत्नप्रदीप इव ॥१८५॥
 लोकान्येकाम्यन्तरममन्तमुपशस्तवन्तुविस्तारम् । उद्घोतयंस्तिष्ठति सदाप्यसृण्विततमसरः ॥१८६॥
 ध्वान्तरे पञ्चनवतिकुमारैः श्रेयो जिन्नरेन्द्रः । भगवन् ! ये युष्माभिः कथिता इह कर्णधारसमाः ॥१८७॥

पंच परमिट्टिणो ते चेत्यं कहह अम्ह पसिऊण । तो कहह जिणो ताण पत्तेयं ण जिणाईए ॥१८८॥
 अह णणनउई कुमरा चलणेसुं निवडिऊण जयगुरुणो । संसारविरत्तमणा एवं भणितुं समारब्धा ॥१८९॥
 भयवं ! पढमा तुम्हे णणपरमिट्टीण भवजलनिहिस्स । पारगया, ता ईण्ह अम्हेवि हु तुह पसाएण ॥१९०॥
 तुम्हेहि कन्नधारोवमेहि मणुयत्तजाणवत्तम्मि । कहकहंवि हु आरूढा दुत्तरभवजलहिमज्जाओ ॥१९१॥
 तुह परिकहियपहेणं निव्वाणपुरम्मि गंतुमिच्छामो । तो भयवयावि भणियं जुत्तं तुम्हारिसाण इमां ॥१९२॥
 एवमुववूर्द्धिऊणं जयगुरुणा दिक्खिया सहत्थेण । पिंगलकुमारपमुहा कइवयलोकेण परियरिया ॥१९३॥
 ततो निरुवमरूवोवसोहिया चित्तसत्तिसंजुत्ता । वोच्छिन्ननेहनिगडा विसिट्टकुलजाइसंपन्ना ॥१९४॥
 परिचत्तसव्वसंगा समत्थसुपसत्थसत्थपारगया । सुरविसरवंदणिज्जा ते णणनउई महासुणिणो ॥१९५॥
 जइधम्मभारदुद्धरधुरंधरा गुणकलपपरिकलिया । रेहंति सिस्सकलहेहिं परिवुडा विसिगइदव्व ॥१९६॥
 अत्थंतुम्मि अन्ने रईसरसिट्टिसत्थवाहसुयां । सामंतमंतिणो तह अन्नेवि विसिट्टकुलपुत्ता ॥१९७॥
 भववासोच्चिग्गामणा कयाहिलासा य सव्वविरईए । जिणवरसुपासपासं अलीणां भयवया ताहे ॥१९८॥
 पुच्चुत्तेण कमेणं तेवि सहत्थेण दिक्खिया ततो । सोमावि समं सामंतमंतिदारेहिं सारेहिं ॥१९९॥
 सव्वविरइं पवज्जिउमहिलसपाणी उवट्टिया पुरओ । तो तीसेवि महव्वपदांणं पहुणा सयं व्हिडिअं ॥२००॥
 जे पव्वज्जं काउं असमत्था केवि ते सनारीया । सावयधम्मो ठविया एवं च सुपासनाहस्स ॥२०१॥
 पढमंम्मि समोसरणे समग्गगुणरयणरोहणगिरिंदो । संघो चउच्चिवोवि य जाओ, अहं भयवया ताणं ॥२०२॥

पञ्च परमेष्ठिनस्तां प्रत्येकं कथयास्मान् प्रसद्य । ततः कथयति जिनस्तेषां प्रत्येकं पञ्च जिनादिकान् ॥१८८॥
 अथ पञ्चनवसिः कुमारश्रवणयोर्निपत्य जगद्गुरोः । संसारविरक्तमनस एवं भणितुं समारब्धाः ॥१८९॥
 भगवन् ! प्रथमा यूयं पञ्चपरमेष्ठिनां भवजलनिधेः । पारगताः, तस्मादिदानीं वयमपि खलु तव प्रसादेन ॥१९०॥
 युष्माभिः कर्णधारोपमैर्भुजन्तव्यानापात्रे । कथंकथमपि खल्वारूढा दुस्तरभवजलविमध्यात् ॥१९१॥
 तव परिकथितपथेन निर्वाणपुरे गन्तुमिच्छामः । ततो भगवतापि भणितं युक्तं युष्माद्दशामिदम् ॥१९२॥
 एवमुपबृंह्य जगद्गुरुणा दीक्षिता स्वहस्तेन । पिङ्गलकुमारप्रमुखाः कतिपयलोकेन परिकरिताः ॥१९३॥
 ततो निरुपमरूपोवसोभिताश्चित्रशक्तिसंयुक्ताः । व्युच्छिन्ननेहनिगडा विशिष्टकुलजातिसंपन्नाः ॥१९४॥
 परित्यक्तसर्वसङ्गाः समस्तसुप्रशस्तशास्त्रपारगताः । सुरविसरवन्दनीयास्ते पञ्चनवतिर्महामुनयः ॥१९५॥
 यतिधर्मदुर्धरभारधुरन्धरा गुणकलापपरिकलिताः । राजन्ति शिष्यकलभैः परिवृता दिग्गजेन्द्रा इव ॥१९६॥
 अत्रान्तरेऽन्ये राजेश्वरश्रेष्ठिसार्थवाहसुताः । सामन्तमन्त्रिणस्तथाऽन्येऽपि विशिष्टकुलपुत्राः ॥१९७॥
 भववासोच्चिग्गामनाः कृताभिलाषाश्च सर्वाविरत्याम् । जिनवरसुपाश्वर्षार्थमालीनाः, भगवता तदा ॥१९८॥
 पूर्वोक्तेन क्रमेण तेऽपि स्वहस्तेन दीक्षितास्ततः । सोमापि समं सामन्तमन्त्रिदरैः सारैः ॥१९९॥
 सर्वविरातं प्रपत्तुमभिलषमाणोपस्थिता पुरतः । ततस्तस्या अपि महाव्रतदानं प्रमुणा स्वयं विहितम् ॥२००॥
 ये प्रवेष्ट्यां कर्तुमसमर्थाः केऽपि ते सनारिकाः । श्रावकधर्मं त्थापिताः, एवं च सुपार्थवाद्यस्य ॥२०१॥

पणनुवइसंस्त्रमुणिपुंगवाण सयलत्थसंगहपराइं । उप्पन्नविगमधुवलक्खणाइं तिन्नेव य पयाइं ॥२०३॥
 कहियाइं तओ अंतोमुहुचमेत्तेण तयणुसारेण । तक्कालुल्लसियअउच्चवुद्धिविहव्वपभावेण ॥२०४॥
 पुव्वभवभत्थसमत्थसत्यपरमत्थवित्थरवसेणं । सच्चैहिं विरइयाइं दुवालसंगाइं, एवं च ॥ २०५॥
 समयमेव जा जिणिंदो एए ठावेइं गणहरपयम्मि । ता गंधवासचुन्नं थाले धिचूण सकोवि ॥२०६॥
 पुरओ तुरिययरं चिय उवट्ठिओ अवसरंति कलिऊण । तो उट्ठिऊण सामी गिण्हइं चुन्नं समुट्ठीए ॥२०७॥
 ताणं च अक्कयांणं सिरम्मि पक्खिन्नवइ इय पर्यपंतो । तुम्हाणमणुत्तायं तित्थमिमं पन्नवगुणेहिं ॥२०८॥
 एत्वंतरम्मि भमरउल्लमुहलियं ताणमुत्तिमंगम्मि । पणवन्नवासवासं विहियं तोसाउ तियसेहिं ॥२०९॥
 सोमज्जाविं हु अज्जाण संजमुज्जोयसासणनिमित्तं । ठविया पवित्तिणिपए निम्मलसीलेक्ककुल्लमवणं ॥
 एत्वंतरम्मि उग्गाडपोरिसीमूयगो वली पत्तो । कारविओ सिरिसेहरन्निवेण वरकलमसात्थिमओ ॥२११॥
 आढगमित्तो उच्छालिओ य गहिओ सुरासुरनरेहिं । तो सच्चै सुरवइणो पत्ता नंदीसरे दीये ॥२१२॥
 काऊण जिणिंदाणं अट्ठाहियमह सट्ठाणमणुपत्ता । इय काउंक्कस्साणं कइवि दिणे तयणु जिणनाहो ॥२१३॥
 सच्चैहिं गणहरेहिं तहणेगमुणीहिं साहुणीहिं च । परियरिओ निक्खंतो नवकंचणकमलकयचरणो ॥२१४॥
 तो आगासगपूणं लंघियमुत्तावचूलकलिपणं । छत्तेण तहा सारयससंक्कवलेहिं चमरेहिं ॥२१५॥
 गयणयलालंघियपायवीढसीहासणेण विउलेण । तह माहिंदसूएणं नहमगाएण रायंतो ॥२१६॥

प्रथमे समवसरणे समग्रगुणरत्नरोहणागिरीन्द्रः । संयश्चतुर्विधोऽपि च जातः, अथ भगवता तेषाम् ॥२०२॥
 पञ्चनवदिसंख्यमुनिपुद्गवानां सकलार्थसंग्रहपराणि । उत्पन्नविगमधुवलक्षणानि त्रीण्येव च पद्मानि ॥२०३॥
 कथितानि ततोऽन्तर्मुहूर्तमात्रेण तदनुसारेण । तत्कालोल्लसितापूर्वबुद्धिविभवप्रभावेण ॥२०४॥
 पूर्वभवाम्यस्तसमस्तशास्त्रपरमार्थविस्तरवशेन । सर्वे विरचितानि द्वादशाङ्गानि, एवं च ॥२०५॥
 स्वयमेव शैबन्जिनेन्द्र एतान् स्थापयति गणधरपदे । तावद् गन्धवासचूर्णं स्थाले गृहीत्वा शक्रोऽपि ॥२०६॥
 पुरतस्त्वरिततरमेवोपस्थितोऽवसर इति कलयित्वा । तत उत्थाय स्वामी गृह्णाति चूर्णं स्वमुष्टया ॥२०७॥
 तेषां चावननानां क्षिरसिं प्रक्षिपतीति प्रगल्पन् । युष्मान्मनुज्ञातं तीर्थमिदं पर्यवगुणैः ॥२०८॥
 अत्रान्तरे भ्रमरकुलमुत्तरितस्तेषामुत्तमाद्ने । पञ्चवर्णवासवासो विहितस्तोषात् त्रिदशैः ॥२०९॥
 सोमार्थापि सत्स्वार्थाणां संयमोद्घोतशासननिमित्तम् । स्थापिता प्रवर्तिनीपदे निर्मलशैलैककुलभवनम् ॥२१०॥
 अत्रान्तरे दृढाटपौरुपीसूचको बलिः प्रातः । कारितः श्रीशेखररूपेण वरकलमशालिमयः ॥२११॥
 धादकमात्र उच्छालिन्नश्च गृहीतः सुरासुरनरैः । ततः सर्वे सुरपतयः प्राप्ता नन्दीधरे द्वीपे ॥२१२॥
 कृत्वा जिनेन्द्राणामष्टाहिकामथ स्वस्थानमनुप्राप्ताः । इति कृत्वा व्याख्यानं कत्यपि दिनानि तदनु जिननाथः ॥
 सर्वैर्गणधरैस्तयानेकमुनिभिः साञ्चीभिश्च ॥ परिकरितो निष्क्रान्तो नवकाञ्चनकमलकृतचरणः ॥२१४॥
 तत आकाशगतेन लम्बितमुक्तावचूलकलितेन । छत्रेण तथा शारदशशाङ्कधवलैश्चाभरैः ॥२१५॥
 गगननलान्ध्रितपादपीठामिहासनेन विपुलेन । तथा माहेन्द्रध्वजेन नमोमार्गगतेन राजन् ॥२१६॥

सायरमणुगच्छन्तीसु भक्तिपरिकल्पितपसकोडीसु । वायंतेसु य अणुकूलसिसिरसुमुयंभवणेसु ॥२१७॥
 हिद्वाहुत्तं परिसंठिएसु मग्गम्मि कंटगगणेसु । भक्तीइव नमंतीसु मग्गतकविसरसेणीसु ॥२१८॥
 अणुगिण्हंतो-तह सच्चविरिंदाणेण भव्वसत्तजणं । ग्गमागरनपरमडंवरवेडपुरकव्वडाईसु ॥२१९॥
 विहरंतो संपत्तो क्रमेण सिरिनेदिवद्धणपुरम्मि । पुव्वुत्तरदिसिभागे कुसुमकरंडम्मि उज्जाणे ॥२२०॥
 पुव्वुत्तेण क्रमेणं रइयं देवैहि वरसमोसरणं । रयणमयपगारभंत्तरम्मि सीहासणं ठवियं ॥२२१॥
 पुव्वाभिमुहं मणिमयसुपायवीठेण संजुयं तत्तो । भयवं सुपासनाहो तिजयपहू तत्थ ज्वविसइ ॥२२२॥
 पयवीढअदूरे-च्चिय भयवंतो गणहराइया सव्वे । नियनियठाणेसु ठिया तिरिया दुइयम्मि पायारो ॥२२३॥
 तयादिः—

- मणिमेमाणियदेवीसाहुणीओ ठंति अग्गिकोणम्मि । जोइसियभवणवंतरदेवीओ होंति नेरईए ॥२२४॥
 भवणवणजोइसदेवा वायव्ये, कण्णवासिणो अमरा । नरनारीओ ईसाणे पुव्वाइसु पविसिठं ठंति ॥२२५॥
 एत्थंतरे पसिद्धी वित्थरिया नेदिवद्धणपुरम्मि । जह सिरिसुपासनाहो उज्जाणे ईह सपोसरिओ ॥२२६॥
 तत्तो सुइभूयतणु नयरजणो जाइ जिणवरं दट्टुं । पूओवगरणपडलयहत्थो सुपसत्थवेसधरो ॥२२७॥
 तं तह वच्चंतं पिच्छिऊण सिरिविजयवद्धणो राया । पासायगवक्खगओ पुच्छइ महसायरूमच्चं ॥२२८॥
 जह इंदमहप्पसुहो किं कोवि महसवो नयरमज्जे । पुप्फकरंडयहत्थो जं वच्चइ एस सयलजणो ? ॥२२९॥

सादरमनुगच्छन्तीसु भक्तिपरिकल्पितत्रिदशकोटिषु । वासुं चातुकूलशिशिरसुमुगन्धपवनेषु ॥२१७॥
 अधोमुखं परिसंस्थितेषु मार्गं कण्टकगणेषु । भक्तयेव नमन्तीषु मार्गतखविसरश्रेणीषु ॥२१८॥
 अनुगृह्णस्तथा सर्वविरतिदानेन भव्यसत्त्वजनम् । ग्रामाकरनगरमडव्वखेत्पुरकव्वेदादिषु ॥२१९॥
 विहरन् संप्राप्तः क्रमेण श्रीनन्दिवर्धनपुरे । पूर्वोत्तरदिग्दिग्भागुं कुसुमकरण्ड उद्याने ॥२२०॥
 पूर्वोक्तेन क्रमेण रचितं देवैर्वरसमवसरणम् । रत्नमयपात्राराभ्यन्तरे सिंहासने स्थापितम् ॥२२१॥
 पूर्वाभिमुखं मणिमयसुपादपीठेन संयुतं ततः । भगवान् सुपार्श्वनाथस्त्रिजगत्प्रभुस्तत्रोपविशति ॥२२२॥
 पादपीठादुर एव भगवन्तो गणधरादिकाः सर्वे । निर्गन्तजस्थानेषु स्थितास्तिर्यन्चो द्वितीये व्याकरे ॥२२३॥
 सुनिर्वृत्तानि कदेवीसाह्य्यसिंत्तण्यंयमिनकोणे । ज्योतिषिकभवनभ्यन्तरदेव्यो भवन्ति नैकान्ते ॥२२४॥
 भवनवनन्यैस्तिपदेवा वायव्ये, कल्मवासिनोऽमराः । नरनार्य ईशाने पूर्वादेषु प्रविश्य तिष्ठन्ति ॥२२५॥
 अत्रान्तरे प्रासिद्धिविस्तृता नन्दिवर्धनपुरे । यथा श्रीसुपार्श्वनाथ उद्याम इह समवमृतः ॥२२६॥
 ततः शुचिगुत्तगुर्नगरजनो याति गिनवरं द्रष्टुम् । पूजोपकरणपटलकदस्तः सुप्रशस्तोऽप्यथः ॥२२७॥
 तं तथा व्रजन्तं दृष्ट्या श्रीविजयवर्धनो राजा । प्रासादगवालगतः पृच्छति मत्सिंहागरममर्त्यम् ॥२२८॥
 यथेन्द्रमहप्रमुगः किं कोऽपि महोत्सवो नगरमर्त्ये । पुन्यकरण्डकदस्तो यद् व्रजत्येयं सकलजनः ? ॥२२९॥
 ततः संनिहितजनाग्निनागमनं विज्ञाय सोऽपि । जल्पति न कोऽप्यन्यो महोत्सवः किन्तु बहिः ॥२३०॥

तो संनिहियजणाओ जिणआगमणं वियाणिउं सोवि । जेणइ न कौवि अन्नो महसवो किनु वाहिम्मि ॥
उज्जाणवणे सुम्मइ समोसहो सिरिसुपासतित्थयरो । तव्वंदणात्थमेसो नयरजणो वच्चइ समगो ॥२३१॥
तं सोऊणै पभणइ नरनाहो जह अमच्च ! अम्हेवि । तव्वंदणानिमित्तं वच्चिस्सामो किमन्नेण ? ॥२३२॥
भणियं च तेण तदंसणंपि कल्लाणकारणं देव ! । किं पुण गमणनमंसणपयसेवापसुहपडिवत्ती ॥२३३॥
ता कुणंसु सयं तदंसणेण मणुयत्तस्स सफलत्तं । इय वुत्ते सचिवेणं विजयनरिंदो तओ तुरियं ॥२३४॥
संचलियो जिणवरपायमूलमह सो कमेण संपत्तो । पंचविहाभिगमेणं उल्लसियाविरलरोमंचो ॥२३५॥
तिस्सुत्तो दाऊणं पयाहिणं प्रणमिउं च जिणनाहं । भक्तिभरनिब्बरंगो एवं धुणिउं समारद्धो ॥२३६॥
देव ! तुह चरणनहमणिप्रऊहदीवा जयंतु जे रविणो । खंडंति चंडिमं मोहतिमिरहरणेण सुवणाग्ग्मा ॥२३७॥
पहु ! बहुपयंडपासंडिमंडिए महियलम्मि जीवाण । तुह दंसणंपिं जायइ-अणंतभवचिन्नपुत्तेहिं ॥२३८॥
अज्जं चिय मह मणवंछियाइं जायाइं अज्ज जाओ हं । चिरकालओवि जं दिट्ठिगोयरे नाह ! तं जाओ ॥२३९॥
ता लहु इरिहं सारयसंपुन्नससंकफिरणसिसिराए । अवहरसु नियगिराए जिणमह भवगिम्हसंताव् ॥२४०॥
इय संयोउं राया उवचिट्ठइ ठाविऊण नियदिट्ठिं । जिणवरवयणे, एत्तो भयवं धम्मकहं कहइ ॥२४१॥
कहं विय ?

जोणीलस्त्राणि य परिभमित्तु लद्धूण कहवि मणुयत्तं ↓ जे नायरंति धम्मं नरिंद ! ते अप्पणो अहिया ॥२४२॥
जेणं करयलपरिकलित्तसलिलविंदुव गलइ अणुसमयं । जीयं, जराइरोगा देहं दूमंति तह निचं ॥२४३॥

• उद्यानवने श्रूयते समवसृतः श्रीसुपार्थतीर्थकरः । तद्वन्दनार्थमेव नगरजनो व्रजति समग्रः ॥२३१॥
तत् श्रुत्वा प्रमणति नरनाथो यथाऽमर्त्य ! वयमपि । तद्वन्दनानिमित्तं ब्रजिष्याम. किमन्येन ? ॥२३२॥
मणितं च तेन तद्दर्शनमपि कल्याणकारणं देव । किं पुनर्गमननमस्यनपदसेवाप्रमुखप्रतिपत्तिः ॥२३३॥
तस्मात् कुरुष्व स्वयं तद्दर्शनेन मनुजत्वस्य संफलत्वम् । इत्युक्ते सचिवेन विजयनरेन्द्रस्तत्स्वरितम् ॥२३४॥
संचलितो जिनवरपादमूलमथ स क्रमेण संप्राप्तः । पञ्चविधाभिगमेनोल्लसिताविरलरोमाच्च ॥२३५॥
त्रिदंत्वा प्रदक्षिणां प्रणम्य च जिननाथम् । भक्तिभरनिर्भराङ्ग एवं स्तोतुं समारब्ध. ॥२३६॥
देव ! तव चरणनखमणिमयूखदीपा जघन्तु, ये रवेः । खण्डयन्ति चण्डिमानं मोहतिमिरहरणेन सुवने ॥२३७॥
यंगो ! बहुपयण्डपाखण्डिमण्डिते महीतले जीवानाम् । तव दर्शनमपि जायतेऽनन्तभवचीर्णपुण्यै. ॥२३८॥
अद्यैव मम मनोवाञ्छितानि वातान्यथ जातोऽहम् । चिरकालतोऽपि यद् दृष्टिगोचरे नाथ ! त्वं जातः ॥२३९॥
तस्माद्विध्वान्नीं शारदसंपूर्णशलाङ्ककिरणशिशिरया । अपहर निजगिरया जिनास्माकं भवश्रीन्मसंतापम् ॥२४०॥
इति संस्तुत्य राजोपतिष्ठते स्थापयित्वा निजदृष्टिम् । जिनवरवदने, इतो भगवान् धर्मकथां कथयति ॥२४१॥
कथमिव ?

योनिलेखाणि च परिभ्रम्य लब्ध्वा कथमपि मनुजत्वम् । ये नाचरन्ति धर्मं नरेन्द्र ! त आत्मनोऽहिताः ॥२४२॥
येन करतलपरिकलित्तसलिलविन्दुरिव गलत्यनुसमयम् । जीवितम्, ज्वरादिरोगा देहं दावयन्ति तथा नित्यम् ॥

अइवहुकिलेससमुवज्जियावि चोराइहरणकवडेई । लच्छी खणेण नासइ विज्जुलयाचंचला नूणं ॥२४४॥
 पिउमाइमित्तसुकलत्तपुत्तसयणाइओवि संजोगो । खणदिट्टनट्टखो जलनिहिकल्लोलसंकासो ॥२४५॥
 विसयसुहं पुण विरसं सणरमणीयं च जोव्वणं नूणं । किं बहुणा इह नरवर ! मोचुं जिणदेसियं धम्मं ॥
 न हु किपि सासयं इय मुणित्तु तं चैव कुणसु अवियप्यं । जेण लहुमेव सासयसिवसुह्वाणं तुमं लहसि ॥
 इय सोउं संविग्गो दाणविरयंस्स नियकुमारस्स । काउं रज्जभिसेयं विजयनरिंदो पमोएण ॥२४८॥
 पव्वज्जं पडिबज्जइ महाविभूईए जिणवरसमीपे । एत्तो य दाणविरओ नरनाहो भणइ नमिऊण ॥२४९॥
 जिगनाह ! रज्जकज्जे समुज्जयाणं गिहे वसंताण । जं किपि हु करणिज्जं अग्घाण तमिण्हिमाइससु ॥
 तो भणइ जिणो सावयधम्मो नरनाह ! तुम्ह कायंज्जो । सो य दुवालसभेओ ते पुण भैया इमे नेया ॥
 पाणिवहमुसावाए अदिन्नमेहुणपरिग्गहे चैव । दिसिभोगदंडसमइयदेसे तह पोसहविभागे ॥२५२॥
 एयस्स समेयस्सवि पत्तेयं पंच पंच अइयारा । मूलं पुण सम्मत्तं समेयभिन्नस्सवि इयस्स ॥२५३॥
 तस्स य पंच अइयारा ता तं पडिबज्जिऊण नरनाह ! । निरइयारं सावयधम्मं वारसविंहे कुणसु ॥२५४॥
 इय सोऊणं पभणइ दाणविरओ जिणिण्ढ ! जे केवि । पालंति निरइयारं सम्मत्तं मं फलं ताणं ॥२५५॥
 जे पुण साइयारं केवि हु पालंति जं च ताण फलं । तह वारसभेयंपि हु सावयधम्मं निरइयारं ॥२५६॥
 जे आयरंति केवि हु ताण फलं, जे य साइयारं तु । पालंति ताण य फलं सवित्तरं सोउमिच्छामि ॥

अतिवहुकलेशसमुपासितापि चौरादहरणकपटैः । लक्ष्मीः क्षणेन नश्यति विद्युलताचञ्चला नूनम् ॥२४४॥
 पितृमातृमित्तसुकलत्तपुत्रस्वजनादिकोऽपि संयोगः । क्षणदृष्टनट्टरूपो जलनिधिकल्लोलसंकाशः ॥२४५॥
 विषयसुखं पुणविरसं क्षणरमणीयं च यौवने नूनम् । किं बहुनेह नरवर ! मुक्त्वा जिनदेशितं धर्मम् ॥२४६॥
 न ससु किमपि शाश्वतमिति ज्ञात्वा तदेव कुरुष्वविकल्पम् । येन लघ्वेव शाश्वतशिवसुखस्थानं त्वं लभसे ॥
 इति श्रुत्वा संविग्ने दानविरतस्य निकुमारस्य । कृत्वा राज्याभिषेकं विजयनरेन्द्रः प्रमोदेन ॥२४८॥
 प्रव्रज्यां प्रतिपद्यते महाविभूत्या जिनवरसमीपे । इत्थं दानविरतो नरनाथो भणति नत्वा ॥२४९॥
 जिनन्ध्र ! राज्यकार्यं समुद्यतानां गृहे वसताम् । यत् किमपि हि करणीयमस्माकं तदिदानीमादिश ॥२५०॥
 ततो मणति जिनः श्रावकधर्मो नरनाथ ! त्वया कर्तव्यः । स च द्वादशभेदस्ते पुनर्भेदा इमे ज्ञेयाः ॥२५१॥
 प्राणिवपमृपावादावदत्तमैपुनपरिग्रहाश्चैव । दिग्भोग-दण्ड-सामायिक-देशास्तथा पौषध-विभागौ ॥२५२॥
 पृतस्य सभेदस्यापि प्रत्येकं पञ्च पद्यातिचाराः । मूलं पुनः सम्यक्त्वं सभेदभिन्नज्ञाप्यस्य ॥२५३॥
 तस्य च पद्यातिचारास्तस्मात् त्व्यतिपद्य नरनाथ ! । निरतीचारं श्रावकधर्मं द्वादशविधं कुरुष्व ॥२५४॥
 इति श्रुत्वा म्मणति दानविरतो जिनेन्द्र ! येकेऽपि । पालयन्ति निरतिचारं सम्यक्त्वं यत् फलं तेषाम् ॥२५५॥
 ये पुनः सातीचारं केऽपि ससु पालयन्ति यच्च तेषां फलम् । तथा द्वादशभेदमपि ससु श्रावकधर्मं निरतिचारम्
 य आचरन्ति केऽपि ससु तेषां फलं, ये च सातीचारं तु । पालयन्ति तेषां च फलं सविस्तरं श्रोतुमिच्छामि ॥

ता पसिऊणं सादसु सोयाहरणं जिणंद ! जं जाणं । जायं फलंति, एत्तो भयवंपिं हू कदिडमारद्धे ॥

॥ इति धीसुपार्व्वजिनचरित्रे केवलज्ञानधीमाप्तिः ॥

तस्मात् प्रसद्य कथय सोयाहरणं जिनेन्द्र ! यद् येषाम् । जातिं फलमिति, इतो भगवानपि सन्न कथयितुमारब्धः ॥

सम्मते धिरचित्ता सत्ता जे पवयणं पभाविति । चंपयमालञ्च लहति ते सिवं तन्मयेणेव ॥ १ ॥
तथाहि;—

जंबुद्वीपे दीपे भारहवास्तस्स मञ्जुपारमि । अत्थि नयरी विसाला तिहावि नामेण य विसाला ॥२॥
जत्पुत्रसगो गुरुलाघवं च गुणवाहिया'य तह बुद्धी । वन्ननिवायवियारा वागरणे न उण लोयम्मि ॥३॥
तत्सत्थि अत्थिमणवंछियत्थसंपाडणिवकदुल्ललिओ' । ललियंगुत्ति राया राया जणकुमुयसंडस्स ॥४॥
निज्जियविपक्खलखो कमलदलखो कलासु निरुदखो । जिणयम्मवद्धलखो जो निच्चं विहियदियरखो
तस्सत्थि पिया भज्जा निरुवमलज्जा सुसीलकयचोज्जा । सद्धम्ममि सुसज्जा पीडमई नाम निरवज्जा ॥
ताणं च परोप्परपीडनिभरं विसयसोक्खनिरयाणं । पंचसुयाणं उवरिं जाया धूया पवरूवा ॥७॥
गिरिकेंद्रंतरगया देहोवचएण गुणकलावेण । चंपयलयव्व वड्ढइ चंपयमालंत्ति कयनामा ॥८॥
अह जोग्गतं पत्ता अज्जावयकुमुयचंदपासमि । लखणसाहित्तपमाणजोइसाईणि सा पढइ ॥९॥
सामंतमंतिमडसंकडमि अह अनया नरिंदस्स । अत्याणमि पविट्टो पडिहारनिरुवियसखो ॥१०॥
रायाहिरायअरिकेसरिस्सं पहुणो कुणालनयरीए । नामेणं अमरगुरु रायगुरुत्तणगुणगव्विओ ॥११॥
अधुमुत्तिऊण रत्ता सायरंमवगुहिडं उच्चियठाणे । उपवेसिऊण पुट्टो अरिकेसरिनिवड्ढणो कुसलं ॥१२॥
तम्मि य खणमि वाला चंपयमाला सहीहिं परियरिया । नियअज्जावयजुत्ता संपत्ता रायपासमि ॥१३॥

सम्यक्त्वे स्थिरचित्ताः सत्त्वा ये प्रवचनं प्रभावयन्ति । चम्पकमालेव लभन्ते ते शिवं तद्भवेनेव ॥१॥
तथाहि;—

जम्बूद्वीपे द्वीपे भारतवर्षस्य मध्ये । अस्ति नगरी विशाला त्रिधापि नाम्ना च विशाला ॥२॥
यत्रोपसर्गो गुरुलाघवं च गुणवाहिता च तथा वृद्धिः । वर्णनिपातविकारा व्याकरणे न पुनर्लोकै ॥३॥
सत्रास्त्यर्थिमनोवाञ्छितार्थसंपादनैकदुर्ललितः । ललिताङ्गक इति राजा राजा जनकुमुदपण्डस्य ॥४॥
निजितविपक्षलक्षः कमलदलासः कलासु निश्चितदसः । जिनवर्मवद्धलखो यो नित्यं विहिताहितरसः ॥५॥
तस्यास्ति प्रिया भार्या निरुपमलज्जा सुशीलकृताधर्या । सद्धर्मे सुसज्जा प्रीतिमती नाम निरवद्या ॥६॥
तयोश्च परस्परप्रीतिनिर्भरं विपयसौख्यनिरतयोः । पञ्चसुतानामुपरि जातः दुहिता प्रवररूपा ॥७॥
गिरिकेंद्ररान्तर्गता देहोपचयेन गुणकलापेन । चम्पकलेव वर्धते चम्पकमालेति कृतनामा ॥८॥
अथ योग्यतां प्राप्ताऽध्यापककुमुदचन्द्रपार्श्वे । लक्षणसाहित्यप्रमाणजुवौतिवादीनि सा पठति ॥९॥
सामन्तमन्त्रिभटसंकेटेष्वान्यद्वा नरेन्द्रस्य । आस्थाने प्रविष्टः प्रतिहारनिरुपितस्वरूपः ॥१०॥
राजाधिराजारिकेसरिणः प्रभोः कुणालानगर्भ्याः । नाम्नाऽमरगुरु राजगुरुत्तवगुणपरिपूर्णः ॥११॥
अधुमुत्तम्य राजा सादरमवगुहोचितस्थाने । उपवेश्य पृष्टोऽरिकेसरिनृपतेः कुशलम् ॥१२॥
तस्मिंश्च क्षणे वाला चम्पकमाला सलीभिः परिकरिता । निजाध्यापकयुक्ता संप्राप्ता राजपार्श्वे ॥१३॥

पायव्रदिया निवेण उच्छङ्गे ठाविऊण सा पुट्टा । किं पठियं पुत्ति ! तए कहेहि मूलाओ आरब्धम् ? ॥१५॥
 सा किंपि जा न जंपइ ता भणियं कुमुदचन्द्रविबुधेण । अपदियमवि मुणइ इमा नरवर ! बहुसत्यपरमत्थं ।
 तं सोउं अमरगुरु अरिकेसरिणो महानरिंदस्स । जइ गिहिणी हवइ इमा तो लट्ठं इय विचित्तं ॥१६॥
 पुच्छइ किं तुह वच्छे चूडामणिसत्यआगमो अत्थि ? । सा भणइ अत्थि किंचिचि, जइ अत्थि कहेह ता एयं ॥
 होही को तुज्ज पई कया य कह वट्ठीही य सह तुमए । संतइसंपत्तीए कइ पुत्ता कइ व पुत्तीओ ? ॥१७॥
 लज्जाए जा न जंपइ तं पइ पच्छुत्तरं, तओ भणिया । उज्जाएण कहिज्जउ मा विज्जाहीलणं होही ॥१८॥
 तो परिचित्तिय जंपइ मउयं महुरक्खरंहेहि सा बाला । अरिकेसरिनरनाहो वरिसंते महं पई होही ॥२०॥
 बारहवरिसे रत्तो छम्मासे विरच्चिऊण रच्चेही । सुयजुयलं एका कन्नगा उ तह संतई होही ॥२१॥
 इय कहियं तुह पुट्ठं इण्हिमपुट्ठपि किंपि साहेमि । तुह पुत्तो संपत्तो परलोयगईय दसमदिणे ॥२२॥
 तीए चिय रयणीए चरिमे जामम्मि पणइणी तुम्ह । पुत्तरयणं पसूया वरलंछणलंछियसरिं ॥२३॥
 अह सों विसायसंतोसपरवसो पुच्छए नरिंदसुयं । को हेऊ संजाओ परलोयगमे मह सुयस्स ? ॥२४॥
 तो सवित्सेसं परिभाविऊण चूडामणीए परमत्थं । सम्मं नाउं साहइ जहट्ठियं वइयरं एवं ॥२५॥
 तं पत्थिओ सि जइया रायापसेण तायमुद्धिसिउं । तइया किल तुह पुत्तो तए समं आसि संचलितो ॥२६॥
 यको तए विमुक्तो समुब्धंतो मणम्मि अवमाणं । सुहंपंसुकीलिपई कीलंतो सह वयंसेहि ॥२७॥

पादपत्तिता नृपेणोत्सङ्गे स्थापयित्वा सा पुट्टा । किं पठितं पुत्रि ! त्वया कथय मूलारब्धम् ? ॥१४॥
 सा किमपि यावन्न जल्पति तावद्भणितं कुमुदचन्द्रविबुधेन । अपठितमपि जानातीयं नरवर ! बहुशालपरमार्थम् ॥१५॥
 तं श्रुत्वाऽमरगुरुररिकेसरिणो महानरेन्द्रस्य । यदि गृहिणी भवेदियं ततः सुन्दरमिति विचिन्त्य ॥१६॥
 पृच्छति किं तव वत्से ! चूडामणिशास्त्रागमोऽस्ति ? । सा भणत्यास्ति किञ्चिदपि, यद्यस्ति कथय तत एतन् ॥
 मविष्यति वस्तव पतिः कदा च कथं वर्त्स्यति च सह स्वया । संततिसंपत्तौ कति पुत्राः कति वा पुत्र्यः ॥१८॥
 लज्जया यावन्न जल्पति तं प्रति प्रसुत्तरं, ततो भणिता । उपाध्यायेन कथ्यतां मा विद्याहेलेन मूत ॥१९॥
 ततः परिचिन्त्य जल्पति मृदुकं मधुरादौरेः सा बाला । अरिकेसरिनरनाहो वर्षान्ते मम पतिर्भविष्यति ॥२०॥
 द्वादश वर्षाणि रक्तो पण्मासान् विरज्य रक्ष्यति । सुतपुगलमेकां कन्यकां तु तथा संततिर्भविष्यति ॥२१॥
 इति धधितं तव पृष्टमिदानीमपृष्टमपि किमपि कथयामि । तव पुत्रः संपातः परलोकगतौ दक्षमदिने ॥२२॥
 तस्यामेव रत्नान्यां चरमे यामे प्रणयिनी तुव । पुत्रस्तं प्रसूता वरलान्छनलाञ्छितशरीरम् ॥२३॥
 अयं स विषादसंतोपपरवशः पृच्छति नरेन्द्रसुताम् । को हेतुः संजातः परलोकगमे मम सुतस्य ? ॥२४॥
 ततः सविशेषं परिभाष्य चूडामणेः परमार्थम् । सम्यग् ज्ञात्वा कथयति ययास्थितं व्यतिकरमेवम् ॥२५॥
 त्वं प्रस्थितोऽप्रति यदा राजादेशेन तातमुद्दिश्यः । तदा किल तव पुत्रस्तवया सममासीत् संचलितः ॥२६॥
 अवमरे स्वया विमुक्तः समुद्भूतः मनस्यपमानम् । सुहृत्पांसुकीलितैः क्रीडन् सह वयस्यैः ॥२७॥

अह अन्नयो कयाई उज्जाणमहूसवमि गमणत्थं । तुहपुव्वपुरिसखग्गं करे करेऊण जा चलिओ ॥२८॥
तो जणणीए भणियं पूइज्जइ चैव खमारयणमिणं । न हु चालिज्जइ तावच्छ । गच्छ एयं विमोच्छ ॥२९॥
अवमाणियमप्पाणं मन्ततो सोवि पुव्वकम्मवसा । रयणीए पसुत्ताए सपरियणाएवि जणणीए ॥३०॥
सणियं सणियं सयणीययाउ गंतूण उववणस्संतो । वावीए निवडिओ विहडिओ य से पाणसंबंधो ॥
सन्वत्य गविट्ठो सो अलहंतैणं पउत्तिमित्तंपि । जणणीपमुहजणेणं तोह तुह पासमि धावणओ ॥३२॥
संपेसिओ कुरंगो एही सो संपयमि एयेव । तत्खणमह पडिहारेण मूइओ सोवि संपत्तो ॥३३॥
नरनाहं अमरगुरुं च नमिय तं तह कहेइ सो सब्बं । जह कुमरीए भणियं अमरगुरु अह पयंपेइ ॥३४॥
अन्नाणतिमिरहरणी अलद्धकरणी य जयत्तयवहूहि । तुम्ह गिहे अवदन्ना पच्चक्खसरस्सई एसा ॥३५॥
इय सेसेवि पसंसारसिए अत्याणसंठिए लोए । आपुच्छिऊण जणयं समुट्ठियां जाव फिर कुमरी ॥३६॥
ता अंगविलग्गं नरवरेण अन्नेण तयणु लोएण न दिन्नमसेसाहरणं, रथा तह कुमुयचंदस्स ॥३७॥
दिन्नं सुवण्णलक्खस्स सासणं नासणं दरिहस्स । चंपयमालाणुगओ गओ तओ सोवि नियठाणं ॥३८॥
नरनाहो अमरगुरुं पइ जंपइ तुम्ह संपइ कुणालं । गंतुं जुत्तं तुरियं नियपरियणट्ठावणट्ठाए ॥३९॥
ता संखेवेणं चिय कहेहि रायाहिरायआएसं । तो जंपइ अमरगुरु तुम्ह गढो अत्थि सीमाए ॥४०॥
सो अम्हं चिय दिज्जउ लिज्जउ अत्येण सह गढो उचिओ । इय आएसो रायाहिवस्स, तो जंपए राया ॥

अथान्यदा कदाचिदुद्यानमहोत्सवे गमनार्थम् । त्वत्पूर्वप्ररूपत्वं करे कृत्वा यावच्चलितः ॥२८॥
ततो जनन्या भणितं पूज्यत एव खुर्रनमिदम् । न च चाह्यते तस्माद् वत्स ! गच्छैनं विमुच्य ॥२९॥
अवमानितमात्मानं मन्यमानः सोऽपि पूर्वकर्मवशात् । रजन्यां प्रमुखायां सपरिजनायामपि जनन्याम् ॥३०॥
शनैः शनैः शयनीयाद् गत्वोपवनस्थान्तः । वाप्यां निपतितो विद्यदितश्च तस्य प्राणसंबन्धः ॥३१॥
सर्वत्र गवेपितः सोऽलममानेन प्रवृत्तिमात्रमपि । जननीप्रमुखजनेन ततस्तव पार्श्वे धावनकः ॥३२॥
संप्रेषितः कुरङ्ग एष्यति स सांप्रतमत्रैव । तत्सगमथ प्रतिहारेण सूचितः सोऽपि संमासः ॥३३॥
नरनायममरगुरुं च नत्वा तत् तथा कथयति स सर्वम् । यथा कुमार्या भणितममरगुरुरथ प्रकल्पति ॥३४॥
अज्ञानतिमिरहरणां अलम्बस्वरूपां च जगत्त्रयवधूभिः । युष्माकं गृहेऽवतीर्णां प्रत्यक्षसरस्वत्येषा ॥३५॥
इति श्रेयेऽपि प्रसंसारसिक्के आस्थानसंस्थिते लोके । आपृच्छय जनकं समुत्थिता यावत्किल कुमारी ॥३६॥
तावदङ्गविलग्गं नरवरेणान्येन तदनु लोकेन । दत्तमशेषामरणं, राज्ञा तथा कुमुदचन्द्राय ॥३७॥
दत्तं सुवर्णलदास्य शासनं नाशनं दारिद्र्यस्य । चम्पकमालानुगतो गतस्ततः सोऽपि निजस्थानम् ॥३८॥
नरनाथोऽमरगुरुं प्रति जल्पति तव संप्रति कुणालाम् । गन्तुं युक्तं त्वरितं निजपरिजनस्थापनार्थम् ॥३९॥
ततः संक्षेपेणैव कथय राजाधिराजादेशम् । ततो जल्पत्यमरगुरुं युष्माकं दुर्गोऽस्ति सीम्नि ॥४०॥
सोऽस्मभ्यं दीयतां लायतामर्थेन सह दुर्ग उचितः । इत्यादेशो राजाधिपस्य, ततो जल्पति राजा ॥४१॥

अरिकेसरिनरवङ्गो रज्जमिणं किं गहेण एकेण ?। तो अमरगुरु जंपेइ सुयणत्तेतुज्ज को तुल्लो ? ॥४२॥
अण्णाविडं गढं सो रत्ता संमाणिओ बहुपयारं । नियनयरिं संचलिओ चित्तइ विम्हयवसं पत्तो ॥४३॥
बालाए अवलाए सारयवाल्लिदुनिम्मलकलाए । कलिकालकलुत्तिन्नाए तिन्नि अचब्भुयाइं से ॥४४॥
तथाहि:-

इह देसकालववहियवायरसुहुमत्थर्यडणं नाणं । ख्वं अवयवसमुदयसोहं सुणिमणुविणोयखमं ॥४५॥
इत्थियणत्तच्छयाविसयसत्थअवहेलओ फुडं विणओ । अब्भासाओ कम्मम्मि कोसलं तं इमं विह्णो ॥
संपत्तो य कुणालापहुणो अरिकेसरिस्स पासम्मि । ललियंगरायपेसियमुवणीयमुवायणं तत्तो ॥४७॥
उचियपडिवत्तिपुव्वं उवविसिडं कहइ तुम्ह आएसो । ललियंगएण रत्ता सीसेण पडिच्छिओ एवं ॥४८॥
अह जहवत्तं साहइ जंपेइ अवचवं च सो चेव । जेण पसूया भुवणिकभूसणं एरिसा कत्ता ॥४९॥
तथाहि:-

ख्वेण रई वरई गउरी गंगावि जीए न हु चंगा । सोहग्गेण सदंभा रंभावि हु ते नियंताण ॥५०॥
सयलकलाकुसलत्तं तीए पाएण, किंतु नरनाह !। चूडामणीइ से कोवि पगरिसो जो न अन्नस्स ॥५१॥
कह जाणह इय भणिण सवित्थरो पुत्तमरणवुत्तेतो । तीए जह परिकहिओ तह कहिओ तेण नियरन्नो ॥
किं बहुणा अणुरुवो संजोओ जायए जयप्पवरो । जइ तुम्हाणं करफंससुहलं लहइ सा बाला ॥५३॥
एवं निसुणंतेणं नरवङ्गा वम्महो तहग्गविओ । जह गरिमधीरिमाहिं चत्तो ईसाइव खणेण ॥५४॥
तो पभणइ अमरगुरुं बुद्धीए अमरगुरुसमस्सावि । जाओ तुज्ज पमाओ जं सा न हु मग्गिया तइया ॥५५॥

अरिकेसरिनरपते राज्यमिदं किं दुग्गेकेन ? । ततोऽमरगुरुर्मल्पाति मुजनत्वे तव कस्तुल्यः ? ॥४२॥
अर्पयित्वा दुर्गं स राज्ञा संमानितो बहुप्रकारम् । निजनगरं संचलितश्चिन्तयति विस्मयवशं प्राप्तः ॥४३॥
बालाया अवलायाः शारदवालेन्दुनिर्मलकलायाः । कलिकालकलोत्तीर्णयास्त्रीण्यस्यद्भुतानि तस्याः ॥४४॥
इह देशकालव्यवहितवादरसूत्रार्थमकटनं ज्ञानम् । रूपमवयवसमुदयशोमं सुनिमनोविनोदक्षमम् ॥४५॥
स्त्रीजनत्तच्छताविपयशास्त्रावहेलकः स्फुटं विनयः । अम्यासात् कर्मणि कौशलं तदिदं विधेः ॥४६॥
संप्राप्तश्च कुणालाप्रमोररिकेसरिणः पार्श्वे । ललिताङ्गराजप्रेषितमुपनीतमुपायनं ततः ॥४७॥
उचितप्रतिपत्तिपूर्वमुपविश्य कथयति गुम्माकमादेशः । ललिताङ्गकेन राज्ञा शीर्षेण प्रतीट एवम् ॥४८॥
अथ यथावृत्तं कथयति जल्पत्यपत्यत्रांश्च स एव । येन प्रसूता भुवनेकभूषणमोदशी कन्या ॥४९॥
रूपेण रतिवशादी गौरी गङ्गापि यस्या न हि चङ्गा । सौभाग्येन सदम्भा रम्भापि खलु तां पश्यताम् ॥५०॥
सकलकलाकुसलत्वं तस्याः प्रायेण, किन्तु नरनाय ! । चूडामणीं स कोऽपि प्रकरों यो नान्यस्य ॥५१॥
कथं जानीधेति मणिते सयिस्तरः पुत्रमरणवृत्तान्तः । तथा यथा परिकथितस्तथा कथितस्तेन निजरजस्य ॥५२॥
किं बहुनाऽनुरूपः संयोगो जायेत जगत्प्रवरः । यदि गुम्माकं करस्पर्शमुखलाभं लभते सा बाला ॥५३॥
एवं शृण्वता नरपतिना मन्मयस्तथा पूर्णः । यथा गरिमधीरिमभ्यां न्यक्त ईर्ष्ययेव क्षणेन ॥५४॥

नं जइ कन्नारयणं संपाडइ नरवरो स अन्नस्स । रयणनिर्हिं दंसिय उक्खवाणि ता अम्ह नयणाणि ॥५६॥
 तो जंपइ अमरगुरु होइ न अन्नस्स सा नरिदं । जओ । वरिसस्संते तं चिय तीए वरो अण्णो कहिओ ॥५७॥
 भणइ निवो तहवि रइं न दिंति एयाइं मज्झ नयणाइं । तदंसणपीऊसासायणअइलंपडत्तेण ॥५८॥
 ता पत्थणामिसेणं तीए तं गच्छ तत्थ सिग्घंपि । वेसंतरं करेउं तुम्हं थइयाधरो होउं ॥५९॥
 अहमवि सह तुम्हेहिं अब्बक्खिओ एमि तो तहा विहिए । संपत्थिओ विसालं अमरगुरु पवरवलकुलिओ ॥६०॥
 सीहदुवारमिं ठिओ पंडिहारनिवेइओ निवसहांए । संपत्तो नरवइणा नेहेणवगूहिओ वाठं ॥६१॥
 उचियासणे निवेशिय पुट्टो अरिकेसरिस्स तणुकुसलं । ललियंगएणरत्ता तह सिग्घागमणहेउं च ॥६२॥
 तो पभणइ अमरगुरु मज्झ सयासाउ रायपुत्तीए । सोउं गुणसामग्गिं अण्णं तव्वरत्तेणं ॥६३॥
 वरिसंते विन्नाउं अइं सुयमाणसो निवो जाओ । दिट्ठिमपत्ताए इमाए नूण पाणे परिचयइ ॥६४॥
 ता एवं वट्टंते जं जुज्जइ किंपि कुणह तं तुम्हे । कहिउमिं तुह सुहिणो वसणं परिनिव्वुया अम्हे ॥६५॥
 एवं चिय जंपताण ताण सहसा समागया वाला । पितृपायवंदणत्थं जुत्ता समवयवयंसीहिं ॥६६॥
 नियअंक्रम्मि निवेशिय बुत्ता पुहईसरेण सां वाला । वच्छे ! एसो विउसो समागओ कस्सं कज्जेण ? ॥६७॥
 सा पभणइ थइयावाहयस्स एयस्स चैव, तो राया । विम्हइयमणो चितइ जुज्जइ, एयं जमेएण ॥६८॥
 मह नामियं न सीसं उवविट्ठो आसणेवि न हु नीए । मुत्तीवि कहइ एयस्स नियमओ रायरायत्तं ॥६९॥

ततः प्रमणत्यमरगुरुं बुद्ध्याऽमरगुरुस्समस्यापि । जातस्तव प्रमादो यत् सा न खलु मार्गिता तदा ॥५९॥
 तथादि कन्यारत्नं संपादयति नरवरः सोऽन्यस्मै । रत्ननिधिं दर्शयित्वात्स्वातानि ततोऽस्माकं नयनानि ॥५६॥
 ततो जल्पत्यमरगुरुर्भवति नान्यस्य सा नरेन्द्र ! यतः । वर्पस्यान्ते त्वमेव तथा वर आत्मनः कथितः ॥५७॥
 भणति नृपस्तयापि रतिं न दत्त एते मुम नयने । तदर्शनपीयूषास्वादनातिलम्पटत्वेन ॥५८॥
 तस्मात् प्रार्थनामिषेण तस्यास्त्वं गच्छ तत्र शीघ्रमपि । वेपान्तरं कृत्वा तव स्थगिकाधरो भूत्वा ॥५९॥
 अहमपि सह युष्माभिरलक्षित एमि ततस्तथा विहिते । संप्रस्थितो विशालाममरगुरुः प्रवरवलकलितः ॥६०॥
 सिंहद्वारे स्थितः प्रतीहान्निवेशितो नृपसभायाम् । संप्राप्तो नरपतिना स्नेहेनावगूढो वाढम् ॥६१॥
 उचितासने निवेश्य ष्टोऽरिकेसरिणस्तनुकुशलम् । ललितान्नकेन राज्ञा तथा शीघ्रागमनहेतुं च ॥६२॥
 ततः प्रमणत्यमरगुरुर्मम सकाशाद् राजपुत्र्याः । श्रुत्वा गुणसामग्रीमात्मानं तद्वरत्वेन ॥६३॥
 वर्पान्ते विज्ञायात्युत्सुकामानसो नृपो जातः । दृष्टिमप्राप्तायामरयां नूनं प्राणान् परित्यजेत् ॥६४॥
 तस्मादेवं वर्तमाने यद् युज्यते किमपि कुर्य तद् युयम् । कथयित्वेदं तव सुहृदो व्यसनं परिनिर्वृता वयम् ॥६५॥
 एवमेव जल्पतोस्तयोः सहसा समागता बाला । पितृपादबन्दनार्थं युक्ता समवयोवयस्याभिः ॥६६॥
 निजाङ्के निवेश्योक्ता पृथिवीधरेण सा बाला । वत्स ! एष दिवान् समागतः कस्य कार्येण ? ॥६७॥
 सा प्रमणति स्थगिकावाहकस्यैतस्यैव, ततो राजा । विस्मितमनाश्चिन्तयति युज्यत एतद् भदेतेन ॥६८॥
 मद्यं नमितं न शीर्षुपाविष्ट आसनेऽपि न हि नीचे । मूर्तिरापि कव्यत्येतस्य नियमतो राजराजत्वम् ॥६९॥

तो उद्विज्जण सीहासणम्मि तं ठाविउं पणमिउं च । अवरसणे निविट्ठो चंपयमालं पर्येइ ॥७०॥
 नरवरपाणिग्रहणे वरिसविलंबम्मि तुज्ज को हेऊ ? । नियपायंगुट्टे षड् निवेसए सा तओ दिट्ठि ॥७१॥
 जंपइ न किंपि जा ताव नरवरो सद्विज्जण जोइसियं । भणइ कुमरीए पाणिग्रहणे लमं निवेएह ॥७२॥
 सो भणइ हुंति न इमम्मि वच्छरे सोहणाइ लमगाइ । जं भाणुखित्तसंठियजीवेणं दूसियं एयं ॥७३॥
 यत उक्तम् ;

“ गुरुक्षेत्रगते भानौ भानुक्षेत्रगते गुरौ । विवाहादि न कुर्वति वाञ्छन् शुभपरम्पराम् ॥ ”
 तेरसमासे अहिए गुरुस्स एकम्मि होइ रासिम्मि । जं भुत्ती तो वरिसे गयम्मि वइसाहमासस्स ॥७४॥
 उत्तरफगुणपाए पठमे एक्कारसीए सुद्धाए । सुक्के हरिसणजोगे रविरिक्खा दसमरिक्खम्मि ॥७५॥
 उदयाओ गए घडियापणगे घडियातिभागऊणम्मि । विसलगे ववुत्तमअंसे उदयाइसुद्धिजुयं ॥७६॥
 पंचमाहबलजुत्तं रविसुक्केसुच्चडाणपत्तेसु । लायाइदोसमुक्कं नरवर । अइसोहणं लमं ॥७७॥
 तत्तो य तं लिहाविय अप्पावेउं पुरोहियस्स तओ । संमाणिउं विसज्जइ जोइसियं भेइणीनाहो ॥७८॥
 नेऊण रायरयं मज्जणसालाए अंगमदेहि । तो लक्खपागतिल्लेण अब्भंगावेइ मज्जेइ ॥७९॥
 कारेइ समालिहणं परिहाइइ तह य वरदुगूलाइ । देवालयम्मि नेउं अप्पेइ य पुप्फगंघाइ ॥८०॥
 सोवि ववहारउच्चिय पूयइ पणमइ तओ सपरिवारं । नेउं भोयणसालाए भोइउं ठवइ पल्लंके ॥८१॥
 भणइ य तप्पचक्खं गोत्तीमुक्खं जहा इह जणस्स । पुत्तेहि इहागमणं एवंविहपुरिसरयणस्स ॥८२॥

तत उत्थाय सिंहासने तं स्थापयित्वा प्रणम्य च । अपरासने निविष्टश्चम्पकमालां प्रजल्पति ॥७०॥
 नरवरपाणिग्रहणे वर्षविलम्बे तव को हेतुः ? । निजपादाङ्गुष्ठं प्रति निवेशयति सा ततो हृष्टिम् ॥७१॥
 जल्पति न किमपि यावत्तावन्नरवरः शब्दयित्वा न्यौतिपिकम् । भणति कुमार्याः पाणिग्रहणे लगनं निवेदयत ॥
 स भणति भवन्ति नास्मिन् वर्षे शोभनानि लग्नानि । यद् भानुक्षेत्रसंस्थितजीवेन दूषितमेतत् ॥७३॥
 त्रयोदशमासेऽधिके गुरोरेकस्मिन् भवति राशौ । यद्भक्तिस्ततो वर्षे गते वैशाखमासस्य ॥७४॥
 उत्तरफाल्गुनपादे प्रथमे एकादश्यां शुद्धायाम् । शुक्ले हर्षणयोगे रविऋक्षाद् दशमूर्ते ॥७५॥
 उदयाद् गते घटिकापञ्चके घटिकात्रिभागोने । वृषलग्ने बवोत्तमांश उदयादिशुद्धियुक्तम् ॥७६॥
 पञ्चमद्वन्द्वलुक्कं रविशुक्लयोरुचस्थानप्राप्तयोः । लातादिदोषमुक्तं नरवर । अतिशोभनं लग्नम् ॥७७॥
 ततश्च तल्लेखयित्वाऽर्पयित्वा पुरोहिताय ततः । संमान्य विम्व्रजति ज्यौतिपिके मेदिनीनाथः ॥७८॥
 नीत्वा राजराजं मज्जनशालायाम्हरमर्दः । ततो लक्षपाकतैलेनाभ्यङ्गयति मज्जयति ॥७९॥
 कारयति समालेपनं परिधापयति तथा च वरदुकूलानि । देवालयं नीत्वाऽर्पयति च पुष्पमन्वादि ॥८०॥
 सोऽपि व्यङ्ग्यारत एव पूजयति प्रणमति ततः सपरिवारम् । नीत्वा भोजनशालायां भोजयित्वा स्थापयति पत्न्यङ्के ॥
 भणति च तत्प्रत्यङ्गं गोत्रिमुख्यं यथाऽस्य जनस्य । पुण्यैरिहागमनमेवंविधपुरुप्ररत्नस्य ॥८२॥

ता गोचिन्निहितानामपि संपज्जु सुन्दरा दसा इण्ह । भुंजावेउं परिहाविउं च मुचंति ते सव्ये ॥८३॥
सम्माणिउं नरिंदो ह्यमयरहरयणभूसणाईहि । भणिओ सुहासणत्थो ललियंगयपुह्दनाहेण ॥८४॥
नयणेसु तुम्ह दंसणअमयरसासायपरवसेसुपि । परिचितइं मह हिययं प्याणट्ठाणपडिबंधो ॥८५॥
कहवि मल्लयलि हंसो पत्तो पामरगिहम्मि करिनाहो । न पहुप्पइ ताण इमं जेण चिरं तत्थ वासंति (?) ॥८६॥
ता नियनयराभिमुहं करइं पयाणं जया नरवरिंदो । चंपयमालावि तया क्कच्चिय तत्थ आगमिदी ॥८७॥
सह मज्ज अमचेहि, पाणिगहउसवम्मि कक्षाए । होरिहिति ते निमित्तं, भणइ त्तओ नरवराहिवई ॥८८॥
उचियन्नुएसु कालन्नुएसु धीरेसु गुरुहियएसु । सुयणधुरंधर ! को धरइ तुज्ज लीहं तिहुयणेवि. ? ॥८९॥
सन्भावनेहपरिपेसलाण निचं रसायणाणं व । तुह विणयालावाणं नरवर ! तिचित्तं न वचामो ॥९०॥
तहवि मनोरहसाला चंपयमाला न ठाइ जा पुरओ । ता सिद्धिलियगुरुक्कजंतराण इह टाणमग्हाण ॥९१॥
तो सो चंपयमालाए सह लहुं नरवरं विसज्जेइ । कइवयपयाणयाइं अणुगंतुं वल्लइणुत्ताओ ॥९२॥
रायावि तैयणु पंचपहाणचित्तिज्जमाणनिवक्कजं । नियनयरं संपत्तो कमेण ऊसियधयपडायं ॥९३॥
सो चंपयमालाए पासाओ अप्पिओ नरिंदेण । जत्थं टिया नियटाणट्ठियस्स नयणूसवं कुणइ ॥९४॥
पइदिवसं जाइं तहिं, अहन्नया नरवरेण अमरगुरु । सह नीओ सो जंपइ कलाविचारे भणह किपि ॥९५॥
सा भणइ विविहपासंठिविहिअधम्माण तुम्ह कोऽभिमतो ? । तो सो भणइ किमेवं अप्पत्थुयमुल्लवेह तुमं ? ॥९६॥
सा जंपइ किमप्पत्थुयमिह किं धम्मो कला न तुम्ह मया । इहलोयपारलोइयसिं वसुहसंपाडणप्पवरा ? ॥९७॥

तस्माद् गोचिन्निहितानामपि संपद्यतां सुन्दरा दशोदानीम् । भोजयित्वा परिघाप्य च मुच्यन्ते ते सर्वे ॥८३॥
संमान्य नरेन्द्रो ह्यमयरथरत्नमूपणादिभिः । भणितः सुखासनस्यो ललिताङ्गकपृथिवीनाथेन ॥८४॥
नयनयोस्तत्र दर्शनामृतरसास्वादपरवशयोरपि । परिचिन्तयति मम हृदयैस्तेषां स्थानप्रतिबन्धम् ॥८५॥
कथमपि मस्त्यले हंसः प्रातः पामरगृहे करिनाथः । न प्रभवति तयोरिदं येन चिरं तत्र वासयति ॥८६॥
तस्माद् निजनगराभिमुखं करोति प्रयाणं यदा नरवरेन्द्रः । चम्पकमालापि तदा वन्यैश्च तत्रागमिष्यति ॥८७॥
सह ममामाल्यैः, पाणिग्रहोत्सवे कन्यायाः । भविष्यन्ति ते निमित्तं, भणति ततो नरवराधिपतिः ॥८८॥
उचितज्ञेषु कालज्ञेषु धीरेषु गुरुहृदयेषु । सुजनधुरन्धर ! को धरति तव रेखां त्रिसुवनेऽपि ? ॥८९॥
सद्भावनेहपरिपेशानां नित्यं रसायनानामिव । तव विनयालापानां नरवर ! वृत्तिं न व्रजामः ॥९०॥
तथापि मनोरथशाला चम्पकमाला न तिष्ठति यावत्पुरतः । तावच्छिथिलितगुरुकार्यान्तराणामिह स्थानमस्माकम् ॥
ततः स चम्पकमालया सह लघु नरवरं विसृजति । कतिपयमयाणं कान्यनुगम्य बलतेऽनुज्ञातः ॥९२॥
राजापि तदनु पद्मप्रदानचिन्त्यमाननृपकार्यम् । निजनगरं संप्राप्तः क्रमेणोच्छ्रितव्यजपताकम् ॥९३॥
स चम्पकमालायै सासादोऽर्पितो नरेन्द्रेण । यत्र स्थिता निजस्थानस्थितस्य नयनोत्सवं करोति ॥९४॥
प्रतिदिवसं याति तत्र, अध्वान्यदा नरवरेणामरगुरुः । सह नीतः स जल्पति कलाविचारे भणत किमपि ॥९५॥
सा भणति विविधपाक्षीण्डविहितप्रमार्णां तव कोऽभिमतः ? । ततः स भणति किमेवमप्रस्तुतमुल्लस्य यूयम् ॥

यतः,
 वाचतरीकलापंडियावि पुरिसा अपंडिया चैव । सच्चकलाणं पवरं जे धम्मकलं न यापंति ॥१८॥
 भणियं च अमरगुरुणा न विचारो एत्थ संगओ कोवि । जो जस्स पुच्चपुरिसेहिं सेविओ तस्स सो धम्मो ॥
 किञ्चु;
 सुस्तीला दुस्तीला व होउ जणणीए किं विचारेण । अन्नं विञ्जुवएसो ओसहविसए जंह पमाणं ॥१००॥
 तह नियगुरुहिं जेसिं जो कहिओ जन्नपभिइओ धम्मो । सो चिय तेसिं पमाणं किमिमीए अणत्यचिताए ? ॥
 इय भणियं अमरगुरु धम्मवियारम्मि उवरओ जाव । ताव कलयंठिकठा भणइ लट्ठं तए भणियं ॥१०२॥
 किंतु न एवं जंपंति पंडिया हीति तुज्ज जे सरिसा । परमपुरिसत्थं भूए धम्मो जुत्तो चिय विचारो ॥१०३॥
 परमत्तं पुरिसत्थेसिमस्स जं एस अत्थकामाणं । पयडं निवंधणं बहुजणस्स भणियं च नोईए ॥१०४॥
 “ धर्मादर्थोऽर्थतः कामः कामात् सुखकलोदयः । आत्मानं हन्ति तौ हत्वा यो युक्त्या न निपेवते ॥ ”
 पुन्नस्स य पावस्स य जइयि अभावो भणिज्जए मोक्खो । सोवि हु पुन्नप्पगई विवागकैज्जं तु सुपसिद्धं ॥
 जं जंपियं तए बुह ! कमागओ जो य जेसिं किल धम्मो । सो य पमाणो तेसिं एयंपि न संगइं लहइ ॥
 पुच्चपुरिसकमेणं जइ दालिंदं हवेइ वाही वा । ता किं कुलजाएहिं ताइं नो वज्जणिज्जाइं ? ॥१०७॥
 तह जणणीदिट्ठंतो न हु लट्ठो जेण सुपसिद्धमिणं । जणणीवि गलियल्लीला अप्परिचत्ता हणइ तणयं ॥
 ओसहदिट्ठंतेणवि गुरुवएसो प्रमाणिओ तुमए । रायदोसविउत्तो परमत्थविऊ य होइ गुरु ॥१०९॥

सा जल्पति किमप्रस्तुतमिह किं धर्मः कला न तव मता । ऐहलोकिकपारलोकिकशिवमुखसंपादनपवरा ? ॥१७॥
 द्वासप्ततिकलापण्डिता अपि पुरुषा अपण्डिता एव । सर्वकलानां प्रवरां ये धर्मकलां न जानन्ति ॥१८॥
 भणितं चामरगुरुणा न विचारोऽत्र हसंगतः कोऽपि । यो यस्य पूर्वपुरुषैः सेवितस्तस्य स धर्मः ॥१९॥
 सुशीला दुःशीला वा भवतु जनन्याः किं विचारेण । अन्यद् वयोपदेश औपधवियये यथा प्रमाणम् ॥१००॥
 तथा निजगुरुभिर्येषां यः कथितो यज्ञप्रभृतिको धर्मः । स एव तेषां प्रमाणं किमनवाऽनर्थचिन्तया ? ॥१०१॥
 इति भणित्वाऽमरगुरुर्धर्मविचार उपरतो यावत् । तावत्कलकण्ठीकण्ठा भणति सुन्दरं त्वया भणितम् ॥१०२॥
 किन्तु नैवं जल्पन्ति पण्डिता भवन्ति तव ये सदृशाः । परमपुरुषार्थभूते धर्मे युक्त एव विचारः ॥१०३॥
 परमत्वं पुरुषार्थेष्वस्य, यदेयोऽर्थकामयोः । प्रकटं निबन्धनं बहुजनस्य भणितं च नीतो ॥१०४॥
 पुण्यस्य च पापस्य च यद्यप्यभावो भण्यते मोक्षः । सोऽपि हि पुण्यप्रकृतिर्विपाककार्यं तु सुप्रसिद्धम् ॥१०५॥
 यज्जल्पितं त्वया बुध ! क्रमागतो यश्च येषां किल धर्मः । स च प्रमाणं तेषामेतदपि न संगतिं लभते ॥१०६॥
 पूर्वपुरुषक्रमेण यदि दारिद्र्यं भवति व्याधिर्वा । ततः किं कुलनातेस्तौ नो वर्जनीयौ ? ॥१०७॥
 तथा जननीदृष्टान्तो न लखु सुन्दरो येन सुप्रसिद्धमिदम् । जनन्यपि गलितशीलाऽपरित्यक्ता हन्ति तनयम् ॥
 औपवदृष्टान्तेनापि गुरुपदेशः प्रमाणितस्त्वया । रागद्वेषवियुक्तः परमार्थविद्य भवति गुरुः ॥१०९॥

सो सयमरिहतो तव्ययणविज्ज वा ठिओ य आणाए । काले चिय जयणाए वट्टंतो मच्छरविमुक्तो ॥११०॥
 रागाईहिं विमुक्तो अरहतो अन्नदेवया न तथा । किमिह पमाणं इय गुरुभणिणं पभणेइ राणसुया ॥१११॥
 एयं इत्य पमाणं जं तेसिं तेसु तेसु सत्येसु । सुव्वइ तथा सरुवं जह रागाईण उवलंभो ॥११२॥
 संहारसिट्ठिपालनकारणभावेण जं जहा भणियं । अकुर्वताण सयं चिय अकहंताणं च लोयाणं ॥११३॥
 किञ्च तत्ततिकृतयोऽपि दर्शयन्त्यन्यदेवानामर्हतश्चान्तरम्;—

“ इह हि रमणीशब्दाश्लीधराः सुरमूर्त्तयो, निपुणसुगमान् रागद्वेषभ्रमान् गमयन्त्यलम् ।

तव पुनरियं त्यक्त्वा सद्वा तनुः कृतकृत्यतां, प्रसममुशती स्वामिन् ! सत्यं प्रवक्ति तद्व्ययम् ॥”

इचाइसुजुचीहिं सो तीए निरुत्तरो तथा विडिओ । जह अरिक्केसरिसिद्धिओ जिनधम्मो निच्चलो जाओ ॥
 तो पुभणइ अमरगुरु भवजलधितरी तुमह संपैत्ता । जं उम्मगपयट्टा ठविया जिणधम्ममग्गाम्मि ॥११५॥
 इय तेण कहवि गमिओ वरिसो कट्टेण जुगसमाणो सो । पत्ते य लग्गसमए रत्ता वीवीहिंया वाला ॥
 तीए समं विसयसुहं पंचपयारं तओ अणुहवंतो । इंदुच्च देवलोए गयंपि कालं न याणेइ ॥११७॥
 अप्पाणं अमरगुरु अहन्नया सुमिणयम्मि रयणिसुहे । करहारुढं पिच्छइ गच्छंतं दाहिणदिसाए ॥११८॥
 चित्तइ जइ सच्चमिणं तो मह आउक्खओ समासन्नो । धाउक्खोहाईहिं य किंपुण सुमिणाइं दीसंति ॥
 इय सो भणइ नरिदं पुच्छइ देवि ममाउणो सेसं । देविसयासे नेउं तं भणइ निवो सयं पुच्छ ॥१२०॥
 अप्पुट्टा सा साहइ सव्वं से सुमिणवइयरं देवी । भणइ य तुहदस मासा सेसो आउस्स तो सोवि ॥१२१॥
 भणइ मह धम्मजणणी ! धम्मगुरु संति संपयं कथ ? । जंपइ देवी जीयणसए दिवइट्टे पुराणपुरे ॥१२२॥

स स्वयमर्हन् तद्वचनविद्धा स्थितश्चाज्ञायाम् । काल एव यतनायां चर्तमानो भात्सर्धविमुक्तः ॥११०॥
 रागादिभिर्विमुक्तोऽर्हन्न्यदेवता न तथा । किमिह प्रमाणमिति गुरुमणिते प्रमणाति राजसुता ॥१११॥
 एतदत्र प्रमाणं यत् तेषां तेषु तेषु शब्देषु । श्रूयते तथा स्वरूपं यथा रागादीनामुपलम्भः ॥११२॥
 संहारसिट्ठिपालनकारणभावेन यद्यथा मणितम् । अकुर्वतां स्वयमेवाक्रययतां च लोकानाम् ॥११३॥
 इत्यादिसुशुक्तिभिः स तथा निरुत्तरस्तथा विहितः । यथाऽरिक्केसरिसिद्धितो जिनधर्मो निच्चलो जातः ॥११४॥
 ततः प्रमणस्यमरगुरुर्भवजलधितरी स्वमस्माकं संप्राप्ता । यदुन्मार्गप्रवृत्ताः स्थापिता जिनधर्ममार्गे ॥११५॥
 इति तेन क्रयमपि गमितो वर्षः कट्टेन युगसमानः सः । प्राप्ते च लग्नसमये राज्ञा विवाहिता वाला ॥११६॥
 तथा समं विषयसुखं पञ्चप्रकारं ततोऽनुभवन् । इन्द्र इव देवलोके गतमपि कालं न जानाति ॥११७॥
 आत्मानममरगुरुस्थान्यदा स्वप्ने रजनीसुप्ते । करमारुढं पश्यति गच्छन्तं दक्षिणदिशि ॥११८॥
 चिन्तयति यदि सत्यमिदं ततो ममायुःसंख्यः समासन्नः । धातुसोभोदिभिश्च किन्तु स्वप्ना दृश्यन्ते ॥११९॥
 इति स भणति नरेन्द्रं पृच्छत देवी ममायुषः शेषम् । देवीसकाशे नीत्वा तं भणति नृपः स्वयं पृच्छ ॥१२०॥
 अष्टया सा कथयति सर्वं तस्य स्वप्नव्यतिकरं देवी । भणति च तव दश मासाः शेष आयुषस्ततः सोऽपि ॥

तो.अमरगुरु जंपइ रायं देविं च खमह अवरद्धं । जं किंपि मए, संपइ मह सरणं ताण पयकमलं ॥
 भणइ सगगयववणं नरनाहोवि बुह ! तुज्ज अं वराहा । तीरंति केवि सहिउं इको पुण दुकरं खमिउं ॥
 इहलोयपारलोइयसुहसयसंपत्तिकारणं देवी । चंपयमाला देसंतराओ जं आणिया तुमए ॥१२५॥
 सदाविय तस्स सुयं तस्स पए ठवए नरवरिंदो । सम्माणिऊण विविहं पचक्खं रायलोयस्स ॥१२६॥
 कारइ कारागारं सुन्नं घोसावए अमारिं च । दावेइ अमरगुरुणा दाणं अधाइदीणाणं ॥१२७॥
 सम्माणइ साहम्मियवमं सव्वंपि तह य कारवइ । जिणमंदिरेसु मणनयणसुहयअट्ठाहियामहिमं ॥१२८॥
 इय एवमाइ तत्कालधम्मकिच्चं कराविउं सयलं । धम्माइकज्जजोगं पउरं अप्पाविउं दविणं ॥१२९॥
 अइजविणवाहणाइं अप्पावेउं तहेव वरसुहडे । मगसहाए दाउं काउं अन्नंपि जं किच्चं ॥१३०॥
 आप्पुच्छिऊण चहुयाइं रज्जकजाइं धम्मकजाइं । अणुरुवमि य लगे अणुकूलेसुं च सउणेसुं ॥१३१॥
 अणुगंतूणं पढं पैयाणयं नरवरेण अमरगुरु । पव्वजागहणत्थं विसज्जिओ स बहुमाणेण ॥१३२॥
 मगजिणभवणमहिमाइधम्मकम्माइं अगो चैव । अप्पियदब्बेहिं धम्मिएहिं सयलाइं कारितो ॥१३३॥
 सिरिसमयजलहिकेवल्लिपयमूले तुरियमेव गंतुणं । पडिवज्जिपि पव्वज्जं सासयसोवखं गओ मोवखं ॥
 अह रायपुव्ववल्लहदुल्लदेवीइ दूरमुवयरिउं । बहुकूडकवडभरिया भणिया प्वाइया सुलसा ॥१३५॥
 भयवइ ! किंपि कलंकं चंपयमालाए ठवसु जेण इमं । विसमीसत्तणसंक्रियमहुभोयणमिव निवो चयइ ॥

भणति मम धर्मजननि ! धर्मगुरुवः सन्ति सांप्रते कुत्र ? । जल्पति देवी योजनशते दिवाब्दे पुराणपुरे ॥१२२॥
 ततोऽमरगुरुर्नल्पति राजानं देवीं च क्षमध्वमपरुद्धम् । यत् किमपि मया, संप्रति मम शरणं तेषां पादकमलम् ॥
 भणति सगद्गदवचनं नरनाथोऽपि बुध । तवापराधाः । शक्यन्ते केऽपि सोढुमेकः पुनर्दुष्करः समित्तम् ॥१२४॥
 ऐहलोकिकपारलौकिकसुखशतसंपत्तिकारणं देवी । चम्पकमाला देशान्तराद् यदानीता त्वया ॥१२५॥
 शब्दयित्वा तस्य सुतं तस्य पदे स्थापयति नरवरेन्द्रः । सम्मान्य विविधं प्रत्यक्षं राजलोकस्य ॥१२६॥
 करयति कारागारं शून्यं घोषयत्यमारिं च । दापयत्यमरगुल्या दानमन्वादिदीनेभ्यः ॥१२७॥
 सम्मानयति साधर्मिकवर्गं सर्वमपि तथा च कारयति । जिनमन्दिरेषु मनोनयनसुखिदाद्याहिकामहिमानम् ॥१२८॥
 इत्येवमादि तत्कालधर्मकृत्यं कारयित्वा सकलम् । धर्मादिकार्ययोग्यं प्रचुरमर्षयित्वा त्रिविणम् ॥१२९॥
 अतिजविवाहनान्यर्पयित्वा तथैव वरसुमदान् । मार्गसहायान् दत्त्वा कृत्वाऽन्यदपि यत्कृत्यम् ॥१३०॥
 आपृच्छ च बहुवानि राज्यकार्याणि धर्मकार्याणि । अनुरूपे च लगेऽणुकूलेषु च शक्येषु ॥१३१॥
 अनुगम्य प्रथमं प्रयाणकं नरवरेणामरगुरुः । प्रव्रज्याग्रहणार्थं विष्टः स बहुमानेन ॥१३२॥
 मार्गाजिनभवनमहिमादिधर्मकर्माण्यग्रत एव । अर्पितद्रव्यैर्धार्मिकैः सकलानि कारयन् ॥१३३॥
 शीतमयजलधिखेलिपादमूले त्वरितमेव गत्वा । प्रतिपद्य प्रव्रज्यां शाश्वतसौख्यं गतो मोक्षम् ॥१३४॥
 अथ रानपूर्ववत्प्रदुल्लभदेव्या दूरमुपचर्य । बहुकूटकपटभृता भणित्वा प्रवानिक्का सुलसा ॥१३५॥
 भगवति ! कमपि कलङ्कं चम्पकमालायां स्थापय येनेमाम् । विषमिग्रन्थशङ्कितमपुभोजनमिव नृपस्त्वजनि ॥१३६॥

पञ्चाङ्ग्या पर्यङ्ग इमीए रमणीगुणोर्हि पवरोर्हि । बहुमाणपर्यं अण्णा न दाविओ नरवरिन्दस्म ॥१३७॥
 किणुण सो मूढण्णा इय मज्झं दाविओ हमेवैए । जिणदेसियम्मि धम्मं परमप्यपरमहेउम्मि ॥१३८॥
 ता तीए धम्मभंसे कयम्मि रायावि चित्तिही एसा । जह भणइ तहा न कुणइ इय वायालत्तमित्तमिणं ॥
 ता तत्थेव जइस्से वच्छे ! पच्छा कलकदाणेवि । तुज्झ मणोरहल्लवो होही संपुण्णफुल्लफण्णे ॥१४०॥
 इय निच्छयं विहेउं पत्ता पञ्चाङ्ग्या नियमदीए । दुल्लहदेवीवि तयं पट्टिणमुवयरइ सविससें ॥१४१॥
 ततो पइदियहं सा उवायसयसंकुला विचिंतेइ । को णु उवाओ जिणधम्मभंसणे होज्ज एईए ? ॥१४२॥
 हुं नायं जह एसा अपत्तपुत्ता तुओ पमायम्मि । गंतुं तीए सयसे आसीवाएण तीसेउं ॥१४३॥
 पुत्तउवायं साहेमि तीइ पकरेमि रक्खण्हवणाइं । ओवाइयमाईयं इच्छावावेमि कालीए ॥१४४॥
 इय चित्तितं पभाए पत्ता देवीए वासभवणम्मि । पडिहारीए सा पुव्वसंगया भणइ तं एवं ॥१४५॥
 साहसु मं देवीए, साविहुं ते कुणइ भणइ एवं च । को आएसो तीए अत्ति विसज्जेहि दाराओ ॥१४६॥
 देवीए इय भणिए पडिहारी विज्जेइ जह एसा । देवीए दट्टव्या मज्झ पसारं विहेउण ॥१४७॥
 एवं होउत्ति तओ भणिए देवीइ, तं पयेसेइ । उवविट्ठा आसीसं दाउं सा भणइ एगंते ॥१४८॥
 देवीए नत्थि पुत्तो पुत्तविट्ठणासु वट्टहासुं पि । कालेण गलइ पिम्मं तह य अपुत्ताण न हु सुगई ॥१४९॥
 ता कुण मह भणियं गिण्ह मूलियं रक्खकंडयसमेयं । मंतपविउं षड्वणाइयं च कारेह मह इत्था ॥१५०॥
 तह कालीदेवीए पूयं काऊण तप्यणापुव्वं । सुयविसयं ओवाइयमिच्छसु तुह जेण होइ सुओ ॥१५१॥

प्रवाजिका प्रजल्पत्यनया रमणीगुणैः प्रवैः । बहुमानपदमात्मां न स्थापितो नरवरेन्द्रस्य ॥१३७॥
 किन्तु स मूढारमेति मन्यते स्थापितोऽहमेतया । जिनदेशिते धर्मे परमपदपरमहेतौ ॥१३८॥
 तस्मात्तस्या धर्मभ्रंशे कृते राजापि चिन्तयिष्यत्येषा । यथा मणति तथा न करोतीति वाचालत्वमात्रमिदम् ॥
 तस्मात्तत्रैव यतिष्ये वन्ते । पश्चात् कलङ्कदानेनापि । तत्र मनोरथवृक्षो मविष्यति संपूर्णफुल्लफलः ॥१४०॥
 इति निश्चयं विधाय प्राप्ता प्रवाजिका निनमठिकायाम् । दुर्लभदेव्यपि तां प्रतिदिनमुपचरति सविशेषम् ॥१४१॥
 ततः प्रतिदिवसं सोपायदातसंकुला विचिन्तयति । को नूपायो जिनधर्मभ्रंशेन भवेदेतस्याः ? ॥१४२॥
 हुं ज्ञाते यथैषाऽप्राप्तुञ्चा ततः प्रमाते । गत्वा तस्याः सकाश आशीर्वादिन् तोषयित्वा ॥१४३॥
 पुत्रोपायं कथयामि तस्याः प्रकरोमि रक्षास्नपनादि । उपयाचित्तादिकमेपयामि काल्याः ॥१४४॥
 इति चिन्तयित्वा प्रमाते प्राप्ता देव्या वासभवने । प्रतिहार्यां सा पूर्वसंगता मणति तामेवम् ॥१४५॥
 कथय मां देव्यै, सापि हि तन् करोति मणत्येवं च । क आदेशस्तस्या अति विभूत दारान् ॥१४६॥
 देव्येति मणिते प्रतिहारी विज्ञपयति यथेषा । देव्या द्रष्टव्या मयि प्रसादं विधाय ॥१४७॥
 एवं भवत्चित्तिततो मणिते देव्या, तां प्रवेशयति । उपविष्टाऽऽशिशं दत्त्वा मुग्धा मणत्येकान्ते ॥१४८॥
 देव्या नास्ति पुत्रः पुत्रविहीनासु बहुमास्त्वपि । कालेन गलति प्रेम तथा चापुत्राणां न हि सुगतिः ॥१४९॥
 तस्मात्कुरु मम भर्तितं गृहाण भूलिनां रक्षाकाण्डकसमेताम् । मन्त्रपवित्रां स्नपनादिक्कु च कार्य मम इस्तेन ॥

इय युक्ता सम्मत्ते अखोहणिज्जा सइंदविदेहिं । देवेहिं सा जंपइ युत्तारसि जइ जणं अन्नं ॥१५२॥
 जिणवयणभाविषाणं अवगपदुहखुवभवसरुवाणं । तुम्हारिसीणं वयणं न कमेइ विसंघं अमयम्मि ॥१५३॥
 पुत्तविहूणा सिच्चाइ पलवियं जं तए अइवियइहे ! । इत्थीरयणाणं हुंति कइ सुया जेण चकीणं ? ॥१५४॥
 जम्मंतरपत्ताणवि पुव्वभवअत्यपेमवसगाणं । सहसा उल्लावा तदभिहाणगब्भा पयइंति ॥१५५॥
 होइ इह अपुत्ताणं न य सुगई, मोहविलसियमिमिपि । पुत्ता अवंधेऊ वंभे धम्मो तओ सुगई ॥१५६॥
 पुत्तेहिं जइ सग्गो होइ तओ गइ सुयरी पठं । साणी वा सउणी वा कमटी वा गच्छिही सग्गं ॥१५७॥
 जइ रक्खकंडयाई पुत्तेजणयंति तो न हू अपुत्तो । जायइ जयम्मि कोविहु, जणं मुहा मा भमाडेसु ॥१५८॥
 जंपि पलत्तं कौलीइ पूयमिच्चाइ, तत्थ का काली । किं व सुमंसगिद्धाइसाइणीएवि देवत्तं ? ॥१५९॥
 पोत्तूण जिणं जिणमयट्टिए य अन्नं अहं न वंदांमि । वरकरिवरम्मि चडिउं को खरखखं समासइह ? ॥१६०॥
 इय एवं जुत्तीहिं धुत्ती सुनिवारियावि नोटाइ । पडिहारीए वाहाहिं धरिय निव्वासिया तत्तो ॥१६१॥
 कोवेण धमधर्मती सुमरइ सा पुव्वसाहिंयं विज्जं । सुमरियमित्ता पत्ता किं कायव्वंति सा भणइ ॥१६२॥
 पव्वाइया पयंपइ एसा नियनाणगव्विया पावा । मज्झवि कुणइ अवन्नं ता जीवंती जहा एसा ॥१६३॥
 सारीरमाणसाइ दुहाइ अणुहवइ रायपरिचत्ता । सीलविसयं कलंकं तह एईए पयासेह ॥१६४॥
 तो विज्जादेवीए रयणीइ समागयस्स नरवंडणो । वासभवणे रमंतो सह तीए दंसिओ पुरिसो ॥१६५॥

तथा फालीदेव्याः पूजां कृत्वा तर्पणापूर्वम् । सुतविषयसुपायाचितामिच्छ तव येन भवति सुतः ॥१५१॥
 इत्युक्त्वा सम्यक्त्वेऽशोमणीया सेन्द्रवृन्दैः । दैवैः सा जल्पति प्रतारयसि यदि जनमन्यम् ॥१५२॥
 जिनवचनभाविस्त्ववगतदुःखरूपभवस्वरूपेषु । युष्मादृशीनां वचनं न क्रामेद् विपमिवामृते ॥१५३॥
 पुत्रविहीनाऽसौत्यादि प्रलपितं यत् त्वयाऽतिविदग्धे ! । खीरत्नानां भवन्ति कति सुता येन चक्रिणाम् ? ॥१५४॥
 जन्मान्तरप्राप्तानामपि पूर्वभवाभ्यस्तप्रेमवशगानाम् । सहस्रोऽहोपास्तदभिधानगर्भाः प्रवर्तन्ते ॥१५५॥
 भवतीहापुत्राणां न च सुगतिः, मोहविलसितमिदमपि । पुत्रा अव्रह्महेतवो ब्रह्मणि धर्मस्ततः सुगतिः ॥१५६॥
 पुत्रैर्यदि स्वर्गो भवति ततश्चागी शूकरी प्रथमम् । शुनी वा शकुनिर्वा फमटी वा गच्छेत् स्वर्गम् ॥१५७॥
 यदि रक्षाकाण्डकादयः पुत्रं जनयन्ति ततो न खल्वपुत्रः । जायते जगति कोऽपि हि, जनं मुधामाश्रयाम् ॥१५८॥
 यदपि प्रलनं फाल्याः पूजामित्यादि, तत्र का काली । किं वा सुरामंसगृद्धातिशायिन्या अपि देवत्वम् ? ॥
 सुत्तवा निनं जिणमन्नस्थितांश्चान्यमहं न वन्दे । वरकरियरे चटित्वा फः खरखखं समारोहति ? ॥१६०॥
 इत्येवं युक्तिभिर्पूर्णां मुनिवारितापि नोत्तिष्ठति । प्रतिहार्यां बाहुभ्यां धृत्वा निर्वासिता ततः ॥१६१॥
 कोपेनोद्धमन्ती स्मरति सा पूर्वसावितां विधाम् । स्मृतमात्रा प्राप्ता किं कृतव्यामिति सा भणति ॥१६२॥
 प्रमात्रिण प्रनल्पत्येषा निमज्जानुगर्विता पावा । ममपि करोत्यवज्ञां तस्माज्जीवन्ती यथेषा ॥१६३॥
 शारीरमानसानि दुःखान्यनुभवति रात्रपरित्यक्ता । शीलावपयं कण्ठं तर्पयन्त्याः प्रकाशय ॥१६४॥
 ततो विद्यादेव्या रजन्यां गमागताय नरपत्ने । धामभवने रममाणः सह तया दर्शितः पुत्रः ॥१६५॥

राया जा अवलोयड सविसेसं ता जदंसुणं पत्तो । सो सहसा, तो राया विच्छट्टमणो विचितेड ॥१६६॥
 पईए स्वमोहियहियओ विजाहरो एमो बोवि । पच्छन्नो पडिन्नो पिड्ढी ! इय्यमहावम्स ॥१६७॥
 नय त्रिप्यड सुसणेहि न ह्नु विणडहि गुणिदि, नहु लज्जह नय माणिण नय चाडुयमडहि ।
 नय सरकोमलववणि न विटवि न जोव्वणिण, दुग्गेज्जड मणु महिल्लह चित्त आयरिण ॥१६८॥
 जो जाड जुवटवग्गे सच्चमवं मयणमोहिओ पुरिमो । दुत्तरदुक्कवसमुटे निवडड सो नत्थि मदेहो ॥१६९॥
 जिणवयणभाविथापि ह्नु निम्मल्लदुल्लसभवावि धीरावि । जड एसापि दुमीला सा गणगा डयरनारीण ? ॥
 इय तीए विरत्तमणो राया चित्तेड मज्ज भोगस्समा । नूणं न होड एसा तत्रावि संभामणीया मे ॥१७१॥
 जेशुवयागे सो सोड तीए जिणप्रम्पडाणओ विट्ठिओ । भवमयपंपरामुवि पडिडवयारं न जस्स स्समो ॥
 विञ्च ।

* वायसविट्ठालियमोयणं तु सो भुंजिउं समहिल्लमड ? । अमयं व डिण्णट्ठित्तं न भोगमग्गिहेट्ट विज्जमाण ॥
 इय तीए अंगसंगे संगोविज्जण अप्पणो चित्तं । संवरिउं आगारं तीए सयामम्मि मंपत्तो ॥१७४॥
 पुव्वट्ठिउं तत्तो तीए अन्नुट्ठिओ टिओ सिज्ज । समासिवि खणमेगं पुणोवि उट्ठेड नरनाहो ॥१७५॥
 इय पइदिणंपि एव संभासाई करेड नरनाहो । नो पुण तणुमंभोग तो सा एवं विचित्तेड ॥१७६॥
 किं कारणं नरिंदो मंडसिणेहो पईव इव टाउं । खणमेगं दरिसावं पुणोवि जटमणीहोड ? ॥१७७॥
 तो ओगिण्हिय सई करेड चूडामणीट्ट उवओगं । पत्राड्यविज्जाए पिच्छड् विन्सियमसेमंपि ॥१७८॥

राजा यावदवलोकते सविशेष तावददर्शन प्राप्त । स सहसा, ततो राजा विस्मिनमना विचिन्तयति ॥१६६॥
 एतथा रूपमोहितहृदयो विद्याधरोऽप्य कोऽपि । प्रच्छन्न प्रतिपन्नो धिग् विद् स्त्रीन्वभावन् ॥१६७॥
 * नच गृयते सुन्दरैर्न च विनयैर्गुणै , न हि लज्जामिनंच मानेन नच चाडुकुशरै ।
 नच सरकोमलवचनेन न विमवेन न यौवनेन, दुर्गोह मनो मारिताना विन्तयतादरेण ॥१६८॥
 यो याति युवतिवर्गे सद्राव मदनमोहित पुरुष । दुम्तरदुल्लससमुटे निपतति स नान्ति संदेह ॥१६९॥
 जिनवचनमावितापि हि निर्मलकुलसमवापि धीरापि । यद्येषापि कुशला द्वा गणनेतरनारीणाम् ? ॥१७०॥
 इति तस्या विरत्तमना राजा चिन्तयति मम भांगसमा । नून न भवत्येष तथापि समापर्णाया मे ॥१७१॥
 येनोपकार स कोऽपि तथा जिनवर्मदानतो विहित । भवदानरम्पराम्नापि प्रत्युपकारे नयस्य क्षम ॥१७२॥
 वायसविदालिभानेन तु को मोक्षतु समभिलषते ? । अमृत वा मिसाम्प्लव न भोगमर्हति विदुषाम् ॥१७३॥
 इति तस्या अहसङ्गे संगोप्यात्मनाश्चित्तम् । सवृत्त्याकार तस्या सकाशे संप्राप्त ॥१७४॥
 पूर्वस्थित्या ततस्तथाभ्युचिथ स्थित शय्यायाम् । समाग्य क्षणमेक पुनरभ्युत्तिष्ठति नगनाथ ॥१७५॥
 इति प्रतिदिनमप्येव समाप्रादीन् करोति नरनाथ । नो पुनन्तदुसभोग तन सैव विचिन्तयति ॥१७६॥
 किं कारणेनो मन्त्रमेह प्रदीप इव दत्त्वा । क्षणमेक दर्शन पुनरभ्यदर्शनीमवति ? ॥१७७॥
 ततोऽवगृह्य शब्द करोति चूडामणेस्त्वयोगम् । प्रत्रावित्राविद्याया पर्यति विलसितमद्येषमपि ॥१७८॥

तद्वि न पओसल्लसंपि वहइ तस्सुवरि चित्तए एवं । भोगंतरायमेयं तु मज्झ छम्मासगमणिज्जं ॥१७९॥
किंचंतरायमेए भोगा धम्मस्सं मोहवसगेहिं । सेविज्जंति बुहेहिं अणाइअब्भासनडिएहिं ॥१८०॥

ता एएसि विघ्ने सविसेसं उज्जेमेमि धम्मम्मि । सो च्चिय जं सयलसुहाण कारणं इय विचित्तेउं ॥१८१॥

कईयावि महुरकलयंठकंठं सज्जाइ पयट्टइ, कईयावि गहियसुअंधकुसुम देवच्चणि वट्टइ ।

कईयावि बहुभवभरणभाषण मणि भावइ, कईयावि सुद्धरम्मि जिणधम्मि लीण मणु ठावइ ॥१८२॥

इय एव विणोएहिं दिणं गमइ कुमइरहियसहियणसहिया । सामाइयअणुट्टाणपरा गमइ रयणि अरइरहिया ॥

अह अन्नदिणे भणिया महल्लियाए रहम्मि सा देवी । किं तइए स नरिंदो मंदसिणेहोव्व पडिहाइ? ॥१८४॥

चंपयमाला जंपइ चंद्रकलाणं रमणरमणीणं । घडणाइं विहडणाइं पुणोवि घडणाइं कालवसा ॥१८५॥

किञ्च ।

चइयव्वच्चिय विसया किंपागफलं विरसपरिणात्ता । ते जइ सयमेव न संपडंति ता एत्थ किमजुत्तं? ॥१८६॥

सा भणइ होउ एवं किंपुण परपुरिससंगमपवाओ । लोयम्मि तुम्ह वट्टइ सो घट्टइ सुयणहिययाइं ॥१८७॥

जंपइ चंपयमाला केण पयारेण तं जणो भणइ । सा भणइ किर रमिज्जइ तुमए विज्जाहरो कोइ ॥१८८॥

चंपयमाला चित्तइ सच्च चूडामणीए जं नायं । लोएम्मि इय अकिन्ती पयासिया तीइ, तो भणइ ॥१८९॥

तह कहवि जइस्सं सज्जणाणतुम्हारिसाणं वयणाइं । परदुक्खदुक्खियाणं हवंति अइउज्जलाइं जहा ॥१९०॥

भणिउण पसायं सावि उट्टिया नरवरोवि समयम्मि । वासभवणम्मि पत्तो चंपयमालाए इय भणिओ ॥

तथापि न प्रद्वेषलेशमपि वहति तस्योपरि चिन्तयत्येवम् । भोगान्तराय एष तु मम षण्मासगमनीयः ॥१७९॥

किञ्चान्तराय एते भोगा धर्मस्य मोहवशातः । सेच्यन्ते बुधैरनाद्यभ्यासनदितैः ॥१८०॥

ततः एतेषां विघ्ने सविशेषमुद्यच्छामि धर्मे । स एव यत् सकलसुखानां कारणमिति विचिन्त्य ॥१८१॥

कदापि मधुरकलकण्ठकण्ठं स्वाध्याये प्रयत्नते, कदापि गृहीतसुगन्धकुसुमा देवाग्निं वर्तते ।

कदापि बहुभवभ्रमणभावनां मनसि भावयति, कदापि शुद्धरम्ये निनधर्मे लीनं मनः स्थापयति ॥१८२॥

इत्येवं विनोदैर्दिनं गमयति कुमतिरहितसखीजनसहिता । सामाधिकानुष्ठानपरा गमयति रजनिमरतिरहिता ॥

अथत्यादिने भणिता महत्या रहसि सा देवी । किं त्वापि स नरेन्द्रो मन्दस्नेह इव प्रतिभाति ? ॥१८४॥

चम्पकमाला जल्पति चन्द्रकलानामिव रमणरमणीनाम् । घटनानि विघटनानि पुनरपि घटनानि कालवशात् ॥

त्यक्तव्या एव विषयाः किम्पाकफलमिव विरसपरिणाताः । ते यदि स्वयमेव न संपतन्ति तदाऽत्र किमयुक्तम् ? ॥

सा भणति भवत्येवं किन्तु परपुरुषसंगमप्रवादः । लोके तुव वर्तते स घटते मुजनहृदयानि ॥१८७॥

जल्पति चम्पकमाला केन प्रकारेण तज्जनां भणति । सा भणति किल रम्यते त्वया विद्याधरः कोऽपि ॥१८८॥

चम्पकमाला चिन्तयति सत्यं चूडामणेर्यज्जातम् । लोकेऽपीत्यकीर्तिः प्रकाशिता तेन, ततो भणति ॥१८९॥

तथा कथमपि यातिच्ये सज्जनानां युष्माट्पदां वदनानि । परदुःखदुःखितानां भवन्त्यत्युज्वलानि यथा ॥१९०॥

भणित्वा प्रसादं साप्युत्थिता नरवरोऽपि समये । वासभवने प्राप्तश्चम्पकमालयेति भणितः ॥१९१॥

नरसिरचूडामणिणो तुह तरइ न कोइ गुणगणं गणिउं । पचक्खदिट्ठदोसेवि परियणे जस्स इय करुणा ॥
 उच्छिद्धभोगणस्सव चत्ते भोगे तए मह तणुस्स । चूडामणीए दाउं उवओगं इय मए नायं ॥१९३॥
 जह सिज्जाए पुरिसो पिएण दिट्ठो मए सह लुलंतो । लोएवि इय अकिन्ती दिन्नुवओगे पुणो नाया ॥
 जणपच्चक्खं ता किंचि देह मह नाह दारुणं दिव्वं । जेणेस अयसपडहो वज्जंतो विरमए मज्झ ॥१९५॥
 दिव्वुत्तिन्ना जुत्ति तह नियनाहस्स परिकहिस्सामि । परपुरिसदंसण ईदियालतुल्लं जहा सुणइ ॥१९६॥
 भणइ निवो कइया तं कायव्वं, भणइ सा पभायम्मि । किं पुण तं, पउरमहल्लयाणं जं संमयं होही ॥
 एवं होउत्ति तओ भणिउं आपुच्छिउं च तं देवि । विहियतस्समयकिच्चो सुत्तो अन्नत्य गंतूणं ॥१९८॥
 अह पडिवुद्धो चितइ निसावसाणम्मि कहवि दिव्ववसा । जइ एसा न विसुज्झइ ता दुत्तरमह वसणमिणं ॥
 इय पुणरुत्तं चिंतावरस्स दोलायमाणहिययस्स । सुइयमह कालनिवैपएण सूरुगमसरूवं ॥२००॥
 तद्यथा;—

“आसीस्त्वं निशि राजभक्तहृदयेतीर्ष्यालुना वाज्रिणा, प्रातः शङ्कित एव दिव्यपदवीं गत्वात्मनः शुद्धये ।
 ऊर्वोचापितवार्षितापकतलादाकृष्य मुक्तो बहिः, प्राच्यासौ नृप ! तप्तमापक इव प्रद्योतनो घातते ॥”
 इय सोउं परिचितइ सुज्झइ एसा सुनिच्छियं दिव्वे । दिव्वंपि दिव्ववाणीए सुइयं होउ इममेव ॥२०१॥
 तो विहियगोसकिच्चो सदाविय परिजणं पुरजणं च । धम्माहिगरणिए तह पभणइ एवं जहा भो भो ! ॥
 चंपयमाला देवी दुस्सीला एरिसो जणपवाओ । देवीए सुओ सा भणइ दिव्वसुद्धचियं जिमिस्सं ॥२०३॥
 निच्छिओ भं तं पुण तत्तमासओ ता करेह सामग्गिं । भणइ जणो पामरवयणमित्तओ किं इमं जुत्तं ? ॥

नरसिरचूडामणेस्त्वव शक्नोति न कोऽपि गुणगणं गणयितुम् । प्रत्यक्षदृष्टदोषेऽपि परिजने यस्येयं करुणा ॥
 उच्छिष्टभोजनस्यैव त्यक्ते भोगे त्वया मम तनोः । चूडामणीं दत्त्वोपयोगिमिति मया ज्ञातम् ॥१९३॥
 यथा शय्यायां पुरुषः प्रियेण दृष्टो मया सह लोठन् । लोकेऽपीत्यकीर्तिर्दत्तोपयोगे पुनर्ज्ञाता ॥१९४॥
 जनप्रत्यक्षं तस्मात्किञ्चिद् देहि मम नाथ । दारुणं दिव्यम् । येनैषोऽयशःपटहो वाद्यमानो विरमति मम ॥१९५॥
 दिव्यास्तीर्णा युक्ति तथा निजनाथं परिकृधयिष्यामि । परपुरुषदर्शनमिन्द्रजालतुल्यं यथा जानाति ॥१९६॥
 भणति नृपः कदा तत्कर्तव्यम्, भणति सा प्रमाते । किं पुनस्तत्, पौरमहतां यत् संमतं भवेत्-॥१९७॥
 एवं भवतिवति सको भणित्वाऽऽपृच्छ च तां देवीम् । विहिततत्समयकृत्यं सुतोऽन्यत्र गत्वा ॥१९८॥
 अथ प्रतिबुद्धश्चिन्तयति निशावसाने कथमपि दिव्यवशात् । वधेना न विशुद्ध्यति तदा दुस्तरमस्माकं विसनमिदम्
 इति श्रुत्वा चिन्तानुरस्य दोलायमानहृदयस्य । सूचितमथ कालनिवेदकेन सूरुद्रमस्वरूपम् ॥२००॥
 इति श्रुत्वा परिचिन्तयति शुध्यत्येषा सुनिश्चितं दिव्ये । दिव्यमपि दिव्यवाण्या सूचितं भवतिवदमेव ॥२०१॥
 ततो विहितप्रातःकृत्यः शब्दयित्वा परिजनं पुरजनं च । धर्माधिकरणिकांस्तथा प्रभणत्येवं यथा भो भोः ॥
 चम्पकमाला देवी दुःशीलेदशो जनप्रवादः । देव्या श्रुतः, सा भणति दिव्यशुद्धैव जेमिष्ये ॥२०३॥
 निश्चितो मे तत्पुनस्तप्तमापकस्तस्मात्कुरुत सामग्रीम् । भणति जनः पामरवचनमात्रतः किमिदं युक्तम् ? ॥२०४॥

भणइ नरिंदो जुत्तं अवचवाओ जहा तहा लोए । जेण पयट्टो नूणं गरुयाणवि हरइ माहण्यं ॥२०५॥
उक्तं:चु;—

“विरुद्धस्तथ्यो वा भवतु वितथो वा किमपरं, प्रतीतः सर्वस्मिन् हरति महिमानं जनरवः ।

तुल्योत्तीर्णस्यापि प्रकटनिहताशेषतमसो, खेस्तादृक् तेजो न हि भवति कन्यां गत इति ॥”

देवो जाणइ एवं जणेण भणियम्मि दिव्वडाणम्मि । गुंतं हकारावइ महल्लियं पसिउं देवि ॥२०६॥
पारेवि पोसहं सा पूएवि विहीए जिणवरिंदेवि । सिवियं समाहूउं. संपत्ता दिव्वभूमीए ॥२०७॥
अंतेउरं पि दुल्लहदेवीपमुहं महल्लियामुहओ । विन्नाविउं नरनाहं, अवलोयइ जवणियंतरियं ॥२०८॥
जाओ नयरक्खोहो मिलिओ लोओ वियंभियो सद्दो । चंपयमालादेवीए सोहणं अज्ज होउत्ति ॥२०९॥
अह पज्जलिओ जलणो तवियं तवयम्मि तिळ्ळमइपउरं । कारणियनिउत्तेहिं पुरिसेहिं पुरो य देवीए ॥
जह जह पज्जइ सिही तिळ्ळं उल्लसइ वहल्लहरीहिं । तह तह जणाहिययाइं तन्निहियाइं उज्जंति ॥२१०॥
धम्माहिगरणिएहिं पविस्वत्तो जाव मासओ तत्थ । ताव सहसत्ति अकम्हा पलयानलसंनिभो अनलो ॥
पज्जलिओ सव्वत्तो तडयडरावेहिं भरियनहविबरो । खडहडखुडंतपासायसिहरतुट्टंतकोट्टतडो ॥२११॥
मायावि पियं पुत्तं पुत्तो जणाणपि मिळ्ळिउं झत्ति । पासायसेलसालग्गलग्गओ गरुयघाहाहिं ॥२१२॥
पुवकरंइ रुयइ विलवइ हा हा हा पुत्त ! माइ ! जणसदो । वित्थरियो तह गयणे सासनदेवीए इय भणियं ॥
कित्तिपमित्तं एयं चेदकलानिम्मलाए देवीए । आरोवंताणयसं तुम्हाणं अप्पवेरीणं ? ॥२१३॥
इय सुणिउं नयरजणो भयमीओ. निवडिउण चलणेसु । चंपयमालाभिमुहं एवं भणिउं समारद्धो ॥२१४॥

भणति नरेन्द्रो युक्तमवर्णवादो यथा तथा लोके । येन प्रवृत्तो नृतं गुरूणामपि हरति माहात्म्यम् ॥२०५॥
देवो जानास्येवं जनेन भणिते दिव्यस्याने । गत्वा हकारयति वृद्धां प्रेप्य देवीम् ॥२०६॥
पारयित्वा पौषधं सा पूनयित्वा विधिना जिनवरेन्द्रानपि । शिथिकां समाख्य संप्राप्ता दिव्यभूमौ ॥२०७॥
अन्तःपुरमपि दुर्लभदेवीप्रमुखं वृद्धामुत्ततः । विज्ञप्य नरनाथम्, अवलोकते यवनिकान्तरितम् ॥२०८॥
जातो नगरक्षोभो मिलितो लोको विजृम्भितः शब्दः । चम्पकमालादेव्याः शोभनमद्यं भवत्विति ॥२०९॥
अथ प्रज्वलितो ज्वलनस्तापितं कटाहं तैलमातिप्रचुरम् । कारणिकनिपुक्तैः पुरुषैः प्ररथ्य देव्याः ॥२१०॥
यथा यथा प्रज्वलति शिखी तैलमुल्लसति वहल्लहरीभिः । तथा तथा जनहृदयानि तन्निहितानीव दहन्ते ॥२११॥
धर्माधिष्ठेणिकैः प्रक्षिप्तो यावन्नापकस्तत्र । तावत् सद्देस्यकस्मात्प्रलयानलसंनिभोऽनलुः ॥२१२॥
प्रज्वलितः सर्वतस्तटतटरावैर्भूतनभोविबरः । खटखटखटत्प्रासादशिरसैर्धुत्प्यत्कोट्टतटः ॥२१३॥
मातापि मियं पुत्रं पुत्रो जननीमपि मुक्त्वा झटिति । प्रासादशैलशालाप्रलग्नो गुरूवैरैः ॥२१४॥
पूत्करोति रोदिति विलपति हा हा हा पुत्र ! मातः ! जनशब्दः । विस्तीर्णस्तथा गगने शासनदेव्येति भणितम् ॥
कियन्मायमेतद्यन्त्रकलानिर्मलायां देव्याम् । आरोपयतामयशो गुम्फाकमालभैरिणाम् ? ॥२१५॥
इति ध्रुवा नगरजनो भयमीतो निपथ्य चरणयोः । चम्पकमालाभिमुखमेवं भणितुं समारब्धः ॥२१६॥

ओ देवि ! रक्त्वं रक्त्वं नृपरमनाहं व डञ्जमाणामिणं । अविणीएसुवि उवजीवनेसु न परम्मुहा गरुया ॥
यतः—

“उपजीवकेषु विमुक्ताः सुजना न भवन्ति दुर्विनीतेषु । वन्त्सव्यथितेऽप्यथसि सुरभिर्नो शैमयति क्षीरम्” ॥
रायावि पयंपइ तुञ्ज देवि ! फलिहुज्जलमि सीलमि । आरोविणं कलंकं जमिमेहिं जणेहिं मूढेहिं ॥
तस्सेव पावविसविडविणो कुसुमपणहुवंति इह एए । तुञ्ज पसायं मोचुं सरणं अन्नो न एजाणं ॥२२०॥
चंपयमाला पभणइ जइ मह अरिकेसरिं विमोत्तणं । वसइ मणेवि न अन्नो तो अग्गी एस विज्जाउ ॥
सुत्यावन्थं सयलंपि होउ डइदंपि डञ्जमाणंपि । तच्चयणाणंतरओ सासणदेवीए तह विहियं ॥२२२॥
कोऊहलभत्तीहिं जे तत्य सुरा समागया तेहिं । घुट्टं जयइ सुसीलं तह सुक्का कुसुमवुट्टीवि ॥२२३॥
जयजयरवसंमिस्सो उच्छलिओ देवदुन्दुहीसदो । गयणयले य सलीलं पणच्चियं देवनारीहिं ॥२२४॥
धरणियले सच्चो नयरे दिज्जंति कुंहुमछडाओ । वंदणमालसणाहाइं तोरणं इज्जंति ॥२२५॥
अक्खुडिओ परमुडिओ छिक्कंतोवि य सवालवुडदजनो । जीवउ चंपयमालत्ति जंपिरो वियरए तत्य ॥
इय अचच्चुपमवलोइऊण पव्वाइया भयत्तया । चित्तेइ अहमणत्यस्स मूलभूयमिह एयस्स ॥२२७॥
ता मह मरणं सरणं सहियच्चाइं च दुक्खलक्खाइं । पावाइ मए पावाइं जेण विहियाइंणेगाइं ॥२२८॥
एयं तु महापावं मन्ने जइ नित्यरामि तत्य गया । अपइट्ठाणं नरयं भणंति जं जिणमए निउणां ॥२२९॥
तद्वि हु नियदुचरियं पयासिउं सयललोयपचक्खं । पणमामि महासत्तीपावपक्खाइं तहिं गंतुं ॥२३०॥

हे देवि ! रक्ष रक्ष नगरमनाथमिव दह्यमानमिदम् । अविनीतेष्वप्युपजीवकेषु न पराङ्मुखा गुरवः ॥२१८॥
राजापि प्रजल्पति तय देवि ! स्फटिकोज्ज्वले शीले । आरोपितः कलङ्को यदेभिर्नैर्मूढैः ॥२१९॥
तस्यैव पापविपविटपिनः कुसुममनुभवन्तीहैते । तव प्रसादं मुक्त्वा शरणमन्यो नैतैषाम् ॥२२०॥
चम्पकमाला भ्रमणति यदि ममारिकेसरिणं विमुच्य । वसति मनस्यपि नान्यस्ततोऽग्निरेष विध्यम्यतु ॥२२१॥
सुस्यावस्थं सकलमपि भवतु दग्धमपि दह्यमानमपि । तद्वचनानन्तरतः शासनदेव्या तथा विहितम् ॥२२२॥
कौनूहलमक्तिभ्यां ये तत्र सुराः समागतास्तेः । घुट्टं जयति सुशीलं तथा सुक्ता कुसुमवृष्टिरपि ॥२२३॥
जयनयरवसंमिश्र उच्छलितो देवदुन्दुभिश्चन्द्रः । गगनतले च सलीलं प्रनतितं देवनारीभि ॥२२४॥
धरणीतले सर्वतो नगरे दीपन्ते कुङ्कुमच्छटाः । वन्दनमालासनाथानि तोरणानि रच्यन्ते ॥२२५॥
कृष्टो विकीर्णितः क्षुत्तयन्नपि सवालवृद्धजनः । जीवतु चम्पकमालोति जल्पनशीलो विचरति तत्र ॥२२६॥
इत्यत्यद्भुतमवलोक्त्यं प्रनाजिका भयत्रस्ता । चिन्तयत्यहमनर्थस्य मूलभूताऽन्त्येतस्य ॥२२७॥
तस्माद् भय मरणं धरणं सोढव्यानि च दुःखलक्षणि । पापया मया पापानि येन विहितान्यनेकानि ॥२२८॥
एतत्तु महापापं मन्ये यदि निस्तारामि तत्र गता । अप्रतिष्ठानं नरकं भणन्ति यं जिममते निषुणाः ॥२२९॥
तथापि हि निजदुश्चरितं प्रकाशयित्वा सकललोभप्रत्यक्षम् । प्रणमामि महासतीपावपङ्कजानि तत्र गत्वा ॥

एयं तु करंतीए संपज्जइ कहवि जइवि मह मरणं । पावभरभारलहुयत्तकारणं तंपि न यणिट्ठं ॥२३१॥
 इय साहसमवलंबिय तुरियं गंतूण दिव्वभूमीए । दूरुज्झियंभुयदंडा सहासमवत्वं भणइ एवं ॥२३२॥
 जयउ जिणसासणमिणं महासईओ महप्पभावाओ । इय पाढिहेरपयडाओ जत्थ दीसंति अज्जवि य ॥
 इय जंपिऊण चंपयमालापाएसु षणमिउं भणइ । जयइ तुह देवि ! सीलं निच्चलचित्ताए सम्मत्ते ॥२३४॥
 अज्जप्पभिइं ममावि हु सम्मत्तं हवउ तुह पसाएण । देवगुरुणो य जे तुह ते मज्झवि हंतु जाजीवं ॥२३५॥
 इय पडिबिज्जिवि सम्मं चंपयमालाकलंकमवणेउं । निचदुचरियं पयडइ दुक्कम्मावगमओ एवं ॥२३६॥
 जह देवीए सईणं सिरोमणीए समं अभिरमंतो । विज्जासाप्त्या दंसिओ मए निवइणो पुरिसो ॥२३७॥
 निवपरियणम्मि तह पुरजणंमि सयलम्मि वइयरो एसो । गमिओ परं पसिद्धिं विज्जासाप्त्यओ चेव ॥
 अहं तं पुच्छइ राया हेऊ को एत्थ तुज्ज, सा भणइ । मह कूडकवडदुकडकुडीए हेऊ किमन्नोवि ? ॥२३९॥
 राया जंपइ जह अवितहं तए दुकडं नियं कहियं । हेऊवि तह कहिज्जउ अन्नइ नूणं विणस्सिहिसि ॥
 किच्चियमित्तं एयं सा जंपइ दुकडस्स एयस्स ? । अणुहविपव्वाइं मए अज्जवि नरएसु दुक्खाइं ॥२४१॥
 राया जंपइ एयं सिचह रे.रे कटंतिल्लेण । धिट्ठिमजवमुदा गलइ जेण मणभवणदाराओ ॥२४२॥
 जाव तहच्चिय काउं समुट्ठिया किंकरा निवाएसं । चंपयमाला जंपइ ससंभमा ताव नरनाहं ॥२४३॥
 वारह वारह सामिय ! एए जा किंपि विन्नयेमि अहं । रत्ता तहेव, विहिए चंपयमाला इमं भणइ ॥२४४॥

एतत्तु कुर्वत्याः संपद्यते कथमपि यद्यपि मम नरणम् । पापभरभारलघुत्वकारणं तदपि न चानिष्टम् ॥२३१॥
 इति साहसमवलम्ब्य त्वरितं गत्वा दिव्यभूमौ । दूरोन्नीतमुजदण्डा सभासमक्षं मणत्येवम् ॥२३२॥
 जयतु गिनशासनमिदं महासत्यो महाप्रभावाः । इति प्रातिहार्यप्रकटा यत्र दृश्यन्तेऽद्यापि च ॥२३३॥
 इति जल्पित्वा चम्पकमालापादौ प्रणम्य भणति । जयति तव देवि ! शीलं निश्चलचित्तायाः सम्यक्त्वे ॥२३४॥
 अद्यप्रभृति ममापि खलु सम्यक्त्वं भवतु तव प्रसादेन । देवगुरवश्च ये तव ते ममापि भवन्तु यावज्जीवम् ॥
 इति प्रतिपद्य सम्यक्त्वं चम्पकमालाकलङ्कमपनेतुम् । निजदुश्चरितं प्रकटयति दुष्कृत्मावगमत एवम् ॥२३६॥
 यथा देव्या सतीनां शिरोमणिना सममभिरममाग्राः । विद्यासांमर्ष्यादं दर्शितो मया नृपतये पुरुषः ॥२३७॥
 नृपरिजने तथा पुरुजने सकृत्ले व्यतिकर षणः । गमितः परं प्रसिद्धिं विद्यासांस्त्व्यंत एव ॥२३८॥
 अथ तां शृच्छति राजा हेतुः कोऽत्र तव, सा भणति । मम कूटकपटदुष्कृतकुट्या हेतुः किमन्योऽपि ! ॥
 राजा जल्पति यथाऽवितथं तया दुष्कृतं निजं कथितम् । हेतुरपि तथा कथ्यतामन्यथा नूनं विनइत्यसि ॥
 कियन्मात्रमेतत् सा. जल्पति दुष्कृतस्यैतस्य ? । अनुभविन्व्यानि मयाऽद्यापि नरकेषु दुःखानि ॥२४१॥
 राजा जल्पत्येतां सिद्यत रे रे तस्यमानतैलेन । धृष्टतानपमुद्रा गलति येन मनोभवनद्वारात् ॥२४२॥
 यावत्तथैव कर्तुं समुत्थिताः किंदूरा नृपादेशम् । चम्पकमाला जल्पति ससंभ्रमा तावद् नरनाथम् ॥२४३॥
 वारय वारय स्वामिन् ! एतान् यावत्किमपि विज्ञपयाम्यहम् । राजा तथैव विहिते चम्पकमालेदं भणति ॥२४४॥

तुम्हारिसाण सामिय ! विवेकवररयणरोहणंगिरीण । करुणारससरसीए किमिमीए जुचमिय काउं ? ॥
 नियपाणचाएणावि परपाणे रक्खिउं महइ एसो । को कुणइ जीवलोए पिय ! एवं मरणभीरुम्मि ? ॥
 अन्नं च;—

नियतुं चरियं इय संकडम्मि को पयडिउं तरइ एवं । जिणवयणं जस्स मणे न भावओं परिणयं होइ ? ॥
 बोलीणा सावत्या जीए विसंकदली, इमा आसि । ता वच्छळमिमीए जुत्तं एत्तो न दुइदाणं ॥२४८॥
 उक्तं च;—

“सार्धमिफवत्सलता कल्पलता सकलसंपदां भूषवे । यस्मात्तस्मात्तत्रैव कृतधियः कुर्वते यत्नम् ॥”
 जुत्ताजुत्तं जाणइ देविच्चिय जंपिउं इय नरिंदो । चंपयमालाए समं संपत्तो नियमभवणम्मि ॥२४९॥
 पव्वाइयावि निव्वुयहियया निसुणेइ पइदिणं धम्मं । देवीइ संनिहाणे कुणइ य जहसत्ति गिहिउच्चियं ॥
 पच्छायावदवानलकवलियहियया विसोवओगेण । अह दुल्लहदेवीवि हु इच्छइ नियजीवियं चइउं ॥२५१॥
 इय तीए ववसियं नाउमित्थ चूडामणीए लहुभेव । तत्तो चंपयमाला संपत्ता तस्समीत्तम्मि ॥२५२॥
 पुन्छइ किं तुम्ह करे पाएसु निवडिऊण सा भणइ । जं किंपिमुणइ तुब्भे, को हेऊ, मुणहजं तुब्भे ॥२५३॥
 जंपइ चंपयमाला एयस्स न होइ एसं पडियारो । वज्जइ य अयसपडहो त्तिण्हं जुणहुज्जलकुलानं ॥२५४॥
 एवं एवं धम्मं कुणमाणा गमहु कइवि दिवहाइं । पडियारम्मि उवायं इमस्स समए कहिस्सामि ॥२५५॥
 अबयारउवयारपरायणाए परच्छिइपिहणवसणाए । तुज्ज नमो तुज्ज नमो सफलीकयसुकुलजन्माए ॥२५६॥

युष्मादृशां स्वामिन् ! विवेकवररत्नरोहणगिरीणाम् । करुणारससरस्याः किमस्या युक्तमिति कर्तुम् ? ॥२४९॥
 निजप्राणत्यागेनापि परप्राणान् रक्षितुं काङ्क्षत्येया । कः करोति जीवलोके प्रिय ! एवं मरणभीरौ ? ॥२४९॥

अन्यच्च,
 निजदुश्चरितमिति संकटे कः प्रकथितुं शक्नोत्येवम् । जिनवचनं यस्य मनसि न भावतः परिणतं भवति ? ॥२४७॥
 अतिक्रान्ता सावस्थं यस्यां विपकन्दलीयमासीत् । तस्माद् वात्सल्यमस्या युक्तमिति न दुःखदानम् ॥२४८॥
 युक्तायुक्तं जानति देव्येव जल्पित्वैति नरेन्द्र । चम्पकमालया समं संप्राप्तो निजरुभवने ॥२४९॥
 प्रवाजिन्नापि निवृत्तहृदया शृणोति प्रतिदिनं धर्मम् । देव्याः संनिधाने करोति च यथाशक्ति गृह्ययुचितम् ॥२५०॥
 पश्चात्तापदवानलकवलितहृदया विषोपयोगेन । अथ दुर्लभदेव्यपि खल्विच्छति निजजीवितं त्यक्तम् ॥२५१॥
 इति तस्या व्यवसितं ज्ञात्वाऽत्र चूडामणिना लब्धेव । ततश्चम्पकमाला संप्राप्ता तत्समीपे ॥२५२॥
 पृच्छति किं तव करे पादयोर्निपत्य सा मणति । यत् किमपि जानीत यूयं, को हेतुः, जानीत यं यूयम् ॥२५३॥
 जल्पति चम्पकमालैतस्य न भवत्येव प्रतिकारः । वाद्यते चायशःपट्टहस्त्रयाणां ज्योत्स्नोज्ज्वलकुलानाम् ॥२५४॥
 एवमेवं धर्मं कुर्वाणां गमय कल्पि दिवसानि । प्रतिकार उपायमस्य समये कथमिय्यामि ॥२५५॥
 अपप्राणोपकारपरायणायै परच्छिद्रपिधानव्यसनायै । तुभ्यं नमस्तुभ्यं नमः सफलीकृतसुकुलजन्मायै ॥२५६॥

इय धरणिनिहितसिरा दुल्लहदेवी पुणो पणमिऊण । मह एए चिय चरणा सरणं इय भणिय पुणरुत्तं ॥२५७॥
भणइ तइच्चिय वयणं कस्सवि सुयणस्स सुगुण ! सच्चवियं । जं अगुणेषुवि सत्तेसु होंति उवयारिणो सुयणा ॥
यतः;—

“निर्गुणेष्वपि सत्त्वेपु दयां कुर्वन्ति साधवः । नहि संहरति ज्योत्सनां चन्द्रध्वाण्डालवेशमसु ॥”
इय चंयमालाए सह गुरुपीईए वइठमाणीए । दुल्लहदेवीए-निवो चमक्किओ चितए एवं ॥२५९॥
सुकुलुप्पत्ती य गुणन्तुया य संम्मं इमीए निच्चडिया । वयणस्स इमस्स तहा अत्थोत्ति य परिणओ बाढं ॥

“वरं ज्वालाकुले बह्वावहाय निहितं वपुः । न पुनर्गुणसंपन्ने कृतः स्वत्वोऽपि मत्सरः ॥”
इय एवं संव्वत्थवि समुच्चहंतो गुणेषु बहुमाणं । क्षविसेसं जिणधम्मो कुणइ पविचित्तं पुहुइनाहो ॥२६१॥
तथाहि;—

पइनगरं पइगामं संव्वत्थ जिणेसराण भवणाइ । कारेइ निययदेसे विसेसओ सुविहियजंणास्स ॥२६२॥
भत्तिवहुमाणपुच्चं वसहिपयाणाइएसु किच्चेसु । नियअहिगारियलोयं पयट्टए समयनीईए ॥२६३॥
साहम्मियवच्छल्लं परमंगं सिवसुहस्स तं कुणइ । सुणइ सिद्धंतसारं धरियस्स न मरणमाणवइ ॥२६४॥
संव्वत्थवि धोसावइ पढहयपुच्चं अमारिसइं च । उम्म्यक्कसुं कदंढं सवियलोयं करावेइ ॥२६५॥
इय देवीए समेओ धम्मपरेरे पालए सुनीईए । रज्जमणवज्जकज्जे सज्जमई सग्नयमुज्जमई ॥२६६॥
अह अन्नया कयाई पसवइ पुत्तं पवित्तसुमुहुत्ते । चंपयमाला पुच्चव्व दिण्यंरं अरुणकरचरणं ॥२६७॥
वद्धाविओ नरिंदो पियंवेईयाए पुत्तजम्भेण । से दिन्नमंगलमं आभरणं मउडपरिवज्जं ॥२६८॥
तइ सा दासत्ताओ मुक्काणत्तो य तइ पडीहारो । जह जिणपूयापुच्चं वद्धावणयं करावेइ ॥२६९॥

इति धरणीनिहितसिरा दुर्लभदेवी पुनः प्रणम्य । ममैतावेव चरणौ शरणमिति भणित्वा भूयः ॥२५७॥
भणति त्वयैव वचनं कस्यापि सुजनस्य सुतनु ! सत्यापितम् । यद्गुणेष्वपि सत्त्वेपु भवन्त्युपकारिणः सुजनाः ॥२५८॥
इति चम्पकमालया सह गुर्याती वर्षमानायाम् । दुर्लभदेव्या नृपधमत्कृतश्चिन्तयत्येवम् ॥२५९॥
सुकुलोत्पत्तिश्च गुणज्ञता च सन्ध्यास्या निष्पतिता । वचनस्यास्य तथाऽर्थोऽपि च परिणतो बाढम् ॥२६०॥
इत्येवं सर्वत्रापि समुद्दहन् गुणेषु बहुमानम् । सविशेषे जिनवर्मे करोति प्रवृत्तं शृथिवानाथः ॥२६१॥
प्रतिनगरं प्रतिग्रामं सर्वत्र भिनेश्वरानां भवनानि । कारयति निजदेशे विशेषतः सुविहितजनस्य ॥२६२॥
भत्तिवहुमानपूर्वं वसतिप्रदानादिकेषु कृत्येषु । निजाधिकारिलोकं प्रवर्तयति समयनीत्या ॥२६३॥
“सार्धमिफवात्सल्यं परमाङ्गं शिवमुखस्य तत्करोति । शृणोति सिद्धान्तसारं धृतस्य न मरणमाज्ञपयति ॥२६४॥
सर्वत्रापि शोषयति पद्मपूर्वममारिशब्दं च । उन्मुक्तशुल्कदण्डं श्रावकलोकं कारयति ॥२६५॥
इति देव्या समेतो धर्मपरः पालयति सुनीत्या । राग्यमनवद्यकार्यं सज्जमतिः सततमुपच्छति ॥२६६॥
अपान्यदा कदाचिन्मरुते प्रथं पवित्रं सुमुहूर्ते । चम्पकमाला पूर्वव दिनकरमरुणकरचरणम् ॥२६७॥
वर्षिनो नरेन्द्रः पियंवदाश्च पुत्रजन्मना । तस्य दत्तमद्भलग्नमाभरणं मुकुटपरिवर्जम् ॥२६८॥

तेषां विदितं विदितं पुरिसं संपेसिऊण सच्चत्य । धयविचयहृदसोहाए सोदियं तं पुरंपि कयं ॥२७०॥
 मासम्मि अइक्कंते नामं पुत्तस्स सुहयुहुत्तम्मि । भुवणाणंदोत्ति कयं महाविभूर्इए भूवइणा ॥२७१॥
 संगयकलाकलावो वित्तजुओ सयल्लोयमणहरणो । जुवरायपए रायव्व ठाविओ सो नरिंदेण ॥२७२॥
 ततो कमेण पुत्तो जाओ वीओवि कुंमरकरिसीहो । दुहियावि तहा एक्का जयसुंदरिनामिया जाया ॥
 इय वचंते काले चंपयमालाए निययई भणिओ । समओ एस नरेसर ! वयमग्गे गह्यपुरिसाणे ॥२७४॥
 तो भणइ निवो जुत्तं भणियं तुम्हेहिं किंतु कम्मवसा । तुहमुहकमलविलोयणतिसिओच्चिय अज्जवि मयन्त्ति ॥
 तो पइ तं सा जंपइ मा जंपसु नाह ! एरिसं वयणं । अणुसाससु अप्पाणं इमेण अणुसासणकमेण ॥२७६॥
 तथा;—

ही ही निर्हीण रे जीव ! पाविउं मणुयजम्ममवि दुलहं । हारसि रमणीण कए जाणं का चंगिमा ताण ? ॥
 तथाहि;—

जं मज्जे तं वार्हिं जं वार्हिं तं हविज्ज जह मज्जे । रमणीतणुस्स ता होज्ज दुन्निवारा सुणयकाया ॥२७८॥
 किं रमणीयं रमणीतणुस्स चम्माट्टिरुहिरमइयस्स । सुत्तंतपुरीसनसावसाविसप्यंतंगंधस्स ? ॥२७९॥
 मयणअञ्जुत्तिरदुल्लिलिंभिल्लसुमहल्लतिकखमल्लीहिं । सो विज्जइ जो गिज्जइ रमणीरमणीयतणुकासे ॥२८०॥
 जह अणुरज्जसि तरुणीयणम्मि तह जइ जिणिंदधम्मम्मि । तो तेणेव भवेणं भवक्खओ तुह भवे जीव ॥
 को अणुराओ का तम्मि भल्लिमा वल्लहम्मि रे जीव । जम्मि चलो सव्वावो गयणांमिअ तडितडकारो ! ॥

तथा सा दासत्वाद् मुक्ताऽऽज्ञप्तश्च तथा प्रतीहारः । यथा जिनपूजापूर्वं वर्चनकं कारय ॥२६९॥
 तेनापि तथेति विहितं प्रकृषान् संपेप्य सर्वत्र । ध्वंजचिह्नहृदसोभया शोभितं तत्पुरमपि कृतम् ॥२७०॥
 मासेऽतिक्रान्ते नाम पुत्रस्य शुभमुहूर्ते । सुवनानन्द इति कृतं महाविभूत्या भूपतिना ॥२७१॥
 संगतकलाकलावो धृतयुतः सकललोकमनोहरणः । युवराजपदे राजेव स्थापितः स नरेन्द्रेण ॥२७२॥
 तत्र क्रमेण पुत्रो जातिं द्वितीयोऽपि कुमारकरिसिंहः । दुहितापि तथैका जयसुन्दरीनामिका जाता ॥२७३॥
 इति व्रजति काले चम्पकमालया निजपतिर्मणितः । समय एष नरेश्वर ! व्रतमागं गुरुपुत्रायणाम् ॥२७४॥
 ततो मणति न्यो युक्तं मणितं गुप्ताभिः किन्तु कर्मवशात् । त्वन्मुखकमलविलोकरुनतृपित एवाद्यापि मृगासि ? ॥
 ततः प्रति तं सा नल्पति मा जल्पनीय ! ईदृशं वचनम् । अनुशाध्यात्मनमनेनानुशास्तक्रमेण ॥२७६॥
 ही ही निर्हीन रे जीव ! प्राप्य मनुजजन्मापि दुर्लभम् । हारयसि रमणीनां कृते यासां का चङ्गिमा तासाम् ? ॥
 यद् मध्ये तद् बहिर्यद् यहिस्तद् भवेद्यदि मध्ये । रमणीतनोस्ततो भवेद्युर्दुर्निवाराः शुनककायाः ॥२७८॥
 किं रमणीयं रमणीतनोश्चर्मास्थिरुधिरमयस्य । मूत्रान्त्रपुरीषनसावसाविसर्पद्वन्द्वस्य ? ॥२७९॥
 मदनाम्रंशान्दीबदुर्लभित्तमिल्लसुमहातीक्ष्णमल्लीभिः । स विध्यति यो गृह्यति रमणीरमणीयतनुम्पर्शं ॥२८०॥
 यथाऽनुरजसि तरुणीमन्त्रे तथा यदि जिनेन्द्रधर्मे । ततस्तेनैव भवेन भवत्तयस्तव भवेज्जीव ! ॥२८१॥

अद्भच्छिपिच्छिरीहिं अवलाहिं विचलविवेयनेहार्हिं । असुइगुरुकृट्टियाहिवि जे भंसिज्जंति सत्ताओ ॥
 ताण फुसिज्जउ लीहा जीहा विउसाण धुणउ किं ताण । पुरिसायारधराणं चिंचापुसिणव नराणं ॥
 ही ही ! अणज्जकज्जयस्स रे जीव ! तुज्झ किं भणिमो । जिणसासणंपि कहमवि लद्धुं हारेसि सुहियाए ? ॥
 जं विसएसु पसज्जसि भंजसि सुहसीलेगुरुयवणराई । मत्तकरिं व्वं न चेषसि देसणतिक्खं कुसपहारं ॥२८६॥
 वड्ढंतरम्मि थुल्लं हे हियय ! हयास ! जिणमयं लद्धुं । विसयसुहाइं वंछसिं जीयट्टा पियसि ह्यालहलं ॥
 विसयारिओ सि धत्तूरिओ सि मोहेण किं व ठगिओ सि । विसएसुवि जं सुक्खं मग्गसिरे जीव ! जाणंतो ॥
 धी ! तुज्झ चंगिमा तुंगिमावि धी ! धी ! गुणाण माहण्यं । जं किर लद्धविवेओवि ववससे भुंजिउं विसए ॥
 विसया विसंव विसया असिं व्व विसया मसिं व्व मन्नेसु । मइधारणलेयणकारणाउ जसमयलणाओ य ॥
 ता खणमवि न खमं ते विसएसु मणो करिउ रे जीव ! । सुरचावचंचले जीवियम्मि विसएसु का तणा ? ॥
 इय लक्खमणं काउं सयावि ज्ञाएज्ज भवसरूवं तु । जेण जरमरणहरणं संवेगरसायणं लहह ॥२९२॥
 इय तव्वपणापन्नणसंवेयधसुच्छलंतघणपुलओ । संपयमालं सप्पणयनिं व्व भणइ नरनाहो ॥२९३॥
 मिच्छत्तकहमाओ तह उद्धरिउं पयट्टिओ पुत्विं । जह इहपरभवसुहकारणेसु अह उज्जओ जाओ ॥२९४॥
 रज्जधुराधरणखमे संपइ पत्तेवि पुत्तरयणम्मि । पुव्वभूव्वभासाओ रागानलदाहविधुरस्स ॥२९५॥
 नियमसुव्वपणकलसुल्लसंतसंवेपरसेजलुप्पीलो । पलहत्थिओ ममोवरि रायंपयावं अवणेउं ॥२९६॥

कोऽनुरागः किं तस्मिन् भद्रत्वं वालुभ्ये रे जीव । यस्मिंश्चलः सद्भावो गगन इव तडितटत्कारः ॥२८९॥
 अर्धाक्षिद्रपदीभिरचलाभिर्बिचलविवेकस्नेहाभिः । अशुचिगुरुकोष्ठिकाभिरपि ये श्रंश्यन्ते सत्त्वात् ॥२८३॥
 तेषां मृज्यतां रेखा जिह्वा विदुषां स्तौतु किं तेषाम् । पुरुषाकारधराणां चञ्चापुरुषाणामिव नराणाम् ? ॥२८४॥
 ही ही ! अनार्यकार्यार्जकस्य रे जीव ! तव किं भणामः । जिनशासनमपि कथमपि लब्ध्वा हारयसि मुषा ॥
 यद् विषयेषु प्रसीदसि भनसि शुभशीलगुरुवनराजीः । मत्तकरीव न चेतसि देशनातीक्ष्णाङ्कुशमहारम् ॥२८६॥
 मार्गान्तरे अष्टं हे हृदय ! हताश ! जिनमतं लब्ध्वा । विषयसुखानि वाञ्छसि जीवितार्थे पिवसि हलाहलम् ॥
 विपचातितोऽसि धत्तूरितोऽसि मोहेन किंवा चञ्चितोऽसि । विषयेष्वपि यस्तौख्यं मार्गयसि रे जीव ! जानम् ॥
 धिक्कव चङ्किमानं तुङ्किमानं धिग्धिग् गुणानां माहात्म्यम् । यत्किल लब्धीविवेकोऽपि व्यवस्यसि भोक्तुं विषयान् ॥
 विषयान्विषयमिव विषयानसिमिव विषयान्मपिमिव मन्यस्य । मातिघातनच्छेदनकारणाद्यशोमालिनकरणाच्च ॥२९०॥
 तस्मात्क्षणमपि न क्षमं ते विषयेषु मनः कर्तुं रे जीव ! । सुरचापचञ्चले जीविते विषयेषु का तृष्णा ? ॥२९१॥
 इति लक्ष्यमनः कृत्वा सदापि ध्यायेत भवस्वरूपं तु । येन जरामरणहरणं संवेगरसायनं लभध्वम् ॥२९२॥
 इति तद्वचनाकर्णनसंवेगवशोच्छलद्भनपुलकः । चम्पकमालां सप्रणयभिर्भरं भणति नरनार्थः ॥२९३॥
 मिष्यात्वकर्दमाव् तथोद्भूत्य प्रवर्तितः पूर्वम् । यथेहपरभवसुहकारणेऽप्यसावुद्यतो जातः ॥२९४॥
 रात्र्यधुराधरणक्षमे संप्रति प्राप्तेऽपि पुत्ररत्ने । पूर्वभवाभ्यासाद् रागानलदाहविधुरस्य ॥२९५॥

ता सिंग्रं चिय किञ्ज उ अप्पहिअ जा न एइ अप्पहियं । मरणमसरणपराणं अम्हाणं अक्कयसुरुपाण ॥
समउत्ति इय वियाणिप वरनाणी बहुमुणीहिं परियरिओ । सुयजलहिनामसूरी समागतो नन्दणुज्जाणे ॥
उज्जाणपालएणं कट्टिए दाऊण पीट्ठाणं से । सत्तट्टपयाइं गंतुं तदभिमुहं वंदणं कृणुइ ॥२९९॥
देवीहिं कुमारेण य अन्नेणवि मंतिपमुहलोएण । परिवरिओ देवेहिं इंदोच्च गट्टमाळो ॥३००॥
उल्लसियअमंदाणंदपुल्लयजालेण जडिलियसरिओ । पचविहाभिगमेण संपत्तो सूरिपात्तम्मि ॥३०१॥
चंपयपालादुल्लहदेवीपमुहावरोहपरिवरिओ । सूरिचरणारविंदं नमिउं भूमीए उवविट्ठो ॥३०२॥
तो सजलजलयगज्जियगहिरसरें पत्ताहए सूरी । सत्तंपि भवसरूपं सवित्थरं तं नितामेउ ॥३०३॥
भालयलमिलियकरकमलसंपुडो विन्नवेइ नरनाहो । पहु ! दिक्खानावाए उच्चारहि मं भवसमुदा ॥३०४॥
होउ अविगंयं तुह नरवरिद ! मा कुणसु कमवि पडिवंधं । तो राया मुणुउग्गहासात्ते उन्दुवाटम्मि ॥
गंतुं सह कुमारेणं देवीहिवि तहय मंतिलोएण । सिंहात्तणम्मि कुमरं ठविऊणं भणइ मंतिपण ॥३०६॥
एसो भुवणाणंदां तुम्ह समक्खं मए नियपयम्मि । ठविओ तह दट्टव्वो जहा अहं एत्तियं जालं ॥३०७॥
इय वोत्तुं तक्कउ ठविओ हारो नियाओ कंठाओ । नियमउडोवि पिणद्धो तस्स सिरं रयणाचिचइओ ॥
काउं चंदणत्तिउयं सपरियणो षण्णमिऊण तं भणइ । एस जणो दट्टव्वो तह जह दिट्ठो मए पुच्चिं ॥३०९॥
जहमह आपा सिरसा पडिच्छिया तह इमस्स नरवइणो । सम्मं पडिच्छियव्वाइय भणिओ परियणो तत्तो ॥

निजमुखमुवर्णकलशोल्लसत्सवेगरसजलसपात । पर्यस्तो ममोपरि रागप्रतापमिवावनेतुम् ॥२९६॥
तस्मान्छोपमेव क्रियतामार्त्सहित यावन्नैत्याप्रथितम् । मरणमशरणपराणामस्माकमकृतसुहृत्तानाम् ॥२९७॥
समय इतीति विज्ञाय वरज्ञानी बहुमुनिमि परिकरित । श्रुतजलधिनामसूरि समागतो नन्दनोद्याने ॥२९८॥
उद्यानपालकेन कार्यते दत्त्वा प्रीतिदान तस्मै । सप्ताष्टपदानि गत्वा तदभिमुख वन्दन करोति ॥२९९॥
देवीभि कुमारेण चान्येनापि मन्त्रिप्रमुखलोकेन । परिवृतो ठेवैरिन्द्र इव गजेन्द्रमारूढ ॥३००॥
उरलसितामन्दानन्दपुल्लकजालेन जंगलितशरीर । पञ्चविधाभिगमेन संप्राप्त सूरिपाथे ॥३०१॥
चम्पमालादुल्लभदेवीप्रमुखावरोधपरिवृत । सूरिचरणारविन्द नत्वा भूम्यामुपविष्ट ॥३०२॥
तत सजलजलद्रगर्जितगमीरस्वरेण श्रक्तययति सूरि । सर्वमपि भवस्वरूपं सविस्तर तन्निशम्य ॥३०३॥
भालत्तलमिलितककमलसंपूर्णं विज्ञपयति नरनाथ । प्रमोदी दीप्तानावांचारय मा भवममुद्रात् ॥३०४॥
भवत्वविन्नं तव नरवरेन्द्र ! मा कुरुच्च कमपि प्रतिबन्धम् । ततो राजा मुन्यवग्रहासज इक्षुवाटे ॥३०५॥
गत्वा सह कुमारेण देवीभिरापि तथा च मन्त्रिलोकेन । सिंहामने कुमार स्थापयित्वा मणति मन्त्रजनम् ॥३०६॥
एष मुवनानन्दो युष्माक समस्त मया निजपदे । स्थापितस्तया द्रष्टव्यो यथाहमेतावन्त कालम् ॥३०७॥
इत्युक्त्वा तत्कण्ठे स्थापिनो हारो निजात्कण्ठात् । निजमुकुटोऽपि पिनद्धस्तस्य शिरसि रत्नमण्डित ॥३०८॥
कृत्वा चन्दनतिलक सपरिजन प्रणम्य त भणति । एष जनो द्रष्टव्यस्तया यथा दृष्टे मया पूर्वम् ॥३०९॥
यथा ममाज्ञा शिरसा प्रतीटा तथास्य नरपते । सम्यक् प्रत्येद्यथेति भणित परिजनस्तत ॥३१०॥

दुष्टदेवीचंपयमालापमुहाहिं सयलदेवीहिं । आसीसामुहलाहिं तस्स कओ अक्खयक्खेवो ॥३११॥
 भणइ य चंपयमाला कमागयं जाय । रज्जरिणमेयं । तइ संकमियं पिउणां नित्यरियव्वं पयत्तेण ॥३१२॥
 पुत्तय ! लोए भञ्जति अत्यसत्येसु तिन्नि पुरिसत्त्या । तेसुपि अत्यकामा धम्माउच्चिय लहिज्जंति ॥३१३॥
 परमत्यम्मि उं मुच्चिय मोक्खस्सवि कारणं न उण इयरं । अं ते नित्सेविया भवदुहिकहेउं भवंति तओ ॥३१४॥
 पुरिसत्त्यत्तं किं तेसु, होइ धम्मोवि च्चळ ! पुरिसत्थो । सोच्चिय जो खलु भणियो जिणेहिं गयरापदोसेहिं ॥
 ता च्चळ ! तए अण्णा पयट्टियव्वो ज्जमत्तचित्तेणं । तइ नियवच्चसमाणो लोओवि जिणिंदधम्मम्मि ॥३१५॥
 नय शायधम्मवांहाए होइ एमोवि, तत्थवि पैयत्तो । नो मोत्तव्वो रेहइ जेण अवत्थोच्चियं सव्वं ॥३१७॥
 सव्वकलाकुसलस्सवि पत्तट्टरसवि जिणिंदधम्मम्मि । जा तुह सिक्खा सच्चं अवचनेहस्स तं ललियं ॥
 इय तीसे उवपसे पाउं सव्वणंजलीहिं अमयंवं । भुवणाणंदनरिंदो उट्टेउं पणमइ नरिंदं ॥३१९॥
 तइ देवीओवि, तत्तो तेणाणुगओऽरिकेसरिनरिंदो । देवीहिं परियणेण य वंदइ गंतुं मुण्णिदपए ॥३२०॥
 तइ गिण्हइ अक्खेवेण मोक्खसोक्खाभिकंखिरो दिक्खं । चंपयमालापमुहावरोरुमणीहिं परियरिओ ॥३२१॥
 पव्वाइया मुलसावि हु तीए गुरु संकरोवि सयलेण । सह परियणेण गिण्हइ दिक्खं गुरुयायमूलम्मि ॥३२२॥
 चंपयमालापभिई अज्जाउ ममप्पियाउ नयहरीए । सिरिआणंदमिरीए संजयसिरीएव्व पच्चखं ॥३२३॥
 भुवणाणंदनिवोवि हु वंदेउं जिणवरं मुण्णिदे य । संपत्तो नियमवणं हरिसविसायाउलो धणियं ॥३२४॥

दुर्लभदेवीचम्पकमालाप्रमुखाभिः सकलदेवीभिः । आशीर्मुखाभिस्तस्य कृतोऽसदाक्षेपः ॥३११॥
 भणति च चम्पकमाला क्रमागतं जात ! राज्यर्णमेतत् । त्वयि संकमितं पित्रा निस्तरितव्यं प्रयत्नेन ॥३१२॥
 पुत्रक ! लोके मण्यन्तेऽर्थशास्त्रेषु त्रयः पुरुषार्थाः । तेष्वप्यर्थकामौ धर्मदेव लभ्येते ॥३१३॥
 परमार्थतस्तु स एव मोक्षस्यापि कारणं न पुनरितरौ । यत्तौ निषेवितौ भवदुःखकहेतु भवतस्ततः ॥३१४॥
 पुरुषार्थत्वं किं तयोः, भवति धर्मोऽपि वत्स ! पुरुषार्थः । स एव यः खलु मणितो जिनेर्गतरागद्वेषैः ॥३१५॥
 तस्माद् वत्स ! त्वयात्मा प्रवर्तितव्योऽप्रमत्तचित्तेन । तथा निजापत्यसमानो लोकोऽपि जिनेन्द्रधर्मे ॥३१६॥
 न च राजधर्मवाधया भवत्येषोऽपि, तत्रापि प्रयत्नः । नो मोक्षन्व्यो राजते येनावस्थोचितं सर्वम् ॥३१७॥
 सर्वकलाकुशलस्यापि बहुशिक्षितस्यापि जिनधर्मे । या तव शिक्षा सत्यमपत्यस्नेहस्य तल्ललितम् ॥३१८॥
 इति तस्या उपदेशान् पीत्वा श्रवणात्प्रलिप्याममृतमिव । सुवानानन्दनरेन्द्रं उत्थाय प्रणमति नरेन्द्रम् ॥३१९॥
 तथा देवीरपि, तत्तन्नेनानुगतोऽरिकेसरिनरेन्द्रः । देवीभिः परिजनेन च बन्धुते गन्वा मुनीन्द्रपात्रान् ॥३२०॥
 तथा गृह्यात्पत्सेपेण मोक्षसौख्याभिकाङ्क्षनशीलो दीक्षाम् । चम्पकमालापमुखावेरोपरमणीभिः परिकरितः ॥३२१॥
 प्रानामि मुलसावि हि तस्या गुरुः शङ्करोऽपि सकलेन । सह परिजनेन गृह्णाति दीक्षां गुरुयादमूले ॥३२२॥
 चम्पकमालापभृतय आर्याः समर्पिता महत्तरायैः । श्रीवानन्दधियै संयमधिया इव प्रत्यस्तम् ॥३२३॥
 सुवानानन्दरूपोऽपि तलु बन्धित्वा जिनवरं मुनीन्द्रांघ्रं । संप्राप्तो निजभवनं हर्षविषादाकुलो वादम् ॥३२४॥

चित्तइ तओ क्रिमेसा नयरी अन्ना गिहंपि अन्नयरं । अन्ने यत्ते पपसा जे पिउणा भूसिया हुंता ॥३२५॥
जह गयणं रयणीए रहियं रयणीपरेण न हु सोहं । धरइं तहा नगरदिण अहियं ताएण परिचत्त ॥३२६॥
कालेण गलियसोगो पालड रज्जं जणाण कयचोज्जं । सिरिभुवणाणदनिवो अक्कमियासेसरिउचक्को ॥३२७॥
अरिकेसरिमुणिराओ राईदिवसंपि ऋड सुत्तत्थं । सुत्तत्थतदुभयविउ जाओ कालेण गीयत्थो ॥३२८॥
सूरिपयम्मि गुरुईं ठविओसह दिक्खिओ य सच्चो सो । मुणिसाहुणीण वग्गो परिवारत्तेणणुत्ताओ ॥
विहरंतस्सवि य तओ खीणयाइकम्मतमनियरे । सज्जाणसेलसिहरे उइओ वरकेवलदिग्गिणो ॥३३०॥
पडिचोहिंवि भवियजणं मुइरं, आउक्खयम्मि सेलेसिं । आरुहिउं अरिकेसरिमूरी परमप्यं पत्तो ॥३३१॥
दुल्लभदेवीसुलसापमुहाई साहुणीईं परियरिया । एकारस अंगाईं चपयमालावि परिपदइ ॥३३२॥
ठविया पविच्छिणिए विहरइ वसुहाए त्रिविहत्तवनिरया । निरयाइदुहपरं परमवर्णिती भूरिभवियाणं ॥३३३॥
अह सा गुरुसुसुसविसोहियकम्ममल, वेयावचसमुज्जमहंभियतमपडल ।
सह अउक्खकरणक्कमि खवगसेठि वरवि, मोहमहोयहि लीलह अइत्तरु तरपि ॥३३४॥
चरणुवरतअगजियअंतररिउवल्लिण, तिहुयणु नियवि समग्गु विनिम्मलक्खेवल्लिण ।
तांसदिवसअणसणिण सुसाहुणिपरिगरिय, मोसुठायि अवस्सेविण चपयमाल ठिय ॥३३५॥ ॥

॥ इति सम्यक्त्वप्रशंसायां चम्पकमालाकथानक समाप्तम् ॥

चिन्तयति तत क्रिमेसा नगरन्या गृहमप्यन्यतरत् । अन्ये च ते प्रदेशा ये पित्रा भूपिता अभवन् ॥३२५॥
यथा गगन रजन्या रदित रजनीक्रेण न हि क्षोभाम् । धरति तथा नगरमिदमधिक तातेन परित्यक्तम् ॥३२६॥
कालेन गलितशोक पालयति राज्यजनाना कुंनार्थ्यम् । श्रीमुवनानन्दनृप आनन्ताशेपरिपुत्रक ॥३२७॥
अरिकेसरिमुणिराजो रात्रिदिवममपि करोति सुसर्धम् । सुसार्थतदुभयविज्जात कालेन गीतार्थ ॥३२८॥
सूरिपदे गुराभि स्थापित सह दीक्षितश्च सर्व स । मुनिसाध्वीना वर्ग परिवारत्वेनानुज्ञात ॥३२९॥
विहरतोऽपि च तत क्षीणघातिकर्मतप्त्रोनिकरे । सद्ध्यानशैलशिखर उदितो वरकेवलदिनेन्द्र ॥३३०॥
प्रतिनोऽप्य भविक्रमन सुचिरम्, आयु ह्ये शैलेशीम् । आरह्यारिकेसरिमूरि परमपद प्राप्त ॥३३१॥
दुर्लभदेवीसुलसाप्रमुखाभि साध्वीभि परिकरिता । एकादशाङ्गानि चम्पकमालापि परिपन्नति ॥३३२॥
स्थापिता प्रवांसिनापदे विहरति वसुधाया त्रिभिषतपोनिरतां । निरयाइदु सपरम्परामपनयन्ती भूरिभविकानाम् ॥

अथ सा गुरुशुश्रूषाविशोदितकर्ममला, वैयावृत्त्यसमुद्यमरुद्धतम पटला ।

सहापूर्वकरणक्रमेण क्षपकश्रेणिं कृत्वा, मोहमहोदधिं ललायाऽतिदुस्तर तीर्त्वा ॥३३४॥

चरणोपरततागन्निजतान्तरारिपुवलेन, त्रिमुवन दृष्ट्वा समग्र विदिर्मलकैवलेन ।

त्रिंशद्दिवसानश्नेनेन सुसाध्वीपरिकरिता, मोक्षप्यानेऽक्षेपेण चम्पकमाला स्थिता ॥३३५॥

जह गहगणाणं गयणं आहारो रोहणो य रयणाणं । सिंधूणं जह जलही तह सम्मत्ते सिवसुहाणं ॥१॥
जह उवसमो मुणीणं चाओ विहवीण सीलामित्थीणं । तह सम्मत्ते गिहिणो जइणो यवि भूसणं परंयं ॥२॥
संकाए जिणधम्मो सव्वे देसे य मइलिए तम्मि । जायइ विहलं सयलंणुट्ठाणं मणिरहस्सेवं ॥३॥
तथाहि;—

महुरा नामेण पुरी अत्थि पसिद्धा जयम्मि भमरहिया । वित्तमुपवित्तपत्ता लच्छीनिवासा कमलिणिव्वा ॥४॥
तत्थत्थि अत्थिमणवंलियत्थसंपूरणेवकवैसमणो । वेसमणो वरसिट्ठी सम्मादिट्ठी पुरगरिट्ठी ॥५॥
रुवेण रुविणी इव रुविणिनामेण गेहिणी तस्स । मिच्छत्तमोहियमई तहावि सट्ठ भत्तुणो इट्ठा ॥६॥
ताणं च दुन्नि पुत्ता जाया समयम्मि सुंदरतरंगा । मणिंसिंहनामो पदमो वीओ उण मणिरहो नामा ॥७॥
ताणं च परीप्परपीडपगरिसो वदिदओ तहा कहवि । जहरामलक्खण्ण निमुणिज्जइ समयसत्थेहु ॥८॥
अह अन्नया कयाइ जुगवं जमुणानईए कूलम्मि । कीलंताणं ताणं चारणसमणो तर्हि पत्तो ॥९॥
मयणं व मुत्तिमंतं नं दट्ठं जणियलोयणाणंदा । गुरुभत्तिपगरिसेणं नमंसिउं दोवि उवविट्ठा ॥१०॥
तो धम्मलाभपुव्वं मुणिणा संभासिओ विसेसेण । पारद्धा धम्मकहा तेसिंहियट्ठाए जिणभाणिया ॥११॥
इह भो भद्रा ! भवसायरम्मि तुम्भेहिणोरपारम्मि । जुगसमिलानाएण कहवि भमंतेहि मणुयत्तं ॥१२॥
पत्तं आरियत्थिणे जाइकुल्लईहि संगयं इन्हि । सत्रपुग्गहोवि एसो संपत्तो तुम्ह पुत्तेहि ॥१३॥
अन्नेपि हु कल्लाणं सव्वं संसारवासिजीवाणं । संपाडिज्जइ पुत्तेण चैव केणावि भणियं च ॥१४॥

यथा गहगणानां गगनमाचारो रोहणश्च रत्नानाम् । सिन्धूनां यथा जलाघिस्तथा सम्यक्त्वं शिवसुखानाम् ॥
यथोपशमो मुनीनां त्यागो द्विमविनां शीलं स्त्रीणाम् । तथा सम्यक्त्वं गृहिणो यत्तिनश्चापि भूपणं परमम् ॥२॥
शङ्कया जिनधर्मे सर्वतो देशतश्च मलिनिते तस्मिन् । जायेत विक्रलं सकलमनुष्ठानं मणिरपस्येव ॥३॥
मयुरा नाम्ना पुर्यस्ति प्रसिद्धा जगति भ्रम-र-हिता । वृत्तमुपवित्रपा(प)त्रा लक्ष्मीनिवासा कमलिनीव ॥४॥
तत्रास्त्यर्थिमनोवाञ्छितार्थसंपूरणैकवैश्रमणः । वैश्रमणो वरश्रेष्ठी सम्यग्दोष्टः पुरगरिष्ठः ॥५॥
रूपेण रूपिणीव रूपिणीनाम्ना गेहिनी तस्य । मिथ्यात्वमोहितमतिस्तथापि सा भर्तुरिष्टा ॥६॥
तमोश्च द्वौ पुत्रौ जातौ समये सुन्दरतरङ्गौ । मणिंसिंहनामा प्रथमो द्वितीयः पुनर्मणिरयो नाम ॥७॥
तयोश्च परस्परधीतिप्रकर्षौ वधिर्नस्तथा कथमपि । यथां रामलक्ष्मणयोः श्रूयते समयशास्त्रेषु ॥८॥
अधान्यदा कदाचिपुगणद् यमुनानद्याः कूले । श्रीडतोस्तयोश्चरणश्रमणस्तास्मिन् प्राप्तः ॥९॥
मदनमिव मूर्त्तिमन्तं तं दृष्ट्वा जनितलोचनानन्दौ । गुरुभक्तिप्रकर्षेण नमास्यत्वा द्वावभ्युपविष्टौ ॥१०॥
सतो धर्मलाभपूर्वं मुनिना संभाषितो विसोषेण । प्रारब्धा धर्मकथा तयोर्हितार्थं जिनमणिता ॥११॥
इह भो भद्राः ! भवसागरे युष्माभिरनादिपारे । युगसमिन्नातेन कथमपि भ्रमद्विमनुजन्त्वम् ॥१२॥
मातनार्यसैत्रे नातिकुल्यादिभिः संगतमिदानीम् । श्रवणावग्रहोऽप्येव संपातो युष्माकं पुण्यं ॥१३॥
अन्यदपि सख्य कल्याणं मया संसारवासिजीवानाम् । मेषाद्यते पुण्येनैव, केनापि भणितं च ॥१४॥

“ यद्वपुरतिरमणीयं स्त्रीजनकमनीयमनभिमवनीयम् । यन्साम्राज्यमसण्डं तन्सण्डं धर्मलभितोः ॥”

एवं च किसीए कडंगरं व, परमत्यओ फलं भोगवो । धम्मस्स सुचिन्नस्तेइ अविनहोसो यजिणमणिओ ॥

ततो अपत्तपुत्थे जिणधम्मो सम्मपापरं कुणह । जेण दुइहलहरिरुद्धं भवसमुद्धं लद्धं तरह ॥१६॥

सो दुविगप्पी कहिओ जिणेहिं जियरागदोसमोहेहिं । साहुगिहिमेयभिन्नो पदमो य महव्यपाउओ ॥१७॥

बीओ चारसभेओ मूलं दुण्हं पि तेसिं सम्मत्तं । तं संकाइविमुक्कं जीवाइतत्तसइहणं ॥१८॥

सुरनरवरकयसेवो अरिहं देवो सुसाहुणो गुरुणो । इय सम्मत्तं वुत्तं तत्थिवरीयं तु मिच्छत्तं ॥१९॥

भालयलमिलियकरकमलसंपुटो विन्ननेइ तं साहुं । मणिसिहनामा नमिउं भयवं ! पदमस्स अममत्या ॥२०॥

वीयस्सवि असमत्या तहावि तुह दंसणं अमोद्धंति । पसिय सम्मत्तमित्तो दिज्जउ अम्लण जिणधम्मो ॥

जइ जोगया मुणीसर ! अम्हाणं अत्थि, तो मुणी भणइ । रयणाण महग्वाणवि रयणनिदीवि हु न किं दाणं ? ॥

इय भणिऊणं मुणिणा करुणारसवासिखंतकरणेण । आरोविंयं विहीए सम्मत्तं ताण द्रोण्हं पि ॥२३॥

तह कहिया तस्स गुणा सवित्थरं साहिंया य दोसावि । तंकारयाण कहिउं सुरनारयसुक्खदुक्खं ताइ ॥२४॥

उत्पइओ मुणिवमहो तं वि य पत्ता नियम्मि गेहम्मि । पिउणो कहंति जह अज्ज ताय ! जमुणानइक्खे ॥

सम्मत्तमूलपसरियसुद्धमहव्यवविसालखंधाळो । सप्पसग्गसमिइगुत्तीमहल्लसादो दमपवाळो ॥२६॥

सुरनरमुहकुसुमइदो गुणगंधइदो न रायदवदइदो । सउणजणजणियसदो मोक्खफलइदो खमात्तो ॥२७॥

भवगिम्हं तवियजणकयनिव्वुइदंसणसुसुीयलच्छाओ । पणयजणरूपविडवी अम्हेहिं मुणिवरो दिट्ठो ॥२८॥

एतच्च कृप्यास्तुणमित्र, परप्रार्थतः फलं मोक्षः । धर्मस्य सुनीर्णस्येहावितथः स च जिनभगितः ॥१९॥

ततोऽप्राप्तपूर्वं जिनधर्मे सम्यगादरं कुरुत । येन दुःखलहरिरुद्धं भवसमुद्धं लघु तरत ॥१६॥

स द्विविकल्पः कथितो निर्जनितरागद्वेषमोहेः । साधुगृहिभेदमित्रः प्रथमश्च महात्रतादिकंः ॥१७॥

द्वितीयो द्वादशभेदो मूलं द्वयोरपि तयोः सम्यक्त्वम् । तच्छुद्धादिविमुक्तं जीवादितत्त्वध्रदानम् ॥१८॥

सुरनरवरकनसेवोऽर्हन् देवः सुसाधवो गुरवः । इति सम्यक्त्वमुक्तं तद्विपरितं तु मिय्यात्वम् ॥१९॥

भालतलमिलितकरकमलसंपुटो विन्नपयाति तं साधुम् । मणिसिंहनामा नत्वा भगवन् ! प्रथमायासमर्थो ॥२०॥

द्वितीयायाप्यसमर्थो तथापि तव दर्शनमनमोयमिति । प्रसद्य सम्यक्त्वमात्रो दीयतामावाभ्यां जिनधर्मः ॥२१॥

यदि योग्यता सुनीधर ! आवयोरस्ति, ततो मुनिर्भणति । रत्नानां महार्णामपि रत्ननिधिरस्ति हि न किं स्थानम् ! ॥

इति भणित्वा मुनिना करुणारसवासितान्तःकरणेन । आरोपितं विधिना सम्यक्त्वं तयोर्द्वयोरपि ॥२३॥

तथा कथितास्तस्य गुणाः सविस्तरं कथिताश्च दोषा अपि । तन्कारकाणां कथयित्वा सुरनारकमुसुद्धं ग्वानि ॥

उत्पन्नितो मुनिवृषभस्तावपि च प्राप्नो निजे गेहे । पितरं कथयतो यथाऽथ तात ! यमुनानदाक्खे ॥२५॥

सम्यक्त्वमूलध्रसुत्तशुद्धमहानतविशालस्कन्वः । सप्रसरसमितिशुसिपमहाशालो दममवालः ॥२६॥

सुरनरसुखकुसुमाब्जो गुणगन्धाब्जो न रागद्वदग्धः । शकुन(रुद्ध)जनननितराब्दो मोक्षफलान्नो क्षमाब्दः ॥२७॥

मोक्षमहातरुवीयं तेणं अंम्हाण हिययखिचेसु । सम्मत्तं निह्जिउणं सिचं सद्दासुहजलेण ॥२९॥
 तो सेट्ठी वेसमणो मणम्मि तुट्ठोवि पभणए एवं । जुत्तं तुम्हेहिं कयं जइ जणणीवहुमयं होही ॥३०॥
 तो ताणं जणणीए भणियं भो डिम्भगा ! जहिच्छाए । पुरपउरपरिसराइं स्माइं सरियाण पुलिणाइं ॥३१॥
 इत्यागया गया इवं निरंकुंसा भंणडिऊण सच्छंदं । निक्खणिया नियहट्टे किं नो चिट्ठेह रे दुट्ठा ! ॥३२॥
 कोऽवसरो तुम्हाणं संपइ धम्मस्स सवणगहणेसु ? । मोत्तुं नियवाप्पिज्जं अन्नं नो किपि कायव्वं ॥३३॥
 तो जेट्ठो जणणीए सुणिउं वयणाणि जेपए एवं । न पुणोवि इमं काहं स्वमसु महं महपसाएण ॥३४॥
 धीओ पुणो विचिंतइ करम्मि चितापणिं कहवि पत्तं । किं चयइ कोविओ कोवि कहवि नियजीयविगमेवि ?
 केणवि कारुणिएणं अमपरसं पाइंओ महारोगी । सो य पइस्वणमणुहवंइ लाघवं तेण रोगस्स ॥३६॥
 तो तमणंक्खपरायणपियजणवयणेण वमउ किं रोगी ? । तो भणउ किपि जणणी धम्मं न चएमि जीवतो ॥
 पत्तं अपत्तपुव्वं सम्मत्तं जं मए इमं तस्स । चिट्ठउ जणणी इण्हिं वइवंधणमारणकरावि ॥३८॥
 अन्नोवि कोइ सकइ जक्खो रक्खो न अहव सहसक्खो । मंचालेउं चलिओवि पलयपवणोव्व सुरसैलं ॥३९॥
 इय तीए निब्भओ सो गच्छइ जिणभवनसाहुवसहीसु । पूयइ वंदइ गिहजिणपडिमाउ तिसंअसुवउत्तो ४०
 जिट्ठो भणइ जणणीएणिट्ठमेयं करेसु मा वच्छ ! । धरजिणपडिमापूया ताएण कयावि सा न कया ॥४१॥
 तं मणिरहो रहम्मी पभणइ एवं कयम्मि किर जणणी । अणुयत्तिया भविस्सइ इयं तुह भावो न सो जुत्तो ॥

भवम्रीप्मतसज्जनकृतनिर्वृतिदेशनसुरीशतलच्छायः । पणतजनकल्पविट्ठी आवाभ्यां मुनिवरो दृष्टः ॥२८॥
 मोक्षमहातरुवीजं तेनावयोर्हृदयक्षेत्रयोः । सम्यक्त्वं निधाय सिक्तं श्रद्धाशुभजलेन ॥२९॥
 ततः श्रेष्ठो वैश्रमणो मनसि तुष्टोऽपि प्रभणत्येवम् । युक्तं युवाभ्यां कृतं यदि जननीबहुमतं भवेत् ॥३०॥
 ततस्तयोर्जनन्या भणितं भो डिम्भकौ ! यच्छया । पुरप्रचुरपरिसरेषु सरस्सु सरितां पुलिनेषु ॥३१॥
 क्षत्रागतौ गणाविव निरंकुशौ भ्रान्त्वा स्वच्छन्दम् । निष्वातौ निजहट्टे किं नो तिष्ठतं रे दुष्टौ ? ॥३२॥
 कोऽवसरो युवयोः संप्रति धर्मस्य श्रवणग्रहणयोः ? । मुक्त्वा निजवाणिज्यमन्यन्नो किमपि कर्तव्यम् ॥३३॥
 ततो ज्येष्ठो जनन्याः श्रुत्वा वचनानि जल्पत्येवम् । न पुनरपीदं करिष्ये क्षमस्व मां महाप्रसादेन ॥३४॥
 द्वितीयः पुनर्विचिन्तयति करे चिन्तामणिं कथमपि प्राप्तम् । किं त्यजति कोविदः कोऽपि कथमपि निजजीवितविगमेण
 केनापि कारुणिकेनामृतरसं पायितो महारोगी । स च प्रतिक्षणमनुभवति लाघवं तेन रोगस्य ॥३६॥
 ततस्तं शेषपरायणप्रियजनवचनेन वमउ किं रोगी ? । ततो भणतु किमपि जननी धर्मं न त्यजाभि जीवन् ॥३७॥
 प्राप्तमप्राप्तपूर्वं सम्यक्त्वं यन्मयेदं तस्य । तिष्ठतु जननीदानां बधमन्धनमारणकरावि ॥३८॥
 अन्योऽपि कोऽपि शक्नोति यक्षो रसो नाथवा सहसासः । मां चालयितुं चलितोऽपि प्रलयपवन इव सुरशैलम् ॥
 इति तस्या निर्भयः स गच्छति विनमवनसाहुवसतिषु । पूजयति बन्दते गृहजिनप्रतिमासिसंज्यमप्युक्तः ॥४०॥
 ज्येष्ठो भणति जनन्या अनिट्ठयेतन् कार्पाणां वत्स ! । शृद्दजिनप्रतिमापूजा तानेन कदापि सा न कृता ॥४१॥

एवं च करंतेणं एईए दुरासयम्मि बहुमाणो । संजणिओ होज्ज मए निबंधणं दुक्खलवखाणं ॥४३॥
जंपि तुम्हेहि चत्ता सुधम्मकिरिया इमीए वयणेणं । तंपि न जुत्तं जम्हा इमीए एसो न उवयारो ॥४४॥
किंतु इमो उवयारो जं जिणधम्मो ठविज्जए एसा । तं तु सयं अत्रयंताण चेव संगच्छए नूणं ॥४५॥
किञ्च ।

न ह्यु जिणधम्मो लब्धइ पइजम्मं नेय तारिसो सुगुरु । तम्हा निस्संकं चिय कुण धम्मं किं च जणणीए ? ॥
किञ्च जणणी न जणणी पियावि न पिया न वंथवो वंधू । नय तं मित्तं मित्तं जं जिणधम्माउ भंसेइ ॥
धम्मोवि न खलु अन्नो रम्मो परमत्यओ इमं मोत्तुं । जं जीवदयामूलो सा जीवदया य नन्नत्य ॥४८॥
देवोवि जिणधरोच्चिय जो विन्धमसंभमेहि परिमुक्को । अन्ने तयागयेसुवि विन्धमसहिया जओ भणिया ॥४९॥
किञ्च ।

जणणी जणओ जाया भायापभिईणि भवपरावत्ते । न हि समगर्मिति एत्तो अईयमवसंभवाणीव ॥५०॥
धम्मायम्माण फलं जम्मंतरसंचियाण पुण पयडं । रिद्धिसमुद्धुरनिद्धणकुलसंभवओ जहासत्तं ॥५१॥
जिट्ठो पभणइ को वच्छ । पंचओ, जं जिणेवि संदेहो । चिट्ठउ ता तद्धम्मो न ह्यु कज्जं कारणाभावा ॥
इयं संकायणपकं सुत्तं तं नाउं मणिरहो भणइ । तुह खयरविसेणस्सव बहुदुदसहणं भवे होही ॥५३॥
तथाहि:—

अस्थि सुपसिद्धविज्जा विज्जासाहगसहस्सनयचलणा । मंतसरोरुहसरसी देवी पंडमावई नाम ॥५४॥
जिणभवणवई बहुखरुवरुइमीसरगिहं व रयणइदं । अट्टावयगिरिसिहरे तन्भवणं अस्थि रमणीयं ॥५५॥

तं मणिरथो रहसि प्रमणत्येवं कृते किल जननी । अनुवृत्ता मविष्यतीति तव भावो न स युक्तः ॥४२॥
एवं च कुर्वतेतस्यां दुराशये बहुमानः । संजनितो भवेद् मया निबधनं दुःखलक्षणाम् ॥४३॥
यद्यपि युष्माभिस्यक्ता सुधर्मक्रियास्या वज्रनेन । तदपि न युक्तं यस्मादस्या एष नोपचारः ॥४४॥
किन्त्वयमुपचारो यज्जिनवर्मे स्थाप्यत एषा । तत् तु स्वयमत्यजतामेव संगच्छते नूतम् ॥४५॥
न खलु जिनवर्गो लभ्यते प्रतिजन्म नैव तादृशः सुगुरुः । तस्मान्निःशङ्कमेवं कुरु धर्मं किं च जनन्या ? ॥४६॥
किञ्च जननी न जननी पितापि न पिता न बान्धवो बन्धुः । नच तन्मित्त्रं मित्त्रं यज्जिनवर्माद् भ्रंशयति ॥४७॥
धर्मोऽपि न खल्वन्यो रम्यः परमार्थत इमं मुक्त्वा । यज्जीवदयामूलः सा जीवदया च नान्यत्र ॥४८॥
देवोऽपि जिनवर एव यो विभ्रमसंभ्रमेः परिमुक्तः । अन्ये तद्गामेष्वपि विभ्रमसहिता यतो मणिताः ॥४९॥
जननी जनक्ये जाया भ्रातृप्रभृतीनि भवपरावर्ते । नाहि समकं यन्तीतोऽतीतभवमेमभावाव ॥५०॥
धर्माधर्मयोः फलं जन्मान्तरसंचितयोः पुनः प्रकटम् । ऋद्धिसमुद्धुरनिर्धनकुलसंभवतो यथासंख्य ॥५१॥
उद्येष्ठः प्रमणति को वत्स ! प्रत्ययो, यज्जिनेऽपि संदेहः । तिष्ठतु तावत्तद्धर्मो न हि कार्यं कारणाभावात् ॥५२॥
इति शङ्खावनपङ्के मग्ने तं ज्ञात्वा मणिरथो मणति । तव खचरविषेणस्येव बहुदुःखसहनं भवे मविष्यति ॥५३॥
अस्ति सुप्रसिद्धविद्या विद्यासाधकसहस्रतचरण्णा । मन्त्रसरोरुहसरसी देवी पञ्चावती नाम ॥५४॥

मोक्षमहातरुवीयं तेणं अंम्हाण हिययवित्तेसु । सम्मत्तं निह्ज्जणं सित्तं सद्दासुहज्जलेण ॥२९॥
 तो सैट्ठी वेसमणो मणम्मि तुट्ठोवि पभणए एवं । जुत्तं तुम्हेहिं कयं जइ जणणीवहुमयं होही ॥३०॥
 तो ताणं जणणीए भणियं भो डिम्भगा ! जहिच्छाए । पुरपउरपरिसराइं स्माइं सरियाण पुलिणाइं ॥३१॥
 इत्यागया गया इवं निरंकुंसा भंभडिज्जण सच्छंदं । निक्खणिया नियहट्टे किं नो चिट्ठेह रे दुट्ठा ! ॥३२॥
 कोअसरो तुम्हाणं संपइ धम्मस्स सवणगहणेसु ? । मोत्तुं नियवाप्पिज्जं अन्नं नो किंपि कायच्चं ॥३३॥
 तो जेट्ठो जणणीए सुणिउं वयणाणि जंपए एवं । न पुणोवि इमं काहं खमसु महं महपत्ताएण ॥३४॥
 धोओ पुणो विचित्तइ करम्मि चित्तामणिं कहवि पत्तं । किं चयइ कोविओ कोवि कहवि नियजीयविगमेवि ?
 केणवि कारुणिएणं अपयरसं पाइंओ महारोगी । सो य प्रइखणमणुहवइ लाघवं तेण रोगस्स ॥३६॥
 तो तमणंक्खपरायणापियजणवयणेण वमउ किं रोगी ? । तो भणउ किंपि जणणी धम्मं न चएमि जीवते ॥
 पत्तं अपत्तपुव्वं सम्मत्तं जं मए इमं तस्स । चिट्ठउ जणणी इहिं वहवंधणमारणकरावि ॥३८॥
 अन्नोवि कोइ सक्कइ जक्खो रक्खो न अहव सहसक्खो । मं चालेउं चलिओवि पलयपवणोच्च सुरसैलं ॥३९॥
 इय तीए निम्भओ सो गच्छइ जिणभवणसाहुवसहीसु । पूयइ वंदइ गिहजिणपडिमाउ तिसंसुवुवउत्तो ४०
 जिट्ठो भणइ जणणीएणिट्ठमेयं करेसु मा वच्छ ! । धरजिणपडिमापूया ताएण कयावि सा न कया ॥४१॥
 तं मणिरहो रहम्मो पभणइ एवं कयम्मि किर जणणी । अणुंयत्तिया भविस्सइ इयं तुह भावो न सो जुत्तो ॥

भवप्रीप्मतसननकृतनिर्वृत्तिदेशनमुशीतलच्छायः । प्रणतजनकल्पविट्ठीं आवाच्यां मुनिवरो दृष्टः ॥२८॥
 मोक्षमहातरुवीयं तेनावयोर्हृदयक्षेत्रयोः । सम्यक्त्वं निवाय सिक्तं श्रद्धाशुभजलेन ॥२९॥
 ततः श्रेष्ठी वैश्रमणो मनसि सुष्टोऽपि प्रमणत्येवम् । युक्तं युवाभ्यां कृतं यदि जननीबहुमतं भवेत् ॥३०॥
 ततस्तयोर्जनन्या भणितं भो डिम्भकौ । यदृच्छया । पुरप्रचुरपरिसरेषु सरस्सु सरितां पुलिनेषु ॥३१॥
 अत्रागतौ गजाविव निरंकुशौ भ्रान्त्वा स्वच्छन्दम् । निष्वातौ निजहट्टे किं नो तिष्ठतं रे दुष्टौ ? ॥३२॥
 कोऽवसरो युवयोः संप्रति धर्मस्य श्रवणग्रहणयोः ? । मुक्त्वा निजवाणिज्यमभ्यन्नो किमपि कर्तव्यम् ॥३३॥
 ततो ज्येष्ठो जनन्याः श्रुत्वा वचनानि जल्पत्येवम् । न पुनरपीदं करिष्ये क्षमस्व मां महाप्रसत्तेन ॥३४॥
 द्वितीयः पुनर्विचिन्त्यति करे विन्तामणिं कथमपि प्राप्सुम् । किं त्यजसि कोविदः कोऽपि कथमपि निजजीवित्तविगमेषु
 केनापि कारुणिकेन मूर्तिरसं पाथितो महारोगी । स च प्रतिक्षणमनुभवति लाघवं तेन रोगस्य ॥३६॥
 ततस्तं रोपपरायणाप्रियजनवचनेन वमत्तु किं रोगी ? । ततो भणत्तु किमपि जननी धर्मं न त्यजामि जीवन् ॥३७॥
 प्राप्तममात्पूर्वं सम्यक्त्वं यन्मयेदं तस्य । तिष्ठतु जननीदानां वधवन्धनमारणकरापि ॥३८॥
 अन्योऽपि कोऽपि शक्नोति यक्षो रक्षो नाथवा सहस्राक्षः । मां चालयितुं चलितोऽपि प्रलयपवन इव सुरसैलम् ॥
 इति तस्या निर्भयः स गच्छति जिनमवनसावुवसतिषु । पूजयति बन्दते गृहजिनप्रतिमासि संध्यमुपयुक्तः ॥४०॥
 ज्येष्ठो भणति जनन्या अनिदमेतन् कार्पाणां वत्स ! । गृहजिनप्रतिमापूजा तातेन कदापि सा न कृता ॥४१॥

एवं च करंतेणं एईए दुरासयम्मि बहुमाणो । संजणिओ होज्ज मए निबंधणं दुवत्तलवत्ताणं ॥४३॥
जंपि तुम्हेहि चत्ता सुधम्मकिरिया इमीए वयणेणं । तंपि न जुत्तं जम्हा इमीए एसो न उवयारो ॥४४॥
किंत्तु इमो उवयारो जं जिणधम्मै ठविज्जए एसा । तं तु सयं अचयंताण चैव संगच्छए नूणं ॥४५॥
किञ्च ।

न ह्यु जिणवम्मो लडभइ पइजम्मं नेय तारित्तो सुगुरु । तम्हा निस्संकें चिय कुण धम्मं किं च जणणीए ? ॥
किंच जणणी न जणणी पियावि न पिया न वंधवो वंधू । नय तं मित्तं मित्तं जं जिणधम्माउ भंसेइ ॥
धम्मोवि न खलु अन्नो रम्मो परमत्थओ इमं मोत्तुं । जं जीवदयामूलो सा जीवदया य नत्थ ॥४८॥
देवोवि जिण्णरोचियजो विन्धमसंभमेहि परिमुक्को । अन्ने तयागमेसुवि विन्धमसहिजा जओ भणिया ॥४९॥
किञ्च ।

जणणी जणओ जाया भायापभिईणि भवपरावचे । न हि समगामिति एत्तो अईयभवसंभवाणीव ॥५०॥
धम्माधम्माण फलं जम्मंतरसंबियाण पुण पयडं । रिद्धिसमुद्धारनिद्धणकुलसंभवओ जहासंत्तं ॥५१॥
जिट्ठो पभणइ को वच्छ ! पंबओ, जं जिणेवि संदेहो । चिट्ठउ ता तद्धम्मो न ह्यु कज्जं कारणाभावा ॥
इवै संकायणपंके खुत्तं तं नाउं मणिरहो भणइ । तुह खयरविसेणस्सव बहुदुहसहणं भवे होही ॥५३॥
तयाहि;—

अतिय सुपसिद्धविज्जा विज्जासाहगसहस्सनयचलणा । पंतसरोरुहसरसी देवी पंडमावई नाम ॥५४॥
जिणभवणवर्हि बहुखंबइरमीसरगिहंव रयणइदं । अट्टावयगिरिसिहरे तम्भवणं अत्थि रमणीयं ॥५५॥

तं मणिरयो रहसि प्रभणत्येवं कृते किल जननी । अनुवृत्ता भविष्यतीति तव भावो न स युक्तः ॥४२॥
एवं च कुर्वतैतस्या दुराशये बहुमानः । संजनितो भवेद् मया निबधनं दुःखलक्षणाम् ॥४३॥
यदपि युष्माभिस्त्यक्ता सुधर्मक्रियाऽस्या वचनेन । तदपि न युक्तं तस्मादस्या एष नोपचारः ॥४४॥
किन्त्वयमुपचारो यज्जिनधर्मे स्थाप्यत एषा । तत् तु स्वयमत्यजंतामेव संगच्छते नूनम् ॥४५॥
न खलु जिनधर्मो लभ्यते प्रतिजन्म नैव तादृशः सुगुरुः । तस्मान्निःशङ्कमेव कुरु धर्मे किं च जनन्या ? ॥४६॥
किञ्च जननी न जननी पितापि न पिता न बान्धवो बन्धुः । न च तन्मित्त्रं मित्त्रं यज्जिनधर्मोद् अंशयति ॥४७॥
धर्मोऽपि न खल्वन्यो रम्यः परमार्थैत इमं मुक्त्वा । यज्जीवदयामूलः सा जीवदया च नान्यत्र ॥४८॥
देवोऽपि जिनवर एव यो विभ्रमसंभ्रमैः परिमुक्तः । अन्ये तदागमेष्वपि विभ्रमसहिता यतो भणिताः ॥४९॥
जननी जनको जाया आतृप्रभृतीनि भवपरावर्ते । नहि समकं यन्तीतोऽतीतभवसंभवार्चीव ॥५०॥
धर्माधर्मयोः फलं जन्मान्तरसंचितयोः पुनः प्रकटम् । ऋद्धिसमुद्धारनिर्घनकुलसंभवतो यथासंख्यम् ॥५१॥
ज्येष्ठः प्रभणति को वस्तु । प्रत्ययो, यज्जिनेऽपि संदेहः । तिष्ठतु तावत्तद्धर्मो न हि कार्यं कारणाभावात् ॥५२॥
इति शङ्खावनपङ्के मग्नं तं ज्ञात्वा मणिरथो भणति । तव खरारविषेणत्येव बहुदुःखसहनं भवे भविष्यति ॥५३॥
अस्ति सुप्रसिद्धविद्या विद्यासाधकसहस्रनतचरणा । मन्त्रसरोरुहसरसी देवी पद्मावती नाम ॥५४॥

अह अन्नया कयाई धेयइदनगाउ कमलविमलाण । विज्जाहरीण जुयलं संपत्तं तंत्य जिणभवंणे ॥५६॥
 पूइय जिणपडिमाओ भत्तीए वंदिऊण विहिसारं । सारंगीणयगेयञ्जुणीए गायंति गीयाइं ॥५७॥
 जिणनाहगुणपगरिससंबद्धाई विसुद्धबंधाई । सव्वत्तो ता सहसा उच्छलिओ वहलहलबोलो ॥५८॥
 जय जयसहुम्मीसो अहपहमिगयाए पविसमाणंणं । विज्जाहराण चेइयहरम्मि जिणविंबपूयट्ठा ॥५९॥
 तो तेण कलयलेणं सारंगिरवम्मि अवलविज्जंते । पउमावईय भवणे गंतूणं ताउ गायंति ॥६०॥
 जह गोयरीए हरिणा आगरिसिज्जंति महुरसवेण । तह तंगीयरवेणं सेणविसेणा दुवे स्वयरा ॥६१॥
 पच्छन्नडिया निसुणंति ताण मेयञ्जुणीओ महुराओ । जाणेरिसा झुणीओ होज्जा नणु ताण रूवंपि ॥६२॥
 इय बुद्धीए गंतुं पासंता ताण रूवरिद्धीओ । ईसाइव मयणेण समाहया तिकखवाणेहिं ॥६३॥
 ताओवि ताण रूवं पिच्छंतीओ तहाहया तेण । सारंगीओ कराओ पडियाउवि जह न चेयंति ॥६४॥
 अह ते नियजणएणं वाहरिया देवि जंति सट्ठाणं । नियहिययाणं ताणं हियएहिं विणिमयंकाउं ॥६५॥
 ताओवि तेसु गएसुं सहसा घुच्छानिमीलियच्छीओ । धरणीए निवडियाओ तो अणुकापाए देवीए ॥६६॥
 काऊणं पईणाओ भणियाओ जह इमाण तुम्हेको । थोवदियएहिं भत्ता होई ता गुंचह विसायं ॥६७॥
 तो ता महापसाउत्ति जंपिउं हरिसपुलइयसरीरा । पत्ता जणयगिहम्मी मणेसु तेच्चिय वहंतीओ ॥६८॥
 ते यच्छउमेण केणवि वलिया जा तत्थ ता अपिच्छंता । गयसच्चवस्ता इव उंति ताव देवी इमं भणइ ॥६९॥

जिनभवनाद् बहिर्बहुपरस्परिचरमीश्वरगृहमिव रत्नाद्वयम् । अष्टापदगिरिशिखरे तद्भवनमस्ति रमणीयम् ॥५९॥
 अन्यान्यदा कदाचिद् वैताल्यनगात् कमलाविमलयोः । विद्याधयोर्गुणलं संप्राप्तं तत्र जिनभवने ॥६६॥
 पूजयित्वा जिनप्रतिमा भक्त्या वन्दित्वा विधिसारम् । सारङ्गीगतगेयध्वनिना गायतो गीतानि ॥६७॥
 जिननायगुणप्रकर्षसंबद्धानि विशुद्धबन्धानि । सर्वतस्तावत्सहसोच्छलितो वहलकलकलः ॥६८॥
 जयजयशब्दोन्मिश्रोऽहमहमिक्रयो प्रविशताम् । विद्याधराणां चैत्यगृहे जिनविम्बपूजार्थम् ॥६९॥
 ततस्तेन कलकलेन सारङ्गीरवेऽपलम्पमाने । पद्मावरया भवने गत्वा ते गायतः ॥६९॥
 यथा गोचर्यौ हरिणा आकृष्यन्ते मधुरशब्देन । तथा सङ्गीतरवेण सेनविपेणौ द्वौ खचरौ ॥६१॥
 प्रच्छन्नस्थितौ शृणुतस्तयोरंगयध्वनीन् मधुरान् । ययोरीदृशा ध्वनयो, भवेन्ननु तयो रूपमपि ॥६२॥
 इति बुद्ध्या गन्वा अश्यन्तौ तयो रूपद्वौः । ईर्ष्ययेव मदेनेन समाहृतौ तीक्ष्णभाणैः ॥६३॥
 ते अपि तयो रूपं पश्यन्त्यौ तथाहते तेन । सारङ्ग्यौ करात् पतिते अपि यथा न चेततः ॥६४॥
 भय तौ निजजनकेन व्याहृतौ द्वापपि यातः स्वस्थानम् । निजहृदययोस्तयोर्हृदयाम्नां विनिमयं कृत्वा ॥६५॥
 ते अपि गंतयोः सहसा मूर्च्छानिर्मालितास्यौ । धरण्यां निपतिते ततोऽनुरुपया देव्या ॥६६॥
 कृत्वा प्रगुणे भाणिते यथानयोर्गुणवारेकः । स्तोकादिवसैर्मर्ता भविष्यति ततो मुद्यत् विपादम् ॥६७॥
 ततस्ते महाप्रसाद इति जल्पित्वा हर्षपुलकितशरीरे । प्राप्ते जनकगृहे मनसोस्तावेव बहन्त्यौ ॥६८॥
 तौ च उग्रना केनापि यत्नो यावत्तत्र ते अपश्यन्तौ । गुह्यमवस्थाविव तिष्ठन्तावदेवैदं मणसि ॥६९॥

अहमित्य वसामिचिय न तत्तओ मह मणम्मि जिणधम्मो । ता जइ तदसग्गाहं सुंचड पावेमि तो ताओ ॥
 तय विसणो चितिय किं जिणधम्मणे मह परुक्खेण । संदिद्धेणं, जेपइ परिचत्तो सो मए देवि ! ॥७१॥
 सेणो पुणो पर्यपइ सुसंनिविट्ठम्मि जुत्तिलक्खेहिं । अहरियचितामणिकामधेणुक्खणुद्धमस्सुत्वे ॥७२॥
 जे जिणधम्मे चचे संपजइ तेण नत्थि मह कज्जं । तुम्हारिसाण जइ पुण इय चित्तं जयइ ता मोहो ७३
 तुत्ता मणम्मि वाहिं भिउट्ठिं काऊण जंयए देवी । रे मूढ ! मयं मूढं जंयसि ता मरसि रे दुट्ठ ! ॥७४॥
 सो भणइ तुमं मरणं एकं दाउं स्वमा व न खमा वा । जिणधम्मे पुण चत्ते भवंति मरणाईणंताइ ॥७५॥
 तो सा किर अइच्छुत्ता सेणं धित्तूण उप्पयइ गयणे । विजयपुरारामे तं ठविउं सीहासणे भणइ ॥७६॥
 भइं तुज्ज महापस ! सुपुरिससयवत्तपट्टमलीहस्स । तं खमसु कवडवयणेहिं दूमिओ जे खणं एकं ॥७७॥
 जाओ लद्धवयासाओ तुज्ज हिययम्मि ताओ कन्नाओ । इदं नयरे विज्जाहररायमुत्तादस्स तणयाओ ॥७८॥
 ताहिं च तुज्ज संपाडणम्मि पुवं मए पवन्नम्मि । भणियं महापसाउत्ति तो अहं जामि इय भणिउं ॥७९॥
 ताण गिहे सा वचइ पिच्छइ ताओ य मयणविहुराओ । पिपेरेहिं सहुक्खेहिं धणियं अणुसोयमाणीओ ॥
 तग्गिउक्कयण्डिवती देवी जंयइ कह णु वन्छाओ ! । तं मह वयणं वीसरिय इममवत्थं पवन्नाओ ? ॥८१॥
 सो इह आणिओ तुम्ह वट्ठो मणइ खेयरो को सो । दाहिणसेठीरहक्कवालपहुणो सुतेणस्स ॥८२॥
 सुगहीयनभिषेओ सेणो नामेण पुत्तवररयणं । एयासु साणुराओ उज्जाणे चिट्ठइ इहेव ॥८३॥
 तो नगरुसवमाणविय नरवरो सहरिसं सविच्छुट्ठो । देवीए सह गंतुं आणइ तं करिवराहं ॥८४॥

अहमत्र वसाम्येव न तत्त्वतो मम मनसि जिनधर्मः । तस्मादादि तदसदग्रहं मुञ्चनं प्रापयामि ततस्ते ॥७०॥
 तत्र विषेणश्चिन्तयित्वा किं जिनधर्मण मम परोक्षेण । संदिग्धेन, जल्पति परित्यक्तः स मया देवि ! ॥७१॥
 सेनः पुनः प्रनल्पति सुसंनिविष्टे युक्तिलसः । अधरितचिन्तामणिकामधेनुक्खणुद्धमस्वरूपे ॥७२॥
 यन्जिनधमे त्यक्ते संपद्यते तेन नास्ति मम कार्यम् । युष्माद्दशां यदि प्रनुरिति चित्तं जयति ततो मोहः ॥७३॥
 तुष्टा मनसि बहिर्भृकुट्टिं कृत्वा जल्पति देवी । रे मूढ ! मां मूढां जल्पसि ततो त्रियसे रे दुष्ट ! ॥७४॥
 स भणति त्वं मरणमेकं दातुं क्षमा वा न क्षमा वा । जिह्वधमं पुनस्त्यक्ते भवन्ति मरणान्यनन्तानि ॥७५॥
 ततः सा क्लितकिरुद्धा सेनं गृहीत्वोत्पत्ति गगने । विजयपुरारामे तं स्थापयित्वा सिंहासने भणति ॥७६॥
 मद्रं तव महायशः ! सुपुरुषशतश्रयमरेस्त्वस्य । तत् क्षमस्व क्वचनैत्रैर्विधौ (दूनः) वस्तुणमेकम् ॥७७॥
 ये लब्धावकाशे तव हृदये ते वन्ये । इह नगरे विद्याधरराजसुदंष्ट्रस्य तनये ॥७८॥
 ताम्यां च तव संपादने पूर्वं मया प्रपन्ने । भणितं महाप्रसाद इति ततोऽहं यामीति भाषित्वा ॥७९॥
 तयोर्गृहे सा व्रजति पश्यति ते च मदनविधुरे । पितृभ्यां सदुःखाम्यां ग्राहमनुशोचन्त्यौ ॥८०॥
 तद्वितृष्टं तमपिपत्तिदेवी जल्पति कथं नु वस्ते ! । तद् मम वचनं विस्मृत्येवामवस्थ्यां प्रपन्ने ! ॥८१॥
 स इहानीतो युवयोर्वल्लभः, भणति खेचरः कः सः । दक्षिणश्रेणीरथचक्रवालप्रभोः सुपेणस्य ॥८२॥
 सुगृहीतनामधेयः सेनो नाम्ना पुत्रवररत्नम् । एतयोः साणुराग उद्याने तिष्ठतीदृश ॥८३॥

ताओ तयवत्याओ तं ददुं अमयसिन्नपाउच्च । उवलद्धचेयणाओ तिरियच्छीओ पलोयंति ॥८५॥
 देवीभणइ नरेसर ! इमस्स लहुबंधुणा विसेणेण । गंतुणं नियनयरे सेणस्सइदारुणं वसणं ॥८६॥
 कइडं जणओ जणणी सयणो तह परियणो पुरजणो य । दुहसायरम्मि ह्ठो नियमइचकरिसहिट्ठेण ॥
 जिणवरमए ददत्तं सेणस्स असमगहं मइब्भंसं । पयदंतेणं, ता जामि तत्थ तेसिं जणेमि चिइं ॥८८॥
 इय भणिऊणं देवी सुसेणखयरस्स सेणतणुकुसलं । कइडं सवित्थरं तो सहसा अइंसणी जाया ॥८९॥
 एत्तो य सुसेणोवि हु पुत्तस्स अमंगलं पदिहणेउं । जिणभवणपूयपुच्चं वद्धावणयं पवट्ठेइ ॥९०॥
 नयरजणोवि समगो अचंतविसप्पमांणआणंदो । नच्चइ गायइ हसई य परोप्परं पुन्नपत्ताई ॥९१॥
 तं तह ददुं आणंदगुंदलं तो विसेणखयरोवि । भूविब्भमखमोहिं खंडिज्जंतो पुरजणेण ॥९२॥
 लज्जामइलियवयणो ईसाविनडिज्जमांणचित्तो य । परिचत्तसयणसंगो भमिउं बहुएसु देसेसु ॥९३॥
 अट्टवसट्ठो संतो कालं कालंतरम्मि काऊण । भमइ चिरं संसारे पाएणं दुक्खिओ दीणो ॥९४॥
 सेणोवि सुसेणेणं जणएणं ठाविओ नियंपयम्मि । विचविवाहो नियनयरमागओ चरिमसमयम्मि ॥९५॥
 सेणखयरोवि समं विमलाकमलाहिं विलसिउं सुचिरं । समए पुन्नं परिपालिऊण तह खयररायत्तं ॥९६॥
 उरसप्पिऊण जिणनाहसासणं नासणं भवदुहाणं । रज्जधुराधरणखमं ठविउं कमलासुयं रज्जे ॥९७॥
 विमलाकमलाहिं समं अत्तेणं परियणेण पउरेण । दिक्खं पालिय पत्तो सासयसोक्खम्मि मोक्खम्मि ॥९८॥

ततो नगरोत्सवमाज्ञप्य नरवरः सहर्षं सविस्तारः । देव्या सह गत्वाऽऽनयति तं करिवरारूढम् ॥८४॥
 ते तदवस्थे तं दृष्ट्वाऽमृतसिक्ते इव ! उपलब्धचेतने तिर्यगस्थौ प्रलोकते ॥८५॥
 देवी भणति नरेवर ! अस्य लघुबंधुना विषेणेन । गत्वा निजनगरे सेनस्यातिदारुणं व्यसनम् ॥८६॥
 कर्णयित्वा जनको जननीं स्वजनस्तथा परिजनः पुरजनश्च । दुःखसागरे क्षितो निजमत्युत्कर्षदृष्टेन ॥८७॥
 जिनवरमते दृष्टत्वं सेनस्यासदग्रहं मतिभ्रंशम् । प्रकटयता, तस्माद्यामि तत्र तेषां जनयामि घृष्टिम् ॥८८॥
 इति भाणित्वा देवी सुपेणखचरस्य सेनतनुकुशलम् । कर्णयित्वा सविस्तरं ततः सहसाऽदर्शना जाता ॥८९॥
 इतश्च सुपेणोऽपि सलु पुत्रस्यामङ्गलं प्रतिहन्तुम् । जिनभवणपूजापूर्वं वर्षापनकं प्रवर्तयति ॥९०॥
 नगरजनेऽपि समग्रेऽन्यन्तं विसर्पदानन्दः । नृत्यति गायति हसति च परस्परं पूर्णपात्रादिः ॥९१॥
 तं तथा दृष्ट्वाऽऽनन्दगुन्दलं ततो विषेणखचरोऽपि । भ्रूविभ्रमखङ्गैः खण्ड्यमानः पुरजनेन ॥९२॥
 सन्नामलिनितवदन ईर्ष्यां विनश्यमानचित्तश्च । परित्यक्तस्वन्नसद्गो भ्रान्त्वा बहुकेषु देशेषु ॥९३॥
 धान्तवशातः सन् कालं कालान्तरे कृत्वा । भ्रमति चिरं संसारे प्रायेण दुःखितो दीनः ॥९४॥
 सेनोऽपि सुपेणेन जनकेन स्थापितो निजक्रे । गृत्तविवाहो निजनगरमागतश्चरिमसमये ॥९५॥
 सेनसचरोऽपि समं विमलाकमलाभ्यां विलस्य सुचिरम् । समये पूर्णं परिपाल्य तथा सचरराजत्वम् ॥९६॥
 उरस्यं निननाथशासनं नाशनं भवदुःखानाम् । राग्यधुराधरणसमं स्थापयित्वा कमलासुतं राग्ये ॥९७॥
 विमलाकमलाभ्यां सममन्येन परिजनेन पौरेण । दीक्षां पालयित्वा प्रांसः शाश्वनसौख्ये मोसे ॥९८॥

ता जिणधम्मो पणे संक्राविसत्तासिणा विसेणेण । जं अणुभूयं दुक्खं तं तुह एवं कए होही ॥९९॥
 उवएत्तामयमेयं द्विययम्मि न संरुमेइ जा तहस । तो मणिरहेणं वंधू उयोइओ निग्गुणत्ताओ ॥१००॥
 भमिही संसारवणे दुहद्वदइहो चिराउ पावेही । जिणधम्मवोहिलाभं, इयरो चइऊण गिहवात्तं ॥१०१॥
 पालियचरित्तयम्मो तेणेव भवेण सिवसुहं पत्तो । तम्हा निस्संकमणा सम्मचो आयरं कुणह ॥१०२॥

तस्माज्जिनधर्मे प्राप्ते शङ्काविषवासिना विषेणेन । यदनुभूतं दुःखं तत्तवैवं कृते भविष्यति ॥९९॥
 उपदेशामृतमेतद् हृदये न संक्रामति यावत्तस्य । ततो मणिरथेन बन्धुरूपेक्षितो निर्गुणत्वात् ॥१००॥
 भ्रमिष्यति संसारवने दुःखदवदग्धश्चिरात् प्राप्स्यति । जिनधर्मबोधिलाभं, इतरस्यंक्त्वा गृहवासम् ॥१०१॥
 पालितचारित्रधर्मस्तेनैव भवेन शिवमुखं प्राप्ते । तस्मान्निःशङ्कमनसः सम्यक्त्व आदरं कुरुत ॥१०२॥

॥ इति सम्यक्त्वद्वारे शङ्कोदाहरणे मणिसिंहमणिरथकथानके समाप्तम् ॥

अन्नप्रदंसणाकैखनदियहिययस्त सुन्दरस्तेव । जायद् धम्मन्भसो त्पचइओ य संसारो ॥१॥

तथाहि;—

कमलसंख विरायद् रायगिंह रायहंसकयसोहं । सच्छपयं सुविसालं लच्छिनिवासं सलक्खणियं ॥२॥
तत्पत्तिय दरिपरिउकरदिकरदतडपाडणिकस्सरनहरो । नरकेसरिनरनाहो अरिवहुवेह्वदिवखगुरु ॥३॥
तत्पत्तिय निवसंति वणिणो धणिणो करिणोच्च दाणहुल्लिया । उन्नयवंसपभवा भद्रमहाभद्रनामाणो ॥४॥
जयविजयाओ भज्जा ताणं पढमसस सुंदरो पुत्तो । वीयसस खेमचंदो विस्सस्सवि विस्सुओ जाओ ॥५॥
विणण्ण नएण पोरिसेणं, सो अन्नया सपरिवारो । सुंदरसहिओ पत्तो उज्जाणे जणमणाणदो ॥६॥
आणंदगुंदलेणं लम्ह लीलावईहि परिकलिओ । नंदणवणम्मि इंदोच्च अच्छराविंदपरिपरिओ ॥७॥
अह तसस बालमित्तो सुंदरनामा अदूरदेसम्मि । अभिरममाणो अहिणा दट्टो चरणंगुलीदेसे ॥८॥
तो तक्खणेण खलिया तसस गई निवडिओ महीचट्टे । मज्जलियलोयणजुयलो झडत्ति नीलच्छवी जाओ ॥९॥
हादारवे पयट्टे पत्तो तसंतिपं सपरिवारो । सो खेमचंदमित्तो किंकिंति पयंपिरो सहसा ॥१०॥
तो तं तद्दट्टुणं केज्जरमणिं जलेण ओहल्लिदी । जा तसस छंणत्थं ता केज्जरो अही जाओ ॥११॥
तो दग्धं गहिज्जणं जा उंजिस्सद्दं सयं सरैज्जण । गारुडमंतं ताव य तणसंखा विच्छिया जाया ॥१२॥
ता सुहियमणो वित्तं जाव उवायं तओ य केजावि । फहियं, जहा पसिद्धो गारुडिओ एस मह मित्तं ॥१३॥
दो भायरो य एए पुत्तिं देसंतरम्मि पाडिज्जण । गारुडमंतार्दियं वलिया नियदेसगमणत्थं ॥१४॥

अन्यान्यदर्शनाकाङ्क्षानदितहृदयस्य सुन्दरस्येव । जायते धर्मभ्रंशस्तत्प्रत्ययितश्च संसारः ॥१॥

कमलसर इव विराजति राजगृहं राजहंसकृतशोभम् । स्वच्छप्रजे(पयः) सुविशालं लक्ष्मीनिवासं सलक्ष्णिकम् ॥
तत्रास्ति दृष्टरिपुकरटिकरदतटपाटनैकस्वरंनंस्तरः । नरकेसरिनरनापोऽरिवधूवैष्वन्यदीक्षांगुरुः ॥३॥
तत्र निवसतो वणिनौ धनिनौ करिणाविव दानदुर्ललितौ । उन्नतवंशप्रभवौ भद्रमहाभद्रनामानौ ॥४॥
जयविजये भायं तयोः प्रथमस्य सुन्दरः पुत्रः । द्वितीयस्य खेमचन्द्रो विश्वस्यापि विश्रुतो जातः ॥५॥
विनयेन नयेन पौरुषेण, सोऽन्यदा सपरिवारः । सुन्दरसहितः प्राप्त उद्याने जनमनआनन्दः ॥६॥
आनन्दगुन्दलेन ललति लीलावतीभिः परिकलितः । नन्दनवन इन्द्र इवाप्तरोवृन्दपरिकरितः ॥७॥
अथ तस्य बालमित्तं सुन्दरनामाऽदूरदेशे । अभिरममाणमहिना दष्टं चरणान्गुलीदेशे ॥८॥
ततस्तत्क्षणेन स्सलित्वा तस्य गतिर्निपातितो महीपृष्ठे । मुकुलितलोचनयुगलो म्रितिति नीलच्छविर्जातः ॥९॥
हादारवे प्रपृचे प्राप्तं तस्यान्तिकं सपरिवारम् । तत्क्षेमचन्द्रमित्त्रं किं किमिति प्रनिलपत्तु सहसा ॥१०॥
ततस्तत्तृ तपा दृष्ट्वा केज्जरमणिं जलेनप्रपार्षन्त्यते । यावत्तस्य सेचनार्थं तान्तकेयूरोऽहिर्जातः ॥११॥
ततो धर्मं गृह्णात्वा यावद् योऽश्रुति स्वयं सृष्ट्वा । गारुडमन्त्रं तावच्च लृणसंख्यां वृथिका जाताः ॥१२॥
तदा ह्युन्ममनाधिन्नयति यावदुपायं ततश्च केनापि । फयिन् यया प्रसिद्धो गारुटिक एव मम मित्त्रम् ॥१३॥
ॐ धातरो धर्ता पूर्वं देशान्तरे पठिन्वा । गारुडमन्त्रादिकं बलितौ निजदेशगमनार्थम् ॥१४॥

पत्ता महाअरन्ने जलपाण्ड्या नईदहं चलिन्ना । दिट्टो तम्मज्जाओ वहिं वयंतो महासप्पो ॥१५॥
 तत्सय उवरि दिट्टो कसिणतणू मणिमज्जहपिंजरिओ । गुरुदप्पो लहुसप्पो तो तं पिच्छेवि लहुभाया ॥
 भणइ इमाणं वंधव । गमणं खिल्लेमि कइदिडं रेहं । तो भणिओ जिट्टेणं न एस तुह मन्नए आणं ॥१७॥
 लहुओ अइप्पयंडो तालउडस्सावि गरुयविसवेओ । खत्तियजाई एसो न कमइ एयस्स ता मंतो ॥१८॥
 इय तन्नित्तिवारिण्णावि आणं दाऊण कइदिया रेहा । तो जो गरुओ सप्पो सो न चलइ तेष्पसाओ ॥१९॥
 तो तप्पट्टीओ लहुओ उत्तरिडं पम्हुसेइ तं रेहं । निथदेहं लोलेडं पुणोवि तप्पट्टिमारुहिओ ॥२०॥
 चलिओ य तपंभावा वाहणसप्पो, इओ य हत्थीणं । गलगज्जिगरुयसदो उच्छलिओ भरियनहविवरो ॥
 तो भणिओ जिट्टेणं वच्छ । समागच्छ रुक्खमारुहिडं । रुक्खामो अप्पाणं एयाओ हत्थियजूहाओ ॥२२॥
 अन्नं च विसेण इमस्स भावियं सलिलमिममहं मन्ने । जं जलवन्नविरुद्धा इमम्मि अनीलिमा भाइ ॥२३॥
 ता पिच्छामो एयं करिजूहं किं इमं जलं पियइ । तह पीयम्मि वि किं होइ, ते तओ रुक्खमारुद्धा ॥२४॥
 तत्तो सिंहुचट्टं करिजूहं पिट्टओ करेऊण । कलहाइमुक्कलार्हं ठावंतो निययकुंमम्मि ॥२५॥
 सिंहाभिमुहं धावइ जूहवई जाव ताव उच्छलिडं । सज्जियकमो स सीहो चडिओ कुंभत्थले तस्से ॥२६॥
 धूणिओ य तेण तत्तो पडिओ धरणीए चंपिओ करिणा । पाएण गयप्पाणो तत्तो हरिसेण गुल्लुलियं ॥२७॥
 कारिणीहिं कलहेहिं य खणमेक्कं हरिसमुंदलं काडं । तत्तो अइतिसिपहिं सरिओ सरियादहो जाव ॥२८॥

प्राप्तौ महारण्ये जलपानार्थं नदीद्रहं चलितौ । दृष्टस्तन्मध्याद् बहिर्भ्रजन् महासर्पः ॥१५॥
 तस्य चोपरि दृष्टः कृष्णतनुर्मणिमयूलपिञ्जरितः । गुरुदपो लघुसर्पस्तर्तस्तं दृष्ट्वा लघुभ्राता ॥१६॥
 भणत्यनयोर्बान्धव । गमनं स्वल्प्यामि कृष्ट्वा रेखाम् । ततो भणितो ज्येष्ठेन नैष तव मन्यत आशाम् ॥१७॥
 लघुक्रोऽतिप्रचण्डस्तालपुटादपि गुरुविपद्भेगः । क्षत्रियजातिरेप न कामत्येतस्य तस्मान्मन्त्रः ॥१८॥
 इति तन्नित्तिवारिणाप्याज्ञां दत्त्वा कृष्टा रेखा । ततो यो गुरु सर्पः स न चलति तत्प्रदेशात् ॥१९॥
 ततस्तत्पृष्ठतो लघुरुत्तार्ये मनुष्याति तां रेखाम् । निजदेहं लोठयित्वा पुनरपि तत्पृष्ठमारुढः ॥२०॥
 चलितश्च तत्प्रभावाद् वाहनसर्पः, इतश्च हस्तिनाम् । गलगज्जिगुरुशब्द उच्छलितो भूतनभोविवरः ॥२१॥
 ततो भणितो ज्येष्ठेन वत्स । समागच्छ वृक्षमारुह्य । रक्षाव आत्मानमेतस्माद् हस्तियूथात् ॥२२॥
 अन्यच्च विषेणास्य भावितं सलिलमिदमहं मन्ये । ब्रह्मलवर्णाविरुद्धोऽस्मिन्नतिनीलिमा भाति ॥२३॥
 तस्मात्पद्म्याथ पत्नरिषूथं किमिदं जलं पिनति । तथा पीतेऽपि किं भवति, तौ ततो वृक्षमारुह्यौ ॥२४॥
 ततः सिंहोत्त्रस्तं करिषूथं पृथतः कृत्वा । कलभादिमुक्तपुरीषं स्यापय, त्रिकुन्भे ॥२५॥
 सिंहाभिमुखं धावति यूथपतिर्यावत् तावदुच्छल्य । सज्जितक्रमः स सिंहश्चटितः कुम्भत्थले तस्य ॥२६॥
 धूमितश्च तेन ततः पतितो धरण्यां चम्पितः करिणा । पादेन गतप्राणस्ततो हर्षेण गुल्लुलितम् ॥२७॥
 करिणीभिः कलभैश्च क्षणमेकं हर्षमुन्दलं कृत्वा । ततोऽतिवृष्टितैः स्रतः सरिद्रहो यावत् ॥२८॥

तो जूह्वर्द अमे होऊणं पाणियं परिक्रवेइ । तो तिणयणगल्लं तं दद्दुणं निवारइ ॥२९॥
 सवंपि तओ जूहं, सयं तु गच्छेइ वणनिगुंजम्मि । तद्दहपचासन्ने मोडेइ विडविणो डालं ॥३०॥
 कस्सवि, विसयायत्थं खिचेइ नीरम्मि तक्खणादेव । हरंहासहारधवलं जायं तो निच्चिसं नीरं ॥३१॥
 तो तं नियसन्नाए आहूयं हत्थिणा नियं जूहं । सिच्छाए पियइ जलं तक्कीलाए पकीलेइ ॥३२॥
 नीहरिउं नीराओ गयं गइंदाण जूहमन्नत्थ । उत्तरिय तरुवराओ तीरे नीरस्स संपत्ता ॥३३॥
 सज्जणहिययसरिच्छं सच्छमउच्छं जलं पिएऊण । तं ओसहीए वलयं धित्तूणं पत्थिया एत्थ ॥३४॥
 आगच्छंतेहिं पहे गालडिया णिज्जिया तद्दाणेण । विसयारियावि बहवे उट्टविया ओसहिंवेसेण ॥३५॥
 तम्मज्जाओ निट्टो एस इह आगओ मह सगासे । कालडसिपंपि मन्ने जीवावेइ समत्थोत्ति ॥३६॥
 तो सेंटिसुओ पमणइ नरिंद ! सज्जीकरेसु मह मित्तं । काऊण मह पसायं, लक्खं कणयस्स दाविसं ॥३७॥
 तो तेणोसद्विलयं ओहलित्तं सीयलेण सलिलेण । सो सुंदरो सुहत्थं इदत्ति जा छंदिओ ताव ॥३८॥
 लोहमयतवयतावियतिल्लडडाईव नीरविंदूहिं । सव्वसरीरे जाया फुडियाओ विंदुसंवाओ ॥३९॥
 नय कोवि सै विसंसो जाओ जाया यनवरि गुरुपीडा । तो सोवि असज्जो मज्ज एस इय भणिय नीहरिओ ॥
 तो अन्नं केणवि कप्पडिओ कोवि आणिओ तत्थ । कहिया य खेमचंदस्स मंतसत्तीवि तस्स इमा ॥४१॥
 निययाओ नगराओ गांधतरपत्थियस्स मज्ज सुओ । अवयरिओ तुरयाओ सरीरचित्तानिमित्तेण ॥४२॥
 तो चरणंपिपणं डसिओ सप्पेण गरुदप्पेण । मह पिच्छंतस्स तओ पडिओ धरणीए अधरो सो ॥४३॥

तो जूयपविरमे मूत्वा पानीयं परीक्षते । तत्रखिनयनगल्लनीलं तद् दृष्ट्वा निवारयति ॥२९॥
 सर्वमपि ततो यूयं, स्वयं तु गच्छति वननिकुञ्जे । तद्दहप्रत्यासन्ने मर्दित्वा विद्यपिनः शाखां ॥३०॥
 कस्यापि, विषयातार्थं क्षिपति नीरे तत्क्षणादेव । हरंहासहारधवलं जातं ततो निर्विषं नीरम् ॥३१॥
 तन्स्वद् निजसंज्ञयाऽऽहृतं हस्तिना निजं यूयम् । स्वेच्छया पिबति जलं तक्कील्या प्रकीर्ष्य ॥३२॥
 निःसून्यं नीराद् गतं गजेन्द्राणां यूयमन्यत्र । उत्तीर्य तरुवरात् तीरे नीरस्य संपत्तौ ॥३३॥
 सज्जनहृदयसदृशं स्वच्छमतुच्छं जलं पीत्वा । तत्रोपवेर्षलयं गृहीत्वा प्रस्थितावत्र ॥३४॥
 आगच्छद्दद्यां पथि गस्तदिका निर्विषतास्तथाऽनेके । विषयारिणा अपि यद्द्व उत्थानिना औषधिविशेन ॥३५॥
 तन्मध्यान्वयेष्ठ एष इहागतो मम सकाशे । कालदृशनापि मन्ये जीवायितुं समर्थ इति ॥३६॥
 ततः श्रेष्ठिशुतः प्रमणानि नान्द्र । सज्जीकुरुस्व मम मित्त्रम् । कृत्वा मयि प्रसादं, लक्षं कनकस्य दांपयित्व्यं ॥
 तन्स्तेनौगाधिवद्यमवयूय शीतलेन ह्रीतलेन । स मुन्दरः सुभार्यं ह्यदिति यावत् सिक्तस्तावत् ॥३८॥
 लोहमयकट्यापित्तैर्नैकज्याभिरिव नीरविन्दुभिः । सर्वशरीरे जाताः स्फोटिकां विन्दुसंख्याः ॥३९॥
 न च कांशेन कस्य विदोषो जातो जातो च केवलं गुल्फीडा । ततः सोऽप्यसाध्यो ममैष हति मणित्वा निःसृतः ॥
 तत्रोऽप्येन वेनापि कार्ष्णिकः क्रोऽप्यानीतन्त्र । कथिना च खेमचन्द्राय मन्त्रशक्तिरपि तस्येवम् ॥४१॥
 निनाद् नगमद् प्राचान्तरपथिन्यमम मुनः । अवर्तान्मुग्गाच्छरीरचित्तानिमित्तेन ॥४२॥

। बाहरियं च मए तो न कोवि आगच्छई जणाभावा । तो नियगुरुआणाए मएवि सो उंजिओ त्रहवि ॥४४॥
 । अइनिचेट्टो दिट्ठो मउचि सो मन्निउं मए नयरा । आहूओ सयलजणो समागओगरुयमामग्निं ॥४५॥
 । काळुणं सिवियाए विहिया निग्गमणपमुहसोहावि । तित्थाभिमुहं नीओ घणतूररवेण तं सोउं ॥४६॥
 । क्कप्पडिओ पहियजुओ मुणिउं तूरस्स सरविसेसेण । पभणइ अहो ! अणाहो जीवंतो ढज्झिदी वरओ ॥
 । तो.तं वयणं सोउं पहिएणं पेसिओ निओ पुरिसो । अम्ह सयासे अज्जवि पज्जालेमो न जाव चियं ॥४८॥
 । तो तेणं गंतुणं तच्चयणं विम्हयावहं अम्ह । कहियं, भणिया य तथा एमेव पडिक्खह मुदुत्तं ॥४९॥
 । एवं ठियाण तुम्हं किर पडियारं करिस्सएकोवि । एत्तो क्कप्पडिएणं भणिओ पहिओ जहा तुम्ह ॥५०॥
 । संवलयमत्थि, सो भणइ अत्थि दहिसालिओयणकरंवो । भुत्तो सो तेण तओ सुत्तविउदुत्तुव उट्टेइ ॥५१॥
 । मज्झ सुओ कट्ठेहि उट्टविओवि हु तओ य अम्हेहि । तस्स सयासं नीओ वज्जंतणवज्जतूररेहि ॥५२॥
 । पाएसु पाडिओ तस्स तह य सयलेण सयणवग्गेण । जं जस्स आसि पासे आभरणं तेण तं दिन्नं ॥५३॥
 । पहिएण तओ भणिओ क्कप्पडिओ पसिय कहसु मह एयं । भुत्तो तए करंवो एयस्स विसं कहं नहं ? ॥
 । सब्बोवि विम्हयाउलहियओ पासट्ठिओ जणो भणइ । जुत्तमिमेणं पुट्टं ता तेणुव्वक्खिउं वमिओ ॥५५॥
 । हालाहलपुंजो इव करंवओ नीलवन्नदुप्पिच्छो । तो जंपइ सव्वजणो अचितमाहप्प ! तुज्झ नमो ॥५६॥
 । परमुवयारी एसो पहिओवि य इय ठविचि नियचित्ते । अइगउरवेण नीया दोवि मए निययगेहम्मि ॥५७॥

ततश्चरणचम्पितेन दद्ये संपेण गुरुदपेण । मयि परयति ततः पतितो घरण्यामघर. स' ॥४३॥
 व्याहृतं च मया ततो न कोऽप्यागच्छति जनाभावात् । ततो निजगुर्वाश्रया मयापि स योजितस्तथापि ॥४४॥
 अतिनिश्चेष्टो दद्ये शृत इति स मत्वा मया नगरात् । आहूतः सकलजनः समागतो गुरुसामग्रीम् ॥४५॥
 कृत्वा शिविक्रियां विहिता निर्गमनप्रमुखशोभापि । तीर्थाभिमुखं नीतो घनतूररवेण तं श्रुत्वा ॥४६॥
 कार्पाटिक. पथिकृतो ज्ञात्वा तूरस्य स्वरविशेषेण । प्रभणत्यहो ! अनायो नीवन् घस्यते वराकः ॥४७॥
 ततस्तद्वचनं श्रुत्वा पथिकेन प्रेषितो भिनजः पुरुषः । अस्माकं सकाशेऽप्यापि प्रज्वालयामो न यावचित्ताम् ॥४८॥
 ततस्तेन गत्वा तद्वचनं विस्मयावहमस्माकम् । कथितं, भणिताश्च तथैवमेव प्रतीक्ष्यं मुहूर्तम् ॥४९॥
 एवं स्थितेषु युष्मासु किल प्रतिकारं करिष्यति कोऽपि । इतः कार्पाटिकेन भणितः पथिको यथा तव ॥५०॥
 शम्बलमस्ति, स भणत्यस्ति दधिशाल्योदनकरम्बः । मुक्तः स तेन ततः सुप्तव्युत्थ इवोत्तिष्ठति ॥५१॥
 मम मृतः कट्टेरुत्थापितोऽपि खलु ततश्चास्माभिः । तस्य सकाशं नीतो वाद्यमानानवघतूरैः ॥५२॥
 पादयोः पातितस्तस्य तथा च सकलेन स्वजनवग्गेण । यद् यस्यसीत् पार्श्वे आमरणं तेन तद् दत्तम् ॥५३॥
 पथिकेन ततो भणितः कार्पाटिकः प्रसद्य कथय ममैतत् । मुक्तस्त्वया करम्ब एतस्य विपं कथं नष्टम् ॥५४॥
 सर्वोऽपि विस्मयाकुलहृदयः पार्श्वस्थितो जनो भणति । युक्तमनेन शृष्टं तवस्तेनोद्धार्यं वमितः ॥५५॥
 हालाहलपुञ्ज इव करम्बो नीलवर्णदुर्दर्शः । ततो जल्पति सर्वजनोऽचिन्त्यमाहात्म्य ! तुभ्यं नमः ॥५६॥
 परमोपकार्येण पथिकोऽपि चेति स्थापयित्वा निजचित्ते । अतिगौरवेण नीतो द्वावीप मया निजगहे ॥५७॥

समाणिऊण बहुयं सुवन्नवत्याइएहिं वत्थूहिं । मोकळिओ सो पहिओ कप्पडिओ पुण नियम्मि गिहो ॥५८॥
 धरिओ कइवि दिणाईं सैपइ पुण पट्टिओ सदेसम्मि । वोलाविउं य एएण सह अहं एत्य संपत्तो ॥५९॥
 एत्यवि निमुया वत्ता जह दट्ठो सुंदरो विसहरेण । तो एस इहाणीओ मएत्ति सो भणइ सुट्ठु कयां ॥६०॥
 कप्पटिएण तहेव य पउंजिओ पुच्चवन्नियपओगो । नहु थेवोवि विसेसो संजाओ तस्स विसविसए ॥
 इय जं विससमणट्ठा किज्जइ अन्नंपि तस्स तं सव्वं । होइ अणत्थफलं चिय अफलं वा जायए किम्मि ॥
 ता आदिन्नोप्फुन्नो जा चिट्ठइ खेमचंदवणिण्णवरो । ता केणवि आगंतुं निवेइयं एरिसं तस्स ॥६३॥
 जह चूखल्वहिट्ठा दिट्ठो मुणिपुंगवो मए एको । नासग्गनिसियदिट्ठी अइधम्मिट्ठो परमजोगी ॥६४॥
 तो तस्स पायमूले खिप्पउ एसो भणिज्जउ एवं । जह सप्पदट्ठमेयं जीवावसु परमकारुणिय ॥६५॥
 तो तच्चयणाणंतरमारोवेऊण पवरसिवियाए । नीओ साहुसयासं तयभिमुंहे भणियमेयं च ॥६६॥
 पन्नवसि दयाधम्मं जइ सम्मं मुणसि जिणमयरहरसं । ता सामि ! मज्झ मित्तं जीवावसु इय निसामेउं ॥
 नय किंपि मुणी जंपइ जा ता जक्खेण अवयरिय पत्ते । भणियं इमेण महासटाणकंकेळ्ळिणो डालं ॥
 भग्गं, तो रुट्ठेणं इमस्सु एयं कयं मए सव्वं । मुणिचरणरेणुतिल्लयं ता भाले कुणह एयस्स ॥६९॥
 जेणेमुज्झत्ति मुचइ विसवियणाए विणावि जत्तेण । जम्हा महाणुभावाण दंसणं सव्वदुइहरणं ॥७०॥
 एसो महाणुभावो निस्संगो निम्ममो निरारंभो । मंतंतताइविरओ निरओ निरयप्पहविभंगे ॥७१॥
 तो तेणं द्दिट्ठेणं कयं तहयेव सोवि विसमुक्को । उट्ठेउं तवत्थणं चिय सुत्तविउट्ठुच्च विम्हइओ ॥७२॥

समान्य बहु सुवर्णवस्त्रादिकैर्वस्तुभिः । विसृष्टः स पथिकः कार्पाटिकः पुनर्मिजे गृहे ॥५८॥
 पृथः वत्यपि दिनानि संप्रति पुनः प्रस्थितः स्वदेशे । गमयितुं चैतेन-सहाहमत्र संप्राप्तः ॥५९॥
 अत्रापि श्रुता वार्ता यथा दष्टः सुन्दरो त्रिपथरेण । तत एव इहानीतो मयेति स भणति सुष्ठु कृतम् ॥६०॥
 कार्पाटिकेन तथैव च प्रसूक्तः पूर्ववर्णितप्रयोगः । नच स्तोकोऽपि विशेषः संजातस्तस्य विषयिषये ॥६१॥
 इति यद् विपश्चमनार्थं क्रियतेऽन्यदपि तस्य तत् सर्वम् । भवत्यनर्थफलमेवाफलं वा जायते किमपि ॥६२॥
 तस्मादादीर्णापूर्णो यावत्सिद्धति क्षेमचन्द्रवणिकप्रवरः । तावत्क्रेनाप्यागत्य निवेदितमीदृशं तस्मै ॥६३॥
 यथा चूतशस्यापो दट्टो मुनिपुङ्गवो मयैकः । नासाग्रन्यस्तद्वट्टिरतिधर्मिष्ठः परमयोगी ॥६४॥
 ततस्तस्य पादमूले क्षिप्यतामेव भण्यतामेवम् । यथा सर्पदष्टमेतं जीवय परमकारुणिक ! ॥६५॥
 तत्रस्तद्वपानानन्तरमारोप्य प्रथशिविकयायाम् । नीतः साधुसफाशं तदभिमुत्तं भणितमेतच्च ॥६६॥
 प्रज्ञापयसि दयार्थम् यदि सम्यग्जानासि जिनमतरहस्यम् । तदा स्वामिन् ! मम मित्तं जीवयेति निशान्य ॥६७॥
 नच किमपि मुनिरेत्सपि यावत्तावद् यज्ञेणावतीर्य पथे । भणितमनेन मद्वासस्थानकडेल्लेः शाखा ॥६८॥
 भग्ना, ततो रट्टेनास्यैतन् शृत्वं मया सर्वम् । मुनिचरणरेणुतिल्लकं तस्माद् भाले कुन्तैतस्य ॥६९॥
 येनैव म्मिद्वि मुप्युत्ते विषयेदतया विनापि यत्नेन । यस्मान्महाणुभावानां दर्शने सर्वदुःखहरणम् ॥७०॥
 एव महाणुभावो निस्सङ्गो निर्ममो निरारम्भः । मन्त्रतन्त्रादिविरतो निरतो निरयपधविभङ्गे ॥७१॥

पुच्छइ किमेस लोओ मिलिओ एगत्य, किंव कीलाओ । नचणगेयप्पमुहाओ ताओ सहसोवसंताओ ? ॥
 तो कहिए वुत्तंते वित्थरओ सो मुणिं नमंसेइ । मुणिणांवि धम्मलाभिय धम्मो कहिंवं समादत्तो ॥७४॥
 'भो भो भव्वा ! भवसायरम्मि बहुकुमपनीरंभरियम्मि । किञ्छेण लइइ वुडो सुवोधिनिच्छिड्डवोहित्थं ।
 लम्भति सुरसुहाइं लम्भंति नरिंदविदरिद्धीओ । नय भो सुवोहिरयणं लम्भइ मिच्छत्ततमहरणं ॥७६॥
 बहुपुन्नपावणिज्जं रज्जंयि लभिज्ज चकवट्ठीणं । न उणो सुवोधिबहुलामसंगयं नरभवं विमलं ॥७७॥
 सुच्चिय सुवोहिलाभो जत्थ जिणो देवया विगयराओ । पंचमहव्वयधारी गुरूवि, जीवाइतत्ताण ॥७८॥
 सम्मं च परिन्नाणं सम्मत्तं तं च वितिं जिणवसहा । संकाइदोसरहियं तं पालिता सुदीहोह ॥७९॥
 संका पुब्बुद्धिद्धा कहिया तेसिं सवित्थरा मुणिणा । अन्नन्नदंसणाणं अहिलासो होइ पुण कंत्वा ॥८०॥
 सा सम्मत्तयरोहिं दूरं दूरेण होइ चइयव्वा । निरवज्जरयणलामे को कायमणीउ अहित्थेइ ? ॥८१॥
 'इचाइवित्थरे साहियम्मि सम्मत्तमूलजिणधम्मे । वणिस्सेमचंदसुंदरपमुहा बहवो जणा तत्थ ॥८२॥
 मुणिपायपंकयग्गे सम्मं सम्मत्तमह पवज्जित्ता । वज्जित्ता मिच्छत्तं नियनियगेहेसु संपत्ता ॥८३॥
 पालिति निरइयारं, अह अन्नया कोउगेण चवलत्ता । भिक्खूण मठं गंतुं तद्धम्मं सुंदरो सुणइ ॥८४॥
 मित्थेण वारिओवि हु न ठाइ भणइ य कहंति एएवि । ज्ञाणं नाणं निव्वाणसाहणं एत्थ किमजुत्तं ? ॥८५॥
 तो भणइ स्सेमचंदो इंदियवंसयाण ज्ञाणनाणाइं । गयमज्जणतुल्लाइं एत्तो य इमो समुवएत्तो ॥८६॥

ततस्तेन ह्येन कृतं तथैव सोऽपि विषमुक्तः । उत्थाय तत्तणमेव सुसन्वृत्य इव विस्मितः ॥७२॥
 पृच्छति किमेप लोको मिलित एकत्र, किंवा क्रीडाः । नर्तनगेयप्रमुखास्ताः सहसोपशीन्ताः ॥७३॥
 ततः कथिने वृत्तान्ते विस्तरतः स मुनिं नमस्यति । मुनिनापि धर्मलाममुक्त्वा धर्मं कथयितुं समारब्धः ॥७४॥
 'भो भो भव्याः ! भवसागरे बहुकुमतेनीरंभृते । कृच्छ्रेण लभते मग्नः सुवोधिनिश्छिद्रयानपात्रम् ॥७५॥
 लभ्यन्ते सुरमुखानि लभ्यन्ते नरेन्द्रवृन्दद्वयः । न च भोः सुवोधिरत्नं लभ्यते मिथ्यात्वतमोहरणम् ॥७६॥
 बहुपुण्यमाश्रित्यै रान्यमपि लभेत चक्रवर्तिनाम् । न पुनः सुवोधिबहुलामसंगतं नरभवं विमलम् ॥७७॥
 स एव सुवोधिलाभो यत्र निनो देवता विगतरागः । पञ्चमहाव्रतधारी गुरुरपि, जीवादितत्वानाम् ॥७८॥
 सम्यक् च परिज्ञानं सम्यक्त्वं तच्च ब्रुवन्ति निनैश्वभयाः । शङ्कादिदोषपरहितं तत्पालयन्तः सुस्वीभवत ॥७९॥
 शङ्का पूर्वोद्दिष्टा कथिता तेषां सविस्तरा मुनिना । अन्यान्यदर्शनानामभिलाषो भवति पुनः काङ्क्षा ॥८०॥
 सा सम्यक्त्वधरंदूरं दूरेण भवति त्यक्तव्या । निरवधरत्नलामे कः काचमणीनभिलषति ? ॥८१॥
 इत्यादिविस्तरे कथिने सम्यक्त्वमूलजिनधर्मे । वणिक्क्षेपचन्द्रसुन्दरप्रमुखा बहवो जनास्तत्र ॥८२॥
 मुनिपादपङ्कजस्याग्रे सम्यक् सम्यक्त्वमथ प्रपद्य । वर्जयित्वा मिथ्यात्वं निजनिर्गोहेषु संप्राप्तः ॥८३॥
 पालयन्ति निरतिचारम्, अधान्यदा कौलुकेन चपलत्वात् । मिसूणां मठं गत्वा तद्धर्मं सुन्दरः शृणोति ॥८४॥
 मित्रेण वारितोऽपि खलु न तिष्ठति मणति च कथयन्त्येतेऽपि । ध्यानं ज्ञानं निर्वाणसाधनमत्र किमयुक्तम् ? ८५॥
 ततो भणति क्षेमचन्द्र इन्द्रियवशगानां ध्यानजाने । गजमज्जनतुल्ये एष चायं समुपदेश ॥८६॥

तथाहिः—

“मणुजं भोयणं भुञ्चा. मणुजं सयणासणं । मणुजंसि अगारंसि मणुजं-शायए मणी ॥

शुद्धी शय्या प्रातरुधाय पेया मध्ये भक्तं पानकं चापराहे । द्राशाखण्डं शर्करा चार्वात्रे मोक्षश्चान्ते शाक्यपुत्रेण दृष्टः”
अणुसोयपट्टाणं इमं सु संसारकारणं परमं । इन्द्रियजयमि तम्हा सहलाइं नाणचरणाइं ॥८७॥
ता मित ! तुमं भुद्धो रीरीकणपसु तुल्लकयमुद्धो । वेरुलियकायतुल्लत्तजंपिरो तह हसिज्जिहसि ॥८८॥
एवं निरुत्तरो सो कओवि मित्तेण खेमचंदेण । अन्नन्नदंसणग्गहअसग्गहं नो परिच्चयइ ॥८९॥
तो अन्नया कयाई नीओ सूरीण पायमूलमि । ताणं च तेष कयिंयं तस्स सरुवं पुरा आसि ॥९०॥
तो तेहि कहंतेहि धम्मं, पत्यावमाणिउं भणिया । कंखाए बहुदोसा कहा य एसा समारद्धा ॥९१॥
तथाहिः—

वित्तसिंहद्विपसूयावहासियं विबुधविद्वियमणतोसं । तिदिवं गोवइजुयं सिरिकलियं गयपुरं अत्थि ॥९२॥
दरियारिसंलहपसरस्स पावगो तर्थं अत्थि अत्थीणं । दालिददारुदहणिकपचलो भूवई राया ॥९३॥
तस्स समीये कोवि हु केपेयविसयाओ आगओ सुदहो । भुपमित्तवली मग्गइ सो लक्खं वरिसवित्तीए ॥९४॥
तो भूवइणा भणिओ का सत्ती, सो भणइ मह नतिय । सत्ती कावि हु, सुकयंतु अत्थि तंजेण दिट्ठो सि ॥
तो तस्स खग्गधारी विन्नवइ नरेसरं पणमिऊण । मह पहुणो गुणगणगुरुणो सत्तिदुगं इयरजणदुलहं ॥९६॥
हारइ न संगामे तह बुद्धी कावि सा, इमो जीए । सत्तुं उप्पन्नविरोहकारणंपि हु पसाएइ ॥९७॥
तो दाऊण पसायं किंचिम्मत्तं समण्डं सिद्धं । विज्ञायलविसमपएसवासिणो समरवीरस्स ॥९८॥

मनोज्ञं भोजनं मुक्त्वा मनोज्ञं शयनासनम् । मनोज्ञेऽगारं मनोज्ञं ध्यायति मुनिः ॥

अनुश्रोतःप्रस्थानमिदं खलु संसारकारणं परमम् । इन्द्रियजये तस्मात् सफले ज्ञानचरणे ॥८७॥
तस्माद् मित्त्र । त्वं स्वलितो रीरीकनकयोः कृतुतुल्यमूल्यः । वैदूर्यकाचतुल्यत्वजल्पिता तथा हसिष्यसे ॥८८॥
एवं निरुत्तरः स कृतोऽपि मित्त्रेण क्षेमचन्द्रेण ! अन्यान्यदर्शनग्रहासद्रमहं न परित्यजति ॥८९॥
ततोऽन्यथा कदाचिद् नीतः सूरीणां पादमूल । तेभ्यश्च तेन कथितं तस्य स्वरूपं पुरासीत् ॥
ततस्तैः कथयद्भिर्धर्म, प्रस्तावमानाय भणिताः । कङ्कान्या बहुदोषाः कथा चैषा समारब्धा ॥९१॥
वृत्तशिशुषिष्ठमसूलावभासितं विबुधविहितमनस्तोषम् । त्रिदिवमिव गोपत्रियुतं श्रीकलितं गजपुरमासीत् ॥९२॥
दृष्टारिगतममसरस्य पावस्तत्रास्त्यार्थिनाम् । दारिद्र्यचदारुदहनैकप्रत्यलो भूषती राजा ॥९३॥
तस्य समीपे कोऽपि खलु केनकविपयागतः सुमटः । मुग्गमात्रवलो मार्गयति स लक्षं वर्षवृत्त्या ॥९४॥
खतो भूपतिना भणितः का-शक्तिः स भणति मम नास्ति । शक्तिः कापि खलु मुकृतं त्वस्ति त्वं येन दृष्टोसि ॥
ततन्मम्य सङ्गमारी विशन्वति नरोधरं प्रणम्य । मम प्रमोर्गुणगणगुरोः शक्तिद्विकमितरजनदुर्लभम् ॥९६॥
हारयति न संगामे तथा बुद्धिः कापि सा, अयं यया । शत्रुमुत्पन्नविरोधकारणमपि खलु प्रसादयति ॥९७॥

पट्टीवङ्गो अङ्गवरसूरनिम्बिभ्रमिचवगस्त । लब्धजयस्तरणेषु उवर्ति सो पेसिओ रत्ना ॥९९॥
 आप्रसाणंतरमेव पत्यिओ सो डिओ ससीमाए । तस्स विसज्जइ द्यं सो तं गंतुं भणइ एवं ॥१००॥
 सोहदसुहदो तुह उवर्ति पेसिओ नरवरेण भुवङ्गा । तो तस्स कुणसु सेवं जइ इच्छसि अप्पणो कुसलं ॥
 सो भणइ तुज्ज जीहाद्ये न हु कारवेमि दुवत्ति । तो, गंतुं इय पभणसु सोहदं पज्ज वयणेणं ॥१०२॥
 एसो ह्मागउच्चिय ता पवित्तेउं कयंतवयणम्मि । जइ महासि ता पडिक्खसु एत्थ डिओ चैव दिणदसंगं ॥
 दूपणं पडिवयणे कहिए तो सोहदो तओ चलिओ । पडिक्खेवि ससिओ मिलियाइं दोन्निवि बलाइं ॥
 तो सोहद्रेण भणिया नियसुहदा मज्ज पिट्टभायम्मि । परसिन्नपहारागोयरम्मि भोचिट्ठइ नियंता ॥१०५॥
 सो पडिक्खे चितइ उवेहिओ एस निययसिन्नेण । तो भणिओ चय सत्थं अज्जवि रक्खेमि तुह पाणे ॥
 सो भणइ तुज्ज पाणा मह छे अप्पणो चिय दुरक्खा । मज्ज हरिस्स न गन्नं तुम्हेहिं सियाल्लक्खेहिं ॥
 परिहरिय सचधम्मं तेण ससिन्नेण तस्स एक्कस्स । पहरिउमारुदं एक्ककालमदुकोहवसणेण ॥१०८॥
 मुक्काइं पहरणाइं तेहिं सरीराउ तस्स उप्फिडिउं । जेहिं चिय मुक्काइं हणंति तेसिं सरीराइं ॥१०९॥
 इय नियपहरणज्जरदेहे भग्गम्मि तस्स सेत्तम्मि । उप्पाडिय आणीओ पडिक्खे निययसिन्नम्मि ॥११०॥
 पडिगाहियं च सच्चं पहरणआहरणवाहणाइयं । गंतुणं तं पडिक्खे सच्चस्सं तस्स चिन्तूण ॥१११॥
 भंजाविउण थाए पडिक्खे कारिओ पट्टुमरीरो । सच्चस्तेणं सह पेसिओ य नरनाहपासम्मि ॥११२॥

ततो, दत्त्वा प्रमादं किञ्चिन्मात्रं समर्प्य सैन्यम् । विन्व्याचलविपमप्रदेशवापिनः ससुरवीरस्य ॥९८॥
 पल्लीपनेरतिप्रवरशूरनिर्भयभृत्यवर्गस्य । लब्धजयस्य रणेद्वपरि स प्रेषितो राज्ञा ॥९९॥
 आदेशानन्तरमेव प्रस्थितः स स्थितः स्वसीमिन् । तस्मै विमुञ्जाति दूतं स तं गत्वा मणत्येवम् ॥१००॥
 सौमटसुमटन्तवोपरि प्रेषितो नरवरेण मूपतिना । तनस्तन्म्यं कुरुष्व, सेवां यदीच्छस्यात्मनः कुशलम् ॥१०१॥
 स मणति तव जिह्वाच्छेदं न खलु कारयामि दूत इति । ततो गत्वेति प्रमण सौमटं मम वचनेन ॥१०२॥
 एषोऽहमागत एव तावन् प्रवेष्टुं कृतान्तवदने । यदि काङ्क्षामि तदा प्रतीसम्बात्र स्मितं एव दिनदशकम् १०३
 दूतेन प्रतिवचने कथिते ततः सौमटस्ततश्चलितः । पल्लोपतिरपि ससैन्यो मिलिते द्वे अपि बले ॥१०४॥
 ततः सौमटेन मणिता निजसुमटा मम पृष्ठभागे । परसैन्यप्रहारागोचरे भोस्तिष्ठत परयन्तः ॥१०५॥
 स पल्लोपतिश्चित्तयत्युपैक्षित एष निजसैन्येन । ततो मणितस्त्यज शस्त्रमद्यापि रक्षामि तव प्राणान् ॥१०६॥
 स मणति तव प्राणा मयि रष्टे आत्मन एव दूरसाः । मम हरेर्न गणना युष्माकं शृगाललक्षणांम् ॥१०७॥
 परिहृत्य शस्त्रवर्म तेन ससैन्येन तमेरम् । प्रहर्तुमारम्भमेककालमतिक्रोधवशणेन ॥१०८॥
 मुक्कानि प्रहरणानि तैः शरीरात् तन्योद्भ्रम्यम् । धैरेव मुक्कानि धनन्ति तेषां शरीराणि ॥१०९॥
 इति निजप्रहरणजर्जरद्रेहे भग्ने तस्य सैन्ये । उत्पाद्यानीतः पल्लोपतिर्निजसैन्ये ॥११०॥
 परिग्राहितं च सर्वं प्रहरणामरणवाहनादिकम् । गत्वा तां पल्लीं सर्वस्वं तस्य गृहीत्वा ॥१११॥
 भञ्जयित्वा धानान् पल्लीपतिः कारितः पट्टुशरीरः । सर्वस्वेन सह प्रेषितश्च नरनायापथे ॥११२॥

विद्यावियं च को मह आएसो संपयति तो रक्षा । सो चव गहीयवेलो पड्डिवई पेसिओ ठविओ ॥११३॥
 हकारिऊण सोहडसुहडो संमाणिओ बहुपवारं । उवलद्धसमरखुत्तंविग्घयाजलियहियएण ॥११४॥
 पुटो रत्ता कह तुह जाया अचन्हुया इमा सची ? तो सो साहइ जह पड्डु ! संगामुड्डामरी विज्जा ॥११५॥
 अत्थि मह महाइसया दिन्ना सिरिजोगिणा जयंतुण । सा साहिया विहीए तीए पभावो इमो सव्वो ॥
 तं सोऊणं-राया चितइ समरम्मि ताव निव्वडिओ । बुद्धीएवि माहप्यं निएमि इय चितितं तो सो ॥
 मुहियसमुग्गमप्पिय अहन्नया पाहुडं नरिंदेण । उज्जणिरायपासंम्मि पेसिओ इय भणेऊण ॥११८॥
 अम्हं महिंदराएण राइणा दूरदेसभावाओ । न विरोहकारणं किपि तारिसं किंतु अप्पाणं ॥११९॥
 सो अम्हेवि य बहु मन्निमोत्ति वड्ढेइ मच्छरो गरुओ । ता नहमंसप्पीई जह संपंज्जए तह करिज्जा ॥
 आएसोत्ति भणेउं चलिओ पत्तो क्रमेण उज्जेणि । पडिहारसूइओ सो पविसइ नरनाहअत्याणे ॥१२१॥
 नियनिवअप्पियमुहियसमुग्गयं दोइऊण निवपुरंओ । पणमिय तदावियआसणम्मि उवविसइ तो रत्ता ॥
 उम्मुदिओ समुग्गो तम्मज्जे लहुसमुग्गयं नियइ । अह तम्मज्जे दट्टुं भूइच्चिय चितइ नरिंदो ॥१२३॥
 भालयलयडियभिन्डी आरंविरोलयणो जहा मज्झ । दण्णंयेणं तेणं मन्ने-विहिओ तिरक्कारो ॥१२४॥
 ता दंसिस्तामि फलं तस्स इमस्स य तदुच्चकारिस्स । तो दंसेउं भूइं जंपइ किं दूय ! एयंति ? ॥१२५॥
 सो भणइ लक्खहोमो कारविओ नरवरेण तुम्हाणं । तप्पुत्तविभागट्ठा भूईं संपेसियां एसा ॥१२६॥
 तो मंढेतो सो तं तहचि पडमोवपारहयहियंओ । हकारिय आसन्ने हत्यं पट्टीए से देइ ॥१२७॥

विज्ञापितं च को ममादेशः सांप्रतमिति ततो राज्ञा । स एव गृहीतवेलः पल्लीपतिः प्रेष्यः स्थापितः ॥११३॥
 हकारायित्वा सांभटसुमटः संमानितो बहुप्रकारम् । उपलब्धसमरवृत्तान्तुविस्मयाकुलितहृदयेन ॥११४॥
 श्यो राज्ञा कथं तव जाताऽप्यद्भुतैयं शक्तिः ? ततः स कथयति यथा प्रभो ! संगामोड्डामरी विद्या ॥११५॥
 अस्ति मम महाविद्या दत्ता श्रीयोगिणा जयन्तेन । सा साधिता विधिना तस्याः प्रभावोऽयं सर्वः ॥११६॥
 तन् श्रुत्वा राना चिन्तयति समरे तावन्निर्यतिः । बुद्धेरपि माहात्यं परयामीति चिन्तयित्वा ततः सः ॥११७॥
 मुदितसमुद्गमपयित्वाथान्यदा प्राश्रुतं नरेन्द्रेण । उज्जयिनीरानपार्श्वे प्रेषित इति भणित्वा ॥११८॥
 अस्माकं महेंद्रराजेन राज्ञा दूरदेशभावात् । न विरोधकरणं किमपि तादृशं किन्त्वात्मानम् ॥११९॥
 स पयमपि च बहु मन्यामह इति वषेते मत्सरो गुरुः । तस्मान्नक्तमांसप्रीतिर्यथा संपद्यते तथा कुर्याः ॥१२०॥
 आदेश इति भणित्वा चलिनः प्राप्तः क्रमेणोज्जयिनीम् । प्रतिहारसूचितः स प्रविशति नरनाथास्थाने ॥१२१॥
 निवृत्तार्पितमुदितसमुद्गकं दौकित्वा नृपपुरतः । प्रणम्य तदापितासने उपविशति ततो राज्ञा ॥१२२॥
 उन्मुदितः समुद्गस्त्वन्मप्ये लघुसमुद्गकं परयति । ज्ञय मन्मथ्ये-हृष्टा मूर्तिमेव चिन्तयति नरेन्द्रः ॥१२३॥
 भाउत्तप्यटित्तुहृदितानात्रलोचनो यथा मम । दर्पान्धेन तेन मन्ये विहितस्तिरस्कारः ॥१२४॥
 ततो दर्शयिष्यामि फलं तस्यास्य च तदुच्छकारिणः । ततो दर्शयित्वा भूतिं बलपति किं दूत ! एतदिति ॥१२५॥
 न भगनि लक्ष्मः कारितो नरवरेण युष्माकम् । तत्पुण्यविभागार्थं भूतिः संप्रेषितेया ॥१२६॥

भणइ य भइ मह बंधवस्त, सो भणइ सब्बकालंपि । इण्ह पणयपरम्मी विसेसओ तुम्ह चित्तम्मि ॥
तो सो कइवयदिवसे धरियो तथेव निवइणा तत्तो । वत्थाहरणतुरंगमपभिंइ दाउं महपसायं ॥१२९॥
निययप्पहाणपुरिसेण संजुयं अप्पिऊण हत्थिदुगं । तह रयणाट्टरणं पाहुडम्मि एयं च उवइसिउं ॥१३०॥
जह भणियव्वो राया देसो कौसो य चउव्विहं सिद्धं । नियगामिन्न मज्झतणयं कज्जे वावारियव्वंति ॥१३१॥
रत्ना विसज्जिओसो पत्तो य कमेण गयपुरे, इत्तो । सह सोहडेण पुण्वि भूवट्ठणा पेसिओ आसि ॥१३२॥
जो विसंसंभट्ठाणं पढं चिय तेण वइयरो सब्बो । परिकहिओ नरवट्ठणो सो पुण तस्सासि पच्चक्खो ॥
अह सो महिंदरवट्ठणपुरिसोवि सोहडेण समं । णमइ नरनाहं उच्चियआसणे निविसिउं तत्तो ॥
तं नियपहुपाहुडमंप्पिऊण वयणं महिंदरायस्स । तह साहइ जह भणियं, एत्तो संमाणिउं रत्ना ॥१३५॥
पडिपाहुडं समप्पिय विसज्जिओ नरवरेण इय तेसिं । पइदिणपवइट्ठमाणप्पगयाणं जंति द्वियहाइं ॥१३६॥
रणावि बुद्धिजुत्तं पोरिसमेयस्स इयं कलेऊण । सब्बोवि रज्जभारो निखित्तो सोहडे सुहडे ॥१३७॥
सब्बत्थ कयपमाणो अखलियआणो नरिंदलोएण । सो भुंजइ रज्जसिंरिं इवो य भूवट्ठनरिंदस्स ॥१३८॥
पुच्चकमागयवेरो अइवल्लुत्तो नरेसरकुवेरो । अत्थि अरिंजिपुरीए सो तं उवचरइ पच्छन्नं ॥१३९॥
उवयारं तुं पडिच्छइ इमाए बुद्धीए सोहडो तस्स । नरवरभूवट्ठज्जं विणासियव्वं न ताव मए ॥१४०॥
किंतु इमोवि हु गुरुओ राया अणुयत्तिओ हवइ एवं । गुरुयाणंणुवित्ती न निष्फलाहोइ कइयावि ॥१४१॥

ततो मन्यमानः स तन् तथेति प्रथमोपचाररुतद्वयः । आहूयासने हस्तं श्लेषे तस्य ददाति ॥१२७॥
भणति चं भद्रं मम बान्धवस्य, स भणति सर्वकालमपि । इदानीं प्रणयपरे विशेषतस्तत्र चित्ते ॥१२८॥
ततः स कतिपयदिवसान् घृतस्तत्रैव नृपतिना ततः । वस्त्राभरणतुरङ्गमपभ्यर्त्तित्वा महाप्रसादम् ॥१२९॥
निजप्रधानप्ररूपेण संयुतमर्पायित्वा हस्तिद्विक्रमम् । तथा रत्नाभरणं प्राश्रुते एतच्चोपदिश्य ॥१३०॥
यथा भणितव्यो राजा देशः कोशश्च चतुर्विधं सैन्यम् । निजकमिव मदीयं कार्यं व्यापारयित्वायमिति ॥१३१॥
राज्ञा विसृष्टः स प्राप्तश्च कमेण गजपुरे, इतः । सह सौभटेन पूर्वं नृपतिना प्रेषित आसीत् ॥१३२॥
यो विश्रम्भस्थानं प्रथमेव तेन व्यतिकरः सर्वः । परिकथितो नरपतये स पुनस्तस्यासीत्प्रत्यसः ॥१३३॥
अथ स महेन्द्रनरपतिप्रधानप्ररूपोऽपि सौभटेन समम् । प्रणमति नरनाथमुचिनासने निविश्य ततः ॥१३४॥
तन्निरुत्तमप्राभुतमर्पायित्वा वचनं महेन्द्रराजस्य । तथा कथयति यथा भणितम्, इतः संमान्य राज्ञा ॥१३५॥
प्रतिप्राश्रुतं समुप्यं विमृष्टो नरवरेणेति तयोः । प्रतिदिनप्रवर्धमानप्रणययोर्मान्ति दिवसानि ॥१३६॥
राज्ञापि बुद्धियुक्तं पौरुषमेतस्येति कलयित्वा । सर्वोऽपि राज्यमारो निक्षिप्तः सौभटे सुभटे ॥१३७॥
सर्वत्र कृतप्रमाणोऽस्त्वलिताज्ञो नरेन्द्रलोकेन । स मुद्गे रान्यश्रियमितश्च नृपतिनरेन्द्रस्य ॥१३८॥
पूर्वकमागतवैरोऽतीवशुद्धो नरेश्वरकुबेरः । अस्त्यरिञ्जित्पुर्यां स तमुपचरति प्रच्छन्नम् ॥१३९॥
उपचारं तु प्रतीच्छत्यनया बुद्ध्या सौभटस्य । नरवरनृपतिकार्यं विनाशयित्वायं न तावन्मया ॥१४०॥
किन्त्यमपि खलु गुरु राजानुश्रुतो भवत्येवम् । गुरुणाननुश्रुतिर्न निष्फला भवति कदापि ॥१४१॥

तो भूवई कइयावि हु सम्मं नाऊण वइयरं एयं । चितइ अइदुद्धरिसो निजगहजोगो यवस्तमिमो ॥१४२॥
 दावइ य विसं उगं मओ य सो तेण तस्स आकंत्वा । एकम्मिवि पडिवक्खे एवं अइदारुणा जाया ॥१४३॥
 तम्हा दइसम्मचो होउं अज्जेसु सिवसुहमणुंतं । कंत्वाए विणडिओ पुणं भमिहिंसि संसारकंतारे ॥१४४॥
 इय युण्णिदेसणसवणा पडिवुद्धा पाणिणो बहू तत्थ । चितेइ सुंदरो पुण किमेस गलसोसणं कुणइ ? ॥१४५॥
 सव्वेवि अभिमया मज्झ ताव सव्वे य पूयणिज्जा य । इय कयवुद्धी मरिउं भमिओ संसारवणंगहणे ॥१४६॥
 सम्मं च सेमचंदो सम्मत्तं पालिउं निरइयारं । सोहम्मे उववन्नो क्रमेण पत्तो य. निव्वाणं ॥१४७॥

॥ इत्याकाङ्क्षायां सुन्दरकथानकं समाप्तम् ॥

ततो भूपतिः कदापि खलु सम्यग्ज्ञात्वा व्यतिकरमेतम् । चिन्तयत्यतिदुर्घर्षो निग्रहयोग्यश्चावश्यमयम् ॥१४२॥
 दासयति च विपमुग्रं मृतश्च स तेन तस्याकाङ्क्षा । एकस्मिन्नपि प्रतिपत्त एवमतिदारुणा जाता ॥१४३॥
 तस्माद् दृढसम्यक्त्वो भूत्वाऽर्जय शिवसुखमनन्तम् । काङ्क्षया विनष्टितः पुनर्भ्रमिष्यसि संसारकान्तारे ॥१४४॥
 इति मुनिदेशनाश्रवणात् प्रतिकुद्धाः प्राणिनो बहवस्तत्र । चिन्तयति सुन्दरः पुनः किमेष गलशोषणं करोति ? ॥
 सर्वेऽप्यभिमता मम तावत् सर्वे च पूजनीयाश्च । इति कृतत्रुद्धिर्भूत्वा भ्रान्तः संसारवनगहने ॥१४६॥
 सम्यक् च क्षेमचन्द्रः सम्यक्त्वं पालयित्वा निरतिचारम् । सौधर्म उपपन्नः क्रमेण प्राप्तश्च निर्वाणम् ॥१४७॥

साहूण दुगुंछाए जिणधम्मफलम्मि संसइमणत्स । दुहददोली जायइ जह जाया भस्वरदियस्स ॥१॥
तथाहि;—

अत्थि इह भरहवासे कामिणिवयणं व रयणरमणीयं । सुहधामदीहरच्छं नगरं नामेण गिरिनगरं ॥२॥
संतिकिरियासु कुसलो दुहापि जन्मपिण्णो दिओ अत्थि । सच्छंदोवि परवसो नामेणं विस्सभूइत्ति ॥३॥
तस्सत्थि पिया घरिणी सरणी सरणीव नेहसस्सस्स । भत्तारिं हु भत्तारे नो अणुयत्तेइ भत्तारं ॥४॥
भक्खरभाणुभिहाणा दुवेवि पाणपिया सुया ताण । नवजोव्वणाभिरामा रमंति ते काणणाईसु ॥५॥
अहन्नया वसंते उवसंते गिम्हनिववलं पत्तं । रवितावल्लयवाओलिधम्मोणं जणमभिभवंतं ॥६॥
तो नल्लिणहारचंदणपंकजलद्दाइसांहणवल्लेणं । कहकहवि हु गिम्हवलं रंभेइ जणो वियंभंतं ॥७॥
ता भाणुभक्खरेहि वणगहणासन्नवत्तिणि सरम्मि । कीलंतेहि जुवई दिट्ठा निर्दभरंभेव्व ॥८॥
तो तीए ख्वसोहाए मोहिया जाव कट्टनिच्चिट्ठा । ते ठंति ताव तीएवि सदयं संभासिया एवं ॥९॥
के तुव्वे किं जाया निचेट्ठा, ते भणंति तुह ख्वं । ददंठुं अदिट्टपुव्वं एगगमणा पलेयंता ॥१०॥
तो सविआरं तेसि सोचा पच्चुत्तारं तरलदिट्ठी । ताण हिययाणि हरिउं चलिया कमलाणि उच्चिणिउं ॥११॥
तो कुवियव्व तुरंता लग्गा तपिण्णो तओ सावि । वंचेउं तदिट्ठि कत्थवि लीणा निगुंजम्मि ॥१२॥
तीए दिसाए तेवि हु गच्छंता एवमेव भुल्लमणा । पासंति मुणिं एगं मयणं संपत्तमुत्तिव ॥१३॥
तो तम्मि दिट्ठिविसए संपत्ते तम्मणाउ ओसरिओ । मयणो हरिणो हरिणोव्व ते तओ गरुयभत्तीए ॥

साधुनां जुगुप्सया जिनधर्मकले संशयिमनसः । दुःखद्वन्द्वाली जायते यथा जाता भास्करद्विजस्य ॥१॥
अस्तीह भरतर्षेण कामिनीवदनमिव रचनारमणीयम् । सुलघामदीर्घरथ्यं (घांसं) नगरं नाम्ना गिरिनगरम् ॥२॥
शान्तिक्रियासु कुशले द्विधाऽपि यज्ञ (जन्म) प्रियो द्विजोऽस्ति । स्वच्छन्दोऽपि परवशो नाम्ना विश्वमूर्तिरिति ॥
तस्यास्ति प्रिया गृहिणी सरणिः सरणिरिव स्नेहसस्यस्य । भक्तापि खलु भर्तारं नो अनुवर्तते भर्तारम् ॥४॥
भास्करमान्वाभिवानौ द्वावपि प्राणप्रियौ सुतौ तयोः । नवयौवनाभिरामौ रमाते तौ काननादिषु ॥५॥
अथान्यदा वसन्त उपशान्ते ग्रीष्मनृपबलं प्राप्तम् । रवितापल्लवाताल्लिधर्मोणं जनमभिभवत् ॥६॥
ततो नलिनहारचन्दनपङ्कजलद्वादिसाधनं बलेन । कथंकथमपि खलु ग्रीष्मबलं रणाद्धि जनो विनृम्भमाणम् ॥
तदा भानुभास्कराभ्यां वनगहनासन्नवर्तिनि सरसि । क्रीडद्भ्यां युवतिर्दृष्टा निर्दम्भरम्भेव ॥८॥
ततस्तस्या रूपशोभया मोहितो यावत्काष्ठनिश्चेष्टौ । तौ तिष्ठतस्तावत्तयापि सदयं संभाषितावेवम् ॥९॥
कौ युवां किं जातौ निश्चेष्टौ, तौ भणतस्तव रूपम् । हृष्टाऽदृष्टपूर्वमेकाग्रमनसौ प्रलोकमानौ ॥१०॥
ततः सविकारं तयोः श्रुत्वा प्रयुत्तारं तरलदृष्टिः । तयोर्हृदये हर्षं चलित्वा कमलान्युचेत्तुम् ॥११॥
ततः कुंभिताविव त्वरमाणौ लग्नौ तत्पृष्ठतस्ततः सापि । वक्ष्यित्वा तद्दृष्टौ कुत्रापि लीना निकुञ्जे ॥१२॥
तस्यां दिशि तावपि हि गच्छन्तावेवमेव भ्रष्टमनसौ । पश्यतो मुनिमेकं मदनं संप्राप्तमूर्तिमिव ॥१३॥
ततस्तस्मिन् दृष्टिविषये संप्राप्ते तन्मनसोऽपसृतः । मदनो हरेर्हरिण इव तौ ततो गुरुभक्त्या ॥१४॥

वन्देऽङ्गं तर्पायपंकयं महुरच्च संलीणा । देसनमपरंदरसं रसंति परमप्पमोएणं ॥१५॥
 अह देसणावसाणे भाणू भालयलमिलियकरकमलो । पुच्छेइ तयं साहुं जह भयवं ! मज्झ साहेइ ॥१६॥
 देहोवि हु तुम्हाणं निवलंछणलंछिओ जहा पवरं । रज्जसिरिमुज्झिऊणं तुमए दिक्खा पवन्नत्ति ॥१७॥
 तो एवंविद्विजोव्वणभरम्मि तरुणियणपत्यणिज्जम्मि । किं उप्पन्नं वेरग्गकारणं, तो मुणी कहइ ॥१८॥
 सयलं पि भवसरूवं विवेइणो जणइ भइ ! वेरग्गं । केवलंदुक्खत्ताओ अवियारिज्जंतरमणिज्जं ॥१९॥
 उयतं च;—

“ अज्ञस्य सुखदुःखान्यां भिन्ना वृत्तिः प्रकाशते । विवेकिनस्तु संसारे दुःखमेव हि केवलम् ॥
 सर्वं हेममयं यदत् पश्यत्युन्मत्तकेऽशिते । तद्वदज्ञानसंभ्रान्तो भवेऽपि सुखमीक्षते ॥”

मज्झ विसेसेण पुणो जाया वेरग्गकारणं जाया । भाणू भणेइ कहमिव, मुणीवि तो साहए एवं ॥२०॥
 तथाहि;—

अत्थि इह भरहवासे नयरं सोरियपुरंति पुरपवरं । दुग्गंगसंगयं भूइभूसियं हरसरीरं ॥२१॥
 सूरुोवि अणुगकरो सोमोवि हु मयकलंकपरिमुक्को । द्दधम्मोः तत्थ निवो भज्जा गुणसुंदरी तस्स ॥
 गुणंराओ ताण सुओ पत्तो जोव्वणमिओ वसंतउरे । ईसाणचंदरओ कणगवई नाम वरधूया ॥२२॥
 तीए सयंवरो, सो तत्थ गओ सुहडविंदपरियरिओ । निवदिन्नावासाओ सयंवरांमंडवे पत्तो ॥२४॥
 अत्थेवि तत्थ अहमहमिगाए निवनिवहनंदणा गुणिणी । उब्भडकयसिंगारा सयंवरामंडवे पत्तो ॥२५॥
 उच्चियपरिवारजुत्तो उच्चिए देसम्मि आसणे उच्चिए । आगंतुं उवविट्ठो राया ईसाणचंदोवि ॥२६॥
 धाईपदिहारींहि सहिया आएमओ नरिंदस्स । आगंतुं कणगवई उवविट्ठो जणयपयमूले ॥२७॥

यन्त्रित्वा तत्पादपङ्कजं मधुकराविव संलीनौ । देशनामकरन्दरसं रसतः परमप्रमोदेन ॥१९॥
 अथ देशनावसाने भानुमालतलामिलितकरकमलः । पृच्छति तं साधुं यथा भगवन् ! मां कथयति ॥१६॥
 देशेऽपि खलु युष्माकं नृपलाञ्छनलाञ्छितो यथा प्रवराम् । रान्यश्रियमुज्झित्वा युष्मार्भिर्दिक्षा प्रपन्नेति ॥१७॥
 तत एवंविधयोर्वनभरे तरुणीजनप्रार्थनीये । किमुत्पन्नं वैराग्यकारणं, ततो मुनिः कथयति ॥१८॥
 सकलमपि भवस्वरूपं विवेकिनो जनयति भद्र ! वैराग्यम् । केवलदुःखन्नादाविचार्यसाधारण्यस्य ॥१९॥
 मम विशेषेण पुनर्जाता वैराग्यकारणं जाया । भानुर्भणति कथमिव, मुनिरपि ततः कथयत्येवम् ॥२०॥
 अस्तीह भरतवर्षे नगरं शौर्यपुरमिति पुरप्रवरम् । दुर्गाङ्गसंगतं भूतिभूषितं हरशरीरमिव ॥२१॥
 सूर्योऽप्यनुप्रहरः सोमोऽपि खलु मृग (मद) कलङ्कपरिशुक्तः । द्दधर्मस्तत्र नृपो मार्गी गुणमुन्दरी तस्य ॥२२॥
 गुणराजस्तयोः शुनः प्राप्ते यौवनमितो वसन्तपुरे । ईशानचन्द्रराजस्य कनकवती नाम वरद्वहिता ॥२३॥
 तस्याः स्वयंभरः, स तत्र गतः सुभट्टवृन्दपरिकरितः । नृपदत्तावासान् स्वयंवरामण्डपे प्रातः ॥२४॥
 अन्येऽपि तत्राहमहमिक्रया नृपनिवहनन्ना गुणिनः । श्रुतोऽश्रुश्रुताराः स्वयंवरामण्डपे प्राताः ॥२५॥
 जनिवारिवायुक्त उचिन्ते देस आसन उचिन्ते । आगरयोवविद्यो राजेशानचन्द्रोऽपि ॥२६॥

तो तीए तिरियपसरियम्डरवरज्जुर्हि संजमेउण । गुणराओ नियदियए पक्खित्तो तस्सवणं चैव ॥२८॥
 तेणवि तग्गम्लोयणमणेण दंद्दण तीए त ललियं । मड अणुरत्ता एसत्ति चित्तियं नूण जं भणिया ॥२९॥
 निद्धमहुरा य दिट्ठी अलसं गमणं विवंपण अदियं । इयएग्गमाइभाया पियाणुरायं निनेयंति ॥३०॥
 एत्थंतरम्मि कुमरीए रायलोयं पर्यसिउं लग्गा । गोत्ताइसमुक्खित्तणपुच्च पडिहारिया जाव ॥३१॥
 ता कुमरी तीए पुरो पियराण ईसिमउलियन्निउुहा । सहसच्चिय अपडुत्तं पर्यसिउ नियमरीग्गस ॥३२॥
 निययावासम्मि गया कुमरी किर पीडियत्ति मूलेण । जणणीपमुहजणेणं उययरिया ओसहाईर्हि ॥३३॥
 तो राया उट्टेउ जोडियकरसंपुडो नरिंदजण । वज्जरड अपडुदेहा कणगवट्टं अज्ज तो मज्ज ॥३४॥
 काऊण गुरुवरोह आवासे हंतु ताव जावेसा । सजायड दिट्ठेदेहा अम्ह तुम्हं च पुत्तेर्हि ॥३५॥
 एवं होउत्ति तओ सयवरामंडवाउ ते सव्वे । नियआवासेसु गया रायावि गओ सभयणम्मि ॥३६॥
 एत्तो संज्ञासमए जामिडंयसुइया वंही एक्का । मज्झिमवया वयंसी कुमरीए पेसिया छन्नं ॥ ३७ ॥
 गुणरायस्स सयासे अणइ सा चित्तपट्टियं तस्स । विरहावत्थादुत्थं सो पिच्छड तत्थ तं कुमरि ॥३८॥
 पठति च सा;—

अमयतणु तीए तुमं सुहय ! निहितो मणे पलित्तं च । त दहइ तीए देहं अमयम्मि विसंसमुण्ण ॥३९॥
 ततथ,—

अइनिम्मलं अणग्गं सुवित्तमुत्ताणुसंगयं गरुयं । गुणआहारं हारं तदपियं तीए दिययं ॥४०॥

घात्रीप्रतिहारीभि सहिताऽऽदेशतो नरेन्द्रस्य । आगत्य कनकवत्युपविष्टा जनकपादमूले ॥२७॥
 ततस्तस्याऽस्तित्येकप्रसक्तकगाक्षरञ्जुभि सयस्य । गुणराजो निजहृदये प्रसिस्तन्तक्षणमव ॥२८॥
 तेनापि तद्गतलोचनमनसा दृष्ट्वा तस्यास्तहलितम् । मध्यतुरक्तेपेति चिन्तित नून यद् भणितम् ॥२९॥
 स्निग्धमधुरा च दृष्टिरलस गमन विनृम्भणमाधिनम् । इत्येवमादिभावा प्रियानुराग निवेदयन्ति ॥३०॥
 अत्रान्तरे कुमारी राजलोक प्रदर्शयितु लग्ना । गोत्रादिसमुत्कीर्तनपूर्वं प्रतिहारी यावत् ॥३१॥
 तावत् कुमारी तस्या पुर पित्रोरीपन्सुकुलितासिष्टुटा । सहमेपापटुन्व प्रदर्श्य निजशरीरस्य ॥३२॥
 निजवाचामे गता कुमारी किल पीडितेति शूलेन । जननीप्रमुखजनेनोपचरितोपधादिभि ॥३३॥
 ततो राजोन्धाय योजितकरसपुटो नरेन्द्रजनम् । कथयत्यपटुदेहा कनकवत्यथ ततो मम ॥३४॥
 कृत्वा गुर्ववरोधमावासे भवन्तु तावद्यावदेपा । सजायते दृटेदेहाऽस्माक युष्माक च पुण्यै ॥३५॥
 एव भवत्विति तत स्वयवरामण्डपात् ते सर्वे । निजकावासेषु गता राजापि गत स्वभवने ॥३६॥
 इत सध्यासमये यामिकसूचिता बहिरेका । मध्यमवया वयस्या कुमार्या प्रेषिता छन्नम् ॥३७॥
 गुणराजस्य सकाशेऽर्पयति सा चित्रपट्टिका तस्मै । विरहावन्ध्यादु स्या स पश्यति तत्र ता कुमारीम् ॥३८॥
 व्यस्तननुस्तया त्वं सुभग ! निहितो मनमि प्रदीप्त च । तद् दहति तस्या देहममृते विष समुत्तरम् ॥३९॥
 अनिनिर्मलमनर सुवृत्तमुक्तानुसगतं गुरुम् । गुणाचारं हारं तदपितं तस्या हृदयमिव ॥४०॥

किं जोज्वणेण किं वा घणेण किं जीविणेण रूपेण । जइ मे सयं न लग्गइ एमा उक्कटिया कंठे ? ॥५५॥
 अन्नम्मि दिणे नियमंदिरट्टियं पणमिऊण पडिहारो । विन्नवइ कुमारं जह दुवारारिमंडिओ पुरिसो ॥५६॥
 सियचंदणरूपतिलओ सियवत्यनियंसणो कुसुमहृत्यो । अहिलसइ दंसणं तुम्ह सामि! को तत्थ आप्पो ?
 मुंच लहुं इय भणिए पवेसिओ आसणम्मि दिन्नम्मि । उवविट्टो आभट्टो कत्तो भण केण कज्जेण ? ॥५८॥
 तेण भणियं मह्हापस ! जसहरनामेण सिद्धपुत्तेण । मह दिन्ना वरविज्जा विहिया मे पुव्वसेवावि ॥५९॥
 वारस वरिसाइं, तओ तुज्ज पसाएण सिज्जिही सावि । कुमरेणु तओ भणियं किं फलमेइए, सो भणइ ॥
 नइयलगमणं धणंकेणयसंपया कामरूपकरणं च । लामाइपरिच्चाणं सिद्धाए हवइ विज्जाए ॥६१॥
 भणियं कुमरेण तओ जं कायव्वं मए तयं भणसुं । सो भणइ एंगाराइं मह उत्तरमाइगो होसु ॥६२॥
 पडिबन्नं कुमरेणं परोवयारिकारसियचित्तेण । परपत्थणाए जम्हा किं किं न कुणंति सप्पुरिसा ? ॥६३॥
 अह-सो कयविहिक्कवओ पत्तो कुमारेण सह मसांणम्मि । रयणीपरसंकिन्ने जमगेहसमे महाभामे ॥६४॥
 किण्हचउइसिरयणीनिसीइसमयम्मि, मंडलं लिहियं । पज्जालिओ यजलणो-तम्मज्जे खट्टकट्टेहिं ॥६५॥
 रत्तकणवीरचंदणगुग्गुलमाईहिं जाव सो जावं । देइ तहिं कुमरो पुण करवालकरो पुरो टाड ॥६६॥
 ताव सहसात्ति कोवि हु उत्तरआसाए अणुत्तरविरुवोअ आगच्छंतो दिट्टो महानिहाउव्व ट्ठकाहिं ॥६७॥
 विहडंतो गिरिक्कडे कलयलरवेहिं भस्सिनहविचरो । पलयानलसारिच्छो मुदेण जालाओ मिडंतो ॥६८॥
 द्दपुण्भडसप्पफडाकडप्पमउडो सुमंगलास्सो । डमडामियडमरुयाडोवडापरो रोसरत्तच्छो ॥६९॥

किं यौवनेन किंवा घनेन किं जीवितेन रूपेण । यदि मे स्वयं न लग्न्येयोरकथिता कण्ठे ? ॥५५॥
 अन्यस्मिन् दिवसे निजमन्दिरस्थितं प्रणम्य प्रतिहारः । विज्ञपयति कुमारं यथा द्वारपरिसंस्थितः पुरुषः ॥५६॥
 सितचन्दनकृततिलकः सितवस्त्रनिवसनः कुसुमहस्तः । अभिलपति दर्शनं तव स्वामिन्! कस्तत्रादेशः ? ॥५७॥
 मुञ्च लधिवति मणिते प्रवेशित आसने दत्ते । उपविष्ट आमापितः कुतो भण केन कार्येण ? ॥५८॥
 तेन मणितं महायशः ! यशोधरनाम्ना सिद्धपुत्रेण । महं दत्ता वरविद्या विहिता मया पूर्वसेवाभि ॥५९॥
 द्वादश वर्षाणि, ततस्तव प्रसादेन सेत्स्यति सापि । कुमारेण ततो भणितं किं फलमेतस्याः, स भणति ॥६०॥
 नभस्तलगमनं वनकनकसंपत् कामरूपकरणं च । लामादिपरिज्ञानं सिद्धायां भवति विद्यायाम् ॥६१॥
 मणितं कुमारेण ततो यत् कर्तव्यं मया तद् भण । स भणत्येकरात्रे ममोत्तरसावको भव ॥६२॥
 प्रतिपन्नं कुमारेण परोपकारैकरासिकाचित्तेन । परप्रार्थनया यन्मात् किं किं न कुर्वन्ति सत्पुरुषाः ? ॥६३॥
 अयं स कृतविधिकवचः प्राप्तः कुमारेण सह श्मशाने । रजनीचरसंक्रांते यमगेहसमे महाभामे ॥६४॥
 कृष्णचतुर्दशीरजनीनिशीथसमये, मण्डलं लिखितम् । प्रज्वलितश्च ज्वलनस्नन्मध्ये खदिरकाष्ठैः ॥६५॥
 रत्तकणवीरचन्दनगुग्गुलादिभिर्भावत् स जापम् । ददाति तत्र कुमारः पुनः करवालकरः पुस्तित्प्रति ॥६६॥
 तावत् सहसेति कोऽपि छुत्तराशायामनुत्तरविरूपः । आगच्छन् दृष्टो महानियात इव हक्कामिः ॥६७॥
 विषट्पन् गिरिक्रूयन् कलकलरवैर्भृतनभोविवरः । प्रलयानलसदृशो मुखेन ज्वाला मुञ्चन् ॥६८॥

कुडिलकविलकेसो नासियासेतवेसो अइमसिसमदेहो सदविविखत्तमेहो ।

पणयसुहनिहाणो मेहनायाभिहाणो करकलियकवालो खिचवालो करालो ॥७०॥

पत्तो सो अइरुट्टो जंपइ रे रे अणज्ज ! अज्जविं य । इत्येव तुमं चिट्ठसि अणनुज्जाओ मए धिट्ठ ! ॥७१॥
साहेसि एत्थ विज्जं मह पूयमकाउमिच्छसि य सिद्धिं । न हवसि ता तुममिण्हि ता इट्ठं सरसु रे देवं ॥

एमावि रायतणओ तुमए वेयारिओ अविणयस्स । अणुहवउ फलं वरओ अहव कुसंगो न किं कुणइ ? ॥

तव्वयणाप्यन्नणजायकोवकुमरेण पभणिओ एवं । रे रे निहज्ज अहम्म ! अज्ज रुट्टो जमो तुज्ज ॥७४॥

पासपरिसंठिए मइ इमस्स सकोपि कुणइ किं विग्गं । इय एवं जंपतो पत्तो कुमरो तयासन्ने ॥७५॥

पभणइ अणज्ज ! किं पलविण जइ अंत्थि पोणिसं तुज्ज । अज्जिडसु मइ सद्धं अवणेमो जेण तुह गवं ॥

अपरिमवसेण तो सो चलिओ तस्समुहं असत्थं तं । दट्ठं कुमरो खगं मिहइ दूरेण तो ज्ञत्ति ॥७७॥

निविटीकुणइ फडिल्लं सकेसपासं तओ य तेण समं । जुज्जंतो ह्यहियं काउं तं कुणइ गयदप्पं ॥७८॥

इत्तो विजादेवी समागया तत्थ तं दट्ठं । पभणइ कुमार ! सिद्धा सत्तिकथणस्स तुज्ज-अहं ॥७९॥

किं तुह कीरउ साहसु, कुमरेण पभणिया इमं देवी । एयस्स तुमं सिज्जसु संपाडसु वंछियं अत्थं ॥८०॥

तुह साहेजेणं चिय सिद्धा हमिमस्स, किंपि भणअन्नं । तो कणगवईभोगंतरायहेउं स पुच्छेइ ॥८१॥

सा उवओगं दाउं जंपइ एयं मयंपि जाणिहिसि । कामियरूपधरत्तेण तं च तुह होउं मह वयणा ॥८२॥

दपोद्वटसर्पकटासंयातमुकुटः सुमङ्गलारूढः । उमडमितडमरुकायोपडामरो रोपरकाक्षः ॥६९॥

कुडिलकविलकेसो नाशिताशेषद्वेष्योऽतिमपिसमदेहः शब्दविक्षिप्तमेवः ।

प्रणतमुखनिधानं मेघनादाभिर्धानः करकलितकपालः क्षेत्रपालः करालः ॥७१॥

प्रातः सोऽतिरुट्टो जल्पति रे रेऽनार्य ! अद्यापि च । अत्रैव त्वं तिष्ठस्यननुज्ञातो मया घृष्ट ! ॥७१॥

साययस्यत्र विद्यां मम पूजामहुरन्वेच्छसि च सिद्धिम् । न भवसि तावत्त्वमिदानीं तस्मादिष्टं स्मर रे देवम् ॥७२॥

एषोऽपि राजतनयस्त्वया-प्रतारितोऽविनयस्य । अनुभवतु फलं वरात्रोऽथवा कुसङ्गो न किं करोति ? ॥७३॥

तद्वचनाकर्णनजातक्रोपरुमारेण प्रभणित एवम् । रे रे निर्हज्ज ! अधर्म ! अद्य रुट्टो यमस्त्वव ॥७४॥

पार्थगिरिसंस्थिते मय्यस्य शक्रोऽपि करोति किं विघ्नम् । इत्येवं जल्पन् प्रातः कुमारस्तदासन्ने ॥७५॥

प्रमणत्पनाय ! किं प्रलपितेन यद्यस्ति पौर्यं तव । संगच्छस्य मया सार्वमपनयामि येन तव गर्वम् ॥७६॥

अमर्षवशेन ततः स चालितस्तःसंगुत्वमशक्षं तम् । दृष्ट्वा कुमारः सद्गं मुञ्चति दूरेण ततो ज्ञाति ॥७७॥

निविटीकरोति फट्टीमवं सकेशपाशं ततश्च तेन समम् । सुध्यमानो हतहृदयं कृत्वा तं करोति गतदर्पम् ॥७८॥

इतो विजादेवी समागता तत्र तं दृष्ट्वा । प्रमणति कुमार ! सिद्धा सत्त्वैकधनस्य तवाहम् ॥७९॥

किं तव क्रियतां कृष्य, कुमारेण प्रमणितेऽं देवी । एतस्य त्वं सिध्य संपादय वाञ्छितमधर्मम् ॥८०॥

तव साहाय्यं नैव सिद्धांश्मस्य, किमपि भणान्यन् । ततः कनकवर्तीभोगान्तरायहेतुं स पृच्छति ॥८१॥

सोऽप्योगं दृष्ट्वा जल्पत्येतन्स्वयमपि शान्त्यासि । कामिनरूपधरत्वेन तद्य तव मयनु मम वचनान् ॥८२॥

तेषु महापसाए भणिए देवी गया नियट्टणे । सिद्धेणं गुणराओ सणणयं तो दमं भणित्तो ॥८३॥
 तुम्हाणुभावओ चिय समीहियत्थो मए समणुपत्तो । तो आपसो दिज्जड निदेसकरस्म मह कोइ ॥८४॥
 भणइ कुमारो विलसइ इच्छए एत तुम्ह आपसो । सो भणइ सुपरियच्चो कत्यट् कज्जे तहावि अहं॥
 इय भणित्तं सोवि गओ कुमरो पक्खालिज्जण नियदेहं । निययावासम्मि गओ मोत्तूणं रयणिवन्थाणि ॥
 काऊणं सिंगारं कणगवईमंदिरम्मि सो पत्तो । पच्चूसे विविहाई कहाई गमिऊण खणमेगं ॥८७॥
 नियभवणे संपत्तो गमित्तं दिवसे गओ य रयणीए । माणुसचक्खुजगोयररूवं काऊण एगामी ॥८८॥
 कणगवईए भवणे खगसहाओ गिहस्स उवरिम्मि । जा चिट्ठइ कणगवईवि तावु तन्वेव संरत्ता ॥८९॥
 दासीजुयलेण समं भणेइ हे सुयणु ! कित्थिया रयणी । दासी भणइ निसीहो आगमवेला विमाणस्स ॥
 तो तीइ मणिओ ष्ठाणमाडओ खालियं नियं अंगं । पट्टंसुएण लुहिय कयंगराया सुनेवत्या ॥९१॥
 विविहालंकारधरा जा अच्छइ ता विमाणमणुपत्तं । तत्य चडियाओ ताओ कुमरोवि अद्रिस्सखधरो ॥९२॥
 तो उत्तरदिस्सिहुत्तं मणवं सिग्यं अकिग्यओ गंतुं । सरतीरे ओइत्तं विमाणमह नंदणवणम्मि ॥९३॥
 विजाहररायावि हु दिट्ठो कुमारेण चूयद्विट्ठम्मि । नाहरिय विमाणाओ कणगवई तस्स पासम्मि ॥९४॥
 संपत्ता नमिऊणं तस्स य आणाइ तय उवविट्ठा । येववेत्ताए पत्ता अन्नावि तिन्नि कुमरीओ ॥९५॥
 रडरंभाख्खाओ उम्भडनवजोव्वणाभिरामाओ । उवविट्ठाओ ताओ खेपरनाहं पणमिऊण ॥९६॥
 येववेत्ताए खयरो सुदंभूओ नियसियामलट्टुगुलो । पत्ताचिदेविभवणे पत्तो नमिऊण पत्ताचि ॥९७॥

तेन महापसादे भणिते देवी गता निज्ज्याने । सिद्धेन गुणराजः सप्रणयं तन इदं भणितः ॥८३॥
 त्वाणुभावत एव समीहितार्थो भया समनुप्राप्तः । तत आदेशो दीयतां निदेशकरस्य मम कोऽपि ॥८४॥
 भणति कुमारो विट्ठसनेच्छैषेप तवादेशः । स भणति स्मर्तव्यः कुवापि कथं तथाप्यहम् ॥८५॥
 इति भणित्वा सोऽपि गतः कुमारः प्रहास्य निजदेहम् । निजावासे गतो मुक्त्वा रजनवन्थाणि ॥८६॥
 कृत्वा शृङ्गारं कनकवतीमन्दिरेऽस प्राप्तः । प्रत्युपे विविरामि कथाभिर्गमयित्वा क्षणमेकम् ॥८७॥
 निजमवने संपातो गमयित्वा दिवसे गतश्च रजन्याम् । मानुपचक्खुरोचररूपं कृत्वाकात्री ॥८८॥
 कनकवत्या भवने सहस्रसहायो गृहस्थोपरि । यावत्पिपित कनकवत्यपि तावत्त्रैव संप्राप्ता ॥८९॥
 दासीजुगलेन समं भणति हे सुत्सु ! कियती रानिः । दासी भणति निशीथ आगमवेला विमानस्य ॥९०॥
 ततस्तया मार्गितः स्नानशाटकः क्षान्तिं निजमङ्गम् । पट्टांशुकेन खसयित्वा कृत्वाङ्गरागा सुनेपय्या ॥९१॥
 विविवालङ्कारधरा यावदास्ते तावद्विमानमनुप्राप्तम् । तत्र चटिते ते कुमारोऽप्यहस्यरूपधरः ॥९२॥
 तत उत्तरदिग्गमिशुवं मन इव शीघ्रमविनततो गत्वा । सरस्तीरेऽवतीर्णं विमानमथ नन्दनवने ॥९३॥
 विद्यावरराजापि खलु दृष्टः कुमारेण चूतम्याधः । निःसृत्य विमानाद् कनकवती तस्य पार्श्वे ॥९४॥
 मंप्राप्ता नत्वा तस्य चाजया तजोपविष्टा । स्तोत्रवेलेया प्राप्ता अन्या अपि निष्ठः कुमार्यः ॥९५॥
 रनिरम्मारूपा उद्वटनयावनाभिरामा । उपविष्टाम्ना खेचरनाथं प्रणम्य ॥९६॥

तेणारद्धो जावो आलिहियं मंडलं पि घुसिणेण । भूसन्नाणुन्नाया तिन्निवि कुमरीओ नमिऊण ॥९८॥
 एका सारइ वीणं एका वच्चं करेइ महुरसरं । एका वायइ वंसं एवं ताहिं ताहिं विहियम्मि ॥९९॥
 कणगवई नचणवारउत्ति कलिऊण कच्छियं पत्ता । नचइ सहावभावं विचिचकरणंगहारेहिं ॥१००॥
 कणगवईए सरहसपणचणा तुट्टिऊण किंकणिया । पडिया कुमरपयंते तेणवि संगोविउं घरिया ॥१०१॥
 तो रंगुत्तिन्नाए तीए सन्वत्थ सा गविट्ठावि । नो दिट्ठा, सन्वाओ विसज्जियाओ य अह तेण ॥१०२॥
 नियनियविमाणचडियाउ-ताउ सन्वाउ नियनियगिहेसु । संपत्ताउ खणेणं कुमरो उण तव्विमाणाउ ॥
 अदिस्संतो तीए तग्गिहूदाराउ उत्तरेऊण । निययावासम्मि गओ रयणीए चरमपहरम्मि ॥१०४॥
 पच्चूसे उट्टित्ता तक्कालावत्सयं विहेऊण । नियमइसागरमंतिस्स अप्पिया किंकिणी हत्ये ॥१०५॥
 भणिओ कणगवईए अप्पिज्जसु मज्झ वयणओ चेव । तो तन्भवणम्मिज्जया ते ददुं उट्टए सावि ॥१०६॥
 सयमासणं समणइ सयमवि उव्विसइ तत्समीवम्मि । तो सारजूयं रमिउं कुमरीकुमरेहिं-पारद्वं ॥१०७॥
 हारंतम्मि कुमारे कणगवई भणइ किंपि सारेहि । ता कुमरेण भणिओ मंती मइसागरो एयं ॥१०८॥
 गढणयमप्पसु, तो तेण अप्पिया किंकिणी रयणरुइरा । रुडवट्टीओ तीए करम्मि तो तीए सा ददुं ॥
 पञ्चभिनाया हा ! कथ पाविया, पुच्छिओ भणइ पडिया कि । कथ पपसे पत्ता, सो भणइ जत्ये ते पडिया ॥
 सा भणइ न याणामी, कुमरो जेपेइ एस नेमिची । भूयभविसं जाणइ ता पुच्छसु जत्ये ते पडिया ॥

स्तोकवेलया खचरः शुचिभूतो निवसितामलदुकूलः । प्रज्ञसिदेवीभवने प्राप्तो नत्वा प्रज्ञसिम् ॥९७॥
 तेनारन्धो जाप आलिखितं मण्डलमपि घुसणेन । भूसंज्ञानुज्ञातास्तिस्रोऽपि कुमार्यो नत्वा ॥९८॥
 एका स्यारयति वीणामेका वर्णं करोति मधुरस्वरम् । एका वादयति वंशमेवं तत्र ताभिर्विहिते ॥९९॥
 कनकवती नर्तनवार इति कलयित्वा कच्छिकां प्राप्ता । नृत्यति सहावभावं विचित्रकरणाद्गहारेः ॥१००॥
 कनकवत्याः सरभसप्रनर्तनात् शुटित्वा किङ्किणीं । पतिता कुमारपादान्ते तेनापि संगोप्य धृता ॥१०१॥
 ततो रक्षोत्तीर्णया तथा सर्वत्र सा गवेपितापि । नो दृष्टा, सर्वा विसृष्टाश्च य तेन ॥१०२॥
 निजनिभविमानचटितास्ताः सर्वा निजनिजगृहेषु । संप्राप्ताः क्षणेन कुमारः पुनस्त्रुद्धिमानात् ॥१०३॥
 अदृश्यमानस्तया तद्गृहद्वारादुत्तीर्य । निजावासे गतो रज्ज्याधरमग्रहरे ॥१०४॥
 मन्थूपे उन्नाय तन्कालावदुपकं विधाय । निचमतिसागरमन्त्रिणोऽर्पिता किङ्किणी हस्ते ॥१०५॥
 भणितः कनकवत्या अर्पयिद्वन्नत एव । ततस्तद्भवने गतौ तौ दृष्ट्वाऽपि सापि ॥१०६॥
 श्रवमास्रं समर्पयति स्वपमप्युपविशति तत्समीपे । ततः शारदूतं रमयितुं कुमारीकुमारान्यां प्रारब्धम् ॥
 नीयमाने कुमारं कनकवती भणति किमपि सारय । तदा कुमारेण भणितो मन्त्री मतिसागर एतस्यै ॥१०८॥
 प्रह्णकमपेय, तन्वस्तेनार्पिता किङ्किणी रत्नसचिरा । कथं पट्टस्तस्याः करे तनस्तया सा दृष्ट्वा ॥१०९॥
 प्रत्यभिज्ञाता हा ! यव प्राणिना, पृथः भणति पतिना क्व ? । क्व प्रदेशे प्राप्ता, स भवति यत्र ते पतिना ॥
 ना भवति न जानामि, कुमारे जन्पन्थेप नेमितिकः । भूतभविस्यज्ज्ञानांति तम्पारुच्छ यत्र ते पतिना ॥

तो पुच्छइ कणगवई सचिवं, मे कहसु, तेणभिप्यायं । नाऊण कुमरतणयं भणियं कळे कहिसामि ॥
 त्तिडेउं सणमेगं तहेव सो तो गओ नियमवणे । अत्यमिण्णि ढिणाहो रयणीए पढमहरमि ॥११३॥
 संपत्तो तम्भवणे पुणोवि सा पत्थिया जहा पुच्चिं । कुमरोवि तहेव तओ तथेव गयाइं सव्वाइं ॥११४॥
 पुच्चकमेण खचरेण जावढोमाइयमि पारद्धे । आरद्धं पिच्छणयं कुमरीहिं तत्थ कणगवई ॥११५॥
 वीणं वाएइ तओवसिच्चमणाए तीए कुमरेण । वामचरणाओ सिण्ये अवहरियं नेउरं तत्तो ॥११६॥
 तो पिच्छणए वित्ते भणिया दांसी हले ! गयेसेह । केणविं पच्छेणं अवहरियं नेउरं मज्ज ॥११७॥
 तो रंगगओ लोओ पुट्टो दासीए विणायपणयाए । नो कत्यवि उवलद्धं सुट्टुगविट्ठपि तं तत्थ ॥११८॥
 पुच्चकमेण तत्तो नियनियडाणमि ताइं पत्ताइं । कुमरोवि निजावासे सुत्तो तत्तो पभायमि ॥११९॥
 आवस्सयं विहेउं तत्तो मइमागरस्स अप्पेउं । तं नेउरं तहेव य पत्तो भज्जाए भवणमि ॥१२०॥
 कुमरो कओवयारो उवविट्टो सावि तत्थ उवविट्टा । पारद्धा तो गोठी समस्सपरिपूरणाइया ॥१२१॥
 कुमरेण पठियं;—

पट्टपणाहयपउमिणि ! दलनरलं जीवियं च पेम्मं च । जीवाणं जुच्चणयणं
 (तओ तीए सुणिऊण भणियं) तम्हा धम्मं कुणइ सम्मं ॥१२२॥
 तओ तीए पठिया पहेलिया;—
 जउ मिक्खविओ सीसो जईण रयणीए जुज्जइ न गंतुं । तो कीस भणइ अज्जो मा संकसु दोवि तुल्लाईं ॥

ततः पृच्छति कनकवती सचिवं, मां कथय, तेनाभिप्रायम् । ज्ञात्वा कुमारस्य भणितं कथये कथयिष्यामि ॥
 व्रीहयिन्या शगमेकं तथैव स ततो गतो निजमवने । अस्तमिते दिननाथे रजन्याः प्रथमप्रहरे ॥११३॥
 संप्राप्तमन्तद्भवने पुनरपि सा प्रस्थिता यथा पूर्वम् । कुमारोऽपि तथैव ततस्तत्रैव गताः सर्वे ॥११४॥
 पूर्वजन्मेण स्वचरेण जापढोमादिके प्रारब्धे । आरब्धं प्रेक्षणकं कुमारीमित्तत्र कनकवती ॥११५॥
 वीणां वादयति ततोऽवशिष्यमनसस्तन्व्याः कुमारेण । वामचरणात् शीघ्रमपहनं नूपुरं ततः ॥११६॥
 ततः प्रेक्षणके वृत्ते भणिता दासी हले ! गयेपय । केनापि प्रच्छन्नेनापहनं नूपुरं मम ॥११७॥
 ततो रङ्गगतां लोकः शृष्टो दाम्या विनयप्रणतया । नो कुत्राप्युपलब्धं सुट्टु गवेपितमामि तत्तत्र ॥११८॥
 पूर्वजन्मेण ततो निजनिजस्थाने ते प्राप्ताः । कुमारोऽपि निजावासे सुस्तत्ततः प्रभाते ॥११९॥
 आवश्यकं विधाय ततो मतिमागरस्यार्पयित्वा । तन्नूपुरं तथैव च प्राप्तो भार्यायां भवने ॥१२०॥
 कुमारः शूनोपचार उपविष्टः सापि तत्रोपविष्टा । प्रारब्धा ततो गोठी समस्यापरिपूरणादिना ॥१२१॥
 कुमारेण पठितम्;—

पट्टपवनाहृतसिनि । दलनरलं जीवितं च प्रेम च । जीवानां यौवनयणं
 (ततस्तया धृन्वा भणितम्) तस्माद् धर्मं कुरु सम्यक् ॥१२२॥
 तन्वया पठिता प्रहेलिका;—

कुमरेण तओ भणियं रयणी दिवसो य दोवि तुल्लाइं । तस्स जओ सो दोहिवि जहट्टियं नियइ नाणेणु ॥
 एमाइविणोएणं खणं गमेऊण तीए तो पुट्टो । मइसांगरो तए किं जोइसभवलोइयं किंपि ? ॥१२५॥
 आमं, किंतु तुहन्नं किंपि नट्टति पभणिए भणइ । किं तं, जं तं जाणसि इय भणिए भणेइ जाणेमि ॥१२६॥
 किप्पुण कत्थय नट्टं अहं न याणामि कहह जइ मुणह । दोण्हवि पडणट्टाणं एक्कंचिय तीए सो कहइ ॥१२७॥
 तो विन्धिया विंचितइ किंकिणिया मज्झ कत्थइ पडिया । इय निच्छओ न आसी, तओ य परिभावियं एयं ॥
 कत्थयि इहेव य पडिया चडिया एयस्स तेण हंत्यम्मि । नेउरपडणट्टाणं एसो तीएव परिकहइ ॥१२९॥
 ता जोइसेण जाणइ जइ जाणउ किंतु किंकिणी तत्थ । पडिया इमस्स हत्थे चडिया केणप्पओगेण ? ॥
 न य गंतुं तत्थ इमो खमो तओ साहसिकरसिपस्स । मह भत्तुणो चिय इमं वियंभियं होज्ज तो भणइ ॥
 किं नेउरंपि तुम्हं हत्थे चडियं, भणेइ सो आमं । सा भणइ मह समप्पह तीए तो सो समप्पेइ ॥१३२॥
 तो सा पभणइ कुमरं सोहणमेयं तु जइ सयं लद्धं । अह अन्नाओ पत्तं मह पइणा ता न लट्टपरं ॥१३३॥
 जओ ।

जलणपवेसेणवि मज्झ नत्थि सुद्धित्ति जंपिए भणइ । किं जलणपवेसेणं मह चित्ते विससु निस्सकं ॥
 तत्तो य सा विंचितइ मह पइणो एस वइयरो सच्चो । मन्ने पच्चवखो चिय ता अज्जप्पभिइं न तप्पासे ॥
 गंतव्वं, ठायव्वं मंदच्चवपएसो इहेव मए । विज्जाहराहिवइणो दासीवयणाउ कहिऊणं ॥१३६॥

यदि शिसितः शिष्योऽयतीनां रज्ज्यां सुन्यते न गन्तुम् । ततः कस्माद्गणत्यायौ मा शङ्कस्वद्वे अपि तुल्यौ ॥१२३॥
 कुमारेण ततो भणितं रजनिर्दिवसश्च द्वावपि तुल्यौ । तस्य यतः स द्वयोरपि यथास्थितं पश्यति ज्ञानेन ॥१२४॥
 एवमादिविनोदेन क्षणं गमयित्वा तथा ततः पृष्टः । मातिसागरस्त्वया किं ज्यौतिषमवलोकितं किमपि ? ॥१२९॥
 आम, किन्तु तवान्यत् किमपि नष्टमिति प्रमणिते भणति । किं तत्, यत्त्वं जानासीति भणिते भणति जानामि ॥
 किन्तु एव न नष्टमहं न जानामि कथय योदे जानासि । द्वयोरपि पतनस्थानमेकमेव तां स कथयति ॥१२७॥
 ततो विस्मिता विचिन्तयति किङ्किणी मम कुत्रापि पतिता । इति निश्चयो नासीत्, ततश्च परिभावितमेतत् ॥
 कुत्रापि ह्येव च पतिता चटितैतस्य तेन हस्ते । नूपुरपतनस्थानमेव तस्या इव परिकथयति ॥१२९॥
 तस्माज्ज्यौतिषेण जानाति यदि जानातु किन्तु किङ्किणी तत्र । पतितास्य हस्ते चटिता केन प्रयोगेण ॥१३०॥
 न च गन्तुं तत्रायं समस्ततः साहसिकरसिकस्य । मम भर्तुरेवेदं विजृम्भितं भवेत् ततो भणति ॥१३१॥
 किं नूपुरमपि शुष्माकं हस्तं चटितं, भणति स आम । सा भणति मद्यं समर्पय तस्यै ततः स समर्पयति ॥
 ततः सा प्रमणति कुमरं शोभनमेतत्तु यदि स्वयं लब्धम् । अध्यान्यस्मात्प्राप्तं मम पश्चा तदा न सुन्दरतरम् ॥
 यतः ।

उपलनमवेगेनापि मम नास्ति शुद्धिरिति जल्पिते भणति । किं ज्वलनमवेगेन मम चित्ते विश निःशङ्कम् ॥
 तत्र सा विचिन्तयति मम पत्युरेव व्यतिकरः सर्वः । मन्ये प्रत्यक्ष एव तस्माद्दयमभूति न तत्पार्थ ॥१३५॥
 गन्तव्यं, स्थातव्यं मान्द्यव्यपदेशत इहैव मया । विद्यापराधिपतिं दासीवचनान् कथयित्वा ॥१३६॥

एवं परिनिवृणं तस्स माणसे द्दोड किंपि जे उचियं । तं ऱाहामि तओ सा वीयदिणे पेमए दामि ॥
जाड कुमारोवि तर्हि तहेव दासी य चित्रवड तन्थ । विज्जाहररायं नहं अपट्टतगु अज्ज कणगवट्ठे ॥१३८॥
अह संभंतो चित्तड किं सच्चं रोगिणी इमा जाया । ता पुण्डड पत्तन्ति मा माहट्ट पट्टम्माराग सा ॥१३९॥
तो सो जंडड कुद्धो तीए सररं अहं पट्टकम्मिं । तं पुण सुपरसु इहं देवयमिण्हिं मरमि पावे ! ॥१४०॥
पुव्वं च आसि क्कहियं कणगवट्टेण उमीए जह कुमरो । पच्छओ तन्थ ठिओ मुण्ड उमं वडपरं मत्तं ॥
तत्तो य सा पयंपड सरणं सो मह कुमारगुणराओ । निदय ! निदोमाए मारिच्चंतीड पाव ! तए ॥१४२॥
तो विज्जाहरराओ पमणड सो ऱो वित्तेमओ कट्टसु । भणियो तो दाम्मीए सुट्टु कयं जे तए पुट्टं १४३
कुमारस्स चरियक्कहणेण तुह पवित्तेमि ऱण्णजुयन्महं । धवलड जुन्दा अच्चंनमत्तिणवत्तेवि य पपन्थे ॥१४४॥
मज्ज वित्तेसेण पुणो जुत्तं तन्नामगहणमिह समए । मरणममयम्मि जम्हा सुपरिज्जड देवय इहं ॥१४५॥
सो चिय इहो सो चैव देवया मज्ज म्भामिणीएवि । ता सुणसु सुणसु कुप्पुरिं ! सुप्पुरिचरियं ऱद्धिजंतं ॥
जेण सपक्खं चिय नरवड्ढेण गुणत्त्वविक्रमवल्लेण । सोहग्गजयपडापव्व अम्म ! मह सामिणी गहिया ॥
जेणं चिय गरयगुणेण सयलसत्थत्यभाविद्यमणेण । दूरट्टिओवि नाओ तुमंपि केणवि पओगेण ॥१४८॥
जेणं तुमं टिट्ठेणवि न होमि भुवणम्मि साहसपणेण । तेण अट्टमत्ततो रीरमाणमिच्छामि इह रम्मं ॥
आयन्निज्जण एयं जाओ तिवत्थीतरंगियनिडालं । विज्जाहरो हरो एव पमणड सहरणजायसो ॥१५०॥
तं सरणं सरमाणा मरणं पावेसि तं महापावे ! । मह मंडन्मग्गअग्गी लग्गिम्मड तस्सवि सररीरे ॥१५१॥

एव परीक्षिते तस्य मानसे भवति किमपि यदुच्यते । तत्करिष्यामि तत सा द्वितीयदिने प्रेषयति दाम्नीम् ॥
याति कुमारोऽपि तत्र तथैव दाम्नी च विज्जयति तत्र । विद्यावरराज यथाऽऽट्टवतुग्य क्वक्कवती ॥१३८॥
अथ सम्भ्रान्तश्चिन्तयति किं सत्यं रोगिणीय जाना । तत्र पृच्छति प्रश्नं सा कथयति 'पट्टशरीरा सा' ॥
तत स जल्पति कुद्धस्तस्याः शरीरमहं पट्टकारिष्ये । त्व पुन स्मरेहं देवतामिदानीं त्रियमे पावे ! ॥१४०॥
पूर्वं चासीत्कथितं क्वक्कवत्याऽप्यै यथा कुमार । प्रच्छन्नन्त्र स्थितो जानातीम व्यतिक्रमवन् ॥१४१॥
ततश्च सा प्रनल्पति शरणं स मम कुमारगुणराजः । निर्दय ! निर्दोषाया मार्घमागत्या पाव ! त्वया ॥१४२॥
ततो विद्यावरराज प्रमणाति स को विशेषत कथय । मणितम्नतो दाम्या सुट्टु इहं यत्त्वेवया पृष्टम् ॥१४३॥
कुमारस्य चरितकथनेन तव पवित्रयामि कर्णयुगलंमहम् । धवलवति ज्योत्स्नाऽयन्ममलिनवर्णानपि पदार्थम् ॥
मम विशेषेण पुनर्युक्तं तन्नामगहणमिह समये । मरणसमये यस्मान् स्मर्यते देवतमिदम् ॥१४५॥
स एवेष्ट स एवं देवता मम स्वामिन्या जपि । तस्मान् शृणु शृणु कुप्पुर ! सुपुण्यचरित्र कथ्यमानम् ॥
येन समस्तमेव नरपत्नीना गुणरूपविक्रमवल्लेन । सौभाग्यजयपताक्रेवाधम ! मम स्वामिनी गृहीता ॥१४७॥
येनैव गुरुगुणेन सकलशास्त्रार्थमावितमनसा । दूरस्थितोऽपि जातस्त्वमपि केनापि प्रयोगेण ॥१४८॥
येन त्वं हृष्टेनापि न भवसि भुवने साहसधनेन । तेनाहमान्मन क्रियमाणामिच्छामीह रक्षाम् ॥१४९॥
आकर्षयन्तज्ञातस्त्रिवर्लीनरहितशलाह । विद्याधरो हर इव प्रमणाति सहर्षेणानतरस ॥१५०॥

एवं भणतेषु तेषु आयद्विओ सियकिवाणो । दूरीहूओ सव्वोवि परियणौ तं तहां ददुं ॥१५२॥
तो हसिज्जणं भणियं पयडीहोऊणं तेषु कुमरेण । रे रे ! अविज्जकुलहर ! विज्जाहर ! किं न लज्जेसि ॥
खगं उग्गीरंतो इत्थिवहृत्यं हयासलोयाणं । पच्चक्खपिच्छिराणं तहत्तणो पंचभूयाणं ? ॥१५४॥
किञ्च ।

सुत्तुम्मत्तपमत्ते बाले महिलायणे य जो पुरिसो । पहरेइ सुवकमज्जायसेहरो सो अददुव्वो ॥१५५॥
तुज्झवि उवरिं खगं कइदंतो को न लज्जइ सयन्नो । इत्थियणमज्जावारे जो सुहडुच्चं पयासेसि ? ॥१५६॥
किंपुण जइ तइ दुट्ठाण निग्गहो खत्तिएहिं कायव्वो । ता न हवसि तुममिण्हं भणिहिंसि वत्तान भे कहिया ॥
एवं भणितं कुमरो कोसाओ कइइए तओ खगं । सोवि गहिउग्गखगो बलेइ तस्सुवरि कोवेण ॥१५८॥
आवडिओ संगामो कुमरेण निहणिओ स दुट्ठया । तो हिट्ठाओ ताओ तिन्निवि कन्नाओ तस्सरणं ॥
पत्ताओ भणति तयं अम्हे एएण वयणवद्धाओ । मोयावियाउ तुमए, तो कुमरो भणइ कह तस्स ॥१६०॥
वयणच्छलम्मि पडिया, एगा तो कइइ नियपिउगिहम्मि । कुट्टिमतले लुलंती एएण हटा निया रत्ते ॥
उग्गीरिओ मपोवरि जमजीहादीहतलकरवालो । मरणभयकंपिरा हं भणिया एएण पावेण ॥१६२॥
अइ पत्तसि मह वयणं तो जीयं तुज्झ इयरहा नेय । किं तं कहेहि भणिए तेषु इमं साहियं मज्झ ॥१६३॥
जइ पच्चती विज्जां पारद्धा साहिंउं मए तत्थ । जावम्मि कीरमाणे छम्मासे जाव पइदियहं ॥१६४॥
समयसमवन्नसलसलवणाहिं तरुणीहि शयकन्नाहिं । विहियव्वं पिच्छणयं पुरओ पत्तित्तिदेवीए ॥१६५॥

तं शरणं सरन्ती मरणं प्राप्नोपि त्वं महापापे ! । मम मण्डलाग्निर्लगिष्यति तस्यापि शरीरे ॥१५१॥
एवं प्रभगता तेनाकृष्टः शितकृपाणः । दूरीभूतः सर्वोऽपि परिजनस्तं तथा दृष्ट्वा ॥१५२॥
ततो हसित्वा भणितं प्रकटीभूतेन तेन कुमारेण । रे रे ! अविद्याकुलगृह ! विद्याधर ! किं न लज्जसे ॥१५३॥
खड्गमुद्गिरन् स्त्रीवधार्थं हताशलोकेषु । प्रत्यक्षदर्शनशीलेषु तथात्मनः पञ्चभूतेषु ? ॥१५४॥
सुतोन्मत्तप्रमत्ते बाले महिलाजने च यः पुरुषः । प्रहरति सुवचनमर्यादशेखरः सोऽद्रष्टव्यः ॥१५५॥
तवाप्युपरि खड्गं कर्षन् को न लज्जते सकर्णः । स्त्रीजनमध्ये यः सुमद्वयं प्रकाशयति ? ॥१५६॥
किन्तु यथा तथा दुष्टानां निग्रहः क्षत्रियैः कर्तव्यः । तस्माल् भयसि त्वमदान्नीं, भणिष्यसि वार्तान मे कथिता ॥
एवं भणित्वा कुमारः फोपात् कर्षति ततः खड्गम् । सोऽपि गृहीतोऽखड्गो बलते तस्योपरि कोपेन ॥१५७॥
आपतितः संग्रामः, कुमारेण निहतः स दुष्टात्मा । ततोऽवस्तस्तास्तिष्ठोऽपि कन्यास्तच्छरणम् ॥१५९॥
प्राप्ता भणन्ति तं वयमेतेन वचनपद्धाः । मोचितास्त्वया ततः कुमारो भणति कैथं तस्य ॥१६०॥
वचनच्छले पतिताः, एका ततः कथयति निजपितृगृहे । कुट्टिमतले लोठन्त्येतेन हठात्रीताऽरण्ये ॥१६१॥
उद्गीर्णो मपोपरि यमजिह्वादादीर्णरलकरवालाः । मरणभयकम्पनशीलाहं भणितैतेन पापेन ॥१६२॥
यदि मन्यसे मम वचनं ततो वीचिनं सवेतरथा नैव । किं तन् कथय भणिते तेनेदं कथितं मम ॥१६३॥
यथा प्रज्ञन्तिविद्या पारख्या साधयितुं मया तत्र । जापे क्रियमाणे पन्मासान् यावन् प्रतिदिवसम् ॥१६४॥

ता एवका ताव तुमं पइद्विहं एज्ज मह विमाणेण । तह पुरिससंगमोवि हु विहियच्चो मह अणुत्ताए ॥
 कहियच्चं च न कस्सवि एयं इय कारिया य सवहसयं । सिक्खविद्याहं वीणं अन्नाउवि तिन्नि कुमरीओ ॥
 मन्नावियाउ वयणं जहेव हं तह कलाउ सिक्खविद्या । भणियं च ताण समुहं जह तुम्हाणं विमाणाहं ॥
 देवीअहिट्टियाइं जत्थ वं तत्थ व निसाए एहिंति । आरुहिय ताइं सिग्गं पन्नत्तीदेविभवणाम्मि ॥१६९॥
 आगंतव्वं तत्थ य पिच्छणयच्छणो खणं विहेयच्चो । इत्थिदिणाइं सिरसा पडिच्छिया तस्स इय आणा ॥
 किंतु न सील्लभंत्तो तेण कओ अम्ह इय गुणो तस्स । तुम्ह पसाएणिग्गिहं संजायं सुत्थमग्गहणं ॥१७१॥
 तो कुमरेणं भणियं जुत्तं तुम्हाण संपयं गंतुं । नियनियजणयगिहेसु जम्हा भयणीउ मह तुम्हे ॥१७२॥
 ताउ भणंति कह तत्थ वच्चिमो तव्विमाणरहियाओ ? । तो कुमरसुमरणेण विज्जाभिद्धो लहुं पत्तो ॥१७३॥
 आरोविउं विमाणे ताओ सो नेइ नियनियगिहेसु । तह कणगवईचेडीसहियं कुमरं पि तग्गेहे ॥१७४॥
 तो विज्जाहरणराइवद्वयं साहिज्जण दासीए । भणियं निम्भयहियया मम्मं अणुवत्तहि कुमरं ॥१७५॥
 तो कणगवई जंघं दुन्वलहिययाए उत्थिपदिणाणि । तुम्हं परिचरणाए नाह ! मए वंच्चिओ अप्पा ॥
 तह अरिय तस्स वंभू अइप्पयंडोत्ति कंणइ मणं मे । मा भाहि भणइ कुमरो वंभुदसं सोविलहुं लहिदी ॥
 तो नेहसारसरिसं खणं गमेउं तहिं चिय पसुचो । कणगवईए सहिओ उक्खित्तो गयणमग्गाम्मि ॥१७८॥
 तच्छुल्लभाउणा सो खित्तो जलहिम्मि दिव्वजोएण । संपत्तफलहंखडो उत्तिन्नो सत्तरं तेण ॥१७९॥

समवयःसमवर्णसलक्षणामिस्तरुणीमी राजकन्याभिः । विधातव्यं प्रेक्षणकं पुरतः प्रज्ञप्तिदेव्याः ॥१६५॥
 तस्मादेका तावत्त्वं प्रतिदिवसमेया मम विमानेन । तथा पुरुषसंगमोऽपि खलु विधातव्यो ममानुज्ञया ॥१६६॥
 कथयितव्यं च न कस्याप्येतादिति कारिता च शक्यशतम् । शिक्षिताऽहं वीणामन्या अपि तिस्रः कुमार्यः ॥
 मानिता वचने यथैवाहं तथा कलाश्च शिक्षिताः । भणितं च तासां संमुखं यथा शुष्माकं विमानानि ॥१६८॥
 देव्याधिष्ठानानि यत्र या तत्र वा निशि एष्यन्ति । आरुह्य तानि शीघ्रं प्रज्ञप्तिदेवीं भवने ॥१६९॥
 आगन्तव्यं तत्र च प्रेक्षणकक्षणः क्षणं विधातव्यः । इयद्दिनानि शिरसा प्रतीष्टा तस्येयमाज्ञा ॥१७०॥
 किन्तु न शीलुग्रंशस्तेन कृतोऽस्नाक्रमिति गुणस्तस्य । शुष्माकं प्रसादेनेदानीं संजातं सौख्यमस्माकम् ॥
 ततः कुमारेण भणितं युक्तं शुष्माकं सांप्रतं गन्तुम् । निजनिजजनकगृहेषु यस्माद्भगिन्यो मम यूयम् ॥१७२॥
 ता ऋन्ति कथं तत्र मज्जामस्तद्विमानरहिताः ? । ततः कुमारस्मरणेन विद्यासिद्धो लघु प्राप्तः ॥१७३॥
 आरोप्य विमाने ताः स नयति निजनिजगृहेषु । तत्रा कनकवतीचेटीसहितं कुमारमपि तद्रेहे ॥१७४॥
 ततो विद्याधरमरणादिव्यतिकरं कथयित्वा दास्या । भणितं निर्भयहृदया सम्यगनुवर्तस्व कुमारम् ॥१७५॥
 ततः कनकवती जल्पति दुर्धलहृदययेयद्दिनानि । तव परिचरणायां नाथ ! मया वच्चित आत्मा ॥१७६॥
 तथाऽस्ति तस्य बन्धुरतिप्रचण्ड इति कम्पते मनो मे । मा भैर्षाभणति कुमारो बन्धुदशां सोऽपि लघु लप्स्यसे ॥
 तत्रः स्नेहसारसदृशं क्षणं गमयित्वा तत्रैव प्रसुप्तः । कनकवत्या सहित उत्क्षिप्तो गगनमार्गं ॥१७८॥

जलनिहितइम्मि ततो तावसकुमारेण आसमपयम्मि । नीओ तत्थ य दिट्ठा कणगवई तो कुमारेणा ॥१८०॥
 पुट्टा य कर्हि खित्ता तेणं, सा कहइ पव्वए, ततो । पमुइयचित्तो पत्तो कुलवईणो पायमूलम्मि ॥१८१॥
 कुमरो बंदणपुव्वं ओलावं किंचित्तेण सह काउं । उवविट्ठो तो भणिओ कुलवईणा तुम्ह भज्जेसा ? ॥१८२॥
 तो भणियं कुमारेणं आमं, तो कुलवई कहइ एवं । जलनिहितइम्मि दिट्ठा उच्चंथती इहप्पाणं ॥१८३॥
 पडिसिद्धा अम्हेहिं कहियं च इमीए वल्लो तुज्झ । मिलिही इहेव तइए दिणम्मि, जायं च तं सव्वं ॥१८४॥
 भयवं ! अणुणाहो मे विहिओ तुम्हेहिं परहियरएहिं । इचाइ जंपिऊणं पत्तो कुमरो पियापासे ॥१८५॥
 भणियं य तेण सुंदरि ! विहिणो सच्छंदचारिणो चरियं । एयं तं जं सत्थे निसुणिज्जइ पुव्वमुणिकहियं ॥
 विहइइ संघडियंपि हु पुणोवि संघडइ विहडियं संतं । संघडणविहडणावावडेण विहिणा जणे नडिओ ॥
 पुव्वभवोवज्जियगरुयदुकयवसवत्तिणो जए जीवा । तं नत्थि किंपि दुक्खं संसारे जंन पाविति ॥१८८॥
 सुन्नारन्नाइ समासयंति चइऊणमिह फलत्ताइं । एएण कारणेणं सुंदरि ! मुणिणो महाभागा ॥१८९॥
 भोगामिसम्मि गिद्धा लुद्धा गिहवासधणकलत्तेसु । अम्हारिसा अहन्ना किं सुंदरि ! जंन पावंति ? ॥१९०॥
 इचाइ जंपिऊणं कणगवईं गहिय गिरिनइं पत्तो । तो मज्जिउं जहिच्छं भुंजंति फलाइं, अह दोवि ॥१९१॥
 तत्थेव पमुत्ताइं रयणीए अवहियाइं तेणेव । खित्ताइं पुणो रयणापरम्मि पुणरवि य मिलियाइं ॥१९२॥
 किं अज्जउत्त । एयं, कुमरो पभणेइ सुंदरि ! न किंपि । विहिविलसियं विमोचुं एसा तो भणइ किं एवं ? ॥

तत्पुत्रं भ्रात्रा स क्षिप्तो जलपौ देवयोगेन । संप्राप्तफलकखण्ड उत्तीर्णः सत्वरं तेन ॥१७९॥
 जलनिधितटे ततस्तापसकुमारेणाश्रमपदे । नीतस्तत्र च दृष्टा कनकवती ततः कुमारेण ॥१८०॥
 श्ला च क्व क्षिप्ता तेन, सा कथयति पर्वते, ततः । प्रमुदितचित्तः प्राप्तः कुलपतेः पादमूले ॥१८१॥
 कुमारो बन्दनपूर्वमालापं किञ्चित् तेन सह कृत्वा । उपविष्टस्ततो भणितः कुलपतिना तव भार्यया ? ॥१८२॥
 ततो भणितं कुमारेणाम, ततः कुलपतिः कथयत्येवम् । जलनिधितटे दृष्टो ह्यनन्तीहात्मानम् ॥१८३॥
 प्रतिपिद्धाऽस्माभिः कथितं चात्स्यै घल्लभस्तव । मेलिन्यतीदृशे तृतीये दिने, जातं च तत् सर्वम् ॥१८४॥
 भगवन् ! अनुग्रहो मे विहितो युष्माभिः परहितरतैः । इत्यादि नल्पित्वा प्राप्तः कुमारः प्रियवाप्यर्थे ॥१८५॥
 भणितं च तेन मुन्दरि ! विधेः स्वच्छन्दचारिणश्चरितम् । एतच्छुं यच्छाले श्रूयते पूर्वमुनिकथितम् ॥१८६॥
 विनयने संघटितमपि सत्तु पुनरपि संघटेत विघटितं सन् । संघटनविघटनव्यापृतेन विधिना जने नयितः ॥१८७॥
 पूर्वमवोषार्जितगुरुदुष्टनवशवर्तिनो जगति जीवाः । तत्रास्ति किमपि दुःखं संसारे यत्र प्राप्नुवन्ति ॥१८८॥
 शून्यारण्यानि समासयन्ति त्यक्त्वाह कलत्राणि । एतेन कारणेन मुन्दरि ! मुनयो महाभागाः ॥१८९॥
 भोगामिषे गृह्णा युष्मा गृह्णासधनफलत्रेषु । अस्मादद्या अधन्याः किं मुन्दरि ! यत्र प्राप्नुवन्ति ? ॥१९०॥
 इत्यादि जल्पित्वा कनकवती गृहीत्वा गिरिजयां प्राप्तः । ततो मज्जित्वा यथेच्छं भुञ्जते फलानि, अथ द्वावपि ॥
 तत्रैव प्रमुषी रजन्यामपद्यौ तंनेन । सिन्धो पुना रत्नाद्ये पुनरपि च मिलितौ ॥१९२॥
 किमप्युक्त्वा ? एतन्, कुमारः प्रमणति मुन्दरि ! न किमपि । विधिविनसितं विमुच्यैषा ततो भणति किमेवम् ॥

जओ ।

दिव्यस्स मत्थए पाडिऊण सत्त्वं सहंति काउरिसा । दिव्योवि ताण संकइ जाणं तेओ परिष्फुरइ ॥१९४॥
 ता मा मुयसु म्हायस ! उच्छाहं भुवणपसरियपयाव ! । इय मज्झत्यो तं जाव ताव अओ परिष्फुरइ ॥
 तं कत्थ गयं तुह नाह ! पोरिसं गरुयसत्तुनिट्टवणं । इयरेणैव सहिज्जइ जमियं दुक्खाणं रिछोली ? ॥
 आयनिऊण वयणं कणगवईए तओ भणइ कुमरो । दिव्यस्सव अदिट्टस्स अरिणो इह करउ किं पुरिसो ? ॥
 इय भणिउं रयणीए अपमत्तो जाव चिट्ठए ताव । सो पत्तो तो धुरिउं पाएसुं भामिउं गयणे ॥१९८॥
 अप्फालिस्सइ धरणीए जाव ता तेण विरसमारसियं । रक्खसु कुमार ! रक्खसु खमसु इमे मज्झ अवराहे ॥
 न पुणो एवं काहं तुज्जाहं किं करो तओ तेण । मुक्को दयाए खयरो दीणेषु न दास्सा गरुया ॥२००॥
 आसमपयम्मि पुणरवि पत्ताइं दोवि कुलवइसमीवं । कइवयदिणाइं तत्थवि तावमनेहेण ठायंति ॥२०१॥
 कणगवईवि हु सह तावसीहं कीलेइ विविहकीलाहिं । कुमरो कुलवइपासें निमुणेइ य धम्मसंत्थाइं ॥
 अह कुलवइमन्नदिणे कुमरो विन्नवइ मज्झ वसणमिणं । पहु ! परमूसवभावेण परिणयं तुम्ह दंसणओ ॥
 कत्थन्नह विट्ठाहारमूयरो कत्थ सालिदहिभत्तं । कहमेस विसयगिद्धो जणो कहि तुम्ह पयसेवा ? ॥२०४॥
 किंतु करिस्सइ अधिइं ताओ ता लहउ तुह पसायाओ । समयंतरम्मि तुहवयणअमयपाणं जणो एसो ॥
 तो भणइ कुलवई विणपविच्चिकुलभवण । जीवसु चिरं तं । आसंसेमो अन्नं किं तुह गुणलच्छिकमलस्स ? ॥

यतः ।

दैवस्य मस्तके पातयित्वा सर्वं सहन्ते कापुरुषाः । दैवमपि तेभ्यः शङ्कते येषां तेजः परिष्फुरति ॥१९४॥
 तस्माद् मा मुञ्च महायशः ! उत्साहं भुवनप्रसूतप्रतापं । इति मध्यस्थस्त्वं यावत्तावदन्यः परिष्फुरति ॥१९५॥
 तन् कुत्र गतं तव नाथ ! पौरुषं गुरुशत्रुनिष्ठापनम् । इतरेणैव सद्यते किमियं दुःखानां पङ्क्तिः ? ॥१९६॥
 आर्कण्यं वचनं कनकवत्यास्ततो भणति कुमारः । दैवस्यैवाहृष्टस्यारेरिह करोतु किं पुरुषः ? ॥१९७॥
 इति भणित्वा रजन्यामप्रमचो यावत् तिष्ठति तावत् । स प्राप्तस्ततो धृत्वा पादयोर्भ्रमयित्वा गगने ॥१९८॥
 आस्फालायिष्यति घरण्यां यावत्तावत्तेन विरसमारसितम् । रक्ष कुमार ! रक्ष क्षमस्वेमान् ममापरावान् ॥१९९॥
 न पुनरेवं करिष्ये तवाहं किङ्करस्ततस्तेन । शुको दयया खचरो दीनेषु न दास्सा गुरवः ॥२००॥
 आश्रमपदे पुनरपि प्राप्तो द्वौ कुलपतिसमीपम् । कतिपयादिनाञ्च तत्रापि तापसनेहेन तिष्ठतः ॥२०१॥
 कनकवत्यपि स्रुतु सह तापसीभिः श्रीदति विविधक्रीडाभिः । कुमारः कुलपतिपार्श्वे शृणोति च धर्मशास्त्राणि ॥
 अथ कुलपतिमन्यदिने कुमारो विज्ञपयति मम व्यसनामिदम् । प्रभो ! परमोत्सवभावेन परिणतं तव दर्शनतः ॥
 क्वान्यथा विष्ठाहारसूकरः क्व शालिदाधिभक्तम् । कथमेवं विषयगृद्धो जनः क्व शुष्माकं पादसेवा ? ॥२०४॥
 किन्तु करिष्यत्यवृत्तिं तातस्तस्माह्लभतां तव प्रसादात् । समयान्तरे त्वद्वचनामृतपानं जन एव ॥२०५॥
 ततो भणति कुलपतिर्विनयवृत्तिकुलभवन ! जीव चिरं त्वम् । आशंसामोऽन्यतु किं तव गुणलक्ष्मीकमलस्यम् ॥

तो कुलवद्रपायजुयं तावसतावसिजणं च नमिञ्जण । विहोचियसंभासो लद्धासीसो प्र सो चलिओ ॥
 कणगवईवि हु नमिउं तावसनाहं समं परियणेण । खामेइ तावसीओ विसेसओ चरणनिहियसिरा ॥
 ताहिपि वहलनिरंतरसिणेहवसनिग्गयंसुधारहिं । वणतावसीहिं भणियं सदुवखमेवारिसं वयणं ॥२०९॥
 अज्जम्हेहिपि नायं पियजोगो कारणं गुरुदुहाणं । निव्वटंते जं तम्मि जायए नारयं दुक्खं ॥२१०॥
 ता किं इहं भन्नउ संसारे इत्थ सच्चजीवाणं । संजोयाउ विओओ जायइ तो वचसु सुहेण ॥२११॥
 किञ्च ।

पियदंसणधणजसजीवियाण सज्जणसमागमाणं च । को संतोसं पावइ एकं मुत्तूण जियरायं ? ॥२१२॥
 एवं दिन्नासीसा कयसंभासा य तावसिजणेण । कुमरेण समं चलिया, विज्जासिद्धं सरइ कुमरो ॥२१३॥
 केणापि कारणेणं नहु पत्तो सो तओ वरसुहुत्ते । मग्गठिओ तावसजुओ चरणेहिं चेव संचलिओ ॥२१४॥
 जाव सिमंसनिदाणं, पत्तो नगरस्स वाहिरुज्जाणे । सूरप्पहाभिहाणो दिट्ठो, सूरि भवसखुं ॥२१५॥
 भवियाण परुवंतो कुमरेणं पणमिउं तओ य खणं । निसुओ जिणिंदधम्मो भावेण य परिणओ तस्सा ॥
 महुरंपि मूरिवयणं कहुयं चिय अवगयं तमियरीए । अइपित्तपलित्ताणं महुरा किं सकरा भाइ ? ॥२१७॥
 तो कणगवई भणिया सुंदरि ! सच्चं न सुंदरो एसो । संसारो दुहसारो विसमो कम्माण परिणामा ॥
 बहुपचवायभरिओ गिहवासो इंदियाणि चवलाणि । अइकुडिला पेमगई को जाणइ कइयं परिणमइ ? ॥
 ता एयाइं सुंदरि ! सयं चयामो पवज्जिमो मग्गं । पुव्वपुरिसाणुचिन्नं तो भणियं तीइ एवमिणं ॥२२०॥

ततः कुलपतिपादयुगं तापसतापसीजनं च नत्वा । विहितोचितसंभाषो लब्धाशीश्च स चलितः ॥२०७॥
 कनकवत्यपि खलु नत्वा तापसनाथं समं परिजनेन । क्षमयति तापसीविशेषतश्चरणनिहितशिराः ॥२०८॥
 ताभिरपि वहलनिरन्तरस्नेहवशनिर्गताश्रुधाराभिः । वनतापसीभिर्भणितं सदुःखमेतादृशं वचनम् ॥२०९॥
 अधस्तात्ताभिरपि ज्ञातं प्रिययोगः कारणं गुरुदुःखानाम् । निर्वर्तमाने यत्तस्मिन्जायते नारकं दुःखम् ॥२१०॥
 ततः किंचिदेह भण्यतां संसारेऽत्र सर्वजीवानाम् । संयोगाद् वियोगो जायते, ततो ध्न सुखेन ॥२११॥
 पियदंशनधनयशोजीवितानां सज्जनसमागमानां च । कः संतोषं प्राप्नोत्येकं सुवत्वा नितरागम् ? ॥२१२॥
 एवं दत्ताशीः कृतसंभाषा च तापसीजनेन । कुमारेण समं चलिता, विद्यासिद्धं स्मरति कुमारः ॥२१३॥
 केनापि कारणेण न खलु प्राप्तः स ततो वरसुहृत्तं । मार्गस्थितस्तापसयुतश्चरणाम्यामेव संचलितः ॥२१४॥
 यावत्सीमसंनिधानं, प्राप्ते नगरस्य बाह्येद्याने । सूरप्रभाभिधानो दृष्टः सूरिर्भवस्वरूपम् ॥२१५॥
 भविकेभ्यः रूपयन कुमारेण प्रणम्य ततश्च क्षणम् । ध्रुतो जिनेन्द्रधर्मो भावेन च परिणतस्तस्य ॥२१६॥
 मूपुरमपि सूरिवचनं कष्टमेवावगतं तदितरया । अतिपित्तप्रदीप्तानां गधुरा किं शर्करा भाति ? ॥२१७॥
 ततः कनकवती भणिता सुन्दरि ! सत्यं न सुन्दरप्यः । संसारो दुःससारो विषमः कर्मणां परिणामान् ॥२१८॥
 बहुमन्यवायभूतो गूरुगम इन्द्रियाणि चपलानि । अतिकुटिला प्रेमगतिः को जानाति कथमिव परिणमति ? ॥

किंपुण विपारवहुलं दुल्लेयं नाह ! जोव्वणारन्नं । अइविसमो विसमसरो न जहिच्छं माणिया भोगा ॥
भोत्तुण रायलच्छं पच्छा तो पुच्छिउं कमवि नार्णि । थेवम्मि आउसेसे जं उचियं तं करिस्सामो ॥
ततः कुमारः प्राहः—

दुल्लेयत्तं जं जुव्वणस्स तेणवि य कारणेण बुद्धा । एयम्मि वयं गहिउं अविपारा हुंति वेरव्व ॥२२३॥
तथा चोक्तम्;—

“मनसि जरसाभिमृता जायन्ते यौवनेऽपि विद्वांसः । मूढधियः पुनरन्ये म्रुन्ति वृद्धत्वयोगेऽपि ॥”

तथा;—

काउरिमाणं विसमो विसमसरो न उण धीरपुरिसाण । मंसम्मि सग्गधारा तिण्हा न उणो यवजम्मि ॥
न जहिच्छं इच्चाइवि न सुंदरं भोगल्लिओ जीवो । सग्गेसुविं न य तिचो जलणो इव ह्वन्निवहेहिं ॥
जाणिज्जइ अवसाणम्मि सुयच्च ॥ भोगेहिं निच्छिओ नरओ । चत्तेहिं तेहिं जायइ गमणं सग्गापवग्गेसु ॥२२६॥
‘भोत्तुण रापलच्छं’ जं भणियं तत्थं तीए गिद्धीए । होइ अहोगमणं चिय नय इत्य सुहं जओ भणियं ॥

“ औत्सुन्यमात्रमवसादयति प्रतिष्ठां क्लेशस्तु लब्धपरिपालनवृत्तिरेव ।

नैव श्रमापनयनाय यथा श्रमाय रान्यं स्वहस्तवृतदण्डमिवातपत्रम् ॥ ”

‘नार्णि पुच्छिय’ आउसेसे जं भणसि तंपि हु न जुत्तं । धम्मणे विणां सुंदरि ! जीवंतावि, हु मयचेव ॥
यतः;—

“ यस्य धर्मविहीनस्य दिनाभ्यायान्ति यान्ति च । स लोहकारमस्त्रेव श्वसन्नापि न जीवति ॥

इय भणिऊणं नमिऊण जिनवरं मिच्छिऊण तं वाहिं । गंतुं नगरसंततो ज्युविउत्तेण दव्येण ॥२२९॥
काराविऊण भोज्जं पत्तो तत्थेव जत्य सा मुक्ता । काऊण पाणविच्छिं तत्थेव ठियाइ सणमेगं ॥२३०॥

तस्मादेतानि सुन्दरि ! स्वयं त्यजायः प्रव्रजावो मार्गम् । पूर्वपुरपाउचीर्णं ततो भणितं तथैवमिदम् ॥२२०॥

किन्तु विचारवहुलं दुर्लभं नाय ! यौवनारण्यम् । जतिविपमो विपमशरो न यथेच्छं मानिता भोगा ॥२२१॥

मुक्त्वा राजलक्ष्मीं पथान् ततः पृष्ट्वा क्रमपि ज्ञानिनम् । स्तोके आयुःशेषे यदुचितं तत्करिष्याव ॥२२२॥

दुर्लभत्वं यद् यौवनस्य तेनापि च कारणेन बुधाः । एतस्मिन् व्रत गृहीत्वाऽविकारा भवन्ति स्थविरा इव ॥

कापुराणां विपमो विपमशरो न पुनर्धरिपुरपाणाम् । मांसि खड्गधारा तीक्ष्णा न पुनश्च वज्रे ॥२२४॥

न यथेच्छमित्याद्यपि न सुन्दरं भोगलालितो जीवः । स्वर्गेऽपि न च तृप्तो ज्वलन इव ह्यव्यनिवहैः ॥२२५॥

जायतंऽवसाने मुततु । भोगैर्निश्चितो नरकः । त्यक्तैस्तेर्जायते गमनं स्वर्गापवर्गयोः ॥२२६॥

‘ मुक्त्वा राजलक्ष्मीं ’ यद्वर्णितं तत्र तस्यां गृह्या । भवत्यधोगमनमेव नचात्र सुखं यतो मणितम् ॥२२७॥

‘ ज्ञानिनं-पृष्ट्वाऽऽयुःशेषे ’ यद्वर्णयति तदपि हि न युक्तम् । धर्मेण विना सुन्दरि ! जीवन्तावपि हि मृतावैव ॥

इति मणित्वा नत्वा । जिनवरं मुक्त्वा तां बहिः । गत्वा नगरस्यान्तर्घृताजितेन द्रव्येण ॥२२९॥

कारापित्वा भोज्यं मातस्त्रयै यत्र सा मुक्ता । कृत्वा प्राणवृत्तिं तत्रैव स्थितौ क्षणमेकम् ॥ २३०॥

अहं पेच्छइ कणगवई सुनमणं, होज्ज कारणं किमिह । सज्जणाण सुमरणंवा पंथेण व वाहिया अहियं ॥
 इय चिंतंतो कुमरो सरीरचितं करित्तु जा वलिओ । तो विरहिणिंव पेच्छइ कणगवई बहुवियारिळं ॥२३२॥
 आलिहइ चित्तं कम्मं कंठे घोलेइ पंचमुगारं । वाहजलभरियनयणा हरिणिंन्व निरिक्खइ दिसाओ ॥
 वामकरोवरिसंठियमुहपंकयमुक्कदीहनीसासा । अभणंतच्चिय साहइ मयणवियाराउरं चित्तं ॥२३४॥
 कुमरो चित्तइ किमिमा करेइ इय विष्पलंभचिट्ठाओ । किं मज्ज खणविओए किमंनहा अहव किं बहुणा ॥
 जइ मं पिकत्वेऊण अणाउल्ला होहिही तओ नृणं । मइ अणुरत्ता अह संवरिस्सइ तो न लद्धंति ॥२३६॥
 इय आसन्नो होउं अप्पाणं तीए दंसइ तओ सा । संवरियमयणचिट्ठा अब्बुट्टिवि संमुहा एइ ॥२३७॥
 उवट्टेणं पुट्ठा सुंदरि ! दीससि किमेवमुद्विग्गा ? किं सुमरसि संयणाणं सा जंपइ किमिह सयणेहिं ? ॥
 रत्तंपि होइ वसिंमं जत्थ जणो हिययवल्लोहो मिलइ । पियविरहियाण वसिंमंपि होइ अडवीइ सारिच्छं २३९
 कुमरो चित्तइ वियारफारवयणाई जंपए एसा । ता नृणामनेहच्चिय लक्खिज्जइ वयणरयणाहिं ॥२४०॥
 जओ ।

वीसंभपरवसेहिवि पस्ससम्भावपेमयसरम्मि । उवयारो कीरइ माणुसम्मि कत्तो वयं एयं ॥२४१॥
 उवयारेहि परोच्चिय चिप्पइ अग्रंति ते तहिं चेव । इयरम्मि पंचत्ता पेमाभावं पयासंति ॥२४२॥
 तो भवियच्चं इह कारणेण मुण्णिऊण उट्टिओ कुमरो । निदामुदियदिट्ठीए तीए पत्तो वणस्संतो ॥२४३॥

अय पश्यति कनकवर्ती शून्यमनसं, भवेत्कारणं किमिह । स्वजनानां स्मरणं वा पंथा वा वाधिताऽपि स्मृ ? ॥
 इति चिन्तयन्कुमारः शरीरचिन्तां कृत्वा यावद्वलितः । ततो विरहिणीमिव पश्यति कनकवर्ती बहुविकारिणीम् ॥
 आलिखति चित्रकर्म कण्ठे घूर्णयते पञ्चमोद्गारम् । वाप्यजलभृतनयना हरिणीव निरिक्खते दिशः ॥२३३॥
 वामकरोवरिसंस्थितमुक्षपद्मजमुक्कदीर्घनिःश्वासा । अमणन्त्येव कथयति मदनविकारातुरं चित्तम् ॥२३४॥
 कुमारश्चिन्तयति किमियं करोतीति विप्रलम्भचेष्टाः । किं मम क्षणवियोपे किमन्यथायथा किं बहुना ? ॥२३५॥
 यदि मां प्रेक्ष्यानाकुला भविष्यति ततो नूनम् । मय्यनुरक्ताऽथ संवरिष्यति ततो न सुन्दरमिति ॥२३६॥
 इत्यासन्नो भूत्वाऽऽमानं तस्यै दर्शयति ततः सा । संवृतमदनचेष्टाऽभ्युत्थाय संमुखैति ॥२३७॥
 उषधियेन पृष्टा सुन्दरि ! दृश्यसे किमेवमुद्विग्ना । किं स्मरसि स्वजनानां सा जल्पति किमिह स्वजनैः ? ॥२३८॥
 अरप्यमपि भवति वसतिर्धनं जनो हृदयवल्लभो मिलति । प्रियाविरहितानां वसतिरपि भवत्येव्या सदृशी ॥२३९॥
 कुमारश्चिन्तयति विकारस्फारवचनानि जल्पत्येषा । तस्मान्नूनमस्नेहैव लक्ष्यते वचनरचनानिः ॥२४०॥
 यतः ।

विश्वम्भररक्षैरपि मग्दसद्भावपेमप्रसरे । उपचारः क्रियते मानुषे कुतो व्रतमेतत् ? ॥२४१॥
 उपचारः पर पर गृह्यते राजन्ति ते तत्रैव । इतरस्मिन् प्रवर्तमानाः प्रेमाभावं प्रकाशयन्ति ॥२४३॥
 ततो भावित्यमिह कारणेन ज्ञान्वात्थितः कुमारः । निद्रामुद्रितदृष्ट्यां तस्यां प्राप्तो वनस्यान्तः ॥२४३॥

दिद्वो एगो पुरिसो तेणं सो पुच्छिओ जहा कुमरो । किं इह चिट्ठइ, तेणं सो पुट्टो एस को कुमरो ? ॥
 सिरिविजयचंद्ररत्नो गुणचंदो नाम विस्तुंओ पुचो । एसोवि ते न भाओ तह कहियं तेण पुरित्सेण ॥
 कावि हु नरवद्धूया चिट्ठइ समागया तहप्पासे । मज्झन्ने सो पत्तो अहं तु कज्जेण पट्टविओ ॥२४६॥
 एएण कारणेण पुच्छामि तयं, तओ य कुमरेण । भणियं सिद्धसमीहियक्कज्जो कुमरो गओ टाणे ॥२४७॥
 तो तेण पुणो पुट्टो किं घटिया तस्स, तेणसो भणियो । घटिया न केवलं किंतु तेण नीया नियं भवणं ॥
 ददमणुरत्तो तीए कुमरो तो सुंदरं इमं जायं । इय भणितं नीहरियो स नरो उज्जाणमज्जाओ ॥२४९॥
 तो चित्तइ कुमरो धिरत्थु संसारविलसियाणमिह । अहह अहो ! गुविन्नाणं धिरत्थु इत्थीसहावाणं ॥२५०॥
 न गुणेण नेय रूपेण नोवयारेण नहु जिण्णावि । धिण्णइ महिलानं मणं चवलं पवणुदुधुपयवं ॥२५१॥
 नियहियत्तरिसमेसा जाव न आयरइ ताव एयमहं । माउलगमिहं भोत्तूण निययमट्ठं पसाहेमि ॥२५२॥
 इय चिंनिज्जण कुमरो गओ सयासम्मि तीए, भणिया य । एहि लहुं गच्छामो तुहमामगनियडगामम्मि ॥
 सावि भणइ पच्चूसे गच्छिस्समहं तओ यसा भणिया । लद्धो संपइ सत्थो ता न खमं इह विल्लंवेउं ॥
 मुत्तूण तत्थ चित्तं चलिया काएण तत्थ पत्ताइं । पच्चभिनाया तेहिवि, कहियो अवहरणवृत्ततो ॥२५५॥
 रयणीए तं सुत्तं मोत्तुं कुमरो विणिग्गओ एत्तो । नियधम्मगुरुसयासे विहिणा पडिवज्जए दिस्खं ॥२५६॥
 पडिज्जण तओ सुत्तं एकल्लविहारपडिमपडिवच्चो । विहरंतो इह पत्तो, सो य अहं, तेण कयमेवं ॥२५७॥
 कहियं तुम्हाण मए नियनिज्वेयस्स कारणं, तुम्भे । ता मुत्तुं गिहिवासं दुहवासं कुणइ पच्चज्जं ॥२५८॥

दृष्ट एकः पुरुषन्तेन स पृष्टो यथा कुमारः । किमिह तिष्ठति, तेन स पृष्ट एष कः कुमारः ? ॥२४४॥
 श्रीविजयचन्द्रराजस्य गुणचन्द्रो नाम विश्रुतः पुत्रः । एषोऽपि ते न ज्ञात्रस्तथा क्लथितं तेन पुरुषेण ॥२४५॥
 कावि खलु नरपतिदुहिता तिष्ठति समागता तथा पार्श्वे । मय्याहे स प्राप्तोऽहं तु कार्येण प्रस्थापितः ॥२४६॥
 एतेन कारणेन पृच्छामि त्वां, ततश्च कुमारेण । भणितं सिद्धसमीहितकार्यः कुमारे गतः स्याने ॥२४७॥
 ततस्तेन पुनः पृष्टः किं घटिता तस्य, तेन स भणितः । घटिता न केवलं किन्तु तेन नीता निजं भवनम् ॥
 ददमनुरक्तस्तस्यां कुमारस्ततः सुन्दरमिदं जातम् । इति भणित्वा निःसृतः स नर उद्यानमध्यात् ॥२४९॥
 ततश्चिन्तयति कुमरो विगस्तु संसारविलसितानां ह । अहह अहो ! गुपिलान् विगस्तु स्त्रीम्बभावात् ॥२५०॥
 न गुणेन नैव रूपेण नोपचारेण नैव जीवितेनापि । गृह्यते माहिलानां मनश्चपलं पवनोद्भुतञ्च ज इव ॥२५१॥
 निजहृदयसदृशमेपो यावन्नाचरति तावदेतामहम् । मातुलकगृहे मुक्त्वा निनमर्थं प्रसाधयामि ॥२५२॥
 इति चिन्तयित्वा कुमरो गतः सकाशे तस्याः, भणिता च । एहि लघु गच्छाधस्त्वन्माकनिकट्यामे ॥२५३॥
 सापि भणति प्रसूये गमिष्याम्यहं ततश्च सा भणिता । लब्धः संप्रति सार्यस्तस्मान्न क्षममिह विव्रन्वितुम् ॥
 मुक्त्वा तत्र चित्तं चलिता कायेन तत्र प्राप्सौ । प्रत्यभिज्ञातौ वैरपि, कथितोऽवहरणवृत्तान्तः ॥२५५॥
 रजन्यां तां सुतां मुक्त्वा कुमरो विनिर्गत इतः । निजधर्मगुरुसकाशे विधिनां प्रतिपद्यते दीक्षाम् ॥२५६॥
 पठित्वा ततः सूत्रमेकाकिविहारप्रतिमाप्रतिपन्नं । विहरन्निह प्राप्तः, स चाहं, तेन कृतमेवम् ॥२५७॥

तो भाणु भणइ सुणिं भयवं ! निव्वेयहेयवो सुलहा । दुलहा ते पुण तुमपिव चयंति विडलेवि जे भोगे ॥
 अह भवस्सरो पयंपइ भयवं ! सा पापकारिणी कत्थे ? आह सुणिं जीए तुमे रूपेणागरिसिया इत्य ॥२६०॥
 संपत्ता मह पात्ते, सो भणइ केण कारणेणैसा । जूहम्भट्टा हरिणिव्व चरइ एगागिणी रत्ते ? ॥२६१॥
 गुणचंद्रकुमारस्मी तत्थ तओ किं इमा न संघट्टिया ? । भणइ मुणी संघट्टिज्जण विहडिया सीलभेत्ताओ ॥
 निकालिज्जण मुक्का गुणचंदेणं तओ भमंतीह । मह दिट्ठियोयरगया लज्जाए अहोमुही जाया ॥२६३॥
 पडिवोहिया मए तो गिहत्थधम्मो दुवालसविहोवि । पडिवन्नो एईए, पालेइ सम्मत्तमूलं तं ॥२६४॥
 सयमालिहिटं पडिमं पूजइ सत्तीए कमलकुमुमेहिं । तिकालं विहिकलिया वंदइ निचंपि भत्तीए ॥२६५॥
 कासारनिज्जराइसु नीरंपि पिणइ फासुयं थोवं । कुमुमपत्ताइं भुंजइ आहारमचित्तमेव इमा ॥२६६॥
 सत्त्वपुरिसाणभनियमो दुविहं तिविहेण तीइ पडिवन्नो । समए लहिही दिक्खं पोक्खंपि भवम्मि इत्थेवा ॥
 तो भो महानुभावा ! जइधम्मो उज्जमं कुणहत्तुम्भे । अह न समत्था सम्मत्तमूलगिहियम्ममायरह ॥२६८॥
 विरइअसमत्थेहिं सम्मत्तं चैव तेहिं पडिवन्नं । अन्नेवि कइवि नियमो गहिंउं नियठाणमणुपत्ता ॥२६९॥
 कुच्चंति पइदिणं चिय जिणवंदणपूयणाइजिणधम्मं । अह अन्नदिणे भणिओ जेट्ठेणं वंयुणा भाणु ॥२७०॥
 वंधव ! न याणिमुच्चिय जिणधम्मतरुस्स किं फलं होही । जिणधम्मट्टिया सुणिणो य वच्छ ! दीसंति सुइरहिया ॥
 तो चिच्छाइयवयणो भाणू पडिभणइ वंधव ! न जुत्तं । इय चिंतिउंपि सम्मं अवगयवत्थुसहावाणं ॥२७२॥

फथितं युवयोर्मया निजनिर्वेदस्य कारणं, युवाम् । तस्मान्मुक्त्वा गृहिवांसं दुःखवासं कुरुतं प्रव्रज्याम् ॥२६८॥
 ततो मानुर्भगति मुनिं भगवन् । निर्वेदहेतवः सुलभः । दुर्लभास्ते पुनर्युयमिव त्यजन्ति विपुलानपिये भोगान् ॥
 अथ भास्करः प्रजल्पति मग्धन् ! सा पापकारिणी क्व ? । आह मुनिर्यस्या युवां रूपेणाकृष्टावब ॥२६०॥
 संप्राप्ती मम पार्श्वे, स भगति केन कारणेनेषा । गृध्रभट्टा हरिणीव चरत्येकाकिन्यरण्ये ? ॥२६१॥
 गुणचन्द्रकुमारे तत्र ततः किमियं न संघट्टिता ? । भगति मुनिः सैवञ्च विवट्टिता शीलभ्रंशान् ॥२६२॥
 निष्कारय मुक्ता गुणचन्द्रेण ततो भ्रमन्तीह । मम दृष्टिगोचरगता लज्जयाऽधोमुखी जाता ॥२६३॥
 प्रतिबोधिता मया ततो गृध्रधर्मो द्वादशविधोऽपि । प्रतिपन्न एतया, पालयाति सम्यक्त्वमूलं तम् ॥२६४॥
 स्वयमालिङ्ग्य प्रतिमां पूजयति शक्यता कमलकुमुमैः । त्रिकालं विधिकलित्वा वृत्ते नित्यमपि भवत्या ॥२६५॥
 कामारनिर्शरादिषु नीरमपि पिबति प्रांमुकं स्तोत्रम् । कुमुमपत्राणि गृह्ण आहारमचित्तमेवेयम् ॥२६६॥
 सर्पपुरुषाणां नियमो द्विविधं त्रिविधेन तया प्रतिपन्नः । समये लप्स्यते दीक्षां मोक्षमपि भवेत्तत्रैव ॥२६७॥
 ततो भो महानुभावो ! यतिपार्श्वे उद्यमं कुरुतं युवाम् । अयं न समर्थो सम्यक्त्वमूलगृहियर्ममाचरतम् ॥२६८॥
 विरत्यसमर्थाभ्यां सम्यक्त्वमेव ताभ्यां प्रतिपन्नम् । अन्यानपि कत्यपि नियमान् गृहीत्वा निजस्थानमनुप्राप्तौ ॥
 शुरुतः प्रतिदिनमेव ग्निवन्दनपूतनादिजिनधर्मम् । अथान्यदिने भाषितो ज्येष्ठेन वन्दुना मानुः ॥२७०॥
 बान्धव ! न नानां एव जिनधर्मतरोः किं फलं भविष्यति । जिनधर्मस्मिता गुणयश्च वत्स ! दृश्यन्ते शुचिरहिताः ॥
 ततो चिच्छादितवदनो मानुः प्रतिभगति बान्धव ! न युक्तम् । इति चिन्तयितुमपि सम्यगवगतवस्तुस्वभावानाम् ॥

सुइरहिया जं मुणिणो, भणह न सम्मंइमपि जं एए । सुविमुद्धवंभचेरे मोनुं अन्नस्स कस्स सुदं ? ॥
मलमलियदेहवत्था अण्हाणरया विमुक्तंतोला । न हु अमुदणो जमेसो परमो वंभव्वओवाओ ॥२७४॥
तथा चार्पम्—

“विभूसा इरियैसंसग्गि पणीयं रसभोयणं । नरस्म तिगवस्सिस्स वसं तालउडं जहा ॥”

अन्यैरप्युक्तम्—

“निःस्पृहो नाधिकारी स्यान्नाकामी मण्डनप्रियः । नाविदग्धः प्रियं भूयान् स्फुटवक्ता न वद्वक्तः ॥”
एवं च दुरन्धासा परिवदिहिसि मूलओ य सम्मत्ता । ततो विरइगुणाणवि दूरं दूरेण तं होसि ॥२७५॥
एवं च गुणविमुक्तो काउं असंजसार्दं बहुयाइं । नरयादयोरदुक्खे भमिहिसि संसारकंतारे ॥२७६॥
ता हुविहंपि दुगुंछं मुंचसु, सम्मत्तमेरुसिहराओ । मा परिवडेसु वंभव ! दुद्धमिणं पुणावि जीवाणं ॥२७७॥
एवंपि भन्नमाणो न दुगुंछं सुयइ कइवि कम्मवसा । अइ अन्नदिणे केणइ निमित्तओ भोयणट्टाए ॥२७८॥
तो तग्गिहोवविट्ठो चा चिट्ठइ ताव तेण भिक्खट्टा (दिट्ठो मुणी पविट्ठो मलमलिणो जुन्नवत्थोय ॥२७९॥
तं दट्ठं अञ्चुद्धइ तग्गिहसामी सयं गहियभत्तो । पडिलाहइ मुणिवसहं तह दट्ठं भक्खरो भणइ ॥२८०॥
तम्मि गयम्मि गिहाओ कट्टमहो ! कट्टमित्यमन्नाणं । तुम्हारिसावि एवं विवेदणो इय अणुट्ठंति ॥२८१॥
किमिमेणं सुदेणं लोयव्ववहारवाहिरासुइणा । जह्मंमलाविलतणुणा सयावि जल्लसोयरहिण्ण ? ॥२८२॥
वणिण्ण तओ भणिणं किं अम्हाणं इमाए चिंताए ? । गिहमागयस्सवस्सं दायव्वा भिक्खुणो भिक्खवा ॥२८३॥
सा य बहुमाणपुव्वं दिज्जंती बहुफला ह्वइ अफला । अप्पफला वाइरा तो पयडसि किमिह अन्नाणं ? ॥

शुचिरहिता यद् मुनयो, मणथ न सम्यगिदमपि यदेतान् । सुविशुद्धब्रह्मचर्यान्मुक्त्वाऽन्यम्य कस्य शौचम् ? ॥
मलमलितदेहवत्त्वा अस्नानरता विमुक्तताम्बूलाः । न स्रस्त्रशुचयो यदेव परमो ब्रह्मत्रतोपायः ॥२७४॥

विभूषा खींसंसर्गः प्रणीतं रसभोजनम् । नरस्यं त्रिकवशिनो विपं तालपुटं यथा ॥

एवं च दुरन्धासात् परिपतिश्रैति मूलतश्च सम्यक्त्वात् । ततो विरतिगुणानामपि दूरं दूरेण त्वं भवसि ॥
एवं च गुणविमुक्तः कृत्वाऽसमजसानि बहूनि । नरकादिवोरदुःखे अग्निप्यसि संसारकान्तारे ॥२७६॥
तस्माद् द्विविधामपि जुगुप्सां मुञ्च, सम्यक्त्वमेरुशिखरात् । मा परिपत बान्धव ! दुर्लभमिदं पुनरपि जीवानाम् ॥
एवमपि मण्यमानो न जुगुप्सां मुञ्चति कथमपि कर्मवशात् । अथान्यदिने केनोच्चिन्मिन्त्रतो मोजनार्थम् ॥
ततस्तद्गुह्योपाविष्टो यावत्तिष्ठति तावत्तेन भिक्षार्थम् । दृष्टो मुनिः प्रविष्टो मलमलिने जीर्णवस्त्रम् ॥२७९॥
तं दृष्ट्वाऽप्युत्तिष्ठति तद्गृहस्वामी स्वयं गृहीतभक्तः । प्रतिलम्भयति मुनिवृषभं तथा दृष्ट्वा भास्करो मणति ॥
तस्मिन् गते गृहात् कष्टमहो ! कष्टमित्यमज्ञानम् । गुम्मादशा अप्येवं विवेकिन इत्यनुतिष्ठन्ति ॥२८१॥
किमेतन् शूद्रेण लोकाग्र्यवहारवादाशुचिना । जीर्णमलाविलतनुना सदापि जलशौचरहितेन ? ॥२८२॥
वणिना ततो भणिनं किमस्माकमनुवा चिन्तया ? । गृहमागतायावश्यदातव्या भिक्षवे भिक्षा ॥२८३॥
सा च बहुमानपूर्वं दीयमाना बहुफला भवत्यफला । अल्पफला वेतरथा ततः प्रकटयसि किमिहाज्ञानम् ॥२८४॥

तो भवत्खरेण भणियं दिज्जउ दाणं वणीमगज्जणास्स । गेहागयस्सु किंपुण सम्मानो माहणं मोत्तुं ॥२८५॥
 क्रिज्जंतो मद्द हिययं तावइ तुम्हारिसोहिं सुयणेहिं । वणिण्ण तओ भणियं मा एवं भइ ! जंपेसु ॥२८६॥
 जो चरइ वंभजेरं तं चिय इह वंभणं भणंति सुइं । जो इत्थिपसंगरओ सो चिय सुदो य असुइं य ॥२८७॥
 सपराणुग्गहकारी एसो सम्मं विसुद्धगुणधारी । निकं चणो य अममो अमच्छरो कुच्छिसंवलओ ॥२८८॥
 भट्टेण तओ भणियं किमणेणं वेयविहियमगस्स । अणाभिन्नेण महायस ! तो वणिओ मोणमल्लीणो ॥२८९॥
 इय साहण दुग्गुं कुणमाणो भवत्खरो मरेऊण । चिणिउं गुरुपावचयं उप्पन्नो पढमपुट्ठीए ॥२९०॥
 पुव्वभवंधवो से सम्मं परिपालिऊण सम्मत्तं । उप्पन्नो सोहम्मे भाणू तं नियइ अवहीए ॥२९१॥
 नेहदयावसत्रिहुरियहियओ गंतूण भाणुरूवधरो । दूरे परमाहम्पियदेवे काऊण भणइ इमं ॥२९२॥
 वंधव ! एयमवत्थं गयस्स तुह किं करेमि अहमिन्दिह । तहवि भणामि विसज्जसु जिणधम्मदुग्गुं परमविसं ॥
 जेण इओ उच्चट्टो पुणोवि नो सहसि एरिसमवत्थं । अह सो जंपइ वंधव ! खपम्मि किं खिवसिमह खारं ॥
 तं किल मं पचारसि मद्द भणियं जे कयं तए न पुस । तं तुह इमा अवत्था, ता वंधुत्तेण पुह होउ ॥२९५॥
 जाह जहागयमहमपि भवियञ्चयदोइयं अणुहविसं । असुइत्तदुसिओ मा कयावि मद्द होउ जिणधम्मो ॥
 तो सो तेण विलखलो कओवि हियएणं साणुकंपेण । सट्टाणं संपत्तो पुणो भणिस्सति बुद्धीए ॥२९७॥
 इयरोवि विविहवियणं सुदारुणं तत्थ अणुभवेऊण । आउक्खएण जाओ हरिणो दवदइहभूमिए ॥२९८॥

ततो भास्करेण भणितं दीयतां दानं वर्णापकजनाय । गेहागताय किन्तु सम्मानो ब्राह्मणं शुकत्वा ॥२८५॥
 क्रियमाणो मम हृदयं तापयति युष्मादृशैः सुजनैः । वणिजा ततो भणितं मैवं भद्र ! जल्पीः ॥२८६॥
 यश्चरति ब्रह्मचर्यं तमेवेह ब्राह्मणं भणन्ति शुचिम् । यः स्त्रीपसङ्गरतः स एव शूद्रश्चाशुचिश्च ॥२८७॥
 स्वपराणुग्रहकारिणं सम्यक् विशुद्धगुणधारी । निष्काञ्चनश्चाममोऽमत्सरः कुक्षिशम्भलकः ॥२८८॥
 भट्टेन ततो भणितं किमनेन वेदविहितमार्गस्य । अनभिन्नेन महायशः ! ततो वणिग् मौनमालीनः ॥२८९॥
 इति साधुनां नुगुप्सां कुर्वाणो भास्करो मृत्वा । चित्वा शुरुपावचयमुत्पन्नः प्रथमपृथिव्याम् ॥२९०॥
 पूर्वमवधान्यवस्तस्य सम्यक् परिपालय सम्यक्त्वम् । उत्पन्नः सौधर्मं भानुस्तं पश्यत्यवधिना ॥२९१॥
 स्नेहदयावशीर्युरितद्दुदयो गत्वा भानुरूपधरः । दूरे परमाधार्मिकदेवान् कृत्वा भणतीदम् ॥२९२॥
 बान्धव ! एनामयत्सां गतस्य तं किं करोम्यहमिदानीम् । तथापि भणामि विच्छिन्नजिनधर्मनुगुप्सापरमवियम् ॥
 येनेत उद्भूतः पुनरपि नो सहसे ईदृशीमवस्थाम् । अथ स जल्पति बान्धव ! क्षते किं क्षिपसि मम क्षारम् ! ॥
 त्वं हि त्वा मागुपालमते मम भणितं यत्कृतं त्वया न पुरा । तच्चेयमवस्था, ज्ञात्वाद्द्वन्द्वतुलेन मम भवतु ॥२९५॥
 यादि यथागतमहमपि भवितव्यताशैकितमनुभविष्यामि । अशुचित्वदूषितो मा कदापि मम भवतु जिनधर्मः ॥
 ततः स तेन विलसः हृतोऽपि हृदयेन सानुकम्पेन । स्वस्थानं संप्राप्तः पुनर्भणिय्यामीति बुद्ध्यां ॥२९७॥
 इतरोऽपि विविधैर्दानां सुदारुणां तत्रानुभूय । आयुःक्षयेण जातो हरिणो दवदइहभूमौ ॥२९८॥

तत्थंवि लुहापिवासासीयायववियणतावियसररो । जा चिट्टइ ता टिट्टो वारेण हओय निक्करणं ॥२९९॥
जाओ अरुामनिज्जरवसओ देवेषु अइनिहीणेषु । तत्थवि पत्तो भाणु भक्करभंभवविलसियं कहइ ॥३००॥
तो सो जंपइ तइया सम्मत्तं पालिऊण तं जाओ । देवो विमाणवासी महिइदिओ हं तु काऊण ॥३०१॥
तत्थ दुगंछं पत्तो एरिंअइदुसहदुक्खदंदोळि । तहवि महायस ! एवं अणुसाससि मं अजोगंपि ॥३०२॥
ता मड पाविट्टेवि हु कुण्पंतेवि हु तए न परिचत्ता । अणुंरुपा, तो एँत्तो जिणधम्मो चैव मह सरणं ॥
इय पडिवच्चमि तए मज्ज कयत्थो परिस्समो जाओ । इय भणिउं भाणुसुरो तं पुच्छिय ठाणमणुपत्तो ॥
अह सो चितइ इमिणा भणिणणवि नरभवे न अणुचिओ । जिणधम्मो सुहरम्मो अच्चो ! हा हारिओ जम्मो ॥

जइ कहवि हु हउं माणुसवारउ, पाविसु पाविउ पावहवारउ ।

जिणवरधम्मु करिवि कम्मरउ, न होहिस्सु कस्सवि कम्मरउ ॥३०६॥

जो जिणधम्मु कहवि संपाविउ, न य जिणवयणिहिं अप्पउ भाविउ ।

सो पमायगुरुपरिहिं पाविउ, भामिज्जइ संसारिनिवारिउ ॥३०७॥

हउं हउं लहिवि सुधम्मिहिं जुत्तउ, माणुसजम्मु पमाइ विगुत्तउ ।

तेण हुअउ मुरवरकम्मरउ, रुद्धउ दइयु अहव किं मारउ ? ॥३०८॥

इय अप्पाणं निंदइ बंदइ देवे गुरु य भत्तीए । अह आउयमि पुत्ते चविउं चंपाए उववन्नो ॥३०९॥
ईसरदत्तस्स सुओ होउं लहिऊण संजममुयारं । पावियकेवलनाणो संपत्तो भक्करो मोस्खं ॥३१०॥

वत्रापि क्षुत्पिपासाशीतातपवेदनातापितशरीर । यावच्छ्रित तावद् दृष्टो व्याधेन हतश्च निष्करणम् ॥२९९॥

जातोऽक्रामनिजैरायदातो देवेष्वतिनिहीनेषु । तत्रापि प्राप्सो भानुर्भास्करमवविलसित कथयति ॥३००॥

तत स जल्पति तदा सम्यक्त्व पालयित्वा त्व जात । देवो विमानवासी महर्द्धिकोऽह तु वृत्ना ॥३०१॥

तत्र जुगुप्सा प्राप्त ईदृशातिदु सहदु रद्वन्द्वालिम् । तथापि महायशः । एवमनुशास्ति मामयोग्यमपि ॥३०२॥

तम्माद् मयि पापिष्ठेऽपि सलु कुप्यत्यपि च त्वया न परित्यक्ता । अनुकम्पा, तत इतो जिनधर्म एव मम शरणम् ॥

इति प्रतिपन्ने त्वया मम कृतार्थ परिश्रमो जात । इति भणित्वा भानुसुरस्त पृष्ट्वा स्थानमनुप्राप्त ॥३०४॥

अथ स चिन्तयत्यनेन भाणितेनापि नरभवे नानुचीर्ण । जिनधर्म सुखरम्यो हन्त । हा ! हारित जन्म ॥३०५॥

यदि कथमपि खल्वहं मानुष्यवार, प्राप्स्यामि पावित पापवारकम् ।

जित्तवरधर्मं वृत्त्वा कर्मचारक, न भविष्यामि कस्यापि कर्मचारक ॥३०६॥

येन जिनधर्मं कथमपि संप्राप्य, न च गिनवचैनेरात्मा भावित ।

स प्रमादगुरुरैरिमि पापी, आम्यते संसारेऽनिवारित ॥३०७॥

हा हा ! लज्जया सुधर्मैर्युक्त, मानुष्यजन्म प्रमादेन विगुतम् ।

तेन भूत मुरवारकर्मचारको, रप्यतु दैवमद्यवा किं मारयतु ? ॥३०८॥

इयात्मान निन्दति वन्दते देवान् गुरुंश्च भक्त्या । अथाद्युपि पूर्णं च्युत्वा चम्पायासुपपन्न ॥३०९॥

सोहम्माओ चविडं भाणू उप्पज्जिऊण संसारे । गहिऊणं जिणदिवखं धुयकम्मो सो गओ सिद्धिं ॥३११॥

॥ इति सम्यक्त्वे विचिकित्तानामतृतीयातिचारे भानुभास्करविप्रकथानकम् ॥

ईश्वरदत्तस्य सुतो भूत्वा लब्ध्वा संयममुदारम् । प्राप्तकेवलज्ञानः संप्राप्तो भास्करो मोक्षम् ॥३१०॥
सौधर्माच्च्युत्वा भानुरस्त्यद्य संसारे । गृहीत्वा जिनवीक्षां धृतकर्मा स गतः सिद्धिम् ॥३११॥

उम्मगदेसणाणं उम्मगनिंदसियत्थकारिणं । संसग्गी दुहजणया जायइ जह भीमकुमरस्स ॥१॥

तथाहिः—

कविसीसयविउलदले जिणहरकेसरविरायमाणम्मि । गुणिगुणगणगंधइहे धरणीसरसीए कयसोहे ॥२॥
कमलम्मिव कमलपुरे राया रिउकरडिविहइणपयंडो । जयपयइपुरिसयारो हरिव्व हरिवाहणो आसि ॥३॥
तस्मत्थि पिया वीयाचंदकलानिक्कलंकतणुलइया । देवी मालइनामा मालइमालव्व सुगुणइहा ॥४॥
वरसुमिणसूइयं सा सुयं पमूया सुलक्खणोवेयं । सपयावकंतिकलियं दिणयरविंव्व पुच्चदिसा ॥५॥
पुच्चपुरिसक्कमागयनामं पुत्तस्स वारसाइम्मि । सम्माणिय सच्चजणं दिच्चं भीमोत्ति पियरेहिं ॥६॥
अह कयसो सो वइइइ कलाकलायेण देहकंतीहिं । सियपक्खससहरो इव कयजणमणलोयणाणंदो ॥७॥
बुद्धिमंतित्थ सुओ तस्स य सहंपसुकीलिओ मिचो । बुद्धिमयरहरनामा जाओ मंती सम्माणवओ ॥८॥
अह अन्नदिणे नियमंदिराओ कुमरो पहायसमयम्मि । बुद्धिमयरहरसहिओ संपत्तो रायपयमूले ॥९॥
पणमइ निवपयकमलं तेणवि आर्लिगिउं निउच्छंगे । खणमेक्कं संठविओ पच्छा उचियासणासीणो ॥१०॥
नरनाहचरणजुपलं नियए अंकम्मि करिवि सप्पणयं । कमलदलकोमलेहिं करेहिं संवाहणं कुणइ ॥११॥
भत्तिभरनिभरगो निसुणइ जणयस्स सासणं जाव । तो आरामनिउत्तो पत्तो विन्नवइ नरनाहं ॥१२॥
देविद्विद्विद्वंदियपयारविंदोऽरविंदमुणिनाहो । सीसगणसंपरिवुडो पत्तो कुसुमागरुज्जाणे ॥१३॥
तं सोऊणं राया हरिसवसविसप्पमाणरोमंचो । दाऊण मउडवज्जं तस्स समग्गपि आभरणं ॥१४॥

उन्मागद्वेशनानामुन्मार्गनिर्दशितार्थकारिणाम् । संसक्तिर्दुःखजनिका जायते यथा भीमकुमारस्य ॥१॥

कपिशार्पकाविपुलंदले जिनगृहकेसरविराजमाने । गुणिगुणगणगन्धाब्धे वरणीसरस्याः कृतशोभे ॥२॥
कमल इव कमलपुरे राजा रिपुवरटिविघटनप्रचण्डः । जगत्प्रकटपुरुषकारो हरिरिव हरिवाहन आसीत् ॥३॥
तस्यास्ति प्रिया द्वितीयाचन्द्रकलानिष्कलाहृतनुलतिका । देवी मालतीनामा मालतीमालेव सुगुणाब्धा ॥४॥
वरस्वप्नसूचितं सा सुतं प्रसूता सुलक्षणोपेतम् । सप्रतापकान्तिकलितं दिनकरविम्बमिव पूर्वदिक् ॥५॥
पूर्वपूरुष्कमागतनाम पुत्रस्य द्वादशाहे । सम्मान्य सर्वजनं दत्तं भीम इति पितृभ्याम् ॥६॥
अथ क्रमशः स वर्धते कलाकलापेन देहकान्तिभ्याम् । सितपद्मशशधर इव कृतजनमनोलोचनानन्दः ॥७॥
बुद्धिमन्त्रिणः सुतस्तस्य च सहपांशुकीडितो मित्त्वम् । बुद्धिमकरगृहनामा जतो मन्त्री समानवयाः ॥८॥
अथान्यादिने निजमन्दिरात् कुमारः प्रभातसमये । बुद्धिमकरगृहसहितः संप्राप्तो राजपादमूले ॥९॥
प्रणमति नृपपादकमलं तेनाप्यालिङ्ग्य निजोत्सङ्गे । क्षणमेकं संप्रयापितः पश्चाद्बुचितासनासीनः ॥१०॥
नरनाथचरणगुगलं निजेऽङ्गे कृत्वा सुप्रणयम् । कमलदलकोमलाभ्यां कराम्भ्यां संवाहनां करोति ॥११॥
भक्तिमरुनिर्भराद्भः शृणोति जनकस्य शासनं यावत् । तत आरामनियुक्तः प्रातो विश्वपर्याति नरनाथम् ॥१२॥
देवेन्द्रवृन्दमन्दितपादारविन्दोऽरविन्दमुनिनाथः । शिष्यगणसपरिवृतः प्राप्तः कुसुमाकरोद्याने ॥१३॥
तत् श्रुत्वा राना र्पर्वशासितार्थोभाञ्च । दत्त्वा मुकुटवर्जं तस्मै समग्रमप्याभरणम् ॥१४॥

चलिओ वंदणहेउं कुमारसामंतमंतिपरियरिओं । पंचविहाभिगमेणं सूरिस्स अवगार्हे पत्तो ॥१५॥
हरिसंसुपुन्ननयणो तत्थ य अपुब्बसूरविंवंय । उगगतवतेयदित्तं संतावहरं च दीसंतं ॥१६॥
भविक्कुसुयावयोहं उत्थाइयपउरजणमणाणंदं । रयणियरंवं अपुब्बं कलंकवंकत्तणविमुक्कं ॥१७॥
नाणचरणाइनिम्मल्लगुणरयणाऊरियं सुगभीरं । जलरासिंवं अपुब्बं खारचजडत्तपरिचत्तं ॥१८॥
सूरिं दट्ठुं वंदइ तिपयाहिणपुब्बंगं नरवरिदो । सोवि हु सुधम्मल्लमं से देइ सिवेक्कुसुहल्लमं ॥१९॥
नासन्ने न य दूरे उवविट्ठो नरवई सपरिवारो । गुरुणावि समारूढा सुविसुद्धा देसणा तेसिं ॥२०॥
तथाहिः—

गुरुकम्मसलिलकल्लोलसंकुले आवईमहावत्ते । दुहसयकच्छवमच्छरमच्छयपुच्छच्छडाडोवे ॥२१॥
इंदियकसायदूसियमणवित्तिपयंडपवणदुत्तारे । कइवि मणुयत्तरयणं पावइ जीवो भवसमुद्रे ॥२२॥
तत्थवि किल विजयाणं सट्ठिसयं दस य भरहरवया* । इय खिचत्तचरिसयं, पइखिचत्तं पंचखंडाइं ॥२३॥
तेसु अणजाइं चिय छट्टं खंडं तु आरियं होइ । पणवीसं चिय देसा छवीसइमं तु देसपदं ॥२४॥
तत्थवि रज्जंतरसेलदुग्गाकाणणनिवासिणो मिच्छा । धम्मस्स बाहिरच्चिय सामग्गिअभावओ पायं ॥२५॥
धम्मधरसुवि चंडालाणण्णभिईसु अछिण्णजाईसु । धम्मोवएसगेहिं विरलो चिय होइ संजोगो ॥२६॥
छिण्णासुवि जाईसु अहम्मिपासंडिवासियकुलेसु । उण्णना सद्धम्मोवएसगे न हु निसेवंति ॥२७॥
सुकुलम्मिंवि उण्णना केवि हु जायंति देहवीभच्छा । दट्ठुंपि जे अजोगा धम्मस्सवणं कइं ताणं ? ॥२८॥

चलितो वन्दनहेतोः कुमारसामन्तमन्त्रपरिकरितः । पञ्चविधाभिगमेन सूरेरग्रहे प्रातः ॥१९॥
हर्पांशुपूर्णनयनस्तत्र चापूर्वसूरविम्बमिव । उग्रतपस्तेजोदाप्तं संतापहरं च दृश्यमानम् ॥१६॥
भाविककुसुदावचोधमुत्सादितप्रचुरजनमनआनन्दम् । रजनिकरामिवापूर्वं कलङ्कवक्रत्वविमुक्तम् ॥१७॥
ज्ञानचरणादिनिर्मलगुणरत्नापूरितं सुगभीरम् । जलराशिमियापूर्वं क्षारत्वजडत्वपरित्यक्तम् ॥१८॥
सूरिं दृष्ट्वा वन्दते त्रिप्रदाक्षिणापूर्वकं नरचेन्द्रः । सोऽपि खलु सुधर्मलामं तस्मै ददाति शिवैकसुखलाभम् ॥
नासन्ने नच दूर उपविष्टो नरपतिः सपरिवारः । गुरुणापि समारूढा सुविशुद्धा देशना तेषाम् ॥२०॥
गुरुकर्मसलिलकल्लोलसंकुले आपत्तिमहावतं । दुःखशतकच्छपमत्सरमत्स्युपुच्छच्छट्टाटोपे ॥२१॥
इन्द्रियकषायदूषितमनोवृत्तिप्रचण्डपवनदुस्तारे । कथमपि मनुजत्ववर्त्नं प्राप्नोति जीवो भवसमुद्रे ॥२२॥
तत्रापि किल विजयानां पष्टिदातं दश च भगैरयतानि । इति क्षेत्रसन्ततिशतं, प्रतिक्षेत्रं पञ्च खण्डानि ॥२३॥
जेन्वनायाण्येव पष्टं खण्डं त्वार्यं भवति । पञ्चविंशतिरेव देशाः पट्विंशं तु देशार्थम् ॥२४॥
तत्रापि राज्यान्तरशैलदुर्गकानननिवासिनो मिथ्यात्विनः । धर्मस्य बाह्या पूज्ज, सामग्र्यभावात् प्रायः ॥२५॥
धर्म्यधरास्वपि चाण्डालपानभ्रष्टतिप्वरुश्यजातिषु । धर्मोपदेशकैर्विरलं एव भवति संयोगः ॥२६॥
स्यस्यास्त्वापि जातिप्वधर्मिपासण्डिवासितंकुलेषु । उत्पन्नाः सद्धर्मापदेशकान् न खलुं निषेवन्ते ॥२७॥
सुकुलेऽनुरपन्नाः केऽपि खलु गायन्ते देहवीभस्ताः । द्रष्टुमपि येऽयोग्या धर्मश्रवणं कथं तेषाम् ? ॥२८॥

वरस्वराराणपि हु बहुविधदुहवाहिविदुरियंगण । धम्मसवणम्मि जायट् कंठं तु बुद्धीविभुमिपि ? ॥२९॥
 निरउधमगन्धनिवासजन्मदुखाण भायणं होउं । अन्ने य जणियपात्रा वाल्खिय केकिं विद्वदति ॥३०॥
 किञ्चाकिञ्चविणे बुद्धीवि न होउं मंदहिययाण । सवणगहदुल्लहत्तं भणिय चिय धीरपुग्गिसेहि ॥३१॥
 आलस्समोहवन्ता धंभा कोहा पमाइकिवणत्ता । भयसोगाअज्ञाणावरस्वेवकोउहलारमणा ॥३२॥
 एएहिं कारणोहिं लद्धूण सुदुल्लहपि माणुस्सं । न लहइ सुइ हियररिं ससारोत्तारणिं जीवो ॥३३॥
 मिच्छाभिनिवेशविडंविषयाण सद्धाए परिणइं कत्तो । तत्तत्यामयपाणं गालिजंतपि वेमताणं ? ॥३४॥
 दुल्लहो य पदसत्ताण संजमो संजमम्मि वेरगो । जत्तो लब्भइ मोसखो अणंतभवदुस्खपडिवरसो ॥३५॥
 जाया य धम्मसवणे जाव उमा तुमइ परमसापग्गी । उत्तरगुणोसु जत्तं काउं सहलं इमं कुणइ ॥३६॥
 ता भो देवाणुपिया ! दुत्तरभवसागरं समुत्तरइ । जइ जिणट्टिकवानाणं आरहइ तुमे लहुं चेर ॥३७॥
 अह असमत्था तत्थवि सम्मं सम्मत्तमूलगिहधम्मं । पडिउज्जइ जह पावइ पारं भवजलहिणो वममो ॥३८॥
 तो भालयलनिवेशियररमलो नरवरो भणइ मूरिं । नाहं नाह ! समत्थो जइयम्मसमुज्जमे इन्दि ॥३९॥
 ता गिहधम्मो सम्मं दिज्जउ पसिऊण जइ अह जोग्गो । तो गुस्सा वरविधिणा दिन्नो सेऽणुच्चयाइओ ॥
 सव्वविरउं पवत्ता केवि हु अन्ने उ देमओ विरइं । सम्मत्तमित्तमन्ने तह य समित्तो कुमारोपि ॥४१॥
 सम्मत्तं पडिवज्जइ सम्मं अइयारपंक्कनिम्मुकं । अह नपिउं मुणिनाहं परिस्ता नियठाणमणुत्ता ॥४२॥

वररूपधराणामपि हि बहुविधदु खयाधिविधुरिताज्ञानाम् । धर्मश्रवणे जायते कथं तु बुद्धिरपि केपामपि ? ॥
 निरयोपमगन्धनिवासजन्मदु खामा भाजन भूत्वा । अन्ये च जयितपाषा बाळा एव केऽपि विद्वन्ते ॥३०॥
 कृत्याकृत्यविवेके बुद्धिरपि न भवति मन्दहृदयानाम् । श्रवणग्रहदुर्लभत्वं भणितमेव धीरपुत्र्यै ॥३१॥
 आलस्यमोहवन्ता स्तन्वा कोपिन प्रमादिकूपणार्ता । भयसोगाज्ञानावरोपकौतूहलारमनस ॥३२॥
 एतै कारणैर्लज्ज्या सुदुर्लभमपि मानुष्यम् । न लभते ध्रुतिं हितकरीं ससारोत्तारिणीं नीव ॥३३॥
 मिथ्याभिनिवेशविडम्बिताना श्रद्धाया परिणति कुत । तत्त्वार्थामृतपानं गाल्यमानमपि वमताम् ? ॥३४॥
 दुर्लभश्च मन्दसत्त्वाना संघम सयमे वैराग्यम् । यतो लभ्यते मोक्षोऽनन्तभवदु खप्रतिपत्त ॥३५॥
 जाता च धर्मश्रवणे यावदिय युष्माक परमसामग्री । उत्तरगुणेषु यत्न कृत्वा सफलामिमा कुन्त ॥३६॥
 तस्माद् भो देवानुप्रिया ! दुस्तरभवसागरं समुत्तरत । यदि जिनेशानाधिमारोहत्प्रय लभेव ॥३७॥
 अद्यासमर्थास्तत्रापि सम्यक् सम्यक्त्वमूलगृहधर्मम् । प्रतिषेधञ्च यथा प्राप्नुत परं भवजन्धे क्रमश ॥३८॥
 ततो मालतलनिवेशितररमलो नरवरो भणति सूरिम् । नाह नाथ ! समत्थो यतिधर्मसमुद्यम इदानीम् ॥३९॥
 तस्माद् गृहधर्मं सम्यग् दीयता प्रसद्य यद्यद्दुःयोग्य । ततो गुस्सा वरविधिना दत्तस्तस्याणुजतादिक ॥४०॥
 सर्वविरतिं प्रपन्ना केऽपि खल्वन्ये तु देशतो विरतिम् । सम्यक्त्वमात्रमन्ये तथा च समित्त्र कुमारोऽपि ॥४१॥
 सम्यक्त्वं प्रतिपद्यते सम्यगतिचारपङ्कनिर्मुक्तम् । अथ नत्वा मुनिनाथ परिपद् निजस्थानमनुप्राप्ता ॥४२॥

कुमरो य कुण्ड धूमं देववृणमाइयं समितोवि । वच्चइ जईण पासे निसुणइ सम्मत्तअओ
 अह अत्रया कुमारं नियमंदिरसंठियं सविहमित्तं । मूरिगुणे वन्नंतं नमिउं विन्नवइ पविहरो ॥४८॥
 देव ! नरखंडमालाकलिओ कावालिओ वलियदेहो । दारठिओ तुह दंसणमीहइ तो मुंच
 तेण सो परिमुक्तो आसीवायं उवायणं काउं । उवविट्टो भणइ इमं कुमार ! लहु मे रहं वेहु
 तो भूत्तेवेण लहुं ओसरिओ परियणो तओ तेण । अउभत्थिओ कुमारो, भणियं
 सुवणक्खोहाणिनामा वारस वरिसाइं पुच्चसेवा से । विहिया विहीइ संपइ उत्तरसेवं करिसाणि
 गंतुं किण्हचउहासिरयणीए मसाणमज्झभागम्मि । काउं उत्तरसाहगमहं तं वरसत्तसंपवं ॥४९॥
 अज्जदिणाओ दसमे दिणाम्मि कासिणा चउइसी होही । ता तुह साहिज्जेणं सा
 तो कुमरेणं भणियं एएण असारहयसरारेण । जइ कस्तवि उवयारो कीरइ ता किं न पक्कं
 इयत्तव्वयणं पडिविज्जिऊण कुमरेण सो तओ भणिओ । गच्छ तुमं सट्ठाणं सो पभणइ तुज्जं
 • चिट्ठिस्समहं सुपुरिस ! तुज्ज अणुन्नाए, भणइ कुमरोवि । किमजुत्तं जइ चिट्ठिसि चिट्ठसुजाए
 इय भणिउं सो निच्चं कुमरसमीपे करेइ सयणाइं । दददूणं मंतिमुओ पभणइ किमिस्सि पासंती ।
 जंइ कुमरो कज्जेण, मंतिपुत्तो भणेइ एयस्स । किं कज्जेणं, जेणं सह आलावोवि न हु
 मइलइ सम्मत्तमलं इमेण सह संथको सुथेवोवि । ता पत्तिव कुमार ! एयं चएसु दूरं कुपासंति

कुमारश्च करोति घर्म देवार्चनादिकं समित्त्वोऽपि । व्रजति यतिनां पार्श्वे शृणोति सम्यक्त्वाविचारान्
 अध्याम्यदा कुमारं निजमन्दिरसंस्थितं सविधमित्त्रम् । सूरिगुणान् वर्णयन्तं नत्वा विज्ञपयति
 देव ! नरखण्डमालाकलितः कापालिको वलितदेहः । द्वारस्थितस्तवं दर्शनमीहते
 तेन स परिमुक्त आशीर्वादमुपायनं कृत्वा । उपविष्टो भणतीदं कुमार ! लघु मे
 ततो भूतेपेण लब्धपद्मतः परिजनस्ततस्तेन । अभ्यर्थितः कुमारो, भणितं ममास्ति
 सुवनतोभणीनामा द्वादश वर्षाणि पूर्वसेवा तस्याः । विहिता वि
 गत्वा कृष्णचतुर्दशीरजन्यां श्मशानमध्यभागे । कृत्वोत्तरसाधकम्
 अथुदिनाद् दशमे दिने कृष्णचतुर्दशी भविष्यति । ततस्तव साहा
 ततः कुमारेण मणितमेतेनासारहतशरारेण । यदि कंस्याप्युपकारः ।
 इति तद्वचनं प्रतिपद्य कुमारैण स ततो भणितः । गच्छ त्वं स्वस्था
 न्यास्याम्यदं सुपूरुम् ! तवानुज्ञया, भणति कुमारोऽपि । किमयुक्तं
 इति मणित्वा स नित्यं कुमारसमीपे करोति शयनादि । दृष्ट्वा म
 जल्पयति कुमारः कार्येण, मन्त्रिपुत्रो भणत्येतस्य । किं कार्येण, येन स
 मलिनयति सम्यक्त्वमलमनेन सह संस्तवः सुस्तोकोऽपि । तस्मात्प्रस

सर्वं चिय सुलहमिणं रज्जं विज्जा धणं च धन्नं च । एकं जयइ दुलहं सम्मत्तं चत्तअइयारं ॥५७॥
 जह गिरिवराणं मेरु सुराणं इंदो गहाण जह चंदो । देवाणं जिणचंदो तह सम्मत्तं च धम्माणं ॥५८॥
 सो जम्मो जो मणुयत्तणम्मि, तं माणुसं जहिं धम्मो । सो धम्मो जत्थ सया सम्मत्तं निच्चलं होइ ॥५९॥
 तस्स पुण निच्चलत्तं अइयाराणं विवज्जणं, तम्हा । दंसणामित्तं पि इमस्स चयह पासंडिहदस्स ॥६०॥
 दुज्जणसंगो जइवि हु मुहमहुरां भाइ कहमवि तहावि । परिणामेषुवहयकालकूडविरियं विसेसेइ ॥६१॥
 बुद्धिमयरहरभणियं सोउं कुमरोवि भणइ एवमिणं । दक्खिन्नस्त्रिन्नमइणा पडिवन्नमिणं तहावि मए ॥६२॥
 पडिवन्ने निच्चहणं एयं तु महव्वयं सुपुरिसाण । नियतणुकलंककारिं पि मुयइ किं ससइरो ससयं ॥६३॥
 अहवा ।

किं कुणइ कुसंगो माणुसस्स नियधम्मकम्मसु दिदस्स । विसहरसिरेविचसिओ किं न पणी गरलमवणैइ ? ॥
 अह पभणइ मंतिसुओ जइ पडिवन्नम्मि निच्चहइ कुमारो । तो पुच्चंगीकयनिरइयारसम्मत्तमुच्चहइ ॥६५॥
 विसहरमणी अभावुगदव्वं, जीवो उ भावुगं, तम्हा । सम्मं चित्तिज्जंतो दिट्ठंतो एस जं किंचि ॥६६॥
 एवं पन्नविओवि हु तेण कुमारो अणेगजुत्तीहिं । न चयइ तं पासंडिं विडंविओ दुरभिमाणेण ॥६७॥
 एवं च वट्टमाणे चउदसिरयणीनिसीहसमयम्मि । कावालिणभाणेणुणं संवहिउं लगए कुमरो ॥६८॥
 परिदेइ अइमसिणं नियसणं निविडवीरगंठीए । वंधेइ मल्लगंठीए केसपासं सखगो सो ॥६९॥
 वंचिय परियणमेगो करंकचयभीसणे मसाणम्मि । कावालिएण सद्धिं संपत्तो सो खणद्धेण ॥७०॥

सर्वमेव सुलहमिदं राज्यं विद्या धनं च धान्यं च । एकं जगति दुर्लभं सम्यक्त्वं त्यक्तातिचारम् ॥५७॥
 यथा गिरिवराणां मेरुः सुराणामिन्द्रो ग्रहाणां यथा चन्द्रः । देवानां जिनचन्द्रस्तथा सम्यक्त्वं च धर्माणाम् ॥
 तज्जन्म यन्मनुजत्वे, तन्मानुष्यं यत्र धर्मः । स धर्मो यत्र सद्वा सम्यक्त्वं निश्चलं भवति ॥५९॥
 तस्य पुनर्निश्चलत्वमतिचाराणां विवर्जनं, तस्मात् । दर्शनमात्रमप्यस्य त्यज पाखण्डित्त्वस्य ॥६०॥
 दुर्जनसङ्घो यद्यपि खलु सुखमधुरो भाति कथमपि तथापि । परिणामेणोपहतकालकूटवीर्याद् विशिष्यते ॥६१॥
 बुद्धिमकरगृहमणितं श्रुत्वा कुमारोऽपि भणरेवेवमिदम् । दाक्षिण्यस्त्रिन्नमतिना प्रतिपन्नमिदं तथापि मया ॥६२॥
 प्रतिपन्ने निवहणमेतत्तु महाव्रतं सुपूरुषाणाम् । निजतनुकलङ्ककारिणमपि मुञ्चति किं शशधरः शशकम् ? ॥
 अथवा ।

किं करोति कुसङ्घो मनुष्यस्य निजधर्मकर्मसु दृढस्य । विपधरशिरस्यप्युपितः किं न मणिर्गरलमपनयति ? ॥
 अथ प्रमणति मन्त्रिसुतो यदि प्रतिपन्नं निर्वृहति कुमारः । ततः पूर्वाङ्गीकृतानातिचारसम्यक्त्वमुद्रहत्तु ॥६५॥
 विपधरमणिरभावुकद्रव्यं, जीवस्तु भावुकं, तस्मात् । सम्यक् चिन्त्यमानो दृष्टान्त एव यत्किञ्चित् ॥६६॥
 एवं भङ्गापितोऽपि खलु तेन कुमारोऽनेकयुक्तिभिः । न त्यजति तं पाखण्डिनं विडम्बितो दुरभिमानेन ॥६७॥
 एवं च वर्तमाने चतुर्दशीरजनिनिशीथसमये । कापालिकमणितेन संघोर्द्धं लगति कुमारः ॥६८॥
 परिध्यात्यतिमसृणं वस्त्रं निविडवीरमन्थिना । बन्धनाति मल्लप्रस्थिना केशपाशं सखद्वजः सुः ॥६९॥

कुमरो य कुण्ड धूमं देवचणमाइयं समितोवि । वच्चइ जईण पासे निसुणइ सम्मत्तअइआरे ॥४३॥
 अह अन्नया कुमारं नियमंदिस्संठियं सविहमितं । सूरिगुणे वन्नंतं नमिउं विन्नवइ पडिहारो ॥४४॥
 देव ! नररुंडमालाकलिओ कावालिओ वेलियदेहो । दारठिओ तुह दंसणमीहइ तो मुंच इय भणिए ॥
 तेण सो परिमुक्को आसीवायं उवायणं काउं । उवाविट्टो भणइ इयं कुमार ! लहु मे रहं देसु ॥४६॥
 तो भूखेवेण लहु ओसरिओ परियणो तओ तेण । अन्भत्थिओ कुमारो, भणियं मह अत्थि वरविज्जा ॥
 भुवणक्खोद्धानिनामा वारस वरिसाइं पुच्चसेवा से । विहिया विहीइ संपइ उच्चरसेवं करिस्सामि ॥४८॥
 गंतुं किण्हचउइसिरयणीए मसानमज्झभागमि । काउं उत्तरसाहगमंह तं वरसत्तसंपन्नं ॥४९॥
 अज्जदिणाओ दसमे दिणम्मि कसिणा चउइसी होही । ता तुह साहिज्जेणं सा सिज्जइ मज्झ निचंभंतं ॥
 तो कुमरेणं भणियं एएण असारहयसरिरेण । जइ कस्सवि उवयारो कीरइ ता पुकिं न पज्जतं ? ॥५१॥
 इय तव्वयणं पडिवज्जिऊण कुमरेण सो तओ भणिओ । गच्छ तुमं सट्ठाणं सो पभणइ तुज्जे पासम्मि ॥५२॥
 चिट्ठिस्समहं सुपुरिस ! तुज्ज अणुनाए, भणइ कुमरोवि । किमजुत्तं जइ चिट्ठिसि चिट्ठसु जा एइ सा रयणी ॥
 इय भणिउं सो निच्चं कुमरसमीपे करेइ सयणाइं । ददुद्रुणं मंतिसुओ पभणइ किमिहैस पासंडी ॥५४॥
 जंपइ कुमरो कज्जेण, पंतिपुत्तो भणेइ एयस्स । किं कज्जेणं, जेणं सह आलावोवि न हु जुत्तो ॥५५॥
 मइलइ सम्मत्तमलं इमेण सह संयवो सुयेवोवि । ता पसिय कुमार ! एयं चएसु दूरं कुपासंडि ॥५६॥

कुमारश्च करोति धर्मं देवार्चनादिकं सीमत्वोऽपि । व्रजति यतिनां पार्श्वे शृणोति सम्यक्त्वातिचारान् ॥४३॥
 अधान्यद्वा कुमारं निजमन्दिरसंस्थितं सविधमित्त्रम् । सूरिगुणान् वर्णयन्तं नत्वा विज्ञपयति प्रतिहारः ॥४४॥
 देव ! नररुण्डमालाकलितः कापालिको वलितदेहः । द्वारस्थितस्तव दर्शनमीहते ततो मुखेति भणिते ॥४५॥
 तेन स परिमुक्त आशीर्वादमुपायनं कृत्वा । उपविष्टो भणतीदं कुमार ! लघु मे रहो देहि ॥४६॥
 ततो भूखेपेण लघ्वपसृतः परिजनस्ततस्तेन । अभ्यर्थितः कुमारो, भणितं ममास्ति वरविद्या ॥४७॥
 भुवनक्षीमर्णानामा द्वादश वर्षाणि पूर्वसेवा तस्याः । विहिता विधिना संप्रत्युत्तरसेवां करिष्यामि ॥४८॥
 गत्वा कृष्णचतुर्दशीरजन्यां रमशानमध्यभागे । कृत्वोत्तरसार्धकमथ त्वां वरसत्त्वसंपन्नम् ॥४९॥
 अद्यदिनाद् दशमे दिने कृष्णचतुर्दशी भविष्यति । ततस्तव साहाय्येन सा सेत्स्यति मम निर्भ्रान्तम् ॥५०॥
 ततः कुमारेण भणितमेतेनासारहतशरीरेण । यदि कस्याप्युपकारः क्रियते तर्हि किं न पर्याप्तम् ? ॥५१॥
 इति तद्वचनं प्रतिपद्य कुमारेण स ततो भणितः । गच्छ त्वं स्वस्थानं स प्रभणति तव पार्श्वे ॥५२॥
 स्यास्याम्यहं सुपुरुष ! तवानुज्ञया, भणति कुमारोऽपि । किमयुक्तं यदि तिष्ठसि, तिष्ठ यावदेति सा रजनिः ॥
 इति भणित्वा स नित्यं कुमारसमीपे करोति शयनादि । दृष्ट्वाऽन्त्रिसुतः प्रभणति किमिहैव पातण्डी ? ॥
 जल्पति कुमारः कार्येण, मन्त्रिपुत्रो भणत्येतस्य । किं कार्येण, येन सहालापोऽपि न खलु युक्तः ॥५५॥
 मलिनयति सम्यक्त्वमलमनेन सह संस्तवः सुस्तोकोऽपि । तस्मात्प्रसद्य कुमार ! एतं त्यज दूरं कुपावण्डिनम् ॥

सर्वं चिय सुलहमिणं रज्जं विज्जा धणं च धन्ने च । एकं जयइ दुलहं सम्मत्तं चत्तअइयारं ॥५७॥
 जह गिरिवराण मेरु सुराण इंदो गहाण जह चंदो । देवाणं जिणचंदो तह सम्मत्तं च धम्माणं ॥५८॥
 सो जम्मो जो मणुयत्तणम्मि, तं माणुसं जर्हि धम्मो । सो धम्मो जत्य सया सम्मत्तं निच्चल होइ ॥५९॥
 तस्स पुण निच्चलत्तं अइयाराणं विवज्जणं, तम्हा । दंसणमित्तंपि इमस्स चयह पासंडिहदस्स ॥६०॥
 दुज्जणसंगो जइवि हु मुहमहुरां भाइ कहमवि तहावि । परिणामेषुवहयकालकूडविरियं विसेसेइ ॥६१॥
 बुद्धिमयरहरभणियं सोउ कुमरोवि भणइ एवमिणं । दक्खिन्नस्त्रिन्नमइणा पाडिवन्नमिणं तहावि मए ॥६२॥
 पाडिवन्ने निच्चहणं एयं तु महव्वयं सुपुरिसाण । नियतणुकलंकारिंपि मुयइ किं ससइरो ससयं ॥६३॥
 अहवा ।

किं कुणइ कुसंगो माणुसस्स नियधम्मरुम्मसु दिदस्स । विसहरसिरेविचसिओ किं न पणी गरलमवणैइ ? ॥
 अह पभणइ मंतिसुओ जइ पाडिवन्नम्मि निच्चहइ कुमारो । तो पुव्वंगीकयनिरइयारसम्मत्तमुव्वहइ ॥६५॥
 विसहरमणी अभावुगदव्वं, जीवो उ भावुगं, तम्हा । सम्मं चित्तिज्जतो दिट्ठंतो एस ज किंचि ॥६६॥
 एवं पन्नविओवि हु तेण कुमारो अणेगजुत्तीहिं । न चयइ तं पासडिं विडंतिओ दुरभिमाणेण ॥६७॥
 एवं च वट्टमाणे चउदसिरयणीनिसीइसमयम्मि । कावालियभाणेएणं संवहिंउं ल्मए कुमरो ॥६८॥
 परिहेइ अइमसिणं नियंसणं निविडवीरगंठीए । वधेइ मल्लगंठीए केसपासं सखगो सो ॥६९॥
 वंचिय परियणमेगो करंरुचयभीसणे पसाणम्मि । कावालिएण सद्धिं संपत्तो सो खणद्धेण ॥७०॥

सर्वमेव सुलभमिद राज्य विद्या धनं च धान्य च । एक जगति दुर्लभं सम्यक्त्वं त्यक्तातिचारम् ॥९७॥
 यथा गिरिवराणा मेरु सुराणामिन्द्रो ग्रहाणा यथा चन्द्र । देवाना जिनचन्द्रस्तथा सम्यक्त्व च धर्माणाम् ॥
 तज्जन्म यन्मनुजत्वे, तन्मानुष्य यत्र धर्म । स धर्मो यत्र सदा सम्यक्त्व निश्चल भवति ॥९९॥
 तस्य पुनर्निश्चलत्वमतिचाराणा विवर्जन, तस्मात् । दर्शनमात्रमप्यस्य त्यज पातण्डित्तस्य ॥६०॥
 दुर्जनसङ्गो यद्यपि खलु सुखमधुरो भाति कथमपि तथापि । परिणामेणोपहतकालकूटवीर्याद् विशिष्यते ॥६१॥
 बुद्धिमत्प्रगृहमणित श्रुत्वा कुमारोऽपि भणत्वेवमिदम् । दाक्षिण्यस्त्रिन्नमतिना प्रतिपन्नमिद तथापि मया ॥६२॥
 प्रतिपन्ने निर्वहणमेतत्तु महाव्रतं सुप्रपाणाम् । निजतनुकलङ्कारिणमपि मुञ्चति किं शशवर शशकम् ? ॥
 अथवा ।

किं करोति वृसङ्गो मनुष्यस्य निजधर्मकर्मसु दृढस्य । विपथरशिरस्यप्युपेत किं न मणिर्गरलमपनयति ? ॥
 अथ प्रमणति मन्त्रिसुतो यदि प्रतिपन्नं निर्नुहति कुमार । तत पूर्वाङ्गीकृतानातिचारसम्यक्त्वमुद्ब्रह्म ॥६९॥
 विपथरंमणिरभाजुकद्रव्य, जीवस्तु भावुकं, तस्मात् । सम्यक् चिन्त्यमानो दृष्टान्त एव यत्किञ्चित् ॥६६॥
 एव भ्रजापितोऽपि रज्जु तेन कुमारोऽनेरुयुक्तिभि । न त्यजति त पाखण्डिन विडम्बितो दुरभिमानेन ॥६७॥
 एव च वर्तमाने चतुर्दशीरजनिनिशीथसमये । कापालिकमणितेन सवोढु लगति कुमार ॥६८॥
 परिक्रथात्यतिमग्नं वय्र निविडवीरमन्थिना । वध्नाति महग्राथिना केशपाश सरङ्ग स ॥६९॥

लिहिऊण मंडलं सो पूएउं मंतदेवयं किंपि । कुमरस सिहावंधं-काउं समुवट्टिओ जाव ॥७१॥
 तो कुमरेणं भणियं नियसत्तं चैव मह सिहावंधो । पगयं चिय कुणसु तुमं-निन्भयचित्तो महाभाग ! ॥
 कइदियकरवालललेतजीहाभीमो कवाल्लिणो पासे । पंचाणणोव्व कुमरो तो चिट्ठइ साहसिकरसो ॥७३॥
 कुमरसिरगहणसिहिवंधनियडमह विहडियं स दट्टूणं । लेमि सिरमिमसस परकमेण इय ठाविउं बुद्धिं ॥
 करकलियगरुयकत्ती गयणसमं काउयत्तणो रुवं । क्वसमकक्कहरो लग्गो धडहडिउमइवियडं ॥७५॥
 ततश्च ।

नं कुम्मह कडयडिय पिट्टि नं पविहउ गिरिवरु, नं सुरकरडिहि रडिउ गहिरु नं गज्जिउ जलहरु ।
 नं धरणिंद फणाकडण्यचंपिउ दिक्करडिहिं, तडयइंतु तडिइंडु पडिउ नं गिरिवरसिहरिइ ॥७६॥

इय विभिइये चित्तिहिं सुरविसर जस धडहडिउं सुणेवि लहु ।

तह रंभपमुहरमणिहिं भणिउ रक्खि रक्खि मं तियंसपहु ! ॥७७॥

सहइ तासु करि कत्ती तह रुहिरारुणिय, नज्जइ जीहुहालिय किं जमभडतणिय ।

किह काचियफलि तसु तणु रेहइ संकमिउ, नं कुमरहवहणत्वं दुहिउ तणु निम्मविउ ॥७८॥

तो तव्वियंभियं चिय पसिऊण कुमरो हरिव्व-करिजूहं । कुविओ पउणइ खगं जमजीहासरिसमवकुहिओ॥
 जा ताव तेण भणियं रे रे रे बाल ! मह पिडे पडिओ । लेमि तुह उत्तमंगं अहमिन्हिं तडफडंतस्त ॥८०॥
 जइ पुण मह मह वयणा सयमप्पिमि मत्थयं सहत्थेण । छित्तुं ता ते जम्मंतरम्मि सुहभायणं होसि ॥८१॥

वञ्चयित्वा परिजनमेकः करङ्कचयभीपणे श्मशाने । कापालिकेन सार्धं संप्राप्तः स क्षणापेन ॥७०॥

लिखित्वा मण्डलं स पूजयित्वा मन्त्रदैवतं किमपि । कुमारस्य शिखाबन्धं कर्तुं समुपस्थितो यावत् ॥७१॥

ततः कुमारेण भणितं निजसत्त्वमेव मम शिखाबन्धः । प्रकृतमेव कुरु त्वं निर्भयचित्तो महाभाग ! ॥७२॥

कृष्टकरवालललज्जिहाभीमः कपालिनः पार्श्वे । पञ्चानन इय कुमारस्ततस्तित्थति साहसिकयरसः ॥७३॥

कुमारशिरोप्रहणशिखिवन्धनिगडमथ विघटितं स दट्ट्वा । लामि शिरोऽप्य पराक्रमेणेति स्थापयित्वा बुद्धिम् ॥

करकलितगुरुकर्तरीको गमनसमं कृत्वाऽऽत्मनो रूपम् । क्वसमकर्णकुहरो लग्नो गर्जितुमतिविकटम् ॥७५॥

ननु कूर्मस्य परावर्तितं शृष्टं ननु पविहतो गिरिवरः, ननु सुरकरटिभी रटितं गर्भारो ननु गर्जितो जलवरः ॥

ननु धरणेन्द्रः फणासंघातचम्पितो दिक्करटिभिः, तदत्तदंस्तडिण्डः पतितो ननु गिरिवरशिखरेषु ॥

इति विस्मिताधिन्तयन्ति सुरविसरा यस्य गर्जारवं श्रुत्वा लघु ।

तथा स्म्भाप्रसुत्तरमणीभिर्भणितं रक्ष रक्ष मां त्रिदशभ्रूभो ! ॥७७॥

राजति तस्य करे कर्तरी तथा रुधिरारुणिता, ज्ञायते जिह्वाहालिता किं यममटीया ।

कथं कर्तरीकलके तस्य तन्न राजति संक्रान्तं, ननु कुमारवधार्थं द्वितीयतनुर्निर्मापितम् ॥७८॥

ततस्तद्विजृम्भितमेव दट्ट्वा कुमारो हरिविव करियूथम् । कुपितः प्रगुणयति खड्गं यमजिह्वासदृशमक्षुभितः ॥७९॥

यानत्तावचेन भणितं रे रे रे बाल ! मम पिट्टे पतितः । लामि तवोत्तमाङ्गमहमिदानीं चपलायमानस्य ॥८०॥

तो एवं जंपतो भणिओ कुमरेण रे कुपासांदि ! चंडालदुवचिद्विय ! निद्वियक्ल्लाण ! अन्नाण ॥८२॥
 विस्मासिमाण जैसि तए रुवालेहिं विरडया मान्ण । ताणवि वडर खालेमि अज्ज पित्तुं तुह क्वाळं ॥८३॥
 तो वत्तियाए घाओ मुको कुमरे य तेण, कुमरोवि । खलिउं सग्गेण ब्रडत्ति तस्स खंरं समात्तो ॥८४॥
 चित्तड य सो इयाणिं सग्गेण दुद्दा करेमि एयस्स । पावस्स वंउदसं किंपुण मह कउयेणावि ॥८५॥
 सेवमिमो पडिवन्नो बहुसत्तित्तुओ य कहवि जइ धम्मे । ठाड पमावड तों पवयणंपि इय चित्तिउं कुमरो ॥
 निहणइ मुट्ठीहि तयं सिरम्मि, ताडेइ खग्ग जवणण । कावालिओवि जा तं गिण्डइ हत्थेहिं ता कुमरो ॥
 अत्ति तस्सवणमज्जे पत्तिसइ करगहियतरलकरवालो । गिरिक्कुहरगओ पंचाणणोव्व तहिं मो विरापउ ॥
 तो खरनहरपहारिहिं पहरइ कुमर तहिं, जिम्ब मूरु द्दिददादिहिं खरस्तर खणइ महिं ।
 सरडिण सुंडपडट्ठिण जिम्ब करि कहु रडइ, तिम्ब कचंनरवेयणाविहुरु सु आरडइ ॥८९॥
 तो हत्थेणं गहिउं कुमरो वन्नाउ कइदिउं कहवि । तेण धरिउण चरणे तत्तो उज्जालिओ गयणे ॥९०॥
 तो निवडंतो पत्तो जक्खणिदेवीए दिव्वजोगेणं । करसंपुडे करेउं नीओ नियमंदिस्संतो ॥९१॥
 जं नियउच्चत्तेणं ओहावड तुदिणसेलसिंणपि । अइवित्त्यारेण पुणो जिणेइ भवणंपि अहिवण्णो ॥९२॥
 जत्थ य अरण्णाय निएवि निसि पउमरायकिरणेहिं । अमरीउ गोसक्किचं कुणंति पच्चूससकाए ॥
 जत्थ फल्लिओपलेसु संकंतं निएवि निययपडिर्विं । ईसाए नडंति पिप अमरीओ सवत्तिसकाए ॥९४॥

यदि पुनर्मह मम वचनान्त्वमप्ययसि मस्तक स्वहस्तेन । उक्त्वा तदा त्व जन्मान्तरे सुखमानन भवामि ॥८१॥
 तन एवं जल्पन् भणित कुमारेण रे कुपासाण्डन् ! चाण्डालश्चपचचेदित ! निष्ठिनक्ल्लयाण ! अन्नान ! ॥८२॥
 विश्वासिताना येषा स्वया कपालैर्विरचित्ता माला । तेषामपि वैर क्षालयान्यद्य गृहीत्वा तव कपालम् ॥८३॥
 तत कर्तर्यां घातो मुक्त कुमारे च तेन, कुमारेऽपि । स्तलयित्वा खड्गेन अदिति तस्य स्कन्ध समाच्छ ॥८४॥
 चिन्तयति च स इदानीं खड्गेन द्विधा करोम्येतस्य । पापस्य कण्ठदेशं क्रिन्तु मम कैतवेनापि ॥८५॥
 सेवामय प्रतिपन्नो बहुशक्तिश्रुतश्च कथमपि यदि धमे । तिष्ठति प्रभावयति तदा प्रवचनमर्पाति चिन्तयित्वा कुमार ॥
 निहान्ति मुष्टिम्या तं शिरसि, ताडयति मद्ग जवेन । कापालिकोऽपि यावत् गृह्णाति हस्ताभ्यां तावत्कुमार ॥८७॥
 अदिति तच्छ्रवणमध्ये प्रविशति करगृहीततरलकरवाल । गिरिक्कुहरगत पञ्चानन इव तत्र स विराजते ॥८८॥
 तत खरनखरप्रहारैः प्रहरति कुमारस्तत्र, यथा शूकरो दृढदंष्ट्राभ्यां खरखरं खनति महीम् ।
 शरटेन शुण्डप्रतिष्ठेन यथा वरी वट्ट रटति, तथा कर्णान्तरेवेदनाविधुर स आरणति ॥८९॥
 ततो हस्तेन गृहीत्वा कुमार कर्णात् कृष्ट्वा कथमपि । तेन वृत्त्वा चरणे तत उच्छालितो गगने ॥९०॥
 ततो निपतन् प्राप्तो यक्षिणीदेव्या देवयोगेन । करसंपुटे कृत्वा नीतो निजमन्दिरम्यान्त ॥९१॥
 यद् निजोच्चत्वेनाक्रामति तुहिंनशैलशृङ्गमपि । अतिविन्तारेण पुनर्नयति भवतमप्याहपडे ॥९२॥
 यत्र चाल्प्यच्छाया दृष्ट्वा निशि पञ्चरागाकिरणे । अमर्यं प्रात हृत्य कुर्वन्ति प्रन्वृषदाह्या ॥९३॥
 यत्र भ्फाटिहोपलेषु संक्रान्तं दृष्ट्वा निजप्रतिनिम्बम् । इर्ष्याया नश्यन्ति प्रियानमर्यं सपत्नीशङ्कया ॥९४॥

एवंविहम्मि तम्मि सहसा कुमरो निण्ड अत्ताणं । उवविट्ठं वरसीहासणम्मि मणिरयणजडियम्मि ॥९५॥
 विम्बियचित्तो तत्तो जा चित्तं नियमणे किमेयंति । तो जोडियकरकमला तत्पुरओ जक्खिणी होउं ॥९६॥
 भणइ महायस ! एसो विंशो तामेण पव्वओ तुंगो । तन्नामेणं नामं अडवीइवि तिहुयणपसिद्धं ॥९७॥
 विंशगिरिसमीवगयं एयं वेउच्चियं च मंह भवणं । कीलत्थमित्त्य निवसामि जक्खिणी नाम कमलकंठा ॥
 नियसुरयणपडियरिया चिट्ठापिं सयावि इह सइच्छाए । अज्जं चेव पुणो हं अट्ठावयपव्वयम्मि गया ॥९८॥
 इचो य श्लंतीए दिट्ठो सि तुमं नहम्मि पक्खित्तो । कावालिण्ण तेणं श्लिलिओ य मए पयत्तेणा ॥१००॥
 इण्हि वम्महसरधोरणीए घाएहिं पीडियसरीरा । तुह सरणमागयाहंता सुपुरिस ! रक्ख मं रक्ख ॥१०१॥
 एसो मह परिवारो सच्चोवि हु तुज्ज किं करो होही । कुणसु पसायं भुंजसु विसयसुहं इह मए सट्ठि ॥१०२॥
 तं जक्खिणीए वयणं सोउं दरविहसिण्ण कुमरेणं । भणियं अहो ! नियच्छह अइट्टसहो मयणसरपसरो ॥
 चिट्ठउ ता दूरिचिय एसो अम्हारिसो अत्रुहलोओ । पिच्छह विबुहजणोवि हु एवं विनडिज्जइ इमेण ॥
 एएणं अभिभूया जीवा न मुणंति किंपि हियमहिंयं । निसुणंति नेय धम्मं कज्जाकज्जं न याणंति ॥१०५॥
 न गणंति अवजसमिणं जुत्ताजुत्तंपि नो वियाणंति । विसयविमोहियचित्ता जीवा कयमज्जपाणव्व ॥१०६॥
 कमलिण्णिदलगयजलवसरिसहविसयसुहकारणि अइविरसह ।
 न गणइ जणु तहिं पेरंतउ हिमगिरिसरिसु दुहोहु पवंतउ ॥१०७॥
 अइदुट्ठियमहुरसणोवमु विसयसुहु उवभुंजंतउ जीउ न याणेइ एउ दुहु ।

एवंविधे तस्मिन् सहसा कुमारः पश्यत्यात्मानम् । उपविष्टं वरसिंहासने मणिरत्नजाटिते ॥९५॥
 विस्मिताचित्तस्ततो यावाच्चिन्तयति निजमनसि किमेतदिति । ततो योजितकरकमला तत्पुरतो यक्षिणी भूत्वा ॥
 भणति महायशः ! एष विन्ध्यो नाम्ना पर्वतस्तुङ्गः । तन्नाम्ना नामाटव्या अपि त्रिसुवनप्रसिद्धम् ॥९७॥
 विन्ध्यगिरिसमीपगतमेतद् वैक्रथिकं च मम भवनम् । क्रीडार्थमत्र निवसामि यक्षिणी नाम कमलकंठा ॥९८॥
 निजसुरजनपरिकरिता तिष्ठामि सदापीड स्वच्छया । अद्यैव पुनरहमष्टापदपर्वते गता ॥९९॥
 इतश्च बलमानया दृष्टोऽसि त्वं नमसि प्रसिप्तः । कापालिकेन तेन गृहीतश्च मया प्रयत्नेन ॥१००॥
 इदानो मन्मथशरधोरण्या घातैः पीडितशरीरा । तव शरणमागताऽहं तस्मात्सुपूरुष । रक्ष मां रक्ष ॥१०१॥
 एष मम परिवारः सन्नोऽपि हि तव किङ्करो भविष्यति । कुरुष्व प्रसादं सुहृत्स्व विषयसुखमिह मया सार्धम् ॥
 तद् यक्षिण्या वचनं श्रुत्वेपद्विदसितेन कुमारेण । भणितमहो ! पश्यतातिदुःसहो मदनशरप्रसरः ॥१०२॥
 तिष्ठतु तावद् दूर एवैषोऽस्माद्दशोऽनुबुलोकः । पश्यत विबुधननोऽपि खल्वेवं विनश्यतेऽनेन ॥१०४॥
 एतेनाभिभूता जीवा न जानन्ति किमपि हितमहितम् । शृण्वन्ति नैव धर्मं कार्याकार्यं न जानन्ति ॥१०५॥
 न गणयन्त्यपयश इदं युक्तयुक्तमपि नो विजानन्ति । विषयविमोहितचित्ता जीवाः कृतमद्यपाना इव ॥१०६॥
 कमलिनीदलगतजलवसरसदशविषयसुखकारणेऽतिविरसे ।
 न गणयति ननस्तास्मिन् पर्वन्ते हिमगिरिसदृशं दुःसौख्यं पतन्तम् ॥१०७॥

आउयथंभि विनुद्दइ निवडइ अहरगइ, जहि दुस्सहु दुक्खन्नु न लडइ रणु विरइ ॥१०८॥

किञ्च ।

दुक्खंतरपडियारे दुहम्मि को विसयसुक्खआभासे । अणुबंधं कुणइ सुहो दुहमयसंपायहेउम्मि ? ॥१०९॥

तयाहिः—

जह तरुणतरणिकरनियरताविओ पाविऊण सुदलतरं । तच्छायसेवणेणं गयतावो मन्नइ सुहंति ॥११०॥

ततो अइदुस्सहसिसिरपवणसंगेण सुद्वियसव्वंगो । पज्जलियसिहिं लद्धं पणट्ठसीओ सुहे मुणइ ॥१११॥

जह गाढजलियउयरगितवियदेहाण भोयणे भुत्ते । खणमुवसंतलुहाणं पडिहाइ सुहंति जीवाण ॥११२॥

तम्मि परिणामपत्ते पीडिज्जइ वच्चपच्चयं पुणवि । तस्स य विगमम्मि पुणां लुहाए पीडिज्जए चादां ॥११३॥

तह विसयसुहं दुक्खं दुक्खंतरउयसमम्मि भाइ सुहं । मोहंधाणं, घत्तूरियाण कणगं जहा सव्वं ॥११४॥

किञ्च ।

विसयदिल्लासो तेसिं सेवाए वड्ढए न तुट्टेइ । कररुहकंडूयणजलणतावओ पामवाहिव्व ॥११५॥

उक्तं च;

“न जातु कामः कामानामुपभोगेन क्षान्त्याति । हविषा कृष्णवल्मेव भूय एवामिक्वते ॥”

ता दुस्सहदुहहेउं गिद्धि विसएसु चयसु तुममिहिं । जिणनाहम्मि य तदेसियम्मि परमं कुणसु भत्ति ॥

तो भणइ जक्खणी महं संपइ गिद्धी तुमम्मि, एवं च । तद् जंपते सुंदर ! निच्चिसयचेव सा इन्दिं ॥

एगंतदुहत्तेणं विसया जह वच्चिया कुमारेणं । तह वच्चिउं न सकइ सुरगुत्तुल्लोवि अन्ननरो ॥११८॥

ता तुञ्ज पसाएणं मज्झवि जम्मंतरम्मि न हु दुल्लो । नीसेसदुहविमुको मोनस्सो विसए चयंतीए ॥११९॥

अतिदुःस्थितमधुरसनोपमं विषयसुखमुपसृज्जानो जीवो न जानात्येतद् दुःखम् ।

आयुःस्तन्मे विद्युद्यति निपतत्यवरगतौ, यत्र दुःसहो दुःखार्णवो न लभते क्षणं विरतिम् ॥१०८॥

दुःखान्तरप्रतिकारे दुःखे को विषयसौख्याभासे । अनुबन्धं करोति बुधो दुःखशतसंपातहेतो ? ॥१०९॥

यथा तरुणतरणिकरनिकरतापितः प्राप्य सुदलतरम् । तच्छायसेवनेन गतनापो मन्यते सुखमिति ॥११०॥

ततोऽतिदुस्सहशिशिरपवनसङ्गेन श्रान्तसर्वाङ्गः । प्रन्वलितशिश्विनं लब्ध्वा प्रनष्टदातः सुखं जानाति ॥१११॥

यथा गाढज्वलिनोद्गामिनतप्तदेहानां भोजने भुक्ते । क्षणमुपशान्तशुधां प्रतिमाति सुखमिति जीवानाम् ॥११२॥

तस्मिन् परिणामप्राप्ते पीड्यते वर्चःप्रत्ययं पुनरपि । तस्य च विगमे पुनः क्षुधा पीड्यते वादम् ॥११३॥

तथा विषयसुखं दुःखं दुःखान्तरोपशमे भाति सुखम् । मोहान्धानाम्, घात्तूरिकाणां कनकं यथा सर्वम् ॥११४॥

विषयामिलापस्तेषां सेवया वर्धते न बुध्यति । कररुहकण्डूयनन्वचलनतापतो पामाभ्याधिरिव ॥११५॥

तस्माद् दुस्सहदुःखहेतुं गृह्णीं विषयेषु त्यज त्वमिदानीम् । जिननाथे च तद्देशिते परमां कुरु भक्तिम् ॥११६॥

ततो भणति यक्षिणो मम संप्रति गृह्णीस्त्वयि, एवं च । त्वयि जल्पति सुन्दर ! निर्विषयैव सेदानीम् ॥११७॥

एकान्तदुःखत्वेन विषया यथा वर्णिताः कुमारेण । तथा वर्णयितुं न शक्नोति सुरगुत्तुल्लोऽप्यन्यतः ॥११८॥

ता मह भक्तौ परमा तुमस्मि, जो साधि ! तुञ्ज पुण पुज्जो । जिणनाहो सो सरणं आसंसारंपि मह होउ ।
 इय जाव गहयसंवेगभावप्रसरंतभक्तिपञ्चभारा । अन्नंपि किंपि भणिही ता निसुजेऊण महुरङ्गुणि ॥१२१॥
 अर्धंपुरबंधसमिद्धसिद्धसिद्धंतसारवयणाण । पुच्छइ भीमकुमारो के इह कुर्वन्ति सज्जायं ? ॥१२२॥
 तो भणइ जक्खिणी नाह ! इत्य विंशगिरिगरुयगुहमज्जे । चिट्ठंति महामुणिणो चउमासाओ य पारंति ॥
 ता ताण तवस्सीणं कुर्वंतणं विसिट्ठसज्जायं । सुव्वइ अइमहुरङ्गुणी तं सोऊणं भणइ कुमरो ॥१२४॥
 सेयमणद्धमा वुट्ठी मरुम्मि एयं तमज्ज कमलसरं । जं इत्यवि मज्ज सुसाहुसंगमो पुन्नजोएण ॥१२५॥
 ता अहमिण्हं चिय रयणिसेसमेएसि पायमूलम्मि । गुंतं गमेमि तो जक्खिणीएपुरओ पयट्ठाए ॥१२६॥
 इत्तो इंतो कुमरो पायमवधारउत्ति भणिरीए । भग्गं देसंतीए सो पत्तो साहुआसत्ते ॥१२७॥
 साधि हु सपरियणा हं बंदिस्सं साहुणोत्ति भणिऊण । संपत्ता नियटाणे शायइ कुमरस्स उवएत्तो ॥१२८॥
 कुमरेणह गुहवाहिं दिट्ठो मूरी मुणीहिं परियरिओ । विविहासणजुत्तेहिं सज्जायज्जाणानिरएहिं ॥१२९॥
 तत्य कयउददवाह इदुं केई उक्खिए कुमरो । धम्मत्यकयकिलेसा वयंति उदुं कहंति इमे ॥१३०॥
 केवि पुण एगाए उक्खिए कह सहंति उद्धटिया । नं सग्गं गंतुमणा सिकखंति नहंगणुप्यायं ॥१३१॥
 इय दुक्करतवचरणेसु वावडं पिच्छिऊण मुणिसंघं । पंचविहाभिगमेणं संपत्तो गुरुसमीवाम्मि ॥१३२॥
 चित्तइ किमेस सोमत्तणेण लोआण लोयणाणंदो । राहुकयत्यणभीओव्व ससहरो रत्तमल्लीणो ? ॥१३३॥

तस्मात्तव प्रसादेन ममापि जन्मान्तरेण सख्य दुर्लभः । निःशेषदुःखविमुक्तो मोक्षो विषयांस्त्यजन्त्याः ॥११९॥
 तस्माद् मम भक्तिः परमा त्वयि, यः स्वामिन् । तव पुनः पूज्यः । जिननाथः स शरणमासंसारमपि मम भवतु ॥
 इति यावद् गुरुसंवेगभावप्रसरद्भक्तिपञ्चभारा । अन्यदपि किमपि भणिष्यति तावन् श्रुत्वा मधुरध्वनिम् ॥१२१॥
 अतिवन्द्यपुनःपुनःसमिद्धसिद्धसिद्धान्तसारवचनानाम् । पृच्छति भीमकुमारः क इह कुर्वन्ति स्वाध्यायम् ? ॥१२२॥
 ततो भणति यस्मिन्ना नाप ! अत्र विन्ध्यगिरिगुरुगुहामध्ये । तिष्ठन्ति महामुनयश्चतुर्मासं च पारयन्ति ॥१२३॥
 तस्मात्तेषां तपस्विनां कुर्वंतं विशिष्टस्वाध्यायम् । श्रूयतेऽतिमधुरध्वनिस्तन् श्रुत्वा भणति कुमारः ॥१२४॥
 सेवमनश्चा वृष्टिर्मरावेत्तन् तदद्य कमलसरः । यदत्रापि मम मुक्ताधुसंगमः पुण्ययोगेन ॥१२५॥
 तस्माद्गुहामिदानीमेष रजनिशेषमेतेषां पादमूले । गत्वा गमयामि ततो यस्मिण्यां पुरतः प्रवृत्तायाम् ॥१२६॥
 इतो यन् कुमारः पादमवधारयति मज्जनशीलायाम् । मार्गं देशयन्त्यां स प्राप्तः साध्यासत्ते ॥१२७॥
 सापि सख्यु सपरिजनाऽर्धं वन्दिष्ये साधूनिति भणित्वा । संपासा निजस्थाने प्यायति कुमारस्योपदेशान् ॥
 कुमारोणाथ गुहाया वरिष्ठः गुरिर्मुनिभिः परिकरितः । विविधासनयुक्तैः स्वाध्यायव्याननिरतैः ॥१२९॥
 तत्र वृत्रोपशंसाहून् हृष्ट्वा कांश्चिदुपेक्षते कुमारः । परमार्थवृत्तेश्चा मज्जन्तुर्ध्वं कथयन्तीमे ॥१३०॥
 केऽपि पुनरेकान्दे उतिष्ठे कथं रात्रन्तुर्ध्वस्थिताः । ननु स्वर्गं गन्तुमनसः शिस्तन्ते नमोऽन्नजोत्पानम् ॥१३१॥
 इति दुष्परतपभरणेनु स्यादुत्तं हृष्ट्वा मुनिसंघम् । पञ्चविधाभिगमेन ममाप्तो गुरुममीवै ॥१३२॥
 चिन्तयति विमेषं सोमन्वेन गोकानां लोपनानन्दः । राहुकदर्थनमति इय नशरसोऽप्यमालीनः ॥१३३॥

रोमचक्रं चन्द्रजंतसव्वगतो विहीए मुणिनाहं । तो वंदइ भर्त्ताए सेसेवि हु मुणिवरे कुमरो ॥१३४॥
 उपलब्धधम्मलाभो सुद्धे धरणीयलम्मि उवविसितं । खणमायन्निय धम्मं मुणिवङ्गो परिकहंतस्स ॥१३५॥
 विम्हियहियओ लद्धुण अवसरं सायरं पणमिऊण । भणइ मुणीसर ! एसा अचंतं भीसणा अहई ॥
 कह तुव्भे भयरहिया असहाया निरसणा सया तिसिया । इह निवसह, मज्झ इमं गरुयं पडिहाइ अच्छरियं ॥
 इय कुमरजंपिए जाव किंपि किल मुणिवई पडिभणेइ । ता पेच्छइ नहमग्गे आगच्छंति सुयं कुमरो ॥१३६॥
 अद्दीढा किन्हा सा अवयरभाणी नहाउ पडिहाइ । दूरं पलंबमाणा नहयललच्छीए वेणिव्व ॥१३९॥
 अइथिरयोरा गरुया पलंबमाणा धराए पडिलग्गा । नज्जइ सा कालभुयंगिणिव्व दूर्इ जमभइस्स ॥१४०॥
 रत्तंउणेण लिता अइकट्टिणा तरलभीसणागारा । नज्जइ ललमाणा जमभडेण पगडीरुया जीहा ॥१४१॥
 अइ सा विम्हयजणणी समागया झत्ति तप्पएसम्मि । पेच्छंताणं ताणं मुणिकुमराणं अभीरुणं ॥१४२॥
 आगंतूण तओ सा सहसा कुमरस्स संतियं खग्गं । गहिउं सुट्ठीहिं दिट्ठं पुणोवि पेच्छामुहं वलिया ॥
 तं पिच्छिऊण कुमरेण चित्तियं कस्स संतिया एसा । एरिसरुवा वाहा किं करिही मह किवाणेण ? ॥
 किञ्च ।

तमहं पिच्छामि सयं गंतूणं जस्स संतिया एसा । तो कोउयरसवसओ नमिऊणं मुणिवं पयओ ॥१४५॥
 तो उट्टिउं कुमारो सीहोव्व समुच्छलइ नहमग्गे । मुणिजणजणियच्छरिओ तीए वाहाए आरुढो ॥१४६॥
 अइकसिणभुयारुढो वचेतो नहयलम्मि सो कपसो । कालियपिट्ठारुढस्स विण्णुणो लीलमुव्वइ ॥१४७॥

रोमाञ्चक्रञ्चुक्वायमानसर्वगाओ विधिना मुनिनाथम् । ततो वन्दते भक्त्या शेषानपि मुनिवरान् कुमार ॥१३४॥
 उपलब्धधर्मलाभः शुद्धे धरणीतले उपविश्य । क्षणमाकर्ण्य धर्मं मुनिपतेः परिक्रयत ॥१३५॥
 विस्मितहृदयो लब्ध्वाऽवसरं सादरं प्रणम्य । भणति मुनीश्वर ! एषाऽत्यन्तं भीषणाऽस्त्री ॥१३६॥
 कथं यूयं भयरहिता असहाया निरशनाः सदा तृपिताः । इह निवसथ, ममेदं गुरु प्रतिमात्याश्चर्यम् ॥१३७॥
 इति कुमारवल्पिते यावत्किरुमपि किल मुनिपति प्रतिभणति । तावत्पश्यति नभोमार्गं आगच्छन्तीं भुजा कुमारः ॥
 अतिदीर्घा कृष्णा साऽवतरन्ती नमः प्रतिभाति । दूरं प्रलम्बमाना नमस्तललक्ष्म्या वेणीव ॥१३९॥
 अतिस्थिरस्यूला गुर्वी प्रलम्बमाना धरायां प्रतिलग्ना । ज्ञायते सा कालमुजङ्घिनीव दूती यममय्य ॥१४०॥
 रक्तचन्दनं लिताऽतिकठिना तरलभीषणाकारा । ज्ञायते ललन्ती यमभयेन प्रकटीकृता जिह्वा ॥१४१॥
 अथ सा विस्मयजननी समागतता झटिति तत्प्रदेशे । पश्यता तेषां मुनिकुमाराणामभीरूणां ॥१४२॥
 आगत्य ततः सा सहसा कुमारस्य सत्क खड्गम् । गृहीत्वा मुष्टिभ्या दृष्टं पुनरपि पश्चान्मुखं वलिता ॥१४३॥
 तद् दृष्ट्वा कुमारेण चिन्तितं कस्य सत्क एष । ईदृशरूपो बाहुः किं करिष्यति मम कृपाणेन ॥१४४॥
 तमहं पर्यामि स्वयं गत्वा यस्य सत्क एषः । ततः कौतुकरसवशतो नत्वा मुनिपतिं प्रयत ॥१४५॥
 तत उत्थाय कुमारः सिंह इव समुच्छ्रलति नभोमार्गे । मुनिजननिताश्चर्यस्तास्मिन् बाहावारुढः ॥१४६॥
 अतिरूष्णभुजाारुढो व्रजव्रमस्तले स क्रमशः । कालियशृष्टारुढस्य विष्णोर्ललासुद्रहति ॥१४७॥

धिरयोरबाहुफलहयमारूढो विजलनहयलसमुद्रं । भिन्नवहणोच्च वणिओ तरमाणो भाइ वरकुमरो ॥१४८॥
 बहुतरुवरगिरिगणगिरिर्नईओ जा वचइ प्लोयंतो । निम्भयचित्तो भीमो ता पेच्छइ कालियाभवणं ॥
 रुधिरौहेण विलितं वसाप्रवाहेण परमवीभच्छं । रक्तकुसुमोत्रवारं व पडियवहुमंसखंडेहिं ॥१५०॥
 इय एरिसस्स भवणस्स गम्भरयम्मि संठिया दिट्ठा । भीमकुमरेण नरमुंडमंडिया कालियापडिमा ॥
 विंगरालनयणवपणा महिसारूढा य भइरवसरीरा । नरअंतमालहारा वीसकरा पहरणसणाहा ॥१५२॥
 एरिसरूवाए कालियाए पुरओ य संठिओ दिट्ठो । सो पुच्चकवडकारी कूरो कावालिओ धिट्ठो ॥१५३॥
 तह वामकरयलेणं तेणं कावालिएण दुट्ठेण । एणो सुंदरपुरिसो दिट्ठो केसेसु परिगहिओ ॥१५४॥
 जीए पुण वाहाए कुमरो आगच्छए समाखुद्धो । सा तस्स कुपासंडिस्स संठिया दाहिणा वाहा ॥१५५॥
 तं केसपरिग्गहिंयं ददट्ठं कुमरेण चित्तियं एयं । किं एसो पाविट्ठो काही करधरियपुरिसस्स ? ॥१५६॥
 ता पच्छन्नो होउं अहयं एयस्स चिट्ठियं ताव । पिच्छामि तओ पच्छा जं होही तं करिस्सामि ॥१५७॥
 इय चित्तिजण कुमरो तस्स सुआओ झडत्ति उत्तरिउं । तस्सेव पिट्ठिदेसस्स पिट्ठओ संठिओ निहुओ ॥१५८॥
 भीमकुमरस्स खगं घेचूण समागया भुया जाव । वामकरधरियपुरिसो भणिओ कावालिएण इयं ॥१५९॥
 रे सरसु किंपि नियइद्धदेवयं जं अहं इमेणसिष्ठा । घेचुं तुह सिरकमलं पूयं कालीए विरइस्सं ॥१६०॥
 सो भणइ सयलजयजीववंधवो जिणवरो मए ताव । सन्नावत्यगएणवि सुमरेयव्वो न अब्भोत्ति ॥१६१॥
 किंतु तचरणसेवी पुच्चपुरिसकमागओ सामी । सहपंसुकीलिओ पणयवच्छलो जीवियाओवि ॥१६२॥

स्थिरस्थूलबाहुफलकमारूढो विपुलनभस्तलसमुद्रम् । भिन्नवाहन इव वणिक् तरन् भाति वरकुमारः ॥१४८॥
 बहुतरुवरगिरिगणगिरिर्नदीर्वाद् व्रजति प्रलोकमानः । निर्भयचित्तो भीमस्तावत्पश्यति कालिकाभवनम् ॥१४९॥
 रुधिरौषेन विलितं वसाप्रवाहेन परमवीभस्तम् । रक्तकुसुमोपचारनिव पतितवहुमांसखण्डैः ॥१५०॥
 इवीदृशस्य भवनस्य गर्भगृहे संस्थिता दृष्टा । भीमकुमारेण नरमुण्डमण्डिता कालिकाप्रतिमा ॥१५१॥
 विकरालनयनवदना महिषारूढा च भैरवधरीरा । नरान्धमालाहारा विशतिकरा प्रहरणसनाथा ॥१५२॥
 ईदृशरूपायाः कालिकायाः पुरतश्च संस्थितो दृष्टः । स पूर्वकपटकारी क्रूरः कापालिको घृष्टः ॥१५३॥
 तथा वामकरतलेन तेन कापालिकेन दुष्टेन । एकः सुन्दरपुरुषो दृष्टः केशेषु परिगृहीतः ॥१५४॥
 यस्मिन् पुनर्वाहो कुमार आगच्छत् समाखुद्धः । स तस्य कुपासखण्डिनः सत्को दक्षिणो बाहुः ॥१५५॥
 तं केशपरिगृहीतं दृष्ट्वा कुमारेण चिन्तितमेतत् । किमेव पापिष्ठः करिष्यति करघृतपुरुषस्य ? ॥१५६॥
 तस्मात् प्रच्छन्नो मूल्याद्भ्रमेतस्य वेष्टितं तावन् । पश्यामि ततः पश्चाद् यद् भविष्यति तत्करिष्यामि ॥१५७॥
 इति चिन्तयित्वा कुमारस्तस्य मुजातो झटित्सुतीर्य । तस्यैव घृष्टदेशस्य घृष्टतः संस्थितो निभृतः ॥१५८॥
 भीमकुमारस्य स्तङ्गं गृहीत्वा समागता भुजा यावत् । वामकरवृत्तपुरुषो भाणितः कापालिकेनेदम् ॥१५९॥
 रे स्मर किमपि निवेदैद्वतं यदहमनेनासिना । गृहीत्वा तव शिरःकमलं पूजं काल्या विरचयिष्यामि ॥१६०॥
 स भणति सकलजगज्जीववाण्यवो जिनवरो मया तावन् । सर्वान्त्पागतैनापि स्मर्तव्यो नान्य इति ॥१६१॥

जेण अहं अम्भहियो दिहो, कात्रालियस्स पावस्स । मह वारंतस्सवि जो विस्ससिओ पत्थियो तेण ॥
नीओ कत्थइ सो चेव माणसे मज्झ फुरइ ता ह्वउ । सो चिय भीमकुमारो सरणं, तो भणइ पासंडी ॥
रे रे सो तुह सामी पुर्व्विपि पलाइओ मह भएण । अन्नह तस्स सिरेणं पूयंतो कालियं देवि ॥१६५॥
तपभावे तप्पूया तुज्झ सिरेणंपि ताव कायव्वा । तो कह तुज्झ सरन्नो सो होही भूढ ! काउरिसो ? ॥१६६॥
किञ्च ।

रे रे सो तुज्झ पहू कहिओ मह कालियाए देवीए । विंझगिरिगुहासन्ने सियभिक्षूणं सयासम्मि ॥१६७॥
एयं खग्गंपि मए समाणियं तस्स लवखणोवेयं । एणं चिय खग्गेण तुज्झ रे छिज्जिही सीसं ॥१६८॥
ता कह सो तुह नाहो आगंतुं रक्खिही तुमं एत्थ ? । जइ कालिं सुमरंतो तो रक्खंतो अहं चेव ॥१६९॥
जम्पालावं सोउं कुमरो चितइ सदुक्खसामारिसं । बुद्धिमयरहरमंति हा ! कह पावो विडंवेइ ? ॥१७०॥
तत्तो हकइ रे रे निगिट्ट पाविट्ट धिट्ट ! तुममेव । काउं कीणासवल्लि करेमि परिनिच्चुए सुयणे ॥१७१॥
अह सो मंति मोजुं बलिओ कुमरस्स, तेण तो तस्स । दारकवाडपहारेण पाडियं ह्थयो खग्गं ॥१७२॥
वेजुं केसेसु धराए पाडिओ दाउमुरुतले चरणं । जा कइदिसइ सीसं ता काली अंतरे होउं ॥१७३॥
जंयइ मा मा मारसु एयं यह वच्छळं छलियलोयं । जो नुरसिरकमलेहिं रएइ मह वंछियं पूयं ॥१७४॥
एण किर सिरेणं अट्टुत्तरसवमणूणं होही । नरसिरकमलाण, अहं तत्तो एयस्स पच्चवत्ता ॥१७५॥
होउं किर सिज्जिस्सं ताव तुमं आगओ सि निवतणय ! । तुह पोरिसेण तुट्टा मग्गसु जं किंपि पडिहाइ ॥

किन्तु तचरणसेवां पूर्वपुरयक्रमागतः स्वामी । सहपांशुकीडितः प्रणतवत्सलो जीवितादृषि ॥१६२॥
येनाहमधिको दृष्टः, कापालिकस्य पापस्य । मम वारयतोऽपि यो विश्वसितः प्रार्थितस्तेन ॥१६३॥ •
नीतः क्वापि स एव मानसे मम स्फुरति तस्माद् भवतु । स एव भीमकुमारः शरणं, ततो भणति पात्तण्डी ॥
रे रे स तव स्वामी पूर्वमपि पलायितो मम भयेन । अन्यथा तस्य शिरसाऽपूजयिष्यं कालिकां देवीम् ॥१६५॥
तदभावे तत्पूजा तव शिरसापि तावत्कर्तव्या । ततः कथं तव शरण्यः स भविष्यति मूढ ! कापुरुष ! ? ॥१६६॥
रे रे स तव प्रभुः कथितो मम कालिकया देव्या । विन्ध्यगिरिगुहासन्ने सितभिक्षुणां सकाशे ॥१६७॥
एष खड्गोऽपि मया समानीतस्तस्य लक्षणोपेतः । एतेनैव खड्गेन तव रे छेत्यते शिरः ॥१६८॥
तस्मात्कार्यं स तव नाथ आगत्य रक्षिष्यति त्वामत्र ? । यदि कालीमस्मारिष्यस्ततोऽरक्षिष्यमहमेव ॥१६९॥
उभयालापं श्रुत्वा कुमारश्चिन्तयति सदुःखसामर्षम् । बुद्धिमकरगृहमन्त्रिणं हा ! कथं पापो विडम्बयति ? ॥
ततो हकयति रे रे निरुष्ट पाविष्ठ घृष्ट ! त्वामेव । कृत्वा कीनाशबलिं करोमि परिनिवृत्तान् सुजनान् ॥१७१॥
अथ स मन्त्रिणं मुक्त्वा बलितः कुमाराम्, तेन ततस्तस्य । द्वारकपाटप्रहारेण पातितो हस्ततः खड्गम् ॥१७२॥
गृहीत्वा केसेषु धरायां पातितो दत्त्वोस्तले चरणम् । यावत्कर्षिष्यति शीर्षं तावत्काल्यन्तरे भूत्वा ॥१७३॥
जल्पति मा मा मारयेतं मम वत्सलं छलितलोकम् । या नरशिरःकमलै रचयति मम वाञ्छितां पूजाम् ॥
एतेन किञ्च शिरसाऽप्योत्तरशतमनूनां भविष्यति । नरशिरःकमलानाम्, अहं तत एतस्य प्रत्यशा ॥१७५॥

तो कुमरेणं भणिया तुष्टा जइ देसि इच्छियं मज्झ । मणवइकाएहिं तुमं जीववहं ता विवज्जेहि ॥१७७॥
तवसीलेहि वि य लोए तुज्झ का होज्ज धम्मसंपत्ती । एसो चिय तुह धम्मो मुंचसु तसघायदुव्वसणं ॥१७८॥
जेण ।

अप्पाणं न लहइ पायवो जहा मूलपसरपरिहीणो । तह धम्मो जीवाणं न होइ नूणं दयाए विणा ॥१७९॥
ता मा घायवह अप्पणो पुरो पाणिणो विणा कज्जं । मज्जेण य मा तुससु विसिट्टजणगरहिणिज्जेण ॥
कज्जेणवि पाणवहं करिति कारिति ते महापावा । जे उण कज्जेण विणा तेसिंपि हु ते सिरोमणिणो ॥
कान्नालियाहारविवाज्जियाए किं तुज्झ जीववहणेणं । पुव्वभवम्मि वि न कओ जिणधम्मो जीवदयरम्मो ॥
तेण तुमं संजाया अइकिव्विसिया कुदेवजोणीए । ता चय जीववहं तुह भत्तावि कुणंति जेण दयं ॥१८३॥
तह सइसणमूलं धम्मं सइहसु जिणवरिंदेहिं । सहियं तप्पडिमाण य जइसत्तीओ कुणसु भत्ति ॥१८४॥
तम्मगसंठिपाण य संनिज्जं कुणसु सब्बकज्जेसु । जेण नरत्तं लद्धुं अणंतसोवत्वं लहसि मोक्खं ॥१८५॥
तो काली पभणइ अज्जपभिइ सब्बंपि जीवरासिमहं । नियजीवव गणिस्सं इय भणिउमदंसणं प्रत्ता ॥
इत्तो लद्धावसरो कुमरं पणमेइ बुद्धिमयरहरो । असुजलाविलनयणो तं ददमालिंणए सोवि ॥१८७॥
दारुणपरिणाममिस्स पाविणो तं विपाणमाणुवि । सज्जनसेहर ! कइ पाडिओ पिडे दुज्जणेणिमिणा ? ॥
बुद्धिमयरहरमंती भणइ रयणीए पढपहरम्मि । कुमर ! तुह वासभवणे संपत्ता भारिया जाव ॥१८९॥

भूत्वा किल सेत्स्यामि तावत्त्वमागतोऽसि नृपतनय ! । तव पौरुषेण तुष्टा मार्गय यत्किमपि प्रतिभाति ॥१७९॥
ततः कुमारेण भणिता तुष्टा यदि ददासीन्स्तितं मद्यम् । मनोवचःकायैस्त्वं जीववधं तदा विवर्जय ॥१७७॥
ततः शीलाम्यामपि च लोके तव का भवेद् धर्मसंपत्तिः ? । एष एव तव धर्मो मुञ्च त्रसघातदुर्व्यसनम् ॥१७८॥
येन ।

आत्मानं न लभते पादपो यथा मूलप्रसरपरिहीणः । तथा धर्मो जीवानां न भवति नूनं दयया विना ॥१७९॥
तस्माद् मा घातयात्मनः पुरः प्राणिनो विना कार्यम् । मयेन च मा तुप्य विशिष्टजनगर्हणीयेन ॥१८०॥
कायेणापि प्राणवधं कुर्वन्ति कारयन्ति ते महापावाः । ये पुनः कायेण विना तेपामपि खलु ते शिरोमणयः ॥
कावलिकाहारविवाज्जितया किं तव जीववधेन । पूर्वभवेऽपि न कृतो जिनधर्मो जीवदयारम्यः ॥१८२॥
तेन त्वं संजाता अतिकिल्बिकका कुदेवयोनी । तस्मात्त्यज जीववधं तव भक्ता अपि कुर्वन्ति येन दयाम् ॥
तथा सदृशं नमूलं धर्मं श्रेद्दीहि जिनवरेन्द्रेः । सहितं तत्प्रतिमानां च यथाशक्ति कुरु भक्तिम् ॥१८४॥
तन्मार्गसंस्थितानां च सांनिध्यं कुरु सर्वकश्यपु । येन नरत्वं लब्ध्वाऽनन्तसौख्यं लभसे मोक्षम् ॥१८५॥
ततः काली प्रमणत्यघप्रभृति सर्वमपि जीवराशिमहम् । निजजीवमिव गणयिष्यामीति भणित्वाऽदर्शनं प्राप्तां ॥
इतो लब्धावसारः कुमारं प्रणमति बुद्धिमकरगृहः । अश्रुजलाविलनयनस्तं ददमालिङ्गति सोऽपि ॥१८७॥
दारुणपरिणाममस्य पापिनस्त्वं विजानानोऽपि । सज्जनशेखर ! कथं पातितः पिडे दुर्जनेनानेन ? ॥१८८॥
बुद्धिमकरगृहमन्त्री भणति रजन्याः प्रथमप्रदरे । कुमार ! तव वासभवने संप्राप्त भार्या यावन् ॥१८९॥

तस्य न दिष्टा तुभे तीए तो विम्हियाए-जापिष्टा । पुट्टा भणंति छलिया जगंता हा ! कहं अग्हे ? ॥
तो सब्बत्य गविट्ठोवि जा नवि दिट्ठो तुमं तओ रत्तो । कहियंकेणवि कुमरो हरिओ निसि पढमपहरम्मि ॥
आयन्निकुण एयं वयणं सीहासणाओ नरनाहो । मुच्छानिमीलियच्छो सहसा धरणीपले पडिओ ॥१९२॥
मालइपमुहो जणणीजणोवि तह चैव मुच्छिओ सव्वो । चंदणरसेण सित्तो तो कहवि सचेयणो जाओ ॥
जा विलविउं पयत्तो राया जणणीजणो समंतियणो । ताव सहसत्ति पत्ता मज्झवया इत्थिया एका ॥
कंपंतकरकराला भासुरवयणा धुणंतसिरकमला । भणइ नरिंदे उट्ठसु मइ पूयं कुणसु भत्तीए ॥१९५॥
अहयं तुह कुलदेवी समागया तुज्झ पुत्तअत्तीए । मा तं नरिंद ! खेयं कुणसु, सुओ तुज्झ अवहरिओ ॥
पासेदियाहमेणं उत्तरसाहगमितेण रयणीए । काऊणं संगामं कुमरस्स सिरं किल गहेही ॥१९७॥
जा वक्खिणदेवीए नीओ नियमंदिरम्मि इचाइ । कहिंउं भणिओ कइहिवि दिणेहिं एइ विभूईए ॥१९८॥
इय सा कहिऊण गया वयणं संवाइउं व तीए अहं । सउणनिरिक्खणहेउं जाव गओ नयरवाहिम्मि ॥१९९॥
ताव सहसत्ति वामेयरासु ठाउं दिसासु वाहरइ । सुखुत्तयसहेणं तिच्चिराणं जुगं झत्ति ॥२००॥
सुणओवि हु सवडीए गंतूणं दाहिणेण चरणेण । कंडूयइ उच्चिमंगं रमणीयुचे ठिओ ठाणे ॥२०१॥
आगासजोगिणीए निसुओ सदोवि वामपासम्मि । सामा वामा लविउं तारा चट्टिया सुखीरदुमे ॥२०२॥
इचाइसउणसउणोहरंजिओ जाव किल वलिस्सामि । तो गयणगएणिमिणा उक्खिविउं अहमिहाणीओ ॥

तत्र न दृष्टा यूयं तथा ततो विस्मितया यामिकाः । पृष्ठा मणन्ति च्छलिता जाप्रतो हा ! कयं वयम् ? ॥१९०॥
ततः सर्वत्र गवेधितोऽपि यावन्नैव दृष्टस्त्वं ततो राज्ञे । कथितं केनापि कुमारो हतो निशि प्रथमपहरे ॥१९१॥
आकर्ण्यैतद् वचनं सिंहासनाद् नरनाथः । मूर्च्छानिमीलितालः सहसा धरणीतले पतितः ॥१९२॥
मालतीप्रमुखो जननीजनोऽपि तथैव मूर्च्छितः सर्वः । चन्दनरसेन सिक्तस्ततः कथमपि सचेतनो जातः ॥१९३॥
यावद्विलपितुं प्रवृत्तो राजा जननीजनः समन्त्रिजनः । तावत् सहसेति प्राप्ता मध्यवयाः स्त्री एका ॥१९४॥
कम्पमानकरकराला भासुरवदना धुन्वच्छिरःकमला । भणति नरेन्द्रगुत्तिष्ठ मम पूजां कुरु मक्त्या ॥१९५॥
अहं तव कुलदेवी समागता तव पुत्रार्था । मा त्वं नरेन्द्र ! खेदं कुरु, सुतस्त्वापहतः ॥१९६॥
पालण्डिकाघमेनोचरसाधकमिषेण रजन्त्याम् । कृत्वा संग्रामं कुमारस्य शिरः किल ब्रहीष्यति ॥१९७॥
तावद् यक्षिणीदेव्या नीतो निजमन्दिर इत्यादि । कथयित्वा भणितं कतिभिरपि दिनैरेष्यति विमूल्या ॥१९८॥
इति सा कथयित्वा गता वचनं संवादयितुमिव तस्या अहम् । शकुनविराडणहेतोर्भावद्वतो नगराद् बहिः ॥१९९॥
तावत्सहसेति वामेतरयोः स्थित्वा दिशोर्ब्याहरति । सुखुत्रयशब्देन तिच्चिरयोर्युगं झटिति ॥२००॥
शुनकोऽपि खलु स्वसीम्नि गत्वा दक्षिणेन चरणेन । कण्डूयत्युत्तमाङ्गं रमणीयोच्चे स्थितः स्थाने ॥२०१॥
आकाशयौगिन्याः श्रुतः शब्दोऽपि वामपार्श्वे । श्यामा वामा लपित्वा तारा चट्टिता सुखीरदुमे ॥२०२॥
इत्यादिसगुणशकुनौघरजितो यावत्किल बालिष्ये । ततो गगनगतेनानेनोत्सिप्याहमिहानीतः ॥२०३॥

बहुपुत्रभावणिजाण मैलिउं तुह चरणकमलाणं । तुहविरहविहुरिओ हं निव्विओ ज्ञत्ति तो कुमार ! ॥२०४॥
परमुवयारी एसो ता संपइणुगहं मह विहेउं । उवइसह धम्ममेयस्स सो तओ भणइ उवविट्ठो ॥२०५॥
मह देवीए दिसंतेण चैव धम्मो अयम्मचरियस्स । सुच्चिय सरणं तदेसओ य मह होउ जिणनाहो ॥२०६॥
अपरं च ।

अवयारुवयारपरस्स बुद्धिमयरहर ! तुह पए वंदे । गुणमणिरोहणगिरिणो दासो हं पुणकुमारस्स ॥२०७॥
जावेवंते जंपंति ताव उइए रविम्मि तत्थ तओ । पत्तो करीव जक्खो सत्तंगपइट्ठिओ सोवि ॥२०८॥
कुमरं करे करेउं निषपट्ठीए उवेइ मंति च । कालियभवणाउ तंओ उप्पइओ गयणमग्गम्मि ॥२०९॥
तत्तो कुमरो जंपइ अहह अहो ! सब्बमच्चलोयम्मि । एरिसकरिवररणं किं दीसइ किं उप्पयइ ? ॥२१०॥
बुद्धिमयरहरमंती पमणइ जिणवयणभावियमइओ । तं नत्थि संविहाणं कुमार ! जं भवइ नेह भवे ॥२११॥
किंतु तुहपुत्रपगारिसपरियेसुरवररो इमो कोवि । ता जाउ जत्थ तत्थ व नत्थि भयं इहसयासाओ ॥२१२॥
इय जंपंताण खणेण ताण हत्थी नहाउ अवयरिउं । एकम्मि सुन्ननगरे गोउरदारम्मि ते मोत्तुं ॥२१३॥
कत्थवि गओह कुमरो मंति मोत्तुणं नयरवाहिम्मि । निब्भयचिच्चो पविसइ एगामी नयरमज्झम्मि ॥२१४॥
वरसत्थपइइं पिव समुवन्नं पउरविमल्लंकारं । सोवन्नणियहइं अन्नेवि हु तत्थ हट्ठिगे ॥२१५॥
पेच्छंतो जा वच्चइ सुन्ने रन्निव्व तो तर्हि नियइ । नरसिहागारधरं किंपि अच्चब्भुयं जीवं ॥२१६॥
तसु दुह दाढह अंतरि रसणा लहलहइ, नं सारयघणमज्झि तडिच्छड झलहलइ ।
तेणचंतरसंत रुइरतणु एणु नरु, वयणि गहिउ पमणंतउ मं मह पाण हरु ॥२१७॥

बहुपुण्यप्रापणीयानि मेलयित्वा तव चरणकमलानि । त्वद्विरहविहुरितोऽहं निर्वापितो ज्ञयति ततः कुमार ! ॥
परमोपकोषेण तस्मात्संपत्यनुग्रहं मयि विधाय । उपदिश धर्मेतत्स्य स ततो भगवत्युपविष्टः ॥२०९॥
मम देवीं दिशतैव धर्मोऽवर्चरितस्य । स एव शरणं तद्देशकश्च मम भवतु जिननाथः ॥२०६॥
अपकारोपकारपरस्य बुद्धिमकरगृह । तव पादौ वन्दे । गुणमणिरोहणगिरेर्दासोऽहं पुनः कुमारस्य ॥२०७॥
याथदेवं ते जल्पन्ति तावदुदिते रवौ तत्र ततः । प्राप्तः करीव यक्षः सप्ताङ्गप्रतिष्ठितः सोऽपि ॥२०८॥
कुमारं करे हृत्वा निजगृष्टे स्थापयति मन्त्रिणं च । कालिकाभवनात् तत उत्ततितो गगनमार्गे ॥२०९॥
ततः कुमारो जल्पत्यहह अहो ! सर्वमर्त्यलोके । ईदृशकरिवररत्नं किं दृश्यते किंवोत्पतति ? ॥२१०॥
बुद्धिमकरगृहमन्त्री प्रमणति जिनवचनमावितमतेः । तत्रास्ति संधिधानं कुमार ! यद् भवति नेह भवे ॥२११॥
किन्तु त्वत्पुण्यप्रकर्षपरिप्रेरितसुरवररोऽयं कोऽपि । तस्माद् यातु यत्र तत्र वा नास्ति भयमस्य सकाशात् ॥
इति जल्पतोः क्षणेन तयोर्हस्ती नमसोऽवतीर्य । एकस्मिन् शून्यनगरे गोपुरद्वारे तौ मुक्त्वा ॥२१३॥
यवापि गतोऽयं कुमारो मन्त्रिणं मुक्त्वा नगराद् बहिः । निर्भयचित्तः प्रविशत्येकाकी नगरमध्ये ॥२१४॥
वरशाखरदातिमिव समुवर्गां प्रचुरविमलालङ्काराम् । सौवर्णवज्रिगर्वाभ्यामन्यान्वीप च तत्र हट्ठगृहाणि ॥२१५॥
परयन् यावत् भवति शून्येऽरण्ये इव तनस्तस्मिन्प्रशयति । नरसिहाकारधरं किमप्यत्यद्भुतं जीवम् ॥२१६॥

तो नं ददुं कुमरो देवयमइडारुणं उमं किपि । इय चितिय तं सविणयमिय पत्यइ भुंच पुरिसमिं ॥२१८॥
उम्मीलित्यिञ्जुयलेण तेण ता पुलइऊण कुमरमुहं । सो पुरिसो वयणाओ मोत्तुं पयहिट्टओ ठविओ ॥
भणियं च अहो ! सुपसन्नवयण ! मिल्लेमि कइ महं एयं । अज्ज मए छुहिएणं जं लद्धो एस भक्खंति ? ॥
कुमरो भणइ तुमं कयविकियस्वो सुरोव्व लक्खियसि । तो कइ तुह भक्खमिणं जमन्वणाहारिणो देवा ? ॥
अनुहो जंवा तंवा करेइ, जुचं न तुम्ह पुण एयं । विलवंताण सदुक्खं जीवाणं मारणं वितुहा ! ॥२२२॥
जहवा तहवा जीवे जो बंधइ बहइ मारइ रसंते । सो दुस्सहदुहदंढीलिकवल्लिओ भमइ भवगहणे ॥२२३॥
तत्तो सो पडिजंपइ सच्चमिणं जंपियं तए सच्चं । किपुण दुहर्हरिछोली इमिणा तह दंसिया मज्झ ॥२२४॥
उत्तो पुव्वभवम्मि जह सयवारंपि मारिएणिमिणा । विज्झाइ न कोहग्गी इत्तो चिय जीवमाणस्सा ॥२२५॥
काउं कयत्यणाओ बहुयाओ दुसहदुक्खजणणीओ । मारिस्सामि इम, तो कुमरो तं भणइ भो भद ! ॥
अवयारिसु जइ कोवो तुह ता किं न कुणसि कोवम्मि । सयलपुरिसत्थविग्गे निव्विग्गे दुक्खहेउम्मि ? ॥
ता भुंचसु दीणमिणं करुणारसपच्चयं चिणसु धम्मं । जेणन्नभये भोक्ख पावसि निट्ठाविउं कम्मं ॥२२८॥
इय बहु विन्नविओवि हु न जाव सो कहवि मिट्टए पुरिसं । तो कुमरो चितइ सामभेयदानाणिमोत्सज्झो ॥
योहाविट्ठो भिट्ठो तो सहसा पिड्डिऊण तं कुमरो । नियपट्टीए ठावइ पुरिसं कुविओ तओ सोवि ॥२३०॥
धावइ पसारियमुहो गिलिउं कुमरं तओ कुमारेण । घरिउं सुरम्मि मत्ययउवरिं भाभेउमारद्धो ॥२३१॥

तस्य द्वयोर्दंष्ट्रयोरन्तो रसना लालयते, ननु शारदघनमध्ये तडिच्छटा जाव्वल्यते ।

तेनात्यन्तं रसन् रचिरततुरेको नरो, वदने गृहीत प्रमाणन् मा मम प्राणान् हर ॥२१७॥

ततन्तद् दृष्ट्वा कुमरो दैवतमतिदारुणमिदं किमपि । इति चिन्तयित्वा तं सविनयमिति प्रार्थयते मुञ्च प्ररपमिम ॥
उन्मीलित्वासिपुंगलेन तन ततो दृष्ट्वा कुमारमुखम् । स प्ररपो वदनान्मुखत्वा पादयोरधस्तात्स्थपित ॥२१९॥
मणिन चाहो ! सुप्रसन्नवदन ! मुञ्चामि कथमहमेतम् । अद्य मया क्षुधितेन यत्तल्लब्ध एष भक्ष्यमिति ? ॥२२०॥
कुमरो मणीत त्वं कृतवैत्रियरूपं सुर इव लक्ष्यसे । तत कथं तव भक्ष्यमिदं यदकवलाहारिणो देवा ? ॥
अनुषो यद्वा तद्वा करोति, युचं न तव पुनरेतत् । विलपता सदु ख जीवानां मारणं विबुध ! ॥२२२॥
यथा वा तथा वा जीवान् यो बध्नाति हन्ति मारयति रसत । स दु सहदु खद्वन्द्वालीकवलितो भ्रमति भवगहने ॥
तत स प्रतिनल्पति सत्यामिदं जल्पित त्वया सर्वम् । किन्तु दु सपङ्क्तिरनेन तथा दर्शिता मम ॥२२४॥
इत पृथमवे यथा शतवारमपि मारितेनानेन । विच्यति न शोषाग्निरित एव जीवत ॥२२५॥
दृष्ट्वा कदर्यना बहर्दुं सहदु खनननी । मारयिष्यामीमं, तत कुमारस्त मणीत भो भद्र ! ॥२२६॥
अपकारिषु यदि कोपमन्व तदा किं न करोषि कोपे । सकलपुरपार्थविघ्ने निर्विघ्ने दु खहेतौ ? ॥२२७॥
तन्मान्मुञ्च दानमिमं कर्णारसप्रत्ययं चित्तु धर्मम् । येनान्यमवे मोक्ष प्राप्तोपि निष्ठाप्य कर्म ॥२२८॥
इति बहु विज्रपितोऽपि तन्न न यावत्स कथमपि मुञ्चति पुरुषम् । तत कुमारश्चिन्तयति सामभेददानानामयमसाध्य ॥
त्रोधाविष्टो धृष्टस्तत सहसा भेर्यं तं कुमार । निनष्टे स्थापयति पुरुषं कुपितस्तन सोऽपि ॥२३०॥

तो सो सुहुमो होउं निगंतुं कुमरहत्यमज्जाओ । अदिस्सो कुमरगुणोहरंजिओ ठाइ तत्येव ॥२३२॥
 तम्मि उ अदिस्समाणे कुमरो अह तस्स नायरनरस्स । भुयदंडविलग्गो कोउणेण पविसेइ रायउलं ॥
 मायंगसंगयाओ सुसुत्तजुत्ताओ समयधडियाओ । जत्य कुविंदकुडीओव गयसालाओ नियइ कुमरो ॥
 कत्य य तरुसाहाओ घणवल्लिसमाउलाओ तुंगाओ । हयसालाउ नियंतो बच्चइ कुमरो सुनिस्संको ॥
 विवुहाण मईओ इव बहुसत्थसमन्नियाओ विमलाओ । आउहसालाओ वराओ तत्य गच्छइ नियच्छंतो ॥
 एरिसरुवं तो रायअंगणं उव्वसं पलोयंतो । कुमरो नरेण सहिओ संपत्तो रायभवणम्मि ॥२३७॥
 बहुरुवनिम्मविण सुविचित्तचित्तयम्मि सत्ततले । विम्हयरसवसहियओ पासाए जा समारुद्धो ॥२३८॥
 तो तत्य थंभविणिकुट्टियाहिं पवराहिं सालहंजीहिं । जोडियकराहिं भणियं सागयमिह भीमकुमरस्स ॥
 तत्तो तुरियगईए ओयरिउं थंभउवरिभागाओ । कणयमयमासणं तस्स ताहिं दिअं सवहुमाणं ॥२४०॥
 तो कुमरो तेण नरेण संजुओ जाव तत्य उवविट्ठो । ता लहु नहाउ पत्ता मज्जणसामग्गिया सव्वा ॥
 तो सालहंजियाहिं पयंपियं परिहिउं इमं पोत्ति । कुमरो करेउ प्हाणं काउं अम्होवरि पसायं ॥२४२॥
 तो कुमरेणं भणियं मह मित्तो नयरपरिसरुज्जाणे । चिट्ठइ लहु हकारह तो ताहिं सोवि आणीओ ॥
 बुद्धिमयरहरमंती मज्जणयं कारिउं कुमारेणं । सह ताहिं तओ भोयणविहिं च अह जाव पल्लंके ॥२४४॥
 ठविओ विन्दिपहियओ कुमरो चिट्ठेइ अत्तणो पुरओ । ता कांतिल्लं देवं पिच्छइ चलकुण्डलाहरणं ॥२४५॥

धावति प्रसारितमुखो गलितुं कुमारं, ततः कुमारेण । धृत्वा खुरे मस्तकोपरि भ्रमीयतुमारब्धः ॥२३१॥
 ततः स सुहो भृत्वा निर्गत्य कुमारहस्तमध्यात् । अदृश्यः कुमारगुणौघरञ्जितस्तिष्ठति तत्रैव ॥२३२॥
 तस्मिन्स्त्वदृश्यमाने कुमारोऽथ तस्य नागरनरस्य । मुनदण्डविलग्नः कौतुकेन प्रविशति राजकुलम् ॥२३३॥
 मातङ्गसंगताः सुसूत्रयुक्ताः समकथयिताः । यत्र कुविन्दकुटीरिव गजशालाः पश्यति कुमारः ॥२३४॥
 यत्र च तरुशाला धनवल्लीसमाकुलास्तुङ्गाः । हयशालाः पश्यन् व्रजति कुमारः सुनिःशङ्कः ॥२३५॥
 विवुधानां मतीरिव बहुशु(श)ख्रसमन्विता विमलाः । आयुधशालाः वरास्तत्र गच्छति पश्यन् ॥२३६॥
 इन्द्रारूपं ततो राजाङ्गणमुद्रसं प्रलोकमानः । कुमरो नरेण सहितः संप्राप्तो राजभवने ॥२३७॥
 बहुसत्थनिर्मापिते सुविचित्रचित्रके सत्तले । विस्मयरसवशहृदयः प्रासादे यावत् समारुद्धः ॥२३८॥
 ततस्तत्र स्तम्भविनिकुट्टिताभिः प्रवराभिः शालभञ्जीभिः । योजितकराभिर्भणितं स्वागतमिह भीमकुमारस्य ॥
 ततस्परितगत्याऽवर्तीयं स्तम्भोपरिमागात् । कनकमयमासनं तस्य तामिर्दत्तं सवहुमानम् ॥२४०॥
 ततः कुमारस्तेन नरेण संयुतो यावत्तत्रोपाविष्टः । तावल्लभु नमसः प्राप्ता मज्जनसामग्रिका सर्वा ॥२४१॥
 ततः शालभञ्जीभिः प्रनल्पिनं परिधायेदं शय्यम् । कुमारः करोतु स्नानं कृत्वाऽस्याकमुपरि प्रसादम् ॥
 ततः कुमारेण भणितं मम मित्त्रं नगरपरिसरोद्याने । तिष्ठति क्षेपु हृत्कारयत ततस्ताभिः सोऽप्यानीतः ॥
 बुद्धिमकरगृहमन्त्री, मज्जनकं कारयित्वा कुमारेण । सह तामिस्ततो भोजनविधिं चाथ यावत्सत्यङ्गे ॥२४४॥
 स्यापितो विस्मितहृदयः कुमारस्तिष्ठत्यात्मनः पुरतः । तावत्कान्तिमन्तं देवं पश्यति चलकुण्डलामरणम् ॥

तो जोडियकरजुयलेण जंपियं तेण भीमकुमरस्स । तद्दो असमविकमेण तुट्ठो हं मग्ग ता किंचि ॥२४६॥
 कुमरेण तओ भणियं जइ तुट्ठो तं सि मज्झ ता कहसु । को सि तुमं किमिं पट्ठेण च कहसुव्वंसं जायं ? ॥
 देवेण तओ भणियं निसुणसु भो कुमर ! जं तए पुट्ठे । कणयपुरं पुरमेयं कणयरोहो नाम इह राया ॥२४८॥
 जो रक्खिओ तए सो, एयस्स पुरोहिओ अहं चंडो । सव्वस्म जणस्सुवरिं रुट्ठो चिट्ठामि निचंपि ॥२४९॥
 इत्तो सव्वानवि पुरजगाण जाओ अईव वेसो हं । नो इत्य कोवि हु मए फिट्ठामित्थोवि संजणिओ ॥२५०॥
 एसोवि नरवरिदो पयईए कन्नदुव्वलो कूरो । संकाएवि अवराहस्स कुणइ अइदारुणं दंढं ॥२५१॥
 अह अन्नया कयाई केणावि हु मज्झ असहमाणेण । अलियं परिकहियमिणं जह चुको एस हुंवीए ॥२५२॥
 फालं मग्गंतोवि हु तो हं अविचारिऊण एएण । एयं न अन्नहा होइ कहवि, एवं भणंतेणं ॥२५३॥
 विटाविउं सिणेणं छंटावेऊण पउरतेल्लेण । ज्जालाविओ रसंतो तत्तो पाणेहिं परिचत्तो ॥२५४॥
 भवियव्वयावसेणं जाओ ह्मकामनिज्जराए इहं । नामेणं सव्वगिलोत्ति रक्खसो सुमारिउं वेरं ॥२५५॥
 इत्यागंतूण मए सव्वोवि तिरोहिओ पउरलोओ । तह विसरिसखधरेण नरवरो एस संगहिओ ॥२५६॥
 करुणाएऽणन्नपोरिसपगारिसरयणापरेण तह तुमए । मोयावंतेण इमं चमकियं माणसं मज्झ ॥२५७॥
 तत्तो अहिस्सेणं एस सपग्गोवि तुम्ह उव्वारो । भत्तीए दिव्वसत्तीए विरइओ मज्जणाईओ ॥२५८॥
 तुम्हणुवित्तीए तहा एसोवि हु पयडिओ मए लोओ । ता जा नियइ कुमरो ता पिच्छइ सयलपुरल्लेयं ॥
 इय एवं वटंते कुमरो पिच्छइ सुरेहिं थुवंते । गयणेणागच्छंतं मोहरिउं चारणमुण्णिं ॥२६०॥

ततो योजितकरयुगलेन जल्पितं तेन भीमकुमारस्य । तवासमविकमेण तुष्टोऽहं मार्गय तस्मात्किञ्चित् ॥२४६॥
 कुमारेण ततो भणितं यदि तुष्टस्त्वमासि तदा कथय । कोऽसि त्वं किमिदं पत्तनं च कथमुद्भवं जातम् ? ॥
 देवेन ततो भणितं शृणु भोः कुमार ! यत्त्वया शृष्टम् । कनकपुरं पुरमेतत् कनकरथो नामेह राजा ॥२४८॥
 यो रक्षितस्त्वया सः, एतस्य पुरोहितोऽहं चण्डः । सर्वस्य जनान्योपरि रुष्टस्तिष्ठामि नित्यमपि ॥२४९॥
 इतः सर्वेषामपि पुरजनानां जातोऽतीव द्वेष्योऽहम् । नो अत्र किमपि खलु मया मार्गमित्त्रमपि संजनितम् २५०
 एषोऽपि नरवरेन्द्रः प्रकृत्या कर्णदुर्बलः क्रूरः । शङ्खाप्यपराधस्य करोत्यतिदारुणं दण्डम् ॥२५१॥
 अथान्यदा वदाचित्क्रेनापि हि ममासहमानेन । अलोकं परिकथितमिदं यथा भ्रष्ट एषं श्वपच्याम् ॥२५२॥
 धैर्यं मार्गयन्नपि खलु ततोऽहमविचार्यतेन । एतन्नान्यथा भवति कथमपि, एवं भणता ॥२५३॥
 वेष्टयित्वा सिनेन सेचयित्वा प्रचुरतैलेन । ज्वालितो रसंततः प्राणैः परित्यक्तः ॥२५४॥
 मरितन्यतावशेन जातोऽहमकामनिर्नरयेह । नाम्ना सर्वगिह इति राक्षसः सृष्ट्वा वैरम् ॥२५५॥
 अत्रागत्य मया सर्वोऽपि तिरोहितः पौरलोकः । तथा विसदृशरूपधरेण नरवर एष संगृहीतः ॥२५६॥
 कृष्णयाऽनन्यपौरुष्यमकर्षरत्नाकरेण तथा त्वया । मोचयतेनं चमत्कृतं मानसं मम ॥२५७॥
 ततोऽदृश्येनैव समग्रोऽपि तत्रोपचारः । भक्त्या दिव्यशक्त्या विरचितो मज्जनादिकः ॥२५८॥
 तवानुवृत्त्या तथैषोऽपि खलु प्रकटितो मया लोकः । तदा यावत्पश्यति कुमारस्तावत्पश्यति सकलपुरलोकम् ॥

बुद्धिमयरहरमंती जत्थ ठिओ आसि कुमरपरिसुक्को । तत्थ मुण्णिदो पउमासणम्मि सुरविरइयम्मि ठिओ ॥
ताहे कुमरवरेणो सच्चगिलो रक्खसो इमं भणिओ । हे रक्खसिंद ! एसो मज्झ गुरू आगओ तत्थ ॥२६२॥
एयस्स चरणजुयदंसणेण सहलीकरेसु अप्पाणं । इय भणिए रक्खेणं पयंपिंघं होउ एवंति ॥२६३॥
बुद्धिमयरहरमंती कणगरहो कुमरसच्चगिलपमुहा । सच्चेवि भच्चिमंता संपत्ता मुणिसयासम्मि ॥२६४॥
कणयकमलोवचिद्वो सुरनरखयरिंदसंधुणिजंतो । मोहरिऊ मुणिनाहो पणओ भत्तीए सच्चेहिं ॥२६५॥
अमयरसेणव सित्तेण तेण सच्चेण पुरजणेणाधि । आगंतुं भत्तिभरेण पणमिओ तत्थ मुणिनाहो ॥२६६॥
तत्तो मुणिरापणं आढत्ता धम्मदेसणा तेसिं । जह कोहग्गह्गहिओ जीवो परिभमइ भवगहणे ॥२६७॥
तथाहि;—

कोहपत्ततो जीवो पावाइं कुणइ विविहरूवाइं । वहवंधमारणाईणि निरयगइगमणजोग्गाइं ॥२६८॥
कोहाऊरियदेहो कज्जाकज्जं न पिच्छए किपि । जुत्ताजुत्तं न मुणइ तहेव हेएयरं वत्थुं ॥२६९॥
चउप्पई;—

जहिं उप्पज्जइ जलणु तं निच्छियं ता दहइ, पासट्टिउं फुलिं गिहिं दहइ नवा दहइ ।

जसु पुणु कोहु सु अप्पउं अवरुवि जणु दहिउ, हाणि करेइ परत्तह जिणवरि इय कहिउ ॥२७०॥

रोसिण अब्भुक्खाणु जु वियरइ अवरजणि, सो तेणवि परिभवियइ डज्जइ अत्तुमणि ।

तो तं सो इह लोइवि वइरिउ भणि हणइ, आलि जु दिन्नाइ पाउ अयाणउ न तं गणइ ॥२७१॥

इत्येवं वर्तमाने कुमारः पश्यति सुरैः स्तूयमानम् । गगनेनागच्छन्तं मोहरिपुं चारणमुनीन्द्रम् ॥२६०॥

बुद्धिमकरगृहमन्त्री यत्र स्थित आसीत्कुमारपरिसुक्तः । तत्र मुनीन्द्रः पद्मासने सुरविरचिते स्थितः ॥२६१॥

तदा कुमारवरेण सर्वगिलो राक्षस इदं भणितः । हे राक्षसेन्द्र ! एष मम गुरुरागतस्तत्र ॥२६२॥

एतस्य चरणयुगदर्शनेन 'सफलाकुर्म' आत्मानम् । इति भणिते रक्षसा प्रजल्पितं भवत्वेवमिति ॥२६३॥

बुद्धिमकरगृहमन्त्री क्लृप्तकरयः कुमारसर्वगिलप्रमुखाः । सर्वेऽपि भक्तिमन्तः संप्राप्ता मुनिसकाशे ॥२६४॥

क्लृप्तकमलोपविष्टः सुरनरवचरेन्द्रसंस्तूयमानः । मोहरिपुर्मुनिनाथः प्रणतो भक्त्या सर्वैः ॥२६५॥

अमृतसनेव सित्केन तेन सर्वेण पुरजनेनापि । आगत्य भक्तिभरेण प्रणतस्तत्र मुनिनाथः ॥२६६॥

ततो मुनिरानेनारब्धा धमदेशानां तेषाम् । यथा क्रोधमहर्गृहीतो जीवः परिभ्रमति भवगहने ॥२६७॥

क्रोधमसक्तो जीवः पापानि करोति विविधरूपाणि । वधबन्धमारणशीनि निरयगतिगमनयोग्यानि ॥२६८॥

श्रौषापशिर्तदेहः कार्यकार्यं न पश्यति किमपि । युक्तायुक्तं न जानाति तथैव ह्येतेतरं वस्तु ॥२६९॥

चतुष्पदी;—

यत्रोत्पद्यते ज्वलनस्तद् निश्चितं तावद्दहति, पार्श्वस्थितं स्फुलिङ्गैर्दहति नवा दहति ।

यस्य पुनः क्रोधः स आत्मानमपरमपि जनं दग्ध्वा, हानिं करोति परत्रापि जिनवरेणेति कथितम् ॥२७०॥

रोसानलिण पलित्तु मुहुत्तिण डइ नरु, नियधम्मइ भंडारु सुसंठिउ जो सुचिर । .

रोसपिसाइण गहिउ न भुंजइ न य सुयइ, अइवल्लह धणु माणुसु विणु दोत्तिण सुयइ ॥२७२॥

जइ कुंडलकेऊरकिरीडविहूसणविहूसिउ, विणयविहूणउ सोह न पावइ नरु कहवि ।

तइ पंडिउ दायारु तवस्ती जइ तहवि, न लइइ सुगाइमणु सरोसिरु नरु कहवि ॥२७३॥

रोसाइट्टो जीवो तं तं कज्जं कुणोइ मूढमणो । जेणज्जिणेइ पावं भवे भवे भमइ दुक्खतो ॥२७४॥

इय मुणिवयणं सोउं सच्चगिलो उट्ठिउं पणमिऊण । मुणिनाइं पइ जंपइ नियत्तिओ इं अकज्जाओ ॥२७५॥

पहुणा हेलाए च्चिय, अहवा न तए, इमेण कुमरेण । जेण तुहपायपंकयपणमणपउणो कओ एवं ॥२७६॥

कुमरपभावेणं चिय निग्गहिओ पुरजणे मए कोवो । कणगरहम्मि संपइ पुण नाह ! तुहपभावेण ॥२७७॥

भणइ मुणो उवयारं नाउं तुह कोइपरिणई एवं । उवदंसिया मए, सो न अन्नहा मोहपयडीसु ॥२७८॥

अइभीमं मिन्डत्तं जं सम्मत्तेवि तपभावेण । अइयाराण पयारा हुंति दुंरंता जियंताणं ॥२७९॥

परलोए दुक्खोइं दुक्खोइं तं जणंति पुण एए । जेणकंता जीवा लहु बहु मच्चंति मरणाइं ॥२८०॥

इय मुणिवयणं सोउं जा कुमरो भणइ नाह ! एवमिणं । ता गइयउं कुणंतो समागओ गयवरो तत्य ॥२८१॥

तो खुट्ठिया सा परिसा मत्तगइंदस्स दंसणे सहसा । तं कुमरो धीरविउं वप्पुकारेइ करिरायं ॥२८२॥

तो सो संकोएउं करं करं तक्खणेण उवसंतो । ति पयाहिणं करेउं मुणिवइणो परिससहियस्स ॥२८३॥

रोपेणान्याख्यानं यो वितरत्यपरजने, स तेनापि परिभूयते दबधते आत्ममनसि ।

ततस्तं स इह लोकेऽपि वैरिणं भणित्वा हन्ति, आलि यदुदीर्यते पापमज्ञायको न तदृणयति ॥२७१॥

रोपानलेन प्रदीप्तो मुहूर्तेण दहति नरो, निजधर्मस्य माण्डागारं सुसंस्थितो यः सुचिरम् ।

रोपविशचेन गृहीतो न मुक्ते न स्वपिति, अतिवल्लभं धनं मनुष्यं विना दोषेण मुञ्चति ॥२७२॥

यया कुण्डलकेपूरकिरीटविभूषितो, विनयविहीनः शोभां न प्राप्नोति नरः कथमपि ।

तथा पण्डितो दाता तपस्वी यदि तथापि, न लभते सुगतिमार्गं सरोषो नरः कथमपि ॥२७३॥

रोषादिद्यो जीवस्तत्तन् कार्यं करोति मूढमनाः । येनार्जयति पापं भवे भवे भ्रमति दुःखार्तः ॥२७४॥

इति मुनिवचनं श्रुत्वा सर्वगिल उत्थाय प्रणम्य । मुनिनाथं प्रति अल्पति निर्वातितोऽष्टमकार्यात् ॥२७५॥

प्रसुणा हेलयैव, अथवा न त्यया, अनेन कुमारेण । येन त्वत्पादपङ्कजप्रणमनप्रगुणः कृत एवम् ॥२७६॥

कुमारप्रभावेणैव निगृहीतः पुरजने मया कोपः । कनकरथे संप्रति पुनर्नाथ ! त्वत्प्रभावेण ॥२७७॥

मणति मुनिह्यकारं ज्ञात्वा तव क्रोधपरिणातिरेवम् । उपदर्शिता मया, स नान्यथा मोहप्रकृतिषु ॥२७८॥

अतिमीमं मिथ्यान्वं यत्सम्यक्त्वेऽपि तन्प्रभावेण । अतिचाराणां प्रकारा भवन्ति दुरन्ता जीवताम् ॥२७९॥

परलोके दुःक्षोभं दुःखौषं तं जनयन्ति पुनरेते । येनाक्रान्ता जीवा लघु बहु मन्यन्ते मरणानि ॥२८०॥

इति मुनिवचनं श्रुत्वा यावत्कुमारो मणति नाथ ! एवमिदम् । तावद्भारवं कुर्वन् समागतो गन्धर्वस्तत्र ॥२८१॥

ततः श्रुत्वा सा परिषद् मत्तगनेन्द्रस्य दर्शने सहसा । तं कुमारो धीरयितुमिव पूत्कारयति करिराजम् ॥२८२॥

वंदइ भतीए सुणिं ततो संहरिय हत्थियो खं । सो पक्खो जक्खो जाओ चळकुंडलाहरणो ॥२८४॥
 ततो सो सुणिवइणा भणियो तं कुमरमणुसरेऊण । नियपडिपोत्तयमेयं समागओ गयवरो होउ ॥२८५॥
 इह आणीओ पुत्थिं एसो कणगरहरायरक्खट्ठा । संपइ नियनयरं पइ नेउं एयं तुहुच्छाहो ॥२८६॥
 तो जक्खेणं भणियं एवमिणं नाह ! मज्झ एस निवो । कणगरहो पुच्चभवम्मि नत्तुओ आसि मह जेण ॥
 किञ्च ।

वित्रयिव्यवमिणं पुण पुच्चं अंगीकएवि सम्मत्ते । पांसंडियसंसग्गी अग्गीव निरग्गला लग्गा ॥२८७॥
 मह मणभवणे तेणं दइद्दा सम्मत्तरयणवररिद्धी । इद्धी जाओजिणद्धी वंतरजोणीए जक्खो हं ॥२८९॥
 काउं पसायमिण्हं आरोवह मज्झ नाह ! सम्मत्तं । कणगरहरक्खसाईहिं भणियमम्हंपि इइ होउ ॥२९०॥
 तो सुणिणा सम्मत्तं दिन्नं निवजक्खरक्खसाईणं । कुमरेण पुणो भणियं मज्झ विसोहिं पहु । पयच्छ ॥
 जेण मए लहिकुणं कहवि कुलग्गेण नाह ! सम्मत्तं । पांसंडिकुसंगेणं पुणोवि विहियं सअइयारं ॥२९२॥
 तय्यंकेणं मलिनं निम्मलपच्छित्तदानसलिलेण । मज्झ मणं पक्खालसु सुणिणावि तहेव तं विहियं ॥२९३॥
 तो निम्मलसम्मतो कुमरो सुणिपायवंदणं काउं । कणगरहरायभवणे रक्खसमाईहिं सह पत्तो ॥२९४॥
 कणगरहोवि य राया अमच्चसामंतमंतिपरिकलिओ । पणमिय भणइ कुमारं सव्वमिणं तुम्ह माहप्पं ॥२९५॥
 जं जीविज्जइ जा रज्जसंपया जं च एस पुरलोओ । जं एयस्स य लच्छीविच्छड्डो जं च सम्मत्तं ॥२९६॥
 तो एस जणो तुह कुमर ! किं करो जहरिहम्मि कज्जम्मि । तह वावारियव्वो अणुग्गहीओ जहा होइ ॥२९७॥

ततः स संकोच्य करं तत्क्षेणोपशान्तः । त्रिः प्रदक्षिणां कृत्वा मुनिपतेः परिपत्सहितस्य ॥२८३॥
 वन्दते भक्त्या मुनिं ततः संहृत्य हस्तिनो रूपम् । स प्रत्यक्षो यक्षो जातश्चलकुण्डलाभरणः ॥२८४॥
 ततः स मुनिपतिना भणितस्त्वं कुमारमनुसृत्य । निजप्रतिपौत्रकमेतं समागतो गजवरो भूत्वा ॥२८५॥
 इहानीतः पूर्वमेव कनकरयराजरक्षार्थम् । संप्रति निजनगरं प्रति नेतुमेतं तयोस्ताहः ॥२८६॥
 ततो यक्षेण भणितमेवमिदं नाथ ! ममैव नृपः । कनकरथः पूर्वमेव नत्वाऽऽसीद् मम येन ॥२८७॥
 विशुभयितव्यमिदं पुनः पूर्वमद्भ्रातृतेऽपि सम्यक्त्वे । पात्खण्डिसंस्कारिग्निरिवाग्गला लग्ना ॥२८८॥
 मम मनोभवने, तेन दग्धा सम्यक्त्वरत्नवरदिः । हा धिय् जातोऽनृदिर्व्यन्तरयोनी यक्षोऽहम् ॥२८९॥
 कृत्वा प्रसादमिदानीमारोपय मम नाथ ! सम्यक्त्वम् । कनकरथराक्षसादिभिर्भणितमस्माकमपीति भवतु ॥२९०॥
 ततो मुनिना सम्यक्त्वं दत्तं नृपयसाराक्षसादीनाम् । कुमारेण पुनर्भणितं मम विशुद्धिप्रभो ! प्रयच्छ ॥२९१॥
 येन मया लब्ध्वा कथमपि कुलग्गेन नाथ ! सम्यक्त्वम् । पात्खण्डिकुसङ्गेन पुनरपि विहितं सात्तिचारम् ॥२९२॥
 तत्पद्मेन मलिनं निर्मलप्रायश्चित्तदानसलिलेन । मम मनः प्रसालय मुनिनापि तथैव तद् विहितम् ॥२९३॥
 ततो निर्मलसम्यक्त्वः कुमारो मुनिपादवन्दनं कृतम् । कनकरथराजभवने राक्षसादिभिः सह प्राप्तः ॥२९४॥
 कनकरथोऽपि च राणाऽमात्यसामन्तमन्त्रिपरिकलितः । प्रणम्य भणति कुमारं सर्वमिदं तव माहात्म्यम् ॥२९५॥
 यज्ञीभ्यने वा रात्र्यसंपद यथैव पुरलोकः । यदेतस्य च लक्ष्मीविस्तरो मय सम्यक्त्वम् ॥२९६॥

कुमारः प्राह,—

जन्मणमरणां जहा अन्नोन्ननिर्भयं भवगयाणं । तद् संपयावयाओ, का गणणा अन्नहेउस्स ? ॥२९८॥
 वावरो पुण एसो तुम्ह सुकुलुद्धववाण सव्वाण । न पमाओ कायव्वो जिणग्ग्मे सुदुदुल्लभे ॥२९९॥
 सोयरत्तं साहम्मिएसु सेना य साहुवग्गस्स । जिणसासणे पभावणमपविचि पावठाणेषु ॥३००॥
 तुमए सया विहेया तो कुमरं ते भणंति थेवट्टिणे । इह चिट्ठह जिणग्ग्मे जेणम्ह पवीणया होइ ॥३०१॥
 इय सोऊणं ताणं कुमरो जा किं पि देइ पडिववणं । ता इमडमंतडगरयगुरसदत्तसियनिवलोया ॥३०२॥
 वीसभुया सा काली कावालियसजुया तर्हि पत्ता । कुमरमभिवाइऊणं उवविट्ठा कुमरपासम्मि ॥३०३॥
 भणइ य कुमार ! तइया आणिज्जंतस्स तुज्ज इह करिणा । ओहीए मए नायं जह एस हिओ कुमारस्स ॥
 तो हं तह चैव तिया निव्वुयहिइया पर्यपि नो चलिया । इण्ह पुण तुह जणओ जणणी सयणी पुरजणो य ॥
 अणवरयं रयमाणो पुणो पुणो सुमरिऊण तुज्ज गुणे । कज्जवसेण गयाए तत्य मए किंचि संउविओ ॥
 विहििया य ताण पुरओ मए पइत्ता जहा दिणट्टुगते । भीमकुमारो नियमा आणेयव्वो मए एत्या ॥३०७॥
 कट्टियं च जहा कुमरेण ठाविओ बहुजणो जिणग्ग्मि । मारिज्जतोवि य रक्खिओ तहा वह लोओ ॥
 बुद्धिमयरइरसहिओ चिट्ठइ कुसलेण कणयपुरनगरे । ता परमहरिसडाणे खेय मा कुणह तुम्भेवि ॥३०९॥
 इय सुणिय उमुयमणो कुमरो किर कुणउ जाव पत्याण । ताप पइपडहमेरीभभाइरवो समुच्छलियो ॥
 गयणयले तत्तो पुण विमाणमालाण मज्झिमविमाणे । हाररिराइयवच्छा कुंडलउल्लिहियंगंडयला ॥३११॥

तत एष जनन्तः कुमारः । विद्वारो यथाहं कार्थे । तथा व्यापारयितव्योऽलुगृहीतो यथा भवति ॥२९७॥
 जन्ममरणे यथाऽन्योन्यनिबन्धनं भवगतानाम् । तथा सूपदापदे, का गणनाऽन्येहेतो ? ॥२९८॥
 व्यापार पुनरेष युष्माकं सुकुलोद्धवाना संवेषाम् । न प्रमाद कर्तव्यो जिनग्रमें सुदुदुल्लभे ॥२९९॥
 सोदरत्व साधर्मिकेषु सेना च साधुवर्गस्य । जिनशासने प्रमावनमप्रवृत्ति पापस्थानेषु ॥३००॥
 युष्माभि सदा निभेया तत कुमारं ते भणन्ति स्त्रोकदिनानि । इह तिष्ठत जिनवर्मे येनास्माकं प्रीणता भवति ॥
 इति श्रुत्वा तेषां कुमारो यात्रतिक्रमपि ददाति प्रतिवचनम् । तावद्भूमडमडमस्तुगृहशब्दन्तवृषलोरा ॥३०२॥
 विंशतिमुजा सा काली कावालिकसयुता तत्र प्राप्ता । कुमारमभिवाद्योपाविष्टा कुमारपार्थ्वे ॥३०३॥
 भणति च कुमार ! तदाऽऽनीयमाने त्वयीह करिणा । अवधिना मया ज्ञात यथैष हित कुमारस्य ॥३०४॥
 ततोऽह तथैव स्थिता निर्वृतहृदया पदमपि नो चलिता । इदानीं पुनस्तव जनको जननी स्वजन पुरजनश्च ॥३०५॥
 अनवरत रदन् पुन पुन स्मृत्वा तव गुणान् । कार्यवशेन गतया तत्र मया किञ्चित्सम्पापित ॥३०६॥
 विहिता च तेषां पुरतो मया प्रतिज्ञा यथा दिनद्वयान्ते । भीमकुमारो नियमादानेतव्यो मयात्र ॥३०७॥
 कथितं च यथा कुमारेण स्थापितो बहुजनो जिनमते । मार्यमाणोऽपि च रक्षितस्तथा बहुलोक ॥३०८॥
 बुद्धिमकरगृहसहितस्तित्थति कुशलेन कनकपुरनगरे । तस्मात्परमहर्षस्थाने खेद मा कुस्त यूयमपि ॥३०९॥
 इति श्रुत्वोत्सुकमना कुमार क्लि करोति यात्रत्यस्थानम् । तावत्पटुपटहमेरीभम्मादिरव समुच्छन्नित्ति ॥

दिष्टा य संनिसन्ना देवी दसदिसिपणासिपतमोहा । तो संभंतो किमिमंति जंपिरो उट्टिओ रक्खो ॥३१२॥
 जक्खोवि गडयइंतो करे करेऊण मोगारं गरुयं । उट्टेइ कालियावि हु करकइदियकत्तियकराला ॥३१३॥
 कुमरो य असंभंतो जा चिट्ठइ ताव गरुयसदेहिं । जय जीव नंद नंदण हरिवाहणनिवड्ढणो कुमर ॥३१४॥
 इय भणमाणा देवा देवीओ समागया कुमरपासं । साहिंति जक्खणीए कमलवरवाए समागमणं ॥३१५॥
 तत्तो सावि खणेणं मुत्तु विमाणं कुमारचरणजुगं । नमिऊणं उवविट्ठा कुमरं विचवइ वयकुसला ॥३१६॥
 सम्मत्तं मह दाउं विक्षगिरिगुहाए मुणिसमासम्मि । तइया तुमं महायस ! डिओ सि पत्ता पभायम्मि ॥
 तत्त्याहं सह नियपरियणेण, सफलीकओ मए जम्मो । मुणिपायवंदणेणं तुम्ह पसाएण भत्तीए ॥३१८॥
 दिष्टा न तत्त त्ठम्हे पुट्ठा मुणिणो न दिंति पडिवयणं । तो आउलचित्ताए दाउं अवहीष् उवओगं ॥
 कारिजंता मज्जनविहिमिह दिष्टा । तओ सउकंठा । चलिया खलिया कालं कियंतमपि गरुयकज्जेण ॥
 अह जक्खेण विमाणं विउव्वेऊण पभणिओ कुमरो । आरूहह जओ सिगवं गंतव्वं कमलपुरनयरो ॥३२१॥
 तो उट्टिओ कुमारो संबोहेऊण कणगरहरायं । आरूढो सुविमाणे संजुत्तो मंतिपुत्तेण ॥३२२॥
 गच्छंतस्स य देवा गायंता केवि केवि नचंता । गयगज्जि ह्यहिंसं च तत्पुरओ केवि कुव्वंता ॥३२३॥
 फलरत्तनूरवेणे य बहिरंता सयलनहयलामोयं । कुमरेणं सह पत्ता कमलपुरासन्नगामम्मि ॥३२४॥
 तो कुमरो जिणभयणे गओ तओ जक्खरक्खसाईहिं । सह वंदिउं जिणिंदं दावइ स महत्थमित्तो य ॥

गगनतले ततः पुनर्विमानमालानां मध्यमाविमाने । हारविराजितवक्त्राः कुण्डलोल्लिखितगण्डतला ॥३११॥
 दृष्टा च संनिपण्णा देवी दशादिकप्रणाशिततमओवा । ततः संभ्रान्तः किमिदमिति जाल्पिञ्चुत्थितं रक्षः ॥३१२॥
 यशोऽपि जागर्जत करे कृत्वा मुद्गरं गुरुम् । उचिष्ठति क्वालिकापि खलु करकृष्टकर्तरीकराला ॥३१३॥
 कुमारश्चासंभ्रान्तो यावत्तिष्ठति तत्राद् गुरुशब्दैः । जय जीव नन्द नन्दन ! हरिवाहननृपतेः कुमार ! ॥३१४॥
 इति भणन्तो देवा देव्यः समागताः कुमारपार्श्वम् । कथयन्ति यक्षिण्याः कमलाक्षयाः समागमनम् ॥३१५॥
 ततः सापि क्षणेन मुक्त्वा विमानं कुमारचरणयुगम् । भक्तोपविष्टा कुमारं विज्ञपयति वचःकुशला ॥३१६॥
 सम्यत्त्वं मम दत्त्वा विन्ध्यगिरिगुहायां मुनिसकाशे । तदा त्वं महायशः ! स्थितोऽसि प्राप्ता प्रभाते ॥३१७॥
 तत्राहं सह निजपरिजनेन, सफलीकृतं मया जन्म । मुनिपादवन्दनेन तव प्रसादेन भक्त्या ॥३१८॥
 दृष्टा न तत्र यूयं पृष्टा मुनयो न ददति प्रतिवचनम् । तत आकुलचित्तया दत्त्वाऽवधेरुपयोगम् ॥३१९॥
 कार्यमाणा मज्जनविधिमिह दृष्टास्ततः सौत्कण्ठा । चलिता स्वलिता कालं कियन्तमपि गुरुकर्मणे ॥३२०॥
 अथ यशेण विमानं विहृत्य प्रमणितः कुमारः । आरोहत यतः शीघ्रं गन्तव्यं कमलपुरनगरे ॥३२१॥
 तन उत्थितः कुमारः संबोध्य फनकरपरानम् । आरूढः सुविमाने संयुक्तो मन्त्रिपुत्रेण ॥३२२॥
 गच्छतश्च देवा गायन्तः केशपि केशपि नृत्यन्तः । गजगर्भि ह्यहेषां च तत्पुरतः केशपि कुर्वन्तः ॥३२३॥
 फलरत्तनूरवेणे च पथिरयन्तः सफलमन्त्रालामोगम् । कुमारेण सह प्राप्ताः कमलपुरासन्नग्रामे ॥३२४॥
 ततः कुमारो जिनभवेन गतस्ततो यशराससाक्षिभिः । सह वन्दित्वा जिनेन्द्रं दापयति स महार्थमित्तथ ॥

दकाडकहुडुकावुककांसवुककरडिपभिर्षिणं । आउज्जाणमतुच्छो उच्छलिओ गहिरनिग्योसो ॥३२६॥
 कमलपुरे अत्याणाट्टिएण आयन्धियो नरिदेण । सो ससुरासुरमंथिज्जमाणजलरासिरवगहिरो ॥३२७॥
 तो राया मंतियणं पुच्छइ किं अज्ज कस्सवि मुणिस्स । उणन्नं वरणाणं जं सुव्वइ अमरत्तरवो ॥३२८॥
 जा मंतियणो ईहापोहं काज्जणं किंपि किल कहिही । तग्गामभोइएणं राया वद्धावियो ताव ॥३२९॥
 देव ! कुमारो पत्तो मह गामे देवदेवियपरियरियो । जिणभवणे पारब्धो महत्सवो तेहिं रमणिज्जो ॥३३०॥
 तो सव्वं आभरणं नियंगल्लं किरीडपरिहीणं । दाउं तस्साइट्ठो पडिहारो भणसु सव्वंपि ॥३३१॥
 सामंताईलोयं जेणं संबहइ कुमरपच्चोणी । कायव्वा पच्चूसे तहेव तेणावि तं विहियं ॥३३२॥
 कारविय हट्टसोहं सपरियणो नरपई गओ समुहं । आगच्छंते कुमारो मिलिओ मग्गम्मि नरवइणो ३३३
 उत्तरिय विमाणाओ पाए पणमेइ पुहइनाहस्स । जणणीपमुहजणस्स य अन्नाणवि काउं करणिज्जं ३३४
 नियपिउआएसेणं आरूढो करिवरम्मि तो कुमारो । मंतिसुएणवि विहियं उचियं सव्वस्स लोयस्स ३३५
 पच्छासणम्मि करिणो अहसो आरोविओ कुमारेण । पत्तो पिउणा सद्धिं धवलहरे मंगलसएहिं ॥३३६॥
 श्रुतुत्तरम्मि परिपुच्छिएण कुमरस्स साहियं चरियं । जं जह वत्तं तं तह नरवइणो मंतिताणण ॥३३७॥
 परिणावियो य बहुया बहुआ कुमारो नियम्मि रज्जम्मि । अह सित्तो य निवेणं गहिया य सयं तु जिणदिव्खा ॥
 भीमनरिंदो जाओ जिणसासणउन्नं करेज्जण । संपावियपव्वज्जो पत्तो पयमुत्तमुत्तमयं ॥३३९॥
 इय धेवोवि हु संगो पांसडीणं इहेव दुक्खकरो । अविहियपच्छित्तो उण नरयाइसु देइ दुहजालं ॥३४०॥

दककाडकहुडुकावुककांसवुककरडिपमूर्तीनाम् । आतोद्यानामतुच्छ उच्छलितो गभीरनिर्घोषः ॥३२६॥
 कमलपुरे आस्थानस्थितेनाकर्णितो नरेन्द्रेण । स ससुरासुरमथ्यमानजलराशिरवगर्भारः ॥३२७॥
 ततो राजा मन्त्रिननं पृच्छति किमथ कस्यापि मुनेः । उत्पन्नं वरज्ञानं यत् श्रूयतेऽमरत्तरवः ॥३२८॥
 यावद् मन्त्रिजन ईहापोहं कृत्वा किमपि किल कथयिष्यति । तद्गामभोगिकेण राजा वर्धितस्तावत् ॥३२९॥
 देव ! कुमारः प्राप्तो मम ग्रामे देवदेवीपरिकरितः । जिनभवने प्रारब्धो महोत्सवस्तै रमणीयः ॥३३०॥
 ततः सर्वमभरणं निजाङ्गलनं किरीटपरिहीणम् । दत्त्वा तस्मा आदिष्टः प्रतिहारो भण सर्वमपि ॥३३१॥
 सामन्तादिलोकं येन संबहति कुमारप्रतिगमनम् । कर्तव्यं प्रत्यूषे तथैव तेनापि तद् विहितम् ॥३३२॥
 कारयित्वा हट्टशोभं सपरिजनो नरपतिर्गतः संमुखम् । आगच्छन् कुमारो मिलितो मागं नरपतेः ॥३३३॥
 उत्तीर्य विमानात् पादौ प्रणमति पृथिवीनाथस्य । जननीप्रमुखजनस्य चान्येषामपि कृत्वा करणीयम् ॥३३४॥
 निजपित्रादेशेनारूढः करिवरे ततः कुमारः । मन्त्रिसुतेनापि विहितमुचितं सर्वस्य लोकस्य ॥३३५॥
 पश्चादासने करिणोऽथ स आरोपितः कुमारेण । प्राप्तः पित्रा सार्धं धवलगृहे मङ्गलशतैः ॥३३६॥
 मुक्तोत्तरं परिपृष्टेन कुमारस्य कथितं चरितम् । यद् यथा वृत्तं तत्तथा नरपतेषु मन्त्रितनयेन ॥३३७॥
 परिणाहितश्च बह्वर्षधूः कुमारो निजे राज्ये । अथ सिक्तश्च नृपेण गृहीता च स्वयं तु जिनदीक्षा ॥३३८॥
 भीमनरेन्द्रो जातो जिनशासनोन्नतं कृत्वा । संप्रातिप्रदन्त्यः प्राप्तः पदमुत्तमोत्तमम् ॥३३९॥

भीमकुमारेण पत्तं दुःखं पासंढिसंयवोत्थं तं । जं पुण सुहमणुह्यं सम्मत्तफलं ति तं गुणह ॥३४१॥

॥ इति पाखण्डिसंस्तवे भीमकुमारोद्गाहणं समाप्तम् ॥

इति स्तोकोऽपि खलु सङ्गः पाखण्डिनामिहैव दुःखकरः । अविहितप्रायश्चित्तः पुनर्नरकादिषु ददाति दुःखजालम् ॥
भीमकुमारेण प्राप्तं दुःखं पाखण्डिसंस्तवोत्थं तत् । यत्पुनः सुखमनुभूतं सम्यक्त्वफलमिति तज्जानीत ॥३४१॥

पामंडियप्पसंसा पोसइ पावं जणेइ संतावं । जह मंतितिलयमंतिस्स सच्चहा चयह ता एयं ॥१॥

तथाहि;—

सप्पुरिसज्जमभूमि सययपवटंतयम्मसामग्गि । विजयं व सुप्पसिद्धं विजयपुरं पुरवरं, तन्थ ॥२॥
दुव्वारवेरिवहुदिययदारुदावानलो नलो नाम । सज्जसुजवज्जपजरनियलियसिरिसारिओ राया ॥३॥
घनराडव्व विरायइ जस्स सरीरे सयावि वरराई । सच्छाया दंतवणोवसोहिया मउणसेवणिया ॥४॥
गंभीरमणमहोयहिमद्दहिल्लोससयलससिमुत्ती । तस्मत्थि पिपा सोहग्गमंजरी पेमकुलभवणं ॥५॥
कयदुट्टुलोयविलओ जणमणनुलओ सुबुद्धिवरनिलओ । नामेण मंतितिलओ मंती नयतिलयतरुमलओ ॥
निरव्वज्जकज्जजहवइदववियसामप्पमुखनीइपट्टो । सो चैव तस्स रज्जे कयप्पमाणो य सव्वत्थ ॥७॥
अह अन्नया कयाई राया आहेदयम्मि संचलितो । तुरयारुद्धो मंतीवि पत्थिओ सह नरेंद्रेण ॥८॥
ता जाव गया रत्ते सिद्धं सव्वंपि पसरियं तत्थ । मंतितिलएण सिद्धं राया मज्झेण रत्तस्स ॥९॥
जा गच्छइ ता पिच्छइ एकं हरिणं सुदीहदद्वंसिं । आरोविऊण चावं हणिही तं जाव वाणेण ॥१०॥
ता हरिणो भणइ इमं जुज्जइ खत्तस्स तुज्ज किं एयं । वसणासत्तो मुंचसि महं जं एवं तुमं वाणं ? ॥
नो खत्तसदअत्थं परियाणासि जं खयाउ तायंति । सयलंपि जणं तह खत्तिया य ते चैव बुद्धंति ॥१२॥
जे उभयकुलविसुद्धा खत्तियकुलकेउणो महासत्त्वा । अवहत्थियरिउस्सवि पहरंति न, जे पुणो भूदा ॥
वज्जियअवराहाणं वराहहरिणाइयाण पहरंता । गयपहरणाण पावा दूरे ते खत्तियत्तस्स ॥१४॥

पाण्डिप्रसंसा पुप्पाति पापं जनयति संतापम् । यथा मन्त्रितिलकमन्त्रिणः सर्वथा त्यजत तन्मादेताम् ॥१॥
सत्पुरुषजन्मभूमिः सततप्रवर्तमानधर्मसामग्गि । विजयमिव सुप्रसिद्धं विजयपुरं पुरवरं, तत्र ॥२॥
दुर्वारवेरिवधूहृदयदारुदावानलो नलो नाम । सज्जसुजवज्जपजरनिगडितश्रीशारिको राजा ॥३॥
घनराजीव विराजति यस्य शरीरे सदापि वरराज्ञी । सच्छाया दन्तवनोपशोभितासगुण(शकुन)सेवनीया ॥४॥
गंभीरमनोमहोदधिमहोल्लाससकलशशिभूर्चिः । तस्यास्ति त्रिषा सौभाग्यमञ्जरी प्रेमकुलभवनम् ॥५॥
कुन्ददुल्लोकविलयो धनमनस्तोलकः सुबुद्धिवरनिलयः । नाम्ना मन्त्रितिलको मन्त्री नयतिलकतरुमलयः ॥
निवद्यकार्ययथाधूहृदस्थपितसामप्रमुखनीतिपथः । स एव तस्य राज्ये कृतप्रमाणश्च सर्वत्र ॥७॥
अथान्यदा कदाचिद् राजाऽऽनेतके संचलितः । तुरगारुद्धो मन्त्र्यपि प्रस्थितः सह नरेन्द्रेण ॥८॥
तौ यावद् गतावरण्ये सैन्यं सर्वमपि प्रसृतं तत्र । मन्त्रितिलकेन सार्धं राजा मध्येनारण्यस्य ॥९॥
यावद् गच्छति तावत्पश्यत्येकं हरिणं दीर्घदृष्टुद्धम् । धारोप्य चापं हनिष्यति तं यावद् वाणेन ॥१०॥
तावद् हरिणो भणतीदं युज्यते क्षत्रस्य तव किमेतत् । व्यसनासक्तो मुञ्चसि मयि यदेवं त्वं वाणम् ? ॥११॥
नो क्षत्रशब्दार्थं परिजानासि यत् क्षतात् त्रायन्ते । सकलमपि जर्नं तथा क्षत्रियाश्च त एवोच्यन्ते ॥१२॥
य उभयकुलविसुद्धाः क्षत्रियकुलकेतवो महासत्त्वाः । अपहस्तितरिपोरपि प्रहरन्ति न, ये पुनर्मुदाः ॥१३॥
वर्जितावराधानां वराहहरिणादिकानां प्रहरन्तः । गतप्रहरणानां पापा दूरे ते क्षत्रियत्वम् ॥१४॥

माणुस्तम्मिवि दारिद्रवाहिदोहगदुक्खसंततो । विसयासानडिओ अणुवल्लद्विसओ गमइ फालं ॥२९॥
 अह कहवि लइइ विसए तस्सेवाए विवइइए अहियं । विसयाहिलासो, तिती य नेय, तेसि असंपत्ती ॥३०॥
 होइ कयाइ अक्खं तो सुमरंतो निसेविए पुंत्वि । अरईइ तीइ धिप्पइ जीइ न निदं पि पावेइ ॥३१॥
 देवत्तेवि महइडियइइदीईसा दुणेइ इयरेवि । अभियोगियकित्विसिया पुण भंडं चेव दुक्खाण ॥३२॥
 तथा च ते शोचन्ति;—

एगगुरुणो सयासे तवमणुचिन्नं मए इमेणावि । ह्ददी ! मज्झ पमाओ फलिओ एयस्स अपमाओ ॥३३॥
 तथा;—

देवत्तणि तुल्लेवि परु जं आणवइ सरोसु । किं किज्जइ तसु वइरियह धम्मपमायह दोसु ॥३४॥
 तिरियनरसुरभवेसुं विसयासेवाए जो सुहाभासो । सोवि अपत्यं पच्छा दितो गुरुदुक्खदंदोसि ॥३५॥
 एवं च निरंतरदुहपरंपरापरिगयम्मि संसारे । जिणदेशिए कयंते भणियमणुइह भवकयंते ॥३६॥

भणइ निवो एवमिणं किंतु विसेसेण कारणं तुम्ह । धेरग्गे जं जायं तं साहइ, तो मुणी कहइ ॥३७॥

अत्थि नयरं पसिद्धं सिद्धपुरं नाम तत्थ नरनाहो । नामेण भुवणसारो भज्जा तस्सत्थि कणयसिरी ॥
 अवितहअभिहाणो तस्स अत्थि मइसागरोत्ति वरमंती । दाहिणदेशाओ अहन्नयागओ तत्थ समुदाओ ॥
 गंधवियआउज्जियनच्चणिमाईण तस्स अत्याणे । पडिहारमूइओ तेण काउं पेक्खणयमारद्धं ॥४०॥
 अपुव्वपेक्खणेक्खणहेउं कंचुसमुहेण नरनाहो । अंतउरेण विज्जाविओ तयं तेणणुत्तयं ॥४१॥

तिर्यक्त्वेऽपि बाहनइहनाङ्गनकर्णकर्तनादीनि । अनुभवति विविधदुःखानि क्षुत्पिपासापरिश्रान्तः ॥२८॥
 मानुष्येऽपि दारिद्र्यव्याधिदौर्भाग्यदुःखसंततः । विषयाशानतितोऽनुपलब्धविषयो गमयति कालम् ॥२९॥
 अथ कथमपि लभते विषयास्तस्सेवया विवर्षतेऽधिकम् । विषयामिलापः, तृप्तिश्च नैव, तेषामसंप्राप्तिः ॥३०॥
 भवति कदाचिदवश्यं ततः स्मरणपेवितान् पुर्वम् । अस्त्या तथा गृह्यते यया न निद्रामपि प्राप्नोति ॥३१॥
 देवत्वेऽपि महद्विकर्द्धाव्यां दुनोतीतरेऽपि । अभियागिककिल्बिपिकाः पुनर्माण्डमेव दुःखानाम् ॥३२॥
 एकगुरोः सकाशे तपोऽनुचीर्णं मयाऽनेनापि । हा धिग् ! मम प्रमादः फलित एतस्याप्रमादः ॥३३॥
 देवत्वे तुल्येऽपि परो यदाज्ञापयति सरोपः । किं क्रियते तस्य वैरिणो धर्मप्रमादो दोषः ॥३४॥
 तिर्यंनरसुरमवेतु विषयासेवायां यः सुखमासः । सोऽप्यपथ्यं दध्याद् ददद् गुरुदुःखद्वन्द्वलीम् ॥३५॥
 एवं च निरन्तरदुःखपरम्परापरिगते संसारे । जिणदेशिते कृतान्ते भणितमनुतिष्ठत मवकृतान्ते ॥३६॥
 मणति नृप एवमिदं किन्तु विशेषेण कारणं गुम्माकम् । वैराग्ये यज्जातं तत्कथयत, ततो मुनिः कथयति ॥
 अस्ति नगरं प्रसिद्धं सिद्धपुरं नाम तत्र नरनाथः । नाम्ना भुवनसारो भार्या तस्यास्ति कनकश्रीः ॥३८॥
 अवितथाभिधानस्तस्यास्ति मतिसागर इति वरमन्त्री । दक्षिणदेशादधान्यादाऽऽगतस्तत्र समुदायः ॥३९॥
 गान्धारिकातोदिकनर्वन्यादीनां तस्यास्थाने । प्रतिहारसूचितस्तेन कर्तुं प्रेक्षणकमारब्धम् ॥४०॥
 अपुर्वंप्रेक्षणेक्षणहेतोः कञ्चुकिसुखेन नरनाथः । अन्तःपुरेण विज्ञापिनस्तन् तेनानुज्ञातम् ॥४१॥

किं चुक्ता भंडारं किं तुह अंतोउरे पुरे सिविरं ? । गयसरणे हणसि जहा तहेव धी खत्तियत्तं ते ॥१५॥
तथा चाह;—

हरिण चरन्ति वणतरि हि अविद्वियपरसंताव । ताहिवि कह वाहंति कर सज्जण ! सरलसहाव ॥१६॥
इचाइ निसुणिऊणं रायामच्चं भणेइ अच्छेरं । जं पमुणोवि हु जंपति निन्मया माणुसगिराए ॥१७॥
मंकिंतिल्लएण भणियं देव ! इमो दाणवो व देवो वा । केणावि कारणेणं कयमिगवेसो समोइन्नो ॥१८॥
ता गच्छ तुरिय तुरियं तुरयं मा खंचं शुंच मुक्कलयं । पिच्छह किं कुणइ इमोत्तितो निवो तह समायरइ ॥
उच्चुवाइपयाहिं गच्छइ हरिणोवि पिट्टओ राया । ता जाव मज्झ भागे वणत्स ता पिच्छए तत्य ॥२०॥
उत्तत्तकणयवन्नं पलंबवाहुं सुदंसणं सोमं । कंदप्पं पि अदप्पं कुणमाणं देहसोहाए ॥२१॥
मुणिमेगं एगंते निरुद्धवणं विमुक्कतणुचिट्ठं । नासगानिसियदिट्ठिं ज्ञायंतं किंपि परमत्थं ॥२२॥
ता हरिणेणं भणिया वंदइ भो भो इमं महाभागं । मुणिमवयरिउं तुरियं तुरयाओ तो निवामच्चा ॥२३॥
वंदंति भत्तिमंता सोवि हु तेसिं पयच्छइ अनुच्छं । वरधम्मलाभवयणं जणणं सिवसुवत्तलाभस्स ॥२४॥
उपविट्ठा धरणीए जा ते तो तत्य सिन्नमणुवत्तं । मुणिणाविं समारद्धा तेसिं सदेसणा एवं ॥२५॥
तथाहि;—

जीवो अणाइपइखणवच्चंतुदयंतकम्मसंताणो । परिभमइ दुहसयावत्तदुग्गमे भवसमुदम्मि ॥२६॥
तत्य तसेयरजीवाणं दुक्खमुप्पाइऊणं नरयम्मि । अणुहवइ विविहसत्याभिघायसंजणियवियणाओ ॥२७॥
तिरियत्तणेवि चाहणइहणंरुणकन्नकप्पणाईणि । अणुहवइ विविहदुक्खाइं खुप्पिवासापरिस्संतो ॥२८॥

किं भ्रया माण्डागारे किं तवान्तःपुरे पुरे शिविरे ? । गतशरणान् हंसि यथा तथैव भिक्व क्षत्रियखवं ते ॥१९॥
हरिणाथरन्ति वनान्तरे हि अविद्वितपरसंतापाः । तथापि कथं वाध्यन्ते कुरु सज्जन ! सरलस्वभावम् ॥१६॥
इत्यादि श्रुत्वा रानामर्त्यं मणत्याश्चर्यम् । यत् पशवोऽपि सलु जल्पन्ति निर्भया मनुष्यगिरा ॥१७॥
मन्त्रितिल्लकेन भणितं देव ! अयं दानवो वा देवो वा । केनापि कारणेन वृत्तमृगवेयः समवतीर्णः ॥१८॥
तस्माद् गच्छ त्वरितं त्वरितं तुरगं मा कर्षं मुचस्वतन्त्रम् । पश्य किं करोत्ययमिति ततो नृपस्तथा समाचरति ॥
उपोषम्याभिर्गच्छति हरिणोऽपि शृष्टवो राना । तावघावन्मज्जभागे वनस्य तदा पश्यति तत्र ॥२०॥
उत्तनघ्नकवर्षं प्रलम्बवाहुं सुदर्शनं सोमम् । कन्दर्पमप्यदर्पं कुर्वाणं देहसोमया ॥२१॥
मुनिभेदमेकान्ते निन्दवचनं विमुक्ततनुपेष्टम् । नासामन्यस्तदाद्यै ध्यायन्ते किमपि परमार्थम् ॥२२॥
तत्र हरिणेन भणितौ वन्देयां भो भो इमं महाभागम् । मुनिमवतीर्य त्वरितं तुरगान् ततो नृपामात्यौ ॥२३॥
वन्देते मक्तिमन्तौ सोऽपि सलु तयोः प्रयच्छत्यनुच्छम् । वरधर्मलाभवचनं नतनं शिवसौख्यलामस्य ॥२४॥
उपविष्टौ पारग्यां यावत्तौ तन्मन्त्रय सैन्यमनुपासम् । मुनिनापि समारब्धा तेषां सदेशनेवम् ॥२५॥
नीचोऽनादिप्रतिक्षणप्यपानोऽयन्ममंगतानः । परिभ्रमति दुःसहस्रायतं दुर्गमे भवसमुद्रे ॥२६॥
तत्र वनेनरनीवानां दुःस्मृत्पाप नरके । अनुभवति विविधशम्भा मिथातसंनतवेदनाः ॥२७॥

माणुस्तम्मिवि दारिद्र्याद्विदोहगदुक्खसंततो । विसयासानडिओ अणुवल्लद्विसओ गमड काल ॥२९॥
 अह कहवि लहइ विसए तस्सेवाए विवइहएअहियं । विसयहिलासो, तित्ती यनेय, तेसिं असंपत्ती॥३०॥
 होइ कयाइ अवस्सं तो सुमरंतो नित्सेविए पुच्चिं । अरईइ तीइ घिप्पड जीइ न निदंदि पावेड ॥३१॥
 देवत्तेवि महइइयइइहईसा दुणेइ इपरंवि । अभियोगियकिच्चिसिया पुण भंडं चैव दुक्खान ॥३२॥
 तथा च ते शोचन्ति,—

एगगुरूणो सयासे तवमणुचिन्नं मए इमेणावि । हद्दी ! मज्झ पमाओ फलिओ एयस्स अपमाओ ॥३३॥
 तथा;—

देवत्तणि तुल्लेवि परु जं आणवइ सरोसु । किं किज्जइ तसु वइरियह धम्मपमायह दोसु ॥३४॥
 तिरियनरसुरभवेसुं विसयासेवाए जो सुहाभासो । सोवि अपत्थं पच्चा दिंतो गुरुदुक्खदंदोले ॥३५॥
 एवं च निरंतरदुहपरंपरापरिगयम्मि संसारं । जिणदेसिए कयंते भणियमणुइह भवरुयंते ॥३६॥

भणइ निवो एवमिणं किंनु विसेसेण कारणं तुम्ह । वेरग्गे जं जायं त साहइ, तो मुणी वइइ ॥३७॥

अत्थि नयरं पसिद्धं सिद्धपुरं नाम तत्थ नरनाहो । नामेण भुवणसारो भज्जा तस्सत्थि कणयसिरी ॥
 अवितहअभिहाणो तस्स अत्थि मइसागरोत्ति वरमंती । दाहिणदेसाओ अहन्नयागओ तत्थ समुदाओ ॥
 गंधच्चियआउज्जियनच्चणिमाईण तस्स अत्याणे । पडिहारमूइओ तेण काउ पेक्खणयमारद्धं ॥४०॥
 अपुव्वपेक्खणेखणहेउं कंचुइमुहेण नरनाहो । अंतैउरेण विन्नाविओ तयं तेणुष्ठायां ॥४१॥

तिर्यक्त्वेऽपि बाहनदहनाङ्कनकर्णकर्तनादीनि । अनुभवति विविधदु खानि क्षुत्पिपासापरिश्रान्त ॥२८॥
 मानुष्येऽपि दारिद्र्यचञ्चयापिदौर्भाग्यदु खसतस । विषयाशानटितोऽनुपलब्धविषयो गमयति कालम् ॥२९॥
 अथ कथमपि लभते विषयास्तस्तेवया विवर्धतेऽविकम् । विषयामिलाप , तृप्तिश्च नैव, तेषामसंप्राप्ति ॥३०॥
 भवति कदाचिदवश्यं तत स्मरन्निषेवितान् पुर्वम् । अरत्या तथा गृह्यते यया न निद्रामपि प्राप्नोति ॥३१॥
 देवत्वेऽपि महद्विद्धर्ष्यां दुनोतीतरेऽपि । अभियोगिकक्रिस्त्विपिका पुनर्भाण्डमेव दु खानाम् ॥३२॥
 एकगुरो सकाशे तपोऽनुर्चीर्ण मयाऽनेनापि । हा धिग् ! मम प्रमाद फलित एतम्याप्रमाद ॥३३॥
 देवत्वे तुल्येऽपि परो यदाज्ञापयति सरोप । किं क्रियते तस्य वैरिणो धर्मप्रमादो दोष ॥३४॥
 तिर्यग्नरसुरभवेषु विषयासेवाया य सुखामास । संऽप्यपथ्य पश्चाद् ददद् गुरुदु खद्वन्द्वालीम् ॥३५॥
 एव च निरन्तरदु खपरम्परापरिगते संसारे । निन्देशिते कृतान्ते भणितमनुतिष्ठत भवकृतान्ते ॥३६॥
 भणति नृप एवमिदं किन्तु विशेषेण कारणं गुप्ताकम् । वैराग्ये यज्जात तत्कथयत, ततो मुनि कथयति ॥
 अस्ति नगरं प्रसिद्धं सिद्धपुरं नाम तत्र नरनाय । नाम्ना भुवन्नसारो मार्या तम्यामिन्ति कनकश्री ॥३८॥
 अवितथाभिधानस्तास्यास्ति मत्तिसागर इति वरमन्त्री । दक्षिणदेशादथान्यदाऽऽगतस्तत्र समुदाय ॥३९॥
 गान्वाविकातोदिकनर्तन्यादीना तस्यास्थाने । प्रतिहारसूचितस्तेन कर्तुं प्रेक्षणकाराखम् ॥४०॥
 अपूर्वप्रेक्षणेक्षणहेतो कन्चुकिमुनेन नरनाथ । अन्त पुरेण विज्ञापिनन्तन् तेनातुज्ञातम् ॥४१॥

तो जवणियछिद्रेहि पिच्छइ अंतेउरंपि पिच्छणयं । वारविलासिणिसत्थो अत्थाणत्थो पुणो नियइ ॥४२॥
तथाहि, --

सुरसुन्दरिसमरुवाहि लडहलीलाविलासकलियाहि । नाणापमारलंकारफारसिगारसाराहि ॥४३॥
कसिणयणकुंतलप्यीलकलियधम्मिल्लकुसुमदामाहि । मयणाहिपरिमलुगारगारवगवियसोहाहि ॥४४॥
मदिरामयमउलावियपहोलिरायंवल्लोयणिल्लहाहि । अविरलपयट्टघणसेयविदुदंतुरियभालाहि ॥४५॥
वारविलयाहि राया संवाहिज्जंतललियकमकमलो । वीइज्जंतो अवराहि नरवरो चामरकराहि ॥४६॥
उपविट्ठो अत्थाणे जा चिट्ठइ पेक्खणम्मि अक्खित्तो । ता सहसा पडिहारो समागओ कुणइ विन्नत्ति ॥
देव ! दुवारं चिट्ठइ अट्टंगनिमित्तजाणओ वडुओ । पुत्थियहत्थो सियनिवसणो य पहुदंसणासाए ॥४८॥
को आएसो मुच्चइ, मा मुंचसु बुच्च तस्स कोउवसरः । देवाण दुल्लहम्मिवि अतुच्छपिच्छणयछणकाले ? ॥
मदसागरसचिवेणं तो विन्नत्तो निवो इमं ज्ञत्ति । देव ! पसायं काउं मिळावसु वंभणं एयं ॥५०॥
अट्टंगनिमित्तधरो धराए नहु कोवि दीसए पायं । पेच्छणयं पुण दीसइ दिणे दिणे तुह पसाएण ॥५१॥
तो भणियं नरवण्णा मुंचसु पडिहार ! वंभणं एयं । आएसोत्ति भणित्ता मुक्को सो तेण पत्तो य ॥
मंतुचारणपुच्चं सियवरए मत्थए नरिंदस्स । अप्पेउं उवविट्ठो उच्चियट्टाणम्मि सो वडुओ ॥५३॥
सूडसमत्तीए तओ आभट्ठो नरवरेण सो एवं । सयकालं ते कुत्तलं सो जेणइ नाह ! नो कुत्तलं ॥५४॥
मम तुम्हाणं अन्नस्स वावि इहनयरवासिलोयस्स । नाणेण मए नायं अंतमुहुत्ततरापरओ ॥५५॥

ततो यवनिकाछिद्रेः पश्यत्यन्तःपुरमपि प्रेक्षणकम् । वारविलासिनीसार्थं व्याख्यानस्थः पुनः पश्यति ॥४२॥
सुरसुन्दरीसमरूपामिः सुन्दरलीलावितासकलितामिः । नानाप्रकारालङ्कारस्कारशृङ्गारसाराभिः ॥४३॥
कृष्णयनकुन्तलसंघातकलितधम्मिल्लकुसुमदामाभिः । मृगनाभिपरिमलोद्गारगौरवपूर्णशोभाभिः ॥४४॥
मदिरामदमुकुलितप्रवृणनशीलाताम्रलोचनाभिः । अविरलप्रवृत्तचनस्वेदविन्दुदन्तुरितभालाभिः ॥४५॥
वारवनितामी राजा संवाद्यमानललितकमकमलः । योज्यमानोऽपरामिर्नरवरश्चामरकराभिः ॥४६॥
उपविष्ट आस्थाने यावच्छित्ति प्रेक्षण आसिष्ठः । तावत्सहसा प्रतीहारः समागतः करोति विन्नस्तिम् ॥४७॥
देव ! द्वारे तिष्ठन्प्राङ्गनिमित्तजायको वटुकः । पुस्तिकाहस्तः सितनिवसनश्च प्रभुदर्शनाश्रया ॥४८॥
क आदेशो मुच्यते, मा मुञ्च वरिष तस्य कोऽवसरः । देवानां दुर्लभेऽप्यतुच्छप्रेक्षणकक्षणकाले ? ॥४९॥
मत्तिसागरसचिवेन ततो विन्नतो नृप इदं श्रुति । देव ! प्रसादं कृत्वा मोक्षय ब्राह्मणमेतम् ॥५०॥
अष्टाङ्गनिमित्तधरो वरायां नैव कोवि दृश्यते प्रायः । प्रेक्षणकं पुनर्दृश्यते दिने दिने तव प्रसादेन ॥५१॥
ततो भणितं नरपतिना मुञ्च प्रतिहार ! ब्राह्मणमेतम् । आदेश इति भणित्वा मुक्तः स तेन प्राप्तश्च ॥५३॥
मन्त्रोच्चारणपूर्वं सिताक्षतान् मस्तके नोन्द्रस्य । अर्पयित्त्वोपविष्ट उचितस्थाने स वटुकः ॥५३॥
प्रस्तावतमानौ तत आभाषितो नरवरेण स पदम् । सदाकालं ते कुशलं स जल्पति नाथ ! नो कुशलम् ॥५४॥
मम सुप्तात्मन्यस्य चापीह नगरवासिलोकस्य । ज्ञानेन मया श्रातमन्तर्मुहूर्तान्तरापरतः ॥५५॥

तो तं पइ जंपेइ पुढइवई गवयणस्त्रभरभरिओ । किं गयणं निवडेडो गढचक्रजुयंपि इह नगरे ? ॥५६॥
 किंवा अइगरुअगिरिं कोवि सुरो पाडिही पुरस्सुवरिं । पन्थानलस्रारिच्छो अहवा जल्लणो इहुट्टिहो ? ॥
 अहह ! असंबद्धपलाविरस्स वडुयस्स पेच्छ मह पुरओ । जीहाए चंचलत्तं तो मनी भणइ पसिऊण ॥५८॥
 एसो चिय पुच्छिज्जइ देवाकुसलस्स कारणं किपि । किमिमेहि अणक्खेहि वियप्यवहुलेहि भणिण्हि ? ॥
 तो भणइ निवो भण भइ । कारणं अकुसले पुरजणस्स । जंपइ देव ! सुणिज्जउ मणंममन्नं करेऊण ॥६०॥
 नरवर ! वरोवि दिव्यं देवन्नु सकए न रक्खेउं । जं भावि सुहं असुहं तं चिय सो कइइ अविपयं ॥६१॥
 ता मा रुसमु मज्झं जहदिट्ठं भावि परिकहंतस्स । इय भणिउं देवन्नु निवभयचित्तो कइइ एवं ॥६२॥
 मुसलप्यमाणघणधारधोरणीए धराए तह कहवि । धाराधरो पयुट्ठिं काढी धीराण धुणियसिरो ॥६३॥
 अकलियगुरुयलगत्तोस्सालदेवउलमालधवलहरं । एकजलं चिय होही नयं गुरुनीरनिदिसरिं ॥६४॥
 इय तस्स कहंतस्सवि परिवत्तिपं उत्तरो टिओ पवणो । कच्चोऽयमुद्धमेत्तं समुच्चयं मेहखंडं च ॥६५॥
 तो भणइ वंभणो भो उत्तरओं नियह अब्भयं लोयां ! । पन्हाइस्सइ एयं समग्गयणंगणं कमतो ॥६६॥
 तत्तो अत्याणंयो लोओ सन्नोवि ठाइ उइइमुहो । उप्पइउं पिव गयणे तच्चयणस्सेव भयभाओ ॥६७॥
 जह जह पवणो पसरइ तह तह पसरइ मेयंखंडंपि । गयणंगणपरिसऊणमहमिगयाइव कुणंति ॥६८॥
 भरियगिरिकंदरोद्रधरविरो ज्ञत्ति थणियसहोवि । फोडंतो वंभडं दिक्करिखोव चिन्यरिओ ॥६९॥
 पसरंततडयदाराधभरियेषुवणंतरा तडिइंडी । सुरकुंभिकुंभुवरिसायकुंभआहरणकिरणव्व ॥७०॥

ततस्त्वं प्रति जल्यति पृथिवीपतिगुरुरोपमरभृतः । किं गगनं निपतिय्यति ग्रहचक्रयुतमपीह नगरे ? ॥६६॥
 किंवाऽतिगुरीगिरिं कोऽपि सुरः पातयिय्यति पुरस्योपरि । प्रलयानलसदशोऽथवा ज्वलन इहोत्थास्यति ? ॥६७॥
 अहह ! असंबद्धप्रलपितुर्वटुकस्य पश्य मम पुरतः । विहायाश्चलत्वं ततो मन्त्री भणति प्रसन्नं ॥६८॥
 एय एव पृच्छत्तां देवाकुशलस्य कारणं किमपि । किमेमो रोषैर्विकल्पवहुलेर्मणितैः ? ॥६९॥
 ततो भणति नृपो भण भद्र । कारणमकुशले पुरजनस्य । जल्यति देव ! श्रूयतां मन्नः प्रसन्नं कृत्वा ॥६०॥
 नरवर ! वरोऽपि देवं देवजः शक्नोति न रक्षिनुम् । यद्वापि शुममशुमं तदेव स कथयत्यविकल्पम् ॥६१॥
 तस्मद् मा स्वयं मम यथादृष्टं भावि परिक्रवतः । इति मणित्वा देवज्ञो निर्मगचिचः कथयत्येवम् ॥६२॥
 मुसलप्रमाणघनधाराधोरण्या धरायां तथा कथमपि । धाराधरः प्रवृष्टिं करिष्यति धीराणां धूनिठशिराः ॥६३॥
 अकलितगुरुस्थरगतोरुशालदेवकुलमालाधवलरुग्दम् । एकजलमेव भविष्यति नगरं गुरुनीरनिचिसदृशम् ॥६४॥
 इति तस्मिन् कथयत्यपि परिवृत्त्योत्तरः स्थितः पवनः । चक्रमुसमात्रं समुन्नतं मेवखण्डं च ॥६५॥
 ततो भणति ब्राह्मणो भो उत्तरतः पश्यताम्रकं लोकाः ! । प्रच्छाडयिष्यत्येतत्समप्रगगनाङ्गणं क्रमशः ॥६६॥
 तत आस्थानस्यो लोकः सर्वोऽपि तिष्ठन्पूर्वमुसः । उत्पतितुमिव गगने तद्गहन इव भयभीतः ॥६७॥
 यथा यथा पवनः प्रसरति तथा तथा प्रसरति मेघवण्डमपि । भगनाङ्गणपरिष्वक्कणमहमहमिक्खयेव कुर्वन्ति ॥
 भृत्गिरिकन्दरोद्रधराविरो अर्थितं स्तनितशब्दोऽपि । स्फोटयन् ब्रह्माण्डं दिक्करिखेव इव विमृष्टः ॥६९॥

किञ्च ।
 तडिदंढाडंवरनिभ्रंवरं तवखणे जयं जायं । पलयानलजडिलविलोलजालमालाकवलियं ॥७१॥
 इय नरवइममुहजणो जणियच्छरिओ खणं निरिखंतो । जा चिट्ठइ ता लग्गो वरिसेउं मुसलधारहिं ॥
 तो तवखणेण तह कहवि पसरिओ पउरनीरपूरोवि । जह बोलिउं पयट्टो पलए जलहिव्व नरलोयं ॥७२॥
 तो जाओ-पुरखोहो- खुहिओ ता नरवईवि चिंतेइ । किमकाले संजाओ अहह अहो! पलयकालोय्यं ? ॥
 एवं चिंतंतस्सवि अत्थाणसहाएवि पावियं सलिलं । उट्टेउं तो चडिओ सत्तमभूमिए महिनाहो ॥७३॥
 म्हासायेरेण सहिओ वडुएण य ताव तत्य पुरलोयं । अकंढभरकंतं विलवंतं निसुणए एवं ॥७६॥
 हा वच्छ वच्छ! गच्छसु पाणे गहिउं गुरुम्मि देवउलें । मा मं पडिक्ख नीरं उपसरइ पलयजलहिव्व ॥
 अप्पा य भणइ नारी वच्छ! तुमं सरसु जिणनमुकारं । आहारं पचक्खसु सागारं अणसणं काउं ॥७८॥
 इय करुणं विलवंतं जणं सुणेऊण दुविस्सओ राया । जा चिट्ठइ ता नीरं सत्तमभूमिए संपत्तं ॥७९॥
 तं पिच्छिउं नरिदो पभणइ मंतिस्स संमुहं एयं । अम्हाण अकयधम्माणं आगयं संपयं मरणं ॥८०॥
 सुकयं न कयं परिहीणमाउयं आवइं पलोएउं । पासायसिगसंठियद्धंउव्व मह पुव्वए हियंयं ॥८१॥
 विसयासत्तेण भए इत्थिकालो मुहाइ गमिओ जं । न कओ जिणिंदधम्मो सावयकुलसंभवेणावि ॥८२॥
 एमेव गओ जम्मो असारसंसारकारणरयस्स । पचासत्ते मरणे अहमिण्हि किं करिस्सामि ? ॥८३॥
 हा हा ! हओ मिह इण्हि विहलमणुयत्तणं गमंतेण । नियपुव्वपुरिसमेरा भग्गा भग्गासएण मए ॥८४॥

प्रसरत्तदतटारा।चभूतभुवनान्तरस्तद्विद्वण्डः । सुरकुम्भिकुम्भोपरिशातकुम्भाभरणकिरण इव ॥७०॥ ।
 तद्विद्वण्डाडम्बरनिभ्रंभ्रंवरं तत्क्षणे जगज्जातम् । प्रलयानलजडिलविलोलजवालामालाकवलितमिव ॥७१॥
 इति नरपतिप्रमुखजने। जनिताश्चर्यः क्षणं निरीक्षमाणः । यावत्तिष्ठति तावत्त्वल्ग्नो वर्पितुं मुसलधारभिः ॥७२॥
 ततस्तत्क्षणेन तथा कथमपि प्रकृतः प्रचुरनीरपूरोऽपि । यथाऽतिक्रमिंतुं प्रवृत्तः प्रलये जलधिरिव नरलोकम् ॥
 ततो जातः पुरक्षोभः क्षुभितस्तस्मान्नरपतिरपि चिन्तयति । किमकाले संजातोऽहह अहो! प्रलयकालोऽयम् ! ॥
 एवं चिन्तयतोऽप्यास्थानसभायामपि प्राप्तं सलिलम् । उत्थाय ततश्च्युतितः सप्तमभूम्यां महीनाथः ॥७३॥
 मतिसागरेण सहितो परुकेन च तावत्तत्र पुरलोकम् । आक्रन्दमराक्रान्तं विलपन्तं शृणोत्येवम् ॥७६॥
 हा वत्स वत्स ! गच्छ प्राणान् गृहीत्वां गुरौ देवकुले । मा मां प्रतीक्षस्व नीरमुपसरति प्रलयजलधिरिव ॥७७॥
 अन्या च भणति नारी वत्स ! तं स्मरं जिननमस्कारम् । आहारं प्रत्याख्यादि साकारमनदानं कृत्वा ॥७८॥
 इति करुणं विलपन्तं जनं धुन्या दुःखितो राजा । यावत्तिष्ठति तावत्तीरं सप्तमभूमौ संप्राप्तम् ॥७९॥
 ततः दृष्ट्वा नेत्रैः प्रभणति मन्त्रिणः संमुखमेतन् । अस्माकमकृतवर्मणामागतं सांप्रते मरणम् ॥८०॥
 सुकृतं न कृतं परिहीणमापुराणं प्रयोक्ष्ये । प्रासादशृङ्गसंस्थितवज्र इव मम धूयने हृदयम् ॥८१॥
 विषयासक्तेन यथैवावत्कालो मुधा गमितो गत् । न कृतो जिनैन्द्रधर्मः श्रावककुलसंभवेणपि ॥८२॥
 एवमेव गतं जन्मासारसंसारकारणमस्य । प्रत्यागते मरणेऽग्निदानीं किं करिष्यामि ? ॥८३॥

सावज्जरज्जकजे अणज्जमज्जायमायरंतेण । हा ! सन्वसंगचाओ न कओ विसएसु गिद्धेण ॥८५॥
 कोडी वराडीयाए वेरुलीयमणी य कांयखंडेण । चिंतामणी उवलेणं कप्पतरू थोहरेणं ॥८६॥
 हा ! हारिओ मए जं दुक्खसरूवाणं दुक्खहेज्जणं । विसयाणं सेवाए गमिओ जम्मो अकयधम्मो ॥८७॥
 किं कुणिमो किं सरिमो किं भणिमो संकडम्मि आवडिणं ? । इअ पभणंतस्स तर्हि नीरं पत्तं सुवेगैणं ॥
 ता जा नभोकारं भणम्मि चिंतेइ तावं बोहित्यं । अभिमुहमितं पिच्छइ उम्मिहृगयंअ अमणुस्सं ॥८९॥
 सत्तमभूमिए वरंडियाए वेगेण तं समावडियं । मइसागरेणं तत्तो भणियं आरुहइ इह देवो ॥९०॥
 जं देवमिमाउ आवईउ नित्यारिउं सुरो कोवि । एयं डोयइ पुत्रोदएण परिपेरिओ तुम्ह ॥९१॥
 इय सुणिउं नरनाहो आरुहणत्वं महत्त्वबोहित्ये । जा उक्खिखेइ चरणं वरंडियाउवियवामपओ ॥९२॥
 ताव न जळं न मेहो नय बोहित्यं न विज्जुगज्जीओ । सुत्यावत्वं तु परं पासइ पमुइयमणं लोयं ॥९३॥
 कत्यवि संगीयरवं कत्यवि पारद्धविविहकलहट्टं । कत्यवि पयडियनट्टं तो राया विम्हिओ भणइ ॥९४॥
 किं अणणुभूयपुत्वं एयं अच्चञ्चुयं गणयपवर ! । सो भणइ अहं निव ! इंदजालिओ न उण जोइसिओ ॥
 तत्तो विम्हयपरवसाहियओ राया सुवन्नकोडिदुगं । वत्याई अन्नपि दु दाविय वडुयं विसज्जेइ ॥९६॥
 मइस्सगरपमुहजणं अवरोहसमन्नियं भवविरत्तो । भणइ नरिंदो दिट्टं वियभियं इंदयालस्सं ? ॥९७॥
 दिट्टं सत्त्वंपि इमं तुम्ह पसाएण तेवि जंपंति । अइअच्चञ्चुयमेयं केणवि न कयावि दिट्ठंति ॥९८॥

हा हा ! हतोऽस्मीदानां विफलमनुजत्वं गमयता । निजपूर्वपुरुषपमर्षादा भग्ना भग्नाशयेन मया ॥८४॥
 सावधाराण्यकार्येऽनार्यमर्षादामाचरता । हा ! सर्वसद्गत्यागो न कृतो विषयेषु गृद्धेन ॥८५॥
 कोटिर्वराटिकया वैदूर्यमणिश्च काचरूपेण । चिन्तामणिरुपलेन कल्पतरुं स्तुषेव ॥८६॥
 हा ! हारितो मया यद् दुःसस्वरूपाणां दुःखदेतूनाम् । विषयाणां सेवायां गमितं जन्माकृतधर्म ॥८७॥
 किं कुर्मः किं सरामः किं मणानः संकटे आपतिते । इति प्रभणतस्तत्र नीरं प्राप्तं सुवेगेन ॥८८॥
 तदा यावन्नमस्कारं मनसि चिन्तयति तावद् यानपात्रम् । अभिमुखमायत् पश्यत्युन्मृष्टगजमिवामनुष्यम् ॥८९॥
 सन्तमभूमिर्वरण्डिकायां वेगेन तत् समापतितम् । मत्तिसागरेण ततो भणितमारोहत्विह देवः ॥९०॥
 यद् देवमस्या धापदो निस्तारयितुं सुरः कोऽपि । एतद्द्वैकते पुगयोदयेन परिपेरितो युष्माकम् ॥९१॥
 इति श्रुत्वा नरनाथ आरोहणार्थं महार्थयानपात्रे । यावदुत्तिपति चरणं वरण्डिकास्थायित्त्रवामपादः ॥९२॥
 तावन्न जळं न मेघो नच यानपात्रं न विधृद्गम्यः । सुस्थावस्थं तु परं पश्यति प्रमुदितमनसं लोकम् ॥९३॥
 कयापि संगीतरवं कयापि पारञ्चविविधकलहट्टम् । कयापि प्रकाटितनाट्यं ततो राजा विस्मितो भणति ॥९४॥
 किमननुभूतपूर्वमेतदत्यद्भुतं गणकप्रवर ! । स भणत्यहं नृप ! इन्द्रजालिको न पुनर्न्यौतियिकः ॥९५॥
 ततो विस्मयपरवशाद्दयो राजा सुवर्णकोटिद्विजम् । वस्त्राधिन्यदपि च दापयित्वा बटुकं विमृजति ॥९६॥
 मत्तिसागरपमुत्तजनमवरोहसामन्वितं भवविरक्तः । भणति नरेन्द्रो दृष्टं विजृम्भितमिन्द्रजालस्य ? ॥९७॥
 दृष्टं सर्वमर्षदं तत्र प्रसादेन तेऽपि जन्यन्ति । अत्यद्भुतमेतत्केनापि न कदापि दृष्टमिति ॥९८॥

तो भणइ नरवरिंदो जारिसम्मिमिदजालविष्फुरियं । तारिसमिह संसारे सच्चं बहुदुवखभंडारे ॥१९॥
 रूचं धामं पेमं तारुचं संपया य आउं च । पवणपहल्लिरदग्गमालमजलविन्दुतरलतरं ॥१००॥

तथाहिः—

कुट्टाइवाहिविहुरियनासानहपभुहअंगुवाण । पञ्जुन्नसमाणवि रूचसंपया होइ वीभच्छा ॥१०१॥
 पाहिपिवासाहुहसुसियरुहिरमंसाइधाउसंताणा । मारुअतुल्लवलावि हु कट्टेणुट्टंति ठण्णओ ॥१०२॥
 पेयाणवि भज्जाकट्टिसिट्टिरहुतिलयसीयपभिर्इणं । को न मुणइ दारुणपरिणइण सोऊण चित्तंते ॥१०३॥
 तारुन्नारन्नंपि हु विविहविलासुल्लसंतसालिहं । इच्छइ जरदवजालावलीए विहलं अहन्नाणं ॥१०४॥
 किसलयदंलग्गसंलग्गजल्लुवासाविलसिरसिरीए । को वीससइ सिरीए असइएवदोसपउराए ? ॥१०५॥
 अणवरयकमलसंवरणलग्गनालग्गकंठयव्व सिरी । कत्यइ पयं निवेसइ न निग्भरं अज्जवि खणंपि ॥१०६॥
 संपन्नमूलदददंकोसमंडलवियामपउरंपि । दिवंसवसाणे कमलं वुयइ मणुएसरं लच्छी ॥१०७॥
 इय दिणपरमुचीइव बहुविहसंकंतिरुद्धपसराए । एयाए को न तविओ जयम्मि लच्छीए सच्छंदं ? ॥१०८॥
 पइसमयगलंते आउयम्मि निरुवक्कमेवि थिरबुद्धी । जेसि तेसि विज्जूए दुक्करा नो थिरत्तासा ॥१०९॥
 इय मुणिऊण अंसारं सच्चं संसारं विलसियपियाणं । विसयसुहाभासे चंचळम्मि को हंत । पडिं वंओ ? ॥
 ता इत्तियकालं मे मुहाइ गमिया नराइसामग्गी । पुव्वपुरिसाणुचिन्ने संपइ मग्गम्मि लग्गिस्तं ॥१११॥
 इय भणिउं हरिविक्कमकुमरं रज्जे ठवेवि सुहलगे । दाऊण धणं धम्मे जाओ समणो स एस अहं ॥११२॥

तवो भणति नरवरेन्द्रो यादृशमिदमिन्द्रजालविष्फुरितम् । तादृशमिह संसारे सर्वं बहुदुःखमाण्डगारे ॥१९॥

रूपं स्थाम प्रेम तारुण्यं संपचायुधं । पवनप्रचलद्दर्भाप्रलग्नजलविन्दुतरलतरम् ॥१००॥

कुट्टादिव्याधिविधुरितनासानसप्तमुसाहोपाह्वानाम् । प्रधुन्नसमानामपि रूपसंपद् भवति वीभत्सा ॥१०१॥

व्याधिमिवासाहुच्छुक्लविरमांसादिधातुसंताना । मारुततुल्यबला अपि सल्ल कट्टेणोत्तिष्ठन्ति स्थानात् ॥१०२॥

प्रेण्यामपि भार्याकाष्ठश्रेष्ठिरधुतिलकसांताप्रभृतीनाम् । को न जानाति दारुणपरिणतीनां श्रुत्वा वृत्तान्ताम् ? ॥

तारुण्यारण्यमपि म्लु विविधविलासां हसच्छालकम् । दृष्टते जरादवन्वालावल्या विफलमधन्यानाम् ॥१०४॥

किदाभ्यदलाप्रसंलनजल्लवोह्लासविलसित्त्रियम् । को विश्वसिति त्रियमसतीमिव दोषप्रचुराम् ? ॥१०५॥

अनवरतकमलसंवरणलग्ननालाप्रकण्टकेव श्रीः । क्वचित्पदं निवेद्यते न निर्भरमद्यापि क्षणमपि ॥१०६॥

संपन्नमूलददददंकोशमण्डलविकासप्रचुरामपि । दिवसावसाने कमलमिव मुद्यति मनुजेश्वरं लक्ष्मीः ॥१०७॥

इति दिनकरमूत्येव बहुविधसंक्रान्तिलन्धमसस्या । एतया को न तापितो जगति लक्ष्म्या स्वच्छन्दम् ? १०८

प्रतिसमयगतस्यापुपि निरुपक्रमेऽपि स्थिरबुद्धिः । येषां तेषां विधुतो दुष्करा नो स्थिरत्वादा ॥१०९॥

इति ज्ञान्वाप्सारं सर्वं संसारविनासिमिदानीम् । विषयसुखाभासे चञ्चले को हन्त ! प्रतिबन्धः ? ॥११०॥

तस्मादेतावन्कालं मया मुधा गमिना नरादिसामग्रो । पृथंगुर्यानुचोर्षो संप्रति मामे लगिष्यामि ॥१११॥

नियमणुहयं जइवि हु साहिज्जंतं जणेइ लहुयत्तं । तुम्हारिसेसु नरवर ! तं चिय गुणकारणं द्रोइ ॥११३॥
 तो कर्मिधणअनलेणिमिणा चरिएण नलनरिंदस्स । उज्जोइमाउ क्षीणं मणाउ अच्चाणसंतमसं ॥११४॥
 तो भणइ महासत्ताण नांह ! तुम्हारिसाण तुइंति । निव्वलन्डिवंधसुंवंधवंधणाणाह-जइ तद्वि ॥११५॥
 घणकम्मनिविडवंधणवद्धानं विगतसुद्धसद्धानं । अम्हारिसमुद्धाणं दूरे सद्धम्मवुद्धीवि ॥११६॥
 दूरतरेणं सुगुरूणं संगमो किंतु नाह ! अइगरुयं । मन्ये समज्जियं चिय पुत्तं पावंपि पुच्चभवे ॥११७॥
 तेण तुह पायकमलं कमलसरं पिव मरुम्मि पणपुण । लद्धं मिगसाहिज्जा सक्केमि न सेविउं कीचो ॥११८॥
 उक्तं च;—

● महद्भिः पापात्मा विरलमपि सद्धं न-लभते, वियोगं प्राप्नोति क्षणमपि न तैः पुण्यसहितः ।

अतः किञ्चित् पापं सुकृतमपि शङ्के स्वविषये, भवद्भिः संतर्प्यः कथमथ कथं चैव विरहः ? ॥?

एवं च ठिए धम्मस्स जस्स मह अत्थि जोगया स्सामि ! । तत्त्विसए आप्पसो मह दिज्जउ तो भुणो आह ॥

अरहंतो चियं देवो जीवाइपयत्थसन्थसइदहणं । अधिगतत्ततो य गुरु इइ सम्मत्तं पयत्तेण ॥१२०॥

जावज्जीवं संकाकस्वापासुवत्तदोसपरिसुक्कं । भो नरवर ! परिपालसु जइ सिवसोक्खं लहु महसु ॥१२१॥

तो मंतिणा समं चिय पडिवत्तं तं-विहीए नरवइणा । पुणरवि सविसेसं चिय पत्तविए तस्सख्वम्मि ॥१२२॥

भणइ निवो मह कल्लणकुलहरं को इमो मिणो नाह ! । कहइ गुरु तुह मित्तं पुच्चभवे माहणो आसि ॥

सो मरिज्जणं जक्खो अच्चाणतवेणिमो ससुण्णो । पुच्चभवन्भासाओ पीई तुह दंसणे जाया ॥१२४॥

भद्दगभावो जाओ इमस्स मह दंसणाओ इह निच्चि । काऊण हरिणरूवं तो इमिणा ववसियं एयं ॥१२५॥

इति भाणित्वा हरिविक्रमकुमारं राज्ये स्थापयित्वा शुभलग्ने । दत्त्वा धनं धर्म-जातः श्रमणः स एषोऽहम् ॥

निजानुभूतं यद्यपि खलु कथ्यमानं जनयति-लघुत्वम् । युष्मादृशेषु नरवर ! तदेव गुणकारणं भवति ॥११३॥

ततः कर्मन्धनानलेनानेन चरितेन नलनरेन्द्रस्य । उद्द्योतितान् क्षीणं मनसोऽज्ञानसंतमसम् ॥११४॥

ततो मणति महासत्त्वानां नाथ । युष्मादृशानां बुद्ध्यन्ति । नृपलक्ष्मीवन्धसंबन्धवन्वनानीह यदि तथापि ११५

धनकर्मनिविडवन्धनवद्धानां विगतसुद्धंश्रद्धानाम् । अस्मादृशसुग्वानां दूरे सद्धर्मबुद्धिरपि ॥११६॥

दूरतरं सुगुरूणां संगमः किन्तु नाथ ! अतिगुरु । मन्ये समजितमेव पुण्यं पापमपि पूर्वभवे ॥११७॥

तेन तव पादकमलं कमलसर इव भरो प्रणयेन । लब्धं मृगसाहाय्याच्छान्तिमि न सेवितुं क्लीबः ॥११८॥

एवं च स्थिते धर्मस्य यस्य ममास्ति योग्यता स्वामिन् ! । तद्विषय आदेशो मम दीयतां ततो मुनिराह ॥

अहंनेव देवो जीवादिपदार्थसार्थश्रद्धानम् । अधिगततत्त्वश्च गुरुरिति सम्यक्त्वं प्रयत्नेन ॥१२०॥

यावज्जीवं शङ्काकाङ्क्षप्रमुत्तदोषपरिसुक्तम् । भो नरवर ! परिपालय यदि शिवसौख्यं लघु काङ्क्षेः ॥१२१॥

ततो मन्त्रिणा सममेव प्रतिपन्नं तद् विधिना नरपतिना । पुनरपि सविशेषमेव प्रजापति तत्स्वरूपे ॥१२२॥

मणति नृपो मम कल्लणकुलगृहं कोऽयं भृगो नाथ । कथयति गुरुस्तव मित्तं पूर्वभवे ब्राह्मण आसीत् ॥

स मृत्वा यसोऽज्ञानतपसाऽयं ससुत्पन्नः । पूर्वभवाभ्यासात् प्रीतिमन्तव दर्शने जाता ॥१२४॥

तो जक्खो-पक्खो होऊणं भणइ मुणिवरं एवं । पढिवन्नं सम्मत्तं मएवि तुह पायमूलम्मि ॥१२६॥
 अन्नपि धम्मविसयं सिक्खं संपाविउं मुणिसयासे । नमिऊण नियट्ठाणे वच्चइ जक्खो नलनिवोवि ॥१२७॥
 अह राया जिणपडिमं कारेउं पूयए तिकालंपि । जिणपवयणम्मि उच्छण्णपाउ कारेइ विविदाओ ॥१२८॥
 सक्कारइ सम्माणइ साहुजणं कुणइ तह य तव्वयणं । तह साहम्मियलोयं मन्नइ वंयुव पुत्तव ॥१२९॥
 मंतीवि मंतिंतिलओ एवं चिप कुणइ जिणमयं धम्मं । नलनरवईणा सययं मन्निज्जंतो गमइ कालं ॥१३०॥
 अह मंतिंतिलयमंती कयाइ बहुवाहिविहुरियसरीरो । पक्खवाओ विज्जेहि उज्जओ धम्ममग्गम्मि १३१.
 परिवायगवेसधरेणिकेणं तह कहंपि पडियरिओ । जह जाओ नीरोगो वहइ तओ पक्खवायंसे ॥१३२॥
 भोगयवत्थाईहि उवयरइ य सो य कहइ नियधम्मं । अप्पडिकूलंतो धुत्ताए जिणदेसियं मग्गं ॥१३३॥
 अह वहदंतं पणए नैइ समं अप्पणा नरवइस्स । तं अत्थाणे पुच्छइ तओ नरिंदो-किमेयंति ? ॥१३४॥
 सो भणइ एरिसो तारिसो इमो गरुयगुणगणग्यविओ । भणइ नरिंदो एयप्पसंतणे मलयसे सम्मं ॥
 तहवि हु न पक्खवायं सो मुयइ पयंपए तहा एयं । संतगुणकित्तणाओ सम्मत्ते मयलणा कह णु ? ॥
 इय एवं वट्ठंते पुहइडाणाओ आगओ लेहो । नरनाहचारपुरिसैहि पैसिओ रायपासम्मि ॥१३७॥
 इह नाह ! इओ पुरिसो परिवायगवेसधारओ एगो । वनेण सामवन्नो त्रएण पणतीसवच्छरिओ ॥१३८॥
 विज्जो तह वायालो पट्टविओ तुहपायणनिमित्तं । नीलेण राइणा, तग्गहम्मि जचो विहेयव्वो ॥१३९॥

भद्रकमावो जातोऽप्य मम दर्शनादिह नित्यम् । कृत्वा हरिणरूपं ततोऽनेन व्यवसितमेतत् ॥१२९॥
 ततो यशः प्रत्यक्षो भूत्वा भणति मुनिवरमेवम् । प्रतिपन्नं सम्यक्त्वं मयापि तव पादमूले ॥१२९॥
 अन्यामपि धर्मावेष्यां शिखां संप्राप्य मुनिसकाशे । नत्वा निजस्थाने व्रजति यक्षे नलनृपोऽपि ॥१२७॥
 अथ राजा नितप्रतिमां कारयित्वा पूजयति त्रिकूलमपि । जिनप्रवचने उत्सर्पणाः कारयति विविधाः ॥१२८॥
 सत्कारयति सम्मानयति साधुजनं करोति तथा च तद्वचनम् । तथा साधर्मिकलोकं मन्यते बन्धुमिव पुत्रमिव ॥
 मन्त्र्यपि मन्त्रितिलक एवमेष करोति जिनमतं धर्मम् । नलनरपतिना सततं मान्यमानो गमयति कालम् ॥
 अथ मन्त्रितिलकमन्त्री कदाचिद् बहुव्याधिविधुरितशरीरः । प्रत्याख्यातो वैधैरुद्यतो धर्ममागो ॥१३१॥
 परित्राजकवेषधरणैकेन तथा कथमपि प्रतिकृतः । यथा जातो नीरोगो वहति ततः पक्षपातं तस्य ॥१३२॥
 भोजनव्यादीभिरुपचरति च स च कथयति निजधर्मम् । अप्रतिकूलयन् धूर्ततया जिनदेशितं मार्गम् ॥१३३॥
 अथ वर्धमाने प्रणये नयति सममात्मना नरपतिम् । तस्मान्स्थाने शृच्छति ततो नरेन्द्रः किमेतदिति ? ॥१३४॥
 स मणतीदृष्टान्तादृष्टोऽयं गुस्तुणगणपूर्णाः । भणति नरेन्द्र एतत्प्रशंसने मलिनमसि सम्यक्त्वम् ॥१३५॥
 तथापि सन्न न पक्षपातं स मुद्याते प्रजल्पति तथैतत् । सदगुणकौर्तनात् सम्यक्त्वे मलिनता कथं नु ? ॥१३६॥
 इत्येवं वर्धमाने श्रुषिवास्यानादागतो सेहः । नरनाथचारपुर्यैः मेषितो रानपाथे ॥१३७॥
 इह नाथ ! इतः पुर्यः परित्राजकवेषधारक एकः । वनेन श्यामवर्णो वयसा घघात्रिन्द्रसरिकः ॥१३८॥
 वैधम्यया वाचालः प्रस्थापितमन्त्र्युपासननिमित्तम् । नीलेन राजा, तद्वह्ये यत्नो विधातव्यः ॥१३९॥

तो एगंते राया लेहायरियअपियं तयं लेहं । वाएऊणं सम्मं फाडेंउं कुणइ संढाइं ॥१४०॥
 अह रायाएसेणं अत्याणाओ स जाव मल्लेहिं । बाहाओ वालिऊणं आढत्तो चारयं नेउं ॥१४१॥
 तां कंकलोहमयकच्चिया तओ निवडिया धरणिपट्टे । दिट्ठा जणेण रायस्स अप्पिया झत्ति मल्लेहिं ॥
 तो भणइ नरवरिंदो किं रे ! एयं, भणइ सो तत्तो । जं किंपि मुणइ देवो भणइ अमच्चं तओ राया ॥
 मह अत्याणे आणसि पयडसि तुल्लं गुणेहिं साहूणं । जिणवयणभाविपाणं एवं एयं दुरायारं ? ॥१४४॥
 किञ्च ।

परपासंडिपसंसं जिणपडिकुट्टं तए कुणंतेण । नियसम्मत्तं मह जावियं च इह दोवि गमियाइं ॥१४५॥
 इय बहुयं तं निम्भच्छिऊणं सिक्खवाकए य एयस्स । ठावइ अन्नं लेइ य सच्चस्सं किंपि मोत्तुणं ॥१४६॥
 तो चित्तिउं अमच्चो पडिहूलंतस्स मज्झ जिणवयणं । थेवमिणं, मुणिपासे तो पडिवज्जित्तु पच्छत्तं ॥
 पडिवज्जइ गिहियम्मं पालइ सम्मं दुवालसुविहंपि । तं नाउमप्यइ निवो खमाविउं तस्स सच्चस्सं ॥१४८॥
 इत्तोवि धायगोवि हु नलरायं भणइ भावओ इण्हिं । पडिवन्नो जिणदिक्वं जं जुत्तं होइ तं कुणसु ॥
 भणइ नरिंदो मल्ले बाहुजुयं सज्जिउं सुयइ एयं । भणइ भरंतो एवं एमो मुक्को मए तहवि ॥१५०॥
 अह चित्तइ नरनाहो सिक्खविपच्चो स ताव नीलनिवो । जायइ बहुजीववहो सयं ज तं विमाहंताणं ॥
 पुत्वि कयमिगरुवं तो तं जक्खं मणे करेऊण । पोसहसालाए करेइ अट्टमं सो तओ जक्खो ॥१५२॥
 तदभिप्पायं नाउं नीलनिवं तस्स दंसए वद्धं । भणइ य एस स नीलो ओ अहिमरपेसओ तुज्ज १५३

तत एकान्ते राजा लेखाचार्यापितं तं लेखम् । वाचयित्वा सम्यक् स्फाटयित्वा करोति खण्डानि ॥१४०॥
 अथ राजादेशेभास्यानात् स यावन्मल्लैः । बाहू बालयित्वाऽऽरब्धश्चारकं नेतुम् ॥१४१॥
 तावत्कङ्कलोहमयकर्तरी ततो निपतिता धरणिपट्टे । दृष्टा जनेन राज्ञोऽर्पिता अटिति मल्लैः ॥१४२॥
 ततो भणति नरवरेन्द्रः किं रे ! एतेन, भणति स ततः । यत्किमपि जानाति देवो भणन्त्ययस्य ततो राजा ॥
 ममास्थाने आनयसि प्रकटयसि तुल्यं गुणैः साधूनाम् । जिनवचनभावितानामेवमेष दुराचारः ? ॥१४४॥
 परपासण्डिप्रशंसां जिनप्रतिकूलां स्वया कुर्वता । निमसम्यक्त्वं मम जीविनं चेह द्वे अपि गमिते ॥१४५॥
 इति बहु तं निर्मत्स्यं शिञ्जाकृते चेतस्य । स्थापयत्यन्यं लाति च सर्वस्वं किमपि मुक्त्वा ॥१४६॥
 ततश्चिन्तयित्वाऽमर्त्यः प्रतिहूल्यतो मम जिनवचनम् । स्तोत्रमिदम्, गुनिपार्थे ततः प्रतिपद्य प्रायश्चित्तम् ॥
 प्रतिपद्यते गृह्दिधर्मं पालयति सम्यग्द्वादशाविधमपि । तज्ज्ञात्वाऽर्पयति नृपः क्षमयित्वा तस्य सर्वस्वम् ॥१४८॥
 इतोऽपि वातकोऽपि खलु नलरायं भणति भावत इदानीम् । प्रतिपन्नो जिनदीक्षां यद् युक्तं भवति तत्कुरु ॥
 भणति नरेन्द्रो मल्लान् बाहुयुगं सज्जयित्वा मुञ्चतैतम् । भणति त्रियमाण एवमेष मुक्को मया तथापि ॥१५०॥
 अथ चिन्तयति नरनाथः शिषायितव्यः स तावन्नीलनृपः । जायते बहुजीववधः स्वयं च तं विगृह्णाम् ॥१५१॥
 पूर्वं कृतमृगरूपं ततस्तं यक्षं मनसि कृत्वा । पोषधशालायां करोत्यष्टमं स ततो यतः ॥१५२॥
 तदभिप्रायं ज्ञात्वा नीलनृपं तस्मै दर्शयति बद्धम् । भणति च स नीलो योऽभिमरपेपकन्वव ॥१५३॥

तो भणइ तं नरिंदो संपइ किं तुज्ज होउ, सो भणइ । दिट्ठम्मि तुज्ज पयंपक्यम्मि जं होइ तं होउ ॥
 तो छोटेउं वंये सम्माणेऊण भणिय तं जववं । सट्ठाणे संपत्ते सुहेण कारइ खणद्धेण ॥१५५॥
 अहं निक्कंयमेयं रज्जं पालंतयस्स नरवइणो । साहम्मियसम्माणणपरस्स जिणयम्मनिरयस्स ॥१५६॥
 जोगत्तं संपत्तं पुत्तं रज्जम्मि ठंविउकामस्स । दिक्खाभिमुहस्सुज्जाणपालओ विन्नवइ एवं ॥१५७॥
 गुणरयणायरमूरी समोसहो देव ! नंदणुज्जाणो । कयसज्जणमणहरिसो पुव्वंकरिसोव्व देवस्स ॥१५८॥
 तस्स कयपीईद्राणोऽणुगम्ममाणो नरिंद्विंवेईहि । गंतुं वंदइ विहिणा राया मूर्तिं सपरिवारं ॥१५९॥
 किं सोचिय सच्चपइन्नसंहरो एस इइ विंचवंतो । आलओ मूर्तीहि किं परियाणसि महाराज ! ॥१६०॥
 तो निस्संसयहियओ सिरकयकरकमलसंपुडो भणइ । जणणीं सच्चिय धन्नां जीइ पम्ओ तुयं सामि ! ॥
 लद्धपसरंपि तथा भुवणत्तयसुहइविनडणंसंहंपि । हेलाइच्चिय भग्गं जेण तए नाह ! मोहवलं ॥१६२॥
 अहं महया सहेणं मूरी परिकइइ तीए परिसाए । सामग्गीइ इमाए निवंधणं अम्ह एस निवो ॥१६३॥
 निवनीलेपेमिओ घायगोत्ति कलिऊण गाहिओ रत्ता । पडिया य कत्तिया मह पासाओ तो मए भणियं ॥
 भावपडिवन्नजिणमयद्रिकवो ढं तं सुयं नरिंदेण । जाणंतेणवि एयं पलावमित्तं विमुक्को हं ॥१६५॥
 भुवणच्छेरयमुचरियुरंजिअहियएण तं तहं मए । सुयुरूपयंते विहियं हिंमं च तं एवमावन्नं ॥१६६॥
 इय सोउं अच्चभुयपेरग्गरसाउलाए परिसाए । मूर्तीहि परिकइओ अणेगभंणीहि जिणधम्मो ॥१६७॥
 वासियवीरसुव माणसेसु रंगो-तहा कहवि लम्पो । जह पव्वजाभिमुहो पायं जाओ जणो सव्वो ॥१६८॥

ततो भणति तं नरेन्द्रः संपत्तिं किं तव भवतु, स भणति । दृष्टे तव पादपङ्कजे यद्भवति तद्भवतु ॥१५४॥
 ततो मोंचायित्वा धन्धान् संमन्य भणित्वा तं यत्तम् । स्वस्थाने संप्राप्तं मुखेन कारयति क्षणाधेन ॥१५५॥
 अथ निष्कण्ठकमेतद्राज्यं पालयतो नरपतेः । सार्धार्थकसम्माननपरस्य जिनधर्मनिरतस्य ॥१५६॥
 योग्यत्वं संप्राप्तं पुत्रं रान्ये स्थापयितुकामस्य । दीक्षामिमुखस्थोद्यानपालको विज्ञपयत्येवम् ॥१५७॥
 गुणरत्नाकरमूरिः समवन्नो देव ! नन्दनोद्याने । कृतसज्जनमतोहर्षः प्रप्योत्कर्ष इव देवस्य ॥१५८॥
 तस्मै कृतपीतिदानेऽनुगम्यमानो नरेन्द्रवन्देः । गत्वा वन्दते विधिना राजा मूर्तिं सपरिवारम् ॥१५९॥
 किं स एव सत्यप्रतिज्ञोत्तर एष इति विचिन्तयन् । आलसः सूरिभिः किं परिजानासि महाराज ! ॥१६०॥
 ततो निःसंशयहृदयः शिरःकृतकरकमलसंपुटो भणति । जननां सैव धन्या यया प्रसूतस्त्वं स्वामिन् ॥१६१॥
 लब्धपसरमपि तथा भुवणत्रयमुग्रविनटनसहमपि । हेलयैव भग्गं येन त्वया नाथ ! मोहवलम् ॥१६२॥
 अप महता शब्देन मूर्तिः परित्यजयति तस्यां परिपदि । सामग्र्या आस्या निवन्धनमस्माकमेव ह्यः ॥१६३॥
 नृपनीलेपेपित्रो पानक इति कलयित्वा आहितो राजा । पतिता च कर्तव्यं मम पार्श्वोत्तरो मया भणितम् ॥१६४॥
 भावभक्तिव्यवेनमनदीक्षोऽहं त्वं धुवं नरेन्द्रेण । जानताप्येतन्न प्रलापमायं विमुक्कोऽहम् ॥१६५॥
 सुवनाश्रयंमुचरितरजित्तद्धृदयेन सत्तभव मया । सुगुरुपादान्ने विहितं हितं च तदेवमापन्नम् ॥१६६॥
 इति धुन्वाऽन्यद्मुतयंराग्यरसाकुलायां परपदि । मूर्तिभिः परिकथितोऽनेकमन्त्रिभिर्विनधर्मः ॥१६७॥

विन्नवइ जहा सुगुरु ! इय तुह चरिएण देसणाए-य । सज्जो यित्तुमणाणवि पव्वज्जं अत्थि पडिवंघो॥
 बुद्धाई पियरोइ कत्सवि अन्नस्स लहुयवच्चाई । अन्नस्स विहवभट्टणी अवच्चाचितारिप्पी अन्नो ॥१७०॥
 इय सोउं भणइ निवो धणेण संवहइ जिच्चिएणं जो । तम्मत्तं तस्स अहं देमि तओ सो जणो भणइ ॥
 वाढं अपुग्गहो एस'अम्ह, विन्नवइ सूरिमह राया । जइ दिक्खाजोग्गो हं भवामि पउणो लहुंपितओ ॥
 सूरी पभणइ दिक्खामणोरहं सुपचलेण तुह नाउं । अहमित्थ आगओ ता सिज्जउ मणवंच्छियं तुम्ह ॥
 तो वंदिऊण सूरिं राया पत्तो. नियम्मि भवणम्मि । ठावइ रज्जे जोगं कुमरं अमरं अकामंपि ॥१७४॥
 पव्वइउमणं च जणं पढहयउग्गोसणाए वाहरिउं । दाऊण किमवि दविणं अन्नं अहिणवन्नरिंदाओ ॥
 अंगीकारेऊणं तप्परिपालणरिहाण सविसेसं । परिपालणमखिलंपि हु तं दिक्खाए कुणइ पउणुं ॥१७६॥
 तेहिं समं तह अंतोउरेण अन्नेहिं पवरपुरिस्सेहिं । पडिवन्नो पव्वज्जं पालेउं तं च अणवज्जं ॥१७७॥
 परिवज्जिय भत्तइं सट्ठिं समहिट्ठिओ समाहीए । सच्चट्ठे संपत्तो इहेव भरहम्मि सिज्जिहइ ॥१७८॥
 मंतितिलओवि मंती समं नरिंदेण गहियपव्वज्जो । उप्पन्नो सोहम्मे सिज्जिस्सइ पंचमम्मि भवे ॥१७९॥
 ॥ इति पात्तण्डिप्रशंसायां मन्त्रितिलककथानकं समाप्तम् ॥

वासितचीवरेष्विव मानसेषु रङ्गस्तथा कथमपि लग्नः । यथा प्रव्रज्याभिमुखः प्रायो जातो जनः सर्वः ॥
 विज्ञपयति यथा सुगुरो ! इति तं चरितेन देशनया च । सद्यो ग्रहीतुमनसामपि प्रव्रज्यामस्ति प्रतिबन्धः ॥
 वृद्धौ पितरौ कस्याप्यन्यस्य लघ्वपत्यानि । अन्यस्य विधवभगिनी अपत्याचिन्तर्णा अन्यः ॥१७०॥
 इति श्रुत्वा भणति नृपो धनेन संवहति यावता यः । तन्मात्रं तस्मा अहं ददामि ततः स ज्ञो भणति ॥
 बाढमनुग्रह एषोऽम्भामु, विज्ञपयति सूरिमथ राजा । यदि दीक्षायोग्योऽहं भवामि प्रगुणो लघ्वपि ततः ॥१७२॥
 सूरिः प्रभणति दीक्षामनोरथं श्रुतचलेन तव ज्ञात्वा । अहमत्रागतस्तस्मात् सिध्यतु मनोवाञ्छितं तव ॥१७३॥
 तनो वन्दित्वा सूरिं राजा प्राप्नो निजे भवने । स्थापयति राज्ये योग्यं कुमारममरमकाममपि ॥१७४॥
 प्रव्रजितुमनसं च जनं पढहोढोपणयाऽऽहूय । दत्त्वा किमपि द्रविणमन्यदभिनवनरेन्द्रान् ॥१७५॥
 अङ्गीकार्यं तत्परिपालनार्हाणां सविज्ञेयम् । परिपालनमखिलमपि खलु तं दीक्षायां करोति ॥
 तैः समं तथाऽन्नपुरेणान्यैः प्रवरपुरुषैः । प्रतिपन्नः प्रव्रज्यां पालयित्वा तां चान्तराम् ॥
 परिवर्ज्य भुञ्जानि पाठि समधिष्ठितः समधिना । सर्वार्थे संप्राप्त इहेव मरते सेत्स्यति ॥१७८॥
 मन्त्रितिलकैऽपि मन्त्री समं नरेन्द्रेण गृहीतप्रव्रज्यः । उत्पन्नः सौधमे संत्स्यति पञ्चमे भवे ॥१७९॥

चिन्तामणी मणीणं कल्पतरु तस्वराण जह पवरो । तह सम्मत्तं वुत्तं पवरं सव्वाणवि गुणाण ॥१॥
 पवस्त्रीण पक्खिराओ सुराण इंदो गहाण जह चंदो । तह सम्मत्तं पवरं भणियं सव्वाणविगुणाण ॥२॥
 अमयं जहा रसाणं नराण चक्की मुणीण गणनाहो । तह दंसणं पसत्थं जाणह सव्वापावि गुणाण ॥३॥
 जं सम्मत्तविउत्ता निरवज्जं पालिऊण जइकिरियं । गेविज्जंपि हु पत्ता पुणोवि भमिरा भवमपारं ॥४॥
 नरयाइसु दुक्खाइं सहंति अइदूसहाइं इह जीवा । न य तेसिं शिवगमणं मोत्तुं सम्मत्तसंपत्तिं ॥५॥
 सम्मत्तं पुण पत्ता अंतमुहुत्तंपि जंति मोखम्मि । आसायणवहुलंवि हु अवइडपरियट्टपज्झम्मि ॥६॥
 तो अइयारविमुक्कं धन्ना पालंति केइ सम्मत्तं । धन्नाणमावि धन्नयरा जे तं जणयंति अन्नेसिं ॥७॥
 ॥ समाप्तं सातिचारं सम्यक्त्वद्वारम् ॥

चिन्तामणिर्मणीनां कल्पतरुस्तस्वराणां यथा प्रवरः । तथा सम्यक्त्वमुक्तं प्रवरं सर्वेषामपि गुणानाम् ॥१॥
 पक्षिणां पक्षिराजः सुराणामिन्द्रो ग्रहाणां यथा चन्द्रः । तथा सम्यक्त्वं प्रवरं भणितं सर्वेषामपि गुणानाम् ॥२॥
 अमृतं यथा रसानां नराणां चक्की मुनीनां गणनाथः । तथा दर्शनं प्रशस्तं जानीत सर्वेषामपि गुणानाम् ॥३॥
 यत्सम्यक्त्वविमुक्ता निरवर्धं पालयित्वा यतिक्रियाम् । प्रैवेयक्रमपि हि प्राप्ताः पुनरपि भ्रमिणो भवेऽपारे ॥४॥
 नरकादिषु दुःखानि सहन्तेऽनिदुस्सहानीह जीवाः । न च तेषां शिवगमनं मुक्त्वा सम्यक्त्वसंप्राप्तिम् ॥५॥
 सम्यक्त्वं पुनः प्राप्ता अन्तर्मुहूर्तमपि यान्ति मोक्षे । आशातनवहुला अपि ह्यपार्थपरिवर्तमध्ये ॥६॥
 ततोऽतिचारविमुक्कं धन्याः पालयन्ति केचित्सम्यक्त्वम् । धन्यानामपि धन्यतरा ये तज्जनयन्त्यन्येषाम् ॥७॥

अधुनाऽऽशुत्रताद्विपरिपालनातीचारगुणदोषान् सदृष्टान्तान् स्पष्टं निष्टङ्क्यन्नाहः—

जावज्जीवं जीवं धूलं संकल्प्यो-निरवराहं । मणवइकार्पाहि सया न हणैई नो ह्णवावेइ ॥१॥

जो आरंभं मोचुं, सो इहइं-विजयचंदकुमरोव्व । अइविउलं रज्जसिरि लहइं सिवसंपयमुवेइ ॥२॥
तयाहिः—

अत्यि इह भरहवासे नपरं नामेण मंगलपुरंति । धरूणिविलयाए तिलयं मंगलनिलयं नहयलंब ॥३॥

तत्यत्यि निवो रिउकरटिकरडतडपाडणिकसोँडीरो । सीहो इव जयसीहो चाईण सया कुसियलीहो ॥४॥

तस्सत्यि पवरभज्जा रूपेण इव्व धरियगुणलज्जा । सीलेण जणियचोज्जा पीइमई नाम मयवज्जा ॥५॥

नियपहुपयडिग्रभत्ती विसालकित्ती विसुद्धमणवित्ती । मइनिज्जियसुरमंती तस्स य मइसायरो मंती ॥६॥

पीइमईपमुहाहिं भज्जाहिं समन्निओ विसयसोक्खं । अणुइवइ सुरवई इव अच्छरसाहिं सह सयावि ॥७॥

अह अत्रैया कयाई अत्याणमयस्स तस्स नरनइणो । मन्थयकयसिद्धत्यो पुत्थियहत्त्यो सुचीसत्त्यो ॥८॥

गयणाओ अवयरिओ सियवसणथरो सरोयदलनयणो । पुरिसो ससिसमवयणो पुरो ँठिओ नंसयं मयणो ॥

तो रच्चा उट्टेउं आसणदाणाइविणयपडिवत्ति । काऊणं परिपुट्टो कुसलपउच्चि भणइ सोवि ॥१०॥

कुसलमलं मम नरवर ! पसत्यतित्याण वंदणरयस्स । संपड जिणंदिविबे सम्भेए वंदिउं चलिओ ॥११॥

ओइओ तं दट्टुं साहम्मियपीइपरवसो एत्थ । पभणइ साहसु कज्जं सज्जो साहेमि जेण तयं ॥१२॥

नरपतिरूवाचः—

सुयणाण-दंसणं चिय कल्लणं जं इहोयरंतेण । तं साहियमेव तए पओअणेणं किमन्नेणं ? ॥१३॥

यावज्जीवं जीवं स्थूलं संकल्पतो निरपराधम् । मनोवचःकायैः सदा न हन्ति नो घातयति ॥१॥

य आरंभं मुक्त्वा, स इह विजयचन्द्रकुमार इव । अतिविपुलां रान्यश्रियं लब्ध्वा शिवसंपदमुपैति ॥२॥

अस्तीह भरतवर्षे नगरं नाम्ना मङ्गलपुरमिति । धरणिवनितायास्तिलकं मङ्गलनिलयं नमस्तलमिव ॥३॥

तत्रास्ति नृपो रिपुकरटिकरटतटपाडनैऋशौण्डीरः । सिंह इव जयसिंहस्त्वोगिनां सदा मृष्टरेखः ॥४॥

तस्यास्ति प्रवरमार्या रूपेण रतिरिव धृतगुणलज्जा । शीलेन जनिताध्वर्या प्रीतिमती नाम मदवर्णा ॥५॥

निजप्रमुप्रकटितमक्तिर्विशालकर्तिर्विशुद्धमनोवृत्तिः । मातिनिर्मितसुरमन्त्री तस्य च मातिसागरो मन्त्री ॥६॥

प्रीतिमतीप्रमुताभिर्मार्याभिः समन्वितो विषयसौख्यम् । अंनुभवति सुरपतिरिवाप्सरोभिः सह सदापि ॥७॥

अथान्यदा कदाचिदास्थानगतस्य तस्य नरपतेः । गस्तककृतसिद्धार्थः पुंस्तिकाहस्तः सुविश्रुतः ॥८॥

गगनादवर्णः सितयसनधरः सरोजदलनयनः । पुरुषः शशिसमधदनः पुरः स्थितो नु स्वयं मदनः ॥९॥

ततो राज्ञोत्थायासनदानाद्विचिनयप्रतिपात्तिम् । कृत्वा परिपृष्टः कुशलप्रवृत्तिं भणति सोऽपि ॥१०॥

कुशलमलं मम नरवर ! प्रशस्ततीर्थानां बन्दनरतस्य । संप्रति जिनेन्द्रभिम्बानि सम्भेते वन्दितुं चलितः ॥

अवतीर्णस्त्वां दृष्ट्वा साधार्मिकप्रोतिपवशोऽत्र । प्रमणति कथय कार्यं सद्यः साधयामि-येन तत् ॥१२॥

सुजनानां दर्शनमेव कल्याणं यद्विहावतरता । तस्साधिनमेव त्वया प्रयोजनेन किमन्येन ? ॥१३॥

इत्यंतरमि मइसागरेण गुरुविणयपुक्क्यं भणियं । जइ कुलकुमुयाणंदो नरवड्डो नंदणो होइ ॥१४॥
 तो लट्टं संजायइ सहलं तुह दंसणं पि अम्हाणं । तो भणियं सिद्धेणं सिद्धं तु मणोरहां तुम्ह ॥१५॥
 अभिमंतिऊण तेणं पूयफलं अधिऊण भणियं च । पीइमईए दिज्जसु जह पुत्तो होइ लहु तीए ॥१६॥
 इंचाइ जंपिऊणं उप्पइओ नहयलमि सो सिद्धो । देवीए फलं असियं जाओ पुत्तोवि समयमि ॥१७॥
 वद्धावणयं बहुवित्थरेण काऊण विजयचंदोत्ति । मासमि गए नामं पइट्टियं रायभइणीहिं ॥१८॥
 सियपक्वससहरो इवं कलासु देहे य उवचंयं लहइ । तो सयलकलाकुसलो जाओ 'थेवेहिक्कि' दिणेहिं ॥
 अह अनया तुरंगमवाहणहेउं गएण कुमरेण । दिट्ठी मुणी निविट्ठो तवतणुयगो जियाणंगो ॥२०॥
 नामेणं मुणिचंदो चउनाणी भवियकुमुयवणचंदो । नमिऊणं सो जंपइ लद्धासीसो विसेसेण ॥२१॥
 देवगुरुधम्मतत्तं कहेसु मह नाह ! बहुयपुत्रोहिं । पत्तो तमिह महायस ! मरुपहिण्णेव कमलसरं ॥२२॥
 हिमहारहसियसियदसणकिरणरिंछोलिचिच्छुरियवयणो । अह पमणइ सो साहू रायसुयं सुणसु उवउत्तो ॥
 तद्यथा;—

दुद्धारसदोसपसरु जसु वयणि ण विज्जइ, कामिणिलट्टहकडक्वतिकस्वसत्थिहिं जु न भिज्जइ ।
 जु न कहिं पि करि करइ किं पि पहरणु रणरंगिड, जिणि दिट्ठेणवि गलइ पाउ भवसयंसंवग्गिड ॥२४॥
 सो तुम्ह देवु जिणवरु सरणु भवभवदुत्थगलत्थियहं, आजम्मु जम्मजरवज्जियड वीयरउ सित्तपत्थियहं ।
 जसु न घरणि मणइरणि सरणि निरु निरयनिवासह, जसु न खित्तु हलमुसलसत्थु चित्तवि घरवासह ॥

अत्रान्तरे मत्तिसागरेण गुरुविनयपूर्वकं भणितम् । यदि कुलकुमुदानन्दो नरपतेर्नन्दनो भवति ॥१४॥
 ततः सुन्दरं-संजायते सफलं तव दर्शनमप्यस्माकम् । ततो भणितं सिद्धेन सिध्यन्तु मनोरथा सुष्माकम् ॥
 अभिमन्थ्य तेन पूगफलमर्पयित्वा भाणितं च । प्रीतिमत्ये दीयतां यथा पुत्रो भवति लघु तस्याः ॥१६॥
 इत्यादि अल्पित्वात्पतिवो नमस्तले स-सिद्धः । देव्या फलमशितं जातः पुत्रोऽपि समये ॥१७॥
 वर्षनकं-चहुविस्तरेण कृत्वा विजयचन्द्र इति । मासे गते नाम प्रतिष्ठितं राजभगिनीभिः ॥१८॥
 सितपक्षशशधर इव कलासु देहे चोपचयं लभते । ततः सकलकलाकुशलो जातः स्तोत्रैरपि दिनैः ॥१९॥
 अध्यानया तुरङ्गमवाहनहेतोर्गतेन कुमारेण । दृष्टो मुनिनिविष्टस्तपस्तन्वज्जो जितानङ्गः ॥२०॥
 नाम्ना मुनिचन्द्रश्चतुर्भ्यो भविककुमुदवचनन्दः । मत्वा स जल्पति लब्धाशीविशेषेण ॥२१॥
 देवगुरुधर्मतत्त्वं कथय मम नाथ ! बहुपुत्र्यैः । प्राप्तस्त्वंनिह महायशः ! मरुपथिकेनैव कमलसरः ॥२२॥
 हिमहारहसितसितदशनकिरणपङ्क्तिचिच्छुरितवदनः । अथ प्रमणति स सीधू राजसुतं शृणुपयुक्तः ॥२३॥
 दुष्टाद्यादशदोषप्रमरो यस्य वचने न विवाते, कामिनीरम्यकटाक्षतांस्पाशकैषो न भिद्यते ।
 यो न क्वापि करे करोति किमपि प्रहरणं रणरङ्गितः, येन दृष्टेनापि गलति पापं भवशतसंवर्गितम् ॥२४॥
 मयुष्माकं देवो जिनवरः शरणं भवभवदौःस्थयनाशार्थिनामाजन्म जन्मजरावर्जितो वीतरागः शिवप्रार्थितानाम् ।
 यस्य न गृहेणी मनोहरणी सराणिर्निश्चितं निरयनिवासस्य, यस्य न क्षेत्रं हलमुसलशस्त्रं चिन्तापि गृहवासस्य ॥

जसु न द्रविणधनकणसमिद्धिसंबंधु समुद्धरु, जु नचि जीवदयपमुहपवरु वउ खंडइ दुद्धरु ।
समसत्तुमित्तु-लज्जीवहिउ भवसायरदुत्तरतरणु, सइ विदिविहारकरणजुमिउ होउ सुगुरु तुम्ह सरणु ॥
जहि सचराचरजीवरवख अणवरय विद्विज्जइ, अलियकलिउं जहि कहिवि नचि य वयणुवि जंपिज्जइ ॥
जहि परकीउ अदिन्नु तिणुवि मणसा न लिज्जइ, जत्य परत्थीसरथु रयणिभोयणुवि चंडज्जइ ॥२७॥

सो धम्मू रम्मू भवभयहरणु सरणु अहरणह होउ तुहु ।

जिणनाहकहिउ जयजीवहिउ सासयसिरिवि जु देइ सुहु ॥२८॥

इय एवमाइ गुणिणा धम्मो कहिओ सवित्थरो तत्थ । कुमारेण पडिवन्नं सम्मत्तं तह इमे नियमा ॥२९॥
अवराहवज्जियाणं संरूपेण तसाण पाणवहं । जावज्जीवं मंसं पंचुंवरिमाइ वज्जेमि ॥३०॥

इय अंगीकयनियमो नियगिहपत्तो करेइ जिणधम्मं । अह अन्नयावहरिओ हएण विवरीयसिक्खेण ॥३१॥

वियडाडवीए पडिओ नडिओ तण्हाए कंउगयपूणो । परिसंततुरयवयणाओ झत्ति अण्णेइ जा कवियं ॥

तो सइसा सो मुको पाणेहि दुज्जणोत्ति कलिऊण । मुच्छानिमीलयच्छो पडिओ कुमरोवि धरणीए ॥

जा चिट्ठइ ता दिट्ठो पुल्लिदमिहुणेण किंचिसच्चिट्ठो । सीयपवणेण जाओ सलिलं सन्नाए पत्थित्तो ॥३४॥

तत्तो य पुल्लिदीए कुओवि हिमसिसिरनीरमाणेउं । सित्तो उट्ठेऊणं पियइ जलं तमलममंयं ॥३५॥

तत्तो य महं मंसं उवणीयं तेहिं भोयणनिमित्तं । न य भइखइ कहवि तयं कुमरो पडिवन्ननियमधुरो ॥

महं मंसं मोत्तूणं फलकंदाइं न विज्जए इत्थ । इय कहिएवि न असइ तो ताइं गयाइं तं मोत्तुं ॥३७॥

यस्य न द्रविणधनकणसमिद्धिसंबन्धः समुद्धरुः, यो नापि जीवदयाप्रमुखप्रवरं व्रतं खण्डयति दुर्वरम् ।

समशत्रुमित्तः पट्टजीवहितो दुस्तरभवसागरतरणः, सदा विधिविहारकरणोद्यतो भवतु सुगुरुर्मुष्माकं शरणम् ॥

यत्र सचराचरजीवरक्षाऽनवरतं विधीयते, अलीकरुलितं यत्र क्वापि नापि च वचनमपि जल्प्यते ।

यत्र परकीयमदत्तं तृणमपि मनसा न लायते, यत्र परस्त्रीसार्थो रजनिभोजनमपि त्यज्यते ॥२७॥

स धर्मो रम्यो भवभयहरणः शरणमशरणानां भवतु युष्माकम् ।

जिननायकथितो जगज्जीवहितः शाश्वतश्रियमपि यो ददाति सुखम् ॥२८॥

इत्येवमादिर्गुणैर्ना यथैः कथितः साविस्तरस्तत्र । कुमारेण प्रातिपन्नं सम्भूतत्वं तथैभे निषमाः ॥२९॥

अपराधवार्जितानां संकल्पेन शसानां प्राणवधम् । यावज्जीवं मांसं पशोदुन्द्वेरादि वर्जयामि ॥३०॥

इत्यङ्गीकृतनियमो निजगृहप्राप्तः करोति जिनधर्मम् । अथान्यदाऽपहृतो ह्येन विपरीतशिक्षेण ॥३१॥

निकटारव्यां पतितो भटितान्पृष्ण्या कण्ठगनप्राणः । पारिश्चान्ततुरगवदान्मत्प्रदित्यपनयति यावत्कविकाम् ॥

ततः सइसा स मुकः प्राणैर्दुर्जनं इति कळीयत्वा । मूर्च्छानिमीलितार्क्षः पतितः कुमरोऽपि धरण्याम् ॥३३॥

यावत्सिद्धति तावद् दृष्टः पुल्लिन्दमियुनेन किञ्चिन्नस्सचेष्टः । शीतपवनेन जातः सलिलं संजया प्रार्थयमानः ॥

ततश्च पुल्लिन्द्या कुनोऽपि हिमशिशिरनीरमानीय । सिरत्त उर्ध्वाय पिबति जलं तदलममृतमिव ॥३५॥

ततश्च मधु मांसपुपुनीतं तान्यां भोजननिमित्तम् । न च भक्षयति कथमपि तत्कुमारः प्रतिपन्ननियमधुर्यः ॥

तेसि अपचित्यतो लुहाए परिपीडिओ अरन्नम्मि । सो भमइ नेय पावइ तहाविहं मूलकंदाइ ॥३८॥
 जह तह कइवि मयाणं मंसाइ मिगाइयाण सुलहाइ । लभंति महूणि य किंतु तेसु न मणां पि सो कुणइ ॥
 जा ता नवमदिवसे मिंगयागुयगपुरेसनरवडंणो । सिन्नं पसरियमित्तो कुमरं पिच्छेइ सो राया ॥४०॥
 तरुछायाए निविट्टं सुसिउट्टं, सोवि तं निवं नाडं । अन्मुट्टिय पणमेई रत्ना नाओ जहा तिसिओ ॥४१॥
 पालिकरवाड नीरं पाएउं पुच्छिओ कओ एत्थ । कुमरोवि कहइ सच्चं राया तो अप्पए तुरयं ॥४२॥
 नियआसवारसहिंय पेसइ जत्थच्छए नियावासो । कयमज्जणो य भुंजइ रायनियोगेण सो तत्थ ॥४३॥
 तो वीयदिणे राया कुमरं आहडेत्यमडवीए । तुरयारूढं आजहपाणि सह अप्पणो नेइ ॥४४॥
 चउदिसिपसरियनियआसवारवारेण खेडिउं खुडिए । मियंससयमूररई गरुरगत्ताए खिविऊण ॥४५॥
 एकदिसाए राया कुमरो वीयाए टाविओ तेण । नीहरमाणे जीवे विंधइ वाणेहिं नरनाहो ॥४६॥
 अह कुमरदिसाहुत्तं पसुणो वचंतए निएऊण । राया भणइ कुमरं हणसु इमे मा उवेहेहि ॥४७॥
 तो भणइ विजयचंदो नाहं जीवे हणामि गयदोसे । तुम्हं पि न लुत्तमिणं नयसारपहुत्तजुत्ताण ॥४८॥
 तो चितइ नरनाहो कावि अपुव्वा इमस्सिमा भणिई । तो तं पभणइ किं तं न होसि नणु खत्तियकुमारो ? ॥
 सो भणइ नरवरेसर ! हणंति जीवे विणावराहं जे । ते सोयरियपमुहा खत्तियपुत्तत्ति तुम्ह मया ॥५०॥
 तो तस्स वयणविणयाइएहिं हिययम्मि रंजिओ राया । तच्चित्तपरिक्खत्थं विसेसओ कुणइ एवंति ॥५१॥

मधु मांसं मुक्त्वा फलकन्दादि न विद्यतेऽत्र । इति कथितेऽपि नाशनाति ततत्तौ गतौ तं मुक्त्वा ॥३७॥
 तयोरसंघटितः क्षुषा परिपीडितोऽरण्ये । स भ्रमति नैव प्राप्नोति तथाविधं मूलकन्दादि ॥३८॥
 यथा तथा कथमपि मृतानां मांसानि मृगादिकानां सुखानि । लभ्यन्ते मधूनि च किन्तु तेषु न मनोऽपि स करोति ॥
 यावत् तावद् नवमदिवसे मृगयागतगजपुरेशनरपतेः । सैन्यं प्रसूतमितः कुमारं पश्यति स राजा ॥४०॥
 तरुच्छायायां निविष्टं शुष्कौष्ठं, सोऽपि तं नृपं ज्ञात्वा । अन्मुत्थ्याय प्रणमति राज्ञा ज्ञातो यथा तृपितः ॥४१॥
 पालिकरवाड् नीरं पाययित्वा शृष्टः कुतोऽत्र । कुमारोऽपि कथयति सर्वं राज्ञा ततोऽर्पयति तुरगम् ॥४२॥
 निजाश्ववारसहितं प्रेषयति यत्रास्ते निजावासः । कृतमन्ज्वनश्च भुङ्क्ते राजनियोगेन स तत्र ॥४३॥
 ततो द्वितीयदिने राजा कुमारमाश्लेषकार्धमट्टय्याम् । तुरगारूढमाशुषवाणि सहारथना नयति ॥४४॥
 चतुर्दशप्रसूतनिजाश्ववारवारेण खेडयित्वा तुडितान् । मृगशशशुकरार्दान् गुरुतरगतं सिप्त्वा ॥४५॥
 एकत्रिंशद् राजा कुमारो द्वितीयस्यां स्थापितस्तेन । निःसरतो जीवान् विध्यति बाणैर्नरनाथः ॥४६॥
 अथ कुमादिगभिमुलं पशून् प्रवृत्ते दृष्ट्वा । राजा भणति कुमारं जहीमान् मोपेतस्व ॥४७॥
 ततो मणति त्रिजयचन्द्रो नाहं हन्मि गतदोषान् । युष्माकमपि न युक्तामिदं नयसारप्रसूतयुक्तानाम् ॥४८॥
 तत्रभिनन्तयनि नरनाथः कल्पपृषांप्रयेयं भणितिः । ततस्त्वं प्रभृणति किं त्वं न भवासि ननु क्षत्रियकुमारः ! ॥
 स भणति नरवरेभर ! प्पन्ति जीवान् विनापरावं ये । ते शौकरिकप्रमुखाः क्षत्रियपुत्रा इति युष्माकं मताः ॥
 ततस्तस्य वचनविनयादिर्नैर्दये रंजितो राजा । तच्चित्तपरिज्ञार्थं विशेषतः करोत्येवामिति ॥५१॥

तस्सग्गे मिगमेगं धरिउं पभणेइ हणह रे ! एयं । अन्नइ तुह सिरमसिणा निएण हत्येण छिद्रिस्सं ॥६२॥
 तो निववयणं सोउं चितइ कुमरो अहो ! इमो मूढो । जीवंतस्सवि सीहस्स केसरं लुण्ठिउमीहेइ ॥६३॥
 अकयवराहं हरिणाइपसुगणं जइ अहं न मारेमि । तो किं इमस्स जुत्तं वोउं एवंचिहं, किंतु ॥६४॥
 उवयारी मज्झ इमो असयंजसच्चिट्ठिओवि दयठाणं । पिच्छामि ताव एयं चित्तिउं पडिभणइ तं एवं ॥६५॥
 जं तुह जुत्तं तं कुणसु ताव नाहं हणेमि मिगमेयं । मणवायाकाएहिं अवराहविवज्जियं दीणं ॥६६॥
 तं पि करेमि महापस ! जइ किर मरणं न होइ कइयावि । इयरावि हु मरियव्ये को नियमधुरं परिचयइ ? ॥
 अनिलंदोलिरकमलिणकमलदललगजलवचलाण । पाणाण कए तुज्जावि परपाणविणासणमजुत्तं ॥६७॥
 यतः,—

किं एत्तो लज्जणयं उत्तमपुरिसाण जीवलोगम्मि । जं पहरिज्जइ दीणे पलायमाणे पमत्ते वा ? ॥६९॥
 लज्जंति महासत्ता पहरणमुग्गीरिज्जण ईसिपि । पिच्छंता पुरओ वैरियंपि मुक्काउहं दीणं ॥६०॥
 सुट्ठुवि कयावराहे पहरंति न उत्तमा अपहरंते । मज्झंति कलंकं नियकुलस्स अगगपहारित्तं ॥६१॥
 जं पुण सोमस्सहवेषु निरवराहेसु नस्समाणेसु । तणमित्ताहारजिएसु पहरणं तं महापावं ॥६२॥
 एहु धम्मपुपरमत्थु कहिज्जइ, जं परपीडि होइ तं न किज्जइ ।
 जो परपीड करइ निश्चितउ, सो भवि भमइ दुक्खसंततउ ॥६३॥
 सव्येवि दुक्खभीरु सव्येवि सुक्खाहिलासिणो सत्ता । सव्येवि जीवणापिया सव्ये परणाउ वीहंति ॥

तस्याग्रे मृगमेकं ध्रुत्वा प्रभणति जहि रे ! एतम् । अन्यथा तव शिरोऽसिना निजेन हस्तेन छेत्स्यामि ॥६२॥
 ततो नृपवचनं श्रुत्वा चिन्तयति कुमारोऽहो ! अयं मूढः । जीवतोऽपि सिंहस्य केसरांल्लवितुमीहेते ॥६३॥
 अकृतापराधं हरिणादिपशुगणं यद्यहं न मारयामि । ततः किमस्य युक्तं वक्तुमेवंविधं, किन्तु ॥६४॥
 उपकारी ममायमसमञ्जसचेष्टितोऽपि दयास्थानम् । पश्यामि तावदेतच्चिन्तयित्वा प्रतिभणति तमेवम् ॥६५॥
 यत्तव युक्तं तत्कुरुष्व तावज्जाहं हम्मि मृगमेतम् । मनोवाक्कायैरपराधविवर्जितं दीनम् ॥६६॥
 तदपि करोमि महायशः ! यदि क्लि मरण न भवेत्कदापि । इतरथापि खलु मर्त्ये को नियमधुरां परित्यजेत् ? !
 अनिलान्दोलनशीलकमलिनीकमलदललग्नजललवचलानाम् । प्राणानां कृते तवापि परप्राणविनाशनमयुक्तम् ॥
 किमिदो लज्जानकमुत्तमपुरुषाणां जीवलोके । यत्प्रहिते दीने पलायमाने प्रमत्ते वा ? ॥६९॥
 लज्जन्ते महासत्त्वाः प्रहरणमुद्गीर्येपदपि । पश्यन्तः पुरतो वैरिणमपि मुक्कायुधं दीनम् ॥६०॥
 सुट्ठुवि कृतापराधे प्रहरन्ति नोत्तमा अपहरति । मन्यन्ते कलङ्कं निजकुलस्याग्रप्रहारित्स्वम् ॥६१॥
 यत्पुनः सोमस्वभावेषु निरपराधेषु नश्यत्सु । तृणमात्राहारजीवितेषु प्रहरणं तद् महाभ्रमम् ॥६२॥
 अयमेव धर्मपरमार्थः कथ्यते, यन् परपीडा भवेत् तन्न क्रियते ।
 यः परपीडां करोति निश्चिन्त , स भवे भ्रमति दुःखसंततः ॥६३॥
 सर्वेऽपि दुःखभीरवः सर्वेऽपि सौख्याभिलाषिण सत्त्वा । सर्वेऽपि जीवनापियाः सर्वे परणाद् विभ्यन्ति ॥६४॥

अत्यु असारउ आयिह वंधु तणु रोगि किलंतउ, आवइ जररकखसि दुरंत जम्मु एइ तुरंतउ ।
 नत्यि सुखु संसारि किंपि दयधम्मि पयट्टिह, पंचह दिवसह रेसि राय । मं मारि पयट्टिह ॥६५॥
 इयएवमाइअमओवमएहिं वयणेहिं करुणसारैहिं । अवणेउं मोहविंसं निवोवि विहिओ दयाहारो ॥६६॥
 सद्धम्मवयणविणयाइतोसिओ नरवई विजयचंदं । नियतणं पिव सामेउमप्यणा देइ सप्पण्यं ॥६७॥
 नियपणइणीए पुत्तं पउमिणिनामाए पट्टेवीए । सव्याणं पचक्खं जुवरायपयम्मि संउवइ ॥६८॥
 भणई पारद्वीए पावसमिद्वीइ होउ मह नियमो । तुह कुमर ! धम्मवंधव ! पभावओ परमकारुणियु । ॥
 नियनयरं संपत्तो कुमारलंभेण हरिसिओ राया । कारावइ कारामोयणाइ वद्धावणयमपुव्वं ॥७०॥
 पिहुपासायवडंसगमेगं तह तुरयरहवराइयं । राया देइ कुमारस्स सोवि लिहिऊण विन्नत्तिं ॥७१॥
 पेसइ नियसव्वसख्खगोयरं तुरियपुरिसपासम्मि । नियविरहदुत्थियाणं सुत्यत्थं जणणिजणयाणं ॥७२॥
 अह अन्नया कयाविं हु पासम्मि परिट्टिए कुमारम्मि । रपणीए अद्धरत्ते राया निदाए विगमम्मि ॥७३॥
 निमुणइ करुणयरसरं नयरवहिं इत्थियाए, तो भणइ । सुद्धिं लहाविऊणं कुमार ! मह कइसु लहु ततो ॥
 आपोसोत्ति भणित्ता खग्गसहाओ विनिग्गओ वारिहं । लंयित्ता पायारं विज्जुविखत्तेण करयेण ॥७५॥
 ता जाव मसाणंते सराणुसारेण वचई कुमरो । पज्जलियजलणकुंडे खिवमाणं मंसखंडाई ॥७६॥
 जाइयमेयं पेच्छइ सल्लखणिथीए ऊरुमंसाइं । उक्कत्तंतं सियकत्थियाए विरसं रसंतीए ॥७७॥

अंधोऽसारोऽस्त्यो बन्धुस्तन् रोगेण क्लान्ता, आयाति जराराक्षसी दुरन्ता जन्मैति त्वरमाणम् ।
 नास्ति सौख्यं संसारे किमपि दयाधर्मं प्रवर्तस्व, पञ्च दिवसानि तिष्ठसि राजन् ! मं मारिं प्रवर्तय ॥६५॥
 इत्येवमाधमृनोपमैर्धनैः करुणासारैः । अपनीय मोहविषं नृपोऽपि विहितो दयाधारः ॥६६॥
 सद्धर्मवचनविनयादितोपित्तो नरपतिर्विजयचन्द्रम् । निजतनयमिव क्षमयित्वाऽऽत्मना ददाति सप्रणयम् ॥६७॥
 निनप्रणयिन्यै पुत्रं पद्मिनीनामायै पट्टेव्यै । सर्वेषां प्रत्यक्षं युवराजपदे संस्थापयति ॥६८॥
 भणति पापद्वैः पापंसमृद्धेर्भवतु मम नियमः । तव कुमार ! धर्मनाधव ! प्रभावतः परमकारुणिक ! ॥६९॥
 निजनगरं संप्राप्तः कुमारलाभेन हर्षितो राजा । कारयति कारामोचनादि वर्धनक्रमयुक्त्वं ॥७०॥
 शुभासादावतंसक्रमेकं तथा तुरगरथवरादिकम् । राजा ददाति कुमाराय सोऽपि लिखित्वा विज्ञप्तिम् ॥७१॥
 प्रेषयति निनर्मवस्वरूपगोचरं त्वरितपुररुपार्थं । निजाविरहदुःस्थितयोः सौस्थ्यार्थं जननीजनकयोः ॥७२॥
 अयान्यदा कदापि तनु पार्श्वे परिस्थिते कुमारे । रञ्ज्यामर्षरात्रे राजा निद्राया विगमे ॥७३॥
 नृगोति कर्मतराम्बरं नगराट्टिहः स्त्रियाः, ततो भणति । शुद्धिं लम्भयित्वा कुमार ! मम कथय लघुं ततः ॥
 आदेन इति मणित्वा लद्धसहायो विनिर्गतो बहिः । लहित्वा प्राकारं विद्योक्तिमेतं करणेन ॥७५॥
 ततो यावन् रमशान्ते स्वराणुमारोण व्रजति कुमारः । प्रश्नलतज्वलनकुण्डे क्षिपन्तं मांसखण्डानि ॥७६॥
 योगिनमेकं पश्यति सल्लखणिधिया ऊरुमंसानि । उन्मृत्तन्तं शितकर्नया विरसं रसन्त्याः ॥७७॥

तो करुणारसरसिओ कुमरो पभणइ रे निमारदो । चंडालाणविणुचिओ रमणिवहो लिगिएणावि ? ॥७८॥
 अह भीओवि हु पभणइ मा विग्रं कुणसु सुणसु महवयण । वरलक्षणधरनारीनराण ऊरुण मंसण ॥७९॥
 अट्टोत्तरंडसएहि मंतपूरहि हुयवहं हुणिए । सिज्जेइ चेट्टयवरो सिद्धणाओ मह स इन्हि ॥८०॥
 जइ पुण जायइ विग्रं तो मं मारइ एस निभंतं । भणइ कुमरो तहवि हु वरादयं मुंच लहु एयं ॥८१॥
 नियऊरुण कण्णिय जेण समपेमि मंसखंडाडं । तो सो तोसवसणओभणइ इमे साहु साहसिय ! ॥८२॥
 तुह सरिसाण अलंभे निण्विणमेयं मए समायरिय । ता मुक्कचिय एसा कुणसु लहुं जं तएभणियं ॥८३॥
 ञह साहसिकरसिओ कुमरो ऊरुण मंसखंडाडं । करकंलियकत्ति उक्कत्तिऊण जोगिस्स अप्पेइ ॥८४॥
 ता जाव तस्म सिद्धो चेट्टयराया भणइ तो कुमरं । तुह साहिज्जेणं चिय एयस्स वस अहं पत्तो ॥८५॥
 ता तुज्ज एस चेट्टो अहं तु तुह चेट्टयम्म चेट्टोत्ति । सुमरेयव्वो कज्जे साहसधणधणिय ! इय वोत्तु ॥८६॥
 जाओ सो अदिस्सो जोडेवि हु तन्नेणोऽणोऽण । संरोहणीए गारुडमत दाडं च तस्स गओ ॥८७॥
 कुमरोवि घौलनल्लिओ अरुल्लियगलिओ तओ समुच्चलिओ । पत्तो निवस्स पासे ढसइ कचं, तओ रत्ता ॥
 पुट्टा कह कुमरेणं आणीया, कहइ सा जहादिट्टं । तो कुमरं आरोविण अंक्रमि सगगय भणइ ॥८९॥
 माणिक्किइ उवळं कह एय रिगिल्लियं तए वण्ड ! । 'मुद्धि लहाविऊणं कहसु'चि पयपिएवि मए ? ॥९०॥
 तं चेव मज्झ पाणा तं सग्गामिम्मस्स मज्झ लोयस्स । नयरं रट्टं च इमं तुह कुसले कुसलमुव्वहइ ॥९१॥

तत करुणारसरसित कुमार प्रमणति रे निमारद । चाण्डालनामप्यनुचितो रमणीवधो लैङ्गिकेनापि ॥
 अथ भीतोऽपि सख प्रभणति मा विघ्न कुरु शूण मम वचनम् । वरलक्षणधरनारीनराणामूर्ख्या मासानाम् ॥
 अष्टोत्तरशतान्पण्डमैन्पृतैर्हुतवहे हुते । सिष्यति चेटकर सिद्धप्रियो मम स इदानीम् ॥८०॥
 यदि पुनर्जायते विघ्नस्ततो मा मारयत्येव निर्भ्रान्तम् । भणति तुमारस्तथापि हि वरानीं मुञ्च लन्त्रेताम् ॥८१॥
 निजोर्वी कृपन्वा येन समर्थयामि मासखण्डानि । तत स तोपवशगतो भणतीद साधु साहसिक ॥८२॥
 तत्र सददानामगमे निवृण्णभेतन्मया समाचरितम् । तस्मान्मुक्तैतैषा कुरु लघु यत्त्वया भणितम् ॥८३॥
 अथ साहसिकरसिक कुमार ऊरोर्मासखण्डानि । करकलितकर्तरीक उत्कृत्य योगिनेऽर्पयति ॥८४॥
 तापघावत्तस्य सिद्धश्चेत्कराजो भणति तत कुमारम् । तव साहाय्येनैतत्तस्य वशमह प्राप्त ॥८५॥
 तस्मात्तत्रैव चेटोऽहं तु तत्र चेटस्य चेट इति । स्मर्तव्य कार्ये साहसधनवानिक ! इहयुक्त्वा ॥८६॥
 जात सोऽष्टययोग्यपि सख तद्गणानपनीय । संरोहण्या गारुडमन्त्र दत्त्वा च तस्मै गत ॥८७॥
 कुमारोऽपि बालाकचित्तोऽप्युल्लितरुलिनन्तत समुच्चलित । प्राप्तो नृपस्य पार्श्वे दर्शयति कन्या, ततो राज्ञा ॥
 शृष्टा कथं कुमारेणावीता, कथयति सा यथादृष्टम् । तत कुमारमारोप्याङ्गे सगद्गद भणति ॥८९॥
 माणित्यैरपत्त, कथमेव भीतस्तथा वरम् ! । 'शुद्धिं लम्बयित्वा कथय' इति प्रजल्पितेऽपि मया ॥९०॥
 त्वमेव मम प्राणान्धयं शरणमस्य मम लोकस्य । नगरं राट्टु चेद तत्र कुशले कुशलमुद्धरति ॥९१॥

न य अंगमीभावेण परिणएऽनन्नसरिसजिणधम्मे । जुत्तं मणुयत्तं सिवसु ह्वस्वमं संसए खिविउं ॥९२॥
 अहवा जुत्ताजुत्तं जाणइ वच्छो तहावि नो तुमए । इय कायव्वं मह पत्यणाए कइयावि, न्तो कुमरो ॥९३॥
 काऊण अंजलि मत्थयम्मि जंपइ पमाणमाएसो । अह भणइ निवो कन्नं का सि तुमं कहव वसणमिमं ॥९४॥
 सा नपिउं भणइ इहं कमलायरसेट्ठिणो अहं धूया । कमलसिरी नामेणं रममाणी उववणस्संतो ॥९५॥
 दिट्ठा तेण ततो मं करे गहेऊण गयणमुप्पइओ । पत्तो मसाणमज्झं विन्नत्तपिओ परं पुट्ठिं ॥९६॥
 तुहइसइविरहहुयवहजालोलिपलीवियाइं हिययाइं । पावंतु निच्चुइं सिट्ठिसयणवगस्स इय भणिउं ॥९७॥
 निच्चिच्चभिच्चसहिया विणिवेसिपमाणसा कुमारम्मि । तणुप्पित्तेणं कन्ना पट्टविया पिउगिहे रत्ता ॥९८॥
 तं दस्सुणं सहसा राहुविमुक्कवं इंदुणो विंव । सिट्ठिमुहं विष्फुरियं सायरमवगूहिउं ततो ॥९९॥
 सविसेसं सम्माणिय वे निवभिच्चे विसज्जेए सिट्ठी । जणणीपमुइजणेणवि हरिसेणालिगिउं भणिवा ॥१००॥
 वच्छे ! तुहविरहानलसंतत्तमणेहिं दीणवयणेहिं । चउजामावि हु रयणी जामसहस्सोवमा गर्माया ॥१०१॥
 रोमंचंचियगत्ता पयडंती कुमरगुणगणुकरिसं । सव्वं तं वित्तं परिपुट्ठा सिट्ठिणो कहइ ॥१०२॥
 तो अवगयंतच्चित्तो तं सिट्ठी भणइ तेण तुह वच्छे ! सकुडुंवरियणस्सवि मह जीवियनिच्चिसेसाए ॥
 रक्खंतंतेणं पाणे जं विहियं तस्स नत्थि पडियारो । तो दापव्वाऽवस्सं तस्स तुमं होउ इय ताव ॥१०४॥
 रयणपडिपुण्णयालं पभायसमयम्मि दोइउं तत्तो । सिट्ठी कयप्पणामो संथुणइ नरेसरं एवं ॥१०५॥
 धन्नो सो एस जणो मुपुन्नपुंजोव्व नाह ! जस्स तुमं । दुरियावहरणसंपयसंवायणजगिरो सययं ॥१०६॥

न चाङ्गाङ्गीभायेन परिणतेऽनन्यसदृशजिनधर्मं । युक्तं मनुजत्वं शिवसुखक्षमं संशये क्षेप्तुम् ॥९२॥
 अथवा युक्तायुक्तं जानाति वत्सस्तथापि नो तवया । इति कर्तव्यं मम प्रार्थनया कदापि ततः कुमारः ॥९३॥
 कृत्वाऽजलिं मस्तके जल्पति प्रमाणमादेशः । अथ भणति नृपः कन्यां काऽसि त्वं कथं वा व्यसनमिदम् ? ॥९४॥
 सा नत्वा भणतीह कमलाकरश्रेष्ठिनोऽहं दुहिता । कमलश्रीर्नाम्ना रममाणोपवनस्यान्तः ॥९५॥
 दृष्टा तेन ततो मां करे गृहीत्वा गगनमुत्पतितः । प्राप्तः श्मशानमध्यं विज्ञपितमितः परं पूर्वम् ॥९६॥
 त्वद्दुःसहिविरहदुःखज्वालीप्रदीपितानि हृदयानि । प्राप्नुवन्तु निर्वृतिं श्रेष्ठिस्वजनवर्गस्येति भणित्वा ॥
 निर्भयभृत्यसहिता विनिवेशितमानसा कुमारे । तनुमात्रेण कन्या प्रस्थापिता पितृगृहे राज्ञा ॥९८॥
 तां दृष्ट्वा सहस्र राहुविमुक्तामिवेन्द्रोर्विन्म्वम् । श्रेष्ठिमुखं विष्फुरितं सादरमवगुह्य ततः ॥९९॥
 सविशेषं सम्मान्य तान् नृपशेत्यान् विच्छजति श्रेष्ठी । जननीप्रमुखजनेनापि हर्षेणालिङ्ग्य भणिता ॥१००॥
 वत्से ! त्वद्विरहानलसंतप्तमनोभिर्दानिवद्वैतैः । चतुर्यामापि खलु रजनिर्यामसहस्रोभ्रमा गमिता ॥१०१॥
 रोमान्चान्निचतगात्रा प्रकटयन्ती कुमारगुणगणोत्कर्षम् । सर्वं तं वृत्तान्तं परिष्ट्वा श्रेष्ठिनं कथयति ॥१०२॥
 तनोऽगगतचित्तानां श्रेष्ठी भणति तेन तत्र वत्से ! । सकुटुम्बपरिजनस्यापि मम जीवितनिविशपायाः ॥१०३॥
 रसना प्राणान् यद्विहितं तस्य नास्ति प्रतिकारः । ततो दातव्याऽवश्यं तस्मै त्वं भयतिवति तावत् ॥१०४॥
 रत्नपरिपूर्णयालं प्रमाससंभये दौर्किन्वा ततः । श्रेष्ठी कृतप्रणामः संस्तौति नरेश्वरमेवम् ॥१०५॥

धन्वाणत्रि धन्नतमो पद्म ! तं एतण पुत्तरयणेण । देवाण य मणुयाणं च चित्तचमत्कारचरिण ॥१०७॥
 विन्नवियञ्चं तु इमं तुमए निपदिट्ठिगोवरं पत्ता । मज्झ दयाए धूया मह गेहे पवेसिया व्रत्ति ॥१०८॥
 सा य कुमारं काज्ज माणसे तत्थ नाह ! संपत्ता । इय विणलंभियाए विसए को तीइ आएसो ? ॥
 तो हसिउं भणइ निबो एसा कुमारवरोहोहम्मि । जावज्जीवं निवसउ समणिया सुधिरलग्गम्मि ॥११०॥
 भणिउं महापसायं कयसम्माणो समुट्ठिओ सिट्ठी । अह अन्नया कुमारो तुरए वार्हितओ वार्हि ॥१११॥
 निसुणइ अकंरदवं बहुनरनारीण तूररवमुहं । विन्डइ य सुमुह्दुगूलमड्डयसंछादयं इंतं ॥११२॥
 जंपाणं, तो जंपइ नाज्जणं तूरसरविसेसेण । अहिदट्टा कन्नेमा, किं जीवंति इहिसंति ॥११३॥
 तो नियपुरिसं संपेसिऊण कुमारो कहावए ताण । मा मडयं बहह इमं जा पजंजामि मंतमहं ॥११४॥
 तो अमयवुट्ठितुल्लं एयं सुणिऊण विन्दिहा जाव । चिट्ठंति ताव कुमारो तुरियं तस्संतियं पत्तो ॥११५॥
 तत्तो गारुडमंतेण सलिलमभिमंतिऊण जहविहिणा । सत्तुल्लएहिं पइया सा उट्ठइ अमयसिच्च ॥११६॥
 दट्ठं पुरओ कुमारं रूवेण सुरवं मयणसरविद्धा । को एसो कम्मसुओ किंच इमं पुच्छिओ तीए ॥११७॥
 तं चेव पओयंती जा चिट्ठइ अणिमिसा-तओ मंती । नयसारा तीए पिया कुमारं पइ जंपए एवं ॥११८॥
 धन्वा सा पुण्युकरिमनिग्गिमया तिहुयणेवि तुह जणणी । जीइ पमूओ सि तुमं दीणुद्धरणिककुल्लिओ ॥
 धन्नतरा कमलसिरी जीसेअत्थं इमं पवन्नाए । पाणपरित्ताणकए सरणं तं चेव संजाओ ॥१२०॥

धन्यः स एष जनैः सुपुण्यपुञ्ज इव नाथ ! यस्य त्वम् । दुरितापहरणसंपत्संपादनजागरिता सत्तम् ॥१०६॥
 धन्यानामपि धन्यतमः-प्रभो ! त्वमेतेन पुत्ररत्नेन । देवानां च मनुजानां च चित्तचमत्कारचरितेन ॥१०७॥
 विज्ञपयित्तव्यं त्विदं त्वया निजदृष्टिगोचरं प्राप्ता । मयि दयया दुहिता मम गेहे प्रवेशिता झटिति ॥१०८॥
 सा च कुमारं कृत्वा मानसे तत्र नाथ ! संप्राप्ता । इति विप्रलम्बिताया विषये कन्तस्या आदेशः ? ॥१०९॥
 ततो हासिन्वा भणति नृप एषा कुमारावरोधगेहे । यावज्जीवं निवसतु समापिता सुस्थिरलग्ने ॥११०॥
 भणित्वा महाप्रसादं कृतसम्मानः समुत्पितः श्रेष्ठो । अथान्द्रा कुमारस्तुरगान् वाहयन् बहिः ॥१११॥
 शृणोन्त्याऋन्दरवं बहुनरनारीणां तूररवमुखरम् । पश्यति च सुमूल्यदुकूलमल्लकसंघादितमायत् ॥११२॥
 शवयानं, ततो जहति ज्ञात्वा तूररवविशेषेण । अहिदृष्टा कस्यैसा, किं जीवन्ती-धस्यन्ति ? ॥११३॥
 ततो निनपुरयं संप्रेय कुमारः कथापयति तान् । मा मृतकं दृष्टेदं यावत्पुञ्जे मन्त्रमहम् ॥११४॥
 ततोऽमृतवृष्टितुल्यमेतत् श्रुत्वा विस्मिता यावन् । तिष्ठन्ति तावत्कुमारस्त्वरितं तम्यान्तिकं प्राप्तः ॥११५॥
 ततो गारुडमन्त्रेण सलिलमभिमन्त्र्य यथाविधि । सप्तचुल्लके प्रहता सोत्तिष्ठन्मृतसिक्तेव ॥११६॥
 दृष्ट्वा पुरतः कुमारं रूपेण सुगन्ध मदनशरविद्धा । क एन कस्य सुतः किञ्चेदं पृष्टस्तया ॥११७॥
 तमेव प्रलोकमाना यावत्तिष्ठन्निमिषा ततो मन्त्री । नयसारस्तस्याः पिता कुमारं प्रति जल्पन्वेवम् ॥११८॥
 धन्या सा पुण्योर्कर्षनिर्मिता त्रिभुक्नेऽपि तव जननी । यया प्रमूतोऽमि त्वं दीनोद्धरणैककुल्लितः ॥११९॥
 धन्यतरा कमलश्रीर्यस्या अवस्थामिमां प्रपन्नायाः । प्राणपरित्राणकृते शरणं त्वमेव संजातः ॥१२०॥

तो लज्जाणयवयणो मंति आपुच्छिउं गओ कुमरो । तेहिं चिय तूरेहिं वद्धावणयम्मि वज्जते ॥१२१॥
 तेहिं चिय वयणेहिं उवगिज्जतेसु मंगलसएसु । वद्धावितेसु पदकमं तु अन्नन्नलोएसु ॥१२२॥
 सच्चाइवि सामग्गीइ तीए धूयाए तह य संजुत्तो । संपत्तो नरवइमंदिरम्मि नयसारमंतिवरो ॥१२३॥
 राया तं तह दट्टुं जाव वियक्केइ किं किमेयंति । पडिहारमइओ तो पणमइ मंती निवपयाइं ॥१२४॥
 उचियासणे निविट्टो आभट्टो नरवरेण अह भणइ । रोमंक्केचुइज्जंतसव्वगत्तो पुणो नमिउं ॥१२५॥
 मरणसमा जं किर नत्थि आवइं तंपि तुह सुपुत्तेण । कयमन्नहा नरेसर ! वयणं अइसयनिहाणेण ॥
 इय उचियविउं सव्वं पित्तं पित्तरेण तं कहिउं । विन्नवइ मज्झ धूया संपइ कुमाराउ दूरम्मि ॥१२७॥
 अहिल्लइ नेप ठाउं असरीरसरप्पहारभयभीया । जह तीए भयं न हवइ कुणसु पसायं तहा सामी ! ॥
 राया तं पडिवज्जिय सोहणलग्गम्मि गुरुविभूइए । कमलाविमलसिरिणं पाणी गाहावए कुमरं ॥१२९॥
 विसयमुट्टमणुभवंतो तो ताहिं सपं गमेइ दियहाइं । जिणयम्मं कुव्वंतो थुव्वंतो वंदिवंदेहिं ॥१३०॥
 अह अन्नया नरिंदो आयंक्केतविग्गहो सहसा । तं अहिंसिचइ रज्जे सयं च सव्वन्नुभणिणएण ॥१३१॥
 तेषं उवइट्टेषं पंचनमोकारसुमरणायुच्चिं । समभावभावियप्पा विहिणाय पाणे परिचयइ ॥१३२॥
 अह पउरा अन्नदिणे सोहइदुवारम्मि उच्चसदेहिं । साहुल्लहत्था पुकारयंति मुसियमइ मुसियमइ ॥१३३॥
 तो नरवइणा सोउं हकारेउण कारणं पृठा । साहंति अदिट्टो कोवि तक्करो मुसइ जग्गंते ॥१३४॥
 तो वज्जइ नयरारकिवयं निवो सोवि भणइ पहु ! चोरो । दिट्टीए गोयरे कोवि नेइ किमहं करेमि तओ ? ॥

ततो लज्जावनतवंदनो मन्त्रिणमभिरुच्छ्रय गतः कुमारः । तैरव त्रैर्वर्धनके वाद्यमाने ॥१२१॥
 तैरेव वदनरुणगीयमानेषु मङ्गलशतेषु । वर्षयत्सु प्रतिक्रमं त्वन्यान्यलोकेषु ॥१२२॥
 सर्वयापि सामग्र्या तथा च संयुक्तः । संभ्रान्तो नरपतिमन्दिरे नयसारमन्त्रिवरः ॥१२३॥
 राया तं तथा दृष्ट्वा यावद् वितर्कयति किं किमेतदिति । प्रतिहारसूचितस्ततः प्रणमति मन्त्री नृपपादौ ॥१२४॥
 उचियासने निविष्ट आभाषितो नरवरेणाथ भणति । रोमाद्यक्केचुक्रायमानसर्वगात्रः पुनर्नत्वा ॥१२५॥
 मरणसमा यत्किञ्च नास्त्यापन् तदपि तव सुपुत्रेण । ह्यनमन्यथा नरेक्षर ! वचनमतिशयनिधानेन ॥१२६॥
 इत्युत्सिष्य सर्वं वृत्तान्तं विस्तरेण तं कथयित्वा । विज्ञपयति मम दुहिता संप्रति कुमाराद् दूरे ॥१२७॥
 अभिनयति नैव स्यात्तुमशरीरशरप्रहारभयभीता । यथा तस्या भयं न भवति कुलुच प्रसादं तथा स्वामिन् ! ॥
 राजा तन् प्रतिपद्य शोभनरुणे गुरुविभूत्या । कमलाविमलाश्रियोः पाणी ग्राहयति कुमारम् ॥१२९॥
 विषयमुत्तमगुणमवन्तन्त्रान्त्र्यां समं गमयति दिवसानि । जिनयमं कुर्वन् स्तूयमानो बन्दिवृन्दैः ॥१३०॥
 एषामन्यश नरेन्द्र जातद्वाकान्तविग्रहः सहसा । तमभिपिद्यति राज्ये स्वयं सर्वज्ञमणितेन ॥१३१॥
 तेनोपदिष्टेन पुत्रनमन्यारम्भरणपूर्वम् । समभावभावितान्त्र्या विधिना प्राणान् परिच्यजति ॥१३२॥
 अथ पारा अन्यदिने सिंहद्वारे उद्यमन्दैः । वसहस्ताः पुकारयन्ति मुषिताः स्मो मुषिताः स्मः ॥१३३॥
 सतो निराश्रया ध्रुव्या हकारयित्वा कारणं पृठाः । कथयन्त्यदृष्टः कोऽपि तस्मै मुष्पाति जाग्रतः ॥१३४॥

सो कोवि उवाओ नत्थि देव ! गहणे न तम्स जो विहिओ । भणइ निवो संपयमवि इत्येव अहं तमाणेमि ॥
तो चढयाओ तररणमाणावेऊण पत्थओ वाह । वद्धं उंसइ तेसिं तं चोरं पुच्छइ तहेयं ॥१३७॥
कह न मुसतो ढीसमि स भणइ ओसोयणीए विज्जाए । सोवानिऊण लोयं मुसेमि सिच्छाए घरसारं ॥
राया जपइ मोसं एसि अप्पेसु, भणइ सो देव ! । जेण अहं आणीओ मोस सव्वंपि तेणेउ ॥१३९॥
जं आसि मए हरियं भढायारम्मि तुंम्ह तं ठवियं । आणेऊण मए चिय सद्धि, तत्तो य जागंहुं ॥१४०॥
भांडारिओ पयइ सुरन्नवत्थादवत्थुसंधाओ । भंडागारं तप्पगणं च सव्वंपि पूरंतो ॥१४१॥
सहसा ढींमइ, देवो तत्थ पमाणं, तओ निवो भणइ । वणियाण अप्पह इमंतो भणिया तेवि नियनियं ॥
गहिउ भणति तिहुयणअच्छेरयचरियहरियजयदुरिय ! । अहं पुत्तोउपनीविण्ण तं जीव चिरकालं ॥
अहं पंचंगपणामं काऊणं निग्गएसु पउरेसु । जंपइ सो विज्जासिद्धतक्करो जोडिउं हरये ॥१४४॥
तुड पहु ! पसरियउन्नभइपयापवणेण अरुत्तलं । उक्खिअिय इहाणीओ विवसो सुहम्मजोएण ॥१४५॥
दिट्ठ च सयलकल्लाणगुलहरं तुंम्ह चरणत्तमल्लुयं । इत्तो ज मह जोग्ग तेण पमायं कुणउ देवो ॥१४६॥
रायावि भणइ कल्लाणकुलहर होसु एस आएसो । सव्वन्नुभासियाइ सुणिऊणं अणुट्टिउणं च ॥१४७॥
भणइ मह दिससु ताइ राया तो कहइ दुविहजिणधम्मं । अह सुयपुञ्च एय मज्ज पुरा इय विचिंतंतो ॥
संजायज इ रणां पुव्वभवन्नभत्थसरियसुत्तयो । पडिवज्जइ पच्चज्जं देवउवणीयसुणिग्गिं ॥१४९॥

ततस्तर्जयनि नगरारक्षिं नृप- सोऽपि भणति प्रभो ! चौर । दृष्टेर्गोचरे कोऽपि नैति क्रिमह करोमि तत ॥
स कोऽप्युप यो नास्ति देव ! ग्रहणे न तस्य यो विहित । भणति नृप साप्रतमप्यत्रैवाह तमानयामि ॥१३६॥
ततश्चेदरात्र तन्क्षणमानाय्य प्रस्थतो वाहे । वद्धं दर्शयति तेभ्यस्त चौर पृच्छति तथैतत ॥१३७॥
कथ न मुष्णन् दृश्यसे, स भणत्यवस्वापन्या विद्यया । स्वापयित्वा लोके मुष्णापि स्वेच्छया गृहसारम् ॥१३८॥
राजा जल्पति मोषमेभ्योऽर्षय, भणति स देव । येनाहमानीतो मोष सर्वोऽपि तेनैव ॥१३९॥
यु आसीन्मया हतो भाण्डागारे तव स स्थापित । आनीय मयैव सार्धं, ततश्चागत्य ॥१४०॥
भाण्डागारिकं प्रभन्त्यति सुवर्णवस्त्रादिवस्तुसर्भत । भाण्डागार तत्पाङ्कण च सर्वमपि पूरयन् ॥१४१॥
सहसा दृश्यते, देवस्तत्र प्रमाणम्, ततो नृपो भणति । वणिग्भ्योऽर्षयेभ ततो भणितास्तेऽपि निजनिजम् ॥
गृहीत्वा भणन्ति निमुवनाश्रुधैचरिततजगद्दुरित ! । अस्माकं पुण्योदयजीवितेन त्व जीव चिरकालम् ॥
अथ पञ्चाङ्गप्रणामं कृत्वा निर्गतेषु पोरेषु । जल्पति स धियासिद्धतक्करो योजयित्वा हस्तौ ॥१४४॥
तव प्रभो ! प्रसृतोद्भद्रप्रतापपचनेनार्कतूलमिव । उत्तिग्येहानीतो विवश शुभकर्मयोगेण ॥१४५॥
दृष्ट च सकलकल्याणकुलगृहं तव चरणकमलयुगम् । इतो यद् मम योग्य तेन प्रसादे करोतु देव ॥१४६॥
राजापि भणति कल्याणकुलगृहं भवेप आदेश । सर्वज्ञमापितानि श्रुत्वाऽनुष्ठाप च ॥१४७॥
भणति मे दिश तानि राजा तत कथयति द्विविधजिनधर्मम् । अथ श्रुतपूर्वभेतनमया पुरोति विचिन्तयन् ॥
संजातजातिस्मरणं पूर्वभवाभ्यस्तस्मृत्सूत्रार्थं । प्रतिपद्यते प्रव्रज्या देवतोपनीतशुनिलिङ्गं ॥१४९॥

अह राया रोमचियगत्तो सिंहासणाउ उट्टेउं । ति पयाहिणीकरेउं पणमिय परमाण् भंत्तीए ॥१५०॥
उचियासणे निवेसिय पुच्छइ कहं नाह ! तिहुयणच्छरिये । इय पहुणा आयरिये, जाईसरणाउ तो कहइ ॥
आपुच्छिय नरनाहं विहरिय अन्धुज्जओ गओ मोक्खे । राया य तत्थ देसे पभावए जिणमपं धम्मं ॥१५२॥
तथा;—

जगमंमदेण विणा होउ वसे मह सचकररचकं । इय परिभाविय आंसइ चेडयं रायवाडीए ॥१५३॥
डिंदीरपिडपंडुरसुंडरीयं तं धरेसु-मज्जुवरिं । गयणट्टियद्विच्चरुवो तेणावि कए जहपदिट्ठे ॥१५४॥
तो चोरवडपरं तह इमम्मि कहियम्मि चारपुरिसेहिं । सीमाला नरवडणो सच्चे ते सेवमावन्ना ॥१५५॥
इत्थं सच्चत्थ समत्थयत्थिवा मत्थएण तस्साणं । सोऊण तप्पभावं धरंति धीरावि विणएण ॥१५६॥
पसरिययावदुसहो अवसायियदरियसत्तुतमविसरो । वित्थरियकमलकोसो ह्यदोसो सहइ सो मूरो ॥१५७॥
मंगलउरनपराओ समागओ चउरवयणअभिहाणो । जयसीहरायपेसियदुओ अह अन्नया तस्सा ॥१५८॥
अस्थाणसभाए संठियस्स सिरिविजयचंद्रायस्स । दंसइ रायाएसं पडिहारपवेसिओ सोवि ॥१५९॥
उट्टेऊणं राया द्रोहिवि हत्थेहिं गिण्हिऊण तयं । आरोविऊण सीसे ठाविय सिंहासणे तत्तो ॥१६०॥
विमिहयदियएण समं अत्थाणगएण सच्चलोएण । पंचंगं पणिवापं काउं यित्तूण वाएइ ॥१६१॥
तथा;—

सिरिमंगलउरनपराओ जयसीहनराहिवो सुविकस्ताओ । सिरिहत्थिणउरनयरे पयावअकंतनिवचकं ॥
सिरिविजयचंद्रनिवइं सायरमवगूहिउं पणयसारं । हिययगयं सच्चमावं सगगयं किपि पयडेइ ॥१६३॥

अथ राजा रोमाञ्चितगात्रः सिंहासनादुत्थाय । त्रिः प्रदक्षिणीकृत्य प्रणम्य परमया भक्त्या ॥१६०॥
उचितासने निवेद्य शृच्छवि कथं नाथ ! त्रिसुवनाश्वर्यम् । इति प्रमुणाचरितं, जातिस्मरणात्ततः कथयति ॥
आशृच्छथ नरनाथं विहन्याम्युद्यतो गतो मोक्षम् । राजा च तत्र देशे प्रभावयति जिनमतं धर्मम् ॥१५२॥
जनममर्देन विना भयतु वशं मम स्वचक्रपरचक्रम् । इति परिभाष्यादिशति चेटकं राजवाढ्याम् ॥१६४॥
टिण्डीरपिण्टपाण्डुरसुण्डरकं त्वं धर ममोपरि । गगनास्थितादिव्यरूपस्तेनापि कृते यथादिष्टे ॥१६४॥
ततश्चौरव्यतिकरे तथाऽस्मिन्कथिते चारपुरिये । सीमस्थ्या नरपतयः सर्वे ते सेवामापन्नाः ॥१६५॥
इत्थं सर्वत्र संमर्थपार्थिवा मस्तक्रेन तस्याज्ञाम् । श्रुत्वा तत्प्रभावं धरन्ति धीरा व्युपि विनयेन ॥१६६॥
प्रमत्तपतापदुम्पदोऽपसारितहत्तशुश्रुतमोविसरः । विस्तृतकमला(ल)कोशो हतदोषो राजनि सञ्च(सू)रः ॥१६७॥
मद्रत्पुनरगरान् समागतश्चतुरवचनाभिधानः । जयसिंहराजप्रेषितदूतोऽयान्यदा तस्य ॥१६८॥
आस्थानसमायां संस्मितस्य श्रोत्रविजयचन्द्रराजस्य । दर्शयति राजादेशं प्रतिद्वारप्रवेशिनः मोऽपि ॥१६९॥
उत्थाय राजा द्वाभ्यामपि हस्ताभ्यां गृहीत्वा तम् । आरोप्य शीषं स्थापयित्वा सिंहासने ततः ॥१६०॥
विस्मितहृदयेन समभाष्यातगतेन सर्वलोकेन । पञ्चाङ्गं प्रणिपानं श्रुत्वा गृहीत्वा कथयति ॥१६१॥
श्रीमद्गतपुनराराज्यापिद्वनराधिपः सुविन्यातः । श्रोहिन्तिनाचुरनगरे मनापाकान्तनुपचक्रम् ॥१६३॥

जायंति आवयं पाविडंवि गरुया विसालरिद्धिद्धा । सीणोवि द्रोड जल्दी महद्दहल्लन्तमडोलो ॥१६४॥
 आवड्गयावि गरुया हासट्टाणं न होत्तिलोयस्स । वधपवन्नावि गया सिरिं गया रायभवणेसु ॥१६५॥
 विसमावत्थगएणवि वन्ड ॥ तए किंरुरीकयसुरेण । मच्चवियमिं सच्चं रजसिंरिं अणुहवंतेण ॥१६६॥
 किंतु सुणंतसंसवि तुज्ज रायसिरिधरियसासणसमिद्धिं । ईसाइव सवणाणं नयणाइं नडंति मह हिययं ॥१६७॥
 किञ्च ।

तुरयावहारपुच्चं सच्चत्य गेसिओवि नो दिट्ठो । तो तुद्विरहहुयासो पज्जलिओ मह मणुज्जाणे ॥१६८॥
 दहदं तेण तओ तं सुहपल्लविं घणासकुसुमिडं । निम्मल्लुत्तफल्दं विरेयवरिभूरुहसमिद्धं ॥१६९॥
 किञ्च ।

तुज्ज विओए निव ! निवट्टपुरजणो जणवओ जणणिवग्गो । जं वहिडंपिन तीरइ दुदमणुहवइ अज्जविय ॥
 तुद्विरहकायरए जणणीए नुयणवारिपुरेण । पल्लयजलओ अयंते वरिसविओ दुक्खतवियाए ॥१७०॥
 संपड पुण आहीए वाही तह आहिआ मह सरीरे । जह तं चयंति पाणा तालहु दंसहि अप्पाणं ॥१७१॥
 इय लेहं वायंतो सगगयं लोयणंसुकुसुमेहिं । जणयनियहत्थलिहियक्खरेसु पूयं व निम्मवड ॥१७२॥
 भणइ य किंर जणयाइं जाएहिं सुएहिं हुंति सुहियाइं । तं विवरीयं जायं मइ जाए मज्ज जणयाण ॥
 तो नयसारप्पमुहं मैतिजणं पुन्निऊरुण सुमुहुत्ते । विमलसिरीए पुत्तं सुलोयणं ठाविडं रज्जे ॥१७३॥
 रज्जस्स वाहगं तह नयसारं ठाविडं मट्टामंति । संझाए पत्याणे विओ वहिं सोहणमुहुत्ते ॥१७४॥

श्रीविजयचन्द्रनृपतिं सादरभवगुह्य प्रणयसारम् । हृदयगत सद्भावं सगद्गदं किमपि प्रकटयति ॥१६३॥
 जायन्त आपद प्राप्यापि गुरवो विशालदेयः । सीणोऽपि भवति जलधिश्चलन्महाकल्लोल ॥१६४॥
 आपद्रता अपि गुरवो ह्याम्यस्यान न भवन्ति लोफ्त्य । बन्धप्रपन्ना अपि गजा श्रियं गता राजभवनेषु ॥
 विपमावन्त्यागतेनापि वत्स ! त्वया किङ्करीकृतसुरेण । सत्यापितमिदं सर्वं राज्यश्रियमनुभवता ॥१६६॥
 किन्तु शृण्वतोऽपि तव राजशिरोघृतशासनसम्प्राद्धिम् । ईर्ष्यैव श्रवणयोर्नयने नाटयतो मम हृदयम् ॥१६७॥
 तुरगापहारपूर्वं सर्वत्र गेवेषितोऽपि नो दष्ट । ततस्त्वद्विरहहुताश प्रज्वलितो मम मनउधाने ॥१६८॥
 दग्धं तेन ततस्तद् सुहपल्लवित घनाङ्गाकुसुमकम् । निर्मलपुष्पफलाढ्य विवेकवरभूरुहसम्पद्धम् ॥१६९॥
 तव विशोभे नृप ! नृपतिपुरजनो जनपदो जननीवर्ग । यत्कथयितुमपि न शक्यते दुःसमनुभवत्यद्यापि च ॥
 त्वद्विरहकातरया जनन्या नयनवारिपुरेण । प्रलयजलदोऽकाण्डे वषितो दुःखततया ॥१७०॥
 संप्रति पुनराधिना व्याधित्तथाहितो मम शरीरे । यथा तत्त्यजन्ति प्राणाम्त्वस्माद्युदृश्यात्मानम् ॥१७१॥
 इति लेलं वाचयन् सगद्गदं लोचनाश्रुकुसुमै । जनकनिजहस्तलिखिताक्षरेषु पूजामिव निर्मापयति ॥१७२॥
 भणति च किञ्च जनकानि जाते सुतैर्भवन्ति सुखितानि । तद्विपरिणतं जात मयि जाते मम जनकयो ॥१७३॥
 तनो नयसारममुत्तं मन्त्रिजनं पृष्ट्वा सुमुहूर्ते । विमलश्रिया पुत्र सुलोचनं स्यापयित्वा राज्ये ॥१७४॥
 राज्यस्य-वाहकं तथा नयसारं स्थापयित्वा महामन्त्रिणम् । संच्याया प्रम्याने म्थितो बहि शोभनमुहूर्ते ॥

अंते उरेंण सहिआं कइवयरहतुरयकरिसहस्तेहि । संचलिओ चालंतो सहसहस्साइं . लोयरस ॥१७७॥
 नियपत्याणयवइयरमाट्टो नरवरेंण परिकहइ । तव्वेलं चिय जयस्सीहनिवइणो चेडओ गंतुं ॥१७८॥
 तं सोउं सो सहसा मुक्तो रोगेहिं अमयसित्तोव्व । माइं न अंगे जणणीवि परिणणो जणवयजणो य ॥
 संपाणिज्जण तेणं विसज्जिओ विजयचंद्रनरवइणो । तं सो-साहइ तत्तो य ऊसुयत्तं परिचइइं ॥१८०॥
 चेइयपयडियमग्गो गाम्मागरनगरपरिमंडियं चसुहं । वोळंतो सो वचइं ठाणे ठाणे पडिच्छंतो ॥१८१॥
 रायईणमुवायणमणेगगणरायरायविवाइं । डावंतो भंजंतो दपंमणेमाण सुहडाण ॥१८२॥
 पइनगरं पइगामं पायं जिणमिदिराईं पूयंतो । जिनाईं उद्धरंतो सम्माणंतो सपणधम्मो ॥१८३॥
 नियपिउचउरंगचमूसंचारपवित्तभूमिभागाए । संपत्तो सीमाए कमेण देसस्त सों तत्तो ॥१८४॥
 चेइयमुहेण एयं जयसिंहनराहिवं भणावेइ । जहं काऊण पसायं मह पचोणी न कायव्वा ॥१८५॥
 अदकिसदेइत्ताओ मग्गसमेण पुणोवि पभविंसु । रोगत्ति तओ तेणवि तं पडिचिज्जित्तु नयरम्मि ॥१८६॥
 इट्तसोहानिरोवो दित्तो सचिवाउ नायरंजणाणं । तेहिवि नियसत्तीए पारट्टो सो सवित्थरओ ॥१८७॥
 तथाहि;—

ठाणट्टाणनिवेसियसियचामरवत्थकुसुमरमणीयं । रमणीयरयणमालाविरइयवरवंदुरामालं ॥१८८॥
 मालट्टालयगुरुमालमंचआरुदपोडरमणिजणं । जणसंकुलरथ्यामुग्गपुरसुंदरिविहियवरगेयं ॥१८९॥
 गेयाणुमगल्लगुग्गसुभगनचंतनचणीओहं । ओहावियसुरसुंदरिसुंदरिपारद्धकलहइं ॥१९०॥

अन्तःपुरेण सहितः कतिपयरथतुरगकरिसहसैः । संचलितश्चालयन् शश्वसहस्राणि लोकस्य ॥१७७॥
 निजप्रस्थानव्यतिकरंमादिष्टो नरवरेंण परिक्रमयति । तद्वेलमेव जयसिंहनुपृतये चेटको गत्वा ॥१७८॥
 तत् श्रुत्वा स सहसा मुक्तो रोगैरमृतसिक्त इय । माति नाङ्गे जनन्यपि परिजनो जनपदजनश्च ॥१७९॥
 सम्मान्य तेन विसृष्टो विजयचन्द्रनरपतये । तत् स कथयति ततश्चोत्सुकत्वं परित्यज्य ॥१८०॥
 चेटकप्रकटितमार्गो. ग्रामाकरनगरपरिमण्डितां वसुधाम् । अतिक्रामन् स व्रजति स्थाने स्थानि प्रतीच्छन् ॥
 रामादीनामुपायनमनेकगणराजराजविश्वानि । स्थापयन् भजन् दर्पमनेकेषां सुमटानाम् ॥१८२॥
 प्रतिनगरं प्रतिग्रामं प्रायो जिनमन्दिराणि पूजयन् । जीर्णान्युद्धरन् सम्मानयन् ध्रमणपरिभजः ॥१८३॥
 निजपितृनुरुद्धचमूसंचारपवित्रभूमिभागायाम् । संपातः सीम्नि क्रमेण देशस्य स ततः ॥१८४॥
 चेटकमुत्सेतं तज्जयसिंहनराधिपं भाणयति । यथा कृत्वा प्रसादं ममाभिगमनं न कर्तव्यम् ॥१८५॥
 भतिट्टदादेहत्वाद् मार्गध्रमेण पुनरपि प्रमत्सिन्धुः । रोग इति ततस्तेनापि तत्प्रतिषेध नगरे ॥१८६॥
 दृष्टनोभादेशो दधः सनिवाद् नागरजनानाम् । तैरपि निजशक्त्या प्रारब्धः स सविस्तरम् ॥१८७॥
 स्थानस्थाननिवेशितसित्तचामरवत्थकुसुमरमणीयम् । रमणीयरत्नमालाविरचितवरवन्दनमालम् ॥१८८॥
 मालाट्टालयगुरुमालमंचआरुदपोडरमणीजनम् । जनसंकुलरथ्यामुग्गपुरसुन्दरीविहितवरगेयम् ॥१८९॥
 गेयानुमार्गल्लनोप्रमुमगत्त्युत्तर्नन्योयन् । अचमूत्तसुरसुन्दरीकसुन्दरीपारन्वकलहासम् ॥१९०॥

दृष्टपरदारविरइयमुत्ताहलरेणुसत्तियपत्रंभं । वंधवदसुंरुपरिमुक्त्रलोयआसोसग्वमुदं ॥१९१॥
 इय परमूसवभूयं पविसिय नयर नित्रो विजयचंद्रो । जहसीहमहारायं पणमड जणार्णिपि सक्कलतो ॥१९२॥
 नियविरहतवियदेह हरिसंसुजलेण निव्वयंतोव्व । आलिंगिय निवसंतं धराए सिंहासणे ठउड ॥१९३॥
 अन्नोन्नमंटाणंमंदिरा जाय ठति रणमेगं । रोमंचंचियगत्ता ता समयनिनेयओ पडड ॥१९४॥
 अवगाहिऊण जळहिं लहिंडं उदयायलम्मि अब्भुडयं । वियसात्रियरुमल्लणो सच्चुरिउडिओ रवी जयड ॥
 समयाणुगयं वयणं सरिसं निवविजयचंद्रचरियस्स । पडियंति वणयल्लखं टाउड उंदिस्स नरनाहो ॥
 एत्तो य सावर्णां विन्नत्तं जिणहरेसु सव्वेसु । षड्वणयलिपूयपभिइं निप्यन्नं जं जहा उट्टं ॥१९७॥
 आसन्ने जिणभवणे देवे वंदंति दोवि नरनाहा । भंढारियं भणंति य अट्टवि अट्टादियाट्टियसे ॥१९८॥
 मग्गंति सावया जं टव्वं घणसारघुसिणमाईयं । टावंति य जं किंचिउ त्तय त्रिळ्वो न कायव्वो ॥१९९॥
 समयमहोपदिहुरीण पायकमलं नमंसिउं इंति । नियभवणे भुंजति य सपरियणा परमपीईए ॥२००॥
 अह पत्थावे कैहिओ सुययुत्ततो निवस्स पुट्टेण । मइधणसचियेण सओ जयसिंहनिवो भणइ तणयं ॥२०१॥
 तड वच्छ ! पुहइपालणभरधरणधुरंधरम्मि निश्चितो । पुव्वपुरिसाणुचिन्नं संपइ मग्गं पउज्जामि ॥२०२॥
 तो विजयचंद्राराया उट्टेउं जणयपायत्रीदम्मि । विणिसेसिउत्तिमंगो सगगय भणइ पसिऊण ॥२०३॥
 वरिसाइं कइवि नियपायकमलरेणूए मज्झ भालयलं । ताय ! पवित्रीकाऊं उचियंपि उमं विहेयव्वं ॥२०४॥
 एवमसगहपरमवि पुत्तं संनोहिऊणु लुत्तीहिं । पीइमईए सहिओ कइवयसामंतमंतिउओ ॥२०५॥

हृद्गहद्वारविरचितमुक्ताफलरेणुस्वस्तिकप्रबन्धम् + बन्धवधशुलरुपरिमुत्रतलोकाशीरवमुत्तरम् ॥१९१॥
 इति परमोत्सवभूत प्रविश्य नगरं नृपो विजयचन्द्रः । जयसिंहमहाराज प्रणमति जननीमपि सकलम् ॥१९२॥
 निजविरहतसदेहं हृषीकेशजलेन निर्वापयन्निव । आलिङ्ग्य निवसन्तं धराया सिंहासने स्थापयति ॥१९३॥
 अन्योन्यममन्दानन्दमन्दिराणि यावत्तिष्ठन्ति क्षणमेकम् । रोमाञ्चाश्रितगान्त्रान्तावत्समयनिवेदक पठति ॥१९४॥
 अवगाह्य जलधिं लब्ध्वोदयाचलेऽभ्युदयम् । विकसितकमल(ला)वन सर्वस्योपरिस्थितो रविर्जयति ॥१९५॥
 समयाणुगतं वचनं सदृशं नृपविजयचन्द्रचरितस्य । पठितमिति कनकलस टापयति बन्दिने नरनाथ ॥१९६॥
 इतश्च श्रावकैर्विज्ञपितं जिनगृहेषु सर्वेषु । स्नपनपरिपूजाप्रभृति निष्पन्नं यद् यथेष्टम् ॥१९७॥
 आसन्ने जिनमवने देवान् वन्दते द्वावपि नरनाथौ । भाण्डागारिकं मणतश्च अष्टाप्यष्टाहिकादिवमान् ॥१९८॥
 मार्गयन्ति श्रावका यद् द्रव्यं घनसारघुसृणादिकम् । दापयन्ति च यत् किञ्चिदपि तत्र विलम्बो न कर्तव्य ॥
 समयमहोक्षिपेसूरीणा पादकमलं नमस्त्यत्वेत । निजमवने भुंजते च सपरिजना परमधीन्या ॥२००॥
 अथ प्रस्तावे कथित्वा सुतवृत्तान्तो नृपाय पृष्टेन । मतिघनसचिवेन ततो जयसिंहनृपो भणति तनयम् ॥२०१॥
 त्वयि यत्स । पृथिवीपालनभरधरणधुरन्धरे निश्चिन्त । पूर्वपुरुषानुचीर्णं सप्रति मार्गं प्रपद्ये ॥२०२॥
 ततो विजयचन्द्रराज उत्थाय जनकपादपीठे । विनिवेशितोत्तमाङ्ग सगद्गद भणति प्रमद्य ॥२०३॥
 वर्षाणि कत्यपि निजपादकमलरेण्वा मम भालनलम् । तात ! पवित्रीकृत्योचिनमपीड विद्यावन्धम् ॥२०४॥

उच्छरणं पुरस्सरमणवज्जायारियपापमूलमि । गिण्द्वि दिक्खं विहिणा नरनाहो मोक्खमणुत्तो ॥२०६॥
 सिरिविजयचंद्राया पयाउ पालेइ परभनीईए । जिणभवणभूसियं विसयमप्यणो कुणइ सव्वंपि ॥२०७॥
 नेय येदेणं मरई कोइ तिरिओ अहव मणुओ वा । सारीण च्च मारो दंडो छत्ताण तव्विमंए ॥२०८॥
 अट्टपि चउदसोए अमावसाए य पुंत्तिमाएचि । गिण्देइ पोसहं सो परमं वेरग्गामावन्नो ॥२०९॥
 तह कइवि करं गिण्देइ जह तेदिन्नं मुणंति न पयाओ । सावयजणं तु सव्वं अकरं चिय सव्वहा कुणइ ॥
 कल्लाणाइदिणेसुं सव्वत्यवि सावएहिं जिणभवणे । जिणपज्जणाइं कारइ सयंपि सपयम्मि जाइ तहिं ॥
 इय वचंते काले कमलसिरी पसवए पुत्तं । नामेण विजयसेणं कलापगिट्ठं सुधम्मिट्ठं ॥२१२॥
 अह अन्नया नरिंदो पासायसिरम्मि कमलसिरिमहिओ । जा अच्छइ ता पेच्छइ पचासन्नम्मि पासाए ॥
 बुद्धनरमिहुणमेगं इकलहपरव्वसं पडियदसणं । अचंतं जंपंतं निल्लज्जं सज्जियाणं ॥२१४॥
 कंपंतसव्वगतं तणुसिरभूपलियरोमचिहुरचयं । अवनमियपिट्टदेसं धुलंतमुहलालदुप्पिच्छं ॥२१५॥
 तं देसिय भणइ पियं विसयापिवासा नै जाव अहेवि । एवं विनइइ सुंदरि ! ता मुच्चइ रुच्चइ तुहेयं ॥
 देवी पभणइ विसयासेवाए जरा किमेसिमाणीया । जं देवो इय जंपइ, कंपइ एण मह हिययं ॥२१७॥
 कयसुकयदुक्याणं एयं चिय अंतरं मणुस्साणं । विसयाणं संपत्ती एगेसिं नेय अन्नेसिं ॥२१८॥
 किञ्च ।

एवमसद्वहपरमपि पुत्रं संशोध्य युक्तिभिः । प्रीतिप्रत्या सहितः ऋतिपयसामन्तश्रित्ययुतः ॥२०६॥
 उत्सर्पणापुरस्सरमनवद्याचार्यपादमूले । गृहीत्वा दीक्षां विधिना नरनाथो मोक्षमनुप्राप्तः ॥२०६॥
 श्रीविजयचन्द्रराजः प्रजाः पालयति परमनीत्या । जिनभवनभूपितं विषयमात्मनः करोति सर्वमपि ॥२०७॥
 न च मान्येन म्रियते कोऽपि तिर्थगथवा मनुजे वा । शारीणामेव मारो दण्डइउज्जाणां तद्विषये ॥२०८॥
 अष्टम्यां चतुर्दश्याममावास्यां च पूर्णिमायामपि । गृह्णाति यंपथं स परमं वैराग्यमापन्नः ॥२०९॥
 तथा कथमपि करं गृह्णाति यथा तं दत्तं जानन्ति न प्रजाः । श्रावकजनं तु सर्वमकरमेव सर्वथा करोति ॥
 कल्याणादिदिनेषु सर्वत्रापि श्रावकैर्जिनभवने । जिनमज्जनादि कारयति स्वयमपि समये याति तत्र ॥२११॥
 इति व्रजति काले कमलश्रीः प्रसूते पुत्रम् । नाम्ना विजयसेनं कलाप्रकृष्टं सुधार्मिष्ठम् ॥२१२॥
 अयान्यदा नरेन्द्रः प्रासादशिरसि कमलश्रीसहितः । यावदास्ते तावत् पश्यति प्रत्यासन्ने प्रासादे ॥२१३॥
 बुद्धनरमिधुनमेकं रतिकलहपरवचं पतितदशनम् । अत्यन्तं जल्पाविलज्जं सज्जितानङ्गम् ॥२१४॥
 कम्पमानसर्वगात्रं तनुःशिरोभूपलितरोमभिहुरचयम् । अवननष्टप्रदेशं धूर्णमानमुत्तलालादुर्दशम् ॥२१५॥
 तद्दर्शयित्वा भजति प्रियां विषयपिपासा न यावदस्मानपि । एवं विनाशयति सुन्दरि ! तावन्मुच्यतां रुच्यतां तवैक्या ॥
 देवी प्रमगति विरयासेवया जरा किमनयोरातीता । यदेव इति जल्पाति, कम्पत एतेन मम हृदयम् ॥२१७॥
 शूनमुत्तमुत्तानामेवदेवान्तरं मनुष्याणाम् । विषयाणां संप्राप्तिरेकपां नैवान्येषाम् ॥२१८॥

सर्वेऽपि दुःखभीरूः सर्वेऽपि सुहृत्सिणोः फुडं जीवा । ता एयावत्यगयं मिहुणमिणं इय पयटंतं ॥२१९॥
 विसयासेवाए सुहं साहइ पयडं तहावि नाहसस । कइ ददट्टुमिमं जाया विसएसु परम्महा बुद्धी ? ॥२२०॥
 नरपतिरुवाच;—

दंसणनाणमणंतं विरियमणंतं तहा सुहमणंतं । परमत्थेण सरुवं जीवाण इमं, तहावि इमे ॥२२१॥
 विसयपिवासापामाकयत्थिया इह भवे अगाइमि । संपायगत्यमेसि विसयाण सहंति दुक्खाइ ॥२२२॥
 जायंति पुणं तहाविइरुम्भाउ इमे कयावि कस्तावि । दालिइदुइहाणं अजेसि जाइ पुण जम्मो ॥२२३॥
 तो जेसि परिभोगे कंइकंइयणेव्व सुहलेसं । भुंजंती बहु मन्नइ विसयपिवासं पयटंति ॥ २२४ ॥
 अह कइवि धणाभावे पगइणिविरहेण हंति नो वित्तया । तो तस्सिचतासच्छियहियओ दुक्खं गमइ कालं ॥
 उवतं च;—

“अप्राप्ताः संकल्पैः प्राप्ता दपेण चिन्तया विरहे । त्वरयन्ति ज्वरयन्ति कशयन्ति प्राणिनं विषयाः ॥”
 नय सभइ विसयतइा चिरंपि संसेविएसु विसएसु । असयमणोइरेसुवि विसेसओ वददए गिद्धी ॥२२६॥
 उवतं च;—

“ न जातु कामः कामानामुपभोगेन शान्थति । हविषा कृष्णवर्णैव मय एवामिबर्षते ॥”
 विसयपिवासा य इया रागो अणुकूलएसु विसएसु । पडिहूलेसु दोसो जीवाणं मोहवसयाणं ॥२२७॥
 रागदोमा य पुणो कम्मस्स निबंधणं धुवं हंति । कम्मोदएण जीवो भावइ दुक्खं भवे घोरे ॥२२८॥
 एवं विसयपिवासा इहपरलोउब्भवाण दुक्खाण । परमं कारणमेसा य जोव्वणे मंदसत्तेहि ॥२२९॥
 नो निज्जेउं सक्का, इमं तु बुद्धंति मिहुणमेयाए । एवं विचारवहुलं विहितं तो तेणिमं भणियं ॥२३०॥

सर्वेऽपि दुःखभीरवः सर्वेऽपि सुखपिणः स्फुटं जीवाः । तस्मादेतदवस्थागतं मिथुनमिदमिति प्रवर्तमानम् ॥२१९॥
 विषयासेवायां सुखं कथयति प्रकटं तथापि नाथस्य । कथं दृष्टेदं जाता विषयेषु पराङ्मुखा बुद्धिः ॥२२०॥
 दर्शनज्ञानमनन्तं वीर्यमनन्तं तथा सुखमनन्तम् । परमार्थेन स्वरूपं जीवानामिदम्, तथापीमे ॥२२१॥
 विषयपिपासापामाकशर्थिता इह भवेऽनादौ । संपादनार्थमेयां विषयाणां सहन्ते दुःखावि ॥२२२॥
 जायन्ते पुनस्तथाविधकर्मण इमे कदापि कस्यापि । दारिद्र्यदुःखार्तानामन्येषां याति पुनर्जन्म ॥२२३॥
 ततस्तेषां परिभोगे कण्डूत्पह्वयन इव सुखलेशम् । मुञ्जानो बहु मन्यते विषयपिपासां प्रवर्तमानाम् ॥२२४॥
 अथ कथमपि धनाभावे प्रणयिनीविरहेण भवन्ति नो विषयाः । ततस्ताच्चिन्ताशालितहृदयो दुःखं गमयति कालम् ॥
 न च शान्थयति विषयतृष्णा चिरमपि संसेवितेषु विषयेषु । अतिशयमनोहरेष्वपि विशेषतो वर्धते गृद्धिः ॥२२६॥
 विषयपिपासा चेयं रागोऽणुकूलेषु विषयेषु । प्रतिकूलेषु द्वेषो जीवानां मोहवशगानाम् ॥२२७॥
 रागद्वेषौ च पुनः कर्मणो निवन्तुं श्रुवं भवतः । कर्मोदयेन जीवः प्राप्नोति दुःखं भवे घोरे ॥२२८॥
 एवं विषयपिपासेहपरलोउब्भवानां दुःखानाम् । परमं कारणमेसा च यौवने मन्दसत्त्वैः ॥ २२९ ॥
 नो निर्जेतुं शक्येदं तु बुद्धमपि मिथुनेतया । एवं विकारबहुलं विहितं ततस्तेनेदं भाणितम् ॥२३०॥

जिणवयणगग्निभयं विजयचंद्रपिययमपयंपियं एयं । सोऊणं कमलसिरी सप्पणयं भणइ वयणमिणं ॥
 जं मुहरयाए पिययम ! पयंपियं अप्पियं मए तुम्ह । तं पसिऊण स्रमिज्जउ कुणिमो धम्मुज्जमं परयं ॥
 तो विजयचन्द्रराया जेट्टसुयं विजयरायनामाणं । ठविउं रज्जे गिणइइ विहीए दिक्खं सुगुरुमूले ॥२३३॥
 कमलसिरीपभिर्इहि अंतेउरियाहिं तह य मंतीहिं । सामंतेहिवि केहिचि सहिओ अइमहविभूईए ॥२३४॥
 गहिऊण दुविहसिक्खं वरिसंते केवलीवि होऊण । सासयसोक्खं पत्तो सम्मेए पव्वयवरम्मिं ॥२३५॥
 ॥ इति स्थूलप्राणातिपातनिरतिचारप्रथमागुह्यतफलदृष्टान्ते विजयचन्द्रनरेश्वरकथान्तं समाप्तम् ॥

जिनवचनगर्भतं विजयचन्द्रप्रियतमप्रजल्पितमेतत् । श्रुत्वा कमलश्रीः सप्रणयं भणति वचनामिदम् ॥२३१॥
 यद् मुखरतया प्रियतम ! प्रजल्पितमभियं मया युष्माभिः । तत्प्रसूद्यु क्षम्यतां कुर्मो धर्मोद्यमं परमम् ॥२३२॥
 ततो विजयचन्द्रराजो ज्येष्ठसुतं विजयराजनामानम् । स्थापयित्वा राज्ये गृह्णाति विधिना दीप्तां सुगुरुमूले ॥
 कमलश्रीप्रभृतिभिरान्तःपुरिकाभिस्तथा च मन्त्रिभिः । सामन्तैरपि कैश्चित्सहितोऽतिमहाविभूत्या ॥२३४॥
 गृहीत्वा द्विविधशिक्षां वर्षान्ते केवल्यपि भूत्वा । शाश्वतसौख्यं प्राप्तः सम्मेते पर्वतवरे ॥ २३५ ॥

निरपेक्षयो दुष्टमणो तिरियाईणं करेड जो वंरं । सो पावड वंरवटं जह पत्तं वंरुराएण ॥१॥

तथाहि,-

अत्थि पुरं पोरणं पडमिणिसंडव पडमिणीमंडं । सुविचित्तपत्तकल्पियं पडमात्तमं सुवाणिययं ॥२॥
तन्पत्थि अत्थिजणनंउपन्यसंपाडणिक्कुदुल्लिओ । धणउच्च धणो सेट्टी भज्जा तम्मन्थि वंरुमटं ॥३॥

ताणं च परोप्परनेहनिभरं विषयसोक्खनिरयाणं । वच्च फालो अरुत्थियदुदाण धणअन्नत्थियाण ॥

केवलमवचदुक्खं सल्लड हियए परोप्परं ताणं । किं विहवेणभाणं कुत्थेउमुपुत्तरहियाणं ? ॥ ७ ॥

इय चित्तानुत्ताणं ताणं वचंति वामरा विरसा । अह अन्नया कयाई वन्नुमटं नियअरदुवारं ॥ ६ ॥

जा चिट्ठ ता पेन्ड कस्सइ गाहावदस्स गहवडणी । धूलिमुत्तंडियपुत्तेहि परिगया चित्तए तत्तो ॥७॥

धन्ना एसा महिल्ला जा एवं अत्तए रमानेड । अटमंजुमम्मणुल्लाविरोए चाणीए सुदयाए ॥ ८ ॥

एवकं धरड वडीए वीयं हत्थं गुलीए संलग्गं । तडयाओ य चउत्थं रुट्ठं संभामए एं ॥ ९ ॥

आगच्छ वत्त । अंवा जं जंपइ तं करेइ किं बहुणा ? । गिग्गसु अंबपजंतुयफत्ताडं जणुणीए दितीए ॥

इय वट्टडिभजुयाए चरियं दट्टण तीए महिल्लाए । अप्पाणं निंदती पत्ता गेहम्मस मज्झम्मि ॥११॥

चित्तेड अहं जणिया एवकच्चिय मंदभाइणी विहिणा । एक्कंपि पुत्तमंड जीए पमूयं न पात्ताए ॥१२॥

जम्मो निरत्थड तीए जीए महिल्लाए मम्मणुल्लाविरो । रमिऊण धूलिधवल्लो पुत्तो नाएट्ट अंरुम्मि ॥१३॥

अन्नवक्कजवइयररविकिरणकयत्थियं हिययकमुयं । उसरड नवरि मणुयाण तणयमुहयंतसच्चवणे ॥१४॥

निरपेक्षो दुष्टमनान्तिर्यगादीनां चैरोति यो बन्धुम् । स प्राप्नोति बन्धवध यथा प्राप्न बन्धुराजेन ॥१॥

अस्ति पुर पुराणं पद्मिनीपण्डमिव पद्मिनीपण्डम् । सुविचित्रपा(प)त्रकलिन पद्मावासं सुवाणिन(पार्श्व)कम् ॥

तत्राम्भ्यर्थिवनवान्छित्तार्थसपादनैकदुर्ललित । धनद इव घन श्रेष्ठी भार्या तन्प्यास्ति बन्धुमती ॥ ३ ॥

तयोश्च परस्परस्नेहनिर्भरं विषयसौग्यनिरतयो । व्रजति फालोऽकलितदु स्वयोर्वर्णधान्यकलिनयो ॥ ४ ॥

केवलमपन्यदु स शन्यति हृदये परस्पर तयो । किं विभवेनावयो कुलकेतुमुपुत्ररहितयो ? ॥ ५ ॥

इति चिन्तायुक्तयोस्तयोर्व्रिनन्ति वासरा विरसा । अथान्यदा कदाचिद् बन्धुमती निजगृहद्वारे ॥ ६ ॥

यासात्तिन्वति तावन्वश्याति कस्यापि गाथापतेर्गृहपत्नीम् । धूलिधूमरतिपुत्रै परिगता चिन्तयति तत ॥ ७ ॥

धन्यैषा महिला यैवमात्मजान् रमयाति । अतिमन्नुमन्मनोस्लापनशीलया वाग्यां सुन्दर्या ॥ ८ ॥

एकं परति कट्ठा द्वितीयं हस्ताङ्गुलौ सल्लनम् । तृतीयाच्च चतुर्थं रुट्ठं समापत एवम् ॥ ९ ॥

आगच्छ वत्स ! अम्वा यञ्जल्यति तत्कुरु किं बहुना । गृहाणाभ्राजाम्भवफलानि जनन्या ददन्त्या ॥१०॥

इति बहुडिम्ममुक्तायाश्चरित दृष्ट्वा तस्या महिलाया । आत्मानं निन्दन्ती प्राप्ता गेहन्य मध्ये ॥११॥

चिन्तयन्तहं जनितैकैव मन्दमागिनी विधिना । एकमपि पुत्रमाण्ड यया प्रसृतं न पापया ॥ १२ ॥

वन्म निरर्थकं तस्या यस्या महिलाया मन्मनोस्लीपिता । रन्त्वा धूलिववल पुत्रो नरोहस्यङ्के ॥ १३ ॥

अन्यान्यकार्ययनिकररविकिरणकट्टथेनं हृदयकुमुदम् । उल्लमानि केवल मनुजाना तनयमुष चन्द्रदर्शने ॥१४॥

दोगच्छं पि न नज्जइ न गणिज्जइ आवईवि अइगई । हिययस्स निव्वुइकरो जाण सुओ गुणगणाहारो ॥
 इय तणयाभावंसमुत्तभवेण असुहेण दूमिया संती । दिट्ठा सिद्धिधणेणं परम्मुहा सियलकज्जेसु ॥१६॥
 हिमईदइदकमलिणी इव दोससि किं सुयणु ! पुच्छिए तेण । सा कइइ तस्स पुत्ताभावदुहं तो धणो भणइ ॥
 मा होसु ऊसुयमणा धणियं भत्तीए धगयजकत्तमहं । आंराहिऊण विहिगा तुह पुत्तं दावइस्सामि ॥१८॥
 सत्तदिणग्भिंतरओ ता, मा पमयच्छि ! खेयमुव्वहसु । इय वुत्तुं संझाए धणसिटी पूइउं जक्खं ॥१९॥
 परिमुकसयलकज्जो तत्तभवेणे ठाइ निरसणो ताव । जा सत्तमिया रयणी ता जक्खो भणइ पच्चक्खो ॥२०॥
 होही तुह लहु पुत्तो, महापसाउत्ति भणिय नमिऊण । जक्खस्स पायकमलं संवत्तो नियमिहे सिटी ॥२१॥
 जक्खाएसं सव्वं कहेइ भज्जाए सा य संतुट्ठा । वंधइ गंठि भणइ य एवं चियं होउ एयंति ॥२२॥
 तो पच्छिमम्मि जामे वंधुष्टई पाणए सुमिणयम्मि । नियवयणे पविसंतं नारंगं जणिणयगुरंगं ॥२३॥
 उट्ठेउं सा साहइ पइणो तत्तो विंपंसिउं सम्मं । तेणवि तणओ होहिति साहियं सा य परितुट्ठा ॥२४॥
 तद्विस्सजायगग्भा पसवइ समए मणोरमं पुत्तं । पत्तम्मि वारसाहे दिन्नं नामं इयं तस्स ॥२५॥
 जणएहि वंधुराआत्ति लच्छिविच्छइओ तओ कमसो । अहिगयकलाकलावो संपत्तो जोव्वणं सोवि ॥
 अइ केणवि कज्जेणं धणसेटी वंधुरायपरिकंलिओ । संपत्तो उज्जाणे जणमणआणंदणभिहाणे ॥२७॥
 तो पेच्छइ तत्थ सुणिं देसंतं सुगइपच्चलं धम्मं । भव्वाण हियट्ठाए उवविट्ठो सोवि निसुणेइ ॥२८॥
 तथथा;—

दौर्गत्यमपि न ज्ञायते न गण्यत आपदप्यतिगुर्धो । हृदयस्य निर्वृतिर्करी येषां सुतो गुणगणाधारः ॥ १९ ॥
 इति तनयाभावसमुद्भवोऽसुखेन दाविता सन्ती । दृष्ट्वा श्रेष्ठिधनेन पराङ्मुखा सकलकार्येषु ॥ १६ ॥
 हिमदग्धकमलिनीव दृश्यते किं सुतनु ! पृष्टे तेन । सा कथयति तस्मै पुत्राभावदुःखं ततो धनो भणति ॥१७॥
 मा भवोत्सुकमना वादं भक्त्या धनदयक्षमहम् । आराध्य विधिना तुभ्यं पुत्रं दापयिष्यामि ॥ १८ ॥
 सन्तदिनाभ्यन्तरं तस्मान्मा प्रमदाक्षिं । खेदमुद्वह । इत्युक्त्वा संध्यायां धनश्रेष्ठी पूजयितुं यत्नम् ॥ १९ ॥
 परिमुक्तसकलकार्यस्तद्भवने तिष्ठति निरशनस्तावन् । यावत्सप्तमी रजनिस्तदा यक्षो भणति प्रत्यक्षम् ॥२०॥
 भविष्यति तव लघु पुत्रो महाप्रसाद इति भाषित्वा नत्वा । यक्षस्य पादकमलं संप्राप्तो निजगृहे श्रेष्ठी ॥२१॥
 यक्षोदेता सर्वं कथयति भार्यायाः सा च संतुष्टा । बध्नाति ग्रन्थि मणति चैवमेव भवत्येतादिति ॥२२॥
 ततः पश्चिमे यामे बन्धुमती-पदयति स्वप्ने । निजवदने प्रविशद् नारङ्गं अनितगुरुरङ्गम् ॥२३॥
 उत्पाय सा कथयति पत्ये ततो विमृश्य सम्यक् । तेनापि तनयो भविष्यतीति कथितं सा च परितुष्टा ॥२४॥
 तद्विस्सजातगर्भा प्रभूते समये मनोरमं पुत्रम् । प्राप्ते द्वादशादे दत्तं नामदेदं तस्य ॥२५॥
 जनकान्यां बन्धुराज इति लक्ष्मीविस्तरतस्ततः क्रमशः । अधिगतकलाकलापः संप्राप्तो यावन् सोऽपि ॥२६॥
 अथ केनापि कार्येण धनश्रेष्ठी बन्धुराजपरिकलितः । संप्राप्त उद्याने जनमनआनन्दनाभिधाने ॥२७॥
 ततः पश्यति तत्र सुनिं दिशन्तं सुगतिप्रत्यलं धर्मम् । भव्यानां हितार्थमुपविष्टः सोऽपि शृणोति ॥२८॥

चाहत्तरिकलकुसलवि ते नर मुंसवगणि, सयलकलहं सुपवित्त न दयकल जाहं मणि ।

संजमकल तह तक्कल वरविघ्नाणकल, जे इय कला हु न याणहिं ते नर नणु विगल ॥२९॥

छडूसण छन्नवड पासंडई, अवरुप्परुवि न मच्छरु छडई ।

ताहं न दसई फोइ अहिंसा, तो तमणुदह म कुणह हिंसा ॥३०॥

जो सद्धमासाए गहेइ कुहम्मु नरु, पन्छत्तावदवेण सु डज्जइ जेम्प तरु ।

जो वेरुलिउ क्खिरेविणु गिन्हइ कायमणि, सो जाणम जाणाविउ वुहु तप्पेइ मणि ॥३१॥

न जहकलावु न वक्कलचीरई, न मंडणु न रालणु नीरई ।

एयाई सोहि करंति न पावहं, जह दय थावरजंगमजीवहं ॥३२॥

इच्चइदयानुगणगणमायन्नेउं मुणिदपासम्मि । विहिणा तसवहविरेइ पडिवन्ना बंधुराएण ॥३३॥

जो एयं पडिवज्जइ वज्जइ सो धंधपमुहअइयारे । इय कहिए मुणिवयणा पडिवज्जइ तेवि तइ चेव ॥३४॥

धणसेट्ठिणा पवन्नो सावयधम्मो दुवालसविहोवि । पणमेउं मुनिनाहं सट्ठायं जंति ते दावि ॥३५॥

जीवदयं कुव्वंती सविसेसं बंधुरायवणिपवरो । पंचहिं भज्जाहिं समं कीळं डोणुदुगसुरोच्च ॥३६॥

अह अन्नया कयाई केणई मित्तेण साहियं तस्स । जह अज्ज जोगनंटी उज्जाणे जोगिओ पत्तो ॥३७॥

जो नियमुणगणधवलो बहुमुल्लमइल्लमोत्तियसरीए । कंठगयाए रेइइ हिमवंतगिरिव्व गंगाए ॥३८॥

ता दट्टव्वो एसो अपेगअच्छेरायाण कुलभवणं । दट्टव्वदंसणे चिय नयणाण फलं बुहा विंति ॥३९॥

द्वासततिकलाकुशला अपि ते नरा मूर्खगणे, सकलकलासु सुपवित्रा न दयाकला येषा मनमि ।

संयमकला तथा तपःकला वरविज्ञानकला, ये इति कलाः खलु न जानन्ति ते नरा ननु विकला ॥२९॥

इदं दर्शनानि पण्यवतिः पाखण्डानि, परस्परमपि न मत्परं मुञ्चन्ति ।

तेषां न दूषयाति कोऽप्यहिंसां, ततस्तामनुविष्टत मा कुरुत हिंसाम् ॥३०॥

यः सद्धर्माशया गृह्णाति कुधर्मं नरः, पश्चात्तापदवेन स दहने यथा तरुः ।

यो वैद्वयं विकायं गृह्णाति काचमणिं, स ज्ञायको ज्ञापयिता बहु तपति मनसि ॥३१॥

न जयकलापो न बलकलचक्राराणि, न मण्डनं न क्षालनं नीरेण ।

एतानि शुद्धिं कुर्वन्ति न पापानां, यथा दया स्यावरजहमर्जावानान् ॥३२॥

इत्यादिदयानुगणगणमारुप्यं मुनीन्द्रपार्थे । विधिना त्रसवधविरातिः प्रतिपन्ना बन्धुरानेन ॥३३॥

य एतां प्रतिपद्येत वर्जयेत् स बन्धप्रमुखातिचारान् । इति कथिते मुनिवचनात्पारिवर्जयति तानपि तथैव ॥

धनश्रेष्ठिना प्रपन्नः श्रावकधर्मो द्वादशविधोऽपि । प्रणम्य मुनिनाथं स्वप्न्यानं यातस्तौ द्वावपि ॥३५॥

जीवदयां कुर्वन् सविदेशं बन्धुराजवणिक्प्रवरः । पञ्चभिर्भार्याभिः समं कीडति दौण्ड्यकुसुर इव ॥३६॥

अथान्यदा कदाचित्केनचिद् मित्त्रेण कथितं तस्मै । यथाऽद्य योगनन्दुयाने योगी प्राप्तः ॥३७॥

यो निजगुणगणधवलो बहुमूल्यमहामौक्तिकमालया । कण्ठगनया राजति हिमवत्त्रिरिव गङ्गया ॥३८॥

ता काञ्चन पसायं बह्वह ! तस्संतियम्मि वच्चापो । पेच्छामो अच्छरियं किंचिवि आगिट्टिमाईयं ॥४०॥
 एवं होउत्ति तओ आरुहिय रहम्मि ते गया तत्थ । कप्पूरप्पभिईहिं काउं से-अरुयमुवयारं-॥४१॥
 उवविट्ठा नमिऊणं बहुओ कोलाहलेण पुरलोओ । मिलिओ सोवि हु दक्खइ-वहुकोउयमंततताइं ॥४२॥
 नियनियठाणम्मि गए लोए तह चेव पञ्जुवासेइ । सेट्टिसुयबंधुराओ तव्विणयावज्जिओ जोइ ॥४३॥
 पुव्वपसाहियचेडयमञ्जाओ भणइ चेडयं एगं । जं-भणइ बंधुराओ सया-तए तं विहेयव्वं ॥४४॥
 पभणेइ बंधुरायं एसो अट्टमिचउइसीसु तए । तपेयव्वो मज्जेण इय पंथज्जित्तु से वयणं ॥४५॥
 नमिऊण बंधुराओ तं पुच्छिय नियगिइम्मि संपत्तो । कुणइ मुणिअहियथम्मं जोगियवयणं च तो सोवि ॥
 जोवि न वट्ठइ वयणे जो नवि दिन्नंपि पत्थिओ देइ । जोवि हु करेइ गव्वं दुध्वयणं व वि भासेइ ॥४७॥
 तं तंपि हु बंधावइ ज्जेडयचरडाउ गाढबंधोहिं । अट्टिबबंधोहिं तो लोओ तस्स भयभीओ ॥४८॥
 चिट्ठइ सयावि एवं च वट्ठरं जाणित्तं भणइ जणओ । तुहं पुव्वएहिं वच्चावि मोइया कोवि नवि बद्धो ॥
 पदमवयस्सइयारो पदमो एसो गुरुहिं तुह कहिओ । ता तं सयमंगीकयमेवं कह वच्छ ! मइलेसि ? ॥
 बद्धंविमुको कोवि हु वेरवसां केणविण्यारेण । अवपरइ तुह सरारे इय अधीइ दहइ-मह हिययं ॥५१॥
 तथा ।
 जइ मच्चसि मह वयणं जइ मच्चसि गुरुवयणं जिणमयं च । ता वच्छ ! तुच्छचरियं वज्जसु जीवाण वंधदुहं ॥
 भुवणगुरुणोवट्ठं जीवदयानिम्मलं वयं गहिउं । भंजंति जंतुसंतावणेण जे मंदवुद्धीया ॥५३॥

तस्माद् द्रष्टव्य एषोऽनेकाश्रयाणां कुलभवनम् । द्रष्टव्यदर्शनमेव नयनयोः फलं बुवा भुवन्ति ॥२९॥
 तस्मात् वृत्त्वा प्रसादं बल्लभ ! तस्यान्तिके व्रजावः । पश्याव आश्रयं किञ्चिदप्याकृष्टचादिकम् ॥४०॥
 एवं भवत्विति तत आरुह्य रथे तौ गतौ तत्र । कर्पूरप्रभृतिभिः कृत्वा तस्य गुरुमुपचारम् ॥४१॥
 उपविष्टौ नत्वा बहुः फोलाहलेन पुरलोकः । मिलितः सोऽपि खलु दर्शयति बहुकौतुकमन्त्रतन्त्रादि ॥४२॥
 निजनिम्नस्थाने गते लोके तथैव पर्युपास्ते । श्रेष्ठिसुतबन्धुरानस्तद्विनयावर्जितो योगी ॥४३॥
 पूर्वप्रसाधितचेटकमध्याद् भगति चेटकमेकम् । यद् भगति बन्धुराजः सदा त्वया तद्विधातव्यम् ॥४४॥
 प्रभगति बन्धुराजमेषोऽष्टमीचतुर्दशयोस्त्वया । तर्पितव्यो मधेनेत्ति-प्रपद्य तस्य वचनम् ॥४५॥
 नत्वा बन्धुरानस्तं पृष्ट्वा निजगृहे संप्राप्तः । करोति मुनिकथितधर्मं योगिवचने च ततः सोऽपि ॥४६॥
 योऽपि न वर्तने वचने यो नापि दत्तमपि प्रार्थितो ददाति । योऽपि खलु करोति गर्वं दुर्वचनं वापि भाषते ॥
 तं तमपि खलु बन्धवति चेटकचरटेन गाढबन्धैः । अष्टष्टबन्धैस्ततो लोकस्तस्यं भयभीतः ॥४७॥
 तिष्ठति सदाप्येवं च व्यतिकरं ज्ञात्वा भगति जनकः । तव पूर्वजैर्बद्धो अपि मोचिताः कोऽपि न तु बद्धः ॥४९॥
 प्रथमव्रतस्यातिचारः प्रथम एष गुह्यमित्वां कथितः । तस्मात्त्वं स्वयमङ्गीकृतमेवं कथं वस ! मलिनयसि ? ॥
 बद्धाविमुक्तः कोऽपि खलु वेरवशात्केनापि प्रकारेण ! अवतृतेत् तव शरीर इत्यपृतिर्देहति मम हृदयम् ॥५१॥
 यदि मन्यसे मम वचनं यदि मन्यसे गुरुवचनं जिनमतं च । तदा वत्स ! तुच्छचरितं वर्जय जीवानां बन्धुः सत् ॥

भ्रमिहन्ति भवं घोरं ते बह्वन्धाडदुरनपरतन्ता । धेवोवि ह्य वयमगो जगेद् गम्याडं दुरग्याडं ॥२४॥
 इय पित्रणा भ्रन्ततो मन्ततो सो तिनं व तन्वयणं । तद् चैव पयटंतो ओदटंतो न मणयं पि ॥२५॥
 रायामचाडिर्हि नाऊण मुपाडिहैरपरिरुत्तियं । सामेणं भणिओवि ह्य न कुणड कन्नेत्रि तन्वयणं ॥२६॥
 अह निववेडाइत्तो ल्ळभयणव्वडपरम्मि कल्हंतो । गहियो वंधाविय चेडगाओ ल्ळभं घणं क्रिपि ॥२७॥
 दायव्वमत्थि अन्नं पि क्रिपि सो भणइ तुम्ह जं एत्थ । तस्स य सट्टे रगं गिन्ढह पर्यति सो भणिइ ॥
 कोसाओ आयइत्थिय रगं दंसणमिसण सहसत्ति । एक्केणं घाएणं दो रंडड वंपुरायं सो ॥ २९ ॥
 नियभिच्चसहाओ सो तासेउं वन्धुरायभिन्चजणं । निययावासम्मि गयो तन्थ मरुवे तन्नाएण ॥६०॥
 विन्नत्ते नरवट्ठणा भणियं जह एत्तियस्स सो जोगो । अन्नायपणे तम्हा गयेमणा इहन कोयव्वा ॥६१॥
 तत्तो पंचत्तगओ गमिही कुगडंसु बहुपयारासु । विसहंतो घणदुग्गं वंरणवहमारणाट्ठयं ॥६२॥
 धणसिद्धीवि ह्य विहवं सत्तसु सित्तेसु पभिरवेऊण । सुगुरुण पायमूले गिण्ढड टिसरं सभज्जोवि ॥६३॥
 गहिऊण दुविहसिनरं अंते संलेंशं विदेऊण । संपत्तो सोहम्मं क्रमेण मोत्तवंपि गन्धिहिही ॥ ६४ ॥

॥ इति प्राण्यातिपातविरतिप्रथमातिचारविपाके बन्धुराजकथानकं समाप्तम् ॥

मुचनगुरुणोपदिष्टं जीवदयानिर्मलं ब्रतं गृहीत्वा । भजन्ति जन्तुसंतापनेन ये मन्दबुद्धय ॥२३॥
 भ्रामिष्यन्ति भवं घोरं ते वधवन्त्रादिदुःखपरतन्त्राः । स्तोत्रोऽपि खलु वनमङ्गो जनयति गुरुणि दु ग्यानि ॥
 इति पित्रा मण्यमानो मन्यमानः स तृणमिव तद्वचनम् । तथैव प्रवर्तमानोऽर्षमपन् न मनागपि ॥२५॥
 राजामत्यादिभिर्जात्वा सुप्रातिहायपरिकल्पितम् । साम्ना भणितोऽपि खलु न करोति क्रणोऽपि तद्वचनम् ॥२६॥
 अथ नृपवेलाऽऽयुस्तो लभ्यधनव्यतिकरे कल्हयन् । गृहीतो वन्धवित्त्वा चेटकाद् लभ्यं धनं क्रिमपि ॥२७॥
 दातव्यमस्त्यन्यदपि किमपि स भणति तुभ्यं यदत्र । तन्व च मटे खड्गं गृहार्णतमिति स भणित्वा ॥२८॥
 कोशादाकृत्य खड्गं दर्शनमिषेण सहसेति । एकेन घातेन द्विधा गण्टयति बन्धुराजं सः ॥ २९ ॥
 निजभृत्यसहायः स त्रासयित्वा बन्धुराजभृत्यजनम् । निजावासे गनस्तत्र स्वरूपे पुररसेण ॥ ६० ॥
 विज्ञापिते नरपतिना भणिते यथैतावतः स योग्यः । अन्यायपरस्तस्माद् गवेषणेह न कर्त्तव्या ॥ ६१ ॥
 ततः पञ्चत्वगतो गमिष्यति कुगटिषु बहुप्रकारासु । विपहमानो धनु सं बन्धनवमारणादिभ्यम् ॥६२॥
 धनेभ्रष्टयपि खलु विभवं सससु क्षेत्रेषु प्रक्षिप्य । सुगुरुणा पादमूले गृहानि दीक्षां समार्योऽपि ॥६३॥
 गृहान्वा द्विविधशिक्षामन्ते संलक्षणां विधाय । समाप्तः सौषमं क्रमेण मोक्षमपि गमिष्यति ॥६४॥

नो लिट्टुलउडदंडाईएहि जीवाण ताडणं कुणइ । निस्संको कुद्धमणो दिओच्च सो भमइ भीमभवे ॥

तथाहिः—

अत्थि भरहम्मि वासे कुसुमपुरं पुरमणंगसारिच्छं । सिरिनंदणं समयरं अविग्गहं खाइसालिच्छं ॥२॥
तम्मि निवो निवतिलओ मलयो दारिद्रदावतवियाणं । रइसुंदरी कलत्तं सुकलत्तं तस्स सुकलत्तं ॥३॥
तहं मंती मइजलही तस्सत्थि पुरोहिओ य सिरिकंठो । से भज्जा य जसोया पुत्तो ताणत्थि सिरिवच्छो ॥
सो अन्नया कयाई पिउणा अवमाणिओ जडप्पगई । कंचणपुरम्मि पत्तो कणवित्ति कुणइ पढेई य ॥५॥
विज्जापहम्मि तहवि हु न किंचि आगच्छई पढंतस्स । तो निव्विन्नो वाढं पाढं पोत्तुं ददसरिरो ॥६॥
ओलगिउं पवत्तो भोयणवितीए सूरगिहवइणो । तस्स सुएणं सदिं कम्मिवि गामम्मि संचलिओ ॥७॥
पिच्छंति य ते मग्गे सुणीण जुयलं पहे परिस्संतं । नग्गोहरुक्खद्विट्ठा उवविट्ठं फासुयपपसे ॥८॥
तं च नमिउण दोषि हु उवविट्ठा अह भणेइ भत्तीए । तयभिमुहं सूरसुओ पहु ! धम्मो किंफलो होइ ? ॥
तो सजलजलइरुद्धामगहिरसदेण ताण तं कइइ । तम्मज्जे तिट्ठमुणी तच्चित्तणुकूलणत्थं जं ॥१०॥
तथाहिः—

मोक्खफलो दुहदुलणो आवइकालेवि दिन्नसाहिज्जो । हियइच्छियकज्जकरो इवइ सुमित्तोच्च जिणधम्मो ॥
सारीरमाणसाणं दुक्खाणं भोयणो मणाणंदो । भवजलहिजाणवत्तं सन्वत्थ जयावहो धम्मो ॥१२॥
दालिदवाहिपरमोसदंय मोहंगकंडयं परमं । मणाचित्तियत्संपाडणम्मि चिंतामणी धम्मो ॥१३॥
विज्जाणणाणज्जणओ बंधू नीसेसजंतुवग्गस्स । वीसासकरणपडुओ परमपंपट्टावओ धम्मो ॥१४॥

नो लेट्टुलकुट्टणडादिकैर्जीवानां ताडनं करोति । निःशङ्कः क्रुद्धमना द्विज इव स भ्रमति भीमभवे ॥१॥
अस्ति भरते वर्षं कुसुमपुरं पुरमनङ्गसदृशम् । श्रीनन्दनं स-म-करमविग्रहं स्नाति(दि)शालि ॥२॥
तस्मिन् नृपो नृपतिलको मलयो दारिद्र्यदावतसानाम् । रतिमुन्दरी कलत्रं सुकलत्वं तस्य शुक्लसम् ॥३॥
तथा मन्त्री मतिजलपिस्तस्यास्ति पुरोहितश्चः श्रीकण्ठः । तस्य भार्या च यशोदा पुत्रस्तयोरस्ति श्रीवत्सः ॥४॥
सोऽन्यथा कदाचित्पित्राऽपमानितो जडप्रकृतिः । काञ्चनपुरे प्राप्तः कणवृत्तिं करोति पठति च ॥५॥
विषामेठ तथापि स्तु न किञ्चिदागच्छति पठतः । ततो निर्विण्णो वाढं पाढं मुक्त्वा दृढशरीरः ॥६॥
अवलगितुं प्रयत्नो भोजनवृत्त्या सूरगृहपतेः । तस्य मुतेन सार्धं कस्मिन्नपि ग्रामे संचलितः ॥७॥
पश्यन्तश्च मां मुनीनां युगलं पथि परिश्रान्तम् । न्यग्रोधवृक्षस्थाद्य उपविष्टं भामुक्प्रदेशे ॥८॥
तद्य नत्वा हावप्युपविशाय मणसि भक्त्या । तदाभिमुखं सूरमुतः प्रमो ! धर्मः किंफलो भवति ? ॥९॥
ततः सजलजलपरोद्धामगभीरसद्वेन तयोस्तं कथयति । तन्मध्ये न्येष्टमुनिस्तच्चित्तानुकूलनार्थं यत् ॥१०॥
मोक्षफलो दुःखदञ्चन आपःसल्लेऽपि दत्तसाहाय्यः । हृदयेऽस्मिन्तकार्यकरो भवति सुमित्तमिव जिनधर्मः ॥११॥
शरीरमानसयोर्दुःखयोर्भयैश्चो मनआनन्दः । भवजलधियानपात्रं सर्वत्र नयावरो धर्मः ॥१२॥
दारिद्र्यव्याधिपरमौत्पथि सौभाग्यकण्ठः परमः । मनश्चिन्तितार्थसंपादने चिन्तामणिधर्मः ॥१३॥

दोसावरणनिवृत्ती सुकुलुष्यती सुहाण संपत्ती । सत्तुबलस्य विवत्ती जायद् परमेण धम्मणे ॥१५॥
 सयलजणपत्थणिज्जा सुहया सच्छंदगामिणी विउला । वियरइ समुज्जन्गी किंत्ती धम्मणे वेसच्च ॥१६॥
 इय कहिंउं धम्मफुलं भणिया ते दोवि साहुणा भो भो ! । जिणवरभणियं धम्मं कुणह पयत्तेण पइदियइं ॥
 सिरिवच्छेणं भणियं सो धम्मो केरिसो, मुणी कहइ । जिणभणियसद्दाणं जीवदयाए अणुट्टाणं ॥१८॥
 अह जिणनाहसरुवं सुगुरुसरुवं जियादत्ताइं । कहिउणं जीवदयामूलत्तं कहइ धम्मस ॥१९॥
 तद्यथा;—

“ पठितं श्रुतं च शास्त्रं गुरुपरिचरणं च गुरुतपश्चरणम् । धनगर्जितमिव विजलं विफलं सकलं दयाविकलम् ॥”
 इचाइसत्पंचं जइधम्मं कथिय कहइ गिहिधम्मं । तो सिरिवच्छो जंपइ आयन्नइ मज्झ विवत्ति ॥२०॥
 न ह्येमि निरवराहं जीवे संकप्यओ अहं धूले । जावजीवं ता मह कुणह पसायं वयेणमिणा ॥२१॥
 तो मुणिणां से कहिया वंवाई पंच इत्थ अइयारा । एएवि न कायव्वा पट्टमवयं रक्खपाणेण ॥२२॥
 आंमंति तेण भणिए मूरसुएणवि तहेव पडिवत्ते । विहिणा पट्टमणुव्वयमारोवइ ताण मुणिनाहो ॥२३॥
 तो वंदिउण मुणिणो चलिया ते दोवि जत्थ गंतव्वं । मुणिणोवि जहाभिमयं पगया पगएण कज्जेण ॥
 करिउणं तं जत्तं पत्ता ते पुषावि कंचणपुरम्मि । किसिकम्ममाइयाइं करिंति कम्माइं विविहाइं ॥२५॥
 अह सूरें विवाहो पारद्धो नियसुयाए वित्थरओ । सह ईसरेण केणवि तीए आहरणहेउं च ॥२६॥
 सुत्तइ बहु सुवर्णं माणिकाइं च मोत्तियाइं च । अह लहुवंधू सूरसस केसवो चितए एवं ॥२७॥

विज्ञानज्ञानजनको बन्धुनिःशेषजन्तुवर्गस्य । विश्वासकरणपटुः परमपदस्थापको धर्मः ॥१४॥
 दोषाचरणनिवृत्तिः सुकुलोत्पत्तिः सुखानां संपत्तिः । शत्रुबलस्य विपत्तिर्नाथते परमेण धर्मेण ॥१५॥
 सकलजनप्रार्थनीया सुमगा स्वच्छन्दगामिनी विपुला । विचरति समुज्ज्वलाङ्गी कीर्तिधर्मेण वेश्येव ॥१६॥
 इति कथयित्वा धर्मफलं भणितौ तौ द्वावपि साधुना भो भोः । जिनवरभणितं धर्मं कुरुत प्रथत्नेन प्रतिदिवसम् ॥
 श्रीवत्सेन भणितं स धर्मः कीदृशो, मुनिः कथयति । जिनभणितश्रद्धाने जीवदयाया अनुष्ठानम् ॥१८॥
 अथ जिननाथस्वरूपं सुगुरुस्वरूपं जीवादितत्त्वानि । कथयित्वा जीवदयामूलत्वं कथयति धर्मस्य ॥१९॥
 इत्यादिसप्रपञ्चं यतिधर्मं कथयित्वा कथयति गृहिधर्मम् । ततः श्रीवत्सो जल्पत्याकर्णयत मम विज्ञप्तिम् ॥२०॥
 न हनिम निरपराधान् जीवान् संरुत्यतोऽहं स्थूलात् । यावज्जीवं तस्मान्मम कुरुत प्रसादं वनेनानेन ॥२१॥
 ततो मुनिना तस्य कथिता बन्वादयः पञ्चात्रातिचाराः । एतेऽपि न कर्तव्याः प्रथमत्वेन रक्षता ॥२२॥
 वामेति तेन भणिते सूरसुतेनापि तथैव प्रतिपत्ते । विधिना प्रथममणुव्रतमारोपयति तयोर्मुनिनाथः ॥२३॥
 ततो वन्दित्वा मुनीं चलितौ तौ द्वावपि यत्र गन्तव्यम् । मुनी अपि यथाभिमतं प्रगतौ प्रकृतेन कार्येण ॥२४॥
 कृत्वा तां यात्रां प्राप्तौ तौ पुनरपि काञ्चनपुरे । कृपिकर्मादिकानि कुरुतः कर्माणि चिचिदानि ॥२५॥
 अथ सूरें विवाहः प्रारब्धो निजसुताया विस्तरत । सहेश्वरेण केनापि तस्या आभरणहेतोश्च ॥२६॥
 सूत्रयति बहु सुवर्णं माणिक्यानि च मौक्तिकानि च । अथ लघुबन्धुः सूरस्य केशवाश्रित्यन्तवत्येवम् ॥२७॥

जं एस इह वेदस्सइ तं सव्वं मज्झ जाइ विहवाओ । तम्हा होमि विभिन्नो पदमंपि विवाहकालाओ ॥२८॥
 तो मूरं सो पभणइ वंधव ! जं किंपि एइ मह भागे । तं देह, भणइ सूरों किं एवं वुच्चए वच्छ ! ॥२९॥
 कस्स य पुत्रेहिं सिरी वट्टे मिलियाण नज्झइ न इत्य । होज्ज पुढीभुयाणं सा कस्सवि कहवि दालिं ॥
 तो तस्सवि आभारो कइदेव्योऽपरेण सव्वोवि । सुयणत्तसंठिएणं एवं चिय वहउ ता वच्छ ! ॥३१॥
 तो भणइ केसवो मह दालिं होहिं विउत्तस्स । जइ, तोवि न पत्थिस्सं किंपि अहं देहि मह भागं ॥
 इय काउं निव्वंधं वंधुसयासाउं लेइ विदवद्धं । सिरिवच्छंपि हु लोभविय नेइ सो अप्पणो पासे ॥३३॥
 पइदिवंसं चिय वट्टइ विद्वो मूरस्स, केसवस्स पुणो । तह खीणो जह भोयणमित्तं किच्छेण संपडइ ॥
 दित्तस्सवि नो गिण्हइ मूरस्स इभो धणाइ थेवंपि । इय तम्मि खीणविहवम्मि आगओ पाउसो कमसो ॥
 तथादिः—

गज्जंतगहिरघणमरुगययडाडोवपयडियपयावो । उत्थरइ गिम्हनिहणिकविक्रमो पाउसो रायां ॥३६॥
 पहलवणकसिणजलहरअंधारियसपलगयणदिसिचके । नय नज्झइ कत्थगओ वियंभिए पाउसे गिम्हो ॥
 इय पाउसेण कणियारिज्जण वरिसेतमेयधारार्हि । निव्ववियं भुवंगयलं मोत्तूणं विरट्टिहिययाइ ॥३८॥
 तो मूरहालिणसुं चित्तूण हलाइं वित्तचलिएसु । हलउत्तयकरणत्थं सिरिवच्छं केसवो भणइ ॥३९॥
 अम्हेवि हु जुत्तेमो हलाइं, सो भणइ अज्ज भदाए । एए कररिति, अम्हं जाणंताणं न तं जुत्तं ॥४०॥
 अह मूरहालियाणं अच्चभुयनच्चिरिं नट्टिं मग्गे । दंठुं अखिवत्ताणं भदाए वोलिओ पंहरो ॥४१॥

यदेव इह व्येप्यति तत्सर्वं मम याति विभवात् । तस्माद् भवामि विभिन्नः प्रथममेव विवाहकालात् ॥२८॥
 ततः सूरं स प्रमणति बान्धव ! यत्किमप्येति मम भागे । तद् देहि, भणति सूरः किमेवमुच्यते वत्स ! ॥
 कस्य च पुण्यैः श्रीवर्तने मिलितानां ज्ञायते नात्र । भवेत्पृथग्भूतानां सा कस्यापि कथमपि दारिद्र्यम् ॥३०॥
 ततस्त्वस्याप्याभारः कर्षितव्योऽपरेण सर्वोऽपि । सुजनत्वसंस्थितैर्नवमेव वहतु तस्माद् वत्स ! ॥३१॥
 ततो भणति केशवो मम दारिद्र्यं भविष्यति वियुक्तस्य । यदि, ततोऽपि न प्रार्थयिष्ये किमप्यहं देहि मम भागम् ॥
 इति कृत्वा निर्धनं बन्धुसकाशाललाति विभवार्षम् । श्रीवत्समपि खलु लोभयित्वा भयति स आत्मनः पार्श्वे ॥३२॥
 प्रतिदिवसमेव वर्धते विभवः सूरस्य, केशवस्य पुनः । तथा क्षीणो यथा भोजनमात्रं कृच्छ्रेण संपचते ॥३४॥
 ददतोऽपि नो गृह्णाति सूरस्यायं धनादि स्तोत्रमपि । इति तस्मिन् क्षीणाविभव आगता प्राष्टुं क्रमशः ॥३५॥
 गर्नद्वर्भारचनगुरुगजवटादेोपप्रकदितप्रजापः । उच्छलति ग्रीष्मनिघनैकविक्रमः प्राष्टुर्गजः ॥३६॥
 पहलवणकसिणजलहरान्धारितमकलगनदिरुचक्रायाम् । नच ज्ञायते क्वं गंतो विजृम्भितायां प्राक्षुपि ग्रीष्मः ॥
 इति प्राष्टुषा कर्णिकारयित्वा वर्षन्मेघपाराभिः । निर्वापितं सुवनतलं मुक्त्वा विरहिहृदयानि ॥३८॥
 ततः सूरहालिकेषु गृह्णित्वा हलानि क्षेत्रचलितेषु । हलयोक्त्रककरणार्थं श्रीवत्सं केशवो भणति ॥३९॥
 यममपि सज्ज योजयामो हलानि, स भणत्यथ भद्रायाम् । एते कुर्वन्ति, अम्भाकं जानतां न तद्युक्तम् ॥
 अथ मूरहालिकानामन्यद्भुवनर्तनी नदीं मागं । द्रष्टुमाक्षिप्तानां भद्राया अतिक्रान्तः प्रहरः ॥४१॥

जो आसि तत्य दुट्टो, पयट्टमणुक्खलवहुगुणं लग्गं । तम्मि समयम्मि खित्ते तेहिं कओ खंडणारंभो ॥४२॥
 केमवसिरिवच्छेहिं अनदिणे सोहणे सुहुत्तम्मि । हलउत्तयकरणत्थं जुत्तंसुं दोसुवि ह्येसु ॥४३॥
 सिरिवच्छो गोणेणं तदाहओ पट्टयाए हिययम्मि । मुच्छानिमीलियच्छो जइ पडिओ धरणिवट्टम्मि ॥
 गेहे चिय तं मुत्तुं हलपिकं चैव केसवो चित्तुं । चलिओ खित्ताभिमुदं ता करभरुयं निसामेउं ॥४५॥
 रासिं जुत्तं चिय तोडिऊण गोणे गए कहवि गहिउं । असुभे समयम्मि कओ तणं हलउत्तओ खित्ते ॥
 अह विनायावसरो दुण्हवि हलउत्तयाण सिरिवच्छो । पभणइ केसव ! पेच्छह दिव्वस्स गईए कुडिलत्तं ॥
 मूसस्स पुन्नवसओ पमायओ हालियाण दुमुहुत्तं । टलियं सुदं सुहुत्ते जाओ हलउत्तओ ताव ॥४८॥
 अम्हं पुण विवरियं जाणताणंपि उज्जायाणंपि । संजायं इय सुणितं कीरइ किं केसवो भणइ ॥४९॥
 अह अन्नया य दुन्निवि हलांइं खेउंति अण्णत्थेव । सिरिवच्छहले गल्लिओ वल्लिओवि हु थकए पडिओ ॥
 तो तोत्तेणं इणइं आराहिं य विधए पुणो बहुयं । तुत्तम्मि कहवि भग्गे इणेइ ण्हिहएहारेहिं ॥५१॥
 मूरसुएणं कज्जागएणं दट्टूण पभणिओ भाया ! । पाणादनायविरइं चित्तुं आयरसि किं एव ? ॥५२॥
 सो भणइ परवमो हं भणइ य तइ केसवोवि मूरसुयं । किं खलियारसि एयं किं तुइ तत्तीए एयाए ? ॥
 तो सो मोणं काउं गओ तओ सो तहेव सिरिवच्छो । थकं थकं गोणं बहुप्पयारं कयत्येइ ॥५४॥
 दंतगिरिदिं पबंधइ पुच्छं मोडेइ खाइ दसणेहिं । चंडालोव्व पयंपइ अजंपियव्वां अट्टकुद्धो ॥५५॥
 इत्तो य कवल्लमूसयकत्तरवहुआरितिडुपभिईहिं । केसवकिंसी विणट्टा ववहरएहिं तओ धरिओ ॥५६॥

य आसीत्तत्र दुष्टः, मवृत्तमनुक्खलवहुगुणं लग्नम् । तस्मिन् समये क्षेत्रे तैः कृतः कर्षणारम्भः ॥४२॥
 केशवश्रीवत्साम्यामन्यदिने शोभने सुहृत्तं । हलयोक्त्रककरणार्थं युक्तयोरपि द्वयोर्हल्योः ॥४३॥
 श्रीवत्सो गवा तथा हतः पादेन हृदये । मूर्च्छानिमीलितासो यथा पतितो धरणीपट्टे ॥४४॥
 गेह एव तं सुरत्वा हलमेकमेव केशवो गृहीत्वा । चलितः क्षेत्रामिमुखं तदा करमस्तं निगम्य ॥४५॥
 राशिं योक्त्रं च त्रोटयित्वा गत्रि गते कथमपि गृहीत्वा । अशुभे-समये वृत्तं तेन हलयोक्त्रकं क्षेत्रे ॥४६॥
 अथ विज्ञातावसेरा द्वयोरपि हलयोक्त्रयोः श्रीवत्सः । प्रमणति केशव ! परय देवस्य गते. कुटिलत्वम् ॥४७॥
 मूरस्य षण्यवशतः प्रमादतो हालिकानां दुर्मूर्हतम् । अपगतं शुभे सुहृत्तं जगतं हलयोक्त्रकं तावत् ॥४८॥
 अस्माकं पुनर्विपरीतं जानतामप्युधतानामपि । संजातमिति श्रुत्वा क्रियते किं केशवो मणति ॥४९॥
 अथान्यदा च द्वावपि हले कर्षत आत्मनैव । श्रीवत्सहले गलिवल्यपि सखु तिष्ठति पतितः ॥५०॥
 तसस्तोत्रेण हन्त्याराभिश्च विध्यति पुनर्वहु । तोत्रे कथमपि भग्ने हन्ति शृष्णिप्रहारैः ॥५१॥
 मूरसुतेन कार्यागतेन दृष्ट्वा प्रमणितो भ्रातः । । प्राणाविषाताविरतिं गृहीत्वाऽऽचरसि किमेवम् ? ॥५२॥
 स मणति परवशोऽहं भणति च तथा केशवोऽपि मूरसुतम् । किं स्वलयस्येतं किं तव चिन्तयैतया ? ॥५३॥
 ततः स मौनं वृत्वा गतस्ततः स तथैव श्रीवत्सः । स्थितं स्थितं गां बहुप्रकारं कदर्पयति ॥५४॥
 दन्तविष्टं प्रवध्नाति पुच्छं मोटयति खादति दशनैः । चाण्डाल इव प्रजल्पत्यजल्पितव्यान्यतिकुद्धः ॥५५॥

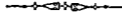
दो सारवलिदावि हु तेहि उदालिया तओ सगडं । वाहेइ भाडएणं सिरिवच्छो अवरगोणेहि ॥५७॥
 अह अन्नादिणे जुत्तो सो गलिओ गड्डयम्मि भरियम्मि । घणधूलिखोणीएं खुर्वेवि उक्खणइ न कहंमि ॥५८॥
 सगडाओ उत्तरिउं तो सो आराहि विंधए हणइ । तोत्तयलउडयडंगालिन्नुवलाईहि निक्करुणं ॥५९॥
 अह मोडेउं लग्गो पुच्छं जा तेण गलिबलदेण । लत्ताए हओ गाढं मम्मम्मि पओ गओ नरयं ॥६०॥
 तो सरसुओ चितइ हद्दी एसो पमायवसवत्ती । वयमयलणाउ नूणं भमिही एसो भवारत्ते ॥६१॥
 मज्झवि अलद्धपुच्चं लद्धं एयं सुधम्मसामग्गिं । कुगईए निवडंतो अप्पा नोविविखउं जुत्तो ॥६२॥
 सुगई पुणं मुत्तिच्चिय सा पुण संपुन्नचरणओ चेव । तं पुण सुगुरूण समागमेण, गविस्सामि ता एए ॥
 एवं सो वसंतो मुक्को पाणेहि आउपज्जंते । अवंडियपढमवओ पत्तो ईसाणकप्पम्मि ॥६४॥
 सिरिवच्छनारओवि हु परपाहम्मियमुहाउ निसुणेउं । सुमरेजणं च तथा पढमाणुव्वयअइकमणं ॥६५॥
 पसरियपच्छायावो परिचितइ हा ! मए अणज्जेण । अमयलवम्मि निहित्तो कह मुट्ठी कालकूडस्स ? ॥
 लद्धण सच्चंसजमसामग्गिमणुव्वयं मए पढमं । एकं चिय पडिवन्नं तंपि हु जाणंतएणेव ॥६७॥
 भग्गे अइकमंतेण पवरअमरत्तकारणं परमं । सिवसुहंसपत्तिफलं क्रमेण इग्गि तु पावो इ ॥६८॥
 एयमवत्थं पत्तो करेमि किं दुक्खसायारनिवुट्ठो । ता सच्चमिणं भणियं केहिचि विवुहेहि पुरित्तेहि ॥६९॥
 “इहेव नरकन्यापेत्थिकित्तां न करोति यः । गतो निरौपधं स्थानं स रुजः किं करिष्यति ? ॥”
 एवं सो अप्पाणं निंदंतो जिणवरप्पणीयं च । धम्मं बहु मन्नंतो वाससहस्साइं दस गमिउं ॥७०॥

इतश्च फपिलमूपरकचरबहुभिल्लीशकभप्रभृतिभिः । केशवकृपिविनिष्टा व्यवहारकैस्ततो घृतः ॥९६॥
 द्वौ सारवलीवदावपि खलु तैर्गृहीतौ ततः शकटम् । वाहयति भावेन श्रीवत्सोऽपरगवाभ्याम् ॥९७॥
 अधान्यदिने युक्तः स गलिः शकटे भृते । घनधूलिक्षोण्यां सुरानप्युत्तनानि न कथमपि ॥९८॥
 शकटाटुत्तीर्य ततः स आराभिर्विष्यति हन्ति । तोत्रलकूटयट्टिलेत्पलादिभिर्निष्करणम् ॥९९॥
 अप्य मोटयितुं लग्नः पुच्छं यावत्तेन गलिबलीवर्देन । पादेन हतो गाढं मर्मणि मृतो गतो नरकम् ॥१०॥
 ततः सरसुतश्चिन्तयति हा धिगेप प्रमादवशवर्ती । व्रतमलिनीकरणान्नूनं त्रिमिष्यत्येष भवारण्ये ॥११॥
 ममाप्यलव्वपूर्वा लञ्च्येतां सुधर्मसामग्रीम् । कुगतौ निपतन्नात्मा नोपेक्षितुं युक्तः ॥१२॥
 सुगतिः पुनमुक्त्तिरेव सा पुनः संपूर्णचारित्रत एव । तत्पुनः सुगुरूणां समागमेन, गवेययिष्यामि तस्मादेतान् ॥
 एवं स ध्यवस्यन् मुक्तः प्राणैरायुःपर्यन्ते । अलण्डितप्रथमव्रतः प्राप्त ईशानकरूपे ॥१४॥
 श्रौवसन्नारसोऽपि खलु परमाधार्मिकसुखान् श्रुत्वा । स्मृत्वा च तथा प्रथमाणुव्रतातिक्रमणम् ॥१५॥
 प्रमत्तपथात्तापः परिचिन्तयति हा ! मयाऽज्ञायेंण । अमृतलवे निहितः कथं मुष्टिः कालकूटस्य ! ॥१६॥
 लञ्च्या सर्वसंयमसामग्रीकमणुव्रतं मया प्रथमम् । एकमेव प्रतिपन्नं तदपि खलु जानतेव ॥१७॥
 भग्नमतिक्रामता प्रवसामरत्तकारणं परमम् । शिवसुखसंपत्तिकलं क्रमेणैदानां तु पापोऽहम् ॥१८॥
 एतामवस्थां प्राप्तः करोमि किं दुःससागरनिमग्नः । तस्मात्सत्यानिदं मणितं कैरपि विकुषेः पुरीः ॥१९॥

उव्वट्टिय निरयाओ इह भरहे मलयपुरपुरे रम्ये । विकमरायस्स सुओ हरिविक्रमनामओ'दोउं ॥७१॥
 संजायजाइसरणो संविग्गो पालिऊण जिणदिकखं । संपत्तो सोहम्मो तओ जुया निच्चुया दोवि ॥७२॥

॥ इति प्रथमाणुग्रहे द्वितीयकातीचारे वधद्वयान्ते विप्रश्रीवत्सकथानकं समाप्तम् ॥

एवं स आत्मानं निन्दन् जिनवरप्रणीतं च । धर्मं बहु मन्यमानो वर्षसहस्राणि दश गमयित्वा ॥७०॥
 उद्वृत्य निरयादिह भरते मलयपुरपुरे रम्ये । विकमराजस्य सुतो हरिविक्रमनामतो'भूत्वा ॥७१॥
 सजातजातिस्मरण. संविग्गः पालयित्वा जिनदीक्षाम् । संप्राप्त. सौधर्मं ततश्च्युतौ निर्वृतौ द्वावपि ॥७२॥

गलकंबलकनार्ण कप्पणं जो करेइ जीवाणं । सो राहडोव्व पायइ भवभम्मादुहाइं भीमाइं ॥१॥

तथाहिः—

महिमहिलामुहतिलयव लच्छिनिलयं पुरं इह प्रसिद्धं । विजियविपक्खनरिंदो राया तत्यत्थि कुरुचंदो ॥२॥
तस्सत्थिं पिया गोरीव संभुणो सीलसालिणी लीला । राहडनामा मंती सुरज्जकज्जे सयां सज्जो ॥३॥
अह अन्नया नरिंदो राहडमंडलियमाइलोएण । परिवारिओ समंता अत्याणसहाए उवविट्ठो ॥४॥
जा चिट्ठइ ता दिट्ठो एणो विज्जाइरो नहयलाओ । आगच्छंतो करकलियखग्गफलओ सभज्जो या ॥५॥
संपत्तो अत्याणे पभणइ नरनाहपणययकमलं । कुरुचंद्राय ! निमुणसु विज्जत्तिं मज्झ पसिऊण ॥६॥
खणमेगं मज्झ पिया रक्खेयव्वा तए पयत्तेण । जाव अहं संगामं करोमि गंतूण सह रिउणा ॥७॥
अन्नत्थ कत्थवि अहं एयं मोत्तुं चएमि नहु तेण । तुइ पासम्मि मुएपि परनारिसहोयरं ! नरिंद ॥८॥
परकज्जकरणरसिया दीसंति महीए पविरलनरिंदा । तुम्हारिसा महायस ! पुरिसोत्तमगुणगणोवेया ॥९॥
सव्वस्सं मह एसा पाणापिया पणइणी इमा तम्हा । रक्खेयव्वा तुमए इय भणिउं तो गओ खपरो ॥१०॥
दिन्नासणम्मि अह सा उवविट्ठा खयरपणइणी जाव । ता गयणाओ सहसा फरयसणाहा भुया पडिया ॥
ताइ उद्धमुहणं सव्वाणञ्जणाण तम्मि अत्याणे । दिट्ठगहियंमंडलग्गा दुइयभुया निवडिया ज्ञत्ति ॥१२॥
तत्तो खेवण विणा पडियं गयणंगणाउ सिरकमलं । मणिमउडडिप्पमाणं मज्झहृदिणिंदविंववा ॥१३॥
गुरुकोवारुणदारुणपसारियच्छं अईव दुप्पिच्छं । तिवलीभग्गुरभालं निट्ठुरदंतगदट्ठोहं ॥१४॥

गलकंबलकर्णादीनां छेदनेन यः करोति जीवानाम् । स राहड इव प्राप्नोति भवभूमण्डुःखानि भामानि ॥१॥
महीमहिलामुखतिलकमिव लक्ष्मीनिलयं पुरमिह प्रसिद्धम् । विजितविपक्षनेन्द्रे राजा तत्रास्ति कुरुचन्द्रः ॥२॥
तस्यास्ति प्रिया गोरीव शम्भोः शीलशालिनी लीला । राहडनामा मन्त्री सुरान्यकायं सदा सज्जः ॥३॥
अथान्यदा नरेन्द्रे राहडमाण्डलिकादिलोकेन । परिवारितः समन्तादास्थानसभायामुपविष्टः ॥४॥
यावच्चिछति तावद् दृष्ट एको विद्याधरो नभस्तलात् । आगच्छन् करकलितखङ्गफलकः सभार्यश्च ॥५॥
संप्राप्त आस्थाने प्रभणति नरनाथप्रणतपादकमलम् । कुरुचन्द्रराजन् ! शृणु विज्ञप्तिं मम प्रसद्य ॥६॥
क्षणमेकं मम प्रिया रक्षित्तया त्वया प्रयत्नेन । यावदहं संग्रामं करोमि गत्वा सह रिपुणा ॥७॥
अन्यत्र क्वाप्यहमेतां मोक्तुं शक्नोमि नैव तेनं । तव पाद्वं मुञ्चामि परनारीसहोदर ! नरेन्द्र ! ॥८॥
परकार्यकरणरसिक्वा दृश्यन्ते मखां प्रविरलनरेन्द्राः । युष्मादशा महायशः ! पुरुषोत्तमगुणगणोपेताः ॥९॥
सर्वस्वं ममैषा प्राणप्रिया प्रणयिनीयं तस्मात् । रक्षित्तया युष्माभिरिति भणित्वा तत्ते गतः खचरः ॥१०॥
दत्तासनेऽथ सोपविष्टा खचरप्रणयिनी यावत् । तावद् गमनात् सहसा फरकसनाथा भुजा पतिता ॥११॥
तदोर्ध्वमुखेषु सर्वेषु जनेषु तस्मिन्नास्थाने । दृढगृहीतमण्डलाग्रा द्वितीयभुजा निपातिता ज्ञप्ति ॥१२॥
ततः क्षेपेण विना पतितं गगनाङ्गणाच्छिरःकमलम् । मणिमुकुटदीप्यमानं मध्याह्नेदिनेन्द्रविम्बमिव ॥१३॥
गुरुकोवारुणदारुणप्रसारितासमतीव दुर्दर्शम् । त्रिवलीभग्गुरभालं निट्ठुरदन्ताप्रदष्टौष्ठम् ॥१४॥

तेण समं चिय पडियं पहारसयत्तज्जरं धडेपि तओ । तं तह ददुं मजालियवयणा खयरी भणइ रायं ॥१५॥
 एसो मह पाणपियो रिउणा वानाइओ न संदेहो । ता तस्स विओए इ नो पाणे धारिउं सक्का ॥१६॥
 ता काऊण पसाय सिग्ग मह देहि भाय ! दारूणि । पियविरहदहनदहं दहेमि देहं पुणो जेण ॥१७॥
 ताहे रत्ता भणियं भणिणी तं मज्झ ता इमं रंजं । तुह संतियंति मुंचसु पाणपरिचायुद्धिपि ॥१८॥
 तो पुण भणियं तीए एव चिय इत्थ तुम्ह वंधुत्त । जं इट्टविरहदुक्खियमणाए मे देसि कट्टाणि ॥१९॥
 पुणरवि बहुप्पयार भणिथा रत्ता न जुत्तमिय काउं । अप्पाणम्मिपि पीडा विहिणा विदिया इवइ सुहय्य ॥
 घरसु महव्वयभारं हारं शिवरमणिमणहरमुयार । जिणसु कसाए सिद्धंतज्जावओ सुहनिहिपिसाए ॥२१॥
 परिहर कुट्टिहेसेव देवं मन्नेसु विगयरामणलं । समतिणमणिणो मुणिणो गुरणो, जीवाइत्ताइ ॥२२॥
 इय भणियावि न मन्हइ वयणं पुहईसरस्स सा खयरी । खयरगुणे उच्चरिउं पुणो पुणो ह्यइ तो रत्ता ॥२३॥
 दावाविआइं तीसे चंदणरुद्धाईं विरइऊण चियं । अह मा खयरी नियपइत्ताइं शक्ति यिच्चूण ॥२४॥
 हुयवहजाल्चियाए चियाए सा तीए जा किर पविट्ठा । तो कुरुचंदनराहिवपुरओ सो आगओ खयरौ ॥
 करकलियफरयरखग्गो नरनाहं पगमिऊण विन्नवइ । पहु ! परनारिसहोयरमत्थयच्चूडामणि । नरिंत्त ! ॥
 तुज्झ पहावेण मए निहओ सत्तू गरिट्टवलकल्लिओ । सरणागवजणवत्तल ! मह दइय मे समप्पेसु ॥
 संपइ नियनयरं पइ गन्डिस्स जेण जणमणाणंद ! । आणानिंदेसकरो एस जणो तुज्झ सयकाल ॥२८॥
 तो गुह्मिओ नरनाहो चित्तिं कि उत्तर पयन्डेमि । तो पक्खित्ता दिट्ठी रत्ता मतिस्स वयणम्मि ॥२९॥

तेन सममेव पतित प्रहारशतजर्जरं कन्धमपि तत । तत्तथा दृष्ट्वा मुमुल्लितवदना खचरी भणति राजानम् ॥१५॥
 एष मम प्राणप्रियो रिपुणा व्यापादितो न सदेह । तम्मात्तस्य वियोगेऽहं नो प्राणान् धारयितुं शक्ता ॥१६॥
 तस्मान् हृत्ना प्रसादं शीघ्रं मम देहि भ्रात ! दारूणि । प्रियविरहदहनदग्धं दहामि देहं पुनर्येन ॥१७॥
 तदा राज्ञा भणितं भणिनी त्वं मम तस्मादिदं रान्धयम् । तव सत्कमिति मुञ्च प्राणपरित्यागवृद्धिमपि ॥१८॥
 तत पुनर्भणितं तथैवमेवात्र युष्माकं बन्धुत्वम् । यदिष्टविरहदुःखितमनसा मे ददासि कष्टानि ॥१९॥
 पुनरपि बहुप्रकारं भणिता राज्ञा न युक्तमिति कर्तुम् । आत्मन्यपि पीडा विधिना विहिता भवति मुखदा ॥२०॥
 धर महान्तभारं हारं शिवरमणीमनोहरमदारम् । जय कपायात् सिद्धान्तज्ञापतं सुखनिधिपिशाचान् ॥२१॥
 परिहर कुट्टिहेसेवा देवं मन्थय्य दिग्गतराममलम् । समतृणमणीन् मुनीन् गुरुन्, जीवादितत्त्वानि ॥२२॥
 इति भणितापि न मन्यते वचनं पृथिवीश्वरस्य सा खचरी । खचरगुणानुच्चार्य पुन राजा रोदिति ततो राजा ॥२३॥
 दापितानि तस्यै चन्दनकाष्ठानि विरचय्य चिताम् । अयं सा खचरी मिजपतिगात्राणि जगिति गृहीत्वा ॥२४॥
 हुतवहन्वालाचिताया चिताया सा तस्या यावत्कलं प्रविष्टा । तत कुरुचन्द्रनराधिपपुरतः स आगत खचर ॥
 करकलितकरकलद्गो नरनाथं प्रणम्य विज्ञपयति । प्रभो ! परनारीसहोदरमस्तक्चूडामणे ! नरेन्द्र ! ॥२६॥
 तव प्रभावेण मया निहतं शत्रुर्गरेष्ठवलकलितं । शरणागतजनवत्सल ! मम दयित्वां मे समर्पय ॥२७॥
 संप्रति निजजनगरं प्रति गमिष्यामि येन जनमनवानन्द ! । आज्ञानिदेशकर एष जनस्तव सदाकालम् ॥२८॥

तो मंतिणा जहट्टियवुत्तंते साहिए समग्गेवि । ता कसिणीकयवयणो ख्यरो विन्नइ नरनाहं ॥३०॥
 अमयंपि विसं जायं चंदोवि हु मुयइ जलणजालोलि । मायंडोवि हु पयडइ अहह ! अकंडेवि तमपडलं ॥
 तुम्हारिसावि जइ परिचयंति पागयजणव्व मज्जायं । ता नाह ! समुदेहिवि नूणममुदेहिं होयव्वं ॥३२॥
 अहमेसो पच्चक्खो सा मह अंगाइं पणइणी घेत्तुं । चडिया चियाए, अलियंपि बुच्चए किंचि घडमाणं ॥
 अंतेउरेण छुह्जण मह पियं भणसि साहियं जलणं । जं बुच्चिज्जइ सि परनारिसोयरो आपरसि एयं ॥
 ता न्णियजसपसरं तिहुयणांपि उज्जोयमाणमिमंमेवं । मा कुणसु कलंकुं तुल्लं चंदेण जयनाहं ॥३५॥
 ता अप्पसु मह दइयं कुणसु द्रयं जा तुइइ महासा । अह तुइच्चिय आसा सहसेव गयं व पाणेहिं ॥३६॥
 तं सच्चं मन्तेतो तहुक्खदुहाउलो नरवरिंदो । किंकायव्वविमूढो छुट्ठोव्व जलंतजलणम्मि ॥३७॥
 अइकसिणीकयवयणो अहोमुहो जा न किंपि पडिभणइ । ताव खयरो पयंपइ सच्चंचिय सा मया किंउ ? ॥
 तहवि हु राया चिट्ठइ निरुत्तरो जाव खेयरो ताव । जंपइ मयावि एसा जीवउ-तुज्जप्पहावेण ॥३९॥
 पभणइ आगच्छ पिण ! परदुइदुहिओ सुहं लहउ सामी । इय भणिए जाव निवो उरसिसो ईसि ता सहसा ॥
 उदाममदलालीकंसासालियतिलिमकंसियहुडुका । डकावोक्काण रवो विंयंभियो रायपंगणए ॥४१॥
 तम्मज्झट्टिया छंदाणुसारओ भावनिग्भंरं खयरी । पुरओ पणच्चमाणी पणमइ नरनाहपयकमलं ॥४२॥
 तुह कोउयत्यमित्थं विहियं मे खयरइंदियालेण । इय कइउं नरवइणो पिच्छणयं तेण पारदं ॥४३॥

ततः क्षुभितो नरनाथश्चिन्तयति किमुत्तरं प्रयच्छामि । ततः प्रशिक्षा दृष्टी राज्ञा मन्त्रिणो वदने ॥२९॥
 ततो मन्त्रिणा यथास्थितवृत्तान्ते कथितं समग्रेऽपि । ततः कृष्णाकृतवदनः खचरो विश्पयति नरनाथम् ॥३०॥

अमृतमपि विषं जातं चन्द्रोऽपि खलु मुञ्चति ज्वलनज्वालालीम् ।

मार्तण्डोऽपि खलु प्रकटयत्यह ! अकाण्डेऽपि तमःपथलम् ॥३१॥

युष्मादशा अपि यदि परित्यजन्ति प्राकृतजना इव मर्यादाम् । तदा नाथ ! समुद्रैरपि नूनममुद्रैर्भूवितव्यम् ॥३२॥
 अहमेव प्रत्यक्षः सा ममाङ्गानि प्रणयिनीं गृहीत्वा । चदिता चितायाम्, अलोकमप्युच्यते किञ्चिद् घटमानम् ॥
 अन्तःपुरे सिन्ध्वा मम प्रियां भणसि साधितं ज्वलनम् । यदुच्यतेऽसि परनारीसहोदर आचरस्येतत् ॥३४॥

तस्मान्निज्यशःप्रसरेण त्रिभुवनमप्युद्धोतमानमिदमेवम् । मा कुरु कलङ्कयित्वा तुल्यं चन्द्रेण जगन्नाथ ॥३५॥
 तस्मादर्पय मम दयितां कुरु दयां यावत् त्रुञ्चति ममाशा । अथ बुद्धितैवाशा सहसैव गतमिव प्राणैः ॥३६॥

तद् सत्यं मन्यमानस्तद्दुःखदुःखाकुलो नरवरेन्द्रः । किंकर्तव्यविमूढः क्षिप्त इव ज्वलज्ज्वलने ॥३७॥

अतिकृष्णाकृतवदनोऽधोमुखो यावन्न किमपि प्रतिभणति । तावत्खचरः प्रजल्पति सत्यमेव सा मृता किंउ ? ॥

तथापि खलु राजा तिष्ठति निरुत्तरो यावत्खेचरंस्तावत् । जल्पति मृताप्येषा जीवतु तव प्रभावेण ॥३९॥

प्रभणत्यागच्छ प्रिये ! परदुःखदुःखितः सुखं लभतां स्वामी । इति भणिते याचन्यूप उच्छ्वसित ईषतावत्सहसा ॥

उदाममदलालीकांसासालिकतिलिमकंसिकहुडुकानाम् । डकावुक्कानां रवो विजृम्भितो राजप्राङ्गणे ॥४१॥

तन्मध्यस्थिना छन्दोऽनुसारतो भावनिर्भरं खचरी । पुरतः प्रन्त्यन्तीं प्रणमति नरनाथपादकमलम् ॥४२॥

तो राया पुरलोओ मंतियणो मंडलीयमाईया । विम्हियहियया जंपति अदह । अन्डरियमन्डरियं ॥४४॥
तो राया भणइ तयं किं खयर ! इमंति कइसु सन्भावं । न भवामि अहं खयरो नरपुंगव । इंदियालीओ ॥
इय जंपते तेसि सपरियणो नरवईवि तोसेण । सव्वगियमाभरणं कडगाइं देइ, इत्तो य ॥४६॥
पत्याओत्ति मुणित्ता सहसा गयणंगणाओ अत्रयरिओ । चारणमुणी महप्पा चउत्ताणी ताण पुण्णेहिं ॥४७॥
सपरिग्गहो य राया अब्भुट्ठाणं करेइ पणमइ अ । उवणमियं सीहासणमह तत्य मुणिम्मि उवविट्ठे ॥४८॥
संववरियं पेच्छणयं मुणिणावि य देसणा समारद्धा । संवेयविवेयकरी सुणंति सव्वे तमुवउत्ता ॥४९॥
तथांहिः—

जह एस इंदियाली दंसइ खणनस्सराइं रूवाइं । तह कम्मसुत्तहारो सुत्तइ जीवाणवत्याओ ॥५०॥
पढंमं चिय वालत्तं तत्तो कुमरत्तजुव्वणत्ताइं । तत्तो य बुद्धभावं कयाइ पचत्तसंपत्ती ॥५१॥
देवंपि कुणइ तिरियं मणुयं वा, माणवंपि नेरइयं । देवं वा मणुय वा तिरियं वा, तिरियमवि एवं ॥५२॥
नेरइयंपि हु तिरियं नरं च, पंचिदियंपि एग्गिदी । इय घट्टणविहट्टणाहिं विणइइ अत्तेसंपि ॥५३॥
वालत्तणेवि क्रिपि हु करेइ कुट्टिं जरिं खईं वावि । कुमरत्तेवि हु पत्ते घरा घरं भामइ भित्तवं ॥५४॥
जुव्वणवणम्मि पत्तं हंसावइ दुट्टकामसप्पेण । जह अप्पमेवयंतो पडइ सो दुरियगत्ताए ॥५५॥
वल्लिपलियगलियसोह कुणइ य बुद्धत्तणस्स समयम्मि । वंकीकयकायलयं हासकरं तुच्छतरणीण ॥५६॥
तो भो सव्वजणाणं सव्वावत्यासु नत्थि येवपि । सुहमसुहं पुण दीसइ पच्चख चैव जीवाण ॥५७॥

तव कौतुकार्थमित्यं विहितं मया स्वचरेन्द्रजालेन । इति कथयित्वा नरपति प्रेक्षणक तेन प्रारब्धम् ॥४३॥
ततो राजा पुरलोओ मन्त्रिजनो मण्डलिकादिक्वा । विस्मितहृदया जल्पन्ति अहह ! आश्चर्यमाश्चर्यम् ॥४४॥
ततो राजा भणति त किं खयर ! इदमिति कथय सद्भाक्म् । न भवाम्यहं खचरो नरपुङ्गव ! ऐन्द्रजालिक ॥
इति जल्पेत तेषा सपरिजनो नरपतिरपि तोषेण । सर्वाङ्गीणमाभरण कटकानि ददाति, इतश्च ॥४६॥
प्रस्ताव इति ज्ञात्वा सहसा गगनाग्रणादवतीर्णः । चारणमुनिर्महात्मा चतुर्जानस्तेषा पुण्यै ॥४७॥
सपरिग्रहश्च राजाऽभ्युत्थानं करोति प्रणमति च । उपनमित सिंहासनमथ तत्र मुनाब्रुपविष्टे ॥४८॥
संवृतं प्रेक्षणक मुनिनापि च देशना समारब्धा । संक्राविवेचरि शृण्वन्ति सर्वे तामुपयुक्ताः ॥४९॥
यैषप इन्द्रजाली दर्शयति क्षणनधराणि रूपाणि । तथा कर्मसूत्रधार सूत्रयति जीवानामवस्था ॥५०॥
प्रथममेव बालत्वं तत कुमारत्वयौवने । ततश्च बृद्धभावं कदाचित्पञ्चत्वसंपत्ति ॥५१॥
देवमपि करोति तिर्यञ्चं मनुजं वा, मानवमपि नैग्यिकम् । देव वा मनुज वा तिर्यञ्चं वा, तिर्यञ्चमप्येवम् ॥
नैरयिक्रमपि च तिर्यञ्च नर च, पञ्चेन्द्रियमप्येकेन्द्रियम् । इति घटनविघटनाभ्या विनटति भुवनमशेषमपि ॥
वाङ्मतेऽपि कमपि खलु करोति कुष्ठिन ज्वरिण क्षयिण वापि । कुमारत्वेऽपि हि प्राप्ते गृहाद् गृह भ्रमयति मित्ताम् ॥
यौवनवने प्रात दशयति दुष्टकामसप्पेण । यथाऽऽत्मानमविदन् पतति स दुरितगतं ॥५६॥
वल्लिपलितगलितशोभं करोति च बृद्धत्वस्य समये । वकीकृतकायलतं हास्यकरं तुच्छतरणीनाम् ॥५७॥

ता कम्मवत्तयहेउम्मि जयह जिणदेसियम्मि धम्मम्मि । जेण कयत्तयणत्तणदुत्तयवज्जियं लहह सिद्धत्तं ॥५८॥
 सो पुण जीवदयच्चिय सेसा सच्चाइया वई तस्सा । तं सच्चओवि काउं असम्मत्तो कुणइ देसेण ॥५९॥
 अह पणमिऊण विन्नवइ नरवरो राहडो तह अमच्चो । पुव्वपुरिसकमेणवि सम्मत्ते अम्ह पट्टु ! अत्थि ॥
 पाणाइवायविरइं पि देसओ देह अम्ह पसिऊण । भणइ मुणी होउ इमं किंपुण एए इहइयारा ॥६१॥
 बंधवहं छविच्छेयं अइभारं भत्तपाणवोच्छेयं । दुट्टमणएहिं एए वज्जेयव्वा पयत्तेण ॥६२॥
 तो विहिणा पडिवन्नं पढमवयं निवअमच्चसइहोहिं । अवरोहिवि अवराइं वीयवयाईणि गहियाणि ॥६३॥
 तो मुणिवरेण भणियं गच्छामो पत्थुयम्मि कज्जम्मि । पडिवन्नवयवित्सेसे त्तिसेसओ उज्जमेयव्वं ॥६४॥
 इय भणित्तं उणइओ तमालदल्लसामलम्मि गयणम्मि । रायावि कुणइ धम्मं रज्जधुरं राहडे ठवित्तं ॥६५॥
 तो राहडोवि एके ठावेइ पयम्मि मंडलीयाण । अन्नाण पयम्भंसं करेइ निययाए इच्छाए ॥६६॥
 एवं च वट्टमाणो दिणे दिणे चडइ गरुपअभिमाणे । येवेवि हु अवराहे अइगरुयं कुणइ सो दंडं ॥६७॥
 केसिंपि हु करंचरणे अन्नेसिं पुण सउट्टनासउट्टं । अन्नेसिं कप्पावइ निक्कणो मूलओ कत्ते ॥६८॥
 उप्पाडां वइ नयणे दसणे पाढावए च अन्नेसिं । केसिं च सयासाओ गिण्हावइ उग्गदंडे सो ॥६९॥
 वसणच्छेये कारइ जिम्भं कप्पावए य अन्नेसिं । एवं च रसे चडिओ अवराहविन्नज्जियाणंपि ॥७०॥
 आरोचित्तं अलीयं अवराहं निययणं अदिताण । अन्नेसिं भयहेउं कप्पावइ अंगुवंगाई ॥७१॥

ततो भोः सर्वजनानां सर्वावस्थासु नास्ति स्तोत्रमपि । सुखमसुखं पुनर्दृश्यते प्रत्यक्षमेव जीवानाम् ॥६७॥
 तस्मात् कर्मशबहेतौ यत्तच्च जिनदेशिते धर्मे । येन कदर्थनचनदौःस्थ्यवर्जितं लभञ्च सिद्धत्वम् ॥६८॥
 स पुनर्जीवदयैव शेषाः सत्यादिका विस्तरस्तस्याः । तां सर्वतोऽपि कर्तुमसमर्थः करोति देशेन ॥६९॥
 अथ प्रणम्य विज्ञपयति नरवरो राहडस्तथाऽमर्त्यैः । पूर्वपुरुषक्रमेणापि सम्यक्त्वमावयोः प्रभो ! अस्ति ॥६९॥
 प्राणातिपातविरतिमपि देतंतो देखावधोः प्रसद्य । मणति मुनिर्भवत्वित्तं किन्त्वेत इहातिचाराः ॥६९॥
 बन्धवर्षं पइविच्छेदोऽतिभारो भक्तपानन्युच्छेदम् । दुष्टमनोभिरेते वर्जयितव्याः प्रयत्नेन ॥६९॥
 ततो विधिना प्रतिपन्नं प्रथमव्रतं नृपामर्त्यथाद्वैः । अपरैरन्यपरारणि द्वितीयव्रताग्नीनि गृहीतानि ॥६९॥
 ततो मुनिवरेण मणितं गच्छामः प्रस्तुते कार्ये । प्रतिपन्नव्रतविशेषे विशेषत उच्यन्तव्यम् ॥६९॥
 इति मणित्वोत्पतितस्तमालदल्लश्यामले गगने । राजापि करोति धर्मं राज्यधुरां राहडे स्थापयित्वा ॥६९॥
 ततो राहडोऽप्येकान् स्थापयति पदे मण्डलिकानाम् । अन्येषां पदभ्रंशं करोति निजयेच्छया ॥६९॥
 एवं च वर्तमानो दिने दिने चयति गुर्वाभिमाने । स्तोत्रेऽपि सत्त्वपराधेऽतिगुरुं करोति स दण्डम् ॥६९॥
 केपामपि खलु करचरणानन्येषां पुनः सौष्ठनासापुटम् । अन्येषां छेदयति निष्करुणो मूलतः कर्णान् ॥६९॥
 उत्पाटयति नयनानि दशनान् पाटयति चान्येषाम् । केषां च सकाशाद् आहयत्युग्रदण्डान् सः ॥६९॥
 वसनच्छेदं कारयति निह्नां छेदयति चान्येषाम् । एवं च रसे चटिनोऽपराधविवर्जितानामपि ॥७०॥
 आरोप्यालीकमपराधं निजघनमदृशताम् । अन्येषां भयहेतोश्छेदयत्यङ्गोपाङ्गानि ॥७१॥

एवं च कुणतो सो लोयाणं जाणित्ताण नरवड्ढा । भणित्तो राहडमंती मा कुण इद् दारुणं पावं ॥७२॥
जाणंताण अवस्सं वयस्स भंगो न एत्थ अट्टारो । सो होइ अणाभोगाडकारणा तो तयं चयह ॥७३॥
हालाहलविसपियणं वरं खु छुरियाए हणणमुयरस्म । पच्चयसिहराउ वरं अणा मुक्को निरालंको ॥७४॥
जालाजालकराले जलणम्मि वरं विसिज्ज निविंसिज्जा । सग्गुग्गधारडवरि न उण भंसिज्ज नियनियमं ॥
किञ्च ।

लभंति विविहमणिकणयररणभवणोवभोयसंजुत्ता । रिद्धिविसेसा न उणो कर्हंपि धम्मो दयारूपो ॥७६॥
भणित्ताण आप्तो पमाणमित्त अग्गो नरिदस्स । कट्टावद् करचरणे तदेव निद्धंथत्तेण ॥७७॥
माराविय तक्करवंधयेण अह अन्नया छलं लहिडं । निहओ छुरियाए मओ गओ य तच्चं नरयपुहविं ॥७८॥
तत्तोवि हु उच्चट्टो भपिडं संसारसायरे घोरे । लद्धुं पुणोवि धम्मं अणंतत्तम्मं सिवं लहिदी ॥७९॥
कुरुचंद्रोवि हु राया पज्जंते अणत्तणं विहेऊण । पावियसमाहिमरणो सोहम्मो सुरवरो जाओ ॥८०॥
तत्तो अवरविदेहे होऊण कयंगलाए नरनाहो । पत्तो निव्वाणसुहं पज्जंते लद्धजिणदिकखो ॥८१॥
वयअट्टारो दुक्खाण कारणं वज्जणं तु पुण तस्स । अचिल्लवेणं सिवसुहजणयं ता चयह एयंपि ॥८२॥

॥ इति प्राणातिपातवृत्तीयातिचारो राहडमन्त्रिकयानकं समाप्तम् ॥

एवं च कुर्वन् स लोकानां ज्ञात्वा नरपातिना । भणितो राहडमन्त्री मा कुर्विति दारुणं पापम् ॥७२॥
जानतामवश्यं व्रतस्य भङ्गो नात्रातिचारः । स भवत्यनाभोगादिकारणात् ततस्तं त्यज ॥७३॥
हालाहलाविषपानं वरं खलु क्षुरिकया हननमुदरस्य । पर्वतशिखराद् वरमात्मा मुक्तो निरालम्बः ॥७४॥
ज्वालाजालकराले ज्वलने वरं विशेद् निविशेत् । खन्नोयधारोपरि न पुनश्चोत्त निजनियमम् ॥७५॥
लभ्यन्ते विविधमणिकनकरत्नभवंनोपभोगसंयुक्ताः । ऋद्धिविशेषा न पुनः कथमपि धर्मो दयारूपः ॥७६॥
भणित्वाऽऽदेशः प्रमाणमित्यग्रतो नरेन्द्रस्य । छेदयति करचरणांस्तथैव निर्दयत्वेन ॥७७॥
मारयित्वा तस्करवान्धवेनायान्यदा छलं लब्ध्वा । निहतः क्षुरिकया मृतो मृतश्च तृतीयां नरकशृण्वीम् ॥७८॥
ततोऽपि खलुद्रवृत्तो भ्रान्त्वा संसारसागरे घोरे । लब्ध्वा पुनरपि धर्ममनन्तशर्मं शिवं लप्स्यते ॥७९॥
कुरुचन्द्रोऽपि खलु राजा-पर्यन्तेऽनशनं विधाय । प्राप्तसमाधिमरणः सौधमे सुरवरो जातः ॥८०॥
ततोऽवरविदेहे मूत्वा कृतमङ्गलायां नरनाथः । प्राप्तो निर्वाणसुखं पर्यन्ते लब्धजिनदीशः ॥८१॥
व्रतातिचारो दुःखानां कारणं वर्जनं तु पुनस्तस्य । अचिल्लन्वेन शिवसुखजनकं तस्मात्पर्यन्तैवम् ॥८२॥

निकरुणो जो जीवे अइभारारोवणेण पीडेइ । सो इह पेचभवेसुवि सुलसो इव लहइ दुक्साइ ॥१॥

तयाहि:-

निवभवणपवरनाहि उदारपायारनेमिपरियरियं । भरहरहचक्रभूयं नयरं नामेण चक्रपुरं ॥२॥
तम्मि रणरंगमल्लो राया निबंधि चायदुल्ललिओ । लीलाविजासकलिया ललिया नामेण तस्स पिया ॥
तत्त्वत्यि सुलससेट्ठी निवपुरदिट्ठी सया अहम्मिट्ठी । अइनिविडमिच्छदिट्ठी गयतुट्ठी कमलदलदिट्ठी ॥४॥
सव्वेसुवि कजेसुं नरवइणो नियमणंवि निम्बिचो । भिच्चो मित्तं मंती समगं चिय सुयइ शुंजइ य ॥५॥
अह अन्नया नरिंदो अत्याणसहाए चिट्ठए जाव । ता पुरपवरो लोओ साहुलिहत्थो तहि पत्तो ॥६॥
साहसिएणं केणवि आ छम्मासाउ पट्टणं एयं । जगंतंति मुसिज्जइ सामिय ! पाएण पइर्याण ॥७॥
कस्सवि भज्जा वररुवसालिणी कन्नगा उ अन्नस । रणकणयाइयाणं संसावि न तेण हरियाण ॥८॥
तो आरक्खियवयणं नियइ नियो भणइ पणाभिउं सोवि । सव्वंचिय सच्चमिणं जं जंपइ पुरजणो देव ॥९॥
ता किं अगोपरो तुज्ज तक्को भरवरेण इय भणिए । सो भणइ देव ! एयं किमन्नहा अहमुक्खित्थेमि ? ॥
गयणेणं आगंतुं बहुजणउप्पाडणिज्जमवि वरथुं । एगागीवि हु धेतुं गच्छइ सो इत्ति उप्पइउं ॥११॥
इय एवं पभणंतम्मि तम्मि केणावि भणियमज्जेव । तं गिण्हसु इय सोउं राया परिभावए एवं ॥१२॥
दिव्वा भासा एसा न अन्नहा होइ ता अहं नूणं । कयउज्जमो लहिस्सं अज्जं चिय तं महाचोरं ॥१३॥
भणइ य पुरप्पहाणे नियदुत्थं मज्ज परिकहंतेहि । कायव्वं कयमिचो मह चिंता इत्थ कज्जम्मि ॥१४॥

निष्करुणो यो जीवानतिभारारोपणेन पीडयति । स इह प्रेत्यभवेऽपि सुलस इव लभते दुःखानि ॥१॥

नृपभवनप्रवरनाभि उदारप्राकारनेमिपरिकरितम् । भरतरयचक्रभूतं नगरं नाम्ना चक्रपुरम् ॥२॥
तस्मिन् रणरङ्गमल्लो राजा नित्यमपि त्यागदुर्ललितः । लीलाविजासकलिता ललिता नाम्ना तस्य प्रिया ॥३॥
तत्रास्ति सुलसश्रेष्ठी नृपपुरद्विष्टिः सदाऽधर्मोष्ठिः । अतिनिविडमिष्याद्यष्टिर्गततुष्टिः कमलदलद्विष्टिः ॥४॥
सर्वेष्वपि कार्येषु नरपतेर्निजमन इव निर्भृत्यः । भृत्यो मित्तं मन्त्री समकमेव स्वपिति भुङ्क्ते च ॥५॥
अथान्यदा नरेन्द्र आस्थानसमार्यां तिष्ठति यावत् । तावत्पुरप्रवरो लोको वल्हस्तस्त्र प्राप्तः ॥६॥
साहसिकेन केनाप्या पण्मासात् पत्तनमेतत् । जाग्रदपि मुप्यते स्वामिन् ! प्रायेण प्रतिरजनि ॥७॥
कन्यापि भार्या वररूपशालिनी कन्यकाङ्गवन्धन्यस्य । रत्नकनकादिकानां संख्यापि न तेन हतानाम् ॥८॥
तत क्षारसिक्खदन्तं मरयति नृपो भणति प्रणम्य सोऽपि । सर्वमेव सत्यमिदं यज्जल्पति पुरजणो देव ॥९॥
तदा किमगोचरस्तव तस्कोर नरवरेणेति भणिते । स भणति देव ! एतं किमन्ययाऽहमुपेसे ? ॥१०॥
गगनेनाग्न्य बहुजनोत्पाटनीयमपि वस्तु । एकाक्यापि खलु गृहीत्वा गच्छति स श्रुतिस्तुल्यत्व ॥११॥
इत्येवं प्रमणाति तस्मिन् केनापि भणितमद्यैव । तं गृह्णाति श्रुत्वा राजा परिभावयत्येवम् ॥१२॥
दिव्या मापैया नान्यथा भवति तस्मादहं नूनम् । कृत्वोद्यमो लप्स्येऽद्यैव तं महाचौरम् ॥१३॥

इयं भणिउं सम्माणिय विसज्जए नरवरो नयरलोयं । चितइ य दिव्यवचणं 'अज्जं चिय गिण्हसु' तओ य ॥
 पचासण्णे नूणं होयव्वं तस्स संनिवेशेणं । वंचिय परिणमिंतो निसि नीसग्गिओ असिसहाओ ॥१६॥
 तो मणसीकयउत्तरदिसिस्स से अच्चि भइरवा वाया । किलकिलिया मग्गेणं तेणं चिय तो पयट्ठो मो ॥१७॥
 अह जा गाउयदुगं गुंतं वडविडविणो दिओ दिट्ठा । तो कत्थूरियवणसारपरिमलो तस्स नासाए ॥१८॥
 तस्स पविट्ठो तो तयणुसारओ कोत्थरं पलोएइ । जा ताव तम्मि निसुणइ आलावे विविहभंगीहिं ॥१९॥
 रमणीणं सुइसुहए, वच्चंतो तयणुसारओ तत्तो । पेच्छइ चरपासायं रयणुज्जोइयदिसावच्यं ॥२०॥
 तस्स भवणस्स दारम्मि पविसमाणेण राइणा दिट्ठा । एगा पवरा तरुणी वियडनियंथा विसालच्छी ॥
 आहरणमणिमज्जहोइरंजिया जियअणंगपाणापिया । तीइवि दिट्ठो राया नयणाण महूसवं दिंतो ॥२२॥
 निज्जियअणगरुवं रायं दइइण तत्थ सा जुवई । चित्तलिहियव्व निरु थंभियव्व यक्का खणं एकं ॥२३॥
 तो किच्छेणं कहकहवि तीए वयणाओ निग्गया वाया । हा रमणिलोयणाणंद । कत्थ तं आगओ इत्यं ? ॥
 ता गच्छ गच्छ तुरियं जाव न अज्जवि स एइ पाविट्ठो । जस्स इमो पासाओ दिन्नन्निसाओ य अग्घाणं ॥
 रणरंगमल्लराया पुच्छइ तं वालियं इयं भवणं । कस्स तणयं स को वा चिट्ठइ कह संपयं कहसु ? ॥२६॥
 एयाओ कस्स, व संतियाउ नवजोव्वणाउ रमणीओ । एकाओ करुणसरं गांयति रुंयति अन्नाओ ? ॥२७॥
 भणियं तीए एयं पायालगिहं भणिज्जए सुहय ! । एयस्स सामिओ पुण पिगच्छो नाम चोरुत्ति ॥२८॥

मणति च पुरप्रधानानि निजद्रीस्थ्यं मां परिकथयद्भिः । कर्तव्यं कृतमितो ममचिन्तात्र कायें ॥१४॥
 इति भणित्वा संमान्य विस्मयति नरवरो नगरलोकम् । चिन्तयति च दिव्यवचनं 'अथैव गृहाण' ततश्च ॥१५॥
 प्रत्यासन्ने नूनं भवितव्यं तस्य संनिवेशेन । वञ्चयित्वा परिजनमितो नाशि निःसृतोऽसिसहायः ॥१६॥
 ततो मनसिकृतोत्तरदिशस्तस्य अटिति भैरवी वामा । किलकिलिता मार्गेण वैनेव ततः प्रवृत्तः सः ॥१७॥
 अथ यावत्क्रोशुद्धिकं गत्वा वटवितपिनः स्थितोऽबुवः । ततः कस्तूरिकावनसारपरिमलस्तस्य नासायाम् ॥१८॥
 तस्य प्रविष्टस्ततस्तदनुसारतः कोटरं प्रलोकयति । यावत् तावत्तस्मिन् शृणोत्यालापान् विविधमङ्गिभिः ॥१९॥
 रमणीनां श्रुतिसुखदान्, ब्रजंस्तदनुसारतस्ततः । पर्यति वरप्रसादं रत्नोद्द्योतितदिग्बलयम् ॥२०॥
 तस्य भवन्तस्य द्वारे प्रविशता राज्ञा दृष्टा । एका प्रवरा तरुणां विततनितम्ना विशालासी ॥२१॥
 आभरणमणिमयूखौधरञ्जिता जितानङ्गप्राणप्रिया । तयापि दृष्टो राजा नयनयोर्महोत्सवं ददन् ॥२२॥
 निर्मितानङ्गरूपं राजानं दृष्ट्वा तत्र सा युवतीतः । चित्रलिखितेव निश्चितं स्तम्भितेव स्थिता क्षणमेकम् ॥२३॥
 ततः कृच्छ्रेण कथंकथमपि तस्या वंदनाद् निर्गता वाक् । हा रमणीलोचनान्द ! क्व त्वमागतोऽत्र ? ॥२४॥
 तस्माद् गच्छ गच्छ त्वरितं यावन्नाथापि स एति पापिष्ठः । यस्यायं प्रासादो दत्तविपादश्चास्माकम् ॥२५॥
 रणरङ्गमल्लराजः शृच्छति तां बालिकांमिदं भवनम् । कस्य संबन्धि स्तौ को वा तिष्ठति कथं सांपतं कथय ? ॥
 एताः कस्य वा सत्का नवयौवना रमण्यः । एकाः करुणस्वरं गायन्ति रुदन्यन्याः ? ॥२७॥
 भणितं तथैतत् पातालगृहं भण्यते सुमग । । एतस्य स्वामी पुनः पिद्दासो नाम चौर इति ॥२८॥

३

सोवि अर्धे पर्यन्ते दुज्जेओ खेचरासुराणांपि । नियभुयवलेण मुसिऊण आणए पवरवत्तूणि ॥२९॥
 तह जाउ जाउ रमयंति नियमणं ताउ ताउं रमणीओ । आणेऊणं मिल्हइ इहइ पायालभक्कणम्मि ॥३०॥
 चिट्ठइ संतावित्तो जुवइजणं दिणमणिम्मि उइयम्मि । राईए पुण नाहिं नीहरिउं मुसइ परलोयं ॥३१॥
 तम्मि य वाहिम्मि गए जइ कत्थइ जाइ काइ नीहरिउं । तं तत्थ गयं जाणइ तत्तो आणइ विडंइय य ॥
 तो चित्तइ पुहइवई एसो सो जेण पट्टणं मुसियं । महत्तणयं, ता इहइ पिच्छामि इमस्स माहप्यं ॥३३॥
 इय एवं चित्तंतस्स तस्स तत्थेव थेववेलाए । सो पिगच्छो चोरो समागओ खगगवग्गकरो ॥३४॥
 रणरंगमल्लरायस्स अग्गमहिंसिं महंतसदेणं । पुक्कारितं खगं उग्गीरिय भायमाणो य ॥३५॥
 अह सहसा नरचइणा सो चोरो हक्किउं इमं भणिओ । रे पुरिसाहम । खगं उग्गीरसि उवरि इत्थीणं ? ॥
 ता कत्थ जासि इहइ रायविरुद्धइं करिवि कम्माइं । मोत्तुं इमं पलायसु अह सज्जो होसु सुज्जम्मि ॥३७॥
 इय तत्त्वयणं सोऊण चित्तियं तेण पुरिसचोरेण । एरिसअइगुढगिहे क्हम्मिथ समागओ एसो ? ॥३८॥
 अह तेण निवो भणिओ पाव । पविट्ठो ममावरोहम्मि । केणवि किं दुक्खेणं निविण्णो जीवियासाए ? ॥३९॥
 मज्झ करवालधाराजलत्तित्थे निव्वेसि अप्पाणं । किंव कुविओ कयंतो देइ चवेडं कवोलम्मि ? ॥४०॥
 ता तुह अज्ज कयंतो कुविओ नहु इत्थ निग्गपोवाओ । सूयारसालपडिओ ससउव्व तुमं विणस्सिहसि ॥
 तो भणिओ सो रत्ता चोरो भणिऊण मज्झ तं वज्जो । तं विवरीयं जायं संसएहिंवि लउडया गहिया ॥

सोऽप्यतीव प्रचण्डो दुर्जेयः खेचरासुराणामपि । निजभुजवलेन मुषित्वाऽऽनयति प्रवरवस्तूनि ॥२९॥
 तथा या या रमयन्ति निजमनस्तास्ता रमणीः । आनीय मुञ्चतीह पातालभवने ॥३०॥
 तिष्ठति संतापयन् युवतिजनं दिनमणालुदिते । रात्रौ पुनर्बहिर्निःसृत्य मुष्पाति पुरलोकम् ॥३१॥
 तस्मिन् च बहिर्यते यदि क्वचिधाति काञ्चिन्निःसृत्य । तां तत्र गतां जानाति तत आनयति विडम्बयति च ॥३२॥
 ततश्चिन्तयति पृथिवीपतिरेष स येन पचनं मुषितम् । मदीयं, तस्मादिदानीं पर्याम्यस्य माहात्म्यम् ॥३३॥
 इत्येवं चिन्तयतस्तस्य तत्रैव स्तोत्रकवेलया । स पिङ्गाक्षश्चौरः समागतः खड्गचर्करः ॥३४॥
 रणरङ्गमल्लराजस्याग्रमहिषी महाशब्देन । पूरुर्ध्वन्ती खड्गमुदीर्य भेषग्रंश्च ॥३५॥
 अथ सहसा नरपतिना स चौरो हृक्यित्वेदं भणितः । रे पुरुषाधम । खड्गमुद्गृणास्युपरि स्त्रीणाम् ? ॥
 तस्मात् क्व यासीदानीं राजविरुद्धानि कृत्वा कर्माणि । मुक्त्वेमां पलायस्वाथ सज्जो भव युद्धे ॥३७॥
 इति तद्भचनं श्रुत्वा चिन्तितं तेन पुरुषचोरेण । ईदृशातिगूढगृहे कथमत्र समागत एषः ? ॥३८॥
 अथ तेन नृपो भणितः पाव ! प्रविष्टो ममावरोधे । केनापि किं दुःखेन निर्विण्णो जीविताशायाम् ॥३९॥
 मम करवालधाराजलत्तित्थे निर्वापयस्यात्मानम् । किंवा कुपितः कृतान्तो ददाति चपेयं कपोले ? ॥४०॥
 तस्मात्तथा च कृतान्तः कुपितो नैवात्र निर्गमोपायः । सूदकारशालापतितः शशक इव त्वं विनद्धस्यसि ॥४१॥
 ततो भणितः स राजा चौरो भणित्वा मम त्वं वध्यः । तद्विपरीतं जातं शशकैरपि लकुटिक गृहीता ॥४२॥

तो तं रक्षो वयणं सोऽं कौवानलेग पञ्जलिओ । सो षिगन्धो चोरो पहाविओ रायसंमुद्धओ ॥४३॥
 अइरुष्टेणं तेगवि वष्टिओ तिकखत्तमगुरुवाओ । रायावि दक्खयाए तं वंचिय मेहिय वाहाए ॥४४॥
 उडालेऽं स्वगं पायपहारेण पाहिवि घराए । तं पन्छामुहवाहं वंयइ तक्कगयसुत्तेग ॥४५॥
 अह तं दट्टुं चोरं वद्धं सव्वाउ ताउ रमणीओ । हरिसभरनिग्भरुब्भिवहलपुलयाओ जांयाओ ॥४६॥
 दंमंति विविहभावे वियाखवहुलाओ कामनडियाओ । गाडंपि हु धम्मिळं छोडेवि पुणोवि वंयंति ॥४७॥
 तो सव्विवि कामिणि मणि हरिसिय, ने नियवद्धमिलणुकरिसिय ।

पररमणीयणविहुणिय रायह, दंसहिं नेहरसोक्करु रायह ॥ ४८ ॥

अवहीरिऊण ताओ देवि आलवइ जाव किर राया । तो आयन्नइ ह्यदिंसियाइं गयगज्जियाइं च ॥४९॥
 तं सोऽं नरनाहो सविम्हओ ठाइ भंगउ तो देवी । आणिज्जंतीए मए अणेगहा पळवियं मग्गे ॥५०॥
 विक्खिरियाइं तइ मुत्तियाइं मुहा य रयणरुट्टराओ । तो तेहिं चियेहिं मह अणुमग्गेण तुम्ह वलं ॥५१॥
 आगयमेयं मत्ते तुहविरहदवानलेण इज्जंतं । निव्वाविज्जउ तुरियं नियसंगमअमयसेएण ॥५२॥
 तो ताओ रमणीओ अग्गे काउं तहेव देवि च । तह गहियवद्धचोरो कमओ नीहरइ नरनाहो ॥५३॥
 वडकुन्धरदारविणिग्गयाउ अइ दट्टुं ताओ रमणीओ । जंपंति मंतिपमुहा किमिमा पायाळकन्नाओ? ॥५४॥
 किंवा सुरंगणाओ पायाळं पासिऊण कयचोळा । निग्गच्छंति द्माओ, एवं जंपंति जा ताव ॥५५॥

ततस्तत्राओ वचनं श्रुत्वा क्रोधानलेन प्रज्वलितः । स पिङ्गासश्चौरः प्रभावितो राजसंमुसतः ॥४३॥
 अतिरुष्टेन तेनपि घटितस्तीर्ष्णसंक्रंशुमुखातः । राजापि दक्षतया तं वञ्चयित्वा गृहीत्वा बाहौ ॥४४॥
 उद्दाल्य स्वङ्गं पादप्रहारेण पावयित्वा घरायाम् । तं पश्चान्मुसवाहुं बध्नाति तत्कनकसूत्रेण ॥४५॥
 अथ तं दट्ट्वा चौरं वद्धं सर्वास्ता रमण्यः । हर्षभरनिर्भरोद्भिन्नवहलपुलका जीताः ॥४६॥
 दर्शयन्ति विविग्भारान् विकारबहुलां कामनडिताः । गाडमपि खलु धम्मिळं छोडयित्वा पुनरपि बध्नन्ति ॥
 ततः सर्वा अपि कामिन्यो मनसि हर्षिताः, ननु निजवल्लभमेलनोत्कर्षिताः ।

पररमणीजनविधुनितं राजानं, दर्शयन्त्यः स्नेहरसोत्करं रानन्ते ॥४८॥

अवशीर्य ता देवीमालयति यावत्किल राजा । तत आकर्णयति ह्यहेपित्तानि गजगर्जितानि च ॥४९॥
 तन् श्रुत्वा नरनाथः सविन्मयस्तिष्ठति भणति ततो देवी । आनीयमानया मयाऽनेकवा प्रलपितं मार्गे ॥५०॥
 विकीर्णानि तथा मौक्तिकानि मुद्राश्च रत्नरचिराः । ततस्तेश्चिह्नैर्ममानुमार्गेण युष्माकं बलम् ॥५१॥
 आगतमेतद् मन्ये त्वद्विरहदवानन्तेन दग्धमानम् । निर्वाप्यतां त्वरितं निजमंगमावृत्तसेकेन ॥५२॥
 ततस्ता रमणीयैरे कृत्वा तथैव देवी च । तथा गृहीतवद्धचौरः क्रमनो निःसरति नरनाथः ॥५३॥
 बटकोट्टरद्वाराविनिर्गता अथ दट्ट्वा ता रमणीः । जहन्ति मन्त्रिप्रमुखाः किमिमाः पाताळकन्याः ? ॥५४॥
 किंवा सुराङ्गनाः पातालं दट्ट्वा कृताश्चर्याः । निर्गच्छन्तीमाः, एवं जल्पन्ति यावत्तावत् ॥५५॥

नीहरिओ नरनाहो हरिच्व गिरिकंदराओ दररहिओ । ददूद्रुण हट्टुट्टा ते तं पणमंति देवि च ॥५६॥
 पंभणंति नाह ! देवीहरणं नाऊण तुम्ह पयमूलं । जा अणुसरिओ ता नेय पिच्छिमो देवपाएवि ॥५७॥
 देवीए अवहरणं वीसरियं तो अदंसणे तुम्ह । किंकायव्वविमूढा जा चिद्दामो विंगयचिद्दा ॥५८॥
 आरक्खिणणं ततो आगंतुं साहियं जहुत्तरओ । केणवि गयणुचरेणं निज्जइ देवी पल्लवमाणा ॥५९॥
 तो तदंसियमणेण निगया मोत्तियाइवत्तूषि । उद्धं कुट्टंकेहिं पेच्छंता आगया इत्थं ॥६०॥
 पुरओ य अहिन्नाणं न पिच्छिमो दिणयरस्स उदएवि । थंका इहेव वुंन्ना तो दिट्ठं तुम्ह पयकमलं ॥६१॥
 देवीवि-इत्थ दीसइ ता कह अच्चभुयं इमं जायं । को वा एसो पुरिसो दीसइ इह वद्धओ नाम ? ॥६२॥
 तो तेसिं नरवड्ढणा नियनिग्गमणाउ ताण मिलणंतं । कहिऊणं वुत्तंतं भणिंओ सुलसो जहा तुम्हे ॥६३॥
 जो जाणिज्जइ सामी जस्सं, समप्पेह तस्सं तं सव्वं । भूमिगिहट्टियवत्थुं सेसं मिल्लेह भंडारं ॥६४॥
 एयाओ बालियाओ नियनियगेहेसु जह पहुणंति । तह कुणह, तओ मंती तस्साएसं लहुं कुणइ ॥६५॥
 करिखंधसमारूढो नगराभिमुहं तओ निवो चलिओ । चोरोवि अंगरक्खाण अप्पिउं चालिओ समगं ॥६६॥
 मग्गे गच्छंतेणं जगनंदणकेवली कणयकमले । अइविउले उवविट्ठो दिट्ठो धम्मं पयासंतो ॥६७॥
 हत्थीओ ओयरिउं पत्तो मुणिपायपंकयस्संतो । ति पयक्खिणीकरेउं वंदइ रायावि वरविहिणां ॥६८॥
 सामंताई लोओ सव्वोवि हु पणमिऊण उवविट्ठो । चोरोवि विन्नवावइ नरनाहमुहं पिमुणिनाहं ॥६९॥

निःसृतो नरनाथो हरिखि गिरिकन्दरातो दररहितः । दृष्ट्वा हृष्टतुष्टास्ते तं प्रणमन्ति देवी च ॥५६॥
 प्रभणन्ति नाथ ! देवीहरणं ज्ञात्वा युष्माकं पादमूलम् । यावदनुसरामस्तां वचैव पश्यामो देवपादानपि ॥५७॥
 देव्या अपहरणं विस्मृतं ततोऽदर्शने युष्माकम् । किं कर्तव्यविमूढा यावच्छिष्टो विगतचेष्टाः ॥५८॥
 आरक्षिकेण तत आगत्य कथितं यथोत्तरतः । केनापि गगनचरेण नीयते देवी प्रलपन्ती ॥५९॥
 ततस्तेहृषीतमार्गेण निर्यता मौक्तिकादिवस्तूनि । ऊर्ध्वं कुट्टाङ्कैः पश्यन्त आगता अत्र ॥६०॥
 पुरतश्चाभिज्ञानं न पश्यामो दिनकरस्योदयेऽपि । स्थिता इहैव विपण्णास्ततो दृष्टं युष्माकं पादकमलम् ॥६१॥
 देव्यप्यत्र दृश्यते तस्मान् कथमत्यद्भुतामिदं ज्ञातम् । को वै पुरुषो दृश्यत इह बद्धो नाम ? ॥६२॥
 ततस्तेभ्यो नरपतिना निजनिर्गमनात्पेषां मेलनान्तम् । कथयित्वा वृत्तान्तं भणितः सुलसो यथा यूयम् ॥६३॥
 यो ज्ञायते स्वामी यस्य, समर्पयत तस्मै तत् सर्वम् । भूमिगृहस्थितवस्तु शेषं मुञ्चत माण्डागारे ॥६४॥
 एता बालिका निजनिजगृहेषु यथा प्रभवन्ति । तथा कुरुत, ततो मन्त्री तस्यादेशं लघु करोति ॥६५॥
 करिस्कन्धसमारूढो नगराभिमुखं ततो नृपश्चलितः । चैरोऽप्यङ्गरक्षणार्थपयित्वा चालितः समकम् ॥६६॥
 मार्गं गच्छतां जगन्नन्दनकेवली कनककमले । अतिविपुल उपविष्टो दृष्टो धर्म प्रकाशयन् ॥६७॥
 हस्तितोऽवतीर्य प्रातो मुनिपादपङ्कजस्यान्ते । त्रिः प्रदाक्षिणीकृत्य वन्दते राजापि वरविधिना ॥६८॥
 सामन्ताविलोकः सर्वोऽपि खलु प्रणम्योपविष्टः । चैरोऽपि विज्ञपयति नरनाथमहामपि मुनिनाथम् ॥६९॥

इच्छामि वंदितं तो रत्ना आणाविओ पणमिउण । मुणिवरमुवचिट्ठो सो सुलसोवि ममागओ तन्थ ॥
तो मंदरमंधिजंतंजन्दिंसदाणुगारिसदेण । ससुरासुरपग्गिसार मुणीवि सदेसणं कुणउ ॥७१॥

तथाहि;—

अधिरलपवणपट्टल्लिरकुवळयदल्ललगजल्लवचळम्मि । जीवाण सररिं जुच्चणे य जुवईजणे तद्द य ॥७२॥
मोहवसाउ अपुच्चो पडिबंधो कोइ जम्मि वट्टता । सर्वंपि सररीराईं सासयउद्धीए मधंनि ॥७३॥
तो तदुवयारफुरणेकलालसा सालसा सया धम्मे । पेरिजंततावि हु गुरुजणेणं विरइंति अवहंरि ॥७४॥
आलस्ममोहवन्नादकारणा गुरुयणस्स विसएवि । अन्ने न इंति न कयाइ जंति जिणपंदिरंसुंमि ॥७५॥
कारणवसेण केणइ कस्सवि उवरोहओवि जिणभवणे । कइयावि जंति जट्ट कहवि तद्वि भविण्यव्यावसओ ॥
रायकहास्सु निरया अन्नेसिपि हु कुणंति ते विग्गं । जिणपयणवंदणधम्मसवणपभिईसु दुम्मइणो ॥७७॥
ता ताण सव्वविरईं दूरं निव्वाणकारणमवस्सं । देसविरईवि दुल्ला सम्मत्तंपि हु न सल्लु सुल्लं ॥७८॥
अहवा सम्मत्तमवंझकारणं उच्चरुत्तरगुणाणं । तं चियं दुल्लं, तो भणइ नरवरो किंमस्वयमिं ? ॥७९॥
तो सम्मत्तसरुवे सवित्थरे वन्नियम्मि मुणिवइणा । भणइ निवो आरोवह सम्मत्तं मज्झ जाजीवं ॥८०॥
तो जंपइ मुणिनाहो सहलं न हवेइ भइ ! एयंपि । रहियं जीवदयाए विसिट्टफल्लाहणाभावा ॥८१॥
यतः;—

पठउ वहुं कुणउ तवं सहउ दुहं वसउ वणनिगुंजेसु । जस्स न जीवेसु दया सव्वं चिय निष्फळं तस्म ॥
धरउ सिरे जट्टभारं करउ हुवास्स सत्पणं हविसा । लुंचउ वा चिहुरचयं चएउ पाणेवि तिन्यम्मि ॥

इच्छामि वन्दितुं ततो सत्ताऽऽज्ञापित मणम्य । मुनिवरमुपविष्टः स सुलसोऽपि समागतस्तत्र ॥७०॥
ततो मन्दरमन्थमानजलधिश्चन्द्रातुकारिशब्देन । ससुरासुरपर्षदि मुनिरपि सदेशनं करोति ॥७१॥
अधिरलपवणमचलित्तु कुवलपदल्ललगजल्लवचले । जीवानां शरीरे यौघेन च युवतिजने तथा च ॥७२॥
मोहवशादपूर्वः प्रतिबन्धः कोऽपि यस्मिन् वर्तमानाः । सर्वमपि शरीरादि श्वाश्वतनुख्या मन्यन्ते ॥७३॥
ततस्तदुपचारकरणैकलालसाः सालस्याः सदा धर्मं । प्रयमाणा अपि सल्लु गुरुजनेन विरचयन्त्यवहेलाम् ॥७४॥
आलस्यमोहोहरत्तादिकारणाद् गुरुननस्य विषयेऽपि । अन्ये न यान्ति न क्रदाचियान्ति निनमन्दिरेऽपि ॥७५॥
कारणवशेन केनचित्कस्याप्युरोन्नतोऽपि जिनभवने । क्रदापि यान्ति यदि कथमपि नथापि सवित्तव्यनावशनः ॥
रागकथादिपु निरता अन्येषामपि सल्लु कुर्वन्ति ते विग्गम् । जिनपूजनवन्दनधर्मश्रवणप्रश्रितपु दुर्मतयः ॥७७॥
तस्मात् तेषां सर्वविरतिर्दूरे निर्वाणकारणमवश्यम् । देशविरतिरपि दुर्लभा सम्यक्त्वमपि च न सल्लु सुलभम् ॥
अथवा सम्यक्त्वमवन्ध्यकारणमुत्तरोत्तरगुणानाम् । तदेव दुर्लभं, ततो मणति नरवरः किंस्वरूपमिदम् ? ॥७९॥
ततः सम्यक्त्वस्वरूपे सविस्तरे वर्णिते मुनिपतिना । भणति नृप आरोपयत सम्यक्त्वं मयि यावज्जीवम् ॥८०॥
ततो जन्वति मुनिनाथः सफलं न भवति भद्र ! एतदपि । रहितं जीवदयया विशिष्टफलसाधनाभावान् ॥८१॥
पठतु बहु करोतु तपः सहतां दुःखं वसतु वननिकुञ्जेषु । यत्न्य न जीवेपु दया सर्वमेव निष्फळं तस्य ॥८२॥
धरतु शिरसि जट्टभारं करोतु हुतागस्य तर्पणं हविषा । लुञ्चतु वा चिहुरचयं त्यजतु प्राणानपि तीर्थं ॥८३॥

हवत् व वक्लधारी निराहारी बंधचेरवंधारी । जइ जीवहणणकारी निरत्थयं तस्स ता सव्वं ॥८४॥
 एयं धम्मरहस्यं एयं तत्त्वं-तिलोयसारमिणं-। जं जीवाण अहिंसा वहाइअइयारपरिमुक्ता ॥८५॥
 इइ देसणं सुणेउं राया सुलसेणं सह वयं पढमं । गिण्हइ सम्मत्तजुयं असमत्थो सव्वविरइए ॥८६॥
 थोरोवि सव्वविरइं पडिवज्जइ तह बहू जणो अत्तो । जिणभवणविवपुयं तत्थ य विगहाए परिहारं ॥८७॥
 कोवि अणुव्वयमेगं अन्ने-सव्वाइं कोवि पव्वज्जं । पडिवज्जइ अह सव्वे नमिउं वच्चंति ठाणेसु ॥८८॥
 रणरंगमल्लराया पडहयंदाणेण निययदेसम्मि । घोसावए अमारिं कारागाराइं सोहेइ ॥८९॥
 रहजत्ताउ पवत्तइ सव्वत्थ पभावए तहा तित्थं । साहम्मियवच्चल्लं करेइ सारं सुगिह्धिधम्मे ॥९०॥
 जो कोवि उभयसंज्ञं पडिकमइ पदेइ गुणइ सुणइ य । जिणसिद्धंतरहसं तह जिणभवणेसु निच्चंपि ॥९१॥
 पडवणचणआरत्तियलेक्खयमाई करेइ जो विह्धिणा । सव्वस्सवि सक्कुडुंबस्स तस्स रणरंगमल्लनिवो ॥९२॥
 थोअणवत्थासणवाहणाइं संपाडए असेसंपि । धम्मव्वयस्स हेउं दव्वं दावावए पउरं ॥९३॥
 पायं सावयलोओ न करइ न कारवेइ वणिजाइं । गुरुदेवाणं सेवं करेइ निच्चंपि निच्चित्तो ॥९४॥
 जे भूर्विह्वजुत्ता तेसिंपि सयावि कुणइ सम्माणं । पंचपरमिट्ठिमित्तेण सावया जेवि तेसिंपि ॥९५॥
 हट्टयराणं न करो कयाणमं जं च एकगड्डीए । आणित्ति नित्ति तस्स य सुंकं मुक्कं नरिंदेण ॥९६॥
 अह सो मित्तो सुलसो चुक्को अंतेउरीए नरवइणो । सव्वस्सं धित्तूणं मुक्को तहवि हुं नरिंदेण ॥९७॥
 धिक्कारिज्जइ य जणेण तस्स दट्ठं मुहंपि, सयलजणो । अन्नत्तो अवलोयइ सोवि हुं वित्तीए विच्छेए ॥

भवतु वा वक्लधारी निराहारी ब्रह्मचर्यव्रतधारी । यदि जीवहननकारी निरर्थकं तस्य तदा सर्वम् ॥८४॥
 एतद् धर्मरहस्यमेतत् तत्त्वं त्रिलोकीसारमिदम् । यज्जीवानामहिंसा वधाघातिचारपरिमुक्ता ॥८५॥
 इति देशनां श्रुत्वा राजा सुलसेन सह व्रतं प्रथमम् । गृह्णाति सम्यक्त्वयुतमसमर्थः सर्वविरतौ ॥८६॥
 चौरांसि सर्वविरतिं प्रतिपद्यते तथा बहुर्जनोऽन्यः । जिनभवनविश्वपूजां तत्र च विक्रयायाः परिहारम् ॥८७॥
 कोऽप्यनुव्रतमेकमन्ये सर्वाणि कोऽपि प्रव्रज्याम् । प्रतिपद्यतेऽप्य सर्वं नत्वा व्रजन्ति स्यानेषु ॥८८॥
 रणरङ्गमल्लराजः पट्टकदानेन निजदेशे । शोषयत्यमारिं कारागाराणि शोधयति ॥८९॥

रथयात्राः प्रवर्तयति सर्वत्र प्रमावयति तथा तीर्थम् । साधर्मिकवात्सल्यं करोति सारं सुगृह्धिधमं ॥९०॥
 यः कोऽप्युभयसन्ध्यं प्रतिक्रामति पठति गुणयति शृणोति च । जिनसिद्धान्तरहस्यं तथा जिनभवनेषु नित्यमपि ॥९१॥
 स्तपनाचनानारात्रिकलेख्यफार्दान् करोति यो विधिना । सर्वस्यापि संकुटुम्बस्य तस्य रणरङ्गमल्लनृपः ॥९२॥
 भोजनवस्त्रासनवाहनादि संपादयत्यशेषमपि । धर्मव्रतस्य हेतोर्द्रव्यं दापयति प्रचुरम् ॥९३॥
 प्रायः श्रावकलोको न करोति न कारयति वाणिज्यादि । गुरुदेवयोः सेवां करोति नित्यमपि निश्चिन्तः ॥९४॥
 ये शुराविभवयुक्तास्तेषामपि सदापि करोति सम्मानम् । पञ्चपरमेष्ठिमात्रेण श्रावका येऽपि तेषामपि ॥९५॥
 दट्टगृहाणां न करः क्रयाणकं यच्चैकशकट्या । आनयन्ति नयन्ति तस्य च शुल्कं मुक्तं नरेन्द्रेण ॥९६॥
 अथ स मित्त्रं सुलसो ब्रष्टोऽन्तःपुरे नरपतेः । सर्वस्वं गृहीत्वा मुक्तस्तथापि खलु नरेन्द्रेण ॥९७॥

एकेणं सगडेणं करेइं वाणिज्जग्रंथि सयमेव । तस्सवि न होइ सुकं तो से आरोवए पउरं-॥९९॥
 तत्थं कयाणामेवं भारकंताणं सगडवसहाणं । जाणइ स नेयनिट्ठं अइयाग्गस्सवि न वीहेइ ॥१००॥
 सच्च पहाणा गोणा अहन्नया तेण थलसमाहुरणे । इक्खिज्जंता चडिउं लग्गा तुट्ठा तओ यचिरं ॥१०१॥
 अणुभविऊण मया ते क्खिण्डं अन्ने तहेव वाहेइ । तेसुवि मएसु अन्ने, एवं से वचए कालो ॥१०२॥
 सुकद्विणस्सं छुट्ठइ बहुयस्स तहावि इमो न गोणार्णं । मुल्लस्स कुणइ गन्ने-नय अत्थि दयाए परिणामो॥
 तो एवं गोणाणं बहुणां कालेण सो वरायार्णं । बहुयाणं जणिऊणं घोरं पीडं विवत्ति च ॥१०४॥
 तत्तो अपडिक्कंते रुद्ध्वाणट्ठिओ मरेऊण । तच्चाए पुट्ठीए परमाऊ नारओ जाओ ॥१०५॥
 उच्चट्ठिऊण तत्तो घोरं सहिउं चिरं भवे दुवस्वे । पुब्बोवलद्धसम्मत्तभावओ जिणमयं लुट्ठं ॥१०६॥
 सुकुलम्मि कुंडनयरे खत्तियवंसम्मि जणपसिद्धम्मि । सम्मं च पालिऊणं मोक्खम्मि कमेण संपत्तो॥१०७॥
 एवं अइंभारारोवणेण वयमइयरंति जे पढमं । इय दुक्खभायणं ते ह्वंति तो जयह तच्चाए ॥१०८॥
 रणरंगमल्लरारायावि निकलंके अणुव्वयं पढमं । पालेउं नियरज्जे ठविऊणं सुंदरकुमारं ॥१०९॥
 रयणामयं जिणपडिमं सुइभूओ पूइऊण भत्तीए । वंदंतो परिचत्तो आउसमत्तीए पाणैहि ॥११०॥
 सहसारे-इंदत्तं पत्तो तत्तो जुओ य इह भरहे । रथवीरपुरे पुत्तो होऊणं धम्मरायस्स ॥१११॥
 पढमवए पव्वइओ अणवज्जं पालिऊण पव्वज्जं । विहुणियकम्मकलंको पत्तो ठाणं निरावाहं ॥११२॥
 ॥ इति प्राणसिपातप्रथमाणुव्वते चतुर्थांतीचारेऽतिभारोपणोदाहरण्ये सुलसश्रेष्ठेकथानकं समाप्तम् ॥

विकार्यते च जनेन तस्य दृष्ट्वा मुखमपि, सकलजनः । अन्यतोऽवलोकते सोऽपि सखु वृत्तेर्विच्छेदे ॥९८॥
 एकेन शकटेन करोति वाणिज्यकमपि स्वयमेव । तस्यापि न भवति शुक्लं ततस्तस्मिन्नारोपयति प्रचुरम् ॥९९॥
 तत्र क्रयाणकमेवं भारकान्तानां शकटवृषभानाम् । जानाति स नैवानिष्टमतिचारादपि न विभेति ॥१००॥
 सप्त प्रधानानि गावोऽध्यायन्दा तेन स्थलसमारोहणे । प्रेर्यमाणाश्चटितुं लग्नास्त्रुटितास्ततश्चाचिरम् ॥१०१॥
 अनुभूय मृतास्ते क्रोत्वाऽन्यांस्तथैव वाहयति । तेवपि मृतेष्वन्यान्, एवं तस्य व्रजति कालः ॥१०२॥
 शुक्लद्रविणस्य रूढुव्वते बहोस्तथाप्ययं न गवाम् । मूल्यस्य करोति गणनां न चास्ति दयायाः परिणामः ॥
 तत एवं गवां बहुना कालेन स वराकाणाम् । बहूनां जनयित्वा घोरं पीडां विपत्तिं च ॥१०४॥
 ततोऽप्रतिक्रान्तो रौद्रध्यानस्थितो मृत्वा । तृतीयस्यां पृथिव्यां परमायुर्नारको जातः ॥१०५॥
 उद्वृत्य ततो घोरं सहित्वा चिरं भवे दुःखम् । पूर्वोपलब्धसम्यक्त्वभावतो जिनमतं लब्ध्वा ॥१०६॥
 सुकुले कुण्डनगरे क्षत्रिववंशे जनपसिद्धे । सम्यक् च पालयित्वा मोक्षं क्रमेण संप्राप्तः ॥१०७॥
 एवमतिभारारोपणेन व्रतमतिचरन्ति ये प्रथमम् । इति दुःखमाननं ते भवन्ति ततो यत्तत्त्वं तस्योगे ॥१०८॥
 रणरङ्गमल्लराजोऽपि निष्कलङ्कमणुव्वतं प्रथमम् । पालयित्वा निनरान्ये स्थापयित्वा सुन्दरकुमारम् ॥१०९॥
 रत्नमयीं जिनप्रतिमां शुचिभूतो पूजयित्वा भक्त्या । वन्दमानः परित्यक्त आयुःसमाप्तौ प्राणैः ॥११०॥
 सहस्रार इन्द्रवं प्राप्तस्ततश्चरुतश्चेह भरते । रथवीरपुरे पुत्रो भूत्वा धर्मराजस्य ॥१११॥
 प्रथमवयसि प्रव्रजितोऽनवर्षां पालयित्वा प्रव्रन्याम् । विधुनितकर्मकलङ्कः प्राप्तः स्थानं निरावाचम् ॥११२॥

अत्याणत्यसमुत्थं बुच्छेयं भक्तपाणगाईणं । कुर्वन्तो जीवाणं सीहोच्च भमेइ भवगहणे ॥१॥

तथाहिः--

जलधिजलमेहंलाए विलसिरसुरसरिपवाहहाराए । महिमहिलाए मुहं पिव कुसुमपुरं अत्थि वरनयरं ॥२॥
 तत्थ नरिंदो पडिवक्खकामिणीवयणकमलहिमपसरो । नामेण हेमचंद्रो चंद्रो इव सुयणकुमुयाण ॥३॥
 रूवविणिज्जियरंभा विहियारंभा सयावि सुकएसु । तस्सत्थि पिया रंभा रंभायंभोरू गयदंभा ॥४॥
 ताणत्थि सत्थसत्योहपारगो धारगो गुणगणाण । तणओ बुहजणपणओ नामेण भुवणमल्लोत्ति ॥५॥
 सहंपंसुकीलिओ कीलिउच्च हियएण सह कुमारस्स । सिरिसेहरंभंतिसुओ सीहो नामेण से मित्तं ॥६॥
 अह जुव्वणम्मि पंतो कुमरो कइयावि रायपामम्मि । जा चिड्डइ उवविट्ठो ता पडिहारो तर्हि पत्तो ॥७॥
 विन्नवइ देव ! वार्हि पुरिसो एगो पहुस्स पयकमलं । दट्टं-इच्छइ नय सो अप्पाणं कहइ कोवि अहं ॥८॥
 भणइ नरिंदो मुंचसु मुक्को पत्तो नरिंददिट्ठिपहं । तो हसिउं भणइ निवो गोवसि किं करह ! अप्पाणं ? ॥९॥
 तो सो चंडपणांमं काउं पडिभणइ करहओ तुज्ज । अवयारणयं किज्जउ सामिय ! सहिययसिरोमणिणो ॥
 ओ पाणिग्गहणमहूसवम्मि सुगहीयनामधेयाए । महपहुगुरुभइणीए तइया रंभाए देवीए ॥११॥
 सिरिसिरिसेणस्स नराहिवस्स दिट्ठो कुमारभावम्मि । धारयमाणो पाउआओ ओलक्खिओ एवं ॥१२॥
 नामंपि न वीसरियं राया तो भणइ पाउया मज्ज । ठवियाओ कणयसयं घित्ठूणं अप्पया एवं ॥१३॥
 उवयारी कह वीसरसि भज्ज इय भणिवि दाहिणो हत्थो । पायलगांस्स दिन्नो पिट्ठीए, पुच्छिओ तह या ॥१४॥

अर्थानर्थसमुत्थं बुच्छेदं भक्तपानकादीनाम् । कुर्वन्तीवानां सिंह इव भ्रमति भवगहने ॥१॥

जलधिजलमेखलाया विलसितसुरसरिप्रवाहहारायाः । महीमहिलाया मुखमिव कुसुमपुरमस्ति वरनगरम् ॥२॥
 तत्र नरेन्द्रः प्रतिपक्षकामिनीवदनकमलहिमप्रसरः । नाम्ना हेमचन्द्रश्चन्द्र इव सुजनकुमुदानाम् ॥३॥
 रूपविनिर्जितरम्भा विहितारम्भा सदापि सुकृतेषु । तस्यास्ति प्रिया रम्भा रम्भास्तम्भोरूर्गतदम्भा ॥४॥
 तयोरास्ति शास्त्रशस्त्रौषपारगो धारको गुणगणानाम् । तनयो बुधजनप्रणतो नाम्ना भुवनमल्ल इति ॥५॥
 सहपांशुक्रीडितः कीलित इव हृदयेन सह कुमारस्य । श्रौशेखरमन्त्रिसुतः सिंहो नाम्ना तस्य मित्रम् ॥६॥
 अथ यौवनं प्राप्तः कुमारः कदापि राजपार्थं । यावत् तिष्ठत्युपविष्टस्तावत्प्रतिहारस्तत्र प्राप्तः ॥७॥
 विज्ञपयति देव ! बहिः पुरुष एकः प्रभोः पादकमलम् । द्रष्टुमिच्छति न च स आत्मानं कथयति कोऽप्यहम् ॥८॥
 भणति नरेन्द्रो मुञ्च मुक्तः प्राप्तो नरेन्द्रदृष्टिपथम् । ततो हसित्वा भणति नृपो गोपयसि किं करम ! आत्मानम् ॥९॥
 ततः स दण्डपणांमं कृत्वा प्रतिभणति करभतस्तव । अवतारणकं क्रियतां स्वामिन् ! सहृदयशिरोमणेः ॥१०॥
 व्याः पाणिग्रहणमहोत्सवे सुगूर्हातनामधेयायाः । मत्प्रसुगुरुभगिन्यास्तदा रम्भाया देव्याः ॥११॥
 श्रुपिणस्य नराधिपस्य दृष्टः कुमारमावे । धारयमाणः पादुका उपलक्षित एवम् ॥१२॥
 नामापि न विस्मृतं राजा ततो भणति पादुके मम । स्थापिते कनकशतं गृहीत्वाऽर्पिते एवम् ॥१३॥
 उपकारी कथं विस्मर्यसे ममेति भणित्वा दक्षिणो हस्तः । पादन्ननस्य दत्तः श्रेष्ठे, श्रेष्ठस्तथा च ॥१४॥

कुसलं सिरिसेणनराहिवस्स सो भणइ कामिए तित्थे । पेमायसंपन्ने तुम्ह वसंतम्म हियुयम्मि ॥१५॥
 कुसलं चिय पहुणो कारणं तु मह पेसणे इमं तत्थ । नामेण रयणमाला अत्थि सुया तस्स किं बहुणा ? ॥१६॥
 रमणीयं रमणीयं विहिणो रमणीयणं घटंतस्स । आसंसारं मत्ते विज्जाणप्पगरिसो बाला ॥१७॥
 सावि हु कयप्पइन्ना राहावेहं करेइ जो कोई । सो चिय मह होइ वरो राया वा रायकुमरो वा ॥१८॥
 राया पुण बहु मन्नइ तीइ वरं भुवणमल्लकुमरवरं । तहवि न कुमरीवपणं पडिकूलइ इय विचिंततो ॥१९॥
 कित्थियमित्तं राहावेहो कुमरस्स भुवणमल्लस्स । तो कुमरदंसणुसुयमणेण सिरिसेणनरवट्णा ॥२०॥
 पहु ! तुह पायमूलम्मि पेसिओ निच्चिलंबमह कुमरो । नियदंसणामएणं दिट्ठि निच्चवड सामिस्स ॥२१॥
 तो अवलोवइ राया गणयमुहं सो य भणइ कुमरस्स । अज्जं चिय संझाए जत्ता मच्चत्थसिद्धिकरा ॥२२॥
 तो राया परिचितइ कल्लाणपरंपरा कुमारस्स । एसा, जं आसन्नं लद्धं ल्घनं समग्गुणं ॥२३॥
 यत उक्तम्;—

“लघूत्थानान्यविघ्नानि संमवात् साधनानि च । कथयन्ति गुहं सिद्धिं कारणान्येव कर्मणाम् ॥”
 अह सेणावदसामंतपमुहमाणवइ परियणं सारं । कुमरेण समं गमणे संवाहत्थं तु चंपाए ॥२४॥
 इयंतारम्मि वारुणिआसापासायमाविसइ मूरो । कुमरेण समं गमणे संवाहत्थं तु चंपाए ॥२५॥
 विष्फुरियकिरणरुइरो नक्षत्रगणो विहाइ गयणम्मि । कुमरसहचलियरयणीपरिहियलंकारभाल्लव ॥२६॥
 अह कयमंगलकिच्चो कुलदेवयजणणिजणयपभिईणि । पुज्जाइं नमंसेउं जणयाओ पाविउं सिक्खं ॥२७॥
 मणपवणसउणपरियणअणुकूलत्तेण लग्गसमयम्मि । चउरंगवल्लसमेओ कुमरो संचलइ नयराओ ॥२८॥

कुशलं श्रीपेणनराधिपस्य स भणति कामिते तथै । पेमायसंपन्ने तव वमतो हृदये ॥१५॥
 कुशलमेव प्रमोः कारणं तु मम प्रेपणे इदं तत्र । नाम्ना रत्नमालाऽस्मि सुता तस्य किं बहुणा ? ॥१६॥
 रमणीयं रमणीयं विधे रमणीजनं घटयतः । आसंसारं मन्ये विज्ञानप्रकर्षो बाला ॥१७॥
 सापि खलु कृतप्रतिज्ञा राधावेधं करोति यः कोऽपि । स एव मम भवति वरो राजा वा राजकुमारो वा ॥१८॥
 राजा पुनर्वहु मन्यते तस्या वरं सुवनमल्लकुमारवरम् । तथापि न कुमारीवचनं प्रतिकूलयतीति विचिन्तयन् ॥
 क्रियन्मात्रं राधावेधः कुमारस्य सुवनमल्लस्य । ततः कुमारदर्शनेऽस्तुक्रमनसा श्रीपेणनरपतिना ॥२०॥
 प्रमो ! तव पादमूले प्रेषितो निर्विलम्बमथ कुमारः । निजदर्शनामृतेन दृष्टिं निर्वापयतु स्वामिनः ॥२१॥
 ततोऽवलोकते राजा गणकमुखं स च भणति कुमारस्य । अथैव संख्यायां यात्रा सर्वार्थसिद्धिकरा ॥२२॥
 ततो राजा परिचिन्तयति कल्याणपरम्परा कुमारस्य । एषा, यदासन्नं लब्धं ल्घनं समग्रगुणम् ॥२३॥
 अथ सेनापतिसामन्तप्रमुखमाज्ञपयति परिजनं सारम् । कुमारेण समं गमने संवाहार्थं तु चम्पायाम् ॥२४॥
 अत्रान्तरे वारुण्याशाशासादमाविद्यति सूरः । कुमारेण समं गमने संवाहार्थं तु चम्पायाम् ॥२५॥
 विष्फुरितकिरणरुचिरो नक्षत्रगणो विभाति गमने । कुमारसहचलितरजनिपरिहितालङ्कारमार इव ॥२६॥
 अथ कृतमङ्गलकृत्यः कुलदेवताजननीजनकप्रभृतीनि । पूज्यानि नमस्त्यक्त्वा वनकात् प्राप्य शिष्याम् ॥२७॥

तुरयखुरखणियधूलीमिसेण खोणी नहम्मि संलग्गा । कुमरगुणेषुवरत्ता पत्ता सिन्नस्स छत्तत्तं ॥२९॥
 बहुगामागरनगनगरखेडकच्चडसमाउलं वसुहं । मग्नराहिववहुविहियसागओ लंघिउं कुमरो ॥३०॥
 सिद्धत्थपुरासन्ने संपत्तो जाव ताव तप्पहुणा । पेसियवरपुरिसेहिं विन्नत्तो तुम्ह आवांसो ॥३१॥
 खीरसरस्सासन्ने तैत्थागमणेण किज्जउं पसाओ । तो कयउच्चियालावो आवासइ तत्थ गंतुण ॥३२॥
 जेण चिय तत्थ कज्जं सिद्धत्थपुराहिवेण तं सब्बं । अन्नंपि कुमरसिचिरिस्स अप्पियं, अह कुमारोवि ॥३३॥
 रमणीयउववणाई सब्बत्तो विम्हएण जा नियइ । सिद्धत्थपुरदिसाओ ता पिच्छइ छन्नगयणाई ॥३४॥
 डिंडीरिपिण्डपरिपंडुराई इंताई पुंडरीयाई । हयघट्टाई च तहा करिणो करेणुयाई य ॥३५॥
 तो सिद्धत्थपुराहिवपुरिसे पुच्छइ किमेयमेयंति ? । ते विन्नधिंति सम्मं न मुणेमो किंतु सयमेव ॥३६॥
 सिरिमूलदेवदेवो आगच्छइ इत्थ नत्थि संदेहो । जं कुमरागमवत्तायन्नणसमया मुहुत्तंपि ॥३७॥
 मन्नइ देवो संवच्छरंव इय जाव ते पयंपंति । ता विलसिरपडिहारो पडिहारो विन्नवइ एवं ॥३८॥
 सिद्धत्थपुरंनरिंदो उत्तिन्नो करिवराउ चरणेहिं । इंतो इत्तो दीसइ आयन्नेऊण इय कुमरो ॥३९॥
 सिंहासणं विपोत्तुं समुद्धमइ एइ जाव किर गंतुं । तो परिमियपरिवारो पत्तो सो ज्ञत्ति तत्थेव ॥४०॥
 तो ददूण कुमारं रूपेणं मुत्तिमंतमिव मयणं । मुच्छानिमीलियच्छो सहसत्ति महीयले पडिओ ॥४१॥
 तो हाहारवमुहले अत्थाणजणे ससंभमं कुमरो । चंदणरससेयाईउवयारं करेइ कारइ य ॥४२॥

मनःपवनशकुनपरिजनानुकूलत्वेन लग्नसमये । चतुरङ्गबलसमेतः कुमारः संचलति नगरात् ॥२८॥
 तुरगखुरखणितधूलीमिषेण शोणी नमसि संलग्ना । कुमारगुणेषूपरकता प्राप्ता सैन्यस्य च्छत्रत्वम् ॥२९॥
 बहुगामाकरनगनगरखेडकर्षटसमाकुलं वसुधाम् । मार्गनराधिपवहुविहितस्वागतो लङ्घयित्वा कुमारः ॥३०॥
 सिद्धार्थपुरासन्ने संप्राप्तो यावत् तावत् तत्पथुणा । प्रेषितवरपुरुषैर्विज्ञप्तो युष्माकमावासः ॥३१॥
 क्षीरसरस आसन्ने तत्रागमनेन क्रियतां प्रसादः । ततः कृतोचितालाप आवसति तत्र गत्वा ॥३२॥
 येनैव तत्र कार्यं सिद्धार्थपुराधिपेन तत सर्वम् । अन्यदपि कुमारशिखिरस्यापितम्, अथ कुमारोऽपि ॥३३॥
 रमणीयोपवनादीन् सर्वतो विस्मयेन यावत् पश्यति । सिद्धार्थपुरदिशस्तावत् पश्यति च्छन्नगगनानि ॥३४॥
 डिण्डीरिपिण्डपरिपण्डुरान्यायन्ति पुण्डरीकाणि । हयघट्टानि च तत्था करिणः करेण्वर्दांश्च ॥३५॥
 ततः सिद्धार्थपुराधिपयुरूपान् पृच्छति किमेतदेतदिति । ते विज्ञपयन्ति सम्यग् न जानीमः किन्तु स्वयमेव ॥
 श्रीमूलदेवदेव आगच्छत्यत्र नास्ति संदेहः । यत् कुमारागमवार्ताकर्णनसमयाद् मुहूर्तमपि ॥३७॥
 मन्यते देवः संवत्सरमिवेति यावत् ते प्रजल्पन्ति । तावद् विलसितृमतिहारः प्रतिहारो विज्ञपयत्येवम् ॥३८॥
 सिद्धार्थपुरनरेन्द्र उत्तीर्णः करिवराचरणान्याम् । आयन्नितो दृश्यत आकण्ठ्येति कुमारः ॥३९॥
 सिंहासनं विमुच्य समुल्लसमैति यावत्किल गत्वा । ततः परिमितपरिवारः प्रासः स ज्ञदिति तत्रैव ॥४०॥
 ततो दृष्ट्वा कुमारं रूपेण मूर्तिमन्तमिव मदनम् । मूर्च्छानिमीलितान्शः सहसोति महीतले पतितः ॥४१॥

अह लद्धचेयणं तं स्वणेण भद्रासणे निवेशेऽं । परिपुच्छेद् कुमारो किं वादहं तुम्ह अंगम्भि ? ॥४३॥
 अह उम्मीलियनयणो अवलोडय किं पि चलिदद्विष्टीए । कंडुअइ वामरुन्नं नाहिपएमं परिमुसेइ ॥४४॥
 लज्जं नाडइ नय देइ उत्तरं पुच्छिओत्रि कुमरेण । वामरयेगुट्टेणं ओणयवयणो लिद्ध धरणि ॥४५॥
 इय तस्स चिट्ठियं पासिऊण चितइ सविम्हयं कुमरो । समयणरमणिविआरा किं कारणमित्त्य दीसेंति ? ॥
 एवं च विपक्कनो सुणइ झुणी सजलवणसमुद्दामं । तो भणइ अमयवुट्टीकड्डाणं कस्म वयणमिणं ? ॥४७॥
 तो कदइ मंतिपुत्तो एस झुणी अभयमूरिअदसणो । तो तेण निवेण नमं कुमरो पत्तो तर्हि तुरियं ॥४८॥
 कंचणगिरिंउ उन्नइसमन्नियं सयलव्योयमन्नन्यं । थिरयासंजुयमतुलं जचमुवन्नच्छविच्छायं ॥४९॥
 वरप्रवहणंभवजलहिडडियजंनूण तारणसमर्थं । हारंउ सुगुणकलियं पणमंति कुमारनरवणो ॥५०॥
 सुणिनाहचरणकमलं मंती सीहोवि कुमरपाणपिओ । सामंताई य तथा जवविट्ठा उचियटाणेषु ॥५१॥
 तो ताण हियट्ठाए धम्मं धारइ अभयमूरीवि । जीवो अणादनिहणो अणादकयकम्मसंबंधो ॥५२॥
 रागस्स व दोसस्स व वसगो पावाइ कुणइ विविदाइ । घापइ पाणिनिवहं अलियं जेपइ सुडमणो ॥५३॥
 अवहरइ परस्स धणं लुट्ठो संतेवि वरकलत्तम्मि । विलसइ परनारीहि इहपरलोयाण निरविकलो ॥५४॥
 बहुजीवविवायकरे आरंभे कुणइ कारवेइ तथा । अणुमन्नइ अन्नकए तन्नजणजणं पसंसंतो ॥५५॥
 मिच्छाभिमाणनडिओ करइ एवं अणेगहा पावे । तस्सोदयेग्ग्मि अवमो विनट्टिज्जइ धोरनरएत्तु ॥५६॥

ततो हाहारवमुखर आस्थानजने संसंभ्रमं कुमारः । चन्दनरससेकाधुपचारं करोति कारयति च ॥४२॥
 व्यय लब्धचेतनं तं क्षणेन भद्रासने निवेश्य । परिपृच्छति कुमारः किं वाचने युष्माकमङ्ग ! ॥४३॥
 अथोन्मीलिनयनोऽवलोक्य किमपि चालितृष्टया । कथयति वामकर्णं नाभिप्रदेशं परिमुष्णति ॥४४॥
 लज्जां नटयति न च दद्रात्युत्तरं पृष्टोऽपि कुमारेण । वामपादाद्गुह्येनावनतवदनो लिखति वरणिम् ॥४५॥
 इति तस्य चेदितं दृष्ट्वा चिन्तयति सविस्मयं कुमारः । समदनरमणीविआराः किं कारणमत्र दृश्यन्ते ? ॥४६॥
 एवं च विलकयन् नृणोति ध्वनिं सजलवनसमुद्दामम् । ततो भणत्यसूतवृष्टिकल्याणं कस्य वचनमिद्मम् ? ॥४७॥
 ततः कथयति मन्त्रिपुत्र एव ध्वनिरमयसूर्यतिशयिनः । ततन्तेन नृपेण समं कुमारः प्राप्तमन्त्रं त्वरितम् ॥४८॥
 फाञ्चनगिरिमिवोत्थितसमन्वितं सकललोकमध्यस्थम् । स्थिरतासंयुतमतुलं ज्ञान्यसुवर्णच्छविच्छायम् ॥४९॥
 वरप्रवहणमिव भवजलधिपातितजन्तूनां तारणसमर्थम् । हारमिव सुगुणकलिनं प्रणमतः कुमारनृपती ॥५०॥
 सुनिनाथचरणकमलं मन्त्री सिद्धोऽपि कुमरपाणमियः । सामन्तादयश्च तथोपविष्टा उचिनस्थानेषु ॥५१॥
 ततस्तेषां हितार्थं धर्मं व्याकरोत्यभयमूरिरपि । जीवोऽनादिनिधनोऽनादिकृतकर्मसंबन्धः ॥५२॥
 रागस्य वा द्वेषस्य वा वशगः पापानि करोति विविधानि । धातयति प्राणिनिवहमर्लाकं जल्पति छुद्रमनाः ॥
 अपहरति परस्य धनं लुट्ठः सन्वपि वरकल्पे । विलसति परनारीभिरहपरलोकयोर्नरपैसः ॥५४॥
 बहुजीवविघातमरानाऽऽरम्भान् करोति कारयति तथा । अनुमन्यतेऽन्यदृतास्तंविपुणजनं प्रसंसन् ॥५५॥
 मित्याभिमाननटितः करोत्येवमनेकधा पापम् । तस्योदयेऽवशो विनट्चते धोरनरकेयु ॥५६॥

रागद्वोसवसदो तत्थवि संचिणिय पावमइघोरं । तिरिएसु सहइ दुक्खं पुणोवि नरएसु तिरिएसु ॥५७॥
 एवं दुइरिओलिं विसहंतो दीणमाणसो अवसो । जुगसमिलानापणं लहेइ कइकइवि मणुयत्तं ॥५८॥
 तत्थवि पावइ जीवो पुञ्जज्जियदुकयपरिणइवसेण । बहवंधणमरणइं धणावहाराइवसणाइं ॥५९॥
 दारिद्ररोगदोहगसोगवहुआर्द्धहिं परिकलिओ । चिंतासंतावेणं दुकुलत्तणं परिब्भूओ ॥६०॥
 तो चित्तेइ नियमणे अन्नभये किं मए कयं पावं । जेणेसो हं विहिओ विहिणा दुन्नखाण गुरुखाणीं? ॥६१॥
 तत्तो धम्ममईए काउमहम्मं पुणोवि कुगईसु । विनडिज्जइणेगविहं पावइ कोवि हुं कुदेवत्तं ॥६२॥
 तत्थ पै वंतरभावेवि किंकराणंपि किंकरो कोइ । होइ नडिज्जइ तत्थवि तेसि आणाए अणवरयं ॥६३॥
 दासावि माणुसत्ते सामीहितो लहंति भत्ताई । तो ते तेसि आणं बहु मन्नंतावि हुं कुणंति ॥६४॥
 अभिओगियदेवा पुण लहंति न हुं किंपि सामिपासाओ । आणाइकमणे उण ते ताडिज्जंति तेहिं तथा ॥
 जइ वेयणाभिभूयां नारयवासाओ नारयव्व तओ । बहु मन्नंति भवंतरगमणं, अन्ने पुणो केइ ॥६६॥
 अज्जंबसायविसेसा इडडिसेसंपि किंपि संपत्ता । दट्टुं महिइदिइहिं ईसाकवलियमणा तह य ॥६७॥
 रागद्वोसवसदा न लहंति रइं मई च जिणधम्मो । रुद्धज्जाणोवगया चुया य पावंति तो कुगई ॥६८॥
 तो रांगद्वोसाणं असेसदुक्खोहखाणिभूयाणं । उज्जमह निग्गहम्मो सो पुण जिणधम्मसेवाए ॥६९॥
 धम्मोवि य दुविगणो जइधम्मो तह गिहत्थधम्मो य । जइधम्मो दसभेओ सावगधम्मो दुवालमहा ॥७०॥

रागद्वेषवशास्तत्रापि संचित्य, पावमतिघोरम् । तिर्यक्षु सहते दुःखं पुनरपि नरकेषु तिर्यक्षु ॥५७॥
 एवं दुःखपङ्क्तिं विपहमाणो दीनमानसोऽवशः । युगशान्यान्यायेन लभते कथंकथमपि मनुजस्वम् ॥५८॥
 तत्रापि प्राप्नोति जीवः पूर्वोपाहितदुष्कृतपरिणतिवशेन । वधवन्धनमरणानि धनापहारादिव्यसनानि ॥५९॥
 दारिद्र्यरोगदौर्भाग्यशोकबह्वापदिः परिकलितः । चिन्तासंतापेन दुष्कुलत्वेन परिभूतः ॥६०॥
 ततश्चिन्तयति निजमनस्यन्यभवे किं मया कृतं पापम् । येनैषोऽहं विहितो विधिना दुःखानां गुरुखानिः ? ॥
 ततो धर्ममत्या कृत्वाऽधर्मं पुनरपि कुमतिषु । विनश्यतेऽनेकविधं प्राप्नोति कोऽपि खलु कुदेवत्वम् ॥६२॥
 तत्र च व्यन्तरभावेऽपि किंकराणामपि किंकरः कोऽपि । भवति नश्यते तत्रापि तेषामाज्ञयाऽनवरतम् ॥६३॥
 दासा अपि मनुष्यस्वे स्वामिभ्यो लभन्ते भक्तादीन् । ततस्ते तेषामाज्ञां बहु मन्यमाना अपि खलु कुर्वन्ति ॥६४॥
 आभियोगिकदेवाः पुनर्लभन्ते न खलु किमपि स्वामिपार्श्वात् । आज्ञातिक्रमणे पुनस्ते ताड्यन्ते तैस्तथा ॥६५॥
 यथा वेदनाभिभूता नारकवासाद् नारका इव ततः । बहु मन्यन्ते भवान्तरगमनम्, अन्ये पुनः केचित् ॥६६॥
 अथ्यवसायविशेषादृष्टिविशेषमपि क्वमपि संप्राप्ताः । दृष्ट्वा महर्द्धिःकृद्धिमीर्ष्याकवलितमनसस्तथा च ॥६७॥
 रागद्वेषवशात् न लभन्ते रतिं मतिं च जिनधर्मं । रौद्रयानोपगताश्च्युताश्च प्राप्नुवन्ति ततः कुमतिम् ॥६८॥
 ततो रागद्वेषयोरशेषदुःखौवखानिभूतयोः । उच्यञ्छत निग्रहे स पुनर्जिनधर्मसेवया ॥६९॥
 धर्मोऽपि च द्विविरुद्धो यतिवर्मस्तथा गृहस्थधर्मश्च । यतिवर्मो दशभेदः श्रावकधर्मो द्वादशधा ॥७०॥

असमत्यो जइधम्मे ता सम्मं कुणउ देसैविरइंपि । तत्यवि असमत्यो तंपि देसओ कुणउ, तेणाचि ॥७१॥
 पत्तसुदेवत्तसुमाणुत्तसम्मत्तसुद्धजइधम्मो । अब्भासवसाओ निहयरागदोसो अहक्खायं ॥७२॥
 लंडूण चरितं चाइक्कम्ममुम्मूलिऊण संपत्तो । केवलनाणं तत्तो पावद्द ढाणं निरावाहं ॥७३॥
 इय निसुणिऊण कुमरो सूरिं विन्नवइ मज्झ गिहिधम्मे । पढमवयं कइसु तइ तदोसे, सूरिणाचि तओ ॥
 वइवंधाइविसुद्धं कहियं वित्थारिऊण पढमवयं । पडिवन्नं कुमरेणं सचिवसुएणापि सीहेण ॥७५॥
 सम्मत्तेण समेयं समयविहाणेण परमसद्धाए । तो पुट्टो कुमरेणं सूरि तन्नयननिवचरियं ॥७६॥
 कइ एसो मं ददंठुं सुच्छाए निवडिओ, कइं कुणइ । रमणीमयणावियारे पुरिसोचि, तो कइं सूरि ॥७७॥
 सिंहपुरे आसि तुमं पुच्चभवे नरवरो रयणसारो । भज्जा य मयणरेहा ददनेहा आसि तुज्झ पिया ॥
 एमेव कहविं तीए तुमं विरत्तो, इमा तइ चैव । तइ अणुरत्ताचि ददं ददंठुं अवमाणमइदुसहं ॥७९॥
 उच्चैयेऊण मया सिद्धत्थपुरम्मि सुंदरनिवत्स । अज्झवसाअविसेसा जाया धूयाज्जणवच्चत्स ॥८०॥
 मूले नक्खत्तमी नरनाहो तीइ जम्मसमयम्मि । भवियव्वयावसाओ सहसा पंचत्तमणुत्तो ॥८१॥
 एइए पुत्तत्तं सुमइअमच्चेण पायदंतेण । अहिसित्ता रज्जम्मी इत्थित्तं गोविंयं च ददं ॥८२॥
 मरिऊण रयणसारो उप्पन्नो तं समागओ एत्य । पुव्वभवव्भासाओ तइ दिट्ठे पसरिए मोहे ॥८३॥
 किं मह पीई एवं इमम्मि इय विमरिसप्पयरिसत्तिम । जाए जाईसरणे तं जायं जं तए पुट्ठं ॥८४॥

असमर्थो अतिधर्मो तदा सम्यक् करोतु देशविरतिमपि । तत्राप्यसमर्थस्तामपि देशतः करोतु, तेनापि ॥७१॥
 प्राप्तसुदेवत्वसुमनुष्यत्वसम्यक्तशुद्धधातिधर्मः । अभ्यासवधाद् निहतरागद्वेषो यथाख्यातम् ॥७२॥
 लंडूणा चारित्रं धातिकर्मान्मूल्य संपान्तः । केवलज्ञानं ततः प्राप्नोति स्थानं निराधाधम् ॥७३॥
 इति श्रुत्वा कुमारः सूरिं विज्ञपयति मम गृहिधर्मे । प्रथमव्रतं कथय तथा तद्दोषान्, सूरिणापि ततः ॥७४॥
 वधवन्धादिविशुद्धं कथितं विस्तार्य प्रथमव्रतम् । प्रतिपन्नं कुमारेण सचिवसुतेनापि सिंहेन ॥७५॥
 सम्यक्त्वेन समेतं समयविधानेन परमश्रद्धया । ततः पृष्टः कुमारेण सूरिस्तन्नगरनृपचरितम् ॥७६॥
 कथमेव मां दृष्ट्वा मूर्च्छया निपतितः, कथं करोति । रमणीमदनविकारान् पुरुषोऽपि, ततः कथयति सूरिः ॥
 सिंहपुरे आसीस्त्वं पूर्वभवे नरवरो रत्नसारः । भार्या च मदनेखा ददनेहाऽऽसीत् तव मिया ॥७८॥
 एवमेव कथमपि तस्यो त्वे विरक्तः, इयं तैव । त्वय्यनुरक्तापि ददं दृष्ट्वाऽयमानमतिदुःसहम् ॥७९॥
 उद्वध्य मृता सिद्धार्थपुरे सुन्दरनृपस्य । अध्यवसायविशेषाज्जाता दुहिताऽनपत्यस्य ॥८०॥
 मूले नक्षत्रे नरनाथस्तस्या जन्मसमये । भवितव्यतावशात् सहसा पञ्चत्वमनुप्राप्तः ॥८१॥
 एतस्याः पुत्रत्वं सुमत्यमर्त्येन प्रकटयता । अभिषिक्ता राज्ये स्त्रीत्वं गोपितं च दृष्टम् ॥८२॥
 मृत्वा रत्नसार उत्पन्नस्त्वं समागतोऽय । पूर्वभवाम्भ्यासात् त्वयि दृष्टे प्रसृते मोहे ॥८३॥
 किं मम प्रीतिरेवमस्मिन्निति विमर्षप्रकर्षे । जाते जातिस्मरणे तज्जातं यत् त्वया पृष्टम् ॥८४॥

तो मुनिऋषयगाओ संजाए चरणमोहविरमम्नि । सा नियरज्जं कुमरे ठव्जिऊणं लेइ पव्वज्जं ॥८५॥
 सिद्धत्यंपुरे गंतुं सचिवे सुमश्मिठविय रज्जभरं । कुमरो दल्लिओ पुरओ पंथे पत्तो य अडवीए ॥
 जा भारहियकहा इव भीमज्जुणनज्जलसज्जणिसोहिल्ला । खित्तपुहइठव भइयकरि-सयउवसोहिया रम्मा ॥
 तित्थेसरवसही इव नाणाविद्धसावएहिं परिकलिया । सरसविसालसरोवरसिरीव-घणपुंडरीइल्ला ॥८८॥
 एवंविहाडवीए कुमरो गंतुण नियवलसमेओ । दसजोयणाण अंतं आवासइ वरुणनइतीरे ॥८९॥
 कइय्यपुरिससमेओ पत्तो कोऊहलेण वणगहणं । अवलोयंतो पिच्छइ विज्जाहरइयजिणभवणं ॥९०॥
 अइन्मिलफलिहंसिलाविणिम्मियं ससहरसव विमाणं । राहुस्स संभमाओ ओइच्चं सुमईवीढे ॥९१॥
 तत्थ य संकंताइं तडसंठियतरवराण कुसुमाइं । परिचुंबंति य भमरां पीडियवयणा लहु वलंति ॥९२॥
 तम्मि जिणेसरभवणे सविम्हयं जाव पविसइ कुमारो । कयउवभडसिगारं तां पिच्छइ देविनिउवं ॥९३॥
 काओवि तर्हि पुंजयपुंजगलउमेण निययपावरयं । अवर्णितीओ इव सारविति जिणमंदिंरणयं ॥९४॥
 अन्नाओ जिणधम्मे रायममायंतयं विययम्मि । कुंकुमच्छडयमिसेणं ठवंति जिणभवणपंगणए ॥९५॥
 एक्का य तत्थ बालां अच्चंतसुयं कुसुममालाहिं । नाणाविच्छित्तीहिं पुअइ गम्भरजिणविवं ॥९६॥
 एवंविहसुरविलयाउलम्मि भवणम्मि संठियं दिट्ठं । सोम्मं कंचणवन्नं विवं सिरिरिसह्सामिस्स ॥९७॥
 तं ददुत्तं गुरुभत्तिपवरममुण्णन्नवहलरोमंचो । मउलियकरकमलजुओ थुणिऊण जिणेसमुवविसइ ॥९८॥

ततो मुनिपतिवचनात् संजाते चरणमोहविरामे । सा निजराज्यं कुमारे स्थापयित्वा लांति प्रंश्रयाम् ॥८५॥
 सिद्धार्थपुरे गत्वा सचिवे सुमतौ स्थापयित्वा राज्यभरम् । कुमारश्चलितः प्ररतः पथि प्राप्तश्चाटव्याम् ॥८६॥
 या भारतीयकथेव भीमानुर्जनकुलशकुनिशोभावती । क्षेत्रपृथिवीव भद्रककरिशत(कर्पक)उपशोमिता रम्बा ॥
 तीर्थेश्वरवसतिरिव नानाविधश्चापदैः (श्रावकैः) परिकलिता । सरसविशालसरोवरश्रीरिव घनपुण्डरीका ॥८८॥
 एवंविधाटव्यां कुमारो गत्वा निजवलसमेतः । दशयोजनामानन्ते आवासयति वरुणानदीतीरे ॥८९॥
 कतिपयपुरुषसमेतः प्राप्तः कुतूहलेन वनगहनम् । अवलोकमानः पश्यति विद्याधररचितजिनभवनम् ॥९०॥
 अतिनिर्मलस्फटिकशिलाविनिर्मितं शैशवरस्यैव विमानम् । राहोः संभ्रमादवतीर्णं वसुमतीर्षो ॥९१॥
 तत्र च संक्रान्तानि तटसंस्थिततरवराणां कुसुमानि । परिचुम्बन्ति च भ्रमराः पीडितवदना लघुं बलन्ते ॥९२॥
 तस्मिन्निश्वरभवने सविस्मयं यावत्प्रविशति कुमारः । कृतोद्भटशृङ्गारं तावत्पश्यति देवीनिकुरम्बम् ॥९३॥
 का अपि तत्र रजःप्रोच्छन्नच्छन्नाना निजपापरजः । अपनयन्त्य इव समारचयन्ति जिनमन्दिराङ्गणम् ॥९४॥
 अन्या जिनधर्मं रागममान्तमितव हृदये । कुङ्कुमच्छटामिवेण स्थापयन्ति जिनभवनप्राङ्गणके ॥९५॥
 एका च तत्र बालाऽश्रयन्तसुमन्धकुसुममालाभिः । नानाविच्छित्तिभिः पूजयति गर्भगृहजिनविम्बम् ॥९६॥
 एवंविधंसुरवनिताकुले भवने संस्थितं दृष्टम् । सौम्यं काञ्चनवर्णं विम्बं श्रीऋषभस्वामिनः ॥९७॥
 तद् दृष्ट्वा गुरुभक्तिप्रवरसमुत्पन्नवहलरोमाञ्चः । मुकुलितकरकमलयुतः स्तुत्वा जिनेशमुपविशति ॥९८॥

ताओ अमुरवहओ पद्विणकिञ्चाइ तत्य ऋञ्जण । पिन्डणय आरत्तियमंगलत्तीञ्चाइय सत्त ॥९९॥
 नियनियथाणेषु गया कुमरोवि समुट्टिञ्जण जिणभवण । जा जोयइ सच्चत्तो ता पन्डिमट्टीयाहिम्मि ॥
 पीणपयोहरसुहया नवकुवलयनयनपीवरसीरीया । वरहसगया वार्त्ता दिट्ठा कुमरेण रमणिञ्च ॥१०१॥
 त पिच्छिञ्जण कुमरो सीयलमहुरेण निम्मन्जलेण । गुरुवयणेणव सोहट्ठअप्याण प्रगरयमणि ॥१०२॥
 जल्पण काञ्जण उवविट्ठो जाव तीइ तडिदेसे । ता वानरीए सहिओ पवगमो आणओ एगो ॥१०३॥
 अहिणवहल्लिदवन्नो गुजाहल्लारभूसियसरीरो । सल्लइसाहाहत्तो तारासट्टिओच्च सुग्गीवो ॥१०४॥
 कुमरसिरपवरमणिणो तत्तो कुमरस्स भुवणमल्लस्स । काञ्जण पणिवाय पयपप्प मणुववाणीए ॥१०५॥
 अनरणसरण्ण दयगुणपवन्न अइ असमविद्वियदक्खिन्न । परउवपररसन्नय सुणेहि मइ कुमर ! विवत्ति ॥
 इह अडवीए मञ्जे कुमार ! निवसामि सच्चकालपि । एमा य वानरी पडु ! मणट्ठा भारिया मत्त ॥१०७॥
 एसा मत्त सरीर एसावि धण च जीविय एसा । एयाए विरहिओ खलु खणपि न खमा अह ठाउ ॥
 किपुण इह अडवीए सयावि मइ वानरेसु सामित्त । तं पुण वणतरे मह गयस्स वञ्जतरवसेण ॥१०९॥
 दुट्ठेण वानरेण अहिद्विय, त च निग्गहेउमइ । जइवि समत्यो तद्वि दू एसा अड्ढायत्तेण ॥११०॥
 मइ नेहनिम्भरा देइ जुज्जिउ नेय वइवि पिबखती । एगागिर्णि च एय मोत्तु सक्केमि नेय अह ॥१११॥
 लोयणमहसंवकरो सपइ पुत्तोदयप्पगारिसेण । दिट्ठो तुम महायस ! मुत्तो धम्मोच्च पच्चस ॥११२॥
 तो तुह भुयउयाए निवसउं निरुवदा इमा ताव । जा तस्स दुच्चयफळ अहमुवदसेमि गत्तण ॥११३॥

ता अमुरवत्त प्रतिदिनकृत्यानि तत्र कृत्वा । प्रेक्षणकुमारानिक्रमङ्कलदीपादिक सवम् ॥९९॥
 निचनिजस्थानेषु गता कुमारोऽपि समुत्थाय चिनमवनम् । यावत् पश्यति सर्वतन्तावत् पश्चिमद्वारवहि ॥
 पीनपयोम(ध)रसुमगा नवकुवलयनयनपीवरशीरः । वरहसगता वापी दृष्टा कुमारण रमणीव ॥१०१॥
 ता दृष्ट्वा कुमार शीतलमधुरेण निर्मलजलेन । गुरुवचनेनेव शोषयत्यात्मान भार्गवरजोमलिनम् ॥१०२॥
 जलपान कृत्योपविष्टो यावत् तस्यास्तदिदो । तावद् वानर्या सहित प्लवगम आगत एक ॥१०३॥
 अभिनवहृदिवावर्णो गुजाफलहारभूषितशरीर । सहक्रीशाहास्तस्तारासहित इव सुशीर्व ॥१०४॥
 कुमारशिर प्रवरमणेस्तत कुमारस्य भुवनमल्लस्य । कृवा प्रणिपात प्रबलति मनुनवाप्या ॥१०५॥
 अशरणशरण्य ! दयागुणप्रपन्न ! अयि ! असमविहितदासिग्य ! । परोपकारमेज ! शृणु मम कुमार ! विज्ञप्तिम् ॥
 इहाट्ठया मय्ये कुमार ! निवसामि सर्वकालमपि । एया च वानरी प्रमो ! मनइष्टा भार्या मम ॥१०७॥
 एया मम शरीरमेपैव धन च जीवित्तेपेया । एतया विरहित खलु क्षणमपि न क्षमोऽहं स्थातुम् ॥१०८॥
 किन्त्रिहाट्ठया सद्रापि मम वानरेषु स्वामित्वम् । तत् पुनर्वनान्तरे मम गनस्य कार्यान्तरवशेन ॥१०९॥
 दुष्टेन वानरेणाधिष्ठित, त च निग्रहीतुमहम् । यद्यपि समर्थन्तयापि गन्धेपापतिकानरत्वेन ॥११०॥
 मयि स्नेहनिर्भरा ददाति योद्भु नैव कथमपि प्रेक्षमाणा । एकाकिर्नी चैता मोक्तुं शक्नामि नैवाहम् ॥१११॥
 लोचनमहोत्सवकर सप्रति पुण्योद्यप्रकर्षेण । दृष्टस्त्व महायश ! मूर्तो धर्म इव प्रत्यक्षम् ॥११२॥

इय भणिऊण पवंगो विणिग्गओ तत्थ पिययंमं मोसुं । तो कुमरो परिचितइ दीसइ अच्चयुयं एयं ११४
साहामिगोविं एसो माणुसभाणाए जं पयंपेइ । मइपुब्बिया य वित्ती कइवा पमुणोवि यइमस्स ? ॥११५॥
अहं खणमेगं गमिउं भणिओ कुमरो पवंगमपियाए । अइवल्लिओ सो सच्चू मारिस्सइ मज्झ मणदइयं ११६
तो तस्म मरणवत्ता मह एइ न सवणगोयरं जाव । ता जीवियं चइस्सं इय भणिउं पइइ वावीए ॥११७॥
तो कुमरो परिचितइ हा ! महसरणागयाए एइए । न हु मरणमुक्कवेउं जुत्तं इय तीइ पट्टीए ॥११८॥
परियणअपरिन्नायाभिप्पाओ तरणसत्तिसंजुत्तो । तीए कइठणहेउं झंपं जा देइ कुमरोवि ॥११९॥
ताव न सा वानरिया नय वावी नेय पाणियं तत्थ । कोमलतूलिसणाहे अप्पाणं नियइ पल्लंके ॥१२०॥
कुमरस्स भिच्चवग्गो अइदुहिओ तक्खवणेण तट्ठाणं । किंकायच्चविमूढो संपत्तो निययसिविरम्मि ॥१२१॥
साहइ सचिवाइणं, तेवि हु करितुरयरहवराइयं । पगुणंति वलमसेसं कारंति य संतिकम्माइं ॥१२२॥
कुमरोवि तत्थ भवणं पिच्छइ वरफालिहमित्तिमणिजालं । जालगवक्खंतरनीहरंतवर धूवधूमसिहं ॥१२३॥
धूमसिहामयलीकिज्जमाणअइविउल्लविमलगयणयलं । गयणयल्लगुर्यसंलग्गधयवडाडोयकमणीयं ॥१२४॥
कमणीयचलित्तुसुरवहुसंधउक्खुडियकडयमंणिनियरं । मणिनियरजडियलंवंतदामकिरणोहदिप्यंतं ॥१२५॥
दिप्यंतकणयथंभोहयडियवरसालहंजियारम्मं । रम्ममहिवीठविरइयसुयंधसियपुप्फपयोरोहं ॥१२६॥
पुप्फपयोरोहमयरंदलुद्धगुंजंतभमिरभमरउलं । भमिरभमरउलअइमहुरसइवहिरियदिसांभोयं ॥१२७॥

ततस्तव मुजच्छायायां निवसतु निरुपद्रवेयं तावत् । यावत्तस्य दुर्नयफलमहमुपदर्शयामि गत्वा ॥११३॥
इतिं भणित्वा प्लवंगो विनिर्गतस्तत्र प्रियतमां मुक्त्वा । ततः कुमारः परिचिन्तयति दृश्यतेऽत्यद्भुतमेतत् ॥
शाखामृगोऽप्येव मनुष्यभाषया यत्प्रजल्पति । मतिपूर्विका च वृत्तिः कथं वा पशोरपि चांस्य ? ॥११५॥
अथ क्षणमेकं गमयित्वा भणितः कुमारः प्लवंगमप्रियया । अतिबलितः स शत्रुमारयिष्यति मम मनोदोषितम् ॥
ततस्तस्य मरणवार्ता ममैति न श्रवणगोचरं यावत् । तावज्जीवितं त्यस्यामीति भणित्वा पतति वाप्याम् ॥
ततः कुमारः परिचिन्तयति हा ! मच्छरणागताया एतस्याः । न खलु मरणमुपेक्षितं युक्तमिति तस्याः पृष्ठे ॥११८॥
परिजनापरिज्ञाताभिप्रायस्तरणशक्तिसंयुक्तः । तस्याः कर्षणहेतोर्निम्पानं यावद्ददाति कुमारोऽपि ॥११९॥
तावन्नं सा वानरी न च वापी नैव पानीयं तत्र । कोमलतूलिसनाथ आत्मानं पश्यति पल्यङ्के ॥१२०॥
कुमारस्य श्रुत्यवगोऽतिदुःखितस्तत्क्षणेन तत्स्थानम् । किंकर्तव्यविमूढः संप्राप्तो निजशिविरे ॥१२१॥
कथयति सचिवादीनां, तेऽपि खलु करितुरगरथरादिकम् । प्रगुणयन्ति वलमशेषं कारयन्ति च शान्तिकर्माणि ॥
कुमारोऽपि तत्र भवनं पश्यति वस्फटिकमित्तिमणिजालम् । जालगवाक्षान्तरनिःसरद्वारधूपधूमशिस्रम् ॥१२३॥
धूमशिस्रामलिनीक्रियमाणातिविपुलविमलगमनतलम् । गगनतलगुरुसंलग्नध्वजपदाटोपकमनीयम् ॥१२४॥
कमनीयचलित्तुसुरवधूसंधतुडितकटकमणिकरम् । मणिनिकरजटितलम्यमानदामकिरणौपदोऽप्यमानम् ॥१२५॥
दीप्यमानकनकस्तम्भोपधायितवरशालभञ्जिकारम्यम् । रम्यमहीपीठविरचितसुगन्धसितपुष्पप्रकरोधम् ॥१२६॥
पुष्पप्रकरोधमकरन्दलुद्धगुंजद्भ्रमितुभ्रमरकुलम् । भ्रमितुभ्रमरकुलातिमधुरशब्दवधिरितदिगामोगम् ॥१२७॥

इय एरिसम्मि भवणे दिट्ठो कुमरेण कुंडलाहरणो । एगो देवो पुरओ आहरणाहाहि चिचइओ ॥१२८॥
 सो देवो भणइ तओ मा अन्नं किपिइइ वियप्पेसु । कारणवसेण भो कुमर ! आणीओ इह मए तं सि ॥१२९॥
 तो, तं पइ सो जंपइ को देसो एस को पइ एत्य । को सि तुमं किमहं पुण इहाणिओ कहइ मज्झ इमे ? ॥
 इय निसुणिज्जण देवो पडिजंपइ कुमर ! जं तए भणियं । तं निसुणह सविससें साहिप्पंतं इमं उण्हि ॥१३१॥
 एयं कीलांभवणं विज्जिवं नियोपणइणीसहिओ । कीलामिं अहं निचं अमियगई नाम असुरो हं ॥
 एयस्स सामिसालो, अहन्नया रेवयम्मि संचलिओ । चारणमुणिकेवल्लिणो नमंसणत्थं विभूईए ॥१३३॥
 नियदेवीए समेओ जाहे वचामि येवभूभागं । ता पिच्छामि मसाणे उवविट्ठं जोगिअं एणं ॥१३४॥
 रत्तंदणकयतिलयं परिहियमिगचम्मचेइयरउइं । सुविचिचित्तियमत्ययटोपिआइ पन्छाद्यसिरगं ॥१३५॥
 कसिणसरोसवतणुचम्मविहिअवरजोगपट्टिआवंधं । मिल्लंतं हुंकारं अइगखं दारुणं तत्य ॥१३६॥
 तस्स य पुरओ दिट्ठो सुट्ठहुओ हुयवहो महाजालो । वामे पासम्मि पुणो चिट्ठइ वरवालिया एगा ॥१३७॥
 अह तं पिच्छुत्तु मए देवी भणिया पिए । पडिक्खेउं । खणमेक्कं पिक्खामो किं भवसइ एस पासंडी ॥१३८॥
 एवं च कए कैत्रं तं रुयमारिणं स पावपासंडी । संठावइ मंडलए चखइ रत्तंदणेण तओ ॥१३९॥
 रत्तकणवीरमालं अवैअविय तीए कंठदेसम्मि । किर अग्गीए खिविस्सइ तो सो मे तज्जिओ एवं ॥१४०॥
 रे रे पाविट्ठ ! तुमं एरिसमममंजसं जणविरुद्धं । मम पुरओ काऊणं वचसि किर कत्य तं मूढ ! ॥१४१॥

इतीदृशे भवने दृष्टः कुमारो कुण्डलाहरणः । एको देवः पुरत आमरणप्रभाभिर्मण्डितः ॥१२८॥
 स देवो भणति तनो माऽन्यत्किमपीह विकल्पस्व । कारणवशेन भोः कुमार ! आनीन इह मया त्वमसि ॥
 तनस्त्वं प्रति स जल्पति को देश एष कः प्रसुख । कोऽसि त्वं किमहं पुनरिदानीतः कथय ममेदम् ? ॥१३०॥
 इति श्रुत्वा देवः प्रतिजल्पति कुमार ! यत्त्वया मणितम् । तच्छृणु सविशेषं कथ्यमानमिदमिदानीम् ॥१३१॥
 एतत् क्रीडामवनं विकृत्य निजपणयिनीसहितः । क्रीडान्यहं नित्यममितगतिर्नामासुरोऽहम् ॥१३२॥
 एतस्य स्वामिसारः, अथान्यदा रैवते संचलितः । चारणमुनिकेवल्लिनो नमस्यनार्थं विभूत्या ॥१३३॥
 निजदेव्या समेतो यदा व्रजामि स्नोकं भूभागम् । तदा पश्यामि श्मशान उपविष्टं योगिनमेकम् ॥१३४॥
 रत्नचन्दनकृतविलकं परिहितमृगचर्मचेट्मरौद्रम् । सुविचित्रितमस्तक्रोण्यापेन प्रच्छादितशिरोऽयम् ॥१३५॥
 घृणासर्पपटनुचर्मविहितवरयोगपट्टिकायन्त्रम् । मुञ्चन्तं हुङ्कारपटिगुरुं दारुणं तत्र ॥१३६॥
 तस्य च पुरतो दृष्टः सुन्दु हुतो हुतवहो महाज्वालः । वामे पार्श्वे पुनस्तिष्ठति वरवालिकैका ॥१३७॥
 अथ तं दृष्ट्वा मया देवी भणिता प्रिये ! प्रतीक्ष्य । खणमेकं प्रेसावहे किं व्यवस्यत्येष पासण्डी ॥१३८॥
 एवं च कृते कन्यां तां रुदतीं स पावपाखण्डी । संस्थापयति मण्डलके चर्चति रत्नचन्दनेन ततः ॥१३९॥
 रत्तकणवीरमालानवलम्ब्य तस्याः कण्ठदेशे । किलानौ क्षेप्यति ततः स मया तजित एवम् ॥१४०॥
 रे रे पाविष्ठ ! त्वमीदृशमसमञ्जसं जनविरुद्धम् । मम पुरतः कृत्वा व्रजसि किल क त्वं मूढ ! ॥१४१॥

निलज्ज ! किं न लज्जति एयाणं निययपंचभूयाणं । इहपरलोयविरुद्धं जेणाकज्जं समायरसि ॥१४२॥
 इयं मम वचणं सोऽंतं बालं चयइ सो पलायंतो । करुणाए परिमुक्तो, देवीए समापियां कन्ना ॥१४३॥
 संपुत्रलक्षणां तं धारिंति रूवसंपदं दिव्यं । उच्छेगे काज्जणं जंपइ देवी, अहं जाया ॥१४४॥
 देवीवि ह्यु सणसवा, भणियं च मए न एत्थ संदेहो । लावन्नामयसिधू कहं इमा माणुसी होइ ? ॥१४५॥
 इयं जंपतो पत्तो केवलिसम्मि, तं चं नमिज्जण । उच्चिट्ठो हिययगयं संदेहं जाणिउं सोवि ॥१४६॥
 हरिआऊरियवरपंचयन्नयोसोत्रमेण सदेण । एयाए वालियाए चरियं कहिउं समाढत्तो ॥१४७॥
 तथाहि:—

भरते इहेव कयमंगलाए नयरीए आसि धणसिट्ठी । तस्सवि य बालविहवा तनया जयसुंदरी नामा ॥
 तीसे य बंधुणो पंच ते आणाए तीए वट्ठति । जिट्ठस्स पुणो घरणी न बट्ठ तीइ सह सम्मे ॥१४९॥
 तं परिणावइ अन्नं कन्नं तह पुच्चभारियाइ कयं । जं वा तं वा दूसइ दुच्चयणेहि य दहइ देहं ॥१५०॥
 अकोसइ भाउज्जाइयावि एवं च ताउ वट्ठति । वट्ठतीउ ज्जाणे समगं विज्जूए दहदाओ ॥१५१॥
 वगियत्तं पत्ताओ परोप्परं दिंदिठिगोयरगयाओ । पुच्चैराणुबंधा जुज्जिय तइयं गया पुढवि ॥१५२॥
 उच्चट्ठिज्जण तत्तो परिणामविसेसओ गयउरम्मि । भाउज्जाया जाया भज्जा सूरस्स नरवड्ढणो ॥१५३॥
 गम्भे तीए नगंदा धूयत्ताए इमा समावन्ना । उच्चट्ठिय नरयाओ परिणामविसेसओ तह य ॥१५४॥
 पुच्चभवन्नासाओ अणीइं कुणइ सावि गम्भम्मि । तह तप्पाडणहेउं सया उवाए कुणइण्णे ॥१५५॥

निलज्ज ! किं न लज्जसे एतेषां नियतपञ्चभूतानाम् । इहपरलोकविरुद्धं येनाकार्यं समाचरसि ? ॥१४२॥
 इति मम वचनं श्रुत्वा तां बालां त्यजति स पलायमानः । करुणया परिमुक्तः, देव्यै समर्पिता कन्या ॥१४३॥
 संपूर्णलक्षणां तां धारयन्ती रूपसंपदं दिव्याम् । उत्सङ्गे कृत्वा जल्पति देवी, अहं जाता ॥१४४॥
 देव्यपि खलु सप्रसवा, भणितं च मया नात्र संदेहः । लावण्यामृतसिन्धुः कथमियं मानुषी भवेत् ? ॥१४५॥
 इति जल्पन् प्रातः केवलिसंधे, तं च नत्वा । उपविष्टो हृदयगतं संदेहं ज्ञात्वा सोऽपि ॥१४६॥
 दृष्ट्वापूरितवरपाञ्चनन्यत्रोपोपमेन शब्देन । एतस्या बालिकायाश्चरितं कथयितुं समारब्धः ॥१४७॥

भरत इहैव कृतमङ्गलायां नगर्यामासीद् घनश्रेष्ठी । तस्यापि च बालविहवा तनया जयसुन्दरी नामा ॥१४८॥
 तस्याश्च वन्द्यः पञ्च त आजायां तस्या वर्तन्ते । ज्येष्ठस्य पुनर्गृहिणी न वर्तते तथा सह सन्यक् ॥१४९॥
 तं परिणायत्यन्यां कन्यां तथा पूर्वभार्याया कृतम् । यद्वा तद्वा दूषयति दुर्घचैनेश्च दहति देहम् ॥१५०॥
 धाक्रोधाति भ्रातृजायात्वेवं च ते वर्तते । वर्तमाने च ध्याने समकं विद्युता दग्धे ॥१५१॥
 स्यात्प्रतिवं प्राप्ते परस्परं दृष्टिगोचरगते । पूर्ववैरातुबन्धाद् युद्ध्वा तृतीयां गते पृथिवीम् ॥१५२॥
 उद्धृत्य ततः परिणामविशेषतो गजपुरे । भ्रातृजाया जाता भार्या शूरस्य नरपतेः ॥१५३॥
 गर्भे तस्या ननान्दा कुहिलृत्येयं समापन्ना । उद्धृत्य नरकात् परिणामविशेषतस्तथा च ॥१५४॥
 पूर्वमवाभ्यासादप्राति करोति सापि गर्भे । तथा तत्पाटनहेतोः सदोपायान् करोत्येकैकाद् ॥१५५॥

पडिओ तहवि न गचो निरुक्कमआउभावओ ततो । समए जाया डिट्टा तो से सा माणमं दूहइ ॥
 सुईकम्मकरीए दविणं दाउं मडत्ति पयडेउं । छट्ठावेई छन्नं, तीए निययाए धूयाए ॥१५७॥
 तद्विसपमूयाए सनप्पिया वड्डिया य सा, इत्तो । डिट्टा डिभेहिं समं कीलंती जोगिएण तहिं ॥१५८॥
 अइरुद्विज्जसाहणहेउं मगंतएण वरकच्चं । तो लोभविउं नीया सहपणा पेयभूमिए ॥१५९॥
 तेणं च खिप्पमाणीं जल्ले असुरेण मोइया इमिणा । ता येवंपि न अप्पा अप्पेयच्चो कसायाणं ॥१६०॥
 तेसिं च हुंति दूरे परिहरियपरिग्हा गयारंभा । जं हेउमिं समग्गे नूणं न नियत्तए कज्जे ॥१६१॥
 जे सच्चहा असक्का परिहरिउं तेवि देसओ चइउं । परितणुयंति कसाए, गुरुकम्मा जे य एयंपि ॥१६२॥
 काउं असमत्थच्चिय तेवि हु तच्चायकारएसु ददं । बहुमाणाओ पावंति जोगयं, इय मुण्णिदम्मि ॥१६३॥
 जंपंते कम्मत्तए जाइं सरिऊण वालिया भणइ । सच्चोवि हु वुत्तंतो जाओ मह नाह ! पचरखो ॥१६४॥
 ता इत्तो तुह पाया मह सरणं चचत्तच्चंसमाहं । जह होमिं तह पसायं करेसु मह परमंकारुणिय ! ॥१६५॥
 तो जंपइ मुणिनाहो निरुक्कमपत्थि तुज्झ भोगफलं । अज्जवि कम्मं, गिहिधम्ममेव पडिवज्ज ता इग्धिं ॥
 सा जंपइ सच्चन्नू जाणइ जुत्ते परं इमो मज्झ । कह सम्मं निव्वहिही अविरयअसुराण मज्झाम्मि ? ॥१६७॥
 भणइ मुणी कालिजरअडवीए रिसदनाहजिणभवणे । पिक्खिहिसि सुवणमल्लं रायसुयं, तस्स आयत्ता ।
 होउं सावयधम्मं सम्मं पाल्लिय क्रमेण पच्चज्जं । पडिवज्जिय तेण समं लहिहिसि टाणं निरावाहं ॥१६९॥
 सोऊण वइयरमिं परिसाए तत्थं केवि पच्चज्जं । अत्ते सावयधम्मं सम्मत्तं सम्मपत्ते उ ॥१७०॥

पतितस्तथापि न गर्भो निरुक्कमायुर्मावतस्ततः । समये जाता दृष्टा ततस्तस्याः सा मानसं दहति ॥१६६॥
 सुतिकर्मकर्ये द्रविणं दत्त्वा मृतेति प्रकटय्य । मोचयति च्छन्नं, तथा निजाये दुहिते ॥१६७॥
 तद्विसपमूयायै समर्पिता वर्धिता च सा, इतः । दृष्टा डिम्भैः समं क्रीडन्ती योगिना तव ॥१६८॥
 अतिद्विधासाधनेहेतोर्मागयता धरकन्याम् । ततो लोभयित्वा नीता सहात्मना प्रेतमूर्धौ ॥१६९॥
 तेन च क्षिप्यमाणा ज्वलनेऽपुरेण मोचिताऽनेन । तस्मात् स्नोक्रमपि नात्माऽर्पयित्त्यः कषायेभ्यः ॥१६०॥
 तेभ्यश्च भवान्ति दूरे परिहृतपरिग्रहा गतारन्त्याः । यद्वेत्ती समग्रे नूतं न निर्वर्तते कार्यम् ॥१६१॥
 ये सर्वथाऽशक्ताः परिहर्तुं तेऽपि देशतस्त्यक्त्वा । परितनूयन्ति कषायान्, गुरुकर्माणो ये चैतदपि ॥१६२॥
 कर्तुमसमर्था एव तेऽपि खलु तच्चागकारकेषु दृढम् । बहुमानात् प्राप्नुवन्ति योग्यताम्, इति मुनीन्द्रैः ॥१६३॥
 जल्पति कर्मक्षये जातिं स्मृत्वा वालिका भणति । सर्वोऽपि खलु वृत्तान्तो जातो मम नाथ ! प्रत्यक्षः ॥१६४॥
 तस्माद्विस्तव पादा मम शरणं त्यक्तसर्वसङ्गाऽहम् । यथा भवामि तथा प्रसादं कुरुष्व मयि परमकारुणिक ! ॥
 ततो जल्पति मुनिनाथो निरुक्कममस्ति तव भोगफलम् । अद्यापि कर्म, गृहिधर्ममेव प्रतिपद्यस्व तस्मादिदानीम् ॥
 सा जल्पति सर्वज्ञो जानाति युक्तं, परमयं मम । कथं सम्यग् निर्वश्यत्यविरतासुराणां मध्ये ? ॥१६७॥
 भणति मुनिः कालिञ्जराट्व्यामृपमनाथजिनभवने । प्रेक्षिष्यसे भुवनमल्लं राजसुतं, तस्यायता ॥१६८॥
 मूत्वा श्रावकधर्मं सम्यक् पालयित्वा क्रमेण प्रत्रय्याम् । प्रतिपद्य तेन समं लप्स्यसे स्थानं निरावापम् ॥१६९॥

पडिवज्जति नरामरनारीअमरीउ, अहमवि मुणिंदं । नमिउजणं सट्ठाणं पत्तो घेत्तूण तं बाले ॥१७१॥
 विजयपढायानामं तीसे विहियं मए, इमा अज्जं । केवलपरिकहियदिणे जिणिंदभवणे गया जावा ॥१७२॥
 पूयइ जिणवरविंवं, विजयपढायाए तत्थ तं द्विट्ठो । ऊहियं च सहीए मह मणस्स सो एस पडिहाइ ॥१७३॥
 जो कहिओ केवलिणा, सा जेवइ निच्छओ इमो, किंच । एसो तुहपिउपासे नेउं जुत्तोत्ति जंपेउं ॥१७४॥
 वावीपमुहपवंचं काउं तुव्भे इहाणिया तीए । ता संपइ जिणवरविंवदंसणामयनिसेएण ॥१७५॥
 पीणिज्जउ नियदिट्ठि, जिणभवणे नेइ इय भणिउण । सो देवो, वंदंति तं बालं नियइ तत्थ गओ ॥
 महमत्तमहुरकलयंडिकउअइसरसररविसेसेण । जणयंति संवेयं गुरुकम्माणपि जं नूणं ॥१७६॥
 तं च सुणंतो कुमरो हरिणो जह गोयारिं निसुणमाणो । चित्तलिहिव्व थको जा तीइ समत्थियं थोत्तं ॥
 अह सो देवे वंदिवि जा क्रिओ ताव तीइ वंदणयं । मुल्लं व तस्स दिन्नं तत्तो हिययं किणंतीए ॥१७७॥
 तो अत्थाणसट्ठाए दांनिवि नीयाइ असुरनाहेणं । भणिओ य कुमारो कन्नयाए एयाए तं वच्छा ॥१७८॥
 सव्वप्पणावि सरणं, पाणिगाहणेण कीरउ इमाए । तो निव्विलंबमेवं च पत्थणा मज्झ तइ सहला ॥१७९॥
 कुमरो भणइ पमाणं आएसो एत्थ ता मए सद्धि । पेसिज्जउ मह सिंविरे तत्तो जत्थेव लगाम्मि ॥१८०॥
 नियमाउल्लूयमहं विवाहइस्सामि तम्मि एयाए । हिययगहियाए तइयां पाणिगाहणंपि हु करिस्सं ॥१८१॥
 इत्थ य खणमावि जुत्तो न विलंबो जेप परियणो मज्झ । मह कुसलमजाणंतो गमिही दुट्ठिओ सणद्धपि ॥

दृत्वा व्यतिक्रामिं पर्वदि तत्र केऽपि प्रव्रज्याम् । अन्ये श्रावकषमं सम्यक्त्वं सम्यगन्ये तु ॥१७०॥
 प्रतिपचन्ते नरामरनार्यमर्षः, अहमपि सुनीन्द्रम् । नत्वा स्वस्थानं प्राप्ते गृहीत्वा तां बालाम् ॥१७१॥
 विजयपताकानाम तस्या विहितं मया, इयमद्य । केवलपरिकथिनादिने विनेन्द्रभवने गता यावन् ॥१७२॥
 पूजयतिं जिनवरविंवं, विजयपताकया तत्र त्वं दृष्टः । कथितं च सख्यै मम मनसः स एव प्रतिभाति ॥१७३॥
 यः कथितः केवलिना, सा जल्पति निश्चयोऽयं, किञ्च । एष त्वत्पितृपात्रे नेतुं युक्त इति जल्पित्वा ॥१७४॥
 वावीपमुहपवचं कृत्वा गृयमिहानीनास्तया । तस्मात्संप्रति जिनवरविंवंदर्शनामृतनिषेकेण ॥१७५॥
 प्रीणयतु निजदष्टिं, जिनभवने नयतीति भाणित्वा । स देवः, चन्द्रमानां तां बालां पश्यति तत्र गतः ॥१७६॥
 मधुमत्तमधुरकलकण्टीकण्टातिमरसम्बरविशेषेण । जनयन्तीं संवेगं गुरुकर्मणामपि यन्नूतम् ॥१७७॥
 तां च गृह्यन् कुमारो हरिणो यया गोचरी शृण्वन् । चित्रलिखित इव स्थितो यावत्तया समर्थितं स्तोत्रम् ॥
 अथ स देवान् वन्दित्वा यावद्विरतस्तावत्तया वन्दनकम् । मूल्यमिव तस्य दत्तं ततो हृदयं क्रीणत्वा ॥१७९॥
 तत्र आम्भानमभांषां द्वापपि नीतावसुरनायेन । भणितश्च कुमारः कन्याया एतस्यां त्वं वस ! ॥१८०॥
 सः शरणावि शरणं, पाणिग्रहणेन क्रियतामस्याः । ततो निविलम्बमेवं च प्रार्थना मम त्वयि सफल ॥१८१॥
 कुमारो भवति प्रमाणमादेशोऽत्र तस्मान्मया सार्थम् । प्रेय्यातां मम शिबिरे ततो यत्रय त्यजे ॥१८२॥
 निजमानुस्मृद्विरनर्दं विवाहविव्यामि नम्मिधेनम्याः । हृदयगृहीतायान्मदा पाणिग्रहणमपि स्तुत करिष्ये ॥१८३॥
 अत्र च शतमपि युक्तो न विलम्बो येन परिज्जो मम । मम कुशलमजानन् माभिव्यति दुःस्मितः क्षणार्थमपि ॥

तो आभिओगिणहिं निम्मावियवरविमाणमारुहिं । असुरो सह देवीए सामाणियआयरक्खेहिं ॥१८५॥
 पवरेण परियणोण य अन्नेण य संजुओ तथा कुमरिं । कुमरं च दिव्ववत्थाहरणेहिं विहूसियं काउं ॥१८६॥
 तत्थारोविय तक्खणमेव य पत्तो कुमारसिविरम्मि । अह दसदिसिं विमाणं उज्जोयंतं पलोयंता ॥१८७॥
 सहसा पहाणपुरिसा भणंति तं नृणमेइ किपिइमं । जेणं कुमरेण समं अम्ह विओगो कओ आसि ॥१८८॥
 ता सज्जा होहं दट्टं अवलंबवह पोरिसं चयह खोहं । देवा दइवं वा साहसस्स नय किंचिवि असज्जं ॥
 जओ ।

जावच्चिय दुल्लंघा गिरिणो ता जलहिणो दुरुत्तारा । आरंभंति न धीरा जावच्चिय साहसिकघणा ॥१९०॥
 इय ते साटोवा जाव हुंति निमुणंति ता पट्टिज्जंतं । असुरस्स अणुन्नाए चरियं कुमरस्स देवेहिं ॥१९१॥
 निवहेपचंदकुलकुमुयचंद ! सिरिभवणमल्लकुमरवर ! । अवितहभिहाण ! सत्तपहाण ! वरणाण ! जीव चिरं ॥
 परउवयारपरायणपुरिमेसु लहइ तुज्ज को लीहं । पमुमित्तस्सवि कज्जे गणेसि परणे तिणसमाणे ? ॥१९३॥
 एवं च निययपहुणो कुलगुणउक्किचणं सुणंताण । विम्भियमणाण सहसा दिट्ठीए गोयरं पत्तो ॥१९४॥
 तम्मि विमाणे कुमरो, तत्तो रोमंचकंचुइज्जंता । भूनिहियभौलफलया उत्तिन्नेणं विमाणाओ ॥१९५॥
 उट्ठाविय उट्ठाविय वाढं आलिंगिया कुमारेण । तस्साएसा तेहिं णओ देवो सदेवोओ ॥१९६॥
 उवविट्ठा य जहोचियमसुरेणं कुमरगरुयपुरिसाणं । कहिओ सो वुत्ततो, वरमुत्ताजालरइयम्मि ॥१९७॥
 उववेसिओ चउक्के कुमरो भरिया य तस्स देवीए । मुत्ताहलेहिं सेसा, असुरेणं कुमरकरकमले ॥१९८॥

तत आभियोगिकैर्निर्मापितवरविमानमारुह्य । असुरः सह देव्या सामानिकात्मरक्षैः ॥१८५॥
 प्रवरेण परिजनेन चान्येन च संयुतस्तथा कुमारीम् । कुमरं च दिव्यवस्त्रामरणैर्विमूर्षितं कृत्या ॥१८६॥
 तत्रारोप्य तत्क्षणमेव च प्राप्तः कुमारशिबिरे । अथ दशदिशो विमानमुद्धृत्यतय प्रलोकमानाः ॥१८७॥
 सहसा प्रचानपुरया भणन्ति तन्नूनमेति किमपीदम् । येन कुमारेण सममस्माकं वियोगः कृत आसीत् ॥१८८॥
 तस्मात् सज्जा भवत दृढमवलम्बध्वं पौरुषं त्यजत क्षोभम् । देवा दैवं वा साहसस्य नच किञ्चिदप्यसाध्यम् ॥
 यतः ।

तावदेव दुर्लभा गिरयस्तावदेवं जलंधयो दुरुत्ताराः । आरम्भन्ते न धीरा यावदेव साहसैकघनाः ॥१९०॥
 इति ते साटोवा यावद् भवन्ति शृण्वन्ति तावत्पठ्यमानम् । असुरस्यानुज्ञया चरितं कुमारस्य देवैः ॥१९१॥
 नृपहैमचन्द्रकुलकुमुदचन्द्र ! श्रीमुवनमल्लकुमारवर ! । अवितथाभिधान ! सत्त्वप्रधान ! चरज्ञान ! जीव चिरम् ॥
 परोपकारपरायणपुरुषेषु लभते तव को रेखाम् । पशुमात्रस्यापि कार्ये गणयसि प्राणांस्तृणसमानान् ? ॥१९३॥
 एवं च निजप्रभोः कुलगुणोत्कीर्तनं शृण्वताम् । विस्मितमनसां सहसा दृष्टेर्गोचरं प्राप्त ॥१९४॥
 तस्मिन् विमाने कुमारः, ततो रोमान्चञ्चुकायमानाः । भूनिहितमालफलका उत्तीर्णनं विमानात् ॥१९५॥
 उरुथाप्योत्थाप्य बाढमालिङ्गिताः कुमारेण । तस्यादेशात् तैः प्रणतो देवैः सदेवाकः ॥१९६॥
 उपनिष्ठाश्च यथोचितमसुरेण कुमारगुरुपुरुषेभ्यः । कथितः स वृत्तान्तः, वरमुक्ताजालरचिते ॥१९७॥

वत्याभरणां समप्पिऊण कुमरस्य परियणो सव्यो । सम्माणिओ जहोच्चियमंवाधाइं कुमारस्स ॥१९९॥
 वत्यालंकारेहिं सम्माणेऊण तीइ उच्छंभे । अप्पिय विजयपढायं सप्पणयं भणइ तुह एसा ॥२००॥
 इत्तो घृया, इयएवमाइ काऊण संपयाणविहिं । विजयपढायं पभणइ वच्छे ! सुण मज्झ वयणमिणां॥२०१॥
 “नित्र्यांजा दयिते ननान्दपु नता श्वश्रूषु भक्ता भव, स्निग्धा वन्धुषु वत्सला परिजने म्मेरा सपत्नीम्बधि
 पत्तुमिंस्त्रजने सनर्मवचना सिन्ना च तद्वेपिपु, स्त्रीणां संवननं नतश्रु ! तदिदं वीतौपधं भर्तृषु ॥
 अम्युत्थानसुपागते गृहपतौ तद्भाषणे नम्रता, तत्पादार्पितदृष्टिरासनविधेस्तस्योपचर्या स्वयम् ।
 सुप्ते तत्र शयीत तन्प्रथमतो जहाच्च शय्यामिति, प्राच्यैः पुत्रि ! निवेदिताः कुलवधूसिद्धान्तधर्मा अमी ॥
 ततो विजयपढाया पाएस्स पणमिउं भणइ एवं । सर्व्वेपि ते करिस्सं ताएणं जं समाइट्ठं ॥२०२॥
 अह देवीणं पणगं तीए आपसकारयं मोत्तु । दुहियाए अणुन्नाओ कुमरेण य विट्ठियसम्माणो ॥२०३॥
 सट्ठाणं संपत्तो अमिइगई दाविउं विजयट्ठकं । कुमरोवि हु संचलिओ पत्तो य क्रमेण चंपाए ॥२०४॥
 सिरिसैणनरिंदोवि हु पच्चोणीए समागओ दट्ठं । विजयपढायाकुमारं परियरियं ताहिं अमरीहिं ॥२०५॥
 कुमरागमणनिवेअगपुरिसं पुच्छइ सविम्हयं ततो । कुमरपट्टीए काओ अमरीओ इह विमाणम्मि? ॥२०६॥
 तो तेसिं वुचुंतं सव्वं परिकइइ सोवि, तो राया । हरिसप्पयरिसपरिसप्पमाणहियओ विचितेइ ॥२०७॥
 तम्मि कुले उप्पत्ती सो विणओ तं कलासु कोसल्लं । सो कोवि पुत्तपभारपगरिसो अत्थि एयस्स ॥
 जेण निवकुमरचक्रं अवगन्नेऊण नूण सयमेव । महकन्नारयणपणं अणवाहं विंधई राहं ॥२०९॥
 ता अवरवरासंकासंभंतं मज्झ माणसं इन्हं । निण्हुयवियप्पजालं अवलंबउ निव्वुइं परमं ॥२१०॥

उपवेशितश्चतुष्के कुमारो भृता च तस्य देव्या । मुक्ताफलैः शेषा, असुरेण कुमारकरकमले ॥१९८॥
 वत्याभरणाणि समर्प्य कुमारस्य परिजनः सर्वः । सम्मानितो यथोचितमम्बाधार्त्री कुमारस्य ॥१९९॥
 वत्यालङ्कारैः सम्मान्य तस्या उरसङ्के । अर्पयित्वा विजयपताकां सप्रणयं भणति त्वेषा ॥२००॥
 इतो दुहिता, इत्येवमादि कृत्वा संपदानविधिम् । विजयपताकां प्रभणति वत्स ! शृणु मम वचनमिदम् ॥
 ततो विजयपताका पादयोः प्रणम्य भणत्येवम् । सर्वमपि तत्करिष्ये तातेन यस्समादिष्टम् ॥२०२॥
 अथ देवीनां पञ्चकं तस्या आदेशकारकं मुक्त्वा । दुहित्राऽनुज्ञातः कुमारेण च विहितसम्मानः ॥२०३॥
 स्वस्थानं संप्राप्तोऽमितगतितर्पयित्वा विजयट्ठकाम् । कुमारोऽपि खलु संचलितः प्राप्तश्च क्रमेण चम्पायाम् ॥
 श्रीवेगनेन्द्रेऽपि खलु स्वागतसमारोहेण समागतो दृष्ट्वा । विजयपताकाकुमारी परिकरितां तामिरमरीभिः ॥
 कुमारागमननिवेदकपूरुषं पृच्छति सविस्मयं ततः । कुमारपृष्ठे का अमर्य इह विमाने ? ॥२०६॥
 ततस्तासां वृत्तान्तं सर्वं परिकथयति सोऽपि, ततो राजा । हर्षप्रकर्षपरिसंपद्वृद्ध्यो विचिन्तयति ॥२०७॥
 तस्मिन् कुल उत्पत्तिः स विनयस्तन् कलामु कौशलम् । स कोऽपि पुण्यप्राग्भारप्रकरोऽस्त्येतेत्य ॥२०८॥
 येन नृपकुमारचक्रमवगणय्य नूनं स्वयमेव । मत्कन्यारत्नपणमनावाधं विधेयद् राधाम् ॥२०९॥

पइसमयपवद्वियपणयनिम्भरा दोवि कुमरनरवडणो । उचियपडिवत्तिपुव्वं पत्ता कुमरस्म अरिहम्मि ॥
 आवासे कज्जोचियपयत्यपरिपूरियम्मि, अह राया । संपत्तो धवलदर्रे विजयपडायं ममं नेउं ॥२१२॥
 संठावइ कन्नंतेउरम्मि कारइ य तीइ उवयारं । राहामंडवमसमं सज्जावइ पुच्चनिम्मवियं ॥२१३॥
 अह राधावेहदिणे कुमरो हकारिओ नरिंदेण । वरवत्याहरणाइं असुरविद्वन्नाइं परिहंउं ॥२१४॥
 करिवरखंधारुदो संचलिओ सयलनियवलममेओ । पत्तो य तत्य तत्तो कश्चिवरखंधाओं आयरिओं ॥
 मंचोवरिसंठावियसिंहामणपरिनिविट्टरायसुए । रायसुयमउडचूडामणिण्णहाजालजडिन्निन्ने ॥२१६॥
 नयणूसवभूए तत्य मंडये सुरसहाए सक्कोव । निययपढाओहामियनिवचक्रो निविमए कुमरो ॥२१७॥
 सिरिसेणरायपासट्टिया य तं पिस्खिउं रयणमाला । विम्हियहियया कुमरं परियाणिय परियणमुहाओं ॥
 चितइ वरभावे अहिययम्मि एयारिसे पुरिसरयणे । राधावेहपदन्नाबुद्धी हा दिव्व ! कह टिन्ना ? ॥२१९॥
 अहवा किं एवं सोदएण जइ कहवि विंधए राहं । अन्नो एयं मोत्तुं ता मह मरणं परं सरणं ॥२२०॥
 इत्तो य मंडये तम्मि ठविओ गुरुदित्तो कणयथंभो । तस्मोवरि संठाविया अहोमुहा कणयपुत्तलिया ॥२२१॥
 तीए अहो ठवियाइं रयपरिभमिराइं अट्ट चक्काइं । कौटंठि जामं भभिराइं दाहिणंगेण काइंपि ॥२२२॥
 तेसिमहोभूमिए ठविया कुंडी य तैल्लवडिपुत्ता । तत्य पडिदिवियंतं राहाम्खं निएऊण ॥२२३॥
 विंधेयव्वा थिरमाणसेण चामन्डितारिया तीए । येवंपि पमाएणवि अनियंतेण उवरिहुत्तं ॥२२४॥

तस्मादपरवराशङ्कासंभ्रान्तं मम मानसमिदानीम् । निह्नुतविकल्पजालमवलम्बता निवृत्तिं परमाम् ॥२१०॥
 प्रतिमयप्रवर्तितप्रणयनिर्भरौ द्वावपि कुमारनरपती । उचितप्रतिपत्तिपूर्वं प्राप्तौ कुमारस्याहं ॥२११॥
 आवासे कायचित्तपदाश्रयपरिपूरिते, अथ राजा । संप्राप्तो धवलगृहे विजयपताकां समं नीत्वा ॥२१२॥
 संस्थापयति कन्यान्तःपुरे काययति च तस्या उपचारम् । राधामण्डपमसमं सज्जयति पूर्वनिर्मापितम् ॥२१३॥
 अथ राधावेद्यदिने कुमारो हकारितो नरेन्द्रेण । वरवस्त्राभरणान्यसुरवितोर्णानि परिधाय ॥२१४॥
 करिवरस्कन्धारुदः संचलितः सकलनिजबलसमेतः । प्राप्तश्च तत्र ततः करिवरस्कन्धादवतीर्णः ॥२१५॥
 मञ्चोपरिसंस्थापितासिंहासनपरिनिविष्टराजसुते । राजसुतमुकुटचूडामणिप्रभामालजडित्ति ॥२१६॥
 नयनोत्सवभूते तत्र मण्डपे सुरसमायां शक्र इव । निजप्रमातोलेनतृपचक्रो निविशते कुमारः ॥२१७॥
 श्रीपेणराजपार्श्वस्थिता च तं प्रेक्ष्य रत्नमाला । विस्मितहृदया कुमारं परिजाय परिजनमुखान् ॥२१८॥
 चिन्तयति वरभावेऽधिगत एतादृशे पुरुपरत्ने । राधावेषप्रतिज्ञाबुद्धिर्हा देव ! कथं दत्ता ? ॥२१९॥
 अथवा किमेवं शोचितेन यदि कथमपि विद्ध्यति राधाम् । अन्य एतां मुक्त्वा तदा मम मरणं परं शरणम् ॥
 इतश्च मण्डपे तस्मिन् स्थापितो गुरुदः कनकस्तम्भः । तस्योपरि संस्थापिताऽधोमुक्ता कनकपुत्रिका ॥२२१॥
 तस्यां अथः स्थापितानि रयपरिभ्रमित्पुष्ट चक्राणि । कानिचिद् वामं भ्रमित्पुणि दक्षिणाङ्केन कान्यपि ॥
 तेषामधोभूमौ स्थापिता कुण्डी च तैल्लपरिपूर्णा । तत्र च प्रनिविष्यमानं राधारूपं दृष्ट्वा ॥२२३॥

ताहे सिरिसेणेणं नरवइणा जंपियं जहा भो भो ! । जो राहमिणं विंधइ सो कच्चाए इमीए वरो ॥२२५॥
तथा ।

इत्यागयाण मुणिउं सव्वेसिं खत्तियाण नामाइं । भुज्जेसुं लिहिज्जं मिम्मयगोलेसु खित्ताइं ॥२२६॥
कणयकलसे विसाले ठवियाइं संति ताइं कइदंते । अमहं पुरोहियम्मि-नीसरइ गोलओ जसस ॥२२७॥
सो राहावेइम्मि ववसायं कुणउ जह इय वक्त्था । तत्थ पुरोहियहत्थे पढमं चिय गोलए चट्टिए ॥२२८॥
नामम्मि वाइए तत्थ तस्स पुत्तो अउज्झनिवपहुणो । मयरद्धयकुमरो उट्टिज्जण चावं करे करइ ॥२२९॥
कुंडलियचावदंढेण तेण धणुवेयगव्वियमणेणं । पुव्वभणिणण विहिणा मुक्को बाणो दिट्ठमणेण ॥२३०॥
अरयम्मि मुवित्तासंजियम्मि मुणिमाणसेव उप्फिटिउं । सव्वत्थ लद्धपसरो भग्गो मयरद्धयस्स सरो ॥
राहावेइविहीए विहलारंभेहिं खत्तियवरेहिं । मयरद्धयव्व लक्खे भग्गे अन्नेहिंवि वहुहिं ॥२३२॥
कहिवावसरम्मि पुरोहिणण सिरिभुवणमल्लकुमरेण । सज्जीकयकोयंडे झत्ति समारोवियसरेण ॥२३३॥
आयइद्वियकोयंडेण पंडुनरनाहंइणेणं । उवरिद्वियराहावामतारिया झत्ति परिविद्धा ॥२३४॥
अह जयतालामुहले जणम्मि उज्जीवियं व अण्याणं । पंचंती मालं खिवइ वालिया कुमरकंडम्मि ॥२३५॥
अत्रान्तरे पठितं भट्टेन;—

राहावेइवरपइच्छमायर बुडुंतउं, कच्चारयणु तिलोयतरुणिवरमुणसंजुत्तउं ।

जसु उत्तारणि रायचक्कु सव्वुवि पडिभग्गउं, तं उत्तारिय जेण झत्ति, तसु पयउं लग्गउं ॥२३६॥

वेद्वव्या स्थिरमानसेन वामाक्षितारिका तस्याः । स्तोत्रमपि प्रमादेनाप्यपश्यतोपर्षभिसुखम् ॥२३४॥
तदा श्रोषेण नरपतिना जल्पितं यथा भो भोः ! । यो राधाभिमां विध्यति स कन्याया अस्या वरः ॥२३५॥
अत्रागतानां ज्ञात्वा सर्वेषां क्षत्रियाणां नामानि । मुनेषु लिखित्वा मृगमयगोलकेषु लिखानि ॥२३६॥
कनककलसे विशाले स्थापितानि सन्ति तानि कर्षति । अस्माकं पुरोहिते निःसरति गोलको यस्य ॥२३७॥
स राधाविषे भवसायं करोतु यथेति व्यवस्था । तत्र पुरोहितहस्ते प्रथममेव गोलके चट्टिते ॥२३८॥
नामनि वाचिते तत्र तस्य पुत्रोऽप्योध्यानुपप्रभोः । मकरध्वजकुमार उत्थाय चापं करे करोति ॥२३९॥
कुण्डलितचापदण्डेन तेन धनुर्वेदगर्षितमनसा । पूर्वभाषितेन विधिना मुक्तो बाणो दृढमनसा ॥२४०॥
अरके मुवृत्तास्रिते मुनिमानस इवोद्भ्रश्य । सर्वत्र लब्धप्रसरो भग्गो मकरध्वजस्य दारः ॥२४१॥
राधाविषविषौ विकलारम्भैः क्षत्रियवरैः । मकरध्वजनेव लक्ष्ये भग्नेऽन्यैरपि बहुभिः ॥२४२॥
कथितावसरे पुरोहितेन श्रीभुवनमहकुमारेण । सज्जीकृतकोदण्डेन झटिति समारोपितशरेण ॥२४३॥
आकर्षितकोदण्डेन पाण्डुरनानापन्दनेनेव । उपरिद्वियराधावामतारिका झटिति परिविद्धा ॥२४४॥
अथ जयतालामुहले जन उज्जीवितमिवात्मानम् । मन्यमाना मालां क्षिपति वालिका कुमरकण्ठे ॥२४५॥

राधाकेववाप्रतिज्ञामागे ब्रुडन्, फन्यारल्लं त्रिलोकातरुणावरयुणसंयुक्तम् ।

यस्योत्तारणे राजचक्रं सर्वमपि परिमग्नं, तदुत्तारितं येन झटिति, तस्य पादयोर्लगामि ॥२४६॥

विज्ञानु अगव्यु अतुच्छ मइ जसु परकज्जिसु धीरह । तसु पाय नमंसहु खत्तियहु भुवणमल्लवरवीरह ॥
 रोमंचकंसुइज्जंतसव्यगतो नरिंदसिरिसेणो । मउडविज्जाहरणं सच्चं से देइ भट्टस्स ॥२३८॥
 अन्नोवि रायलोओ संतगुणुक्कित्तणं कुमारस्स । तह चैव कुणइ सव्यो, गुणेषु को मँच्छरं वहइ? ॥२३९॥
 सिरिसेणनरिदेणं रायाणो तह य रायपुत्ता य । कयंसम्माणा अन्ने नियनियठाणेषु संपत्ता ॥२४०॥
 फग्गुणसियपंचमिगुहदिणाम्मि विहियं सुमंगलसएहिं । कुमरेण रयणमालाविजयपढायाण परिणयणं ॥
 रत्ना कयपडिवत्ती कुमरो नीहरइ चंपनयरीओ । दोहिवि भज्जाहिं समं आरुदो वरविमाणम्मि ॥२४२॥
 लंधंतो बहुनगनगरारामवरखेडकच्चडाइणि । धोवदिणेहिं पत्तो कुसुमपुरासन्नगामम्मि ॥२४३॥
 पच्चोणीए राया अंतेउरपरिगओ तहिं पत्तो । कुमरोवि सह वहुहिं ओयरिउज्जं विमाणओ ॥२४४॥
 पयपंकयाइं पणमइ पिऊण संभासिंउं पणइवग्गं । नयरम्मि त्तओ पविसइ उसवभूयम्मि सच्चत्तो ॥२४५॥
 भुत्तत्तरम्मि सच्चं कहियं सिंहेण कुमरमित्तेण । रत्तो जं जह वित्तं ता जाव इहागओ कुमरो ॥२४६॥
 वीयदिणे तो राया कुमरं अहिसिंचिऊण रज्जम्मि । सिरिअभयसूरिपासे गिण्हइ पव्वज्जमणवज्जं ॥२४७॥
 अह हेमचंद्रसाहू पडिएसु समगअंगुवंगेसु । ठविओ नियसूरिपए विहरइ वसुहाए विहिपुव्वं ॥२४८॥
 जिणतासणउच्छप्पणदप्पणहत्याए तवसिरिवहूए । परिकलित्तोवि हु जो वंभयारिचूडामणी भणित्तो ॥
 देसेइ सुगइमगं भव्वाण भयं च कुमयचारिणं । देसणपटहरवेणं अभयं जीवाण जो देइ ॥२५०॥

विज्ञानमगर्ध्वस्तुच्छा मतिर्यस्य परकायेषु धीरस्य । तस्य पादौ नमस्यामि क्षत्रियस्य सुवनमल्लवरवीरस्य ॥२३७॥
 रोमाञ्चकञ्चुकायमानसर्वगात्रो नरेन्द्रश्रीपेणः । मुकुटविभवजभरणं सर्वं तस्मै ददाति भद्राय ॥२३८॥
 अन्योऽपि राजलोकाः सद्गुणोत्कीर्तनं कुमारस्म । तथैव करोति सर्वैः, गुणेषु को मत्सरं वहेत् ? ॥२३९॥
 श्रीपेणनरेन्द्रेण राजानस्तथा च राजपुत्राश्च । कृतसम्माना अन्ये निजनिजस्थानेषु संप्राप्ताः ॥२४०॥
 फाल्गुनसितपञ्चमीगुरुदिने विहितं सुमङ्गलशतैः । कुमारेण रत्नमालाविजयपताकयोः परिणयनम् ॥२४१॥
 राज्ञा कृतप्रतिपत्तिः कुमारो निस्सरति चम्पानगरीतः । द्वाभ्यामपि भार्याभ्यां सममारुदो वरविमाने ॥२४२॥
 लङ्घमानो बहुनगनगरारामवरखेटकर्थटादीनि । स्तोकादिनैः प्राप्तः कुसुमपुरासन्नग्रामे ॥२४३॥
 स्वागतोत्सवेन राजाऽन्तःपुरपरिगनस्तत्र प्राप्तः । कुमारोऽपि सह वधूम्यामवतीर्य विमानात् ॥२४४॥
 पादपङ्कजानि प्रणमति पित्रोः संभाष्य प्रणयिवर्गम् । नगरे ततः प्रविशत्युत्सवभूते सर्वतः ॥२४५॥
 मुत्तोत्तरे सर्वं कथितं सिंहेन कुमारमित्त्रेण । राज्ञे यद् यथा वृत्तं तावथावादिहागतः कुमारः ॥२४६॥
 द्वितीयेदिने ततो राजा कुमारमभिविच्य राज्ये । श्रीअभयसूरिपाश्र्वे गृह्णाति प्रनयामनवद्याम् ॥२४७॥
 अथ हेमचन्द्रसाधुः पठितेषु समग्रान्नोपक्रमेषु । स्थापितो निजदरिपदे विहरति वसुधायां विधिपूर्वम् ॥२४८॥
 जिनशासनोत्सर्पणादुर्षणहृस्तया तपःश्रीवत्या । परिकलित्तोऽपि खलु यो ब्रह्मचारिचूडामणी भणितः ॥२४९॥
 देशयति सुमतिमार्गं मय्यानां भयं च कुमतिचारिणाम् । देशनापटहरवेणामयं जीवानां यो ददाति ॥२५०॥

बरकणयकलससदंडभासुरं सासणं जिणिंदस्स ! सासणमित्तेण कुणंति जस्स पुहईसरा झत्ति ॥२५१॥
 रदजत्तपत्तसोई अट्ठाहियमहिमविहियखलखोहं । जिणसासणं समगं जायं तत्तो निरुवसगं ॥२५२॥
 इय हेमचंद्रमूरी सूरौ इव तवकरेहि दिप्पंतो । विहुगंतो मोहतमं नरिंदमेडलियमाईणं ॥२५३॥
 विहरइ वसुहाए, भुवणमल्लरायावि रज्जमणवरयं । तह पालइ जहं सुयणा गयंपि कालं न याणंति ॥
 चत्तो सो देसो दुज्जणेहिं भीएहिं जत्य सो राया । गरुडाहिद्वियटाणं व सप्पनियरेण दूरेण ॥२५५॥
 अह अन्नया य सीहो नरवडणा ठाविओ अमरुपप । जो इइ सिंहस्वरूवो मणुयमिगार्णं समगार्णं ॥२५६॥
 कारावइ कारामंदिराईं पडराईं सो अपुच्चाईं । पुव्वेसु अयायंते अणवरयथरिज्जमाणजणे ॥२५७॥
 अवराटासंकाए धरिया जे तत्य निरवराहावि । तेसि वारइ भत्तं पाणं च विचारपरिमुक्को ॥२५८॥
 तत्य य पाणञ्जाओ जायइ केसिपि छुहकिलंताणं । तण्हाए फुटियनयणा अन्ने पुण जंति पंचत्तं ॥२५९॥
 तं असमैजसचरियं नाऊणं नरवरो भणइ सिंहं । किं भवजलहितरंढं पढमवयमेवमइयरसि ? ॥२६०॥
 ता कोवि न गुत्तीए धरियव्वो भो ! तए निरवराहो । थेये अवराहेवि हु वारेयव्वं न भंचजलं ॥२६१॥
 अह सो तं निववयणं सोउं भणिउं 'पमाणमाएसो' । जहपुव्विं वटंतो वटइ तह चैव निंचंपि ॥२६२॥
 तं ज्ञ परियाणिऊणं भणिओ रत्ता कहं तहेव तुयं । वटसि, विरमसि नो वारिओवि, एवं उविकसाए ॥
 मज्झवि अइपरसि वयं, तो सो पडिभणइ जह न अइपरइ । तह किज्जउ अप्पिज्जउ मुद्दा अन्नस्स कस्सावि ॥
 भणइ निवो तइ मुदं इमं मुयंतम्मि नत्थि मह असुहं । जं चयसि नियममुदं तं पुण वाढं दइइ हिययं ॥२६५॥

बरकनककलदामह्यदभासुरं शासनं जिनेन्द्रस्य । शासनमात्रेण कुर्वन्ति यस्य पृथिवीधरा इदिति ॥२५१॥
 रययात्राप्राप्तशोभमष्टाहिकामहिमविहितखलक्षोभम् । जिनशासने समग्रं जातं ततो निरुपसर्गम् ॥२५२॥
 इति हेमचन्द्रमूरीः सूर इव तपःकरैर्दीप्यमानः । विभुनयत् मोहतमो नेन्द्रमण्डलिकादीनाम् ॥२५३॥
 विहरति वसुधायां, भुवनमहाराजोऽपि राज्यमनवरतम् । तथा पालयति यथा सुजना गतमपि काले न जानन्ति ॥
 त्पक्तः स देशो दुर्जनैर्भीतैर्ध्रुव स राजा । गरुडाधिष्ठितस्थानमिव सर्वनिक्षेपेण दूरेण ॥२५५॥
 अपान्यदा च सिंहो नरपतिना स्थापितोऽमर्त्यपदे । य इह सिंहस्वरूपो महजन्मगाणां समप्राणाम् ॥२५६॥
 कारयति कारामन्दिराणि प्रचुराणि सोऽपूर्वाणि । पूर्वेष्वमात्यऽनवरतध्रियमाणजने ॥२५७॥
 अपराप्राशङ्क्या धृता ये तत्र निरपराधा अपि । तेषां वारयति मत्तं पातं च विचारपरिमुक्तः ॥२५८॥
 तत्र च प्राणत्यागो जायते केपामपि क्षुत्खलान्तानाम् । तृप्यया स्फुटितनयना अन्ये पुनर्यान्ति पञ्चत्वम् ॥
 तदसमग्रसचरितं ज्ञात्वा नरवरो भणति सिंहम् । किं भवजलधितरणं प्रथमत्रतमेवमतिचरसि ? ॥२६०॥
 तस्मात्कोऽपि न गुप्तो धर्तव्यो भो ! त्वया निरपराधः । स्तोत्रेऽपराधेऽपि खलु वारियतव्यं न भक्तजलम् ॥
 अप स तन्नृपचननं श्रुत्वा मणित्वा 'प्रमाणमादेशः' । यथापूर्वं वर्तमानो वर्तते तथैव नित्यमपि ॥२६२॥
 तद्य परिज्ञाय मणितो राज्ञा क्रथं तथैव त्वम् । दुर्जने, विरमसि नो वारितोऽपि, एवमुपेक्षया ॥२६३॥
 ममाप्यतिचरसि मत्तं, ततः सप्रतिभगति यथा नातिचरति । तथा क्रियतामर्ष्यतां मुद्दाऽन्यस्मै कस्माप्यपि ॥२६४॥

सा जइ एयं मुहं मुंचसि ता मुंच नत्थि इह दोसो । सग्गापवग्गद्वाराइं तुम्भ जं मुदए एसा ॥२६६॥
 वयमुहं तु चयंतो ल्हिहिसि संसारसायरे घोरं । दुहदंदोलिमणतं कालं ता चयसु मा, एवं ॥२६७॥
 अणुसासिज्जंतो सो मुहं मुत्तण निवसमीवम्मि । नियगेहं संपत्तो अणुत्ताओ नरिंदेण ॥२६८॥
 अह सावपधम्मरयस्स सुमइणो सुमदनामसचिवस्स । तं मुहमप्पिऊणं रायावि हुकुण्ड जिणधम्मं ॥२६९॥
 जिणसासणं पभावइ रहजसाईहि विविहेहेऊहि । साहम्मियमप्यगुणंपि मन्नए अप्पणो तुल्लं ॥२७०॥
 अह सीहेणं पुच्चिं पट्टियगामम्मि तुट्टेव्वन्थं । पट्टडलो नरवालो पुच्चिं जो आसि गुत्तीए ॥२७१॥
 ग्वित्तो छुहाए नडिओ मरिऊणं वंतरो समुत्पन्नो । सो, सुमरियपुच्चवभेण तेणं सीहो नहे धरिउं ॥२७२॥
 उम्भाविं च वेरं पच्चखं पउरपउरलोयस्स । सो पारिओ रसंतो उप्पन्नो पट्टमपुट्टवीए ॥२७३॥
 भमिही भवम्मि तत्तो किन्हेणं पाविउं पुणावि वोहिं । ल्हिही सिंवापि, तं पुणं तच्चवसम्मत्तलाभकलं ॥
 अह हेमचंदसूरी कमेण विहरंतओ त्तिहं पत्तो । तो भुवणमल्लराया वंडउ सकलत्तओ गंतुं ॥२७४॥
 तदेत्तणदावानल्लकम्मिंधणदहणल्लट्टवेरग्गो । पुत्तं रज्जे मयणं ठविऊणं रयणमालाए ॥२७५॥
 पट्टिवज्जिय पव्वज्जं विजयपट्टायाए सह विभूईए । मुक्कगुरुकम्मकवओ संपत्तो सासयं ठाणं ॥२७७॥

॥ भयनपानव्यवच्छेदे सिंहमन्त्रिदृष्टान्तः समाप्तः । तत्समाप्तौ समाप्तं सात्विचारं प्रथममण्डयतम् ॥

भगनि नृपस्त्वयि मुद्रामिमा मुञ्चति नास्ति ममासुखम् । यत्त्यजमि नियममुद्रा तत्पुनर्वाढ दहति हृदयम् ॥
 तन्माद्यथेता मुद्रा मुञ्चसि तदा मुञ्च नास्तीह दोष । स्वर्गापवर्गद्वाराणि तव यन्मुद्रयत्येषा ॥२६६॥
 अन्मुद्रा तु रपजल्लप्प्यसे संसारसागरे घोरं । दु खपङ्कमनन्त काल तन्मान्मुञ्च मा, एवम् ॥२६७॥
 अणुशिष्यमाण स मुद्रा मुक्त्वा नृपसमीपे । निमगेह सप्राप्तोऽननुजातो नरेन्द्रेण ॥२६८॥
 अथ श्रावकवर्भरताय सुमतये सुमतिनामसचिवाय । ता मुद्रामर्षयित्वा राजापि ऋतु करोति जिनधर्मम् ॥
 जिनशासन प्रभावयति रथयात्रादिभिर्विविधहेतुभि । साधर्मिकमल्लगुणमपि मन्यत आत्मनस्तुन्यम् ॥२७०॥
 अथ सिंहेन पूर्वं पट्टग्रामे नृत्तितद्रन्यार्थम् । पट्टेशो नरपाल पूर्वं य आसीत् गुप्तो ॥२७१॥
 क्षिप्तं क्षुधा नटितो मृत्वा व्यन्तरं समुत्पन्न । स, स्मृतपूर्वमवेन तेन सिंहो नमसि घृत्वा ॥२७२॥
 उद्गाथितं च वैरं प्रत्यक्षं प्रचुरपौरलोकस्य । स मारितो रसनस्तुपन्न प्रथमपृथिव्याम् ॥२७३॥
 अस्मिन् यति भवे तत्र कृच्छ्रेण प्राप्य पुनरापि बोधिम् । लप्स्यते शिपमपि तत्पुनस्तद्भवमन्यक्त्वलाभकलम् ॥
 अथ हेमचन्द्रसूरी क्रमेण विहरस्तत्र प्राप्त । ततो भुवनमल्लराजो वन्दते सकलत्रको गत्वा ॥२७४॥
 तद्देशनादाधानल्लकमेन्पानदहनस्यवराग्य । पुत्र राज्ये मदनं स्थापयित्वा रत्नमालया ॥२७५॥
 प्रतिपद्य प्रज्ञया विजयपट्टारुया सह विभूत्या । मुक्कगुरुकर्मकवव सप्राप्तं शाश्वनं स्थानम् ॥२७७॥

कन्यागोभूमालियथवणिपयवहारकूडमविक्षज्जं । वजेज्ज गिही अलियं वलियमिं दूसगं धम्मे ॥१॥
निन्धिच्चसच्चवाई होइ अवाई य नेहलोएवि । जह कमलो निरवाओ जाओ जत्तविहवजाभोगी ॥२॥

तथाहि ;—

पुरमत्थि भरह्वेत्ते विजयपुरं नाम तिजयविक्र्वायं । सत्रिलासविन्नासिणिआणं व पवरालयसुसोहं ॥३॥
तत्थ जसजलहिराया नरण्यनाहोवि सु-र-यणाहिर्वई । तस्सत्थि पिया घरिणी हरिणीनयणा वसुमत्ति ॥४॥
तत्थत्थि परममद्दो धम्मवियद्दो अईव कमलद्दो । कमलोत्ति सुप्पसिद्धो वमत्तिसिरी भारिया तस्स ॥५॥
ताणं च सुओ विमलो नामेणं, चिट्ठिपण पुण समलो ! दोसायरो कलाण य कुलभवण तद्वि वु न सोमो ॥
वारंतस्सवि पित्तणो चलिओ देसंतरम्मि वणिज्जत्थं । थलमग्गेण अह सो वहुनत्तीउ लदेउं ॥७॥
तदेसोचियवणिपयं धित्तूण बहुवणिगियपरियरिओ । पत्तो मलयपुरम्मि सोपारयदेससीमाए ॥८॥
तत्थ य निययं पणिय विक्रैऊणं रुयागण अन्नं । गहिउं चलिओ नियदेससंमुहो जाव ता सहसा ॥९॥
वुट्ठो अकालमेहो अकालियसलिलेण पूरिया मग्गा । तो तत्थवि छाएउं सो थक्को वट्ठयट्ठिणाणि ॥१०॥
अह सागराभिदाणो उत्तरिउं सागराउ तन्नयरे । संपत्तो विमलेणं टिट्ठो नियनयरवाणियओ ॥११॥
उचियपडिवत्तिपुव्वं संभासेऊण तेण तो भणिओ । जह एसु तुमं समगंपि जेण जाओ नियं देस ॥१२॥
तो सायरंण तोसायरंण सो सायरंण पडिभणिओ । वंधव ! पडिक्ख पक्ख, तुमए सह जेण गोट्टीए ॥१३॥
आगच्छामि सदेसं विक्रिणिउं किंपि किंपि किणिऊणं । धडियच्चिय मह सट्ठी उह वणिएहिं सम जेण ॥१४॥

कन्यागोभूमालीकस्थापनीयापहारकूटसाक्षीयम् । वजेयेद् गृही अलीक पीनमिद दूपक धर्मे ॥१॥
निर्भृत्यसत्यवादी भवत्यपायी च नेहलोकैऽपि । यथा कमलो निरपायो जातो यशोविभवामोगी ॥२॥
पुरमस्ति भरतक्षेत्रे विजयपुरं नाम त्रिजगद्विख्यातम् । सत्रिलासविलासिन्याननमि व प्रवरालय(क)दुशोमम् ॥३॥
तत्र यशोजलधिरामो नरजननाथोऽपि सुरजना(रत्ना)धिपति । तस्यास्ति प्रिया गृहिणी हरिणीनयना वसुमतीति ॥
तत्रास्ति परमश्राद्धो धर्मविदग्धोऽतीव कमलाढ्य । कमल इति सुप्रसिद्ध कमलश्रीमार्ग्या तस्य ॥५॥
तयोश्च सुतो विमलो नाम्ना, चैष्टितेन पुन समल । दोषाकर कलाना च कुलभवनं तथापि सलु न सोम ॥६॥
वारयत्यपि पितरि चालितो देशान्तरे वणिज्याथम् । स्थलमार्गेणाथ स बहुनत्तीवदीन् भारयित्वा ॥७॥
सद्देशोचितपण्य गृहीत्वा बहुवणिक्परिकरित् । प्राप्तो मलयपुरे सोपारकदेशभीम्नि ॥८॥
तत्र च निज पण्यं विक्रीय क्रयाणकमन्यत् । गृहीत्वा चालितो निजदेशममुखो यावत्तान् सहसा ॥९॥
शुद्धोऽकालमेघोऽकृत्यसलिलेन पूरिता मार्गा । ततस्तत्रापि च्छाद्ययित्वा स स्थित कतिपयदिनानि ॥१०॥
अथ सागरामिगान उत्तीर्य सागरात् तन्नगरे । सप्राप्तो विमलेन दृष्टो निजनगरवाणिज ॥११॥
उचितप्रतिपत्तिपूर्वं संभाष्य द्वेन ततो भणित । यथैहि त्व समरुमपि येन यावो निज देशम् ॥१२॥
तत सागरंण तोपात्रेण स सादरेण प्रतिभाणित । बान्धव ! प्रतीक्षस्य पक्ष, त्वया सह येन गोष्ठ्या ॥१३॥

तो पडिक्कं तेणं तव्ययणं तस्स सत्थमज्झम्मि । आवासिओ यं विमलो मुंजइ तेणेव सह तत्थ ॥१५॥
 लहुमवि विक्किणइ बहुं कयाणं तस्स, सागरसमेओ । गच्छइ वणिआण गिहे गिण्हइ अन्नंपि बहुपणियं॥
 दितो य हत्थसन्ने तेसिं सो गिण्हए य बहुलामं । अवलवइ विक्किणितो किंचिवि मज्झाउ पणियस्स ॥१७॥
 ता जाव दस सहस्सा गहिया कणयस्स वंचिऊण तयं । अप्पाणं विमलेणं चित्तंतेणं अइवियइहं ॥१८॥
 सुद्धसहावेण तओ सागरवणिएण सह समारद्धा । पीई अनकसरिसा, संचलिया दोविं नियदेसे ॥१९॥
 अणवरयवयाणेहिं मगे गच्छंति गरुयनेहेण । पवरतुरयाहिरुद्धा जवलीए जाव तो कमसो ॥२०॥
 विमलपिया पचोणिं समागओ निययपुत्तनेहेण । तेहिंपि सबहुमाणं नमिओ, आलिगिया तेण ॥२१॥
 तो तेहिं समं पंथे वचइ कमलेवि नियपुराभिमुहं । तो सागरेण भणियं मित्त ! अदिट्टंपि दिट्टं ॥२२॥
 साहेमि अवितहं तुह निसुणसु, गट्टी इओ पुरो जाइ । भरिया अंवाणं, तं च खेडए माहणो कुट्टी ॥२३॥
 दाहिणपक्खम्मि य जाइ तत्थ जुत्तो फुडं गली कुज्जो । वामेवि वामचरणम्मि खंजओ गोणओ वहर ॥२४॥
 खेडइ वेडुफिंरकं मायंगो पालओ अफासंतो । रुट्टा कस्सविं पच्छा समागयां पुत्तगव्ववई ॥२५॥
 कपलुंकुमंगराया रइयामेला य वडलमालाए । सव्वणदेहा रत्तुत्तरीयया सिग्घपसवा य ॥२६॥
 विट्ठपकिरकचडिया इत्थी, तं निसुणिउं भणइ विमलो । वरनाणी पिव जंपसि भइ ! तुमं, तं न तुह जुत्तं ॥
 मुदमत्थिचि वत्तव्वं, जं च तं चापि वालिक्का । जंपति, न निअप्पाणो विसेसेण भवारिसा ॥२८॥

आगच्छामि स्वदेशं विक्रीय किमपि किमपि श्रीरत्वा । घटित एव मम विनिमय इह वणिग्भिः समं येन ॥११॥
 ततः प्रतिपन्नं तेन तद्वचनं तस्य सार्थमध्ये । आवासितश्च विमलो मुदुक्ते तेनैव सह तत्र ॥१५॥
 लक्ष्मि विक्रीयते बहु क्रयाणकं तस्य, सागरसमेतः । गच्छति वणिजां गृहे गृहात्यन्यदपि बहुपण्यम् ॥१६॥
 ददच्च हस्तसंज्ञां तेभ्यः स गृहाति च बहुलाम् । अपलपति विक्रीणन् किञ्चिदपि मध्यात् पण्यस्य ॥१७॥
 तावद् यावद्दश सहस्राणि गृहीतानि कनकस्य वच्चयित्वैतम् । आत्मानं विमलेन चिन्तयताऽतिविदग्धम् ॥
 शुद्धस्वभावेन ततः सागरवणिजा सह समारब्धा । प्रीतिरनन्यसदृशी, संचलितौ द्वावपि निजदेशे ॥१९॥
 अनवतप्रयाणैर्मार्गं गच्छतो गुरुस्नेहेन । प्रवरतुरगाधिरुद्धौ जवेन यावत् ततः क्रमशः ॥२०॥
 विमलपिता संमुखं समागतो निजपुत्रस्नेहेन । ताभ्यामपि सबहुमानं नतः, आलिङ्गितौ तेन ॥२१॥
 ततस्ताभ्यां समं पथि व्रजति कमलोऽपि निजपुराभिमुखम् । ततः सागरेण मणितं मित्त ! अदृष्टमपि दृष्टमिव ॥
 कययान्यवितथं तव शृणु, गन्धीतः पुरो याति । भृताऽऽज्ञैः, तां च वाहयति ब्राह्मणः कुट्टी ॥२३॥
 दक्षिणपक्षे च याति तत्र युक्तः स्फुटं गालिः कुज्जः । वामेऽपि वामचरणे खड्गको गौर्वहति ॥२४॥
 रेतति बेटकप्रालम्बं मातङ्गः पालक्रेऽऽशृणु । रुट्टा कस्यापि पश्चात् समागता पुत्रगर्भवती ॥२५॥
 कृतकुकुमाङ्गराग रचितार्पीडा च बहुलमालया । सव्वणदेहा रत्तुत्तरीयका शीघ्रप्रसवा च ॥२६॥
 बेटकप्रालम्बचरिता ग्री, तन् ध्रुवा भणति विमलः । वरञ्जानीव जल्पसि भद्र ! त्वं, तत्र तव युक्तम् ॥२८॥

सागरो जंपए भाय ! नासंवद्धं परंपियं । बालगतिरुत्तेणावि एयं भवइ नन्नहा ॥२९॥
 हत्यम्मि कंकरणे पत्ते कज्जं किं दप्पणेण वा ? । पचासन्नैव सा गंती गच्छए भइ ! निच्छियं ॥३०॥
 विमलो वेइ किं एअं अबल्लेवेसि धिट्ठिमं ? । धिट्ठेण सह जंपतो धिट्ठो चेव अहं फुडं ॥३१॥
 जंपिए सागरेणैवं विमलो परिचितए । गिण्हामिमस्स सब्बस्सं समओ एस वट्टए ॥३२॥
 तो जंपइ इमं सच्चं जइ सर्व्वंपि, तो निअं । सर्व्वं कयाणमं देमि, लेमि ते सर्व्वमन्नहा ॥३३॥
 एवं च दूमिओ तेणं तालं तालए भेलिउं । सागरो कमलं सेट्ठिं 'तुमं सक्खि'त्ति भासए ॥३४॥
 जंपए कमलो सेट्ठी जइ एस अजाणओ । तो किं तुमंपि, तो वेइ विमलो ताय ! संपयं ॥३५॥
 किं तुम्हं जुज्जए एवं लायवं मह आणिउं ? । दिव्वनाणीव जंपेइ एसो एवं पलाविरो ॥३६॥
 सागरोवि पंपेपेइं कमलं तणओ तुह । जइ पाएसु लग्गेइ, तो इं छोडेमि होइओ ॥३७॥
 विमलो भणेइ पाएसु तुज्ज लग्गंतु कुक्कुरा । निच्चं भिक्खं भमंतस्स सब्बस्से गहिए मए ॥३८॥
 सोउं च कमलो एअं तत्तो मोणेण संठिओ । इत्तो अ तेइ दोहिंपि सम्पं चेव तुरंगमा ॥३९॥
 वाहिआ गट्ठिपिट्ठीए पत्ता गट्ठीवि तेहि सा । गएहिं जोअणं एअं इत्थी तत्थ न दीसइ ॥४०॥
 तो तुट्ठो विमलो एअं सब्बस्सं लेमि चितइ । सो पुट्ठो सारही तेण सा इत्थी किं न दीसइ ? ॥४१॥
 भणिअं तेण सा भइ ! गुब्बिणी मूळपीडिआ । पसवत्थं गया इत्थ वणमज्झम्मि चिट्ठई ॥४२॥

मुखमस्तीति वस्तव्यं, यच्च तत्रापि बालिशः । जल्पन्ति, न जितात्मानो विशेषेण भवादृशाः ॥२८॥
 सागरो जल्पति भ्रातः ! नासंवद्धं प्रजल्पितम् । बालप्रतिलतुपेणाप्येतद् भवति नान्यथा ॥२९॥
 हस्ते कङ्कणे प्राप्ते कार्यं किं दपणेण वा ? । प्रत्यासन्नैव सा गन्त्री गच्छति भद्र ! निश्चितम् ॥३०॥
 विमलो ब्रवीति किमेवमवलम्बसे धृष्टिमानम् ? । धृष्टेण सह जरान् धृष्ट एवाहं स्फुटम् ॥३१॥
 जल्पते सागरेणैवं विमलः परिचिन्तयति । गृह्णाम्यस्य सर्वस्वं समय एव वर्तते ॥३२॥
 ततो जल्पतीदं सत्यं यदि सर्वमपि, ततो निजम् । सर्वं क्रयाणकं दद्यां, लायां ते सर्वमन्यथा ॥३३॥
 एवं च दाविनस्तेन तालां तालया मेलयित्वा । सागरः कमलं श्रेष्ठिनं 'त्वं साक्षा' इति भाषते ॥३४॥
 जल्पति कमलः श्रेष्ठी वधेणोऽजायकः । ततः किं त्वमपि, ततो ब्रवीति विमलस्तात ! सांप्रतम् ॥३५॥
 किं तव युन्यत एवं लायवं ममानेतुम् ? । दिव्यजानां च जल्पत्येष एवं प्रलपिता ॥३६॥
 सागरोऽपि प्रजल्पति कमलं तनयस्तव । यादे पादयोल्लिंगेन, तनोऽहं मुञ्चामि पणतः ॥३७॥
 विमलो भणति पादयोस्तव लगन्तु कुक्कुराः । नित्यं भिक्षां भ्रमतः सर्वस्वे गृहीते मया ॥३८॥
 श्रुत्वा च कमल एतन् ततो मौनेन संस्थितः । इतश्च ताभ्यां द्वाभ्यामपि सममेव तुरङ्गमौ ॥३९॥
 वाहितौ गन्त्रीधृष्टे प्राप्ता गन्त्रयवि ताभ्यां सा । गताभ्यां योजनमेकं स्त्री तत्र न दृश्यते ॥४०॥
 ततस्तुष्टो विमल एतत्सर्वस्वं लायां चिन्तयति । स धृष्टः सारथिस्तेन सा स्त्री किं न दृश्यते ? ॥४१॥
 भणितं तेन सा भद्र ! गुर्विणी शूलपीडिता । प्रसवार्थं गताञ्च वनमच्ये तिष्ठति ॥४२॥

पणिअं विमलसंघविबणिउत्ताण पासओ । तेहिं गंतुण सव्वंपि साहिअं तस्म साहिअं ॥५७॥
 तेणावि निअतायस्स साहिऊणं परंपिअं । तरिअव्यो कहं ताय ! अगाहो आवईददो ? ॥५८॥
 ताय ! तुमं मज्झत्यो सत्यो होऊण सुणसु परमत्थं । हासेणवि भणिआइं पेच्छ विलुट्ठाइं कह दूरं ॥५९॥
 सुव्वोवि जणो हासं परोत्परं कुणइ न उण निक्खेइं । जाइ जहा एस वणी महधणलुद्धो अ दुट्ठो अ ॥
 कोवि धणं अप्पणयं अणइ एमेव हासभणिपरिहिं ? । ता ताय ! तुमं गंतुं बुज्झावसु सागरं वणिअं ॥६१॥
 तो कमलेणं भणिअं मा मा मा वच्छ ! गच्छ कुमइपहे । सरसु निअजंपिआइं पयत्तओ, किं विअप्पेणं ? ॥
 अइजिमिअजंपिआइं वच्छ ! अपत्याइं हुंति लहुमेव । एएण कारणेणं अणं जंपंति गुणगुरुणो ॥६३॥
 अह कहवि किंपि भणिअं हासेणवि तं तहेव तव्वयणं । वाया फुरइ नराणं तीइ विणा हुंति मयकप्पा ॥६४॥
 यतः ;—

छिज्जउ सीसं अहं होउ वंधणं चयउ सव्वहा लच्छी । पटिवन्नपालणेसु पुरिसाणं जं होइ तं होउ ॥६५॥
 ता तुमए मह सखं मट्ठाए मज्झ तेण सह हुइडा । विहिआ, इत्य न भंती, तुज्झ धणं सव्वमवि तस्म ॥६६॥
 तेण जहा जं भणिअं जम्हा सव्वं तहेव निव्वडिअं । इक्कंपि तस्स वयणं न अन्नहा जाय ! संजायं ॥६७॥
 सरइंदुकुंदधवले मज्झ कुले न हु कयावि केणावि । मसिकुचओ विद्वो अलिअवयणस्स भणणेणं ॥६८॥
 सव्वस्स सच्चवाई होइ पिओ तह य पच्चयट्ठाणं । चिट्ठंतु नरा, अमरावि तस्स आणं पटिच्छंति ॥६९॥
 किञ्च ।

पण्यं विमलसंघविबणिउत्ताणां प्रार्थतः । तैर्गत्वा सर्वमपि कथितं तस्य स्वाहितम् ॥५७॥
 तेनापि निजुतातस्य कथयित्वा प्रजल्पितम् । तरीतय्यः कथं तात ! अगाध आपद्द्रहः ॥५८॥
 तात ! त्वं मध्यस्थः स्वस्थो भूत्वा शृणु परमार्थम् । हास्येनापि भणितानि पश्य विलोटितानि कियद् दूरम् ॥
 सर्वोऽपि जनो हास्यं परस्परं करोति न पुनर्निप्सेटम् । याति यथैष वणिग् मद्भनल्लव्यश्च दुष्टश्च ॥६०॥
 कोऽपि धनमात्मीयमर्पयत्येवमेव हास्यमणितैः ? । तस्मात् तात ! त्वं गत्वा बोधय सागरं वणिजम् ॥६१॥
 ततः कमलेन भणितं मा मा मा वत्स ! गच्छ कुमतिपथे । स्मर निजजल्पितानि प्रयत्नतः, किं विकल्पेन ? ॥
 अतिजिमितजल्पितानि वत्स ! अपव्यानि भवन्ति लब्धेव । एतेन कारणेनाल्पं जल्पन्ति गुणगुरवः ॥६३॥
 अयं कथमपि किमपि भणितं हासेनापि तत्तथैव त्वद्भचनम् । वाक्स्फुरति नराणां तथा विना भवन्ति मृतकल्पाः ॥
 छिद्यतां शीपमय भवतु बन्धनं त्यजतु सर्वथा लक्ष्मीः । प्रातिपन्नपालनेषु पुरुषाणां यद्भवति तद्भवतु ॥६५॥
 तस्मात्त्वया मम साक्ष्यमाज्ञया मम तेन सह पणः । विहितः, अत्र न भ्रान्तिः, तव धनं सर्वमपि तस्य ॥६६॥
 तेन यथायद् भणितं यस्मात्सर्वं तथैव निर्वर्तितम् । एकमपि तस्य वचनं नान्यथा जात ! संजातम् ॥६७॥
 शरदिन्दुकुन्दधवले मम कुले न हि कदापि केनापि । मषिकूर्चको वितीर्णोऽस्तीकवचनस्य भणनेन ॥६८॥
 सर्वस्य सत्यवादी भवति प्रियस्तथा च प्रत्ययस्थानम् । तिष्ठन्तु नराः, अमरा अपि तस्याज्ञां प्रतीक्षन्ते ॥६९॥

एईए पट्टणे संति मायावित्ताणि संपयं । मायंगो पेसिओ तत्थ ताण वत्तानिवेअओ ॥४३॥
 अहं तु वंभणो भद्र ! एआ वणिमहेलिआ । मग्गम्मि मिलिआ मज्झ रुद्धा भत्तारताडिआ ॥४४॥
 वसायो एक्कगामम्मि सावि मज्झ सइज्झिआ । एएण कारणेणं तं मुत्तूणं जामि नो अहं ॥४५॥
 इत्तो अ खणमित्तेणं मायंगो लहु आगओ । साहइ, एंइ एईए माया मज्जेव पिट्ठओ ॥४६॥
 सुहासणसमारूढा सावि पच्छा समागया । दंसए सोवि तं ठाणं जत्थ वाला विलंबए ॥४७॥
 पत्ताइ तीइ तो तत्थ सावि पुत्तं पयायई । सुहासणम्मि काऊण वंभणस्स निवेईउं ॥४८॥
 पुत्तजम्मं, तओ जाइ पट्टणम्मि निए गिहे । विन्नायं विमलेणावि सच्चं सागरभासिअं ॥४९॥
 कमलेणावि तं दिट्ठं पासट्टेण जहट्ठिअं । नगरं तुं समासन्नं काउं ते तत्थ पत्थिआ ॥५०॥
 सागरो विमलं वेइ दोवि एए तुरंगमा । कयाणंगंपि गेहाओ पेसिअव्वं गिहे मह ॥५१॥
 विमलो वेइ भो ! तुज्झ उवहासपयं वयं । जाया चेव तो भणसु जं किंपि पडिहासए ॥५२॥
 सागरो चितए एस धिट्ठो चिट्ठो अ नन्नए । खेहं होइपि दुत्तुंडो, किंतु एअस्स उत्तरं ॥५३॥
 न दाउं परुसं जुत्तं, तओ काऊण गंगौलि । सगिहे सागरो पत्तो पिअपुत्ता निए गिहे ॥५४॥
 पच्छा कयाणंगं सव्वं संपत्तं पुरवाहिरे । विमलस्स गिहे जाव जाइ नो तस्स संतिअं ॥५५॥
 ताव तं आगयं नाउं सागरो सम्मुहो गओ । पदमं चिय गहेऊण पधिसत्तं वाडए बला ॥५६॥

एतस्याः पत्ने स्तो मातापितरौ सांप्रतम् । मातङ्गः प्रेषितस्तत्र तयोर्वातानिवेदकः ॥४३॥
 अहं तु ब्राह्मणो भद्र ! एषा वणिमहेला । मागं मिलिता मम रुष्टा भर्तृताडिता ॥४४॥
 वसाय एकग्रामे सापि मम प्रातिवेदिमकी । एतेन कारणेन तां श्रुत्वां यामि नो अहम् ॥४५॥
 इतश्च क्षणमात्रेण मातङ्गो लघ्वागतेः । कथयति, एत्येतस्या माता ममैव पृष्ठतः ॥४६॥
 सुखासनसमारूढा सापि पश्चात् समागता । दर्शयति सोऽपि तत्स्थानं यत्र बाला विलम्बते ॥४७॥
 प्राप्तायां तस्यां ततस्तत्र सापि पुत्रं प्रजायते । सुखासने कृत्वा ब्राह्मणाय निवेद्य ॥४८॥
 पुत्रजन्म, ततो याति पत्ने निजे गृहे । विज्ञातं विमलेनापि सत्यं सागरभाषितम् ॥४९॥
 कमलेनापि तद् दृष्टं पार्श्वस्थेन यथास्थितम् । नगरं तु समासन्नं कृत्वा तौ तत्र प्रस्थितौ ॥५०॥
 सागरो विमलं ब्रूते द्वावप्येतौ तुरङ्गमौ । कयाणकमपि गेहात् प्रेषयित्वा गृहे मम ॥५१॥
 विमलो ब्रूते भो ! तवोपहासपदं वयम् । जाता एव ततो भण यत् किमपि प्रतिभासते ॥५२॥
 सागरीध्वन्तयत्येष पृष्टो पृष्टश्च मन्यते । खलं णमपि द्वितुगढः, किन्त्वेतस्योत्तरम् ॥५३॥
 न दातुं परुषं युक्तं, ततः कृत्वोपेक्षाम् (!) । स्वगृहे सागरः प्राप्तः पितापुत्रौ निजे गृहे ॥५४॥
 पश्चात् कयाणकं सर्वं संप्राप्तं पुरवाहिः । विमलस्य गृहे यावद् याति नो तस्य सत्कम् ॥५५॥
 तावत् तदागतं ज्ञात्वा सागरः संमुखो गतः । प्रथममेव गृहीत्वा प्रसिप्तं वाटके बलात् ॥५६॥

भणइ नरिंदो एणं अदिट्टमसुयं तए कहें नायं ? । सो भणइ देव ! गलिओ गुज्जो उवविसइ बहुवारं ॥८४॥
 ततो रयपडिधिविपयोज्जयचिण्हेण गोज्जओ नांओ । वामपासुम्मि खंजो गोणोवि पयाणुसारंण ॥८५॥
 नायाइ अंधयाइ तव्वासिपखासियकोदवतणाण । गंधेण नीद्वच्छल ! अचं नहु किपि विज्ञाणं ॥८६॥
 गह्ठीधुरउवविट्ठो कुट्ठी तह वंभणो य इइ नाओ । कोत्री सुवार्इवि य पाएण वंभणो होइ ॥८७॥
 जं तोत्तयखंडांइ बालहिवाला य निव्वडिया दिट्ठा । करवत्तगलियसल्लिलं तो सुवार्इ य कोत्री य ॥८८॥
 तरुल्लहुसाहारंइ तौत्तयठाणम्मि अप्पियं जेण । सो अच्छिण्णो जग्घा सगढाओ उत्तरेऊण ॥८९॥
 तं वंभणेण गहियं अब्भुक्खेऊण तस्स पयपंती । रेणूए संकंता दिट्ठा मच्छीहिं परियरिया ॥९०॥
 तो वुट्ठी सो नाओ, वेत्थयगह्ठीउ गुविणी महिला । उत्तरिउं कुलउलए उवविट्ठा वैयरिवणमज्जे ॥९१॥
 दाहिणहत्थुवर्धं काऊण समुट्ठियत्ति पुत्तवर्इ । सोयजलदंसणाओ कयकुंकुमभंगरायत्ति ॥९२॥
 वयरीकंडयलगा तदुत्तरीयस्स रत्तसुत्तलवा । दिट्ठा तो रत्तसुयपरिकलिया सा मए नाया ॥९३॥
 धलमत्थयम्मि पच्छाहुत्तांइ पयांइ तीए ददुण । पच्छाहुत्तं अवलोयइत्ति नाया जहा रुट्ठा ॥९४॥
 चिहुरचयाओ पडिए केसरसरियाए अवयवे ददुं । नाया सबउलमाला सवणा पयपट्टदंसणओ ॥९५॥
 रत्तौं भणियं सागर ! वेत्थयगंती तए कहें नाया ? । विभवइ सागरो तो जह नाया सुणउ तह सामी ॥९६॥
 जग्घा अवयगंती तीए नारुइइ माणुस उवरिं । धुरसारही य एको धुरम्मि आरुइइ न हु वीओ ॥९७॥

मणति नेरेन्द्र एवमदृष्टमश्रुतं त्वया कथं ज्ञातम् ? । स मणति देव ! गलि कुञ्ज उपविशति बहुवारम् ॥
 ततो रज प्रतिभिम्वितकुञ्जचिहेन कुञ्जको ज्ञात । वामपार्श्वे खज्जो गौरपि पदानुसारेण ॥८५॥
 ज्ञातान्याम्राणि तद्भासितखचितकोद्ववृत्तानाम् । गन्धेन नीतिवत्सल ! ध्वन्यन्न खलु किमपि विज्ञानम् ॥८६॥
 गन्त्रीधुरोर्वविट कुष्ठी तथा ब्राह्मणश्चेति ज्ञात । कोपी शुचिवादी च प्रायेण ब्राह्मणो भवति ॥८७॥
 यत् तोत्रकण्डानि बालधिवालाश्च निपतिता दृष्टाः । करपात्रगलितसलिलं तत् शुचिवादी च कोपी च ॥८८॥
 तरुल्लघुशाखाखण्ड तोत्रकन्यानेऽर्पितं येन । सोऽस्पृश्यो यस्माच्छकटादुत्तीर्य ॥८९॥
 तद् ब्राह्मणेन गृहीतमभ्युक्षिष्य तस्य पदपङ्क्ति । रेणौ संक्रान्ता दृष्टा मक्षिकाभि परिकरिता ॥९०॥
 तत् कुष्ठी स ज्ञात., वेत्थक [१] गन्त्रीतो गुविणी महिला । उत्तीर्य कुलोलपे उपाविष्टा बद्रीवनमध्ये ॥९१॥
 दक्षिणहस्तोपट्ठम् कृत्वा समुत्पितेति पुत्रवती । शौचजलदर्शनात् कृतकुङ्कुमाङ्गरामेति ॥९२॥
 बद्रीकण्ठकलग्ना तदुत्तरीयस्य रक्तसूत्रलवा । दृष्टास्ततो रत्ताशुक्रपरिकलिता सा मया ज्ञाता ॥९३॥
 स्थलमस्तके पश्चान्मुखानि पदानि तस्या दृष्ट्वा । पश्चान्मुखमवलोकत इति ज्ञाता यथा रुट्ठा ॥९४॥
 चिहुरचयात् पतितान् केसरमालाया अवयवान् दृष्ट्वा । ज्ञाता सबकुलमाला सवणा पदपट्टदर्शनत ॥९५॥
 राज्ञा मणित सागर ! वेत्थक [१] गन्त्री त्वया कथं ज्ञाता ? । विज्ञपयति सागरस्ततो यथा ज्ञाता शृणोतु तथा स्वामी ॥
 यस्मादात्रकगन्त्री तस्या नारोहति मनुष्य उपरि । धू साराथिश्चैको धुर्यारोहति न तु द्वितीय ॥९७॥

साहसधनाण निरु सच्छयाण गरुआण गुणमहग्याण । चिरपवसियावि लच्छी आगच्छइ वच्छ । निच्छयओ ॥
 ता तस्स तं कयाणगमप्पिअ सच्चं करेसु अप्पाणं । अप्पाणं दिवसाणं कएण मा लुंअ अप्पाणं ॥७१॥
 इअ सिक्खविओ विमलो अनलो इव अनिलपूरिओ जलिओ । तिबलीतरंगभंगुरैभालो भणिउं समाहत्तो ॥
 अज्जवि भणिअं न सरसि अच्छउ बहुदिवसभासिअं तुमए । गरलं व मुहे महुरो परिणामे तुमवि तस्सरिसो ॥
 ता तं मोणेण ठिओ चिट्ठसु निअमंदिरम्मि कुव्वंतो । जिणयम्मं सत्तीए मा तत्ति कुणसु महत्तणयं ॥७४॥
 इअ सिक्खं दाऊणं संपत्तो पुहइनाहपासम्मि । पणमेउं पयकमलं होवणयं काउमुवविट्ठो ॥७५॥
 तो पुट्ठो नरवइणा कुसलं तुह विमल ! एत्तिओ कालो । किं लम्मो तत्थ गएण विट्ठविअं कित्तिअं दव्वं ? ॥
 कुंसलं तुह पसाया लग्गा दिवसा य पाउसवसेणं । दव्वं च बहु विट्ठं तत्थ गएणं मए नाह ! ॥७७॥
 किंतु इह सागरेणं गहिअं सव्वंफि मज्झ तं दव्वं । तग्गहणे जो हेउ, पुच्छउ पत्तिऊण तं देवो ॥७८॥
 हकाराविय पुट्ठो रत्ता विन्नवइ सागरो एवं । पुच्छंतु देवपाया वइयरमेअं कमलसिट्ठि ॥७९॥
 तो विमलो भणइ इमं दविणं मह हरसि अप्पणा धिट्ठ ! । पुच्छावसिय कमलं वइयरमेयं कहसि न सयं ॥
 तचो राया आइसइ सायरं कहसु सिट्ठि ! तुममेव । आणा पमाणमिय भणिय सायरो सविणयं भणइ ॥
 देव ! समगंयि पुत्तिवि वणिजं काऊण जाव विणियत्ता । आगच्छामो अग्गे ता सगइयचिहया दिट्ठां ॥
 तो मे भणियं 'अवयगट्ठी गच्छेइ' एवमाइयं । सव्वं चिय विन्नत्तं निवस्स निवदंसणं जाव ॥८३॥

साहसधनानां निश्चितं स्वच्छानां गुरूणां गुणमहार्घ्याणाम् । चिरप्रोपितापि लक्ष्मीरागच्छति वत्स ! निश्चयतः ॥
 तस्मात्तस्मै त्वं क्रयाणकर्मपयित्वा सत्यं कुरुष्व्वात्मानम् । अल्पानां दिवसानां कृते मा लुम्पात्मानम् ॥७१॥
 इति शिशितो विमलोऽनल इवानिलपूरितो ज्वलितः । त्रिवलीतरङ्गभङ्गुरमालं भणितुं समारब्धः ॥७२॥
 अद्यापि भणितं न स्मरसि, आस्तां बहुदिवसमापितं तु मया । गरलमिव मुखे मधुरः परिणामे त्वत्पि तत्सदृशः ॥
 तस्मात्त्वं मौनेन स्थितस्तिष्ठ निजमन्दिरे कुर्वन् । जिनधर्मं शक्त्या माऽऽदेशं कुरुष्व मदीयम् ॥७४॥
 इति शिखां दत्त्वा संप्राप्तः पृथिवीनाथपार्श्वे । प्रणम्य पादकमलं दौकनं कृतवोपविष्टः ॥७५॥
 ततः पृष्टो नरपतिना कुशलं तव विमल ! एतावान् कालः । किं लभस्तत्र गतेनार्जितं कियद् द्रव्यम् ? ॥७६॥
 कुशलं तव प्रसादाल्लभना दिवसाश्च प्रावृद्धवशेन । द्रव्यं च बहूर्जितं तत्र गतेन मया नाथ ॥७७॥
 किन्त्विह सागरेण गृहीतं सर्वमपि मम तद् द्रव्यम् । तद्ग्रहणे यो हेतुः, पृच्छतु प्रसद्य तं देवः ॥७८॥
 हकारपयित्वा पृष्टो राज्ञा विश्वपयति सागर एवम् । पृच्छन्तु देवपादा व्यतिकरमिमं कमलश्रेष्ठिनम् ॥७९॥
 ततो विमलो भणतीम द्रविणं मम हरस्यात्मना घृष्ट ! । प्रच्छयसि पुनः कमलं व्यतिकरमेतं कथयसि न स्वयम् ॥
 ततो राजाऽऽदिशति सागरं कथय श्रेष्ठिन् ! त्वमेव । आज्ञा प्रमाणमिति भणित्वा सागरः सविनयं मणति ॥
 देव ! सममपि द्वावपि याणिज्यं कृत्वा यावद्विनिवृत्तौ । आगच्छाव आवां तावच्छकटचक्रमार्गा दृष्टाः ॥८२॥
 ततो मया भणितं 'आत्रगन्त्री गच्छति' एवमादिकम् । सर्वमेव विशंतं नृपाय नृपदर्शनं यावत् ॥८३॥

भणइ नरिंदो एवं अदिष्टमसुयं तए कइं नाय ?। सो भणइ देव ! गलिओ गुज्जो उवविशइ बहुवारं ॥८४॥
 ततो रयपडिंविचियगोज्जयचिण्णेण गोज्जओ नाओ । वामपासुंमि खंजो गोणोवि पयाशुभारेण ॥८५॥
 नायाइं अंबयाइं तव्वासिंयखसियकोइवतणाण । गघेण नीदणउल ! अन्नं न हुं किपि विन्नाणं ॥८६॥
 गड्डीधुरउवविट्ठो कुट्ठी तह वंभणो य इइ नाओ । कोवी सुइवाइं य पाएण वभणो होइ ॥८७॥
 जे तोचयखंडाइं बालहिवाला य निवडिया दिट्ठा । करवत्तगलियसलिलं तो सुइवाइं य कोवी य ॥८८॥
 तरुलहुसाहाखंडं तोचयठाणम्मि अप्पियं जेण । सो अच्छिण्णो जम्हा सगडाओ उत्तरेज्जण ॥८९॥
 तं वंभणेण गहिंयं अन्धुखेज्जण तस्स पपपंती । रेणूए संकंता दिट्ठा मन्त्रीहिं परियरिया ॥९०॥
 तो कुट्ठी सो नाओ, वेड्यगड्डीउ गुविणी महिला । उत्तरिउं कुलउलए उवविट्ठा वैयरिवणमज्जे ॥९१॥
 दाहिणहत्थुयउंभं वाज्जण समुट्ठियत्ति पुत्तवई । सोयजलदंसणाओ कयहुंकुमअंगरायत्ति ॥९२॥
 वयरीकंउयलगा तदुत्तरीयस्स रत्तमुत्तलवा । दिट्ठा तो रत्तसुयपरिकलिया सा मए नाया ॥९३॥
 धलमत्थयम्मि पण्डाहुत्ताइं पयाइं तीए ददुट्ठण । पण्डाहुत्तं अवलोयइत्ति नाया जहा स्था ॥९४॥
 चिहुरचयाओ पडिए केसरसरियाए अवयवे ददुट्ठं । नाया सवउलमाला सवणा पयपट्टंसणओ ॥९५॥
 रत्तां भणियं सागर ! वेल्हयगंती तए कइं नाया ?। विन्नवइ सागरो तो जह नाया सुणउ तह सामी ॥९६॥
 जम्हा अवयगंती तीए नारहइं माणुस उवरिं । धुरसारही य एको धुरम्मि आरुहइ न हु वीओ ॥९७॥

भणति नरेन्द्र एवमदृष्टमश्रुने त्वया कथं ज्ञातम् ? । स भणति देव ! गलि कुञ्ज उपविशति बहुवारम् ॥
 ततो रज प्रतिनिम्बितकुञ्जचिह्नं कुञ्जको ज्ञात । वामपार्श्वे खड्गो गौरपि पदानुसारेण ॥८५॥
 ज्ञातान्याम्राणि तद्वासितखचितकोद्रवतृणानाम् । गन्धेन नीतितत्सल ! अन्यत्र सलु किमपि विज्ञानम् ॥८६॥
 गन्त्रीधुरोर्पविष्ट कुट्टी तथा ब्राह्मणश्चेति ज्ञातः । कोपी शुचिवादी च प्रायेण ब्राह्मणो भवति ॥८७॥
 यत् तोत्ररुखण्डानि बालधिवालाश्च निपतिता दृष्टा । करपात्रगलितसलिलं तत् शुचिवादी च कोपी च ॥८८॥
 तरुलधुशाखाखण्ड तोत्रकम्बानेऽर्पितं येन । सोऽमृत्यो यस्माच्छकटादुत्तीर्य ॥८९॥
 तद् ब्राह्मणेन गृहीतमभ्युत्क्षिप्य तस्य पदपङ्क्ति । रेणौ संक्रान्ता दृष्टा मस्तिष्कामि परिकरिता ॥९०॥
 तत् कुट्टी स ज्ञात, वेष्टक [१] गन्त्रीतो गुविणी महिला । उत्तीर्य कुलोलेपे उपविष्टा वदरीवनमध्ये ॥९१॥
 दक्षिणहस्तोपष्टम्भं कृत्वा समुत्पितेति पुत्रवती । शौचजलदर्शनात् वृत्तकुङ्कुमाङ्गरागेति ॥९२॥
 वदरीकण्टकलम्बना तदुत्तरीयस्य रक्तमुत्तलवा । दृष्टास्ततो रत्ताशुक्रपरिकलिता सा मया ज्ञाता ॥९३॥
 स्थलमस्तके पश्चान्मुखानि पदानि तस्या दृष्टुवा । पश्चान्मुखमवलोकत इति ज्ञाता यथा दृष्टा ॥९४॥
 चिहुरचयात् पतितान् केसरमालाया अवयवान् दृष्ट्वा । ज्ञाता सप्रकुलमाला सन्ना पदपट्टदर्शनत ॥९५॥
 राज्ञा मणित सागर ! वेष्टक [१] गन्त्री त्वया कथं ज्ञाता ? । विज्ञपयति सागरस्ततो यथा ज्ञाता शृणोतु तथा स्वामी ॥
 यस्मादाफ्रकगन्त्री तन्मया नारोहति मनुष्य उपरि । धू सारथिश्चैको धुर्यारोहति न तु द्वितीयः ॥९७॥

रमणीइवि पयंपती न दीसइ धोरियावि असमत्या । ततो सामत्याओ वेल्लयंगती मए नाया ॥९८॥
 जंपइ राया सागर ! इत्यत्ये अत्यि कोवि सख्खीवि ? । सो भणइ सच्चभेयं जाणइ सामी ! कमलसिद्धी ॥९९॥
 भणइ नरिंदो 'पुच्छह कमलं' ति तए पुरावि भणियमिणं । किंतु स विमलस्स पियां तो दविणं जाइ तस्समिणं ॥
 तो भणइ सागरो देव ! एवमेयं, परं स सर्वंपि । जाणइ एयं किल धम्मिओ य ता सोच्चिय पमाणं ॥१०१॥
 विमलो चितइ तमहं जइ अप्पमाणं भणेमि तो होमि । इण्हिपि हीणवाइ भोजेणं चेव तो ठाई ॥१०२॥
 इकाराविय राया तो कमलं भणइ पणयवयणेहिं । तं मुणसि वेइयरमिमं ता भणसु जइट्टियं सच्चं ॥१०३॥
 तं चिट्टइ विवाओ एसो तो सोम ! तुलसमो होउं । निद्धारेसु विवायं पुत्तपसूणंपि समंचित्तो ॥१०४॥
 तो कमलेणं भणिअं मुणेउ देवो, सुरिंदकयसेवो । देवो मह सच्चन्नु गुरुणो तइलोकसिरमणिणो ॥१०५॥
 मुणिणो सपतिणमणिणो, तो जइ अइमवितहं न जंपेमि । तो तेवि मए पागयजणम्मि किज्जंति सकलंका ॥
 किच्च ।

निययकुलं सकलकं कुणइ नरो कोवि अत्यलवुद्धो । नरनाह ! असच्चेणं विसेसओ मुणियजिणधम्मो ॥
 अह पुत्तमित्तकज्जे भणंति अलियंपि तंपि न हु सुत्तं । जेण फुटं सच्चसुवन्नयस्स एसेव कसवट्ठो ॥१०८॥
 नहि परकज्जे कोवि हु पायं जइ सयन्नओ अलियं । रागो वा दोसो वा तत्य विसेसेण जं हेज्ज ॥१०९॥
 किच्च ।

सच्च्ये जाया जाया सच्च्ये मित्ता य इत्य संसारे । को तेसु पडिबंधो सुमुणियजिणधम्मसारण ? ॥११०॥

रमण्या अवि पादपइक्तिर्न दृश्यते घुर्यावप्यसमर्थो । ततः सामर्थ्याद् वेष्टक [?] गन्त्री मया ज्ञाता ॥९८॥
 जल्पति राजा सागर ! अत्रायं उस्ति कोऽपि साक्ष्यापि ! स भणति सर्वमेतज्जानाति स्वामिन् ! कमलश्रेष्ठी ॥९९॥

भणति नरेन्द्रः 'पुच्छ कमलं' इति स्वया पुरापि भणतमिदम् ।

किन्तु स विमलस्य पिता ततो द्रविणं याति तस्येदम् ॥१००॥

ततो भणति सागरो देव ! एवमेतन्, परं स सर्वमपि । जानात्येतत् किल धार्मिकश्च तस्मात् स एव प्रमाणम् ॥
 विमलश्चिन्तयति तमहं यद्यप्रमाणं भणयं ततो भवेयम् । इदानीमपि हीनवादी मौनेनैव ततस्तिष्ठति ॥१०२॥
 इकारापित्वा राजा ततः कमलं भणति प्रणयवचनैः । त्वं जानासि व्यतिक्रामिमं तस्माद्भ्रण यथास्थितं सर्वम् ॥
 सतः कमलेन मणिनं शृणोतु देवः, सुरेन्द्रकृतसेवः । देवो मम सर्वज्ञो गुरवस्तेलोक्याशिरोमणयः ॥१०५॥
 मुनयः समनृणमणयः, ततो यद्यहमवितथं न जल्पेयम् । सतस्तेऽपि मया प्राकृतजने क्रियेरन् ममलङ्काः ॥१०९॥
 निजबुद्धं मरुत्तं करोति नरः कोऽन्यथैर्लवुल्लभः । नरनाथ ! असत्येन विशेषतो ज्ञातजिनधर्मः ॥१०७॥
 अप्युत्तमिन्द्रकायं भगन्त्यलीकमपि तदपि न सत्तु युत्तम् । येन स्फुटं सत्यमुवर्णस्यैव एव क्वपयटः ॥१०८॥
 नहि परकायं कोऽपि सत्तु प्राये जल्पति सकर्णकोऽप्येकम् । रागो वा द्वेषो वा तत्र विशेषेण यद् हेतुः ॥१०९॥
 सर्वे जाना जानाः सर्वे मिथ्यापि पात्र संसारं । कस्त्रेषु प्रविबन्धः सुज्ञातजिनधर्ममारणात् ? ॥११०॥

अहं जहद्विभणणे रुसइ पुत्तो विरचई सयणो । एवंपि होउ तद्वि हु असच्चञ्चारणमजुत्तं ॥१११॥
यतः;—

रुसउ वा परो मा वा विंसं वा परियत्तउ । भासियवं सया सच्चं सच्चैसिं हियंकारणं ॥११२॥

सुहमदुराई परिणइविरसाई न सज्जणा पयंपंति । किंतु परिणइसुहाईं मुहकडुयाईंपि वयणाईं ॥११३॥
किञ्च ।

सयमेव मुणइ देवो जो जारिसओ तहावि मं एयं । पुच्छइ जहद्वियं, ता सागरभणियं इह पमाणं ॥११४॥

इय भणिए तो नन्ना हरिसभरुब्भिवहलपुलएणं । नियकंठकंदलाओ तक्कंठे ठावियां हारो ॥११५॥

भणियं पुणो पुणो तह अहो अहो पुरिमवगगसिररयणं । धणतणयहाणिमगणिय जेणेवं अचितहं भणियं ॥

अज्जवि रयणाधारा धरणी अज्जवि न एइ कलिकालो । दीसंति जेण एवंविहाईं वरपुरिसरयणाईं ॥११७॥

काले वरिसंति घणा कुसुमंति वणस्सईउ जं काले । हुंति तिणाइवि दुद्धं तं सव्वं सच्चमाहप्यं ॥११८॥

जं गहचक्रंपि नहे रईइ जमिळा न जाइ पायालं । तपहं मन्ने सव्वं माहप्यं सच्चसंथाणं ॥११९॥

ता सव्वहावि एसो कमलो सिद्धी विसिद्धजणजिट्ठो । इय भणिउं कणयमयं सिरिपट्टं ठावए भाले ॥१२०॥

भणियो विमलो मज्झवि पुरओ तुह अलियवयणपउणस्स । शुत्तो जीहाळेओ लज्जिज्जइ किंतु सेट्टिस्स ॥

सागरगहियस्स कयाणगस्स नामंपि पुण न यित्तव्वं । सिरिकमलसिद्धिचरिएण रंजिओ सोचि पभणैइ ॥

सव्वंपि समप्पिस्सं तपहं नरनाह ! कमलसिद्धिस्स । किं ऊणं मह तइ सामियम्मि पूरिस्सए जमिमो ॥

राया सागरमइविहवर्जिओ सयलमंतिवगस्स । ठावैइ तं पहुत्ते विविहं काऊण सम्माणं ॥१२४॥

अथवा यथास्थितमणने रुच्यति पुत्रो विरन्यते स्वजनः । एवमपि भवतु तथाप्यसत्योच्चारणमयुक्तम् ॥१११॥

रुच्यतु वा परो मा वा विषं वा परिवर्तताम् । भाषितव्यं सदा सत्यं सर्वेषां हितकारणम् ॥११२॥

मुखमधुराणि परिणतिविरसानि न सज्जनाः प्रजल्पन्ति । किन्तु परिणतिसुखानि मुलकंदुकान्यपि वचनानि ॥

स्वयमेव जानाति देवो यो यादृशस्तथापि मामेतम् । पूच्छति यथास्थितं, ततः सागरभणितमिह प्रमाणम् ॥

इति भणिते ततो राज्ञा हर्षमरोद्धिवहलपुलकेन । निनरुण्डकन्दलात् तत्कण्ठे स्थापितो हारः ॥११५॥

भणितं पुनः पुनस्तथा अहो अहो पुरुषवर्गशिरोरत्नम् । धनतनयहानिमगणयित्वा येनैवमवितथं भणितम् ॥

अथापि रत्नाधारा धरणिरथापि नैति कलिकालः । दृश्यन्ते येनैवंविधानि वरपुरुषरत्नानि ॥११७॥

काले वर्षन्ति वनाः कुसुमयन्ति वनस्पतयो यत्काले । भवन्ति तृणान्यपि दुग्धं तत्सर्वं सत्यमाहात्म्यम् ॥११८॥

यद् ग्रहचक्रमपि नभसि तिष्ठति यद्विलेनं यथाति पातालम् । तदहं मन्ये सर्वं माहात्म्यं सत्यसंधानाम् ॥११९॥

तस्मान् सर्वथाप्येव कमलः श्रेष्ठः विशिष्टजनज्येष्ठः । इति भणित्वा कनकमयं श्रीपट्टं स्थापयति भाले ॥१२०॥

भणितो विमलो ममापि पुरतस्तवालीकवचनप्रगुणस्य । युक्तो जिह्वाच्छेदो लज्जयते किन्तु श्रेष्ठिनः ॥१२१॥

सागरगृहीतस्य कयाणकस्य नामापि पुनर्न ग्रहीतव्यम् । श्रीकमलश्रेष्ठिचरितेन रक्षितः सोऽपि प्रमणसि ॥१२२॥

सर्वमपि ममर्षियायामि तदहं नरनाथ ! कमलश्रेष्ठिने । किमूलं मम त्वयि स्वामिनि प्रविष्यति ददयम् ॥१२३॥

तम्हा सचं जेपह अलियं दूरेण चयह भो भव्या ! । जइ इच्छह निच्छयओ, सुरनरसिबलच्छिसंपत्ति ॥

॥ इति द्वितीयाष्टवते श्रेष्ठिकमलाख्यानकं समाप्तम् ॥

राजा ज्ञानार्मातिविभवरञ्जितः सकलमन्त्रिर्वर्गस्य । स्थापयति तं प्रभुत्वे विविधं कृत्वा सम्मानम् ॥ १२४ ॥
तस्मात् सत्यं जल्पतालीकं दूरेण त्यजत भो भव्याः ! । यदीच्छत निश्चयतः सुरनरशिवलक्ष्मीसंप्राप्तिम् ॥ १२५ ॥

अम्भस्त्राणं सहसा हासेणवि जो परस्स उवणेइ । भवणपढाया इव परभवम्मि सो लहइ तं चेव ॥१॥
तथाहि ;—

इह अरियि कंचणपुरी जा सोमा जवकंचणमएहि । जिणभवणेहिं लंकापुरंपि सविभीषणं हसइ ॥२॥
तत्थत्थि सिद्धराजो राया रिउचकमकमेऊण । गहिया जेणं सह सिरिजसेहिं समरेसु जयलच्छी ॥३॥
तस्सत्थि प्रिया सुहसीलसालिणी पवररयणमालव्व । नामेण रयणमाला सुगुणमहग्वा सुवित्ता य ॥४॥
विसयसुहासत्ताणं वच्चंति बहूणि ताण वरिसाणि । एकं च दिणं देवी रयणीए अहन्नया सुमिणे ॥५॥
उत्तत्तकणयदंडं घणकिंकिणिक्कलरवेण भरियदिसं । धवलुज्जलचेलचलंतअंचलं पिच्छइ पढायं ॥६॥
तं दट्ठूणं देवी पडिबुद्धा साहए नरिंदस्स । सोवि दुहियाए जम्मं कहेइ सुमिणाणुसारेण ॥७॥
तो संबूए गव्भे देवीए परमहरिससंजणए । गन्भाणुभावउच्चिय जाओ इइ दोहलो समए ॥८॥
जह जइअणाहदीणंघकिंविणक्कण्णटियवहिरपभिईण । द्विती पउरं दाणं वचामि जिणिंदगेहेसु ॥९॥
जिणाविवाणं पूयं करोमि अच्चंतपरमभत्तीए । साहूण भत्तपाणं देमि वरं फासुएसणियं ॥१०॥
दोहलयमिमं देवी निवेयए नरवरस्स, रायावि । परितुट्ठमैणो सिग्घंपि साहए तं तथा सच्चं ॥११॥
अह अन्नदिणे जिणमंदिरम्मि परिपूइऊण जिणाविवे । जा वलिया ता पिच्छइ जिणमंदिरपट्टशालाए ॥१२॥
सीसगणसंपरिबुडं छणत्तसिंविंवेव गहगणाइन्नं । संजमभरधुरधवलं सिरिसिरिचंदाभिहं सूरिं ॥१३॥
तं वंदिय उच्चिट्ठा निसुणइ सूरिहिं इय कहिज्जंतं । जह लट्ठुं सामग्गि कायव्वो उज्जमो धम्मे ॥१४॥

अम्यास्त्रानं सहसा हास्येनापि यः परस्योपनयति । भवनपताकेव परमवे स लभते तदेव ॥१॥
इहास्ति काञ्चनपुरी या सोमा जात्यकाञ्चनमयैः । जिममवनेलंकापुरमपि सविभीषणं हसति ॥२॥
तत्रास्ति सिद्धराजो राजा रिपुचक्रमाक्रम्य । गृहीता येन सह श्रीयशोभ्यां समरेषु जयलक्ष्मीः ॥३॥
तस्यास्ति प्रिया शुभशीलशालिनी प्रवररत्नमालेव । नाम्ना रत्नमाला सुगुणमहार्वा सुवृत्ता च ॥४॥
विषयसुखासक्तव्यात्रिजन्ति बहूनि तयोर्वर्षाणि । एकस्मिंश्च दिने देवी रजन्यामथान्यदा स्वप्ने ॥५॥
उत्तसक्रनरुदण्डां घनकिङ्किणीक्कलरवेण भृतदिशम् । धवलोज्ज्वलचेलचलदञ्चलां पश्यति पताकाम् ॥६॥
तां दृष्ट्वा देवी प्रतिबुद्धा कथयति नरेन्द्राय । सोपि दुहितुर्जन्म कथयति स्वप्नानुसारेण ॥७॥
ततः संभूते गर्भे देव्याः परमहर्षसंजनके । गर्भानुभावस एव जात इति दोहद समये ॥८॥
यथा यत्पनायदीनान्धकूपणकार्पाटिकघघिरप्रभृतिभ्यः । ददतीं प्रचुरं दानं ब्रजामि जिनेन्द्रगेहेषु ॥९॥
जिनविम्बानां पूजां करोम्यत्यन्तपरमभक्त्या । साधुभ्यो भक्तपातं दशमि वरं प्रासुकैपणीयम् ॥१०॥
दोहदमिमं देवी निवेदयति नरवराय, राजापि । परितुष्टमना शीघ्रमपि साधयति तत्तथा सर्वम् ॥११॥
अथान्यदिने जिनमन्दिरे परिपूज्य जिनविम्बानि । यावद्वलिता तावत्पश्यति जिनमन्दिरपट्टशालायाम् ॥१२॥
शिव्यगणसंपरिवृतं क्षणशशिविम्बमिव ब्रह्मगणार्कणम् । संयमभरधुराधवलं श्रीश्रीचन्द्राभिधं सुरिम् ॥१३॥

अवि य ।

सो पुणु धम्मु जिणिदिहिं वुत्तउ, दाण-सील-तव-भावणजुत्तउ ।
 अंतिमतिगु जइ करण न सकइ, तहवि गिहत्यु न दाणह चुक्कइ ॥१५॥
 तो जइ इच्छ अत्थि पूल्लोयह, ता विव्वहु नियधणु परलोयह ।
 जिणहरि जिणवरविंवि सुपोत्थइ, अन्नुवि चउविहसंघि पसत्थइ ॥१६॥
 पाणासणसयणासणपत्तइं, अन्नु वत्थइ ओसहइं विचित्तइं ।
 जो साहुहुं जियरायहं दावइ, सो अवसि वग्गसोक्खइं पावइ ॥१७॥
 जो साहुहुं वरवसहिं पयच्छइ, लहइ सु सिवपुरिमंदिरु निच्छइ ।
 जो जिणधम्मियवच्छलु कारइ, नरयह जंतु सु अप्पु निवारइ ॥१८॥
 सीलरयणु दिट्ठ रक्खइ जो जणु जहकट्ठिय, इत्थीयणपसुमाइसयल्लोसिहिं रहिय ।
 सो मुंजिवि सुरसोक्खु अमररमणिहिं सहित, पुण उप्पज्जइ मणुयगइहि नरवरमहिं ॥
 जो नर भत्ति करइ इवरसमणिहिं, मोहलोहमयरद्धयमहणिहिं ।
 सो पावइ नर सोवखु महंतउ, इयरजणिहिं न कयावि जु पत्तउ ॥२०॥
 जो तह दिट्ठसपत्तइ साहम्मियजणहं, जिणवरपयअणुरत्तइं भत्तइं गुरुयणहं ।

तं वन्दित्वोपविष्टा शृणोति सूरिभिरिति कथ्यमानम् । यथा लब्ध्वा सामग्रीं कर्तव्य उद्यमो धर्मे ॥१४॥
 अपि च ।

स पुनर्धर्मो जिनेन्द्रैरुक्तो, दानशीलतपोभावनायुक्तः ।
 अन्तिमत्रिकं यदि कर्तुं न शक्यते, तथापि गृहस्थो न दानाद् भ्रश्यति ॥१५॥
 ततो यदीच्छास्ति परलोकस्य, तदा वीथतां निजधनं परलोके ।
 जिनगृहे जिनवरविम्बे सुपुस्तके, अन्यस्मिन्नपि चतुर्विधसंधे प्रशस्ते ॥१६॥
 पानाशनशयनाऽऽसनपात्राणि, अन्नं वस्त्राण्यौषधानि विचित्राणि ।
 य. साधुभ्यो जितरामेभ्यो ददाति, सोऽवश्यं वरसौख्यानि प्राप्नोति ॥१७॥
 य साधुभ्यो वरवसतिं प्रयच्छति, लभते स शिवपुरीमन्दिरं निश्चयेन ।
 यो जिनधर्मिवात्सल्यं करोति, नरके यान्तं स आत्मानं निवारयति ॥१८॥
 शीलरत्न दृढं रक्षति यो जनो यथाकथित, स्त्रीजनपश्चादिसकलदोषै रहितम् ।
 स मुक्त्वा सुरसौख्यममरमणीभिः सहितं, पुनरुपघते मनुजगतौ नरवरमहित ॥१९॥
 यो नरो भक्तितं करोति वरधर्मिणा, मोहलोभमकरध्वजमपनीनाम् ।
 स प्राप्नोति नरः सौर्यं महत्, इतरजनैर्न कदापि यत् प्राप्तम् ॥२०॥

वत्थाहारिर्हि पवरिर्हि गुरुगजुरु करइ, सो अवसि मुरलोयह सामित्तणु धरइ ॥२१॥

सीलालंकियसावियहं वरपडिवत्ति करेइ जु इहभवि ।

इह भुंजिवि वरमणुयसुहु मुररमणिह पिउ होइ सु परभवि ॥२२॥

ता एअं नाऊणं दाणफलं बहुमुहाण संजणयं । उज्जमियव्वं विहवाणुसारओ दाणधम्ममि ॥२३॥

बहु मन्नेअं वयणं सिरिसिरिचंदस्स भुणिवरिंदस्स । पणमियतण्यकमला समयम्मि समुट्ठिया देवी ॥२४॥

गुरुवयणेणं तत्तो सवित्सेसं चैव सत्तखित्तेसु । दावइ विहीए दव्वं दावइ टीणाइयाणंपि ॥२५॥

अह पडिवन्नदिणेसु पसत्थतिहिरिक्खकरणजोगम्मि । सुपसत्थम्मि मुहुत्ते सुहेण सा पसविया घूयं ॥२६॥

उज्जोर्याति कंतीए मूर्ईभवणं नेहप्पएसंव । नवससिकलंब संजणियसयलजणैनयणआणंदं ॥२७॥

वद्धावणयं काउं वारसदिवसम्मि सुहमुहुत्तम्मि । सुमिणाणुसारओ तो भैवणपडायत्ति कयनामा ॥२८॥

सिरिसिद्धरायभवणे कप्पलया इव सुमेरुकुहरम्मि । पणयजणपूरियासा बहदइ बाला निरुवसग्गं ॥२९॥

नरवरमंदिरमाणससरोवरे रायहंसपरियरिए । जणकरयलकमलेसुं संचरए रायहंसिच्च ॥३०॥

बाला सचमंकारं विरयंती बुहजणं अह कयाइ । पयडइ नरिंदमणिगया पन्नच्छेज्जम्मि कोसल्लं ॥३१॥

जं किंचिच उवेज्जाओ सिक्खववइ पदावए लिहावेइ । तं तं बाला सव्वं लेइ लहुं पुव्वपट्ठियं ॥३२॥

वागरणउंदलंकारतक्कसिद्धंतजोइसाईणि । चउसट्ठिविन्नाणाइं सिक्खए थोवदियहेहिं ॥३३॥

यस्तथा दृढसंयम्भवानां साधर्मिकजनानां, जिमवरपदानुरक्तानां भक्तानां गुरुजनस्य । -

वत्थाहारैः प्रवरैर्गुरुगौरवं करोति, सोऽवश्यं मुरलोकस्य स्वामित्वं धरति ॥२१॥

शीलालंकृतधाविकाणां वरप्रतिपत्तिं करोति य इहभवे ।

इह मुक्त्वा वरमनुजसुखं मुररमणीनां प्रियो भवति स परभवे ॥२२॥

तस्मादेतज्ज्ञात्वा दानफलं बहुमुखानां संजनकम् । उद्यन्तव्यं विभवानुसारतो दानधर्मे ॥२३॥

बहु मत्वा वर्षेनं श्रीश्रीचन्द्रस्य मुनिवरेन्द्रस्य । प्रणततत्पादकमला समये समुत्थिता देवी ॥२४॥

गुरुवचनेन ततः सविशेषमेव सत्सेवेषु । बापयति विधिना द्रव्यं दापयति दीनादिकम्प्योऽपि ॥२५॥

अथ परिपूर्णदिनेषु प्रशस्ततिथिर्धनक्षकरणयोगे । सुप्रशस्ते मुहूर्ते सुखेन सा प्रसूता दुहितरम् ॥२६॥

उद्घोतयन्ती कान्त्या सूतिमवनं नभःप्रदेशमिव । नवशाशिकलामिव संजनितसल्लजननयनानन्दाम् ॥२७॥

वर्षनकं कृत्वा द्वादशदिवसे शुभमुहूर्ते । स्वप्नानुसारतस्ततो भवनपताकेति कृतनामा ॥२८॥

श्रीसिद्धराजमवने कल्पलतेव सुमेरुकुहरे । प्रणतजनपूरिताशा वर्धते बाला निरुपसर्गम् ॥२९॥

नरवरमन्दिरमानससरोवरे राजहंसपरिकरिते । जनकरतलकमलेषु संचरति राजहंसीव ॥३०॥

बाला सचमंकारं विरचयन्ती बुधननमथ कदाचित् । प्रकटयति नरेन्द्रमणिता प्रज्ञाछेद्रे कोशलम् ॥३१॥

यत् किञ्चिदुपाध्यायः शिक्षयति पाठयति लेखयति । तत्तद् बाला सर्वं लीति लघु पूर्वपठितामिव ॥३२॥

इतो य रयणमालाए आगओ जणयभवणओ चेदो । वयणकुसलुत्ति जाओ फीलाठाणं नरवइस्सं ॥३४॥
 उज्जाणपालयत्ते सो य निउत्तो वसुंधरावइणा । तस्स य रत्तो सचू वसंतराओ अइपयंडो ॥३५॥
 सीमागामे लुंइइ, सिद्धनरिंदोवि तं समस्थोवि । नवि विग्गहइ न संघइ, तो सो चितइ न लट्ठमिमं ॥३६॥
 तो जग्गवेमि एयंति चित्तिउणं वसंतरिउसमए । महसा तस्सागमसावणेण से संभमनिमित्तं ॥३७॥
 आगंतुं नरनाइं विन्नवइ ससंभमं जहुज्जाणे । चउरंगवलसमेओ वसंतराओ समणुपत्तो ॥३८॥
 तं सहसा सोऊणं जंपइ रे पंक्खरेह वरतुरए । गुंडह गइंदे पउणीकरेह रंहंक्कपाइक्के ॥३९॥
 तत्तो सेणावइणा ससंभमं करितुरंगरहमाई । विहियं आहवसज्जं भेरी ताडविवा तुरियं ॥४०॥
 तस्सइसवणउच्छलियवहलपुलयाण सिन्नसुहडाण । पत्तपरमूसवाणव विविहां वट्ठति बांवारा ॥४१॥
 वगंति य कुइंति य नचंति करंति तह करप्पोडं । पचारंति परोप्परमुंदधुरसंधा परिभंमंति ॥४२॥
 अह तेहि भडेहि समं चलिओ राया क्रमेण पत्तो य । उज्जाणे तत्थ य संत्तुसिन्नमनियंतओ भणइ ॥
 उज्जाणपालयं भो ! कत्थ गयं तं वसंतरिउसिन्नं ? । सो भणइ देव ! पुरओ ठियंपि तं किं न पिच्छेत्तिं ॥
 तो पुणरवि हरिसविसायासंकुलेणं निवेण सो पुट्ठो । साहइ वसंतरिउणो चउरंगवल इमो एवं ॥४५॥
 अइसरलमंजरीतिक्खभल्लिनिम्महियविरहिजणहियया । सहयारा धरजोहां दलवयसच्चाहदुद्धरिंसां ॥४६॥
 दुद्धरतुरंगथट्ठा इओ तओ भमिरपरहुयनिकाया । कलकूइयहेसारचमुहरियनीसेसदिसिन्नकां ॥४७॥

व्याकरणच्छन्दोऽलङ्कारतर्कसिद्धान्तज्यौतिषादीनि । चतुःपट्टिविज्ञानानि शिक्षते स्तोत्रदिग्दर्शः ॥३३॥
 इतश्च रत्नमालया आगतो जनकभवनतश्चेष्टः । वचनकुशल इति जातः श्रीडास्थानं नरपतेः ॥३४॥
 उद्यानपालकत्वे स च नियुक्तो वसुंधरापतिना । तस्य च राज्ञः शत्रुवसन्तराजोऽतिप्रेचण्डः ॥३५॥
 सीमग्रामाल्लुण्टते, सिद्धनरेन्द्रोऽपि तं समर्थोऽपि । नापि विगृहीते न संदधाति, ततः स चिन्तयति न रम्यामिदम् ॥
 ततो जागरयाम्येतमिति चिन्तयित्वा वसन्तर्तुसमये । सहसा तस्यागमश्रावणेन तस्यै संभ्रमनिमित्तम् ॥३७॥
 आगत्य नरनाथं विज्ञपयति ससंभ्रमं यथोद्याने । चतुरङ्गबलसमेतो वसन्तराजः समनुप्राप्तः ॥३८॥
 तत् सहसा श्रुत्वा जल्पति रे संनाहयत वरतुरगान् । गुडत गजेन्द्रान् प्रगुणोऽकुरुत रथचक्रपदातीन् ॥३९॥
 ततः सेनापतिना ससंभ्रमं करितुरङ्गरथादि । विहितमाह्वसज्जं भेरी ताडित्वा त्वरितम् ॥४०॥
 तच्छब्दश्रवणोच्छलितबहलपुलकानां सैन्यसुभयानाम् । प्राप्तपरमोत्सवानामिव विविधा वर्तन्ते व्यापाराः ॥४१॥
 वल्गन्ति च कूर्दन्ते च नृत्यन्ति कुर्वन्ति तथा करास्फोटम् । उपालभन्ते परस्परमुदधुरस्वन्धाः परिभ्रमन्ति ॥
 अथ तैर्भेदैः समं चलितो राजा क्रमेण प्राप्तश्च । उद्याने तत्र च शत्रुसैन्यमपश्यन् भणति ॥४३॥
 उद्यानपालकं भोः क्व गतं तद्वसन्तरिपुसैन्यम् ? । स भणति देव ! पुरतः स्थितमपि तार्किकं न पश्यसि ॥४४॥
 ततः पुनरपि हर्षविषादसंकुलेन नृपेण स पृष्टः । कथयति वसन्ततोश्चतुरङ्गबलमिदमेवम् ॥४५॥
 अतिसरलमंजरीतीक्ष्णमल्लिनिर्मथितविरहिजनहृदयाः । सहकारा वरयोधा दलव्रजसंनाहदुर्धवाः ॥४६॥

गयवइवामाण अरइकारिणो मलयमालया करिणो । चंद्रप्रगंधसुयंधियवेलासीयरमयसणाहा ॥४८॥
 पहियहिययाणु दिता दुक्खाइं दोलया रहण्वरा । दोलंदोलिरिसुस्तररमणीयणसारहिसणाहा ॥४९॥
 अह तव्वयणपगरिसद्वखत्तअखोहभच्चिसत्तीहिं । रंजियहियओ सम्माणिऊण सेणावइत्तम्मि ॥५०॥
 तं ठाविऊण पेसइ चउरंगवलेण परिगयं राया । रायं वसंतरायं विग्गहिंउं विग्गहसमत्थं ॥५१॥
 मह्लुलच्छीविच्छइं-पिच्छइं अह नरवईवि उज्जाणे । संतेउरो सनयरो समंडलिओ समंतिपणो ॥५२॥
 भवणपडायावि तहा रायादेसेण तत्थ संपत्ता । निपसहियणपरियरिया उज्जाणे जणमणाणंदे ॥५३॥
 जरियं व जरंभच्चुं मयं व वाहीउ वाहियाउव्व । मन्नंतो निच्चितो विलसइ एवं तहिं लोओ ॥५४॥
 गायति केइ नच्चंति केइ कीलंति केइ तरुणीहिं । महिलाओ चचरीओ सुनच्चिरीओ पयटंति ॥५५॥
 इंदोव्व परिगओ अच्छराहिं अंतेउरीहिं सह राया । विग्गार्वितो जणमाणसाइं कीलइ अणेगविहं ॥५६॥
 भमइ रमई जहिच्छं पिच्छंती वच्छलच्छिविच्छइं । भवणपडाया कुमरीवि चेडियावेडिया तत्थ ॥५७॥
 सुरसरियापुल्लिणेसु य परिसप्यंतीए तीए पयपंती । सच्चविया चकिससव चकंकुसकमलंकरिया ॥५८॥
 तं अग्गओ समग्गे मग्गे मग्गंतिया वयइ जाव । परिवारे वारेउं ता रइरमणेण सारिच्छं ॥५९॥
 पिच्छइं पुरिसं एककं अवहियहियया य तेण तं भणइ । भयवं ! मयण ! नमो ते पूएमि तुमंति भणिऊण ॥
 नियकंडकंडलाओ उत्तारेऊण तस्स कंडम्मि । मुत्ताहारं निक्खिवइ जाव ता पभणए सोवि ॥६१॥

दुर्घरतुरङ्गपथ इतस्ततो भ्रमितुपरभृतनिकायाः । कलकूजितहेपारवमुखरितानिःशेषदिक्चक्राः ॥४७॥
 गतपतिवामानामरतिकारिणो मलयमालताः करिणः । चन्दनगन्धसुगन्धितवेलासीकरमदसनाथाः ॥४८॥
 पथिकहृदयानां ददतो दुःखानि दोला रथप्रवराः । दोलान्दोलितुसुस्वररमणीजनसारथिसनाथाः ॥४९॥
 अथ तद्रचनप्रकर्षदक्षताशोभमकशक्तिभिः । रजितहृदयः सम्मान्य सेनापतित्वे ॥५०॥
 तं स्थापयित्वा प्रेषयति चतुरङ्गबलेन परिगतं राजा । राजानं वसन्तराजं द्विप्रहंतुं विग्रहसमर्थम् ॥५१॥
 मधुलक्ष्मीविस्तारं पश्यत्यथ नरपतिरन्युधाने । सान्तःपुरः सनगरो समण्डलिकः समन्त्रजनः ॥५२॥
 भवनपताकापि तथा राजादेशेन तत्र संपाता । निजसखीजनपरिकरितोधाने जनमनआलन्दे ॥५३॥
 ज्वरितामिव जरां मृत्युं मृतमिव व्याधीन् बाधितानिव । मन्यमानो निश्चिन्तो विलसत्यैवं तत्र लोकः ॥५४॥
 गायन्ति केचिन्मृत्यन्ति केचिन्क्रीडन्ति केचित्खलीभिः । महिलाश्चचरीः सुनर्तन्यः प्रवर्तयन्ति ॥५५॥
 इन्द्र इव परिगतोऽप्सरोगिरान्तःपुरीभिः सह राजा । विस्माययन्नमानसानि क्रीडत्यनेकाविधम् ॥५६॥
 भ्रमति रमते यथेच्छं पश्यन्ती वृसलक्ष्मीविस्तारम् । भवनपताका कुमार्यपि चेष्टिकावेष्टिता तत्र ॥५७॥
 सुरसरित्युल्लिनेषु च परिसर्पन्त्या तथा पादपङ्क्तिः । दृष्टा चक्रिण इव चक्राङ्कुशाकमललंकृता ॥५८॥
 तमग्रतः समग्रे मार्गे मार्गयन्ती व्रजति यावन् । परिवारं वारयित्वा तावद् रतिरमणेन सदक्षम् ॥५९॥
 पश्यति पुरपमेकमवहितहृदया च तेन तं भणति । भगवन् ! मदन ! नमस्ते पूजयामि त्वामिति भणित्वा ॥६०॥

नाहं मयणो मुद्धे ! सा भणइ मज्झ मयणजणमो तं । ता किं बहुणा, हारो तुह वरमालाए मइ खित्तो ॥
 किंपुण थोवदिणेहि होही वीणासयंवरो मज्झ । नियदंसणामएण तत्यागंतुं तए सुहय ! ॥६३॥
 निव्ववियन्नाइं मह लोयणाइं नियविरहजलणतवियाइं । हियए तए सणाहे ईसाए विनडियाइंव ॥६४॥
 इच्चाइ जाव जंपइ तेण समं ताव कमलनामाए । नियदासीए निवपेसियाए हक्कारिया बलिया ॥६५॥
 पत्ता य निवसयासे तच्चरणे पणमिऊण उवविट्ठा । पुट्टा पिउणा वच्छे ! कथं ठिया एत्तियं वारं ? ॥६६॥
 भणियं तीए वणराइरेहिरं वरमडंवं उज्जाणं । अवलोयंती तह चेव, अहं निवो भणइ तयभिमुट्ठं ॥६७॥
 वच्छे ! कमलदलच्छे । पेच्छाणीयाणि रायकुमराण । रूवाइं पट्टियासुं चित्तयरेहिं विलिहिऊण ॥६८॥
 जस्स य कस्सवि रूवं पडिहासइ तुज्झ तं महं कहेहि । अंगीकरेमि तं चेव जेण जामाउयत्तेण ॥६९॥
 चित्तकलानिउणाए तो तीइ निरिक्खिऊण रूवाइं । जो जस्स गुणो दोसो सो कहिओ ताण पच्चत्तां ॥७०॥
 जो एत्थ पट्टियाए लिहिओ कुमरो स रोसदोसिल्लो । दिट्ठीए मे नाओ, अन्नेसिपि हु गुणे दोसे ॥७१॥
 जा एवं सा पयडइ तो रायदुवारिया तर्हि सज्जे । गुणदोसविभागन्नु सज्जेसिं तेसिं कुमराण ॥७२॥
 निहुयं भणंति अन्नोन्नमइसओ कोइ रायपुत्तीए । कोसल्लंपि कलासुं, कहन्नहा जाणए एवं ? ॥७३॥
 कुमरीवि तहा कहिं वच्चवइ नरेसरं जहा ताय ! लेहयवेगुन्नाओ चित्ताइं हुंति चित्ताइं ॥७४॥
 मज्झवि अत्थि पइन्ना वीणाए रंजिही मणं जो मे । सो परिणेही, तम्हा दिवसे निट्ठं कियम्मि तओ ॥७५॥

निजकण्ठकन्दलादुत्तार्य तस्य कण्ठे । मुक्ताहारं निक्षिपति यावत्तावत् प्रभणति सोऽपि ॥६१॥
 नाहं मदनो मुग्धे । सा भणति मम मदनजनकस्त्वम् । तस्मात्किं बहुना, हारस्तव वरमालायां मया क्षितः ॥
 किन्तु स्तोत्रदिनेर्भविष्यति वीणास्वयंवरो मम । निजदर्शनामृतेन तत्रागत्य त्वया सुभग ! ॥६३॥
 निर्वापयितव्ये मम लोचने निजविरहज्वलनतप्ते । हृदये त्वया सनाथे ईष्यया विनष्टिते इव ॥६४॥
 इत्यादि यावज्जल्पति तेन समं तत्रैकमलानाम्नाया । निजदास्या नृपप्रेषितया हक्कारिता बलिता ॥६५॥
 प्राप्ता च नृपसकाशे तच्चरणौ प्रणम्योपविष्टा । पृष्टा पित्रा वत्से ! क्व स्थितैतावन्तं वारम् ? ॥६६॥
 भणितं तया वन (व्रण) राजिराजमानं वरभट्टमिवोद्यानम् । अवलोकमाना तथैव, अथ नृपो भणति तदभिमुखम् ॥
 वत्से ! कमलदलाक्षि ! पश्यानीतानि राजकुमाराणाम् । रूपाणि पट्टिकासु चित्रकैरैर्विलिख्य ॥६८॥
 यस्य च क्रत्यापि रूपं प्रतिभासते तव तन्मम कथय । अङ्गीकरोमि तमेव येन जामातृत्वेन ॥६९॥
 चित्रकलानिपुण्या ततस्तया निरीक्ष्य रूपाणि । यो यस्य गुणो दोषः स कथितस्तेषां प्रत्यक्षम् ॥७०॥
 योऽत्र पट्टिकायां लिखितः कुमारः स रोपदोषितः । दृष्ट्या मया ज्ञातो, अन्येषामपि खलु गुणान्द्रोषान् ॥७१॥
 यावदेवं सा प्रकठयति ततो राजदौवारिकास्तत्र सर्वे । गुणदोषविभागज्ञाः सर्वेषां तेषां कुमाराणाम् ॥७२॥
 निभृतं भणन्त्यन्योन्यमतिशयः कोऽपि राजपुत्र्याः । कौशलमपि कलासु, कथमन्यथा जानात्येवम् ? ॥७३॥
 कुमार्यपि तथा कथयित्वा विज्ञपयति नरेश्वरं यथा तात ! लेखकवैगुण्याच्चित्राणि भवन्ति चित्राणि ॥७४॥

एष अत्रेवि य इति स्वन्तिया जह तहा कुणञ ताओ । तो मासदुगस्संतो वीणाए सयंवरं कइइ ॥७६॥
 ते चिचंतपरा रत्ना विसज्जिया जाव ताव हलबोले । निमुओ रत्ना, तज्जाणणत्थमाइमइ पट्टिहारं ॥७७॥
 सो तुरियं गंतूणं समागओ कइइ देव ! अइमत्तो । रणरायकरी उम्मूलिऊण आलाणगुस्सवंभं ॥७८॥
 भंजंतो गुरुभवणावणाइं-दिहैमत्थ पओलिदाराइं । चूरंतो तूरंतो रहतुरयखराइयं पइ ॥ ७९॥
 पहु ! करिपएसु संकलाण वित्तरो कुंडलीकओ सहइ । नं तन्भारक्कंतो तस्सवि सरणागओ सेसो ॥८०॥
 एयं जाव कइइ पट्टिहारो करिवरस्सखवं तु । ताव सहसा तहिं सो पत्तो उज्जाणभवणम्मि ॥८१॥
 तं ददट्टुणं राया ससंभमुअंतमाणसो तुरियं । मंतिमहायणजुत्तो चडिओ धवलहरंउवरिम्मि ॥८२॥
 भग्माओ चचरीओ नट्टो लोओवि कोवि कथवि य । तुमुलरवं सोऊणं सोवि कुमारो तहिं पत्तो ॥८३॥
 कुमरी पुण कुमरेणं हयहियया तम्मि निसियनियदिट्ठी । तत्थेव ठिया तत्तो पत्ता मत्तेण सा करिणा ॥८४॥
 अह कुमरेणं तेणं देसंतरिणण इक्किओ हत्थी । इणिओ य मुट्टिणा निट्टुरेण तो वालियं मोत्तु ॥८५॥
 तस्साभिमुहं चलिओ उइडकरो गडयडं पकुव्वंतो । कुमरप्पहारविहुरो सुरकरिणं सइयंतोच्च ॥८६॥
 तो कुमरेणं बलिऊण दाहिणावत्तणेण भमिऊण । उज्जाणभवणदारम्मि नीणिओ सो महाहत्थी ॥८७॥
 अह जाव करी कुमारं करेण किरि गिण्हिही समासन्नं । ताव कुमरेणं खित्ता तप्पुरओ वत्थविट्टलिया ॥८८॥
 ताहे गुहअपरिसजायरत्तनित्तेण तेण वरकरिणा । तांए विट्टलियाए दिन्नो वेहो सरोत्तेण ॥८९॥

ममाप्यस्ति प्रतिज्ञा वीणया रद्ध्यन्ते मनो यो मे । स परिणेष्यति, तस्माद्विसे निष्टङ्गिते ततः ॥७९॥
 एतेऽन्येऽपि चायन्ति क्षत्रिया यथा तथा करोतु तातः । ततो मासद्विकस्यान्तो वीणायाः स्वयंवरं कथयित्वा ॥
 ते त्रिवक्त्रा राज्ञा विसर्जिता यावत्तावन् कलकलः । श्रुतो राज्ञा, तज्ज्ञानार्थमादिशति प्रतिहारम् ॥७७॥
 स त्वरितं गत्वा समगतः कथयति देव ! अतिमत्तः । रणराजकरी उम्मूल्यालानगुरुस्तन्मम् ॥७८॥
 भजन् गुरुभवनापणांनि दृढमत्र प्रतोलिद्वाराणि । चूरयंस्त्वरयन् रयतुरगखरादिकमेति ॥७९॥
 प्रभो ! करिपादेषु शृङ्खलानां विस्तरः कुण्डलीकृतो राजते । ननु तद्भारान्कान्तस्तस्यैव शरणागतः शेषः ॥८०॥
 एवं यावत्कथयति प्रतिहारः करिवरस्वरूपं तु । तावत् सहसा तत्र स प्राप्त उद्यानभवेन ॥८१॥
 तं दृष्ट्वा राजा ससंभ्रमोज्ज्वलन्तमानसस्त्वरितम् । मन्त्रिमहाजनयुक्तश्चाटितो धवलगृहोपरि ॥८२॥
 भग्नाश्चर्चयो नट्टो लोकोऽपि कोऽपि क्वापि च । तुमुलरवं श्रुत्वा सोऽपि कुमारस्तत्र प्राप्तः ॥८३॥
 कुमारी पुनः कुमारेण हतहृदया तस्मिन् न्यस्तनिजहाटिः । तथैव स्थिता ततः प्राप्ता मत्तेन सा करिणा ॥८४॥
 अथ कुमारेण तेन देशान्तरितेन निषिद्धो हस्ती । हतश्च मुष्टिना निष्पुरेण ततो वालिकां मुक्त्वा ॥८५॥
 तस्याभिमुखं चलित ऊर्ध्वकरो गडगडं प्रकुर्वन् । कुमारप्रहारविधुरः सुरकरिणं शब्दयन्निव ॥८६॥
 ततः कुमारेण बलित्वा दक्षिणार्धतनेन भ्रमयित्वा । उद्यानभवनद्वारे नीतः स महाहस्ती ॥८७॥
 अथ यावत्करी कुमारं करेण किरि ग्रीहीष्यति समासन्नम् । तावत्कुमारेण शितं तत्पुरतो वरुं वर्तुलीकृतम् ॥८८॥

रक्त्वह रक्त्वंह एयं नररयणं नरवरे इय भणंते । जीवियनिरविकत्वा इत्ति धाइयां सञ्चओ सुहडा ॥१०॥
 ताहे भवणपडाया चित्तइ हा हा ! स एस सुभगवरो । मञ्ज कए संजाओ गुरुआवइभायणं एवं ॥११॥
 इत्तो य इत्ति कुमरो तस्स गइदस्स दंतमुसलेसु । ठविउं नियचरणजुयं आरूढो खंयदेसम्मि ॥१२॥
 तेण य महाबलेणं ऊरूहिं भीडिओ करी कंठे । तह जह खुडंति नयणाइं तस्स, तो सो करी भीओ ॥१३॥
 संजाओ तस्स वसे, तो कुमरी चित्तए अरे हियय ! । नच्चसु मणोरहाणं अगोयरं वरमिमं लद्धुं ॥१४॥
 रूपेण दुज्जए रइवइस्स सोंडीरिमाए कण्हस्स । एयम्मि वरं मन्नसु भुवणम्मि कयत्यमपणाणं ॥१५॥
 एकस्वरं च पुक्कारपुव्वयं भणइ सव्वलोओवि । पुरिस्सरयणेण इमिणा रयणाहारा फुडं घरणी ॥१६॥
 राया य पंचवल्लहसाहणियं भणइ भणह मह वयणा । सुहडमिमं आलाणक्खंभे जह नेइ गयमेयं ॥१७॥
 उत्तरियं च गयाओ एयं आरोविउं वरतुरंगे । आणेह मञ्ज पासे तो सो गंतुं भणइ कुपरं ॥१८॥
 अह सो कुमरो हत्थिं खंभे अगलिय इत्ति उत्तरिउं । सुहगुलियापरिवत्तियरूवो तत्तो अवक्कंतो ॥१९॥
 साहणिओ तपदद्धं तत्थन्नत्थं गवेसिउं सुचिरं । विन्नवइ जहावित्तं नरवइणो, सो य चित्तइ ॥१००॥
 कि एस कोइ अंजणसिद्धो विज्जाहरोव्व उवयारं । इयं काउमवक्कंतो सुयणो सच्चवइ वयणमिणं ॥१०१॥
 सुयणह सुयणिहिं उवयरिउ, जित्तिउ सायरनीरु । पडिउवयारह नट्टमण गय लंघिवि परतीरु ॥१०२॥
 कन्ना पुण नियचित्ते सुदिदा जेपेइ ताय ! ते कुमरा । इक्कारिजंतु लद्धुं वीणासाला य सज्जियउ ॥१०३॥

तदा गुर्वमर्षजात्ररक्तनेत्रेण तेन वरकरिणा । तस्मिन् कर्तुलवखे दत्तो वेधः सरोपेण ॥८९॥
 रसत रसतैतद् नररत्नं नरवर इति भणति । जीवितनिरपेक्षा इति तं भाविताः सर्वतः सुमयाः ॥९०॥
 तदा भवनपताका चिन्तयति हा हा ! स एष सुभगवरः । मम कृते संजातो गुर्वापद्म्राजनमेवम् ॥९१॥
 इतश्च इति कुमारस्तस्य गजेन्द्रस्य दन्तमुशलयोः । स्थापयित्वा निजचरणयुगमारूढः स्क्रन्वदेशे ॥९२॥
 तेन च महाबलेनोरुन्ध्यां पीडितः करी कण्ठे । तथा यथा तुडतो नयने तस्य, ततः स करी भीतः ॥९३॥
 संजातस्तस्य वशे, ततः कुमारी चिन्तयत्यरे हृदय ! । नृत्य मनोरथानामगोचरं वरमिमं लब्ध्वा ॥९४॥
 रूपेण दुर्जये रतिपतेः शौण्डीरिम्णा कृष्णस्य । एतस्मिन् वरे मन्यस्व भुवने कृतार्थमात्मनम् ॥९५॥
 एकस्वरं च पूक्कारपूर्वकं भणति सर्वलोकोऽपि । पुरुपरत्नेनानेन रत्नाधारा स्फुटं घरणी ॥९६॥
 राजा च पञ्चवल्लभसाधनिकं भणति भणत मम वचनान् । सुमटमिममालानस्तम्भे यथा नयति गजमेतम् ॥९७॥
 उत्तीर्णं च गजादिनमारोप्य वरतुरङ्गे । आनयत मम पार्श्वे ततः स गत्वा मणति कुमारम् ॥९८॥
 अथ स कुमरो हस्तिनं स्तम्भेऽर्गलयित्वा इटिसुचीर्यं । सुखगुटिकापरिवर्तितरूपस्ततोऽपक्रान्तः ॥९९॥
 साधनिकस्तमदृष्ट्वा तत्रान्यत्र गवेपीयत्वा सुचिरम् । विज्ञपयति यथावृत्तं नरपते, स च चिन्तयति ॥१००॥
 किमेव कोऽन्यज्जनसिद्धो विद्याहरो वोपकारम् । इति कृत्वापक्रान्तः, सुजनः सत्यापयति वचनमिदम् ॥१०१॥
 सुजनस्यं सुजनैरुपकृतं यावत् सागरनीरम् । प्रत्युपकारे नष्टमनसो गता लङ्घित्वा परतीरम् ॥१०२॥
 कन्यां पुनर्निजचित्ते सुहदा जल्पति तात ! ते कुमाराः । हर्कार्यन्तां लघु वीणाशाला च मन्ज्यताम् ॥१०३॥

राया पभणइ एवं किज्जउ, किज्जउ किमन्नमिह वण्ठे ! । नवरं उचिओ तुह पाणदायमो सांचिय न अन्नो ! ।
भवणपडाया जंपइ मा खैयं कुणह ताय ! इह विसए । भवियव्वयावसाओ विहंडंति घंडंति कज्जाइ ! ।
अह अन्नदिणे दूयांपंतियपत्तेहिं रायपुत्तेहिं । वीणासालाइ गओ राया अंतेउरसमेओ ॥१०६॥
तो सव्वे निवकुमरा जहारिहं आसणेसु उवविट्ठा । नियनियपरिवारजुया, मिलिओ अन्नोवि तय्य जणो ॥
स्वंत्रं करेउं सो कुमरो तय्य रंगभूमीए । वायंतो वरसुरयं कंठनिहित्तेण हारेण ॥१०८॥
जा चिट्ठइ ता टिट्ठा आगच्छंती सहीयणसमेया । भवणपडाया दासीहिं परिगया वंजुरगईए ॥१०९॥
क्यम् ।

सरयळणचंदरविंदरुंदाणणा, कमलदलसरलसुसल्लणवरलोयणा ।

अहरदलविजियअइसरसविन्वीफला, दसनकरनियरसंफुसियदिसिमुहमला ॥११०॥

लडहल्लयणजलजलहिलहरीगमा, मयणकोयंडअइकुडिलभूचंगिमा ।

भग्गसग्गंगणा अंगसोहगिगया, तरुणजनजणियदुव्विसहमयणगिगया ॥१११॥

अह कुमरीए धाई सहागया अंजलिं सिरं काउं । इय विन्नवइ कुमारे, महापसायं करेऊण ॥११२॥

वीणाए विगोएण अणुगहं कुणह रायपुत्तीए । वीणं यित्तूण इमं जहोव्वेसकमेणेव ॥११३॥

इय भणिऊण समणइ दाहालनरेसरस्स सा वीणं । नेउन्नेणं कुमरीए सुत्तियं रयणविचदयं ॥११४॥

अह वाइयं खणमेगं एवं अन्नेवि नरवरकुमार । नियसत्तीए तव्वायणम्मि पयडंति विन्नाणं ॥११५॥

राजा प्रभणरथेवं क्रियताम्, क्रियतां किमन्यदिह वत्से ! । नवरमुचितस्तव पाणदायकः स एव जान्यः ॥१०४॥

भवनपताका जल्पति मा खेदं कुल्य तात ! इह विषये । भवितन्यतावशाद् विवटन्ते घटन्ते कार्याणि ॥१०५॥

अथान्यदिने दूतामन्त्रितप्रति राजपुत्रैः । वीणाशाालायां गतो राजाऽन्तःपुरसमेतः ॥१०६॥

ततः सर्वे नृपकुमारा यथाहमासनेषूपविष्टाः । निजनिजपरिवारयुताः, मिलितोऽपि तत्र जनः ॥१०७॥

रूपान्तरं कृत्वा स कुमारस्तत्र रङ्गभूमौ । वादयन् वरसुरं कण्ठनिहितेन हारेण ॥१०८॥

यावत्तच्छ्रितं तावद् दृष्टाऽऽगच्छन्तीं सखीजनसमेता । भवनपताका दासीभिः परिगता वन्जुरगत्या ॥१०९॥

शरदक्षणचन्द्राविन्दस्त्रिपलानना, कमलदलसरलसुसल्लणवरलोचना ।

अहरदलविजितातिसरसविन्वीफला, दशनकरनिकरसंमृष्टदिग्मुत्तमला ॥११०॥

रम्यलावण्यजलजलधिलहरीगमा, मदनकोदण्डातिकुटिलभूचङ्किमा ।

भग्नस्वर्गाङ्गनाऽङ्गसौभागिता, तरुणजनजमितदुर्विषहमदनगिनका ॥१११॥

अथ कुमार्या धार्त्री सभागताऽञ्जलिं शिरसि कृत्वा । इति विजृपयति कुमारान्, महापसादं कृत्वा ॥११२॥

वीणाया विनोदिनानुमहं कुरुत राजपुत्र्याः । वीणां गृहीत्वैमां यथोपवेशरुमेणैव ॥११३॥

इति भणित्वा समर्पयति दामालनरेश्वरस्य सा वीणाम् । नैपुण्येन कुमार्या सूत्रितां रत्नमण्डिताम् ॥११४॥

धार्ष्ट्यं करे चडियं ततो वीणं पलोडं भणइ । सों मदलियकुमारो अन्नोवि हु कोवि किंलहइ ॥११६॥
 वीणमिमं वाएउं, तो कुमरी तस्स कंठदेसम्मि । पिच्छइ तं नियहारं तो जाणइ एस सो सुहओ ॥११७॥
 केणापि प्रयोगेण रूवं परिवत्तिऊण साहणियं । भोलविउं तम्मि दिणे जहा गओ संपयंपि तथा ॥११८॥
 मन्ने समागओ इह, हारं जं तस्स भुवणवीरस्स । धित्तुं सकंइ सक्कोविनेय, तो सोच्चियं इमोत्ति ॥११९॥
 एवं च वियकंतीए तीए धार्ष्ट्यं अपियं वीणं । वायंतो सच्चवियो सो विम्हयरसवसा ततो ॥१२०॥
 परिचितइ को एसो सगाउ तुंबुरो समोइन्नो ? । अहवा हत्थिविणीए जं कोसल्लं मए तस्स ॥१२१॥
 दिट्ठं, तेणणमिज्जइ सव्वासु कलासु तस्स कोसल्लं । तो सो एसोत्ति विणिच्छियम्मि रोमंचकंहुइया ॥
 जा चिट्ठइ ता अइमहुरिमाए वीणाशुणिसस कुमरीए । हयहिययाए निद्रा समागया तक्खणम्मि दढं ॥
 अन्नोवि तत्य जो रायरायपुत्ताइओ जणो अत्थि । सोवि हु निद्रामुद्रामुद्रियनयणो दढं जाओ ॥१२४॥
 अहं कहवि पयंचेणं महया चेयाविऊण सो कुमरिं । वीणं वायंतोच्चिय तीसेभिमुं भणइ एवं ॥१२५॥
 एयाण निवकुमाराण भालफलएसु अगहत्थेण । घणसारमीसचंदणरसेण गाहं लिहसु एवं ॥१२६॥
 तह चैव कए तीए भणइ पुणो कुंडलंपि एकिकं । गिणहसु कन्नोहिंतो कुणसु य पेच्छंति जहं न इमे ॥
 अहं तहं कयम्मि वीणा संहरिया तेण, तेवि पडिबुद्धा । पिच्छंति य अवरुपरमिइ गाहं भालफलएसु ॥
 सिरिधूरसेणतणओ देसदिदिच्छाए निग्गओ एसो । कित्तिजलहीकुमारो वायइ वीणं विणोएण ॥१२९॥

अथ वादयित्वा क्षणमेकमेवमन्येऽपि नरवरकुमाराः । निजशक्त्या तद्वादाने प्रकटयन्ति विज्ञानम् ॥११५॥
 पात्र्याः करे चटितां ततो वीणां प्रलोक्य भणति । स मार्दलिककुमारोऽन्योऽपि खलु कोऽपि किं लभते ॥
 वीणाभिमां वादायितुम्, ततः कुमारी तस्य कण्ठदेशे । पश्यति तं निजहारं ततो जानात्येष स सुभगः ॥
 केनापि प्रयोगेण रूपं परिवर्त्य साधनिकम् । वञ्चयित्वा तस्मिन् दिने यया गतः सांप्रतमपि तथा ॥११८॥
 मन्ये समागत इह, हारं यत्तस्य भुवनवीरस्य । प्रहीतुं शक्नोति शक्रोऽपि नैव, ततः स एवायमिति ॥
 एवं च वितर्कयन्त्यां तस्यां पात्र्याऽर्पितां वीणाम् । वादयन् दृष्टः स विस्मयरसवशात् ततः ॥१२०॥
 परिचिन्तयति क एष स्वर्गात् तुम्बुरुः समवतीर्णः ? । अथवा हस्तिविनेदे यत्कौशलं मया तस्य ॥१२१॥
 दृष्टं, तेनानुमीयते सर्वासु कलासु तस्य कौशलम् । ततः स एष इति विनिश्चिते रोमाञ्चकञ्चुकिता ॥१२२॥
 यावत्तिष्ठति तावदतिमशुरिणा वीणाध्वनेः कुमार्याः । हृत्तहृदयाया निद्रा समागता तत्क्षणे दृढम् ॥१२३॥
 अन्योऽपि तत्र यो राजराजपुत्रादिको जनोऽस्ति । सोऽपि खलु निद्रामुद्रामुद्रितनयनो दृढं जातः ॥१२४॥
 अथ कथमपि प्रयत्नेन महता चेतयित्वा स कुमारीम् । वीणां वादयन्नेव तस्या अभिमुखं भणत्येवम् ॥१२५॥
 एतेषां नृपकुमाराणां भालफलकेष्वग्रहस्तेन । घनसारमिश्रचन्दनरसेन गाथां लिखेवम् ॥१२६॥
 तथैव कृते तथा भणति पुनः कुण्डलमप्येकैकम् । गृहाण कर्णेभ्यः कुरु च पश्यन्ति यथा नेमे ॥१२७॥
 अथ तथा कृते वीणा संहता तेन, तेऽपि प्रतिबुद्धाः । पश्यन्ति च परस्परमिति गाथां भालफलकेषु ॥१२८॥
 श्रीधूरसेननयनो देशदिदस्य निर्गत एषः । कित्तिजलधिकुमारो वादयति वीणां विनेदेन ॥१२९॥

भालकजेषु जेसि लिहिया गाहुलिया य ते सव्वे । संवघेणं केणावि केवि से वंधुणो हुति ॥१३०॥
 एकैककुरुकुंडम्ह तपि परोप्परं न पिच्छंति । तो ते विम्बिहवयणा मतेति इमं तजो सव्वे ॥१३१॥
 संबवइ गुणेहि इमो न उणो वणुणत्ति भावमाणेसु । पक्खिम्ह रायपुत्ती वरमालं कुमरकंठम्मि ॥१३२॥
 अहं सुद्धिपत्तीरजलनिहिसरस्सेतो तूरपूरसुरसदो । धवलरवो उच्छलितो वधूणा कलकण्ठीकण्ठानाम् ॥१३३॥
 तो तस्स वंधुणो ते भणति तं कत्थं सुंदरत्तं ते ? । तो सो पयडड लडहं नियस्सं गुलियमवणेडं ॥१३४॥
 आलिङ्गंति सहरिसं बहुकुमरा किञ्चिज्जलधिवरकुमारं । सोवि ताण जहारिहपडिवत्ति कुणइ सप्पणयं ॥
 भणइ य कुमरं अप्पसु कुंडलरयणाइं रायपुत्ताण । ईसि हसंती सावि हु ताइं ताणं समप्पेइ ॥१३५॥
 ते कुमरकुशलसंगमसयं वरोदंतपयडणनिमित्त । धावणयं तवक्षणमेव कुमरजणयाण पेसति ॥१३६॥
 राणावि सिद्धराजो उवलद्धपणद्वमणिनिहाणोच्च । हरिसवसपुलङ्गयो विवाहसामगियं कुणइ ॥१३७॥
 अहं सोहणम्मि दिवसे परमपमोषण कुमरकुमरीण । पाणिग्रहणमहोत्सवमनोरथो पूरितो रण्णा ॥१३८॥
 तो किञ्चिज्जलधिकुमरो भवणपडायवा परिगजो पवरे । पंचप्यारभोए अणुसुंजइ अहं सुरो सम्गे ॥१३९॥
 अहं रूढीरपुराओ पिउणो सिरिम्भरसेणरायस्स । बहुपरिवारो पत्तो रायदुवारी तर्हि वरुणो ॥१४०॥
 पडिहारम्मज्जे सो पविसइ सिरिकिञ्चिज्जलधिवत्थाणे । उच्चिपडिवत्तिपुच्च कुमरं विववड सो एव ॥१४१॥
 जहं मूरसेणरत्तो रोगा अद्दारुणा समुद्भूया । तो लहु आगतूणं पिउमहकमले प्रलोपसु ॥१४२॥
 डय सोड तं कुमरो सहयणा नेइ रायपासम्मि । कुमराएसेण सो त चिय विववड भरवडणो ॥१४३॥

भालकलक्रेषु येषां लिखिता गीता च ते सर्वे । संवन्धेन केनापि केऽपि तस्य वन्धवो भवन्ति ॥१३०॥
 एकैककर्णकुण्डलमथ तदपि परस्परं न पश्यन्ति । ततस्ते विम्बितवन्दना मन्त्रयन्तीदं तत सर्वे ॥१३१॥
 संवदति गुणैरयं न पुनस्तन्वेति भावयत्सु । प्राक्षिपति राजपुत्री वरमाला कुमरकण्ठे ॥१३२॥
 अथ क्षुब्धशीरजलनिषिम्बरविश्रुलस्तूरपूरगुल्फाब्ध । धवलरव उच्छलितो वधूना कलकण्ठीकण्ठानाम् ॥१३३॥
 ततस्तस्य वन्धवस्ते भणन्ति तत् क्व सुन्दरत्वं ते ? । तत स प्रकटयति स्म्य निजरूपं मुदिकामपनीयम् ॥१३४॥
 आलिङ्गन्ति सहर्षं बहुकुमरा कीर्त्तिजलधिवरकुमारम् । सोऽपि तेषां यथार्हप्रतिपत्तिं करोति सप्रणयम् ॥
 भणति च कुमारीमपैय कुण्डलरत्नानि राजपुत्रेभ्यः । ईषद् हसन्ती सापि स्तुत तानि तेभ्यः समर्पयति ॥१३५॥
 ते कुमारकुशलसंगमसयं वरोदन्तप्रकटननिमित्तम् । धावन तन्क्षणमेव कुमारजनन्यो प्रेषयन्ति ॥१३६॥
 राजापि सिद्धराज उपलब्धप्रनष्टमणिनिधान इव । हर्षवशपुलकितान्नो विवाहसामग्रीं करोति ॥१३७॥
 अथ शोभने दिवसे परमप्रमोदेन कुमारकुमार्यो । पाणिग्रहणमहोत्सवमनोरथं पूरितो राज्ञा ॥१३८॥
 तत कीर्त्तिजलधिकुमारो भवनेपताकया परिगतः प्रव्रजान् । पञ्चपकारभोगाननुसुक्ते यथा मुर स्वर्गे ॥१३९॥
 अथ रथवैरप्ररात पितुः श्रीशूरसेनराजस्य । बहुपरिवारं प्राप्तो राजद्वारी तत्र वरुण ॥१४०॥
 प्रतिहारमुच्चितं स प्रविशति श्रीकीर्त्तिजलध्यास्थाने । उच्चितप्रतिपत्तिपूर्वं कुमारं विजृम्भयति स एवम् ॥१४१॥
 यथा शूरसेनराजस्य रोगा अतिदारुणा समुद्भूता । ततो रथगतस्य विद्वमुत्तममलं प्रलोकस्व ॥१४२॥

तो करिहरिरथपादकषककरयणाइयं बहुं दाउं । भवणपडायाए समं राया कुमारं विसज्जेइ ॥१४५॥
 उच्चियपडिवत्तिपुव्वं विसज्जिओ कुमरबंधुवग्गोत्रि । अक्खंडंपयाणोहिं रहवीरपुरे गओ कुमरो ॥१४६॥
 सिरिसूरसेणराया आरोवेऊण तम्मि रज्जभरं । विहिणा कालं काउं सक्कसमाणो सुरो जाओ ॥१४७॥
 सिरिकिच्चिजलहिराया राया इव सुयणमणचओराण । जिणमयमुच्छप्पंतो अणुपालइ रज्जमणवज्जे ॥१४८॥
 अह वेयइदनगाओ सुंदादविज्जाहरेण विज्जम्मि । गच्छंतेणे कज्जंतरेण गिम्हम्मि भवणुवरिं ॥१४९॥
 दिट्ठा भवणपडाया मुत्ता सिरिकिच्चिजलहिनविपासे । तदेहलुद्धचित्तेण अवहडा नरवरे सुत्ते ॥१५०॥
 अह पच्चूसे राया सुत्तविउद्धो पलोयए जाव । ताव न पिच्छइ तं पाणवड्डं पणइणिं पासे ॥१५१॥
 आसन्नपरियणाओ सब्बत्थ गवेसियावि सा तत्थ । नो उवलद्धा ततो चित्तइ.एयं महच्छरियं ॥१५२॥
 जामिल्लमहल्लयसंकुलम्मि मणुयांण ताव न पवेसो । वासभवणम्मि, नवरं सुरखयरणं इमं कम्मं ॥१५३॥
 ता किं इह कायव्वं अहवा कायव्वमित्थ न हु अत्थि । दिव्वेण जेण घट्टिऊण विहडिया तस्स इय चिंता ॥
 यत उक्तम्;—

अप्यत्थिययं इति जह दुक्खइं, सहसा परिणमंति तह सुक्खइं ।

पुव्वज्जियं धरिवि को सक्कइ, सप्पुरिसहं चिंसुवि न चक्कइ ॥१५५॥

एवं समाहितमणो दूमिजंतोवि तीए विरहेण । उवविट्ठो अत्याणे संठविउं परियणं तीए ॥१५६॥

इति श्रुत्वा तं कुमारः सहात्मना नयति राजपाथे । कुमारदेशेन स तदेव विज्ञपयति नरपतये ॥१४४॥

ततः करिहरिरथपादतिचक्ररत्नादिकं बहु दत्त्वा । भवनपताकया समं राजा कुमारं विसृजति ॥१४५॥

उचितप्रतिपत्तिपूर्वं विमूढः कुमारबन्धुवर्गोऽपि । अखण्डप्रयाणे रथवीरपुरे गतः कुमारः ॥१४६॥

श्रीशूरसेनराज आरोप्य तस्मिन् राज्यभरम् । विधिना कालं कृत्वा शकसमानः सुरो जातः ॥१४७॥

श्रीकीर्त्तिजलधिराजो राजेव मुजनमनश्चक्रोराणाम् । जिनमतमुत्सर्षयन्ननुपालयति राज्यमनवद्यम् ॥१४८॥

अथ वैताल्यनगात् सुदंष्ट्रविद्याधरेण विन्ध्ये । गच्छता कार्यान्तरेण ग्रीष्मे भवनस्योपरि ॥१४९॥

दृष्टा भवनपताका सुंसा श्रीकीर्त्तिजलधिनृपपार्थे । तदेहलुद्धचित्तेनापहृता नरवरे सुते ॥१५०॥

अथ प्रत्युपे राजा सुप्तविवुद्धः प्रलोकते यावत् । तावत् न पश्यति तां प्राणवड्डसां प्राणयित्रीं पार्थे ॥१५१॥

आसन्नपरिजनात् सर्वत्र गवेपितापि सा तत्र । नो उपलब्धा ततश्चिन्तयत्येतद् महाश्वथम् ॥१५२॥

यामिकनिवहसंकुले मनुजानां तावन्न प्रवेशः । वासभवने, नवरं सुरखचरयोरिदं कर्म ॥१५३॥

तस्मात्किमिह कर्तव्यागधवा कर्तव्यमत्र न सत्त्वस्ति । देवेन येन घटित्वा विघटिता तस्येयं चिन्ता ॥१५४॥

अमार्थितान्मायान्ति यथा दुःखानि, सहसा परिणमन्ति तथा सौख्यानि ।

पूर्वार्जितानि धर्तुं कः शक्नोति, सत्पुरुषाणां चित्तमपि न चमत्करोति ॥१५५॥

एवं समाहितमना दृयमानोऽपि तस्या विरहेण । उपविष्ट आस्थाने संस्थाप्य परिजनं तस्याः ॥१५६॥

आंगतूणं अहं त्रायसेण पढमम्मि दिवसजामम्मि । वायच्चाए दिसाए फलिए सहकारस्वस्वम्मि ॥१५७॥
 लविणं मंजुलकलयटिकठमधुरेण सरविसेसेण । तं सोउं सउणविज्ज नरनाहं विज्जवेइ इमं ॥१५८॥
 देवीसमागमेणं वद्धावइ देव ! वायसो एस । सउणग्गंथे भणियं लेण इमं नाह ! निसुणेसु ॥१५९॥
 सिद्धिभयं चरवत्ताभोयणवुट्टित्थिनं दृथीलामे । कइइ लवंतो काओ पुच्चाइसु पढमजामम्मि ॥१६०॥
 वेसागमथीलामं वुट्टी वत्ता अरीण नासं च । थीलाभमच्छभक्खणअग्गी पूच्चाइ वियजामे ॥१६१॥
 भयकलहवुट्टिकारीअरिनिद्धगुरूण आगमो वत्ता । पुच्चाइ तइयपहरे वंभम्मि य कज्जसंसिद्धी ॥१६२॥
 भयसुयवत्ताअतिही डमरं धीवल्लनिवगुरूप्या । वंभे लेहागयणं पुच्चाइसु तुरियपहरम्मि ॥१६३॥
 गोहत्थीणं पिट्ठे काओ जइ लवइ देव ! थीलाभं । कूवतइ पियदंसण नईतइ निवभयं कइइ ॥१६४॥
 एवं साउणिएणं सउणसरूवे कहिज्जमाणम्मि । सहसा पारसियसुओ समागओ रायपयमूले ॥१६५॥
 नमिउं भणइ नरेमर ! तुह पयपउमाण विन्नवणहेउं । भयणपडायादेवीसयासओ अहमिंहे पत्तो ॥१६६॥
 तन्नामसवणसंजायहरिसपुलएण राइणा भणियं । भो कीर ! खीरसकरदक्खामभवत्तं करहि ताव ॥१६७॥
 तो इत्ति तं तदेव य कराविय सुच्छिओ पुणो कीरो । हे कइहु कत्थ दिट्ठा मह इट्ठा केन चानीया ? ॥
 तो सो कइइ निसुणसु नरवर ! देवीए मूलओ सुद्धि । सुरविजाहरकीलावंशो विंशो गिरी अत्थि ॥१६९॥
 जो भमिरतियसंविज्जयावत्तावल्लिरिणरिनेउररवेहि । हकारइव्व वरतरुणतरुणियुपलाइं कीलत्थं ॥१७०॥

आगत्याय वायसेन प्रथमे दिवसयामे । वायव्यां दिशि फलिते सहकारवृत्ते ॥१५७॥
 लपितं मञ्जुलकलकण्ठीकण्ठमधुरेण स्वरविशेषेण । तन् श्रुत्वा शकुनविट् नरनाथं विज्ञपयतीदम् ॥१५८॥
 देवीसमागमेन वर्धयति देव ! वायस एषः । शकुनग्रन्थे मणितं येनेदं नाथ ! शृणु ॥१५९॥
 सिद्धिभयचरवार्तामोजनवृष्टिस्त्रीनष्ट्खीलाभान् । कथयति लपन् काकः पूर्वादिषु प्रथमयामे ॥१६०॥
 वेश्याभमस्त्रीलाभौ वृष्टिं वार्तामरीणां नाशं च । स्त्रीलाभमस्त्यमक्षणाग्नीन् पूर्वादौ द्वितीययामे ॥१६१॥
 मयकलहवृष्टिकार्यरिस्त्रिग्धगुरूणामागमं वार्ताम् । पूर्वादौ तृतीयग्रहरे ब्रह्मणि च कार्यसंसिद्धिम् ॥१६२॥
 भयसुतवार्ताऽतिथीन् डमरं स्त्रीवाञ्छानृपगुरुपूजाः । ब्रह्मणि लेखागमनं पूर्वादिषु तुर्यग्रहरे ॥१६३॥
 गोदस्तिनोः वृष्टे काको यदि लपति देव ! स्त्रीलाभम् । कूपते प्रियदर्शनं नदीतटे नृपभयं कथयति ॥१६४॥
 एवं शाकुनिकेन शकुनस्वरूपे कथ्यमाने । सहसा पारसीकशुकः समागतो राजपादमूले ॥१६५॥
 नरत्वा भणति नरेश्वर ! तव पादपद्मयोर्विज्ञपनहेतोः । भवनपताकादेवीसकादातोऽहमिह प्राप्तः ॥१६६॥
 तन्नामश्रवणसंजातवर्षपुलकेन राज्ञा भणितम् । भोः कीर ! क्षीरशंकराद्राक्षामक्षणं कुरु तावन् ॥१६७॥
 ततोऽतिथि तत्तथैव च कारयित्वा वृष्टः पुनः कीरः । हे कथय क्व दृष्टा ममेष्टा केन चानीता ? ॥१६९॥
 ततः स कथयति शृणु नरवर ! देव्या मूलतः शुद्धिम् । सुरविद्याधरक्रीडाऽवन्ध्यो विन्ध्यो गिरिरस्ति ॥१६८॥
 यो भ्रमितुविदशं वनितावलयवालिरिणितृणूररवैः । हकारयतीव वरतरुणतरुणियुगलानि क्रीडार्थम् ॥१७०॥

। क. सिद्धि भयं च १० । दे. ल. भयनि । ३ क. ल. नरम ।

तो करिहरिरहाइवकचकरयणाइयं बहुं दाउं । भवणवडायाए समं राया कुमरं विसज्जेइ ॥१४५॥
 उच्चियपदिवत्तिपुब्बं विसज्जिओ कुमरवंधुक्कमोवि । अवत्तंइपयाणोहि रववीरपुरे गओ कुमरो ॥१४६॥
 सिरिसूरसेणराया आरोवेऊण तम्मि रज्जभरं । विहिणा कालं काउं सक्कसमाणो सुरो जाओ ॥१४७॥
 सिरिकित्तिजलहिराया राया इव सुयणमणचओराण । जिणमयमुच्छपंतो अणुपालइ रज्जमणवज्जो १४८॥
 अह वेयइदनगाओ सुंदाढविज्जाहरेण विंझम्मि । गच्छंतेण कज्जंतरेण गिम्हम्मि भवणुवरिं ॥१४९॥
 दिट्ठा भवणपडाया मुत्ता सिरिकित्तिजलहिनवपासे । तदेहलुद्धचित्तेण अवहडा नरवरे सुत्ते ॥१५०॥
 अह पच्चूसे राया मुत्तविउद्धो पलोयए जाव । ताव न पिच्छइ तं पाणवल्लहं पणइणिं पासे ॥१५१॥
 आसन्नपरियणाओ सव्वथ गवेसियावि सा तत्थ । नो उवलद्धा ततो चितइ.एयं महच्छरियं ॥१५२॥
 जामिल्लमहल्लयसंकुलम्मि मणुयाण ताव न पवेसो । वासभवणम्मि, नवरं सुरस्वयराणं इमं कम्मं ॥१५३॥
 ता किं इह कायव्वं अहवा कायव्वमित्थ न हु अत्थि । दिव्वेण जेण घडिऊण विहडिया तस्स इय चित्ता ॥
 यत उक्तम्;—

अपत्थियइं इति जह दुक्खइं, सहसा परिणमंति तह सुक्खइं ।

पुब्बज्जियइं धरिवि को सक्कइ, सप्पुरिसहं चित्तुवि न चमकइ ॥१५५॥

एवं समाहियमणो दूमिजंतोवि तीए विरहेण । उपविट्ठो अत्थाणे संठविउं परियणं तीए ॥१५६॥

इति श्रुत्वा तं कुमारः सहात्मना नयति राजपार्श्वे । कुमारदेशेन स तदेव विज्ञपयति नरपते ॥१४४॥

ततः करिहरिरथपदातिचक्रतरनादिकं बहु दत्त्वा । भवनपताकया समं राजा कुमारं विमृजति ॥१४५॥

उचितप्रतिपत्तिपूर्वं विमृष्टः कुमारबन्धुवर्गोऽपि । अखण्डप्रयागे रथवीरपुरे गतः कुमारः ॥१४६॥

श्रीशूरसेनराज आरोप्य तस्मिन् राज्यभरम् । विधिना कालं कृत्वा शकसमानः सुरो जातः ॥१४७॥

श्रीकीर्त्तिजलधिराजो राजेव मुजनमनश्चकोराणाम् । जिनमतमुत्सर्पयन्ननुपालयति राज्यमनवद्यम् ॥१४८॥

अथ वैताड्यनगात् सुंदंष्ट्रविधाधरेण विन्ध्ये । गच्छता कार्यान्तरेण ग्रीष्मे भवनस्योपरि ॥१४९॥

दृष्ट्वा भवनपताका सुंसा श्रीकीर्त्तिजलाधिनृपपार्श्वे । तदेहलुब्धचित्तेनापहता नरवरे सुप्ते ॥१५०॥

अथ प्रत्यूषे राजा सुप्तविवुद्धः प्रलोकते यावत् । तावत् न पश्यति तां प्राणवल्लभां प्रणयिनीं पार्श्वे ॥१५१॥

आसन्नपरिजनात् सर्वत्र गवेपितापि सा तत्र । नो उपलब्धा ततश्चिन्तयत्येतद् महाध्वयम् ॥१५२॥

यामिकनिवहसंकुले मनुजानां तावन्न प्रवेशः । वासभवने, नवरं सुरस्वयरायोरेदं कर्म ॥१५३॥

तस्मात्किमिह कर्तव्यमथवा कर्तव्यमत्र न खल्वस्ति । दैवेन येन घटित्वा विघटिता तस्येयं चिन्ता ॥१५४॥

अप्रार्थितान्यायन्ति यथा दुःखानि, सहसा परिणमन्ति तथा सौख्यानि ।

पूर्वाजितानि धर्तुं कः शक्नोति, सत्पुरुषार्णां चित्तमपि न चमत्करोति ॥१५५॥

एवं समाहितमना दृयमानोऽपि तस्या विरहेण । उपविष्ट आस्थाने संस्थाप्य परिजनं तस्याः ॥१५६॥

आमंत्तुं अहं त्रायसेण पदमम्मि दिवसजामम्मि । वायव्याए दिसाए फलिए सहकारस्वस्वम्मि ॥१५७॥
 लवियं मंजुलकलयंठिकंठमधुरेण सरविसेसेण । तं सोदं सउणविऊ नरनाहं विन्नवेइ इमं ॥१५८॥
 देवीसमागमेणं बद्धावइ देव ! वायसो एस । सउणगंथे भणियं जेण इमं नाह ! निसुणेसु ॥१५९॥
 सिद्धिमयं चरवत्ताभोयणवृद्धित्थिनंठ्ठीलामे । कइइ लवंतो काओ पुव्वाइसु पदमजामम्मि ॥१६०॥
 पेसागमथीलामं बुद्धी वत्ता अरीण नासे च । थीलाभमच्छभवत्तणजगी पुव्वाइ वियजामे ॥१६१॥
 भयकलहवृद्धिकारीअरिनिद्धगुरुण आगमो वत्ता । पुव्वाइ तइयपहरे वंभम्मि य कज्जसंसिद्धी ॥१६२॥
 भयसुयवत्ताअतिही डपरं थीवंछनिवगुरूपूया । वंभे लेहागमणं पुव्वाइसु तुरियपहरम्मि ॥१६३॥
 गोहत्थीणं पिट्ठे काओ जइ लवइ देव ! थीलामं । कूवतइं पियदंसण नईतइं निवैभयं कइइ ॥१६४॥
 एवं साउणिएणं सउणसरूवे कहिज्जमाणम्मि । सहसा पारसियसुओ समागओ रायपयमूले ॥१६५॥
 नमिउं भणइ नरेमर ! तुह पयपउमाण विन्नवणहेउं । भवणपडायादेवीसयासओ अहमिहं पत्तो ॥१६६॥
 तन्नामसवणसंजायहरिसपुलएण राइणा भणियं । भो कीर ! खीरसकरदक्खाभक्खं करहि ताव ॥१६७॥
 तो झत्ति तं तहेव य कराविय पुच्छिओ पुगो कीरो । हे कहसु कत्थ दिट्ठा मह इट्ठा केन चानीया ? ॥
 तो सो कइइ निसुणसु नरवर ! देवीए मूलओ सुद्धि । सुरविज्जाहरकीलावंशो विशो गिरी अत्थि ॥१६९॥
 जो भमिरत्तियमथिलयावलयवलिरणिरनेउररवेहि । हकारइच्च वरतरुणतरुणियुगलाइं कीलत्थं ॥१७०॥

आगत्याथ वायसेन प्रथमे दिवसयामे । वायव्यां दिशि फलिते सहकारवृत्ते ॥१५७॥
 लपितं मन्जुलकलकण्ठीकण्ठमधुरेण स्वरविशेषेण । तत् श्रुत्वा शकुनविद् नरनाथं विज्ञपयतीदम् ॥१५८॥
 देवीसमागमेन वर्षयति देव ! वायस एवः । शकुनग्रन्थे भणितं येनेदं नाथ ! शृणु ॥१५९॥
 सिद्धिमयचरवार्तामोजनवृद्धिस्त्रीनष्टखीलाभान् । कथयति लपन् काकः पूर्वादिषु प्रथमयामे ॥१६०॥
 वेश्यागमस्त्रीलाभौ वृष्टिं वार्तामरीणां नाशं च । खीलागमत्स्यमक्षणाग्नीन् पूर्वादौ द्वितीययामे ॥१६१॥
 मयकलहवृद्धिकार्यरिस्त्रिग्धगुरूणामगमं वार्ताम् । पृव्वीदौ तृतीयप्रहरे ब्रह्मणि च कार्यसंसिद्धिम् ॥१६२॥
 मयसुतवार्तांस्तिथीन् डपरं खीवाञ्जानृपगुरुपूजाः । ब्रह्मणि लेखागमनं पूर्वादिषु तुर्यप्रहरे ॥१६३॥
 गोदस्तिनोः पृष्टे काको यदि लपति देव ! खीलाभम् । कूपते प्रियदर्शनं नदीतटे नृपमयं कथयति ॥१६४॥
 एवं शकुनिकेन शकुनस्वरूपे कथ्यमाने । सहसा पारसीकशुकः समागतो राजपादमूले ॥१६५॥
 नत्वा भणति नरेश्वर ! तव पादपद्मयोर्विज्ञपनहेतोः । भवनपताकादेवीसकाशतोऽहमिह प्राप्तः ॥१६६॥
 तन्नामश्रवणसंजातहर्षपुलकेन राज्ञा भणितम् । भोः कीर ! खीरशर्करान्नाशमक्षणं कुरु तावत् ॥१६७॥
 ततोऽप्येति तत्तत्रैव च कारयित्वा पृष्टः पुनः कीरः । हे कथय वच दृष्टा ममेष्टा केन चानीता ? ॥१६९॥
 ततः स कथयति शृणु नरवर ! देव्या मूलतः शुद्धिम् । सुरविद्यावरकीडाऽवन्ध्यो विन्ध्यो गिरिरस्ति ॥१६८॥
 यो भ्रमितुमिदंशंविनावलयवालिरणितृणपुररवैः । हकारयतीव वरतरुणतरुणियुगलानि क्रीडार्थम् ॥१७०॥

तो करिहरिरहपाइकचक्ररयणाइयं बहुं दाउं । भवणपडायाए समं राया कुमरं विसज्जेइ ॥१४५॥
 उच्चियपडिवत्तिपुब्बं विसज्जिओ कुमरवंधुवग्गोवि । अक्खंडंपयाणेहिं रहवीरपुरे गओ कुमरो ॥१४६॥
 सिरिसूरसेणराया आरोवेऊण तम्मि रज्जभरं । विहिणा कालं काउं सक्कसमाणो सुरो जाओ ॥१४७॥
 सिरिकित्तिजलहिराया राया इव सुयणमणचओराण । जिणमयमुच्छपंतो अणुपालइ रज्जमणवज्जो १४८॥
 अह वेयइदनगाओ सुदाढविज्जाहरेण विज्जम्मि । गच्छंतेण कज्जंतरेण गिम्हम्मि भवणुवरिं ॥१४९॥
 दिट्ठा भवणपदाया सुत्ता सिरिकित्तिजलहिनिवपासे । तदेहलुद्धचित्तेण अवहडा नरवरे सुत्ते ॥१५०॥
 अह पच्चूसे राया सुत्तविउद्धो पलोयए जाव । ताव न पिच्छइ तं पाणवल्लहं पणइणि पासे ॥१५१॥
 आसन्नपरिणगाओ सव्वथ गवेसियावि सा तत्थ । नो उपलद्धा तत्तो चित्तइ एयं महच्छरियं ॥१५२॥
 जामिल्लमहल्लयसंकुलम्मि मणुयाण ताव न पवेसो । वासभवणम्मि, नवरं सुरखयरारणं इमं कम्मं ॥१५३॥
 ता किं इह कायव्वं अइवा कायव्वमित्थ न हु अत्थि । दिव्वेण जेण घटिऊण विहडिया तस्स इयं चित्ता ॥
 यत्त उक्तम्;—

अपत्थियइं इति अह दुक्खइं, सहसा परिणमंति तह सुक्खइं ।

पुब्बज्जियइं धरिवि को सक्कइ, सप्पुरिसहं चित्तुवि न चमक्कइ ॥१५५॥

एवं समाहियमणो दूमिज्जंतोयि तीए विरहेण । उपविट्ठो अत्थाणे संठविउं परियणं तीए ॥१५६॥

इति श्रुत्वा तं कुमारः सहात्मना नयति राज्ञपार्श्वे । कुमारदेशेन स तदेव विज्ञपयति नरपतये ॥१४४॥

ततः करिहरिरथपदातिचक्ररत्नादिकं बहु दत्त्वा । भवनपताकया समं राजा कुमारं विमृजति ॥१४५॥

उचितप्रतिपत्तिपूर्वं विमृष्टः कुमारबन्धुवर्गोऽपि । अलण्डप्रयाणै रथवीरपुरे गतः कुमारः ॥१४६॥

श्रीशूरसेनराज आरोप्य तस्मिन् राज्यभरम् । विधिना कालं कृत्वा शकसमानः सुरो जातः ॥१४७॥

श्रीकीर्त्तिजलधिरानो राजेव सुजनमनश्चकोराणाम् । जिनमतमुत्सर्पयन्ननुपालयति राज्यमनवद्यम् ॥१४८॥

अथ चैताम्बनगात् सुदंष्ट्रविद्याधरेण विन्ध्ये । गच्छता कार्यान्तरेण ग्रीष्मे भवनस्योपरि ॥१४९॥

दृष्ट्वा भवनपताका सुप्ता श्रीकीर्त्तिजलाधिनृपपार्श्वे । तदेहलुब्धचित्तेनापहता नरवरे सुप्ते ॥१५०॥

अथ प्रत्यूषे राजा सुप्तविबुद्धः प्रलोकते यावत् । तावत् न परयति तां प्राणवल्लभां प्रणयिनीं पार्श्वे ॥१५१॥

आसन्नपरिजनात् सर्वत्र गवेपितापि सा तत्र । नो उपलब्धा ततश्चिन्तयत्येतेद् महाधर्मम् ॥१५२॥

यामिकनिवहसंकुले मनुजानां तावन्न प्रवेशः । वासभवने, नवरं सुरखचरयोरिदं कर्म ॥१५३॥

तस्मात्किमिह कर्तव्यमथवा कर्तव्यमत्र न खल्वस्ति । दैवेन येन घटित्वा विघटिता तस्येयं चिन्ता ॥१५४॥

अप्राथिताभ्यायन्ति यथा दुःखानि, सहसा परिणमन्ति तथा सौख्यानि ।

पूर्वाजितानि धर्तुं कः शक्नोति, सत्पुरुषाणां चित्तमपि न चमत्करोति ॥१५५॥

एवं समाहितमना दृश्यमानोऽपि तस्या विरहेण । उपविष्ट आस्थाने संस्थाप्य परिजनं तस्याः ॥१५६॥

आगतूषं अहं त्रायसेण पढमम्मि दिवसजामम्मि । वायव्वाए दिसाए फलिए सहकारस्वरत्तम्मि ॥१५७॥
 लविणं मंजुलकलयडिकंठमहुरेण सरविसेसेण । तं सोउं सउणविउ नरनाहं विन्नयेइ इमं ॥१५८॥
 देवीसमागमेणं वद्धावइ देव ! वायसो एस । सउणमंथे भणियं जेण इमं नाह ! निमुणेषु ॥१५९॥
 सिद्धिभयं चरवत्ताभोयणवुट्टितिनं दृथीलाभे । कइइ लवंतो काओ पुच्चाइसु पढमजामम्मि ॥१६०॥
 वेसाममथीलाभं वुट्टी वत्ता अरीण नासं च । थीलाभमच्छभवत्तणअग्गी पूच्चाइ वियजामे ॥१६१॥
 भयकलहवुट्टिकारीअरिनिद्धगुरूण आगमो वत्ता । पुच्चाइ तइयपहरे वंभम्मि य कज्जसंसिद्धी ॥१६२॥
 भयसुयवत्ताअतिही डमरं थीवंछनिवगुरूपूया । वंभे लेहागमणं पुच्चाइसु तुरियपहरम्मि ॥१६३॥
 गोहत्थीणं पिट्ठे काओ जइ लवइ देव ! थीलाभं । कूवत्ते पियदंसण नईत्ते निवभयं कइइ ॥१६४॥
 एवं साउणिएणं सउणसरूवे कहिज्जमाणम्मि । सहसा पारसियसुओ समागओ रायपयमूले ॥१६५॥
 नमिउं भणइ नरेसर ! तुह पयपउमाण विन्नवणहेउं । भवनपढायादेवीसयासओ अहमिहं पत्तो ॥१६६॥
 तन्नामसवणसंजायहरिसपुलएण राइणा भणियं । भो कीर ! खीरसकरदक्खामक्खं करहि ताव ॥१६७॥
 तो झत्ति तं तहेव य कराविय पुच्छिओ पुणो कीरो । हे कइसु कथ दिट्ठा मह इट्ठा केन चानीया ? ॥
 तो सो कहेइ निमुणसु नरवर ! देवीए मूलओ सुद्धि । सुरविज्जाहरकीलावंशो विशो गिरी अत्थि ॥१६९॥
 जो भमिरतियसंविंलयावलयावलिरणिरनेउररवेहि । हकारइच्च वरतरुणतरुणियुगलाइं कीलत्थं ॥१७०॥

आगत्याथ वायसेन प्रथमे दिवसयामे । वायव्यां दिशि फलिते सहकारवृत्ते ॥१५७॥
 लपितं मन्जुलकलकण्ठीकण्ठमधुरेण स्वरविशेषेण । तत् श्रुत्वा शकुनविद् नरनाथं विज्ञपयतीदम् ॥१५८॥
 देवीसमागमेन वर्षयति देव ! वायस एषः । शकुनग्रन्थे भणितं वेनेदं नाथ ! शृणु ॥१५९॥
 सिद्धिभयचरवार्तामोजनवृष्टिस्त्रीनष्टस्त्रीलाभान् । कथयति लपन् काकः पूर्वादिषु प्रथमयामे ॥१६०॥
 वेस्याममस्त्रीलाभौ वृष्टिं वार्तामरीणां नाशं च । स्त्रीलाभमत्स्यभक्षणानीन् पूर्वादौ द्वितीययामे ॥१६१॥
 मयकलहवृष्टिकार्यरिस्लिग्धगुरूणामागमं वार्ताम् । पूर्वादौ तृतीयपहरे ब्रह्मणि च कार्यसंसिद्धिम् ॥१६२॥
 मयसुतवार्तासतिथीन् डमरं स्त्रीवाञ्छानृत्तगुरूपूजाः । ब्रह्मणि लेखागमनं पूर्वादिषु तुर्यपहरे ॥१६३॥
 गोदस्तितोः पृष्टे काको यदि लपति देव ! स्त्रीलाभम् । कूपते प्रियदर्शनं नदीतटे रुपभयं कथयति ॥१६४॥
 एवं शाकुनिकेन शकुनस्वरूपे कथ्यमाने । सहसा पारसीकशुकः समागतो राजपादमूले ॥१६५॥
 नत्वा भणति नरेश्वर ! तव पादपद्मयोर्विज्ञपनहेतोः । भवनपताकादेवीसकाशतोऽहमिह प्राप्तः ॥१६६॥
 तन्नामश्रवणसंजातहर्षपुलकेन राज्ञा भणितम् । भोः कीर ! खीरशकराद्ब्रह्मक्षामक्षणं कुरु तावन् ॥१६७॥
 ततोऽतिथिं तत्तथैव च कारयित्वा पृष्टः पुनः कीरः । हे कथय क्व दृष्टा ममेष्टा केन चानीता ? ॥१६९॥
 ततः स कथयति शृणु नरवर ! देव्या मूलतः शुद्धिम् । सुरविद्याधरक्रीडाऽवन्ध्यो विन्ध्यो गिरिरन्ति ॥१६८॥
 यो भ्रमितुत्रिदशानितावलयावलिरणितृत्पुररवैः । हकारयतीव वरतरुणतरुणायुगलानि क्रीडार्थम् ॥१७०॥

तो करिहरिरहपाइकषकरयणाइयं बहुं दाउं । भवणसडायाए समं राया कुमरं विसज्जेइ ॥१४५॥
उच्चियपडिवत्तिपुवं विसज्जिओ कुमरवंदुवग्गोवि । अवस्वइंपयाणोहिं रहवीरपुरे गओ कुमरो ॥१४६॥
सिरिसूरसेणाराया आरोवेऊण तम्मि रज्जभरं । विधिणा कालं काउं सक्कसमाणो सुरो जाओ ॥१४७॥
सिरिकित्तिजलहिराया राया इव सुयणमणचओराण । जिणमयसुच्छपंतो अणुपालइ रज्जमणवज्जा ॥१४८॥

अह वेयइहनगाओ सुदाइविज्जाहरेण विंझम्मि । गच्छंतेण कज्जंतरेण गिम्हम्मि भवणुवरि ॥१४९॥
दिट्ठा भवणपडाया सुत्ता सिरिकित्तिजलहिनवपासे । तदेहलुद्धचित्तेण अवहडा नरवरे सुत्ते ॥१५०॥
अह पच्चूसे राया सुत्तविउद्धो पलोयए जाव । ताव न पिच्छइ तं पाणवल्लहं पणइणि पासे ॥१५१॥
आसन्नपरियणाओ सब्बत्थ गवेसियावि सा तत्थ । नो उवलद्धा तत्तो चित्तइ एयं महच्छरियं ॥१५२॥
जामिल्लमहल्लयसंकुलम्मि मणुयाण ताव न पवेसो । वासभवणम्मि, नवरं सुरस्वरयाणं इमं कम्मं ॥१५३॥
ता किं इह कायव्वं अहवा कायव्वमित्त्य न हू अत्थि । दिव्वेण जेण घटिऊण विहडिया तस्स इय चित्ता ॥
यत उक्तम्;—

अप्पत्थियइं इति जह दुक्खइं, सहसा परिणमंति तह सुक्खइं ।

पुव्वज्जियइं धरिवि को सक्कइ, सत्पुरिसइं चिंतुवि न चमत्कइ ॥१५५॥

एवं समाहियमणो दूमिज्जंतोवि तीए विरहेण । उपविट्ठो अत्थाणे संठविउं परियणं तीए ॥१५६॥

इति श्रुत्वा तं कुमारः सहात्मना नयति राजपाश्वे । कुमारदेशेन स तदेव विज्ञपयति नरपतये ॥१४४॥

ततः करिहरिरथपदाविचक्ररत्नादिकं बहु दत्त्वा । भवनपताकया समं राजा कुमारं विसृजति ॥१४५॥

उचितप्रतिपत्तिपूर्वं विमृष्टः कुमारवन्धुवर्गोऽपि । अलण्डप्रयाणै रयवीरपुरे गतः कुमारः ॥१४६॥

श्रीशूरसेनराज आरोप्य तस्मिन् राज्यभरम् । विधिना कालं कृत्वा शक्रसमानः सुरो जातः ॥१४७॥

श्रीकीर्त्तिजलधिरानो राजेव सुजनमनश्चक्रोराणाम् । जिनमतमुत्सर्पयन्ननुपालयति राज्यमनवधम् ॥१४८॥

अथ वैताड्यनगात् सुदंष्ट्रविद्याधरेण विन्ध्ये । गच्छता कार्यान्तरेण ग्रीप्से भवनस्योपरि ॥१४९॥

दृष्टा भवनपताका सुप्ता श्रीकीर्त्तिजलधिनुपपाश्वे । तदेहलुब्धचित्तेनापहता नरवरे सुप्ते ॥१५०॥

अथ प्रत्यूषे राजा सुप्तविबुद्धः प्रलोकते यावत् । तावत् न पश्यति तां प्राणवल्लभां प्रणयिनीं पाश्वे ॥१५१॥

आसन्नपरिजनात् सर्वत्र गवेपितापि सा तत्र । नो उपलब्धा ततश्चिन्तयत्येतद् महाश्वयम् ॥१५२॥

यामिका निवहसंकुले मनुजानां तावन्न प्रवेशः । वासभवने, नवरं सुरस्वरयोरिदं कर्म ॥१५३॥

तस्मात्किमिह कर्तव्यमथवा कर्तव्यमत्र न खल्वस्ति । दैवेन येन घटित्वा विघटिता तस्येयं चिन्ता ॥१५४॥

अप्रार्थितान्यायन्ति यथा दुःस्वानि, सहसा परिणमन्ति तथा सौख्यानि ।

पूर्वार्जितानि धर्तुं कः शक्नोति, सत्पुरुषार्णां चित्तमपि-न चमत्करोति ॥१५५॥

एवं समाहितमना द्यूमानोऽपि तस्या विरहेण । उपविष्ट आस्थाने संस्थाप्य परिजनं तस्याः ॥१५६॥

आंगंतूणं अहं त्रायसेण पदमम्मि दिवसजामम्मि । वायव्याए दिसाए फलिए सहकारखलम्मि ॥१५७॥
 लविणं मंजुलकलयंडिकंठमधुरेण सरविसेसेण । तं सोउं सउणविऊ नरनाहं विन्नवेइ इमे ॥१५८॥
 देवीसमागमेणं वद्धावइ देव ! वायसो एस । सउणग्गंये भणियं जेण इमं नाह ! निसुणेसु ॥१५९॥
 सिद्धिभयं चरवत्ताभोयणवुट्ठित्थिनंठुथीलामे । कइइ लवतो काओ पुव्वाइसु पदमजामम्मि ॥१६०॥
 वेसागमथीलामं वुट्ठी वत्ता अरोण नासं च । थीलाममच्छभवखणअग्गी पुव्वाइ वियजामे ॥१६१॥
 भयकलहवुट्ठिकारीअरिनिद्धगुरूण आगमो वत्ता ! पुव्वाइ तइपपहरे वंभम्मि य कज्जसंसिद्धी ॥१६२॥
 भयसुयवत्ताअतिही डमरं थीवंछनिवगुरूपूया । वंभे लेहगमणं पुव्वाइसु तुरियपहरम्मि ॥१६३॥
 गोहत्वीणं पिट्ठे काओ जइ लवइ देव ! थीलामं । क्ववतडे पियदंसण नईतडे निवभयं कइइ ॥१६४॥
 एवं साउणिणं सउणसरुथे कहिज्जमाणम्मि । सहसा पारसियसुओ समागओ रायपयमूले ॥१६५॥
 नमिउं भणइ नरेमर ! तुह पयपउमाण विन्नवणहेउं । भवणपढायादेवीतयासओ अहमिहं पत्तो ॥१६६॥
 तन्नामभवणसंजायहरिसपुलएण राइणा भणियं । भो कीर ! खीरसकरदक्खाभवखं करहि ताव ॥१६७॥
 तो इत्ति तं तहेव य कराविय पुच्छिओ पुगो कीरो । हे कइसु कत्थ दिट्ठा मह इट्ठा केन चानीया ? ॥
 तो सो कइइ निसुणसु नरवर ! देवीए मूलओ सुद्धि । सुरविज्जाहरकीलावंशो विंशो गिरी अत्थि ॥१६९॥
 जो भमिरत्थिसविलयावलयवलिरणिरनेउरवेहि । हकारइव्व वरतरुणतरुणिजुयन्नाइं कीलत्थं ॥१७०॥

आगत्याय वायसेन प्रथमे दिवसयामे । वायव्यां दिशि फलिसे सहकारवृत्से ॥१५७॥
 लपिते मन्जुलकलकण्ठीकण्ठमधुरेण स्वरविशेषेण । तत् श्रुत्वा शकुनविद् नरनाथं विज्ञपयतीदम् ॥१५८॥
 देवीसमागमेन वर्धयति देव ! वायस एषः । शकुनग्रन्थे भणितं येनेदं नाथ ! शृणु ॥१५९॥
 सिद्धिभयचरवार्तामोजनवृद्धिखीनष्टथीलामान् । कथयति लपन् काकः पूर्वादिषु प्रथमयामे ॥१६०॥
 वेश्यागमस्त्रीलामौ वृष्टिं वार्तामरीणां नाशं च । स्त्रीलाममत्स्यमक्षणाग्नीन् पूर्वादौ द्वितीययामे ॥१६१॥
 भयकलहवृष्टिकार्यरिस्निग्धगुरूणामागमं वार्ताम् । पूर्वादौ तृतीयपहरे ब्रह्मणि च कार्यसंसिद्धिम् ॥१६२॥
 मयसुतवार्तांतिथीन् डमरं स्त्रीवाञ्छानृपगुरुपूजाः । ब्रह्मणि लेखागमनं पूर्वादिषु तुर्यपहरे ॥१६३॥
 गोहस्तिनोः पृष्ठे काको यदि लपति देव ! स्त्रीलामम् । कूपनटे प्रियदर्शनं नदीतटे नृपभयं कथयति ॥१६४॥
 एवं शाकुनिकेन शकुनस्वरूपे कथ्यमाने । सहसा पारसीकशुकः समागतो रानपादमूले ॥१६५॥
 नत्वा भणति नरेश्वर ! तव पादपद्मयोर्विज्ञपनहेतोः । भवनपत्ताकादेवीसकाशलोऽहमिह प्राप्तः ॥१६६॥
 तन्नामश्रवणसंजातहर्षपुलकेन राज्ञा भणितम् । भोः कीर ! क्षीरशर्कराद्राक्षामक्षणं कुरु तावन् ॥१६७॥
 ततो श्रितिते तत्तथैव च कारयित्वा पृष्टः पुनः कीरः । हे कथय क्व दृष्टा ममेष्टा केन चानीता ? ॥१६९॥
 ततः स कथयति शृणु नरवर ! देव्या मूलतः शुद्धिम् । सुरविद्यावरक्रीडावन्ध्यो विन्ध्यो गिरिरस्ति ॥१६९॥
 यो भ्रमितृन्निद्रावनितावल्यावलिरणितृन्पुरुरवैः । हकारयतीव वरतरुणतरुणियुगलानि कीडार्थम् ॥१७०॥

तस्मि मए सा देवी दक्खाघणमंडवस्स मज्झमि । दिट्ठा निद्रामुद्रादंढमुद्धियनयणपुडजुयला ॥१७१॥
महरिहसिज्जाए गया, एगो विज्जाहरो य तीए पुनो । जंपंतोणेगाइं त्रयणाइं सिणेहसाराइं ॥१७२॥
तद्यथा :-

पसीय पसयच्छि ! छंत्सु नियदिट्ठिच्छोहअमयधाराहिं । मयणग्गिसंपलित्तं ह्यहियं मज्झ करभोरु ! ॥
पडिबुज्ज पिणं ! दइए, एयं सुणिउं झडत्ति पडिबुद्धा । तुम्हपडिख्वधारिं पासइ विज्जाहरसुदाढं ॥१७४॥
तो कसिणीकयवयणा बाहुल्लियलोयणा मए भणिया । किं तुममेयावत्थं पत्ता नियपिययमं दट्ठुं ? ॥१७५॥
तत्तो देवी जंपइ न होइ मह पिययमो इमो कीर ! । कित्तिमसिणेहमेसो पयासए जमिय जंपतो ॥१७६॥
पासाओवि न दीसइ न चेव मह परियणोवि पासमि । तो निच्छएण इमिणा अवहरिउं अहमिहाणीया ॥
महइ मह सीलभंसं एसो वडुंतरमि ता झुल्लो । अइ सीलंपि न होज्जा नारीणं तो वरं मरणं ॥१७८॥
वरमग्गिमि पवेसो वरं वणे हरिगुहाए संवासो । मा सीलस्स वंभसो हविज्ज सुकुलप्पसूयाणं ॥१७९॥
सीलं परमनिदानं सीलं महिलान भूषणमणयं । तह सुगइहेऊ सीलं सिवसुहतरुनिख्वहयवीयं ॥१८०॥
ता तिजपसारभूयं सीलं पाणच्चएवि न चइस्सं । को वा जीवतीए मह सकइ खंडिउं सीलं ? ॥१८१॥
एवं मह कहिऊणं मोणेणं जाव संठिया देवी । विज्जाहरायसुओ तो सो भणियो मए एवं ॥१८२॥
रसणं असिउं दत्तणेहिं मरइ सीलस्स खंडणे एसो । तह य न वंछियसिद्धी इहलोए तुम्ह पिच्छामि ॥
परलोए पुण सीलस्स खंडणे कयमणस्स जं पावं । नरयाइसु दुक्खपरंपराए तं कारणं परमं ॥१८४॥

तस्मिन् मया सा देवी द्राक्षाघनमण्डपस्य मध्ये । दृष्टा निद्रामुद्रादंढमुद्धितनयनपुटयुगला ॥१७१॥
महार्हशय्यायां गता, एको विद्याधरश्च तस्याः पुरः । जल्पन्नेकानि वचनानि स्नेहसाराणि ॥१७२॥
प्रसादं मृगाक्षि ! उक्तं निजदृष्टिलोपास्युतधाराभिः । मदनग्निं संप्रदीतिं हृतहृदयं मम करभोरु ॥१७३॥
प्रतिबुध्यस्य प्रिये ! दयिते । एतत् श्रुत्वा क्षतिं प्रतिबुद्धा । युष्मत्प्रतिरूपधारिणं पश्यति विद्याधरमुदंष्ट्रम् ॥
ततः कृष्णीकृतवदना बाष्पवल्लोचना मया मणिता । किं त्वमेतदवस्थां प्राप्ता निजप्रियतमं दृष्ट्वा ॥१७५॥
ततो देवी जल्पति न भवति मम प्रियतमोऽयं कीर ! । कृत्विमस्नेहमेव प्रकाशयति यदिति जल्पन् ॥१७६॥
प्रासादोऽपि न दृश्यते नैव मम परिजोऽपि पार्थिवं । ततो निश्चयेनानेनापहृत्याहमिहानीता ॥१७७॥
काङ्क्षति मम शीलभ्रंशमेव महान्तरे तावद् भ्रष्टः । यदि शीलमपि न भवेद् नारीणां ततो वरं मरणम् ॥१७८॥
वरमग्नौ पवेशतो वरं वने हरिगुहायां संवासः । मा शीलस्य भ्रंशो भवतात् सुकुवप्रसूतानाम् ॥१७९॥
शीलं परमनिधानं शीलं महिलानां भूषणमनर्थम् । तथा सुगतिहेतुः शीलं शिवमुखतरुनिखपहतबीजम् ॥१८०॥
तस्मात्त्रिजगत्सारभूतं शीलं प्राणत्यागेऽपि न त्यक्ष्यामि । को वा जीवन्त्या मम शक्नोति खण्डयितुं शीलम् ? ॥
एवं मां कथयित्वा मौनेन यावत् संस्थिता देवी । विद्याहरराजसुतस्ततः स भाषितो मयैवम् ॥१८२॥
रसनामाशित्वा दशनैस्त्रियते शीलस्य खरवदन एषा । तथा च न बाञ्छितार्थसिद्धिरिहलोके युष्माकं पश्यामि ॥
परलोके पुनः शीलस्य खण्डने कृतमनसो यत्पापम् । नरकादिषु दुःखपरम्परायास्ततः कारणं परमम् ॥१८४॥

'जे पुण मरणस्स महासईए एईइ कारणं तुम्हे । संजायह, एयस्स उ पावस्स अईवयोरस्स ॥१८५॥
 पावानुबंधिणो बहुपुग्गलपरियट्टकोडिकोडीहि । नित्तारो जइ भवियव्वयाए वसओ कहवि होदी ॥१८६॥
 ता तुह विज्जाहरारायवंसपभवस्स पवरजाइस्स । विज्जासयनिलयस्सवि होइ अविज्जा इमं चोज्जं ॥१८७॥
 ता तिरियस्सवि वयणेण मज्झ मुच्चउ असग्गाहो एसो । खंडसरावडियंपि हु पीयं अयं रुयं हणइ ॥१८८॥
 तो मं पुच्छइ विग्घियहियओ विज्जाहरो इमं कीर । । कह तुह इय दक्खत्तं एवंविहवयणविच्चासे ? ॥१८९॥
 रोरो जह रयणवई जायइ रयणायरं नित्सेवंतो । तह सुयनिहिमुणित्सेवाए मज्झ इय वयणविच्चाणं ॥१९०॥
 तो जोडियकरकमलो निवडिय चलणेसु भणइ मं खयरो । धम्मगुरू मह तुम्हे एसावि हु सीलरयणनिही ॥
 मह भइणी, ता एयं जेमि अहं तम्मि चेव नयरम्मि । सह तुमए तत्य गओ ठामि अहं नगरवाहिम्मि ॥
 तुममेयं नरवइणो साहसु जाएसु मज्झ अभयं च । तं च तहच्चिय जायं, संपइ देवो पमाणंति ॥१९३॥
 तो राया कीरवरं तं आरोविद्य नियम्मि उच्छंणे । नियकंठाओ रयणावलिं च खिविऊण तक्कंठे ॥१९४॥
 उहंतो भणइ सुयं सहलीकृण लोयणाइं, दंसेउं । तं नररयणं, तारिसइत्थीरयणे वसगयम्मि ॥१९५॥
 जस्सासत्तमणस्सवि तुह पन्नवणेण एरिसा बुद्धी । जाया, तह अभयं चिय दिन्नं मे सव्वहा तस्स ॥१९६॥
 अइ पाणिठावियसुओ राया तइंसिएण मग्गेण । अणुगमंमंतो बहुपरियणेण ठाणं तमणुपत्तो ॥१९७॥
 तो ताइवि नरनाहं इतं दइट्ठण दूरओ चेव । संमुहमुर्विति, उच्चियं पडिवत्ति तो करेऊण ॥१९८॥
 नयरम्मि पयट्टमहूसवम्मि पत्तो निवो समं तेण । खयरं कीरं च तहिं सम्माणेउं विसज्जेइ ॥१९९॥

यत् पुनर्मरणस्य महासत्या एतस्याः कारणं यूयम् । संजायध्वे, एतस्य तु पापस्यातीवधोरस्य ॥१८५॥
 पापानुबन्धिनो बहुपुद्गलपरिवर्तकौटिकोडिभिः । निस्तारो यदि भवितव्यताया वशतः कथमपि भविष्यति ॥१८६॥
 तस्मात्तव विद्याधरान्जवंशप्रभवस्य प्रवरजातेः । विद्याशतनिलयस्यापि भवत्यविचेदमाश्चर्यम् ॥१८७॥
 तस्मात्तिरश्चोऽपि वचनेन मम मुच्यतामसद्गृह्यः । खण्डशरावस्थितमपि खलु पीतममृतं रुजं हन्ति ॥१८८॥
 ततो मां पृच्छति विस्मितहृदयो विद्याधर इदं कीर ! । कथं तवेति दसत्वमेवंविधवचनविन्यासे ? ॥१८९॥
 रोरो यथा रत्नपतिर्जायते रत्नाकरं निषेवमाणः । तथा श्रुतनिधिमुनिसेवया ममेति वचनविज्ञानम् ॥१९०॥
 ततो योजितकरकमलो निषत्य चरणयोर्भणति मां खचरः । धर्मगुरवो मम यूयमेपापि खलु सीलरत्ननिधिः ॥
 मम अग्निनी, तस्मादेतां नयाम्यहं तस्मिन्नेव नगरे । सह युष्माभित्तत्र गतस्तिष्ठाभ्यहं नगर बहिः ॥१९३॥
 यूयमेतद् नरपते कथय याचस्व ममाभयं च । तच्च तथैव जातं, संपति देवः प्रमाणमिति ॥१९३॥
 ततो राजा कीरवरं तमारोप्य निज उत्सङ्गे । निजकण्ठाद् रत्नावलिं च क्षिप्त्वा तक्कण्ठे ॥१९४॥
 उत्तिष्ठन्न भणति शुक्रं सफलोङ्कुर लोचने, दर्शयित्वा । तन्नरत्नं, तादृशस्त्रीरत्ने वशमते ॥१९५॥
 यस्यासक्तमनसोऽपि तव प्रज्ञापनेनेदृशी बुद्धिः । जाता, तथाऽभयमेव दत्तं मया सर्वया तस्य ॥१९६॥
 अथ पाणिस्थोऽपि तशुक्रो राजा तद्वर्षितेन मार्गेण । अनुगम्यमानो बहुपरिजनेन स्थानं तदनुपासः ॥१९७॥
 ततस्तावपि नरनाथमायान्तं दृष्ट्वा दूरत एव । संमुखमुपेतः, उचितं प्रतिपत्तिं ततः कृत्वा ॥१९८॥

पाउब्भूओ गम्भो देवीए तम्मि चेव समयम्मि । तो भणइ जणो गम्भो निवसंभोयाउ जइ हुंतो ॥२००॥
 ता पुव्वं एयाए अन्नाए अहव रायदेवीए । किं नो पाउब्भूओ-एत्तियवरिसोहिं, तं नूणं ॥२०१॥
 तत्थ गया परिमुत्ता एसा विज्जाहरणं पच्छा ओ । गुरुजणभणिएण इमं छउमं रइऊण आणीया ॥२०२॥
 लोयवणपिज्जमेयं राया आपञ्जिऊण चित्तेइ । सच्चो एस पवाओ लोओ अलिओ य वलिओ य ॥२०३॥
 लोएण घडियजुत्ती विसए एयम्मि मज्झवि यणम्मि । उप्पायइ सब्भान्त्वं, संभाविज्जइ न पुण एयं ॥२०४॥
 अहवा सव्वमसच्चं होइ कम्मोदयाउ पईए । तहवि हु इय जणवाओ न सुंदरो कुलप्पसूयाण ॥२०५॥
 ता पेसिज्जउ एसा जणयगिहे विरइउं इमं छउमं । जह जणओ अपइउतणू तेणवि मह पेसिओ लेहो ॥२०६॥
 जं लेहदंसणाओ भवणपढाया झडत्ति मह पासे । पेसइयव्वा तुमए इय कहिउं तीइ तो रत्ता ॥२०७॥
 आणत्तो सेणाणी एयं योत्तूण जणयोइहम्मि । तं आगच्छसु सिग्यं इमीए जणयस्स परिकहिउं ॥२०८॥
 जह भणियमिमं रत्ता कारणवसउ इमाए इह पसवो । उच्चिउत्ति पेसिओ हं एयं वित्तूण इह झत्ति ॥२०९॥
 तेणवि तहेव विहिंयं, सावि गया तत्थ पासिउं जणयं । नीरोगं परिचित्तइ मज्झ विलीयं नरवइस्स ॥२१०॥
 परिवसइ किंपि चित्ते, छउमं काऊण तेण तेणेह । पेसविया पिउगेहे, तमहं थेवंपि न सरेमि ॥२११॥
 विज्जाहरअवहरणे किंचिवि लोयाउ पुण अलीयंपि । निसुणेऊण विलीयं अनिवेएऊण मे पुरओ ॥२१२॥
 मच्चे परिचत्ता हं, तं मह कम्माण विलसियमसेसं । इय अपरिचित्तयकारी कहन्नहा अज्जउत्तोवि ? ॥२१३॥

नगरे प्रवृत्तमहोत्सवे प्रातो नृपः समं तेन । खचरं कीरं च तत्र सम्मान्य विसृजति ॥१९९॥
 प्रादुर्भूतो गर्भो देव्यास्तस्मिन्नेव समये । ततो भणति जनो गर्भो नृपसंभोगाद् यद्यभविष्यत् ॥२००॥
 तदा पूर्वमेतस्या अन्यस्या अथवा राजदेव्याः । किं नो प्रादुर्भूत एतावद्वर्षः, तन्नूतम् ॥२०१॥
 तत्र गता परिमुक्तैषा विद्याधरेण पश्चात्तु । गुरुजनभाणितेनेदं छन्न रचयित्वाऽऽनीता ॥२०२॥
 लोकवचनीयमेतद् राजाऽऽकर्ण्य चिन्तयति । सत्य एव प्रवादो लोकोऽलीकश्च धीनश्च ॥२०३॥
 लोकेन घटितपुक्तिर्विषय एतस्मिन्ममापि मनसि । उत्पादयति सद्भावं, संभाव्यते न पुनरेतत् ॥२०४॥
 अथवा सर्वमसत्यं भवति कर्मोदयादेतस्याः । तथापि खल्विति जनवादो न सुन्दरः कुलप्रसूतानाम् ॥२०५॥
 तस्मात् प्रेम्पतामेपा जनकगृहे विरचय्येदं छन्न । यथा जनकोऽपद्रुतनुस्तेनापि मम प्रेषितो लेखः ॥२०६॥
 यल्लेखदर्शनाद् भवनपताका-घटिति भम पार्थे । प्रेषयितव्या युष्माभिरिति कथयित्वा तस्यै ततो राज्ञा ॥२०७॥
 आज्ञप्तः सेनानीरैतां मुक्त्वा जनकगृहे । त्वंमागच्छ शीघ्रमस्या जनकस्य परिकथ्य ॥२०८॥
 यथा भणितमिदं राज्ञा कारणवशतोऽस्या इह प्रसवः । उचित इति प्रेषितोऽहमेनां गृहीत्वेह घटिति ॥२०९॥
 तेनापि तथैव विहितं; सापि गता तत्र दृष्ट्वा जनकम् । नीरोगं परिचिन्तयति मम व्यलीकं नरपतेः ॥२१०॥
 परिवसति किमपि चित्ते, छन्न कृत्वा तेन तेनेह । प्रेषिता पितृगेहे, तदहं स्तोत्रमपि न स्मरामि ॥२११॥
 विद्याधरापहरणे किञ्चिदपि लोकात् पुनरलीकमपि । श्रुत्वा व्यलीकमनिबेध मे पुरतः ॥२१२॥
 मन्ये परित्यक्ताऽहम्, तन्मम कर्मणां विलसितमशेषम् । इत्यपरीक्षितकारी कथमन्यथाऽऽर्ष्यपुत्रोऽपि ? ॥२१३॥

पासाउ जाइ संदेसएहि एइत्ति होइ न हु एवं । इय बुद्धीए तीए सेणाणी न भणिओ किपि ॥२१४॥
 तस्मि गए सा देवी संवरणं काउं नियमणम्मि तओ । झरइ एवं हा दिव्व ! ववसियं कह तए एवं ? ॥
 पइणा सह कुण विरहं विहवं अवणेहि मरणमुवणेहि । जं पुण पयडसि सीले मज्झ कलंकं तमच्छरिये ॥
 चारेहिंते विनायसव्वतव्वइयो नरवरोवि । चिंतेइ सिद्धराओ धिरत्थु संसारवासस्त ॥२१७॥
 जं कित्तिजलहिराया विवेपनयमंदिंरं कयन्नगुरू । मुणिउं नियसवणेहि विज्जाहरकीरखुत्तं ॥२१८॥
 निव्वूढसइत्तसिरोमणीए वंछाए ववसए एवं । परवसणूसवपागयदुज्जणदुव्वयणमित्तेण ॥२१९॥
 उच्छंगे ठविउणं भवणपडायांपि भणइ एगंते । वाहजलाविलनयणो वच्छे ! मा सेयमुव्वहसु ॥२२०॥
 यतः;-

“ न्यद्दनीतोऽपि करायातैरुत्पत्तयेव फन्दुकः । प्रायेण हि सुवृत्तानामस्यायिन्यो विपत्तयः ॥”
 इतो य कित्तिजलही राया रहवीरनगरसंपत्तं । चउदसपुत्तिं वेदिंवि परिणयपुरजणसमाउत्तो ॥२२१॥
 उचियट्ठाशुवविट्ठो पराए भत्तीए धम्मसवणत्तं । बहुजणउववारत्तं तप्पुरओ कहइ सुयनाणी ॥२२२॥
 कोहाइद्वुत्तियमणो जं जंपइ तफ्फलं फुडं नरया । सहसा पयंपियंपि हु देइ अलीयं दुहाइं जओ ॥२२३॥
 परिहासेण सवत्ती भवणपढायाए अन्नजम्मम्मि । भणिया य ‘हट्ठगवी’ तत्परिणामो इमो जाओ ॥२२४॥
 भणइ नरिंदो मुनिवर । वृत्तंतमिणं सचित्तरं कहइ । तो जंपइ मुणिनाहो, आसि पुरं विजयत्तेइंति ॥
 तत्थासि पउमसिद्धी निरपचां तस्स पणइणी पउमा । अइवल्लहा य सा तस्स, तीए तोऽणिच्छमाणोवि ॥
 परिणाविओ स महिलं अन्नं, धूयं व मन्नए तं सा । अह अन्नया पयट्ठे कहापवंधम्मि पउमाए ॥२२७॥

प्रसादं यान्ति संदेशकैरेत इति भवति न रक्षयेतत् । इति बुद्ध्या तया सेनानीर्न भणितः किमपि ॥२१४॥
 तस्मिन् गते सा देवी संवरणं कृत्वा निममनसि ततः । खिद्यत एवं हा दैव ! व्यसितं कयं त्वयैवम् ? ॥२१५॥
 पत्या सह कुरु विरहं विमवमपनय मरणमुपनय । यत्पुनः प्रकटयसि शीले मम कलङ्कं तदाश्चर्यम् ॥२१६॥
 चारेभ्यो विज्ञातसर्वतद्ब्रूतिकरो नरवरोऽपि । चिन्तयति सिद्धराजो विगस्तु संसारवासम् ॥२१७॥
 यत् कीर्त्तिजलधिराजो विवेकनयमन्दिरं कृतज्ञगुरुः । श्रुत्वा निजश्रवणाभ्यां विधाधरकीरवृत्तान्तम् ॥२१८॥
 निव्यूढसतीत्वशिरोमणी वत्सायां व्यवस्यत्पेवम् । परव्यसनोत्सवप्राकृतदुर्जनदुर्वचनमात्रेण ॥२१९॥
 उत्सङ्गे स्थापयित्वा भवनपताकामपि भणत्येकान्ते । वापजलाविलनयनो वत्से ! मा खेदमुद्वह ॥२२०॥
 इतश्च कीर्त्तिजलधौ राजा रथवीरनगरसंप्राप्तम् । चतुर्दशधूर्विणं वन्दित्वा परिजनप्रजननसमायुक्तः ॥२२१॥
 उन्नितस्थानोपविष्टः परया शक्त्या धर्मश्रवणार्थम् । बहुजनोपकारार्थं तत्पुरतः कथयति श्रुतज्ञानी ॥२२२॥
 क्रोधादिदूषितमना यज्जल्पति तत्कले स्फुटं नरकाः । सहसा प्रनल्पितमपि खलु ददात्यलीकं दुःखानि यतः ॥
 परिहासेन सपत्नी भवनपताकयाऽन्यजन्मनि । भणिता च ‘हट्ठगवी’ तत्परिणामोऽयं ज्ञातः ॥२२४॥
 मणति नरेन्द्रो मुनिवर ! वृत्तान्तमिदं सविस्तरं कथय । ततो मल्पति मुनिनाथः, आसीत्पुरं विजयत्तेयमिति ॥
 तत्रासीत्पन्नश्रेणी निरपरया तस्य प्रणयिणी पद्मा । अतिबलभा च सा तस्य, तयां ततोऽनिच्छन्नपि ॥२२६॥

हृद्गाविति सहसा भणिया एसा, इमं च पञ्चमेण । निसुयं तदेव तं परिणयं च तां वासभवनम्मा ॥२२८॥
 दिन्नो न से पवेसो तो सा गंतूण कहइ पञ्चाए । सावि हु पुच्छइ पउमं तुम्हवरद्धं किमेयाए ? ॥२२९॥
 सो भणइ हृद्गाई भणिया एसा तए, तओ पञ्चा । 'खिड्डेण मए भणियं एयं' इच्चाइ भणिऊणा ॥२३०॥
 पत्तिज्जावइ पउमं, तो सो पुञ्चव वट्टई तीए । पञ्चा य देसविरया किंतु अणाभोगओ एवं ॥२३१॥
 नो परिचितइ एसा वीयम्मि वयम्मि मज्झ अइयारो । सहसा अब्भक्खाणं, आजम्मं पालिउं सम्मं ॥२३२॥
 सेसं तु देसविरइ, अंतिपत्तमयम्मि इमपईयारं । अप्पडिवकमिऊण मया पत्ता सोहम्मकप्पम्मि ॥२३३॥
 ततो य चुया जाया कमेण तुह भारिया इमा ईन्हि । तव्वयणफलं पत्ता वयणिज्जमिमं सुसीलावि ॥
 तं सोउं पुरलोओ भणइ मुण्णिदं बहु विस्सरंतो । देवीए वयणिज्जं एयं सुविसुद्धसीलाए ॥२३५॥
 आरोवियपम्हेहिं, ता पहु ! एयस्स पावेकम्मस्स । जह मुच्चाओ अम्हे करुणं काउं तहा कुणह ॥२३६॥
 पावावगमोवाए कहियम्मि सवित्तरे मुण्णिदेण । केहिंपि सब्बविरइ गहिया देसेण अत्रेहिं ॥२३७॥
 सम्भत्तमित्तपधेहिं, नरवरो पुण नमित्तु मुण्णिनाहं । विन्नवइ पुणो एवं जह मइ करुणं करेउंण ॥२३८॥
 ठायव्वमित्त्य कइवपदिणाणि कज्जं जमित्त्य तं पहुणो । जाणंति पुण मयं चिय इय भणिउं उट्टिओ ततो ॥
 नियरज्जकज्जसिक्खं दाउममच्चस्स पवरसुहउहेहिं । सह वरतुरयारूढेहिं जाइ कंचणपुरिं नयरिं ॥२४०॥
 संपन्नपुत्तरयणं भवणपढायं तओ खमावेइ । लोयवयणेण एयं कयं मए मंदनेहेण ॥२४१॥

परिणायितः स महिलामन्याम्, दुहितरमिव मन्यते तां सा । अथान्यदा प्रवृत्ते कथाप्रबन्धे पद्यया ॥२२७॥
 हृद्गवतीति सहसा भणितैषा, इदं च पद्येन । श्रुतं तथैव तत् परिणतं च ततो वासभवने ॥२२८॥
 दत्तो न तस्याः प्रवेशस्ततः सा गत्वा कथयति पञ्चाम् । सापि खलु पृच्छति पञ्चं तवापराद्धं किमेतया ? ॥
 स भणति हृद्गवती भणितैषा त्वया, ततः पञ्चा । 'क्रीडया मया भणितमेतत्' इत्यादि भणित्वा ॥२३०॥
 प्रत्याययति पञ्चं, ततः स पूर्वमिव वर्तते तस्याम् । पञ्चा च देशविरता किन्त्वनाभोगत एवम् ॥२३१॥
 नो परिचितयत्येषा द्वितीयत्रते ममातिचारः । सहसाऽभ्याख्याने, आजन्म पालयित्वा सम्यक् ॥२३२॥
 शेषं तु देशविरतिम्, अन्तिमसमये इममतीचारम् । अप्रतिक्म्य मृता प्राप्ता सौधर्मकल्पे ॥२३३॥
 ततश्च च्युता जाता क्रमेण तव भार्येयमिदानीम् । तद्वचनफले प्राप्ता वचनीयमिदं सुशीलापि ॥२३४॥
 तत् श्रुत्वा पुरलोके भणति मुनीन्द्रं बहु खिद्यमानः । देव्या वचनीयमेतत् सुविशुद्धशीलायाः ॥२३५॥
 आरोपितमस्माभिः, तस्मात्प्रभो ! एतस्मात्प्रापकर्मणः । यथा मुच्यामहे वयं करुणां कृत्वा तथा कुरुत ॥२३६॥
 पापापगमोपाये कथिते सवित्तरे मुनीन्द्रेण । कैरपि सर्वविरतिर्गृहीता देशेनाऽन्यैः ॥२३७॥
 सम्यक्त्वमात्रमन्यैः, नरवरः पुनर्नेत्वा मुनिनाथम् । विज्ञपयति पुनरेवं यथा मायि करुणां कृत्वा ॥२३८॥
 स्थातव्यमत्र कतिपयदिनानि कार्यं यदत्र तत् प्रभवः । जानन्ति पुनः स्वयमेवेति भणित्वोत्थितस्ततः ॥२३९॥
 निजरान्यकार्यशिक्षां दत्त्वाऽस्मात्प्यस्य प्रवरमुमैः । सह वरतुरगारूढैर्याति काञ्चनपुरीं नगरम् ॥२४०॥
 संपन्नपुत्ररत्नां भवनपताकां ततः क्षमयति । लोकवचनेनेतत् कृतं मया मन्दस्नेहेन ॥२४१॥

जहं नत्थि फलं वञ्जुलद्रुमस्त वडउंवरसु वा पुष्पं । तह दइए ! तुह देहे न विज्जए दोसलेसोवि ॥२४२॥
 इच्चाइ जंपिऊणं नियनयरे णेइ गुरुविभूर्ईए । पुत्तं रज्जे ठविउं गिण्हइ पव्वज्जमणवज्जं ॥२४३॥
 भवणपट्टायावि तओ अट्टमवरिसम्मि लेइ पव्वज्जं । अणवज्जं तं परिपालिऊण पत्ताइं दोवि सिवां ॥२४४॥

॥ इति द्वितीयव्रते प्रथमातिचारे भवनपताकाकथा समाप्ता ॥

यथा नास्ति फलं वञ्जुलद्रुमस्य वयोदुम्बरयोर्वा पुष्पम् । तथा दयिते ! तव देहे न विद्यते दोषलेशोऽपि ॥२४२॥
 इत्यादि जल्पित्वा निजेनगरे नयति गुप्तविमूत्या । पृत्रं राज्ये स्थापयित्वा गृह्णाति प्रव्रन्यामनवधाम् ॥२४३॥
 भवनपताकापि ततोऽष्टमवर्षे लाति प्रव्रज्याम् । अनवधां तां परिपाल्य प्राप्तां द्वावपि शिवम् ॥२४४॥

‘रायविरुद्धाङ्गं इमे मंतंति रहसि’ भणइ जो धिटो। सो महलियवीयवओ धरणुव्व सुदुक्खितओ होइ ॥
तथाहि; —

अत्थि इह भरहवासे वासवअंगं सु-र-यणकयग्रं । वीरउरं नाम पुरं राया रणवीरनामोत्ति ॥२॥
जलहिलहरिव्व भज्जा वररयणा अत्थि तस्म रयणवई । ताण सुओ गुणजलही मंतिस्स सुओ य धरणोत्ति ॥
ताणं च परुप्परओ पीई तह कहवि वड्ढिया दूरं । नयणनिमेषेणवि जह अदंसणे दुक्खितया हुंति ॥४॥
अह अन्नया वसंते ते संपत्ता मणोरमुज्जाणे । अंदोलयाधिरूढं पिच्छंति वरंगणं एक्कं ॥५॥
महुमहासिरिव्व सव्वंगलम्माअइचंगकुसुमआहरणं । रयणाहरणविहूसियपडिचारियविदपरिवरियं ॥६॥
तं ददूण कुमारो मारवहूरुवविभमं रंत्तो । सावि कुमरस्स रूवं ददूण ठिया मयणवसया ॥७॥
निद्धनयणात्रलोयणमन्नोन्नं पिच्छिउं भणइ धरणो । जाणियतययिप्पाओ कुमार ! जह इत्थ चूयमिं ॥
तह लवइ कोइला जह मैणपि उच्छइइ मह मणं गुंतुं । नो पुरओ, तो ठामो इहेव गुरुचूयछायाए ॥९॥
अह तत्थ ठिया तरुणीजुयलं पिच्छंति उत्तराहुत्तं । गणपेणं गच्छंत्तं आगच्छंत्तं खणेण तओ ॥१०॥
ताहिं समं चिय एक्कं खयरविमाणं तओ य ओयरियं । विज्जाहरनरनाहं छत्ताईक्कुहकयसोहं ॥११॥
अप्पाभिमुहं इंतं ददूण करंति उचियपडिवात्ति । सोवि विमाणे आरोविज्जण ते जाइ निवभवणे ॥१२॥
कयउवयारो य नरेसरेण सीहासणे सुहासीणो । भणइ रणवीररायं एक्कच्चिय अत्थि मह धूया ॥१३॥
उचियं वरमलहंतस्स तीए नेमित्तिण मे कहियं । वीरपुरुज्जाणवरे मणोरमे पेसह कुपारिं ॥१४॥

‘राजविरुद्धानीमे मन्त्रयान्ति रहसि’ भणति यो घृष्टः । स मालिनितद्वितीयव्रतो धरण इव सुदुःखितो भवति ॥१॥
अस्तीह भरतवर्षे वासवाङ्गमिव सुररत्नकया [सुरजनकृता] धूमः । वीरपुरं नाम पुरं रांजा रणवीरनामेति ॥२॥
जलधिलहरिरिव भार्या धररत्नाऽस्ति तस्य रत्नवती । तयोः सुतो गुणजलधर्मन्निष्णः सुतश्च धरण इति ॥३॥
तयोश्च परस्परतः प्रीतिस्तथा कथमपि वृद्धा दूरम् । नयननिमेषेणापि यथाऽदर्शने दुःखितौ भवतः ॥४॥
अथान्येदा वसन्ते तौ संप्राप्तौ मनोरमोद्याने । आन्दोलकाधिरूढां पश्यतो वराङ्गनामेकाम् ॥५॥
मधुमहाश्रियमिव सर्वाङ्गलग्नातिचङ्गकुसुमाभरणाम् । रत्नाभरणविभूषितपरिचारिकावृन्दपरिकरिताम् ॥६॥
तां दृष्ट्वा कुमारो मारवधूरुपविभ्रमो रक्तः । सापि कुमारस्य रूपं दृष्ट्वा स्थिता मदनवशमा ॥७॥
स्निग्धनयनावलोकनमन्योन्यं दृष्ट्वा भणति धरणः । ज्ञाततदभिप्रायः कुमार ! यथात्र चूते ॥८॥
तथा लपति कोकिला यथा मनागप्युत्सहते मम मनो गन्तुम् । नो पुरतः, सतस्तिष्ठाम इद्वैव गुरुचूतच्छायायाम् ॥९॥
अथ तत्र स्थितौ तरुणीयुगलं पश्यत उत्तराभिमुखम् । गगनेन गच्छद्गमच्छत् क्षणेन ततः ॥१०॥
ताभ्यां सममेवैकं खचरविमानं ततश्चावतीर्णम् । विद्याधरनरनार्थं छत्रादिककुदकृतशोभम् ॥११॥
आत्माभिमुखमायन्तं दृष्ट्वा कुरुत उचितप्रतिपत्तिम् । सोऽपि विमान आरोप्य तौ याति नृपभवने ॥१२॥
कृतोपचारश्च नरेश्वरेण सिंहासने सुखासीनः । भणति रणवीरराजमेकैवास्ति मम दुहिता ॥१३॥

तत्संष्ट्रियाए हरिही चित्तं रणवीररायतणओ जो । एईए वरो सो, इय सोउं इह पेसिया कुमरी ॥१५॥
परिणयणलगमवि अज्ज चेवं, ता दोण्हमेसि रयणाणं । निम्मवणे आयासो होउ कयत्यो पयावण्णो ॥
इत्तो य सवलमूले ठाऊणं भणइ नरवरं धरणो । जह कुमरस्सवि सम्मयमेयं ता कुणउ लहु देवो ॥१७॥
तो पडिवन्नम्मि तहा नियेण विचे विवाहपव्वम्मि । सम्माणिऊण स्वरो विसज्जिओ जाइ सट्ठाणं ॥१८॥
अह अन्नया कुमारो अत्याणसंहाए जणयपासम्मि । जा चिट्ठइ ता पत्तो पडिहारनिरुवियसस्वो ॥१९॥
उज्जाणवालपुरिसो विन्नवइ नरेसरं पणमिऊण । जह अमरचंदमूरी धुव्वतो अमरविदेणं ॥२०॥
नंदणवणउज्जाणे समोसदो अज्ज, इय निसामेउं । अमपसित्तोन्न कुमरो विन्नवइ कयंजली जणयं ॥२१॥
जइ जंगमत्तिथाणं ताणं तायस्स दंसणं जुत्तं । तो तव्वंदणहेउं जाइ नरिंदो सपरिवारो ॥२२॥
तस्य गओ तं दट्ठं गइदसंधाउ उत्तरऊण । सह कुमरेण विहिणा वंदइ रोमचककुडओ ॥२३॥
तो दुंदुहिगहिरोद्दामरंदसेइण धम्मलाभेण । आणदिउं नरिंदं तयणु इमं देसणं कुणइ ॥२४॥
तथाहिः—

जं जं इह संपजइ मणोरमं खवरिद्धिमाईयं । तं तं धम्मस्स फलं विवरीयं पुण अहम्मस्स ॥२५॥
धम्माभासेहिं समाउलम्मि भुवणे जहट्टियं धम्मं । आसन्नभाविभद्रा विरलच्चिय केइ जाणंति ॥२६॥
विरलाणवि ते विरला धम्मविसेसं वियाणिउं सम्मं । जं जह भणियं तं तह कुणंति नियदेहनिरविवत्ता ॥
जत्य य विमयविराओ कसायंचाओ गुणेषु अपुराओ । करुणाए अपमाओ सो धम्मो सिवसुहोवाओ ॥२८॥

अचित्तं धरमलभमानस्य तस्या नैमित्तिकेन मे कथितम् । वीरपुरोद्यानवरे मनोरमे प्रेययत कुमारीम् ॥१४॥
तत्र स्थिताया हरिप्यति चित्तं रणवीरराजतनयो यः । एतस्या वरः सः, इति श्रुत्वेह प्रेयिता कुमारी ॥१५॥
परिणयनलगनमप्यद्यैव, तस्माद् द्वयोरनयो रलयोः । निर्माण आयासो मधु कृतार्थः प्रजापतेः ॥१६॥
इत्थ श्रवणमूले स्थित्वा भणति नरवरं धरणः । यथा कुमारस्यापि संमतमेतत् तस्मात्करोतु लघु देवः ॥१७॥
ततः प्रतिरत्ने तथा नृपेण वृत्ते विवाहपर्वणि । सम्मान्य स्वचो विमृष्टो याति स्वस्थानम् ॥ १८ ॥
अथान्यदा कुमारं आस्थानसभायां जनकपार्थे । यावत्तिष्ठति तावत्प्रातः प्रतीहारनिरूपितस्वरूपः ॥१९॥
उद्यानपालपुरुषो विज्ञपयति नरेश्वरं प्रणम्य । यथाऽमरचन्द्रमूरिः स्तूयमानोऽमरवृन्देन ॥२०॥
नन्दनवनेद्यानि समवमृतोऽयं, इति निशम्य । अमृतसिक्त इव कुमारो विज्ञपयति कृताञ्जलिर्जनकम् ॥२१॥
यथा जङ्गमतीर्थानां तेषां तातस्य दर्शनं युक्तम् । ततस्तद्वन्दनहेतोर्थाति नरेन्द्रः सपरिवारः ॥२२॥
तत्र गतस्तं दृष्ट्वा गजेन्द्रस्कन्धादुत्तीर्य । सह कुमारेण विधिना वन्दते रोमाञ्चकञ्चुकितः ॥२३॥
ततो दुन्दुभिगमीरोद्दामत्रिपुलशन्देन धर्मलाभेन । आनन्द्य नरेन्द्रं तदन्विमां देशनां करोति ॥२४॥
यद्यदिह संपद्यते मनोरमं रूपद्वर्चादिकम् । तत्तद् धर्मस्य फलं विपरीतं पुनरधर्मस्य ॥२५॥
धर्माभासः समाकुले भुवने यथोत्थितं धर्मम् । आसन्नभाविभद्रा विरला एव केचिन्जानन्ति ॥२६॥
विरलानामपि ते विरला धर्मविशेषं विज्ञाय सन्त्यक् । यद्यथा भूणिनं तत्तथा कुर्वन्ति निजदेहनिरपेक्षम् ॥२७॥

सो पुण जिणभणितच्चिय सुहत्थिणा तेण तत्थ जइयव्वं । अब्बह अवयसद्धाए सेयणं अकरुक्खाणा ॥२९॥
 तत्थवि जइधम्मोच्चिय कायव्वो होइ अत्थि जइ सत्ती । स समगसंगविगमा परमंगं जेण मोक्खस्सा ॥३०॥
 अप्पविरियाण तज्जोगयाए रहियाणागारिधम्मोवि । कालकमेण भवभयदुक्खाण जलंजलिं देइ ॥३१॥
 इच्चाइदेसणं निसुण्णिऊण रणवीरराइणा भणियं । भयवं ! जइ उचिओ इं जइधम्मं देसु ता मज्झ ॥३२॥
 तो भणियो सो गुरुणा निव्विगघं होउ तुज्झ एसत्थो । अह राया नियकुमारं गुणजलधिं ठाविउं रज्जे ॥३३॥
 गिण्हेइ सयं दिक्खं गुणजलधिनिवोवि धरणमित्तजुओ । देसविरइं पवज्जिय नमिउं च गुरुं वयइ गेहे ॥
 मोयावइ गुत्तीओ कारइ अट्टाहिया जिणगिहेसु । साहम्मियवच्चल्लं दीणजणुद्धरणमत्थं च ॥३५॥
 पव्वज्जं गिण्हंतो जं राया भणइ कुणइ तं सव्वं । उवइ धरणं अमघं सयं तु उज्जमइ धम्मम्मि ॥३६॥
 अह अनया नरिंदो रयणीए अद्धरत्तसमयम्मि । पिच्छइ कमलदलच्छि एकं नवजोव्वणं रमणिं ॥३७॥
 तणुकंतिपहयतिमिरं डमरुक्कहत्थं सुवन्नदंडकरं । वररयणावलीकैठं सियवत्थं पाउयारुढं ॥३८॥
 तो तं पुच्छइ राया का सि तुमं केण कारणेणेह । छणससिसमाणवयणे ! संपत्ता, कहइ सावि तओ ॥३९॥
 ईसिच्चियसंतवयणा पभणइ पच्चंगिरा अहं विज्जा । एत्तो भवाउ तइए भवम्मि विहियाउ मज्झ तए ॥४०॥
 पुव्वुत्तरसेवाओ विहिपुव्वं भत्तिनिभरपणेणं । जा किर सिज्झिस्समहं ता तं पंचत्तमणुपत्तो ॥४१॥
 पुव्वभवाविहियभत्तीए चैव अहमासि तुज्झ अणुकूला । संपइ पुण जिणधम्मे रयस्स तह देसविरयस्सं ॥ १

यत्र च विषयविरागः कपायत्यागश्च गुणेष्वनुरागः । कल्यायामप्रमादः स धर्मः शिवसुखोपायः ॥२८॥
 स पुनर्भिनभणित एव सुस्वार्थिना तेन तत्र यतितज्यम् । अन्यथाऽऽश्रद्धया सेचनमर्कवृक्षाणाम् ॥२९॥
 तत्रापि यतिधर्म एव कर्तव्यो भवत्यस्ति यदि शक्तिः । स समग्रप्रज्ञविगमात्परमाङ्गं येन मोक्षस्य ॥३०॥
 अल्पवीर्याणां तद्योग्यतया रहितानामगारिधर्मोऽपि । कालक्रमेण भवभयदुःखानां बलाज्जलिं ददाति ॥३१॥
 इत्यादिदेशानां श्रुत्वा रणवीरराजेन भणितम् । भगवन् ! यद्युचितोऽहं यतिधर्मं देहि तदा मे ॥३२॥
 ततो भणितः स गुरुणा निर्विघ्नं भवतु तवैषोऽर्थः । अथ राजा निजकुमारं गुणजलधिं स्थापयित्वा राज्ये ॥३३॥
 गृह्णाति स्वयं दीक्षां गुणजलधिनृपोऽपि धरणमित्त्रयुतः । देशविरतिं प्रपद्य नत्वा च गुरुं व्रजति गेहे ॥३४॥
 मोचयति गुप्तीः कारयत्यष्टाहिका जिनगृहेषु । सार्धमिकवात्सल्यं दानजनोद्धरणमन्यच्च ॥ ३५ ॥
 प्रव्रज्यां गृह्णन् यद् राजा भणति करोति तत्सर्वम् । स्थापयति धरणममात्यं स्वयं तूचच्छति धर्मं ॥३६॥
 अपान्यदा नरेन्द्रो रजन्यामर्धरात्रसमये । पश्यति कमलदलाक्षीमेकां नवयौवनां रमणीाम् ॥३७॥
 तनुकान्तिप्रहृततिमिरां डमरुक्कहस्तां सुवर्णदण्डकताम् । वररत्नावलीकण्ठां सितवस्त्रां पादुकारुद्राम् ॥३८॥
 तवस्तां पृच्छति राजा काऽसि त्वं केन कारणेनेह । क्षणशशिसमानवदने ! संप्राप्ता, कथयति सापि ततः ॥३९॥
 ईषद्विकसद्भद्रना प्रभणति प्रत्यङ्गिन्यहं विद्या । इतो भवात् तृतीये भवे विहिता मम त्वया ॥४०॥
 पूर्वोत्तरसेवा विधिपूर्वं भक्तिनिर्भरमनसा । यावत्किल सेत्स्याम्यहं तावत्त्वं पञ्चत्वमनुप्राप्तः ॥४१॥
 पूर्वभवाविहितमवस्थैवाहमासं तवानुकूला । संपति पुनर्भिनधर्मं रतस्य तथा देशविरतस्य ॥४२॥

रज्जं कुलकमागमरिणमिव तुह धन्न ! मन्नमागस्त । किंकरभावं पत्ता कज्जविसेसेसु सरियव्या ॥४३॥
 तो उट्टिवि रत्ता दिन्नमासणं तीइ तह इमं भणिया । अणब्भुट्टाणाविणओ खमियच्चो मज्झ देवीए ॥४४॥
 तुम्हे गुणाहिया मज्झ अविगओ अविरयाए को तुम्ह ? । इय भणिउं कंटाओ नियाओ रयणावली तीए ॥
 खित्ता निवस्स कंठे कहियं एवं च तीइ माहण्यं । जह कंटागयाए इमाए जंति अरिणोवि भिच्चं ॥४६॥
 इय भणिउं मां रत्ताणुत्ताया वच्चए नियं ठाणं । रायावि रयणिसेसं धम्मज्जाणेण निग्गमई ॥४७॥
 उइयम्मि दिवसनहे काऊणावस्सयाइकिरियाओ । अत्थाणे उवट्टिओ कंठे रयणावलि काउं ॥४८॥
 तीइ पहवेणं तओ निवस्स अंचंतपच्चणीयावि । नरवइणो वल्लगुरुणो सिरेण आणं पडिच्छंति ॥४९॥
 तो ठविउं रज्जवुरं धरणापच्चम्मि निच्चलो निच्चं । जिणधम्मकम्मनिरओ गमेइ कालं भवुच्चिग्गो ॥५०॥
 अह सागरसिद्धिगिहे सुयाविवाहे पवट्टमाणम्मि । रज्जंतगगएणं वरपिउणा महणदेवेण ॥५१॥
 आभव्वदव्वविमए जाए कोलाहले सयणवग्गो । आलोच्चंतो दिट्ठो धरणेणं ठाणठाणेसु ॥५२॥
 तो भणइ तुम्ह मंतो एस मए अवगओम्ह मम्माइ । निवरंओ साहिस्सह, तं सोउं महणदेवसुओ ॥५३॥
 दुत्तुंडो तयभिमुहं भणइ जहा ल्हडियं इमं रट्टं । तह अम्हेवि हु इच्छसि ल्हडेउं, तं च सुणिऊण ॥५४॥
 कुविओ धराविऊणं वंधावइ तं तओ य तज्जणओ । तपडिवक्खे चडिओ जंपओ सोवि तह चेव ॥५५॥
 तो मेलियपुरलोओ धरणं विन्नवइ सायरो सिट्ठी । अकयवराहाणेवं किं जुत्तं वंयणमिमेसि ? ॥५६॥
 भणइ धरणो अमच्चो रायविरुद्धाई मंतयंतावि । अकयवराहा एए तुमंपि, इय वयणपडिवयणे ॥५७॥

रान्यं कुलकमागतर्णमिव तव धन्य । मन्यमानस्य । किंकरभावं प्राप्ता कार्यविशेषेषु स्मर्तव्या ॥४३॥
 तत उत्थाय राज्ञा दत्तमासनं तस्यास्तथेदं भणिता । अनभ्युत्थानाविनयः क्षन्तव्यो मम देव्या ॥४४॥
 यूयं गुणधिका ममाविनयोऽविरतायाः को युष्माकम् ? । इति भाणित्वा कण्ठाद् निजाद् रत्नावली तथा ॥४५॥
 सिता नृपस्य कण्ठे कथितमेवं च तस्या महात्म्यम् । यथा कण्ठगतायामस्यां यान्त्वरयोऽपि भृत्यत्वम् ॥४६॥
 इति भाणित्वा सा राज्ञाऽनुज्ञाता व्रजानि निजं स्थानम् । राजापि राजनिशेषं घर्मध्यानेन निर्गमयति ॥४७॥
 उद्विष्टे दिवसनाथि हृत्वाऽऽवश्यकादिक्रियाः । आस्थान उपविष्टः कण्ठे रत्नावलीं कृत्वा ॥४८॥
 तस्याः प्रभावेण ततो नृपस्यात्यन्तप्रत्यनीका अपि । नरपतयो बलगुरवः शिरसाऽऽर्ज्जं प्रतीच्छन्ति ॥४९॥
 ततः स्थापयित्वा राज्यधुरां धरणाभात्ये निश्चलो नित्यम् । जिनघर्मकर्मनिरतो गमयति कालं भवोद्विग्नः ॥५०॥
 अथ सागरश्रेष्ठिगृहे सुताविवाहे प्रवर्तमाने । राज्यान्तरागतेन वरपित्रा महनदेवेन ॥५१॥
 आमाज्यद्रव्यविपये जाते कोलाहले स्वजनवर्गः । आलोच्यमानो दृष्टो धरणेन स्थानस्थानेषु ॥५२॥
 ततो भणति युष्माकं मन्त्र एष मयावगतोऽस्माकं मर्माणि । निजराजाय कथयिष्यथ, तन् श्रुत्वा महनदेवसुतः ॥
 दुस्तुण्डस्तदभिमुलं भणति यथा लुण्ठितमिदं राष्ट्रम् । तथाऽस्मानपि खल्विच्छसि लुण्ठितुं, तच्च श्रुत्वा ॥
 कुपितो धारयित्वा बन्धयति तं ततश्च तज्जनकः । तत्प्रतिपक्षे चटितो जल्पन् सोऽपि तथैव ॥५५॥
 ततो मेलिनपुरलोकों धरणं विजययति सागरः श्रेष्ठी । अकृतापराययेरेवं किं युक्तं बन्धनमनयोः ? ॥५६॥

वदंते कुविओ सागरम्मि धरणो धराविउं तस्स । सञ्चंपि हु धरसारं लहसायिय खिवइ-भंडारं ॥५८॥
 अवगन्नइ सव्वेवि हु पुरणहाणेवि तेहिं तो गंतु । विन्नत्तो नरनाहो सचिवं हक्कारिउं भणइ ॥५९॥
 एए भणंति जं तं किं सच्चं, सो भणइ किमसच्चं । तुह भंडारं भरिमो जे ते अग्गेच्चिय न सच्चा ॥
 भणइ निवो किं इमिणा, अवराहो जो इमेसिं तं कहह । रायविरुद्धां इमे मंतंति इमं कहइ धरणो ॥६१॥
 तो राया ते पुच्छइ उत्तरपच्चुत्तरेहिं तो तेहिं । विहिओ निरुत्तरो सो रायं पइ जंपए एवं ॥६२॥
 पागयजणेण सद्धि उत्तरपच्चुत्तरां करेसि । जो अहमन्नायरो तुह पडिहासेमि चित्तम्मि ॥६३॥
 ता कोवि नयपरो जो तस्स सपपेह अप्पणो मुदं । इय भणिउं ह्याओ उत्तारिवि खिवइ ते दूरे ॥६४॥
 तो राया भणइ इमं किं मुदं सुयह, कुणसु नीईए । परिपालणं पयाणं भंडारं भरसु नाएणं ॥६५॥
 यतः,-

“ अर्थात् त्रिवर्गनिष्पत्तिन्यायोपार्जितवर्धनाह् । अवर्धनार्थशोकानां विपरीतात्मसुद्वन्ः ॥ ”

अत्रापि तुज्ज एसो वीयम्मि वयम्मि वीयअइयारो । ता आलोयसु एयं गंतूण गुरुण पयमूले ॥६६॥
 तो सो अणक्खभरिओ उट्ठिय गेहम्मि जाइ तो ठवंइ । राया अन्नमसच्चं अप्पावइ वणिगधरसारं ॥६७॥
 तेण य अन्नाएणं दच्चं लोयाओ अप्पणा गहियं । लद्धावसरो लोओ धरिउणं लेइ तं तत्तो ॥६८॥
 अह कुंहेणेकेणं लंचादव्वम्मि मग्गमाणेणं । धरियं तं कुट्टावइ भिच्चेहिंतो तहा तेण ॥६९॥
 ल्हिउण छलं छुरियाए आहओ तह जहा गओ निहणं । रुदज्जाणोवगओ पत्तो तच्चाए पुदवीए ॥७०॥

भणति धरणोऽमात्यो राजविरुद्धानि मन्त्रयन्तोऽपि । अकृतापराधा एते त्वमपि, इति वचनप्रतिवचने ॥५७॥
 वर्तमाने कुपितः सागरे धरणो धारयित्वा तस्य । सर्वमपि खलु गृहसारं संसित्वा क्षिपति भाण्डागारे ॥५८॥
 अवगणयति सर्वाण्यपि खलु पुग्गघान्मपि तैस्ततो गत्वा । विज्ञे नरनाथः सचिवं हक्कारयित्वा भणति ॥
 एते भणन्ति यत्तु किं सत्यं, स भणति किमसत्यम् । तव भाण्डागारं भरामो ये ते वयमेव न सत्याः ? ॥
 भणति नृपः किमनेन, अपराधो य-एयां तं कथयत । राजविरुद्धानीमे मन्त्रयन्तीदं कथयति धरणः ॥६१॥
 ततो राजा तान् पृच्छत्युत्तरप्रत्युत्तरैस्ततस्तैः । विहितो निरुत्तरः स राजानं प्रतिजल्पत्येवम् ॥६२॥
 प्राकृतजनेन सार्धमुत्तरप्रत्युत्तराणि कारयसि । यद्यहमन्यायपरस्तव प्रतिभासे चित्ते ॥६३॥
 तदा कोऽपि नयपरो यस्तस्मै सपर्ययात्मनो मुद्राम् । इति भणित्वा हस्तादुच्चार्य क्षिपति तां दूरे ॥६४॥
 ततो राजा भणतीमं किं मुद्रां मुञ्चसि, कुरुष्व नीत्या । परिपालनं प्रजानां भाण्डागारं भर न्यायेन ॥६५॥
 अन्यदपि तवैव द्वितीये व्रते द्वितीयातिचारः । तस्मादालोचयैतद् गत्वा गुरुणां पादमूले ॥६६॥
 ततः स रोपभृत उत्थाय गृहं याति ततः स्थापयति । राजाऽन्यममात्यमपर्ययति वणिग्गृहसारम् ॥६७॥
 तेन चान्यायेन द्रव्यं लोकादात्मना गृहीतम् । लब्धावसरो लोको धृत्वा लाति तत् ततः ॥६८॥
 अथ कुण्ठेनैकेन लञ्चाद्व्यं मार्गमाणेन । घृतं तं कुट्टयति भूयैस्तथा तेन ॥६९॥
 लञ्चा छलं छुरिकयाऽऽहतसया यथा गतो निधनम् । रौद्रध्यानोपगतः प्राप्तस्त्वृतीया पृथिवीम् ॥७०॥

ततो भूमिऊण भवे कयाई पाविहइ मोक्खसोक्खंपि । गुणजलधिनरवईवि हु निम्मलगिहिधम्मसंजुत्तो॥
जिगसासणम्मिं सययं रइजत्तापमुहविविहहेऊहिं । उच्छण्णा पवत्तइ कारोवइ गरुयजिणभवणे ॥७२॥
जिन्नुद्वारपुरस्सरममारिघोसंपि सब्बविसयम्मि । साहम्मियवंच्छल्लाइ कुणई सद्धम्मकिचाई ॥७३॥
पज्जंते पव्वज्जं पवज्जिऊणं समाहिमरणेण । सोहम्मो उववन्नो तइयभवे सिवसुहं लहिही ॥७४॥
इय भूमिओ संसारे धरणो वीयव्वयस्स वीएणं । अइयारेणं तम्हा वज्जह एयंपि जत्तेण ॥७५॥

॥ इति मृषायादव्रते द्वितीयातिचारविपाकं धरणाख्यानकं समाप्तम् ॥

ततो भ्रान्त्वा भवे कदाचित्प्राप्त्यसि मोक्षसौख्यमपि । गुणजलधिनरपतिरपि हि निर्मलगृहिधर्मसंयुक्तः ॥७१॥
जिनशासने सत्तं रययात्राप्रमुखविविधहेतुभिः । उत्सर्पणाः प्रवर्तयति कारयति गुरुजिनभवनानि ॥७२॥
जीर्णोद्वारपुरस्सरममारिघोषमपि सर्वविषये । साधर्मिकवात्सल्यानि करोति सद्धर्मकृत्यानि ॥७३॥
पर्यन्ते प्रव्रन्यां प्रपद्यं समाधिमरणेन । सौधर्मे उपपन्नस्तृतीयभवे शिवसुखं लप्स्यते ॥७४॥
इति भ्रान्तः संसारे धरणो द्वितीयव्रतस्य द्वितीयेन । अतिचारेण तस्माद् वर्जयैतमपि यत्नेन ॥७५॥

जो नियकलत्तरीसंभभासियं कहइ कहवि अन्नस्स । वीयव्वयअइयरणा पावइ मयणोव्व सो दुक्कवं॥१॥
तथाहि;—

गयसंखलच्छिकलियं विण्हुतणुं पिव सुंदंसाणाहारं । सुत्तिराइयं वरंहिं रयणेहिं रयणपुरनयरं ॥२॥
तत्थत्थि वणिग्गहाणो सुधणो सिट्ठी धणोव्व धणकल्लिओ । तस्सवि य पिपा सीया सीलगुणग्गवियमाहप्पा॥
अह अन्नया य ताणं जाओ तणओ गुणाण कुलभवणं । धणसारो नामेणं, मित्तो तस्सत्थि वणियसुओ ॥
नामेणं रूपेण य मयणो धणसारमित्तसहिओ सो । कीलेइ काणणाइसु निरंकुसो मत्तहत्थिव्व ॥५॥
अह अन्नया पयट्टे वसंतसमयम्मि समयंसारमुणिं । पासइ पंतमुत्ति उज्जाणे कुसुमसारम्मि ॥६॥
तं दट्ठुणं पभणइ मयणो धणसारं । सारयसंविं । पणनयणाणंदयरं वंदेमो मुणिवरं एयं ॥७॥
इय भणिय वंदिओ सो, झाणं सहरिय धम्मलामेण । अभिणंदिया इमेणं दिएण एक्केण तो भणियं ॥
किं भो ! मं मुत्तुणं एसो सुद्धोऽभिवादओ एवं । पत्तम्मि माणंससरे को घुंइ खाइयानीरं ? ॥९॥
तो तेहिं सो भणिओ माहण ! मा भणसु एरिसं वयणं । माहणसद्वत्थुओ किं एस न माहणो होइ ? ॥
तथाहि;—

मां हणे मा हणं जीवे मा भण मा भणह अलियंवंगाइं । मा हरह परधणाइं मा गिज्झह जुव्वइदेहेसु ॥१॥
मा मुच्छं कुणह परिग्गहम्मि इच्चाइ देइ उव्वएसं । अब्भंभाओ विरओ जो खलु तं माहणं विति ॥२॥
तो एवमाइगुणसंगओवि कह सोम ! माहणो नेसो ? सो चेव होइ सुद्धो जो खलु पुब्बुत्तगुणवियलो ॥
इय वयणामयउवसमियअमियअन्नाणरोयसंताओ । वंदेवि दिओ साहुं सविणयमवणीए उव्विट्ठो ॥४॥

यो निजकलत्रविश्रम्भभाषितं कथयति कथमप्यन्यस्य । द्वितीयत्रतातिचरणात्प्राप्नोति मदन इव स दुःखम् ॥
गज (दा) शङ्खलक्ष्मीकलितं विष्णुबन्धुरिव सुदर्शनाधारम् । सुविराजितं वरै रत्नै रत्नपुरनगरम् ॥२॥
तत्रास्ति वणिक्प्रधानं सुधनः श्रेष्ठी धनद इव धनकलितः । तस्यापि च प्रिया सीता शीलगुणपूर्णमाहात्म्या ॥३॥
अथान्यदा च तयोर्जातिस्तनयो गुणानां कुलभवन्म् । धनसारो नाम्ना, मित्त्रं तस्यास्ति वणिक्सुतः ॥४॥
नाम्नां रूपेण च मदनो धनसारमित्त्रसहितः सः । क्रीडति काननादिपु निरङ्कुशो मत्तहस्तीव ॥५॥
अथान्यदा प्रवृत्ते वसन्तसमये समयसारमुनिम् । पर्ययति प्रशान्तमूर्त्तिमुद्याने कुसुमसारे ॥६॥
तं दृष्ट्वा प्रभणति मदनो धनसार ! शारदशशिनमिव । मनोनयनानन्दकरं वन्दावहे मुनिवरमेतम् ॥७॥
इति भणित्वा वन्दितः सः, ध्यानं संहत्य धर्मलोभन । अभिनन्दितावनेन, द्विजैर्नकेन ततो भणितम् ॥८॥
किं भोः । मां मुक्त्वैव शूद्रोऽभिवादित एवम् । प्राप्ते मानससरासि कः पिबन्ति स्वातिकानीरम् ? ॥९॥
ततस्ताभ्यां स भणितो ब्राह्मण ! मा भणेदृशं वचनम् । ब्राह्मणशन्दार्ययुतः किमेव न ब्राह्मणो भवति ? ॥१०॥
मा जहि मा जहि जीवान्, मा भण मा भणतालीकवचनानिं । मा हरत परधनानि मा गृध्यत युवतिदेहेषु ॥११॥
मा मूर्च्छं कुरुत परिग्रह इत्यादि ददात्युपदेशम् । अन्नहणो विरतो यः खलु तं ब्राह्मणं भुवन्ति ॥१२॥
तत एवमादिगुणसंगतोऽपि कथं सोम ! ब्राह्मणो नेपः ? । स एव भवति शूद्रो यः खलु पूर्वोक्तगुणविकलः ॥१३॥

तस्स य उचिप्रा मुणिणा पारद्धा धम्मदेसणा जाय । ता यंभणेण पुट्ठो संपसारो मुणिवरो एव ॥१५॥
 तुह अतणु तणुलच्छी साहइ वररायलच्छिचिच्छइ । छड्डिय वयं पवन्नं तुमए, ता कइसु वेरगे ॥१६॥
 को हेऊ, आह मुणी भवम्मि वेरगाहेउणो सुलहा । तहवि विसेसेणइहं हेऊ यह पणइणी जाया ॥१७॥
 तो तेण पुणो भणियं वुत्ततमिणं सवित्थरं कहह । जइ पुण तं सोऊणं येरगं होइ अम्मं पि ॥१८॥
 तो जेपइ मुणिंचेदो इंदोवि हु निययचरियकहणेण । लज्जइ, तहवि कहिज्जइ तुमं उवयारहेउत्ति ॥१९॥
 तथाहि;—

आसी रहवीरपुरं समरकरिंदो निवोवि गुणनिलओ । भज्जा विणयसुसज्जा मयणसिरीनामिया तस्स ॥
 विसयसुहमणुइवंताण ताण सुपसत्थलक्खणोवेओ । जाओ सुओ सुखो नामेणं मेयकुमारोत्ति ॥२१॥
 अह अन्नया-निद्राहे दाहज्जणपीडिए नरिंदम्मि । मयणसिरी वरविज्जोवदंसिए ओमहे कुणइ ॥२२॥
 कइ जलं उवउत्ता करेइ सव्वंपि तस्स सयमेव । निपछायव्व सभावि हु तप्पासं मुयइ न कयावि ॥२३॥
 सत्त दिणाणि य लंघइ समं नरिंदेण पियइ कदियजलं । ओयाइयं च इच्छइ तहेरिसं खिचद्वीए ॥२४॥
 सिल्लेहिं विद्धाहिं वाहाहिं जोडियाहिं दोहिंपि । नियलियपयाए भुवणे कायव्वा तुहमए जचा ॥२५॥
 भवियव्वयावसेणं संजाओ नरवरो पउणदेहो । तीए भणियविहीए देवीए लहु कया जत्ता ॥२६॥
 तो नरनाहो एवं चित्तइ देवीए मज्झ उवरिम्मि । अप्पुव्वोपडिचंधो जीवियमवि चयइमह कज्जे ॥२७॥

इति वचनामृतोपशान्तामिताज्ञानरोगसंतापः । वन्दित्वा द्विजः साधुं सविनयमवनाशुपविष्टः ॥१४॥
 तस्य चोचिता मुनिना प्रारब्धा धर्मदेशना यावत् । तावद् ब्राह्मणेन-श्लथः शमसारो मुनिवर एवम् ॥१५॥
 तवातनुस्तनुलक्ष्मी- कथयति वरराजलक्ष्मीविस्तारम् । मुक्त्वा व्रतं प्रपन्नं त्वया, तस्मात्कथय वैराग्ये ॥१६॥
 को हेतुः, आह मुनिभेदे वैराग्यहेतवः सुलभाः । तथापि विशेषेणह हेतुर्मम प्रणयिनी जाता ॥१७॥
 ततस्तेन पुनर्भणितं वृत्तान्तमिमं सविस्तरं कथय । यदि पुनस्तं श्रुत्वा वैराग्यं भवत्यस्माकमपि ॥१८॥
 ततो जल्पति मुनिचन्द्र इन्द्रोऽपि खलु-निजचरितकथने । लज्जते, तथापि कथ्यते गुप्ताकमुपकारहेतुरिति ॥१९॥
 आसीद् रथवीरपुरं समरकरिन्दो नृपोऽपि गुणनिलयः । भार्या विनयसुसज्जा मदनश्रीनामिका तस्य ॥२०॥
 विपयसुखननुभवतोस्तयोः सुप्रशस्तलक्षणेपितः । जातः सुतः सुरूपो नाम्ना मेयकुमार इति ॥२१॥
 अन्यान्यदा निद्रापे दाहउवरपीडिते नरेन्द्रे । मदनश्रीवरवैधोपदर्शितान्यौपथानि करोति ॥२२॥
 क्वयति जलमुपयुक्ता करोति सर्वमपि तस्य स्वयमेव । निजच्छोयेव सदापि हि तत्पार्थ सुञ्चति न कदापि ॥२३॥
 सप्त दिनानि च लङ्घते समं नरेन्द्रेण पिबति क्वथितजलम् । उपयाचितं चेच्छति तथेदृशं क्षेत्रदेव्याः ॥२४॥
 कुन्तैर्विद्वाभ्यां बाहुभ्यां योजिताभ्यां द्वाभ्यामपि । निगडितपादया सुवने कर्तव्या तव मया यात्रा ॥२५॥
 भवितव्यतावशेन संजातो नरवरः प्रगुणदेहः । तथा भाणितविधिना देव्यां लघु कृता यात्रा ॥२६॥
 ततो नरनाथ एव चिन्तयति देव्या ममोपरि । अपूर्वः प्रतिबन्धो जीवितमपि त्यजति मम कार्ये ॥२७॥

तो तीए अणुरत्तो अवहीरइ संयलमन्नमवरोहं । अह, अन्नया निसाए तीइच्चियं वासभवणम्मि ॥२८॥
जा चिद्धइ नरनाहो इय भणियं ताव तत्थ केणावि । ओसुयइ सुही लोओ अज्जवि, तत्तो इमं वयणं ॥२९॥
साहिकखेवं सोउं सामरिसं भणइ नरवरो एवं । कस्सेसो भो ! सद्दो पाहरिया ! कहइ सुणिऊण ॥३०॥
तो संभता तेवि हुं जा किंचिवि जंपिहंति ता देवी । पभणइ का पहु ! सैका जामिल्लसयाउले भवणे ? ॥३१॥
को सीहगुहं पविंसइ को खिवइ करं जलंतजलणम्मि । कंडुयइ कोऽहितुंडं को पियइ पयं च पुल्लीए ? ॥
जत्थं पवणोवि न विसइ द्विणकरकिरणावि जत्थं न चरंति । कह तत्थं गिहे तुह विसउ कोवि, ता नाह ! एमेवा ॥
निसुओ सद्दो एसो मा भंति कुणह परनरपवेषे । तो राया तन्नयणं पंचपउरं निसुणिऊण ॥३४॥ :
संक्रियहियओवि हुं निव्वुउव्व कवडेण जाव निदाइ । ता सां सणियं सणियं उट्टिय उग्घाडिय कवाडे ॥
आसन्ने चिय भंडात्तमंदिरे पविसिऊण आंलवइ । दासीवेसं पुरिसं सो य न से देइ पडिन्नयणं ॥३६॥
पाएसुं निवडिउं सा पभणइ अपियंगसंगदवदइ । निव्ववसु मह सरीरं पिय ! नियसंगामयरसेण ॥३७॥
तद्वि हुं अवहीरंतं तं सा वंधेत्तु वाहुपासेण । सिहिणंतूलीए उविउं विमाणए मुक्कसिक्कारं ॥३८॥
अह तम्मगगे लग्गो समागओ नरवरो तमुद्देसं । पच्चखं चिय पासइ सुणइ य तव्ववसियं सव्वं ॥३९॥
तो कोवाओ ताइं जा किल दो खंडिही य खगेण । ता तक्खणंणवि चित्तम्मि ठाइ इय पुहविनाहस ॥
अरिकरिक्कुम्फालणमुत्तादंतुर करालकरवालं । कह गलियसीलजीयाण वइइ इय मोहसुत्ताण ? ॥४१॥
इय संवरिउं खग्गं कोवेण समं पुणोवि वासहरे । गंतुणं पल्लंके ओल्लरिओ पसमकयचित्तो ॥४२॥

ततस्तस्यामनुरक्तोऽवधीरयति सकलमन्थमवरोधम् । अथान्यदा निशि तस्या एव वासभवने ॥२८॥
यावच्छ्रुतिं नरनाथ इति भणितं तावच्चर केनापि । अवस्वपिति सुखी लोकोऽद्यापि, तत इदं वचनम् ॥२९॥
साधिक्षेपं श्रुत्वा सामर्थं भणति नरवर एवम् । कस्यैव भो ! शब्दः प्राहरिका ! कथयत ज्ञात्वा ॥३०॥
ततः संभ्रान्तास्तेऽपि हि यावत्किञ्चिदपि जल्पिष्यन्ति तावद्देवी । प्रमणति का प्रभो ! शङ्का यामिकशताकुले भवने ? !
कः सिंहगुहं प्रविशति कः क्षिपति करं ज्वलज्वलने । कण्डूयति कोंऽहितुण्डं कः विवति पयश्च व्याघ्र्याः ? !
यत्र पवनोऽपि न विशति दिनकरकिरणा अपि यत्र न चरन्ति । कथं तत्र गृहे तव विशतु कोपि तस्मान्नाथ ! एवमेव ॥
श्रुतः शब्द एष मां भ्रान्तिं कुह्यत परनरपवेषे । ततो राजा तद्वचनं प्रपञ्चप्रचुरं श्रुत्वा ॥३४॥
'शङ्कितहृदयोऽपि खलु निर्वृत इव कपटेन यावन्निद्राति । तावत्सा शनैः शनैस्तथायोद्घाट्य कषादान् ॥३५॥
आसन्न एव भाण्डागारमन्दिरे प्रविश्यालपति । दासीवेपं पुरुषं स च न तस्यै ददाति प्रतिवचनम् ॥३६॥
पादयोनिपत्य सा प्रमणत्याप्रियाङ्गसङ्गदवदग्धम् । निर्वापय मम शरीरं प्रिय ! निजसंगमामृतरसेन ॥३७॥
तथापि खल्ववधीरयन्तं तं सा धदुभु वाहुपाशेन । स्तनतुल्यां स्थापयित्वा विमानयति मुक्कसीत्कारम् ॥३८॥
अथ तन्मार्गं लग्नः समागतो नरवरस्तमुद्देशम् । प्रत्यक्षमेव पश्यति शृणोति च तद्वचवासितं सर्वम् ॥३९॥
ततः कोपात्तौ यावत्किल द्विधा खण्डयिष्यति च खड्गेन । तवत्तत्सणेनापि चित्ते तिष्ठतीति शृण्वीनाथस्य ॥
अरिकरिक्कुम्फालनमुत्तादन्तुरकरालकरवालः । कथं गलितशीलजीवितौ हन्तिवति मोहसुप्तौ ? ॥४१॥

भावेइ भवस्वरूपं तणुं च नारीण पणयभावं च । अहह ! भवे जंपि सुहं तंपि हु परमत्यओं दुखवं ॥४३॥
उक्तं च:-

“दुःसच्छेदे सुखभ्रान्तिभ्रातः ! येयं विभाति ते । तां विभावय किं सौख्यं किं दुःखादुःखविस्मृतिः ? ॥”
रमणीणं रमणीयं किमस्ति देहे अमिञ्जमरियम्मि ? बहुच्छिद्रसरतासुईरसम्मि तद् अनुसुहेउम्मि ? ॥४४॥
सत्त्वाउवि रमणीओ रमणीयाओ इवंति-ता जाव । आविभूयविवेया पिच्छंति न तत्तुद्धीए ॥४५॥
एयासु अइपसत्ता पुंरिसा पुवंति विविहदुक्खाइं । अवमाणगाइयाइं निरयानलत्तिच्चतावाइं ॥४६॥
जो पुण भणेइ एसा ससणेहा पणइणी मंणुरत्ता’ । निस्सिगो सो गोणो विवेयपरिवज्जियत्ताओ ॥४७॥
कारणवसेण केणइ जणाणुविचीए अत्यलोभेण । पयंडंति कहवि नेहं, येवो पुण तासु सभावो ॥४८॥
इय चिंतंतो राया जा चिट्ठइ जाव चरिमराईए । सणियं सणियं परिसविकऊण तो तस्स सिज्जाए ॥४९॥
आगंतूण पसुत्ता गाढं आल्लिगिऊण तद्देहं । निद्रावसउच्च निवो पवोहिओ महुरवाणीए ॥५०॥
तत्कालोचियविहिणा रत्ता संभासिउं इमं भणिया । अज्जवि न सुयइ निद्रा महपासं पणइणि!तुमं ॥५१॥
अत्रान्तरे पठितं कालनिवेदकेन:-

गमिऊणं गयणसिरी सव्वं दोसायरंण सह रयणिं । पयंडंती अणुरायं संपइ दिणनाहमणुसरइ ॥५२॥
इय तव्वयणं सोउं राया उट्ठित्तु गोसकिचाइं । काऊणं अत्याणे उवविसइ हरिब्व सुरमज्जे ॥५३॥
संभासेउं लोयं सव्वंपि जहोचियं उचियसमए । वरकरिखंभारुद्धो गओ वही रायवाडीए ॥५४॥
सहयारतरुस्स तले उवसमपुंजव सुणिधरं दट्ठुं । उत्तरिउं गयखंभाउ वंदए परमभचीए ॥५५॥

इति संवृत्य सङ्गं कोपेन समं पुनरपि वामगृहे । गत्वा पत्यङ्गे सुप्तः प्रशमकृतचित्तः ॥४२॥
भावयति भवस्वरूपं तनुं च नारीणां प्रणयभावं च । अहह! भवे यदपि सुखं तदपि खलु परमार्थतो दुःखम् ॥४३॥
रमणीनां रमणीयं किमस्ति देहेऽभ्यभृते । बहुच्छिद्रसरदशुचिरसे तथाऽशुचिहेतौ ? ॥४४॥
सर्था अपि रमण्यो रमणीया भवन्ति तावद् यावन् । आविर्भूतविवेकाः पश्यन्ति न तत्त्वबुद्धया ॥४५॥
एतास्वतिप्रसवताः पुरुषाः प्राप्नुवंति विविधदुःखानि । अवमाननादिकानि निरयानलतीव्रतायानि ॥४६॥
यः सुनर्भणति ‘एषा सस्नेहा प्रणयिनी मय्यनुरक्ता’ । निःशुद्धः स गौर्विषयपरिवर्जितत्वात् ॥४७॥
कारणवशेन केनचिज्जनानुवृत्त्याऽर्थलोभेन । प्रकटयन्ति कथमपि स्नेहं, स्तोत्रकः पुनस्तासु सद्भावः ॥४८॥
इति चिन्तयन् राजा यावत्सिद्धयति तावच्चरमरात्रौ । शनैः शनैः परिवर्ष्य ततस्तस्य शय्यस्याम् ॥४९॥
आगम्य प्रसुप्ता गाम्बालिङ्ग्य तद्देहम् । निद्रावशग इव नृपः प्रबोधितो मधुरवाण्या ॥५०॥
तत्कालोचितविधिना राज्ञा संभाष्येद् भाणिता । अद्यापि न मुञ्चति निद्रा ममपार्श्वं प्रणयिनि ! त्वामिवा ॥५१॥
गमयित्वा गगनश्रीः सर्वां दोषाकरणे सह रजनिम् । प्रकटयन्त्यनुरागं संप्रति दिननाथमनुसरति ॥५२॥
इति तद्ब्रूयन् श्रुत्वा राजोत्थाय प्रातःकृत्यानि । कृत्वाऽऽस्थाने उपविशति हरिरिव सुरमन्ये ॥५३॥
संभाष्य लोके सर्वमपि यथोचितमुचितसमये । वरकरिक्खंभारुद्धो गतो वही राजवाच्याम् ॥५४॥

दाऊण धम्मंलाभं मुणिणा भणिओ जरेसरो एवं । अज्जवि इइ विलसिज्जइ मुणिएवि निसाए बुच्छंते ? ॥
 तो रत्ता तोसवमा सविसेसं पुच्छिओ मुणी एवं । भयवं ! नाणदिवापर ! कइदियहो ताण संबंधो ? ॥
 तो मुणिणा संलत्तं किं चिंताए इमाए नरनाह ! । तं चिंतसु जेण विडंबणाओ नो हुंति पुण एवं ॥६८॥
 तो पभणइ नरनाहो कइहिं पढ नाह ! सुद्धनियधम्मं । तो कइहो मुणियम्मो सवित्थरो तेणवि पवन्नो ॥
 सो य अहं, इय कइयं विसेसनियेवकारणं निययं । इन्हि सुणेह धम्मं सम्मं सिवममागमणरहं ॥६०॥
 सो धम्मो होइ दुहा जइगिहियेएण तत्थ जइधम्मो । पवरमहव्वयमूलो इयरो य अणुव्वयइओ ॥६१॥
 पढमं पढमो कइहो सवित्थरो ताण तयसमत्थाण । सम्मत्ताइ वीओवि साहो सप्पवंचोवि ॥६२॥
 सइ सम्मत्तेण तओ पढमं वीयं चणुव्वयं तेहिं । परियाणिऊण सम्मं पडिवन्नं भावसुद्धीए ॥६३॥
 वंदेउं मुणिवसहं नियनियठाणेसु ते गया तत्तो । साहूवि विडारेणं अत्थ गओ, तओ तेवि ॥६४॥
 मुणिकइएणं विहिणा पालित्ति पयत्तओ गहियनियमे । सम्मत्ते दढचित्ता-परोपरं परमपीइए ॥६५॥
 किंतु पगइए मयणो उत्ताणो परववायभासी य । केलीकिलत्तकलिओ कलिप्पिओ दुप्पियम्भासी ॥६६॥
 सो धणसारस्सं नियं संझाए कइइ सब्बदिणचरियं । जं वा केणवि कइयं गुञ्जं पि हु पयट्ठं तं पि ॥६७॥
 अन्नम्मिदिणे केणवि मित्तेण इइम्मि साहियं तस्स । अप्पुत्तियस्सं अत्थो अमुंगस्स गिहे पविट्ठोत्ति ॥६८॥
 तं च मयणेण कइयं पुरओ धणसारसुयणासिरमणिणो । तो तेणं सो भणिओ न जुत्तमिय पयट्ठिं तुम्ह ॥

सहकारतरोस्तले उपशमपुञ्जमिव मुनिवंरं दृष्ट्वा । उत्तीर्य गजस्कन्धाद् वृन्दते परमभक्त्या ॥६९॥
 दत्त्वा धर्मलाभं मुनिना भणितो नरेश्वर एवम् । अद्यापीति विलस्यते ज्ञातेऽपि निगो वृत्तान्ते ॥६९॥
 ततो राज्ञा तोपवशात्सविशेषं पृष्टो मुनिरेवम् । भगवन् ! ज्ञानदिवाकर ! कतिदिवसस्तयोः संबन्धः ? ॥६७॥
 ततो मुनिना संक्षिप्तं किं चिन्तयाऽनया नरनाथ ! । तच्चिन्तय येन विडम्बना नो भवन्ति पुनरेवम् ॥६८॥
 ततः प्रमणनि नरनाथः कथं मे नाथ ! शुद्धनिजधर्मम् । ततः कथितो मुनिधर्मः सविस्तरस्तेनापि प्रपन्नः ॥
 स चाहम्, इति कथितं विशेषनिर्वेदकारणं निजम् । इदानीं शृणुन धर्मं सम्यक् शिवमार्गमनरथम् ॥६०॥
 स धर्मो भवति द्विधा सनिगृहिभेदेन तत्र यतिधर्मः । प्रवरमहात्रनमूल इतरश्चाणुवतादिकः ॥६१॥
 प्रथमं प्रथमः कथितः सविस्तरस्तेषां तदसमर्थानाम् । सम्यक्त्वादिद्वितीयोऽपि कथितः सप्रपन्नोऽपि ॥६२॥
 सह सम्यक्त्वेन ततः प्रथमं द्वितीयं चाणुवनं तैः । परिज्ञाय सम्यक् प्रतिपन्नं भावशुद्ध्या ॥६३॥
 चन्द्रित्वा मुनिवृषभं निजनिजस्थानेषु ते गतास्ततः । साधुरपि विहारोणान्यत्र गतः, ततस्तेऽपि ॥६४॥
 मुनिकथितेन विभिन्ना पालयन्ति प्रव्रतन्तो गृहीतानियमान् । सम्यक्त्वे दृढचित्ताः परस्परं परमपीत्या ॥६५॥
 किन्तु प्रष्टव्या मदन उत्तानः परापवादनासी च । केलिकिलत्त्वकलितः कलिप्रियो दुष्प्रियभासी ॥६६॥
 स पनसाराय निजं संध्यायां कथयति सर्वदेनचरितम् । यद्वा केनापि कथितं गुह्यमपि प्रकटयति तदपि ॥६७॥
 अन्यस्मिन् दिने केनापि मित्त्रेण रहसि कथितं तस्य । अपुत्रकल्पार्थोऽमुकस्य गृहे पविष्ट इति ॥६८॥

जइ कहवि तेण कहियं रहस्समेयं तहावि तं तुम्ह । नो पयडेउं जुत्तं जम्हा मम्मं परस्स इमं ॥७०॥
 तह को जाणइ सच्चं अलियं व इमंति अलियविरईए । एस कलंको जायइ, मित्तरहप्ययडणं च इमं ॥७१॥
 सकलत्तमंतभेओ उवल्लक्खणमेव मंतमेयाणं । सेसाणं, सो तम्हा वज्जेय्वो पयत्तेण ॥७२॥
 एवं धणसारेणं पुणो पुणो सिक्खविज्जमाणोवि । एवंविहवयणाइं जंपंतो विरमए नेय ॥७३॥
 तस्सवि धरिणी पडमा धम्मपरा विणयस्वंतिसंपत्ता । संपुन्नससहरंमुही सुसीलकलिया कुलपसूया ॥७४॥
 अह अन्नया य त्रयणं मोएउं सा नियम्मि गामम्मि । नीया नियजणएणं म्हुसवं कंपि आसज्ज ॥७५॥
 तत्तो य समाणीया चिरेण चम्माट्टिमिच्चठियदेहा । पुट्ठा रहम्मि मयणेण किं गया तुममिमवत्थं ? ॥७६॥
 तो बाहाविलनयणा पाएसुं निवडिउं भणइ सावि । मा पुच्छ वइयरमिमं उप्पन्नं मह अपुत्तेहिं ॥७७॥
 सो जंपइ किं मज्झवि अवल्लवणिज्जंति सा तओ भणइ । जीवियनाह ! न एवं, किंतु पमायाओ जइ तुम्ह ॥
 कहवि हु कोवि वियाणइ तो हं पाणे परिचयामि धुवं । तो सो भणइ न एवं होइ जुगंतेवि, कहसु तुमं ॥७९॥
 तो लज्जावसगग्गयगिराए तीएवि साहियं एवं । मह अत्थि लहू भाया अविणयकुलमंदिरं परमं ॥८०॥
 परदाररओ परमम्मभासओ परववायभासी य । वेसाज्जयपसत्तो नित्तिसो अहन्नया कहवि ॥८१॥
 रंघियकुलमज्जाओ मज्जं पाउंण आगओ गेहे । इत्तो य तस्स भज्जा कज्जेण गया जणयगेहं ॥८२॥
 तीए य अहं भणिया जा बंधू एइ तुज्ज ता तुमए । इह अम्हवासभवणे ठायव्वं, तो अहं तत्थ ॥८३॥

तच्च मदनेन कथितं पुरतो धनसारसुजनशिरोमणेः । ततस्त्वेन स भणितो न युक्तमिति प्रकटयितुं तव ॥६९॥
 यदि कथमपि तेन कथितं रहस्यमेतत्तथापि तत्तव । नो प्रकटयितुं युक्तं यस्मान्मर्म परस्येदम् ॥७०॥
 तथा को जानाति सत्यमलीकं वेदमित्यलीकविरतेः । एष कलङ्को जायते, मित्तरहः प्रकटनं चेदम् ॥७१॥
 स्वकलत्रमैन्त्रमेव उपलक्षणमेव मन्त्रभेदानाम् । शेषाणां, स तस्माद् वर्जयितव्यः प्रयत्नेन ॥७२॥
 एवं धनसारेण पुनः पुनः शिक्ष्यमाणोऽपि । एवंविधवचनानि जल्पन् विरमति नैव ॥७३॥
 तस्यापि गृहिणी पद्मा धर्मपरा विनयक्षान्तिसंपत्ता । संपूर्णशशधरमुखी सुशीलकलिता कुलप्रसूता ॥७४॥
 अथान्यदा च मदन् मुक्त्वा सा निजे ग्रामे । नीता निजजनकेन महोत्सवं कमप्यासाद्य ॥७५॥
 ततश्च समानीता चिरेण चर्मास्थिमात्रस्थितदेहा । पृष्ठा रहसि मदनेन किं गता त्वमिमामवस्थाम् ? ॥७६॥
 ततो वाष्पाविलनयना पादयोर्निरपय भणति सावि । मा पृच्छ व्यतिकरमिममुत्पन्नं ममापुण्यैः ॥७७॥
 स जल्पति किं मदप्यपलपनीयमिति सा ततो भृणति । जीवितनाथ ! नैवं, किन्तु प्रमादाद् यदि युष्माकम् ॥७८॥
 कथमपि हि कोऽपि विजानीयात्ततोऽहं प्राणान्परिरक्षजामि ध्रुवम् । ततः स भणति नैवं भवेद्युगान्तेऽपि कथय त्वम् ॥
 ततो लज्जावशगद्गदगिरा तथापि कथितमेवम् । ममास्ति लघुर्भाताऽविनयकुलमन्दिरं परमम् ॥८०॥
 परदाररतः परमर्मभाषकः पराववादभाषी च । वेद्याघूतप्रसक्तो निर्विश्रोऽथान्यदा कथमपि ॥८१॥
 कञ्चित्कुलमर्यादो मयं पीत्वाऽऽगतो देहे । इतश्च तस्य भार्या कार्येण गता जनकगेहम् ॥८२॥

तो तन्वयणं सोऽं लग्नो आकंदिचं दिवाराओ । नो ठाइ वारिओवि हु पच्छायावेण संतत्तो ॥११३॥
 हा दुट्टु कयं हा दुट्टु भासियं अहह अहमचरिओ हं । तहसब्भावपराए न रहस्सं रक्षितयमिपीए ॥११४॥
 इच्चाइ विलवमाणो न सुयइ भुंजेइ नेय धम्मपि । सो कुणइ झुणइ ज्ञायइ तं चिय दुच्चरियमणवरयं ॥
 तेणं चिय दुक्खेणं मरिऊणं-सो करी समुप्पन्नो । धणसारो उण सद्धम्मतत्परो गमिय दिवहाइं ॥११६॥
 अइयारंपंकमुक्कं वयजुयलं पालिउं समाहीए । कालं काउं अमरो जाओ अचिरेण सिद्धो य ॥ ११७॥
 ॥ इति मृपावांदिद्यते वृत्तीयातिचारे मदनकथानकं समाप्तम् ॥

निजमित्त्रमण्डल्यां कथ्यमानं ततश्च तत् श्रुत्वा । बाष्पजलाविलनयना जिनमन्दिरामिमुखं चलिता ॥११२॥
 व्रतस्तद्वचनं श्रुत्वा लग्न आक्रन्दितुं दिवारात्रम् । न तिष्ठति वारितोऽपि खलु पश्चात्तापेन संतप्तः ॥११३॥
 हा ! दुष्टु कृतं हा ! दुष्टु भाषितमहह । अधमचरितोऽहम् । तथासद्भावपराया न रहस्यं रक्षितमस्याः ॥११४॥
 इत्यादि विलपन् न स्वापिति भुङ्क्ते नैव धर्ममपि । स करोति, जुगुप्सते ध्यायति तदेव दुश्चरितमनवरतम् ॥११५॥
 तेनैव दुःखेन मृत्वा स करी समुत्पन्नः । धनसारः पुनः सद्धर्मतत्परो गमयित्वा दिवसानि ॥११६॥
 अतिचारपङ्कमुक्कं व्रतयुगलं पालयित्वा समाधिना । कालं कृत्वाऽमरो जातोऽचिरेण सिद्धश्च ॥११७॥

मुद्धो मुसोवएसं दाउं अइयरइ जो वयं वीयं । इहपरलोयदुहाईं सो पावइ पउमवणिउध्व ॥१॥
तथाहि;—

सुपओहरपवरसरं सवणमणोहारि दीहरच्छं च । वररमणिसरीरं पिव मलयपुरं नाम इह नयरं ॥२॥
अत्तलियदाणप्पसरो उच्चयवंसो पलंबकररुइरो । वररयणरंहियो सुरकरिव्व वीरो तहिं सिट्ठो ॥३॥
सुपओहरा सुहारा गुणपोग्गरसंगया सिरिनिवासा । खगलया इव सरला वीरपई पिययमा तस्स ॥४॥
ताण सुओ संजाओ पउमो नामेण पउमसमवयणो । वाइत्तरिकलकुसलो पत्तो य कमेण तारुणं ॥५॥
अह सुयसागरसाहू तेसिमगारम्मि जाणसालाए । तेसिमणुन्नाए ठिओ तो तं ते पज्जुवासंति ॥६॥
अह मुणिवंदणहेउं ताणुवविट्ठाण वंतरो एगो । उवविट्ठो सो भणिओ मुणिणा कज्ज विणा एवं ॥७॥
दुवखं उप्पायंतो जणस्स, अज्जेसि दारुणं पावं । सो पभणइ केलीए होइ कुणंतस्स कह पावं ? ॥८॥
भणइ मुणी किं केलीए कवलियं हणइ नेय तालउडं? तम्हा जह तह पीडा परस्स नो भइ । कायव्वा ॥
किच्च विणा कज्जेण जो परपीडं करेइ से पावं । अहिययरं संपज्जइ अणत्थदंडो जओ एस ॥१०॥
उक्तं च,—

अट्टाय तं न वंधइ जमणट्टाप य वंधए जीवो । अट्टे कालाईया नियामया न उ अणट्टाप ॥११॥
तो भणइ वीरसिट्ठी महाणुभावेण मुणिवर ! इमेणं । किं विहियं जं एवं सासिज्जइ, तो मुणी भणइ ॥
भो भो वंतर ! किं तुह पयडिज्जउ वइयो इमो एसिं? सो भणइ किं अनुत्तं, पत्त्यणमेसि कुणह सहलं ॥

मुग्घो मृषोपदेशं दत्त्वातिचरति यो अतं द्वितीयम् । इहपरलोक्रदुःखानि स प्राप्नोति पद्मवणिगिव ॥१॥
सुपयोम(व)रप्रवरसरस्कं(मालं) श्रवणमनोहारि दीर्घरथ्यं(घासं)च । वररमणीशरीरमिव मलयपुरं नामेह नगरम् ॥
अत्तलितदानप्रसर उन्नतवंशः प्रलम्बकररुचिरः । वररत्नराजमानः सुरकरीव वीरस्तत्र श्रेष्ठी ॥३॥
सुपयोम(घ)रा सुहा(घा)रा गुणपुद्गलसंगता श्रीनिवासा । खड्गलतेव सरला श्रीरमती पियतमा तस्य ॥४॥
तयोः सुतः संजातः पओ नाम्ना पद्मसमवदनः । द्वासप्ततिकलाकुशलः प्राप्तश्च कमेण तारुण्यम् ॥५॥
अथ ध्रुवसागरसाधुस्तेषामगारे यानशालायाम् । तेषामनुज्ञया स्थितस्ततस्तं ते पयुपासते ॥६॥
अथ मुनिवन्दनहेतोस्तेषामुपविष्टानां ज्यन्तर एकः । उपविष्टः स भणितो मुनिना कार्यं विनैवम् ॥७॥
दुःखमुत्पादयन्नस्य, अर्जयासि दारुणं पापम् । स प्रमणति केल्या भवति कुर्वतः कथं पापम् ? ॥८॥
भणति मुनिः किं केल्या कवलितं हन्ति नैव तालपुटम् ? । तस्माद्यथा तथा पीडा परस्य नो मद्र । कर्तव्या ॥
किच्च विना कार्येण यः परपीडां करोति तस्य पापम् । अधिकतरं संपद्यतेऽनर्थदण्डो यत एषः ॥१०॥
अर्थाय तन्न बन्धाति यदनर्थाय च बन्धाति जीवः । अर्थे कालादिका नियामका न त्वनर्थे ॥११॥
ततो भणति वीरश्रेष्ठी महाणुभावेन मुनिवर ! अनेन । किं विहितं यदेवं शिष्यते, ततो मुनिर्भणति ॥१२॥
भो भो व्यन्तर ! किं तव प्रवच्यतां व्यतिकरोऽयमेवाम् । स भणति किमशुक्तं, प्रार्थनामेवं कुरुत सकलाम् ॥

अह चउनाणी भयवं साइइ केलीकिलसस तं चरियं । जह भरहे कणयपुरे राया रिउमइणो नाम ॥१४॥
 बुद्धिसमुदो मंती तस्स सुओ विस्सुओ विजयसीहो । अह अन्नया नरिंदो सच्चावसरम्मि उवविट्ठो ॥१५॥
 कारावइ पिच्छणयं ता पडिहारेण सूइए पुरिसो । अट्टंगनिमित्तधरो संपत्तो रायपासम्मि ॥१६॥
 उच्चियपडिवत्तिपुच्चं पुट्टो पुहईसरेण सो एयं । जह मह सहाए किंचिवि कहह भविस्सं सुहं असुहं ॥१७॥
 नाऊण निमित्तेणं तेणवि नियमत्थए करे काउं । नीससिऊण य दीहं पुणो पुणो मत्तयं धुणियं ॥१८॥
 तो भूइइणा भणियं अभयं तुह कहसु नियनिमित्तेण । जस्स सुहं असुहं वा जं दिट्ठं नत्थि तुह दोसो ॥
 तो नैमित्ती पभणइ सत्तदिणंते इमस्समच्चसस । सकुडुवस्स विणासो संभाविजइ इमं सोउं ॥२०॥
 भणइ नरिंदो को एत्थं पच्चओ, कहइ सोवि जह हत्थी । भग्गालाणक्खंभो जइ एही ता इमं सब्बं ॥२१॥
 तं च तहैव प जायं तो संभंतं नरेसरं भणइ । बुद्धिसमुदो मंती मा अइस्वेयं कुणउ देवो ॥२२॥
 सोवक्कमनिहवक्कमभावेणं आवयाउ हुंति दुहा । नैमित्तिएण सह मह वत्तच्चं अरिथि इह अत्थे ॥२३॥
 इच्चाइसुजुत्तीहिं निवस्स खेयं त्रिवारिउं पच्छा । जोइसिएण समेओ मंती नियमंदिं पत्तो ॥२४॥
 पुच्छइ भुंजावेउं वत्थाहरणेहिं पूइउं च इमं । को हेऊ मह मरणे, तेण विचित्तिय तओ कहियं ॥२५॥
 तुह तणओ जो जिट्ठो तस्सवराहाउ नरवरो हेऊ । इय ताव मए नायं निच्छयओ मुणइ सब्वन्नु ॥२६॥
 सोऊण इमं मंती विसज्जए पूइऊण तं तत्तो । हकारिय जिट्ठसुयं वइयरमेयं कहइ सब्बं ॥२७॥
 सो भणइ ताय ! हुंते मइ, अवराहेण मज्झ, इय होइ । अहमेव ता मरिस्सं सच्चाणत्थाण पत्थारी ॥२८॥

अथ चतुर्जानो भगवान् कथयति केलीकिलस्य तच्चरितम् । यथा भारते कनकपुरे-राजा रिपुमर्दनो नाम ॥१४॥
 बुद्धिसमुद्रो मन्त्री तस्य सुतो विश्रुतो विजयसिंहः । अथान्यदा नरेन्द्रः सर्वावसर उपविष्टः ॥१५॥
 कारयति प्रेक्षणं तावत्प्रतिहारेण सूचिते पुरुषः । अष्टाङ्गनिमित्तधरः संप्राप्तो राजपार्श्वे ॥१६॥
 उचितप्रतिपत्तिपूर्वं पृष्टः पृथिवीध्वरेण स एतत् । यथा मम समायाः किञ्चिदपि कथय भविष्यच्छुभमशुभम् ॥१७॥
 ज्ञात्वा निमित्तेन तेनापि निजमस्तके करोति कृत्वा । निःश्वस्य च दीर्घं पुनः पुनर्मस्तके धूतम् ॥१८॥
 ततो भूपतिना भाणितमभयं तव कथय निजनिमित्तेन । यस्य शुभमशुभं वा यद् दृष्टं, नास्ति तव दोषः ॥१९॥
 ततो नैमित्तिकः प्रभणति समदिनान्तेऽस्यामात्यस्य । सकुटुम्बस्य विनुशः संभाव्यत इदं श्रुत्वा ॥२०॥
 भणति नरेन्द्रः कोऽत्र प्रत्ययः, कथयति सोऽपि यथा हस्ती । भग्नलानास्तम्भो घघेप्यति तदेदं सत्यम् ॥२१॥
 तच्च तथैव च ज्ञातं ततः संप्रान्तं नरेश्वरं भणति । बुद्धिसमुद्रो मन्त्री माऽतिसेवदं करोतु देवः ॥२२॥
 सोपक्रमनिरूपक्रमभावनापदो भवन्ति द्विधा । नैमित्तिकेन सह मम वक्तव्यमस्तीहार्थं ॥२३॥
 इत्यादिमुमुक्षुभिर्नृपस्य खेदं निवार्य पश्चात् । ज्योतिषिकेण समेतो मन्त्री निजमन्दिरं प्राप्तः ॥२४॥
 पृच्छति भोजयित्वा वस्त्राभरणैः पूजयित्वा चेमम् । को हेतुर्मम मरणे, तेन विचिन्त्य ततः कथितम् ॥२५॥
 तव तनयो यो ज्येष्ठस्तस्यापराधात्नरवरो हेतुः । इति तावन्मया ज्ञातं निश्चयतो जानाति सर्वज्ञः ॥२६॥
 श्रुत्वेदं मन्त्री विसृजति पूजयित्वा तं ततः । हृत्कारयित्वा ज्येष्ठसुतं व्यतिक्रमेन कथयति सर्वम् ॥२७॥

एवं डियम्मि सुत्थं सकुडुंबस्सवि य हवइ तुह ताय । तो भणियं सच्चिवेणं तुह मरणे वच्छ ! किं सुत्थं ॥
 नं हुं हवइ एस मंतो, जमहं मंतोमि ते तए वच्छ । कायव्वं सो पभणइ आइसह जमित्थ कायव्वं ॥३०॥
 भणियो सच्चिवेणं सो मंजूसब्भतरम्मि पविसेउं । गमह दिणाइं सत्तवि फलजलभरियम्मि धम्मपरो ॥३१॥
 सो जंपइ आएसो पमाणमिह किंतु कुणह मा करुणं । जलमपि न पिण्णि अहं किं फलमाईहिं किल कज्जं ॥
 ततो मंजूसाए रहम्मि पुत्तं पविसिउं सोवि । गड्डीए आरोविय मुक्का नरनाहभवणम्मि ॥३२॥
 विज्जतो नरनाहो मह देव ! इहत्थि सव्वघरसारो । तह पेहु ! अब्बयभंढारवीययाइं च सव्व्याइं ॥३४॥
 तो देवो नियचारुयओयरए वासराइं सत्तेव । मुदाय मुदियमिमं रक्खावउ अंगरक्खेहिं ॥३५॥
 तह चैव कुणइ राया पुच्छइ य जहा इयस्स वसणस्स । पडियारम्मि उवाओ किं लद्धो, तो भणइ मच्चिवो ॥
 लद्धो देव ! उवाओ विन्नवियच्चो स किंतु देवस्स । आवइकालम्मि गणं, दिणाणि तह सत्त एआणि ॥
 ठायव्वं धम्मपरायणेण निपगिहटिण्णिण चैव मए । भणइ निवो तह किज्जउ जह होइ न आवया तुज्ज ॥३८॥
 नियगिहगएणं ततो भणियो इकारिउं समग्गोवि । निम्भिच्चभिच्चवग्गो जह मह गेहम्मि सत्त दिणे ॥३९॥
 आहवसापमीसंगएहिं ठायव्वमप्पमत्तेहिं । तेहिंवि विहिंयं तह चैव मंतिमुक्कं सरंतेहिं ॥४०॥
 धंनिंघणजलतीरणसंगहमह कुणइ सत्तदिणजोग्गं । सज्जावइ पायारं गिहस्स, अह सत्तमे दिवसे ॥४१॥
 नरवरवल्लंभूयं किल जिहो नेदणो अमच्चस्स । सिज्जंते उवच्चिट्ठो पत्थए, कुविआ य सावित्तो ॥४२॥

सं मणति तात । सति मायि, अपराधेन मम, इति भवेत् । अहमेव तस्मान्मारिष्यामि सर्वान्निर्णानां प्रस्तरः ॥२८॥
 एवं स्थिते सौस्थ्ये सकुटुम्बस्यापि च भवेत् तव तात ! ततो भणितं सच्चिवेन तव मरणे वत्स ! किं सौस्थ्यम् ॥
 न खलु भवत्येव मन्त्रः, यदहं मन्त्रयामि तत्त्वया वत्स । कर्तव्यं स प्रमणत्यादिशत यदत्र कर्तव्यम् ॥३०॥
 भणितः सच्चिवेन स मञ्जूषाम्यन्तरे प्रविश्य । गमय दिनानि सत्तापि फलजलभृते धर्मपरः ॥३१॥
 स जल्पत्यादेशः प्रमाणमिह किन्तु कुरुत मा करुणाम् । जलमपि न पिबाम्यहं किं फलादिभिः किल कार्यम् ॥
 ततो मञ्जूषायां रहासि पुत्रं प्रवेश्य सोऽपि । गन्ध्यामारोप्य मुक्का नरनाथमवने ॥३२॥
 विज्जतो नरनाथो मम देव ! इहास्ति सर्वगृहहारः । तथा प्रभो ! अब्बयमाण्डागारधीजकानि च सर्वाणि ॥३४॥
 ततो देवो निजचारुकापवरके वासराणि सत्तैव । मुद्रया मुद्रितामिमां रसयत्वहरसैः ॥३५॥
 तथैव करोति राजा पृच्छति च यथाऽप्य ध्यंसनस्य । प्रतिहार उपायः किं लब्धः, ततो मणति सच्चिवः ॥३६॥
 लब्धो देव ! उपायो विज्ञपयितव्यः स किन्तु देवाय । आपत्काले गते, दिनानि तथा सत्तैतानि ॥३७॥
 स्यातव्यं धर्मपरायणेन निजगृहस्थितेनैव भया । मणति नृपस्तथा क्रियतां यथा भवति नापन् तव ॥३८॥
 जिनगृहगतेन ततो भणितो हकारयित्वा समग्रोऽपि । निर्भृत्यभ्रूलवर्गो यथा मम गेहे सत्त दिनान् ॥३९॥
 आहवसामिग्रीसंगवैः स्यातव्यमप्रमत्तैः । तैरपि विहितं तथैव मन्त्रिसुकृतं स्मरद्भिः ॥४०॥
 घान्पेन्चनजलतीरणसंग्रहमथ करोति सप्तदिनयोग्यम् । सज्जयति प्राकारं गृहस्य, अथ सप्तमे दिवसे ॥४१॥

वाहरइ जामइल्ले तेविं य धावंति सो तओ तीए । पिक्खंताणं ताणं छिंदिय वेणिं करे काउं ॥४३॥
 धवलहराओ झंष दाउं नासेइं तेवि पट्टीए । धावंति तस्स, सोवि हु पविसइ गेहम्मि मंतिस्स ॥४४॥
 तत्तो ते वल्लिऊणं कइंति रायस्स सोवि कोवेण । अंतरिओ सेणावइमाणवइ जहा लहुं दुट्ठं ॥४५॥
 सच्चिवाहममाणानवसु बंधावेउं समं कुट्टुवेण । सोवि तओ आसन्नं सिन्नं चित्तूण तत्थ गओ ॥४६॥
 मंतिगिहप्पायारारुढेहिं धणुद्धरेहिं तस्सिन्नं । आसन्नं ददूणं भणियं रे रे ! इओ पुरओ ॥४७॥
 जइ आगच्छइ तो नत्थि जीवियं तुम्ह, तं च सुणिऊण । सेणाणी सव्वंपि हु पडिस्सलिय वलं तओ पुरिसं ॥
 संपेसिउं कहावइ मंतिस्स जहा नरेसरो रुट्ठो । सुयवइयरेण तुम्हं ता तं अप्पसु नरिंदस्स ॥४९॥
 तं सोऊणं मंती सव्वविभागे गिहस्स निययस्स । तस्सं पुरिसस्स दंसिय भणइ इमं मज्झ वयणेण ॥५०॥
 सेणावइणो साहसु जहट्टियं तह य मज्झ पत्थणया । भणह इमं, तुम्हेवि हु जाणह जह रायअत्याणे ॥५१॥
 मह वसणमिमं नेमित्तिपण कइियं निवस्स पच्चखलं । तो इय सामग्गीए चिट्ठामि अहं ठिओ गेहे ॥५२॥
 न य मह पुत्तो एवं ववसइ अचोवि कोवि हु सयन्नो । किं कोवि जीवियत्थी कंडुयइ अडिस्स तुंडीए ? ॥
 सकुट्टुवस्सवि पाणा मज्झ नरिंदस्स संतिया चेव । लेउ जहा पडिहासइ, किंतु मए अत्थि मंजूसा ॥५४॥
 नरवइभवणे मुक्का अब्वपंधारवीययाइं तहिं । संति मइच्चिप ताइं कहियाइं चिय मुणिज्जंति ॥५५॥
 जाणावेमि तयत्थं नरनाहं, तह टिओ य तत्थेव । अप्पेमि सुयं जिट्ठं पच्छा इच्छा नरिंदस्स ॥५६॥

नरवरवल्लमदुहितरं किल ज्येष्ठो नन्दनोऽमात्यस्य । शय्यान्त उपविष्टः प्रार्थयते, कृपिता च सापि ततः ॥४३॥
 आह्वयति यामिंकांस्तेऽपि च धावन्ति स ततस्तस्याः । प्रेक्षमाणेषु तेषु च्छित्त्वा वेणीं करे कृत्वा ॥४४॥
 धवलगृहान्शम्पां दत्त्वा नश्यति तेऽपि पृष्टे । धावन्ति तस्य, सोऽपि खलु प्रविशति गेहे मन्त्रिणः ॥४४॥
 ततस्ते वलित्वा कथयन्ति राज्ञे सोऽपि कोपेन । अन्तरितः सेनापतिमाज्ञापयति यथा लघु दुष्टम् ॥४५॥
 सच्चिवाधममानायय बन्धयित्वा समं कुट्टुम्बेन । सोऽपि तत आसन्नं सैन्यं गृहीत्वा तत्र गतः ॥४६॥
 मन्त्रिगृहप्राकारारुढैर्धनुर्धैस्तत्सैन्यम् । आसन्नं दृष्ट्वा भणितं रे रे ! इतः पुरतः ॥४७॥
 यथागच्छेत तदा नास्ति जीवितं युष्माकं, तच्च श्रुत्वा । सेनानीः सर्वमपि हि प्रतिस्त्वत्यं बलं ततः पुरुषम् ॥
 संप्रेष्य कथापयति मन्त्रिणे यथा नरेश्वरो रुष्टः । सुतज्यतिकरेण युष्माकं तस्मात्तमर्षय नरेन्द्राय ॥४९॥
 तत् श्रुत्वा मन्त्री सर्वविभागान् गृहस्य निजस्य । तस्मै पुरुषाय दर्शयित्वा भणतीदं मम वचनेन ॥५०॥
 सेनापतिं कथय यथास्थितं तथा च मम प्रार्थनया । भणतेदं यूयमपि खलु जानीय यथा राजास्थाने ॥५१॥
 मम व्यसनमिदं नैमित्तिकेन कथितं नृपस्य प्रत्यक्षम् । तत इति सामग्र्या तिष्ठाम्यहं स्थितो गेहे ॥५२॥
 न च मम पुत्र एवं व्यवभ्यत्यन्योऽपि कोऽपि हि सकर्णः । किं कोऽपि जीवितार्थी कण्ठस्यतेऽहेस्तुर्यदेन ? ॥५३॥
 सकुट्टुम्बस्यापि प्राणा मम नरेन्द्रस्य सक्ता एव । लातु यथा प्रतिभासते, किन्तु मयास्ति मञ्जूषा ॥५४॥
 नरपतिमवने मुक्ताज्ययमारुढागारबीजकानि तत्र । सन्ति मयैव तानि कथितानि किल ज्ञायन्ते ॥५५॥
 ज्ञापयामि तदर्थं नरनाथं, तथा स्थितश्च तत्रैव । अर्पयामि सुतं ज्येष्ठं पश्चादिच्छा नरेन्द्रस्य ॥५६॥

इय मह अणुरोहेण सेणाणी नरवइं सयं गंतुं । विन्नविउं हक्कारउ मं तत्थ, तओ य सो पुरिसो ॥५७॥
 तं कंइइ दंडवइणो, करेइ सोवि हु तहेव तं सव्वं । उग्घाढइ मंजूसं तं नरवइणो पुरो मंती ॥५८॥
 वेणीपारिणि पिच्छइ मंतिसुयं तत्थ नरवरो तत्तो । भणइ अमच्च ! किमेयं, विन्नवइ तओ य सो सव्वं ॥५९॥
 नेमित्थियइडिपुच्छणमंजूसापुत्तपवित्खवणपभिइं । बुत्तंतं, तो राया भणइ विल्लत्तो पयडमेवं ॥६०॥
 कस्सवि विलसियमेयं मन्ने केलीकिलस्स देवस्स । मंजूसाए मज्जे एसा कइ अन्नहा वेणी ? ॥६१॥
 ता नो इममच्छरियं, दो अच्छरियाइं मच्चलोयम्मि । मह रत्तो तुच्छत्तं मइविहवो तह अमच्चस्स ॥६२॥
 इय विसमम्मिभि बुद्धीए जस्स तह कइवि अहइ विप्फुरियं । सुपइट्ठियंपि वयणं इमंपि जह अन्नहा जायं ॥
 यथा किलः—

“ अन्यथा शास्त्रगार्भण्या विया धारोऽर्थमीक्षते । स्वामीव प्राक्तनं कर्म विदधाति तमन्यथा ॥ ”

इय संदोइयवसणं पुराकयं निव्विवेयसिरररणं । सारिं च ममं सचिवेण तहवि कयमपणो कुसलं ॥६४॥
 एतच्च सत्यापितम् ;—

“ निजकर्मकरणदक्षः सह वसति दुरात्मनापि निरपायम् । किं न कुशलेन रसना दशानामान्तरे चरति ! ॥”
 इय भणिवि नरिदेणं सचिवो सम्माणिओ सुयसमेओ । एत्तो कुमरीए सिरे वेणीवि तहट्ठिया टिट्ठा ॥६५॥
 ता वीरसावय ! इपो इयस्सणत्थस्स कारणं जाओ । केलीकिलत्तणेणं न कज्जमंइ इह इयस्स ॥६६॥
 तप्यच्चयं च चिणियं चिककणकम्मं इमेण इय एत्त । अणुसासिज्जइ एवं, इय सोउं वंतरो भणइ ॥६७॥
 इत्तो नो इय काहं, भणइ सुणी जुत्तमेयमन्नं च । संघप्यओयणेषु वावारिज्जउ सया अप्पा ॥६८॥
 इहपुव्वभवकयाणं मुंचसि पावाण जेण, तह होइ । सुलहा धम्मे वोही, तं पडिवज्जिय गओ सोवि ॥६९॥

इति ममानुरोधेन सेनानीर्नरपतिं स्वयं गत्वा । विश्वप्य हक्कारयतु मां तत्र, ततश्च स पुरुषः ॥५७॥
 तत्कथयति दण्डपतये, करोति सोऽपि खलु तथैव तत्सर्वम् । उद्धाटयति मञ्जूषां तां नरपतेः पुरो मन्त्री ॥५८॥
 वेणीपारिणि पश्यति मन्त्रिसुतं तत्र नरवरस्ततः । भणत्यमात्य ! किमेतन्न, विश्वपयति ततश्च स सर्वम् ॥५९॥
 नैमित्तिकपरिच्छामञ्जूषापुत्रप्रक्षेपणप्रश्रुतिम् । वृत्तान्तं, ततो राजा भणति विलक्षः प्रकटमेवम् ॥६०॥
 कस्यापि विलसितमिदं मन्ये केलीकिलस्य देवस्य । मञ्जूषाया मध्ये एषा कथमन्यया वेणी ? ॥६१॥
 तस्मान्नो इदमाश्चर्यं, द्वे आश्चर्ये मर्त्यलोके । मग राजस्तुच्छत्वं मतिविभवस्तथाऽमात्यस्य ॥६२॥
 इति विषमेऽपि बुद्ध्या यस्य तथा कथमप्यहह ! विस्फुरितम् । सुप्रतिष्ठितमपि वचनामिदमपि यथाऽन्यथा जातम् ॥
 इति संदोहितव्यसने पुराकृते निर्विवेकशिरोरत्ने । स्वामिनि च भाषि सचिवेन तथापि कृतमात्मनः कुशलम् ॥६४॥
 इति भणित्वा नरेन्द्रेण सचिवः सम्मानितः सुतसमेतः । इतः कुमार्याः शिरसि वेण्यपि तथास्थिता दृष्टा ॥६५॥
 तस्माद् वीरश्रायकः । अयमस्यानर्थस्य कारणं जातः । केलिकिलत्वेन न कार्यमन्यदिहास्य ॥६६॥
 तत्प्रत्ययं च चित्तं चिककणकर्माऽनेनेत्येयः । अनुशिष्यत्त एवं, इति ध्रुत्वा व्यन्तरो भणति ॥६७॥
 इतो नो इति करिव्ये, भणति मुनिर्युक्तमेतदन्यच्च । संश्रयोऽनेषु व्यापार्यतां सदाऽऽरमा ॥६८॥

अह सिद्धी पञ्चमजुओ सम्पत्ताणुव्वयाइगिहिधम्मं । पडिवज्जिय जाइ गिहं, विहरइ अन्नत्थ साहूवि ॥७०॥
 अह कोवि तत्थ धुत्तो समागओ सोवि बहुपवंधेहिं । विम्हावइ मुद्धजणं, कइयावि हु तस्स पासम्मि॥
 पउमोवि गओ कोऊहलेहिं विहिओ अणेण ह्यहियओ । ईसरपुत्तोत्ति पर्यंसियं च से कण्पटिप्पणयं ॥७२॥
 तत्थ य रसिदकण्पो तहेव भंगरयवित्तकण्पो य । आसंभिवंभितुलसीसुंदीपाढाइकण्पा य ॥७३॥
 एएसुं च समत्थो कहिओ दारिदरंडणे कोवि । बहुवाहिजराविद्वणपचलो कोइ तह कोवि ॥७४॥
 वंज्ञाए सुयजणओ कोवि हु सोहग्गकारओ अन्नो । कोवि तह अदिसत्तणपसाहओ इय पवंचेउं ॥७५॥
 उव्वज्जीविऊण य तओ सुवहुं दविणं गओ स अन्नत्थ । तक्कहियविहाणेणं पउमो सच्चवइ ते कण्पे ॥७६॥
 न य किंपि तेहिं सिञ्जइ हवइ दविणक्खओ किलेसोय । तहवि कुणइ संवरणं पयडइ न जहट्टियं लोए ॥
 अन्नो य तस्स मित्तो धुत्तेणं तेण धुत्तिओ एवं । सो तं पुच्छइ तुह फुरइ किंपि किं कण्पविसयम्मि ? ॥७८॥
 सो भणइ फुरइ आमं कहन्नहा मज्झ भोगवित्थारो ? । तो इयरेणं भणियं वंधव ! न हु किंपि मे फुरइ ॥७९॥
 जइ पुण धुत्तेण अहं वियारिओ, भणइ तो इमं पउमो । किं कण्पेहिं बहूहिं वंज्ञाकण्पं तुमं एगं ॥८०॥
 सिक्खेसु जेण जणओ दव्वं पाविइसि, तेण इय सोउं । भणियं तं मह पसिऊण कइसु, पउमेण तो कहिओ॥
 अलिओ वंज्ञाकण्पो सोवि हु वंज्ञाण ओसहे देइ । अह दिन्नमन्नया नरवरस्स भज्जाए वंज्ञाए ॥८२॥
 गव्वत्थमोसहं, तेण तीए मूलं तहा समुप्पन्नं । जह-पाणा संदेहे चट्टिया, सो निवइणा तत्तो ॥८३॥

इह पूर्वभवकृतेभ्यो मुच्यसे पापेभ्यो येन, तथा भवति । सुलभो धर्म बोधिः, तत्प्रतिपद्य गतः सोऽपि ॥६९॥
 अथ श्रेष्ठी पद्मयुतः सम्यक्त्वाणुवतादिगृहिधर्मम् । प्रतिपद्य याति गृहं, विहरत्यन्यत्र साधुरां वि ॥७०॥
 अथ कोऽपि तत्र धूर्तः समागतः सोऽपि बहुप्रवन्धैः । विस्माययति मुग्धजनं, कदापि हि तस्य पार्श्वे ॥७१॥
 पद्मोऽपि गतः कुतूहलैर्विहितोऽनेन हतहृदयः । ईश्वरपुत्र इति प्रदर्शितं च तस्मै कल्पटिप्पनकम् ॥७२॥
 तत्र च रसेन्द्रकल्पस्तथैव भृङ्गरजवित्तकल्पश्च । अश्वगन्धिब्राह्मीतुलसीशुण्ठीपाठादिकल्पाश्च ॥७३॥
 एतेषु च समर्थः कथितो दारिद्र्यखण्डने कोपि । बहुव्याधिराविद्वणप्रत्यलः कोऽपि तथा कोऽपि ॥७४॥
 वन्ध्यायाः सुतजनकः कोऽपि च सौभाग्यकारकोऽन्यः । कोऽपि तथाऽदृश्यत्वप्रसाधक इति प्रपञ्च्य ॥७५॥
 उपजीव्य च ततः सुबहु द्रविणं गतः सोऽन्यत्र । तत्कथितविधानेन पद्मः सत्यापयति तान्कल्पात् ॥७६॥
 नच किमपि तैः सिध्यति भवति द्रविणक्षयः क्लेशश्च । तथापि करोति संवरणं प्रकटयति नयथास्थितं लोके ॥
 अन्यच्च तस्य मिलं धूर्तेन तेन धूर्ततमेवम् । तत् तं पृच्छति तव स्फुरति किमपि किं कल्पविषये ? ॥७८॥
 स भणति स्फुरत्याम कथमन्यथा मम भोगविस्तारः ? । तत् इतरेण भणितं बान्धव । न खलु किमपि मे स्फुरति ॥
 यदि धूमधूर्तेनाहं विमतारितः, भणति तत् इदं पद्मः । किं कल्पैर्बहुभिर्वन्ध्याकल्पं स्वमेकम् ॥८०॥
 शिसस्य येन जनतोऽग्र्यं प्राप्स्यसि, तेनेति श्रुत्वा । भणितं तं मम प्रसद्य कथय, पद्मेन ततः कथितः ॥८१॥
 तेन वन्ध्याकल्पः सोऽपि खलु वन्ध्याभ्य औपधानि ददाति । अथ दत्तमन्यदा नरवरस्य भार्यायै वन्ध्यायै ॥
 तेन तस्याः शूलं तथा समुत्पन्नम् । यथा प्राणाः संदेहे चट्टिनाः, स नृपतिना ततः ॥८३॥

वंशाविभो पयंशु द्विन्नां पञ्चमेण मह इमा युद्धी । तो रांया मोएउं अहिरणंविद्वृत्सियं काउं ॥८४॥
 उववेसिउं तं गरुयआसणे नरवरो ससम्माणं । हकाराविय पउमं पभणइ एवं जह अवंशो ॥८५॥
 वंशाए जेण गम्भो संपज्जइ ओसहेण तच्चिसओ । उवएसो तुम्भेहिं द्विन्ना एयस्स, तो पउमो ॥८६॥
 - आमंति भणइ ततो राया जंपइ इमेण देवीए - ओसहमिणं पउत्तं तेण य मूलं समुप्पन्नं ॥८७॥ -
 ता तस्स परिचाणं करेहिं, खुद्धो य सो भणइ इत्तो । मह एयस्सवि एए कप्पा अन्नेण परिकहिया ॥८८॥
 तो तम्मित्तो पभणइ सच्चमिणं किंतु तुहुवंपसेण । सवितेसं इह कम्मे पयट्ठिओ, भणइ तो रांया ॥८९॥
 भो पउम ! विणा कज्जं इमाओवि णडाविओ तए लोओ । तह कंउगायप्पाणा देवीवि तु वट्टए इण्हि ॥९०॥
 इय भणिवि अंगरक्खे निरुवडिं तं धराविया रत्ता । धरणथठिओ विचिंतइ तो पउमो कहवि जइ देवी ॥
 पाणेहिं परिमुच्चइ ता मारइ मं विडंविउं राया । जं तइयावि ह्ठु इमिणा पहाणभावेण मइ दोसो ॥९२॥
 आरोविओ नियमणे, जीवइ देवीवि कहवि जइ, तहवि । मं निगाहइ अवस्सं राया इय अट्टझाणम्मि ॥९३॥
 अइपगरिससंपत्ते मुक्को पाणेहिं जंयुओ जाओ । तवभवकयजिणयम्मं मफलेही भमियणंतभवे ॥९४॥
 देवीवि कया पउणा नरवइविज्जेण, मंदकोवत्तं । तो संपत्तो राया सोऊणं परणवुत्तंतं ॥९५॥
 पउमं अप्पइ वीरस्स सेट्ठिणो, सो य नायवुत्तंतो । तक्किचाइं काउं वितेसओ रमइ जिणयम्मे ॥९६॥
 ढंडेवि पउममित्तं निवारिउं तह य दंभविसयम्मि । मुक्को रत्ता, तम्हा नाउं पउमस्स इय वसणं ॥९७॥

धन्वितः प्रजल्यति दत्ता पचेन ममेयं बुद्धिः । ततो राजा मोचयित्वाऽऽमरणविमृषितं कृत्वा ॥८४॥
 उपवेश्य तं सुवासने नरवरः ससम्मानम् । हकारयित्वा पश्चं प्रमणत्येवं यथाऽवन्ध्यः ॥८५॥
 वन्ध्याया येन गर्भः संपद्यत औपचेन तद्विषयः । उपदेशो युष्मामिर्दत्त एतस्मै, ततः पन्नः ॥८६॥
 आमंति भणति ततो राजा जल्पत्यनेन देव्याः । औपघमिदं प्रयुक्तं तेन च शूलं समुत्पन्नम् ॥८७॥
 तस्मात्तस्य परित्राणं कुरु, ह्युवश्च स भणतीतः । ममैतस्याप्येते कल्पा अन्येन परिकथिताः ॥८८॥
 तत्तस्तन्मित्त्रं प्रमणति सत्यमिदं किन्तु तवोपदेशेन । सविद्येपमिह कर्मणि प्रवृत्तः, भणति ततो राजा ॥८९॥
 भोः पन्न ! विना कार्यमस्मादपि नटितस्त्वया लोकः । तथा कण्ठगतप्राणा देव्यपि हि वर्तत इदानीम् ॥९०॥
 इति भणित्वाऽङ्गरसान् निरूप्य तौ धारितौ राज्ञा । धरणस्थितो विचिन्तयति ततः पन्नः कथमपि यदि देवी ॥
 प्राणैः परिमुच्येत तदा मारयेद् मां विडम्ब्य राजा । यत्तदापि ह्यनेन प्रधानभावेन मयि दोषः ॥९२॥
 आरोपितो निजमनासि, जीवति देव्यपि कथमपि यदि, तथापि । मां निगृह्णात्यवश्यं राजा, इत्यादिष्याने ॥९३॥
 अतिप्रकर्षसंप्राप्ते मुक्तः प्राणैर्जन्मुक्तो जातः । तद्भवकृतजिनघर्मं सफल्यप्यति भ्रान्त्वाऽनन्तभवान् ॥९४॥
 देव्यपि कृता प्रगुणा नरपतिर्वधेन, मन्दकोपत्वम् । ततः संप्राप्तो राजा श्रुत्वा मरणवृत्तान्तम् ॥९५॥
 पन्नमर्षयति वीराय श्रेष्ठिने, स च ज्ञातवृत्तान्तः । तत्कृत्यानि कृत्वा विशेषतो रमते जिनघर्मं ॥९६॥
 दण्डयिन्ना पन्नमित्त्रं निवार्य तथा च दम्भविषये । मुक्तो राजा, तस्मान्ज्ञात्वा पन्नस्येति व्यसनम् ॥९७॥

जायं सुसोवप्सा इह लोए ताव मरणपज्जंतं । परलोएऽणंतदुहं, तम्हा तं चयइ सुहकामा ! ॥९८॥

॥ इति सृपोपदेशे पद्मचण्डिकाथानकं समाप्तम् ॥

जातं सृपोपदेशादिह लोके तावन्मरणपर्यन्तम् । परलोकेऽनन्तदुःखं, तस्मात्तं त्यजत शुभकामाः ॥९८॥

जो लिहइ कूडलेहं अलीयवयणम्भि गहियनियमोवि । इहलोए परलोए स बंधुदत्तोञ्च लहइ दुहं ॥१॥
 तथाहि ;—

सुरेयणसोहं सुरकरितशुं व तिदिवं व सुकविकव्यं व । रोहणगिरिञ्च गयपुरमिहत्थि राया व कुमारगिरी ॥२॥
 रिउकरिकुंभनिम्बेयभिन्नमुक्तालिकलियखगालया । सियसियकुसुमा रेहइ जयसिरिवेणिञ्च जस्त करो ॥३॥
 वि-भ्रम-र-हियावि विलाससंगया रणिरहंसयसणाहा । तस्सत्थि पिया नलिणिञ्च गुणहरा कमलिणी नाम ॥
 तस्सवि य बंधुदत्तो मंती, अहन्नया य अवरहं । दद्रूपं सो मुहं रत्ना मोयाविओ सहसा ॥५॥
 ठविओ य विस्सदत्तो मंती सुरमंतिसरिसमइविहवो । सम्मत्तचलीहो पयइनिरीहो सवसजीहो ॥६॥
 कूरो य बंधुदत्तो पयईए पुणोवि मुहगहणत्थं । पयभट्टोवि हु पासं खणं पि न मुयइ नरिंदस्स ॥७॥
 अह अन्नया नरिंदो पत्तो दूरम्मि वाहियालीए । सचिवेण बंधुदत्तेण संजुओ वाहए तुरए ॥८॥
 विवरीयसिक्खवसओ मंतिनिजाणं तुरंगमा तुरियं । वचंता संपत्ता वण्णहणे, तेहिं अह तत्थ ॥९॥
 दिट्ठं मुणीण जुयलं असोयवरपायवस्स हिट्ठम्मि । तुरयावि परिस्संता थक्का तम्मि पपसम्मि ॥१०॥
 तो उच्चरिउं ते दोवि पणमिउं मुणियुयं समुवविट्ठा । अह ददुं कणिट्ठमुणिं जिट्ठमुणिं भणइ इय राया ॥
 जह अवमन्नइ मयणं इमो मुणी तणुसिरीए तह एसा । साहइ वररायसिरी इमस्स, ता कहणु तचाओ ॥
 भणइ मुणी रहमइणपुरपहुलीलाविलासनरवणो । लीलावदीवोए पुत्तो नामेण गुणसेणो ॥१३॥

यो लिखति कूटलेखमलीकवचने गृहीतनियमोजपि । इहलोके परलोके स बन्धुदत्त इव लभते दुःखम् ॥१॥
 सुरत्नशोभं सुरकरितलुरि व त्रिदिवमिव सुकविकव्यमिव । रोहणगिरिरिव गजपुरमिहास्ति राजा च कुमारगिरिः ॥
 रिपुकरिकुम्भनिर्भेदभिन्नमुक्तालिकलितखल्लता । सितसितकुसुमा राजते जयश्रीवेणीव यस्य करे ॥३॥
 वि-भ्रम-र-हितापि विलाससंगता रणमानहंसकसनया । तस्यास्ति प्रिया नलिनीव गुणहरा कमलिनी नाम ॥४॥
 तस्यापि च बन्धुदत्तो मन्त्री, अयान्यदा चापराधम् । दृष्ट्वा स मुद्रां राजा मोचितः सहसा ॥५॥
 स्थापितश्च विधदत्तो मन्त्री सुरमन्त्रिसदृशमतिविभवः । सम्यक्त्वमासेखः प्रकृतिनिरीहः स्ववशजिह्वः ॥६॥
 क्रूरश्च बन्धुदत्तः प्रकृत्या पुनरपि मुद्राग्रहणार्थम् । पदभ्रष्टोऽपि हि पार्श्वे क्षणमपि न मुञ्चति नरेन्द्रस्य ॥७॥
 अयान्यदा नरेन्द्रः प्रातो दूरे बाबाल्या । सचिवेन बन्धुदत्तेन संयुतो वाहयति तुरगान् ॥८॥
 विपरीताशिक्षावशतो मन्त्रिनृपयोस्तुरङ्गमौ त्वरितम् । व्रजन्तौ संप्राप्तौ वनगहने, वाम्यामथ तत्र ॥९॥
 दृष्टं मुन्योर्गुणलमशोकवरपादपस्यावः । तुरगावपि परिश्रान्तौ स्थितौ तस्मिन् प्रदेशे ॥१०॥
 तत उत्तरीय तौ द्वान्वपि प्रणम्य मुनियुगं समुपविष्टौ । अथ दृष्ट्वा कनिष्ठमुनिं ज्येष्ठमुनिं भणतौति राजा ॥११॥
 यथाऽवमन्यते मदनमयं मुनिस्तनुश्रिया तथैषा । कथयति वरराजश्रियमस्य, तस्मात्कथं नु तत्प्रागः ? ॥१२॥
 भणति मुनी रथमर्दनपुरप्रमुलालाविलासनरपतेः । लीलावतीदेव्याः पुत्रो नाम्ना गुणसेनः ॥१३॥

१ मगरपचे सुरत्नशोभम्, सुरकरितनुपचे सुरत्नशोभं सुरजनशोभं वा, त्रिदिवपचे सुरजनशोभम्, सुकविकव्यपचे सुरवचनाशोभम्,
 रोहणगिरिपचे सुरमशोभमिति । २ ग. परिमुहं व ।

अइवल्लहो पिऊणं कीलइ दुल्ललियवालकीलाए । गिण्हइ कलाकलावं पिऊण गुरुणोवरोहेण ॥१४॥
 उम्मुक्कवालभावो महानरिदाण पवरधूयाओ । परिणाविओ विलासे करेइ दुगुंदुगोव्व सुरो ॥१५॥
 अह अन्नया वसंते उज्जाणे भारियाहिं परियरिओ । कीलइ जलकीलाए कीलावावीसु, तह तथ ॥१६॥
 मणिरयणसिगियाए धुसिणागुरुसुमिगनाहितलिलेण । छंडइ नियमज्जाओ छंदिज्जइ सोवि तारिहिपि ॥१७॥
 अह एकाए पइओ पओहरेण पओहरेणेव । धूलकटिणेण तत्तो वलिओ सो तीइ लहु समुहो ॥१८॥
 सा नट्टा वेगेणं सोवि हु पट्टीए धाविओ गहीउं । भरियजलं गुरुसिगिं ता जाव असोयवणमज्जे ॥१९॥
 मिलिओ तीए, सावि हु उस्सगठिपस्स साहुणो सरणं । पडिबच्चा, तो थंभइ जलं मुयंतस्म से वाहुं ॥
 मुणिभत्तदेवया, तो सो उपविट्ठो विलक्खओ होउं । मुणिणाढत्ता अंतरमलत्तवालणवणजलकीला ॥२१॥
 तद्यथा;—

संसारो दुहहेऊ हेऊ कम्माण तस्स पुण उदओ । सो तेसिं वद्धानं, वंधो कम्माण पुण दुविहो ॥२२॥
 अत्येण अपरत्थेणं, तत्तत्थेणं विंगा इमं जेणं । निव्वहइ नो सरिंरं कीरइ सो तस्स अत्थम्मि ॥२३॥
 जो पुण उम्मायाओ कज्जेण विणावि कोवि यावारो । तत्तो जो वंधो सो अणत्थहेउत्ति नायव्वो ॥२४॥
 एकम्मि उदगविदुम्मि जे जीवा जिणक्खेहिं पन्नत्ता । ते पारेवयमित्ता जंबूद्वीये ण माएज्जा ॥२५॥
 जलपट्टसयाण जीवे तुम्हे एवं मुहा विराहंता । जं वंधह कम्मभरं नित्थरिहह तं कहं भइ ! ? ॥२६॥
 उवल्लक्खणं च एयं अन्नेवि हु थावरे तसे तह य । घायइ तुम्भे जीवे तत्तो पावं तओ नरओ ॥२७॥

आतिवल्लभः पित्रोः कीडति दुर्ललितवालकीडया । गृह्णाति कलाकलापं पित्रोर्गुरुणोपरोधेन ॥१४॥
 उन्मुक्कवालभावो महानरिदाणां प्रवरदुहित्वः । परिणायितो विलासान् करोति दौगुन्दुक इव सुरः ॥१५॥
 अपान्यदा वसन्त उच्चाने भार्याभिः परिकरितः । कीडति जलकीडया क्रीडावापीषु, तथा तत्र ॥१६॥
 मणिरत्नशृङ्गिकया धुसिणागुरुसुमृगनाभिसलिलेन । उक्षति निजभार्या उक्ष्यते सोऽपि तामिरपि ॥१७॥
 अथैकया प्रहतः पयोभरेण पयोधरेणेव । स्थूलकटिनेन ततो वलितः स तस्या लघु संसुलः ॥१८॥
 सा नट्टा वेगेन सोऽपि हि पृष्टे धावितो गृहीत्वा । भृतजलां गुरुशृङ्गां तावद्यावदशोकवनमध्ये ॥१९॥
 मिलितस्तथा, सापि खल्लसर्गस्थितस्य साधोः शरणम् । प्रतिपन्ना, ततः स्तम्नाति जलं मुञ्चत्तस्य बाहुम् ॥
 मुनिभत्तदेवता, ततः स उपविष्टो विलक्षो भूत्वा । मुनिनारब्बाऽऽन्तरमलक्षालनवचनजलक्रीडा ॥२१॥
 संसारो दुःखहेतुर्हेतुः कर्मणां तस्य पुनरुदयः । स तेषां वद्धानां, बन्धः कर्मणां पुनर्द्विविधः ॥२२॥
 अर्थेनाऽनर्थेन, तत्रार्थेन विनेदं येन । निर्वहति नो शरीरं क्रियते स तस्यार्थे ॥२३॥
 यः पुनरुन्मादात् कायेण विनापि कौऽपि व्यापारः । ततो यो बन्धः सोऽनर्थहेतुरिति ज्ञातव्यः ॥२४॥
 एकस्मिन्नुदकबिन्दो ये जीवा जिनवरेः प्रजताः । ते पारापतमात्रा जम्बूद्वीपे न मायेरन् ॥२५॥
 जलपट्टशतानां जीवान् गृयमेवं मुधा विराधयन्तः । यं वध्नीथ कर्मभरं निस्तारिष्यथ. तं कथं भद्रं ? ॥२६॥
 उपलक्षणं चैतदन्यानापि हि स्थावरांस्त्रसांस्तथा च । घातयथ सूर्य जीवांस्ततः पापं ततो नरकः ॥२७॥

तत्र च दुःखस्य किं वर्ण्यते, यतः,

अच्छिनिमीलणमित्तं नरस्य सुहं दुःखमेव अणुवद्धं । नर ए नेरइयाणं अहोनिंसिं पञ्चमाणाणं ॥२८॥
तणुसयणपरियणट्ठा जं पावं तंयि रागवसयत्ता । अज्जाणंधा जीवा कुणंति तत्तं अयाणंता ॥२९॥
अन्नह इमेण तणुणा कायव्वं किंपि होइ तं, जेण । भववुच्छेओ निरुपमअणंतमिवसोवससंपत्ती ॥३०॥
ता बहुपुनुवळ्ळे एत्थ सरीरम्मि पोयकप्पम्मि । पंचपहज्जवसियवडमारोविय तरह भवन्नरहिं ॥३१॥
उक्तं च;—

“महता पुण्यपण्येन क्रीतेयं कायनौन्स्वया । पारं दुःखोद्भेगन्तुं त्वर यावन्न भिद्यते ॥”

इय एवमाइ सुणिउं मुणिवयणं नायधम्ममारमत्यो । पत्थइ जा जइयम्मं ता पत्तो परियणो तत्थ ॥३२॥
दुद्धुणं मुणिपुरओ धरोवविट्ठं सभज्जयं कुमारं । मित्ता य कलत्ताणि य भणंति किं अणुचियं एवं ॥३३॥
इह उवविट्ठा चिट्ठह, उट्ठेह पुरचचरीओ एयाओ । सफलपरिस्समाओ करेह नियदिट्ठिदाणेण ॥३४॥
भणइ कुमारो किं चचरीहि उवविसिय मुणिसयासम्मि । सुव्वउधम्मो, किज्जउ एस कयत्तो मणुयजम्मो ॥
तो तेहिं सो भणिओ कोऽवसरो एस धम्मसवणस्स । एवं पयट्ठमाणे महूसयं पउरलोयस्म ? ॥३६॥
उट्ठइ मुणिपासाओ, भणिओ साहूवि तेहिं ‘मुंच इयं’ । तो मुणिणा संलत्तं अहं न एयं पडिखलेमि ३७।
तो कुमरेणं कहियं ताणं मा कोवि किंपि मं भणउ । मज्झ पइत्ता एसा भोत्तव्वं गहियद्विक्खेण ॥३८॥
तो तस्सवरोहेणं भणियं मा नाह ! एरिसं कुणसु । आगच्छ तायपासे पच्छा सिच्छा तुह इहन्थे ॥३९॥
तो कुमरेणं भणियं किं पुणरुत्तेण, नियनियपिऊणं । गच्छह भवणे तुम्हे पव्वज्जं वावि गिन्देह ॥४०॥

अक्षिनिमीलनमात्रं नास्ति सुखं दुःखमेवानुवद्धम् । नरके नरयिकाणामहोनिशं पच्यमानानाम् ॥२८॥
तनुन्वज्जनपरिजनार्थं यत्पापं तदपि रागवशपाप्माः । अज्ञानान्या जीवाः कुर्वन्ति तत्त्वमजानन्तः ॥२९॥
अन्यथाऽनया तन्वा कर्तव्यं किमपि भवति तत्, येन । भवत्र्युच्छेदो निरुपमानन्तशिवसौख्यसंप्राप्तिः ॥३०॥
तस्माद् बहुपुण्योपलब्धेऽत्र शरीरे पोतकल्पे । पञ्चमहाव्रतसितपटमारोप्य तरत भवजलधिम् ॥३१॥
इत्येवमादि श्रुत्वा मुनिवचनं ज्ञातधर्मपरमार्थः । प्रार्थयते यावद्यतिधर्मं तावत्प्राप्तः परिजनस्त्वत्र ॥३२॥
दृष्ट्वा मुनिपुरतो धरोपविष्टं समार्थकं कुमारम् । मित्त्राणि च क्रलत्राणि च भणन्ति किमनुचितरेवम् ॥३३॥
इहोपविष्टास्तिष्ठथ, उचिष्ठत पुरचर्चरीरेताः । सफलपरिश्रमाः कुरुत निजहृष्टिदानेन ॥३४॥
मणति कुमारः किं चर्चरीभिरुपविश्य मुनिसकाशे । श्रूयतां धर्मः, क्रियतामेतन् कृतार्थं मनुजजन्म ॥३५॥
ततस्तैः स भाणितः कोऽवसरो एष धर्मश्रवणस्य । एवं प्रवर्तमाने महोन्सवे पौरलोकस्य ? ॥३६॥
उचिष्ठत मुनिपार्थात्, भाणितः साधुरपि तैः ‘मुञ्चेम’ । ततो मुनिना संलपिनमहं नैनं प्रतिस्खलयामि ॥३७॥
ततः कुमारेण कथितं तेभ्यो मा कोऽपि किमपि मां मणतु । मम प्रतिज्ञैषा भोक्तव्यं गृहार्तदक्षिण ॥३८॥
ततस्तस्यावरोधेन भाणितं मा नाथ ! ईदृशं कुरु । आगच्छ तातपार्थं पश्चात्स्वेच्छा तवेहार्थं ॥३९॥
ततः कुमारेण भाणितं किं पुनरुक्तेन, निजनिजपितृणाम् । गच्छत भवने यूयं प्रजयां वावि गृहानि ॥४०॥

तो तस्स निच्छयं जाणिऊण मित्तेण रायपासम्मि । गंतूण कुमरविलसियमेगते साहियं सत्वं ॥४१॥
 तो तत्त्वणेण राया देवीए समन्निओ कुमरपासं । संपत्तो कुमरंणवि नमिउं अब्भुट्ठिउं भणिओ ॥४२॥
 पणमइ एयं साहुं तस्सुवरोहेण नमिय भणिओ सो । मा मज्झ पुत्तमेयं युग्गाहसु पयइसरलंपि ॥४३॥
 एयाण वालियाणं तारुन्नभरम्मि वट्टमाण्णं । मा गिण्हसु तं वट्टं विसट्टकंदोद्वनयणाणं ॥४४॥
 तो कुमरेणं भणियं मा ताप ! भणेषु पाणयनरोव्व । जो दंसेइ सुमगं भुल्लाणं भाविभद्दाणं ॥४५॥
 किं सो वट्टं पाडइ, पाडइ सो तं सुपग्गपडिक्कलो । जो विसए हि निमंतइ हिओ हमेयस्सिय मईए ॥४६॥
 जइ तुह तापणुकंपा मइ, तह जइ वल्लभो हंमंवाए । ता निग्गच्छंतं भवद्वाओ तत्थेव मा छुहह ॥४७॥
 उक्तं च ;—

भवगिहमज्झम्मि पमायजलणजलियम्मि मोहनिदाए । जो जग्गवइ स मित्तं, वारंतो सो पुण अमित्तं ॥
 इच्चाइदेसणाए पियरे पडिवोहिऊण पव्वज्जा । गहिया इमेण विहिणा पच्छा गच्छे बहूहिंपि ॥४९॥
 तो भणियं भूवड्ढणा भयवं । एयारिसं पुरिसरयणं । चिरला जणेइ जणणी जणियाच्छरियं तिहुयणस्सा ॥
 अम्हारिसाणवि इमो जुत्तो मग्गो इमेण जो विहिओ । किंपुण असमत्यो हं, दंसह मगंतरं अम्ह ॥५१॥
 तो मुणिणा गिह्धिधम्मो कहिओ अंगीकओ य सो तेहि । तम्मि खणे तस्सिन्नं समागयं नमिधि मुणियुयलं ॥
 संपत्ता नियनयरं धम्मं पालित्ति दोवि जइगहियं । किंपुण सच्चिवो मग्गइ अहिणवसच्चिवस्स छिद्दाइ ॥
 नय पावइ, तो कूडं लेहं लिहिऊण अन्नया छन्नं । निम्भच्चच्चिचपासम्मि अप्पिउं देइ सो सिक्खं ॥५४॥

ततस्तस्य निश्चयं ज्ञात्वा मित्रेण राजपार्श्वे । गत्वा कुमारविलसितमेकान्ते कथितं सर्वम् ॥४१॥
 ततस्तत्क्षणेन राजा देव्या समन्वितः कुमारपार्श्वम् । संप्राप्तः कुमारेणापि नत्वाऽभ्युत्थाय भणित्तः ॥४२॥
 प्रथमतैतं साधुं तस्योपरोधेन नत्वा भणितः सः । मा मम पुत्रमेतं व्युत्प्राहय प्रकृतिसरलमपि ॥४३॥
 एतासां बालिकानां तारुण्यभरे वर्तमानानाम् । मा गृहाण त्वं पन्थानं विकसितोत्पलनयनानाम् ॥४४॥
 ततः कुमारेण भणितं मा तात ! भण प्राकृततर इव । यो दर्शयति सुमार्गं प्रघ्राणां भाविभद्राणाम् ॥४५॥
 किं स पन्थानं पातयति, पातयति स तं सुमार्गप्रतिकूलः । यो विषयान् हि निमन्त्रयति हितोऽहमेतस्येति मत्या ॥
 यदि तव तातानुकम्पा मये, तथा यदि वल्लभोऽहमस्मायाः । तदा निर्गच्छन्तं भवद्वात् तत्रैव मा क्षिपत ॥
 भवगृहमध्ये प्रमादज्वलनज्वलिते मोहनिद्रायाः । यो जागरयति स मित्त्रं, चारयन्स पुनरमित्त्रम् ॥४८॥
 इत्यादिदेगनया पितरौ प्रतिषोध्य प्रव्रज्या । गृहीताऽनेन विधिना पश्चाद् गच्छे बहुभिरपि ॥४९॥
 ततो भणितं भूरतिना भगवन् ! एतादृशं पुरुषरत्नम् । विरला जनयति जननी जनिताश्चर्यं त्रिसुवनस्य ॥५०॥
 अस्मादशामप्ययं युक्तो मार्गोऽनेन यो विहितः । किन्त्वसमथोऽहं, दर्शयत मार्गान्तरमस्माकम् ॥५१॥
 ततो मुनिना गृह्धिधर्मः कथितोऽङ्गीकृतश्च स ताम्भ्याम् । तस्मिन् क्षणे तस्सैन्यं समागतं, नत्वा मुनियुगलम् ॥
 संप्राप्तौ निजनगरं धर्मं पालयतो द्वावपि यथागृहीतम् । किन्तु सच्चिवो मृगयतेऽभिनवसच्चिवस्य छिद्राणि ॥५३॥
 न च प्राप्नोति, ततः कूटं लेखं लिखित्वाऽन्यदा च्छद्यम् । निर्भृत्यभृत्यपार्श्वोऽपीयत्वा ददाति स शिष्याम् ॥५४॥

तो उद्भूलियजंघो सोवि बर्हि वाहियालिदेसम्मि । कडिवट्टीए खिविउं लेहं सुत्तो किन्तुत्त्व ॥५५॥
 रायावि रायवाडीए निग्गओ तेण चैव मग्गेण । तत्थ पसुत्तो दिट्ठो सो जग्गविओ भदेहिं तओ ॥५६॥
 संभंतं अप्पाणं दंसंतस्सुट्टियस्स तस्स तर्हि । कडिवट्टीओ पडिओ लेहो गडिओ निवभदेहिं ॥५७॥
 कस्स तुमंति य पुट्ठो खुट्ठुत्त्व न जाव जाए किं पि । तो दंसिओ निवट्ठणो सोवि हु तं वायए लेहं ॥
 सिरिवद्धमाणनयरा राया रिउमइणो कुसलपुत्वं । सिरिविस्सदत्तमंति ससणेहं सायरं भणइ ॥५९॥
 संपत्तो तुह लेहो मए य अवहारिओ य तस्सत्थो । तह चैव निव्विलंखं तयणुट्ठणो जइस्सामि ॥६०॥
 जेसिं मंडलियाणं जत्तियमप्पाविंयं तए कणयं । तेत्तियमिच्चं तेसिं पेसियमंगीकयं तेहिं ॥६१॥
 तुज्झ निमित्तं तु मए लक्खं कणयस्स धवलवणिहत्थे । संपेसियं स एही येवेहिं दिणेहिं तुह पात्से ॥६२॥
 इयएवमाइअत्यं लेहस्स वियाणिउं नरवरिंदो । तं लेहवाहगरं समप्पए अंगरक्खाण ॥६३॥
 लेहं च विस्सदत्तस्स दंसए, सोवि वाइउं भणइ । पहु ! विन्नाणं एयं कस्सवि मह असहमाणस्स ॥६४॥
 तो लेहवाहगं तं राया चट्ठावए तद्दा जह सो । मरइत्त्व किल तहावि हु न अप्पए कहवि सव्भावं ॥६५॥
 तो भणइ विस्सदत्तो तस्सेसो कूडलेहकारिस्स । निविभच्चो, ता सुद्धी मह कीरउ कालियाकुंडे ॥६६॥
 एवं होउत्ति नरंसरेण भणियम्मि सत्तमीदिवसे । कयउववासो बंधव्वयधारी भूमिसयणिज्जो ॥६७॥
 पंचनमोक्कारपरो गमिउं रयणिं पभायसमयम्मि । कालीभवणम्मि गओ रत्तो तह पवरलोयस्स ॥६८॥
 पचक्खं होउं कालियाए अग्गम्मि भणइ सो एवं । इह मगरगाइतिमित्तुंमुमारकलिए अगाहम्मि ॥६९॥

तत उद्भूलितजङ्घः सोऽपि बहिर्वाष्णालीदेशे । कटीपट्यां क्षिप्त्वा लेखं सुतः क्लान्त इव ॥१९॥
 राजापि राजवाट्यां निर्गतस्तेनैव मार्गेण । तत्र प्रसुप्तो दृष्टः स जागरितो भट्टैस्ततः ॥१९॥
 संभ्रान्तमात्मानं दर्शयत उत्थितस्य तस्य तत्र । कटीपटीतः पतितो लेखो गृहीतो नृपभट्टैः ॥५७॥
 कस्य त्वमिति च शृष्टः क्षुब्ध इव न यावज्जल्पति किमपि । ततो दर्शितो नृपतये सोऽपि हि तं वाचयति लेखम् ॥
 श्रावधमाननगराद् राजा रिप्रमर्दनः कुशलपूर्वम् । श्रीविश्वदत्तमन्त्रिणं सस्नेहं सादरं भणति ॥१९॥
 संप्राप्तस्तव लेखो मया चावधारितश्च तस्यार्थः । तथैव निविलम्बं तदनुष्ठाने यतिष्ये ॥६०॥
 येभ्यो मण्डलिकेभ्यो यावदर्थितं त्वया कनकम् । तावन्मात्रं तेभ्यः प्रेषितमङ्गीकृतं तैः ॥६१॥
 तव निमित्तं तु मया लक्षं कनकस्य धवलवणिग्गत्ते । संप्रेषितं स एष्यति स्तोत्रैर्दिनैस्तव पार्श्वे ॥६२॥
 इत्येवमाद्यर्थं लेखस्य विज्ञाय नरवरेन्द्रः । तं लेखवाहकरं समर्पयत्यङ्गरक्षणाम् ॥६३॥
 लेखं च विश्वदत्तस्य दर्शयति, सोऽपि वाचयित्वा भणति । प्रभो ! विज्ञाननेतृकस्यापि मामसहमानस्य ॥६४॥
 ततो लेखवाहकं तं राजा मर्दयति तथा यथा सः । त्रियत इव किल तथापि हि नार्पयति कथमपि सद्रावम् ॥
 ततो भणति विश्वदत्तस्तस्यैव कूटलेखकारिणः । निर्भृत्यः, तस्मान्छुद्धिर्मम क्रियतां कालिकाकुण्डे ॥६६॥
 एवं भवतिवति नरेश्वरेण भणिते सप्तमीदिवसे । कृतोपवासो ब्रह्मभयधारी भूमिशयनीयः ॥६७॥
 पञ्चनमस्कारपरो गमयित्वा रजनिं प्रभातसमये । कालीभवने गतो राज्ञस्तथा प्रवरलोकस्य ॥६८॥

कुंडे जमकुंडे इव मज्ज पविट्टस्स होउ निग्गमणं । निव्वियं चिय जइ इत्थ कुमरगिरिपुइइनाहम्मि ॥७०॥
 मणवायाकाएहिं करणेणं करावणेण अणुमइणा । हियमेव सव्वकालं अणुट्टियं, जइ पुण कयाचि ॥७१॥
 अहिए अत्थि पविची ता मह कुंडम्मि इह पविट्टस्स । मा होउ निव्विची, इय भणिऊणं जाइ कुंडतडे ॥७२॥
 काऊणं सागारं पच्चक्खाणं मणे फुरंतेसु । पंचसु परमिट्टिसु झत्ति देइ झंपं तर्हि कुंडे ॥७३॥
 तो विमलदीहदलकोमलम्मि कमलम्मि सो समारूढो । कमलासणोच्च रेहइ सज्जनवयणे वियासंतो ॥७४॥
 भमइ जलमज्झपारं चुंटंतो कमलकुवलयाईणि । ततो सुद्धो सुद्धोत्ति जणरवो झत्ति उच्छलिओ ॥७५॥
 तालारवसंमिस्सो, उग्घुट्टं तह य वंदिबसहेण । तच्चरियचमक्कियमाणसेण उच्चिन्नपुलएण ॥७६॥
 तद्यथा:-

जपइ जिनेसरसासणु जर्हि सुपरिट्टियहं, दुत्तरआवयसरसी गोपयहं ।

जिणवरवयणु समग्गु जु मिल्लइ पुण पुरिसु, तसु दुरियावली मिलियह जायइ दिणु वरिसु ॥७७॥

अह नरपवरु पयंपइ तं पइ हित्तपणु, तह सव्वह थलु जलनिहि कुंडह पुणु कवणु ? ।

जलि रमतु दीसंतु जिंव तोसहि नयण, तिंव नियतणुउच्चाइणि मह भुय करि पउण ॥७८॥

इय रक्षा आहूओ समागओ कुंडतीरदेसम्मि । दाऊण सयं बाहुं ततो उत्तारिओ झत्ति ॥७९॥

आरोविओ जपकुंजरम्मि सह अप्पणा नरिंदेण । गरुपपभावणाए पवेसिओ निययभवणम्मि ॥८०॥
 सो लेहवाहओ अभयदाणपुच्चं पुणोवि नरवइणा । पुट्टो चितइ संपइ जइ नो पयडेमि सव्भावं ॥८१॥

प्रत्यसं भूत्वा काल्या अग्रे भणति स एवम् । इह गकारप्रहतिमिस्तुमारकलितेऽग्नाधे ॥६९॥

कुण्डे यमतुण्ड इष मम प्रविष्टस्य भवतु निर्गमनम् । निर्विघ्नमेव यद्यत्र कुमारगिरिशिबीनाथे ॥७०॥

मनोवाक्कयैः करणेन कारणेनानुमत्या । हितमेव सर्वकालमनुष्ठिनं, यदि पुनः कदापि ॥७१॥

अदितेऽस्ति प्रवृत्तिस्तदा मम कुण्ड इह प्रविष्टस्य । मा भवतु निवृत्तिः, इति भणित्वा यांति कुण्डतटे ॥७२॥

पृत्वा साकारं प्रयाख्यानं मनसि स्फुरन्सु । पद्यसु परमेष्ठिषु ज्ञेयिणि ददाति द्रम्यां तत्र कुण्डे ॥७३॥

ततो विमलदीर्घदलकोमले कमले स समारूढः । कमलासन इव राजते सज्जनवदनानि विकासयन् ॥७४॥

भ्रमति जलमध्ये चिन्वन् कमलकुवलयादीनि । ततः शुद्धः शुद्ध इति जनरवो ज्ञेयिषुच्छलितः ॥७५॥

तालारवसंमिश्रः, उद्गुष्टं तथा च वन्दिवृषभेण । तच्चरितचमत्कृतमानसेनोद्भिलपुलकैः ॥७६॥

जयति जिनेश्वरशासनं यत्र सुप्रतिष्ठितस्य, दुस्तराऽऽपसरसी गोप्पदः ।

जिनवरचचने समग्रं यो मुञ्चति पुनः पुरमः, तस्य दुरितालीमिलितस्य जायते दिनं वर्षम् ॥७७॥

अथ नरपवरः पञ्चवति तं प्रति हृष्टमनाः, तय सर्वथा स्थलं श्लनिधिः कुण्डः पुनः कियान् ? ।

जले समानो दरयमानो यथा तोपयसि नयने, तथा निनतनुपरिरम्भेण मम मुनें कुरु प्रगुणम् ॥७८॥

इति रामाऽऽहृतः ममागतः कुण्डनीरदेनो । दत्त्वा म्वयं बाहुं तत उत्तारितो ज्ञेयिणि ॥७९॥

मागेविनो जपकुञ्जरे मत्पामना नरेन्द्रेण । गुरवभावना प्रवेशितो निजभवने ॥८०॥

तो मह मरणं सरणं मंती पुण लुट्टिही जह तहेव । तो कहइ जहाधित्तं, अह रत्ना बंधुदत्तोवि ॥८२॥
हकारिऊण पुट्टो निरुत्तरो जाव जंपइ न किपि । ता सच्चस्सं गहिउं रत्ना वज्जो समाणत्तो ॥८३॥
किञ्छेण विस्सदत्तेण मोइओ कहवि सोवि लज्जाए । लोयाणं गच्छंतो तत्तो अन्नत्थ देसम्मि ॥८४॥
पुच्चिं विराहिएणं चरडेण हओ मओ य जुज्जंतो । रुदज्जाणोवगओ पत्तो पदमाए पुढवीए ॥८५॥
विज्जत्तो य नरिंदो एयं सचिवेण विस्सदत्तेण । गिण्णामि वयं संपइ उक्कंपइ मह मणो जेणं ॥८६॥
एयारिसावि पुरिसा लद्धविवेयावि जिणमयउयावि । विनडंति इयप्पाणं अहह अहो ! मोहमाहप्यं ॥
कंउट्टियजीएहि ईयरेहिवि जं न किज्जइ नरेहिं । तंपि हु कुणंति गुणिणो अहह अहो ! मोहमाहप्यं ॥
बहुल्लोयसम्मयाणवि एवंविहविहवसंगयाणंपि । ताणवि मई अकज्जे फुरइ, अहो ! मोहमाहप्यं ॥८९॥
इचाइ जंपिऊणं अप्पाणं मोइऊण रायाओ । गळयपभावणपुच्चं घित्तुं दिक्खं सिवं पत्तो ॥९०॥
ता अइयारविधुक्कं सधं भासिज्ज सव्वकालंपि । जं धम्मस्स पइट्ठा सच्चम्मि निवेशिया लोए ॥९१॥
चंदणरसोव्व जलणो जायइ भुयगोवि रज्जुसमकज्जो । हालाहलंपि अमयं सच्चपइच्चाण पुरिसाणाम् ॥९२॥

॥ इति मृपावाद्मते कूटलेखकरणाविपाके बंधुदत्तकथानकं समाप्तम् ॥

॥ तत्समाप्तौ सातिचारं समाप्तं द्वितीयाणाम् ॥

स लेखवाहकोऽभयदानपूर्वं पुनरपि नरपतिना । शृष्टश्चिन्तयति संप्रति यदि नो प्रकटयामि सद्भावं ॥८१॥
ततो मम मरणं शरणं मन्त्री पुनर्मोक्षयते यथा तथैव । ततः कथयति यथावृत्तं, अथ राज्ञा बंधुदत्तोऽपि ॥
हृक्कारायित्वा शृष्टो निरुत्तरो यावज्जल्पति न किमपि । तावत्सर्वस्वं गृहीत्वा राज्ञा वध्यः समाज्ञतः ॥८२॥
कृच्छ्रेण विश्वदत्तेन मोचितः कथमपि सोऽपि लज्जया । लोकानां गच्छंस्ततोऽन्यत्र देशे ॥८४॥
पूर्वं विराधितेन चरटेन हतो मृतश्च युध्यमानः । रौद्रध्यानोपगतः प्राप्तः प्रथमार्यां पृथिव्याम् ॥८५॥
विज्जत्तश्च नरेन्द्र एतत्सचिवेन विश्वदत्तेन । गृह्णामि व्रतं संप्रत्युत्कल्पते मम मनो येन ॥८६॥
एतादृशा अपि पुरुषा लब्धविवेका अपि जिनमतस्थिता अपि । विनटयन्तीत्यात्मानमहह अहो ! मोहमाहात्म्यम् ॥
कण्ठस्थितजीवितैरितैरपि यत्र क्रियते नैरः । तदपि हि कुर्वन्ति गुणिनोऽहह ! अहो ! मोहमाहात्म्यम् ॥८८॥
बहुल्लोकसमतानामप्येवंविधविभवसंगतानामपि । तेषामपि मतिरकार्ये स्फुरति, अहो ! मोहमाहात्म्यम् ॥८९॥
इत्यादि जल्पित्वाऽऽत्मानं मोक्षयित्वा राज्ञः । गुह्यभावनापूर्वं गृहीत्वा दीक्षां शिवं प्राप्तः ॥९०॥
तस्मादतिचारविधुक्कं सत्यं मापेत सर्वकालमपि । यद् धर्मस्य प्रतिष्ठा सत्ये निवेशिता लोके ॥९१॥
चन्दनरसं इव ज्वलनो जायते भुजगोऽपि रज्जुसमकार्यः । हालाहलमप्यमृतं सत्यप्रतिज्ञानं पुरुषाणाम् ॥९२॥

गामागरनगरादिसु सचिचाचिचामीसयं सपयं । चोरंकारकरं जं धूलमदत्तं तयं वज्जे ॥१॥
 लिट्टोवलतिणसरिसं परद्वं जस्स, तस्स जसपडहो । वच्चइ जयम्मि गहओ देवजसस्सेव सइहस्स ॥२॥
 तथाहि;—

वज्जहरं सुमणनिसेवियं च अंबयसदस्सपरिकलियं । हरिणोव्व सरिंरं अत्थि इह पुरं नाम हरिसउरं॥
 तत्थ निवो नयसारो मुणिव्व गयपरिग्गहोवि सकलत्तो । वेसमणोव्व उदारो तहावि गयदाणविवस्साओ॥
 तस्सत्थि पिया वरशीलसालिणी दलियकमलदलनयणा । गइविजिपरायहंसी देवी सुरसुंदरी नाम ॥५॥
 तम्मि धणइहो नामेण अत्थि सिट्ठी पिया य से सदया । मूलयमईनामेणं देवजसो नाम ताण सुओ ॥
 रूवविणिज्जियमयणो विवेयनयणो सुलद्धगुणरयणो । भावियजिणवरवयणो बंधुव्व पियो धरणिवइणो ॥
 आसि कलत्तं नामेण रुप्पिणी तस्स पेम्मकुलभवणं । सावि वरसाविया भाविथा य सम्मं जिणमएण ॥
 अह चारसविहधम्मं पालंतो सव्वपव्वदियहेसु । पोसहपडिमन्नासं कुणमाणो देवजससइहो ॥९॥
 पत्तो परं पसिद्धिं विसुद्धचरिणण लोयमज्जम्मि । ववहारेण य दव्वं विडवइ अणुवासरं पउरं ॥१०॥
 तस्स य पिच्चियपुत्तो वइइ पओसं सयावि धणदेवो । जह जह तस्स पसंसं सुणेइ तह तहै कुकम्मवसा॥
 जइ कयसुद्धिं वन्नइ तप्पुरओ कोवि तस्स तो भणइ । मा वन्नसु मह पुरओ तुच्छं तं कूडववहारि॥१२॥
 पंचदिणाणं उवारिं तुमंपि पिच्छिइहस्सि जारिसो होही । संपइ निवणसाया उत्ताणो भमइ ता भमइ॥१३॥
 बोलाविया य धहुया अम्हेहि एरिसा इह पुरम्मि । जंताण ताण धूली नहु दिट्ठा फारचरियाण॥१४॥

ग्रामाकरनगरादियु सचिचाचिचामिश्रं सततम् । चौयंकारकरं यत् स्थूलमदत्तं तद् वर्जयेत् ॥१॥
 लेष्टूपलवृणसदृशं परद्रव्यं यस्य, तस्य यशःपटहः । बाद्यते जगति गुरुर्देवयशस इव श्राद्धस्य ॥२॥

वज्रधरं सुमनोनिषेवितं च आम्रक[अम्बक] सहसूपरिकलितम् । हरेरिव शरीरमस्तीह पुरं नाम हर्षपुरम् ॥
 तत्र नृपो नयसारो मुनिरिव गज[गत]परिग्रहोऽपि सकलत्रः । वैश्रमण इवोदारस्तथापि गत(ज)दानविख्यातः॥
 तस्यास्ति पिया वरशीलशालिनी दलितकमलदलनयना । गतिविजितरानइंसीका देवी सुरसुन्दरी नाम ॥५॥
 तस्मिन् धनादयो नान्नाऽस्ति श्रेष्ठो प्रिया च तस्य सदया । मलयमतीनान्ना देवयशा नाम तयोः सुतः॥६॥
 रूपविनिर्जितमदनो विवेकनयनः सुलब्धगुणरत्नः । भावितजिनवरवचनो बन्धुरिव प्रियो धरणिपतेः ॥७॥
 आसीत्कलत्रं नान्ना रुक्मिणी तस्य प्रेमकुलभवनम् । सावि वरश्राविका भाविता च सम्यग् जिनमतेन ॥८॥
 अथ द्वादशविषयं पालयन् सर्वपर्वदिवसेषु । पौषवप्रतिमाभ्यासं कर्त्वाणो देवयशःश्राद्धः ॥९॥
 मासः परां प्रतिद्धिं विसुद्धचरितेन लोकमध्ये । व्यवहारेण च द्रव्यमर्जयत्यनुवासरं प्रचुरम् ॥१०॥
 तस्य च पैत्रिकृत्रो वहति प्रद्वेषं सदापि धनदेवः । यथा यथा तस्य प्रशंसं शृणोति तथा तथा कुकर्मवशान् ॥
 यदि ऋणशुद्धिं वर्णयति तत्पुरतः कोऽपि तस्य ततो भणति । मा वर्णय मम पुरतस्तुच्छं तं कूटव्यवहारिणम् ॥
 पशदिनानाशुपरि त्यमपि द्रव्यासि यादृशो भाविष्यति । संप्रति नृपमसादानुत्त्राणो भ्रमति ततो भ्रमन्तु ॥१३॥

इअ असमंजसभासी तस्स परोक्खे, गओ य से पासे । तच्छिद्धे मग्गेउं कुणइ अणेगाइं चाइणि ॥१५॥
सो पुण सव्भावेणं पासइ पीईए वंधुबुद्धीए । संभासइ संमाणइ तद्वि न सो चयइ नियपगइ ॥१६॥
यतः—

“खलः सक्रियमाणोऽपि ददाति कलहं सताम् । दुग्धैर्वीतोऽपि किं याति वायसः कलहंसताम् ? ॥”
अह अन्नया य तेणं देवजसो देववंदणनिमित्तं । उज्जाणे जिणभवणे जंतो अवलोइउं भणियो ॥१७॥
अहमवि समागमिस्सं तुव्भेहिं समं जिणिंदभवणम्मि । ताइयेव विलंबह जा परिहियएमि सुइवत्ये ॥१८॥
तत्थ ठिओ देवजसो रत्ता वलिण्ण वाहियालीओ । दिट्ठो पुट्ठो किं इह, सो पभणइ पणमिउं रायं ॥१९॥
गच्छिस्सं जिणभवणे इय संभासिय गयम्मि नरनाहे । परिचितइ देवजसो अज्जवि नो एइ धणदेवो ॥२०॥
जइ एही तो मिलिही जिणभवणे इय विचितिउं चलिओ । पिच्छइ निवंगुलीयं थोवरयच्छाइयं सहसा ॥
देवजसेणं तत्तो चत्तो मग्गोवि अहिभएणेव । पुट्ठिठिओ धणदेवो ‘किमेस वलिओ?’ विचितेइ ॥२२॥
किं मग्गे इह सप्पो चिट्ठइ जं एम एयटाणाओ । वलिओ इवच्चि, ‘तो तंठाणं सो नियइ सविसेसं ॥२३॥
सच्छभयडलपिहियं तरणिव फुरंतकिरणनिउरवं । तो रयकणसंछन्नं पासइ तं मुदियारयणं ॥२४॥
अवलोइउं दिसाओ गहिउं तं घत्तिऊण उट्ठीए । तप्पट्टिमगल्लग्गो पत्तो जिणमंदिरस्संतो ॥२५॥
देवजसेणं समगं पूयासक्कारवंदणे काउं । जिणपडिमाणं तत्तो विणियत्तो तमिगे गंतुं ॥२६॥
देवजसेणं सार्द्धिं भुत्तो सुत्तो य रयणिसमयम्मि । चितेइ एस समओ एयस्सुच्छेयणे मज्ज ॥२७॥

गमिताश्च बहवोऽस्माभिरिदृशा इह पुरे । यातां धूलिर्न खलु दृष्टा स्फारचरितानाम् ॥१४॥
इत्यसमजसभापी तस्य परोक्ते, गतश्च तस्य पार्श्वे । तच्छिद्धाणि मार्गयितुं करोत्यनेकानि चाटूनि ॥१५॥
स पुनः सद्भावेन पश्यति प्रीत्या बन्धुबुद्ध्या । संभाषते सम्मानयति तथापि न स त्यजति निजप्रकृतिम् ॥१६॥
अयान्यदा च तेन देवयशा देववन्दननिमित्तम् । उद्याने जिनभवने यान् अवलोक्य मणितः ॥१७॥
अहमपि समागमिष्यामि युष्माभिः समं जिनेन्द्रभवने । तस्माद्त्रैव विलम्बध्वं यावत्परिदिशामि शुचिवस्त्राणि ॥
तत्र स्थितो देवयशा राज्ञा वलितेन बाह्यालतः । दृष्टः पृष्टः किमिह, स प्रभणति प्रणम्य राजानम् ॥१९॥
गमिष्यामि जिनभवन इति संभाष्य गते नरनाथे । परिचिन्तयति देवयशा अद्यापि नैति धनदेवः ॥२०॥
यद्येष्यति ततो मिलिष्यति जिनभवन इति विचिन्त्य चलितः । पश्यति नृपाङ्गुलीयं स्तोकरजश्रद्धादितं सहसा ॥
देवयशसा ततस्त्यक्तो मार्गोऽप्यहिभयेनेव । पृष्ठस्थितो धनदेवः ‘किमेव वलितः?’ विचिन्तयति ॥२२॥
किं मार्गे इह सर्पस्तिष्ठति यदेव एतत्स्थानात् । वलितो ऋटिति, ततस्तत्स्थानं स पश्यति सविशेषम् ॥२३॥
स्वच्छात्रपटलपिहितं तरणमिव स्फुराकिरणनिकूरम्यम् । ततो रजःकणसंछन्नं पश्यति वन्मुद्रिकारत्नम् ॥
अवलोक्य दिशो गृहीत्वा तद् गोपयित्वा वस्त्रांशे । तत्पृष्ठमार्गल्यनः प्राप्तो जिनमन्दिरस्थान्तः ॥२५॥
देवयशसा समं पूजासत्कारवन्दनानि कृत्वा । जिनप्रतिमानां ततो विनिवृत्तो तद्गृहे गत्वा ॥२६॥
देवयशसा सार्धं भुक्तः सुतश्च रजसिमये । चिन्तयत्येव समय एतस्योच्छेदने मम ॥२७॥

ततो मुद्रारयणं त्रिवेदं तप्येदमज्ज्ञभागमि । उक्खुडिय चम्मसंधी जह न य तं कोवि पिच्छेइ ॥२८॥
 इतो य नरवरिंदो उचारइ जाव सञ्चमाहरणं । तो अंगुलीयरयणं नो पेच्छइ मुणइ पडियमिणं ॥२९॥
 आरवित्त्वयस्स तो कहइ सोवि आंगुतुं पुरजणं च । सोहइ विविहोवाएहिं वाहियालीए तह मग्गे ॥३०॥
 धूर्लीधोएहितो रेणुं सोहावए असेसंपि । नो लहइ, कहइ ततो इमं सरुवं नरिंदस्स ॥३१॥
 तेणावि तत्थ नयरे द्वाविओ पडइओ समग्गमि । जेणं केणवि पत्तं मुद्रारयणं समप्पेउ ॥३२॥
 अमयं तस्स पयच्छामि, पंचदिवसाण जइ परं कहवि । पुत्तेणावि तं गहियं जाणिस्सं, सोवि मह वज्झो ॥
 ततो तं देवजसो सोउं हक्कारिऊण धणदेवं । भणइ जहा वच्छ ! तए तइया नं दिट्ठमंगुलियं ? ॥३४॥
 तइया कइया, इचाइ पभणिए तेण भणइ देवजसो । जइया मह पिट्टीए गओ सि उज्जाणजिणभवणे ॥
 तं दिट्ठं आसि जया मएवि, ता जइ इमं तए गहियं । तो अप्पसु नरवइणो होही पच्छा उ तमपत्थं ॥
 तइ तक्करधिकारो वच्छ ! अतुच्छो इमस्स वंसस्स । तो तेणं पडिभणियं न हु ते संगओ फलमत्ते ॥
 चोरंकारकलंकंमि मज्झ तं देसि नत्थि तुह सरिसो । अन्नो विसिट्ठसुमणो, अलाहि ता तुज्झ संगेण ॥
 इय भणितं नियमवणे पत्तो सो नियमणमि संतुट्ठो । अह रन्नो पडिहारो एगंते तेण विन्नत्तो ॥३९॥
 नरवइणोच्चिप कज्जं विन्नवियन्वं निवस्स अत्थि पए । अचंतं एगंतं तो मं दंसेहि नरवइणो ॥४०॥
 तह तेण फए सोवि हु रायं विन्नवइ देव ! देवजसो । धम्मिच्छेलेण जेणं मुसिओवि न चेयए लोओ ॥
 सो चलिओ जिणभवणे जम्मि दिणे पडियमंगुलीयं ते । तप्पिट्टीए गओ हं तेणं उग्गुडिय धरणीओ ॥

ततो मुद्रारत्नं क्षिपति तप्येयमध्यभागे । बुद्धित्वा चर्मसंधी यथा न च तत्कोऽपि पश्यति ॥२८॥
 इतश्च नरवरेन्द्र उत्तारयति यावत् सर्वमामरणम् । ततोऽङ्गुलीयरत्नं नो पश्यति जानाति पतितमिदम् ॥२९॥
 आरवित्कल्प्य ततः कथयति सोऽप्यागन्तुकं पुरजनं च । शोषयति विविचोपायैर्वाद्यालयास्तथा मार्गीन् ॥३०॥
 धूर्लीधोवृथ्यो रेणु शोषयत्यशेषमपि । नो लभते, कथयति तत इदं स्वरूपं नरेन्द्रस्य ॥३१॥
 तेनापि तत्र नगरे दापितः पट्टः समग्रे । येन केनापि प्रांसं मुद्रारत्नं समर्पयतु ॥३२॥
 अमयं तस्य प्रयच्छामि, पञ्चदिवस्या यदि परं कथमपि । पुत्रेणापि तद् गृहीतं ज्ञास्यामि, सोऽपि मम कथः ॥
 तवस्तद् देवयज्ञाः श्रुत्वा हृक्कारयित्वा धनदेवम् । मणति यया वत्स ! त्वया तदा तद् दृष्टमङ्गुलीयम् ॥३४॥
 तदा कदा, इत्यादी प्रमणिते तेन मणति देवयज्ञाः । यदा मम पृष्ठे गतोऽस्युद्यानजिनमवने ॥३६॥
 तद् दृष्टमासीददा मयापि, ततो यदीदं त्वया गृहीतम् । ततोऽर्षय नरपतये भविष्यति पश्चात्तु तदप्रार्थयम् ॥३६॥
 तथा तक्करधिकारो वत्स ! अतुच्छोऽस्य वंशस्य । ततस्तेन प्रतिभणितं न खलु ते सन्नारकलमन्यत् ॥३७॥
 पौषिकारकलमपि मम त्वं ददासि नाम्नि तव सदृशः । अन्यो विशिष्टमुजः, अलं तस्मात्तव सन्नैः ॥३८॥
 इति भणित्या निजमवने प्रातः स निजमनसि संतुष्टः । अथ राज्ञः प्रतीहार एकान्ते तेन विज्ञतः ॥३९॥
 नरवरेणैव कार्यं विज्ञपितव्यं नृपायास्ति मया । अत्यन्तमेकान्ते ततो मां दर्शय नरपतये ॥४०॥
 तथा तेन शूने सोऽपि खलु राजानं विज्ञपयति देव ! देवयज्ञाः । धर्मिच्छेलेन येन मुपितोऽपि न चेतति लोहः ॥

गहियं किंपि वियक्केमि जाव ता तेण मुद्धियारयणं । गोत्रिज्जंतं दिट्ठं सयणीयमेदम्मि पेडाए ॥४३॥
 पहुकज्जं भणिऊणं साहिज्जइ तुज्ज, अन्नहा निययं । को नियउदरं दारइ, जम्हा सो होइ महं चंयु ॥४४॥
 तो राया परिचितइ संभवइ इमपि तम्मि समयम्मि । जं दिट्ठो देवजसो मएवि तम्मि प्पएसम्मि ॥४५॥
 इय चित्तिप भणइ तयं, उचियं भत्तीए तुह करिस्सामि । किंतु जहिं पडिहारो दावइ तत्थेव ठाह खणं ॥
 तो पडिहारस्स तयं समप्पिउं तन्नवरस्स पासाओ । हकारावइ कज्जंतरमुद्धिसउण देवजसं ॥४७॥
 तो एगंतं राया तं पभणइ अंगुलीयरयणं मे । तम्मि समयम्मि तुमए लद्धं जिणभवणमग्गम्मि ॥४८॥
 इय सुव्वइ, ता सच्चं जइ एयं ता समप्पसु तमिणिहं । अज्जवि तुह अभयं चिय, नाहं काहं तुह विरुच्चं ॥
 रज्जट्टिईवि एयप्पभावओ अम्ह गिज्जए वंसे । तो पभणइ देवजसो न मए लद्धं इमं देव ! ॥५०॥
 अभए उ न संदेहो देवे सच्चप्पइन्नसिररयणे । पयइएचिय अणुजीविवच्छले किंतु इह लोए ॥५१॥
 परलोए पुण तइयव्वयभंगसमुच्चभवस्स पावस्स । नरयाइसु दुक्खनिबंधणस्स मोक्खो कओ होइ ? ॥५२॥
 पाणच्चएवि तम्हा एवं ववसेमि नाह ! नेय अहं । भणइ निओ एवमिणं, किंपुण निययम्मि वासगिहं ॥५३॥
 खट्टासमीपपेडाए गोविणं कइइ सो, तओ पेडे । तं तुदमे एत्य ठिया अप्पावह मज्झ पुरिसाण ॥५४॥
 तो तत्य अदीसंते मुद्धारयणम्मि तं अहं पिसुणं । कारिस्सं भूयवलिं, तह चं व करेइ देवजसो ॥५५॥
 तो तीए पेडाए अंतो राया परिग्गहपमाणं । पासइ कइपि कत्यइ नवकारफले च टिप्पणए ॥५६॥

स चलितो जिनभवने यस्मिन् दिने पतितमङ्गुलीयं ते । तत्पृष्ठे गतोऽहं तेन नम्रीमूय घरणीतः ॥४२॥
 गृहीतं किमपि वितर्कयामि यावत्तावत्तेन मुद्रिकारत्नम् । गोप्यमानं दृष्टं शयनीयगृहे पेययाम् ॥४३॥
 प्रभुकार्यं भणित्वा कथ्यते तव, अन्यथा नियतम् । को निजोदरं दारयेत्, यस्मात् स भवति मम बन्धुः ॥४४॥
 ततो राजा परिचिन्तयति संभवतीदमपि तस्मिन् समये । यद् दृष्टो देवयशा मयापि तस्मिन्प्रदेशे ॥४५॥
 इति चिन्तयित्वा भणति तं, उचितं भक्तेस्तव करिष्यामि । किन्तु यत्र प्रतीहारः स्थापयति तत्रैव तिष्ठक्षमम् ॥
 ततः प्रतिहारस्य तं समर्थं पुररक्षकस्य पार्श्वतः । हकारयति कार्यान्तरमुद्दिश्य देवयशसम् ॥४७॥
 तत एकान्ते राजा तं प्रमणत्यङ्गुलीयरत्नं मे । तस्मिन् समये त्वया लब्धं जिनमवनमाणं ॥४८॥
 इति श्रूयते, तस्मात्सत्यं यद्येतत् ततः समर्पय तदिदानीम् । अद्यापि तवामयमेव नाहं करिष्ये तव विरूपम् ॥
 राज्यास्थितिरप्येतत्प्रभावतोऽस्माकं गीयते वंशे । ततः प्रमणति देवयशा न मया लब्धमिदं देव ! ॥५०॥
 अमये तु न संदेहो देवे सत्यप्रतिज्ञशिरोरत्ने । प्रकृत्यैवानुजीविवत्सले किन्तिवह लोके ॥५१॥
 परलोके पुनस्तृतीयव्रतमङ्गसमुद्रवत्य पापस्य । नरकादिषु दुःखनिबन्धनस्य मोक्षः कुतो भवति ? ॥५२॥
 प्राणत्यागेऽपि तस्मादेवं व्यवस्थामि नाथ ! नैवाहम् । मणति नृप एवमिदं, किन्तु निजे वासगृहे ॥५३॥
 खट्टासमीपपेययां गोपितं कथयति सः, ततः पेडाम् । तां यूयमत्र स्थिता अर्पयत मम पुरुषाणाम् ॥५४॥
 ततस्तत्राहश्यमामि मुद्धारत्ने, तमहं पिशुनम् । करिष्यामि भूतमालिं, तपैव करोति देवयशाः ॥५५॥
 ततस्तस्याः पेडाया अन्ता राजा परिग्रहप्रमाणम् । पश्यति कथमपि वञ्चिन्नमस्कारफले च टिप्पणके ॥५६॥

तस्मि य बाङ्गंते तस्त परिग्रहप्रमाणटिप्पणए । परिचितइ नरनाहो इमस्स जस्सेरिसा नियमा ॥५७॥
 सो कहमेव ववसइ, ततो पडिहारमाइसइ एवं । तं आणावसु सिग्घं जेण इमं मज्झ परिकहिंयं ॥५८॥
 आहूओ धणदेवो, भणियं तुह वयणमन्नहा जायं । तो सो पेढं पक्खोडिज्जण पाडेइ तं मुद्धं ॥५९॥
 तो पासट्टियलोओ जंपइ अमयंपि कुणइ विसकज्जं । नरनाहोवि हु रुठो देवजसं तज्जए एवं ॥६०॥
 रे धिट्ठ कूडधम्मिय ! किमिं, सो भणइ विलसियं विहिणो । भणइ निवो सच्चमिणं इय बुद्धी तेण तुह दिन्ना ॥
 तो रत्ता सो वज्झो आणत्तो बहुविडंबणापुच्चं । आरक्खिएण तत्तो खरम्मि आरोविओ वूडे ॥६२॥
 गेरुयकयंगराओ सुरत्तकणवीररइयगलमालो । डमडमियडिडिमग्गो पहेसु भामिज्जइ पुरस्स ॥६३॥
 गुरुवंसगविलग्गं मुद्दारयणं भमेइ नरहस्ते । पुक्करिउपनायं पुरसिरिए नं उब्भिमओ हत्थो ॥६४॥
 सयणेण परजणेण य रुच्चं तं पिच्छिऊणं तह कहवि । रोयाविया पमूविहु सुदुक्खिया पक्खिणोवि तथा ॥
 उच्छलिओ लोपरवो अहो अजुत्तं कयं इमं रत्ता । एयस्सवि जं विहिओ दंडो सारीरिओ एवं ॥६६॥
 अवराहोवि हु एसो संभाविज्जइ इमस्स न हु, किंतु । धणदेवस्सेव कंहंपि विलसियं पावचरियस्स ॥६७॥
 तो देसस्स पुरस्सवि रज्जस्स य राइणो थ देहस्स । होयव्वमणिट्ठणं मा भंति कोवि इह कुणउ ॥६८॥
 धणदेवोवि हु दट्ठुं देवजसं भणइ तह नडिज्जंतं । जो मंगुलं विचितइ परस्स तं पंडइ तस्सेव ॥६९॥
 रायपुरिसेहिं रुद्धं दट्ठुणं नियवरं तथा सोउं । नियपइणो तमवत्थं तवभज्जा मुच्छिया ज्ञात्ति ॥७०॥
 परियणकओवपारा पचागपचेयणा अइदुहट्ठा । तो पलविउं पउत्ता हा हा हा दिव्व पाविट्ठ ! ॥७१॥

तस्मिंश्च वाच्यमाने तस्य परिग्रहप्रमाणटिप्पणके । परिचिन्तयति नरनाथोऽस्य यस्येदंशा नियमाः ॥५७॥
 स कथमेव व्यवस्येत, ततः प्रतिहारमादिशत्येवम् । तमानायय शीघ्रं येनेदं मम परिकथितम् ॥५८॥
 आहूतो धनदेवः, भणितं तव वचनमन्यथा जातम् । ततः स पेदां विक्रोश्य पातयति तां मुद्राम् ॥५९॥
 ततः पार्श्वस्थितलोको जल्पत्यमृतमपि करोति विषकार्यम् । नरनाथोऽपि हि रूढो देवयशसं तर्जयत्येवम् ॥६०॥
 रे घृष्टकूटधार्मिक ! किमिदं, स भणति विलसितं विधेः । भणति नृपः सत्यमिदमिति बुद्धिस्तेन तव दत्ता ॥६१॥
 ततो राज्ञा स वध्य आज्ञतो बहुविडम्बनापूर्वम् । आरक्षिक्रेण ततः स्वरे आरोपितः पृष्ठे (ः) ॥६२॥
 गेरुककृताद्गरागः सुरवत्तकणवीररचितगलमालः । उद्वुष्टाडिण्डिमात्रः पथिपु भ्राम्यते पुरस्य ॥६३॥
 गुरुवंशाप्रविलग्नेन मुद्दारत्नेन भ्रमति नरहस्ते । पुक्कुरुमन्यायं पुराश्रिया नृध्वितो हस्तः ॥६४॥
 स्वजेनेन परजेनेन च रुदितं तद् दृष्ट्वा तथा कथमपि । रोदिताः पशवोऽपि हि सुदुःखिताः पक्षिणोऽपि तथा ॥
 उच्छलितो लोकरवोऽहो अजुक्तं कृतमिदं राज्ञा । एतस्मापि यद् विहितो दण्डः शारीरिक एवम् ॥६६॥
 अपराधोऽपि सत्येव संभाव्येत्यस्य न सत्यं, किन्तु । धनदेवस्यैव कथमपि विवक्षितं पापचरितस्य ॥६७॥
 ततो देशस्यापि पुरस्यापि राज्यस्य च राज्ञश्च देहस्य । भवितव्यमनिष्टेन मा आन्ति कोऽप्यहं करोतु ॥६८॥
 धनदेवोऽपि सत्यं दृष्ट्वा देवयशसं भणति तथा नश्यमानम् । योऽनिष्टं विचिन्तयति परस्य तत्पतति तस्यैव ॥
 राजपुरुषं रुद्धं दृष्ट्वा निरग्रहं तथा श्रोतुम् । निनपनेन्तामवस्थां तद्वार्या मृच्छिना ऋति ॥७०॥

तं कइ पहरसि एवं एवंविहपुरिसरयणदेश्मि । विपलियकन्कसकाण देसि गरुयं कलंकपि ॥७२॥
 अहवा किं खेएणं, करोमि जं इत्थं होइ कायव्यं । इय ववसिज्जण पविसइ पोसईसालाप सुइभूया ॥७३॥
 कुणइ य काउस्सगं सासणदेविं मणे करेज्जण । नासगानिसियदिट्ठी सरमाणा पंचपरमिद्धि ॥७४॥
 तो तन्नखणागयाए देवीए पभणिया जहा वच्छे ! । मा कुणसु खेयमेवं सव्वं भव्वं करिस्सामि ॥७५॥
 अह सुइसंच्चिय निवमंदिरम्मि जलपन्नन्नपूगाई । अवहरियां देवीए मंतिपमुहीणवि गिहेसु ॥७६॥
 अह राया जा नीरं पाउं मग्गेइ ताव जलमरिओ । गगरिकरगाईसुं न नियइ विट्ठुपि सलिलस्स ॥७७॥
 तो भीओ सो रत्तो विन्नवट्ट, जहा जलस्स भरिएसु । निच्छिहेसुवि दीसइ न नीरविट्ठुवि ठणेषु ॥७८॥
 थइयंगाही भणियो बीडगमपेसु ताव तुममेगं । सो थइयाए इत्थं खिवेइ जा सावि ता रिता ॥७९॥
 एवं जं जं पुच्छइ तं तं नरियत्ति निमुणितं राया । इकाराविय मंति कइइ सरुवं इमं तस्स ॥८०॥
 सो भणइ गिहे मज्झवि बुत्तंते एस तह य अचेसि । तुम्हपयसेवयाणं गिहेसु वट्टइ असेसाण ॥८१॥
 भणइ निवो परिभावंइ किं कारणमित्थ, भणइ तो मंती । निदोमो देवजसो संभाधिज्जइ जओ जेण ॥
 धणदेवेणं दोसो इमम्मि आरोविओ स दुट्ठप्पा । तस्सेव किपि विलसितयमेयं, न हु देव ! देवजमो ॥
 पाणच्चएवि एवं करेइ, तत्तो यं चमरधारिण । अवयरिउं सासणदेवयाए भणियं जहा मूढ ! ॥८४॥
 मंती तुमपि बुच्चसि जो समुवक्खेसि निययसामिपि । एवमकज्जयट्ठं, अह भणसि न मज्झ कइयमिणं ॥

परिजनकृतोपचारा प्रत्यागतचेतनाऽतिदुःखार्ता । ततः प्रलपितुं मृत्ता हा हा देव पापिष्ठ ! ॥७१॥
 त्वं कथं प्रहृश्येधमेवंविधभूरुपरत्नदेहे । विगलितकलङ्कशङ्कानां ददासि गुरुं कलङ्कमपि ॥७२॥
 अपवा किं खेदेन, करोमि यदप्र भवति कर्तव्यम् । इति व्यवसाय प्राविशति पौषधशालयां शुचिभूता ॥७३॥
 करोति च कायोरत्तमं शासनदेवीं मनसि कृत्वा । नासाप्रन्यस्तदृष्टिः स्मरन्ती पञ्च परमेष्ठिनः ॥७४॥
 ततस्तत्क्षणागतया देव्या प्रमणिता यथा वत्से ! । मा कुरुष्व खेदमेवं सर्वं मन्यं करिष्यामि ॥७५॥
 अथ सहस्रं नृपमन्दिराञ्जलपर्णाञ्जपूगादयः । अपहृता देव्या मन्त्रिप्रमुखाणामपि गृहेभ्यः ॥७६॥
 अथ राजा यावदीरं पातुं मार्गयति सावज्जलभृत्यः । गर्गरिकरकादिषु न पश्यति विन्दुमपि सलिलस्य ॥७७॥
 ततो भीतः स राज्ञे विज्ञयति यथा जलस्य भृत्यु । निश्चिद्रेष्वपि दृश्यते न नीरविन्दुरपि स्थानेषु ॥७८॥
 स्थगिकाप्राहो मणितो वीटकमर्षयं तावत् स्वमेकम् । स स्थगिकायां हस्तं क्षिपति यावत्सापि तावद्रिका ॥७९॥
 एवं यद्यत् पृच्छति तत्तद् नास्तीति ध्रुत्वा राजा । हृकारयित्वा मन्त्रिणं कथयति स्वरूपमिदं तस्य ॥८०॥
 स भणति गृहे ममापि वृत्तान्त एव तथा चान्येषाम् । युष्मत्सादसेवकानां गृहेषु वर्तितेऽशेषाणाम् ॥८१॥
 मणति नृपः परिभावय किं कारणमत्र, मणति ततो मन्त्री । निदोषो देवयशाः संभाव्यते यतो येन ॥८२॥
 धनदेवेन दोषोऽस्मिन्नारोपितः स दुष्टात्मा । तस्यैव किमपि विलसितमेतत्, न सख्य देव ! देवयशाः ॥८३॥
 माणत्यागेऽप्येवं करोति, ततश्च चामरधारिण्याम् । अवतीर्य शासनदेवतया मणितं यथा मूढ ! ॥८४॥

१ क. पुष्पार्थ, भ. पूगार्थ । २ क. ग. 'पाद' दे । ३ क मूढा ।

रक्षा सयमेव कओ एस वियारो, इमं पि नो जुत्तं । जं तुह तं वीसरियं जं भणियं नीइसत्थम्मि ॥८६॥
 “दुर्वृत्तेष्वप्ययत्सेपुं यथा माता हितैषिणी । दुर्वृत्तेऽपि तथा-राज्ञि नोपेसां सचिवोऽर्हति ॥”
 धनदेवेण एसा मुद्रा निहिया छलेण पेडाए । देवजसमच्छरेणं कयं च पावेण सयलमिणं ॥८७॥
 एवं च तं भणंति सोउं नाऊण देवया इत्थं । अवपरिया कावि तओ नमंति नरनाहसचिवाई ॥८८॥
 विद्विषविद्विहोवयारा खमिति य जाव ताव धनदेवो । उियपच्छामुहवयणो कुट्टिज्जंतोव्व लउडोई ॥८९॥
 अइविसमारसंतो समागओ भणइ मच्छरेण मए । पावेण विलसियमिणं देवजसे फलिहविमलम्मि ॥९०॥
 देवजसोवि य दीसइ आगासगयं विमाणमारुढो । धुव्वंतो सुयणेहि हरिसंसुक्किलिन्ननयणेहि ॥९१॥
 सुव्वंति य आरक्खियमिच्चानं तव्विइव्वणकराणं । दीणाणं धाहाओ उब्भियवाहाण विरसाओ ॥९२॥
 धवलहरे पत्ताओ तओ विमाणाओ उत्तरंतम्मि । देवजसे अब्भुइइ सा चामरधारिणी ज्ञत्ति ॥९३॥
 रायाइणोवि एवं, उत्तरमाणस्स तो विमाणाओ । सा देइ सयं वाहं, उत्तिन्नं पुण निमंतेइ ॥९४॥
 सीहासणेण राया जवयिसइ आसणम्मि अन्नम्मि । भणइ य सासणदेवी-देवजसं तुहं एएहिं ॥९५॥
 जिणवयणरयस्स दयालुयस्स पडिवन्नसुगिहिधम्मस्स । निदोसस्सत्ति जेहि विडंबणा विरइया एवं ॥९६॥
 ते निगहंमि सव्वे जिणसासणकिंकरी अहं जेण । तुज्झ धरिणीए काउं काउस्सगं इहाहूया ॥९७॥
 सो जंपइ देवजसो कम्मोई विडंबणा कया मज्झ । देवि !-इमा, ता ताणुम्मूलणपउणो अहं विहिओ ॥९८॥
 पाणे रक्खतंतीए अयसकलंकं तथा फुसंतीए । देवीइच्चिय, सव्वं एयं तु जणं कुणउ देवी ॥९९॥

मन्त्री स्वमप्युच्यसे यः समुपेक्षसे निजस्वामिनमपि । एवमकार्यमवृत्ते, अथ मणसि च मम कथितमिदम् ॥८५॥
 राज्ञा स्वयमेव कृत एष विचारः, इदमपि नो युक्तम् । यत्तव तद् विस्मृतं यद् भणितं नीतिशास्त्रे ॥८६॥ .
 धनदेवेनैषा मुद्रा निहिता छलेन पेदायाम् । देवयशोमात्संयं कृतं च-पापेन सकलमिदम् ॥८७॥
 एवं च तां मणन्तीं श्रुत्वा ज्ञात्वा देवतात्र । अवतीर्णो कापि ततो नमन्ति नरनाथसचिवादयः ॥८८॥
 विहितविधिषोपचाराः क्षमयन्ति च यावत्तावद्-धनदेवः । स्थितपश्चान्मुस्रवदनः कुट्यमान इव द्युडैः ॥८९॥
 धतिविरसमारसन् समागतो भणति मात्संयं मया । पापेन विलसितमिदं देवयशसि स्फटिकविमले ॥९०॥
 देवयशा अपि च दृश्यते आकाशगतं विमानमारुहः । स्तूयमानः सुजनैर्हर्षाश्रुक्लिन्ननयनैः ॥९१॥
 धूपन्ते चारक्षिकमृत्यानां तद्विडम्बनकराणाम् । दीनानां रात्र्य ऊर्ध्वितवाहूनां विरसाः ॥९२॥ .
 धवलरुदे प्राप्तात् ततो विमानानुत्तरति । देवयशस्यप्युत्तिष्ठति सा चामरधारिणी ज्ञदिति ॥९३॥
 राजादयोऽप्येवम्, उत्तरतस्ततो विमानात् । सा ददाति स्वयं बाहुम्, उत्तीर्णं पुनर्निमन्त्रयति ॥९४॥
 सिंहासनेन राजोपविशत्यासनेऽप्यस्मिन् । भणति च शासनदेवो देवयशसं तथैतैः ॥९५॥
 जिनधधनरत्नस्य दयालोः प्रतिपन्नसुगृह्णिस्य । निर्दोषस्यापि यैर्विडम्बना विराचितैवम् ॥९६॥
 तान् निगृह्णामि सर्वाजिनशासनकिंकरी अहं येन । तव गृह्णिया कृत्वा कायोत्सर्गमिहाहृता ॥९७॥
 ननो जल्पति देवयशाः कर्माभिर्विडम्बना कृता मम । देवि ! इयं, तस्मात्पेपासुन्मूलनप्रगुणोऽहं-विहितः ॥९८॥

सन्धोवद्भवरहियं मद् वैच्छलं कयं हवइ एवं । तो तन्भणियं काउं अणुजाणाविय गया देवी ॥१००॥
 धणदेवो आणत्तो रत्ता वज्जो विडंघणापुव्वं । करुणाए देवजसेण मोइओ नरवरं भणिउं ॥१०१॥
 अह पट्टमहादेवी पैसिय राया सुहासणारूढं । आणावइ देवजसस्स गेहिण्णिं रुप्पिणिं तत्थ ॥१०२॥
 पत्ता य दिट्ठिमोयरमन्नुट्ठिय पवइ तीइ पाएसु । सा भणइ सयलकल्लाणभायणं होसु नरप्रवर ! ॥१०३॥
 भद्रासणे निवेशिय काउं करसंपुटं णिडालम्मि । सव्वसत्तापञ्चखं कयन्नुत्तिरसेहरो राया ॥१०४॥
 भणइ इमं अपरिक्खियकारिं एवंविहाओ पावाओ । मं मोयंतीए तए सुवहणि । तं किप्पि उव्वयरियं ॥
 जस्स न निवकयमहमेमि रट्टरज्जेण अहव देहेण । तो वावारसु एयाइ जत्थ पडिहाइ तुह तैत्थ ॥१०६॥
 देवजसस्स य पुत्तो सयणेहिं धत्तखेडडवनयरे । ठविओ आसि दुवारे समागओ नरवरिदस्स ॥१०७॥
 कहिओ पडिहारेणं रत्ता मोयाविओ, तओ झत्ति । रायं जणयं जणणिं पणमइ तो नरवरेणेतो ॥१०८॥
 आलिणिय उच्छंणे निवेशिओ, तो भणइ देवजसो । देवेणं आयत्तं सव्वंपि हु रुप्पिणीए कयं ॥१०९॥
 सा पुण मह आयत्ता ता संपइ भोयणं करेऊणं । जेसिं अहमायत्तो ते वंदिज्जंतु सुहगुरूपो ॥११०॥
 ते पुण अज्जेव इहं समोसढा नन्दणम्मि उज्जाणे । दिट्ठा इह इत्तेण विमानचडिएण पणया य ॥१११॥
 तो ताणं आपसो कायव्वो रुप्पिणीए सह ईन्हि । तुम्भेहिंवि सत्तीए, तत्तो भुत्तुत्तरे राया ॥११२॥
 महया विच्छङ्खेणं सह देवजसेण रुप्पिणीए य । ताण सुएणं सद्धिं पत्तो सूरीण पयमूले ॥११३॥

माणान् रक्षन्त्याऽयंशः कलङ्कं तथा मृजत्या । देव्यैवं, सर्वमेतं तु जनं करोतु देवी ॥९९॥
 सर्वोपद्रवरहितं मयि वास्तव्यं कृतं भवत्येवम् । ततस्तद्गणितं कृत्वाऽनुज्ञाप्य गता देवी ॥१००॥
 धनदेव आज्ञतो राज्ञा वध्यो विडम्बनापूर्वम् । करुणया देवयशसा मोचितो नरवरं भणित्वा ॥१०१॥
 अथ पट्टमहादेवी प्रेष्य राजा सुग्रासनारूढाम् । आनाययति देवयशसो गेहिनीं रुक्मिणीं तत्र ॥१०२॥
 प्राप्ता च दृष्टिगोचरमभ्युत्थाय पतति तस्याः पादयोः । सा भणति सकलकल्याणमाजनं भव नरप्रवर ! ॥
 भद्रासने निवेश्य कृत्वा करसंपुटं ललाटे । सर्वसमाप्रत्यक्षं कृतज्ञशिरःशेखरो राजा ॥१०४॥
 भगतीममपरीक्षितकारिणमेवंविधात् पापात् । मां मोचयन्त्या स्वया शुभमिनि ! तत्किमप्युपकृतम् ॥१०५॥
 यस्य न निष्कयमहमेमि राष्ट्रराज्येनाथवा देहेन । ततो व्यापारवैतानि यत्र प्रतिभाति तव सत्र ॥१०६॥
 देवयशसश्च पुत्रः स्वजनैर्षान्यलेटोपन्नगरे । स्थापितं आसीद् द्वारे समागतो नरवरेन्द्रस्य ॥१०७॥
 कथितः प्रतीहारेण राज्ञा मोचितः, ततो झटिति । राजानं जनकं जननीं प्रणमति ततो नरवरेणैव ॥१०८॥
 आलिङ्ग्योत्सङ्गे निवेशितः, ततो भणति देवयशाः । देवेनायत्तं सर्वमपि हि रुक्मिण्याः कृतम् ॥१०९॥
 सा पुनर्ममायत्ता तस्मात् संप्रति भोजनं कृत्वा । येषामहमायचत्ते वन्द्यन्तां शुभमुरवः ॥११०॥
 ते पुनरथैवेह समवृत्ता नन्दनं उच्यते । दृष्टा इहाऽऽयता विभानचटितेन प्रणताश्च ॥१११॥
 ततस्तेषामादेशः कर्तव्यो रुक्मिण्या सहैदानीम् । युष्मागिरपि शस्त्या, ततो मुक्तोत्तरे राजा ॥११२॥

सुरीर्हि जडधम्मे गिहधम्मेवि य सवित्थरे कहिए । रत्ना य परित्राए, देवजसो रुप्पिणीए संमं ॥११४॥
 अणुजाणावइ रायं घिचुं दिक्खं तओ य सो भणइ । कायव्वं चिय एवं किंपुण दसदिवसपज्जंते ॥११५॥
 तेदिवि तद् पडिवन्ने पुणोवि बंदिय विहीए गुरुचरणे । देवजसाईर्हि समं राया नियमंदिंरं पत्तो ॥११६॥
 तेसिं पासे आणिय गोत्तिं मेलावए समगंमि । तह सच्चत्थ अमारिं उग्घोसावइ पुरे तत्थ ॥११७॥
 तह नियमंडाराओ देइ जहिच्छाए चैइयहरेसु । दावइ दविणं सुवहुं पूयइ य चउव्विहं संयं ॥११८॥
 तह दीणाणाहाणं दावइ दाणं तओ सवहुमाणं । सिट्ठिए तत्पुत्तं ठावइ दाउं सुवहुदविणं ॥११९॥
 तो विहिपुव्वं तेसिं दावइ दिक्खं संयं च गिहधम्मं । पडिवज्जिय उच्छप्पइ सच्चत्तो जिणमयं तत्तो ॥
 साहू देवजसो रुप्पिणी य परिपालिउं वयं सम्मं । लहिउं केवलज्जानं तेणैव भवेण सिद्धाई ॥१२१॥

॥ इति तृतीयारण्यते देवयशाः कथानकं समाप्तम् ॥

महता विस्तारेण सह देवयशासा रुक्मिण्या च । तयोः सुतेन सार्धं प्राप्तः सुरीणां पादमूले ॥११३॥
 सुरिभिर्यतिषमं गृहधर्मोऽपि च संविस्तरे कथिते । राज्ञा च परिज्ञाते, देवयशा रुक्मिण्या समम् ॥११४॥
 अनुज्ञापयति राजानं महीतुं दीक्षां ततश्च स भणति । कर्तव्यमैवैवं किन्तु दशदिवसपर्यन्ते ॥११५॥
 ताभ्यामपि तथा प्रतिपन्ने पुनरपि बन्दिस्त्वा विधिना गुरुचरणान् । देवयशाआदिभिः समं राजा निजमन्दिरं प्राप्तः ॥
 तेषां पार्श्वे आनीय मोत्रिणं मेलयति समग्रमपि । तथा सर्वत्रामारिसुद्वेषयति पुरे तत्र ॥११७॥
 तथा निनमाण्डागाराद्दाति यदृच्छया चैत्यगृहेषु । दापयति द्रविणं सुबहु पूजयति च चतुर्विधं संघम् ॥११८॥
 तथा दीनानाथेष्वो दापयति दानं ततः सवहुमानम् । श्रेष्ठिषु च तत्पुत्रं स्थापयति दत्त्वा सुबहु द्रविणम् ॥११९॥
 ततो विधिपूर्वं तयोर्दापयति दीक्षां स्वयं च गृहधर्मम् । प्रतिपद्यते उत्सर्पति सर्वतो जिनमतं ततः ॥१२०॥
 सायुर्देवयशा रुक्मिणी च परिपाह्य व्रतं सम्यक् । लब्ध्वा केवलज्ञानं तेनैव भवेन सिद्धौ ॥१२१॥

तेणेहि संभाषीयं गिण्हइ काणक्कएण जो वणिओ । सो नाहडोव्व बहुबंधभायणं होइ इहइपि ॥१॥
 तथाहि:—

आसि जरुइव्व विट्टुममणोहरं विउल्लच्छिक्कुलभवणं । भदिलपुरं पसिद्धं सिट्ठी तत्थत्थि थिरदेवो ॥२॥
 भज्जा तस्स सुसीला कमलसिरी ताण नाहडो पुत्तो । सो य पयईए लुद्धो हट्टे ववहरइ भयरइओ ॥३॥
 अह अनया स केगवि मित्तेण प्रलोभिओ जहा वार्हि । वणिजारयाण सत्थो बहुभंडो आगओ अत्थि ॥
 तो सो तेण समं चिय तर्हि गओ पणियसट्टिकरणत्थं । पभणइ मित्ते वणिज्जकारए ते पयंसेहि ॥५॥
 तो उज्जाणे मूर्ति सो दंसइ साहुपरिउत्तं तस्स । सो जंपइ निग्गंथा एए, इयरो भणेइ तहवि ॥६॥
 बहुमुल्लभंडकलिया द्विंति य नियभंडयं अइमइग्गं । तल्लभेण सलोभो नासइ दाळ्ळिद्वेयालो ॥७॥
 तो नभिउणं मूर्ति भणियं मित्तेण एस वणिपुत्तो । वणिजत्थं इह पत्तो ता दंसइ किपि नियभंडं ॥८॥
 नियदियगंठित्ठविंयं बहुमुल्लं रयणमुत्तियईयं । तो तेहि सो भणिओ गाहागुद्धो जइ इमस्स ॥९॥
 ता दंसिमो समग्गं अच्च किं आलुयारभणिएहि । आयासिज्जद अप्पा तदंसणसट्टिसुत्ताहि ? ॥१०॥
 तो नाहडेण भणियं छोडइ गंधी पयंसइ मणीओ । न हि थयियमोत्तियाणं नणु अग्यो तीरण काउं ॥११॥
 तो सवणापयमुहएण गहिरसदेण मुणिवरो भणइ । सम्मत्तमहारयणं जइ तुह पडिहाइ तो गिण्ह ॥२॥
 जिण्णासासणसुद्धागरसंभूयं भूरिगुणगणचविंयं । चिंतामणिव्व मणवंछियत्थसंपायणपवीणं ॥१३॥
 तह विमलं सच्छअयं दुइयं मुत्ताभिरामयं हारं । पाणिवहविरइनामं तिचिहं तिचिहेण नवसरियं ॥१४॥

स्तेनैः समानीतं गृह्णाति काणक्येण यो वणिक् । स नाहट इव वध्वन्धभाजनं भवतीहापि ॥१॥ -
 आसीञ्जलथिवद् विट्टुममनोहरं विपुल्लक्ष्मीकुलभवणम् । भदिलपुरं प्रसिद्धं श्रेष्ठी तत्रास्ति स्थिरदेवः ॥२॥ ;
 भार्या तस्य सुसीला कमलश्रीस्तयोर्नाहटः पुत्रः । स च प्रकृत्वा लुब्धो हट्टे व्यवहरति भयरहितः ॥३॥ -
 अयान्यदा स केनापि मित्त्रेण प्रलोभितो यथा बहिः । वाणिज्यकारकाणां सार्थो बहुभाण्ड आगतोऽस्ति ॥४॥
 ततः स तेन सममेव तत्र गतः पण्यविनिमयकरणार्थम् । प्रमणति मित्त्रं वाणिज्यकारकांस्तान् प्रदर्शय ॥५॥
 तत्र उभाते सूरिं स दर्शयति साधुपरिवृत्तं तस्य । स जल्पति निर्ग्रन्था एते, इतरो भणति तथापि ॥६॥
 बहुमूल्यभाण्डकलिता ददति च निजभाण्डमतिमहार्थम् । तल्लभेन सलोभो नश्यति दारिद्र्यचवेतालः ॥७॥
 ततो नत्वा सूरिं भणति मित्त्रेणैव वणिक्पुत्रः । वाणिज्यार्थमिह प्राप्तस्तस्माद् दर्शय किमपि निजभाण्डम् ॥८॥
 निजहृद्प्रग्रन्थित्यापितं बहुमूल्यं रत्नमौक्तिकादिकम् । ततस्तैः स भणितो ग्राहकबुद्धिर्यद्यस्य ॥९॥
 तदा दर्शयामः समग्रमन्यथा किं निरर्थकभाणितैः । आयस्यत आत्मानं तदर्शनविनिमयसंज्ञाभिः ? ॥१०॥
 ततो नाहटेन भणितं छोटयत ग्रन्थीन् प्रदर्शयत मणीन् । नहि स्तुतमौक्तिकानां नन्वर्थः शक्यते फलुम् ॥११॥
 ततः श्रवणाश्रुतसुरादेन गभीरशब्देन मुनिवरो भणति । सम्यक्त्वमहारत्नं यदि तव प्रतिमाति ततो गृह्याण ॥१२॥
 भिनशासनशुद्धाकरसंभूतं भूरिगुणगणपूर्णम् । चिन्तामणिवद् मनोवाञ्छितार्थसंपादनप्रवाणम् ॥१३॥

इच्छासाहृद्यम्भो- गिहियम्भोवि हु पंचओ कहिओ । कम्मरंखओवसमाओ पडिवन्नो तेहिं समंगिपि ॥१५॥
नमिऊण सुणिं दुन्निवि संपत्ता नियगिहेसु कुर्वन्ति । जहगिहियं गिहियम्भं अहन्नया नाहडो हट्टे ॥१६॥

व्यवहरइ जाव तत्तो चोरा गहिऊण कणयमाईयं । आणंति तस्स हट्टे पच्छन्नं गिण्हए सोवि ॥१७॥
फाणवकयं कुणंतो कयाइ दिट्ठो स तेण मित्तेण । भणिओ न जुत्तमेयं तइयवयं तुज्झ सकलंकं ॥१८॥
एवं होइत्ति, तओ पयंपए नाहडो जहा मित्त ! । अदिंन्नादानं चिय पच्चक्खायं मए न इयं ॥१९॥
इयरो भणइ गुरूहिं-तइयम्मि वयम्मि एस अइयारो । तेनाहडकयरुवो कहिओ तम्हा चयसु एयं ॥२०॥
इय भणिय गओ मित्तो, ठावइ पुण नाहडो मणे एवं । जइयम्भोवि हुं कहिओ गुरूहिं किं तंपि पालेमि ? ।
अह एककनक्करेणं पवरा रयणावली समाणीया । तह चैव नाहडेणं गहिया सा येवमुल्लेण ॥२२॥
व्यवहरइ तस्स हट्टे निवस्स भंडारिओ विमलनामा । तव्वेलाए सोवि हु संपत्तो तस्स पासम्मि ॥२३॥
पभणइ पडिपट्टउलयकण्हकोडीसयं पर्यसेसु । गिण्हामो अभिरुइयं जेणं तो सो समुट्टेवं ॥२४॥
सयमेव य पुट्टलियं गहिउं वार्हिं समागओ जाव । ताव य कडिवट्टोओ पडिया रयणावली इत्ति ॥२५॥
तं गहिऊणं भणियं भूवइभंडारिएण भो सिट्ठि ! । किं एयंति तओ सो खुट्टिओ जेपेइ न हु किंपि ॥२६॥
ता गहिऊणं हट्टे भणिओ अन्नपि कुंडलाईयं । समंगं गयमेईए ता किं तंपि हु तुह सयासे ? ॥२७॥
तं सोउं सो जेपइ, एसा देसागपाण वणिपाण । हत्याओ मए गहिया लक्खेणं, भणइ तो इपरो ॥२८॥

तथा विमलं सच्छायं द्वितीयं मुक्ताभिरामं हारम् । प्राणिवषाविरतिनामानं त्रिविधं त्रिविधेन नवमालम् ॥१४॥
इत्यादिशासुधर्मो गृहियमोऽपि खलु प्रपञ्चतः कथितः । कर्मक्षयोपशमात् प्रतिपन्नस्ताभ्यां सममपि ॥१५॥
नत्या सुनिं द्वावपि संप्राप्तौ निजगृहयोः कुरुतः । यथागृहीतं गृहियमथान्यदा नाहटो हट्टे ॥१६॥
व्यवहरति यावत् ततश्चोरा गृहीत्वा कनकादिकम् । आनयन्ति तस्य हट्टं प्रच्छन्नं गृह्णाति सोऽपि ॥१७॥
फाणकयं कुर्वन् कदाचिद् दृष्टः स तेन मित्तेण । भणितो न युक्तमेतत् तृतीयव्रतं तव सकलङ्गम् ॥१८॥
एवं भवतीति, ततः प्रजल्पति नाहटो यथा मित्त्र ! । अदत्तादानमेव प्रत्याख्यातं मया नेदम् ॥१९॥
इतरो मणति गुरुभित्तुतीये व्रत एषोऽतिचारः । स्तेनाहृतकृतरूपः कथितस्तस्मात् त्यजैतम् ॥२०॥
इति मणित्वा गतं मित्त्रं, स्थापयति पुनर्नाहटो मनस्येवम् । यतिधर्मोऽपि हि कथितो गुरुभिः किं तमपि पालयामि ? ॥
अथैकतस्करेण पवरा रत्नावली समानीता । तथैव नाहटेन गृहीता सा स्तोकमूल्येन ॥२२॥
व्यवहरति तस्य हट्टे नृपस्य भाण्डागारिको विमलनामा । तद्वेलायां सोऽपि हि संभाषस्तस्य पार्थे ॥२३॥
ममणति पटीपट्टयुल्लङ्घकपट्टकोटिशतं प्रदर्शय । गृहीमोऽभिरुचितं येन ततः स समुत्थाय ॥२४॥
स्वयमेव य षोडलिकां गृहीत्वा बहिः समागतो यावत् । तावच्च कटीपटीतः पतिता रत्नावली श्रुति ॥२५॥
सां गृहीत्वा भणितं भूपतिभाण्डागारिकेण भोः श्रेष्ठिन् ! । किमतदिति ततः स क्षुभितो जल्पति नाहि किमपि ॥
तत्रै गृहीत्वा हस्ते मणितोऽन्यदपि कुण्डलादिकम् । समं गतमेतया तस्मात्किं तदपि हि तव सकाशे ? ॥२७॥
तत् श्रुत्वा स जल्पति, एषा देसागवानी वणिजाम् । हस्ताद् मया गृहीता लक्षेण, मणति तत इतरः ॥२८॥

मा जंय असंबद्धं जं यमा निवृणो द्वियवहरणा । वरपणइणिव्व सगुणा ता सयमप्पसु नरवइस्स ॥२९॥
 अन्नह निवैण नाए धणेण देहेण छुट्टसि न वच्छ । इय तत्थ भणंतारणं पत्तो आरक्खिओ सहसा ॥३०॥
 इण हण हणत्ति भणिरेण तेणमभिहणिय खग्गजवएहिं । वट्ठो तेण रढंतो सो वरओ नाहटो वणिओ ॥३१॥
 भंठारिएण पुट्टं किमिमं, आरक्खिओ भणइ एत्थ । एक्को पत्तो चोरो सेट्ठिज्जतेण तेणसो ॥३२॥
 कहिओ मोसट्ठोणं रायाभरणाइयाण सच्चाण । अह रयणावल्लिसहिओ नीओ सो तेण निवपासे ॥३३॥
 तह विन्नत्तं रत्तो तवकरञ्चकस्स देव । वणिओवि । हारावइउं एसो मोसं गिण्णइ समगंगि ॥३४॥
 तो रत्तो मंतिमुहम्मि निवडिया कोवंतरलिया दिट्ठी । तेणवि वणिओं भणिओ निवआहरणं समगंगि ॥
 अप्पसु जं महियं तह अन्नजणस्सावि संतियं तुज्झ । जं मोसमत्थि पासे तं, अन्नहा निचुलं मरसि ॥३६॥
 तो तेणं पडिभणियं सव्वं अप्पेभि जं मया कीयं । मोत्तुं हारं एक्कं गओ स जम्हा अवगईए ॥३७॥
 तइलोक्कसारहारं हा रे ! जइ तंपि नो समप्पेसि । तो नत्थि तुज्झ जीयं इय भणिउं मोरवंधेहिं ॥३८॥
 वंधाविय ताडावइ कसाय घाएहिं चोरतरएहिं । तहवि न मन्इ हारं समप्पियं मंतिणा तत्तो ॥३९॥
 हक्कारिय तज्जणओ भणिओ पुच्छेहिं नियमुयं एयं । तेणवि रहम्मि भणिओ रे रे कुलपंसण ! मुणेहिं ॥
 मह वारंतस्स तए तथा समं चरटचोरमाईहिं । पारट्ठो वयहारो तस्स फलं एरिसं जायं ॥४१॥
 अइलोहग्गहग्गहिओ रायविरुद्धं पि कुणसि ववहारं । काउच्च नियसि पिंडं न पिट्ठओ लउडवपहारं ॥४२॥

मा जल्पासंबद्धं यदेपा नृपतेर्हृदयहरणा । वरप्रणयिनीव सगुणा तस्मात्स्वयमर्षय नरपतये ॥२९॥
 अन्यथा नृपेण ज्ञाते धनेन देहेन छुट्यसे न वत्स । । इति तत्र भणतोः प्राप्त आरक्षिकः सहसा ॥३०॥
 हत हत हतेति भणित्रा तेनाभिहस्य खड्गजवैः । बद्धस्तेन रट्म स वराको नाहटो वणिक् ॥३१॥
 भापंडागारिकेण पृष्टं किमिदम्, आरक्षिको भणत्यत्र । एकः प्रासथ्यौरो नश्यता तेनैवः ॥३२॥
 कथितो मोपत्यानं राजाभरणादिकानां सर्वेषाम् । अथ रत्नावलीसहितो नीतः स तेन नृपपार्श्वे ॥३३॥
 तथा विज्ञप्तं राजे तस्करचक्रेण देव ! वणिगपि । हारयित्वैव मोषं गृह्णाति समग्रमपि ॥३४॥
 ततो राज्ञो मन्त्रिमुखे निपतिता कोपतरलिता दृष्टिः । तेनापि वणिग् भणितो नृपाभरणं समग्रमपि ॥३५॥
 अर्षय यद् गृहीतं, तथान्यजनस्यापि संबन्धो तव । यो मोषोऽस्ति पार्श्वे तम्, अन्यथा निस्तुलं त्रियसे ॥३६॥
 ततस्तेन प्रतिभणितं सर्वमर्षयामि यद् मया क्रीतम् । सुक्त्वा हारमेकं गतः स यस्मादपगत्या ॥३७॥
 प्रैलोक्यसारहारं हा रे ! यदि तमपि नो समर्षयसि । ततो नास्ति तव जीवितमिति भणित्वा मोरबन्धैः ॥३८॥
 बन्धयित्वा ताडयति कृशापा घातैशोरतरैः । तथापि न मन्यते हारं समर्षयितुं, मन्त्रिणा ततः ॥३९॥
 हृक्कारयित्वा तज्जनको भणितः पृच्छ निजसुतमेतत् । तेनापि रहसि भणितो रे रे कुलपांसन ! शृणु ॥४०॥
 मम धारयतस्त्वया तदा समं चरटचौरादिभिः । प्रारब्धो व्यवहारस्तस्य फलमदृशं जातम् ॥४१॥
 अतिक्रमप्रदगृहीतो राजविरुद्धमपि करोपि व्यवहारम् । काक इव पश्यसि पिण्डं न पृष्टतो लगुडप्रहारम् ॥

अव्यवहारविद्वत्तो अत्योष्णतथस्स कारणं होइ । इह परलोए य तदा देइ अणेगाईं दुक्खाईं ॥४३॥
 वीससियघायणेणं तदेव मुद्धानं वंचणेणं वा । परपीडाजनणएणं अन्नेण य तद् उवाएण ॥४४॥
 जो विप्पइ परकीओ अत्यो निरु निग्विणेण चित्तेण । सो कुणइ भयं घोरं खयं च पुच्चिल्लअत्यस्स ॥४५॥
 ता तुच्च इहं होही मरणं, खखेमि जइ पुण कहेसि । हारो जत्थ तए सो सुक्को दिव्वो व कस्सावि ॥४६॥
 तो तेण पिया भणिओ नेहु नेहु हारस्स ताय ! वत्तावि । कायव्वा जेणं सो दिन्नो मित्तस्स अमुयस्स ॥४७॥
 मा तस्स होउ नासो सइव्वसकुडुं वयस्स रायाओ । मह होउ इमं सव्वं दुन्नयकारिस्स पावस्स ॥४८॥
 इय निच्छयं निएउं पुत्तस्स मणम्मि रंजिओ सिट्ठी । एयंपि सुपुरिसत्ते इमस्स जं रक्खए मित्तं ॥४९॥
 तो तप्पासं मोत्तुं सिट्ठी निवअंतियम्मि संपत्तो । विन्नवइ देव ! कीरउ मज्झ पसाओ नियवणिस्स ॥५०॥
 हारविवज्जं सव्वं सख्खओ चैव अप्पिही एस । मज्झ य अत्थनिहाणे पण कोडीओ सुवन्नस्स ॥५१॥
 तंमज्जाओ गिण्हउ देवो हारस्स मुल्लमहिंयंपि । तह एयस्सवि दंडे लेउ सुवन्नंति इय सोउं ॥५२॥
 भणइ निवो उणज्जइ विसममयाओ तमित्य अच्छरियं । थिरदेवशरीराओ जं उण्णो इमो पुत्तो ॥५३॥
 एयारिसम्मि समए पयंडंपि हु गोवए धणं अन्नो । एस निहाणगयंपि हु पयडइ इय रिउमइत्ताए ॥५४॥
 तो नाहडमाणाविय अप्पइ सिट्ठिसस भणइ तुइ सुक्को । एसो, आहरणं पुपा अप्पावसु इय निस्सामेउं ॥
 भणिउं महापसायं पणामिय तह नरवरं गिहं पत्तो । सह पुत्तेण सिट्ठी रायाइं अणुट्ठेइ ॥५६॥

अव्यवहारोर्जितोऽर्थोऽनर्थस्य कारणं भवति । इह परलोके च तथा ददात्यनेकानि दुःखानि ॥४३॥
 विश्वस्तयातनेन तथैव मुग्धानां वञ्चनेन वा । परपीडाजनकेनाऽनेन च तयोपायेन ॥४४॥
 यो गृह्णे परकीयोऽर्थो निश्चितं निर्घृणेन चित्तेन । स करोति भयं घोरं खयं च पूर्वार्थस्य ॥४५॥
 तस्मान् त्वेदं भविष्यति मरणं, रक्षामि यदि पुनः कथयसि । हारो यत्र त्वया स सुक्को दत्तो वा कस्यापि ॥
 ततस्तेन पिता भणितो नहि नहि हारस्य तात ! वार्तापि । कर्त्तव्या येन स दत्तो मित्त्रायामुक्ताय ॥४७॥
 मा तस्य भवतु नाशः सद्रव्यसकुटुम्बकस्य राज्ञः । मम भवत्विवं सर्वं दुर्नयकारिणः पापस्य ॥४८॥
 इति निश्चयं दृष्ट्वा पुत्रस्य मनसि रजितः श्रेष्ठी । एतदपि सुपुरुषत्वमस्य यद् रक्षति मित्त्रम् ॥४९॥
 ततस्तत्सर्वं मुक्त्वा श्रेष्ठी नृणान्तिके संप्राप्तः । दिशपयति देव ! क्रियतां मम प्रसादो निजवाणिभ्यो ॥५०॥
 हारविवर्जं सर्वं स्वरूपत एवापियिन्द्रस्यैव । मम चार्थनिधाने पञ्च कोट्यः सुवर्णस्य ॥५१॥
 तन्मध्याद् गृह्णानु देवो हारस्य मूल्यमधिक्रमपि । तथैतस्यापि दण्डे लातु सुवर्णमिति श्रुत्वा ॥५२॥
 भणति नूनं उरुपद्यते विषममृतात्तद्व्याश्रयम् । स्थिरदेवशरीराद् यदुत्पन्नोऽयं पुत्रः ॥५३॥
 एतादृशे समये प्रकटमपि हि गोपायति धनमन्यः । एष निधानगतमपि हि प्रकटयतीति ऋजुमतिवता ॥५४॥
 ततो नाहटमानाम्पार्श्वयति श्रेष्ठेन भणति तव मुक्तः । एषः, जामरणं पुनरर्पयति निशम्य ॥५५॥
 भणित्वा महाप्रसादं प्रणम्य तथा नरवरं गृहं प्राप्तः । सह पुत्रेण श्रेष्ठी राजादिष्टमनुतिष्ठति ॥५६॥

सोऽय तओ ठाणाओ अप्पडिकंतो मओ गओ नरयं । इय नाउं अईयारं वज्जह एयं पयत्तेण ॥५७॥

॥ इति तृतीयगण्डवसे प्रथमातिचारदृष्टान्ते नाहटकथा समाप्ता ॥

स च ततः स्यानादप्रतिक्रान्तो मृतो गतो नरकम् । इति ज्ञात्वाऽतीचारं वर्जयेनं प्रयत्नेन ॥५७॥

जो विंशु तइयव्वेमुच्छाहइ तकरे जणे सुसिद्धं । इहलोए परलोए दुखं सो लहइ महणोव्व ॥१॥
तथाहि;—

सप्पायारं बहुसउणसेविं पउरसावयाइन्नं । अत्थि नयरं पसिद्धं महाअरण्णं व कुसुमपुरं ॥२॥
उव्वूढरवमाभारो निव्वूढदओ परुदगुरुवंसो । वरपव्वउव्व सुत्थिरो राया वइरोयणो तत्य ॥३॥
महुमहतणुव्व लच्छीए परिगया वरविलासकयसोहा । ललिया तस्सत्थि पिया सारंगसुदंसणत्तणाहा॥४॥
तोणं दुल्लहराओ पुत्तो असुरोव्व सुरसमूहस्स । गुरुदुक्खलक्खखाणो महणो नामेण से भित्तो ॥५॥
कस्सवि हरेइ दव्वं कस्सवि मूहिलं बलावि गिण्हेइ । उम्मिट्टकरिवरो इव उम्मूलइ नयसमूहं सो ॥६॥
तो पउरजणो रावं करोइ रायस्स अगओ एवं । देव ! अनाहव्व पुरी कुमारेण विलुट्ठिया अहियं ॥७॥
तो नरनाहो कुमरं रुद्धो तज्जेइ रे दुरायार ! । मह सीमं मुत्तुणं गच्छसु सिच्छापे निच्छयओ ॥८॥
न हु होसि तुमं पुत्तो जो मह पुव्विल्लपुरिसंपतीए । जत्तेण पालियाओ पयाउ लूडोसि लीलए ॥९॥
पसुपुत्तपविचित्थि तुल्लयं खु रज्जव्वयं वयंति बुहा । तं विवरीयं जायइ तुह दोसे मम सहमानस्यं ॥१०॥
एसो य लक्खहोमो एयं सरकूवदेवगिहकरणं । नीईए पालिज्जइ जं नियरज्जे जणो सब्बो ॥११॥
उक्तं च;—

“दुष्टस्य दण्डः सुजनस्य पूजा न्यायेन कोशस्य च संप्रवृद्धिः ।

अपस्तपातो रिपुराप्द्रस्ता परुचैव यज्ञाः क्रथिता नृपाणाम् ॥

किं देवकार्येण नराधिपानां कृत्वा हि मन्युं विपमस्थितानाम् ? ।

यो गृहीत्वा तृतीयव्रतमुत्साहयति तत्कराज्जनान् मोषितुम् । इहलोके परलोके दुःखं स लभते महन इव ॥१॥
संप्रांका(पांषा)रं बहुसगुण(शकुन)सेवितं प्रचुरश्रावका(शवापदा)कार्गम् ।

अस्ति नगरं प्रसिद्धं महारण्यमिव कुसुमपुरम् ॥२॥

उद्व्यूढरवमाभारो निव्वूढदयः (दकः) प्ररुदगुरुवंशः । परपर्वत इव सुस्थिरो राजा वैरोचनस्तत्र ॥३॥
मधुमयतसुरिवं लस्य्या परिगता वरविलासकृतशोभा । ललिता तस्यास्ति प्रिया सा(स)रज्जसुदर्शनसनाया ॥४॥
तयोर्दुर्लभरानः पुत्रोऽसुर इव सुरसमूहस्य । गुरुदुःखलक्षानिर्महानो नाम्ना तस्य मित्त्रम् ॥५॥
कस्यापि हरति द्रव्यं कस्यापि महिलां बलादपि गृह्णाति । उन्मुक्तकरिवर इवोन्मूलयति नय(नन)समूहं सः ॥
ततः पौरजने रावं करोति राजोऽप्यत एवम् । देव ! अनाथेव पुरी कुमारेण विलुण्ठिताऽधिकम् ॥७॥
ततो नरनाथः कुमारं त्यस्तर्जयति रे दुराचार ! । मम सीमानं मुक्त्वा गच्छ स्वैच्छया निश्चयतः ॥८॥
न खलु भवसिं त्वं पुत्रो यो मम पूर्वायपुरुषपङ्कजा । यत्नेन पालिताः प्रजा लुण्ठसि लीलया ॥९॥
पशुपुत्रप्रवृत्तौ तुल्यं खलु राज्यव्रतं वदन्ति बुधाः । तद् विपरीतं जायते तव दोषान् मम सहमानस्यं ॥१०॥
एष च लक्षहोम एतत् सरःकूपदेवगृहकरणम् । नीत्या पाल्यते यद् निजराज्ये जनः सर्वः ॥११॥

तद्देवकार्यं च स एव यज्ञो यदश्रुपाता न पतन्ति राष्ट्रे ॥”

किञ्च ।

सीयं खुहे पिवासं सहेमि जेसि कए सयावि अहं । तेसि तं घरसारं दारे य हठेण अवहरसि ॥१२॥
 ता न तए मह कज्ज सज्जो रज्जं चएसु महतणयं । वर सुन्नच्चियसाला मा भरिया चोरचरडाणं ॥१३॥
 तो रायवयणवणदवगुरुरजांलावलीपलित्तंगो । कुमरो महणसमेओ चलिओ नयरं विमुत्तण ॥१४॥
 ता जा कम्मिवि नयरं तलायपालीए मुणिवरो तेण । दिट्ठो सिद्धसुएणं संवाहिज्जंतपयकमलो ॥१५॥
 तं वंदिऊणसोवि हु उवविट्ठो तत्थ चिट्ठए जाव । ता तन्नयरपहाणं विलासिणीवंदमणुपत्तं ॥१६॥
 एक्काए तो भणियं हला हला । पिच्छ पिच्छ अच्छरियं । नयणमहसवभूयं रुवं एयस्म भिक्खुस्सा ॥१७॥
 नियरुवगान्वियाए ता भणिया धुविकऊण अन्नाए । चुंछियगल्लं एयं मा भत्तारं इला । कुणसु ॥१८॥
 तं सुणिय सिद्धपुत्तो कुवियो गुरुपरिभवोत्ति कलिऊण । विज्जावलेण तं लहु कुणइ मुणि पइ सकाममणं ॥
 अह सा पिच्छंतीणं अन्नं भणइ मुणिवरं सुहय ! । रहियाए तए पाया वदंति नो मह इओ गंतुं ॥२०॥
 इधराउ भणंति हला ! दट्ठमिमं धुक्कियस्स तुह तस्स । इय निज्वाणं जायं तो सा दीणाणणा भणइ ॥
 मा मह खयम्मि खारं खिवेह सहपंसुकीलिया होउं । मन्नावह किंतु इमं जलंजलि देह वा मज्ज ॥२२॥
 अह निविडपीडिया सा पडिया भूमीए विलवए सुवहुं । तो विज्जं संहरिउं सा भणिया सिद्धपुत्तेण ॥२३॥
 रमणीउ एस मच्चइ मायंगीउच्च जो अछिप्पाओ । ता तुह इत्थ किलेसो होही विफलो विरम तम्हा ॥२४॥
 किञ्च ।

शीतं क्षुधं पिपासां सहे येपां कृते सदाप्यहम् । तेषां त्वं गृहसारं दारांश्च हठेनापहरसि ॥१२॥
 तस्माल तव मम कार्यं सद्यो राज्यं त्यज मदीयम् । धरं शून्यैव शाला मा भृता चौरचरटैः ॥१३॥
 ततो राजवचनवनदवगुरुतरन्वालावलीप्रदीप्ताङ्गः । कुमारो महनसमेतश्चलितो नगरं विमुच्य ॥१४॥
 तावथावत्कस्मिन्नपि नगरे तदाकपाल्या मुनिवरस्तेन । दृष्टः सिद्धसुतेन संवाहमानपदकमलः ॥१५॥
 तं वान्दित्वा सोऽपि खलूपविष्टस्तत्र तिष्ठति यावत् । तावत्तन्नगरप्रधानं विलासिनीवृन्दमनुप्राप्तम् ॥१६॥
 एकया ततो मणितं हला हला ! पदय पदयाश्चर्यम् । नयनमहोत्सवभूतं रूपमेतस्य भिक्षोः ॥१७॥
 निज्जरूपमार्चितया तदा भणिता थूक्कृत्यान्यया । परिशोधितगल्लमेतं मा भर्तारं हला ! कुरुष्व ॥१८॥
 तं श्रुत्वा सिद्धपुत्रः कुपितो गुरुपरिभव इति कलयित्वा । विद्यावलेन तां लघु करोति मुनिं प्रति सकाममनसम् ॥
 अथ सा पश्यतीष्वन्यासु भणति मुनिवरं सुमग ! । रहितया त्वया पादौ बहतो नो ममेतो गन्तुम् ॥२०॥
 इतरा मणन्ति हला ! दट्टेमं थूक्कृतस्य तव तस्यं । इदं निर्वाणं जातं ततः सा दीनानना मणति ॥२१॥
 मा मम क्षते क्षारं सिपत सहपांशुक्रोडिता भूत्वा । मानयत किन्त्विमं जलाञ्जलिं दत्त वा मम ॥२२॥
 अथ निविडपीडिता सा पतित्रा भूमी विलपति सुवहु । ततो विद्यां संहस्य सा भणिता सिद्धपुत्रेण ॥२३॥
 रमणीरिष मन्यते मातङ्गीरिव योऽप्युश्याः । तस्मात्तवात्र क्लेशो भविष्यति विफलो विरम तस्मात् ॥२४॥

जइ तुह इत्युपराओ मन्त्रसि अप्पाणमैयआयत्तं। ता कुण वयणमिमेसिं अविचलपरमत्यसुहजणयं॥२५॥
 तो भणइ मुणि वेसा जं कायव्वं मए तमाइसह । तो कहिउं संसारं दुक्खणां खणिं मुणी तेसिं ॥२६॥
 बन्धइ मुत्तीए सुहं तीए उवायं जिणिंदियम्मं च । कहइ अहिंसारूवं तं च कसायाण परिहारा ॥२७॥
 मुक्कारंभाणं सो, विसयविरत्ताण सा पुण अवत्था । इच्चाइ पवंचेउं महव्वयाणुव्वए कहइ ॥२८॥
 सम्मतेणं सहिए, एयं च तैडट्टिओ कुमारोवि । सुणिउं तप्परमत्यं मुणिउं च मुणिं पणमिऊण ॥२९॥
 भणइ अकारणवच्छल निच्छउम मुणिंद परमकारुणिय ! । मोत्तुं विसयपिवासं जुत्तं तुह पासमणुसरिउं॥
 किंतु समयंतरे तं होही तुहपयपसायओ नाह ! । गिहिधम्मणेण पसाओ ता किज्जउ मज्झ ल्लु इन्दिह ॥३१॥
 तम्मिओ महणोवि हु तहंवे वेसा अणंगसेणावि । पत्थइ सावयधम्मं तव्वयणं सलहइ मुणीवि ॥३२॥
 पासट्टियवेसाओ काओवि चयंति मज्जंसाइं । साहम्मिउत्ति कुमरं अणंगसेणा गिहं नेइ ॥३३॥
 उवयरइ सबहुमाणं अह तीए सरूवमवितहं कहिउं । कुमरो जा चलइ पुरो ता सा सह चलइ तेणेव ॥
 ततो क्रमेण अंतेण तेण पत्तं पुरं पुरं नाम । पिउविसयसंधिदेसे देसे निवविस्सिसेणस्स ॥३५॥
 तत्य सकलत्रमित्तो जा जिणभवणम्मि वंदए देवे । ता तप्पुराहिगारी समागओ तत्य तम्मि खणे॥३६॥
 जिणवरदंशणहेउं, दिट्ठो कुमरोवि तैण भत्तिवसा । रोमंचं चियगत्तो जिणाविं वनिविट्ठदिट्ठिजुओ ॥३७॥
 तो सो चितइ इमिणा आगारेणं न होइ सामन्नो । एस नरो, तम्मिचं तो पुच्छइ वाहरावेउं ॥३८॥

यदि तवात्रानुरागो मन्यस आत्मानमेतदायत्तम् । तदा कुरु धचनमेपामविचलपरमार्थमुखजनकम् ॥२५॥
 ततो भणति मुनिं वेद्या यत्कर्तव्यं मया तदादिशत । ततः कथयित्वा संसारं दुःखानां खनिं मुनिस्ताताम् ॥
 वर्णयति मुक्तेः सुखं तस्या उपायं जिनेन्द्रधर्मं च । कथयत्यहिंसारूपं तच्च कपायाणां परिहारात् ॥२७॥
 मुक्कारंभाणां सः; विषयविरक्तानां सा पुनरवस्थाः । इत्यादि प्रपञ्च्य महात्रताणुवतानि कथयति ॥२८॥
 सम्यक्त्वेन सहितानि, एतच्च तटस्थितः कुमारोऽपि । श्रुत्वा तत्परमार्थं ज्ञात्वा च मुनिं प्रणम्य ॥२९॥
 भणत्यकारणवत्सल निरशन्नं मुनिन्द्र परमकारुणिक ! । सुक्त्वा विषयपिपासां युक्तं तव पार्श्वमनुसर्तुम् ॥३०॥
 किन्तु समयान्तरे तद् भविष्यति त्वत्प्रदप्रसादतो नाथ ! । गृहिधर्मेण प्रसादस्तावत्क्रियतां मम लद्धिवदानीम् ॥
 तन्मित्त्रं महनोऽपि खलु तथैव वेश्याऽनङ्गसेनापि । प्रार्थयते श्रावकधर्मं तद्गचनं श्लाघते मुनिरपि ॥३२॥
 पार्श्वस्थितवेश्याः का अपि त्यजन्ति मद्यमांसानि । सार्धमिष्क इति कुमारमनङ्गसेना गृहं नयति ॥३३॥
 उपचरति सषट्कमानमथ तस्यै स्वरूपमवितर्कं कथयित्वा । कुमारो यावच्चलति पुरस्तावत्सा सह चलति तेनैव ॥
 ततः क्रमेण याता तेन प्राप्तं पुरं पुरं नाम । पितृविषयसंधिदेशे देशे मृपविश्वतेनस्य ॥३५॥
 तत्र सकलत्रमित्तो यावज्जिनमवने वन्दते देवान् । तावत्तत्पुराधिकारी समागतस्तत्र तस्मिन्स्थणे ॥३६॥
 जिनवरदर्शनहेतोः, दृष्टः कुमारोऽपि तेन भक्तिवशात् । रोमाञ्चाञ्चित्तागत्रो जिनधिम्बनिविट्ठदिट्ठियुतः ॥३७॥
 ततः स चिन्तयत्यनेनाकारेण न भवति सामान्यः । एष नरः, तन्मित्त्रं ततः पृच्छत्याह्वाय्य ॥३८॥

सोवि हु तच्चुत्तं जहट्टियं साहए अहहिगारी । जोडियहत्थो कुमरं पत्थिय नियमंदिं नेइ ॥३९॥
सम्माणइ सक्कारइ, इत्तो य जमालिपल्लिनाहेण । सुयअलिपनरंसरविस्ससेणपंचत्तवत्तेण ॥४०॥
आगंतूणं रुद्धं तं पुरमित्तो जलं न तम्मज्जे । वाहिरजलं निरुद्धं परचक्केण ततो लोओ ॥४१॥
अच्चंतमाउलत्तं पत्तो अहिगारिणं भणइ एवं । पुरमेयस्स समप्पह काऊण दर्य उवरि अम्ह ॥४२॥
किंकायव्वविमूढो अहिगारी जाव चिट्ठए ताव । तो कुमरेणं भणियं एगंते, भणइ लोयमिणं ॥४३॥
जह जं जुत्तं होही तं काहमहं पभायसमयम्मि । तो तेण तहेव कयं पच्छा कुमरं भणइ सोवि ॥४४॥
किं कायव्वमियाणि कुमरो तं भणइ जमिह कायव्वं । तं तुम्ह पभाएच्चिय कहियव्वं संपयं नेय ॥४५॥
तो रयणीए कुमरो पायारं लंघिऊण किरणेण । विञ्जुक्खिक्खेण गओ आवासे पल्लिनाहस्स ॥४६॥
तस्स य सयणट्ठाणं संचारिमकट्टमेडयस्सुवरि । तह चैव तत्थ चडिओ तं सुत्तं धरिय वाहाए ॥४७॥
भणइ अहं इत्थ पुरे जक्खो आरक्खगो य एयस्स । ता जइ इत्थ पभाए चिट्ठसि तो मरमि निव्वंतं ॥
इय भणिउं नामंकियमुद्धारयणं च तस्स हत्थाओ । धित्तुं तहेव किरणं दाऊणं जाइ सट्ठणं ॥४९॥
पल्लिवईवि हु भीओ तक्खणमेव य पयाणयं देइ । कहिउं जहट्टियं परियणस्स आसन्नवत्तिस्स ॥५०॥
अह अहिगारिचरावि हु पिच्छंता तं तहेव सुणिऊणं । साहंति तस्स सोवि हु द्विट्ठो कुमरस्स तं कइइ ॥५१॥
पभणइ कुमरो पुत्तोदएण तुह जायमेयमह सोवि । कुमरंगुलीए पासइ मुद्धारयणं सुदिप्पंतं ॥५२॥
कोऊहलेण हत्थाउ तस्स गहिऊण तं पलोयंतो । पल्लीवइस्स नामं दट्ठं रंजियमणो भणइ ॥५३॥

सोऽपि हि तद्वृत्तान्तं, यथास्थितं कथयत्यथाधिकारी । योजितहस्तः कुमारं प्रार्थ्य निजमन्दिरं नयति ॥३९॥
सम्मानयति स्तकारयति, इतश्च जमालिपल्लिनाथेन । श्रुतालीकनरेश्वरविश्वसेनपञ्चत्वयवर्तेन ॥४०॥
व्यागत्य रुद्धं तत्पुरमितो जलं न तन्मध्ये । बाह्यजलं निरुद्धं परचक्रेण ततो लोकः ॥४१॥
व्यत्यन्तमाकुलत्वं प्राप्तोऽधिकारिणं भणत्येवम् । पुरमेनस्मै समर्पयत कृत्वा दयागुपर्यस्माकम् ॥४२॥
किं कर्तव्यविमूढोऽधिकारी, यावत्तिष्ठति तावत् । ततः कुमारेण भाणितमेकान्ते, भणत लोकमिमम् ॥४३॥
यथा यद् युक्तं भविष्यति तत्करिष्येऽहं प्रभातसमये । ततस्तेन तथैव कृतं पश्चात्कुमारं भणति सोऽपि ॥४४॥
किं कर्तव्यमिदानीं कुमारस्तं भणति यदिह कर्तव्यम् । तद् युष्माकं प्रभात एव कथयितव्यं सांप्रतं नैव ॥४५॥
ततो रजन्यां कुमारः प्राकारं लङ्घित्वा किरणेन । विद्योत्तिष्ठेन गत आवासे पल्लिनाथस्य ॥४६॥
तस्य च शयनस्थानं संचारिमकाष्ठमालाया उपरि । तथैव तत्र चटितन्तं सुप्तं भूत्वा बाहुना ॥४७॥
भणत्यहमत्र पुरे यत्र आरक्षकश्चैतस्य । तस्माद् यद्यत्र प्रभाते तिष्ठसि ततो त्रियसे, निर्भ्रान्तम् ॥४८॥
इति भणित्वा नामाङ्कितमुद्धारतनं च तस्य हस्तात् । गृहीत्वा तथैव किरणं दत्त्वा यानि स्वस्थानम् ॥४९॥
पल्लोपतिरपि खलु भीतस्तत्क्षणमेव च प्रयाणकं ददाति । कथायित्वा यथास्थितं परिजनस्यासन्नवर्तिनः ॥५०॥
अथाधिकारिचरा अपि हि पश्यन्तस्तत्तथैव श्रुत्वा । कथयन्ति तस्य सोऽपि हि हृष्टः कुमारास्य तत्कथयति ॥५१॥
प्रभणति कुमारः पुण्योदयेन तव जातमेतदथ सोऽपि । कुमाराङ्गुल्यां परयति मुद्धारतनं सुदीप्यमानम् ॥५२॥

लुह पुरिसरयण ! एसो ववसाओ साहसिकरसियस्स । सो भणइ सच्चमेयं किंपुण तइयव्वयं भगं ॥५४॥
 सो आह एवमेयं किंपुण साहम्मियम्मि वच्छल्लं । मइ तुब्भेहिं विहियं तं पुण उच्चयारि संजायं ॥५५॥
 संघस्स परमभट्टारयस्स जिणनाहचेइयाणं च । तहवि इह संति गुरुणो, आलोइज्जउ इमं तेसिं ॥५६॥
 कुमरेण तो तद्वे य विहियं, इत्तो य विस्ससेणोवि । नरनाहो नीरोगो जाओत्ति समागया वत्ता ॥५७॥
 पुव्वुत्तवइयरेणं पुरस्स अभयंति सह कुमारेण । निवविस्ससेणमंगलकरणत्थं जाइ अहिगारी ॥५८॥
 कहइ कुमरस्सरूवं तं सोउं नरवरो विचिंतइ । पुत्तरहियस्स पुत्तो. एसोच्चिय होउ मह इन्दिं ॥५९॥
 धूलाणवराहाणं जंतूण वहम्मि एस जं विरओ । तो विस्सासगयस्सवि मह अरियं भयं न एयाओ ॥६०॥
 इय तं जुवरायपए ठविय निक्खिवइ तम्मि रज्जभरं । उच्छप्पइ तस्संगाउ जिणमयं लद्धसम्मत्तो ॥६१॥
 पुव्वुत्ताइयनरवरदेसे दंडाहिवं ठवइ महणं । तदेसट्ठियचरढा रज्जंतरनियइदेसठियं ॥६२॥
 लुंठंति जणं आणंति तद्धणं माणुसं च, महणो य । उच्छाहइ ते, तेवि य दिंति पयत्थाण लुब्भागे ॥६३॥
 सो लोहगहइत्थो न गणइ तइयव्वयस्स मालिन्नं । सीमालदेसराओवि जाणिउं चिंतइ, न देसं ॥६४॥
 लुडावंतो ठाही एसो तो धायगाओ सो महणं । ववरोयाचइ, सोवि इडु विहिज्जणं तइयव्वयभगं ॥६५॥
 संचियपवरपयत्थेसु मुच्छिओ घीयगम्मि अइकुद्धो । रुद्धाणोवगओ पत्तो तच्चाए पुढवीए ॥६६॥
 भमिही भवम्मि सुचिरं तम्हा तइयव्वयम्मि अइपारं । तक्करपओगरूवं वज्जह जइ महइ सिवसोक्खं ॥६७॥

कुतूहलेन हस्तात्तस्य गृहीत्वा तत्प्रलोकमानः । पल्लीपतेर्नाम दृष्ट्वा रञ्जितमना भणति ॥६३॥
 तव पुरुषरत्न ! एष व्यवसायः साहसैकरसिकस्य । स भणति सत्यमेतत् किन्तु तृतीयतन्त्रं भगन्म् ॥६४॥
 स आहैवमेतत् किन्तु साधर्मिकेऽपि वात्सल्यम् । मयि शुष्माभिर्विहितं तत्पुनरुपकारि संजातम् ॥६५॥
 संधस्य परमभट्टारकस्य जिननायचैत्यानां च । तथापिह सन्ति गुरवः, आलोच्यतामिदं तेभ्यः ॥६६॥
 कुमारेण ततस्तथैव च विहितम्, इतश्च विश्वसेनोऽपि । नरनाथो नीरोगो जात इति समागता वार्ता ॥६७॥
 पूर्वोक्तश्रुतिकरेण पुरस्याभयमिति सह कुमारेण । नृपविश्वसेनमङ्गलकरणार्थं यात्यधिकारी ॥६८॥
 कथमिति कुमारस्वरूपं तत् श्रुत्वा नरवरो विचिन्तयति । पुत्ररहितस्य पुत्र एष एव भवतु ममेदानीम् ॥६९॥
 स्थूलानपराधानां जन्तूनां वध एष यद् विरतः । ततो विश्वासगतस्यापि ममास्ति भयं नैतस्मात् ॥६०॥
 इति तं युवराजपदे स्थापयित्वा निक्षिपति तस्मिन् राज्यभरम् । उत्सर्पयति तत्सङ्गाज्जिनमतं लब्धसम्भवत् ॥६१॥
 पूर्वोत्थापितनरवरदेशे दण्डाधिपं स्थापयति महनम् । तद्देशस्थितचरया राज्यान्तरनिकटदेशस्थितम् ॥६२॥
 लुण्ठयन्ति जनमानयन्ति तद्धनं मानुषं च, महनश्च । उत्साहयति तान्, तेऽपि च ददाति पदोऽर्थानां पष्ठमागान् ॥६३॥
 स लोभग्रहस्तो न गणयति तृतीयव्रतस्य मालिन्यम् । सीमस्थदेशराजोऽपि ज्ञात्वा चिन्तयति, न देशम् ॥६४॥
 लुण्ठयन् स्थानस्थेय्येय ततो घातकास्त महनम् । व्यपरोपयति, सोऽपि खलु विषाय तृतीयव्रतमङ्गम् ॥६५॥
 संचितप्रवरपदाधिषु मूर्च्छितो घातकेऽतिकुद्धः । रौद्रध्यानोपगतः प्रातस्तृतीयायां पृथिव्याम् ॥६६॥

कुमरोवि रज्जधम्मं सुसाहुधम्मं च पालिउं सुचिरं । पत्तो ठाणं सासयमणंगसेणावि तह चेव ॥६८॥

॥ इति तृतीयाणुव्रते द्वितीयातिचारविपाके महनकथा समाप्ता ॥

भ्रमिष्यति भवे सुचिरं तस्मात् तृतीयव्रतेऽतिचारम् । तस्करप्रयोगरूपं वर्जयत यदि काङ्क्षत शिवसौम्यम् ॥६७॥
कुमारोऽपि राज्यधर्मं सुसाधुधर्मं च पालयित्वा सुचिरम् । प्राप्तः स्थानं शाश्वतमनङ्गसेनापि तथैव ॥६८॥

नियनिवविस्तरजे वाणिज्जं उदयणोव्व जो कुणइ । तइयवयमइयरतो सो लहइ धणतणुविणासं च ॥१॥
तथाहिः—

बहुसुणिपयसुपविचं सत्तरिसिनिसेवियं नहं हसइ । जं बहुबुहमेगबुहं तं नयरं अत्थि 'सिवभइ' ॥२॥
बहुकणओ सुरयणसेविओ य सच्चदणो सुरगिरिव्व । तत्थत्थि थिरपगई सिट्ठी रयणायरो नाम ॥३॥
तस्सत्थि वहू सुरसुंदरिव्वं थिरजुच्चणा कणयकंती । अणभिसनयणा बहुविबुहसंमया सुंदरी नाम ॥४॥
ताण तणओ विणीओ विणयातणउव्व सउणकयसेवो । नामेण रायपालो सव्वासु कलासु अइकुसलो ॥५॥
क गयद्वयसिट्ठिसुओ तम्मिचं उदयणोत्ति विक्खाओ । तेण समं सो कीलइ सरिसरआरामपाईसु ॥६॥
अह दिट्ठा वरवाला कीलंतेहिं नईए अन्नदिणे । जलदेवयव्व दिव्वंगसंगया सारलंकारा ॥७॥
कट्टविलगं मज्जणनिम्मज्जणोहिं मयं अप्पाणं । मच्चंती दूराओ दट्टणं ते इमं भणइ ॥८॥
मरणभयभीरुयाए सरणविहूणाए दीणवयणाए । देइ मह पाणभिकखं मोवेक्खह, तो खणद्धेण ॥९॥
उत्तारिऊण तेहिं नइप्पवाहाओ पुच्छिया एवं । का सि तुमं को हेऊ इहागमे, कहइ सा एवं ॥१०॥
अत्थि नयरं पसिद्धं सिद्धेसरनामयं, धणसमिद्धो । तत्थ वणी गुणसेणो तव्वज्जा जयसिरी नाम ॥
सत्तसुयाणं उवरिं जाया उवजाइएहिं तेसिमहं । अइवल्लहत्ति काउं दुल्लहदेवी कयं नाम ॥१२॥
अह जुव्वणंपचाए वणिपुत्ता इंति मज्झ वरणत्थं । नाहं मच्चेमि तए भणितावि हु अम्मयाईहिं ॥१३॥
सावपकुले पम्मा अणवरयं साहुसंगपरया य । लहुकम्मयावसेणं नाहं मणसावि गिह्वासं ॥१४॥

निजनुषविरुद्धरान्ये वाणिज्यमुदयन इव यः करोति । तृतीयव्रतमतिचरन् स लभते धनतनुविनाशं च ॥१॥
बहुसुनिपदसुपविचं सत्तरिनिसेवितं नभो हसति । यद् बहुबुधमेकबुधं तन्नगरमस्ति शिवभद्रम् ॥२॥
बहुकनकः सुरत्न [जन] सेवितश्च सन्नन्दनः सुरगिरिवत् । तत्रास्ति स्थिरप्रकृतिः श्रेष्ठी रत्नाकरो नाम ॥३॥
तस्यास्ति बधूः सुरसुन्दरीव स्थिरयौवना कनककान्तिः । अनिमिषनयनी बहुविबुधसंमता सुन्दरी नाम ॥४॥
तयोस्तनयो विनीतो विनतातनय इव सगुण[कुन्] कृतसेवः । नाम्ना राजपालः सर्वोष्ठ कलास्वतिकुशलः ॥५॥
कनकध्वजश्रेष्ठिसुतस्तन्मित्रमुदयन इति विख्यातः । तेन समं स क्रीडति सरित्सरभारामादिषु ॥६॥
अथ दृष्टा वरवाला क्रीडद्भ्यां नद्यामन्यादिने । जलदेवतेव दिव्याङ्गसंगता सारालङ्कारा ॥७॥
काष्ठविलग्नं मज्जननिमज्जनैर्घृताभिवात्मानम् । मन्यमाना दूराद् दृष्ट्वा ताविदं भणति ॥८॥
मरणभयभीरोः शरणविहीनाया दीनवदनायाः । दत्तं मम प्राणभिक्षां मोपेक्षायां, ततः क्षणापेन ॥९॥
उत्तार्य ताभ्यां नदीमवाहात् घृष्टैवम् । काऽसि त्वं को हेतुरिहागमे, कथयति सैवम् ॥१०॥
अस्ति नगरं प्रसिद्धं सिद्धेश्वरनामकं, धनसमृद्धः । तत्र वणिग् गुणसेनस्तन्नार्था जयश्रीनाम ॥११॥
सत्सुतानामुपरि जातोपयाचितैस्तयोरहम् । अतिवल्लभोति कृत्वा दुर्लभदेवी कृतं नाम ॥१२॥
अथ यौवनप्राप्ताया वाणिकपुत्रा आयन्ति मम वरणार्थम् । नाहं मन्ये तान् भणितापि धन्वादिभिः ॥१३॥
शायककुले प्रसूताऽनवरतं साधुसंगमरता च । लघुकर्मतावशेन नाहं मनसापि गृह्णामसम् ॥१४॥

पत्येभि संजमं चिय परं पिपा नेहैपरवसो मज्ज । न विसज्जइ तो य अहं सावययम्मपि पाळेमि ॥१५॥
सुहृत्तालिया पिज्जुहिं चिह्मेमि गिहम्मि, अन्नया चलिया । जिणभवणे ता दिट्ठा ठक्कुरपुत्ताण जुयलेण ॥
एक्केण तओ भणिाया मयच्छि । एसिऊण मं पलोएसु । तुंहदिट्ठिमयवुट्ठीए छंडिओ निच्चुओ होमि ॥
वीएण पुणो भणिाया जइ सच्चं साविा दयपहाणा । ता मं मोत्तुं अत्तो मणसावि न पत्यणिज्जो ते ॥१८॥
अन्नह कए य नियमा मम पाणा पविसिहंति परलोए । इअ असमंजसवयणे सोऊणं ताण वेगेण ॥१९॥
जिणभवणं तो पत्ता पूएवि विहीए वंदिउं देवे । चलिया जाव गिहं पइ ता मंगं वंधिउं दोवि ॥२०॥
धक्का य, तेय दट्ठुं नट्ठा उम्मग्गओ गया दूरं । पिट्ठीए तेवि दिट्ठा आगच्छंता तुरियतुरियं ॥२१॥
तो हं संकरगेहे पविसेउं वंधिऊण तदारं । जाव ठिया ता तेवि हु परोप्परं जुज्जिउं लग्गा ॥२२॥
पभणइ एगो मह भारिया इमा वीयओ भणइ मज्ज । तो पदमेणं खगेण आहओ सोवि वीएण ॥२३॥
इय असमंजसमेयं नाउं उग्गाडिऊण तदारं । अवलोइया मए ते दुन्निवि दिट्ठा गयप्पाणा ॥२४॥
तो चितियं अहं चिय हट्ठी मरणस्स कारणमिमेसि । संजाया अहवा मोहविलसियं मज्जं को दोसो ? ॥
असुईरसनिज्जरणे हट्ठुक्करहम्मि चम्मनसनद्धे । को नाम क्कामिं मोत्तुं रमेइ देहम्मि रमणीणं ? ॥२६॥
क्कामिणिनिनियंविधियं कन्दर्पविलासरायहाणित्ति । न मुणइ अमेज्जपोट्टं अहह अहो ! मोहमाहृषं ॥२७॥
तिवलीतरंगसंगयनाहिं रमणीणं अमयकुंडंति । मन्तंति न उण नीसेत्वदुवत्तलवत्तवत्तणिं मूढा ॥२८॥

प्रार्थये संयममेव परं पिता स्नेहपरवशो मम । न विद्यजति ततश्चाहं श्रावकधर्ममपि मालयामि ॥१६॥
सुखलालिता पितृभ्यां तिष्ठामि गृहे, अन्यदा चलित्वा । जिनमवने तदा दृष्टा ठक्कुरपुत्रपौरुगेण ॥१६॥
एकेन ततो भणिाया मृगासि ! प्रसद्य मां प्रलोकय । त्वद्दृष्टचमृतवृष्टयोक्षितौ निर्वृतौ भवामि ॥१७॥
द्वितीयेन पुनर्भणिता यदि सत्यं श्राविका दयाप्रधाना । तदा मां मुक्त्वाऽन्यो मनसापि न प्रार्थनीयस्ते ॥१८॥
अन्यथा कृते च नियमान्मम प्राणाः प्रवेक्ष्यन्ति परलोके । इत्यसमञ्जसवचनानि श्रुत्वा तयोर्वगेन ॥१९॥
जिनमवने ततः प्राप्ता पूजयित्वा विधिना वन्दित्वा देवान् । चलित्वा यावद् गृहं प्राति तावन्मार्गं बद्धा द्वावपि ॥२०॥
स्थितौ च, तौ च दृष्ट्वा नष्टोन्मार्गतो गता दूरम् । शृष्टे तावपि दृष्टावागच्छन्तौ त्वरितत्वरितम् ॥२१॥
ततोऽहं शङ्करगेहे प्रविश्य बद्ध्वा तद्द्वारम् । यावत्स्थिता तावत्तावपि हि परस्परं योद्धुं लग्नौ ॥२२॥
प्रभणत्येको मम भार्येयं द्वितीये भणति मम । ततः प्रथमेन सङ्गेन हतः सोऽपि द्वितीयेन ॥२३॥
इत्यसमञ्जसमेतज्ज्ञात्वोद्घात्य तद्द्वारम् । अवलोकितौ मया तौ द्वावपि दृष्टौ गतप्राणौ ॥२४॥
ततश्चिन्तितमहमेव हा धिग् मरणस्य कारणमनयोः । संजाताऽथवा मोहविलसितं मम को दोषः ॥२५॥
अशुचिरसनिर्झरणेऽस्थिविघ्नाराशौ चर्मनसनद्धे । को नाम क्कामिं मुक्त्वा रमते देहे रमणीनाम् ? ॥२६॥
क्कामिनीनितम्बविन्ध्यं कन्दर्पविलासराजधानीमिति । न जानात्यमेघ्यपोट्टलीमहह अहो ! मोहमाहात्म्यम् ॥२७॥
त्रिवलीतरङ्गसंगतनाभिं रमणीनाममृतकुण्डमिति । मन्यन्ते न पुनर्निःसंख्यदुःखलक्षत्विं मूढाः ॥२८॥

एवंपि इमे ददृष्टुं मं मृदा जह मया तद्वेषेवि । मा मुञ्चन्तु मरंतु य चित्तिय पडिया नईए अहं ॥२९॥
 पच्छा पुणो विंचित्तियमहह ! महापात्रमेयमापरियं । अप्पाणम्मि परम्मि य बहो निसिद्धो जिर्णिदेहि ॥
 इय मरणभीरुया हं तुम्हाणं दिट्ठिगोयरं पत्ता । निक्कारणकरुणारसपरेहि जीवाविया एवं ॥३१॥
 तो तेहि सा भणिया भइणी अम्हाण तं महाभागे । आगच्छ गिहे पच्छा पिऊण पासे नइस्सामो ॥३२॥
 तो तेहि समं रयणायरस्स सिट्ठिस्स सा गिहं पत्ता । कहिया य तस्स वत्ता तेण कया उचियपडिवत्ती ॥३३॥
 भणियो तत्तो तीए सिट्ठी रयणायरो मह पिऊणं । होइ अधिई, तेसि तो जाणावह मह सरुवं ॥३४॥
 तेणावि तहेव कयं सावि पुणो तम्मि चेंव समयम्मि । न.गया 'इमाइं धम्मे ठावेमी' इय विंचितेउं ॥३५॥
 गिह्धिधम्मं तो तीए सम्मं जाणावियाइं सव्वाइं । तेहिवि सो सत्तीए पडिवत्तो सुगुरुमूलम्मि ॥३६॥
 तज्जणयाइं तत्थागयाइं थेवेहिं चेंव दियहेहिं । गउरवियाइं रयणायरेण कहियं च तेसिमिं ॥३७॥
 तुम्ह विओए तुम्हं सुयाए अम्हाण सफलिओ जम्मो । जिणधम्मपयाणेणं, इमं च सच्चं कयं वयणं ॥३८॥
 "यद्यपि विपदि विनश्यति परमुपकुरुते तथापि खलु सुजनः । स्वयमगुरुर्दृष्टवन्[?]पि समीपलोके तु सुरभयति॥"
 तो तीसे पियराइं चिंतति जहा इमीए विसएसुं । गिद्धि जणइस्सामो आसामिचं इमं अम्ह ॥३९॥
 जा इय अन्नं पि जणं विसएसु विरंजई ठवइ धम्मे । तीसे सयमासत्ती विसएसु कओ इह भवम्मि ? ॥४०॥
 इत्तो य सा पयंपइ चलणेसुं पणमिऊण पियराण । किज्जउ मे अणुकंया दिक्खा दाविज्जउ इहेव ॥४१॥
 जं मह एयावत्था मरणस्स निवंधणं वरायाणं । संजाया तेसिमहं, विवेकविचलत्तणेणं च ॥४२॥

एवमपीमौ दृष्ट्वा मां मृतौ यथा मृतौ तथान्येऽपि । मा मुञ्चन्तु त्रियन्तां च चिन्तयित्वा पतिता नद्यामहम् ॥
 पश्चात् पुनर्विचिन्तितमहह ! महापापमेतदाचरितम् । आत्मनः परस्य च बधो निपिद्धो जिनैन्द्रेः ॥३०॥
 इति मरणभीरुहं युवयोर्दृष्टिगोचरं प्राप्ता । निष्कारणकरुणारसपराभ्यां लीवितैवम् ॥३१॥
 ततस्ताभ्यां सां भणिता मागिन्यावयोस्त्वं महाभागे ! । आगच्छ गृहे पश्चात् पित्रोः पार्श्वे नेप्यावः ॥३२॥
 ततस्ताभ्यां समं रत्नाकरस्य श्रेष्ठिनः सा गृहं प्राप्ता । कथिता च तस्य वार्ता तेन कृतोचितप्रतिपत्तिः ॥३३॥
 भणितस्ततस्तथा श्रेष्ठी रत्नाकरो मम पित्रोः । भवत्यधृतिः, तौ तस्माज्जापय मम स्वरूपम् ॥३४॥
 तेनापि तथैव कृतं सापि पुनस्तास्मिन्नेव समये । न गता 'इमान् धर्मे स्याप्रयामि' इति विचिन्त्य ॥३५॥
 गृहधर्मं ततस्तथा सम्यग् ज्ञापिताः सर्वे । तैरपि स शक्त्या प्रतिपन्नः सुगुरुमूले ॥३६॥
 तज्जननीजनकौ तत्रागतौ स्तोत्रैरेव दिवसैः । गौरवितौ रत्नाकरेण कथितं च तयोरिदम् ॥३७॥
 युवयोर्वियोगे युवयोः सुतयाऽस्माकं सफलितं जन्म । जिनधर्मप्रदानेन, इदं च सत्यं कृतं वचनम् ॥३८॥
 ततस्तस्याः पितरौ चिन्तयतो यथाऽस्या विषयेषु । गृद्धि जगधिप्याम आशामात्रमिदमस्माकम् ॥३९॥
 येत्यन्यमपि जनं विषयेषु विरज्यति स्थापयति धर्मे । तस्याः स्वयमासक्तिर्विषयेषु कुत इह भवे ? ॥४०॥
 इतश्च सा प्रजल्पति चरणौ प्रणम्य पित्रोः । क्रियतां मय्यनुकम्पा दीप्ता दाप्यतामिहैव ॥४१॥
 यद् मनैर्दृष्ट्वा मरणस्य निबन्धनं वराकयोः । संजाता तयोरहं, विवेकविकल्पेन च ॥४२॥

तुभ्योर्हि पालिओ लालिओ य देहो भवुभवदुहाणं । निट्टावणे समत्थो नईए खित्तो, तओ एए ॥४३॥
जइ नो उत्तारितात्तो हं मरिऊण वाळ्मरणेण । भवअडैविदुखखलत्रखाण भायणं आसि संपेत्ता ॥४४॥
तो जंपइ तीए पिया विवेयकुलमंदिरं सुयं वच्छे ! । अम्हंपि हु सुगुरूणं वयणमियं परिणयं इण्हं ॥४५॥
“शब्दाद्याः सुमनोरमाः प्रियमनो रम्यः प्रमुत्वोज्ज्वला लक्ष्मीरित्यनुभावयन्किल हितोऽस्म्यस्येति बुद्ध्या जनः
नो मित्त्रं परमार्थतो भवदवन्वालाकरालीकृतं सिञ्चन्नेप धृतैरिभैः, स हि सुहृद्योऽस्माद् बहिर्मुञ्चति ॥”
ता च्छाप सहलं काउं अब्भत्यणं पवत्तेमो । इह अम्हे अप्पाणं, किंतु तर्हि सपणवग्गस्स ॥४६॥
तुह असंमसीलसुविवेयवयणविणएर्हि रंजियमणस्स । सहसा अदंसणेणं अरइसमुद्दे निमग्गस्स ॥४७॥
दोइ तरंउं तुह चेव दंसणं, ता तर्हि लहु एहि । काहमइं गयमित्तो सहलं तुह वंछियं वच्छे ! ॥४८॥
अह रयणायरसिद्धं नृपरे सिद्धेसरम्मि गमणत्थं । आपुच्छइ गुणसेणो सिद्धी तो सो भणइ एवं ॥४९॥
धम्मं ठावतीए दुल्लभदेव्या कल्पतरुकल्पे । पसुणोच्चि य अम्हे माणुसत्तणं पाविया जम्हा ॥५०॥
उक्तं च;—

“ आहारनिद्रामयमैथुनानि तुल्यानि सीर्धं पशुभिर्नराणाम् ।

ज्ञानं विशेषः पशुमानुषाणां ज्ञानेन हीनाः पशवो मनुष्याः ॥ ”

इय वयणविणयपुव्वं वत्याहरणेर्हि रइयसम्माणं । तेषं विसज्जियाइं पत्ताइं ताइं तत्य पुरे ॥५१॥
दुल्लहदेव्री दिक्खं धित्तूणं सुगुरूपायमूलम्मि । एक्कारस अंगाइं अहिज्जिउं विहरिउं च चिरं ॥५२॥
केवलनाणं उप्पाडिऊण उत्तारिउं बहुं लोयं । संसारसायराओ संपत्ता सासयं दाणं ॥५३॥
इज्जो य सिद्धी रयणायरोवि अंगीकयम्मि गिहिधम्मं । उज्जमइ कुडुवजुओ तस्स सुओ रायपालोवि ॥५४॥

युष्माभिः पालितो लालितश्च देहो भवोद्भवदुःखानाम् । निष्ठापने समर्थो नद्यो क्षिप्तः, तत एतौ ॥४३॥
यदि नो उदरतारयिष्यतां ततोऽहं मृत्वा बालमरणेन । भवाटवीदुःखलक्षणानां भाजनमभविष्यं संप्राप्त ॥४४॥
ततो जल्पति तस्याः पिता विवेककुलमन्दिरं सुतां वत्से ! । अस्माकमपि सुगुरूणां वचनमिदं परिणतमिदानीम् ॥
तस्माद् वत्सायाः सफलं कर्तुमप्यर्थनं प्रवर्तयामः । इह वयमात्मानं, किन्तु तत्र स्वजनवर्गस्य ॥४६॥
तवासमशीलपुत्रिवेकवचनविनयै रक्षितमनसः । सहसाज्जर्शनेनाऽरतिसमुद्रे निमग्नस्य ॥४७॥
भवति तरणं तत्रैव दर्शनं, तस्मात्तत्र लोच्येहि । करिष्याम्यहं गतमात्रः सफलं तव वाञ्छितं वत्से ! ॥४८॥
अथ रत्नाकरश्रेष्ठिनं नगरे सिद्धेश्वरे गमनार्थम् । आपृच्छते गुणसेनः श्रेष्ठी ततः स भणत्येवम् ॥४९॥
धर्मं स्थापयन्त्या दुर्लभदेव्या कल्पतरुकल्पे । पशवोऽपि च बर्षं मानुपत्वं प्रापिता यस्मात् ॥५०॥
इतिवचनविनयपूर्वं वस्त्राभरणे रचितसम्मानम् । तेन विसृष्टाः प्राप्तास्ते तत्र पुरे ॥५१॥
दुर्लभदेवो दीक्षां गृहीत्वा सुगुरूपादभूले । एकादशाह्नान्यधीत्य विहृत्य च चिरम् ॥५२॥
केवलज्ञानमुत्पाद्योत्तार्यं बहुं लोकम् । संसारसागरात् संप्राप्ता शश्वतं स्थानम् ॥५३॥

तस्संसगाओ उदयणोवि उज्जमइ धम्मकज्जेसु । ववहारंपि हु पायं कुणंति ते दोवि म्ममेव ॥५५॥
 अह अन्नया पपट्टे पोयणपुररायसयलदेसम्मि । दुब्भिकखे अइधोरे, सिवभइपुरे सदेसे उ ॥५६॥
 सव्वत्य सुभिकखेच्चिय तदेसनराधिपेण सव्वोवि । लोओ भणाविओ जह माणयमिक्कंपि धन्नस्स ॥५७॥
 पोयणपुरदेसम्मी जो पेसिस्सइ वणी अहं तस्स । काहामि पैहादंडं तहेव सव्वस्सअवहरणं ॥५८॥
 इय जाणिउंपि धन्नं पच्छन्नं उदयणो तर्हि देसे । पेइ वणिउत्तेहि तं नायं रायपालेण ॥५९॥
 तो भणइ उदयणं सो तुज्ज न जुत्तं विरुद्धरज्जम्मि । ववहरिउं ता संहर जइ सुमरसि निवइणो आणं ॥६०॥
 किञ्च ।

जम्हा तइयवयम्मी एवं अइयारमायरंतस्स । होही धम्मविरुद्धं कोवाओ तह नरिदस्स ॥६१॥
 अत्यब्भेसो माणस्स खंडणं जीवियस्स संदेहो । अइमजणाणं कीला पीला तह सयणवग्गस्स ॥६२॥
 इअ वारिओवि विरमइ जाव न सो नरवरेण तो नाओ । अवहरिउं सव्वस्सं निज्जंतो वज्जणाम्मि ॥६३॥
 किञ्चेण रायपालेण मोइओ नरवराओ करुणाए । तो मरिउमपट्टिकंतो भमिही भवसायरे सुचिरं ॥६४॥
 गिहिधम्मं परिपालिय रयणायरसावयस्सवि कुड्डं । लद्धसुदेवत्तसुमाणुसत्तमचिरा सिवं पत्तं ॥६५॥

॥ इति तृतीयाणुवत्ते विरुद्धराज्यातिक्रमातिचारे उदयनकथानकं समाप्तम् ॥

इतश्च श्रेष्ठी रत्नाकरोऽप्यङ्गीकृते गृहियर्मे । उद्यच्छति कुटुम्बयुतस्तस्य सुतो राजपालोऽपि ॥५४॥
 तस्संसगादुदयणोऽप्युद्यच्छति धर्मकार्येषु । व्यवहारमपि हि प्रायः कुरुतस्तौ द्वावापि सममेव ॥५५॥
 अथान्यदा प्रवृत्ते पोतनपुरराजसकलदेशे । दुर्मिक्षेऽतिधौरे शिवभद्रपुरे स्वदेशे तु ॥५६॥
 सर्वत्र सुभिक्ष एव तद्देशनराधिपेन सर्वोऽपि । लोको भाणितो यथा माणकमेकस्यापि धान्यस्य ॥५७॥
 पोतनपुरदेशे यः प्रेषयिष्यति वणिगहं तस्य । करिष्यामि महादण्डं तथैव सर्वस्वापहरणम् ॥५८॥
 इति ज्ञात्वापि धान्यं प्रच्छन्नमुदयनस्तत्र देशे । प्रेषयति वणिकपुत्रैस्तज्ज्ञाते राजपालेन ॥५९॥
 ततो मणत्युदयनं स तत्र न युक्तं विरुद्धराज्ये । व्यवहर्तुं तस्मात्संहर यदि स्मरसि नृपतेराज्ञाम् ॥६०॥
 यस्मात् तृतीयव्रत एवमतिचारमाचरतः । मविष्यति धर्मविरुद्धं कोपात् तथा नरेन्द्रस्य ॥६१॥
 अर्थभ्रंशो मानस्य खण्डनं जीवितस्य संदेहः । अंधमलनानां क्रीडा पीडा तथा स्वजनवर्गस्य ॥६२॥
 इति वारितोऽपि धिरमति यावन्न स नरवरेण ततो ज्ञातः । अपहृत्य सर्वस्वं नीयमानो वृध्यत्याने ॥६३॥
 कृच्छ्रेण राजपालेन मोचितो नरवरात् करुणया । ततो मृत्वाऽप्रतिक्रान्तो भ्रमिष्यति भवसागरे सुचिरम् ॥
 गृहियर्मे परिपाल्य रत्नाकरश्चावकस्यापि कुटुम्बम् । लब्धसुदेवत्तसुमानुपत्त्वमचिराच्छिन्नं प्राप्तम् ॥६५॥

जो तइयव्ययधारी कूडतुलाईहिं कुणइ ववहारं । इह परभवे य दुखव वरुणोव्य स पावइ अवस्तं ॥१॥
तथाहि;—

महुमहेदेहवं सुवन्नसंगयं तह य पवरगयडाणं । इह भरहम्मि पसिद्धं नगरं नामेण मणिलेखं ॥२॥
हरिविक्रमाभिहाणो तं पालइ नरवरो गयंदुख ॥ अणवरयदाणपसरो तव्वज्जा चंद्रलेखि ॥३॥
तम्मि पुरे पुरजिट्ठो सिद्धी नामेण देवसेणोत्ति । भज्जा विजयभिहाणा वरुणो नामेण ताण सुअे ॥४॥
स्से य कलाकुलभवनंपि भवनओ पिइवणे तहोववणे । परिभमइ मित्तकलिओ विरइअलीलो अणत्येसु ॥
अह जणदयाए रत्ता पयट्टियं हट्टमज्जयारम्मि । सिरिभरहचक्रवट्टिस्स नाडयं ते च वरुणोवि ॥६॥
जा पिच्छिउं पयत्तो लिखयपुत्तेण ता तहिं समए । आयंसगिहपयेसो भरहरिइस्स सच्चिविओ ॥७॥
तत्थ अलंकारविभूसियं नियतणुं पलोयमाणो अ । गल्लियम्मि अंगुलीए गयसोहं अंगुलिं दट्टुं ॥८॥
जह मुक्कालंकारो विगल्लियसोहं नियं तणुं दट्टुं । संसारे वत्तूणं मन्नंतो कित्तिमं सोहं ॥९॥
चेरुमगगपत्तो खणेण उप्पन्नकेवलन्नाणो । देवयअप्पियलिंगो नमंसिओ जह सुरिदेण ॥१०॥
निगममग्गणो उ जहा भवणाओ अणुगओ नरवराणं । पंचहिं सएहिं सद्धिं तह दट्टुं अभिणइज्जंतं ॥
सोउं च सवेरग्गे वयणे संवेगुरंगसालाए । पविसइ विवेयवसओ तो पुच्छइ सुत्तहारं सो ॥१२॥
एएहिं महासत्तेहिं अणुगओ भरहसाभिणो म्मणो । निस्सत्ताणं अम्हारिसाण किं अत्थि काविगई ॥१३॥
अत्थिअत्तिं भणिय तेणं सम्मत्ताइ दुवात्तसविहोवि । कहिओ गिहिधम्मो अहिगओ य वरुणेण सह पिउणा ॥

यस्तुतीयत्रतधारी कूडतुलादिभिः करोति व्यवहारम् । इह परभवे च दुःखं वरुण इव स प्राप्नोत्यवश्यम् ॥१॥
मधुमथदेहमिव सुवर्णसंगतं तथा च प्रवरगज [गदा] स्थानम् । इह भारते प्रसिद्धं नगरं नाम्ना मणिलेखम् ॥२॥
हरिविक्रमाभिधानस्तत्पालयति नरवरो गजेन्द्र इव । अनवरतदानप्रसरस्तद्भार्या चन्द्रलेखि ॥३॥
तस्मिन्पुरे पुरजयेष्ठः श्रेष्ठी नाम्ना देवसेन इति । भार्या विजयाभिधाना वरुणो नाम्ना तयोः सुतः ॥४॥
स च कलाकुलभवनमपि भवनतः पितृवने तथोपवने । परिभ्रमति मित्तकलितो विरचितलीलोऽनर्थेषु ॥५॥
अथ जनदयया राज्ञा प्रवासितं हट्टमध्ये । श्रीभरतचक्रवर्तिनो नाटकं तत्र वरुणोऽपि ॥६॥
यावद् द्रष्टुं प्रवृत्तो लिङ्गकपुत्रेण तावत्तत्र समये । आदर्शगृहप्रवेशो भरतनरेन्द्रस्य सत्यापितः ॥७॥
तत्रालंकारविभूषितां निजतनूं प्रलोकमानश्व । गलितेऽङ्गुलीये गतशोभामङ्गुलिं दृष्ट्वा ॥८॥
यथा मुक्तालङ्कारो विगलितशोभां निजां तनूं दृष्ट्वा । संसारे वस्तूनां मन्यमानः कृत्स्विनां शोभाम् ॥९॥
वैराग्यमार्गप्राप्तः क्षणेनात्पन्नकेवलज्ञानः । देवताऽर्पितालिङ्गो नमस्थितो यथा सुरेन्द्रेण ॥१०॥
निर्मच्छेस्तु यथा भवनादनुगतो नरवराणाम् । पञ्चभिः शतैः सार्धं तथा दृष्ट्वाऽभिनीयमानम् ॥११॥
श्रुत्वा च सवैराग्याणि वचनानि संवेगुरङ्गशालायाम् । प्रविशति विवेकवशतस्ततः शृच्छति सूत्रधारं सः ॥१२॥
पुत्रैर्महासत्त्वैरनुगतो भरतस्वामिनो मार्गः । निःसत्त्वानामस्मादृशां किमस्ति कापि गतिः ? ॥१३॥

अह बुद्धते पिउणो ववहरइ सयंपभो स हट्टम्मि । विदवइ य तत्तियं जत्तिएण निव्वहइ सकुडुवो ॥१५॥
 किपुण इइडीपत्ते अन्ने ददुं जणम्मि गउरविए । द्रविणपिवासानडिओ परिवडिओ सुद्धभावाओ ॥१६॥
 गरुयाए लेइ लहुयाए देइ तोलेवि तुलाए धरिमाइ । कणनेहपण्णएहि वि तह काउं ववहरइ वरुणो ॥१७॥
 जणएण वारिओवि हु नो विरमइ कहइ सोवि दिट्ठंत । जह वच्छ ! सालिगामे निवसइ वणिओ धणो नाम ॥
 पगईद्रवि सो सच्चो ववहरए तह य अप्पलाभेण । जाया इयणसिद्धी हट्टे मोत्तूण तो अन्ने ॥१९॥
 ववहरइ तस्स हट्टे लोओ भुत्तुं पि सो य कट्टेण । लहइ जणाओ तो भणइ मज्झ हट्टं न इह एकं ॥२०॥
 ता चयह मज्झ पुट्ठि पज्जत्तं मज्झ अहियलाभेण । परमन्नभोगंणपि हु अइमत्तं जणइ उव्वेयं ॥२१॥
 एवं जंपंतस्सवि विरमइ लोओ न तस्स हट्टाओ । बहुययरो आगच्छइ भोत्तुं सेसाणि हट्टाणि ॥२२॥
 तं सोउं संनिहिया वणिणो जंपंति जह अहो लोया ! । इय तज्जियावि न मुयह किं दुत्तुंडस्स तं हट्टं ? ॥
 एसोवि ताव वणिज्जं करेइ लाहत्यमेव नहुं इहरा । न विणा कयाणगेणं मुल्लं अम्हेवि धिच्छामो ॥२४॥
 तो पट्टिभणियं केहि वि तोलंतमवित्तएहि तुम्भेहिं । चोरेहिं जणो मुसिओ सव्वो वणिवेसधारीहिं ॥२५॥
 सत्तेण ववहरंतो एस दुत्तुंडोवि वल्लहो अम्ह । उव्वजीविज्जइ कंडुयं पि ओसहं समइ जं रोगं ॥२६॥
 तं सोउं सविसेसं धणम्मि ते मच्छरं परिवहंता । छिड्डं सव्वत्थ गवेसयंति न लहंति थेवंपि ॥२७॥
 अह तम्मज्जे केणवि दिट्ठे अहिणवमयं लहुं डिभं । तो तेस्मिं अन्नेहिं सह मंतिवि कावि आहीरी ॥२८॥

६

अस्तीति भणित्वा तेन सम्यक्त्वादिद्वादशविधोऽपि । कथितो गृहधर्मोऽधिगतश्च वरुणेन सह पिना ॥१४॥
 अथ बृद्धत्वे पितृव्यवहरति स्वयंप्रभः स हट्टे । अर्जयति च तावद् यावता निर्वहति सकुटुम्बः ॥१५॥
 किन्तु ऋद्धिप्राप्तानन्यान् दृष्ट्वा जने गौरवितान् । द्रविणपिपासानटितः परिपतितः शुद्धभावात् ॥१६॥
 शुर्व्यां लाति लक्ष्या ददाति तोलयित्वा तुलया धरिमादि । कणास्नेहमापकैरपि तथा कृत्वा व्यवहरति वरुणः ॥
 जनकैः चारितोऽपि खलु नो विरमति कथयति सोऽपि दृष्टान्तम् । यथा वत्स । शालिग्रामे निवसति वणिग्धनो नाम ॥
 प्रकृत्याऽपि स सत्यो व्यवहरते तथा चाल्पलाभेन । जातेति प्रसिद्धिर्हृद्धान् सुवत्वा ततोऽन्यान् ॥१९॥
 व्यवहरति तस्य हट्टे लोको भोक्तुमपि स च कट्टेन । लभते जनात्, ततो भणति मम हट्टे नेहैकम् ॥२०॥
 तस्मात्त्वजत मम वृष्टं पर्याप्तं ममाधिकलाभेन । परमात्रभोजनमपि खल्वतिमात्रं जनयत्युद्वेगम् ॥२१॥
 एवं जल्पतोऽपि विरमति लोको न तस्य हट्टात् । बहुतर आगच्छति सुक्त्वा शेषान् हट्टान् ॥२२॥
 तत्श्रुत्वा संनिहित्य वणिजो जल्पन्ति यथाऽहो लोकाः ! । इति तज्जिता अपि न मुञ्चत किं द्वितुण्डस्य तं हट्टम् ॥
 एषोऽपि तावद्वाणिज्यं करोति लाभार्थमेव न खल्वितरथा । न विना कयाणकेन मूल्यं वयमपि जिघृक्षामः ॥२४॥
 ततः प्रतिभणितं कैरपि तोलयन्तमष्टुवर्द्धियुष्माभिः । चौरैर्जनेः सुपितः सर्वो वणिग्वेषधारिभिः ॥२९॥
 सत्येन व्यवहरन्नेष द्वितुण्डोऽपि वल्लभोऽस्माकम् । उपजीव्यते कटुकमन्यौषधं शमयति यद् रोगम् ॥२६॥
 तत् श्रुत्वा साविशेषं धने ते मत्सरं परिवहन्तः । छिद्रं सर्वत्र गवेपयन्ति न लभन्ते स्तोत्रकमपि ॥२७॥

लोभविडं आरोविय कडीए तं च्चिरवेदियं डिंभं । पट्टविया घणहट्टे मग्गइ सुत्तण सां तिल्लं ॥२९॥
 अन्नैहिं हट्टहारंहिं वावडं वुणियपुत्तसहियं तं । सा भणइ किराड । न उत्तरंपि तं देसि अग्गणं ॥३०॥
 तो कुविणं तेणं थोवं सा पिल्लिया मयागडिंभं । पाडेउं घरणीए मुट्टा मुट्टत्ति पोकरड ॥३१॥
 तो धाविया तलारा धणमाहीरिं मयं च तं डिंभं । चित्तूण गामपहूणो अप्पंति कइत्ति वुत्तं ॥३२॥
 मित्तस्सव पुत्तस्सव जणयस्सव तस्स आवडं नाउं । सव्वोवि गामलोओ भोइयतौहम्मि संपत्तो ॥३३॥
 सुव्वंपि इमपलीयं अहं समत्थेमि इय विचित्तेउं । देउं पट्टइलेणं भणियाहीरी जहा रंढे ! ॥३४॥
 मयगं वालं चित्तुं कडीए भणिएण आगया जस्स । तं कइसु अग्गहा तुह छिदिस्स कन्ननासाओ ॥३५॥
 तो खुद्धा सा जेवइ देसंतरिया अहं अणाहा य । वच्छव्व, वणियसंपेसियाए एवं मए विहियं ॥३६॥
 तो मेलवयमज्जे समागए दंमए य ते वणिए । गामपहूवि समत्थइ तव्वयणं इय विचित्तो ॥३७॥
 जइ सच्चो निल्लोभोत्ति सम्मओ बहुजणस्स सिट्ठिवणो । मायाविणो य सेसा इइ विहियं तेहिं मच्छओ ॥
 ता एएत्ति निवडउ कूडं बहुउत्तरे करंताणं । आहीरीए गहियं दवियं आणाविउं सोवि ॥३९॥
 काउं निरुत्तरे ते सव्वस्सं तेसिं-ल्लुडिउं लेइ । तह अप्पइ गुत्तीए घणं तु सम्माणिउं मुअइ ॥४०॥
 सव्वोवि गामलोओ धणस्स वद्धावओ धरे जाइ । भणइ य विसट्टइरिसो 'सच्चं जयइ'त्ति सच्चमिणं ॥४१॥
 धणभणिएणं गामेण मोइया तेवि अंगमित्तण । ता वच्छ ! चयसु कूडं ववहारं कुणसु मह वयणं ॥४२॥

अयं तन्मध्ये केनापि दृष्टोऽभिनवमृतो लघुदिग्भ्यः । ततस्तेषामन्यैः सह मन्त्रयित्वा कान्यामीरी ॥२८॥
 लोभयित्वाऽऽरोप्य कट्यां तं चौरपेठितं डिग्भ्यम् । प्रस्थापिता घनहट्टे मृगयते सूत्रेण सा तैलम् ॥२९॥
 अन्यैर्हृष्टमार्त्त्याऽष्टं वणिक्पुत्रसहितं तम् । सा भणति किरात । नोत्तरमपि त्वं ददास्यस्माकम् ? ॥३०॥
 ततः कुपितेन तेन स्तोकं सा प्रेरिता मृतकडिग्भ्यम् । पातयित्वा गरण्यां मुष्टा मुष्टेति पृक्करोति ॥३१॥
 ततो धाविताः पुरारसका घनमाभीरीं मृतं च तं डिग्भ्यम् । गृहीत्वा ग्रामप्रभोरपैयन्ति कथयन्ति वृत्तान्तम् ॥
 मित्तस्स्येव पुत्रस्येव जनकस्येव तस्यापदं ज्ञात्वा । सर्वोऽपि ग्रामलोको ग्रामप्रभुगेहे संप्राप्तः ॥३२॥
 सर्वमपीदमलीकमहं समर्थय इति विचिन्त्य । दुष्टु पद्रेसेन भणिताऽऽभीरी यथा रण्डे ॥३४॥
 मृतकं बालं गृहीत्वा कट्यां भणितेनाऽऽगता यस्य । तं कथयान्यथा तव छेत्स्यामि कर्णनासाः ॥३५॥
 ततः क्षुब्धा सा अल्पति देशान्तरिताऽहमनाथा च । वत्सेव, वणिक्संपेपितयैवं मया बिहितम् ॥३६॥
 ततो मेलकमध्ये समागतान् दर्शयति च तान् वणिजः । ग्रामप्रभुरपि समर्थयति तद्वचनमिति विचिन्तयन् ॥
 यथा सत्यो निलोम इति सम्मतो बहुजनस्य श्रेष्ठिवनः । मायाविनश्च शेपा इति विहितं तैर्मत्सरतः ॥३८॥
 तस्मादेतेषु निपततु कूटं बहुत्तराणि कुर्वस्तु । आभीर्यां गृहीतं द्रविणमानान्य्य सोऽपि ॥३९॥
 कृत्वा निरुचरांस्तान् सर्वस्यै तेषां लुण्ठित्वा लाति । तथाऽप्यति गुप्तौ धनं तुं सम्मान्य मुञ्चति ॥४०॥
 सर्वोऽपि ग्रामलोको घनस्य वर्षको गृहे याति । भणति च विकसितहृषः 'सत्यं जयति' इति सत्यामिदम् ॥

इय वारिओवि वरुणो तदेव व्यवहरइ सेट्टिणा ततो । सयणसमकखं भागं दाऊणं सो पुढो विहिओ ॥४३॥
 अह केणइ खरेणं किणिणं हट्टम्मि वरुणवणिपयस्स । गुडजीरगाइ मित्तेण तुस्स पुण अन्नहट्टम्मि ॥४४॥
 तं चिय किणियं दिट्ठं इयरेणं, तं समेवि मोल्लम्मि । पडिहासियमहियं से तो सो एगम्मि हट्टम्मि ॥४५॥
 नियकीयं तोलाविय भवावए जाव तं तिभागूणं । संजायं तो कहियं गंतूणं तेणमच्चस्स ॥४६॥
 तेण य सह वरुणेणं आणेविय तस्स हट्टमप्पाणि । संखावियाणि ऊणांहिआणि सब्वाणि जायाइ ॥४७॥
 बहुवंधेहि सुदिदं मंती वंधावए तओ वरुणं । तो देवसेणसेट्टी जाइ अमच्चस्स पासम्मि ॥४८॥
 विन्नवइ अमच्चं जाव ताव तेणावि सो उवालद्धो । तुज्झवि पुत्तो होउं एवं व्यवहरइ एस कहं ? ॥४९॥
 भणइ अमच्चं सिट्ठी जायमिं ताव संपयमिमस्स । किं कायव्वं तुब्भेहिं, भणइ एवं तओ मंती ॥५०॥
 हत्यच्छेओ नयणांण कट्ठणं सव्वदविणअवहरणं । जुत्तं इह अवराहे 'जाणेसि तुमंपि इयं ताव ॥५१॥
 तद्वि हु घरसारद्धं देहो य इमस्स तुमं मए सुक्को । तं पडिबज्जइ सेट्टी कुणइ अमच्चो तदेव तओ ॥५२॥
 वंधेहि मोडियंगो सो पत्तो मंदिरम्मि निययम्मि । उण्णत्तिव्ववियणो सुक्को पाणेहिं तइयदिणे ॥५३॥
 अट्टञ्जाणोवगओ ततो सो सूयरो समुत्थन्नो । भमिऊण भवमणंतं अणंतमवि पांविही टाणं ॥५४॥
 सिट्ठी सावयधम्मं सम्मं परिपाल्लिऊण पज्जंते । अणसणविहिणा मरिउं सोहम्मं सुरवरो जाओ ॥५५॥

॥ इति तृतीयाणुव्रते चतुर्धांतचारविधाके वरुणकथा समाप्ता ॥

धनभाणितेन प्रायेण मोचितास्तेऽप्यङ्गमात्रेण । तस्माद् वत्स ! त्यज कूटं व्यवहारं कुरु मम वचनम् ॥४२॥
 इति वारितोऽपि वरुणस्तथैव व्यवहरति श्रेष्ठिना ततः । स्वजनसमक्षे भागं दत्त्वा स पृथग् विहितः ॥४३॥
 अथ केनचित् खरेण क्रीत्वा हट्टे वरुणवणिजः । गुडजीरकादि मित्त्रेण तस्य पुनरन्यहट्टे ॥४४॥
 तदेव क्रीतं हट्टमितरेण; तत् समेऽपि मूल्ये । प्रतिभासितमधिकं तस्य ततः स एकस्मिन् हट्टे ॥४५॥
 निजायं तोलायित्वा मापयति यावत् त्रिभागोनम् । संजातं ततः कंधितं गत्वा तेनामात्यस्य ॥४६॥
 तेन च सह वरुणेनानाय्य तस्य हट्टमानानि । संख्यापितान्यूनाधिकानि सर्वाणि जातानि ॥४७॥
 बहुवन्धैः सुदृढं मन्त्री बन्धयति ततो वरुणम् । ततो देवसेनश्रेष्ठी यात्यमात्यस्य पार्श्वे ॥४८॥
 विज्ञपयत्यमात्यं यावत्तावत् तेनापि स उपालम्बः । तवापि पुत्रो भूवैवं व्यवहरत्येव कथम् ? ॥४९॥
 भगवत्यमात्यं श्रेष्ठी जातामिदं तावत् सांप्रतमस्य । किं कर्तव्यं युष्माभिः, भगवत्येवं ततो मन्त्री ॥५०॥
 हस्तच्छेदो नयनयोः कर्षणं सर्वद्रविणापहरणम् । युक्तमिहापराधे जानासि त्वमपीदं तावत् ॥५१॥
 तथापि हि गृहसारार्थं देहश्चास्य तव मया मुक्तः । तत् प्रतिपद्यते श्रेष्ठी करोत्यमर्त्यस्तथैव ततः ॥५२॥
 बन्धैर्मोदितान्कः स प्राप्तो मन्दिरे निजे । उत्सन्नतीव्रवेदनो मुक्तः प्राणैस्तृतीयदिने ॥५३॥
 आर्तध्यानोपगतस्ततः स शूकरः समुत्पन्नः । आन्त्वा भवमनन्तमनन्तमपि प्राप्स्यासि स्थानम् ॥५४॥
 श्रेष्ठी थावकधर्मं सम्यक् परिपाल्य पर्यन्ते । अनशनविधिना मृत्वा सौषर्णे सुरवरो जातः ॥५५॥

तणादिरुनं द्रव्यं खिविडं जो भव्वद्रव्यमज्झमि । विक्किण्ण क्किणइ दुक्खं सागरचंदोव्व सो इहइ ॥१॥
 तथाहि ;—

विसंभासियं सनंदि नंदिउरं नाम पुरवरं अत्थि । कैलाससेलसिहरं व सहइ वरभूइधवलहरं ॥२॥
 समरगंइदो राया चंदो इव सुयणकुमुयसंडस्स । तं पालइ, तस्स पिया सुविणीया कुमुइणी नाम ॥३॥
 तत्थत्थि थिरपगई सिट्ठी सुमई, पिया य से सुलसा । ताणं च सुया दोन्नि य सागरचंदो य गुणचंदो ॥
 दोन्निवि कलामु कुमला दोन्निवि अन्नोत्तनेहपडिबद्धा । विपरंति सइच्छाप ववहारविहारकज्जेसु ॥५॥
 कज्जवसेणं गामंतरम्मि सपगं पि दोण्हिवि पयट्ठा । कोसदुगं च गएहिं ता दिट्ठो मुणिवरो एगो ॥६॥
 तो भणियं जिट्ठेणं मा गम्मउ वच्छ ! एस अवसउणो । लाहस्स विग्गकारी जं भणियं सउणसत्थेसु ॥७॥
 मलमइलवत्थेदो मुंडियसिरतुंडओ अमुइवयणो । सुक्कविभूत्तो मगो दिट्ठो कज्जं न साहेइ ॥८॥
 गुणचंदेणं भणियं मा वेधव । मणसु एरिसं वयणं । जइ एसोवि न सउणो तो सउणो नत्थि भुवणेवि ॥९॥
 जो दिट्ठोवि ह्नु पावं पणासए वंदिओ य पणयाण । कल्लाणाइं पणामइ अवसउणो कहं पु सो होइ ? ॥१०॥
 तो सागरेण भणियं संसर्गो सावएहिं सह तुज्झ । तेणेह पक्खवाओ पावफलं अणुहवैत्थि ॥११॥
 तो इयरेणं भणियं जं तुह एयम्मि मुणिवरे चित्तं । तेण गयस्स ठियस्सवि धंथव । नणु दुल्लहं कुसलं ॥
 जइवि इमे भयवंतो मंगलभूया सहावओ हुंति । तहवि ह्नु निदिज्जंता दिति अमंगलफलं विउलं ॥१२॥
 इह लोए ता एवं परलोए दुग्गइ अवोहिं च । दुक्खाइं अणंताइं ता दुट्ठं चित्तियं तुमए ॥१४॥

तत्परिरूपं द्रव्यं क्षिप्त्वा यो भव्यद्रव्यमध्ये । विक्रीणाति क्रीणाति दुःखं सागरचन्द्र इव स इह ॥१॥
 वृषभासितं सनन्दि नन्दिपूरं नाम पुरवरमस्ति । कैलासशैलशिखरमिव राजतं वरमृतिधवलगृह (हर)म् ॥२॥
 समरगन्त्रो राजा चन्द्र इव सुमनकुमुदपण्डस्य । तत्पालयति, तस्य प्रिया सुविनीता कुमुदिनी नाम ॥३॥
 तत्रास्ति स्थिरप्रकृतिः श्रेष्ठी सुमतिः, प्रिया च तस्य सुलसा । तयोश्च सुतौ द्वौ च सागरचन्द्रश्च गुणचन्द्रः ॥४॥
 द्वावपि कलामु कुशला द्वावप्यन्योन्येन्नेहप्रतिबद्धौ । विचरतः स्वेच्छया व्यवहारविहारकार्येषु ॥५॥
 कार्यवशेन ग्रामान्तरे समक्रमपि द्वावपि प्रवृत्तौ । क्रोशद्विकं च गताभ्यां तावद् दृष्टो मुनिवर एकः ॥६॥
 ततो मणितं न्येष्टेन मा गम्यतां वत्स ! एषोऽपशकुनः । लामस्य विघ्नकारी यद् मणितं शकुनशास्त्रेषु ॥७॥
 मलमलिनवत्प्रेदो मुण्डितशिरस्तुण्डकोऽशुचिबदनः । सुक्ताविर्भूषो मागं दृष्टः कार्यं न साधयति ॥८॥
 गुणचन्द्रेण मणितं मा बान्धव । मणेदशं वचनम् । यद्येषोऽपि न शकुनस्ततः शकुनो नास्ति भुवनेऽपि ॥९॥
 यो दृष्टोऽपि सत्तु पापं प्रणाशयति चन्दितश्च प्रणतानाम् । कल्याणानि प्रणमथत्यपशकुनः कथं नु स भवति ! ॥
 ततः सागरेण मणितं संसर्गः श्रावकैः सह तव । तेनेह पक्षपातः पापफलमनुभवति ॥११॥
 तत इतरेण मणितं यत्तवैतस्मिन् मुनिवरे चित्तम् । तेन गतस्य स्थितस्यापि बान्धव ! ननु दुर्लभं कुशलम् ॥
 यद्यधीम भगवन्तो मङ्गलभूताः स्वभायतो भवन्ति । तथापि हि निन्द्यमाना ददत्यमङ्गलफलं विपुलम् ॥१२॥
 इह लोके तावदेवं परलोके दुर्गतिमवोधिं च । दुःखान्यनन्तानि तस्माद् दुष्टं चिन्तितं सुष्माभिः ॥१४॥

द्विद्विम्ब सुबहुपाणं मह पुण कल्लाणकुलदरे इत्य । होही गयस्स नूणं कल्लाणपरंपरा गच्छे ॥१५॥
 ता अज्जावि तं वंधव ! फुरंततवजायतेयदुद्धरिसं । एयं खमाविऊणं तुरियं कुण अप्पणो सेति ॥१६॥
 तत्तो जंपइ जिट्ठो एएण खमाविण जा संती । तीए मह नत्थि कज्जं जं जासि तुमं तु तत्थ अहं ॥१७॥
 द्विणए इज्जंतेवि हु करेमि किं जं तुमं अइवियइहं । अप्पाणं मंनंतो मं गणसि न गोणतुल्लंपि ॥१८॥
 इय भणिय वलइ जिट्ठो इयरो उण जाइ पणमिऊण मुणिं । वहिऊण दिणं सुत्तो रयणीए पुरस्स एकस्स ॥
 वार्हिं हरिदेवउले जा चिट्ठइ अद्धरत्तसमयम्मि । तो निसुणइ इय सइं सामिय ! गुणचंद ! उट्ठेदि ॥२०॥
 आरूहह रहे सिग्घं पेत्ता सा सामिणी रहारूढा । तो सो चितइ एयं तम्मणिदंसणफलं किपि ॥२१॥
 अन्नह कहमणुकूलो इय सइो सवणगोयरं एइ ? । तो सइकारिणीए करम्मि लग्गो गओ तत्थ ॥२२॥
 गहिऊण करेण करं रहम्मि आरोविओ रहठियाए । भरियं फलोहलीए कञ्चोलयमप्पियं हत्थे ॥२३॥
 कणयंकरगेण नीरं पाइय तंबोलमप्पियं तह य । घणसारमीसिएणं लित्तो चंदणरसेण सयं ॥२४॥
 वेगेण रहो जंतो जा पत्तो अट्टजोयणं भूमिं । तो अरुणोदयसमए दिट्ठो कुमरीए गुणचंदो ॥२५॥
 कयसंकेपाउ नराउ सुंदरो पढमजोव्वणत्थो य । तो भणिओ सो तीए परिणेषु ममं इहज्जेव ॥२६॥
 चिहिणा तुमं विइओ मह भत्ता अन्नहा कहं एवं । अक्षेण समं घटिए संघटिओ सुभगरयण ! तुमं ? ॥२७॥
 ता हुज्ज जो व सो वा तुमं गई मज्झ कोडिमुल्लइ । आहरणाइ इमाइ वावारसु निययइच्छाए ॥२८॥

दृष्टे सुबहुमानो मम पुनः कल्याणकुलगृहेऽत्र । भाविष्यति गतस्य नूनं कल्याणपरम्परा गुर्वी ॥१५॥
 तस्मादाद्यापि त्वंबान्धव ! स्फुरत्तपोजाततेजोदुर्धर्षम् । एनं क्षमयित्वा त्वरितं कुर्वात्मनः शान्तिम् ॥१६॥
 ततो जल्पति ज्येष्ठ एतेन क्षमितेन या शान्तिः । तथा मम नास्ति कार्यं यद् यासि त्वं तु तत्राहम् ॥१७॥
 हृदये दक्षमानेऽपि हि करोमि किं यत्त्वमतिविदग्धम् । आत्मानं मन्यमानो मां गणयसि न गोतुल्यमपि ॥१८॥
 इति भणित्वा बलते ज्येष्ठ इतरः पुनर्याति प्रणम्य मुनिम् । ऊढ्वा दिनें सुतो रजन्यां पुरत्यूकस्य ॥१९॥
 बहिर्हरिदेवकुले यावत्तित्यर्धरात्रसमये । ततः शृणोतीति शब्दं स्वामिन् ! गुणचन्द्र ! उत्तिष्ठ ॥२०॥
 आरोह रथे शीघ्रं प्राप्ता सा स्वामिनी रथारूढा । ततः स चिन्तयत्येतत्तन्मुनिदर्शनफलं किमापि ॥२१॥
 अन्यथा कथमनुकूल इति शब्दः श्रवणगोचरमेति ? । ततः शब्दकारिण्याः करे लग्नो गतस्त्र ॥२२॥
 गृहीत्वा करेण करं रथ आरोपितो रथस्थितया । मृतं फलौघेन पात्रमार्पितं हस्ते ॥२३॥
 कनककरकेण नीरं पाययित्वा ताम्बूलमार्पितं तथा च । घनसारमिश्रितेन लिप्तश्चन्दनरसेन स्वयम् ॥२४॥
 वेगेन रथो यान् यावत्प्राप्तोऽष्टयोजनां भूमिम् । ततोऽरुणोदयसमये दृष्टः कुमारी गुणचन्द्रः ॥२५॥
 कृतसंकेताद् नरात् सुन्दरः प्रथमयौवनत्यथ । ततो भणितः स तथा परिणय मामिहाद्यैव ॥२६॥
 विधिना त्वं वितीर्णो मम भर्ताऽन्यथा कथमेवम् । अन्येन समं घटिते संघटितः सुभगरत्न ! त्वम् ? ॥२७॥
 तस्माद् भवतु यो वा स वा त्वं गतिर्मम कोटिमूल्यानि । आमरणानीमानि व्यापारय निजेच्छया ॥२८॥

नंदिउररायतणया वसंतसेणा अहं निययपिउणा । दिन्ना सीमालनराहिवस्स बुद्धस्स इय निसुयं॥२९॥
तो दुक्खपीडियाए घडिओ गुणचंद्रनामधेएण । सह पवरस्वत्तिएणं देवउले इत्थ संकेओ ॥३०॥
दासीसदेण तुमं आगंतुं मह रहे समारूढो । तायभएणं सो पुण मन्ने नो आगओ इत्थ ॥३१॥
तो भणिया सा तेणं जइ एवं ता अहंपि नंदिउरे । वत्थव्वो वाणियगो तो घडियं दुग्घडं विहिणा ॥३२॥
इय विहिए मज्झ पिया सकुहुंवा गरुयमावडं सहिही । तो भणइ रायतणया मा हु भयं कुणसु जेण अहं॥
अइवल्लहा पिउणं मज्झ सुहेणं सुहं खु तेसिंपि । तेणचि सउणवलेणं परिणीया झत्ति सा कुमरी॥३४॥
तो पडिहारो पट्टीए आगओ साहणेण परियरिओ । जा पेच्छइ तं बालं परिणियच्चियं सभत्तारं॥३५॥
नमिऊणं तो तेणं सधवा विनियत्तिया निवंगरूहा । पत्ता पिउपयमूले णमइ तं नियपइसमेया ॥३६॥
दिन्ना विउलावासो देसो कोसो य तह ह्यगयाई । वीयदिणे जणयगिहे सकलत्तो जाइ गुणचंदो ॥३७॥
पविसतो अगजणो परिपुट्टो सिट्ठिणा कहइ तस्स । जह एसो तुह गेहे निवस्स जामाउओ एइ ॥३८॥
तो सिट्ठी परिचितइ किं इह आगमणकारणमिपस्स । अहवा किं एएणं, पसाइयव्वो इमो ताव ॥३९॥
तो जाइ अभियुहो जा तो सो करिणीए अवयरेऊण । पाएसु पडइ पिउणो समं पियाए, तओ सिट्ठी॥
पुच्छइ वच्छ ! कहं तं रिद्धिं पत्तो सि सोवि से कहिउं । सुणिदंसणाइ सब्बं तं पुच्छइ मज्झ गुरुवंधू ॥
किं नो दीसइ गेहे, पिउणावि निवेइयं जहा वच्छ ! । तदया तए समं चिय इओ गओ एत्तियं नायं॥४२॥
चाउदिसिंपि तेणं चडाच्चियं साहणं तओ सोवि । पत्तो साहणिएणं आणीओ तस्स पासम्मि ॥४३॥

नन्दिपुरराजतनया वसन्तसेनाऽहं निनपित्रा । दत्ता सीमस्थनराधिपाय वृद्धायेति श्रुतम् ॥२९॥
ततो दुःखपीडितया घटितो गुणचन्द्रनामधेयेन । सह प्रवरस्वत्त्रियेण देवकुलेऽत्र संकेतः ॥३०॥
दासीशब्देन त्वमागत्य मम रथे समारूढः । तातभयेन सं पुनर्मन्ये नो आगतोऽत्र ॥३१॥
ततो भणिता सा तेन यथेवं तदाऽहमपि नन्दिपुरे । वास्तव्यो वाणिक, ततो घटितं दुर्घटं विचिन्ना ॥३२॥
इति विहिते मम पिता सकुटुम्बो गुरुमापदं लप्स्यते । ततो भगति राजतनया मा खलु भये कुरु येनाहम् ॥
अतिवल्लमा पित्रोर्मम सुखेन सुखं खलु तयोरपि । तेनापि शुकुनबलेन परिणीता झटिति सा कुमारी ॥३४॥
ततः प्रतोहारः शृष्ट आगतः साधनेन परिकरितः । यावत्पश्यति तां बालां परिणीताचिह्नं सभर्तुकाम् ॥३५॥
नत्वा ततस्तेन सधवा विनिवर्तिता नृपाङ्गरुहा । प्राप्ता पितृपदमूले प्रणमति तं निजपतिसमेता ॥३६॥
दत्तो विपुलावासो देशः फोशश्च तथा ह्यगजादिः । द्वितीयदिने जनकगृहे सकलत्रो याति गुणचन्द्रः ॥३७॥
माधिशन्नप्रननः परिशृष्टः श्रेष्ठिना क्रुध्यति तस्य । यथैप तव गेहे नृपस्य जामातैति ॥३८॥
ततः श्रेष्ठी परिचिन्तयति किमिहागमनकारणमस्त्र । अथवा किमेतेन प्रसादयितव्योऽयं तावत् ॥३९॥
ततो यात्यभियुक्तो यावत् ततः स करिण्या अवतीर्य । पादयोः पतति पितुः समं प्रियया, ततः श्रेष्ठी ॥४०॥
पृच्छति वत्स ! कथं त्वमृद्धिं प्रातोऽसि सोऽपि तस्य कथयित्वा । सुनिदर्शनादि सर्वं तं पृच्छति मम गुरुवंधुः ॥
किं नो दृश्यते गेहे, पित्रापि निवेदितं यथा वत्स ! । तदा त्वया समवेतो गत एतावज्जातम् ॥४२॥

तेषां विपुत्रो भाया मुनिपासाओ नियत्तमाणेहि । तुम्हेहि किमणुभूयं, सागरचंदो तओ कहइ ॥४४॥
 अउसउणाओ वलिओ पुरहुत्तं जाव ताव चोरेहि । आहणिकुणं लउडेहि पाडिओ धरणिवट्टम्मि ॥४५॥
 वत्थाईं वित्तूणं खिविउं वपणम्मि डुज्जयं अहयं । वद्धो रुक्खस्स थुडे गएसु चोरेसु पहिएण ॥४६॥
 तत्थागएण दिट्ठो करुणाए छोट्टिकुणं मह दिट्ठो । सालिकरंवो नियसंवलंओ तह पाइओ सलिलं ॥४७॥
 तो चित्तियं मए इय सच्चं गुणचंदभासियं जायं । सउणोवि असउणोच्चिय मुणी, महप्पा मए, गणिओ ॥
 फल्लिओ मह मणभावो ता अज्जवि तं मुणीसरं गंतुं । स्यामेमि तत्थ पुत्तोदएण जइ कहवि पावेमि ॥४९॥
 इय चित्तिकुणं चलिओ दिट्ठो य मुणी तओ पणमिउणं । नियदोसं पयडेऊणं स्वामिओ भणियमह मुणिणा ॥
 धम्पाहंम्माणं फलं सययं पयडमिह वेयमाणोवि । भाविभदो वियाणइ इयरो य न याणए कहवि ॥५१॥
 एगोच्चिय संसारे सरणं जीवाणं नियमओ धम्मो । अन्नं पुणं सर्वंपि हुं दुक्खाणं निबंधणं चैव ॥५२॥
 अन्नाणंधो जीवो कसायवसगो य विसंयगिद्धो य । दिट्ठं कहियंपि फुडं पडिवज्जइ नेयं सद्धम्मं ॥५३॥
 सविवेगो पुणं धम्मं काऊणं विसुद्धमगासंपन्नो । तं नत्थि जं न पावइ कल्लाणपरंपरं परमं ॥५४॥
 इय मुणिणा वित्थरओ जइगिहिमेएण साहिए धम्मो । गिहिधम्मो पडिवन्नो जइधम्मस्सासमत्त्येण ॥५५॥
 पुब्बावाराहमलखालणिकपच्छित्तजलपवाहेण । नीओ अप्पा सुद्धिं टिएण मुणिपायमूलम्मि ॥५६॥
 तो तत्थ अहं दिट्ठो तुह साहणिएण, भणइ तो इयरो । अणुणुंजसु रज्जसिरिं मुणिदंसणओ मए पत्तं ॥

चतुर्दिस्वपि तेन प्रेषितं साधनं ततः सोऽपि । प्रातः साधनिकेनानातीतस्तस्य पार्श्वे ॥४३॥
 तेनापि पृष्टो भ्राता मुनिपार्श्वे निवर्तमानैः । गुप्ताभिः किमनुभूतं, सागरचन्द्रस्ततः कथयति ॥४४॥
 अपराशुकनादं वलितः पुराभिमुखं यावत्तावच्चौरैः । आहत्य लग्नैः पातितो धरणिपृष्ठे ॥४५॥
 वस्त्रादीन् गृहीत्वा क्षिप्त्वा वदने वस्त्रमहम् । बद्धो वृक्षस्य मूले गतेषु चौरेषु पथिकेन ॥४६॥
 तत्राप्येतन दृष्टः करुणया छोटयित्वा मे दत्तः । शालिकरन्वो निजशम्बलात्तथा पायितः सलिलम् ॥४७॥
 ततश्चिन्तितं मयेति सत्यं गुणचन्द्रभाषितं जातम् । शुकनोऽप्यशुकुन एव मुनिर्मेहात्मा मया गणितः ॥४८॥
 फलितो मम मनोभावस्तस्मादद्यापि तं मुनीश्वरं गत्वा । समयामि तत्र पुण्योदयेन यदि कथमपि प्राप्नुयाम् ॥
 इति चिन्तयित्वा चलितो दृष्टश्च मुनिस्ततः प्रणम्य । निजद्रोषं प्रकटय्य क्षमितो भणितप्रथं मुनिना ॥५०॥
 धर्माधर्मयोः फलं सततं प्रकटमिह वेदयन्नपि । भाविभद्रो विजानातीतरश्च न जानाति कथमपि ॥५१॥
 एक एव संसारे शरणं जीवानां नियमतो धर्मः । अन्यत् पुनः सर्वमपि खलु दुःखानां निबन्धनमेव ॥५२॥
 अज्ञानान्धो जीवः कपायवशश्च विषयगृह्यश्च । दृष्टं कथितमपि स्फुटं प्रतिपद्यते नैव सद्धर्मम् ॥५३॥
 सविवेकः पुनर्धर्मं कृत्वा विशुद्धमार्गसंपन्नः । तद् नास्ति यत्र प्राप्नोति कल्याणपरम्परां परमाम् ॥५४॥
 इति मुनिना विस्तरतो यतिगृहिभेदेन कथिते धर्मे । गृहिधर्मः प्रतिपन्नो यतिधर्मस्यासामर्थ्येन ॥५५॥
 पृथ्वीपराधमलखालनैकपायश्चित्तजलपवाहेण । नीत आत्मा शुद्धिं स्थितेन मुनिपादमूले ॥५६॥

तो सागरो पयंइ मुणिपायपसायआं मए पत्तो । जिणधम्मो, किं इमिणा रज्जेण पावकज्जेण ? ॥५८॥
तो जणयं गुणचंदो निययावासम्मि नेइ सगिहे उ । सागरचंदो चिहइ कहइ नरिंदस्स गुणचंदो ॥५९॥
मुणिदंसणवुत्तंतं पुच्छइ तह जामि वंदिउं तमहं । भणइ नरिंदो एमो अग्हेवि, तओ नरवग्गिंदो ॥६०॥
गुणचंदो सकलत्तो सागरचंदोवि सुमइजणयजुओ । वंदंति मुणि गंतुं सुणंति धम्मं, तओ राया ॥६१॥
सम्मत्तं पटिवज्जइ गुणचंदोऽणुव्वयाइं अन्ने उ । सम्मत्तमित्तमवरे जहसत्तीए, निवइपसुहा ॥६२॥
वंदेऊणं साहुं पज्जा नियनियगिहेसु, गुणचंदो । छणचंदो इव गयणं पभावए पवयणं पयओ ॥६३॥
सागरचंदो हट्टे ववहरइ विहवए य तम्मित्तं । जित्तिपमित्तेण कुडुंवउयरपरिपूरणं होइ ॥६४॥
गुणचंदेण सविहवे अणिसं द्वितेवि विविहभंगीहिं । मिच्छाभिमाणनडिओ अणुणिजंतोवि नो लेइ ॥६५॥
किच गुणचंदरिद्धिं हज्जइ ददूण सोवि ईसाए । द्विणपिवासाए तहा पीडिज्जइ अइदहं तत्तो ॥६६॥
आसोइयाइमीसं चोलं घुसिणं कुसुभंसंमीसं । कस्तूरीं करणीए तह कप्पूराइद्व्याइं ॥६७॥
घित्ठण मिच्छभूमिए जाइ अह तेण कोवि कम्मयरो । अवमाणिओ सरुवं तं पयइइ मिच्छनाहस्स ॥
सो तम्भंडं सव्वं उद्दालिय लेइ खिवइ गुत्तीए । तत्थ य इहाकिलंतो सो मरिउं वंतरो जाओ ॥६९॥
तत्तो अइयारफलं सुमरंतो मणुयजम्मअणुभूयं । पच्चक्खमणुद्वंतो तं च कुदेवत्वमणुपत्तं ॥७०॥
पच्छयावपवत्तो जहसत्तीए जिणिइभवणेसु । संघपओयणेसु य उज्जमिउं पत्तमणुयत्तो ॥७१॥

ततस्तत्राहं दृष्टस्तव साधनिकेन, मणति तत इतरः । अनुमुहृश्च राज्यश्रियं मुनिदर्शनतो मया प्राप्ताम् ॥५७॥
ततः सागरः प्रजल्पति मुनिपादप्रसादतो मया प्राप्तः । गिनधर्मः, किमनेन रान्येन पापकार्येण ? ॥५८॥
ततो जनकं गुणचन्द्रो निनावसे नयति स्वगृहे तु । सागरचन्द्रस्तिष्ठति कथयति नरेन्द्रस्य गुणचन्द्रः ॥५९॥
मुनिदर्शनवृत्तान्तं पृच्छति तथा यामि वन्दितुं तमहम् । मणाति नरेन्द्र एमो वयमपि, ततो नरवरेन्द्रः ॥६०॥
गुणचन्द्रः सकलत्रः सागरचन्द्रोऽपि सुमतिजनकयुतः । वन्दन्ते मुनिं गत्वा शृण्वन्ति धर्मं, ततो राजा ॥६१॥
सम्यक्त्वं प्रतिपद्यते गुणचन्द्रोऽणुव्रतान्यन्ये तु । सम्यक्त्वमात्रमपरे यथाशक्ति, नृपतिप्रमुखाः ॥६२॥
वन्दित्वा साधुं प्राप्ता निजनिजगृहेषु, गुणचन्द्रः । क्षणचन्द्र इव गगनं प्रभावयति प्रवचनं प्रयतः ॥६३॥
सागरचन्द्रो हट्टे व्यवेहरत्यर्जयति च तन्मात्रम् । यावन्मात्रेण कुटुम्बोदरपरिपूरणं भवति ॥६४॥
गुणचन्द्रेण स्वविभवेऽनिशं ददत्यपि विविधमङ्गिमिः । मिथ्याभिमाननटितोऽनुनीयमानोऽपि नो लाति ॥६५॥
किञ्च गुणचन्द्राद्धिं दक्षते दृष्ट्वा सोऽपीर्ष्यया । द्विणपिपासया तथा पीड्येतसिहट्टं ततः ॥६६॥
आसोतिक्रादिमिश्रं चोलं घुसणं कुसुमसंमिश्रम् । कस्तूरीं करण्या तथा कर्पूरादिद्वयाणि ॥६७॥
गृहीत्वा म्लेच्छभूमौ ग्रात्यथ तेन कोऽपि कर्मकरः । अपमानितः स्वरूपं तत्प्रकटयति म्लेच्छनाथस्य ॥६८॥
स तद्ग्राहं सर्वसुहात्य लाति क्षिपति गुप्तौ । तत्र च क्षुत्वलान्तः स मृत्वा व्यन्तरो जातः ॥६९॥
ततोऽतिचारफलं स्मरन् मनुजजन्मासुमत्म् । प्रत्यक्षमनुभवस्तच्च कुदेवत्वमनुप्राप्तम् ॥७०॥

तुम्भवक्रयसुकयवसा पदमवण चैव पाविउं दिक्खं । परिपालिऊण सम्मं विहुणियकम्मो गओ मोक्खं ॥
 गुणचंदोविहु सुचिरं गिह्धिधम्मं पालिउं गहियदिक्खो । सह भज्जाए काउं कम्मखयं मोक्खमणुपत्तो ॥७३॥
 परंदव्वहरणविरया निरयाइदुदाण ते खलुव्वरिया । सोहग्गसंगचंगा सग्गसिरी तेहि निरुवरिया ॥७४॥
 अदत्तादानविरया विस्सासपयं हवन्ति सब्बेसि । किञ्चित्ति सुहं च विउलं पावन्ति इहेव जम्मम्मि ॥७५॥
 परलोए धणहाणी न होइ सिज्जइ समीहियं सब्बं । चिंताइओनि धुवं जायइ सुहसंपयालाभो ॥७६॥
 इय अइयार विसुद्धं तइयवयं जेहि दुद्धरं धरियं । बंधमंडवोवरि किञ्चित्तिया ताण वित्थरिया ॥७७॥

॥ इति तृतीयाखण्डे पञ्चमातिचारविपाके सागरचन्द्रकथा समाप्ता ॥

॥ तृतीयमखण्डं समाप्तम् ॥

पश्चात्तापप्रवृत्तो यथाशक्ति जिनेन्द्रभवनेषु । संवप्रयोजनेषु चोद्यम्य प्राप्तमनुजत्वः ॥७१॥
 तद्भवकृतसुकृतवशात् प्रथमवयस्येव प्राप्य दीक्षाम् । परिपाल्य सम्यग्बिधूतकर्मागतो मोक्षम् ॥७२॥
 गुणचन्द्रोऽपि खलु सुचिरं गृहिधर्मं पालयित्वा गृहीतदीक्षः । सह भार्यया कृत्वा कर्मक्षयं मोक्षमनुप्राप्तः ॥७३॥
 परद्रव्यहरणविरता निरयादिदुःखेभ्यस्ते खलुद्वृत्ताः । सौभाग्यसङ्गचङ्गा स्वर्गशीस्तैर्निश्चितं वृता ॥७४॥
 अदत्तादानविरता विश्वासपदं भवन्ति सर्वेषाम् । कीर्तिं सुखं च विपुलं प्राप्नुवन्तीहैव जन्मनि ॥७५॥
 परलोके धनहानिर्न भवति सिध्यति समीहितं सर्वम् । चिन्तादितोऽपि ध्रुवं जायते सुखसंप्ल्लामः ॥७६॥
 इत्यतिचारविशुद्धं तृतीयव्रतं यैर्दुषरं धृतम् । ब्रह्माण्डमण्डपोपरि कीर्त्तिलता तेषां विस्तृता ॥७७॥

जो वज्र परदारं सो सेवइ नो कयाइ परदारं । सकलत्ते संतुष्टो सकलत्तो सो नरो होइ ॥१॥
उल्लसइ जसो किन्ती वियंभए वित्थरंति पुरिसत्या । परदारवज्जिणो इह भवेवि जइ वीरकुमारस्त ॥२॥
तथाहि ;—

पुरिसुत्तमकयसयणं सुरयणमहियं सुपोयकुलभवणं । अत्यि पुरं सुप्रसिद्धं जलहिस्त जलंब सिरिनिलयं ॥
निलओ कलाण कल्लाणसंगओ गयघडांई संघडिओ । घडियविहत्तसकज्जो राया रिउमदणो नाम ॥४॥
तस्सत्यि पिया रइरंभविभ्रमा विभ्रमाणकुलभवणं । भुवणसरकमलिणी इव कमलसिरी नाम सिरिभवणं ॥
विसयसुहपसत्ताणं ताणं तणओ अहन्नया जाओ । नामेण वीरकुमारो सणकुमारोव्व रूपेणं ॥६॥
भूरो धारो चाई कयन्नसिरसेहो विणयकलिओ । अविकलकलालओवि हु ससिच्च गयलंछणो तहवि ॥७॥
अह सो अइवियडाए आहेइयकीलणत्थमइवीए । पत्तो न पिच्छए तंत्थ एकमविससयमिगमाइं ॥८॥
तो विन्धिहियओ जाव इओ तओ भमइ परियणसमेओ । ता निउरंवीभूए पिच्छइ एगत्य देसम्मि ॥९॥
ससययमयमहिसगयणंअयपमवहरिवग्घचित्तयाईए । भयपरिचचे मिच्चव वइरिणो जैवि अन्नोन्नं ॥१०॥
तह सजलजलहइरुदासइमायुन्नए मुणिवरस्त । सवणामयवुट्टिसमं संझायंतस्त अणवरयं ॥११॥
पत्तो य पहरणाइं सरसिल्लाईणि झत्ति खित्ताइं । कुमारवरपरियणेणं लग्गाइं न तिरियदेहेसु ॥१२॥
तो निरियवइरममणं पहरणविहलत्तणं च मन्नंतो । कुमारो मुणिण्यभावं पणमियमुणिणो चरणकमलं ॥१३॥
उवविसइ धरणिवाडे तं दट्टुं परियणोवि तह कुणइ । साहूवि धम्मलाभं दाऊणं कहइ धम्मकइं ॥१४॥

यो वजयति परदारान्त्तं सेवते नो कदाचित्परदारम् । स्वकलत्रे संतुष्टः सकलत्रः स नरो भवति ॥१॥
उल्लसति यशः कीर्त्तिर्विभ्रमते विस्तृणन्ति पुरुषार्थाः । परदारवर्जिन इह भवेऽपि यथा वीरकुमारस्य ॥२॥
पुरुषोत्तमकृतसद(शय)नं सुरस्नमदितं सुपोतकुलभवनम् । अस्ति पुरं सुप्रसिद्धं जलधेर्जलमिव श्रीनिलयम् ॥३॥
निलयः कलानां कल्याणसंगतो गजघटायिः संघटितः । घटितविभक्तस्वकायां राजा रिपुमर्दनो नाम ॥४॥
तस्यास्ति प्रिया रतिरम्भाविभ्रमां विभ्रमाणां कुलभवनम् । भुवनसरःकमलिनीव कमलश्रीर्नाम श्रीभवनम् ॥५॥
विषयमुत्सप्रसक्तयोस्तयोस्तनयोऽध्यान्यदा जातः । नाम्ना वीरकुमारः सनत्कुमार इव रूपेण ॥६॥
शूरो धीरस्त्यागी कृतज्ञशिरःशेखरो विनयकलितः । अविकलकलालयोऽपि हि शशीव गतलाञ्छनस्तथापि ॥७॥
अथ सोऽतिविफटायामाखेटकर्काडनार्थमटव्याम् । प्राप्तो न पश्यति तत्रैकमपि शशकमुगादिम् ॥८॥
ततो विस्मिततट्टयो यावद्विस्ततो भ्रमानि परिजनसमेतः । तावन्निकुरम्बीमृतान् पश्यत्येकत्र देशे ॥९॥
शशकमुगादिपणजगवयहरिणहरिव्यामप्रित्रकादीन् । भयपरित्यक्तान्मित्राणि वैरिणो येऽप्यन्योन्यम् ॥१०॥
तथा सजलजलधरां हामशन्दमार्कण्यति मुनिवरस्य । श्रवणामृतवृट्टिसमं संध्यायतोऽनवरतम् ॥११॥
इतश्च पहरणानि शरप्रासादीनि ऋटिति क्षिप्तानि । कुमारवरपरिजनेन लग्नानि न तिर्यग्देहेषु ॥१२॥
ततस्तिर्यगैरशमनं पहरणविकलत्वं च मन्यमानः । कुमारो मुनिप्रभावं प्रणम्य मुनेश्वरणकमलम् ॥१३॥

तथमहि;—

को नाम पुरिसयारो जीवे तण्जीविणो हणंतस्स । को लहइ साहुवायं घायंतो धेरपंगुल्लए ॥१५॥
एगस्स पाणनासो कीरइ अन्नो फुरंतपरिओसो । सच्चमिणं जं मारइ गामिल्लो गोदहिल्लाए ॥१६॥
सीउण्हतण्हपमुहं किल्लेसमसमं सहंति मोहंथा । इत्थेव भवे पावा कुप्परजाणुट्टियकिणोहा ॥१७॥
सञ्जाणवि पावाणं पावमिणं नरयकाणं परमं । पाणिवधो तहं सोवागजीविया मंसपरिभोगो ॥१८॥
सञ्जेसि जीवाणं नियजीयं वल्लहं सयाकालं । मरणं पुणो अणिट्ठं पसिद्धमेत्थं जओ भणियं । १९॥

“अमेध्यमध्यं कीटस्य सुरेन्द्रस्य सुरालये । समाना जीविताकाङ्क्षा समं मृत्युमयं द्वयोः ॥”

दुञ्चयणगालियाया पराभवो वंचणं तदा मरणं । जह अप्पणो अणिट्ठं मुण अन्नेसिपि तह चेव ॥२०॥
जं जस्स होइ इट्ठं दिज्जउ तं तस्सुं परभवे पत्थं । जारिसमिहइं दिज्जइ लब्भइ अन्नत्थ तारिसयं ॥२१॥
एगत्य होइ जीयं एगच्छत्तं च रज्जमेगत्य । अन्नयरनासकाले जीयं जीयाण इट्ठयरं ॥२२॥
किञ्च ।

धणबंधवसयणेसुं पुत्तकलत्तेसु चेव सञ्जेसु । नियजीयं इट्ठयरं अणुभवसिद्धं इमं लोए ॥२३॥
जइ माणुसावि मंसं असंति रुहिरं पिपंति पाणीणं । तो नणु कीडयसाणाइएहिं सह को वित्तसो सिं ? ॥
जं जीवंतं सत्तं हरिऊणमत्तरणयं त्रिरवराहं । भक्खिज्जइ से मंसं पिज्जइ रुहिरं च तुट्ठेहिं ॥२५॥
मोत्तूण नरयपडणं किं अन्नं मंसभक्खणस्स फलं ? । संतेवि पत्तभक्खे जमक्खंत्तमलक्खणा खंति ॥२६॥
होउ अजगणी तेसिं दुब्भरणी पडउ तदुदरस्सावि । जे भक्खंति निम्मा निक्करुणा मंसमसुइसमं ॥२७॥

उपविशति धरणीपीठे तं दृष्ट्वा परिजनोऽपि तथा करोति । साधुरपि धर्मलामं दत्त्वा कथयति धर्मकथाम् ॥
को नाम पुरिसयारो जीवांसृष्टजीविनो धनतः । को लभते साधुवादं यातयन् स्थविरपद्गुलान् ॥१५॥
एकस्य प्राणनाशः क्रियतेऽन्यः स्फुरत्परितोषः । सत्यमेतद् यन्मारयति गां दरिद्रो गोदध्यर्थम् ॥१६॥
शीतोष्णतृष्णाप्रभुवं क्लेशमसमं सहन्ते मोहान्धाः । अथैव भवे पापाः कूर्परंजानुस्थितकिण्वीयाः ॥१७॥
सर्वेषामपि पापानां पापमेतन्नरककारणं परमम् । प्राणिवधस्तथा श्वपाकजीविका मांसपरिभोगः ॥१८॥
सर्वेषां जीवानां निजजीवितं वल्लभं सदाकालम् । मरणं पुनरनिष्टं प्रसिद्धमेतद् यतो भणितम् ॥१९॥
दुर्वचनगालियाताः पराभवो वघ्नं तथा मरणम् । यथाऽऽमनोजनेष्टं जानीद्वन्येषामपि तथैव ॥२०॥
यद् यस्य भवतीष्टं दीयतां तत्तस्य परभवे प्रार्थ्यम् । यादृशमिह दीयते लभ्यतेऽन्यत्र तादृशम् ॥२१॥
एकत्र भवति जीवितमेकच्छत्रं च रान्यमेकत्र । अन्यतरनाशकाले जीविनं जीवानामिष्टतरम् ॥२२॥
धनवान्यवस्यजनेषु पुत्रकलशेष्वेव सर्वेषु । निजजीवितमिष्टतरमनुभवसिद्धमिदं लोके ॥२३॥
यदि मातृपा अपि मांसमश्नन्ति रुधिरं विषन्ति प्राणिनाम् । ततो ननु कौटधानादिकैः सह को विशेष एषाम् ॥
यज्ञीवन्तं सत्त्वं हत्वाऽऽशरणकं निरपराधम् । मस्यते तस्य मांसं पीयते रुधिरं च तुष्टं ॥२५॥
मुक्त्या नरकपतने निमन्यद् मांसभक्षणस्य फलम् ? । मन्यापि प्रवरमस्ये यद्रक्षमलक्षणाः ग्वादन्ति ॥२६॥

इच्छादेसेनाए कुमरो संपत्तपरमसम्भक्तो । नियमइ संकल्पेणं घृत्नाणवराहपाणिवहं ॥२८॥
 परदारसेवणं मांसभक्षणं तह य परिणयो तस्स । नियमेइ कोवि किंपि हु, नमिय मुर्णि जंति सहाणे ॥२९॥
 अइ अन्नयां कुमारां रत्ना पुट्टा मईपरिक्खट्टा । जह पंचालेसु मए धविओ जो चिहइ निओगी ॥३०॥
 सो अइनिउणो य अवंचगोवि पयईए तत्थ दस लक्खे । कणयस्सुप्पजंते साहइ एगम्मि वरिसम्मि ॥३१॥
 अन्नो भणइ पनरम लक्खे कणयस्स अहमिहज्जेमि । पुच्चनिओगिस्स इमं कहियं अन्हैहि तडावि इमो ॥३२॥
 भणइ मए विन्नत्तं जत्तियमित्तं तओ अहं अहियं । उणाइउमसमत्यो जं जुज्जइ कुणउ तं देवो ॥३३॥
 ता इह किं काय्खं, वीरकुमारं विवज्जिउं अत्रे । सव्ये भणंति कुमरा जो उप्पायइ बहुं कणयं ॥३४॥
 सो ठाविज्जउ देसे, वीरकुमारं तओ भणइ राया । किं किंपि तुमं न भणसि, सो भणइ नं मज्झमयमेयं ॥
 जं ताएणं कहिओ पुच्चनिओगी अवंचगो निउणो । सोचिय तायस्स हिओ पीडेउं महइ न पयाओ ॥३६॥
 ताण य अपीठियाणं होइ समिद्धी तओ पयट्ठंति । चवमाया ते जैसिं करेण नीईए नरवणो ॥३७॥
 उप्पज्जइ बहुदविणं विणा अनई तओ य पइवरिसं । अहिययरं अहिययरं वंहूदेइ दविणं च घम्मो या ॥३८॥
 उक्तं च;—

“अर्थात् त्रिवर्गनिष्पत्तिर्यायोपाजितवर्धनात् । अधर्मानर्धशोकानां विपरीतात् समुद्रवः ॥”

ता पढोच्चिय जोगो अहिगारी जो नएण लेइ धणं । इयरो उण अनुएणं पनरस लक्खे समज्जिणिही ॥
 तुम्ह निओई होउं जं अन्नायं इमो समायरिही । तं तुभंमि अहम्मं अजसप्पहरं च उवणेही ॥४०॥

भवत्वजननिस्तेषां दुर्भरणिः पंततु तेंदुदरस्यापि । ये मक्षयन्ति निःशूका निष्करणा मांसमशुचिसमम् ॥२७॥
 इत्यादिदेशनया कुमारः संप्राप्तपरमसम्यक्त्वः । नियमयति संकल्पेन स्थूलानपराधप्राणिवधम् ॥२८॥
 परदारसेवनं मांसभक्षणं तथाच परिजनस्तैस्य । नियमयति क्रोऽपि किमपि खलु, नन्वा मुनि यान्ति स्वस्थाने ॥
 अयान्यदा कुमारा राज्ञा शृष्टा नतिपरीक्षार्थम् । यथा माञ्चालेषु मया स्थापितो यन्तिष्ठति नियोगी ॥३०॥
 सोऽतिनिपुणश्चावन्नक्रोऽपि प्रकृत्या तत्र दश लक्षान् । कनकस्योत्पद्यमानान् कथयत्येकस्मिन् वर्षे ॥३१॥
 अन्यो भगति पञ्चदश लक्षान्कनकस्याहमिहार्जयामि । पूर्वनियोगिन इदं कथितमस्माभित्युपाप्ययम् ॥३२॥
 मणति मया विज्ञतं यावन्मात्रं ततोऽहमधिकम् । उत्पादयितुमसमर्थो यद् युज्यते करोतु तद् देवः ॥३३॥
 तस्मादिह किं कर्तव्यं, वीरकुमारं विवर्जयान्ये । सर्वे मणन्ति कुमारा य उत्पादयति बहु कनकम् ॥३४॥
 स स्थाप्यतां देशे, वीरकुमारं ततो मणति राजा । किं किमपि त्वं न मणसि, स मणति न मम मतमेतत् ॥
 यत्तातेन कथितः पूर्वनियोगी अवबद्धो निपुणः । स एव तातस्य हितः पीडयितुं न काङ्क्षति, प्रजाः ॥३६॥
 तासां चापीठितानां भवति समृद्धिस्ततः प्रवर्तन्ते । व्यवसायास्ते येषां करेण नीत्या नरपतेः ॥३७॥
 उदाद्यते बहुदविणं विनाऽनीतिं ततश्च प्रतिवर्षम् । अधिकतरमधिकतरं वर्धने द्रविणं च घर्मश्च ॥३८॥
 तस्मात् प्रथम एव योग्योऽधिकारी यो नयेन लाति श्वनम् । इतरः पुनरनयेन पद्धदश लक्षान्समर्जयिष्यति ॥
 तव नियोगी मूढा यमन्यायमयं समाचरिष्यति । स युन्माकमप्यवर्ममयद्यः प्रहारं चोदनेष्यति ॥४०॥

किञ्च ।

पनरस लक्ष्मे एगमि वच्छरे जइ परं उवज्जेही । विइयमि तच्चउत्तं तच्चइयं वा उवज्जिज्जा ॥४१॥
तइयमि वच्छरम्मी अजुत्तदाणो तर्हि जणो होही । ता लक्खंपि न होही होही सच्चं इमं वयणं ॥४२॥

“ अत्युपादानमर्थस्य प्रजाभ्यः पृथिवीभुजाम् । दुग्धमादाय धेनूतां मांसाय स्तनकृतेनम् ॥ ”

तो नरनाहो चितइ लहुओवि इमो वपण सच्चैसिं । अइगरुओ बुद्धीए, ता रज्जधुरं इमो धरिही ॥४३॥
ता जइवि अहं मच्छरिजणाउ एयस्स कइवि हु अवायं । रक्खंतो पंयडिस्सं न रज्जपयजोगयमिमस्स ॥४४॥
तहवि हु एयसंगट्टिए गुणें तह जणाणुरायं च । पच्छाईउं न सक्का इय चित्थि भणइ तो एवं ॥४५॥
वच्छ ! इमे सच्चैवि हु कुबुद्धिणो बुद्धिमं तुयं चैव । जं सच्चसम्मयाओ विवरीयं भणसि इय एवं ॥४६॥
ता अन्नविट्ठाए तुज्ज न सोहइ सिरीइ परिभोगो । नियबुद्धीए अवन्ना होइ कया जं तए एवं ॥४७॥
ता मुंच विहवमेयं देसं च इमं जमित्थ देसमि । तुह बुद्धीए पभावो संतोवि न होइ अइपयडो ॥४८॥
तो नरवरस्स पाए नमिऊणं निग्गओ तओ कुमरो । मइसागरमंत्तिसुएण विमलनामेण ससहाओ ॥४९॥
पच्छन्ननिवनिरुविथदेसंतरपहियवेससुहोईहि । अणुगमंतो सययं संपत्तो कोसलपुरमि ॥५०॥
पुरपरिसरसरंतरीरे विस्समिओ जावं चिट्ठइ कुमारो । ताव हलवोल्लमुहलो उच्छलिओ तूरनिग्गोसो ॥५१॥
तो पृष्ठो कोवि नरो वंत्यव्यो विप्रलमंतिणा किं भो । कोवि हुं महोसवो इह जं सुव्वइ तूरनिग्गोसो ! ॥
तो सो कहेइ रणववलराइणो अत्थि कुरुमईनामा । नियपाणाणवि अहिया दुहिआ नरवेसिणी कन्ना ॥
तो तपिउणा आराहिपाए कुलदेवयाए इय कहियं । जस्सज्ज पट्टहत्थी कंठे खिविही कुसुममालं ॥५४॥

पञ्चदश लक्षानेकस्मिन्वत्सरे यदि परमुपार्जयिष्यति । द्वितीये तच्चतुर्थे तत्तृतीयं वोपार्जयेत् ॥४१॥
चृतीये वत्सरेऽयुक्तदानस्तत्र जनो भविष्यति । ततो लक्षमपि न भविष्यति भविष्यति सत्यमिदं वचनम् ॥
ततो नरनाथश्चिन्तयति लघुरप्ययं वयसा सर्वेषाम् । अतिगुरुर्बुद्ध्याः तस्माद्रान्यधुरामयं चरिष्यति ॥४२॥
तस्माद्यद्यप्यहं मत्सरिजनादेतस्य कथमपि क्षुपायम् । रक्षन् प्रकटयिष्यामि न राज्यपदयोग्यतामस्य ॥४३॥
तथापि श्वेतस्याङ्गपितान्गुणांस्तथा अनानुरागं च । प्रच्छादयितुं न शक्या इति चिन्तयित्वा भणति तत एवम् ॥
वत्स ! इमे सर्वेऽपि ललु कुबुद्धयो बुद्धिमांस्त्वमेव । यत्सर्वसंगताद् विपरीतं भणसित्येवम् ॥४६॥
तस्मादन्यार्जित्तुयास्तव न शोभते श्रियाः परिभोगः । निजबुद्धेरवज्ञा भवति कृता दत्त्वयैवम् ॥४७॥
तस्मान्मुद्य विभवमेतं देशं चेमं यदत्र देशे । तव बुद्धेः प्रभावः सन्नपि न भवत्यतिप्रकटः ॥४८॥
ततो नरवरस्य-शशै नत्या निर्गतस्ततः कुमारः । मत्सिसागरमन्त्रिसुतेन विमलनाम्ना ससहायः ॥४९॥
पच्छन्ननृपनिरूपितदेशान्तरपथिक्रवेपमुभूटः । अनुगम्यमानः सततं संप्राप्तः कोशलपुरे ॥५०॥
पुरपरिसरसरन्तरीरे विश्रान्तो थावचिष्टति कुमारः । तावत्कलकलगुत्तर उच्छलितस्तूर्यनिर्घोषः ॥५१॥
ततः पृष्ठः कोऽपि नरो वास्तव्यो विमलमन्त्रिणा किं भोः ! कोऽपि हि महोसव इह यन् श्रूयते तूर्यनिर्घोषः ! ॥
ततः म कथयति रणववलराजस्योऽस्ति कुरुमनामा । निजप्राणेष्वोऽप्यविका दुहिता नरदोषिणी कन्या ॥५३॥

सो कुमरीए भक्ता अणुरत्ता नम्मि निच्छियं होही । तो पूइवि पट्टकरिं कुमरिं आगेविउं उवरिं ॥५५॥
 मुक्को निरंकुसो सो पुगओ वज्रंतनूरनियरेण । तेणवि मालियपट्टे गंतूण करे कया माला ॥५६॥
 नरवइसेणादिवमंडलीयसामंतमतिपरिकलिओ । सो इन्हि पुरमज्जे कयकगमालो परिभमइ ॥५७॥
 इयं कहिऊणं विरए तम्मि नरे जाव चिट्टए विमलो । तो तक्खणेण पत्तो पट्टकरी तस्म दिट्ठिपहं ॥५८॥
 विगलंतविमलमयजलपरिमलवसमिलियमृदहलममरउलं । तं पिच्छिऊण इंतं विमलो पडिबोदए कुमरं ॥५९॥
 जा ता खणेण पत्तो इत्थी कुमरस्स संनिहाणम्मि । करकलियकुमुममालं खिविय कुमारस्स कंटम्मि ॥६०॥
 नियखंघे आरोवइ वीरकुमारं करे करंऊण । रायावि हु परित्तुओ तं दट्ठं मयणममरुवं ॥६१॥
 कुमारीइवि सो दिट्ठो अनन्नआयवत्तहरिपरिकलिओ । अमयजलदिव्य सहसा तरंगिओ पुत्तिमनिसाए ॥
 अइ राया करिदमगं सुवच्चलखं तुरंगमसहस्सं । कुमरस्स धूलिझाडावणीए दाऊण विट्ठिपुवं ॥६३॥
 छायाळगं चिय कुरुइए कुमरीए सह कुमारेण । कारइ पाणिगहणं संतोसियमयन्नजणदिययं ॥६४॥
 ग्रामसहस्सं पाणिस्स मोयणे देइ अप्पणो पवरं । पासायं नरनाथो, विलसइ तत्थिउओ कुमरो ॥६५॥
 जणओ कुमरस्स मयं पेसियपच्छन्नपुरिसवयणाओ । सोउं वुत्तंतमिमं अइनिव्वुयमाणसो जाओ ॥६६॥
 पाणिगहदिवसेसु य नरनाथेणं नियम्मि भवणम्मि । परिभुंजंतो मांसाइवज्जियं पुच्छिओ कुमरो ॥६७॥
 जइ किं एयं, तत्तो कुमरेणं जाव कहिउमाठं । तो राया भणइ अणाउलेण सोयव्वमह कुमरो ॥६८॥

ततस्तापित्राऽऽशोधितया कुलदेवतेयति कथितम् । यस्याद्य पट्टहस्ती कण्ठे क्षेप्यति कुमुममालाम् ॥६४॥
 स कुमार्या भर्तौऽनुरक्ता तस्मिन्निश्चितं भविष्यति । तत्रः पूजयित्वा पट्टकरणं कुमारीमारोप्योपरि ॥६५॥
 मुक्तो निरङ्कुशः स पुरतो वाद्यमानतूर्यनिकरेण । तेनापि मालिकपट्टे गत्वा करे कृता माला ॥६६॥
 नरपतिसेनाधिपमण्डलिकसामन्तमन्त्रिपरिकलितः । स इदानीं पुरमज्ये कृतकरमालः परिभ्रमति ॥६७॥
 इति कथयित्वा विरते तस्मिन् नरे यावत्तिष्ठति विमलः । ततस्तन्नागेन प्राप्तः पट्टकरी तस्य दृष्टियथम् ॥६८॥
 विगलद्विमलमदजलपरिमलवसमिलितं मुखरभ्रमरकुलम् । तं दृष्ट्वाऽऽयन्तं विमलः प्रतिबोधयति कुमारम् ॥६९॥
 यावच्चान्द्रस्निग्धं प्राप्नो हस्ती कुमारस्य संनिधाने । करकलितकुमुममालां क्षिप्त्वा कुमारस्य कण्ठे ॥६०॥
 निजस्कन्ध आरोपयति वीरकुमारं करे कृत्वा । राजापि सत्तु परितुष्टस्तं दृष्ट्वा मदनसमरूपम् ॥६१॥
 कुमर्यापि स दृष्टोऽनन्यलावण्यलहरिपरिकलितः । अमृतबलधिवत्सहसा तरङ्गितः पूर्णमानिशया ॥६२॥
 अयं राजा करिदशकं सुवर्णलसं तुरङ्गमसहस्रम् । कुमारस्य धूलिच्छोटानावन्त्यां दत्त्वा विधिपूर्वम् ॥६३॥
 छायाळगंनैव कुरुमत्याः कुमर्याः सह कुमारेण । फारयति पाणिग्रहणं संतोषितसकलजनहृदयम् ॥६४॥
 ग्रामसहस्रं पाणोमोचने ददात्यात्मनः प्रवरम् । प्रासादं नरनाथो, विलसति तत्र स्थितः कुमारः ॥६५॥
 जनकः कुमारस्य स्वयं प्रेषितपच्छन्नपूरुषवचनान् । श्रुत्वा वृत्तान्तमिदंमतिनिर्वृतनानसो जातः ॥६६॥
 पाणिग्रहदिवसेसु च नरनाथेन निजे भवने । परिमुञ्चानो मांसादिवर्जितं पृष्टः कुमारः ॥६७॥
 यथा किमेतन्, ततः कुमारेण यावत्कथयितुमारब्धम् । ततो राजा मणत्यनाकुलेन श्रोतव्यमय कुमारः ॥६८॥

विन्नवद् जहा एवं होउ परं इह विवाहमञ्जम्भि । वारिज्जउ पागो रसवईए मंसस्स, तो रत्ता ॥६९॥
 तं चेव कयं तत्तो विराम्भि विवाहपक्रमे भणिओ । कुमरेण नियो सुव्वउ मंसस्स अभवत्तणे हेउ ॥७०॥
 पंचिन्द्रियवहवज्जं होइ न मंसं, वदो य एएस्सि । नरयस्स परमहेउ वन्निज्जइ धम्मसत्थेसु ॥७१॥
 इचाइदेसुणाए परिकहिया मंसभवत्तणे दोमा । कहियं च पसंणेण जइगिहिधम्माण तत्तपि ॥७२॥
 तद् अत्तणो अणुव्वयपरिग्गहो मंसपभिइपरिहारो । तं सोउं नरवइणो विसेतओ तम्मि बहुमाणो ॥७३॥
 विस्तासोवि य परमो संजाओ तद् यत्तेण पडिवच्चं । मंसपरिभोगपरिवज्जणेण सह देवगुरुत्तं ॥७४॥
 अह अन्नदिणे पडिहारसूइया इत्थिया समयुत्ता । संक्षासयए एवं विन्नत्तो तीइ कुमरवरो ॥७५॥
 जह कुमर ! इत्थ नयरे चउरो निवसंति परमव्वधरा । निवमंतिसिद्धिपडिहारभारिया ताहिं तं दिट्ठो ॥
 मयणविट्ठुसहिं चउरहिंवि तुह पासे पेसियमिह पत्तेयं । न मुणंति वइयरमिमं परोप्परं ता कमेण जहा ॥७६॥
 तुह संगममेयाओ लईति करुणं तद्दा कुणसु नाह । तत्तो जं कायव्वं तं निच्छइउं भणइ कुमरो ॥७७॥
 भाविनिस्सि पढमपहरे पडिहारी एउ सिद्धिणी वीए । तइयम्मि सचिवभज्जा चरिमे पुण एउ निवपत्ती ॥
 निवमणक्कामियसंपत्तिगडसंवेडियवइलपुल्ला सा । तं पत्तेयं तास्सि जाणावइ कुमरपडिवच्चं ॥७८॥
 तो वीयदिणे कुमरो भणइ नरिंदं जहा अहं तुम्ह । दंसेमि किपि, किपुण जइ तमदिट्ठं व म्भेसि ॥७९॥
 भणइ नियो पुत्तसभो तं ववहारेण अम्ह सत्पुरिस ! । निच्छयओ पुण सद्धम्मदानओ मणुयजम्ममिमं ॥
 सफलंतो जणओचिय, ता कि इह वच्छ ! इय विकप्पेणं । वावारसु जणमेयं जत्थ व तत्थ व नियरईए ॥

विज्ञपयति यथैवं भवतु परमिह विवाहमन्थे । वार्यतां-पाको रसवत्यां मांसस्य, ततो राज्ञां ॥६९॥
 तदेव वृत्तं ततो वृत्ते विवाहप्रक्रमे भाणितः । कुमारेण नृपः श्रूयतां मांसस्याभक्षणे हेतुः ॥७०॥
 पञ्चेन्द्रियवधवर्जं भवति न मांसं, वधश्चैतेषाम् । नरकस्य परमहेतुर्वर्णयते धर्मशास्त्रेषु ॥७१॥
 इत्यादिदेशनया परिकथिता मांसभक्षणे दोषाः । कथितं च प्रसङ्गेन यतिगृहिधर्मयोस्तत्त्वमपि ॥७२॥
 तथात्मनोऽणुत्तपरिग्रहो मांसप्रभृतिपरिहारः । तन् श्रुत्वा नरपतेर्विशपत्स्तस्मिन् बहुमानः ॥७३॥
 विश्वासोऽपि च परमः संजातस्तथा च तेन प्रतिपन्नम् । मांसपरिभोगपरिवर्जनेन सह देवगुरुत्त्वम् ॥७४॥
 अथान्यदिने प्रतिहारसूचिता स्त्री समनुप्राप्ता । संख्यासयए एवं विज्जत्तत्तया कुमारवरः ॥७५॥
 यथा कुमार ! अत्र नगरे चतस्रो निवसन्ति परमरूपधराः । नृपमन्त्रिश्रेष्ठिप्रतिहारभार्यास्ताभिस्त्वं दृष्टः ॥७६॥
 मदनविपुराभिश्चतस्रिभिरपि तव पार्श्वे प्रेषितास्मि प्रत्येकम् । न जानन्ति व्यतिकरमिमं परस्परं तस्मा क्रमेण यथा ॥
 तत्र संगममेता लभन्ते करणां तथा कुल्य नाथ ! । ततो यत्कर्तव्यं तन्निरिच्य मणति कुमारः ॥७७॥
 भाविनिशि प्रथमप्रदरे मतीर्हायंतु छेष्टिनीं द्वितीये । तृतीये सचिवभार्या चरमे पुनरेतु नृपपत्नी ॥७८॥
 निजमनःकामितसंभासिपकटसंपदितपहलपुल्ला सा । तन् प्रत्येकं ताभ्यो ज्ञापयति कुमारप्रतिपन्नम् ॥७९॥
 ततो द्वितीयादिने कुमरो मणति गेरेन्द्रं यथाऽहं त्वाम् । दर्शयामि किमपि, किन्तु यदि तददृष्टमिव मन्यसे ॥
 भवति नृपः पुत्रसमस्त्यं व्यवहारेण मम सत्पुत्र ! । निश्चयतः पुनः सद्धर्मदानतो मनुजजन्मेदम् ॥८२॥

नो भणइ निव कुमरो संज्ञाए अज्ज मज्ज आवासे । पच्छत्ता एहं, तओ भणइ निवो किञ्चए एवं ॥८४॥
 तह चेव कयं रत्ता, कुमरेणं अप्पणो समासत्ते । पच्छत्ते पल्लंकिमि ठाविओ नग्गरो ववरे ॥८५॥
 अहं केगवि छउमेणं निगंतुं निययराओ पडिहारी । संपत्ता उवविट्ठा कुमरेणं भणित्तात्ता ॥८६॥
 तथाहि ;—

इह लोए दुहहेऊ परलोए नरयकारणं विसया । तं सच्चमिणं जायं वायसमंसंपि उच्छिट्ठं ॥८७॥
 सेयेसु नाम विसए दुग्गइहेऊवि होइ जइ तिती । भविस्वज्जउ उच्छिट्ठं जइ मिट्ठं होइ सुंजं ॥८८॥
 भुत्तेहि वि विसएहिं न होइ तिती इमस्स जीवस्स । परलोए नरयगई दो दंडा कइ सदिज्जंति ? ॥८९॥
 जीवेहिं चिरं भुत्ता विसया तियसत्तणम्मि सग्गोसु । तद्वि न तिती जाया बहुमायरमंखकालेण ॥९०॥
 तो कइ तिती होइ इमेहिं तुच्छेहिं विसयसोक्खेहिं । तह येवकालिपहिं माणुसजम्ममि भुत्तेहिं ? ॥९१॥
 जइवि जणंतुकरिसं आवापमणोरमा इमे विसया । तद्वि परिणामविरसा किंसागफळोवमा पात्ता ॥९२॥
 तम्हा विसए परिवज्जिऊण इंदियमणाइं दमिऊण । नाऊण मोक्खमगं तम्मि सया उज्जमं कुणसु ॥९३॥
 मोक्खस्स पुणो मग्गो सम्मं सम्मत्तनाणचरणाइं । ताइं च समेयाइं कइयाइं तप्पुरो तत्तो ॥९४॥
 पडिवुद्धा पडिहारी, बीए पहरम्मि सिंद्धिणी पत्ता । जवणियमञ्जे पदमं खिविउं पडिवोहए वीयं ॥९५॥
 सावि तहा पडिवुद्धा, संपत्ता सचिवभारिया तत्तो । रयणीए तइयजामे मावि-सुपणाम्मि मंडविपा ॥९६॥
 नियपिट्ठिपच्छओ ठाविऊण ताओवि जवणियंतरिया । धरिया कुमरेणं, तओ संपत्ता रायपत्तीवि ॥९७॥

सफलवज्जनक एव तस्मात्किमिह वत्स ! इति विकल्पेन । ज्यापारय जनमेतं यत्र वा तत्र वा निजरुच्या ॥८३॥
 ततो मणति नृपं कुमारः संख्यायामथ समावासे । प्रच्छत्ता एत, ततो मणति नृपः कियत एवम् ॥८४॥
 तथैव कृतं राज्ञां, कुमारेणात्मनः समासत्ते । प्रच्छत्ते पल्लङ्के स्थापितो नरवरः प्रवरे ॥८५॥
 अथ केनापि च्छन्नना निर्गत्य निजगृहात् प्रातिहारी । संप्राप्तोविष्टा कुमारेण भणितुमारुच्या ॥८६॥
 इह लोके दुःखहेतुः परलोके नरककारणं विषयाः । तन्सत्यमेतज्जातं वायसमांसमप्युच्छिष्टम् ॥८७॥
 सेवन्व नाम विषयान् दुर्गासिंहेतुनापि भवति यदि तृप्तिः । भक्ष्यतामुच्छिष्टं यदि मिष्टं भवति मुज्यमानम् ॥
 सुवैतरपि विषयेन भवति तृप्तिरस्य जीवस्य । परलोके नरकगतिद्वौ दण्डौ कथं सञ्जेते ? ॥८९॥
 जीवेश्वरं मुक्ता विषयाश्चिदशक्ते स्वर्गेषु । तथापि न तृप्तिर्जाता बहुसागरसंख्यकालेन ॥९०॥
 ततः कथं तृप्तिर्भवत्येभिस्तुच्छैर्विषयसौख्यैः । तथा स्तोक्रकालिकैर्मानुषजन्मनि मुक्तैः ? ॥९१॥
 यद्यपि जनयन्तूत्कर्षमापातमनोरमा इमे विषयाः । तथापि परिणामविरसाः किम्पाकफलोपमाः पापाः ॥९२॥
 तस्माद् विषयान् परिवर्त्येन्द्रियमनांसि दमित्वा । ज्ञात्वा मोक्षमार्गं तस्मिन्सदोद्यमं कुरुष्व ॥९३॥
 मोक्षस्य पुनर्मार्गः सम्यक्सम्यक्त्वज्ञानचरणानि । तानि च संभेदानि कथितानि तत्पुरस्ततः ॥९४॥
 प्रतिबुद्धा प्रतिहारी, द्वितीये प्रहरे श्रेष्ठिनी प्राप्ता । यवनिकामध्ये प्रथमं शिष्ट्वा प्रतिबोधयति द्वितीयान् ॥९५॥
 सापि तथा प्रतिबुद्धा, संप्राप्ता सचिवभार्या ततः । रजन्यास्तृतीययामे सापि सुमार्गे संस्थापिता ॥९६॥

मोक्षाय तत्रो सिञ्जं कुमरेणव्युद्विज्जण पणया सा । तो जंपइ सा जीवियनाह ! किमेयं समारद्धं ? ॥९८॥
 अन्धुद्वान्णसं इमो कोवसरो को व बहुपणामस्स ? । नियअंगसंगमामयरसेण निव्ववसु मह अंगं ॥९९॥
 नियविरहंमिगपलित्तं खणंपि मा सामि ! मं उव्वेहेसु । इहरा पिच्छिडिहिसि फुडं हिययं फुडिउं मयं च्चव ॥
 इय भणिरीए तीए कुमरोऽभिमुहंपि नो पलोएइ । जं सा मयणुम्मत्ता अज्जवि अरिहइ न उव्वएसं ॥१०१॥
 तो अवहीरिज्जंती कुमरेणं भणइ सा इमं वयणं । हुंति हु सच्चपइन्ना सप्पुरिमा किरं तुह सरिच्छा ॥
 उक्तं च ;—

“सुकृदपि यत्प्रतिपन्नं तत्कथमपि न त्यजन्ति सत्पुरुषाः । नेन्दुस्त्यजति कलङ्कं नोञ्जाति वडवानलं सिन्धुः ॥”
 संजायमिमपसत्तं मह विसए सांमि ! मंदभग्गाए । अन्नह मं वाहरिउं परम्महत्तं कहं भयसि ? ॥१०३॥
 तो भणइ इमं कुमरो तुह दईए पवज्जिउं वयणं । वाहरिया सि तुमं इह किरं तुह कहिज्जण जिणधम्मं ॥१०४॥
 दुच्चरियाउ इमाओं इह परलोए दुरंतदुक्खाओ । चित्तं नियत्तिज्जणं ठाविसं सुद्धधम्ममि ॥१०५॥
 सा भणइ करिज्जसु तंपि निव्वुइं सुहय ! मह जणेज्जण । नियअंगसंगमेणं तो कुमरो भणइ जा तुज्जा ॥१०६॥
 आ पाणिग्गहणाओ नरवइणोऽणगतुल्लरूपस्स । पइदिवससंगमेणं जई तिच्ची नेय संजाया ॥१०७॥
 सा चोरियरमियाओ मह अंगा होहिहिसि दुव्वुद्धी । ता मुंच अंसग्गाहं सेवसु मगं निरावाहं ॥१०८॥
 इय एयमुवक्कमिउं पुव्वुत्तपच्चिगग्गिभणं सुवहं । कुमरेणं भणियावि हु भणेइ सा तुज्ज सव्वंपि ॥१०९॥
 काहामि अहं भणियं किंपुण सच्चवसु ताव तं वयणं । मह दईए पुरओ जं भणियं, अन्नह असचे ॥११०॥

निजपृष्ठपश्चात् स्थापयित्वा ते अपि यवनिकान्तरिते । धृते कुमारेणं, ततः संप्राप्ता राजपत्न्यपि ॥९७॥
 सुवत्या ततः शय्यां कुमारेणाभ्युत्थाय प्रणता सा । ततो जल्पति सा जीवितनाथ ! किमेतस्समारव्यम् ? ॥
 अभ्युत्थानस्यायं कोऽवसरः को वा बहुप्रणामस्य ? । निजाङ्गसंगमामृतरसेन निर्वापय ममाङ्गम् ॥९९॥
 निजविरहाग्निप्रदीपं क्षणमपि मा स्वामिन् ! मामुपेक्षस्व । इतरथा द्रक्ष्यसि स्फुटं हृदयं स्फुटित्वा मृतामेव ॥
 इति भणित्र्यास्तस्याः कुमारोऽभिमुखमपि न प्रलोकते । यत्सा मदनोन्मत्ताऽद्याप्यहति नोपदेशम् ॥१०१॥
 ततोऽवधीर्षमाणा कुमारेण भणति सेदं वचनम् । भवन्ति खलु सत्यप्रतिज्ञाः सत्पुरुषाः किल तव सदृशाः ॥
 संजातमिदमस्तव्यं मम विषये स्वामिन् ! मन्दभाग्यायाः । अन्यथा मां व्याहृत्य पराङ्मुखत्वं कथं भजसि ! ॥
 ततो भणतीदं कुमारस्तव दूत्याः प्रपद्य वचनम् । आहृतासि त्वमिह किल तव कथयित्वा जिनधर्मम् ॥१०३॥
 दुश्चरितादस्मादिह परलोके दुरन्तदुःखात् । चित्तं निवर्त्य स्थापयिष्यामि शुद्धधर्मं ॥१०५॥
 सा भणति कियतां तदापि निर्वृतिं सुभग ! मम जनायित्वा । निजाङ्गसंगमेन ततः कुमारो भणति या तव ॥१०९॥
 आ पाणिग्रहणाद् नरपतेरनद्रतुल्यरूपस्य । प्रतिदिवससंगमेन यदि तृप्तिर्नैव संजाता ॥१०७॥
 सां चोर्षरमिताद् ममाङ्गाद् भविष्यतीति दुर्वृद्धिः । तस्मान्मुद्यासद्वाहं सेवस्व मार्गं निरावाधम् ॥१०८॥
 इत्येवमुपक्रम्य पूर्वोक्तप्रवृत्तिगर्भं सुवहु । कुमारेण भणितापि हि भणति सा तव सर्वमपि ॥१०९॥
 करिष्याम्यहं भणितं किन्तु सत्यापय तावत्तद् वचनम् । मम दूत्याः प्रतो यद् भणितम्, अन्यथाऽस्त्ये ॥

जाए एयम्मि न मज्झ पच्चओ अत्थि तुज्झ वयणेसु । भणइ कुमरो न वंछियमेयं तुह होइ इह जम्मो ॥१११॥
 इय कुमरंस्त औसरिसं सच्चं वयणाइं सुपहनयणाइं । तं तह दुर्जेवसियं च अत्थणो सा विभावंतो ॥११२॥
 तह वेरगं पत्ता भणइ जहा पणमिउं कुमरचरणे । वंयव ! निल्लज्जाए मज्जायावज्जियाए मए ॥११३॥
 वंधूवि कणिट्ठतमो माइसमाणःए पावभण्णीए । सच्चिकनिही आयासिओ सि जं तम्म पावस ॥११४॥
 कह छुट्टीहामि अहं वच्छो जाणइ न वदयरं एयं । तुह पिउणो हं धूया सवक्किजणणाए संभूया ॥११५॥
 मूले नक्खत्तम्मि पिउणोप्पायम्मि पेसिया तत्तो । धाईहिं परिग्गहिया माउत्तनिवपवरसेणस्म ॥११६॥
 वंगालदेसवड्ढो तेणं तुहं ससुरयस्स दिन्ना हं । एयाओ वड्यराओ गएसु पउरंसु वरिसेसु ॥११७॥
 नियकुलनहयलसंपुत्रअमयाकिरणो तुमं समुप्पन्नो । परनारीउ तुमं जो मवसि सत्त्वाउ भण्णीओ ॥११८॥
 तो इय कलकमल्लिणे पाणे केणवि अहं पओगेण । वच्चामि परिचउउं जीवसु मह जीविणं तुमं ॥११९॥
 तो-कुमरो भणइ इमं इय परिचत्तेहिं तुज्झ पाणेहिं । बालमरणंति काउं परिवहड्डं दुक्खरिच्छोन्नी ॥१२०॥
 तो सट्ठाणे गंतुं निसिसेसं गमहं, तुहं तमुवायं । दंसिस्समहं जेणं जलंजलिं देसि पावाणं ॥१२१॥
 सवहो य इत्थ विसए तुह महतणओ भणइ तो सावि । मह तुह आणा सरणं अनिच्चुईं ता न कायव्या ॥
 तो कुमराणुत्ताए जाइ तओ जट्टिउं निययटाणे । इयराउ पुणो तिच्चिवि नियमियपरपुत्तिससंभोगा ॥१२२॥
 उवगयसम्मत्तगुणा सम्मं नमिऊण कुमरपयजुपलं । चित्तुं पुणोवि सिक्खं कुपराओ जंति सट्ठाणे ॥१२३॥
 भणइ नरिंदो कुमरं कओ तए एसणुगहो मज्झ । अणुरायविउंवणानाडयस्स इय दंसणेण तओ ॥१२५॥

जात एतस्मिन्न मम प्रत्ययोऽस्ति तव वचनेषु । भणति कुमारो न वाञ्छितमेतत्तव भवतीह जन्मनि ॥१११॥
 इति कुमारस्यासदृशं सत्त्वं वचनानि सुपथनयनानि । तत्तथा दुःख्यवसितं चात्मनः सा विभावयन्ती ॥११२॥
 तथा वैराग्यं प्राप्ता भणति यथा प्रणम्य कुमारचरणौ । वान्धवं ! निल्लज्जाया मर्यादावर्जितया मया ॥११३॥
 चन्द्रुरपि कनिष्ठतमो मातुसमानया पापमगिन्या । सत्त्वैकनिधिरायासितोऽसि यत्तस्मान् पापान् ॥११४॥
 कथं छुट्टिप्याम्यहं वरसो जानाति न व्यतिकरमेतम् । तव पितुरहं दुहिता सपत्नीजनन्यां संभूता ॥११५॥
 मूले नक्षत्रे पिश्रोत्पादे प्रेषिता ततः । धात्रोभिः परिगृहीतः मातुलनृपप्रवरसेनस्य ॥११६॥
 बङ्गालदेशपतस्तेन तव श्वशुरस्य दत्ताऽहम् । एतस्माद्भवति करारः गतेषु प्रचुरेषु वर्षेषु ॥११७॥
 निजकुलनभस्तलसंपूर्णामृतकिरणस्त्वं समुत्पन्नः । परनारीक्ष्वं यो मन्यसे सर्वा मगिनीः ॥११८॥
 तत इति कलङ्कमलिनान् प्राणान् केनाप्यहं प्रयोगेण । ब्रजामि परित्यक्तुं जीव मम जीवितेन त्वम् ॥११९॥
 ततः कुमारो भणतीमामिति परित्यक्तस्तव प्राणैः । बालमरणमिति कृत्वा परिवर्षते दुःखपङ्क्तिः ॥१२०॥
 ततः स्वस्थाने गत्वा निशाशेषं गमय, तव तमुपायम् । दर्शयिष्याम्यहं येन जलाञ्जलिं ददासि पापानाम् ॥
 शपथश्चात्र विषये तव मदीयो भणति ततः सापि । मम तव आज्ञा शरणमनिर्भूतस्त्वस्मात् कर्त्तव्या ॥१२२॥
 ततः कुमारानुज्ञया याति तत उत्थाय निम्नस्थाने । इतराः पुनस्त्विमोऽपि नियमितपरपुरुषसंभोगाः ॥१२३॥
 उपगतसम्यक्त्वगुणाः सम्यग् नत्वा कुमारपादयुगलम् । गृहीत्वा पुनरपि निष्ठां कुमाराद्यान्नि स्वस्थाने ॥१२५॥

ता अणुजाणसु जामो, कुमरो चलिओ समं नरिंदेण । मुक्को थक्को नमिउं पत्तो रायावि धवलहरो ॥१२६॥
 सो विहियगोसकिच्चो आहूयसमागएण कुमरेण । सह किर जा जंपिस्सइ ता पुव्वुत्तरदिसाभागे ॥१२७॥
 अइअच्चञ्चुपतेयप्पसरं दट्टूण भणइ पडिहारं । किं एयंति तओ सो खणेण नाऊण विन्नवइ ॥१२८॥
 जह इह कोवि मुण्णिदो केवलनाणी समोसदो तस्स । वंदणहेउं देवा उर्विति तेसि इमा दित्ती ॥१२९॥
 ती कुमरेण समं चिय राया कज्जंतराइं मोत्तूपं । सव्वाए इइढीए पत्तो तव्वंदणनिमित्तं ॥१३०॥
 उवविट्ठो वंदित्ता विहीए सह परियणेण तो कुमरो । धम्मस्स दायगं जाणिऊण तं अप्पणो भणइ ॥१३१॥
 भूनिहियजाणुजुयलो भालयलकयंजली पुलइयंगो । जह वीयरायपर्यावि पत्तेणवि सांमिणा मज्झ ॥१३२॥
 गहओ कओ पस ओ जं देसियमप्पणो चरणकमलं । अह राया भणइ अहं कुमार ! एवं पुणो मत्ते ॥
 फाउं अणुगाहं मह मणोणुकूलेण दिक्खद्वारेण । इय आगमो पहूणं, भणइ मुण्णिदो फुडं एयं ॥१३४॥
 तो परिसं उट्ठंति वारिय सह परियणेण पवरेण । कुमरं करेण धित्तुं गंतुं मुणिउग्गहाउं चहिं ॥१३५॥
 मउडाइअलंकारे अप्पइ कुमरस्स, परियणं भणइ । एसो तुम्हं राया, तस्सहिओ पणमिउं कुमरं ॥१३६॥
 केवलिणो पयमूले गिण्हइ दिक्खं निवस्स भज्जावि । पुच्छिय नवं नरिंदं नियदुच्चरियस्स सुद्धिकए ॥
 पडिवज्जइ पव्वज्जं अन्नाउवि कईवि रायपत्तीओ । राया केवलिणं दिक्खिए य वंदित्तु उट्ठेइ ॥१३८॥
 मुणिनाहोवि हु नरनाहपज्जुवासिज्जमाणकमकमलो । कइवि दिवसाइं ठाउं विहरइ विविहेसु देसेसु ॥

मणति नरेन्द्रः कुमारं कृतस्त्वयैपोऽनुग्रहो मम । अनुरागविडम्बनानाटकस्येति दर्शनेन ततः ॥१२५॥
 तस्मादनुजानीहि यामः, कुमारश्चलितः समं नरेन्द्रेण । मुक्तः स्थितो नत्वा प्राप्नो राजापि धवलगृहे ॥१२६॥
 स विदितप्रभातकृत्य आहूतसमागतेन कुमारेण । सह किल यावज्जाल्पिष्यति तावत्पूर्वोत्तरदिग्भागे ॥१२७॥
 अत्यत्यदुःभुतेजःप्रसरं दृष्ट्वा मणति प्रतिहारम् । किमेतदित ततः स क्षणेन ज्ञात्वा विज्ञायति ॥१२८॥
 येथेह फाऽपि मुनीन्द्रः केवलज्ञानी समवसृतस्त्वस्य । बन्दनहेतोर्देवा उपयन्ति तेषामियं दीप्तिः ॥१२९॥
 ततः कुमारेण सममेव राजा कार्यान्तराणि मुच्यते । सर्वथा ऋद्वया प्राप्तस्तद्वन्दननिमित्तम् ॥१३०॥
 उपविष्टो वन्दित्वा विधिना सह परिजनेन ततः कुमारः । धर्मस्य दायकं ज्ञात्वा तमात्मनो भणति ॥१३१॥
 भूनिहितजानुयुगले भालतलकृताञ्जलिः प्रलोकितार्कः । यथा वीतरागपदवीं प्राप्तेनापि स्वाभिना मम ॥१३२॥
 गुरुः क्वनः प्रसादो यद् दर्शितमात्मनश्चरणकमलम् । अथ राजा भणत्यहं कुमार ! एवं पुनर्मन्ये ॥१३३॥
 फर्तुमनुग्रहं मम मनोऽनुकूलेन दीक्षादानेन । इत्यागमः प्रभूणां, भणति मुनीन्द्रः स्फुटमेतत् ॥१३४॥
 ततः परिपदमुत्तिष्ठन्ती वाराधित्वा सह परिजनेन प्रवरेण । कुमारं करेण गृहीत्वा गत्वा मुन्यवग्रहाद् बहिः ॥१३५॥
 शुरुटापलकारार्णवपति कुमाराय, परिजनं भणति । एष सुष्मकं राजा, तस्सहितः प्रणम्य कुमारम् ॥१३६॥
 केवलिनः पदमूले गृह्णाति दीक्षं नृपस्य भार्यापि । शृष्ट्वा नवं नरेन्द्रं निनदुश्चरितस्य शुद्धिकृते ॥१३७॥
 प्रतिपद्यन्ते प्रमज्ज्यामन्या अपि कत्यपि राजस्वन्यः । राजा केवलिनं दीक्षितोश्च वन्दित्वोत्तिष्ठति ॥१३८॥
 मुनिनाहोऽपि हि नरनाथपर्युपास्यमानकमकमलः । कत्यपि दिवसानि स्थित्वा विहरति विविधेषु देशेषु ॥

राया यो पालइ पयं नीईए जिणमयं पभावितो । सव्वत्थ कयपमाणं मंतिसुयं कुणइ अप्पसमं ॥१४०॥
 रिउमइणनरवरपेसिएण लेहेण जाइ सिरिनिए । सारपरिवारसहिओ विमलम्मि निहिचरज्जभरो ॥
 विन्नायधम्मतत्तो रिउमइणनरवरोवि पुत्ताओ । तस्सप्पियरज्जभरो विहिणा पडिचज्जए दिक्खं ॥१४२॥
 राया वीरकुमारो सुचिरं परिपालिऊण गिहिधम्मं । रणधवलरायरिसिणा पयमूले गहिय पव्वज्जं ॥
 नाणांविहदेससरोवरेसु भवियारविंदवणनिवहे । पडिबोहिऊणं सुचिरं पत्तो सूरव्व निव्वाणं ॥१४४॥
 इय मयणमहप्फहभंजणेण संजणियज्जणचमक्कारो । वीरकुमारो पत्तो कल्लाणपरंपरं परमं ॥१४६॥
 इह लोएवि अगम्मागमणाइनिबंधणं न पाउणइ । सव्वजणगरहणीयत्तमिह विसए सोवि दिट्ठंतो ॥
 जइ इमिणा तुरियवयं तरुणेणवि पालियं निरइयारं । तह अत्तेणवि एयं पालेयव्वं पयत्तेण ॥१४७॥

॥ इति चतुर्थव्रते वीरकुमारदृष्टान्तः समाप्तः ॥

राजा च पालयति प्रनां नीरया जिनमतं प्रभावयन् । सर्वत्र कृतपमाणं मन्त्रिसुतं करोत्यात्मसमम् ॥१४०॥
 रिपुमर्दननरवरप्रेषितेन लेखेन याति श्रीनिलये । सारपरिवारसहितो विमले निहितराज्यमरः ॥१४१॥
 विज्ञातवर्मतत्त्वो रिपुमर्दननरवरोऽपि पुत्रात् । तस्मा अर्पितराज्यमरो विधिना प्रतिपद्यते दीप्तम् ॥१४२॥
 राजा वीरकुमारः सुचिरं परिपाल्य गृहिधर्मम् । रणधवलराजपैः पदमूले गृहीत्वा प्रव्रज्याम् ॥१४३॥
 नानाविधैश्शसरोवरेषु मन्थारविन्दवननिवहान् । प्रतिबोध्य सुचिरं प्राप्तः सूर इव निर्वाणम् ॥१४४॥
 इति मदनगर्वमज्जनेन संबनितजनचमत्कारः । वीरकुमारः प्राप्तः कल्याणपरम्परां परमाम् ॥१४५॥
 इह लोकेऽप्यगम्यागमनादिनिवन्धनं न प्राप्नोति । सर्वजनगर्हणीयत्वमिह विषये सोऽपि दृष्टान्तः ॥१४६॥
 यथानेन तुर्यव्रतं तरुणेनापि पालितं निरतिचारम् । तथाऽन्येनान्येत् पालयितव्यं प्रयत्नेन ॥१४७॥

दन्वेण अप्पकालं गहिया वेसावि होइ परदारं । तस्संगमायरंतो वड्रो इव लहइ दुक्खाइं ॥१॥

तथाहिः—

धरणीरमणीतिलयं तिलयपुरं नाम पुरमिह पसिद्धं । दरियारिदप्पदलणो राया सोमद्धओ तत्थ ॥२॥
तस्सत्थि पिया सुजसा जसधवलो नाम तत्थ पुरसिद्धी । तब्भज्जा जयदेवी ताणं पुत्तो वडरनामा ॥३॥
सो य विलासी दुदंतंइदिओ मित्तविंदपरियरिओ । सुरभवणकाणणाइसु वियरइ निययाए इच्छाए ॥४॥
अह अन्नया कयाई पच्चूसे णम्मयानईतीरे । पिउणा सह संपत्तो वड्रो भवियव्वयावसओ ॥५॥
कयसोयसमायारा जाव ठिया ताव उत्तरदिसाओ । पज्जलियजलगजालोलिभासुरो एइ तत्थ सुरो ॥६॥
तं इंतं दट्टूणं खुद्धा ते दोवि, भणइ तो देवो । मा भायह भो भद्रा ! तुम्ह हियट्ठे अहं एमि ॥७॥
तुम्हे पुच्चभवे मह हुंता इद्दा तओ इहं दट्ठुं । अप्पा पयासिओ मे ता निसुणह पुच्चभवचरियं ॥८॥
अहमित्थ पुरे रट्टउडभारिया आसि देवई नाम । तुम्हावाससमीवे अम्हावासोवि आसि तथा ॥९॥
सोमद्धयनिवसेवी मह भत्ता, अन्नया य पत्थाणे । नम्मयनईए तीरे ठिओ नरिंदो सपरिवारो ॥१०॥
मज्झ पईवि मए सह नईए तीरे वडस्स हिट्ठम्मि । चिट्ठइ दिन्नावासो अन्नयणो कोवि कत्थवि या ॥११॥
तो हं नइमोइन्ना जलावगाहत्थमायवोवहया । तो तंतुजंतुणा मे वद्धा चरणा, रुयंतीए ॥१२॥
धाहावियं मए तो उच्चुच्चयेरेण करुणसदेणे । कोवि न चलिओ ठाणा तहावि मे पोकरंतीए ॥१३॥
तो केणावि हु भणियं धीरा होसुत्ति पविसिय नईए । जमनीहसच्छहाए लुरियाए इडत्ति सो छिन्नो ॥

द्रव्येणारूपकालं गृहीता वेश्यापि भवति परदाराः । तत्सङ्गमाचरन् वज्र इव लभते दुःखानि ॥१॥

धरणीरमणीतिलकं तिलकपुरं नाम पुरमिह प्रसिद्धम् । दत्तारिदपदलनो राजा सोमध्वजस्तत्र ॥२॥
तस्यास्ति प्रिया सुयशा यशोधवलो नाम तत्र पुरश्रेष्ठी । तद्भार्या जयदेवी तयोः पुत्रो वज्रनामा ॥३॥
स च विलासी दुर्दान्तेन्द्रियो मित्रवृन्दपरिकरितः । सुरभवनकाननादिषु विचरति निजयेच्छया ॥४॥
अथान्यदा कदाचित्प्रत्यूपे नर्मदानदीतीरे । पित्रा सह संप्राप्तो वज्रो भवितव्यतावशतः ॥५॥
कृतशौचसमाचारौ यावत्स्थितौ तावदुत्तरदिशः । प्रन्वलितज्वलनज्वालाभिर्भामुर एति तत्र सुरः ॥६॥
तमायन्तं दृष्ट्वा धुञ्चौ तौ द्वावपि, भणति ततो देवः । मा भैष्टं भो भद्रौ ! युवयोर्हितार्थमहमेमि ॥७॥
युवां पूर्वभवे ममाभवतामितौ तत इह दृष्ट्वा । आत्मा प्रकाशितो मया तस्मात् शृणुतं पूर्वभवचरितम् ॥८॥
अहमत्र पुरे राष्ट्रकूटभार्याऽऽसं देवकी नाम । युष्मदावाससमीपेऽस्मदावासोऽन्यासीत् तदा ॥९॥
सोमध्यजन्प्रेषथो मम भर्ता, अन्यदा च प्रस्थाने । नर्मदानद्यास्तीरे स्थितो नरेन्द्रः सपरिवारः ॥१०॥
मम पतिरपि मया सह नद्यास्तीरे वटस्याधः । तिष्ठति दत्तावासोऽन्यजनः कोऽपि क्वापि च ॥११॥
ततोऽष्टं नदीमवतीर्णा जलावगाहार्यमातपोपहता । ततस्तन्तुजन्तुना मे बद्धौ चरणौ, रुदत्या ॥१२॥
आराटितं मया तत उद्योचनेरेण करुणशब्देन । कोऽपि न चलिः स्थानात्तथापि मयि पृक्कुर्वन्त्याम् ॥१३॥
ततः केनापि हि माणिने धीरा भवेति प्रविश्य नद्याम् । यमजिह्वापटश्या शुरिकया प्रटिति म छिन्नः ॥१४॥

छिन्दतस्स य तं तस्स ऊसुयत्तेण सल्लिमज्झम्मि । उयरप्पविट्ठुरियाए नीणिओ अंतपम्भारो ॥१५॥
तो मह वाहाए सो लग्गेउं निग्गओ मओ झत्ति । तो तस्स वंधवेहिं तत्थेव चिया लहुं रइया ॥१६॥
अहमवि नईए गंतुं मज्जणयं काउमागपा तत्थ । किर तच्चियाए झंपं दाहं तो भेत्तुणा धरिया ॥१७॥
वाहाए अहं, तत्तो मए स भणिओ जहा पविसियव्वं । इमिणा समं चियाए निक्कारणयंयुणा चूणं ॥१८॥
मह पुकारंतीए ठाणाओवि न चलिओ सि तं तइया । अन्नेणवि लोएण उवेहियाए स पुण तुरियं ॥१९॥
तह पुकरियं सोउं झत्ति पविट्ठो जलस्स मज्झम्मि । महपाणरक्खणट्ठा तणंन नियजीवियं चत्ते ॥२०॥
ता इय एयम्मि मए नाहं जीवामि भुंच वाहाओ । सो भणइ मए न सुओ वरतणु ! सद्दो तथा तुज्झ ॥
अन्नह कहे उविवत्ते पाणसमाए करेमि तुज्झ अहं । तो भणिओ एस मए एवमिमं कित्तु मज्झ कए ॥२२॥
पाणा एयस्स गया तो हमवस्सं चियाए एयस्स । पविसिस्सं ता भुंचसु खमसु य जं किपि अवरद्धं ॥२३॥
जइवि न भुंचसि तद्वि-हु जह तह पाणे अहं चइस्सामि । तो मुक्का तेण अहं चियं पविट्ठा य द्दहा य ॥
अन्धवसायविसेसाओ सो इमो तुह सुओ समुप्पन्नो । जाया य अहं देवो वंतरजाईण मज्झम्मि ॥२५॥
इय पडिबंधेण मए तुम्हाणं देसियं नियसरूवं । इण्हं वइराभिसुहं पडिउवयारस्स भावेण ॥२६॥
पभणेमि किंचि जइ मज्झ पत्यणं निष्फलं न य करेसि । तो भणियं वइरेणं भणेहि तं जमिहमह उचियं ॥
ता भणियं देवेण नईए परकूललवल्लियहरए । चिट्ठइ सुणी महप्पा तं वंदह दोवि भत्तीए ॥२८॥

छिन्दतश्च तं तस्योत्सुकत्वेन सल्लिममध्ये । उदरप्रविष्टशुरिकया नौतोऽन्वपाम्भारः ॥१५॥
ततो मम बाहौ स लगित्वा निर्गतो मृतो झटिति । ततस्तस्य बान्धवैस्तत्रैव चित्ता लघु रचिता ॥१६॥
अहमपि नद्यां गत्वा मज्जनं कृत्वाऽऽगता तत्र । किल तच्चितायां श्लम्पां दास्ये ततो भर्त्रा घृता ॥१७॥
वाहुनाऽहम्, ततो मया स भणितो यथा प्रवेष्टव्यम् । अनेन समं चितायां निष्कारणवन्धुना नृतम् ॥१८॥
मयि पृक्तुर्वत्यां स्थानादपि न चलितोऽसि त्वं तदा । अन्येनापि लोकेनोपेक्षितायां स पुनस्त्वरितम् ॥१९॥
तथा पृक्तुं श्रुत्वा झटिति प्रविष्टो जलस्य मध्ये । मत्प्राणरक्षणार्थं तृणमिव निजजीवितं त्यक्तम् ॥२०॥
तस्मादित्येतस्मिन्मृते नाहं जीवामि मुञ्च वाहुतः । स भणति मया न श्रुतो वरतणु ! शब्दस्तदा तव ॥२१॥
अन्वधा कथमुपेक्षां प्राणसमायाः करोमि तवाहम् । ततो भणित एष मयैवमिमं किन्तु मम कृते ॥२२॥
प्राणा एतस्य गतास्ततोऽहमवश्यं चितायामेतस्य । प्रवेस्यामि तस्मान्मुञ्च क्षमस्व च यत्किमप्यपराद्धम् ॥
यद्यपि न मुञ्चसि तथापि हि यथा तथा प्राणानहं त्यक्ष्यामि । ततो मुक्ता तेनाहं चित्तं प्रविष्टा च दग्धा च ॥
अध्यवसायविशेषास्तोऽयं तव सुतः समुत्पन्नः । जाता चाहं देवो व्यन्तरजातीनां मध्ये ॥२५॥
इति प्रतिचन्देन मया युवयोर्दक्षितं निजस्वरूपम् । इदानीं वज्रामिमुखं प्रत्युपकारस्य भावेन ॥२६॥
प्रमणामि किञ्चिद्यदि मम प्रार्थनां निष्फलां न च करोषि । ततो भणितं वज्रेण भण त्वं यदिह ममोचितम् ॥
तदा भणितं देवेन नद्याः परकूललवल्लितामृहे । तिष्ठति सुनिर्महारमा तं वन्देथां द्वावपि भक्त्या ॥२८॥

परिणयवओ य संपद् आसन्नो वच्छ ! मरणसमओवि । काउं परलोयदियं पत्तो ता अवसरो मज्ज ॥
 इय भणिउं नियद्वं दाउं ठाणेसु भावणापुव्वं । पडिवन्नो सो सिट्ठी वयं विहाणेण गुरुमूले ॥४३॥
 निम्भज्जाओ जाओ जगयविमुक्को विससेओ वड्रो । अह अन्नया पविट्ठो वसंतसेणाए गेहम्मि ॥४४॥
 कुमरक्खणिपाए विलासिणीए दाऊण इच्छियं भाट्ठि । त्यणीए पडमपहरे तप्पह्ठकम्मि उवविट्ठो ॥४५॥
 जा चिट्ठइ ता दिट्ठो सहसा तत्यागएण कुमरेण । सो गहिओ नासंतो तेणं मयमेव वाहाए ॥४६॥
 वद्धो धंभेण समं पच्चूसे कुट्टिणीए कुमराओ । किच्छेण मोहओ तो संपत्तो निययगेहम्मि ॥४७॥
 सुकुमारदेहभावा भरिओ सो लोहियस्स तो मरिउं । अट्टञ्झाणोवगओ संजाओ गट्टमूरओ ॥४८॥
 कडवयभवगहणाइं भमिउं पुणरवि सुवोदिजोगेण । ल्हिही सिद्धि वड्रो सिट्ठी पुण चेव तम्मि भवे ॥
 चउत्थव्वयअईयारं वेत्तावसणं चएह भो भव्वा ! । जेम सुहसिद्धिट्ठाणं लहेहमचिरेण जिणमणियं ॥५०॥

॥ इति चतुर्थव्रतप्रथमातिचारधिपाके वङ्गकथानकं समाप्तम् ॥

परिणतवयाश्च संप्रत्यासन्नो वत्स ! मरणसमयोऽपि । कर्तुं परलोकहितं प्राप्तस्तस्मादवसरो मम ॥४२॥
 इति भणित्वा निजद्रव्यं दत्त्वा स्थानेषु भावनापूर्वम् । प्रतिपन्नः स श्रेष्ठां व्रतं विधानं गुरुमूले ॥४३॥
 निर्मर्यादो जातो जनकविमुक्तो विशेषतो वज्रः । अथान्यदा प्रविष्टो वसन्तसेनाया गेहे ॥४४॥
 कुमाररक्षितायै विलासिन्यै दत्त्वोप्सितां भाटिम् । रजनेः प्रथमप्रहरे तत्पत्यङ्क उपविष्टः ॥४५॥
 यावत्तिष्ठति तावद् दृष्टः सहसा तत्रागतेन कुमारेण । स गृहीतो नश्यंस्तेन स्वयमेव वाहुना ॥४६॥
 वद्धः स्तम्भेन समं प्रत्युपे कुट्टिन्या कुमारात् । कृच्छ्रेण मोचितस्ततः संप्राप्तो निजगेहे ॥४७॥
 सुकुमारदेहभावाद् भूतः स लोहितेन तनो मृत्वा । आर्तघ्नानोपगतः सेनातो गर्तशूकरः ॥४८॥
 कतिपयमवग्रहणानि भ्रान्त्वा पुनरपि सुवोधियोगेन । लप्स्यते सिद्धिं वज्रः श्रेष्ठी पुनरेव तस्मिन् भवे ॥४९॥
 चतुर्थव्रतातीचारं वेश्याव्यसनं त्यजत भो भव्याः ! । यथा शुभसिद्धिस्थानं लभस्वमचिरेण जिनमणितम् ॥५०॥

तेर्हि वि तह चैव कयं पडिवन्नाइं अणुव्वयाइं तथा । सम्मत्तभूसियाइं दोर्हि वि साहुस्स पयमूले ॥२९॥
 तो तुट्ठो सो देवो पभणइ गुरुवंधवा तुमे मज्झ । जेण मएवि इमाओ मुणिणो सम्मत्तमणुपत्तं ॥३०॥
 साहम्मियवच्छल्ले एस मणी चित्तिवत्थसंजणणो । तुमंहे मए विइत्तो इय तं अप्पिय गओ देवो ॥३१॥
 तत्तो ते गिहिधम्मं कुणंति निसुणंति साहुपासम्मि । किंतु तहावि न वडरो वेसागमणं परिचयइ ॥३२॥
 एक्काण देइ भाडिं अन्नाहिं समं रमेइ रयणीए । एवं च अल्लियसिं गारविनडिओ गमेइ रयणीओ ॥३३॥
 चिंतामणिप्पभावा संपज्जइ तस्स दविणमइपउरं । तं विव्वइ जिणभवणे विंवे संघम्मि वेसासु ॥३४॥
 अन्नाओ गहियभाडिं पि जाणिउं नेय परिहरइ एसो । तो पायं पइदियहं सह लोएणं हवइ कलहो ॥३५॥
 तं सोउं तस्स पिया वारइ रे परविइन्नभाडीसुं । वेसासुं गच्छंतो सुत्तिकखदुक्खाइं पाविहिंसि ॥३६॥
 किंच ।

अइयारमिणं तुरियव्वयस्स मा कुणसु सरसु मुणिवयणं । इहपरलोयविरुद्धं सुयणानिसिद्धं च जेण इमं ॥
 सव्वासुवि वेसासुं होइ पवित्ती अणत्थपत्थारी । जाउ परगहियभाडीउ ताउ पुण कालकूटसमा ॥३८॥
 तो वडरेणं भणियं तहपि न सक्केमि ताय ! परिहरिउं । इत्तरियसंगमेयं जह तं वारेसि सयवारं ॥३९॥
 तो जसधवलो सिट्ठी जंपइ जइ तुज्ज निच्छओ एस । पडिवज्जिस्समहं ता पुत्तय ! पव्वज्जमज्जेव ॥४०॥
 जओ ।

भुक्ता भोगा सुइरं जहिच्छिउं विलासिया तथा लच्छी । आणंदिया य सुयणा मित्ता बंधू य विहुरा य ॥

ताम्यामपि तथैव कृतं प्रतिपन्नान्यणुव्रतानि तथा । सम्यक्त्वभूषितानि द्वाभ्यामपि साधोः पदमूले ॥२९॥
 ततस्तुष्टः स देवः प्रमणति गुरुबान्धवा युवां मम । येन मयान्यस्मान्मुनेः सम्यक्त्वमनुप्राप्तम् ॥३०॥
 सार्धमिकवात्सल्य एष मणिश्चिन्तितार्थसंजननः । युवाभ्यां मया वित्तीर्ण इति तमर्पयित्वा गतो देवः ॥३१॥
 ततरतौ गृहीधर्मं कुरुतः शृणुतः साधुपार्श्वे । किन्तु तथापि न वज्रो वेश्यागमनं परित्यजति ॥३२॥
 एकाम्यो ददाति भाटिमन्यामिः समं रमते रजन्याम् । एवं चालीकशृङ्गारविनटितो गमयति रजनीः ॥३३॥
 चिन्तामणिप्रभावात्संपद्यते तस्य द्रविणमतिप्रचुरम् । नद् व्ययते जिनभवने धिम्ये संघे वेश्यासु ॥३४॥
 अन्यस्माद् गृहीतभाटिमपि ज्ञात्वा नैव परिहरत्येषः । ततः प्रायः प्रतिदिवसं सह लोकेन भवति कलहः ॥
 तद् ध्रुत्वा तस्य पिता वारयति रे परवित्तीर्णभाटिषु । वेश्यासु गच्छन् सुतांस्पन्दुः खानि प्राप्स्यसि ॥३६॥
 अतिचारमिमं तुर्यव्रतस्य मा कुरु स्मर गुनिवचनम् । इहपरलोकविरुद्धं सुजननिषिद्धं च येनेदम् ॥३७॥
 सर्वात्स्यपि वेश्यासु भवति प्रशृत्तरनर्षप्रस्तरः । या गृहीतपरमाद्यस्ताः पुनः कालकूटसमाः ॥३८॥
 ततो वज्रेण भणितं तथापि न शक्नोमि तात ! परिहर्तुम् । इत्थरीसङ्गमेतं यदि त्वं वारयसि शतवारम् ॥
 ततो यशोषवलः श्रेथी जल्पति यदि तव निश्चय एषः । प्रतिपत्स्येऽहं तदा पुत्रक ! प्रत्रय्यामधैव ॥४०॥
 यतः ।

भुक्ता भोगाः सुचिरं यथेप्सितं विलासिता तथा लक्ष्मीः । आनन्दिताश्च सुजना मित्त्राणि बन्धवश्च विधुराश्च ॥

परिणयवओ य संपद् आसन्नो वच्छ ! मरणसमओविं । काउं परलोयहियं पत्तो ता अवसरो मज्झ ॥
 इय भणिउं नियद्व्वं दाउं ठाणेसु भावणापुव्वं । पडिवन्नो सो सिट्ठी वयं विहाणेण गुरुमूले ॥४३॥
 निम्मज्जाओ जाओ जणयविमुक्को विसेसओ वडरो । अह अन्नया पविट्ठो वसंतसेणाए गेहम्मि ॥४४॥
 कुमरवखणियाए विलासिणीए दाऊण इच्छियं भाडिं । रयणीए पढमपहरे तपल्लंक्रमि उवविट्ठो ॥४५॥
 जा चिट्ठइ ता दिट्ठो सहसा तत्यागएण कुमरेण । सो गहिओ नासंतो तेणं सयमेव वाहाए ॥४६॥
 वडो धंभेण समं पच्चूसे कुट्टिणीए कुमराओ । किच्छेण मोइओ तो संपत्तो निययगेहम्मि ॥४७॥
 सुकुमारदेहभावा भरिओ सो लोहियस्स तो मरिउं । अट्टज्जाणोवगओ संजाओ गट्टमूरओ ॥४८॥
 कइवयभवगहणाइं भमिउं पुणरवि सुवोहिजोगेण । लहिही सिद्धि वडरो सिट्ठी पुण वेव तम्मि भवे ॥
 चउत्त्यव्ययअईयारं वेमावसणं चएह भो भव्वा ! । जेम सुहसिद्धिट्ठाणं लहेहमचिरेण जिणभणियं ॥५०॥

॥ इति चतुर्थव्रतप्रथमातिचारविपाके वज्रकथानकं समाप्तम् ॥

परिणतवयाश्च संप्रत्यासन्नो वत्स ! मरणसमयोऽपि । कर्तुं परलोकहितं प्राप्तस्तस्मादवसरो मम ॥४२॥
 इति भणित्वा निजद्रव्यं दत्त्वा स्थानेषु भावनापूर्वम् । प्रतिपन्नः स श्रेष्ठी व्रतं विधानं गुरुमूले ॥४३॥
 निर्मर्यादो जातो जनकविमुक्तो विशेषतो वज्रः । अयान्यदा प्रविष्टो वसन्तसेनाया गेहे ॥४४॥
 कुमाररक्षितायै विलासिन्यै दत्त्वेप्सितां भाटिम् । रजनेः प्रथमप्रहरे तत्पल्यङ्क उपविष्टः ॥४५॥
 यावत्तिष्ठति तावद् दृष्टः सहसा तत्रागतेन कुमारेण । स गृहीतो नश्यंस्तेन स्वयमेव बाहुना ॥४६॥
 वद्धः स्तन्मेन समं प्रथूपे कुट्टिन्या कुमारात् । कृच्छ्रेण मोचितस्ततः संप्राप्तो निजगेहे ॥४७॥
 सुकुमारदेहभावाद् भूतः स लोहितेन ततो मृत्वा । आर्तध्यानोपगतः संजातो गर्तशूकरः ॥४८॥
 कतिपयमवग्रहणानि भ्रान्त्या पुनरपि सुवोषियोगेन । लप्स्यते सिद्धिं वज्रः श्रेष्ठी पुनरेव तस्मिन् भवे ॥४९॥
 चतुर्थव्रतातीचारं वेद्याव्यसनं त्यजत भो मध्याः ! । यथा शुभातिद्धिस्थानं लभध्वमचिरेण जिणभणितम् ॥५०॥

कुलडाअणाहविहवा परदारं नेय इय विगप्पेउं । ताओ जो परिमुंजइ दुलहो इव सो दुहं लहइ ॥१॥
तथाहि;—

पुरमत्थि विजयखेटं कयअवहेटं पुराण पउराण । तत्थत्थि पगइभदो गोभदो नाम वाणियओ ॥२॥
मलयमई तइभज्जा दुलहो नामेण अत्थि ताण सुओ । वणियकलाण निहाणं कुलभवणं तह अणत्थाणं ॥
अह अन्नया पयट्टा पियपुत्ता दोन्नि वणिज्जकज्जेण । उज्जेणिं पइ गंतुं गहिऊणं उचियभेडाइं ॥४॥
गच्छतेहिं दिट्ठो अद्धपहे ज्ञाणसंठिओ साहू । तं वेदिय उवविट्ठा ज्ञाणंते सोवि पभणेइ ॥५॥
कत्थ गमिस्सह कज्जेण केणं कत्तो समागया इत्थ? । तेहिवि सव्वं कहियं जहपुट्टं, तो मुणी भणइ ॥६॥
अइदवियइदं हिंडइ सव्वोवि जणो धणत्थमुज्जुत्तो । तत्कारणधम्मं पइ निरुज्जमो सव्वकालंपि ॥७॥
धम्मेण विणा मणवंछियाइं जइ हुंति कहवि एमेव । ता तिहुयणेवि सयले न कोइ इह दुक्खिओ हुंतो ॥
सव्वंपि य संपज्जइ मणिच्छियं निच्छियं सपुच्चाण । जह संपन्नं गुणसुंदरीए जणएण चत्ताए ॥९॥
तथाहि;—

भद्विलपुरपहुअरिकेसरिस्स देवीए कणयमालाए । पवरकलाकुलभवणं तणया गुणसुंदरी नाम ॥१०॥
जोव्वणपत्ताए मया तीसे माया तहेव विहिवसओ । मायामहसालंपि हु कालेण सयलमुच्छन्नं ॥११॥
अह अन्नदिणे पत्ता सा रत्तो पायवंदणनिमित्तं । तो तं सुवन्नलंकारभूसियं पासिउं रत्ता ॥१२॥
दट्ठं च सहालोयं विविहालंकारसारनेवत्थं । भणिओ चाडुसयण्णेण परियणो कहह भो ! मज्ज ॥१३॥

कुलटाअणाविधवा परदारा भैवेति विकल्प्य । ता यः परिमुञ्जे दुर्लभ इव स दुःखं लभते ॥१॥
पुरमस्ति विजयखेटं कृतावहेलं पुराणां प्रचुराणाम् । तत्रास्ति प्रकृतिभद्रो गोभद्रो नाम वणिक् ॥२॥
मलयमती तद्भार्या दुर्लभो नाम्नाऽस्ति तयोः सुतः । वणिकलानां निधानं कुलभवनं तथाऽनर्थानाम् ॥३॥
अथान्यदा प्रवृत्तौ पितापुत्रौ द्वावपि वाणिज्यकार्येण । उज्जयिनीं प्रति गन्तुं ग्रहीत्वोचितमाण्डानि ॥४॥
गच्छद्भवां दृष्टोऽर्धपथे ध्यानसंस्थितः साधुः । तं वन्दित्वोपविष्टौ ध्यानान्ते सोऽपि प्रभणति ॥५॥
क्व गमिष्यथः कार्येण केन कुतः समागतावत्र । ताभ्यामपि सर्वं कथितं यथाश्रुतं, ततो मुनिर्भणति ॥६॥
अर्धविदग्धं हिण्डते सर्वोऽपि जनो धनार्थमुद्युक्तः । तत्कारणधर्मं प्रति निरुद्यमः सर्वकालमपि ॥७॥
धर्मेण विना मनोवाञ्छितानि यदि भवेयुः कथमप्येवमेव । तदा त्रिभुवनेऽपि सकले न कोऽर्थाह दुःखितो भवेत् ॥
सर्वमपि च संपद्यते मनईप्सितं निश्चितं सपुण्यानाम् । यथा संप्राप्तं गुणसुन्दर्यां जनकेन त्यक्तया ॥९॥
भद्विलपुरप्रन्वरिकेसरिणो देव्याः कनकमालायाः । प्रवरकलाकुलभवनं तनया गुणसुन्दरी नाम ॥१०॥
यौवनप्राप्ताया मृता तस्या माता तथैव विधिवशतः । मातामहसारमपि खलु कालेन सकलमुत्सन्नम् ॥११॥
अथान्युदिने प्राप्ता सा राज्ञः पादवन्दननिमित्तम् । ततस्तां सुवर्णलंकारभूषितां दृष्ट्वा राज्ञा ॥१२॥
दृष्ट्वा च समालोकं विविहालंकारसारनेपथ्यम् । भणितश्चाट्टसतृष्णेन परिजनः कथयत भो ! मम ॥१३॥

कस्त पसाया तुम्हे विलसह एवं विसाललच्छीए ? । तो तेहि संलत्तं तुज्ज पसाएण नन्नस्स ॥१४॥
 गुणसुंदरीए पठिया सांतं धुणिऊण उबमडेण । भवियव्यावसेण निवनिरवेकवं इमा गाहा ॥१५॥
 सा जयउ जए लच्छी जाई पसाएण ईसरजणस्स । सच्चमलियंपि चयणं सयाणपुरिसावि मन्त्रति ॥१६॥
 तन्भावं मुणिऊण पर्यईए कोवणो भणइ राया । तं कस्त पसाएणं विलससि, तो तीए इय पडियं ॥१७॥
 सन्वो पुव्वकयाणं कम्माणं पावए फलविवांगं । अवराहेसु गुणेसु य निमित्तमित्तं परो होइ ॥१८॥
 तो रत्ना आणतो कोवि नरो जह पओषणं अत्थि । निब्भग्गसिरोरयणं रोरनरं कमवि आणेहि ॥१९॥
 तो तेण तारिसो कट्टहारओ कोवि इत्ति आणीओ । परिणाविओ य गुणसुंदरिं स रत्नावितुट्टेण ॥२०॥
 सा पुण वत्याईयं उडालिय लिहियवहिपरखंडां । परिहावेउं भणिया जाह इओ सुकयमणुहवसु ॥२१॥
 भणियो य जणोसन्वो आलवंपि हुइमीए जो काही । तस्म मए सारीरो दंडोअस्सं विहेयव्वो ॥२२॥
 नियपइदमगेण समं पत्ता सा तायरम्मि उवविसिउं । जा तस्स सिरे चिहुरे विवरइ ता ताण वरगंथो ॥२३॥
 उच्छलित्तो छलित्तं पिव गंउं गोसीसचंदणवणस्स । तो तीए सो पुट्टो कट्टभरो तुम्ह अज्ज काहि ? ॥२४॥
 कंदोइयस्स हट्टे सुक्को तो सो कहेइ, तेण समं । सा गंतुं तं भारयमाणावइ निययगेहम्मि ॥२५॥
 ततो चंदणफलीउ वणियहट्टम्मि विविकउं कइवि । कणवत्याइं किंचिवि किणेइ मुल्लेण सा तेण ॥२६॥
 सो जतो रुक्खाओ आणीओ कट्टभारओ तेण । सो मुद्दजणेहिंतो खंडाहंडं करेऊण ॥२७॥
 आणाविओ निसीहे गिहम्मि ततो य चंदणे तम्मि । विक्कीयम्मि कमेणं कणयसहस्सो समुण्णो ॥२८॥

कस्य प्रसादाद् यूयं विलसतैवं विशाललक्ष्म्या ? । ततस्तैः संलपितं तव प्रसादेन नान्यस्य ॥१४॥
 गुणसुन्दर्या पठिता शीर्षं धूनयित्वाचशब्देन । भवितव्यसावशेन नृपनिरपेक्षमियं गाथा ॥१५॥
 सा जयतु जगति लक्ष्मीर्यस्याः प्रसादेनेश्वरजनरूप्य । सत्यमलीकमपि वचनं सज्जानपुरुषा अपि मन्यन्ते ॥१६॥
 तद्भावं ज्ञात्वा प्रकृत्या कोपनो भणति राजा । त्वं कस्य प्रसादेन विलससि, ततस्तयेति पठितम् ॥१७॥
 सर्वैः पूर्वकृतानां कर्मणां प्राप्नोति फलविपाकम् । अपराधेषु गुणेषु च निमित्तमात्रं परो भवति ॥१८॥
 ततो राज्ञः श्रुतः कोऽपि नरो यथा प्रयोजनमस्ति । निर्भाग्यशिरोरत्नं रोरनरं कमप्यानय ॥१९॥
 ततस्तेन तादृशः काष्ठहारकः कोऽपि द्रष्टव्यानीतः । परिणायितश्च गुणसुन्दरीं स राज्ञापि तुष्टेण ॥२०॥
 सा पुनर्वस्त्रादिकमुद्गाह्य लिखितवाहिकाखण्डानि । परिधाप्य भणिता याहीतः सुकृतमनुभव ॥२१॥
 भणितश्च जनः सर्वं आलापमपि ह्यनया यः करिष्यति । तस्य ममा शारीरो दण्डोऽप्यश्वं विधातव्यः ॥२२॥
 निजपतिद्रमकेण समं प्राप्ता सा तद्गृहे उपविश्य । यावत्तस्य शिरसि निकुरान् विष्णोति तावत्तेभ्यो वरगन्धः ॥
 उच्छलितशछलयित्तुमिव गन्धं गोशीर्षचन्दनवनस्य । ततस्तया स पृष्टः काष्ठभरो गुप्ताकमद्य क्व ? ॥२४॥
 फान्द्रविकस्य हट्टे मुक्तस्ततः स कथयति, तेन समम् । सा गत्वा तं भारगानाययति निजगृहे ॥२५॥
 तनश्चन्दनफलकान् वणियहट्टे विव्रीय कस्यपि । कणवत्यादि किञ्चिदपि क्रीणाति मूल्येन सा तेन ॥२६॥
 म यतो गृशादानीतः काष्ठमारस्तेन । स गुग्धजनेभ्यः ण्यउगण्डं कृत्वा ॥२७॥

अह विहियउचियपरियणवाहणसामगियाइं ताइं तओ। ववसायत्यं देसंतरम्मि पत्ताइं तो कुमरी ॥२९॥
 निवदिन्नाइं वहियावत्याइं वायए तओ तेसु। अकरवरपंतीओ बालियाओ सच्चाओ पिकवंती ॥३०॥
 एगत्य कणयसिद्धिपओगमवलोयए तओ सच्चं। तं सामग्गि काउं पउंजए जाव तो तत्य ॥३१॥
 तावच्छेयकसेहिं सुद्धं पासइ सुवन्नमुप्पन्नं। तो तेणं पओगेणं मेलिय कणयस्स लक्खाइं ॥३२॥
 बहुवाहणपरियणपरिगया थ गंतूण गउडदेसम्मि। तत्य पवराइं किण्णिउं भइकरीणं दस सयाइं ॥३३॥
 पत्ता य भदिलपुरं नरवरदंसावियम्मि भूभागे। वीयंभ भदिलपुरं ठविऊण ठिया य सा तत्य ॥३४॥
 तीए भत्तावि ठिओ कलासु कुसलो जणम्मि विक्खाओ। नामेण पुत्तपालो वियइदकेलीण कुलभवनं ॥
 उक्तं च;—

“श्रीपरिचियाज्जडा अपि भवन्त्यभिज्ञा विदग्धचरितानाम्। उपदिशति कामिनीनां यौवनमद एव ललितानि॥”
 तेगवि पाहुडपुच्चं विहियं निवदंसणं विभूईए। रायावि तस्स पासे मुणिऊणं पवरकरिहेडं ॥३६॥
 भणइ महायणविहिण्ण देहिं मुल्लेण मज्झ करिसहसं। सो भणइ देव ! नाहं काहं जम्मंतरेवि इमं ॥
 किंपुण मइ आवासे आगंतु भोयणं कुणउ देवो। हत्तिसहस्संपि हु लेउ मज्झ मोल्लेणं नो कज्जां ॥३८॥
 तो आवज्जियहियओ नरेसरो तस्स तेण वयणेण। पत्तो तस्सावासे चलंतवरदारुयासाए ॥३९॥
 संभसयसंनिविट्ठे तत्य य चउवारयम्मि नरनाहो। भुंजइ सां परिवेसइ एक्का गुणसुंदरी किंतु ॥४०॥
 परिवेसिऊण पढमं फलोहल्लि पविसइं गिहस्संतो। अन्नं काउं वेसं आगच्छइ दुइयदारेण ॥४१॥

आनायितो निशीये गृहे ततश्च चन्दने तस्मिन्। विक्रीते क्रमेण कनकसहस्रः समुत्पन्नः ॥२८॥
 अथ विहितोचितपरिजनवाहनसामग्रीकौ तौ ततः। व्यवसायार्थं देशान्तरे प्राप्ताौ ततः कुमारी ॥२९॥
 नृपदत्तानि वहिकावस्त्राणि वाचयति ततस्तेषु। अक्षरपङ्कीर्वालिताः सर्वाः प्रेसमाणा ॥३०॥
 एकत्र कनकसिद्धिप्रयोगमबलोकते ततः सर्वाम्। तां सामग्रीं कृत्वा प्रयुङ्क्ते यावत्तनस्तत्र ॥३१॥
 तापच्छेदकपैः शुद्धं पश्यति मुवर्णमुत्पन्नम्। ततस्तेन प्रयोगेण मेलयित्वा कनकस्य लक्षणि ॥३२॥
 बहुवाहनपरिजनपरिगता च गत्वा गौडदेशे। तत्र प्रवराणि क्रीत्वा भद्रकरिणां दश शतानि ॥३३॥
 प्राप्ता च भदिलपुरं नरवरदंशिते भूभागे। द्वितीयमिव भदिलपुरं स्थापयित्वा स्थिता च सा तत्र ॥३४॥
 तस्या भर्तापि स्थितः कलासु कुशलो जने विख्यातः। नाम्ना पुण्यपालो विदग्धकेलीनां कुलभवनम् ॥३५॥
 तेनापि प्राभृतपूर्वं विहितं नृपदर्शनं विभूत्या। राजापि तस्य पार्श्वे ज्ञात्वा प्रवरकरिण्यम् ॥३६॥
 भणति महाननविहितेन देहिं मूल्येन मम करिसहस्रम्। स भणति देव ! नाहं करिष्ये जन्मान्तरेऽपीदम् ॥
 किन्तु ममावासे आगत्य भोजनं करोतु देवः। हस्तिसहस्रमपि हि लातु मम मूल्येन नो कार्यम् ॥३८॥
 तत आवर्जितहृदयो नरेश्वरस्तस्य तेन वचनेन। प्राप्तस्तस्यावासे चलद्वारदारुयासादे ॥३९॥
 स्तम्भशानसंनिविष्टे तत्र च चतुर्दारे नरनाथः। भुङ्क्ते सा परिवेवेष्टि एका गुणसुन्दरी किन्तु ॥४०॥

परिवेमइ पकञ्जं, वंजणवरओयणाइं अत्रेण । अत्रेणं वेसेणं घयाइं ता जाव पइवत्तुं ॥४२॥
 नवनवसिगारेणं निवस्स परिवेसियं तओ राया । पुच्छइ कइ बहुयाओ हेहाउ य तुम्ह इह संति ? ॥४३॥
 सो भणइ जत्तियाओ दिट्ठा देवेण, तो निवो भोत्तुं । सुत्तो उवरिमभूमिपट्टंके मगपुल्लिणसमे ॥४४॥
 अह वदियाखंडेहिं निवइविट्ठेहिं पुच्चमिव वेसं । काउणं निवपासें नमिंउ गुणसुंदरी भणइ ॥४५॥
 मं उवल्लंखइ होउं उवउत्ता तो नरेसरो भणइ । वाहाविलनयणजुओ आरोवेतो तपंकम्मि ॥४६॥
 मह दुप्पिउणो तणया वच्छे ! गुणसुंदरिचि नाम तुमं । भोयणकाले वच्छा दिट्ठावि मए न विन्नाया ॥४७॥
 अवरावरसिगाराणेगवह्विन्ममो जओ जाओ । उच्चियं वेसं काउं आगच्छसु संपयं एत्थ ॥ ४८ ॥
 सह चेव कए तीए आहए तह य पुन्नपालम्मि । परिपुट्टविहवत्तो राया गुणसुंदरि भणइ ॥४९॥
 दिट्ठंतेण वच्छाए चेव मह परिणयं इमं ताव । जह विट्ठो धम्मफलं धम्मं पुण कइउ मे वच्छा ॥५०॥
 सा पुग कुन्डकमेणं जणणीए सात्रियाए जिणधम्मे । बाल्लोवि य निउणा आसि कया तहवि इय भणइ ॥
 इह आवासासत्ते अत्थि मुणी सो विसेसओ धम्मं । जाणेइ परिकहेइ य तो राया जाइ तत्थेव ॥५२॥
 सह पुन्नपालगुणसुंदरीहिं आयन्निउं तंओ धम्मं । भणइ मुणिइं राया काउं रज्जिइं सुत्थं ॥५३॥
 अहमणुसरामि ईण्हिं तुह चरणे, तो भणइ मुणिपवरो । नरनाह ! इत्थ अत्थे निरुज्जमेहिं न होयव्वं ॥५४॥
 तो राया धवल्लहरं गंतुं सह मंतिउं पहाणेहिं । पुत्ताभावे उविउं तं चियं जामाउयं रज्जे ॥५५॥

परिविष्य प्रयमं फलीयं प्रविशति गृहस्यान्तः । अन्यं कृत्वा वेशमागच्छति द्वितीयद्वारेण ॥४१॥
 परिवेवेष्टि पत्रवादे, व्यञ्जनवरीदनान्यन्येन । अन्येन वेशेन घृतादि तावधावत्प्रतिवस्तु ॥४२॥
 नवनवशृङ्गारिणो नृपस्य परिवेषितं ततो राजा । पृच्छति कति वच्चे दास्यश्च गुम्माकमिह सन्ति ? ॥४३॥
 स भणति यावत्सो दृष्टा देवेन, ततो नृपो भुक्त्वा । सुप्त उपरितनभूमिपल्यङ्के गङ्गापुल्लिनसमे ॥४४॥
 अथ वहिक्वाण्डेनृपंतिवितीर्णैः पूर्वमिव वेशम् । कृत्वा नृपगार्धे नत्वा गुणसुन्दरी भणति ॥४५॥
 मामुपलक्षयत भूत्वोपयुक्तास्ततो नरेश्वरो भणति । बाष्पाविलनयनयुत आरोपयंस्तामङ्के ॥४६॥
 मम दुष्पितुस्तनया वत्से ! गुणसुन्दरीति नाम त्वम् । भोजनकाले वत्सा दृष्टावि मया न विशाता ॥४७॥
 अपरापरशृङ्गारानिकवधुविभ्रमो यतो जातः । उचितं वेशं कृत्वाऽऽगच्छ सांप्रतमत्र ॥४८॥
 तथैव कृते तयाऽऽहृते तथा च पुण्यपाले । परिपुष्टबिभवचातो राजा गुणसुन्दरीं भणति ॥४९॥
 दृष्टान्तेन वत्साया एव मम परिणतमिदं तावत् । यथा विमयो धर्मकलं धर्मं पुनः कथयतु मे वत्सा ॥५०॥
 सा पुनः कुलक्रमेण जनन्या श्राविक्रिया जिनधर्मं । बाल्लेवपि च निपुणाऽऽसीत्कृता तथापीति भणति ॥५१॥
 इहावासासत्तेऽस्ति मुनिः स विशेषतो धर्मम् । जानाति परिकथयति च ततो राजा याति तत्रैव ॥५२॥
 सह पुण्यपालगुणसुन्दरीभ्यामाकर्ष्य ततो धर्मम् । भणति मुनिन्द्रं राजा कृत्वा राजन्यस्थितिं सुस्थाम् ॥५३॥
 अहमणुसरामोदानो तव चरणौ, ततो भणति मुनिप्रवरः । नरनाथ ! अत्रार्थं निरुद्यमैर्न भवितव्यम् ॥५४॥
 तनो राजा धवल्लगृहे गत्वा सह मन्त्रयिदया मथानैः । पुत्राभावे स्थापयित्वा तमेव जामातरं राज्ये ॥५५॥

विधिणा गिण्डइ दिक्खं परिपालइ पुत्रपालनरनाहो । नीईए चिरं रज्जं जिणिंदधम्मं पभावितो ॥५६॥
 गुणसुंदरीए तणयं सुलोयणं ठाविऊण रज्जम्मि । लेइ सह तीइ दिक्खं क्रमेण पाउणइ तह मोक्खं ॥५७॥
 ता धम्मिच्चिय उज्जमह उज्जमेहिं विणावि अचेहिं । जेणं सिज्जंति समीहियाइं इह परभवे तुम्हा ॥५८॥
 तो ते भणंति अम्हे असमत्था नाहं । साहुधम्मस्स । तो गिहमचयंताणं जो धम्मो, कहइ तं अम्हा ॥५९॥
 तत्तो सम्पत्ताइं गिहिधम्मो तेण ताण वित्थरओ । कहिओ तेहिंवि गहिओ वारसभेओवि सो विधिणा ॥
 तो वंदिऊण चलिया उज्जेणीए तओ य बवहरिउं । संपत्ता नियठाणे तो सयमंगीकयं धम्मं ॥६०॥
 जणओ पालइ सम्मं दुल्लहो पुण दुल्लहंपि तं लद्धुं । अइयरइ चउत्थवये एयं परिकप्पणं काउं ॥६१॥
 परदारं मह नियमो न वज्जियन्वा अणाहकुलडाओ । विहवकुलडं रमंतो अह दिट्ठो सो तलारेण ॥६२॥
 ढंगाए जज्जरिउं बद्धो, मिल्लाविओ य दाऊण । दंडं पिउणा एवं बद्धो मुक्को य सो बहुहा ॥६३॥
 तहवि न विरमइ दुल्लहो अणाहकुलडाए संगमे तत्तो । कालक्खरिओ पिउणा सक्कइ न नियत्तिउं तहवि ॥
 अह अन्नया य कस्सवि दुहियाए सत्तियस्स मयणंथो । बालेविहवाए त्रिदिओ बाहरिउं तीइ तो मिलिओ ॥
 बंधुजणो तीए तयं कुट्टइ ताडेइ लेट्टुलउडेहिं । दोसायरोत्ति कलिउं व झत्ति चत्तो सं पाणेहिं ॥६४॥
 पढमपुदवीए पत्तो पच्छायावेणं तंथ मुज्जेउं । पत्तमणुयत्तजिणमयदिक्खो मोक्खं समणुपत्तो ॥६५॥
 सेट्ठी गोभदोवि हु अकलकवओ तओ य मरिऊण । सोहम्मे उववन्नो तइयंभवे सिज्जिही तत्थ ॥६६॥

विधिना, गृह्णाति दीक्षां परिपालयति पुण्यपालनरनायः । नीत्या चिरं रान्यं जिनेन्द्रधर्मं प्रभावयन् ॥५६॥
 गुणसुन्दर्यास्तनयं सुलोचनं स्थापयित्वा राज्ये । लाति सह तथा दीक्षां क्रमेण प्राप्नोति तथा मोक्षम् ॥५७॥
 तस्माद् धर्म एवोद्यच्छतमुद्यमैर्विनाऽप्यन्यैः । येन सिध्यन्ति समीहितानीह परंभवे युवयोः ॥५८॥
 ततस्तौ भणत आवाप्तसमर्थौ नाथ ! साधुधर्मस्य । ततो गृहमंथयजतोर्यौ धर्मः, कथयत तमांशयोः ॥५९॥
 ततः सम्यक्त्वादिर्गृहधर्मस्तेन तयोर्विस्तरतः । कथितस्ताभ्यामपि गृहीतो द्वादशभेदोऽपि स विधिना ॥६०॥
 ततो बन्दिता चलितानुज्जियन्त्यां ततश्च व्यवहृत्य । संप्राप्तौ निजस्थाने ततः स्वयमङ्गीकृतं धर्मम् ॥६१॥
 जनकः पालयति सम्यग् दुर्लभः पुनर्दुर्लभमपि तं लब्ध्वा । अतिचरति चतुर्थव्रतमेतत्परिकल्पनं कृत्वा ॥६२॥
 परदारेषु मम नियमो न वर्जयितव्या अनाथकुलटाः । विधवकुलटां रमयन्नथ दृष्टः स पुररक्षेण ॥६३॥
 यष्ट्या नर्जरयित्वा बद्धः, मोचितश्च दत्त्वा । दण्डं पित्रैवं बद्धो मुक्तश्च स बहुधा ॥६४॥
 तथापि न विरमति दुर्लभोऽनाथकुलटायाः संगमे ततः । कालक्षरितः पित्रा शक्यते न निवर्तयितुं तथापि ॥
 अथान्यदा च कस्यापि दुहित्रा सात्त्वियस्य मदनान्धः । बालविधवया वेष्टितो व्याहृत्य तथा ततो मिलितः ॥६६॥
 बन्धुजनस्तस्यास्तं कुट्टयति ताडयति लेट्टुलुगुडैः । दोषाकर इति कलयित्वेव त्रिदिति त्यक्तः स प्राणैः ॥६७॥
 प्रथमशुश्रूषां प्रातः पश्चात्तापेन तत्र सुगृह्णा । प्राप्तमनुश्रवजिनमतदीक्षो मोक्षं समनुप्राप्तः ॥६८॥
 श्रेष्ठी गोभद्रोऽपि खल्वकलङ्कयतस्ततश्च मृत्वा । सौवर्म उपपन्नमृत्तृतीयभवे सेत्स्यति तत्र ॥६९॥

अपरिग्रहियागमणं एवं दुःखसाण कारणं सम्मं । चत्तपरदारसंगा परिवज्जह भो ! पयत्तेण ॥७०॥

॥ इति चतुर्थव्रतद्वितीयानिचारे दुर्लभकथा समाप्ता ॥

वक्खोरुहवैयणाई रमणीणमणंगकीलणकएण । जो रागंयो सेवइ स लहइ दुक्खाइं धणउच्च ॥१॥
तथाहि;—

गयरायजणियसोहं सोहम्मसहं ववुहसंकिंनं । विक्रमपुरं पसिद्धं तं पालइ विक्रमनरिंदो ॥२॥
तत्थत्थि सिद्धितिल्लो निल्लो लच्छीए से पिया लच्छी । ताणं च दुवे पुत्ता धणधणदेवत्ति विक्रमाया ॥
दुन्निवि कलासु कुसला सुकुलुगयवालिवाण भत्तारा । पणईए धणां कामी धणदेवो धम्मिओ धणियं ॥
जह अन्नया य केणवि नीया खित्तम्मि पामरनरेण । हुरडयफलीणपत्ते पुरपच्चासन्नगामम्मि ॥५॥
तो तस्स पुब्बभाए सहयारवणम्मि मुणिवरो दिट्ठो । मयणोच्च मुत्तिमंतो तिगुत्तिगुत्तो य चउनाणी ॥६॥
दट्ठणं तं वणिया पुच्छंति कुट्टुवियं किमेस मुणी । नासगगनिसियदिट्ठी चिट्ठइ कट्टेव निच्चिट्ठो ? ॥७॥
कोट्टुविण्णं भणियं इह चिट्ठंतस्स मासमवि होही । न सुयइ एसो न य भुंजए य एमेव चिट्ठेइ ॥८॥
तो ते तेण समेया गंतूणं मुणिं नमित्तुं पुच्छंति । को हेऊ वयगहणे पढमवए वट्टमाणस्स ? ॥९॥
तो भणइ मुणी निसुणह संसाराओ न अन्नओ हेऊ । नवरं मह वयगहणे विसेसओ कारणं भज्जा ॥१०॥
धणदेवेणं भणियं जाया जाया कहं नु तुह हेऊ । वयगहणस्स महायस । कहेसु, तो कहइ सो एव ॥११॥

अपरिग्रहीतागमनमेवं दुःखानां कारणं सम्यक् । त्यक्तपरदारसङ्गाः परिवर्जयत भोः ! प्रयत्नेन ॥७०॥

वक्खोरुहवदनादीन् रमणीनामनङ्गकीलणकृतेन । यो रागान्धः सेवते स लभते दुःखानि धनद इव ॥१॥
गज्जराजजनिताशोभं सौधर्मसमेव ववुवसंकीर्णम् । विक्रमपुरं प्रसिद्धं तत्पालयति विक्रमनरेन्द्रः ॥२॥
तत्रास्ति सिद्धितिल्लो निल्लो लक्ष्म्यास्तस्य प्रिया लक्ष्मीः । तयोश्च द्वौ पुत्रौ धनधनदेवाविति विख्यातौ ॥
द्वावपि कलासु कुशलौ सुकुलोद्गतवालिकयोर्भर्तारौ । प्रकृत्या धनः कामी धनदेवो धार्मिको गाढम् ॥४॥
अथान्यदा च केनापि नौतौ क्षेत्रे पामरनरेण । होलिकाफलीनपर्वणि पुरप्रत्यासन्नग्रामे ॥५॥
ततस्तस्य पूर्वभागे सहकारवने मुनिवरो दृष्टः । मदन इव मूर्त्तिमांस्त्रिगुसिगुत्तश्च चतुर्ज्ञानः ॥६॥
दृष्ट्वा तं वणिजो पृच्छतः कौटुम्बिकं किमेव मुनिः । नासाग्रन्यस्तदृष्टिस्तिष्ठति काष्ठमिव निश्चेष्टः ? ॥७॥
कौटुम्बिकेन भणितमिह तिष्ठतां मामोऽपि भविष्यति । न स्वपितृषु न च मुक्ते चैवमेव तिष्ठति ॥८॥
ततस्तौ तेन समेतौ गत्वा मुनिं नत्वा पृच्छतः । को हेतुर्जितग्रहणे प्रथमवयसि वर्तमानस्य ? ॥९॥
ततो भणति मुनिः शृणुत संसाराद् नान्यो हेतुः । केवलं मम व्रतग्रहणे विशेषतः कारणं भार्या ॥१०॥
धनदेवेन भणितं जाया जाता कथं नु तव हेतुः ? । व्रतग्रहणस्य महायशः । कथय, ततः कथयति स एवम् ॥

इह अत्यि सुहावासं नगरं रिउमदणो तर्हि राया । मंती विसालघुद्धी भज्जा रंसुदरी तस्स ॥१२॥
 तत्पुरपुरत्यभाए उज्जाणे चिट्ठए रिसहभवणं । सुरविज्जाहंरकिंनरंनितेवियं तस्स दारंमि ॥१३॥
 चिट्ठइ सहयारतरु सञ्चोउयफलभरणेण निरु नमिओ । पारसियकीरमिहुणं निवसइ सुहियं सया तत्या ॥१४॥
 जाओ य सुओ तस्स य पालंति परोप्परं, अह कयाइ । परकीरीआसत्तो जाओ कीरो कहवि नाओ ॥१५॥
 कीरीए तो भणिओ हुं पज्जत्तं खु तुज्ज संगेण । गच्छसु तीइवि नीडे मा नियदीहोसु मं रमिओ ॥१६॥
 यतः;

अन्नासत्ते पेम्मं पावम्मि मई अणुज्जो मं धेम्मि । मा दिज्ज दिव्व ! कहवि ह्नु जइ र्हो होसि सयवारं ॥१७॥
 तो कीरेणं भणियं सतसु पिए ! मज्ज एयमवराहं । तो कीरीए भणियं मा महसुहंसमुदो होसु ॥१८॥
 एक्कं ता उच्छिट्ठं वायसविट्ठालियं च सविसें च । को भुंजेइ सयन्नो अन्नासत्ते जहव अन्नं ? ॥१९॥
 तो वायादो पभणइ जइ एवं मं चएसि ता पुत्तं । गहिउण गमिस्तापि सा पधणइ तेय अप्पेमि ॥२०॥
 इय जाओ संवाओ तेसि पुत्तस्स कारणे गरुओ । तो कीरेणं भणियं रायसमीवेइ समागच्छ ॥२१॥
 जस्तप्पिही नरिंदो पुत्तं, तस्सेव होदिही इत्य । सुईवि भणइ एवं गयाइ दोन्निवि निवसयासे ॥२२॥
 कहियो नियवुत्ततो तेहिं, तो पभणियं नरिंदेण । नीइवयणं विभाविवि निसुणह एगगचिचाइ ॥२३॥
 पुत्तो तायस्स भवे धूया जगणीए, अहव धूयावि । पिउणो भवेइ जम्हा वीयं वीयत्तिवस्सेव ॥२४॥
 कोइविओ य खिचे धन्नं पयरेइ तस्स तं सञ्चं । न लहामिअहं किंचिवि हाणिं मोत्तूण, इय नाओ ॥२५॥

इहासि शुभावासं नगरं रिपुमर्दनस्तत्र राजा । मन्त्री विशालबुद्धिर्भार्या रतिसुन्दरी तस्य ॥१२॥
 तत्पुरगौरस्त्यभागे उद्याने तिष्ठति ऋषभमवनम् । सुरविद्याधरकिन्नरनिषेवितं तस्य द्वारे ॥१३॥
 तिष्ठति सहकारतरुः सर्वतृकफलमरेण निश्चितं नतः । पारसीककीरमिशुनं निवसति सुखितं सदा तत्र ॥१४॥
 जातश्च सुतस्तं च पालयतः परस्परं, अथ कदाचित् । परकीरीसक्तो जातः कीरः कथमपि ज्ञातः ॥१५॥
 कीर्या ततो भणितो हुं पर्याप्तं खलु तव सङ्गेन । गच्छ तस्या एव नीडे मा निकटीमव मां रमयितुम् ॥१६॥
 अन्यासक्ते प्रेम पापे मतिरनुद्यमो धमे । मा दा दैव ! कथमपि हि यदि रूढो भवसि शतकृत्वः ॥१७॥
 ततः कीरेण भणितं क्षमस्व प्रिये ! ममैतमपराधम् । ततः कीर्या भणितं मा मन्सुखसंसुखो भव ॥१८॥
 एकं तावदुच्छिष्टं वायसोहाकितं च सविषं च । को भुङ्क्ते सकर्णोऽन्यासक्तं यथावाऽनम् ? ॥१९॥
 ततो वाचाटः प्रमणति यद्येवं मां त्यजसि तदा पुत्रम् । गृहीत्वा गमिष्यामि सा प्रमणति नैवापयामि ॥२०॥
 इति जातः संवादस्तयोः पुत्रस्य कारणे गुरुः । ततः कीरेण भणितं राजसमीपे समागच्छ ॥२१॥
 यस्यापिष्यति नरेन्द्रः पुत्रं, तस्यैव भविष्यत्यत्र । शुक्यपि भणत्येवं गतौ द्वावपि नृपसकाशम् ॥२२॥
 कथितो निजवृत्तान्तस्ताभ्यां, ततः प्रमणितं नरेन्द्रेण । नीतिवचनं विभाव्य शृणुतमेकाग्रचित्तौ ॥२३॥
 पुत्रस्तातस्य भवेद् दुहिता जनन्याः, अपवा दुहितापि । पितृभवेद् यस्माद् बीजं वपुरेव ॥२४॥
 कौटुम्बिकश्च क्षेत्रे धान्यं वपति तस्य तत् सर्वम् । न लभेऽहं किञ्चिदपि करं मुक्त्वा, इति म्यायः ॥२५॥

तो कीरीए भणिय एवं चिय होउ किंच सिरिकरणे । लिहसु वहियाए एयं अज्जप्पभिई इमा नीई ॥२६॥
 तेजवि तहैव विहियं कीरी करेण सह गया ठाणे । अप्पइ कीरस्स सुयं, सुयनार्णि मुणिवरं तत्था ॥२७॥
 पासइ सहयारतले तं वंदिय पुच्छए नियं आउं । कइइ मुणी तइयदिणे मरिऊणं इत्थं सचिवग्गिहे ॥२८॥
 उप्पज्जसि तणया तं नरभववक्का उयत्तजोगेण । तत्तो इह निवभज्जा इय मुणिउं जाइ जिणभवणे ॥२९॥
 वंदित्तु जिणं कस्मवि पासोओ भवणउत्तरंगम्मि । पुव्वुत्तभवत्तराईं लिहावए इइ मणे धरिउं ॥३०॥
 जइवि हु विहिवसएणं कइवि भंमंतीए अवत्तेरं दट्ठं । उप्पज्जइ मह जाईसुमरणमह जाइ मुणिपासे ॥३१॥
 गिण्हइ विहिणाणसणं समाहिजोगेण पत्तपज्जंता । पाणविमुक्का तत्तो विमालबुद्धिस्स भज्जाए ॥३२॥
 रत्तुंदरीए तणया उत्तत्तसुवन्ननिघससमवन्नां । उप्पन्ना कयपुन्ना भुवणाणंदत्तिं नामेणं ॥३३॥
 उचिओ कलाकलावो वियाणिओ तीए येवदिपहेहिं । अह अन्नदिणे पत्ता उज्जाणे जिणहरस्संतो ॥
 अक्खरपंतिं दट्ठं पुव्वुत्तं जायजाइवरणांसा । जाणइ कीरभवं तं सवइयरं तो इमं मुणइ ॥३५॥
 एयस्स पभावणं जिणस्स जाया अहं सचिवग्गे । तो पइदिणपि पूयइ वंदइ भत्तीए तं देवं ॥३६॥
 सचिवस्सं गिहे चिट्ठइ पहाणतुरओ, निवस्स तुरगीणं । तेण य जाया बहुया तुरंगमा मंतिगेहाओ ॥३७॥
 आणावइ ते राया, भुवणाणंदा न देइ अप्पेउं । महत्तायकिसोरेणं जाया सव्वे जओ एए ॥३८॥
 ता तापस्स इमे खलु हवंति नो नरवइस्स जेण पुरा । कीरमिहुणस्स जाए पुत्तविवाए इमं लिहियं ॥३९॥
 सिरिकरणीयवहीए 'धीयं वीयत्तियस्स हवइ' त्ति । तो विन्दिहएण रत्ता सा वहिया वाइया जाव ॥४०॥

ततः कीर्या भणितमेवमेव भवतु किञ्च श्रीकरणे । लिख वीहिकायामेतदथप्रभृतीयं नीतिः ॥२६॥
 तेनापि तथैव विहितं कीरी करेण सह गता स्थाने । अर्पयति कराय सुतं, श्रुतज्ञानिनं मुनिवरं तत्र ॥२७॥
 परयति सहकारतले तं वन्दित्वा पृच्छति निजमायुः । कथयति मुनिस्तृतीयदिने मृत्वात्र सचिवगृहे ॥२८॥
 उत्पत्स्यसे तनया त्वं नरभववक्कायुष्कत्वयोगेन । तत इह नृपमार्यति श्रुत्वा याति निजभवने ॥२९॥
 वन्दित्वा जिनं कस्यापि पाश्चाद् भवनोत्तराङ्गे । पूर्वोक्ताक्षराणि लेखयतीति मनसि धृत्वा ॥३०॥
 यदि हि विधिवशेन कथमपि भ्रमन्त्या अक्षराणि दृष्ट्वा । उत्पद्येत मम जातिस्मरणमथ याति मुनिपार्थे ॥३१॥
 गृह्णाति विधिनाऽनशानं समाधियोगेन प्राप्तपर्यन्ता । प्राणविमुक्ता ततो विशालबुद्धेर्भार्यायाः ॥३२॥
 रतिमुन्दर्यास्तनयोत्तसप्तवर्णनिकृपसमवर्णा । उत्पन्ना कृतपुण्या भुवनानन्देति नान्ता ॥३३॥
 उचितः कलाकलावो विज्ञातस्तया स्तोकादिवसैः । अथान्यादिने प्रातोद्याने जिनगृहस्थान्तः ॥३४॥
 अक्षरपङ्क्तिं दृष्ट्वा पूर्वोक्तं जातजातिस्मरणा सा । जानाति कीरभवं तं सष्यतिकरं तत इदं जानाति ॥
 एतस्य प्रमायेण जिनस्य जाताहं सचिवग्गे । ततः प्रतिदिनमपि पूजयति बन्धते भंसत्या तं देवम् ॥३६॥
 सचिवस्य गृहे तिष्ठति प्रधानतुरगो, नृपस्य तुरगीणाम् । तेन च जाता बहुवस्तुरंगमा मन्त्रिगेहात् ॥३७॥
 आनाययति तान् राजा, भुवनानन्दा न ददात्यपयितुम् । मघाताकिसोरेण जाताः सर्वे यतं एते ॥३८॥
 तस्मात्तातस्येमे खलु भवन्ति नो नरपतेयं पुरा । कीरमिधुनस्य नाते पुत्रवियादे इदं लिखितम् ॥३९॥

ता तं तदेव दृष्टुं नाया सा बालपंडिया रत्ना । सचिवात् मगिउणं परिणीया तो इमं भणिया ॥४१॥
 अइपंडिया सि बाले ! आगंतव्यं न ताव मह मेहे । जाव न जाओ पुत्तो सव्वुत्तमगुणगणोवेओ ॥४२॥
 तीइवि भणियं पिययम ! पुत्ते जाए अवस्स तुह गेहे । आगंतव्यं खु मए तहा पइन्नं इमं सुणसु ॥४३॥
 जइ सच्चकोविआ हं तो तुह हत्थाउ सोयइस्सामि । निअचरणे, तह तंनिउपाणाहियाउवि वाहिस्सं ॥
 इय एगंते भणितं गया य नियपिउगिहम्मि सा बाला । पिउणो तं वुत्तंतं साहइ सव्वंपि एगंते ॥४५॥
 तो सचिवो भणइ कहं वच्छे ! अइदुग्घइ इमं घडियं ? । सा भणइ ताय ! पिच्छसु न दुग्घइं किपि बुद्धीए ॥
 साचिवेनोक्तम्:— •

विसया खलु कज्जगई नय सा दाणेण नेय बुद्धीए । नय पोरिसेण सिज्जइ एकं दिव्वं पमोत्तूण ॥४७॥
 तो भणियं बालाए एवं चिय इत्थ नत्थि संदेहो । बुद्धीवि कम्मवसाओ जायइ जीवाण किल कज्जे ॥
 किं बहुणा ताय ! तुमं निवस्स गेहाउ पच्छिमे भागे । सिरिरिसहसांमिभवणं हिमगिरिसिहरं व निम्मवसु ॥
 तम्मिवि तिकालपि न्छणयउच्छवो जह हवेइ तह कुणसु । मज्झवि गिहं विहिज्जउ विलासिणीभवणमज्झमि ॥
 काओवि फारसिगारसारअइसरसगीयकुसलाओ । काओवि भरहवरहावभावंनिउणाउ नट्टमि ॥५१॥
 अन्नाउ वेणुवीणासुइगपडुपडुहवायणपवीणा । कायव्वाओ ताओ वेसाउच्चिय न उण पुरिसा ॥५२॥
 तीए जं जह भणियं तं तह सचिवेण कारियं सव्वं । थोवदिणाणं मज्झे सयमवि सा तत्थ नच्चेइ ॥५३॥
 अह अन्नयां नरिंदो परिगच्छियनिसाए निंसुणए गीयं । पुरिसुत्तमाण ताणं जिणाण सिरिरिसहसाइण ॥

श्रीं करणीयवहिकायां 'बीजं वपुर्मवाते' इति । ततो विस्मितेन राज्ञा सा वहिका वाचिता यावत् ॥४०॥
 तावत् तत्तथैव दृष्ट्वा ज्ञाता सा बालपण्डिता राज्ञा । सचिवाद् मार्गयित्वा परिणीता तत इदं भणिता ॥४१॥
 अतिपण्डिताऽसि बाले ! आगन्तव्यं न तावद् मम गेहे । यावन्न जातः पुत्रः सर्वोत्तमगुणगणोपेतः ॥४२॥
 तथापि भणितं प्रियतम ! पुत्रे जातेऽवश्यं तव गेहे । आगन्तव्यं खलु मया तथा प्रतिज्ञामिमां गृणु ॥४३॥
 यदि सत्यकोविदाहं ततस्तव हस्ताच्छोचयिष्यामि । निजचरणौ, तथा त्वां निजोपानहावपि वाहयिष्यामि ॥
 इत्येकान्ते भणित्वा गता च निजपितृगृहे सा बाला । पितुस्तं वृत्तान्तं कथयति सर्वमप्येकान्ते ॥४५॥
 ततः सचिवो भणति कथं वत्से ! अतिदुर्घटमिदं घटितम् ? । सा भणति तात ! पश्य न दुर्घटं किमपि बुद्धेः ॥
 विपया खलु कार्यगतिर्न च सा दानेन नैव बुद्ध्या । न च पौरुषेण सिध्यत्येकं दैवं प्रमुच्यं ॥४७॥
 ततो भणितं बालयैवमेकात्र नास्ति संदेहः । बुद्धिरपि कर्मवशाज्जायते जीवानां किल कार्यं ॥४८॥
 किं बहुना तात ! त्वं नृपस्य गेहात् पश्चिमे भागे । श्रीऋषभस्वामिभवनं हिमगिरिशिखरमिव निर्मापय ॥४९॥
 तस्मिन्नपि त्रिकालप्रेक्षणं कोत्सवो यथा भवति तथा कुरु । ममापि गृहं विधीयतां विलासिनीभवनमप्ये ॥५०॥
 का अपि स्फारशृङ्गास्सारतिसरसगीतकुशलाः । का अपि भरतवरहावभावनिपुणा नाट्ये ॥५१॥
 अन्या वेणुवीणासुइगपडुपडुहवादनप्रवीणाः । कर्तव्यास्ता वैश्या एव न पुनः पुरुषाः ॥५२॥
 तथा यद्यथा भणितं तत्तथा सचिवेन कारितं सर्वम् । स्तोत्रदिनानां मध्ये, स्वयमपि सा तत्र नृत्यति ॥५३॥

तो पच्छिमद्वारं विणिमाओ आगओ य जिणभवणे । पिच्छइ अच्छीणछणं अच्छरमइयं पिच्छणंयं ॥
 भुवणाणंदा सयमेव नच्च नवनवेहि पाठेहि । अक्षित्तो तो राया कयवंडविसिट्ठनेवत्थो ॥५६॥
 तो वित्ते पिच्छणए सुहासणेण गया सभवणम्मि । रायावि तीए सरित्तो सुत्तो रयणीए तत्थेव ॥५७॥
 एवं पइद्रियहं चिय पिच्छणंयं पिच्छणं तह गिहम्मि । तीइ समं संवसई जं जंपइ सो तह्ति तं सा ॥५८॥
 नियजणंयस्स क्हावइ सोवि हु वडियाए लिहइ तं स्ववं । अन्नदिणे जंपाणे पाणहिए सुत्तुमारुहा ॥५९॥
 भणिओ राया तीए मह वाहणवाहिणी इहं नत्थि । ता तं चिय वडसु इमे तहत्ति तेणावि नियसिरमा ॥
 आणीयाओ ताओ सुत्तो तत्थेव अद्धरत्तम्मि । सा तयभिपुहं जंपइ मह पाया अज्जं इज्जंति ॥६१॥
 ता उट्ठवेहि दासिं चरणे तलहट्टए खणं एकं । मह एइ जेणं निदा तो सो तलहट्टइ सयंपि ॥६२॥
 तीए निवारिआंवि हु, अह सुहसुत्ता पलोयए सावि । सुमिणम्मि पुत्तचंद्रं पविंसंतं निययवयणम्मि ॥
 तं पासिउं विउद्धा तलहट्टंतं निएवि तुं चरणे । तो सहसा उट्ठेउं मिरुत्ताविय कइइ से सुमिणं ॥६४॥
 रन्ना भणियं पसपच्छि ! निच्छियं तुह वरो सुओ होही । जा ता विहावरीविरममूयणो वज्जिओ संत्थो ॥
 इत्तो उट्ठिवि राया वचइ गेहम्मि सावि सज्जायं । कुणमाणीं ताव ठिया जा उइओ दिणमणी तत्तो ॥
 पिउगेहे संपत्ता दारं पिहिउण तस्स गेहस्स । पच्छन्नठिया चिट्ठइ कहिउं पिउणो रयणिचरियं ॥६७॥
 तद्विबसभवं गम्भं परिपाळइ सा सुहेण पिउगेहे । तो राया तीए गिहे तहेव वीए दिणम्मि गओ ॥६८॥

अथान्यद्वा नरेन्द्रः परिगलितनिशायां शृणोति गीतम् । पुरुषोत्तमानां तेषां मिनानां श्रीऋषभादीनाम् ॥५४॥
 ततः पश्चिमद्वारेण विनिर्गत आगतश्च जिनभवने । पश्यत्यक्षीणक्षणमप्सरामयमिव प्रेक्षणकम् ॥५५॥
 सुवनानन्दा स्वयमेव नृत्यति नवनवैः पादैः । आक्षितस्ततो राजा कृत्वाण्डविशिष्टनेपथ्यः ॥५६॥
 ततो वृत्ते प्रेक्षणके सुरवासनेन गता स्वभवने । राजापि तथा सह सुतो रजन्यां तत्रैव ॥५७॥
 एवं प्रतिदिवसमेव प्रेक्षणक्रं पश्यति तथा गृहे । तथा समं संवसार्ति यज्जल्पति स तत्र तत्सा ॥५८॥
 निजंजनकस्य कथयति सोऽपि खलु बहिकायां लिखति तत्सर्वम् । अन्यदिने सोपाने उपानहौ मुत्तवाऽऽरुढा ॥
 भणितो राजा तथा मम वाहनवादिनीह नास्ति । तस्माद्भवमेव बहेमे तथेति तेनापि निजशिरसा ॥६०॥
 आनीते ते, सुस्तत्रैवाधरात्रे । सा तदभिमुखं जल्पति मम पादावद्य दक्षेते ॥६१॥
 तस्मादुत्थापय दासीं चरणौ सिञ्चेत् क्षणमेकम् । ममेयाद् यथा निद्रा ततः स सिञ्चति स्वयमपि ॥६२॥
 तथा निवारितोऽपि खलु, अथ सुखसुसा प्रलोकते सापि । स्वप्ने पूर्णचन्द्रं प्रविशन्तं निजवदने ॥६३॥
 तं दृष्ट्वा विबुद्धा सिञ्चन्तं दृष्ट्वा तं चरणौ । ततः सहसोत्थाय मोचयित्वा कथयति तस्मै स्वप्नम् ॥६४॥
 राज्ञा भणितं शृणोति निश्चितं तव वरः सुतो भविष्यति । यावत्तावद्विभावरीविरामसूक्तो वादितः शङ्कः ॥
 हन उत्थाय राजा व्रजति गेहे सापि स्वाध्यायम् । कुर्वाणा तावत्स्थिता यावदुदितौ दिनमणिस्ततः ॥६६॥
 पितृगेहे संगता द्वारं पिपाय तस्म गेहस्य । मन्त्रोन्नस्थिता तिष्ठति कथायित्वा पितृ रजनिचरितम् ॥६७॥
 तद्विषयमेवं गर्भं परिपालयति सा मुखेन पितृगेहे । ततो राजा तस्या गृहे तथैव द्वितीये दिने गतः ॥६८॥

ता तन्थ न तं पासइ तो पुच्छइ पाडियेसियं तीसे । कथ्य गयौ हे ! एसा लीलावतीनामिया, साह ॥६९॥
जाणामि नाह ! नाहं, तो राया विषणदुम्पणो संतो । तीए विरहे दुहिओ तं रयणि गमइ, वीयदिणे ॥
पुच्छइ मति जइ तुह भवणे जा मूलमेहरी आसि । लीलावदित्तिनामा सा कथ्य गयत्ति साहेसु ॥७१॥
सो भणइ देव ! कल्ले पच्छूसे सा बलात्ति गेहाओ । नीसारिया मएच्चिय जेण इयं संपयं च्छा ॥७२॥
कस्सवि ठक्कुरपुत्तस्स वन्नएणं न एइ जिणभवणे । नय पंजळ्मोलग्गइ लग्गइ राठीवि सिक्खविद्या ॥७३॥
तो तट्ठाणे अन्ना निवेसियन्वा मए य मेहरिया । तो मोणं काऊणं ठिओ नरिंदो, इओ सावि ॥७४॥
पसवइ समयम्मि सुंयं वरल्लवत्तणसंजुयं सुपच्छन्नं । वड्ढइ सचिवस्स गिहे ता जाव कलाण पारगओ ॥
तो अन्नदिणे मंती भुवणाणंदं सपुत्तयं नेउं । देसइ निवस्स सोवि हु तं पुच्छइ का इमा महिला ? ॥
तो मंती भणइ इमा नरिंद ! तुह पणइणी मह सुया य । एसो य तुम्ह तणओ मह पुण दोहिट्ठओ नाह ॥
तो विम्हइओ राया जा किंपि हु जंपिही तओ वहिया । सचिवेणु तस्स सहसा समप्पिया सो उ वाएइ ॥
जं किंचि तीए सद्धि रहम्मि परिजेपियं तह कयंपि । तं सब्बं चिय पासइ लिहियं वहियाए सैंविवरं ॥
तो हरिसविसाएणं समं नरिंदो करे करेऊणं । कुमारमवगूहज्जण य नियअके ठाविओ ताव ॥८०॥
भणइ य भुवणाणंदं अरं जिओ रंजिओ अहं तुमए । नियपपइच्चानिच्चाहणेण तह तणयलंभेण ॥८१॥
ता तुह रज्जं एयं एसो पुत्तो य तुज्ज इह राया । ससमीहियं मए पुण कायच्चं संपयं चैव ॥८२॥

तदा तत्र न तां पश्यति ततः पृच्छति प्रातिवेशिमकीं तस्याः । कुत्र गता हे । एषा लीलावतीनामिका, साह ॥
जानामि नाथ ! नाहं, ततो राजा विमनोदुर्मनाः सन् । तस्या विरहे दुःखितस्तां रजनिं गमयति, द्वितीयादिने ॥
पृच्छति मन्त्रिणं यथा तव भवने या मूलगायत्री आसीत् । लीलावतीतिनामा सा कुत्र गतेति कथय ! ॥७१॥
स भणति देव ! कल्पे प्रत्यूपे सा बलादपि गेहात् । निःसारिता मयैव येनेयं सांपतं स्था ॥७२॥
कस्यापि ठक्कुरपुत्रस्य वर्णकेन नैति जिनभवने । न च प्राञ्जलमवलगतिं लगति रटित्तुं शिक्षिता ॥७३॥
ततस्तत्स्थानेऽन्या निवेशयित्वा मया च गायत्री । ततो मौनं कृत्वा स्थितो नरेन्द्रः, इतः सापि ॥७४॥
प्रसूते समये पुत्रं वरलक्षणसंयुतं सुप्रच्छन्नम् । वर्धते सचिवस्य गृहे तावचावत्कलानां पारगंतः ॥७५॥
सतोऽन्यदिने मन्त्री भुवनानन्दां सपुत्रकां नीत्वा । दर्शयति नृपस्य, सोऽपि हि तं पृच्छति केयं महिला ! ॥
ततो मन्त्री भणतीयं नरेन्द्र ! तव प्रणयिनी मम सुता च । एष च तव तनयो मम पुनर्दोहित्रो नाथ ! ॥
सतो विस्मितो राजा यावत्किंमपि हि जल्पिष्यति ततो वहिका । सचिवेन तस्य सहसा समर्पिता स तु वाचयति ॥
यत्किञ्चित्तया सार्धं रहसि परिकल्पितं तथा कृतमपि । तत्सर्वमेव पश्यति लिखितं वहिकायां सविवरणम् ॥
ततो हर्षविषादाभ्यां समं नरेन्द्रः करे कृत्या । कुमारमवगूह्य च निजाङ्गे स्थापितस्तावत् ॥८०॥
भणति च भुवनानन्दां गितो रञ्जितश्चाहं त्वया । निजप्रतिज्ञामिवाहणेन तथा तनयलाभेन ॥८१॥
तस्मात्तव रान्यमेतदेव पुत्रश्च त्वेह राजा । स्वसमीहितं मया पुनः कर्तव्यं सांप्रतमेव ॥८२॥

धिसिधिसि मह भोगेण धिसिधिसि मह पुरिससारमेयस्स । धिसिधिसि मे रज्जेणवि जो जित्तोइत्थियाएवि ।
तो सचिवेण भणियं मा मा मा देव ! खेयमुव्वहसु । अप्पट्टिइयप्पयात्रो देवो सव्वत्थ लद्धजसो ॥८४॥
तो राया वाहाए धरिउं मंति पयंपए एवं । इत्थत्थे मह विग्घं कायव्वं नेय केणावि ॥८५॥
इय भणिउं सो कुमरो अहिसिचो नियपयम्मि अरिसीहो । नामपि से विद्वं वयं पवन्नं तओ, सो इं ॥
इय भो ! नियनिव्वेयस्स कारणं साहियं मए तुम्ह । अह्व भवे भव्वाणं सव्वंपि विरागाहेउत्ति ॥८७॥
तो तुम्हाणवि जुत्तो धम्मम्मि समुज्जमो जिणक्खाए । जइ जइधम्ममसत्ता काउं तो कुणह गिह्धिम्मो॥
सम्मं सम्मत्ताइं, तेवि हु तं गिण्हउं गया गेहे । पालति ममाहीए दांवि हु पूयंति जिणविंवे ॥८९॥
धणदेवो दिट्ठचित्तो धणओ उण विसयलालसो धणियं । भमइ पमयाण मज्जे पमायमपिभिलो निव्वं ॥
कीइवि सरिसं हांसं फासंपि करेइ कीइवि छलेण । आलिगइ काओ उण अवलाओ बलावि चित्तूण ॥
इय विलसंतो दिट्ठो धणदेवेण कयाइ एगंतं । वाहरिउं तो भणिओ भइ ! इमं तुज्ज न हु जुत्तं ॥९२॥
एडिवन्नवववित्सेसो इयरोवि न एवमायरइ पावं । किंपुण कुंतुगुगओ तं जिणधम्मविज्ज वित्सेसिण ॥९३॥
एसा अणंगकीला पीला तुरियव्वयस्स सइहाणं । इहपरलोवविरुद्धं ता चयसु इमं तुमं भाय ! ॥९४॥
तो तेणं सो भणिओ भाउय ! मा भणसु किंपि मह समुहं । न चएमिणंगकीउं परिहरिउं रमणिलोलोहं ॥
जंघपाणवि अहियं मोहंयो होइ इय विभावेउं । सो हु धणो धणदेवेणुवित्खिओ भमइ सच्छंदं ॥९६॥

धिग्धिग् मम भोगान् धिग् धिग् मां पुरुषसारमेयम् । धिग्धिग् मे राज्यमपि यो जितः स्त्रियाऽपि ॥८३॥
ततः सचिवेन मणितं मा मा मा देव ! खेदमुद्रह । अमतिहतप्रतापो देवः सर्वत्र लक्ष्यशः ॥८४॥
ततो राजा बाहुना धृत्वा मन्त्रिणं प्रजल्पत्येवम् । अत्रापि मम विघ्नः कर्तव्यो नैव केनापि ॥८५॥
इति मणित्वा ततः कुमारोऽभिषिक्तो निजपदेऽरिंसिहः । नामापि तस्य विर्तणं व्रतं प्रवचं ततः, सोऽहम् ॥८६॥
इति भोः ! निजनिर्वेदस्य कारणं कथितं मया युवयोः । अथवा भवे भव्यानां सर्वमपि वैराग्यहेतुरिति ॥८७॥
ततो युवत्रोरपि युक्तो धर्मं समुद्यमो जिनाख्याते । यदि यतिधर्ममशर्कां कर्तुं-ततः कुरुतं गृह्धिधर्मम् ॥८८॥
सम्यक् सम्यक्त्वादिं, तावपि हि तं गृह्णीत्वा गतौ गेहे । पालयतः समाधिना द्वावपि पूजयतो जिनविम्बम् ॥८९॥
धनदेवो दृढचित्तो धनः पुनर्विपयलालसो गाइम् । भ्रमति प्रमदानां मध्ये प्रमादमदविह्वलो नित्यम् ॥९०॥
कयापि सद् हास्यं स्पर्शमपि करोति कस्या अपि च्छलेन । आलिङ्गति काः पुनरबला बलादपि गृह्णीत्वा ॥९१॥
इति विलसन् दृष्टो धनदेवेन फदांचिदेकान्ते । आहूय ततो मणितो भद्र ! इदं तव न खलु युक्तम् ॥९२॥
प्रतिपन्नत्रयविशेष इतरोऽपि नैत्रमाचरति पापम् । किं पुनः कुलोद्गतस्त्वं जिनधर्मविद् विशेषेण ? ॥९३॥
एषाऽज्जन्तकीडा पीडा तुर्घ्यन्नस्य श्राद्धानाम् । इहपरलोकविरुद्धं तस्मात्त्यजेदं त्वं भ्रातः ! ॥९४॥
ततस्तेन स मणितो भ्रातः । मा भण किमपि मम समुत्सम् । न शक्योऽन्यनङ्गकीडां परिहर्तुं रमणीलोलोऽहम् ॥
ज्ञात्यन्धेष्योऽप्यधिकं मोहान्धो भवतीति विभाव्य । स खलु धनो धनदेवोऽपेक्षितो भ्रमति स्वच्छन्दम् ॥९६॥

जत्थेव इत्थियाणं समवाओ तत्थ-निच्छियं जाइ । अह कुमरपालखत्तियदुहियाए अहियखाए ॥९७॥
 लुद्धो सरीरफासे तीए परिंभणं करेमाणो । दिट्ठो तञ्जणएणं निमूडिउं कंवघाएहि ॥९८॥
 वद्धो चोख्व तओ पक्खित्तो चारयम्मि चित्तेइ । हंद्दी मह वयभंगा फलिओ इहयंयि पात्रतरू ॥९९॥
 जइ कहवि एक्खवारं इमाउ दुक्खाउ नणु विच्छोट्टिस्सं । तो न पुणोवि करिस्सं एवमहं कामकीलंति ॥
 तो पिउणा बहुदविणेण मोइओं नियगिहम्मि सो नीओ । वीयद्विणे मरिऊणं नागकुमारो समुप्पन्नो ॥
 तत्तो भमिऊण भवे भवक्खयं पाविही य सोऽवस्सं । धणदेवो उण तइए अवेम्मि सिवसंपयं लहिही ॥
 कीळाए कामं पइ पावइ धणउव्व इहभवेवि दुहं । तम्हा विवेइणा सां परिहरियव्वा पयत्तेण ॥१०३॥
 परिहरिअणंकीळं धरेइ जो वंभचेरवयमसमं । सो पावइ निव्वाणं अइरा कम्मवक्खयं काउं ॥१०४॥
 ॥ इति चतुर्थव्रते तृतीयातिचारविपाके धनदत्तकथानकं समाप्तम् ॥

कन्याहललाभार्थं परवीवाहं करेइ पुनट्टा । सो दुहसायरमगो दुग्गो इव पावइ अणत्थं ॥१॥
 तथाहि;—

अत्थि अवंतीविसए उज्जेणी पुरवरी जयपसिद्धा । कुलभूसणो य सिट्ठी तब्भज्जा भूषणानामा ॥२॥
 ताण सुओं संजाओ दुग्गो नामेण जोच्चणत्थोवि । वालोच्चिय चिट्ठाए उम्मत्तो भमइ पुरमग्गे ॥३॥
 दोहम्मकम्मवसओ रमणी मणसावि तं न पत्थेइ । नेहेणवि आलविद्या अक्कोसे से पयच्छेइ ॥४॥

यत्रैव स्त्रीणां समवायस्तत्र निश्चितं याति । अथ कुमारपालक्षत्रियदुहितुरधिकरूपायाः ॥९७॥
 लुब्धः शरीरस्पर्शं तस्याः परिंभणं कुर्वीणः । दृष्टस्तज्जनकेन निहत्य कम्बावातैः ॥९८॥
 वद्धश्चौर इव ततः प्राक्षिप्तश्चारके चिन्तयति । हा धिग् मम व्रतभङ्गात्कलित इहापि पापतरुः ॥९९॥
 यदि कथमप्येकवारमस्माद् दुःखान्नु विच्छोट्टिष्यामि । ततो न पुनरपि करिष्य एवमहं कामक्रीडामिति ॥
 ततः पित्रा बहुद्रविणेन मोक्षितो निजगृहे स नीतः । द्वितीयदिने मृत्वा नागकुमारः समुत्पन्नः ॥१०१॥
 ततो भ्रान्त्वा भवे भवक्षयं प्राप्स्यति च सोऽवश्यम् । धनदेवः पुनस्तृतीये भवे शिवसंपदं लप्स्यते ॥१०२॥
 क्रीडया कामं प्रति प्राप्नोति धन इवेहभवेऽपि बुःखम् । तस्माद्विवेकिना सा परिहर्तव्या प्रयत्नेन ॥१०३॥
 परिहृत्यानङ्गक्रीडा धरति यो ब्रह्मचर्यव्रतमसमम् । स प्राप्नोति निर्वाणमचिरात्कर्मक्षयं कृत्वा ॥१०४॥

कन्याफललाभार्थं परवीवाहं करोति पुण्यार्थम् । स दुःखसागरमग्नो दुर्ग इव प्राप्नोत्यनर्थम् ॥१॥
 अन्त्यवन्तीविषय उज्जयिनी पुरीवरा जगत्पसिद्धा । कुलभूषणश्च श्रेष्ठी तद्वार्या भूषणानामा ॥२॥
 तयोः सुतः संजातो दुर्गो नाम्ना यौवनस्थोऽपि । बाल एव चेष्टयोन्मत्तो भ्रमति पुरमग्न्ये ॥३॥
 दौर्भाग्यकर्मवशतो रमणी मनसापि तं न प्रार्थयते । स्नेहेनाप्याश्रिताऽऽक्रोशांस्तस्य प्रयच्छति ॥४॥

दोहगगतजिष्णं पुष्टं कावालिओ तआं तेण । तुह कावि अत्थि विज्जा सोहगगकरी विसेसेण ? ॥२॥
 सो भणइ अत्थि तिपुराविज्जा सज्जोवि देइ सोहगं । जा सुपरणमित्तेणवि विहिणा संसाहिया संती ॥
 तो भणियं दुग्गेणं जइ एवं ता पयच्छ मे विज्जं । काऊण गुरुपसायं तेणवि विहिणा विदत्ता सा ॥७॥
 कणवीरकुसुमलक्षं सगुग्गुलं गइवि अन्नया दुग्गां । तिपुराविज्जादेवीपसाहणत्थं गआं मय्य ॥८॥
 ता जाव तत्थ निवमंदिरस्स दारम्मि केवली दिट्ठो । देमंतो सुगइपहं किंनरनरसुरममूहस्स ॥९॥
 तत्तो सो परिचितइ नूणं सोहगगुणनिही एसो । सिद्धतिपुराविज्जो कोवि महप्पा महासिद्धो ॥१०॥
 माइसयच्चिय विज्जा एयस्स कावालियाउ, ता एयं । पत्थेमि किपि विज्जं इय हेऊ वंदिओ साहू ॥११॥
 तेणावि धम्मलाभो दिन्नो संभासिओ य उवविट्ठो । मुणिणावि समारद्धा धम्मकहां तंपि उदिमिअं ॥१२॥
 तयथा;—

कामं कामासक्तो विज्जामंतोहिं चुन्नजोगेहिं । रमणीउ मोहिऊणं जो भुंजइ सो य कालेण ॥१३॥
 न य भुंजइ परदारं गम्मागम्मं च न चयइ कयावि । इह जम्मम्मिपि पावइ पावो तो तिक्खदुक्खवाइं ॥
 अहियं तह दोहगं हाइ अणिट्ठो य सच्चलोयस्स । दोहगदुक्खनडिओ सो भमइ भीमभवगहणे ॥१५॥
 नायागयावि भोगा भयावहा कम्मबंधहेऊ य । किं पुण उम्मन्मागया समगलं गलितगुणगरिमा ? ॥१६॥
 इयरो तणुओवि गुणो मा होउ, हवेउ केवलं सीलं । जो जीवाणं मणवंछियाइं कज्जाइं पूरइ ॥१७॥
 जमविहवहाणिपरिभवकलंकदुहपमुहदोसदंदोली । सीलवियलाण पुरिसाहमाण नूणं समावडइ ॥१८॥

दौर्भाग्यताजितेन पृष्टः कापालिकस्ततस्तेन । तव काप्यस्ति विद्या सौभाग्यकरी विशेषेण ? ॥१९॥
 स गणत्यस्ति त्रिपुराविद्या सद्योऽपि ददाति सौभाग्यम् । या स्मरणमात्रेणापि विधिना संसाधिता सती ॥१॥
 ततो भणितं दुग्गेण यद्येवं तदा प्रयच्छ मे विद्याम् । कृत्वा गुरुप्रसादं तेनापि विधिना वितीर्णा सा ॥७॥
 कणवीरकुसुमलक्षं सगुग्गुलं गृहीत्वाऽन्यदा दुर्गेः । त्रिपुराविद्यादेवीप्रसाधनार्थं गतो मलय ॥८॥
 तावदावत्तत्र नृपमन्दिरस्य द्वारे केवली दृष्टः । देशयन् सुगतिपथं किन्नरनरसुरसमूहस्य ॥९॥
 ततः स परिचिन्तयन् नूनं सौभाग्यगुणनिधिरेवः । सिद्धत्रिपुरादिविद्यः कोऽपि महात्मा महासिद्धः ॥१०॥
 सानिश्चयैव विद्यंतस्य कापालिकात्, तस्मादेनम् । प्रार्थये कामपि विद्यामिति हेतोर्विन्दित साधुः ॥११॥
 तेनावि धर्मलाभो दत्तः संभाषितश्चोपविष्टः । मुनिनापि ममारब्धा धर्मकथा तमप्युद्दिश्य ॥१२॥
 कामं कामासक्तो विद्यामन्त्रैश्चूर्णयोगैः । रमणीमोहायित्वा यो मुञ्छे स च कालेन ॥१३॥
 न च मुञ्चति परदारान् गम्यागम्यां च न त्यजति कदापि । इह जन्मन्यपि प्राप्नोति पापन्ततस्तीक्ष्णदुःखानि ॥
 अधिकं तथा दौर्भाग्यं भवत्यनिष्टश्च सर्वलोकस्य । दौर्भाग्यदुःखनटितः स भ्रमति भीमभवगहने ॥१५॥
 न्यार्यागता अपि भोगा भयावहाः कर्म्मबंधहेतवश्च । किं पुनरुन्माग्यताः समगलं गलितगुणगरिमाणः ? ॥
 इतरस्तत्रापि गुणो मा भवतु, भवतु केवलं शीलम् । यो जीवानां मनोवाञ्छितानि कार्याणि पूरयति ॥१७॥

किञ्च ।

पंच एष महापापा भणिया सव्वन्नुणा इह । जेसि पार्वति दुवखाइं पावशुद्धी नराहमा ॥१९॥
 भूतहिंसा मुसावाओ चोरिया मेहुणं तथा । परिग्गहो महारम्भो महासद्धारिहा इमे ॥२०॥
 इच्चाइदेसणं निसुणिऊण संवेगमागता परिसा । दुग्गोवि भणइ भयवं ! पंचमहापावपरिहारो ॥२१॥
 कायव्वो ता संपइ नियमं मे देहि, नाणिणा दिञ्चो । सम्पत्तपुव्वगं सो नमिऊण सुणि गओ गेहे ॥२२॥
 पालइ सावगधम्मं धम्मपभावेण वइहए रिद्धी । दिन्ना से नियभूया केणावि महिइदिण्ण तओ ॥२३॥
 तीए समं सो भुंजइ विसए, जाया य तस्स दो पुत्ता । अह अन्नया य दुग्गो जा वच्चइ हट्टमग्गम्मि ॥२४॥
 ता तत्थ आगएण दिट्ठो कावालिण्ण तेणेव । करकलियकवालेणं दिन्ना तिपुरा पुरा जेण ॥२५॥
 भणिओ य इमं दुग्गो मज्झ पसाएण एरिसा रिद्धी । पत्ता सच्चावि तए तो वयणं सुणसु मइ इन्हि ॥
 जेणं भवंतरेचि हु दोहग्गं दुग्ग ! तुह न हु भवेइ । वहुयाउ कन्नयाउ परिणावह वंभणार्इणं ॥२७॥
 तो दुग्गेणं भणियं तिपुरा नहु साहिया मए तइया । न हु साहिया जओ इह लच्छी उण धम्मपभवा मे ॥
 धम्मो सुणिप्पसाया तुमं पि हेऊ य तत्थ संजाओ । जं भणसि कन्नयाणं परिणावणमिह न तं जुत्तं ॥२९॥
 वंभव्वयअइयारो तेण कएणं हवइ महावस्सं । लोयव्ववहारेणं नियतणयाणं पि तं होइ ॥३०॥
 कावालिण्ण भणियं अइ एवं तहावि मन्नाणिज्जो हं । जं होही इह पावं तं मज्झ इविस्सइ न तुज्ज ॥३१॥
 इए पइदिणं पि पभणइ सो तं तो तेण तदुवरोहेण । भणिओ दस कच्चाओ विवाहइस्सं अहं तत्तो ॥३२॥

यशोविभवहानिपरिभवकलङ्कदुःखप्रमुखदोषद्वन्द्वाली । शीलविकलानां पुरुषाधमानां नूनं समापतति ॥१८॥
 पञ्चैते महापापा भणिताः सर्वज्ञेनेह । येभ्यः प्राप्नुवन्ति दुःखानि पापबुद्ध्यो नराधमाः ॥१९॥
 भूतहिंसा मृषावाद्भारिका मैथुनं तथा न परिग्रहो महारम्भो महाशब्दार्हा इमे ॥२०॥
 इत्यादिदेशानां श्रुत्वा संवेगमागता परिपत् । दुर्गोऽपि भणति भगवन् ! पञ्चमहापापपरिहारः ॥२१॥
 कर्तव्यस्तस्मात्संप्रति नियमं मे देहि, ज्ञानिना दत्तः । सम्यक्त्वपूर्वकं स नत्वा मुनि गतो गेहे ॥२२॥
 पालयति श्रावकधर्मं धर्मप्रभावेण वर्धते ऋद्धिः । दत्ता तस्मै निजदुहिता केनापि महर्द्धिकेन ततः ॥२३॥
 तथा समं स भुङ्क्ते विषयान्, जातौ च तस्य द्वौ पुत्रौ । अथान्यदा च दुर्गो यावद् व्रजति हट्टमार्गे ॥२४॥
 तावत्प्रजागतेन दृष्टः कापालिकेन तेनैव । करकलितकपालेन दत्ता त्रिपुरा पुरा येन ॥२५॥
 भणितश्चेद् दुर्गो मम प्रसादेनेदृशी ऋद्धिः । प्राप्ता सर्वापि त्वया ततो वचनं शृणु ममेदानीम् ॥२६॥
 येन भवान्तरेऽपि खलु दौर्भाग्यं दुर्ग ! तव न हि भवेत् । बहूः कन्याः परिणायय ब्राह्मणादीनाम् ॥२७॥
 ततो दुर्गेण भणितं त्रिपुरा नहि साधिता मया तदा । न खलु सा हिता यत इह लक्ष्मीः पुनर्धर्मप्रभवा मे ॥
 धर्मो मुनिप्रसादात् त्वमपि हेतुश्च तत्र संजातः । यद् भणसि कन्यानां परिणायणमिह न तद्युक्तम् ॥२९॥
 द्रष्टव्यं तत्रातिचारस्तेन कृतेन भवेद् ममावश्यम् । लोकव्यवहारेण निजतनयानामपि तद् भवति ॥३०॥
 कापालिकेन भणितं यद्येवं तथापि गान्धीयोऽहम् । यद् भतिष्यतीह पापं तन्मम भविष्यति न तव ॥३१॥

सो सध्वन्य गवेसिबि आणावेउं घरम्मि कन्नाओ । ताणुचिया कुमरावि हु आहूया लमदिवसम्मि ॥३३॥
 नियनियन्नत्ताए जुत्ता पविसंति अहमहमिगाए । मंडवदारे जाया तत्यवि पदमप्यवेसत्यं ॥३४॥
 जुञ्जंति परस्परओ वायाए तह य खगपाएहि । ता जाव महाजुञ्जं जन्नत्ताणं तथा जायं ॥३५॥
 तं निमुणिऊण दुग्गो वेगेण गओ निवारणट्टाए । ते वारंतो विद्धो सर्रेण केणावि तो नट्टो ॥३६॥
 पत्तो गिहम्मि घाएण पीडिओ पुकरेइ चित्तइ य । तुरियवयतुरियअइयारखखकुसुमोग्गमो एस ॥३७॥
 इण्डिपि हु संजाओ पाविसंसे पुण फलं तु पिच्चभवे । ता सव्वहा हओ हं जं अइयरियं चउत्थवयं ॥३८॥
 इय चिंतंतो पत्तो पंचत्तं भवणत्तासिमज्झम्मि । उववन्नो तत्तोवि हु तइयभवे सिवसुहं लहिही ॥३९॥
 ॥ इति चतुर्थवनतुर्यातिचारविपाके दुर्गकथानिका समाप्ता ॥

जो सदाइसु गिद्धो विद्धो मयणस्स तिवखभट्टीहिं । कामे तिव्वहिलासी सुजसो इव सो दुडी होइ ॥१॥
 तथाहि ;—

चंद्रणवर्णव बहुभोगिसंगयं गयपुरं पुरं अस्ति । अस्थियणकप्पसाही विसाहनंदी तर्हि राया ॥२॥
 तथ य निवसइ सिद्धी पिपवयणां तस्स भारिया सुलसा । सुजसो ताणं तणओ सुयवियलो जूयवसणी य ॥
 सणियं सणियं वालत्तणाओ तणुयाइं तट्टवट्टाइं । अवहरिचि नियधराओ हारेइ रहम्मि खिद्धंतो ॥४॥
 तो कमसो वद्धंतैण तेषु बहु हारियं रमंतैण । तायधणं तो तेषं भणिया भज्जा पिए ! पुत्तो ॥५॥

इति प्रतिदिनमपि प्रमणंति स तं ततस्तेन तदुपरोधेन । मणितो दश कन्या विवाहयिष्याम्यहं ततः ॥३२॥
 स सर्वत्र गवेपयित्वाऽऽनीय गृहे कन्याः । तासामुचिताः कुमारा अपि खल्वाहृता लमदिवसे ॥३३॥
 निजनिजजनतया युक्ताः प्रविशन्त्यहमहमिकया । मण्डपद्वारे यातास्तत्रापि प्रथमप्रवेशार्थम् ॥३४॥
 युध्यन्ते परस्परतो वाचा तथा च खड्गयतैः । तावद्याचम्यहायुद्धं जनानां तदा जातम् ॥३५॥
 तत् श्रुत्वा दुर्गो वेगेन गतो निवारणार्थम् । तान् वारयन् विद्धः शरेण केनापि ततो नष्टः ॥३६॥
 प्राप्तो गृहे घातेन पीडितः पृक्करोति चिन्तयति च । तुर्यवततुर्यातिचारवृत्तकुसुमोद्गम एव ॥३७॥
 इदानीमपि खलु संजातः प्राप्स्यामि पुनः फलं तु भवेत्यभवे । तस्मात्सर्वथा हतोऽहं यदतिचरितं चतुर्थव्रतम् ॥३८॥
 इति चिन्तयन् प्रायः पक्षत्वं भवनवामिमध्ये । उपव्रजस्ततोऽपि हि तृतीयभवे शिवसुखं लप्स्यते ॥३९॥

यः शत्रुादिषु गृद्धो विद्धो मदनस्य तीक्ष्णभल्लैः । कामे तीव्रामिलापी सुयशा इव स दुःखी भवति ॥१॥
 चन्दनवनमिव बहुभोगिसंगतं गजपुरं पुरमस्ति । अर्थिजनकल्पशाखी विसाखनन्दी तत्र राजा ॥२॥
 तत्र च निवसति श्रेष्ठी भियवचनस्तस्य भार्या सुलसा । सुयशास्तयोस्तनयः श्रुतविक्रलो दूतव्यसनी च ॥३॥
 शनैः शनैर्बालत्वात् तदन्वाभरणानि । अपहृत्य निजगृहाद् नाशयति रहसि खेल्न ॥४॥
 ततः क्रमशो वर्षमानेन तेन बहु नाशितं रममाणेन । तातचनं ततस्तेन मणितो भार्या प्रिये ! पुत्रः ॥५॥

कालवखरियइ एसो तो सा रोसेण भणइ तथभिमुहं । मइ जीवन्तीए इमं न होइ ता जाउ दव्वंपि ॥६॥
 किं किञ्जइ लच्छीए पुत्तविउत्ताण पियचम ! जयम्मि । चिरपवसियावि लच्छी आणिज्जइ पुणवि पुत्तेहिं ॥
 तो अन्नया य तेणं नियसीसं हारियं रमतेणं । जूपारिएहिं नीओ पिउणो पासम्मि तेणावि ॥८॥
 तज्जणणीए पासे पेसविओ तीइ निययआहरणं । दाऊण मोइओ सो जूयारीणं सयासाओ ॥९॥
 पुणरवि रमेइ पुणरवि य हारए सीसहत्यचरणइं । तो अन्नया सै नीओ जणयंगिहे वंधिउं तेहिं ॥१०॥
 सिग्घेयं कुणमाणा भणिया सुजसेण उववणसंतो । अत्थि महतायदव्वं आगच्छह जेण दंसैमि ॥११॥
 तो तत्थ गयाणं सो दंसइ ठाणंपि किंपि कवडेण । तक्खणणवावडे ते नाउं दूरेण सो नट्टो ॥१२॥
 पत्तो आरामजिण्णिदमंदिरे अजियनाहसरणं सो । पुट्टीए तेवि पत्ता खलिया केणावि सहदेणं ॥१३॥
 एत्थंतरम्मि पत्तो सुदाढविज्जाहरो तहिं भवणे । उज्जखयखम्मा दिट्ठा जूयारा तेणवि दुवारे ॥१४॥
 तो पुट्टो सो सदुहो तेणवि कहियं जहेस जिणसरणं । पडिवन्नो, ता एयं नाहं एयाण अप्पेमि ॥१५॥
 विज्जाहरेण तत्तो आरोवेऊण सो विमाणम्मि । नन्दीसरम्मि नीओ वावन्नजिणालयं दट्ठुं ॥१६॥
 सो कोवि समुल्लसिओ आणंदो तम्मणम्मि बहुपावं । जेण खणेण विलीणं तमं व रविदंसणेण तहिं ॥१७॥
 तत्थवि चारणसमणं सुजसो वंदेइ सुणेइ तस्संते । विज्जाहरेण सहिओ सावयधम्मंपि वारसहा ॥१८॥
 पडिवज्जइ य पमोएण गिण्हए तह य जूयरमणम्मि । नियमं जावज्जीयं तो सो विज्जाहरो तुट्टो ॥१९॥

कालक्षरीयत्वेऽपि ततः सा रोषेण भणति तदभिमुखम् । मयि जीवन्त्यामिदं न भवति तस्माद्यातु द्रव्यमपि ॥६॥
 किं कियते लक्ष्म्या पुत्रविद्युक्तयोः प्रियतम ! जगति । चिरमोषितापि लक्ष्मीरानीयते पुनरपि पुत्रैः ॥७॥ •
 ततोऽन्यदा च तेन निजशीर्षं नाशितं रममाणेन । द्यूतकारकैर्नातः पितुः पार्श्वे तेनापि ॥८॥
 तज्जनन्याः पार्श्वे प्रेषितस्तथा निजाभरणम् । दत्त्वा मोक्षितः स द्यूतकारिणां सकाशात् ॥९॥
 पुनरपि रमते पुनरपि च नाशयति शीर्षहस्तचरणादि । ततोऽन्यदा स नीतो जनकगृहे बट्त्वा तैः ॥१०॥
 शिरश्छेदं कुर्वाणा भणिता सुयशसोपवनस्यान्तः । अस्ति भक्ताद्रव्यमागच्छत येन दर्शयामि ॥११॥
 ततस्तत्र गतेभ्यः स दर्शयति स्थानमपि किमपि कपटेन । नस्तननन्याःपुत्रास्तान् ज्ञात्वा दूरेण स नष्टः ॥१२॥
 प्राप्त आरामजिनेन्द्रमन्दिरेऽजितनाथशरणं सः । पृष्ठे नेऽपि प्राप्ताः स्तलिताः केनापि श्राद्धेन ॥१३॥
 अत्रान्तरे प्रातः सुदंष्ट्रविद्याधरस्तत्र भवने । उत्लातखड्गा दृष्टा द्यूतकारोस्तेनापि द्वारे ॥१४॥
 ततः पृष्ठः स श्राद्धस्तेनापि कथितं यथैव जिनशरणम् । प्रतिपन्नः, तस्मादेतं नाहमेतेषामर्पयामि ॥१५॥
 विद्याधरेण तत आरोप्य स विमाने । नन्दीधरे नीतो द्विवक्षाशजिणालयं दृष्ट्वा ॥१६॥
 स कोऽपि समुल्लासित आनन्दस्तन्मनसि बहुपापम् । येन क्षणेन विलीनं त्रम इव रविदर्शनेन तत्र ॥१७॥
 तत्रापि चारणश्रमणं सुयशो वन्दते शृणोति तस्यान्ते । विद्याधरेण सहितः श्रावकवर्ममपि द्वादशमा ॥१८॥
 प्रतिपद्यते च प्रमोदेन गृह्णाति तथा च द्यूतरमणे । नियमं यावज्जीवं ततः स विद्याधरस्तुष्टः ॥१९॥

सुजसस्स देइ विज्जं मोरीनामं विहीए सो लेइ । सिद्धाए विज्जाए तेण ममं जाइ वेयइत्ते ॥२०॥
 कइवयदिणाइ तत्थवि विविहा विज्जाओ पटियसिद्धाओ । विज्जाहरपामाओ गहिउं सो गयपुरं पत्तो ॥२१॥
 गयपुरपइपत्तीए सोह्मग.सिरीए पसवसमयम्मि । संपत्तो तप्पासे पच्छन्नो तीए मयपुत्तं ॥२२॥
 अवहरिउं काऊण य मऊररूवं सयं ठिओ तत्थ । तो सूइकम्मकुसला महिला जंपइ सिही जाओ ॥२३॥
 एयं सिट्ठं रत्तो, तेणावि नेमात्तियाण तं करियं । तेहि भणियं नराहिव ! महाअणिट्ठं इमं होही ॥२४॥
 जइ परिहरासि न देवि मोरजुयं, तस्सणेण तो रत्ता । भणिओ नियसेणाणी देवि मोरण सह सहसा ॥
 फलजलभोजणरहिण महाअरत्तम्मि नेवि परिहरसु । तेणावि तहेव विदियं तो देवि करुणमहेण ॥२६॥
 रोयंति संटावउं नत्तिओ सेणावईवि, इत्तो य । मोरोवि पयडरूयो जाओ पुरिसो सुरवरूव ॥२७॥
 पणमेउं तं देवि संठवइ इमेहि महुरसदेहि । मा माइ ! रुयसु इन्दि पिच्छसु नियपुत्तमाहणं ॥२८॥
 तो तवस्सणेण विज्जा तव्वयणेणं पुरं पयट्टेइ । सप्पायारं रत्तो रत्तं विचित्तवहुभवणं ॥२९॥
 धणधत्तारिअसुवन्नवन्नवावन्नाजिणहरसमिद्धं । बहुद्विणं दाऊणं लोओ अवयारिआ तत्थ ॥३०॥
 मोरुवरिरइयमणिमयविमाणमारुहिवि भुवणमज्जम्मि । बहुविज्जाहरमहिओ गउरीपुत्तोच्च परिभमइ ॥३१॥
 जं जत्थ वत्थुसत्थं सुपसत्थं पिच्छए पुरे ग्रामे । अत्थेण पत्थणाइवि तं गिण्ढिइवि नेइ मोरउरं ॥३२॥
 तप्पुरसीमाए निवो संवपुरं संस्ववद्धणो नाम । तद्दुहिया कमलसिरी सयंवरामंडवे तीसे ॥३३॥

सुयशसे ददाति विथां मोरीनामां विधिना स लाति । सिद्धायां विद्यायां तेन समं याति वैताब्जे ॥२०॥
 कतिपयदिनानि तत्रापि विविधा विद्याः पठितसिद्धाः । विद्याधरपार्श्वार्धं गृहीत्वा स गनपुरं प्रातः ॥२१॥
 गजपुरपतिपत्न्याः सौभाग्याश्रियः प्रसवसमये । संप्राप्तस्तत्पार्श्वं प्रच्छन्नस्तस्या मृतपुत्रम् ॥२२॥
 अपहृत्य कृत्वा च मयूररूपं स्वयं स्थितस्तत्र । ततः सुतिकर्मकुशला महिला जल्पति शिल्पी जातः ॥२३॥
 एतत् शिष्टं राज्ञे, तेनापि नैमित्तिकेभ्यस्तत्कथितम् । नैर्भणितं नराधिप ! महाअनिष्टमिदं भाविष्यति ॥२४॥
 यदि परिहरामि न देवीं मोरयुतां, तत्क्षणेन ततो राज्ञा । भणितो निजसेनानीर्देवीं मोरेण सह सहसा ॥२५॥
 फलजलभोजनरहिते महारण्ये नीत्वा परिहर । तेनापि तथैव विहितं ततो देवीं करुणशब्देन ॥२६॥
 रुदती संस्थाप्य वलितः सेनापतिरपि, इतश्च । मोरोऽपि प्रकटरूपो जातः पुरुषः सुरवरवत् ॥२७॥
 प्रणम्य तां देवीं संस्थापयत्येभिर्मथुराशब्दैः । मा मातः ! रोदरिदानां पश्य निजपुत्रमाहात्म्यम् ॥२८॥
 ततस्तत्क्षणेन विद्या तद्वचनेन पुरं प्रवर्तयति । समाकारं राज्ञ आरण्यमिव विचित्रवहुभवनम् ॥२९॥
 धनधान्यद्विरण्यसुवर्णवर्णाद्विपद्मैश्च ज्वलन्गृहसमृद्धम् । बहुद्विणं दत्त्वा लोकोऽत्रारितस्तत्र ॥३०॥
 मोरोपरिरचितमणिमयविमाणमारुह्य सुवनमप्ये । बहुविद्याधरसहितो गौरिपुत्र इव परिभ्रमति ॥३१॥
 यं यत्र वस्तुसार्थं सुप्रदातं पश्यति पुरे ग्रामे । अर्थेन प्रार्थनयापि तद् गृहीत्वा नयति मोरपुरे ॥३२॥
 तत्पुरसीमिन् नृपः शङ्खपुरे शङ्खवर्धनो नाम । तद्दुहिता कमलश्रीः स्वयंवरामण्डपे तस्याः ॥३३॥

सन्वेति निवकुमारा पाणिगहणमि तीइ संपत्ता । वत्तीसकुमरमहिओ विसाहनेदीवि लहु एइ ॥३४॥
 तं सव्वं भट्टाओ सुणिउं वारिज्जदिवससमयमि । संखउरे संपत्तो मऊरवेसेण सो सुजसो ॥३५॥
 ततो सयंवरामंडवमि बहुनिवकुपररुइरमि । गंतूणं उवविट्ठो कंतयल्लुलंतमणिमालो ॥३६॥
 इत्तो सा कमलसिरी करकालियवियासिकुसुमवरमाला । संपत्ता तत्थ तओ पडिहारी दंसए कुमरे ॥३७॥
 अमुगनिवंगरुहोऽयं अमुगाभिहाणो निएहि पसयच्छि ! । इच्चाइ ताव जाव य भयपुरनाहंपि दंसैइ ॥३८॥
 नो रमइ तीए दिट्ठी कंतयवि य कुमाररायदेहेसु । वियसियविमलदलेसु य जहककुसुमेसु भमरीए ॥३९॥
 तोऽणक्खेहि दंसइ तद्धवियसिदंडमंडियं मोरं । पणवन्नियमणिकिरणोलिभासुरं सुरवइधणुव्व ॥४०॥
 अपयन्निसेएणव तस्स दंसणे तीइ निव्वुया दिट्ठी । तो सहसा पक्खित्ता वरमाला तस्स कंतमि ॥४१॥
 अह रोमफुरियअहरा कुमरा जंपंति रे ! इमं मोरं । मारइ सिग्घं खग्गेण, कोवि रोसेण तो कुमरो ॥४२॥
 उट्ठेउं जा हणिही तदुत्तमंगं महीए ता पडियं । तो संभंता कुमरा समं मऊरं खमावेउं ॥४३॥
 जंपंति गुरुपसायं काउं पयडेसु अत्तणो ख्वं । तेणवि तच्चयणेणं विज्जासामत्थओ सहसा ॥४४॥
 सिहिउवरिविहियपवरं विमाणमारुहिवि दंसिओ अप्पा । विज्जाहररूपेणं तो विम्हइया निवा सव्वे ॥४५॥
 जंपंति परोपरओ इमस्सहो ! ख्वसंपया परमा । इच्चाइ जंपिरेसुं पयट्ठिओ ऊसवो रत्ता ॥४६॥
 वित्तं पाणिगहणं कमलसिरीए समं विभूर्इए । अह सो विसाहनेदिपमुक्खानिवकुमरपरिकलिओ ॥४७॥
 पत्तो अडवीनिम्मवियनियनयरमि तत्थ नियजणपिं । पणमइ कमलसिरीए समगं तह निवकुमारेहि ॥४८॥

सर्वेऽपि नृपकुमाराः पाणिग्रहणे तस्याः संप्राप्ताः । द्वात्रिंशत्कुमारसहितो विशाखनन्धपि लघ्वेति ॥३४॥
 तत्सर्वं भद्रात् श्रुत्वा विवाहदिवससमये । शङ्खपुरे संप्राप्तो मयूरवेषेण स सुयशाः ॥३५॥
 ततः स्वयंवरामण्डपे बहुनृपकुमारसचिरे । गत्वोपविष्टः कण्ठतल्लुठम्मणिमालः ॥३६॥
 इतः सा कमलश्रीः करकलितविकासिकुसुमवरमाला । संप्राप्ता तत्र ततः प्रतिहारी दर्शयति कुमारान् ॥३७॥
 अमुकनृपाङ्गरुहोऽयममुकाभिधानः पश्य मृगासि ! । इत्यादि तावद् यावच्च गजपुरनाथमपि दर्शयति ॥३८॥
 नो रमते तस्या दृष्टिः कुत्रापि च कुमारराजदेहेषु । विकसितविमलदलेषु च यथार्ककुसुमेषु भ्रमर्याः ॥३९॥
 ततो शोषैर्दर्शयति ततश्चिखण्डमण्डितं मोरम् । पञ्चवर्णिकमणिकिरणालीभासुरं सुरपतिधनुरिव ॥४०॥
 अमृतनिषेकेणैव तस्मिन् दर्शने तस्या निर्वृता दृष्टिः । ततः सहसा प्राक्षिप्ता वरमाला तस्य कण्ठे ॥४१॥
 अथ शोषस्फुरताधराः कुमारा जल्पन्ति रे इमं मोरम् । मारय शीघ्रं स्वह्नेन, कोपि शोषेण ततः कुमारः ॥४२॥
 उत्थाय धावद्भिनयति तदुत्तमाङ्गं मण्डां तावत्पतितम् । ततः संभ्रान्ताः कुमाराः समं मयूरं क्षमयित्वा ॥४३॥
 जल्पन्ति गुरुपसादं कृत्वा प्रकटयन्तमनो रूपम् । तेनापि तद्वचनेन विज्जासामर्थ्यतः सहसा ॥४४॥
 शिख्युपरिविहितमवरं विमानमारुह्य दर्शित आत्मा । विद्याधररूपेण ततो विस्मिता नृपाः सर्वे ॥४५॥
 जल्पन्ति परस्परतोऽस्य हो ! रूपसंपत् परमा । इत्यादि जल्पितेषु प्रवर्तित उत्सवो राज्ञा ॥४६॥
 वृत्तं पाणिग्रहणं कमलश्रियाः समं विभूत्या । अथ स विशाखनन्दिप्रमुखनृपकुमारपरिकलि

तुम्हारिमाण निवपुंगवाण सुविद्यवत्थुतत्ताण । सत्यपसत्थमईणं विसयपसंगो हु नहु जुचो ॥६२॥
यतः,

“ कामः क्रोधस्तथा हर्षो माया लोभो मदस्तथा । पडवर्गमुत्सृजेदेनं तस्मिन्स्यक्ते सुखी नृपः ॥”
बंछाविच्छेयत्थं भोगे भुञ्जति भोइणो जे ते । सिंचति पसमणट्ठा घयाहुईए हुयासणयं ॥६३॥
बंछावाही असञ्जो न नियत्तइ ओसहेहिंवि कएहिं । तम्हा तीउत्थाणं निरुंभियव्वं हिएसीहिं ॥६४॥
सुविणयपाविपपाणिपपाणेणं जह पणस्सइ न तण्हा । विसयपिवासावि तहा न नियत्तइ भोयसेवाए ॥६५॥
ता काऊण पसायं अचासत्तिपि चयसु रमणीसु । परदारविरमणवयं मइल्लिज्जइ जेण नरनाह ! ॥६६॥
इय पणइणीइ भणिए भणेइ जुत्तं तए इमं भणियं । अज्जवि गुरुकम्मो इं न समत्थो परिसं काउं ॥६७॥
तो तीए अप्पाणं मोयावेऊण सुगुरुपासम्मि । पढिवन्ना जिणदिकत्ता मोक्खसुहं बंछमाणीए ॥६८॥
सुजसोवि विसयगिद्धो गिद्धो इव आमिसम्मि अणवरयं । न मुयइ तिब्बहिलासं रमणीरमणीयदेहेसु ॥६९॥
थीसेवअइप्संगा जाओ धाउक्खओ तओ तस्स । तह संजाओ खासो किसो विवन्नो य देहेण ॥७०॥
सव्वाउ विरत्ताओ चित्तेण तहावि वज्जचिट्ठाए । दंसंति य अणुरायं तप्पुरओ पणइणीउ तहा ॥७१॥
जह जह ताओ पिच्छइ छणिंदुवयणाउ लढहनयणाउ । तह तह अहिययरं चिय विसएसु मणं पयट्ठेइ ॥७२॥
एगाण उवरि चरणे खिवेइ अन्नाण बाहुलइयाओ । संठवइ कावि चिहुरे संवाहइ कावि जंघाओ ॥७३॥
वावारइ सव्वाओ क्रमेण कामग्गहाभिभूओ सो । भज्जाओ विरत्ताओ भवाउ तस्सवि य चिंतंति ॥७४॥

रमते रमणीभिः सार्धमनवरतं रतरस आसक्तः । कमलश्रिया भणितोऽथान्यदा विनयप्रणतया ॥६१॥
युष्मादशानां नृपपुङ्गवानां सुविदितवस्तुतत्त्वानाम् । शास्त्रप्रशस्तमर्तीनां विषयप्रसङ्गः खलु न युक्तः ॥६२॥
बाञ्छाविच्छेदार्यं भोगान् भुञ्जते भोगिनो ये ते । सिञ्चन्ति प्रशमनार्थं घृताहुत्या हुताशनम् ॥६३॥
बाञ्छान्याधिरसाध्यो न निवर्तत औषधैरपि कृतैः । तस्मात्तस्या उत्थानं निरोद्धव्यं हितैषिभिः ॥६४॥
स्वप्नप्रातपानीयपानेन यथा प्रणश्यति न तृष्णा । विषयपिपासापि तथा न निवर्तते भोगसेवया ॥६५॥
तस्मात्कृत्वा प्रसादमत्यासक्तिमपि त्यज रमणीषु । परदारविरमणव्रतं मलिनीक्रियते येन नरनाथ ! ॥६६॥
इति प्रणयिन्या भणिते भणति युक्तं त्वयेदं भणितम् । अद्यापि गुरुकर्माहं न समर्थे ईदृशं कर्तुम् ॥६७॥
ततस्तयाऽऽत्मानं मोचयित्वा सुगुरुपाश्र्वं । प्रतिपन्ना जिनदीक्षा मोक्षमुखं बाञ्छन्त्या ॥६८॥
सुयशा अपि विषयगुद्धो गुद्ध इवामिषडनवरतम् । न सुञ्चति तीव्राभिः पां रमणीरमणीयदेहेषु ॥६९॥
शीसेवातिप्रसङ्गाज्जातो घातुक्षयस्ततस्तस्य । तथा संजातः कासः कृ ो विवर्णश्च देहेन ॥७०॥
सर्वा विरक्ताश्चित्तेन तथापि बाह्यचेष्टया । दर्शयन्ति चानुरागं तत्पुरतः प्रणयिन्यस्तथे ॥७१॥
यथा यथा ताः पृच्छति क्षणेन्दुवदना रम्यनयनाः । तथा तथाऽधिकतरमेव विषयेषु मनः प्रवर्तते ॥७२॥
एकासासुपरि चरणौ क्षिपत्यन्यासां बाहुलते । संस्थापयति का अपि चिकुरे संवाहयति कामिरपि जङ्घे ॥
व्यापारयति सर्वाः क्रमेण कामग्रहाभिभूतः सः । मार्या विरक्ता भवात् तस्यापि च चिन्तयन्ति ॥७४॥

अहह अहो ! माहर्ष्यं मोहस्त सुदारुणं मणे फुरद् । एयस्स पुहइवइणो जामदिसं पत्तियस्सावि ॥७५॥
 अह एणइणीहिं भणियो सामिय ! धम्मम्मि आयरं कुणसु । जो सह जाइ होही भवंतरं दुइपरिचाई ॥७६॥
 एयाओ पणइणीओ तह चउरंगं वलं च रिद्धीओ । न भवंतरमणुजाईणि नाह ! धम्मं पमोत्तूण ॥७७॥
 ता मुंच महामोहं अम्हाणुवरिपि, चित्तसु सकज्जं । तं सोऊणं कुविओ भणेइं हूं जाणियं तुम्ह ॥७८॥
 सर्वंपि सरुवं जं इच्छेह मरंतयं मममियाणि । तो आहिवाहिवियणा विससओ तस्स संजाया ॥७९॥
 अपरिचइडं विसए गिद्धो इत्थीसु सो मरेऊण । अट्ठज्झाणोवगओ उववन्नो तिरियजाईए ॥८०॥
 लहिऊण पुणो वोहिं भवम्मि सहिऊण दुकरसंधायं । लहिहीं सिद्धिसुहंपि हु सुजसो कम्मक्खयं काडं ॥
 सच्चावि हु सामग्गी पत्ता सुजसेण हारिया पच्छा । कामं तिच्चहिलासो ता चइअव्वो सुहेसीहिं ॥८२॥
 निरु निक्कलंकसीलं लीलाए धरंति जे महामत्ता । ते भुवनवंदणिज्जा होउं सिज्जंति विहुयरया ॥८३॥
 चंगंगसंगएणवि जेण अणंगो विणिज्जिओ नेये । परिचत्तपुरिसयारो छायापुरिसोच्च सो पुरिसो ॥८४॥

॥ इति चतुर्थम्वतपञ्चमातिचारविपाके सुयशोत्पन्नकथानकं समाप्तम् ॥

॥ तत्समाप्तौ समाप्तं चतुर्थोऽष्टमम् ॥

अहह अहो ! माहात्म्यं मोहस्य सुदारुणं मनसि स्फुरति । एतस्य पृथिवीपत्तेर्यामदिशं प्रस्थितस्यापि ॥७५॥
 अथ प्रणयिनीमिर्षणितः स्वामिन् ! धर्म आदरं कुरुष्व । यः सह याति भविष्यति भवान्तरे दुःखपरित्रायी ॥
 एतः प्रणयिन्यस्तथा चतुरङ्गं धलं च ऋद्धयः । न भवान्तरानुयायिन्यो नाथ ! धर्मं प्रमुच्य ॥७७॥
 तस्मान्मुञ्च महामोहमस्माकमुपर्यधि, चिन्तय स्वकार्यम् । तत् श्रुत्वा कुपिनो भणति हूं ज्ञातं युष्माकम् ॥
 सर्वमपि स्वरूपं यदिच्छत त्रियमाणं मामिदानीम् । तत आधिभ्याधिभेदना विशेषतस्तस्य संजाताः ॥७९॥
 अपारित्यज्य विषयान् गृह्यः स्त्रीषु स मृत्वा । आर्तेभ्यानोपगत उपपन्नस्तिर्यग्जातौ ॥८०॥
 लब्ध्वा पुनर्बोधं भवे सहित्वा दुःखमंधातम् । लप्स्यते सिद्धिसुखमपि हि सुयशाः कर्मसमं कृत्वा ॥८१॥
 सर्वापि खलु सामग्री प्राप्ता सुयशसा नाशिता पश्चात् । कामे तीव्राभिलाषस्तस्मात्त्यक्तव्यः सुखैपिमिः ॥८२॥
 निश्चितं निष्कलङ्कशालं लीलया धरन्ति ये महासत्त्वाः । ते भुवनवन्दनीया भूत्वा सिष्यन्ति विधूतरजसः ॥८३॥
 चक्षाङ्गसंगतेनापि जेनापन्नो किज्जित्तो नैव । परित्यक्तपुरुषकारइच्छामापुरुष इव स पुरुषः ॥८४॥

स्वित्ते वत्थुहिरन्ने सुवन्नधनधन्नदुपयचउचरणे । कुवियम्मिचि परिमाणं कायव्वं बुद्धिमतेहिं ॥१॥
परिमियमासेवतो अपरिमियमणंतयं परिहरंतो । पावइ परम्मि लोए सेणुव्व अपरिमियं सोकखं ॥२॥
तथाहिः—

चामीयरधयचिचइयचेइया केची पुरवरी अत्थि । तत्थ निवो नरपालो तस्स सित्रानामिया भज्जा ॥३॥
तत्थत्थि मिच्छदिट्ठी सिट्ठी सेणुत्ति धणकणसमिद्धो । भज्जा कुवल्लयमाला कुवल्लयमालव्व गुणकलिया ॥
ताणं च तिन्नि तणया गुरुविणया देहकंतिजियकणया । हरिहरव्वंभभिहाणा कलासु कुसला नयनिहाणं ॥
अह अन्नया कयाई सिट्ठिगिहे मासदिवसपारणए । पत्तो चउनाणमुणी भिक्खद्वमहाणुपुव्वीए ॥६॥
तं दहूण पहिट्ठो सिट्ठी गहिऊण सत्तुयत्थालं । अब्भुद्धइ से दाउं तो सो मुणिणा इमं भणिओ ॥७॥
न हु मे एए कण्पति सुहुमजीवेहिं जेण संसत्तां । को पच्चउत्ति भणिए, भणेइ एवं मुणी तत्तो ॥८॥
देह अलत्तयपमं एयाणं उवरि जेण दंसेमि । तेणवि तहत्ति विहिए तव्वन्ना जंतुणो दिट्ठा ॥९॥
तो ते मोत्तुण दहिं दाउं समुवट्ठिओ मुणिवरस्स । तत्थवि तहेव भणिए पुव्वुत्ते पच्चए जाए ॥१०॥
तो मोयगाण थालं भरिऊण मुणिस्स दंसए जाव । ताव मुणिणावि भणिओ एए विसमोयया, साह ॥
को पच्चओ कहिज्जउ, मुणीवि साहेइ मक्खिया इत्थ । जा जा लग्गइ सा सा पिच्छह निव्वंतयं मरइ ॥
तो सो चिम्हियहियओ भणेइ विमदायगं मह कहेसु । तो मुणिणा से कहियं कम्मयरी जा मया कल्ले ॥
को हेऊ इय करणे तीइवि, तो मुणिवरो कइइ एवं । जह कम्मवि अवराहे तुमए तह तुह कुट्टुवेण ॥१४॥

क्षेत्रे वस्तुहिरण्ये सुवर्णधनधान्यद्विपदचतुश्चरणे । कुप्येऽपि परिमाणं कर्तव्यं बुद्धिमद्भिः ॥१॥
परिमितमासेवमानोऽपरिमितमनन्तं परिहरन् । प्राप्नोति परस्मिन्लोकं सेनवदपरिमितं सौख्यम् ॥२॥
चामीकरध्वनमण्डितचैत्या काञ्ची पुरीवराऽस्ति । तत्र नृपो नरपालस्तस्य शिवानामिका भार्या ॥३॥
तत्रास्ति मिथ्यादृष्टिः श्रेष्ठी सेन इति धनकणसमृद्धः । भार्या कुवल्लयमाला कुवल्लयमालेव गुणकलिता ॥४॥
तयोश्च त्रयस्तनया गुरुविणया देहकान्तिजितकनकाः । हरिहरब्रह्माभिधानाः कलासु कुसला नयनिधानम् ॥
अधान्यदा कदाचित् श्रेष्ठिगृहे मासदिवसपारणके । प्रातश्चतुर्ज्ञानमुनिर्भिक्षार्थमथानुपूर्व्या ॥ ६ ॥
तं दह्नुः प्रहृष्टः श्रेष्ठी गृहीत्वा सकृत्स्थालम् । अभ्युत्तिष्ठति तस्मै दातुं ततः स मुनिनेदं भणितः ॥७॥
न खलु म एते कल्पन्ते सूक्ष्मजीवैर्येन संसक्ताः । कः प्रत्यय इति भणिते भणत्येवं मुनिस्ततः ॥८॥
दत्ताऽलक्तपस्माणमेतेषामुपरि येन दर्शयामि । तेनापि तथेति विहिते तद्वर्णा जन्तवो दृष्टाः ॥९॥
ततस्तान् मुक्त्वा दधि दातुं समुपस्थितो मुनिवराय । तत्रापि तथैव भणिते पूर्वोक्ते प्रत्यये जाते ॥१०॥
ततो मोदकानां स्थालं भूत्वा मुनये दर्शयति यावत् । तावन्मुनिनापि भणित एते विषमोदकाः, स आह ॥
कः प्रत्ययः कथ्यतां, मुनिरपि कथयति मासिकाऽत्र । या या लगति सा सा पश्यत निर्भ्रान्तं त्रियते ॥१२॥
ततः स विस्मितहृदयो भणति विपदायकं मद्यं कथय । ततो मुनिना तस्मै कथितं कर्मकरी या मृता कल्पे ॥

निम्बच्छयाए तीए विसजुत्ता भोयगा कया एए । तुम्हकए, तह अविंसं भोयगदुगमत्तणो जुमं ॥१५॥
 तत्तो छुहाभिभूयाए तीए भंतीए भोयगा भुत्ता । विससंजुत्ता तो तक्खणेण सा मरणपणुत्ता ॥१६॥
 एयम्मि य पुण थाले भोयगदुगमेव निव्विसं, सेसा । विससंजुत्ता सव्वे, ता मह एए न कर्णति ॥१७॥
 तुमए सकुट्टुवेणवि जइ कहवि हु भक्खिया इमे हुंता । ता असरणस्स मरणं तुह हंतं को निवारिज्जा? ॥
 ता सकुट्टुंको छुट्ठो तमिमीए आवईए कुण धम्मं । सो भणइ कहमुत्तं मह, तो साहू कहइ दुविहंपि ॥१९॥
 पदमऽसमत्थेण तओ सावयधम्मो पवज्जिओ तेण । भिक्खागएहिं जइवि हु धम्मकहा नेप कहिय्वा ॥
 तहवि गुणं कल्लिउणं मुणिया सेणरस साहिओ धम्मो । परमन्नेणं पच्छा पडिलाभिवि वंदए सेणो ॥
 तं साहुं, सोवि गओ ठाणं, सेणोवि कुणइ जिणधम्मं । पुत्तपपुत्तोहिं तहा धणेण परिचइए सिट्ठी ॥२२॥
 जायं जिणधम्मरयं सेणकुट्टुवं कमेण सवित्सेत्तं । कयपरिग्गहपरिमाणो करेइ धम्मं जिणुहिं ॥२३॥
 अह अन्नोन्नं सुयभारिआओ कलहंति, तो सुया सेणं । पभणंति देह मायं जेण तुह होदिमो भिन्ना ॥
 तो तेण तहा विहिए लहुओ पभणेइ वंथवं जिट्ठं । जं अवलवियं दव्वं तंपि विभज्जेहि भागेहि ॥२५॥
 तो हरिणा सो भणिओ नरिथ महं किंपि किं मुहा भणसि । लोयभणिएहिं एवं सोठं सेणो विचित्तेइ ॥

“आक्षीरघोरैकमुजामागर्भैकनिवासिनाम् । नमोऽर्थेभ्यो ये पृथक्त्वं भ्रातृणामपि कुर्वते ॥”

तो तस्स निययभागो दिञ्चो सेणेण तो धरकएवि । जुञ्चंतो मूलहरे संगविओ सो सह हरंणं ॥२७॥
 भणति च तान् प्रति;—

को हेतुरिति करणे तस्या अपि, ततो मुनिवरः कथयत्येवम् । यया कस्मिन्नप्यपरावे त्वया तथा तव कुटुम्बेन ॥
 निर्भरितया तथा विपयुक्ता मोदकाः कृता एते । युष्मत्कृते, तथाऽविषं मोदकद्विकमात्मनो योग्यम् ॥१५॥
 ततः क्षुद्रभिभूतया तथा भ्रान्त्या मोदकौ भुक्तौ । विषसंयुक्तौ ततस्तत्क्षणेन सा मरणमनुप्राप्ता ॥१६॥
 एतस्मिंश्च पुनः स्थाले मोदकद्विकमेव, निर्विषं शेषाः । विषसंयुक्ताः सर्वे, तस्मान्ममंते न कल्पन्ते ॥१७॥
 त्वया सकुटुम्बेनापि यदि कथमपि हि भक्षिता इमेऽभाविष्यन् । तद्गऽशरणस्य मरणं तवामविष्यत्को निवारयेन् ॥
 तस्मात्सकुटुम्बश्छुट्टितस्त्वमस्या आपदः, कुरु धर्मम् । स भणति कथय तं मम, ततः सातुः कथयति द्विविधमपि ॥
 प्रथमासमर्थेन ततः श्रावकधर्मः प्रपन्नस्तेन । मिश्रागतैर्यद्यपि हि धर्मकथा नैव कथयितव्या ॥२०॥
 तथापि गुणं कलयित्वा मुनिना सेनाय कथितो धर्मः । परमाणेन पश्चात्पतिलास्य वन्दते सेनः ॥२१॥
 तं सायुं, सोऽपि गतः स्थानं, सेनोऽपि करोति जिनधर्मम् । पुत्रपुत्रैस्तथा धनेन परिवर्धते श्रेष्ठि ॥२२॥
 जातं जिनधर्मरतं सेनकुटुम्बं क्रमेण सविशेषम् । कृतपरिग्रहपरिमाणः करोति धर्मं जिनोद्दिष्टम् ॥२३॥
 अधान्योन्यं सुतमार्याः कलहायन्ते, ततः सुताः सेन्म् । प्रमणन्ति दत्त मार्गं येन त्वद् भविष्यामो भिन्नाः ॥
 तत्तस्तेन तथा विहिते लघुः प्रमणति वान्धवं ज्येष्ठम् । यदपलपितं द्रव्यं तदपि विमज्जस्व मार्गैः ॥२५॥
 ततो हरिणा स भणितो नास्ति मम किमपि किं मुचा भणसि । लोकमणिवैरेवं श्रुत्वा सेनो विचिन्तयति ॥
 ततस्तस्य निजभागो दत्तः सेनेन ततो गृहकृतेऽपि । युध्यमानो मूलगृहे संस्थापितः स सह हरंणं ॥२७॥

जललवचलमि विह्वे विज्जुलयाचवलजीविए को णु । घरधणकज्जे विउसो कुणइ विवायं संबंधूहिं ? ।
जाणियजिणवयणाणं भावियभवभूरिदुइसरूवाणं । जं जायइ इह कलहो अहह अहो ! मोहमाहप्यं ॥२९॥
तो ते संवेगपरा परोप्परं स्वामयंति अवराहं । मा हु कसायवसाणं सम्मत्तं गलउ अम्हाणं ॥३०॥
अह भारियाए भणिओ सेणो जह नियघरं सदव्वंपि । पुत्ताण तए दिन्नं ता तं कह होहिसि इयाणिं ? ।
तो सेणेणं भणियं जस्स मणे जिणमयं सया वसइ । तस्सत्थेण घरेणव चिंतामणिणावि का गणणा ? ।
तो तोए सो भणिओ भम भिक्खं संपयं वयं गहिउं । समसाणे सुन्नघरे देवउले वावि तं वससु ॥३३॥
सो भणइ ह्वसु धीरा क्रमेण एयंपि आयरिस्सामि । इहलोइअपि दंसेमि ताव तुह धम्ममाहप्यं ॥३४॥
इय भणितं गेहाओ पत्तो नियमित्तमंतिगेहम्मि । साहइ कुडुंबवत्तं तप्पुरओ मगइ गिहंपि ॥३५॥
भणइ सच्चिवो वि बंधव ! निवगिहमत्थित्ति मोग्गडपविट्ठं । किंतु सदोसं न हु वसइ कोवि कइयावि तम्मि गिहे ।
जइ पुण धम्मपभावा पभविस्सइ वंतरो न तुह किंपि । तो तेण सउणगंठी वद्धो पत्तो य तम्मि गिहे ॥३७॥
निस्सीहियं करेउं अणुजाणाविय गओ स गिहमच्छे । ईरियं पट्टिकमिच्चा सज्जायं कुणइ सो एवं ॥३८॥
तथाहि;—

गयमेयज्जमहासुणित्खंदगलीसाइसाहुचरियाइ । सुमरंतो कह कुप्पसि एत्तियमित्तेवि रे जीव ! ॥३९॥
पिच्छसु पाणविणासेवि न परिउस्संति जे महासत्ता । तुज्ज पुण हीणसत्तस्स वयणमित्तेवि एस खमा ॥
रे जीव ! सुहदुहेसुं निमित्तमित्तं परो जियाणंति । सकयफलं भुंजंतो कीस मुहा कुप्पसि परस्स ॥४१॥

जललवचले विभवे विद्युलताचपलजीविते को नु । गृहधनकार्ये विद्वान् करोति विवादं स्वबन्धुभिः ? ॥२८॥
ज्ञातजिनवचनानां भावितभवभूरिदुःखस्वरूपाणाम् । यन्जायत इह कलहोऽहह अहो ! मोहमाहात्म्यम् ॥२९॥
ततस्ते संवेगपराः परस्परं क्षमयन्त्यपराधम् । मा खलु कषायवंशानां सम्यक्त्वं गलत्वस्माकम् ॥३०॥
अथ मार्यया भणितः सेनो यथा निजगृहं सद्रव्यमपि । पुत्रेभ्यस्त्वया दत्तं ततस्त्वं कथं भविष्यसीदानीम् ? ॥
ततः सेनेन भणितं यस्य मनसि जिनमतं सदा वसति । तस्यार्थेन गृहेण वा चिन्तामणिनापि का गणनाः ॥
ततस्तया स भणितो भ्रम भिक्षां सांप्रतं व्रतं गृहीत्वा । श्मशाने शून्यगृहे देवकुले वापि त्वं वस ॥३३॥
स मप्यति मत्र धीरा क्रमेणैतदप्याचरिष्यामि । ऐहलोकिकमपि दर्शयामि तावत्तव धर्ममाहात्म्यम् ॥३४॥
इति भणित्वा गेहात् प्राप्तो निजमित्त्रमन्त्रिगेहे । कथयति कुडुम्बवृत्तं तत्पुरतो मार्गयति गृहमपि ॥३५॥
भणति सच्चिवोऽपि बन्धव ! नृपगृहमस्तीति मुद्गरपविष्टम् । किन्तु सदोषं न हि वसति कोऽपि क्रदापि तस्मिन् गृहे ॥
यदि पुनर्धर्मपभावात्प्रमविष्यति व्यन्तरो न तव किमपि । ततस्तेन शकुनप्रन्थिर्बद्धः प्राप्तश्च तस्मिन् गृहे ॥३७॥
नैवेधिकीं कृत्वाऽनुज्ञाप्य गतः स गृहमध्ये । ईर्यां प्रतिक्रम्य स्वाध्यायं करोति स एवम् ॥३८॥
गजमेतार्यमहामुनिस्कन्दकशिष्यादिशाशुचरितानि । स्मरन् कथं कुप्यसि एतावन्मात्रेऽपि रे जीव ! ॥३९॥
परय प्राणविनाशेऽपि न परिद्विपन्ति ये महासत्त्वाः । तव पुनर्हीनसत्त्वस्य वचनमात्रेऽप्येषा क्षमा ॥४०॥
रे जीव ! सुहदुःखेषु निमित्तमात्रं परो जीवानामिति । स्वकृतफलं मुञ्जानः कस्मान्मुषा कुप्यसि परस्मै ? ॥

मोहविमूढा जीवा अन्ये य धरे य मुच्छिद्या धणियं । जिणवयणमयाणंता भमंति संसारकान्तारे ॥४२॥
 धिद्धी अहो अणज्जो मोहो जमिमेण मोहिया जीवा । न गणंति पुत्तमित्ते पहरंता निक्खिन्निसंसा ॥४३॥
 इय सो जा पहरदुगं रयणीए कुणइ पवरसज्जायं । तो वाणमंतरेणं भणियं सुणिऊण छिट्ठेणं ॥४४॥
 सुदुट्टु तए हं धरिओ निवडंतो विपढभवमहाअपढे । सो हं सुरो सरोसो एयं उच्चासियं जेण ॥४५॥
 तप्पुट्टेणं कहियं एयस्सामी पुरा अहं आसि । मह दो पुत्ता लहुओ अइइट्टो तस्स घरसारं ॥४६॥
 दाउं जिट्टो ठविओ भिन्नहरे तस्स किंपि दाऊण । तो कुट्टेणं तेणं अहयं माराविओ, पच्छा ॥४७॥
 लहुओ धराविऊण रायउले अप्पणा गिहं गहियं । सोवि मओ गुत्ताए अहं तु इह वंनरो जाओ ॥४८॥
 नाऊण विभंगेणं नियजिट्टुसुपस्स विलसियं तो सो । सक्कुडुंओ उइविओ अन्नोविहुवसइ जो कोइ ॥४९॥
 सोवि मरइ निवभंतं इइ जायं उव्वसं इयं गेहं । संपइ तं धम्मगुरू तो तुज्झ इयं मए दिन्नं ॥५०॥
 सनिहाणंपि लहुंपि हु उक्खणिऊणं समप्पए तस्स । दस लक्खा संजाया तम्मि तओ पभणए सेणो ॥
 इगलक्खो मोक्कलओ सेसा नव लक्खगाउ धम्मम्मि । दाहिसंस्सं, तुह पुन्नं, सो पभणइ तुज्झवि तयद्धं ॥
 अन्नंपि किंपि पभणसु जं कायव्वं मए महाभाग ! । पच्चुवपारसमत्थो न होमि तुह जीविपणावि ॥५३॥
 तुह सज्जायं सुणिउं किच्चाकिच्चं विपाणिउं तत्तो । चत्तो चइरश्चंधो, सेणो तो भणइ तं एवं ॥५४॥
 सन्वेहिवि जीवेहिं लद्धे पंचिदियत्तणे पवरे । अप्पहियं कायव्वं परहियकरणेण तं होइ ॥५५॥
 जं परहियं विहिज्जइ जिणिदवयणाणुसारओ सम्मं । परिणमइ अप्पणो तं हियभावेणं न संदेहो ॥५६॥

मोहविमूढा जीवा अथे च गृहे च मुच्छिता गाढम् । जिनवचनमजानन्तो भ्रमन्ति संसारकान्तारे ॥४२॥
 विग् धिगहोऽनाथो मोहो यदनेन मोहिता जीवाः । न गणयन्ति पुत्रमित्वाणि प्रहरन्तो निष्कृपन्नुशंसाः ॥
 इति स यावत्पहरद्विकं रजन्यां करोति प्रवरस्वाध्यायम् । ततो वानव्यन्तरेण मणितं युत्वा हृष्टेन ॥४४॥
 सुष्टु त्वयाऽहं धृतो निपतन् विकटभवमहावटे । सोऽहं सुरः सरोप एतदुदासितं येन ॥४५॥
 तत्पृष्टेन कथितमेतत्स्वामी पुराऽहमासम् । मम द्वौ पुत्रौ लघुरतीप्तस्तस्मै गृहसारम् ॥४६॥
 दत्त्वा ज्येष्ठः स्यापितो भिन्नगृहे तस्मै किमपि दत्त्वा । ततः क्रुद्धेन तेनाहं मारितः, पश्चात् ॥४७॥
 लघुं धारयित्वा राजकुल आत्मना गृहं गृहीतम् । सोऽपि मृतो गुप्तावहं त्विह व्यन्तरो जातः ॥४८॥
 ज्ञात्वा विमङ्गेन निजज्येष्ठसुतस्य विलसितं ततः सः । सक्कुटुम्ब उद्द्रावितोऽन्योपि हि वसति यः कोऽपि ॥४९॥
 सोऽपि त्रियते निर्धोन्नमिति जातमुद्गसमिदं गेहम् । संप्रति त्वं धर्मगुरूस्ततस्तुम्यमिदं मया दत्तम् ॥५०॥
 स्वनिधानमपि लघ्वापि खल्वस्त्राय समर्पयति तस्मै । दश लक्षाः संजातास्तस्मिन्स्तवः प्रमणति सेनः ॥५१॥
 एक लक्ष उचितः शेषान् नव लक्षास्तु धर्मे । दास्ये, तव पुण्यं, स प्रमणति तवापि तदर्धम् ॥५२॥
 अन्यदपि किमपि प्रमण यत्कर्तव्यं मया महाभाग ! । प्रत्युपकारसमर्थो न भवामि तव जीवितेनापि ॥५३॥
 तव स्वाध्यायं श्रुत्वा श्रुत्याश्रुत्यं विज्ञाय ततः । त्यक्तो वैरप्रबन्धः, सेनस्ततो भणति तमेवम् ॥५४॥
 सर्वैरपि जीवैर्लब्धे पञ्चेन्द्रियत्वे प्रचरे । आत्महितं कर्तव्यं परहितकरणेन तद् भवति ॥५५॥

जे परमंगुलकरणेण अप्पणो मंगलं पक्कपंति । जिणवयणवाहिरा ते न मुणंति हि तत्तओ सहियं ॥
ता अप्पहियं धम्मं मोत्तुं अन्नं न विज्जए लोए । ता तैत्थ तए सुरवर ! कायच्चो उज्जमो णिच्चं ॥५८॥
तो सो तहत्ति भणिउं गओ तओ दिणयरम्मि उडयम्मि । तन्नज्जा पुरमज्जे गवेसयंती गिहे तम्मि ॥५९॥
पत्ता पिच्छइ सिट्ठि विसिट्ठआहरणरेहिरसरीरं । पभणइ अहं निव्विन्ना गवेसयंती तुमं सुहय ! ॥६०॥
केण इमं आहरणं केणं य दब्बं विड्ढय्यं एयं ? । सो भणइ पिए ! धम्मणेण चैव मा पुच्छसु तमन्नं ॥६१॥
तो त्खण्णेण सिट्ठी पत्तो जिणमंदिरम्मि जिणपूयं । काउं सवित्थरं चिय कारावइ पवरपिच्छणयं ॥६२॥
सम्माणेउं जायगज्जणपि नमिऊण गुरुज्जणं पयओ । पत्तो सो तम्मि गिहे भुंजइ साहम्मियससेओ ॥६३॥
रयणीय वंतरो सो रायनिहीओ अपत्तियओवि लहुं । उक्खणिउं कलससयं सिट्ठिगिहे खिवइ नेहेण ॥
भणइ य मा निवइभयं काहिसि सिच्छए देसु दाणाइं । वडयम्मि इमे दब्बे पुणरवि य समप्पइस्सामि ॥
जा किल किंचिवि भणिही ताव गओ वंतरो नियं ठाणं । सिट्ठी पिच्छिवि कलसे निवनामंकिए सहसा ॥
घित्तुणं पच्चूसे उवायणं सुयणलयपरियरिओ । निवदंसणं करेई कहइ य सुरविहियवुत्तं ॥६७॥
रायावि कलसमेगं आणावइ पिच्छए निययनामं । तो तुट्ठो भणइ इमं मएवि तुंहे चैव दिन्नंति ॥६८॥
तो संतोसपरेणं भणियं सेणेण देव ! दस लक्खा । जे वंतरेण दिन्ना ताणवि मज्जाउ इगलक्खो ॥६९॥
मह सत्ताए सेसं नवलक्खपमाणयं तु जं दब्बं । तं धम्मे दाहिस्सं वंतरवयणेण पुत्तहा ॥७०॥

यत् परहितं विधीयते जिनेन्द्रवचनानुसारतः सम्यक् । परिणमत आत्मनस्तद् हितभावेन न संदेहः ॥५९॥
ये परानिष्टकरणेनात्मनो मङ्गलं प्रकल्पयन्ति । जिनवचनवाद्यास्ते न जानन्ति हि तत्त्वतः स्वहितम् ॥५७॥
तस्मादात्महितं धर्मं मुक्त्वाऽन्यद् न विद्यते लोके । तस्मात्तत्र त्वया सुरवर ! कर्तव्य उद्यमो नित्यम् ॥५८॥
ततः स तथेति भणित्वा गतस्ततो दिनकर उदिते । तद्भार्या पुरमध्ये गवेपयन्ती गृहे तस्मिन् ॥५९॥
प्राप्ता पश्यति श्रेष्ठिनं विशिष्टाभरणराजितृशरीरम् । प्रमणत्यहं निविण्णा गवेपयन्ती त्वां सुभग ! ॥६०॥
केनेदमाभरणं केन च द्रव्यं वितीर्णमेतत् ? । स भणति प्रिय ! धर्मणैव मा पृच्छ त्वमन्यत् ॥६१॥
ततस्तत्स्वप्नेन श्रेष्ठी प्राप्तो जिनमन्दिरे जिनपूजाम् । कृत्वा सविस्तरमेव कारयति प्रवरपेक्षणकम् ॥६२॥
सम्मान्य याचकजनमपि नत्वा गुरुजनं प्रयतः । प्राप्तः स तस्मिन् गृहे भुङ्क्ते सार्धमिक्समेतः ॥६३॥
रजन्यां व्यन्तरः स राजनिधितोऽप्रार्थितोऽपि लघु । उत्खाय कलशशत श्रेष्ठगृहे क्षिपति स्नेहेन ॥६४॥
भणति च मा नृपतिभयं कार्षीः स्वेच्छया देहि दानानि । व्ययितेऽस्मिन्द्रव्ये पुनरपि च समर्पयिष्यामि ॥
यावत्किल किञ्चिदपि भणिष्यति तावद्गतो व्यन्तरो निजं स्थानम् । श्रेष्ठी हृत्वा कलशाऽनूपनामाङ्कितान् सहसा ॥
गृहीत्वा प्रस्यूप उपायनं सुजनलोकपरिकरितः । नृपदर्शनं करोति कथयति च सुरविहितवृत्तान्तम् ॥६७॥
राजापि कलशमेकमानाययति पश्यति निजनाम । ततस्तुष्टो भणतीमं भयापि तुभ्यमेव दत्तमिति ॥६८॥
ततः संतोषपरेण भणितं सेनेन देव ! दश लक्षाः । ये व्यन्तरेण दत्तास्तेषामपि मध्यादेकलक्षः ॥६९॥

तो रंजिओ नरिंदो तं द्रव्यं तस्मिन् ऋषिदं भणइ । विव्वसु सिच्छाप तुमं धम्ममि तओ य सेणोभेवि ॥
 सव्वेसुवि खिचेसु विव्वित्ता तं धम्मंगमवि दव्वं । पव्वज्जं पडिवन्नो सिद्धो य सविणु कम्माइं ॥७२॥
 तो सेणुव्व सयावि ह्नु संतोसरसायणं पियह भव्वा ! । जेण जरमरणहरणं पावह अचिरेण शिवसोकरं ॥

॥ इति पञ्चमाण्यतपरिपालनदृष्टान्ते श्रेष्ठिसेनकथानकं समाप्तम् ॥

मम सत्तायां शेषं नवलक्षप्रमाणकं तु यद् द्रव्यम् । तद् धर्मे कल्पे व्यन्तरवचनेन पुण्यार्थम् ॥७०॥
 ततो रञ्जितो नरेन्द्रस्तद् द्रव्यं तस्मा अर्पयित्वा मणति । वीहि स्वेच्छया त्वं धर्मे ततश्च सेनोऽपि ॥७१॥
 सर्वेष्वपि क्षेत्रेषु वीत्य तत् समग्रमपि द्रव्यम् । प्रवन्त्यां प्रतिपन्नः सिद्धश्च क्षपयित्वा कर्माणि ॥७२॥
 ततः सेन इव सदापि खलु संतोपरसायनं पिबत मन्याः ! । येन जरामरणहरणं प्राप्नुताचिरेण शिवसौख्यम् ॥

मेहादिपरिमाणं काञ्च जोएइ पैलहियाईयं । अइलोहगहघत्यो सो पावइ नवघणोव्व दुहं ॥१॥
 तथाहि ;—

अत्थि पुरमुदयसेलं व सूरदियरायसंगमसइण्हं । उदयपुरं नामेणं उदयाइच्चो य तत्थ निवो ॥२॥
 तह निवसइ तत्थ वणी नवघणो नवघणोव्व अणवरयं । दाणसैल्लिणे वरिसइ समत्थअत्थियणखित्तु ॥
 तस्सवि य पिया सुहसीलसालिणी संपयत्ति नामेण । अइनेहनिम्भराइं परोप्परं विसयसत्ताइं ॥४॥
 चिट्ठंति ताइं, एत्तो जिणभवणे उच्छवम्मि पारद्धे । कोऊहलकलियाइं पत्ताइं तत्थ पिच्छंति ॥५॥
 सूरिं गुणरयणनिहिं सावयधम्मं कहंतयं संतं । भव्वाण तओ ताइंवि सुणंति नमिऊण तं चेव ॥६॥
 तम्मि सपयम्मि सूरी साहइ पंचममणुव्वयं तत्तो । सम्मत्तं गहिऊणं तेहिंवि तं चेव पडिवन्नं ॥७॥
 अणुसासियाइं गुरुणा पत्ताइं गिहम्मि हट्टुट्टाइं । अप्पुत्ताइं तत्तो पालंति विहीए जिणधम्मं ॥८॥
 तह सुविमुद्धनएणं नवघणवणिओ करेइ वाणिज्जं । नियह्ते उवविट्ठो विसिट्ठपणिएहिं नियएहिं ॥९॥
 अह कोवि ठक्कुरो किणइ तस्स हट्टम्मि दससहस्साणं । भेढं दाञ्चं दम्मो लेइ पुणो तह पुणो देइ ॥१०॥
 अह अन्नया य तेणं उद्धारे वीससहससदम्माणं । गहिया कप्पडमाई मगइ तो नवघणो मुहं ॥११॥
 थको कुहणिं दाञ्चं ख्वगमिच्चं पि देइ नो तस्स । तो सो साहइ मंतिस्स सोवि मग्गेइ दव्वदं ॥१२॥
 तत्तो अंभरक्खस्स साहए सोवि मग्गए अदं । तो पुरसिट्ठिस्स तलारयस्स तह तेम्मि मग्गंति ॥१३॥
 तो पत्तो स विलक्खो नियगेहं भारियाए तो पुट्ठो । उच्चिग्गो विप दीससि किमकंढे सुहय! साहेसु ॥

मेहादिपरिमाणं कृत्वा योजयति परिमितातीतम् । अतिलोभग्रहप्रस्तः स प्राप्नोति नवघन इव दुःखम् ॥१॥

अस्ति पुरमुदयशैल इव शू(सू)रद्विजराजसंगमसतृष्णम् । उदयपुरं नाम्ना उदयादित्यश्च तत्र नृपः ॥२॥
 तथा निवसति तत्र वणिग् नवघनो नवघनवदनवरतम् । दानसालिलेन वर्षति समस्तार्थिजनक्षेत्रेषु ॥३॥
 तस्यापि च प्रिया शुभशीलशालिनी संपदिति नाम्ना । अतिस्नेहनिर्भरौ परस्परं विषयसक्तौ ॥४॥
 निष्ठनस्तौ, इतो जिनभवन उत्सवे प्रारब्धे । कुतूहलकलितौ मातौ तत्र पश्यतः ॥५॥
 सूरिं गुणरत्ननिधिं श्रावकधर्मं कथयन्तं सन्तम् । भव्येभ्यस्ततस्तावपि श्रृणुतो नत्वा तमेव ॥६॥
 तस्मिन्समये सूरिः कथयति पञ्चममणुजं ततः । सम्यक्त्वं गृहीत्वा ताभ्यामपि तदेव प्रतिपन्नम् ॥७॥
 अनुशासितौ गुरुणा प्राप्तौ गृहे हृष्टतृष्टौ । अपुत्रौ ततः पालयतो विधिना जिनधर्मम् ॥८॥
 तथा सुविशुद्धनयेन नवघनवणिक् करोति वाणिज्यम् । निजहृष्ट उपविष्टो विशिष्टपण्यैर्निजैः ॥९॥
 अथ क्रोडपि ठक्कुरः क्रीणाति तस्य हृष्टे दशसहस्रयाः । भाण्डं दत्त्वा द्रमालंलाति पुनस्तथा पुनर्ददाति ॥१०॥
 अथान्यदा च तेनोद्धारे विश्रुतिसहस्रद्रममाणाम् । गृहीताः कर्पेटादयो मार्गयति ततो नवघनो मूल्यम् ॥११॥
 स्थितः कूर्परं दत्त्वा रूप्यकमात्रमपि ददाति नो तस्य । ततः स कथयति मन्त्रिणे सोऽपि मार्गयति द्रव्यार्थम् ॥१२॥
 ततोऽद्भरक्षाय कथयति सोऽपि मार्गयत्यधुम् । ततः पुरार्थेष्टने पुररक्षकाय-तथा तावपि मार्गयतः ॥१३॥

तेणवि कहियं सव्वं सवित्तरं ठक्कुरादिव्वहारं । तो सो तीए भणिओ अहं भन्निस्सामि सव्वंपि ॥१५॥
 तं ता कम्मि वि गामे गच्छह चित्तेमि जाव हमुवायं । मइ सदिएण तुमए आगंतव्वं पुणो एत्थ ॥१६॥
 एवंति मन्निऊणं नववणवणिओ गओ, यं गामम्मि । पत्तां सचिवस्स गिहे सावि पिया संपया तस्सा ॥१७॥
 उम्भडकयसिगारा लायन्नविलासहासकमणीया । मंतिपुरओ उवविट्ठा उवायणं किंपि काऊण ॥१८॥
 रयणीय पढमजामे विसज्जियासेसपरियणो मंती । तदंसणेण खुहिओ पढइ सकामं तओ एवं ॥१९॥

परं जुण्हा उण्हा गरलस्ररिसो चंदनरसो, खरं खारो हारो शिसिरपवणा देहतवणा ।

मुणाली वाणाली जलइ व जलदा तणुगया, निविट्ठा जं दिट्ठा कमलवयणा दीहनयणा ॥२०॥

तं खुहियं नाऊणं भणेइ सा मुणसु मज्झ विन्नत्तिं । ता ऊमसियमणो सो भणेइ आइससु जं कज्जं ॥२१॥
 तो विन्नतो तीए ठक्कुरसंबंधिवइयो सव्वो । तेणवि सो पडिवन्नो भणिया य तथा जहा सुयणु ॥२२॥
 तुमएवि मज्झ कज्जं करणीयं किंपि मयणविहुरस्स । तो तीए पडिभणियं किमजुत्तं किंतु कल्लम्मि ॥२३॥
 अज्जाहं वंभरया पच्चूसे पडिवयाए रमणीए । आगंतव्वं तुमए निम्भंतं पढमजापम्मि ॥२४॥
 इय बोत्तुं, सा पत्ता निवंगरक्खस्स गेहमह सोवि । द्दुत्तं चित्तेइ मणे का एसा वालिया एइ ॥२५॥
 पायालाओ नागंगणा णु विज्जाहरी णु देवी णु । असुररमणी णु सिद्धंगणा णु नरलोयमोइन्ना ॥२६॥
 कोसल्लिउं विहेउं उवविट्ठा आसणम्मि तो पुट्ठा । ठक्कुरवइयरमक्खइ तो सो पभणेइ तोसेणं ॥२७॥

ततः प्राप्तः स विंक्षो निजगेहं भार्यया ततः पृष्टः । उद्धिरन इव दृश्यसे किमकाण्डे सुभग ! कथय ॥११॥
 तेनापि कथितः सर्वः सविस्तरं ठक्कुरादिव्यवहारः । ततः स तया मणितोऽहं मलिप्ये सर्वमपि ॥१२॥
 त्वं तस्मात्कस्मिन्नपि ग्रामे गच्छ चिन्तयामि यावदहमुपायम् । मया शब्दितेन त्वयाऽऽगन्तव्यं पुनरत्र ॥१६॥
 एवमिति मत्वा नवपनवणिण्म् गतश्च ग्रामे । प्राप्ता सचिवस्य गृहे सापि मिया संपत् तस्य ॥१७॥
 उद्धटकृतशृङ्गारा लावण्यविलासहासकमनीया । मन्त्रिपुरत उपविष्टोपायनं किमपि कृत्वा ॥१८॥
 रजन्याः प्रथमयामे विसर्जिताशेषपरिजनों मन्त्री । तद्दर्शनेन क्षुभितः पठति सकां तत एवम् ॥१९॥

परं ज्योत्स्नोष्णा गरलसदृशश्चन्दनरसः, खरं खारो हारः शिशिरपवना देहतपनाः ।

मुणाली वाणाली ज्वलति च जलार्द्रा तनुगता, निविष्टा यद् दृष्टा कमलवदना दीर्घनयना ॥२०॥

तं क्षुभितं ज्ञात्वा मणति सा शृणु मम विश्वसिम् । तत उच्छ्वसितमनाः स मणत्यादिश मत्कार्यम् ॥२१॥
 ततो विश्वप्तस्तया ठक्कुरसंबन्धिव्यतिकरः सर्वः । तेनापि स प्रतिपन्नो मणितः च तथा यथा सुतनु ॥२२॥
 त्वयापि मम कार्यं करणीयं किमपि भदनविधुरस्य । ततस्तथा प्रतिमणितं किमयुक्तं किन्तु कल्पे ॥२३॥
 अथाहं ब्रह्मरता प्रत्युपे प्रतिपदो रजन्याः । आगन्तव्यं त्वया निर्भ्रान्तं प्रथमयामे ॥२४॥
 इत्युक्त्वा सा प्राप्ता नृपाङ्गरसस्य गेहमथ सोऽपि । दृष्ट्वा चिन्तयति मनसि कैपा बालिकैति ॥२५॥
 पातालाद् नागाङ्गनां विष्वाधरो नु देवी नु । असुररमणी नु सिद्धाङ्गना नु नरलोकमवतारिणी ॥२६॥
 कौशलिकां विधायोपविष्टाऽऽसने ततः पृष्टा । ठक्कुरव्यतिकरमाख्याति ततः स प्रमणति तोषेण ॥२७॥

एयं तुह कज्जमहं साहिस्सं निच्छएणं पसयच्छि ! । अम्हाणवि जं कज्जं मणुब्भवं तं तए कज्जं ॥२८॥
तो तीए पडिभणियं जं सैक्कं तं अहंपि काहिस्सं । जललवचलदेहस्सवि सारं तं सुयणकज्जम्मि ॥२९॥
जं जाइ उवओगं, इय सुणिउं सो भणेइ संतुट्ठो । संपयमवि पउणो इं सावि हु पच्चुत्तरं काउं ॥३०॥
तं भणइ वीयपहरे पडिवयरणीए इं सरेयच्चा । इय भणिवि सिट्ठितलवरगिहे गया तेहिं दिट्ठा य ॥३१॥
कहं ।

पाउससिरिव्व उन्नयपओहरा धणुलयव्व गुणकलिया । खगलयव्व सुहारा सुतुच्छमज्जा भवसुहंवा ॥३२॥
ताणवि पुव्वुत्तविही कहिओ, तेहिवि तेहव पडिभणियं । तइयपहरम्मि सिट्ठी आहूओ कोट्टवालो उ ॥
चरिमे जामे, इतो समागया सावि निययगेहम्मि । पभणइ य दुइयदिवसे पओससमए नियं दासिं ॥३४॥
पउणं करोहि मह मज्जणत्थमुवगरणमुण्हसलिलाई । अइपउरं, तीइ त्ताहा विहिए तो पढमपहरम्मि ॥३५॥
संपत्तो सो सचिवो अब्भुट्ठेउण गंधतिल्लेण । अब्भंगियमुव्वट्ठइ सयं तओ वहलखलियाए ॥३६॥
उत्तिसंचइं सिरकमलं जा सा सचिवस्स ता दुवारम्मि । वियडक्काडकडाणं खडक्काओ निमुण्णियो तत्तो ॥
पेसेउणं दासिं जोयावइ जाव द्दारदेसं सा । तो भणइ अंगरक्को उग्गाडउ क्काडयं झत्ति ॥३८॥
तस्सइं सुणिउणं भीओ मंती भणेइ कत्थवि य । खिवसु पिए ! मं खिप्पं जावेसो चोल्ई कहवि ॥३९॥
तो ओयरियामज्जे खित्तो मंती निरुंभियं दारं । दिन्नं च तालयं ता भयभीओ चिट्ठए तय ॥४०॥

एतत्तव कार्यमहं साधयिष्यामि निश्चयेन मृगाक्षि ! । अस्माकमपि यत्कार्यं मनउद्धवं तत्तया कार्यम् ॥२८॥
ततस्तया प्रतिभणितं यच्छ्रयं तदहमपि करिष्ये । जललवचलदेहस्यापि सारं तत् सुजनकार्यं ॥२९॥
यद् यास्वपयोगम्, इति श्रुत्वा स भणति संतुष्टः । सांप्रनमपि प्रणुणोऽहं सापि हि प्रत्युत्तरं कृत्वा ॥३०॥
तं भणति द्वितीयमहरे प्रतिपद्भ्रज्यामहं सतेन्या । इति भणित्वा श्रेष्ठपुररक्षकगृहे गता ताभ्यां दृष्टा च ॥
कथम् ।

प्रायुर्दशैरिवोन्नतपयोधरा धनुर्लतेव गुणकलिता । सद्गलतेव सुहा(धा)रा सुतुच्छमध्या भवसुखमिव ॥३२॥
तयोरपि पूर्वोक्तविधिः कथितः, ताभ्यामपि तथैव प्रतिभणितम् । तृतीयमहरे श्रेष्ठजाहूतो दुर्गपालस्तु ॥३३॥
चरमे यामे, इतः समागता सापि निजगेहे । प्रभणति च द्वितीयदिवसे प्रदोषसमये निजां दासिाम् ॥३४॥
प्रणुणं कुरु मम मज्जनाभिसुपकरणमुष्णसलिलादि । अतिप्रचुरं, तथा तथा विहिते ततः प्रथममहरे ॥३५॥
संप्राप्तः स साचिवोऽभ्युत्थाय गन्धर्वलेन । अभ्यङ्गमुद्धतयति स्वयं ततो वहलखलिकया ॥३६॥
उत्तिसंघति शिरःकमलं यावन्सा सचिवस्य तावद् द्वारे । विकटकपाटशृङ्खलानां खटवकारः ध्रुवस्ततः ॥३७॥
मेभ्य दासीं दर्शयति यावद् द्वारदेशं सा । ततो भणत्यङ्गरक्ष उद्घाटय कपाटं प्राटिति ॥३८॥
तच्छ्रुत्वं ध्रुवा भीनो मन्त्री भवति कुप्रापि च । क्षिप मिये ! मां क्षिप्रं यावदेव गच्छति कथमपि ॥३९॥
घतोऽप्यवरिकामध्ये क्षिप्तो मन्त्री निरुद्धं द्वारम् । दत्तं च तालकं तनो मयर्भान्तिष्ठति तत्र ॥४०॥

उग्यांढावइ दाराइं ताणं कमसो, तओं य एक्काए । खलिलित्तंगो चिट्ठइ मंती, सेसावि सेसासु ॥५६॥
 तो अच्चब्भुयभूयं ताण सरूवं निरिक्खिवं राया । पुच्छइ सच्चिवाइए तेवि न पच्चुत्तरं दिति ॥५७॥
 तो संपयाए भणियं देवाहमियाण सयलवुत्तंतं । साहिस्सं किंतु परं अभए एयाण दिन्नम्मि ॥५८॥
 तो भूवइणा अभए दिन्ने तेसिं च संपयाए तओ । ठक्कुरवुत्तंताओ कहियं सव्वं सवित्थरओ ॥५९॥
 तो नरवइणा भणियं अपच्च । सच्चं इमीए जं भणियं ? । एवंति तो पभणिण्ण तयभिमुइं जंपए राया ॥
 भोऽपच्च । सुहुमवाभरदूरेयरवत्थुजाणणे, निउणं । नरवइणो परमत्थेण मंतिणो हुंति नयणाइं ॥६१॥
 न मुणंति विवेयविलोयणाइं नयणाइं वत्थुपरमत्थं । नरवइणो मयणमहंययारविहुरिज्जमाणाइं ॥६२॥
 ता एयं विवरीयं जायं तुह सच्चिव ! संपयं चैव । ता संपयाए भणिओ खमियव्वं देव ! मह.एयं ॥६३॥
 को दोसो एयाणं मयणमहाचरडपीडिया पुरिसा । काउमक्किच्चं लहुया हुंति तणाओवि जं भणियं ॥
 अक्यपहारेणमणंगएण कुसुमाउहेणवि खणेण । जे घिपंति हयासा ते हुंति लहू तणाओवि ॥६५॥
 न रवी न हव्ववाहो न निसानाहो न मणिसमूहोवि । वम्महतममाहाप्यं जयम्मि मुसुमूरिं तरइ ॥६६॥
 जं नत्थि तं पलोयइं जं विज्जइं तं न पिच्छइं पयत्थं । अहह अहो ! अप्पुव्वं तिमिरं मिहिरोद्दमे मयणो ॥६७॥
 एयस्स मयणतिमिरस्स नासणं किंपि विज्जए न परं । मोत्तूण मणविवेयं सुहवत्थुपयासणपवीणां ॥६८॥
 किञ्च ।

आसंसारं विसयाण सेवणा होइ सव्वजीवाण । परमजणसेवणिज्जं न उणो मणयंपि, सचरणं ॥६९॥

इति भणित्वा सा दर्शयत्यपवरकान्कथयति चैतेषाम् । मध्ये नवपत्रसंबन्धि तिष्ठति द्रव्यमिति ततो राजा ॥
 उदपाटयति द्वाराणि तेषां क्रमशः, ततश्चैकस्याम् । खलीलिताः स्तिष्ठति मन्त्री, शेषा अपि शेषेषु ॥५६॥
 ततोऽत्यद्भुतभूतं तेषां स्वरूपं निरीक्ष्य राजा । पृच्छति सच्चिवादींस्तेऽपि न प्रयुत्तरं ददति ॥५७॥
 ततः संपदा भणितं देवाहमेषां सकलवृत्तान्तम् । कथयिष्यामि किन्तु परमभये एतेषां दत्ते ॥५८॥
 ततो भूपतिनाऽभये दत्ते तेषां च संपदा ततः । ठक्कुरवृत्तान्तात्कथितं सर्वं सचिस्तरम् ॥५९॥
 ततो नरपतिना भणितममात्य । सत्यमनया यद्भाणितम् ? । एवमिति ततः प्रभणिते तदभिमुखं जल्पति राजा ॥
 भो अमात्य ! सूक्ष्मवादारदूरेतरवस्तुज्ञाने निपुणम् । नरपतेः परमार्थेन मन्त्रिणो भवन्ति नयनानि ॥६१॥
 न जानीतो विवेकविलोचने नयने वस्तुपरमार्थम् । नरपतेर्मदनमहान्धकारविधुरायमाने ॥६२॥
 तस्मादेतद् विपरीतं ज्ञातं तव सच्चिव ! सांप्रतमेव । तदा संपदा भणितः शन्तव्यं देव ! ममैतत् ॥६३॥
 को दोष एतेषां मदनमहाचरटपीडिताः पुरुषाः । कृत्वाऽकृत्यं लघवो भवन्ति तृणादपि यद् भाणितम् ॥६४॥
 अकृत्रप्रहारेणानन्देन कुसुमायुषेनापि क्षणेन । ये गृह्यन्ते हताशास्ते भवन्ति लघवस्तृणादपि ॥६५॥
 न रविर्न हव्यवाहो न निशानाधो न मणिसमूहोऽपि । मन्मथतमोमाहात्म्यं जगति मङ्कुरुतं शक्नोति ॥६६॥
 यो नास्ति तं प्रलोफते यो विद्यते तं न पश्यति पदार्थम् । अहह अहो ! अपूर्वं तिमिरं मिहिरोद्दमे मदनः ॥
 एतस्य मदनतिमिरस्य नाशानं किमपि विद्यते न परम् । मुक्त्वा भनोविवेकं शुभवस्तुप्रकाशानप्रवीणम् ॥६८॥

सचरणं चिय संसारसायरे होइ तारणं जेण । तो-पुट्टा नरवड्णा चरणं किं भन्नइ मयच्छि ! ॥७०॥
 अट्टप्पवयणमायासख्वयं सा कहेइ वित्थरओ । तं सुणिउं पडिवुद्धा भणंति सचिवाइया एवं ॥७१॥
 स्वमसुवराइं अम्हं मोहमहण्णवनिमगसख्वंगा । नित्यारिया तइच्चिय परमेसरि परमकारुणिणि ॥७२॥
 ता दंसेहि कईपि हु-गुरूण पयंपकयंति, अह तरथ । आगंतूणं उज्जाणपालगो भणइ नरनाइं ॥७३॥
 वद्धाविउज्जइ देवो देवासुरवंदणिज्जपयकमलो । सिरिसिरिचंदमुणिंदो समोसदो मलयदेसम्मि ॥७४॥
 दावइ नियंगलमं आहरणं तस्सतोसवसओ सो । तो सचिवाईहिं निवो भणिंओ जह सूरिपासम्मि ॥७५॥
 गिण्हाओ पव्वज्जं विसज्जसे जइ तुमंति सो भणइ । जुत्तमिणं सख्वेसिं तुम्हाणं सुकुलजायाणं ॥७६॥
 तो संपयाए सख्वे कारविया मज्जणं लहुं तत्तो । चंदणचच्चियअंगां पवरालंकारकयसोहा ॥७७॥
 मंगलायाणपुव्वं चउरोवि हु करिवरेसु आरूढा । संपत्ता सनरिंदा मुणिंदयासम्मि वित्थरओ ॥७८॥
 तेहिंवि दिन्ना दिक्खा सचिवाईणं कमेण-धुयकम्मा । ते सिद्धिसुखं पत्ता रत्तावि गहिनु गिहिधम्मं ॥७९॥
 सा संपया पवन्ना भइणी तह तप्पईवि गामावो । आहूओ सिट्ठिपए ठविओ पुरलोयपच्चक्खं ॥८०॥
 सो ठक्कुरोवि भणिउं दव्वं दावाविओ विसेसेण । जिणधम्मपरा चिट्ठइ संपया नवघणसमेया ॥८१॥
 कालेण तओ नरवइपसायओ नवघणो अइपमतो । पच्चासन्नगिहाइं किणिउं मैलेइ सर्गिहस्स ॥८२॥
 तो भज्जाए भणिओ तुह अइयारो हविस्सई एवं । एकगिहं सुक्कलियं तए कयं पंचमवयम्मि ॥८३॥

आसंसारं विपयाणां सेवना भवति सर्वजीवानाम् । परमजनसेवनीयं न पुनर्मानागपि सचरणम् ॥६९॥
 सचरणमेव संसारसागरे भवति तारणं येन । ततः पृष्टा नरपतिना चरणं किं भण्यते मृगाक्षि ! ॥७०॥
 अष्टप्रवचनमातृस्वरूपं सा कथयति विस्तरतः । तत् श्रुत्वा प्रतिबुद्धा भणन्ति सचिवाद्य एवम् ॥७१॥
 स्वमस्वापराधमस्माकं मोहमहार्णवानिमग्नसर्वाङ्गाः । निस्तारितास्त्वयैव परमेश्वरि परमकारुणिके ! ॥७२॥
 तस्माद् दर्शय कथमपि गुरूणां पदपङ्कजमिति, अथ तत्र । आगत्योद्यानपालको भणति नरनाथम् ॥७३॥
 वर्धयते देवो देवासुरवन्दीयपदकमलः । श्रीश्रीचन्द्रमुनीन्द्रः समवसूतो मलयदेशे ॥७४॥
 दापयति निजाङ्गलग्नमाभरणं तस्य तोपवशतः सः । ततः सचिवादिभिर्गुणैः भणितो यथा सूरिपार्श्वे ॥७५॥
 गृह्णामः प्रव्रज्यां विसृजसि यदि त्वमिति स भणति । युक्तमिदं सर्वेषां युष्माकं सुकुलजातानाम् ॥७६॥
 ततः संपदा सर्वे कारिता मज्जनं लघु ततः । चन्दनचचिताङ्गाः पवरालंकारकृतसोभाः ॥७७॥
 मङ्गलप्रदानपूर्वं चत्वारोऽपि हि करिवरेण्यारूढाः । संप्राप्ताः सनरेन्द्रा मुनीन्द्रपार्श्वे विस्तरतः ॥७८॥
 तैरपि दत्ता दीक्षा सचिवादिभ्यः क्रमेण घूतकर्माणः । ते सिद्धिसुखं प्राप्ता राज्ञापि गृहीत्वा गृहिधर्मम् ॥
 सा संपत् प्रपन्ना भगिनी तथा तत्पतिरपि प्रामात् । आहूतः श्रोष्टिपदे स्थापितः पुरलोकप्रत्यक्षम् ॥८०॥
 स ठक्कुरोऽपि भणित्वा द्रव्यं दापितो विशेषेण । जिनधर्मपरा तिष्ठति संपद् नवघनसमेतां ॥८१॥
 कालेन ततो नरपतिप्रसादतो नवघनोऽतिप्रमत्तः । प्रत्यासन्नगृहाणि त्रीत्या मेलयति स्वगृहे ॥८२॥
 ततो भार्यया भणितस्तवातिचारो भविष्यत्येवम् । एकगृहमुचितं त्वया कृतं पञ्चमवते ॥८३॥

सो भणई किं नष्टं एकगिहं चिय इमं खु नो दुइयं । सा भणइ बहुं नष्टं तुहवयमालिन्नभावेण ॥८४॥
अपरं च,—

जइ एवं निरविकखो जंपसि कूडुत्तराइं मह पुरओ । तो घरसहिओवि तुमं चत्तो वयमापरिस्तमहं ॥८५॥
इय भणिउं तीए वयं गहिऊणं साहियं सयं कज्जं । नवघणसिद्धीवि दुहावि संपयाए परिचत्तो ॥८६॥
तो सिद्धिलियधम्मो सो गहिओ घरवंतरेण केणावि । उम्मत्तो पुरमज्जे भमेइ डिंभेहिं परियरिओ ॥८७॥
कोवि हुं खिवेइ धूलिं पहणइ लिहोहिं कोवि हुं हसेइ । एवं सोवि भमंतो मरिउं असुरेसु उववन्नो ॥८८॥
ता येवंपि वयाणं अइयारं परिहरेह भो भव्वा ! । जइ वंडह सिवसोक्खं दुहदंदोलीए निच्चिन्ना ॥८९॥

॥ इति पञ्चमायुव्रतप्रथमातिचारविपाके नवघनदृष्टान्तः समाप्तः ॥

स भणति किं नष्टमेकगृहमेवेदं खलु नो द्वितीयम् । सा भणति बहुं नष्टं त्वद्व्रतमालिन्यभावेन ॥८४॥
यद्येवं निरपेक्षो जल्पसि कूटोत्तराणि मम पुरतः । ततो गृहसहितोऽपि त्वं त्यक्तो व्रतमाचरिष्याम्यहम् ॥
इति भणित्वा तथा व्रतं गृहीत्वा साधितं स्वयं कार्यम् । नवघनश्रेष्ठत्रयि द्विषापि संपदा परित्यक्तः ॥८६॥
ततः शिथिलितधर्मः स गृहीतो गृहव्यन्तरेण केनापि । उन्मत्तः पुरमध्ये भ्रमति डिम्भैः परिकरितः ॥८७॥
कोऽपि खलु सिपति धूलिं महन्ति लेप्टुभिः कोऽपि हि हसति । एवं सोऽपि भ्रमन्मृत्वाऽसुरेषूपन्नः ॥८८॥
तस्मात्स्तोकमपि व्रतानामतिचारं परिहरत भो भव्याः ! । यदि वाञ्छत शिवसौख्यं दुःखद्वन्द्वान्स्या निर्विण्णाः ॥

रायाईण पसायं लद्भुं दब्बं सुदीण अप्पे । जो जाव नियमअवहिं भरहोव्व स खंडए विरइं ॥१॥

तथाहिः—

पुरमत्थि माणखेदं माणवराओ तहिं महाराया । तस्स पियां परमसिरी सिरिच्च हरिणो मणाणंदा ॥
 तत्परिथि संखसिद्धी विक्खाओ खेमिया य से भज्जा । ताणं च दुवे पुत्ता भरहो रहसो य सुविणीया ॥
 कमलसिरी पडमसिरी भज्जा ताणं कमेण कमणीया । भद्दकभावोवगयं सव्वंपि कुडुवंगं तेसिं ॥४॥
 अह ताणं पुरवाहिं उज्जाणे गणिवरो विजयमूरी । संपत्तो संपत्तो संपत्तो पवरचउनाणी ॥५॥
 दिट्ठो तत्त्यत्रि कीलागएहिं सो भरह-रहसवंधूहिं । उवसण्णिकुण तत्तोऽभिवंदिओ भत्तिंजुत्तेहिं ॥६॥
 अह धम्मलाभपुव्वं तेणवि संभासिया समुवइत्ता । जिणपन्नत्तो धम्मो कहिओ य कमेण दुविहोवि ॥७॥
 पडमसमत्तेहिं तओ गिह्धिधम्मो दंसणाओ गहिओ । पंचमवयं विसेसेण संकडं तेहिं परिगहियं ॥८॥
 भणिओ य मुणिदेणं भरहो जह पंचमे वए तुज्ज । होही दुइयअइयारो ता मा सं संकडं गिण्ह ॥९॥
 तेणवि भणियं न य संकडं इमं गेहियपप्यदेवसियं । इय भणितं नमिऊण य पत्ता ते नियगिहे दोवि ॥
 अह अन्नदिणे रयणीए पिच्छए लच्छिदेवयं सहसा । वासभवणम्मि भरहो रहम्मि तीए इमं भणिओ ॥
 चच्छा इं तुह तुट्टा संतुट्टो जइवि लच्छिविच्छडे । तहवि पयच्छामि अहं मगगसु जं रुचए दव्वं ॥१२॥
 जम्हा पुव्वभवम्मि वि तुमए आराहिया अहं पयओ । नाओ य तुमं संपइ निचलचित्तो जिणमयम्मि ॥
 तो भणियं भरहेणं न हु कज्जं किंपि मज्ज दव्वेण । इगलक्खो मह गेहे चिट्ठइ सेसस्स नियमो मे ॥१४॥

राजादीनां प्रसादं लब्ध्वा द्रव्यं सुहृद्भ्योऽर्पयति । यो यावन्नियमावधिं भरत इव स खण्डयति विरतिम् ॥१॥

पुरमत्ति मानखेटं मानवराजस्तत्र महाराजः । तस्य पिया परमश्रीः श्रीरिव हरेर्मेनआनन्दा ॥२॥
 तत्रास्ति शङ्खश्रेणी विख्यातः क्षेमिका च तस्य भार्या । तयोश्च द्वौ पुत्रौ भरतो रमसश्च सुविर्नातौ ॥३॥
 कमलश्रीः पद्मश्रीभार्या तयोः क्रमेण कमनीया । भद्रकभावोपगतं सर्वमपि कुटुम्बं तेषाम् ॥४॥
 अथ तेषां पुराद् बहिरुद्याने गणिवरो विजयसूरिः । संपात्रं शंपासः संपासः पवरचतुर्जानः ॥५॥
 दृष्टस्तत्रापि श्रीडागताभ्यां स भरतरमसवन्धुभ्याम् । उपसृप्य ततोऽभिवन्दिता मक्तियुक्ताभ्याम् ॥६॥
 अथ धर्मलाभपूर्वं तेनापि संभाषितौ समुपविष्टौ । जिनप्रज्ञप्तो धर्मः कथितश्च क्रमेण द्विविधोऽपि ॥७॥
 प्रथमासमर्थोभ्यां ततो गृह्धिधर्मो दर्शनदिको गृहीतः । पञ्चमव्रतं विशेषेण संकटं ताभ्यां परिगृहीतम् ॥८॥
 भणितश्च मुनीन्द्रेण भरतो यथा पञ्चमे व्रते तुव । भविष्यति द्वितीयातिचारस्तस्मान्मा तत्संकटं गृहाण ॥९॥
 तेनापि भणितं न च संकटमिदं गृहीतमल्पदैवसिकम् । इति भणित्या नत्वा च प्राप्तौ तौ निजगृहे द्वावपि ॥
 अथान्यदिने रजन्यां पश्यति लक्ष्मीदेवतां सहसा । वासभवने भरतो रहसि संवेदं भणितः ॥११॥
 वत्साहं तव तुष्टा संतुष्टो यद्यपि लक्ष्मीवित्तोर । तथापि प्रयच्छाम्यहं मार्गय यद् रोचते द्रव्यम् ॥१२॥
 यस्मात्पूर्वमेवोऽपि त्वयाऽऽराधिताऽहं पदतः । ज्ञातश्च त्वं संप्रति निश्चलचित्तो जिनमते ॥१३॥

तो जंपु सिरिदेवी देवाणं वच्छ । दंसणममोहं । आसि तुपं कोडीसो पुञ्चि ता होसु इण्हिपि ॥१५॥
 तो सो भणेइ भयवइ । एवं च कए हवेइ वयभंगो । तो देवीए भणियं देसु जहिच्छए सयणाण ॥१६॥
 ततो य तक्खणेणं कंचणकोडिं सिवित्तु भरहस्स । वारंतस्सवि गेहे सट्ठाणं पडिगया लच्छी ॥१७॥
 नियनियमभंगभीजो तंचो सो विभजिऊण कोडिपि । देइ सयणाण सच्चा उद्धारे गयकलतरया ॥१८॥
 तं दट्टण कणिट्ठो वंधू वज्जरइ भाय ! न हु जुत्तं । जं कुणसि साइयारं पंचमवयमायरपवन्नं ॥१९॥
 जम्हा उ लज्जमेगं परिग्गहे तुह मपावि साहीणं । विलससि कोडीइ पुणो निस्संको नियमविसयम्मि ॥
 किं कज्जं विह्वेणं समगलेणपि पावकज्जेण । अह भणसि देसु धम्मं धम्मणेणवि तेण किं कज्जं ? ॥२०॥
 वयमालिङ्गं जायइ जेण कएणं न होइ सो धम्मो । महुरं भणिऊण विंसे जइ स्वज्जइ किं न मारेइ ? ॥
 तो तं नियसत्ताओ दविणं परिहरसु आसि जं अहियं । सयणाइयाण दिन्नं अन्नह भिन्नो भविस्सामि ॥
 तेणवि लुद्धेण तओ भणियं वणिजेणुवज्जियं न मए । गहियं न चोरियाए न सत्तवाओ मए विहियो ॥
 किंपुण व्वारंतस्सवि खित्तं लच्छीए मह गिहे वच्छ ! । तंपि मए सयणाणं समपिय्यंजाव नियमो मे ॥
 जं पुण लक्खत्ताओ हं अहियं विह्वेमि देमि तं धम्मं । तो रहसेणं भणियं वंधव ! सुण इत्य दिट्ठंतं ॥
 इह नगरे धणसिद्धी आसि पुरा पउरधणसमिद्धो सो । मिच्छदिद्धी बहुपुत्तनचुएहिं गओ बुद्धिं ॥२७॥
 अह अन्नया पसुचो पिच्छइ पसपच्छिं लच्छिसारिच्छं । सियवसणधारिणिं हारहारिणिं पवररमणीं सो ॥

ततो भणितं भरतेन न खलु कार्यं किमपि मम द्रव्येण । एकलक्षो मम गेहे तिष्ठति शेषस्य नियमो मे ॥१४॥
 ततो बलवति श्रीदेवी देवानां वत्स ! दर्शनममोवम् । आसीस्त्वं कोटीशः पूर्वं तस्माद्भवेदानामपि ॥१५॥
 ततः स भणति भगवति ! एवं च कृते भवति व्रतभङ्गः । ततो देव्या भणितं देहि यथेच्छया स्वजनेभ्यः ॥
 ततश्च तत्क्षणेन कान्चनकोटिं क्षिप्त्वा भरतस्य । वारयतोऽपि गेहे स्वस्थानं प्रतिगता लक्ष्मीः ॥१७॥
 निजनियमभङ्गभीतस्ततः स विभज्य कोटिमपि । ददाति स्वजनानां सर्वामुद्धारे गतकलान्तराम् ॥१८॥
 तद् दृष्ट्वा कनिष्ठो बन्धुः कथयति भ्रातः ! न खलु युक्तम् । यत्करोसि सातिचारं पञ्चमव्रतमाद्रप्रपन्नम् ॥१९॥
 यस्मात्तु लक्षमेकं परिभ्रष्टे तव ममापि स्वाधीनम् । विलससि कोट्यां पुनर्निःशङ्को नियमवियये ॥२०॥
 किं कार्यं विभवेन समगलेनापि पापकार्येण । अथ भणसि देहि धर्मं धर्मेणापि तेन किं कार्यम् ? ॥२१॥
 व्रतमालिङ्ग्यं जायते येन कृतेन न भवति स धर्मः । महुरं भणित्वा विपं यदि स्थायते किं न मारयति ! ॥
 ततस्त्वं निजसत्तातो द्रव्येण परिहरासीद् यदधिकम् । स्वतनाद्विभ्यो दत्तमन्यथा भिन्नो भविष्यामि ॥२३॥
 तेनापि लुद्धेन ततो भणितं वाणिज्येनोपाजितं न मया । गृहीतं न चोरिकया न सत्प्रवादो मया विहितः ॥२४॥
 किन्तु वारयतोऽपि सिद्धं लक्ष्म्या मम गृहे वसत ! । तदपि मया स्वजनेभ्यः समर्पितं यावन्नियमो मे ॥२५॥
 यन्मूलैःशादृमधिकमर्जयामि ददामि तद् धर्मं । ततो रमसेन भणितं वान्धव ! शृणुवन्न दृष्टान्तम् ॥२६॥
 इह नगरे पान्थेष्टो आसीत्पुत्रा प्रसुरपनेससृष्टः सः । मिथ्यादृष्टिर्वदुपुत्रनपुत्रभिर्गतो वृद्धिम् ॥२७॥
 अथान्तरा मनुमः पश्यति मृताः लक्ष्मीसदृशाम् । सिववसनवारिणीं हारहारिणीं प्रवररमणीं मः ॥२८॥

भणियं तीए धणसिट्ठि ! किं तुमं मं वियाणसे नो वा ? । सो भणइ मए नाया सामन्नेणं तुमं रमणी ॥
 तो तीए तस्स कहियं लच्छी हं तुह कुले वसियपुव्वा । आ सत्तमंत्रसाओ, मंगइ भन्नत्थ वचिस्सं ॥३०॥
 निव्विन्ना हं जेणं एगत्य निवासओ तओ तेण । भणियं सिग्घं वयमुच्चिं जंपए तो इमं लच्छी ॥३१॥
 अइनिदुट्टो सि तं सिद्धि ! जेण नहु पचियंपि ते भणियं । को हेउतुह गमणे तुह अवपरियं मए किं ॥
 किञ्च ।

जइवि अहं लच्छीवि हु तुमए अवगन्निया अलच्छीव । तुज्झ निरीहत्तणओऽणुरंजिया तद्वि तुट्ठा हं ॥
 मग्गसु जं ते रुचइ, भणियं तेणावि जइ तुमं तुट्ठा । तद्वि तए न हु कज्जं, कज्जं पुण एत्तिएणेव ॥३४॥
 जह मह कुडुंविहइडा न चइइ कइयावि दंतकलहेण । तं तह करेसु जइ तं सुपसन्ना सच्चओ मज्झ ॥३५॥
 अन्नह तए न कज्जं, तो हसिउं भणइ सिट्ठी ! दक्खो सि । इय पभणंतेण तए निगडियचरणा अहं विहिया ॥
 जम्हा वचंतीए पटमयरुच्चिय इमो मह उवाओ । अन्नुन्नमहं पटमं विहइ पाडेमि वंधूपं ॥३७॥
 तत्तो कुणंति कलहं पच्छा गच्छंति रायपासम्मि । जंपति य पेसुन्नं दंडिज्जंति य तो रत्ता ॥३८॥
 अहवावि परोप्परओ जुज्जेवि परंति हुंति गयपुव्वा । तत्तो सच्चं दच्चं नरिंदभवणं समच्छियइ ॥३९॥
 मिच्छदिट्ठीवि विवैयवच्चिओ जिणमयम्मि अणभिन्नो । तस्सवि य इय अणिच्छा लच्छीविसए विसेसेण ॥
 तं पुण लद्धविवेओ गहियवओ जिणमयं पवन्नोवि । भंजसि नियनियमधुरं लुद्धो निद्धंघसो धणियं ॥४१॥
 किञ्च ।

गुरुणा निवारिएणवि तुमए गहियं वयं इमं मूढ ! । ता विरम विरम अज्जवि अइयाराओ इमाओ तुमं ॥४२॥

मणितं तथा धनश्रेष्ठिन् । किं त्वं मां विजानासि नो वा ? । स भणति मया ज्ञाता सामान्येन त्वं रमणी ॥
 ततस्तया तस्य कथितं लक्ष्मीरहं तव कुल उपितपूर्वा । वा सप्तमवंशात्, संप्रत्यन्यत्र व्रजिन्यामि ॥३०॥
 निर्धिष्णाऽहं येनैकत्र निवासतस्ततस्तेन । मणितं शीघ्रं व्रजेति जल्पति तत इदं लक्ष्मीः ॥३१॥
 अतिनिष्ठुरोऽसि त्वं श्रेष्ठिन् ! येन न खल्वेतावदपि त्वया भणितम् । को हेतुस्त्वच्च गमने तवापकृतं मया किंवा ? ॥
 यद्यप्यहं लक्ष्मीरपि हि त्वयावगणिताऽलक्ष्मीरिव । तव निरीहत्वतोऽनुरञ्जिता तथापि तुष्टाऽहम् ॥३३॥
 मार्गय यत्ते रोचते, मणितं तेनापि यदि त्वं तुष्टा । तथापि त्वया न हि कार्यं, कार्यं पुनरेतावदेव ॥३४॥
 यथा मम कुटुम्बाविषया न पटते कदापि दन्तकलहेन । तत्तथा कुरु यदि त्वं सुंपसन्ना सत्यतो मम ॥३५॥
 अन्यथा त्वया न कार्यं, ततो हासित्वा भणति श्रेष्ठिन् ! दसोऽसि । इति प्रभणता त्वया निगडितचरणाहं विहिता ॥
 यस्माद् व्रजन्त्याः प्रथमतर एवायं ममोपायः । अन्योन्यमहं प्रथमं विषयां पातयामि, वन्धूनाम् ॥३७॥
 ततः कुर्वन्ति कलहं पश्चाद् गच्छन्ति राजपाद्वे । जल्पन्ति च पशुन्यं दुग्ध्यन्ते च ततो राज्ञा ॥३८॥
 अथवापि परस्परतो युद्ध्वा म्रियन्ते भवन्ति गतपुण्याः । ततः सर्वं द्रव्यं नरेन्द्रभवनं संमुपसर्पति ॥३९॥
 मिथ्यादृष्टिरपि विवेकवर्जितो निममेतऽनभिज्ञः । तस्यापि चेत्यनिच्छा लक्ष्मीविषये विशेषेण ॥४०॥
 त्वं पुनर्लक्ष्मिविवेको गृहीतवन्नो जिनमतं प्रपन्नोऽपि । मनसि निजनियमधुरां लुब्धो निष्ठुरो गात्रम् ॥४१॥

तो भरहेणं भणियं किं किंपि मए अकज्जमायरियं । जं तं सिक्खवसि ममंपि धम्मिओ तं चिय न अन्नो ॥
 रहसो भणैइ वंघव ! खमियव्वं जं मए तुमं भणियो । नियभागं गहिऊणं जाओ भिन्नो तओ सोवि ॥४४॥
 ववहरइ निययह्हे विहीए धम्मं करेइ निच्चंपि । भरहो जणं नरनाहेणं दंडिओ कम्मिवित्राहे ॥४५॥
 जह भोयणमिच्चंपि हु मइया कट्टेण होइ तस्सेह । रहसो उणं पइदियहं पवइइए विहवकिचीहिं ॥४६॥
 जह जह वइइइ विहवो तह तह अहियंपि विच्चए धम्मे । तो कुंठेणं केणवि कहियं रन्नो जहा एसो ॥४७॥
 अइविहवी ता पिण्णउ अत्यो एयस्स, तो नरिंदेण । हकारिऊणं भणियो रहम्मि रहसो जहा अम्ह ॥४८॥
 तुओच्चिय भंडारो ता दव्वं देहि लक्खमाणं मे । तेणवि भणियं गिण्हउ देवो जं मे गिहे अत्थि ॥४९॥
 पाणावि देयतणया किं अत्येणं अणत्थभूएण ? । तो तग्गिहम्मि रत्ता अत्यत्थं पेसियो सचिवो ॥५०॥
 तो सासणदेवीए तस्सणुराएण तग्गिहे दव्वं । पच्छाइयं समगं तत्तो लोहाउलो सहसा ॥५१॥
 सचिवोवि तत्त पत्तो पिच्छइ मंजूसपेडियाईयं । रिक्कं चिय नो रित्यं तां शुच्छइ तस्स माणुस्से ॥५२॥
 तेवि य भणंति भरियाईं चैव पेडाइयाईं दिट्ठाईं । एत्थियकालं संपइ न याणिमो कह विरिक्काईं ॥५३॥
 तो विम्हइओ मंती पेसइ नियमाणुसं नरिंदस्स । तेणवि कहियं सव्वं तो राया आगओ तत्त ॥५४॥
 सोवि हु तहेव पिच्छइ पुच्छइ रहसं सहागयं किं भो ! । न य पेडाइसु दव्वं दीसइ अन्नत्थ किं खिचं ? ॥
 सो भणइ नाह ! नाहं निउणं जाणेपि किंतु अज्जेव । हटाओ दसं सहस्सा खिविउं इह तुह गिहे पत्तो ॥

गुरुणा निवारितेनापि स्वया गृहीतं व्रतमिदं मूढ ! । तस्माद्द्विरम विरमाद्याप्यतिचारादस्मात्त्वम् ॥४२॥
 ततो भरतेन भणितं किं किमपि मयाऽकार्यमाचरितम् । यत्वं शिक्षयसि मामग्रि धार्मिकस्त्वमेव नान्यः ॥४३॥
 रभसो भणति बान्धव ! शन्तव्यं यद् मया त्वं भणितः । निजभागं गृहत्वा जातो भिन्नस्ततः सोऽपि ॥४४॥
 स्वबहरति निमहटे विधिना धर्मं करोति नित्यमपि । भरतः पुनर्नरनाथेन दण्डितः कस्मिन्नप्यपराधे ॥४५॥
 यथा मोहनमात्रमग्निं हि महता कष्टेन भवति तस्येह । रभसः पुनः प्रतिदिवसं प्रवर्धते विमवर्कान्तिभ्याम् ॥४६॥
 यथा यथा वर्धते विमवस्तथा तथाऽपिकमपि व्येति धर्मं । ततः कुण्ठेन केनापि कथितं राज्ञे यथैवः ॥४७॥
 अतिविभवी तस्माद् गृह्यतामर्थं एतस्य, ततो नरेन्द्रेण । हस्कारयित्वा भणितो रहसि रभसो यथा ममा ॥४८॥
 शुद्धित एव माण्डागारस्तस्माद् द्रव्यं देहि लक्षमानं मे । तेनापि भणितं गृह्णातु देवो यन्मे गृहेऽस्ति ॥४९॥
 प्राणा अपि देवसंभन्धनः किमर्थेनानर्थभूतेन ? । ततस्तद्गृहे राज्ञाऽर्थार्थं प्रेषितः सचिवः ॥५०॥
 सतः शासनदेव्या तस्यानुरागेण तद्गृहे द्रव्यम् । प्रच्छादितं समग्रं ततो लोमाकुलः सहसा ॥५१॥
 सचिवोऽपि तत्र प्राप्तः पर्याति मन्त्रुषापेटादिकम् । रिक्तमेव नो रिक्तं ततः पृच्छति तस्य मानुषात् ॥५२॥
 तेऽपि य भणन्ति भृतान्येव पेटादिकानि दृष्टानि । एतावत्कालं संप्रति न जानामः कथं विरिक्तानि ॥५३॥
 सतो विस्मितो मन्त्री मेघपति निजमानुषं नरेन्द्राय । तेनापि कथितं सर्वं ततो राजाऽजातस्तत्र ॥५४॥
 सोऽपि सत्तु तथैव पर्याति पृच्छति रभसं महागतं किं भो ! । न य पेडादिषु द्रव्यं दृश्यतेऽन्यत्र किं स्मितम् ? ॥
 स भजति नाय ! नाहं निउणं जानामि किन्त्वर्थव । दृष्टाद् दश सहस्रान् सिप्येह तव गृहे प्राप्तः ॥५६॥

इय एव वदंते गयणे जंपेइ देवया कावि । भो भो भूवइ ! निसुणसु मह वयणं अवहिओ होउं ॥५७॥
 एयस्स तए वणिणो निरावराहस्स धम्मनिरयस्स । इट्ठो अत्थो गहिउं ताणैत्थो तुज्जइ इह होही ॥५८॥
 मा भणसु जं न कहियं, चूरिस्समहं संपरियणं सपुरं । जइ एयस्स तिणस्सवि सम्मुहमवि तं प्योएसि ॥
 तत्तो भीएण नराहियेण रहसो स्वमाविउं भणिओ । विलससु दब्बं निययं, ता सहसा पयडियं दब्बं ॥६०॥
 देवीए वंकमुहो काउं मुक्को तओ य सो कुंदो । रायावि गओ गेहे रहसोवि विसेसओ दाणं ॥६१॥
 दीणाइयाण दावइ भरहो उ कलंकिउण वयमेयं । उववन्नो नागेसुं सत्तमजम्ममि सिज्झिदिही ॥६२॥
 रहसो उण पज्जंते समाहिमरणेण वंभलोयम्मि । उववन्नो कयपुन्नो तइयभवे मिज्झिही इत्थ ॥६३॥
 इय नाउणं भदा । दढव्वएहिं सयावि होयव्वं । जम्मो मरणवसाणो विहवो य चलो जल्लवुव्वं ॥६४॥

॥ इत्थि परिग्रहपरिमाणवत्ते द्वितीयातिचारविपाके भरतकथानकं समाप्तम् ॥

इत्येव चर्तमाने भगने जल्पति देवता कापि । भो भो भूपते ! शृणु मम वचनमवहितो भूत्वा ॥५७॥
 एतस्य त्वया वणिजो निरपराधस्य धर्मनिरतस्य । इष्टोऽर्थो ग्रहीतुं तस्मादनर्थस्तवेह भविष्यति ॥५८॥
 मा भण यन्न कथितम्, चूर्णयिष्याम्यहं सपारिजनं सपुरम् । यद्येतस्य तृणस्यापि संमुखमपि त्वं प्रलोकसे ॥५९॥
 ततो भीतेन नराधिपेन रमसः क्षमायित्वा भणितः । विलासय द्रव्यं निजं, तदा सहसा प्रकटितं द्रव्यम् ॥६०॥
 देव्या वक्रमुखः कृत्वा मुक्तस्ततश्च स कुण्डः । राजापि गतो गेहे रमसोऽपि विशेषतो दानम् ॥६१॥
 दीनादिभ्यो दापयति भरतस्तु कलङ्कयित्वा व्रतमेतन् । उपपन्नो नागेषु सप्तमजन्मनि सेत्स्यति ॥६२॥
 रमसः पुनः पर्यन्ते समाधिमरणेन ब्रह्मलोके । उपपन्नः कृतपुण्यस्तृतीयमवे सेत्स्यत्यत्र ॥६३॥
 इति ज्ञात्वा भद्राः ! दृढव्रतैः सदापि भवितव्यम् । जन्म मरणावसानं विमवश्य चलो जललव इव ॥६४॥

• विरड्विराहणभीओ देसलसइडोव्व जोहियं धनं । सयणाइयाण अप्पइ सो विरड्विराहणं कुणइ ॥१॥
तथाहि;—

अत्यि जए सुप्रसिद्धं सिद्धपुरं धरणिंरमणितिलयं । सुप्रवित्तं अचिउत्तं कल्लाणवियाससोहाए ॥२॥
तत्परिथ देवराओ सुप्रसिद्धो सुद्धबुद्धिलद्धजसो । विणयवसविहियचोज्जा भज्जा पियदंसणा तस्स ॥३॥
एगुगपणंसयाइं मंतीणं तस्स संति पवराइ । तप्पूरणत्थमेगं गवेसए सो महामंति ॥४॥

• तद् तत्य वसइ सिद्धी वेसमणो अमियधणकणसमिद्धो । चउरो य तस्स पुत्ता धणधणवड्धवलजसनामा ॥
लेक्खाइं कुणइ एगो वीओ श्वन्नाण कुणइ पूण बुद्धिं । तइओ चउपयतत्ति तुरिओ भंडारिओ तेसिं ॥६॥
अह अन्नया य सिद्धी नाऊणं अत्तणो चरिमसमयं । घरकोणेसुं चउसुवि कलसे चत्तारि निक्खणइ ॥७॥
तत्तो दुइयदिणम्मि हक्कारावइ समगासयणजणं । भोयणविहिणा सम्माणिऊण तं भणइ इय सिद्धी ॥८॥
नियभुयदंडेहिं मए अंत्यो उप्पाइओ अणप्पोवि । न निओइओ सुठाणे कुकुडं वसिणेहमूदेणं ॥९॥
संपइ परलोयपहे पाहेयं पइ भणेमि नियसयणे । मह पत्यणाए लक्खो विव्वेयव्वो य तुम्हेहिं ॥१०॥
सत्तसु खित्तेसुं संपयंपि ता कुणइ अत्तणो प्रासे । इय भणिऊण समप्पइ मयणाणं ताण इगलक्खे ॥११॥
तद् मह तणया एए अत्यनिमित्तेपि कलइइस्संति । मह पच्छा इय मुण्णिउं सुयणसमक्खं भणइ तणए ॥
जे लोयणेहिं वयणं वयणेण य लोयणाइं सोहंति । चिहुरेहिं सिरं रेहइ चिहुरावि सिरं दृठिया चेवा ॥१२॥
ममचित्ता दुवि वमहा सगडं कइंति उवलभरियंपि । अद्ववि विभिन्नचित्ता फिरक्खुत्तावि तम्मंति ॥

विरतिविराधनाभीतो देशलथाद्ध इव योऽधिकं धान्यम् । स्वजननादिकेभ्योऽर्पयति स विरतिविराधनां करोति ॥
अस्ति जगति सुप्रसिद्धं सिद्धपुरं धरणीरमणीतिलकमिव । सुप्रविन्नमवियुक्तं कल्याणविकासशोभया ॥२॥
तत्रारित देवराजः सुप्रसिद्धः शुद्धबुद्धिलद्धव्यशाः । विनयवशविहिताधर्या भार्या प्रियदर्शना तस्य ॥३॥
एकौनपद्यशती मन्त्रिणां तस्यास्ति प्रवरा । तत्पूरणार्थमेकं गवेपयति स महामन्त्रिणम् ॥४॥
तथा तत्र वसति श्रेष्ठी वैश्रमणोऽभितधनकणसमृद्धः । चत्वारश्च तस्य पुत्रा धनधनपतिधवलंयशोनामानः ॥५॥
लेल्यादि करोत्येको द्वितीयो धान्यानां करोति पुनर्बुद्धिम् । तृतीयश्चतुष्पदचिन्तां तुयौ माण्डारिकस्तेयाम् ॥६॥
अथान्यदा च श्रेष्ठी ज्ञात्वाऽऽत्मनश्चरमसमयम् । गृहकोणेषु चतुर्व्यपि कलशांश्चतुरो निदधाति ॥७॥
ततो द्वितीयादिने हकारयति समग्रस्वजनजन्म । भोजनविधिना सम्मान्य तं भणतीति श्रेष्ठी ॥८॥
निजमुनदण्डाभ्यां मयाऽर्थ उत्पादितोऽनल्लोऽपि । न नियोजितः मुस्थाने कुकुट्टुम्बस्नेहमूदेन ॥९॥
संप्रति परलोकपथे पाथेयं प्रति भणामि निजस्वजनान् । मम प्रार्थनया लक्षो ज्येतश्च्य शुष्माभिः ॥१०॥
ससु सुशेषेण सांप्रतमपि तस्मात्कुरुतारमनः पाथे । इति भणित्वा समर्पयति स्वजनानां तेषामेकलक्षम् ॥११॥
तथा मम तनया एनेऽर्थनिमित्तमपि कलहयिष्यन्ति । मम पश्चादिति ज्ञात्वा मुननसमसं भणति तनयान् ॥१२॥
यस्योन्ननाभ्यां यदनं यदनेन च लोचने शोभते । चिकुरैः शिरो राजते चिकुरा अपि शिरःस्थिता एव ॥१३॥
समचित्तौ द्वावपि पृषभौ प्राकटे कर्तव्य उपलभूतमपि । अथापि विभिन्नचित्ता वेष्टकयुक्ता अपि ताम्यन्ति ॥१४॥

ता पीडिए वच्छा ! यद्विजह निचमेव अन्नोन्नं । जइ न कुणह पुण एवं तो वयणं सुणह मदनगर्भ ॥१५॥
जह मह गिहस्स मज्जे कलसा चत्तारि चउसु कोणेसु । संति मए विणिहिच्चा ते-तुच्चेहि गहेयव्वा ॥१६॥
वामे कोणे कलसो जिदुंणं दाहिणम्मि वीएण । नेरइए तइएणं वायव्ये लहुयपुत्तेणं ॥१७॥
जहजोग्गयाए अत्थो कलसेसु आसि सो मए निहिओ । लिहिऊण य नामाइं तुम्हाणं तेसु खित्ताइं ॥
सयणेवि भणइ सिदुंणी जुज्झंतिं न दव्वकारणा कइवि । भइ परलोएयगयस्सवि तह जइअच्चं तु तुम्हेहिं ॥
जं जस्स मांए दिन्ने तं तस्स, न अन्नहा विहेयव्वं । इय भणिउं ते सयणा विसाञ्जिया स्सामिउं नमिउं ॥
अह परलोए पत्ते पिउम्मि पुत्तावि नियनिए कलसे । गिहंति जिदुंणपुत्ता तिन्निवि तेसु इयं नियति ॥२१॥
पदमे पुद्वि वीयम्मि लिक्खत्तयं तइयम्मि अदुंणीणि । वररयणभरियकलसो दिदुंणो सव्वेहिं लहुयस्स ॥२२॥
तो ते भणंति हा ताय ! वंछिया धम्मिएणवि सुयावि । ता तुम्ह सुगइमणो कइ होही वंछणपरस्स ? ॥२३॥
तो तेहिं लहुयभायां भणिओ जह विभइंऊण रयणाइं । गिण्हस्सामो अम्हे, सो जणइ मज्ज ताएण ॥२४॥
सयणसमवत्तं दिन्नाइं तुम्हकलसेसु मट्टियाइंयं । जायं अनुत्तवसओ को दोमो तय्य तायस्स ? ॥२५॥
तइवि न मुंचंति तओ तेणवि सयणाण साहियं सच्चं । सयणेहिं चारियावि हु ते सिरिगरणम्मि मंत्ता ॥
साहितिं नियविवायं सच्चिवस्स, तओ य तेण बुज्झविया । जाव न विरमेति तओ नरवट्ठो माहियं पदमे ॥
सच्चं सवित्थंरं चरिदं वुत्तुणा सयणव्वनाजुत्तेण । तो भणियं भूवइणा न अन्नहा कुणइ म्मेमणो ॥२८॥
जम्हा सो जिण्णम्मो तुनिचलो मच्चलो य बुद्धीए । नो कवइ कूडकारी अन्नस्स कइवि, ता एयं ॥२९॥

तस्मात्प्रीत्या बत्साः ! वर्तञ्चं निन्त्यमेवान्योन्यम् । यदि न कुर्यात् पुनरेवं तदा वचनं शृणुत मदीयम् ॥१५॥
यथा मम गृहस्य मध्ये कलशाश्चत्वारश्चतुर्षु कोणेषु । सन्ति मया विनिहितास्ते युष्मामिर्गृहीतव्याः ॥१६॥
वामे कोणे कलशो ज्येष्ठेन दक्षिणे द्वितीयेन । नैर्ऋते तृतीयेन वायव्ये लघुपुत्रेण ॥१७॥
यथायोग्यतमर्थः कलशेष्वासीन् स मया निहितः । लिखित्वा च नामानि युष्माकं तेषु क्षिप्तानि ॥१८॥
स्वजनानपि मणति श्रेष्ठा युञ्जन्ते न द्रव्यधारणात्कथमपि । मयि परलोकगतेऽपि तथा यत्तितञ्चं तु युष्मामिः ॥
यद् यस्मै मया दत्तं तत्तस्मै, नान्यथा विधातव्यम् । इति भणित्वा ते स्वजना विसर्जिता समयित्वा नन्वा ॥
अथ परलोके प्राप्ते पितरि पुत्रा अपि निजनिजान्कलशान् । गृह्णन्ति ज्येष्ठपुत्रान्त्वयोऽपि तेष्विति पश्यन्ति ॥
प्रथमे पृथिवी द्वितीये लेख्यं तृतीयेऽर्थ्यानि । वररत्नभूतकलशो दृष्टः सर्वलोकोः ॥२२॥
ततस्ते भणन्ति हा तात ! वञ्चिता धार्मिकेणापि मुक्ता अपि । तस्मात्तव सुगतिमार्गः कथं भविष्यति वञ्चनपरस्वः ॥
ततस्ते लघुपुत्रानां भणितो यथा विमन्य रत्नानि । ग्रहीष्यामो वयं, स जरपनि मम तानेन ॥२४॥
स्वजनममसं दत्तानि युष्मत्कलशेषु मृत्तिकादिकम् । वातमपुण्यवशातः को दोषन्तत्र तातम्य ? ॥२५॥
तथापि न मुञ्चन्ति ततस्तेनापि स्वजनैर्भ्यः कथितं मर्मम् । स्वजनैर्वारिना अपि सखु ते श्रीकरणे संक्रान्ताः ॥
कथयन्ति निजविवादं सच्चिवाय, तत्रश्च तेन बोधिनाः । यावन्न विगमन्ति ततो नुरूपंतये कथितं प्रथमम् ॥
सर्वं भविष्येत् चर्मवन्धुना स्वजनवर्गयुक्तेन । ततो भणितं भूपतिना नान्यथा करोति वैश्रमणः ॥२८॥

अग्निउण्डबुद्धिगम्भं जं सो कलसेसु मद्रियाईयं । त्रिविदं त्रिवेद् खोणीए अक्खए सुयणमाईणं ॥३०॥
तो पडिहारो भणियो रत्ता आहवसु मंतिणो सव्वे । तेणवि ते आहूया भणिया रत्ता इमाणेम् ॥३१॥
कलसच्चियारं कुव्वह कह ताएणं इमाण कुंभेसु । त्विच्चं मद्रियमाई रयणाणि य लहुयकलसम्भि ? ॥३२॥
तेहियि परस्परओ मंतैऊणं सुनिउण्डबुद्धीहि । कहियं रत्तो एयं न बुद्धिओ क्विपि परमत्थं ॥३३॥
तो रत्ता नियनयरे पट्हो दावाविओ जह इमाण । कलसाणं परमत्थं नांउं ञो विहइइ विवायं ॥३४॥
तस्साहं मंतिपयं सव्वाणुवरि करेमि सच्चियाणं । तो बुद्धिपयडणत्थं छित्तो पड्हो वणिणसुएणं ॥३५॥
नीओ रायसयासं कहियो कलसाण वइयरो तस्स । रत्ता तो परियाणियं कहेइ सो कलसपरमत्थं ॥३६॥
जो जम्भि सुओ कुसलो जस्स य जं धारिअं हियं होही । तं तणैयाणं तेण दिन्नं उवपसगन्भं तु ॥३७॥
तथादिः—

जस्स कलसम्भि पुढ्वी त्वित्तं खलधन्नमाइयं तस्स । जेण किसिंकम्मकुसलो निव्वहिही सो इमेणेव ॥
अहीणि जस्स कुंभे दिन्नं से तेण चउपयं सव्वं । एयाण पोसणं चिय उवइइ तस्स हियजणयं ॥३९॥
जेस्स कलसम्भि वहियाखंडाई तस्स धुरधणं लभं । पुणरवि देउं धुराणं इय नित्थारोवि से होही ॥४०॥
जो पुण कणिट्टतणओ किसिकम्भाईण सो उ असमत्थो । रयणधणेण एसो कलंतरेणावि निव्वहिही ॥
इय तुम्ह जहाजोगं दिन्नं सुयवच्छलेण जणएण । थेववहुत्तंपि इमं थेवविसेसंति मधेमि ॥४२॥

यस्मात्स जिनधर्मे सुनिश्चलः प्रत्यलश्व बुद्ध्या । नो कपटकूटकार्यान्यस्य कथमपि, तस्मादेतत् ॥२९॥
अतिनिपुणबुद्धिगम्यं यत् स कलशेषु मृत्तिकादिकम् । शिप्त्वा शिपति क्षोण्यामाल्याति स्वजनादिभ्यः ॥३०॥
ततः प्रतिहारो भणितो राज्ञऽऽहुय मन्त्रिणः सर्वान् । तेनापि ते आहूता भणिता राजैषामिमम् ॥३१॥
कलशविचारं कुरुत कथं तातेनैषां कुम्भेषु । शिषं मृत्तिकादिकं रत्नानि च लघुकलशे ? ॥३२॥
तैरपि परस्परतो मन्त्रयित्वा सुनिपुणबुद्धिभिः । कथितं राज एतन्न बुध्यामहे कमपि परमार्थम् ॥३३॥
ततो राजा निजनगरे पटहो दावितो यथैषाम् । कलशानां परमार्थं ज्ञात्वा यो विच्यत्यति विवादम् ॥३४॥
तस्याहं मन्त्रपदं सर्वेषामुपरि करोमि सच्चिवानाम् । ततो बुद्धिमकटनार्थं स्पष्टः पटहो वणिक्सुतेन ॥३५॥
नीतो राजमकाशं कथितः कलशानां व्यतिकरस्तस्य । राज्ञा, ततः परिज्ञाय कथयति स कलशपरमार्थम् ॥
यो यस्मिन् सुतः कुशलो यस्य च यद्धारितं हितं भविष्यति । तत्तनयेभ्यस्तेन दत्तमुपदेशगर्भं तु ॥३७॥
यस्य कलशे पृथिवी क्षेत्रं खलधान्यादिकं तस्य । येन कृषिकर्मकुशलो निर्वस्यते सोऽजेनैव ॥३८॥
अस्थानि यस्य कुम्भे दत्तं तस्मै तेन चतुष्पदं सर्वम् । एतेषां पोषणमेवोपदिष्टं तस्य हितननकम् ॥३९॥
यस्य कलशे बहिकागण्टानि तस्य ऋषिणभं लभ्यम् । पुनरपि दत्त्वा ऋषिणभ्य इति निस्तारोऽपि तस्य भविष्यति ॥
यः पुनः कनिष्ठतनयः कृषिकर्मादिषु स त्वसमर्थः । रत्नधनेनैव फलान्तरेणापि निर्वस्यति ॥४१॥
इति सुष्मभ्यं यथायोग्यं दत्तं सुतयस्सलेन जनकेन । स्तोत्रप्रभृतमपीदं स्तोत्रविशेषमिति मन्ये ॥४२॥

ता तुच्छलच्छिकञ्जे मा निवेहा परोपरं होह । जणयभणियाई सुमरहं सहोयरां दुल्लहा जेण ॥४३॥
 अइलालियावि अइयालियावि विहडंति सेसया सयेणा । हुंति सहिज्जा विहुरे कुवियावि सहोयरा चैव ॥
 तो रत्ना कणसंखं पुट्टो पढो कहेइ जह देव ! । इगमूडलक्खसमहियमवि धन्नं अनिय तायगिहं ॥४५॥
 करिकरहतुरयमाईचउणयाणं तु दस सहस्साई । इय दुइओवि कहेइ, तओ पुट्टो इमं कहेइ ॥४६॥
 मंडलियाणं पासे लहियव्वा संति पन्नरस लख्वा । तो रयणाणं कुंभो रत्ना आणाविओ तत्थ ॥४७॥
 रयणारिक्खएहिं मुल्लं तं चैव ताण तेहिं कयं । एवं करिधन्नाइसु चउण्ह पुत्ताण पत्तेयं ॥४८॥
 पनरस पनरस लख्वा जाया तो वणियनिउणवुद्धीए । संतुट्टा ते सव्वे निवोवि तं पुच्छए एवं ॥४९॥
 कस्स सुओ किंनमो को धम्मो तुज्ज अभिमओ कहसु । तेणवि कहियं जह पुन्नभइवणियो सुया दोवि ॥
 पढंमोत्थ कोसलो हं दुइओ वंधू य देसलो मज्ज । जिणधम्मं पंडिवन्ना चारसविडभावयवयाई ॥५१॥
 तो भणिंओ भूवइणा गिण्हसु मुइं सुवुद्धिमयरहर ! । तेण भणियं न कण्हइ खरकम्मं जेणिमा भणिया ॥
 तो सो विणावि सुदाए ठाविओ सयलमंतिसायिचे । मंतिज्जइ सव्वत्थवि सोवि य पदयं नरिदेण ॥५३॥
 तो ईसाए अत्रे छलं गवेसंति मंतिणो तस्स । अह सव्वेहिंवि जुगवं मंतिय भणिओ इमं राया ॥५४॥
 देवगिरिनयरवासी रायां रिउगंजणो न मज्जेइ । तुह आणं निरविक्खो ता तस्म इमो महामंती ॥५५॥
 पेसिज्जइ जं कुसलो किंचिवि कोसलियं गहेउणं । घडणं व विहडणं वा तेण समं कुणइ जेणेसो ॥५६॥
 तो रत्ना सो भणिओ गच्छ तुपं तत्थ षाहुडं गहिउं । सचिवाणं पासाओ जहजुत्तं तत्थ तं कुणसु ॥५७॥

तस्मात्तुच्छलक्ष्मीकार्ये मा निःस्नेहाः परस्परं भवत ॥ जनकभणितानि स्मरत सहोदरा दुर्लभा येन ॥४२॥
 अतिलालिता अल्पतिपालिता अपि विघटन्ते शेषाः स्वजनाः । भवन्ति सहाया विधुरे कुपिता अपि सहोदरा एव ॥
 ततो राज्ञां कणसंख्यां पृष्ट्वा प्रथमः कथयति यथा देव ! । एकमूडकलक्षसमधिकमपि धान्यमस्ति तातगृहे ॥
 करिकरभतुरगादिचतुष्पदानां तु दश सहस्राणि । इति द्वितीयोऽपि कथयति, तृतीयः पृष्ट्वा इदं कथयति ॥४६॥
 मण्डलिकानां पार्श्वे लब्धव्याः सन्ति पञ्चदश लक्षाः । ततो रत्नानां कुम्भो राज्ञाऽऽनायितस्तत्र ॥४७॥
 रत्नपरीक्षकैर्मृत्युं तदेव तेषां तैः कृतम् । एवं करिधान्यादिषु चतुर्णां पुत्राणां प्रत्येकम् ॥४८॥
 पञ्चदश पञ्चदश लक्षा जातास्ततो वणिग्निपुणवुद्ध्या । संतुष्टास्ते सर्वे नृपोऽपि तं पृच्छत्येवम् ॥४९॥
 कस्य सुतः किंनमा को धर्मस्तवाभिमतः कथय ? । तेनापि कथितं यथा पूर्णभद्रवणिजः सुतौ द्वावपि ॥५०॥
 प्रथमोऽत्र कौशलोऽहं द्वितीयो वन्धुरश्च देशलो मम । जिनधर्मे प्रतिपन्नौ द्वादशविधश्रावकश्रतानि ॥५१॥
 ततो भणितो मूर्धनिना गृहाण मुद्रां सुबुद्धिमकरगृहं ! । तेन भणितं न कल्पते खरकर्म येनेयं भणितम् ॥५२॥
 ततः स विनापि मुद्रया स्थापितः सकलमन्त्रिस्वामित्वे । मन्त्र्यते सर्वश्रापि सोऽपि च प्रथमं नरेन्द्रेण ॥५३॥
 तत ईर्ष्याऽऽन्ये छलं गवेपयन्ति मन्त्रिणस्तस्य । अथ सर्वैरपि युगपद् मन्त्रयित्वा भणित इदं राजा ॥५४॥
 देवगिरिनगरवासी रत्ना रिपुगञ्जनो न मन्यते । तवाज्ञां निरपेक्षस्तस्मात्तस्यायं महामन्त्री ॥५५॥
 प्रेष्यते यत्कुशलः किञ्चिदपि कौशलिकां गृहीत्वा । घटनं वा विघटनं वा तेन समं करोति येनैः ॥५६॥

तैर्हि वि तपच्छन्नं करंडियाए खिवित्तु पाहुडयं । तालेवि दिन्नमुद्रा समपिया तस्स सा सिग्घं ॥५८॥
 तो चलिओ ससहाओ पत्तो रज्जंतरम्मि तइयम्मि । गिरिनयरे निवपासे तत्तो पडिहारकडिओ सो ॥५९॥
 नमिउं समप्पए तं करंडियं पाहुडस्स भरियं सो । विहडित्तु जाव मुहं-तो तं उग्घाडए राया ॥६०॥
 ता तय्य नियइं धूलिं ससहरहरहासकासंकासं । तो भूवालो भूमंगभीसणो भणइ तं मंति ॥६१॥
 रे रे तुह नरनाहो जइ गयविहवो नएण परिहीणो । मह पाहुडम्मि धूलिं पेसइ पेसेउं, किंतु तुमं ॥६२॥
 किमिहागओ सि मरणस्स कारणा वच्च ताव तं तुरियं । जेण अवज्झो रव्वारिओत्ति गंतूण साहेहि ॥६३॥
 जह एइ अइतुरंतो राया रिउगंजणो जणिपकोवो । धूलीउवायणेणं दंसिस्सइ तप्पलं तुज्ज ॥६४॥
 तो कोसलेण भणियं मा निव ! कोवं करेत्तु तं एवं । हियमहिंयं वियारसु तो राया पुच्छइ तमेव ॥६५॥
 तो कइइ तस्स एवं मह पहुणा चचरम्मि रयणीए । अंधलरिल्लीनामा पसाहिया-जोगिणी विज्जा ॥६६॥
 सिद्धाए तीइ दिन्ना एसा रेणुभिमतित्तं कहियं । एयाए एगवारं जो तिलयं विरइही तस्स ॥६७॥
 साइणिडाइणिजोइणिकरालवेतालजक्खरक्खाणं । भूयाइंणं न भयं दुट्टाणवि कइवि होहित्ति ॥६८॥
 तं सोऊण तदपियरेणुए कुणइ नरवई तिलयं । थोवं थोवं अप्पिवि अंतेउरमंतिमाईण ॥६९॥
 सेसा तुम्हाण उवायणम्मि संपेसिया इमा रेणु । इय सोउं नरवइणा तीए तिलयं सयं विहियं ॥७०॥
 हरिसवसपुलइएणं कोसलमंती तओ इमं पुट्ठो । अन्नावि कावि सत्ती तुह पहुणो अत्थि, सो आह ॥७१॥

ततो राज्ञः स भणितो गच्छ त्वं तत्र प्राभूतं गृहीत्वा । सचिवानां पार्श्वे यथायुक्तं तत्र त्वं कुरुष्व ॥५७॥
 तैरपि तत्पच्छन्नं करण्डिकायां सिप्त्वा प्राभूतम् । तालयित्वा दत्तमुद्रा समपिता तस्य सा शीघ्रम् ॥५८॥
 ततश्चलितः ससहायः प्रीतो रान्यान्तरे तृतीये । गिरिनगरे नृपपार्श्वे ततः प्रतिहारकथितः सः ॥५९॥
 नत्वा समर्पयति तां करण्डिकां प्राभूतेन भृशं सः । विषट्च यावन्मुद्रां ततस्तामुद्राट्यति राजा ॥६०॥
 तावत्तत्र पश्यति धूलिं शशधरहरहासकाशंकाशाम् । ततो भूपालो भूमङ्गभीषणो भणति तं मन्त्रिणम् ॥
 रे रे तव नरनाथो यदि गयविभवो नयेन परिहीणः । मम प्राभूते धूलिं प्रेषयति प्रेषयतु, किन्तु त्वम् ॥६२॥
 किमिहागतोऽसि मरणस्य कारणाद् मज तावत्त्वं स्वारितम् । येनावध्यो दूत इति गत्वा कथय ॥६३॥
 यथैत्यतित्वरमाणो राजा रिपुगञ्जनो जमितकोपः । धूत्युपायनेन दर्शयिष्यति तत्फलं तव ॥६४॥
 ततः कोशलेन भणितं मा नृप ! कोपं कुरुष्व त्वमेवम् । हितमहितं वा विचारय ततो राजा पृच्छति तमेव ॥
 ततः कथयति तस्यैवं मम प्रभुणा ज्वरे रजन्याम् । अन्धयित्रिनामा प्रसाधिता योगिनी विद्या ॥६६॥
 सिद्धया तया दत्तया रेणुभिर्मन्त्र्य कथितम् । एतस्या एकवारं यस्तिलकं विरचयिष्यति तस्य ॥६७॥
 शाकिनीदाकिनीयोगिनीकरालवेतालयक्षरक्षताम् । भूतादीनां न भयं दुष्टानामपि कथमपि भविष्यतीति ॥६८॥
 तन् श्रुत्वा तदर्थितरेण्यो करोति नरपतिस्तिलकम् । स्तोत्रं स्तोत्रमर्पयित्वाऽन्तःपुरमन्त्र्यादिभ्यः ॥६९॥
 शेषा गुप्ताकृपायने संपेषितेयं रेणुः । इति श्रुत्वा नरपतिना तस्यास्तिलकं स्वयं विस्त्रिम् ॥७०॥

सञ्जाउवि सत्तीओ मह पहुणो संतिनन्नसरिमाओ । अण्णासत्तीए पुणो नन्नो भुवणम्मि तस्सरिसो ॥
तो बहुदेससमांगयमहंतपुरिसेई महच्छरगएहि । नियनियपहुणो आणा पसंसिया जाव ता नयर ॥७३॥
उच्छलिओ तुमुलरवो ते सोउं तस्स जाणणनिमित्तं । पुच्छेइ नरं कंपि हु सोवि हु ते जाणिउं कइइ ॥
देव ! इह हत्थिराओ वियरइ सिच्छए नयरमज्झम्मि । उम्मिट्ठो चूरंतो गिहहट्ठाईणि, तो रन्ता ॥७५॥
भणियं भो भो गिण्हह मज्जकरिं तो न कोइ पडिबयणं । जा देइ ता निवस्साभिमुहं भणियं अणुत्तएणं ॥७६॥
दोवारिएण एक्केण जह इमो देव ! नियनिवाणाए । काही वसमिइ हत्थि ता एयं चिय समाइससु ॥७७॥
रत्ता त्थेव विहिए कोसलमंती पडिच्छिउं आणं । खणमेत्तेणं पत्तो हत्थिसमीवं सनिवल्लोओ ॥७८॥
काऊणं पणिहाणं सविहाणं हत्थिरखं भविज्जपि । तो तेण करी भणियो तुह आणा मज्झपहुतणया ॥७९॥
जइ इत्तो एकंपि हु पयं पयच्छेसि, तो इमं सोउं । चित्तलिहोओच्च थको अवणमियकरो करी तत्तो ॥
राया सुपरियणोवि हु विम्भियचित्तो पसंसए सचिवं । भणइ य भो भो सुपुरिस ! आलाणगयं गयं कुणसु ॥
तो तेणं सो भणियो करिवर ! गच्छेसु निययखंभम्मि । तेणवि त्थेव विहियं ता रत्ता तं चिय करिंदं ॥
दाऊण पाहुडे तह तप्पहुणो सासणं पडिच्छेउं । सम्माणिय सप्पणयं विसज्जिओ कोसलो मंती ॥८३॥
पत्तो सिद्धपुरम्मी तत्तो पदमंपि मंतिणो सञ्चे । तस्सपगवहियनियचरमुहेण विज्ञायवुत्तंता ॥८४॥
रयपाहुडप्पणेणं संकंता मरणमत्तणो गंतुं । कोसलपासे पाएसु लुगिउं ते खमविति ॥८५॥

हर्षवशपुलकितेन कोशलमन्त्री तत इदं श्रुतः । अन्यापि कापि शक्तिस्तव प्रभोरस्ति, स आह ॥७१॥
सर्वा अपि शक्तयो मम प्रभोः सन्त्यनन्यसदृश्यः । आज्ञाशक्त्या पुनर्नान्यो भुवने तत्सदृशः ॥७२॥
ततो बहुदेशसमागतमहापुरुषैर्मत्सरगतैः । निजनिजप्रभोराज्ञा प्रशंसिता यावत्तावद् नगरे ॥७३॥
उच्छलितस्तुमुलरवस्तं श्रुत्वा तन्ज्ञाननिमित्तम् । पुच्छति नरं कमपि खलु सोपि हि तन्ज्ञान्या कययति ॥७४॥
देव ! इह हस्तिराजो विचरति स्वैच्छया नगरमध्ये । उन्मुक्तरचूर्णयन् गृहहट्ठादीनि, ततो राज्ञा ॥७५॥
भणितं भो भो गृहीत मत्तकरिणं ततो न कोऽपि प्रतिवचनम् । यावद् ददाति तावन्तृपस्याभिमुखं भणितमनुशयेन ॥
दौवारिकेणैकेन यथायं देव ! निजनृपाज्ञया । कश्चिद्यति वशमिह हस्तिनं तस्मादेनमेव समादिश ॥७७॥
राज्ञा तथैव विहिते कोशलमन्त्री प्रतीच्याज्ञाम् । क्षणमात्रेण प्रातो हस्तिंसमीपं सन्तुप्लोकः ॥७८॥
कृत्वा प्रणिधानं सविधानं हस्तिस्तम्भविद्यायाः । ततस्तेन करी भणितस्तवाज्ञा मत्प्रभुसंबन्धिनी ॥७९॥
यदात एकमपि हि पदं प्रयच्छसि, तत इदं श्रुत्वा । चित्रलिखित इव स्मितोऽवनमितकरः करी ततः ॥८०॥
राजा सपरिवनोऽपि हि विस्मितचित्तः प्रशंसति सचिवम् । भणति च भो भोः सुपुरुष ! शालानगरं गजं कुरु ॥
ततस्तेन स भणितः करिवर ! गच्छ निजस्तम्भे । तेनापि तथैव विहितं तदा राज्ञा तमेव करीन्द्रम् ॥८२॥
दत्त्वा प्राभृते तथा तत्प्रभोः शासनं प्रतीप्य । सम्मान्य सप्रणयं विसर्जितः कोशलो मन्त्री ॥८३॥
प्राप्तः सिद्धपुरे ततः प्रथममपि मन्त्रिणः सर्वे । तत्समप्रहितनिजचरमुखेन विज्ञातवृत्तान्ताः ॥८४॥
रजःप्राभृतापेणैव शङ्कमाना मरणमात्मनो गत्वा । कोशलपार्श्वे पादयोर्लैगित्वा तं क्षमयन्ति ॥८५॥

- तस्य य मइमाहृषं वक्रंतां जंति तेण सममेव नरवइपासे सोवि हु सिद्धनरिंदं पणमिऊण ॥८६॥
 साहृदं स्रवं जं तत्य साहियं अहियतोसओ राया । पुणरवि कुणइ पसायं गिण्हसु देसं जमभिरुइयं ॥८७॥
 तो सो भणेइ नरंवर ! तुज्ज पसाएण नत्थि मह खूणं । किं कुणिमो देसेण विरइविराहणपरो जं सो ॥
 जइ पुण तं मञ्जुवरिं तुट्ठो ता जिणमयं पभावेसु । रइजत्तापमुहेणं महेण महनिवुइकरेण ॥८९॥
 तो रत्ता सो भणिओ जइवि निरीदो तुमं तहवि गिण्ह । गेहव्यपस्स जोगं किंचिवि कणचोप्पडाइयं ॥
 एवंति तम्मि भणिउं गयम्मि रत्ता निओगिणो भणिया । जह कणमूडसहस्सं घयपडसहस्सं च मंतिगिहे ॥
 पेसइ, तेहिं तहचिय अणुट्टिए कोसलेण लहुभाया । भणिओ देसलनामा जहं अमह नियमओ अहियं ॥
 जं किंचि तं समणसु पुणोवि तं राडलम्मि, तेणापि । पडिद्वज्जिऊण तइया नियमाड समहियं सवं ॥
 अण्विय सयणाण तओ भणिया एयं निणसु ठाणेसु । धरह नियमावहीए परओ गिण्हिस्समहमेयं ॥९४॥
 तेहिवि तह चैव कए विन्नाओ कोसलेण वुत्ततो । एसो कहवि हु तो तेण पभणिओ देसलो एव ॥९५॥
 हा भाय ! पंचमवए इय-कुणमाणेण तइयइयारो । विहिओ तुमए अज्जवि ता अहियं देसु घम्मम्मि ॥
 इय पुणरुत्तं तेणं भणिओवि-हु देसलो अकुच्यंतो । कालेण मरिऊणं अप्पइहियं वंतरो जाओ ॥९७॥
 पणसयमंतिप्यवरो कोसलमंतीवि मरणसमयम्मि । गहिऊणं पव्वज्जं पत्तो माहिंदकप्पम्मि ॥९८॥
 किंचिहियसत्तसायरआउं परिपालिऊण तत्तो य । चइऊणं सिज्जिस्सइ महाविदेहम्मि वासम्मि ॥९९॥

- तस्य च मतिमाहात्म्यं वर्णयन्तो यान्ति तेन सममेव । नरपतिपार्श्वे सोऽपि हि सिद्धनरेन्द्रं प्रणम्य ॥८६॥
 कथयति सर्वं यत्तत्र साधितमधिकतोपतो राजा । पुनरपि करोति प्रसादं गृहाण देशं योऽभिरुचितः ॥८७॥
 ततः स भणति नरवर ! तव प्रसादेन नास्ति मम क्षणम् । किं कुर्मो देशेन विरतिविराधनपरो यत् सः ॥८८॥
 यदि पुनस्त्वं ममीषोर तुष्टस्तदा जिनमतं प्रभावय । रथयात्राप्रमुखेण महेन मन्त्रिर्भूतिकरेण ॥८९॥
 ततो राजा स भणितो यद्यपि निरीहस्त्वं तथापि गृहाण । गेहव्ययस्य योग्यं किञ्चिदपि कणम्रक्षणादिकम् ॥९०॥
 एवमिति तस्मिन् भणित्वा गते राजा नियोगिनो भणिताः यथा कणमूटकसहस्रं घृतघंटसहस्रं च मन्त्रिगृहे ॥
 प्रेषयत, तैस्तथैवाणुष्ठिते कोशलैश्च लघुभ्राता । भणितो देशलनामा यथाऽऽवयोनियमतोऽधिकम् ॥९२॥
 यत्किञ्चिदपि तस्समर्पय पुनरपि त्वं राजकुले, तेनापि । प्रतिपद्य तदा नियमात्समधिकं सर्वम् ॥९३॥
 अर्पयित्वा स्वजनानां नतो भणिता एतद् निजेषु स्थानेषु । धरत नियमवधेः परतो ग्रहीष्येऽहमेतत् ॥९४॥
 तैरपि तथैव कृते विज्ञातः कोशलैश्च वृत्तान्तः । एव कथमपि खलु ततस्तेन प्रभणितो देशल एवम् ॥९५॥
 हा भ्रातः ! पद्यमव्रत इति कुर्वाणेन तृतीयातिचारः । विहितस्त्वयाऽद्यापि तस्मादधिकं देहि धर्मं ॥९६॥
 इति भ्रमं तेन भणितोऽपि हि देशलोऽकुर्वन् । कालेन मृत्वाऽल्पद्विकव्यन्तरो जातः ॥९७॥
 पद्यशतमन्त्रिप्रवरः कोशलमन्वयपि मरणसमये । गृहीत्वा प्रनय्यां प्रातो माहेन्द्रकल्पे ॥९८॥
 किञ्चिदधिकसत्सामगरावुः परिपाल्य तनश्च । च्युन्वा मेतस्यति महाविदेहे वर्षे ॥९९॥

इय निक्कलंकवयपालणेण जहं कोसलो सुही जाओ । दुइओ उण दुहभागी ता होयव्वं दिदवएहि ॥१००॥

॥ इति पञ्चमाणुव्रततृतीयातिथारविपाके देशलक्षान्तः समाप्तः ॥

इति निक्कलंकवयपालनेन यथा कोशलः सुखी जातः । द्वितीयः पुनर्दुःखभागी तस्माद् भवितव्यं दृढव्रतैः ॥

ॐ

नियमावहीए परओ जह पसवइ चउपयं तथा कुणइ । अइलोहंगहयत्यो स लहइ दुलहोव्व उवहासं ॥१॥
तथाहि;—

गुरुमहिहरमणीयं रयणायरसरिसपरिहकयसोहं । सोहग्गपुरं नयरं जंबुद्वीवं सुहवासं ॥२॥
महिहरसिरफुरियकरो अरितमभरखंडणो तर्हि अस्थि । सूख्व सूरसेणो राया रंभा पिया तस्स ॥३॥
अह अन्नया निविट्ठो भवणोवरि पसिए पुरपयाओ । पुव्वमुहं जंतीओ तो राया पुच्छए पुरिसं ॥४॥
इंदमहो खंदमहो नागमहो वा किमज्ज इह नयरं । दीसइ जणो वयंतो विसेसओ विहियसिगारो ? ॥५॥
तो तेषं पुरिसेणं कहियं जह अज्ज इत्य चउनाणी । नाणमहोयही सूरी समोसदो पुव्वउज्जाणे ॥६॥
तव्वंदणवडियाए गच्छइ लोउत्ति इय निसामेउं । सव्विहदीए गंतुं वंदइ सूरिं नरवरिदो ॥७॥
निसुणइ जिणिदम्मं सम्मं मुणिनाहवयणओ जाव । ताव सहसा कओवि हु पत्तं सुरजुयलयं तत्य ॥८॥
एगो प अच्छराहि पिच्छणयछणं पयट्टए तत्य । वीओ मणहरसदेण वायमाणो कणयसिगं ॥९॥
गोवालिणीण विदं नचावइ फारमुत्तियाहारं । उन्नमयवासंनिवसणपीणुन्नयैधणहराभोगं ॥१०॥
यहुदावभावसंभावसंगयं गरुयभत्तिसंजुत्तं । उच्चारवइ छंदंतरम्मि एयं च शुइकुलयं ॥११॥
तथाहि;—

पणमामि जयत्तयवंसमणिं मणिक्कंचणमुक्खपमुक्खधणं ।
धणसारसुरिंदनरिंदनयं नयजुत्तमुत्तिसुसुत्तकहं ॥१२॥
कहरंजियदेवनरिंदजणं जणमाणसमाणसहंसवरं ।

नियमावधेः परतो यथा प्रसूते चतुष्पदं तथा करोति । अतिलोभग्रहप्रस्तः स लभते दुर्लभं इवोपहासम् ॥१॥
गुरुमहीधरमणीयं रत्नाकरसदृशपरिस्राकृतशोभम् । सौभाग्यपुरं नगरं जम्बूद्वीपवच्छुभवास(वर्ष)म् ॥२॥
महीधरशिरःस्फुरितकरोऽरितमोभरखण्डनस्तत्रास्ति । सूखच्छूरसेनो राजा रम्भा प्रिया तस्य ॥३॥
अयान्यदा निविष्टो भवनोपरि पश्यति प्ररमजाः । पूर्वमुत्ते यान्तीस्ततो राजा पृच्छति पुरुषम् ॥४॥
इन्द्रमहः स्कन्दमहो नागमहो वा किमप्येह नगरे । दृश्यते जनो मनन् विशेपतो विहितगृह्यः ? ॥५॥
ततस्तेन पुरुषेण कथितं यथाऽघात्र चतुर्कोनः । ज्ञानमहोदाधिः सुरिः समवृत्तः शूरोऽपि ॥६॥
तद्वन्दनवृत्तितया गच्छति लोक इति निशम्य । सर्वद्वर्षी गत्वा वन्दते सूरिं नरवरेन्द्रः ॥७॥
शूरोऽपि जिनेन्द्रधर्मं सम्यग् मुनिनाथवचनतो यावत् । तावत्सहसा कृतोऽपि हि प्राप्तं सुरपुगलं तत्र ॥८॥
एकध्याप्सरे मिः प्रेक्षणस्यै प्रवर्तयति तत्र । द्वितीयो मनोहरशब्देन वादयमानः फनकशृङ्गम् ॥९॥
गोपालनिर्नानां धृन्दं नर्तयति स्फारमौकितिकहारम् । उन्नमद्वासोनिवसनीनोन्नतस्तनमराभोगम् ॥१०॥
बहुदावभावसंभावसंगतं गुरुभक्तिसंयुक्तम् । उच्चारयति छन्दोऽन्तरं एतथ स्तुतिकुलकम् ॥११॥

पणमामि बगन्त्रयवंसमणिं प्रमुक्खतमणिक्कान्चनमुल्लयधनम् ।
धनमारसुरेन्द्रनरेन्द्रनतं नययुक्कतमुक्कितिसुमुक्ककजम् ॥१२॥

वरनाणमहोयहिपारगयं गयगव्वसमग्गसमाइगुणं ॥१३॥

गुणारिद्विसवंधुरखुद्धिधरं धरणीधरतुंगधिरत्तजुयं ।

जुयमित्तविइन्नसुदिट्ठिपहं पइसंतपुणंतजणाण समं ॥१४॥

सममन्नियरोरनरिंदगणं गणिसत्तममुत्तमसत्तधरं ।

धरिंदुउरदुद्धरधम्मभरं भरहेसरवंसविसालधयं ॥१५॥

इय पिच्छणावसाने ष्टो रत्ना मुणीसरो एवं । नाह । सुरजुयलमेयं कइं तु इत्यागयं, किंवा ॥१६॥

गोवालियकयपेसो एसो गोवालियाण मज्झम्मि । नचइ पढेइ गायइ, वीओ उण अमरवेसेण ॥१७॥

अमरंगणाण मज्जे नचइ गाएइ विविहभंगीहिं ? । तो गुरुणा पुव्वभवो कहिउं तेसिं समारद्धो ॥१८॥

तंयाहि ;—

अत्यि इह विन्नसैलो सज्जनदेहं व नम्मयाकलियो । तस्स समीवे समवत्तिपुरसमा अत्यि जमपल्ली ॥१९॥

तत्थ निवासिसु दुच्चि य गोवालिया दुल्लहल्लहभिहाणा । बहुचउपयाइविहवा परुप्परं नेहसंपत्ता ॥२०॥

बहुगोवंगोविवग्गेण परिगया. गरुयगिरिनिउंजेसु । चारिंति गोवलाइं ससलिलगुरुहरियहारीसु ॥२१॥

तरुणिजणवेणिवीणागमहुसरुल्लासरासयसयण्हा । चिट्ठंति सयावि तद्दा सिंगरवाऊरियदियंता ॥२२॥

अहं कहवि तस्य सत्थप्पणोल्लिया अल्लिया यतं पल्लिं । अम्हे, तो दोवि इमे संपत्ता अम्हपासम्मि ॥२३॥

वंदित्तु भूवविट्ठा, अम्हेहिं ताण सम्मुहं भणियं । भो भो लद्धूण इमं दुल्लइं कहवि मणुयत्तं ॥२४॥

कथारजितदेवनरेन्द्रजनं जनमानसमानसहंसवरम् ।

वरज्ञानमहोदधिपारगतं गतगर्वसमग्रशमादिगुणम् ॥ १३॥

गुणाद्विसवन्धुरखुद्धिधरं धरणीधरतुङ्गस्थिरत्वयुतम् ।

युगमात्रविस्तीर्णसुदृष्टिपथं प्रहसस्तनुवज्जनयोः समन ॥ १४॥

सममतरोरनरेन्द्रगणं गणिसत्तममुत्तमसत्त्वधरम् ।

धृतोद्धरदुर्धरधर्मभरं. भर्तेधरवंशविशालध्वजम् ॥ १५॥

इति प्रेक्षणावसाने ष्टो राज्ञा मुनीश्वर एवम् । नाथ ! सुरयुगलमेतत्कथं न्वत्रागतं, किंवा ॥१६॥

गोपालिकृतवेश एष गोपालिक्रानां मध्ये । नृत्यति पठति गायति, द्वितीयः पुनरमरवंशेन ॥१७॥

अमरान्जनानां मध्ये नृत्यति गायति विविधमन्त्रिभिः ? । ततो गुरुणा पूर्वभवः कथायितुं तयोः समारम्भः ॥

अस्तीह विन्ध्यशैलः सज्जनदेहवद् नृसिंहा(नम्रता)कलितः । तस्य समीपे समवर्तिपुरसमाऽस्ति यमपल्ली ॥

तत्र न्यवास्तातां द्वौ च गोपालौ दुर्लभवल्लभाभिधानौ । बहुचतुष्पदादिविभवौ परस्परं स्नेहसंपन्नौ ॥२०॥

बहुगोपगोपीवर्गेण परिगतौ गुरुगिरिकुञ्जेषु । चारयतो गोधनानि ससलिलगुरुहरितधारिषु ॥२१॥

तरुणाननवेणीवीणासुरस्वरोष्ठासरासकमुदितौ । तिष्ठतः सदापि तथा शृङ्गरवापूरितदिगन्तौ ॥२२॥

अय कथमपि तत्र सार्धप्रणोदिता आलीनाश्च, तां पत्नीम् । वयं, ततो द्वावपीमौ संपासावस्मन्यार्थे ॥२३॥

धम्मम्मि सया तुम्भेहि उज्जमो होइ इत्थ कायव्वो । नमिऊण तओ तेहि वि सप्पणयं भणियमिय वयणं ॥
 धम्मज्जमेण अम्हे भिगमाई मारिऊण निव्वहिमो । तो अम्मेहि भणियं नहु नहु एयं खमं तुम्ह ॥२६॥
 जललवचलम्भि जीए तडित्तरलविलासलच्छविच्छट्टे । पडुपवणपहयपडमिणिजलतरले सयणसंजोगे ॥२७॥
 महुमचकामिणीयकण्डक्खविकखेवचंचले पेम्मे । वामाण माणसं पिव अइचंचले जोव्वणभरम्मि ॥२८॥
 जिणधम्मो अणुचरिउं जुत्तो तुम्हाण तस्स पुण मूलं । सम्मत्तं निदिट्ठं ता तंगहिऊण सविसेसं ॥२९॥
 उज्जमह जिणपणीए धम्मे इय जंपियम्मि अम्हेहि । नमिऊण तेवि पभणंति अम्ह साहेह जिणधम्मं ॥३०॥
 तो दुविहोवि कहिओ धम्मो अंगीकओ पुणो तेहि । पढ्मे असमत्थेहि गिहिधम्मो बारसविहोवि ॥३१॥
 इत्तो अन्नत्य गया अम्हे ताणं च धम्मनिरयाणं । अह अन्नथा य पंचमवयम्मि अइसंकई जायं ॥३२॥
 जम्हा चउप्पयाणं तेहि दोहिपि नियमकालम्मि । श्वावा संखा विहिया, पइवरिसं पसवंपाणाण ॥३३॥
 जायइ जया समहिया तयाइयारो ह्वेइ इय सुणिउं । मूलपरिमाणमज्झा विकणए वल्लहो ताइ ॥३४॥
 दुलहेण पुणो पुत्राए मूलसंखाए नियमगावीणं । नियमावहीए परओ जह गम्भो होइ तह विहियं ॥
 तो सो वल्लहराएण पभणिओ मूढ ! इय कुणंतेणं । पंचमवयअइयारो विहियो तुमए अहियदुहओ ॥
 इय सोउं स पभणइ गुरूण पासम्मि जा मए गहिया । सा चउयाण संखा इन्दिहपि हु तत्तिया चैव ॥
 न मए किंचिचि अहियं किंणियं जेणेइ होइ अइयारो । सयमेव चउप्पयाइं मेहुणसत्ताए जायंति ॥३८॥

वन्दिता भूपविष्टा, अस्माभिस्तयोः संमुखं भणितम् । मो भो लब्ध्वेदं दुर्लभं कथमपि मनुजत्वम् ॥२४॥
 धर्मं सदा युवाभ्यामुद्यमो भवत्यत्र कर्तव्यः । नत्वा ततस्ताभ्यामपि सप्रणयं भणितमिति ब्रूचनम् ॥२५॥
 धर्मोद्यमेनातां मृगादीन्मारयित्वा निर्बहावः । ततोऽस्माभिर्भणितं नहि नक्षेतत्समं युवयोः ॥२६॥
 जललवचपले जिविते तडित्तरलविलासलक्ष्मीविस्तारे । पडुपवणप्रहतपद्मिनीजलतरले स्वजनसंयोगे ॥२७॥
 महुमचकामिनीजनकटाक्षविक्षेपचञ्चले प्रेमणि । वामानां मानसमिवातिचपले यौवनभरे ॥२८॥
 जिनधर्मोऽणुचरितं युक्तो युवयोस्तस्य पुनर्मूलम् । सम्यक्त्वं निर्दिष्टं तस्मात्तद् गृहीत्वा सुविशेषम् ॥२९॥
 उच्छ्रुत्वा जिनप्रणीते धर्म इति जल्पितेऽस्माभिः । नत्वा तावपि प्रभणत आवां कथयत जिनधर्मम् ॥३०॥
 ततो द्विविधोऽपि कापितो धर्मोऽङ्गीकृतः पुनस्ताभ्याम् । प्रथमेऽसमर्थ्याभ्यां गृहीधर्मो द्वादशविधोऽपि ॥३१॥
 इतोऽन्यत्र गता वयं तयोश्च धर्मनिरतयोः । अथान्यदा च पञ्चमव्रतेऽतिसंकटं जातम् ॥३२॥
 यस्माच्चतुष्पदानां ताभ्यां द्वाभ्यामपि नियमकाले । स्तोत्रा संख्या विहिता, प्रतिवर्षं प्रसूयमानानाम् ॥३३॥
 जायेत यदा समधिका सदातिचारो भवेदिति ज्ञात्वा । मूलपरिमाणमध्याद्विक्रीणीति वल्लमस्तानि ॥३४॥
 दुर्लभेन पुनः पूर्णायां मूलसंख्यायां निजगर्धानाम् । नियमावधेः परतो यथा गर्भो भवेत्तथा विहितम् ॥३५॥
 ततः स वल्लमसाजेन प्रभणितो मूढ ! इति कुर्वता । पञ्चमव्रतातिचारो विहितस्तवयाऽधिकदुःखदः ॥३६॥
 इति श्रुत्वा स प्रभणति गुरूणां पार्श्वे या मया गृहीता । सा चतुष्पदानां संख्येदानीमपि तावत्येव ॥३७॥
 न मया किञ्चिदप्यधिकं कर्तं येनेह भवत्यतिचारः । स्वयमेव चतुष्पदानि मेथुनसंज्ञया जायन्ते ॥३८॥

को तत्थ मञ्जु दोसो इय भासंतो हसिञ्जए लोए । इयरो उण जह भणियं तहेव तं पालए पयओ ॥
 एवं वचंतम्मि उ काले कालेण कवलिया कह्वि । वल्लहदुल्लहराया दोविहु नियआउयस्संते ॥४०॥
 पदमो पदमे कप्पे वीओ गंधव्विपसु उववन्नो । तो सुपरियपुव्वभवा पाउञ्चूया मह समीये ॥४१॥
 एगो तुम्हाण पुरो नियनियमफलं पयासए देवो । अच्छरसाहिं सहिओ पिच्छणयच्छणविहाणेण ॥४२॥
 इयरो सकल्लंक्वओ किव्विसियसुरो सरंवि गोवग्गं । तुम्हपडिवोहणत्थं गायइ गोवीयणेण समं ॥४३॥
 इय कहिदं तच्चरियं भूरी जा उवरओ, स गंधव्वो । पढइ सुरो तो एवं पच्छायावेण संतत्तो ॥४४॥
 एक्कपहुणो सयासे गहिया विरई मए इमेणावि । ही ही पयायवसओ सकल्लंका सा मए विहिया ॥४५॥
 हा हा चिन्तामणिसंनिहाए विरईय कल्लंकराणेवि । निम्भग्गसंहरेणं कोडीए वराडिया किणिया ॥४६॥
 संतोसामयपाणं काउं उव्वक्कियं हयासेणं । जं गहिज्जणं विरई कल्लंकिया मोहमूढेण ॥४७॥
 तं विरइपालणफलं जं कीलइ एस अच्छराहिं समं । मह पुण पलवंतस्सवि न द्विति एयाओ पडिवयणं॥
 इय सुणिज्जणं राया संवेगवत्तुच्छलंतसुहभावो । सम्मत्ताइधम्मं पडिवज्जइ भूरिपासम्मि ॥४९॥
 देवावि सुगुरुचरणे नमिज्जणं पडिगया नियट्टाणं । कप्पसमत्तीए तओ गुरुवि अन्नत्थ विहरइ ॥५०॥
 ता जह वल्लहराएण पालिया निकल्लंक्वयविरई । तह एवं अन्नेणावि पालियव्वा पयत्तेण ॥५१॥

॥ इति परिग्रहपरिमाण्यचतुर्थांतिचारे दुल्लभराजकथानकं समाप्तम् ॥

कस्तत्र मम दोष इति भाषमाणो हस्यते लोके । इतरः पुनर्यथा भणितं तथैव तत्पालयति प्रयतः ॥३९॥
 एवं व्रजति तु काले कालेन कवलितौ कथमपि । वल्लभदुर्लभराजौ द्वावपि निजायुषोऽन्ते ॥४०॥
 प्रथमः प्रथमे कल्पे द्वितीयो गान्धर्विकेषुपत्नः । ततः स्मृतपूर्वमवौ प्रादुर्भूतौ मम समीपे ॥४१॥
 एको युष्माकं पुरो निजानियमफलं प्रकाशयति देवः । अप्सरोभिः सहितः प्रेक्षणराविधानेन ॥४२॥
 इतरः सकलङ्कवृतः किल्बिषिकसुरः सत्वा गोवर्गम् । युष्मत्प्रातिबोधनार्थं गायति गोर्वाजनेन समम् ॥४३॥
 इति कथयित्वा तच्चरितं सूर्यावदुपरतः, स गन्धर्वः । पठति सुरस्तत एवं पश्चात्तपोन संततः ॥४४॥
 एकप्रमोः सकाशे गृहीता विरतिर्मयाऽनेनापि । ही ही प्रमादवशतः सकलङ्का सा मया विहिता ॥४५॥
 हा हा चिन्तामणिसंनिभायां विरतौ कल्लंकराणीय । निर्भाग्यशेखरेण कोट्या वराटिका व्रीता ॥४६॥
 संतोषामृतपानं कृत्वा धर्मितं हताशेन । यद् गृहीत्वा विरतिः कलङ्किता मोहमूढेन ॥४७॥
 तद् विरतिपालनफलं यत्कीदृत्येषोऽप्सरोभिः समम् । मम पुनः प्रल्पतोऽपि न ददत्येताः प्रतिवचनम् ॥४८॥
 इति श्रुत्वा राजा संवेगवशीच्छलच्छुभभावः । सम्यक्त्वादिधर्मं प्रतिपद्यते सूरिपार्थे ॥४९॥
 देवावपि सुगुरुचरणौ नत्वा प्रतिगतौ निजस्थानम् । कल्पसमाप्त्या ततो गुरुरप्यन्यत्र विहरति ॥५०॥
 तस्माद्यथा वल्लभराजेन पालिता निष्कलङ्कव्रतविरतिः । तथैवमन्येनापि पालयितव्या प्रयत्नेन ॥५१॥

मूलनियमाहियाइं कचोलाईणि भंजिउं पुणवि । तस्संखं कुणमाणो माणुव्व विराहए विरई ॥१॥
 तथाहि;—

अत्थि इह सालिगामो गंधियहट्टं सुरहिदव्वइडो । अमियकलसाभिहाणो सेट्ठी तत्थत्थि विक्खाओ ॥२॥
 तम्भज्जा जिणदेवी पुत्तो से माणदेवनामोत्ति । सब्वकलाकुसलोवि हु दोगुच्चुव्वाइओ भमइ ॥३॥
 अह जणएणं समयं पत्तो सो साहुसंनिहाणम्मि । नमिऊणं मुणिचरणे निसुणइ सहेसणं पयओ ॥४॥
 तथाहि;—

कायव्वो वरपम्मो सोवि हु संतोसओ इवइ पवरो । सो वंछाविच्छेए तच्चिच्छेओ विवेगाओ ॥५॥
 सो उण गुरुवपणाओ तव्वयणान्णणे तओ जत्तो । कायव्वो बुद्धिमया निच्चं निब्भिच्चचित्तेण ॥६॥
 जम्हा संतोसोच्चिय परमो मोक्खस्स साहणोवाओ । इहलोइयसोक्खस्सवि सोच्चिय मूलं जओ भणियं ॥

“संतोपैश्वर्यसुखिनां दूरे दुःखसमुच्छ्रयाः । लोभाशावद्भचित्तानामपमानः पदे पदे ॥”

किं परमं इह दुखं सजिगीसं माणसं मणुस्साणं । सोक्खंपि हु किं परमं सुनिरीहत्वं जमिह भणियं ॥
 “तन्दुलमानकमेकं कन्दर्पहरापि युवतिरेकैव । पृथ्वीपतेरपि फलं शेषः क्लेशोऽभिमानो वा ॥”

जह जह लोभोवरमो जह जह अप्पो परिग्गहारंभो । तह तह सुहं पवइइइ धम्मस्स य होइ संसिद्धी ॥
 इचाइदेसणं निसुणिऊण वणिणएण तणयसहिणएण । सम्मदंसणपुव्वं पंचमयमणुव्वयं गहियं ॥१०॥
 तम्भाक्खं नाउं मुणिणो पासम्मि परमविणएण । तो माणदेवसहिओ सिट्ठी वंदेवि मुणिनाहं ॥११॥
 संपत्तो नियगेहे पुत्तेण समं करेइ जिणधम्मं । दोगच्चदुहकिलंतो भमइ सया माणदेवोवि ॥१२॥
 अह अन्नया तिदंढी जोगीसरनापओ गुरुज्जाणे । दिट्ठो पुट्ठो य तओ नमिऊणं सायरं तेणं ॥१३॥

मूलनियमाधिकानि पात्रादीनि भङ्गत्वा पुनरपि । तत्संख्यं कुर्वन् मान इव विराधयति विरतिम् ॥१॥
 अस्तीह शालिग्रामो गान्धिकहट्टमिव सुरभिद्रव्याव्यः । अमृतकलशाभिधानः श्रेष्ठी तत्रास्ति विख्यातः ॥२॥
 तद्गार्थं जिनदेवी पुत्रस्तस्य मानदेवनामेति । सर्वकलाकुशलोऽपि हि दौर्गत्यस्त्रिवो भ्रमति ॥३॥
 अथ जनकेन समं प्राप्तः स साधुसंनिधाने । नत्वा मुनिचरणौ शृणोति सद्देशनां प्रयतः ॥४॥
 कर्तव्यो वरपर्म. सोऽपि हि संतोपतो भवति प्रवरः । स बाञ्छाविच्छेदे तद्विच्छेदो विवेकात् ॥५॥
 स पुनर्गुरुवचनात् तद्वचनाकर्णने ततो यतः । कर्तव्यो बुद्धिमता नित्यं निर्भृत्याचितेन ॥६॥
 यस्मात् संतोष एव परमो मोक्षस्य साधनोपायः । ऐहलोकिकसौख्यस्यापि स एव मूलं यतो भणितम् ॥७॥
 किं परममिह दुःखं सजिगीसं मानसं मनुन्याणाम् । सौख्यमपि हि किं परमं सुनिरीहत्वं यदिह भणितम् ॥
 यथा यथा लोभोपरमो यथा यथाऽपः परिग्रहारम्भः । तथा तथा सुखं प्रवर्धते धर्मस्य च भवति संसादिः ॥
 इत्यादिदेशनां ध्रुत्वा वणिजा तनयमाहितेन । सम्यग्दर्शनपूर्वं पद्ममणुत्वं गृहीतम् ॥१०॥
 तद्गार्थं शास्त्रा मुनेः पार्श्वे परमविनयेन । ततो मानदेवसहितः श्रेष्ठी बन्दिता मुनिनाथम् ॥११॥
 संग्रामो नितगेहे पुत्रेण समं फणोति जिनधर्मम् । दौर्गत्यदुःखस्तलान्तो भ्रमति सदा मानदेवोऽपि ॥१२॥

कहसु उवायं किंपि ह् लच्छीलाहो हवेइ मह जेण । इत्तियदिणाणि सव्वे विहला जाया मह उवाया ॥
 तो आह तिदंडी तुंडतंडवं मा करेसु मह पुरओ । अतुच्छलच्छिविच्छड्डुमिच्छसे वच्छ ! निच्छयओ ॥
 जइ ता, तो मह पुट्टि मा मुंचसु कहवि जाव छम्मासं । नो भोयणाइचित्ता कायव्वा कावि वणिय ! तए ॥
 तो तेणं पडिभणियं जुत्तमिणं किंतु मज्झ पियराण । सो नत्थि कोइ दुट्टओ भोयणमेत्तेपि जो दाही ॥
 बुद्धाइं थद्वदाइं विहुणियविहवाइं वाहिबिहुराइं । मह विरहम्मि मरती ता कह ताइं करेमिण्हि ? ॥१८॥
 तो जंपेइ तिदंडी जइ एवं वच्छ ! गच्छ नियगेहं । गहिऊण इमं विज्जं वज्जकुमनामियं पवरं ॥१९॥
 एना य पट्टिणांपि ह् रुणस्म पलाइं पंच तुह दाही । सुपरियमिचावि लहुं तो जत्तो इत्थ कायव्वो ॥२०॥
 इय भणिऊणपदंसणमह पत्ते तम्मि सोवि नियगेहे । पत्तो रयणीइ तओ विहिपुव्वं सुपरिया विज्जा ॥
 तोएवि तस्सुस्सासे रुणस्स पलाइं पंच मुक्काइं । सो पिच्छिय पच्चूसे गिण्हइ ताइं पहिट्टमणो ॥२२॥
 तो ताइं विकिणिणं गहिउं दव्वं करइं तेणावि । गेहव्वयाइं सव्वं तह किंचि स देइ धम्मम्मि ॥२३॥
 कच्चोल्माइयाणावि कइवि चदावेइं तेण रूपेण । तो पिउणा सो भणिओ रे संपइ वच्छ ! तुह गेहे ॥
 कच्चोलाइं दीसंति कह पु कह मूलदव्वविरहेवि । कइमिपसखं दव्वं तए विदत्तं फुडं कहसु ? ॥२५॥
 कहिए जहट्टिए तेण जाव सिट्ठी पलोएए तुट्टो । कच्चोलाइं नियमाउ समहिवाइंपि ता नियइ ॥२६॥
 विरइविराहणमीओ तो सो जंपेइ मज्झ तुज्जवि य । कच्चोलाणं दसगं नियमे मुक्कलयमेयाइं ॥२७॥

अयान्वया विदण्डी योगीधरनामको गुरुवाने । दृष्टः पृष्टश्च ततो नत्वा सादरं तेन ॥१३॥
 कथयोपायं कमपि ससु लक्ष्मीलामो भवति मम येन । इयद्दिनानि सर्वे विकला जाता मगोपायाः ॥१४॥
 तत आह विदण्डी तुष्टनाएटवं मा कुरु मम पुरतः । अतुच्छलक्ष्मीविस्तारमिच्छसि वत्स ! निश्चयतः ॥
 यदि तावन्, ततो मम पृष्टं मा मुञ्च कथमपि यावन्पणमासीम् । नो भोजनादिविन्ता कर्तव्या कापि वणिक् ! त्वया ॥
 तनस्नेन प्रतिमणितं युक्तमिदं किन्तु मम पित्रोः । स नास्ति कश्चिद् द्वितीयो भोजनमात्रमपि यो दास्यति ॥
 वृद्धौ स्तव्या विधुतविमवौ व्याधिविधुतौ । मम विरहे स्त्रियेते तस्मात्कथं तौ करोमीदानीम् ! ॥१८॥
 ततो जल्पति विदण्डी यथेयं वत्स ! गच्छ निजगेहम् । गृहीत्वैमां विद्यां वज्राङ्कुशानामिकां प्रवराम् ॥१९॥
 पद्मं च प्रतिद्विन्दसपि गच्छ रूप्यस्य प्रलापि पञ्च ते दास्यति । स्मृत्प्रप्रापि लघु ततो यत्न इह कर्तव्यः ॥
 इति भणित्वाऽऽर्शनमथ प्राप्ते तस्मिन् सोऽपि निजगेहे । प्राप्नो रजन्यां ततो विधिवत् स्मृता विद्या ॥२१॥
 तथापि तस्मोर्चनं रूप्यस्य पलानि पद्य मुक्तानि । स दृष्ट्वा प्रन्यूये गृह्णाति तानि प्रहृष्टमनाः ॥२२॥
 ततस्तानि विक्रीय गृहीत्वा द्रव्यं करोति तेनापि । गेहव्ययादि सर्वं तथा किञ्चित्त ददाति धनं ॥२३॥
 पाप्रादीन्यपि कथमपि घटयति तेन रूप्येण । ततः पित्रा स भणितो रे संप्रति वत्स ! तव गेहे ॥२४॥
 पाप्राणि दृश्यन्ते कथं नु कथं मूलद्रव्यविरहेऽपि । कथमितिसंख्यं द्रव्यं त्वयार्जितं स्फुटं कथय ? ॥२५॥
 कथिते यथास्ति तेन यावन् श्रेष्ठी प्रलोकते गुप्तः । पाप्राणि नियमात्समधिकान्यपि तदा पश्यति ॥२६॥
 विरतिविराघनमीतस्ततः स जल्पति मम तथापि च । पाप्राणां दशकं नियमे मुक्कलयमेतानि ॥२७॥

दीसंति समहियाइं, इय सुणिउं तेण नियमअहियाइं । ताइं एगीकाउं दससंखाइं करावेइं ॥२८॥
 तेणं सिट्ठी भणिओ कच्चोलाइं न ताय ! अहियाइं । जायाइं गहियाए विरईए मा भयं कुणसु ॥२९॥
 तुल्ले पुण पंचउणाइं ताइं काराचियाइं ष्याइं । सिट्ठी पभणइ एवंपि वच्च ! सकलंकिया विरईं ॥३०॥
 अवि अग्गिम्मि प्येसो पडणं अवडम्मि ह्दभीमम्मि । अवि उग्गखग्गधाराए रोहणं जलहिपडणं वा ॥
 अवि अहियसहियवासे वसियव्वं अवि विसंपि असियव्वं । पुट्ठीपओहराओ पायव्वं पायसं वापि ॥३१॥
 न उणो नियनियमधुरा कलंकियव्वा कयावि धीरेहिं । तट्ठिचलमडप्फराए लच्छीइ कए विसेसेण ॥३२॥
 ता परिहर धणमिणमो धम्मम्मि व देसु समहियं जमिह । अनह भवम्मि भीमे विरईं लद्धुंपि भग्गियव्वं ॥
 तत्तो तेणवि भणिओ सिट्ठी मा ताय ! एरिसं भणसु । तइ गहियवत्थुसंखा एवंपि कए न भज्जेइ ॥३५॥
 तो सेट्ठी भणइ सुयं मा मा कूडत्तराइं मह पुरओ । जंपेसु होसु भिन्नो गिण्हेवि नियदव्वभायं च ॥३६॥
 तो तेणवि पडिवन्नं जाओ भिन्नो करेइ वाणिज्जं । सिट्ठीवि धम्मनिरओ पालइ गिहियम्ममकलंकं ॥३७॥
 तणओवि अतणुविहवो जाओ कालेण लोहगहमूढो । मूढविसूइयधत्थो मरिउं नरयम्मि संपत्तो ॥३८॥
 भभिद्धी भवम्मि अज्जवि पावेणं विरइभंगजणिणणं । पढममइयारमित्तं पच्छा भंगोवि से जाओ ॥३९॥
 थेवोवि हु अइयारो पढमं चिय नेय जुज्जए काउं । थेवेण अपच्छासेवणेण रोगुच्च वड्ढेइ ॥४०॥
 अमियकलसोत्ति सिट्ठी अविराहियविरइरयणभावाओ । विहिविहियदेहचाओ जाओ य सणकुमारम्मि ॥

दृश्यन्ते समधिकानि, इति श्रुत्वा स नियमाधिकानि । तान्येकीकृत्य दशसंख्यानि कारयति ॥२८॥
 तेन श्रेष्ठी भणितः पात्राणि न तात ! अधिकानि । जातानि गृहीताया विरतेर्मा भयं कुरुष्व ॥२९॥
 तौल्ये पुनः पञ्चोनानि तानि कारितान्येतानि । श्रेष्ठी प्रमणत्येवमपि वत्स ! संकलङ्किता विरतिः ॥३०॥
 अप्यग्नौ प्रवेशः पतनमवटे विशालभीमे । अप्युग्रतङ्गधारायां रोहणं जलधिपतनं वा ॥३१॥
 अप्यहितसहितवासे वस्तव्यमपि विपमप्यशितव्यम् । व्याघ्रापयोधरात्पातव्यं पायसं वापि ॥३२॥
 न पुनर्निजनियमधुरा कलङ्कयितव्या कदापि धीरेः । तट्टिचलगर्वाया लक्ष्म्याः कृते विशेषेण ॥३३॥
 तस्मात्परिहर धनमिदं धर्मं वा देहि समधिकं यदिह । अन्यथा भवे भीमे विरतिं लब्ध्वापि भ्रमितव्यम् ॥
 ततस्तेनापि भणितः श्रेष्ठी मा तात ! ईदृशं भण । त्वया गृहीतवस्तुसंख्यैवमपि कृते न मज्यते ॥३५॥
 ततः श्रेष्ठी भणति सुतं मा मा कूटोत्तराणि मम पुरतः । जल्प भव भिन्नो गृहीत्वा निजद्रव्यभागं च ॥३६॥
 ततस्तेनापि प्रतिपक्षं जातो भिन्नः करोति वाणिज्यम् । श्रेष्ठचपि धर्मनिरतः पालयति गृहियर्ममकलङ्कम् ॥
 तनयोऽप्यतनुविभवो जातः कालेन लोमग्रहमूढः । मूढविमुचिकामस्तो मृत्वा नरके संप्राप्तः ॥३८॥
 भ्रमिष्यति भवेऽद्यापि पापेन विरतिभङ्गजनितेन । प्रथममतिचारमात्रं पश्चाद् भङ्गोऽपि तस्य जातः ॥३९॥
 स्तोत्रेऽपि स्वस्वतिचारः प्रथममेव नैव युज्यते कर्तुम् । स्तोत्रेणाप्यासेवनेन रोग इव वर्धते ॥४०॥
 अमृतकलशोऽपि श्रेष्ठी अविराधितविरतिरत्नभावात् । विधिविहितदेहत्यागो आतश्च सनत्कुमारे ॥४१॥

तइयभवे भवमुक्तो तओ चुओ होहिही य, ता भव्वा ! । थेवोवि बयविसेसो पालेयव्यो निरइयारो ॥
तथा,

तण्हासुसियसरीरा संतोसरसायणं सया पियह । जेण जरमरणहरणं भवियजणा ! निव्वुइं लहह ॥४३॥
ते धणिणो ते गुणिणो ते समिणो ते विवेइणो वइणो । संतोसनेदणवणे रमंति जे पमुइया निच्चं ॥४४॥
यतः,

एगं जस्स कलत्तं चिंतावि ह्नु तस्स थोविया होइ । सा दुगुणाइक्रमेणं वइदइ एकैकवुददीए ॥४५॥
एवं पुत्ताईसुवि हरिकरिरहभवणद्विणमाईसु । वइदंतेसु विवइदइ मणसंतावो मणुस्साणं ॥४६॥
अपरिग्गहाण जा होइ निव्वुई पसमसुहियहिययाणं । वेयंति मुणिवरच्चिय तीसे सुरसं रसं नच्चे ॥४७॥
जेत्तियमित्तो लोहो तेत्तियमित्तं जियाण दारिदं । संतोसी सुयइ सुहं सिरकयचरणो दरिदस्स ॥४८॥
उवरिमुव्वरिं निर्यंतो विदाइ घणीवि अइदरिदोच्च । रोरोवि ईसरायइ संतोसरसायणे पीए ॥४९॥

॥ इति पञ्चमग्रतपञ्चमातिचारधिपाके मानदेवद्वयान्तः समाप्तः ॥

तृतीयभवे भवमुक्तस्तत्तश्च्युतो भविष्यति च, तस्माद्भव्याः ! । स्तोत्रोऽपि व्रतविशेषः पालयितव्यो निरतिचारः ॥
तृष्णाशुष्कशरीराः संतोपरसायनं सदा पिवत । येन जरामरणहरणं भव्यजनाः ! निर्वृतिं लभध्वम् ॥४३॥
ते घनिनस्ते गुणिनस्ते शमिनस्ते विवेकिनो व्रतिनः । संतोषनन्दनवने रमन्ते ये प्रमुदिता नित्यम् ॥४४॥
एकं यस्य कलत्रं चिन्तापि हि तस्य स्तोत्रा भवति । सा द्विगुणादिक्रमेण वर्धते एकैकवृद्धौ ॥४५॥
एवं पुत्रादिष्वपि हरिकरिरथभवनद्रविणादिषु । वर्धमानेषु विवर्धते मनःसंतापो मनुष्याणाम् ॥४६॥
अपरिग्रहाणां या भवति निर्वृतिः प्रथमसुखितहृदयानाम् । वेदयन्ति मुनिवरा एव तस्याः सुरसं रसं नान्ये ॥
यावन्मात्रो लोभस्तावन्मात्रं जीवानां दारिद्र्यम् । संतोषी स्वपिति सुखं शिरःकृतचरणो दारिद्र्यस्य ॥४८॥
उपशुपरि पश्यन् विद्राति घन्यप्यतिदरिद्र इव । रोरोऽपीश्वरायते संतोपरसायने पीते ॥४९॥

कुजा जोगणमाणं सहो उद्वाहतिरियदिसिगमणे । चउदसरज्जुगयाणं जीवाणं अभयहेउत्ति ॥१॥
जं तत्तायसगोलयसमाणया अविरया इहं जीवा । तम्हा मणोरहो इव तं कुब्बंतो हियं लहइ ॥२॥
तथाहि ;—
धन्नउरनामगामं धणधन्नसमिद्धवणिजणं आसि । तत्स्थि वणिपहाणो सुधणो नामेण गुरुसिद्धी ॥३॥
वरमहिमासंपन्ना महिमा नामेण भारिया तस्स । ताण तणया विणीया मेहरहमणोरहभिहाणा ॥४॥
अह अन्नया भमतेहि तेहि उज्जाणसरिसराईसु । । एकम्मि वणनिगुंजे दिट्ठो मुणिपुंगवो एगो ॥५॥
कथम् ?

तवतवणतावतावियसरीरु, दुद्धरवयभारुब्बहणधीरु ।
दुट्ठकम्मरिउमलणमल्लु, अइघणसामल्लु धरियजल्लु ॥६॥
नासग्गानिसियलोयणविलोउ, मणसावि न पत्थइ वयविलोउ ।
उवसग्गवग्गविग्गहियदेहु, धावीसपरिसहगरुयगेहु ॥७॥
सो वंदिउ तेहि सुभत्तिसारु, संसारमहोयहिपत्तपारु ।
सो पुच्छिउ सेट्ठिह नंदणेण, पट्टमेण सुयणआणंदणेण ॥८॥
जुब्बणपरिनिब्भरि रूवमडप्परि, गहिय दिक्ख किण कारणिण ।
जइ किघु न ज्ञाणह गुणमह जाणह, कहहि ज्ञत्ति पहु ! आयरिण ॥९॥
सिपदसणकिरणविच्छुरिय अहरु, तो जंपइ तं पइ मुणिवि महरु ।

कुर्याद् योजनमानं श्राद्ध ऊर्ध्वाधस्तिर्यग्भिद्गमने । चतुर्दशरज्जुगतानां जीवानामभयहेतुरिति ॥१॥
यत् तत्तायसगोलकसमाना अविरता इह जीवाः । तस्माद् मनोरथ इव तत्कुर्वन् हितं लभते ॥२॥
धान्यपुरनामग्रामो धनधान्यसमृद्धवणिग्जन आसीत् । तत्रास्ति वणिकप्रधानः सुधनो नाम्ना गुरुश्रेष्ठी ॥३॥
वरमहिमासंपन्ना महिमा नाम्ना भार्या तस्य । तयोस्तनयौ विनीतौ मेघरथमनोरथाभिधानौ ॥४॥
अथान्यदा भ्रमद्भ्यां तान्यामुद्यानसरित्सरादिषु । एकस्मिन् वननिकुञ्जे दृष्टो मुनिपुङ्गव एकः ॥५॥
तपस्तपनतापतापितशरीरो दुर्धरव्रतभारोद्धहनधीरु ।
दुष्टाष्टकर्मिषुमर्दनमल्लोऽतिघनश्यामलो धृतयत्नः ॥६॥
नास्ताप्रन्यस्तलोचनविलोको मनसापि न प्रार्थयते व्रतविलोपम् ।
उपसर्गवर्गविगृहीतदेहो ज्ञाविज्ञातिपरोषहगुरुगेहम् ॥७॥
स वन्दितास्ताभ्यां शुभमक्तिसारं प्राप्तसंसारमहोदधिपारः ।
स दृष्टः श्रेष्ठिनो नन्दनेन प्रथमेन सुजनानन्दनेन ॥८॥
यौवनभरनिभैर रूपगर्वे गृहीता दीक्षा केन कारणेन ? ।
यदि विभो न ध्यानम्य गुणमथ जानीय कथयत इदिति प्रभो ! आदरेण ॥९॥

कमलिणिगयजललवचंचलम्भि, धणजोव्वणजीवियपियवलम्भि ॥१०॥
 सच्चंपि निवेधणु वयह एउं, परि किंतु मज्झ निवकन्न हेउ ।
 तह्ववियकन्तु वणिमुउ भणेइ, कह साविं हेउ, अह मुणि कहेइ ॥११॥
 इह भरहि पसिद्धं लच्छिसिणिद्धं, अत्थि नयर धरणीतिलउ ।
 तर्हि राउ महेशरु रुवि सुरंसरु, चायकित्तिगुणगणनिलउ ॥१२॥
 रइरुवतुल्ल तस्सत्थि भज्ज, सुहसीलसल्लणिय पवरलज्ज ।
 ताणं च कयावि हु जाय दुहिय, नामेण तिलोत्तिम गुणिहि अहिय ॥१३॥
 जुव्वणभरिनिम्भरि अह कयाइ, वट्ठी पिच्छिवि निरु ज्झियाइ ।
 पुहईसरु, कुवि अणुरुवु रमणु, मह वच्छिदि जुव्वणतुरयदमणु ॥१४॥
 इह होही सुंदरु रुवि पुरंदरु, दरियसत्तुवित्तासकरु ।
 सइ आणपडिच्छउ पूरियवंछउ, छेउ विवुहु बहुवुद्धिधरु ॥१५॥
 तो पुच्छिय सा निवपुंगवेण, को तुज्झं वच्छि ! वरु भणि जवेण ।
 सा भणइ ताय ! चारहडिपत्तु, नेमिच्छि अह विज्जाणजुत्तु ॥१६॥
 सो होउ मज्झ भत्तारु सारु, अन्नह मह नियमु न होमि दारु ।

सितदशनकिरणविच्छुरिताधरस्ततो जल्पति तं प्रति मुनिरपि मधुरम् ।
 कमलिनीगतजललवचञ्चले धनर्यावननीवितप्रियवले ॥१०॥
 सर्वमपि निबन्धनं व्रतस्यैतत् परं किन्तु मम नृपकन्या हेतुः ।
 ततकण्ठो वणिकमुतो भणति, कथं सापि हेतुः, अथ मुनिर्भणति ॥११॥
 इह भरते पसिद्धं लक्ष्मीस्निग्धमस्ति नगरं धरणीतिलकम् ।
 तत्र राजा महेश्वरो रूपेण सुरेश्वरस्त्यागक्रीत्तिगुणगणनिलयः ॥१२॥
 रतिरूपतुल्या तस्यास्ति भार्या शुभशीलसल्लगिता प्रवरलज्जा ।
 तयोश्च कदापि खलु जाता दुहिता नाम्ना तिलोत्तमा गुणैरधिका ॥१३॥
 यौवनभरनिर्भरेऽथ कदाचिद् वर्तमानां दृष्ट्वा निश्चिनं ध्यायति ।
 पृथिवीश्वरः, कोऽनुरूपो रमणो मम वत्साया र्यावनतुरगदमनः ॥१४॥
 इह भविष्यति सुन्दरो रूपेण पुरन्दरो ह्यसशत्रुवित्रासकरः ।
 सदाऽऽज्ञापत्येपकः पूरितवाञ्छश्रेष्ठो विबुधो बहुवुद्धिधरः ॥१५॥
 ततः पृष्ट्वा सा नृपपुङ्गवेन कस्तव वत्स ! वरो भण जवेन ।
 सा भणति तात ! चारभटीप्राप्तो नैमित्तिकोऽथ विज्ञानयुक्तः ॥१६॥
 स मवतु मम भर्ता सारोऽन्यथा मम नियमो न भवामो दाराः ।

इय सुणिवि तेण तक्खणिण भणिय, वरमंतिथइयदंडाहिवइय ॥१७॥
 चाउद्विसि जोयहु कुवि निरीहु, जो लद्धलीहु चारहडीसीहु ।
 विज्जाणगरिट्ठु व होउ वावि, नेमित्तिउ जोयहु तसु अमावि ॥१८॥
 इय गुणसंजुत्तउ नियहु निरुत्तउ, वरु कत्यवि धरणिपलि लहु ।
 मह वच्छिहि कमलदलच्छिहि, मंतिथइयदंडाधरहु ! ॥१९॥

तो सचिवमाइएहिं सब्वत्थ गवेसिओ पुरे ताव । न य उवलद्धो कोवि हु पुब्बुत्तगुणेहिं परियरिओ ॥
 तो वार्हिगामेसुं सब्वेवि निरिवत्थयंति, सचिवेण । तो दिट्ठो सूरनरो कोदंडपरिस्समपवीणो ॥२१॥
 पुट्ठो सचिवेण तओ का सत्ती तुज्झ परवले मिलिए १। लक्खंपि विलक्खं चिय करेमि धणुहेण सो भणइ ॥
 को पच्चओ इहत्थे भणिए सचिवेण भणइ मूरोवि । निव्वडियसुहडसहस्सं मए समं मुंच जोहत्थं ॥२३॥
 तो मंती तेण समं समरम्मि निरुवए भडसहस्सं । सरधोरणीए तं पं तं वरिसेउं समारद्धं ॥२४॥
 लहुहत्थयाए मूरो ताण सरे खंडए नियसरेहिं । इय खणमेगं दट्ठं सचिवो सूरं इमं भणइ ॥२५॥
 उवसंहर संरंभं परिणयसु रइरंभंसंभुघरणिसमं । रायकुमारिं चिरकालचिन्नपुत्रेहिं उवणीयं ॥२६॥
 इय भणिऊणं मंती गणयं पुच्छेइ सोहणं लगं । अज्जदिणाओ सत्तमदिणम्मि साहेइ सो, इत्तो ॥२७॥
 कइकइवि नियंतेणं पडिहारेणावि पाविओ वइसो । अइविज्जाणी तेणावि रहवरो दंसिओ तस्स ॥२८॥
 आरोविऊण तम्मी नीओ गयणेण तेण पडिहारो । धरणीतिए कीलियपओगवसओ तओ तेण ॥२९॥

इति श्रुत्वा तेन तत्क्षणेन भणिता वरमन्त्रिस्थगिकदण्डाधिपतयः ॥१७॥

चतुर्दिक्षु पश्यत कमपि निरीहं यो लब्धरेलश्वारभटीसिंहः ।

विज्ञानगरिष्ठो वा भवतु वापि, नैमित्तिकं पश्यत तस्याभावे ॥१८॥

इति गुणसंयुक्तं पश्यत निरुक्तं वरं कुत्रापि धरणितले लघु ।

मम वत्सायाः कमलदलाक्ष्या मन्त्रिस्थगिकदण्डधराः ॥१९॥

ततः सचिवादिभिः सर्वत्र गवेपितः पुरे तावत् । न चोपलब्धः कोऽपि हि पूर्वोक्तगुणैः परिकरितः ॥२०॥

ततो बहिर्ग्रामेषु सर्वेऽपि निरीक्षन्ते, सचिवेन । ततो दृष्टः शूरनरः कोदण्डपरिश्रमप्रवीणः ॥२१॥

दृष्टः सचिवेन ततः का शक्तिस्तव परवले मिलिते ? । लक्ष्मपि विलक्ष्मेव करोमि धनुषा स भणति ॥२२॥

कः प्रत्यय इहाप्यं भणिते सचिवेन भणति शूरोऽपि । निर्वातितमुभटसहस्रं मया समं मुद्य योषार्थम् ॥२३॥

सतो मन्त्री तेन समं समरे निरूपयति भटसहस्रम् । शरधोरण्या तं प्रति तद् वर्षितुं समारब्धम् ॥२४॥

न्युदस्तत्रया शूरस्तेषां शरान् खण्डयति निजशरैः । इति क्षणमेकं दृष्ट्वा सचिवः शूरमिदं भणति ॥२५॥

उपमंहर संरंभं परिणय रतिरम्भाशम्भुगृहिणीसमाम् । राजकुमारीं चिरकालचर्षिण्यैरुपनीताम् ॥२६॥

इति भणित्वा मन्त्री गणकं पृच्छति शोभनं लग्नम् । अद्यदिनात्सप्तमदिने कथयति सः, इतः ॥२७॥

नभंक्रमपि पश्यता प्रनिहारेणापि प्राप्ता वंश्यः । अनिजिज्ञानी नेनापि रथवरो दर्शितस्तस्मै ॥२८॥

नीओ कुमरिसयासं सो तेणवि दंसिओ रहो तीए । भणिओ तमेव भत्ता पडिवन्नं तेण तञ्जयणं ॥३०॥
 अह थइयवाहगेणं कत्यवि निउणं पलोयमाणेण । दट्ठो तिकालदंसी सुदंसणो पवरनेमिच्छी ॥३१॥
 सत्तमदिणम्मि तेणं सयमेव निरिक्खियं पवरलगं । पाणिग्गहस्स इत्तो सञ्चेवि कहंति नरवड्ढो ॥३२॥
 तम्मि य समए केणावि अवहडा सा तिलोत्तमा बाला । तत्तो निवेण पुट्ठो नेमिच्छी केण मे वच्छा ॥३३॥
 नीया कत्य व, तो सो भणेइ विज्जाहरेण विंझम्मि । तो भणिओ रहकारो सज्जह रहं तेण तह विहिए ॥
 भणिओ सूर्रोवि निवेण रहवरे आरुहेवि गच्छाहि । नेमिच्छिएण सद्धिं कुमरिं आणेह तं जिणित्तं ॥३५॥
 आणं पडिच्छिउणं तिन्निवि ते रहवरम्मि चडिउण । नेमिच्छियनिद्विट्ठे ठाणे पत्ता लहुं तत्य ॥३६॥
 कुमरीपुरओ दिट्ठो सो विज्जाहरजुवाणओ तेण । बहुचाट्ठणि करंतो तो सूर्रो तं इमं मणइ ॥३७॥
 पुरित्तो इवेसु सत्थं सरेसु सुमरेसु देवयं इट्ठं । इय भणिउं सो चिट्ठो सरेहिं मयणस्सरंदिं ॥३८॥
 आणीया निवपासे कुमरी, नेमिच्छियाइणो तत्तो । तीसे परिणयणत्थं कलहंति परोप्परं सञ्चे ॥३९॥
 नेमिच्छिओ भणेइ मज्झ निमित्तेण जाणिया एसा । वइसो भणेइ एसा मए रहेणं समाणीया ॥४०॥
 सूर्रो भणेइ एसा तुम्हसमवखं मए हणेउण । तं विज्जाहरदुट्ठं आणीया बालिया एत्य ॥४१॥
 तम्हा मइ जीवंते जो परिणेही इमं निवकुमारिं । विज्जाहरं व हणिउण तंपि एयं गहिस्सामि ॥४२॥
 इय निसुणिउण राया गुरुचित्तादुक्खसायारनिमग्गो । हक्कारिउण दुहियं रहम्मि मंतेइ जह वंछे ! ॥

आरोप्य तस्मिन्नीतो गगनेन तेन प्रतिहारः । धरणीतिलके कीलिकाप्रयोगवशात्तस्तत्स्तेन ॥२९॥
 नीतः कुमारीसकाशं स तेनापि दर्शितो रथस्तया । भाणितस्त्वमेव भर्ता प्रतिपन्नं तेन तद्ब्रचनम् ॥३०॥
 अथ स्थगिकावाहकेन कुत्रापि निष्णुणं प्रलोकमानेन । दृष्टत्रिकालदर्शी सुदर्शनः प्रवरनिमिच्छी ॥३१॥
 सप्तमदिने तेन स्वयमेव निरीक्षितं प्रवरलग्नम् । पाणिग्रहस्येतः सर्वेऽपि कथयन्ति नरपतये ॥३२॥
 तस्मिन्श्च समये केनाव्यपहृता सा तिलोत्तमा बाला । ततो नृपेण पृष्टो निमिच्छी केन मे वत्सा ॥३३॥
 नीता कुत्र वा, ततः स भणति विद्याधरेण विन्ध्ये । तंतो भणितो रथकारः सज्जयत रथं तेन तथा विहिते ॥
 भणितः शूर्रोऽपि नृपेण रथवर आरुह्य गच्छ । नैमित्तिकेन सार्धं कुमारीमानयत तं नित्वा ॥३५॥
 आज्ञां प्रतीप्य त्रयोऽपि ते रथवर आरुह्य । नैमित्तिकनिर्दिष्टे स्थाने प्राप्ता लघु तत्र ॥३६॥
 कुमारीपुरतो दृष्टः स विद्याधरयुवा तस्मिन् । बहुचाट्ठानि कुर्वन्ततः शूरस्तमिदं भणति ॥३७॥
 पुरुषो मव शश्वं सर स्मर देवतामिष्टाम् । इति भाणित्वा स विद्वः शरैर्मदनशरीरिव ॥३८॥
 आनीता नृपदार्ये कुमारी, नैमित्तिकाद्रयस्ततः । तस्याः परिणयनार्थं कलहायन्ते परस्परं सर्वे ॥३९॥
 नैमित्तिको भणति मम निमित्तेन ज्ञातैवा । वैश्यो भणत्येवा मया रथेन समानीता ॥४०॥
 शूर्रो भणत्येवा युष्मत्समक्षं मया हत्वा । तं विद्याधरदुष्टमानीता बालिकाऽत्र ॥४१॥
 तस्माद् मयि जीवति यः परिणेष्यतीमां नृपकुमारीम् । विद्याधरमिध हत्वा तमप्येतां ग्रहीष्यामि ॥४२॥

किं कायञ्च एवं एए उवयारिणो समग्गवि । ता कस्स तुमं देया, सा पभणइ ताय ! सूरस्स ॥४२॥
 जंम्हा अइप्पयंडो एसो इयरे हणेइ न हु भंती । पडिवन्नो य मए पुण पुंत्ति वइसो सच्चित्तेण ॥४५॥
 नहु चित्तिवंपि लम्भइ तम्हा मं देसु तस्स सूरस्स । इयरेवि बुज्झविज्जंतु जंतु सट्ठाणमविलंबं ॥४६॥
 ता सविसेसं सक्कारिऊण दोवि हु विसज्जिया रत्ता । सूरुो विवाह्ठिऊणं मंडलियपयम्मि संठविओ ॥
 रहकारोवि विलवखो जाओ निरु दुक्खिओ कुमरिविरहे । चित्तिइ अहो इमीए पडिवन्नं पालियं नेय ॥
 ता किं इमिणा धणजीविणण मह सयणपरियणेणं च । विन्नाणेणवि इमिणा विणा इमीए तओ झत्ति ॥
 चडिऊणं गिरिसिहरे अप्पा किल मिळ्ळिही मरणचित्तो : ता तत्थ मुणींदिट्ठो नाणी ज्ञाणम्मि वटंतो ॥
 पणओ य सविणएणं मुणिणावि हु धम्मलाभित्तं भणिओ । निम्माणुसे अरन्ने किमागओ तं सि भो कहसु ? ॥
 तो सो साहइ मरणस्स कारणा, मुणिवरेण तो भणियं । तुम्हारिसाण जुत्तं न बालमरणे अहो काउं ॥
 जं एएण कएणवि जीवस्स पुणोवि कम्मवसगस्स । हुंति मरणाइं नूणं तम्हा कम्मवखयं कुंणसु ॥५३॥
 सो पुण हवेइ छट्ठमाइविविहेहिं तवविसेसेहिं । ते पुण हुंति कयत्था तिगरणसुद्धीए, सा य पुणो ॥५४॥
 सम्मं निव्वहइ जईण चत्तसंगाण, ता तुमंपि जई । हवसु इमं सोऊणं तह विहियं तेण, सो य अहं ॥५५॥
 इय सुणिऊणं भणियं मेहरहेणं मुणिंदि ! अणुदियहं । जीवाण हुंति सयहा एवंविहहेउणो नवरं ॥५६॥
 कोवि हु करेइ एवं ता पत्तिऊणं ममावि आइसह । उचियं धम्मं जेणं सम्मं तमहं पवज्जामि ॥५७॥

इति श्रुत्वा राजा गुरुचिन्तादुःखसागरनिमग्नः । हृकारयित्वा दुहितरं रहसि मन्त्रयति यथा वस्ते ! ॥४३॥
 किं कर्तव्यमेवमेत उपकारिणः समग्रा अपि । तस्मात्कस्मै त्व देया, सा प्रमणति तात ! शूराय ॥४४॥
 यस्मादतिप्रचण्ड एष इतरौ हन्यान्न हि भ्रान्तिः । प्रतिपन्नश्च मया पुनः पूर्वं वैश्यः स्वचित्तेन ॥४५॥
 नहि चिन्तितमपि लभ्यते तस्मान्मां देहि तस्मै शूराय । इतरावपि बोध्येतां यातां स्वस्थानमविलम्बम् ॥४६॥
 तस्मात् सविशेषं सत्कार्यं द्वावपि हि विसर्जितौ राज्ञा । शूरो विवाह्य मण्डलिकपदे संस्थापितः ॥४७॥
 रथकारोऽपि विलशो जातो निश्चितं दुःखितः कुमारविरहे । चिन्तयत्यहो अनया प्रतिपन्नं पालितं नैव ॥४८॥
 तस्मात्किमनेन धनजीवितेन मम स्वजनपरिजनेन च । विज्ञानेनाप्यनेन विनाऽनया ततो झटिति ॥४९॥
 आरुह्य गिरिशिखरं श्वात्मा किल मोक्षयते मरणचित्तः । तावत्तत्र मुनिर्दृष्टो ज्ञानी ध्याने वर्तमानः ॥५०॥
 प्रणतश्च स विनयेन मुनिनापि खलु धर्मलाभावित्वा भणितः । निर्मानुपेऽरण्ये किमागतस्त्वभासि भोः ! कथय ॥
 ततः स कथयति मरणस्य कारणात्, मुनिवरेण ततो भणितम् । युष्माट्शानां युक्तं न बालमरणमहो कर्तुम् ॥
 यदेतेन कृतेनापि जीवस्य पुनरपि कर्मवशागतस्य । मयन्ति मरणानि नूनं तस्मात्कर्मस्यं कुरु ॥५३॥
 स पुनर्भवति पष्टाष्टमादिविधैस्तपोविशेषैः । ते पुनर्भवन्ति कृतार्थात्त्रिकरणशुद्ध्या, सा च पुनः ॥५४॥
 सम्याग् निर्बहति यतीनां त्यक्तसज्जानां, तस्मात्त्वमपि यतिः । भवेदं श्रुत्वा तथा विहितं तेन, स चाहम् ॥
 इति श्रुत्वा भणितं मेघरथेन मुनीन्द्र ! अनुदिवसम् । जीवानां भवन्ति शतचैवंविधद्वैतवः किन्तु ॥५६॥
 कोऽपि हि करोत्येवं तस्मात्प्रसद्य ममाप्यादिशत । उचितं धर्मं येन सम्यक् तमहं प्रपद्ये ॥५७॥

सम्मत्ताई गुरुणा गिहियम्मो साहिओ हियो तेसि । तस्सवि सविसेसं समुचियंति तो दिसिवयं कहइ ॥
 तत्तायगोलकूपो पमत्तसत्तोऽणिवारियप्पसरो । सव्वत्थ किं न कुज्जा पावं अविरामपरिणामो ! ॥५९॥
 दिसिगमणपरीमाणे गहिए जीवाण होइ नियमेण । जीवदयापरिणामो सुविसुद्धो निच्चकालंपि ॥६०॥
 तेण य होइ अहिंसा भावेण निच्छिञ्चा सयाकालं । तीए य निज्जरा निरु तम्हा एयं गहेयव्वं ॥६१॥
 चित्तेयव्वं च नमो साहूणं जे सया निरारंभा । विहरंति विप्पमुक्ता नगरागरमंडियं वसुहं ॥६२॥
 ते धन्ना ताण नमो इरियाइरया रियंति वसुदाए । विहिविहियवरविहारा हारा इव भुवणलच्छीए ॥६३॥
 तेहिवि सम्मतई गहियो गिहियम्मसारजिणधम्मो । अइसविसेसं संखेवओ य सम्मं दिसिवयं तु ॥६४॥
 नमिऊण सुणि पुणरवि पत्ता गेहम्मि ते पयत्तेण । पालिति गहियधम्मं सम्मं सम्मत्तमाईयं ॥६५॥
 तो अन्नया पयट्टा विसट्टकंदट्टकलियसरयम्मि । उज्जेणि पइ गंतुं गहियुणं पवरभेडाइं ॥६६॥
 अह तत्यवि भंडाई गहियुणं ताइं चव अन्नेवि । पत्ता बहये वणिगा बहुदेसाणं तओ तत्य ॥६७॥
 अइसयसमग्रं जायं भंडं तो नियवि भंडसालाए । खिवमाणो लहुभाया मेहरहेणं इमो भणिओ ॥६८॥
 वंथव ! गम्मज वाणारसीए जं तत्य अग्यए एयं । अन्नह उवक्खएणवि मूला वट्टो इहं होही ॥६९॥
 तत्तो मणोरहेणं भणियं भज्जेइ दिसिवयं एवं । लाभे उण संदेहो निस्संदेहो नियमभंगो ॥७०॥
 यतः ;—

“येऽर्थाः क्लेशेन महता धर्मस्यातिक्रमेण वा । अरेवां प्रणिपातेन मा स्म तेषु मनः कृथाः ॥”
 मेघरहेणं भणियं पढं वणिजेण निग्गाया अम्हे । तो उवदासं लहिमो लोयाओ, तह य पियराइं ॥७१॥

सम्यक्त्वादिगुरुणा गृहधर्मः कथितो हितस्तयोः । तत्रापि सविशेषं समुचितमिति ततो दिव्यतं कथयति ॥
 तत्तायोगोलकल्पः प्रमत्तसत्त्वोऽनिवारितप्रसरः । सर्वत्र किं न कुर्यात्पापमविरामपरिणामः ? ॥५९॥
 दिग्गमनपरिमाणे गृहीते जीवानां भवति नियमेन । जीवदयापरिणामः सुविशुद्धो नित्यकालमपि ॥६०॥
 तेन च भवत्यहिंसा भावेन निश्चिता सदाकालम् । तथा च निर्जरा निश्चितं तस्मादेतद् ग्रहीतव्यम् ॥६१॥
 चिन्तयितव्यं च नमः साधुभ्यो ये सदा निरास्म्याः । विहरन्ति विप्रमुक्ता नगराकरमण्डितां वसुधाम् ॥६२॥
 ते धन्यास्तेभ्यो नम ईर्यादिरता विहरन्ति वसुधायाम् । विधिविहितवरविहारा हारा इव भुवनलक्ष्म्याः ॥
 ताभ्यामपि सम्यक्त्वादिगृहीतो गृहधर्मसारजिनधर्मः । अतिसविशेषं संक्षेपतश्च सम्यग् दिग्गतं तु ॥६३॥
 नत्वा मुनिं पुनरपि प्राप्नोति गेहे तौ प्रयत्नेन । पालयतो गृहीतधर्मं सम्यक् सम्यक्त्वादिकम् ॥६४॥
 ततोऽन्यदा प्रवृत्तौ विकसितनीलोत्पलकलितशरदि । उज्जयिनो प्रति गन्तुं गृहीत्वा प्रवरमाण्डानि ॥६५॥
 अथ तत्रापि माण्डानि गृहीत्वा तान्येधान्येऽपि । प्राप्ता बहवो वणिगो बहुदेशानां ततस्तत्र ॥६६॥
 अतिशयसमर्थं जातं माण्डं ततो दृष्ट्वा भाण्डशालायाम् । क्षिपल्लुपुत्राता मेघरथेनायं भणितः ॥६८॥
 बान्धव ! गम्यतां वाराणस्यां यत्त्रार्थत एतत् । अन्यथोपसंभवेणापि मूलाद् हानिरिह भविष्यति ॥६९॥
 ततो मनोरथेन भणितं भन्यते दिग्गतमेवम् । लाभे पुनः संदेहो निःसंदेहो नियमभङ्गः ॥७०॥

नो पुनरवि वणिजेणं निरूवइस्संति तह य धम्मस्स । होही बुद्धी न जओ गिहिणो दब्बेण सा होइ ॥
तो तेणं पडिभणियं को उवहासो नयं पवन्नाण । परदब्बाइवहारे जेणं सो होइ वणिगाणं ॥७३॥
ववहरमाणाण पुणो होइ सुलाहो कयावलाभो वा । संगामेवि ह्नु सुहडा हारंति जिणंति कइयावि ॥७४॥
एवं तु न भणियव्वं पढमवणिज्जेण मूलहाणाए । पुनरवि य मए वणिज्जं नहु कायव्वंति जं भणियं ॥
जइवि गुरुइल्लिगहणे भग्गकमो कइवि केसरी जाओ । तहवि य मत्तगायाणं पुणोवि कुंभत्यलं दइइ ॥
जं भणसि पुणवि पितरो वणिजत्थं नेय पट्टविस्संति । का अम्हाणं हाणी जइ एवं ते करिस्संति ? ॥
जं भणसि धम्मबुद्धी दब्बेणं होइ सावयजणस्स । तंपि न जुत्तं किं कोवि कुणउ तित्तंपि धम्मत्वं ? ॥
यतः;—

“अन्यायोपात्तवित्तेन यो हितं हि समीहते । भक्षणात् कालकृतस्य सोऽभिवान्छति जीवितम्” ॥
इचाइसुजुत्तीहि निरुत्तरो सो कओवि तं भणइ । जइ एवं तो वंघव । मज्झविभागं समप्पेसु ॥७५॥
तो तं पइ सो जंपइ सव्वंपि घणं धरेसु नियपामे । इह गमिउं कइवि दिणे पिऊण पासे गमिस्सामि ॥
तहवि नय नियमभंगं करेमि मणसावि निच्छओ एस । इत्तो परओ जम्हा दिसिच्चव्यं समहियं होइ ॥
तुज्झवि न जुत्तमेयं मं मोत्तुं तह वयंपि भंजेउं । वाणारसीए गमणं दव्वपिवासाए नडियस्स ॥८२॥
तो मेहरदो जंपइ मा पभणसु किंपि इत्य विसयम्मि । गंतव्ववमस्सं चिय नियपुत्तपरिक्खणकएण ॥
तो तं दव्वं सव्वं समपियं तस्स, सोवि सत्थेण । सह परियओ कमेणं पत्तो वाणारसिं, नयरिं ॥८४॥

मेपरयेन भणितं प्रथमं वाणिज्येन निर्गतावाचाम् । तत उपहासं लप्स्यावहे लोकात्, तथा च पितरौ ॥७१॥
नो पुनरपि वाणिज्येन निरूपयिष्यतस्तथा च धर्मस्य । भविष्यति वृद्धिर्न यतो गृहिणो द्रव्येण सा भवति ॥७२॥
ततस्तेन प्रतिभणितं क उपहासो नयं प्रपन्नानाम् ? । परद्रव्याद्यपहारे येन स भवति वणिजाम् ॥७३॥
व्यवहरमाणानां पुनर्भवति सुलामः कदाप्यलाभो वा । संग्रामेऽपि हि सुमया नश्यन्ति जयन्ति कदापि ॥७४॥
एवं तु न भणितव्यं प्रथमवाणिज्येन मूलहान्याम् । पुनरपि च मया वाणिज्यं न हि कर्तव्यमिति यद् भणितम् ॥
यद्यपि गुरुवह्नीगहने भग्नक्रमः क्वयमपि केसरी जातः । तथापि च मत्तगजानां पुनरपि कुम्भस्थलं दलयति ॥
यद् भणसि पुनरपि पितरौ वाणिज्यार्थं नैव प्रस्थापयिष्यतः । काऽस्माकं हानिर्यद्येवं तौ करिष्यतः ? ॥७५॥
यद् भणसि धर्मवृद्धिद्रव्येण भवति श्रावकजनस्य । तदपि न युक्तं किं कोऽपि करोतु चिन्तामपि धर्मार्थम् ? ॥
इत्यादिसुशुक्तिभिर्निरुत्तरः स ह्यनोऽपि तं भणति । यद्येवं ततो वान्धव ! मम विभागं समर्पय ॥७६॥
ततस्ते प्रति स जल्पति सर्वमपि घनं घर निजपार्श्वे । इह गमयित्वा कल्पयि दिनात् पित्रोः पार्श्वे गमिष्यामि ॥
तथापि न च नियमभङ्गं करोमि मनसापि निश्चय एवः । इतः परतो यस्माद् दिग्मनं समधिकं भवति ॥८१॥
तथापि न युक्तमेतद् मां मुक्त्वा तथा व्रतमपि भट्क्त्वा । वाराणस्यां गमनं द्रव्यपिपासया नटितस्य ॥८२॥
ततो मेयरथो जल्पति मा प्रमण किमप्यत्र विषये । गन्तव्यमवश्यमेव निजपुत्रपरीक्षणकृते ॥८३॥
ततस्तद् द्रव्यं सर्वं समर्पितं तस्मै, सोऽपि सार्धेन । सह प्रस्थितः क्रमेण प्राप्तो वाराणसीं नगराम् ॥८४॥

सुंकवियं तं भंडं अवलविउं किपि तस्स मज्झाओ । तं सुंकपालएहिं नायं गहियं च सेसंपि ॥८५॥
जायं समग्यतरयं समुट्ठियं नेय मूलमुल्लंपि । तो धम्माउ पपत्तो चिंतासयसंकुलत्ताओ ॥८६॥
वीओ पुण उज्जेणीवत्थव्यवणिमहिंदसीहस्स । गेहम्मि गमइ दियहे सद्धम्मपरायणो धणियं ॥८७॥
अह अन्नया कयाविं हु नरिंदवरनंदणो उदयपालो । बालवयंससमेओ कील्लंतो क्काणणे कम्मि ॥
ढक्को भुयंगमेणं पायंगुट्टम्मि तक्खणणेणैव । पडिओ धरणीइ तओ समुट्ठिओ कलपलो द्धत्ति ॥८९॥
तो कहियं एकेणं कुमारमित्तेण राउले गंतुं । नरवइणो जह कुमरो ढक्को अहिणा वहिं देव ! ॥९०॥
तं सोउं नरवइणा नरे निरुवित्तु पवरगरुडिया । आहूया तत्थ तओ समगं नीया सवहुमाणं ॥९१॥
विसवसविसप्पिपीडं कुमरं दट्ठं नरिंदविदेण । भणियं एसो निज्जउ भवणे जेणुंजिमो देव ! ॥९२॥
विहियं तहेव रत्ता तेहिवि विहिणा स उंजिओ पयओ । निययगुरूवइइ अगयंपि पउंजिअं तत्तो ॥
जो जो किपि पउंजइ सो सो विसघारिओव्व भूवीडे । लुउइ विहलंयलोच्चिय तो भीओ नरवई भणइ ॥
भो भो तलार ! वियरह सव्वत्तो पडइयं तहा भणइ । जो कुमरं जीवावइ तस्सद्धं देइ रज्जस्स ॥९५॥
एधं तेणवि विहियं सव्वत्तो संतवाइणो इंति । नय येओवि विसेसो विसेण पुण धारिया सव्वे ॥९६॥
तो खुहिओ सव्वजणो हाहारावो पुरे समुच्छलिओ । पइगेहं पइइहं सोऊण मणोरहेण तयं ॥९७॥
भणिओ महिंदसीहो जइ तं पभणेसि ता अहं कुमरं । तक्खणमित्तेणं चिय पउणसरिरं करमि जओ ॥
मज्झवि गुरूवएसो इह विसए कोवि विज्जए पवरो । इय सोऊणं भणिओ महिंदसीहेण सो एव ॥९९॥

शुल्लिकं तद् भाण्डमपलपित्वा किमपि तस्य मथ्यात् । तत् शुल्लकपालकैर्जातं गृहीतं च शेषमपि ॥८५॥
जातं समर्पतरं समुत्थितं नैव मूलमूल्यमपि । ततो धर्मात् प्रमत्तश्चिन्तादातसंकुलत्वात् ॥८६॥
द्वितीयः पुनरुज्जयिनीवास्तव्यवणिग्महेन्द्रसिंहस्य । गेहे गमयति दिवसान्सद्धर्मपरायणो गात्रम् ॥८७॥
अथान्यदा कदापि हि नरेन्द्रवरनन्दन उदयपालः । बालवयस्यसमेतैः क्रौडन् कानने कस्मिन् ॥८८॥
दष्टो मुजंगमेन पादाङ्गुष्ठे तस्क्षणेनैव । पतितो घरण्यां ततः समुत्थितः कलकलो ज्ञाटति ॥८९॥
ततः फथितमेकेन कुमारमित्त्रेण राजकुले गत्वा । नरपतये यथा कुमारो दष्टोऽहिना वाहिर्देव ! ॥९०॥
तत् श्रुत्वा नरपतिना नरात् निरुस्य प्रवरगरुडिकाः । आहृतास्तत्र ततः समं नीताः सवहुमानम् ॥९१॥
विषवशविसपिपीडं कुमारं दष्ट्वा नरेन्द्रवृन्देन । भणितमेप नीयतां भवने येन सुञ्जीमहि देव ! ॥९२॥
विहितं तथैव राज्ञा तैरपि विधिना स युक्तः पदतः । निजगुरूपदेष्टमगदमपि प्रयुक्तं ततः ॥९३॥
यः यः किमपि प्रयुङ्क्ते स स विषघातितवद् भूषीठे । लुट्यति विद्वल एव ततो भीतो नरपतिर्भणति ॥९४॥
भो भोः पुरारक्षक ! वितरत सर्वतः पटहं तथा भणत । यः कुमारं जीवयति तस्मै अर्घं ददाति रान्यम्यम् ॥
एवं तेनापि विहितं सर्वतो मन्त्रवादिन आयन्तौ । नच स्तोक्रोऽपि विशोषो विषेण पुनर्घातिताः सर्वे ॥९६॥
ततः क्षुभितः सर्वजनो हाहारावः पुरे समुच्छलितः । प्रतिगेहं प्रतिदृष्ट्वा श्रुत्वा मनोरथेन तत् ॥९७॥
भणितो महेन्द्रसिंहो यदि त्वं प्रभणसि तदाहं कुमारम् । तत्क्षणमात्रेणैव प्रगुणशरीरं करोमि यतः ॥९९॥

मा मा मणम्मि एवं चित्तसु तं वच्छ ! जेण जो कोवि । तस्स परंजइ विज्जं मंतं तंतं व सो सहसा ॥
विमवारिओच्च लुङ्गइ महीइ अहियं नरिद्विदोवि । का तत्थ तुज्ज गणणा गुणलवजुत्तस्स वणिगस्स ? ॥
यतः,

“यस्य वज्रमणेभेदे मिघन्ते लोहसूचयः । करोतु तत्र किं नाम नारीनसविलेखनम् ? ॥”
मा हु अकंठे खंडसु नियजीयं वच्छ ! वारिओ विरम । इय सोउं सो पभणइ एवं चिय नत्थि संदेहो ॥
किन्तु करुणावरुज्जइ इत्थियलोयस्स दुक्खभरियस्स । परदुक्खक्खयकज्जे पुरिसाणं तिणसमं जीयं ॥
यतः,
जीयं कामु न इट्ठं लच्छी कस्स न वल्लहा होइ । अवसरपत्ताइं पुणो दुब्भिवि तिणयाउ लहुयंति ॥१०४॥
नवरं पच्छिमरयणीए अज्ज जं सुमिणयं मए दिट्ठं । लक्खेमि तयशुसारेण सव्वमवि अत्तणो कुसलं ॥
इय सोउं सो नीओ महिदसीहेण नरवइसमीवं । कइिया य तस्स सत्ती, रत्ता तो दंसिओ कुमारो ॥
तेणवि तस्स समीवे पविसंतेणं निसीहिया भणिया । पंचपगमिट्ठिसंथवमिणमो भणिउं समाढत्तो ॥
विहडियपयंडमोहे अट्टमहापाडिहेरकयसोहे । भवियकमलपडिबोहे नमिमो जिणनाहसंदोहे ॥१०८॥
सिद्धिसुहसमिद्धाणं दंसणवरनाणतेयनिट्ठाणं । तइल्लोयपसिद्धाणं नमो नमो सव्वसिद्धाणं ॥१०९॥
कंठ्ठपकरिहरिणीं निम्मलगुणरयणरोहणगिरीणीं । पणओ इं सूरीणीं पंचविहायारधारिणीं ॥११०॥
भयणानलविज्जाए अणवरयचिद्वत्तसाहुसज्जाए । सिद्धिवहूनिज्जाए पयओ पणमाभुवज्जाए ॥१११॥
परिचत्तमव्वसंगे दुद्धरतवचरणनिचसुसियंगे । बहुविहसहिउवसंगे नमिमो भचीए गुणिवग्गे ॥११२॥

ममापि गुरुपदेश इह विषये कोऽपि विद्यते प्रवरः । इति श्रुत्वा भणित्ती महेन्द्रसिंहेन स एवम् ॥९९॥
मा मा मनस्येवं चिन्तय त्वं वत्स ! येन यः कोऽपि । तस्य प्रयुक्ते विद्यां मन्त्रं तन्त्रं वा स सहसा ॥
विपचातित इव लुठति मद्यामधिकं नरेन्द्रवृन्दमपि । का तत्र तव गणना गुणलंबयुक्तस्य वणिजः ? ॥१०१॥
मा खल्वकाण्डे खण्डय निजजीवितं वत्स ! वारितो विरम । इति श्रुत्वा स प्रमणव्येवमेव नास्ति संदेहः ॥
किन्तु करुणोपरुणादि एतावल्लोकस्य दुःखभृतस्य । परदुःखस्यकार्ये पुरुषाणां तृणसमं जीवितम् ॥१०२॥
जीवितं कस्य नेष्टं लक्ष्मीः कस्य न वल्लभा भवति । अवसरप्राप्ते पुनर्द्वे अपि तृणाद् लघवन्तिः ॥१०४॥
नवरं पश्चिमरजन्यामघ यः स्वप्नो मया दृष्टः । लक्ष्यामि तदनुसारेण सर्वमप्यात्मनः कुशलम् ॥१०९॥
इति श्रुत्वा स नीतो महेन्द्रसिंहेन नरपतिसमीपम् । कथिता च तस्य शक्तिः, राज्ञा ततो दर्शितः कुमारः ॥
तेनापि तस्य समीपे प्रविशता नैपेथिका भणिता । पञ्चपरमेष्ठिसंस्तवमिमं भणितुं समारंभवः ॥१०७॥
विपदितप्रचण्डमोहानष्टमहाप्रातिहायकृतशोभात् । भविक्रकमलप्रतिबोधान् नमामो जिननाथसंदोहान् ॥१०८॥
मिद्धिसुखसमिद्धेभ्यो दर्शनवरजानतेजोनिष्ठेभ्यः । त्रैलोक्यमसिद्धेभ्यो नमो नमः सर्वसिद्धेभ्यः ॥१०९॥
कन्ठपकरिहरिन् निर्मलगुणरत्नरोहणगिरीन् । प्रणतोऽं सूरीन् पञ्चविधाचारधारिणः ॥११०॥
विध्यातमदनानलानडनवरतविनीर्गसाधुस्वाध्यायान् । सिद्धिवधूनिच्यातान् प्रयतः प्रणमाम्युपाध्यायान् ॥१११॥

एयाण गओ सरणं दासो एयाण परमपुरिसाण । भवकूवनिवडियं तिहुयणंपि नित्यारियं जेहि ॥११३॥
इय पणपरमिट्ठीणं परमपयट्ठाण निट्ठियदुहाणं । तीयाणागयसंपइकालगयाणं गयभयाणं ॥११४॥

जो कुणइ संथवं नित्यरंइ अइदुत्तरंपि दुइजलहिं । तल्लक्खमणो समणो गिही व सो सिवसुइ लइइ ॥
एयं भणिऊण थवं होऊण य कुमरकन्नमूलम्मि । सप्पणिहाणं विहिणा तिसत्तसुत्तो इमं भणइ ॥११६॥

“ओ हीं पञ्चपरमेष्ठिने नमः”

सोऊणमिमं वंतरअहिट्ठिओ भणइ निवसुओ तुमए । नित्यारिओ इमहुणा साहम्मिय परमकारुणिय ! ॥
परमिट्ठिसवणओ मे नाओ अवहीए पुव्वभवयम्मो । गलियं तह मिच्छत्तं तमं व दिणमाणिमऊहेहिं ॥
पुव्वं सावयथम्मं सकलं कं काउपाउपज्जंते । वंतरमहोरगेसुं उप्पन्नो पुन्नसेसेण ॥११९॥

सो हं कीलंतो काणणम्मि कुमरेण दूमिओ अहियं । गंदुसे खिवमाणेण रोमओ तो इमो इसिओ ॥१२०॥
नागसस्वणेण मए संपइ पुण पाविऊण सुहवोहिं । उवसंतरोसभावो सट्ठाणं जामि जइ भणसि ॥१२१॥

किंतु कुमरेण कज्जो जिणयम्मो निवइणावि जेणेए । तुज्ज पसाएण सुइ लहंति लहु अन्नजम्मोवि ॥१२२॥
भणियं मणोरहेणं विसवारियमेयलोयमवि निरुयं । कुणसु महायम ! तो तेण सोवि विसविरहिओ विट्ठिओ ॥

तत्तो मणोरहेणं भणिओ पत्तंतरम्मि अवयरसु । पुच्छेपि जेण किंचिवि तो सो दीवम्मि अवयारिओ ॥
तत्तो कुमरो निइक्खएव्व उट्ठइ संभमुब्भंतो । पुच्छइ ताय ! किमेयं सोवि कहेइं समंगंपि ॥१२५॥

तो रायाइसमवखं मणोरहो वंतरं इमं भणइ । कह पुव्वभये विहिया सकलंका देमविरंइत्ति ? ॥१२६॥

परित्यक्तसर्वसङ्गान् दुर्धरतपश्चरणनित्यशुष्काङ्गान् । सोऽवहुविधोपसर्गाक्षमामो भक्त्या मुनिवर्गान् ॥११२॥

एतेषां गतः शरणं दास एतेषां परमपुरुषाणाम् । भवकूपानिपतितं त्रिमुचनमपि निस्तारितं यैः ॥११३॥

इति पञ्चपरमेष्ठिनां परमपदस्थानां निष्ठितदुःखानाम् । अतीतानागतसंप्रतिकालगतानां गतमयानाम् ॥११४॥

यः करोति संस्तवं निस्तरत्यतिदुस्तरमपि दुःखजलधिम् । तल्लक्षमनाः श्रमणो गृही वास शिवमुखं लभते ॥

एतं भणित्वा स्तवं भूत्वा च कुमारकर्णमूले । सप्रणिधानं विधिना त्रिसप्तकृत्व इदं भणति ॥११६॥

श्रुत्वेदं व्यन्तराधिष्ठितो भणति नृपसुतस्त्वया । निस्तारितोऽहमधुना साधर्मिक परमकारुणिक ! ॥११७॥

परमेष्ठिश्रवणतो मया ज्ञातोऽवधिना पूर्वमवधर्मः । गालितं तथा मिथ्यात्वं तम इव दिनमणिमयूखैः ॥११८॥

पूर्वं श्रावकधर्मं सकलं कृत्वाऽऽयुष्यन्ते । व्यन्तरमहोरगेपूत्पन्नः पुण्यवशेन ॥११९॥

सोऽहं क्रीडन् कानने कुमारेण दूनोऽधिकम् । गणहूपान् सिपता रोपतस्तत्रोऽयं दष्ट ॥१२०॥

नागस्वरूपेण मया संप्रति पुनः प्राप्य शुभवोधिम् । उपशान्तरोपभावः स्वस्थानं यामि यदि मणसि ॥१२१॥

किन्तु कुमारेण कायोऽनधर्मो नृपतिनापि येनैतौ । तव प्रसादेन मुखं लभेते लघ्वन्यजन्मन्यपि ॥१२२॥

मणितं मनोरथेन विपयातितमेतद्वोकमपि नीरुजम् । कुरु महायशः ! ततस्तेन सोऽपि विपविरहितो विहितः ॥

ततो मनोरथेन मणितः पान्त्रान्तरेऽवतर । पृच्छामि येन किञ्चिदपि ततः स दीपेऽवतर्णिः ॥१२४॥

ततः कुमारो निद्रासय इवोत्तिष्ठति संभ्रमोद्भ्रान्तः । पृच्छति तात ! किमेतत्सोऽपि कथयति समग्रमपि ॥

सो भणइ सुणेसु, आसी इह भरहे सिवपुरम्मि सिवभदो । सिद्धी सम्मदिद्धी पियवई भारिया तस्सा ।
ताणं च पंच पुत्ता परोप्परं नेहनिभरा सव्वे । वरुणगुणचंद्रसुंदरजसएवमहिंदनामाणो ॥१२८॥
धम्मम्मि निरहिलासा दुल्ललिया तह अणत्थकुलभवणं । अह सिद्धिजाणसालाए आगया सूरियो केवि ॥
तो तव्वंदणहेउं इंतं नयरीजणं पलोएउं । सिद्धिपुद्धीए लग्गा पंचवि पुत्ता समणुपत्ता ॥१३०॥
वंदिय उवविट्ठाणं सूरिावि कहइ ताण जिणधम्मं । सम्मं सम्मत्ताई सिद्धीवि तओ इमं भणइ ॥१३१॥
पहु ! मह एए पुत्ता उप्पन्ना चैव सावयकुलम्मि । नवरं देवगुरुणं जाणंति न नाममिच्चंपि ॥१३२॥
चिद्धंतु ताव सावयवयाण अइयारभंगयविसेसा । तो गुरुणा ते भणिया न खमं तुम्हाण इय काउं ॥
वहुकल्लोलसमाउलतिमिजलकरिमयरतंतुसंकिन्ने । जह जलहिम्मि अपारे पंडियं न हू लब्भए रयणं ॥
रागाइगाहपउरे जम्मजरा मरणरोगकल्लोले । मणुयत्तणंपि इह तह नइं दुलहं भवसमुद्धे ॥१३५॥
मणुयत्तणेवि लद्धे रूवाइअसेसगुणगणोपेए । भवजलहिजागवत्तं दुल्लो जिनदेसिओ धम्मो ॥१३६॥
तम्मिपि लद्धे ऊसीसयम्मि दाऊण वणदवं सुयइ । निच्चितो कोवि जहा सम्मुहवायम्मि वायंते ॥१३७॥
धम्मम्मि जो पमायइ जरम्ममुहपवणपेरिए इंते । मरणदवे आसंने तह सोवि नरो गुणेयव्वो ॥१३८॥
पडिओ अगाहनरीरे डव्वंते मंदिरम्मि जो सुयइ । भवदुहसंकटपडिओ सो खलु धम्मे पमाएइ ॥१३९॥
पहरंते सत्तुगणे तेणेहिं व मंदिरे मुसिज्जंते । जो सुयइ सुवीसत्थो सो खलु धम्मे पमाएइ ॥१४०॥

ततो राजादिसमक्षं मनोरथो व्यन्तरमिदं भणति । कथं पूर्वभवे विहिता सकलङ्का देशविरतिरिति ! ॥१२९॥

स भणति शृणु, आसीदिह भते शिवपुरे शिवभद्रः । श्रेष्ठी सम्यग्दृष्टिः प्रियंवदा भार्यातस्य ॥१२७॥
तयोश्च पद्म पुत्राः परस्परं स्नेहनिर्भराः सर्वे । वरुणगुणचन्द्रसुन्दरयशोदेवमहेन्द्रनामानः ॥१२८॥
धर्मे निरभिलाषा दुर्ललितास्तथानर्थकुलभयनम् । अथ श्रेष्ठियानशालायामागताः सूरयः केऽपि ॥१२९॥
ततस्तद्वन्दनहेतोयन्त नगरीजने प्रलोक्य । श्रेष्ठिष्ठे लग्नाः पन्चापि पुत्राः समनुप्राप्ताः ॥१३०॥
वन्दित्वापविष्टेभ्यः सूरिरपि कथयति तेभ्यो जिनपर्वम् । सम्यक् सम्यक्त्वादिं श्रेष्ठ्यापि तत इदं भणति ॥१३१॥
प्रभो ! ममैते पुत्रा उरत्ता एव धावककुले । किन्तु देवगुरुणां जानन्ति न नाममात्रमपि ॥१३२॥
तिष्ठन्तु तावच्छ्रावकव्रतानामतिचारभङ्गविशेषाः । ततो गुरुणा ते भणिता न क्षमं युष्माकमिति कर्तुम् ॥
वहुकल्लोलसमाकुलतिमिजलकरिमकरतन्तुसंकीर्णं । यथा जलधावपारे पतितं न खलु लभ्यते रत्नम् ॥१३४॥
रागादिग्राहपचुरे जन्मजरा मरणरोगकल्लोले । मनुजत्वमपीह तथा नष्टं दुर्लभं भवसमुद्धे ॥१३५॥
मनुनत्वेऽपि लब्धे रूपाद्यशे मणुगणोपेते । भवजलधिघानवात्रं दुर्लभो जिनदेशिवो धर्मः ॥१३६॥
तस्मिन्नपि लब्धे उच्छार्पिके दत्त्वा वनद्वयं स्थापितं । निश्चिन्तः कोऽपि यथा समुत्सवाते वाति ॥१३७॥
धर्मे यः प्रमाद्यति जरासम्मुखपवनपेरित आयति । मरणदवे आसंने तथा सोऽपि नरो ज्ञातव्यः ॥१३८॥
पतितोऽगाहनरीरे दृष्टमाने मन्दिरे यः स्थापितं । भवदुःखसंकटपतितः स खलु धर्मे प्रमाद्यति ॥१३९॥
प्रहरति सत्तुगणे स्नेहेनां मन्दिरे मुन्यमाणे । यः स्थापितं मुविधत्तः स मनु धर्मे प्रमाद्यति ॥१४०॥

विहंति निविडयडिया पुरिसत्या नियमओ पमाएण । चिरविहडियावि लहु संघदंति सुविडसधममाणं ॥
 इच्छाइदेसणं निमुणिऊण ते सिट्ठिनंदणा सूरि । पभणंति जस्स धम्मस्स जोग्गया अहं तं कइह ॥१४२॥
 तो तेसि संव्वेसिं सदेसणदंसणं कयं गुरुणा । पाणिवहाइविरईं परुविपा-जाव दिंसविरईं ॥१४३॥
 इत्तियपिक्तं तेहिवि पडिव्वं सेसयंपि सदहियं । परिचत्तं मिच्छत्तं जावज्जीवंपि विविहेण ॥१४४॥
 तो सिट्ठा अइहिट्ठो वंदित्तुं भणइ परिसं वरणं । केणव केण न भणिया एए सद्धम्मविसयम्मि ॥१४५॥
 किंतु वाई लुइ जळं जह भरियवढस्स तह इमेसिंपि । इत्तियदिणाणि वयणं धम्मायरियाण विहिवसओ ॥
 इण्हिं पुण एएसिं अययं पिव परिणओ तवाएसो । तो सिट्ठिसुया भणिया गुरुणा धम्मे दिवा होह ॥१४७॥
 एवंति पभणिऊणं गुरुपयपउमं नमित्तु सट्ठाणे । सिट्ठिसमेया पत्ता गमंति कालं समावत्ता ॥१४८॥
 सव्वत्थवि लद्धजसा धम्मिट्ठा सच्चवाइणे वणिणो । घणुवेयं पइ कुसला रिद्धिसमिद्धा य संजाया ॥१४९॥
 अहं तन्नपरनिवेणं ताण पसिद्धिं सुणित्तुं सिवभदो । भणिओ पणयपुरस्सरमेगंते सायरं एवं ॥१५०॥
 सिट्ठि । महं नरिय कोवि हु भाया जणओ य सयणवगो य । ता एए नियपुत्ता भणसु जहा मज्झ साहिज्जे ॥
 वट्टंति मए सद्धिं भमंति भुंजंति जंति कज्जेसु । अन्नहं न हवइ कइयाचि मज्झ मणानिळुइं सिट्ठि । ॥
 तो सिट्ठा पभणइ मे तुज्जायत्तं सु जीवियवंपि । का तणयाणं गणणा, परं इमे सावया सवया ॥१५३॥
 खरकम्मनिओगाणं विरया निरयाइदुक्खइऊण । चीवंदणाइकिच्चं कुव्वंति वयंति मुणिभास्से ॥१५४॥

विघटन्ते निविडवडिताः पुरयार्था नियमतः प्रमादेन । चिरविघडिता अपि लघु संघटन्ते स्वर्नितधर्मणाम् ॥
 इत्यादिदेशनां श्रुत्वा ते श्रेष्ठिनन्दनाः सूरिम् । प्रमणन्ति यस्य धर्मस्य योग्यतास्माकं तं कथय ॥१४२॥
 ततस्तेभ्यः सर्वेभ्यः सदृशदर्शनं कृतं गुरुणा । प्राणिवधादिविरतिः परुषिता यावद् दिग्भरतिः ॥१४३॥
 इयन्मात्रं तैरपि प्रतिपन्नं शेषमपि श्राद्धितम् । परित्यक्तं मिथ्यात्वं यावज्जीवमपि त्रिविधेन ॥१४४॥
 ततः श्रेष्ठी अतिहृष्टो वन्दित्वा भणतीदृशं वचनम् । केन वा केन न भणिता एते सद्धर्मविषये ? ॥१४५॥
 किन्तु बहिर्लुटति जलं यथा मृतघटस्य तथैवामपि । इयद्दिनानि वचनं धर्माचार्याणां विधिवशतः ॥१४६॥
 इदानीं पुनरेतेषाममृतमिव परिणतस्तथादेशः । ततः श्रेष्ठिसुता भणिता गुरुणा धर्मे दृढा मवत ॥१४७॥
 एवमिति प्रभय गुरुपदस्य नत्वां स्वस्थाने । श्रेष्ठिसमेताः प्राप्ता गमयन्ति कालं समापुक्ताः ॥१४८॥
 सर्वत्रापि लब्धवशतो धर्मिष्ठाः सत्यवादिनो वणिजः । धनुर्वेदं प्रति कुशला ऋद्धिसमिद्धाश्च सेनाताः ॥१४९॥
 अथ तन्नपरनृपेण तेषां प्रसिद्धिं श्रुत्वा शिषभद्रः । भणितः प्रणयपुरस्सरमेकान्ते सादरमेवम् ॥१५०॥
 श्रेष्ठिन् ! मम नास्ति कोऽपि हि भ्राता जनकश्च स्वजनधर्मश्च । तस्मादेतान्निगपुत्रान् भण यथा मम साहाय्ये ॥
 वर्तन्ते मया सार्धं भ्रमन्ति मुञ्जते यान्ति कार्येषु । अन्यथा न मवति कदापि मम मनोनिर्वृतिः श्रेष्ठिन् ! ॥
 ततः श्रेष्ठी प्रमणति मे तवायत्तं खलु जीवितव्यमपि । कां तनयानां गणना, परमिमे श्रावकाः सत्रताः ॥१५३॥
 खरकर्मनियोगेभ्यो विरता निरयादिदुःखहेतुभ्यः । चैत्यवन्दनादिदृष्टयं कुर्वन्ति व्रजन्ति मुनिपार्श्वे ॥१५४॥

ता कह पडुसाहिजे वट्टिसंतीह मह सुया एए ? । तो भणियं नरवड्णा खरकम्पाइं न कारिसुं ॥१५५॥
 चीव्रंणाइकिचं कुवन्ते कोवि नो निवारंही । किंतु मह संनिहाणं मोक्षचं नेय एएहि ॥१५६॥
 तो पडिचं तेणावि निववणं सोवि नियगिहं पत्तो । पच्चूसे ते तणया सिक्खं दाऊण पेसविया ॥
 तेवि निववायपासे चिट्ठंति कुणंति नियमणुट्ठाणं । इय वचंते काले कयावि ते पभणिया रत्ता ॥१५८॥
 जह संपइ मह कज्जं समुट्टियं किंपि सिज्झइ तुमेहिं । तो ते भणंति आइससुं देव !, सो जंपए एवं ॥
 चउरो महनरवड्णो विलोट्टिया चउदिसिंपि अइवल्लिणो । पंचमओ मयलायलदुग्गाउ विद्वइ मह देसं ॥
 तो तुव्भे बुद्धिबलेण संगया गल्लयगयउदसमेया । पंचवि पंचाणुवरिं जहसत्तिं नस्स जो जोगो ॥१६१॥
 सो गच्छउ तस्सुवरिं वयमिह देसस्स मज्झयारम्मि । चिट्ठिस्सामो तम्हा संवहह इडसि इय भणिए ॥
 तायसगासं पत्ता साइंति निवेण जं रहे भणिया । तो सो लहु गंतूणं निवस्स समुहं भणइ एवं ॥१६३॥
 निसुणह मह विस्ससि देवो एसिऊण यज्झ लहुपुत्तं । इत्येव धरउ अत्तय कत्यई मा निरुवेउ ॥१६४॥
 नेमित्तिएण जग्गा वीसमवरिसम्मि तस्स निदिट्ठा । पाणंतिपावई पहु ! वीसमवरिसंपि तं एयं ॥१६५॥
 तो भणियं नरवड्णा इत्येव ठियस्स किं न सा होही ? । भविपव्वयाइ नासो न हवेइ कइयावि निच्छयओ ॥
 एवं चिय सो पभणइ नवरं इह आवई हवइ दुविहा । सोवकमनिरुवकमभेएणं तत्थ पडमाए ॥१६७॥
 हवइ गुणो उवपारेहि कम्मवसाओ न उण इयरीए । ताण विसेसं जाणइ सव्वन्नु न उणु छउमत्थो ॥
 ता अविगपं जत्तो कायव्वो आवपाए दुविहाए । सोवकमाए विगमो इयराइ निच्छियं मरणं ॥१६९॥

तस्मात्कथं प्रभुसाहाय्ये वर्तिष्यन्त इह मम सुता एते ! । ततो भणितं नरपतिना सरकर्मादि न कारिष्यन्ते ॥
 चैत्यवन्दनादिकृत्यं कुर्वतः कोऽपि नो निवारिष्यति । किन्तु मम संनिधानं मोक्षच्यं नैवेति ॥१५५॥
 ततः प्रतिपन्नं तेनापि नृपवचनं सोऽपि निजगृहं प्रासः । प्रत्युपे ते तनयाः शिक्षां दत्त्वा प्रेषिताः ॥१५७॥
 तेऽपि नृपवादपार्श्वं तिष्ठन्ति कुर्वन्ति निजमनुष्ठानम् । इति व्रजति काले कदापि ते प्रमणिता राज्ञा ॥१५८॥
 यथा संप्रति मम कार्यं समुत्थितं किमपि सिध्यति युष्माभिः । ततस्ते भणन्त्यादिश देव !, स ज्वरत्येवम् ॥
 चत्वारो महानरपत्यो विलोडिताश्चतुर्दशैवप्यतिवलिनः । पञ्चमो मलयाललदुग्गीट विद्ववति मम देशम् ॥
 ततो यूयं बुद्धिबलेन संगता गुरुपञ्चयसमेताः । पञ्चापि पञ्चानामुपरि यथाशक्ति यय्य यो योग्यः ॥
 स गच्छतु तस्योपरि, वयमिह देशस्य मध्ये । स्थास्यामस्तस्मात् संवहतं वटितीति भणिते ॥१६२॥
 एतत्सकाशं प्राप्ताः कथयन्ति नृपेण यद्ददसि भणिताः । ततः स लघु गत्वा नृपस्य संमुखं भणत्येवम् ॥१६३॥
 शृणोतु मम विज्ञाति देवः प्रसद्य मम लघुमुत्रम् । धत्रैव धरत्वन्वयत्र कुत्रापि मा निरूपयत ॥१६४॥
 नैमित्तिकेन यस्माद्विशवषं तस्य निर्दिष्टा । प्राणान्तिकापत् प्रभो ! विशवर्षमपि तदेतत् ॥१६५॥
 ततो भणितं नरपतिनाऽत्रैव स्थितस्य किं न सा भविष्यति ? । भवितव्यताया नाशो न भवति कदापि निश्चयतः ॥
 एवमेव स प्रमणाति किन्त्रिहापद् भवति द्विविधा । सोवक्रमनिरुवक्रमभेदेन तत्र प्रथमायाम् ॥१६७॥
 भवति गुण उपचारैः कर्मवशातो न पुनरितरप्याम् । तयोर्विशेषं जानाति सर्वज्ञो न पुनश्छाश्रयः ॥१६९॥

किञ्चोत्तरविश्वजो जो पुरिसो सो होइ वरिससयआऊ । इय लोयपवाओवि हु सुव्वइ इय कहाणमं पर्यं ॥
तथाहि;—

आसि पुरा सुपसिद्धो पोयणपुरसामिओ मियंकरुंहो । नीइघढो तस्सचियो भज्जा से रोहिणी नाम ॥
अहं तीइं गम्भसंभवत्तइए मासम्पि पुच्छिओ तेण । नेमिचिओ जहेमा पसवइ सुयमहव दुहियं वा ? ॥१७२॥
तेणवि भणियं पुत्तं परमिह वरिसाई वीस जां जत्तो । कायव्वो से इहरा कुलवसयं निच्छयं काही ॥
जं जारिसम्मि लग्गे पसिणो जम्मोवि तम्मि से होही । ताणुवरिं पुण कप्तो कुलवुद्धिं सोवि काहित्ति ॥
भूमिदेरयम्पि तम्हा पसवोवि इमीइ तह विहेयव्वो । जह नवि जानइ कोवि हु सुयजम्मो गम्भभावोवि ॥
तो सचियो भूमिहरे तण्णभिइं चिय धरेइ रोहियणं । कालेण साचि पसवइ पुत्तं तत्तट्टिया चैव ॥१७६॥
तंभइणीए सव्वं सुइकम्मं कयं तओ सावि । पट्टविया परदेसे माया पुण कुणइ निच्चंपि ॥१७७॥
नियसुयसुसूसं, तो इय जाव गयाइं पंच वरिसाईं । तत्तो य तं समप्यइ लेटापरियस पदणत्थं ॥१७८॥
लंक्खणसाहित्तपमाणमाइयं दसहिं वच्छरेहिंपि । तेणवि पट्टाविओ सो गच्छेइं तहवि तप्पासे ॥१७९॥
मंतिगिहस्सासश्रे अइ निवसइ चालपंडिया एका । तीए तस्सुज्झाओ पुट्टो भो ! कत्थं तं जासि ? ॥
निच्चंपि सयणभोयणसमएच्छिय दीससे तओ तेण । कथियं पओपणेण गच्छामि कयावि कत्थवि च ॥
तो तीए सो पुट्टो मंतिगिइ निच्चमेव पविसंतं । नीहरमाणं च तुमं पिच्छामी केण कज्जेण ? ॥१८२॥

तस्मादविकल्पं यत्नः कर्तव्यं आपदि द्विविधायाम् । सोपकमाया विगम इतरस्थां निश्चितं मरणम् ॥१९९॥

किञ्चायूरक्षितो यः प्ररुषः स भवति वर्षशतायुष्कः । इति लोकप्रवादोऽपि हि श्रूयत इति कथानकमत्र ॥

आसीत्पुरा सुपसिद्धः पोतनपुरस्वामी शृगाङ्कमुखः । नीतिघटस्तत्सचियो भार्या तस्य रोहिणी नाम ॥
अथ तस्या गर्भसंभवतृतीये मासे पृष्टस्तेन । नैमित्तिको यथैवा प्रसोप्यते सुतमयवा बुहितरं वा ? ॥१७२॥
तेनापि भणितं पुरं परमिह वर्याणि विशतिं यावत्तनः । कर्तव्यस्तस्यैतरथा कुलस्य निश्चयं करिष्यति ॥
यद् वादशे लग्ने प्रश्नो जन्मापि तस्मिन्स्तस्य भविष्यति । तेवासुपरि पुनः क्रमशः कुलवृद्धिं सोऽपि करिष्यतीति ॥
भूमिगृहे तस्मात्प्रसवोऽप्यस्यास्तथा विधातव्यः । यथा नैव जानाति कोऽपि हि सुतजन्म गर्भभावमपि ॥
ततः सचिवो भूमिगृहे तत्प्रभृत्येव धरति रोहिणीम् । कालेन सापि प्रसूते पुत्रं तत्र स्थितैव ॥१७६॥
तद्भगिन्या सर्वं सूतिकर्म कृतं ततः सापि । प्रस्थापिता परदेशे माता पुनः करोति नित्यमपि ॥१७७॥
निनसुतशुश्रूषां, तत इति धावद्गतानि पञ्च वर्षाणि । ततश्च तं समर्पयति लेखाचार्याय पठनार्थम् ॥१७८॥
लक्षणसाहित्यममाणादिकं दशभिर्वत्सरैरपि । तेनापि पाठितः स गच्छति तथापि तत्पार्श्वे ॥१७९॥
मन्त्रिगृहत्यासन्नेऽथ निवसति वारुणण्डितैका । तया तस्योपाध्यायः पृष्टो भो ! कुत्र त्वं यासि ? ॥१८०॥
नित्यमपि शयनभोजनसमय एव दृश्यसे, ततस्तेन । कथितं प्रयोजनेन गच्छामि कदापि कुत्रापि च ॥
ततस्तया स पृष्टो मन्त्रिगृहे नित्यमेव प्रविशन्तम । निःसरन्तं च त्वां पर्यामि केन कार्येण ? ॥१८२॥

तो पभणइ मा पुच्छसु वच्छे । तुच्छाउ जेण इत्थीओ । अइरहसंपि हु कहियं प्रयदीकुव्यंति सहसेव ॥
तो तीइ सवइपुव्वं सव्वंपि हु पुच्छिऊण विन्नाए । निभयघराउ सुरंगा सग्गाविया जाव भूमिहरं ॥१८४॥
गंतूण सुरंगाए दिट्ठो सो सचिवसंतिओ पुत्तो । तेणवि सा-तो पुट्ठा का सि तुमं आगया किमिह ॥
सा भणइ सिद्धितणया हमागया तुज्झ दंसणनिमित्तं । कत्थ वमसिन्ति भणिएतेणं, सा कहइ तस्स पुरो ॥
इयेव नयरमज्जे घरं देउलकूववाविरमणिज्जं । तुहघरपच्चांसने मह पिउणो पवरघरमथि ॥१८७॥
पुट्ठा पुणोवि तेणं घरपुरमाईणि किंसरूवाणि । जे किंल चंदाइच्चा नाममालाए मे पढिया ॥१८८॥
तेसिपि किं सरूवं भणियं तो तीइ कुंमर ! मइ सद्धि । आगच्छ जेण सव्वं पच्चकत्तं तुज्झ पयदंमि ॥१८९॥
तो तीए मगलगो, नीहरिओ सो पुरस्स मज्झम्मि । जंजं पिच्छइ तं तं पुच्छइ तो तीए पासम्मि ॥१९०॥
पुणरवि तीए नीओ सट्ठाणे पभणिया य सा एवं । निच्चंपि दंसियव्वं एण कमेण मह सव्वं ॥१९१॥
तो पुव्वपओगेणं पइदियहं दंसए नयरमज्जे । महताराइं सव्वं तो भणियं राउले नेसु ॥१९२॥
दूरट्ठियाए तीए तंपि हु से दंसियं, इय कमेण । पायं सव्वोवि हु तस्स दंसिओ वत्थुनिउरंवे ॥१९३॥
भणियं नाहं एत्तो तुज्झ सयासम्मि आगमिस्सामि । जइ कहवि हु, तुज्झ पिया विपाणई तो य मह पिउणो ॥
कुणइ अणत्थं किंपि हु, तुज्झवि किं हिडिपण बहुएण । नेमिचित्तपस्स वृपणंपि साहिउं सां गया, तद्वि ॥
पइरयणोइ भमंतस्स तस्स केणवि तिदंदिणा सद्धि । जाओ अईव नेहो, अदेसीकारिणी विज्जा ॥१९६॥

ततः प्रमणति मा वृच्छ वस्ते । तुच्छा येन स्त्रियः । अनिरहस्यमपि हि कथितं प्रकटीकुर्वन्ति सहसैव ॥
ततस्तया शपयपूर्वं सर्वमपि पृष्ट्वा विज्ञाते । निजगृहात् सुरक्षा खानिता यावद् भूमिगृहम् ॥१८४॥
गत्वा सुरक्षया दृष्टः स सचिवसक्तः पूत्रः । तेनापि सा ततः पृष्टा काञ्चित् त्वमागता किमिह ? ॥१८५॥
सा भणति श्रेष्ठितनयाऽहमागता तव-दर्शननिमित्तम् । वृत्र वमसीति भणिते तेन, सा कथयति तस्य पुरः ॥
अत्रैव नगरमध्ये गृहदेशकुलकूववावीरमणोऽयम् । त्वद्गृहमत्यासन्ने मम पितुः प्रवरगृहमस्ति ॥१८७॥
• पृष्ट्वा पुनरपि तेन गृहपुरादीनि किंस्यरूपाणि ? । यौ किल चन्द्रादित्यौ नाममालायां मया पठितौ ॥१८८॥
तयोरपि किं स्वरूपं, भणितं ततस्तया कुमार ! मया सार्धम् । आगच्छ येन सर्वं प्रत्यक्षं तव प्रकटयामि ॥
ततस्तया मार्गलग्नो निःसूनः स पुरस्य मध्ये । यद्यत् पश्यति तत्तत्पृच्छति ततस्तस्याः पार्श्वे ॥१९०॥
पुनरपि तया नीतः स्वस्थाने प्रभणिता च सैवम् । नित्यमपि दर्शयितव्यमेनेन क्रमेण गम सर्वम् ॥१९१॥
ततः पूर्वपयोगेण प्रतिदिक्षसं दर्शयति नगरमध्ये । ग्रहसारादि सर्वं ततो भणितं राजकुले नय ॥१९२॥
दूरस्थितया तथा तदपि हि तस्य दर्शितम्, इति क्रमेण । प्रायः सर्वोऽपि खलु तस्य दर्शितो वस्तुनिकुरन्वः ॥
भणितं नाहमित्यत्र सज्ञास आगमिष्यामि । यदि कथमपि हि तव पिता विजानीयात्तत्र मम पितुः ॥
कुर्यादनर्थं कथमपि खलु, तथापि किं दिग्दितेन बहूनां । नैमित्तिकस्य वचनमपि कथयित्वा सा गता तथापि ॥
प्रतिश्रमते भ्रमतस्तस्य केनापि त्रिदण्डिनां सार्धम् । जातोऽनीव स्नेहः, अदृश्याकारिणी विद्या ॥१९६॥

तो से तेणं दिक्षां, तीइ पभावेण सो परिभमंतो । अक्खलितो कइयावि ह्नु ९सो निवत्तासभवणम्मि ॥
 पाहरिपहिं अनाओ गिण्हइ तो दप्पणं रयणमइयं । खगं छुरियं तह बाहुरक्खयं धीययसमेयं ॥१९८॥
 च्चव्वकिया य चुन्नेण नासिया नरवरस्स निपडाणे । आगंतुं सो सुत्तो गोवेउं दप्पणाइयं ॥१९९॥
 रायावि ह्नु पच्चूसे निदाविगमम्मि उट्टणं जाव । किर दप्पणं गहेही पलोपणत्थं न ता नियइ ॥२००॥
 अंगपडिचारियाए दिट्ठा चुन्नेण धवलिया नासा । नरवइणो तो भणियं तीए कइ खुम्भओ लग्गो ॥
 तो अन्नदप्पणेणं मुहं पलोइत्तु चितए कुविओ । केणेयं मह विहियं, खियेइ खगम्मि तो दिट्ठि ॥२०२॥
 तंपि न पिच्छइ छुरियंपि नेय तो बाहुरक्खयं नियइ । तंपि न पासइ तो खुद्दमाणसो भणइ पाहरिप ॥
 रे रे केणवइरियं सव्वस्सं मज्झ कइह मुणिकण । तेहिं भणियं नरेसर ! न कोवि इह आगओ खसो ॥
 वासभवणस्स दारं पिहियं अग्हेहिं अइदरत्तम्मि । गयनिदा निदंदा थक्का उट्ठिया चैव ॥२०५॥
 तो रश्नावि ह्नु रोसारुणच्छिण । दप्पणाइत्तुत्तो । कहिओ सचिवाण, तओ नीइयहेणं इमं भणियं ॥
 जो तुम्हाणवि भवणे उब्भट्ठमडकोडिसंकडे विसइ । न ह्नु चोरो सो सामिय ! सामन्नरो मुणेपच्चो ॥
 किण्णु विज्जासिज्जो अदेरसीकरणसंगओ वावि । विज्जाहरोच्च नूणं दुग्गिज्जो भट्सहस्साणं ॥२०८॥
 तो पहु ! संइइ किज्जउ मज्झे चउहट्ठयस्स धवलहरं । अइउच्चं दुपपेसं बहुपाहरिपहिं परिकिअं ॥२०९॥
 कुमरी वासवदत्ता मुच्चउ तत्थेव जुव्वणभिरामा । भणिकणं जह भदे ! परिणेपच्चो तए सोवि ॥२१०॥
 जो कोवि दप्पणाइं अप्पइ तुह पणाणीए सुद्धीए । तं लग्गं सुमुहुत्तो सुपमत्थं तं दिणं चैव ॥२११॥

ततस्तस्मै तेन दत्ता, तस्याः प्रभावेण स परिभ्रमन् । अस्खलितः कदापि हि प्रातो नृपवासभवने ॥१९७॥
 प्राहरिकैरञ्जातो गृह्णाति ततो दर्पणं रत्नमयम् । खड्गं क्षुरिकां तथा बाहुरक्षकं बीजकसमेतम् ॥१९८॥
 धवलिता च चूर्णेन नासिका नरवरस्य, निजस्याने । आगत्य स सुप्तो गोपयित्वा दर्पणादिकम् ॥१९९॥
 राजापि खलु प्रत्युपे निद्राविगम उत्तिष्ठति यावत् । किल दर्पणं ग्रहीष्यति प्रलोकनार्थं न तावत्तदपति ॥
 अङ्गपरिचारिकया दृष्टा चूर्णेन धवलिता नासा । नरपतेस्ततो भणितं तथा कथं चूर्णो लग्नः ? ॥२०१॥
 ततोऽन्यदर्पणेन सुखं प्रलोक्य चिन्तयति कुपितः । केनेदं मम विहितं, क्षिपति खड्गे ततो दृष्टिम् ॥२०२॥
 तमपि न पश्यति च्छुरिकामपि नैव ततो बाहुरक्षकं पश्यति । तमपि न पश्यति ततः क्षुब्धमानसो भणति प्राहरिकान् ॥
 रे रे केनापहतं सर्वस्वं मम कथयत ज्ञात्वा । तैर्मणितं नरेश्वर ! न कोऽप्रीहागतोऽन्यः ॥२०४॥
 वासभवनस्य द्वारं विहितमस्माभिरर्घरात्रे । गतनिद्रा निद्वन्द्व्याः स्विता ऊर्ध्वस्थिता एव ॥२०५॥
 ततो राजापि खलु रोपारुणाश्या दर्पणादिवृत्तान्तः । कथितः सचिवेभ्यः, ततो नीतियदनेदं भणितम् ॥२०६॥
 यो युष्माकमपि भवन उद्भट्टमडकोडिसंकटे विशति । न खलु चौरः स स्वामिन् ! सामान्यनरो ज्ञातव्यः ॥
 किन्तु विद्यासिद्धोऽहदयीकरणसंगतो वापि । विद्याधर इव नूनं दुर्ग्राहो मत्सहसाणाम् ॥२०८॥
 ततः प्रभो ! संपति कियतां मध्ये चतुर्हृदकस्य धवलगृहम् । अत्युच्चं दुष्प्रवेशं बहुपाहरिकैः परिकीर्णम् ॥
 कुमारी वासवदत्ता मुच्यतां तत्रैव यौवनाभिरामा । भणित्वा यथा भद्रे ! परिणेऽन्यस्त्वया सोऽपि ॥२१०॥

इय निच्छयं विहेउं तइए पहरम्मि नियगिहं पत्तो । मंती भोयणकज्जे पढं चिय पुत्तपासम्मि ॥२१२॥
 पढवए तज्जणणिं भोयणकज्जेण तेण सा पुट्टा । अम्मो ! किमञ्ज कज्जं जं लग्गा एत्तिया वारा ? ॥
 तीएवि तस्स कहिओ पुव्वुत्तो दप्पणाइवुत्तंते । ता जा तल्लमत्थं कओ उवाओ गिहाईओ ॥२१४॥
 तुइ पिउणा, तो सोवि हु इत्तियवेलाए आगओ गेहे । तयणुमंया संपत्ता तो लग्गा इत्तिया वारा ॥
 इय सोऊणं काउं च भोयणं सो विसज्जए जणणि । अह चउहट्टयमज्जे रत्ता विहियम्मि धवलहरे ॥
 वासवदत्ताए तर्हि ठियाए रयणीइ सांवि संपत्तो । अहिस्सो गहिऊणं तं निवखम्मं, तओ तीए ॥२१७॥
 'को सि तुमं' सो पुट्टो कहेइ को इत्तियाए रयणीए । कुव्वइ परगिहगमणं, तो नाओ तीइ सो एसो ॥
 मुट्टो जेण नरिंदो, इंदो किं एस अहव खयरिंदो । रुवेण कामदेवो देवो वा दाणवो वावि ॥२१९॥
 अह होउ जो व सो वा परिणैयव्वो मए इमो नियमां । इय चित्तिवि तस्स कराओ तीए गहिऊण करवालं ॥
 भणिओ परिणसु इण्हं ममं पंहाभाग ! निययभागेहि । पत्तं, तो सो जंपइ कह तं अन्नायंकुलभवणं ॥
 मं परिणसि, सा पभणइ सव्वं चिय साहियं तुइ गुणेहि । किंतु निवदप्पणाइवि समपियव्वं तए मज्झ ॥
 इय भणिउं उव्वूढो तीए संखेवओ खणं तत्थ । ठाउं सगिहे पत्तो पइरयणि जाइ तपासे ॥२२३॥
 सव्वंपि समपइ दप्पणाइं सावि हु निवस्स पेसेइ । तहवि न मुंचइ रोसं राया चुम्भेण जं जणियं ॥
 भणिओ सच्चिवो रत्ता वासवदत्ता भणेसु गंतूणं । केणावि उवाएणं जेण समपेइ तं मज्झ ॥२२५॥

यः कांडपि दर्पणादीर्नर्पयति तव प्रणयिन्या बुद्ध्या । तल्लनं सुमुहूर्तः सुप्रशस्तं तद् दिनमेव ॥२११॥
 इति निश्चयं विधाय तृतीये प्रहरे निजगृहं प्राप्तः । मन्त्री भोजनकार्ये प्रथममेव पुत्रपार्श्वे ॥२१२॥
 प्रस्थापयति तज्जननीं भोजनकार्येण तेन सा पृष्टा । अम्ब ! किमद्य कार्यं यल्लग्न एतां वारं ॥२१३॥
 तथापि तस्मै कथितः पूर्वोक्तो दर्पणादिवृत्तान्तः । तावद्यावत्तल्लाभार्थं कृत उपायो गृहादिकः ॥२१४॥
 तव पित्रा, ततः सोऽपि खल्विवद्वेलायामागतो गेहे । तदनुमता संप्राप्ता ततो लग्न एतावान् वारः ॥२१५॥
 इति श्रुत्वा कृत्वा च भोजनं स विसृजति जननीम् । अथ चतुर्हट्टमध्यं राज्ञा विहितं धवलगृहे ॥२१६॥
 वासवदत्तायां तत्र स्थितायां रजन्यां सोऽपि संप्राप्तः । अदृश्यो गृहीत्वा तं नृपलङ्गं, ततस्तया ॥२१७॥
 'कोऽसि त्वं' स पृष्टः कथयति क इयत्यां रजन्याम् । करोति परगृहगमनं, ततो ज्ञातस्तया स एयः ॥२१८॥
 गृष्टो येन नरेन्द्रः, इन्द्रः किमेषोऽथवा खचरेन्द्रः । रूपेण कामदेवो देवो वा दानवो वापि ॥२१९॥
 अथ भवतु यो वा स वा परिणेतव्यो मयायं नियमात् । इति चिन्तयित्वा तस्य करात्तया गृहीत्वा कवालम् ॥
 भणितः परिणयेदानो मां महाभाग ! निजभाष्यैः । प्राप्तां, ततः स जल्पति कथं त्वमज्ञातकुलभवनम् ॥
 मां परिणयसि, सा प्रमणति सर्वमेव कथितं तव गुणैः । किन्तु नृपदर्पणाद्यपि समर्पयितव्यं त्वया मम ॥
 इति भणित्वाऽव्युदस्तया संक्षेपतः क्षणं तत्र । स्थित्वा स्वगृहे प्राप्तः प्रतिरजनि याति तन्पार्श्वे ॥२२३॥
 सर्वमापि समर्पयति दर्पणादि तापि खलु नृपाय प्रेषयति । तथापि न मुञ्चति रोपं राजा चूर्णनं यो जनितः ॥
 भणितः माचिवो राजा वासवदत्तां भजन्त्वा । केनाप्युपायेन येन समर्पयति तं मम ॥२२५॥

जह मारमि सयं चिय तो मचो भणइ नाह ! कह मच्यु । तस्स हविज्ज जहा मो दुहियादइओ, निवो भणइ ॥
जइवि हू एवं चिदइ तहवि हू रोसो नियत्तए नो मे । तो भणियं सचियेणं हरिसट्ठाणेवि न हू रोसो ॥
कायञ्चो बुद्धिमया जेणिह तेणेण अप्पियं भोसं । परिणीयास्तुह दुहिया पाणञ्चहिपा विससेण ॥२२८॥
अज्जवि सो तुह उचिओ बहुपसायस्स, ता पसीऊण । आणाविज्जउ संपंड पट्टु ! नियपायाण पासम्मि ॥
इचाइसुसुत्ताहिं निवस्स उत्तारिऊण तं रोसं । वासवदत्ता एवं भणाविषा निययइं इत्य ॥२३०॥
आणेसु मज्झ समीपे जेण पसायं करेमि से गरुयं । तीइवि कहियं पइणां निववयुणं, सोवि पट्टिमणइ ॥
पंचवरिसाणेमुवरिं कायञ्चं देवदंसणं सुयणु ! । तीइवि भूवइणो पुण कदावियं तस्स पडिबयणं ॥२३२॥
इय काले वचंते जाओ पुत्तां निवस्स तणयाए । तो सो अदिस्समाणो लोएणं एइ जह तहवि ॥२३३॥
खिच्छाविवि नियतणयं जाइ गिहं ताव जाव पण वरिसा । जायां सुयस्स पच्छा भणियासा गच्छ पिउपासे ॥
अहमवि पपढो होहिम्मि सत्तदिणंते न इत्थ संदेहो । तीइ तदचिय विहियं नियपुत्तो दंमिओ रत्तो ॥
तेणवि तं ददुणं रूवाइमुणोवल्लकं वणोवेयं । नियअंके काऊण पुणो पुणो चुंविउं भणिओ ॥२३६॥
तइ दिट्ठे दिट्ठोचिअ तुज्झ पिषा तहवि मह मणो वच्छ ! । तदंसणंपि वंछइ उगससिचिंवं चकोट्ठव्व ॥
इय पइदिणंपि पयओ संभासइलंकरेइ चुंवेइ । नियअकसंठियं सो घरेइ गुरुदेहनिग्गमओ ॥२३८॥
अह गच्छइ सुपपासे सुमुहुत्ते भज्जसंगओ भंती । पडिपुत्ते वीसइमे वरिसे, तणएण ने सहसा ॥२३९॥
ददुणं नियजणणी पुट्ठा को एस, तीइ से कहियं । तुज्झ पिषा, ता एयं पणममु तंणावि नह विहियं ॥

यथा मारयामि स्वयमेव ततोऽमात्यो भणति नाथ ! कथं मृत्युः । तस्य मन्वेद्यया स दुहितृदयितः, नरो भणति ॥
यथापि स्वल्पेवं तिष्ठति तथापि हि रोषो निवर्तते नो मे । ततो मणित सचिवेन हर्षम्यानेऽपि न हि रोषः ॥
कर्तव्यो बुद्धिमता येनेह स्नेनेनार्पितो मोषः । परिणीता तव दुहितः प्राणाभ्यधिका विशेषेण ॥२२८॥
अद्यापि स तवोचितो बहुपसादस्ये, तस्मात्प्रसद्य । आनाय्यतां संप्रति प्रभो ! निजपादयोः पार्श्वे ॥२२९॥
इत्यादिमुमुक्तिभिर्नृपत्योर्त्तार्यं तं रोषम् । वासवदत्तैव मणितो निजपतिमत्र ॥२३०॥
आनय मम समीपे येन प्रवादं करोमि तस्य गुरुम् । तथापि कथितं पत्युर्वृत्रवचनं, मोऽपि प्रतिमणति ॥
पञ्चवर्षाणामुपरि कर्तव्यं देवदर्शनं सुतनु ! । तथापि भूपतेः पुनः कथितं तस्य प्रतिवचनम् ॥२३२॥
इति कालं व्रजति जातः पुत्रो नृपस्य तनयायाः । ततः सोऽहदयमानो लोकेनैति यथा तथापि ॥२३३॥
रमयित्वा निजतनयं यानि गृहं तावद्यावत् पञ्च वर्षाणि । जातानि सुतस्य पञ्चाद्रणितानि मा गच्छ पितृनाशे ॥
अहमपि प्रकटो भयिन्यामि सप्तदिनान्ते नात्र संदेहः । तथा तथैव विहितं निजपुत्रो दर्शितो राञ्ज ॥२३५॥
तेनापि तं दृष्ट्वा रूपादिमुणौधरुणोपेतम् । निजाङ्के कृत्वा पुनः पुनश्चाम्बित्वा मणितः ॥२३६॥
त्वयि दृष्टे दृष्ट एव तव पिता तथापि मम मनो वत्स ! । तदर्शनमपि बाञ्छति क्षणशान्तिबन्धं चकोर इव ॥
इति प्रतिदिनमपि प्रयतः संभाषनेऽलं करोति चुम्बने । निबाङ्कसंस्थितं स धरति गुम्भेहनिर्भरतः ॥२३८॥
अथ गच्छति मुनपार्श्वे सुमुहुत्ते भार्यामंगनो मन्त्री । परिपूरो विंशे वर्षे, तभयेन तं सहसा ॥२३९॥

सचिवेण समालिङ्गिवि कर्हियं सर्व्वेपि पुष्पनिर्दिष्टं । नेमित्तिवस्स वयणं ततो वरउवरि सो नीओ ॥
 मज्जणयाई काराविऊण सचिवेण अप्पणा सद्धिं । सो नीओ निवपासे तं नमिउं दोवि उव्विद्धां ॥२४२॥
 तो पुट्टो नरवङ्गा मंती, सो भणइ एस मह पुत्तो । तो भणइ निवो न कुयावि निसुणिओ तुज्ज सुयजम्मो ॥
 तो मंती कहइ निवस्स सवणमूलम्मि निहुयसहेण । नेमित्तिवस्स भणियं तह य उवायं च जहविहियं ॥
 जावेवं सो साइइ ताव य सो वालहारनरसहिओ । मंतिस्सुयस्सवि पुत्तो जणयं दददूणं नेहेण ॥२४५॥
 ताओ ताउत्ति पयंपिरो य आलिङ्गिऊण निरु गाढं । तस्संकम्मि निविट्टो दिट्टो सनिवेण लोएण ॥२४६॥
 तो तवखणेण खुद्धो मंती जा किंचि जंपिही तत्थ । ता भूवङ्गा भणिओ किं तं सो वीरवरपुरिसो ? ॥
 एवंति तेण भणिए आहूओ नरवरेण नियपासे । आलिङ्गिऊण संभासिउं च उववेसिओ सविहे ॥२४८॥
 तो पंचमपसायं दाऊणं तह य तुरयकरिकोसं । उकोसं गुरुदेसं आवासं सयलरिउवासं ॥२४९॥
 अह अन्नया य पुट्टो रत्ता मंतिस्स नंदणो एवं । किं भो ! कुलुग्गएणवि अणज्जकज्जं कयं तुमए ? ॥
 नेमित्तिवस्स वयणं कर्हियं सर्व्वेपि तेण जह निसुयं । जणयाओ, तो राया भणइ सद्धो स नेमिती ॥
 तेण भणियं नरेसर ! सच्चाई मज्ज एत्थ कम्माई । कम्मवसणेण जम्हा देव ! मएणुट्टियं एयं ॥२५२॥
 सुइमसुहं नक्खत्तरासीदिवसाइं कम्मसंजणियं । जाएइ जम्मसमए समएवि जओ इयं भणियं ॥२५३॥
 सर्व्वो पुव्वकयाणं कम्माणं पावपे फलविवागं । गहनवखत्ताई पुणो निमित्तमित्तं चिय हवंति ॥२५४॥

दृष्टुः निजजननीं पृष्टा क एयः, तथा तस्य कथितम् । तव पिता, तस्मादेतं प्रणम्य तेनापि तथा विहितम् ॥
 सचिवेण समालिङ्ग्य कथितं सर्व्वमपि पूर्व्वनिर्दिष्टम् । नैमित्तिकस्य वचनं ततो गृहोपरि स नीतः ॥२४१॥
 मज्जनादि कारयित्वा सचिवेनात्मना सार्धम् । स नीतो नृपपार्श्वं तं नत्वा द्वावप्युपविष्टौ ॥२४२॥
 ततः पृष्टो नरपतिना मन्त्री, स भणत्येष मम पुत्रः । ततो भणति नृपो न कदापि श्रुतं तव सुतजन्म ॥२४३॥
 ततो मन्त्री कथयति नृपस्य श्रवणमूले निभृतशब्देन । नैमित्तिकस्य भणितं तथा चोपायं च यथाविहितम् ॥
 यावदेवं स कथयति तावच्च स बालधारनरसहितः । मन्त्रिसुतस्यापि पुत्रो जनकं दृष्ट्वा स्नेहेन ॥२४५॥
 तातस्तात इति प्रजक्षिपता चालिङ्ग्य निश्चितं गाढम् । तस्याङ्गे निविष्टो दृष्टः सनृपेण लोकेन ॥२४६॥
 तनस्तत्क्षणेन शुभ्रो मन्त्री यावात्किञ्चिदपि जल्पिष्यति तत्र । तावद् भूयतिना मणितः किं त्वं स वीरवरपुरुषः ॥
 एवमिति तेन भणित आहूतो नरवरेण निजपार्श्वे । आलिङ्ग्य संभाष्य चोपवेशितः सचिवे ॥२४८॥
 ततः पद्याङ्गपसादं दत्त्वा तथा च तुरगकरिकोशम् । उरुदृष्टं गुरुदेवमावासं सकलर्तुवासम् ॥२४९॥
 अपान्यथा च पृष्टो राज्ञा मन्त्रिणो नन्दन एवम् । किं भोः ! कुलद्वैतेनाप्यनार्षकार्यं कृतं त्वया ? ॥२५०॥
 नैमित्तिकस्य वचनं कथितं सर्व्वमपि तेन यथा श्रुतम् । जनकात्, ततो राजा भणति सत्यः स नैमित्तिकः ॥
 तेन भणितं नरेश्वर ! सत्यानि ममात्र कर्माणि । कर्मवशेन यस्माद् देव ! मयानुष्ठिनमेतत् ॥२५२॥
 शुभमशुभं नक्षत्रराशिदिवनादि कर्मसंजननम् । जायते जन्मसमये-समयेऽपि यत् इदं भणितम् ॥२५३॥
 सर्वः पूर्व्वजनानां कर्मणां प्राप्नोति फलविवागम् । गहनशत्राद्यः पुनर्निमित्तमात्रमेव भवन्ति ॥२५४॥

किञ्च ।

द्वयं खिन्नं कालं भावं च भवेद् कारणं गुरुं । असुहसुहकम्मभवणे विससओ सोवकमकम्मे ॥२५५॥
 इच्छाद् निसुणिऊणं सचिवसुयाओ निन्नो भवुव्विगो । तं चिय रञ्जे ठविउं गिण्णिवि दिक्खं गओ मोक्खं ॥
 इय कहिउं सो सिट्ठी सिवभद्दो भणइ नरवई ! एवं । दुविहाए आवईए तो जत्तो होइ कायव्वो ॥२५७॥
 तेण जह पंतिणां नियसुयस्स विहिओ तहविहोवाओ । तह वयमवि तं कुणिमो तुञ्जाणाए नियमुयस्स ॥
 तो रत्ताणुत्ताए धरिओ ङो नियगिहम्मि जत्तेण । सेसा चउरो तणया रायाएसे सपाइट्टा ॥२५९॥
 तो रत्ता ते सव्वे निरोविया चउदिसासु वलकलिया । जहजोगं सत्तुणं पमाइणत्थं च, इत्तो य ॥२६०॥
 मलयाचलम्मि चलिओ पदमो चउरंगिणीइ सेणाए । पत्तो क्रमेण आवासिओ य दुग्गस्स तलवट्टे ॥२६१॥
 एत्तो महिंदसीहो वरुणसिणेहेण तरलियविवेओ । कहकहवि हु नीहरिओ गिहाउ, पत्तो य तप्पासे ॥
 तत्थेव तेण धरिओ महया जत्तेण, सिट्ठिणो लेहो । पट्टविउं जाणावइ वंघुसरुवंपि, इत्तो य ॥२६३॥
 आंगंतूणं इक्केण धविरमवरेण तत्थ सो सहसा । भणिओ मह पसिऊणं वरुण ! पयच्छेसु एगंतं ॥२६४॥
 तेणवि तहत्तिं विहिपं कहियं तेणावि जह गुहामञ्जे । चिट्ठइ गल्पसुरंगा उद्दममा माणुसपवेमा ॥२६५॥
 ता जाव दुग्गमञ्जे तम्मि य धवलहंरमञ्जसिज्जाए । दुग्गाह्विई चिट्ठइ, तप्पासे नेमि जइ मञ्जा ॥२६६॥
 अप्पेसि इमं दुग्गं, सोवि हु मन्नेवि तस्स तं वपणं । तेण समं चिय चलिओ मोलुं लहु भायरं सिविरं ॥
 संपत्तो धवलहंरे तस्स य मञ्जम्मि सवरराओवि । भज्जाए सह सुत्तो पर्यसिओ घेरपुरिसेण ॥२६८॥

द्रव्यं क्षेत्रं कालो भावश्च भवति कारणं गुरु । अशुभशुभकर्मभवने विशेषतः सोपक्रमकर्मणि ॥२५५॥
 इत्यादि श्रुत्वा सचिवमुत्ताद् नृपो भवोद्विग्नः । तमेव राज्ये स्थापयित्वा गृहीत्वा शीशां गतो मोक्षम् ॥२५६॥
 इति कथयित्वा स श्रेष्ठी शिवभद्रो मणति नरपते ! एवम् । द्विविधायामापदि ततो यत्नो भवति कर्तव्यः ॥
 तेन यथा मन्त्रिणा निजसुतंस्य विहितस्तथाविधोपायः । तथा वयमपि तं कुर्मस्तवाज्ञया निजमुतस्य ॥२५८॥
 ततो राजानुजाते धृतः स निजगृहे यत्नेन । शेषाश्चत्वारस्तनया रानादेशे समादिष्टाः ॥२५९॥
 ततो राजा ते सर्वे निरूपिताश्चतुर्विधु वलकलिताः । यथायोग्यं शङ्खां प्रसाधनार्थं च, इतश्च ॥२६०॥
 मलयाचले चलितः प्रथमश्चतुरङ्गिण्या सेनया । प्राप्तः क्रमेणावासितश्च दुर्गस्य तलवट्टे ॥२६१॥
 इतो महिन्द्रसिंहो वरुणस्नेहेन तरलितविवेकः । कथंकथमपि खलु नि सृतो गृहात् प्राप्तश्च तत्पार्श्वे ॥२६२॥
 तत्रैव तेन धृतो महता यत्नेन, श्रेष्ठिने लेखम् । प्रस्थाप्य ज्ञापयति वन्धुस्वरूपमपि, इतश्च ॥२६३॥
 आंगस्यैकेन स्वविरशब्देण तत्र स सहसा । भणितो मम प्रसद्य वरुण ! प्रयच्छेकान्तम् ॥२६४॥
 तेनापि तपेति बिहितं कथितं तेनापि यथा गुहामध्ये । तिष्ठति गुरुसुरहोर्ध्वगमा मानुषप्रवेशया ॥२६५॥
 तावद् यावद् दुर्गमध्ये तस्मिंश्च धवलगृहमध्यशय्यायाम् । दुर्गाधिपतिस्तिष्ठति, तं पार्श्वे नयामि यदि मम ॥
 अर्पयसीमं दुर्गं, सोऽपि हि मत्वा तस्य तद् वचनम् । तेन समभेय चलितो मुक्त्वा लघुभ्रातरं शिविरं ॥
 संपातो धवलगृहे तस्य च मध्ये स्वरराजोऽपि । भार्यया मह सुप्तः प्रदर्शितः स्वविरपुरुषेण ॥२६८॥

तो वरुणनिउत्तोर्हि पुरिसेर्हि वंधिऊण सकलत्तो । नियडोर्हि निगडिऊणं समप्पिओ दंडनाहस्सो ॥२६९॥
 तेणवि नियपहुपासम्मि पेसिओ तलवरस्स अप्पेउं । दाऊणं संवल्यं तह सत्तंगेपि तल्लच्छि ॥२७०॥
 नरवडुवायणत्थं, समप्पिउं तह जिण्णिदपडिमाओ । कालिहरयणमयाओ पिउणोवि हु पूयणनिमित्तं ॥
 येरसुयं तन्नभणिण्ण ठावए दुग्गनायगपयम्मि । वरुणो दुग्गम्मि तद्दा नियपहुआणं ज्ञे दावेइ ॥२७२॥
 इत्तो महिंदसीहस्स साहियं दुग्गगिरिसमीवम्मि । केणवि सवरनरेणं विवरं तेह कप्पमप्पेउं ॥२७३॥
 तो परिवारं वंचिवि करे करेऊण कप्पटिप्पणयं । तन्नभणियविहाणेणं पविसइत्तो विवरमज्जम्मि ॥२७४॥
 ता जाव-वंतरीए भवणं पासेइ तीएलंकरियं । पढमगुणठाणट्रियाए तीए सो पभणिओ द्दहं ॥२७५॥
 उवविससु रममु मं नाह ! जेण वंतरणणं गणा अहयं । सो भणइ दुविद्वतविहं देवीण रयम्मि मह नियमो ॥
 तो कुद्धा सा पणभइ किमिहागमणम्मि कारणं कहसु । जइ न ममं उवभुंजसि, भणइ सो कोउगेणेवा ॥२७७॥
 पत्तो ता तं दंसु किंचिवि मह कोउयंति, सा भणइ । मह रमणाउ किमन्नं जं तं पत्थेसि रे मूढ ! ? ॥२७८॥
 जइ न ममं रमसि तुमं संपयमवि ता मरेसि रे नूनं । सो भणइ हवउं मरणंपि नियमनिरयस्स पत्तयच्छि ! ॥
 परं मह साहसु समभूमिभागओ किंचिरं तुहावासो । तीए भणियं बहुजोयणाइ, तो भणइ सो एव ॥२८०॥
 जइ एवं ता मज्जं अहोदिसं जोयणम्मि गंतव्ये । अहियगमणेण जाओ दिसिच्चए दुइयअइयारो ॥२८१॥
 इयं ज्ञोउं सा कुविया पण्हिपहारेण हणिहिदी जाव । ता अंतरम्मि पडिओ सम्मदिट्ठी-सुरो कोवि ॥२८२॥

ततो वरुणनियुक्तैः पुरुषैर्वेदध्या सकलत्रः । निगडैर्निगडयित्वा समर्पितो दण्डनाथाय ॥२६९॥
 तेनापि निजममुपाश्वेभेपितः पुररक्षायार्पयित्वा । दत्त्वा शम्बलं तथा सप्ताङ्गामपि तल्लक्ष्मीम् ॥२७०॥
 नरपत्न्युपायनार्थं, समर्प्य तथा जिनेन्द्रप्रतिमाः । स्फटिकरत्नमयीः पितुरपि हि पूजननिमित्तम् ॥२७१॥
 स्याविरमुतं तद्भणितेन स्थापयानि दुर्गनायकपदे । वरुणो दुर्गे तथा निजप्रभ्वाज्ञां च दापयति ॥२७२॥
 इतो महेन्द्रसिंहस्य कथितं दुर्गगिरिममपि । केनापि शवरनरेण विवरं तथा कल्पमर्पयित्वा ॥२७३॥
 ततः परिवारं वञ्चयित्वा करे कृत्वा कल्पटिप्पणकम् । तद्भणितविधानेन प्रविशति ततो विवरमध्ये ॥२७४॥
 तावद् यावद् व्यन्तर्था भवन् परयति तयाश्लंकृतम् । प्रथमगुणस्थानस्थितया तथा स प्रभणितो हृष्टा ॥२७५॥
 उपविश रमय मां नाथ ! येन व्यन्तरपणाङ्गनाइहम् । स भणति-द्विविधत्रिविधं देवीनां रते मम नियमः ॥२७६॥
 ततः कुद्धा सा प्रभणति किमिहागमने कारणं कथय । यदि न मामुपभुङ्क्ते, भणति स कौतुकनैव ॥२७७॥
 प्राशस्तस्मात् त्वं दर्शय किञ्चिदपि मम कौतुकमिति, सा भणति । मम रक्षणार्त्तिकमन्ययत्वं प्रार्थयसे रे मूढ ! ॥
 यदि न मां रमयसि त्वं सांप्रतमपि तदा श्रियसे रे नूनम् । स भणति भक्तु मरणमपि नियमनिरतस्य मृगासि ! ॥
 परं मम कथय समभूमिभागात् कियद्दूरं तवावासः । तथा भणितं बहुयोजनाञ्चि, ततो भ्याति स एवम् ॥
 यत्तेवं तदा ममाधोदिशि योजने गन्तव्ये । अधिकगमनेन जातो दिशन्ते द्वितीयातिचारः ॥२८१॥
 इति श्रुत्वा सा कुविता पार्ष्णिपहारेण हानिव्यनि यावत् । तावदन्तरे पतितः सम्यग्दाष्टिः सुरः काञ्चि ॥

तेषुखिविदं सो ज्ञत्ति आणियो वरुणसिविरमञ्जमि । दिव्येवत्ये दाउं स भुओ सट्टाणमह वरुणो ॥२८३॥
 कयउवओगो जा उड्ढदिसिवए जोयणं तओ सरइ । इय जोयणदुगमाणं गमणं नाऊण शूरेइ ॥२८४॥
 सब्वविरइं भरेउं मह सत्तो दूरओ गया इन्हं । एगमुगभरुव्वहणे असमत्थो किं गिरिं वहइ ? ॥२८५॥
 कइ ते न भंउण्डिज्जा कइ ते पुयारिहा न हु हवंति । सुणियो महाणुभावा जावज्जीवंपि जे पयया ॥२८६॥
 प्रालिति सब्वविरइं मणवइकाएण तिविहतिविहम्मि । ही ही अहमेण मए विराट्ठिया देसविरइंवि ॥२८७॥
 एवमणुसोइऊण वरुणो ओयरइ दुग्गनयराओ । संपचो आवासे महइदसीहस्स तो कइइ ॥ २८८ ॥
 सब्वं अइयाराई सोवि हु साहेइ अप्पणो चरियं । अइयारमहोदिसिसंभवं च तो तेण संजुत्तो ॥२८९॥
 तट्टाणाओ नयरिं वरुणो पत्तो नमंसिओ राया । कथियं सब्वंपि तओ जहट्ठियं दुग्गगहणाई ॥२९०॥
 नियनियमस्सवि भंगो पसाहिओ, नरवरेण सो भणियो । न हु तत्य तुज्ज दोमो मञ्ज निओगेण थोवोवि ॥
 इत्तो पुव्वदिसाए सिट्ठिसुओ आसि पेसिओ पुब्बिं । जो गुणचंदभिहाणो सो पत्तो देससंधीए ॥२९१॥
 तो समरडामरेणं पुव्वदिसाभूसणेण भूइइणा । गुणचंदस्साभिमुहं भणावियं निययदूयाओ ॥२९३॥
 जइ मञ्ज देसमञ्जे मा पविससु जा न संमुहो अहयं । संपत्तो वणिपुत्तय ! इह अत्ये अतिय तुह आणा ॥
 देवगुरुणं नियसामिणो य तन्न जाव पंचमं दिवसं ; तम्मि पुणो हं सयंपवि सीमाए समागमिस्सामि ॥
 तत्तो गुणचंदेणं भणियं भो दूय ! पंचदिणमञ्जे । जइ सीममहं लंथेमि ता फुडं एस मह सव्वहो ॥२९६॥
 जइ पुणं कथियदिणाणं समाहियदिवसंपि सो विलंबेही । ता तुरियं गंतूणं उवविट्ठं चिय गट्ठिस्सामि ॥

तेनोत्तिप्य स अट्टित्यानीतो वरुणशिविरमध्ये । दिव्यानि वस्त्राणि दत्त्वा स गतः स्वस्थानमय वरुणः ॥
 कुनोपवांगो यावदूर्ध्वदिग्धते योजनं ततः स्मरति । इति योजनद्विकमानं गमनं ज्ञात्वा खिद्यते ॥२८४॥
 सर्वविरतिं धर्तुं मम शक्तिर्दूरतो गतेदानीम् । एकमुद्गमरोद्ग्रहनेऽसमर्थं किं गिरिं वहति ? ॥२८५॥
 कथं ते न वन्दनीयाः कथं ते पूजाही न खलु भवन्ति । मुनयो महाणुभावा यावज्जीवमपि ये प्रथताः ॥
 पालयन्ति सर्वविरतिं मनोवचःकायेन त्रिविधत्रिविधेन । ही ही ! अधमेन मया विराधिता देशविरतिरपि ॥
 एवमनुशोध्य वरुणोऽवतारति दुर्गनगरात् । संप्राप्त आवासे महेंद्रासिंहस्य ततः कथयति ॥२८८॥
 सर्वमतिचारादि स्तोत्रेषु खलु कथयत्यात्मनश्चरितम् । अतिचारमध्येदिकसंभवं च तत्रस्तेनं संयुक्तः ॥२८९॥
 तत्स्थानाद् नगरीं वरुणः प्राप्तो नमस्यितो राजा । कथितं सर्वमपि ततो यथास्थितं दुर्गग्रहणादि ॥२९०॥
 निजनियमस्यापि भद्रः प्रकथितो, नरवरेण स भणितः । न खलु तत्र तव दोषो मम नियोगेन स्तोत्रोऽपि ॥
 इतः पूर्वोक्तिं श्रोष्टुमुन आसीत्प्रोषितः पूर्वम् । यो गुणचन्द्राभिधानः स प्राप्तो देशसंधौ ॥२९२॥
 ततः समरडामरेण पूर्वदिग्भूपणेन भूपतिना । गुणचन्द्रस्याभिमुखं भाणितं निजदूत्सेन ॥२९३॥
 यथा मम देशमध्ये मा प्रविश यावद् न संमुखोऽहम् । संप्राप्तो वणिक्पुत्रक ! इहापेऽस्ति तवाज्ञा ॥२९४॥
 देवगुरुणां निजस्यामिन्श्च तावचावत्पञ्चमं दिवसम् । तस्मिन्पुनरहं स्वयमपि सीम्नि समागमिष्यामि ॥२९५॥
 ततो गुणचन्द्रेणं भणितं भो दूत् । पञ्चदिनमध्ये । यदि सीमानमहं लक्ष्येय यदा स्फुटमेव मम शपथः ॥२९६॥

इयभणिज्जं दूओ विमच्चिओ सो गओ नियपुग्ग्मि । साहेइ निवस्स तहा जह भणियं दंडनाहेण ॥
तेणवि पुट्ठो दूओ कित्तिपपित्ता वणिस्स वल्लसंखा ? । तो तेणवि से कदियं तुह सिन्नाओ फुडं दुगुणा।
किच ।

सपरकमो य कमंगओ य गुणवधडाए घट्टिओ य । सो गुणचंदो नरवर ! तम्हा तं रक्ख अप्पाणां।
नियदेसचाएणं दंडपयाणेण वावि लुट्टेसि । अन्नह न हवमि निव ! नत्थि संसओ इय सुणेउं सो ॥
भोओ संबदिङ्गणं वदिङ्गण अहन्निंस गओ दूरं । तं पणिहीओ नाउं गुणचंदो पिट्टिमणुल्लगो ॥३०२॥
पुरओ गच्छद राया पिट्टीए-तस्म जाइ गुणचंदो । तो जाव जोयणसयं अदियं तो दिसिवयं सरियं ॥
मुणइ दस जोयणाइं अदियाइं समागओ तओ-भणइ । सच्चं जाओ दिसिवयकलंकदंढाहिवा इन्दि ॥
जं मह उच्चासेणवि भग्गो एसुत्ति हरिसिओ-अहयं । नियनियमभंगदंडेण दंडिओ इइ न भे नायं ॥
येवोवि नियमभंगो जणेइ अइदारुणं महादुक्खं । जह विसल्लोवि मारइ उवभुत्तो पाणिणं नियमा ॥
ता न खमं मह गंतुं पपंपि इत्तो, तओ य तन्नयरे । मुत्तणं अहिगारिं वत्थिओ सो नियपुगहुत्तं ॥
पत्तो य विभूइए गुणचंदो पणमिया नरिंद्राइ । सव्वंपि जइवित्तं निवेइयं गइणां तेण ॥३०८॥
तओ सुंदरनामा बुद्धीए वंशुरोत्ति पट्टविओ । उच्चरदिमाए सिरिमपरवीरपासम्मि सो जम्हा ॥३०९॥
चंदो न दंडसज्जो उदंडपयंडपयल्लवत्तकलिओ । अइनीइंगज्जो न जुञ्जसज्जो उमो होइ ॥३१०॥

यदि पुनः कृपितदिनेभ्यः समधिकदिवनमपि स विलम्बयिष्यति । तदा त्वरितं गत्वोपविष्टमेव ग्रहीष्यामि ॥
इति मणित्वा दूतो विसर्जितः स मनो निजपुरे । कथयति नृपाय तथा यथा मणितं दण्डनाथेन ॥२९८॥
तेनापि पृष्टो दूतः कियन्मात्रा वणिजो बलसंख्या ? । ततस्तेनापि तस्य कथितं तव सैन्यात्सुकुटं द्विगुणा ॥
सपराक्रमश्च क्रमसंगतश्च गुणानयटया पटितश्च । स गुणचन्द्रो नरवर ! तस्मात्त्वं रक्षारत्नानम् ॥३००॥
निन्देदशत्यागेन दण्डप्रदानेन वापि श्लुथ्यसे । अन्यथा न भवसि नृप ! नास्ति संशय इति श्रुत्वा सः ॥
भीतः समुद्रा ऊर्वाऽहनिशं गतो दूरम् । तन् प्रणिवर्जित्वा गुणचन्द्रः पृष्टमनुलग्नः ॥३०२॥
श्रुतो गच्छति राजा पृष्टे तस्य याति गुणचन्द्रः । ततो भावधोजनशनमधिकं ततो दिग्भ्रतं स्मृतम् ॥३०३॥
वानाति दश योजनान्यधिकानि समागमन्तो मणनि । सन्त्यं जांतो दिग्भ्रतकलङ्कदग्दाधिप इदानीम् ॥
यन्ममोद्गोसेनापि भग्न एव इति हृषितोऽश्चकम् । निजनियमभङ्गदण्डेन दण्डित इति न मया ज्ञानम् ॥३०५॥
स्तोकोऽपि निषममद्गो ननयत्यतिदारुणं महादुःखम् । यथा विपद्बोऽपि मास्यत्युपमुक्तः प्राणिनं नियमान् ॥
तस्मात्प्र क्षमं मम गन्तुं पदमपीतः, ततश्च तजगरे । मुक्त्वाधिकारिणं बलितः स निजशुरामिमुत्तम् ॥३०७॥
मातश्च विमृष्या गुणचन्द्रः प्रगता नरेन्द्रादयः । सर्वमपि यथावृत्तं निवेदितं राज्ञे तेन ॥३०८॥
तृतीयः सुन्दरनामा बुद्ध्या बन्धुर इति प्रत्याश्रितः । उच्चरदिशि श्रीसमरवीरपार्श्वे स यन्मान् ॥३०९॥
चटो न दग्दमाय्य उदग्दप्रवरदमवत्तकलितः । आदिनीतिप्रायो न सुदमाय्योऽयं भवति ॥३१०॥

अनवरयपयणोहि चउरंगवलेण परिगओ सोवि । जाव निय देमसीमं संपत्तो ताव चित्तेइ ॥३११॥
 अहह मह जोयणसयं एक्कं चिय मुक्कलं चउदिसंपि । तंतु ससीमाएवि हु संजायं ता कहं करिमो ? ॥
 एगत्तो नियनियमो अन्नत्तो गुरुपणम्म मह आणा । जाओ य वग्गदोत्तडिनाओ इय चित्तयंतस्स ॥३१३॥
 तस्स मणे विष्कुरियं नड तिण्ह दिंसान मज्झओ गट्टिं । दम दम य जोयणाइं खिवेमि इह विरइरक्खट्टा ॥
 तांसहियजोयणमया पुरओ सिरिसमरवीरनयरंपिं । विज्जइ इय निच्छइउं चलिओ पत्ता-य तन्नयरं ॥
 चहुपाहुं विहेउं नरनाहं पणमिऊण तो भणियं । विक्कमवलेण रत्ता पट्टविओ हं तुह समीवे ॥३१६॥
 कल्लेणमिमेण निवेस ! संपयं तुम्ह देससीमाए । जे संति अह मापा हणंति ते तुज्ज ठक्कुरया ॥३१७॥
 ता किमुविक्खसि रक्खत्तमु न समं तुह पुच्चपुरिसमज्जायं । लोवेउं नरपुंगव ! समग्गुणगामपरिधाय ! ॥
 अन्नं च विक्कमवत्तो तए ममं नेहनिग्गरो चाटं । तेण तुह दुट्टठक्कुरचिट्ठियंमेयं कहावेइ ॥३१९॥
 अन्नह नरिंद ! ताणं गणणावि हु नत्थि मज्ज सामिस्स । जस्स अणेगे रिउणो आणं सिरसा पडिच्छंति ॥
 तं निमुणिवि नरनाहो जइ एवं मए न विद्यायं । अन्नह निपमित्तस्सवि गामे किमुवदधावेमि ? ॥३२१॥
 ता एमोच्चिय दंओ ताणं दोउजिनि दुट्टचरियाण । सीमाल्लठक्कुराणं जो देसो सो मए दिन्नो ॥३२२॥
 तुम्हाणं, स्वमह इन्दिं गिण्हह तदेसपत्तलिं झत्ति । अन्नपि भणह जं किंपि संपयं समुच्चियं अह ॥३२३॥
 इय भणिऊणं तह नरवरस्सं नियपाहुं समप्पेउं । सम्माणिउं च वहुयं विसज्जिओ सुंदरो वणिओ ॥
 संपत्तो य कमेणं नियनिवपासे सपग्गमवि वित्ते । साहेउं नमिऊण य जणयागिहे जाइ, तत्तो य ॥३२५॥

अनवरतमयणेश्वरुरङ्गचयेन परिगतः सोऽपि ! यावन्निरदेशसीमानं संप्राप्तस्तावच्चिन्तयति ॥३११॥
 अहह मम योजनशतमेकमेव मुक्कलं चतुर्दिश्वपि । तत्तु स्वसीमन्यपि हि सजातं तंममात्कथं कुर्मः ? ॥३१२॥
 एकेतो निजनियमोऽप्यतो गुरुननस्य ममाज्ञा । जातश्च व्याघ्रद्वितथीन्याय इति चिन्तयतः ॥३१३॥
 तस्य मनसि विष्कुरितं यथा तिमूणां दिशां मध्यतो गृहीत्वा । दश दश च योजनानि क्षिपामीह विरतिरक्षार्थम् ॥
 त्रिदशदिक्योजनशतानारुरतः श्रीसमरवीरनगरमपि । विद्यत इति निश्चित्य चलितः प्राप्तश्च तन्नगरे ॥३१५॥
 बहुप्राभृतं विधाय नरनार्थं प्रणम्य ततो भाणितम् । विक्रमबलेन राज्ञा प्रस्थापितोऽहं तवु समीपे ॥३१६॥
 कार्येणानेन नृपेज ! मां प्रनं तव त्रेदशसिन्धि । ये सन्त्यस्मद्ग्रामा घ्नन्ति तांस्तव-ठक्कुराः ॥३१७॥
 तस्मान्दिकमुपशंसं रक्ष न क्षमं तव पूर्वपुरुषमर्यादाम् । लोपयितुं नरपुङ्गव ! समग्रगुणग्रामपरिधाम् ॥३१८॥
 अन्यथा विक्रमबलमथवा ममं स्नेहनिग्गरो वादम् । तेन तव दुट्टठक्कुरचोटितमेतत्कथयति ॥३१९॥
 अन्यथा नरेन्द्र ! तेषां गणनापि हि नास्ति मम स्वाभिनः । यस्यानेके रिपव आज्ञां शिरसा प्रवीच्छन्ति ॥
 तन् श्रुत्वा नरनाथां जल्पन्थेयं मया न विज्ञातम् । अन्यथा निजमित्त्रस्यापि ग्रामान्दिकमुपद्रावयामि ! ॥३२१॥
 तस्मादपि एव दण्डस्तिषां भवतिविति दुष्टचरितानाम् । सीमस्मट्ठक्कुराणां यो देशः स मया दत्तः ॥३२२॥
 युन्मय्यम्, क्षमयतेदानीं गृहीत तद्देशमासिं झटिति । अन्यथापि भणत यत्तिकमपि सांप्रतं समुचितं मम ॥
 इति भणित्वा तत्रा नरवराम निजप्राभृतं समर्प्य । सम्मान्य च अह विसर्जितः सुन्दरो वणिक् ॥३२४॥

जसचंद्रो जो तुरिओ तुरियं सो पिसिओ य राएण । सिंधुविसयाहिवइणो उवरिं चउरंगवलकलिओ ॥
 पचो य तमुद्देशं तचो चितेइ दिसिवयं तइया । किंपरिमाणं गहियं न सुमरिमो सुगुरुमूलमि ॥३२७॥
 अहह पमाओ जाओ नरिंदलच्छीए अहव उम्माओ । जं सुगुरुणुवपसो पम्हुट्टो अहह मुट्टो हं ॥३२८॥
 इय चितंतो तचो विन्नचो हेरिएहिं जह राया । संपइ पलाइउमणो संवहमाणोभ्य चिट्टेइ ॥३२९॥
 तो सिग्वं चिय तुब्भे जइ देह पयाणगं तओ तस्स । सचंगंपि हु लच्छिं गिण्हह अचिरेण चिरभुत्तं ॥
 तो तक्खणेण ढका दवाविया रयणिपढमपहरमि । चलिओ सारवलेणं गओ य वहिऊण बहुदेसं ॥
 तेणवि आगच्छंतो विन्नाओ तो पलाणिओ दूरं । तो तेणं सबंपि हुं गहियं तस्सतिंयं दव्वं ॥३३०॥
 मोत्तूण तथ सिन्नं संपचो नियपुंरम्मि निवंपासे । कयपडिवची सब्वं साहिता नियंगिहं पचो ॥३३१॥
 एवं कमेण चउरो पत्ता पिउपांयवंदणनिमित्तं । पिउणावि तओ पुट्टा कहेह नियनियमनिव्वहणं? ॥३३४॥
 तेहिवि सब्वं कहियं सवित्थरं नियनियाण नियमाण । जो जस्स जत्थं जाओ उट्टादिसाइकमाइओ ॥
 अइयारो, तो सोउं सिट्ठी जंपेइ अइ ! निरु अजुत्तं । विहियं वच्छापच्छं सुतुच्छलच्छीइ कज्जेण ॥३३६॥
 परिहरिया सिंवलच्छी वरसुइकुच्छी पसन्नमुक्कलच्छी । रज्जसिरी उ अलच्छी जा गहिया विरइयाहाए ॥
 तालोयह दुचरियं गुरुण पासम्मि चरह पच्छित्तं । परिहरह रायसेवं जइ देवं मुणह मव्वन्नुं ॥३३८॥
 तो ते भोगहिसंगा रायसिरीसाहिलासिणो जाया । पभणंति जणपसमुहं अविणयवंयणाइं सब्वेवि ॥३३९॥

संप्राप्तश्च क्रमेण निजनृपपार्श्वे समग्रमपि वृत्तम् । कथयित्वा नत्वा च जनकगृहे याति, ततश्च ॥३२९॥
 यशश्चन्द्रो यस्तुर्यस्त्वरितं संप्रिपितश्च राज्ञां । सिन्धुविषयाधिपतेरुपरि चतुरङ्गवलकलितः ॥३२६॥
 प्राप्तश्च तमुद्देशं ततश्चिन्तयति दिग्भ्रंतं तदा । किंपरिमाणं गृहीतं न स्मरामः सुगुरुमूले ॥३२७॥
 अहह प्रमादो जातो नरेन्द्रलक्ष्म्या अथवोन्मादः । यत्सुगुरुणा मुपदेशी विस्मृतोऽहह मुष्टोऽहम् ॥३२८॥
 इति चिन्तयंस्ततो विज्ञप्तो हेरिर्कैर्यथा राजा । संप्रति पलापितुमनाः संवहमानश्च तिष्ठति ॥३२९॥
 ततः शीघ्रमेव यूयं यदि दत्त प्रयाणकं तन्मन्तस्य । सप्ताङ्गमपि हि लक्ष्मीं गृहीताचिरेण चिरसुक्ताम् ॥
 ततस्तन्तस्तेन दत्त्वा दापिता रजनिप्रथमप्रहरे । चलितः सारवलेन गतश्चोदुवा बहुदेशम् ॥३३१॥
 तेनाप्यागच्छन् विज्ञातस्तेनः पलायितो दूरम् । ततस्तेन सर्वमपि खलु गृहीतं तत्संबन्धिं द्रव्यम् ॥३३२॥
 मुत्तूणा तत्र सैन्यं संप्राप्तो निजपुरे नृपपार्श्वे । कृतप्रतिपत्तिः सर्वं कथयित्वा निजगृहं प्राप्तः ॥३३३॥
 एवं क्रमेण चत्वारः प्राप्ताः पितृपादवन्दननिमित्तम् । पित्रापि ततः पृष्टाः कथयत निजनियमनिर्वहणम् ॥
 तैरपि सर्वं कथितं सवित्तरं निजनिज्ञानां नियमानाम् । यो यस्य यत्र जात ऊर्ध्वदिगाघतिक्रमादिकः ॥
 अनिवारं, ततः श्रुत्वा श्रेष्ठी जल्पति अथि ! निश्चितमयुक्तम् । विहितं वन्सापथ्यं सुतुक्कलक्ष्म्याः कामेण ॥
 परिहृता शिखरक्ष्मीर्बरशुभश्रुतिः प्रसन्नमुखलक्ष्मीः । राज्यश्रीस्त्वलक्ष्मीर्या गृहीता विरतिवापयां ॥३३७॥
 तन्मादालोचयत दुश्चरितं गुरुगां पार्श्वे चरत प्रायश्चित्तम् । परिहरत राजसेवां यदि देवं जानीत सर्वज्ञम् ॥३३८॥

ताय । तच्चिप रथो समप्पिया सुप्पियावि किं पढमं ? । इण्हि वणिज्जकज्जे लज्जामो उज्जमं काउं ॥
जिणधम्मं पुण करिमो पभावणाईहिं ताय ! निच्चपि । निच्चित्तो उ तुमंपि हु मा कस्सवि सैवमणुमरसु ॥
सरसु सुगुरुण सेवं कुणसु पयत्तेण दाणधम्माई । अम्हाणं पुण तत्ति मा कुणसु कयावि मणसावि ॥
तो मोणं काऊणं सिट्ठीवि ठिओ समुट्टिया तणया । रायकुले संपत्ता भमंति सिच्छाए रिट्ठीए ॥३४३॥
जह् जह् रायपसाओ तह् तह् ओसरइ धम्मपरिणामो । तेसिं पमाववसओ सिट्ठिसुयाणं समग्गाणं ॥
सिट्ठीवि कालमासे कालं काऊण सुरवरो जाओ । ते चउरो सेट्ठिसुया विसयासत्ता त्रिगयधम्मा ॥
मरिऊण क्रमेण तओ कुगइयाया विसहिऊण दुक्कवाई । पावियजिणवरधम्मा पुणोवि सुभइं गमिस्संति ॥
जो उण पढमो पुत्तो वरुणो नाम्ना सो अहं जाओ । मरिउं महोरंगेमुं दिसिनियमविराट्ठणावसओ ॥
इय सोउं संवुद्धो नरवट्ठकुमाराइमहुपजणनिवहो । तं नरवट्ठणा भणिओ मणोरहो लेसु मह रज्जं ॥३४८॥
जेण तए मह पुत्तो मओ य जीवाविओ सुधम्ममि । ठविओ अहंपि तेणं परसुवयारी तुमं मज्ज ॥३४९॥
तो सो भणेइ नरवरं ! नियपुत्तं चैव फलइ जीवाण । तस्सुदए अघोवि हु भिमिच्चमित्तं पुण हवेइ ॥३५०॥
रज्जेण मह न कज्जं नरिदं । धम्ममि उज्जमो निच्चं । किओ ते निच्चिचओ सुभिच्चजुत्तेण जत्तेण ॥३५१॥
तो म्हा धवलहरं हरं वहुभूरेहिरं रुइरं । गोणं गणागणोहिं निसेवणिज्जं समपेउं ॥३५२॥
ठविओ सेट्ठिए सो विसिट्ठिट्ठीपभावणापुत्तं । कुत्तं तो जिणधम्मं गमेइ दिवहाइं तन्वये ॥३५३॥

ततस्ते भोगाभिन्वद्भद्राजश्रीसामिभ्रायिणो जाताः । प्रमणन्ति जनकसंमुखमविनयवचनानि सर्वेऽपि ॥३३९॥
तात ! त्वयैव राज्ञे समर्पिताः सुप्रिया अपि किं प्रथमम् ? । इदानीं बाणिज्यकार्ये लज्जामह उद्यमं कर्तुम् ॥
जिनधर्मं पुनः कुर्मः प्रभावनादिभिस्तात ! नित्यमपि । निश्चिन्तस्तु त्वमपि हि मा कस्यापि सेवामनुसर ॥
मम सुगुरुणां सेवां कुरु प्रयत्नेन दानधर्मादि । अस्माकं पुनश्चिन्तां मा कुरु कदापि मनोभावि ॥३४३॥
ततो मां कृत्वा श्रेष्ठ्यापि स्थितः समुत्थितास्तनयाः । राजकुले संप्राप्ता भ्रमन्ति स्वच्छया ऋद्ध्या ॥३४३॥
यथा यथा राजप्रसादस्तथा तथापसरति धर्मपरिणामः । तेषां प्रमादवशतः श्रेष्ठिसुतानां समप्राणम् ॥३४४॥
श्रेष्ठ्यापि कालमासे कालं कृत्वा सुरवरो जातः । ते चत्वारः श्रेष्ठिसुता विपयासकता विगतधर्माणः ॥३४५॥
भूत्वा क्रमेण ततः कुगतिगता विपद्य दुःखानि । प्राप्तेजिनवरधर्माः पुनरपि सुगतिं गमिष्यन्ति ॥३४६॥
यः पुनः प्रथमः पुत्रो वरुणो नाम्ना सोऽहं जातः । मृत्वा महोरंगेषु त्रिगिनयमविगणनावशतः ॥३४७॥
इति श्रुत्वा संवुद्धो नरपतिकुमारादिवहुजननिवहः । ततो नरपतिना भणितो मनोरथो लाहि मम रान्यम् ॥
येन त्वया मम पुत्रो मृतश्च जीवितः सुधर्मं । स्थापितोऽहमपि तेन परमोपकारी त्वं मम ॥३४९॥
ततः स भणति नरवर ! निजपुण्यमेव फलति जीवानाम् । तस्याद्येऽप्योऽपि हि निमित्तमात्रं पुनर्भवति ॥
रान्येन मम न कार्यं नरेन्द्र ! धर्म उद्यमो नित्यम् । कृत्यस्ते निर्भृत्यः सुसुहाययुक्तेन यत्नेन ॥३५१॥
ततो राज्ञा धवलगृहं गृह्णामिव बहुभूतिराजितं रुचिरम् । गवाङ्गनागौर्निषेवणीयं समर्प्य ॥३५२॥
स्थापिनः श्रेष्ठिपदे स विजिगृष्टदृष्टिपमाभ्यापयम् । कुर्वन् जिनधर्मं गमयति दिवसानि तत्रैव ॥३५३॥

ततो सो तन्वंधू मेहरहो मुणिवि तस्स वुत्तं । संपत्तो तन्नयरे क्वड्डियाएवि रहिओ सो ॥३५४॥
 संजाए मणोरहसिद्धिंदिरे दारवाल्लिनसेण । खल्लिओ खलोव्व पुरओ तत्तो सो साहए तस्स ॥३५५॥
 मेहरहो नामेणं जेट्ठो वंधू य सिद्धिणो अहयं । वाणारसीउ पत्तो ता कहसु तुमं इमं तस्स ॥३५६॥
 तक्कहिपणं सिट्ठो ससंभेमं संमुहो समणुपत्तो । तेणवि नमिउं आलिगिओ य गुरुगोरवेण तओ ॥३५७॥
 नीओ गिहम्मि विहिया सयल्ला तक्कालउचियपडिवत्ती । पच्चूसे जिणभवणे नीओ कयफारसिगारो ॥
 अट्ठपयारपूयं कारविओ विहिपुरस्सरं तत्तो । आहूओ य नरिंदो मेहरहो दंसिओ तस्स ॥३५९॥
 फहिओ नियसंबंधो तप्पियराइंपि राइणा तत्थ । हकारियाइं सम्मं करिंति धम्मं जिणपणीयं ॥३६०॥
 तो जह मणोरहेणं दिसिस्वयं पालियं निरइयारं । तह अन्नेणवि एवं पालेयव्वं पयत्तेण ॥३६१॥
 सव्वजगज्जीवहियं अप्पहियं सो करेइ जो अहियं । वज्जेइ दिसाजत्तं पयत्तओ सुत्तजुत्तीओ ॥३६२॥
 अइयारपंकमुको दिसिस्वयं जो धरेइ धीरप्पा । पसरियदसदिसिकित्तीं सो पावइ परमसंपत्ती ॥३६३॥

॥ इति पञ्चानिचारदृष्टान्तयुक्तं दिग्गतं मनोरथकथानकं समाप्तम् ॥

'सापेक्षत्वमन्यवोरयातिचारयोर्ज्यं न त्वाद्यानाम्; आद्यास्वनाभोगातिक्रमादिभिरेव भवन्ति, अन्यथा प्रवृत्तौ भद्र एव' इति केचित् ।

ततः स तद्वन्धुर्मन्थरथो ज्ञात्वा तस्य वृत्तान्तम् । संप्राप्तस्तन्नगरे कर्पादिक्रया विरहितः सः ॥३६४॥
 सन्ध्यायां मनोरथश्रेष्ठमिन्द्रे द्वारपालकनरेण । स्खलितः खल इव पुरतस्ततः स कथयति तस्य ॥३६५॥
 मेपरथो नाम्ना ज्येष्ठो बन्धुश्च श्रेष्ठिनोऽहम् । वाराणसीतः प्राप्तस्तस्मात्कथय त्वमिदं तस्मै ॥३६६॥
 तन्कथितेन श्रेष्ठी ससंभ्रमं संमुत्तः समनुप्राप्तः । तेनापि नत्वाऽऽलिङ्गितश्च गुरुगौरवेण ततः ॥३६७॥
 नीतो गृहे विहितो सकला तत्कालोचिनप्रतिपत्तिः । प्रन्यूपे जिनभवने नीतः कृतस्कारशृङ्गारः ॥३६८॥
 अपट्टारपूर्तां कारिनो विधिपुरस्सरं ततः । आहूतश्च नेन्द्रो मेपरथो दर्शितस्तस्मै ॥३६९॥
 कथिनो निजसंक्थस्तात्पितरावपि राज्ञा तत्र । हकारितौ मय्यंकुरुतां धर्मं जिनप्रणीतम् ॥३७०॥
 ततो यथा मनोरथेन दिग्गतं पालितं निरतिचारम् । तथाऽन्येनाप्येवं पालयितव्यं प्रयत्नेन ॥३७१॥
 सर्वजगज्जीवहितमाशङ्कितं स करोति योऽपि काम् । वर्जयति दिग्गयां प्रयत्नतः सूत्रयुक्ततः ॥३७२॥
 अनिचारपट्टमुक्तो दिग्गतं यो धरति धीरारता । प्रमृत्तदशदिकीर्तिः स प्राप्नोति परमसंपत्तीः ॥३७३॥

दुविहं भोगवयं इह भोग्यओ कम्मओ य उवभोगो । तंवल्लाहाराई परिभोगे वत्थल्लणाई ॥१॥
 भोग्यओ सद्दहेणं भोत्तवं फात्तुएसणियद्वं । तयभावेणेसणीयं नवरं सच्चित्तपरिवज्जं ॥२॥
 तस्सवि य असत्तेणंतकायवहुवीयवज्जणं तत्थ । असंणम्मि अद्याई पाणम्मि य मंसरसयाई ॥३॥
 त्थं खाइमम्मि उवरपंचगपरिवज्जणं सया कुज्जा । महुपभिईणं पुण साइमम्मि इय बुद्धउवपसो ॥४॥
 परिभोगम्मि य धुल्लप्पमुल्लवत्याई परिमितं सिज्जा । सासणपभावणट्टा वराई जा देवदूसाई ॥५॥
 नवरं तत्परिमाणं कुज्जा आहरणमाइयाणंपि । कम्मयओ पुण भण्णइ उवभोगो, कुणइ जं सद्दो ॥६॥
 गुत्तिपालाइकम्मं इगवारं पहरववहरणनियमा । जं पुण पुणो पुणोच्चिय कीरइ सो होइ परिभोगो ॥७॥
 अन्ने उण आयरिया कम्मयओ जोयणं न कुव्वंति । उवभोगपरीभोगाणं एस बुद्धाण उवएसो ॥८॥
 जो वज्जइ सच्चित्तं आहारं सावओ सयाकालं । सो विस्सत्तेणकुमरुव्व ल्हइ सित्तसंपयं कप्तो ॥९॥
 तथाहि;—

इंदणवणं व गुरुसालसंगयं गयमुहं व रयणदहं । नामेणं भोगपुरं परं पुरं अत्थि भरहम्मि ॥१०॥
 आसि सत्तिसुंदकिची विवुहर्पिओ पविपवित्तकरकमलो । राया पुरंदरो इव पुरंदरो दरियरिउल्लणो ॥
 तस्सत्थि पिया रइरुवविब्रमा विब्रभाण कुलभवणं । विब्रमवईभिहाणा सुसीलगुणसालिणी सरला ॥
 ताणं च सुओ भुवणम्मि विस्सुओ विस्सत्तेणवरकुमरो । कुमरकरिगंधसिपुरसमप्यदो धरियथवल्लुणो ॥
 गुणचंदसोमचंदाभिहाणया संति तस्सच्चि वयंसा । अह अन्नया स पत्तो तेहिं समं मलयगिरिसिहरं ॥१४॥

द्विविधं भोगव्रतामिह भोजनतः कर्मतश्च उपभोगः । नान्मूलाहारादिः परिभोगे वल्लल्लनादिः ॥१॥
 भोजनतः श्राद्धेन भोक्तव्यं प्रायश्चित्तणीपद्रव्यम् । तदभावेऽनेपणीयं किन्तु सच्चित्तपरिवर्तनम् ॥२॥
 तस्यापि चासत्त्वेऽनन्तकायवहुवीयवर्जनं तत्र । अशनं आर्द्रकादि पाने च मांसरसादि ॥३॥
 तथा सादिम्बि उदुम्बरपञ्चकपरिवर्जनं सदा कुर्यात् । मञ्जुप्रभृतीनां पुनः स्वादिन्मीति वृद्धोपदेशः ॥४॥
 परिभोगं च स्थूलद्रव्यमूल्यवस्त्रादि परिमितं शय्या । शासनप्रभावनाथं वराणि यावद् देवदूम्याणि ॥५॥
 किन्तु तत्परिमाणं कुर्यादाभरणदिकानामपि । कर्मतः पुनर्मण्यत उपभोगः, करोति यत् श्राद्धः ॥६॥
 गुत्तिपालादिकर्मकरां प्रहरव्यवहरणनियमात् । यत्पुनः पुनः पुनरेव क्रियते स भवति परिभोगः ॥७॥
 अन्ये पुदराचार्या कर्मता योननं न कुर्वन्ति । उपभोगपरीभोगयोरेव वृद्धानामुपदेशः ॥८॥
 यो वर्जयति साचित्तमाहारं श्रावकः सदाकालम् । स विश्वसेनकुमारवल्गमते शिवसंपदं क्रमशः ॥९॥

नन्दनवनमिव गुरुशालसंगतं गजमुत्तमिव रत्ना(रचना)द्वयम् । नान्मा भोगपुरं परं पुरमस्ति भरते ॥१०॥
 वासीच्छिशुद्वकीर्त्तिसिधुधमियः पविषवित्रकरकमलः । राजा पुरन्दर इव पुरन्दरो दृप्तरिषुदलनः ॥११॥
 तस्यास्ति प्रिया रतिरूपविभ्रमा विभ्रमाणां कुलभवनम् । विभ्रमवत्यभिधाना सुशीलगुणशालिनी सरला ॥१२॥
 तयोश्च सुनो भुवने-विश्रुनो विश्वसेनवरकुमारः । कुमारकरिगन्धसिन्धुरसमप्रभो धृतववल्लुणः ॥१३॥

पिच्छइ तथ मयच्छि एकं पकंवलुं वियाहत्वं । इत्थिं विंत्थिअनियं वहारिणि पुनचंदमुद्दि ॥१५॥
रणरणयपभावुल्लसिरपंचमुगारमणहरगिराए । गार्यंति विरहसमुब्भवाइं गेयाइं विधुरंगी ॥१६॥
गयसारंगा सारंगियञ्च पियविरहिया रहंगिव्व । दुहदाहदीहनीसाससुसियअहरा पढइ एवं ॥१७॥

चित्तह मासह चयह मंजरि, पिच्छिवि प्यणमयल्लहि मंजरि ।

विस्ससेणकुमारिणु हउं रत्ती, दुह अणुहवउ बहुय दिणरत्ती ॥१८॥

कयसिगारफार तसुरेसिहिं, चिट्टहु इह कित्तणु तसुरेसिहिं ।

किर हउं होसु कुमरवरमाणिणि, तेण विहिय हयहिय हउं माणिणि ॥१९॥

नियनाभसंकिरेणं पुट्टा मा सुयणु ! को इमो कुमरो ! तइ गिज्जइ जइ जुज्जइ तो सुंदरि ! मज्ज तं कहसु !
तो सा ससंभमं चिय पुलइयदेहं पलोयए जाव । संकिन्नरसं वाला ता तवस्वणमेवमणुहवइ ॥२१॥
तथाहि:—

किमिमो सोत्ति सहरिसा कचो तस्संभवोत्ति सविसाया । परपुरिसोत्ति य सभया रूपेणहियत्ति सासंका ॥
नेमित्तिपण कहिंयं अज्जं पियमेलउत्ति सविंसाभा । वामभुयअच्छिफुरणे सुनिच्छया तह सुसंउणाओ ॥
एमाइरसंतरतरलमाणसा माणसम्मि चित्तेइ । होउ इह जो व सो वा अतिही विणयारिहो ताव ॥२४॥
तो देइ पल्लवासणमुवविट्ठो तम्मि भणइ तयमिमुहं । जइवि न जुज्जइ जह तह मणवल्लहनामउल्लवणं ॥
तहचि तन्नामभणणे अमयरसासायणं लहउ रसणा । सप्पुरिसनामगहणं कुजेइ जं दुवखनिम्महणं ॥२६॥

गुणचन्द्रसोमचन्द्राभिधानौ स्तस्तस्यापि वयस्यौ । अथान्यदा स प्राप्तस्तैः समं मलयगिरिशिखरे ॥१४॥
परयति तत्र मृगाक्षीमेकां पक्वान्म्लम्बिकाहस्ताम् । स्त्रियं विस्तीर्णानितम्बधारिणीं पूर्णचन्द्रमुखीम् ॥१५॥
औत्सुक्यप्रभावोत्सितुपञ्चमोद्गारमनोहरगिरा । ग यन्ती विरहसमुद्भवानि गेयानि विधुराङ्गी ॥१६॥
गतसारङ्गा सारङ्गीच प्रियविराहिता रथाङ्गीच । दुःखदाहदर्शिनः श्वासशुष्काधरा पठत्येवम् ॥१७॥

चैत्रे मासे चूतस्य मञ्जरी, दृष्ट्वा मदनलतामञ्जरीम् ।

विधत्तेनकुमारुणाहं रक्ता, दुःखमनुभवामि बहु दिनरात्रीः ॥१८॥

कृतशृङ्गारस्फारा तदर्थं, तिष्ठामीह क्लेशतनुस्तदर्थम् ।

किलाहं भविष्यामि कुमारवरमानिनी, तेन विहिता हतहृदयाहं मानिनी ॥१९॥

निजनामशङ्कित्रा पृष्टा सा सुतनु ! कोऽयं कुमारः । त्वया गीयते यदि मुञ्चते तदा सुन्दरि ! मम तत्कथय ॥२०॥

ततः सा ससंभ्रममेव पुलकितदेहा प्रलोकते यावत् । संकीर्णरसे वाला तावत्तत्क्षणमेवमनुभवति ॥२१॥

किमयं स इति सहर्षा कुनस्तत्संभव इति सविधादा । परपुरुष इति च सभया रूपेणाधिक इति सागच्छा ॥

नैमित्तिकेन कथितमद्य पियमेल इति सविश्रम्भा । वामभुजासिन्धुरणे सुनिश्चया तथा मुशकुनात् ॥२३॥

एवमादिरसान्तरतरलमानमा मानसे चिन्तयति । भवत्सिंह यो वा स वाऽतिथिर्विनयाहंस्तावत् ॥२४॥

तत्रो ददाति पल्लयामनमुपविष्टास्मिन्भूणति तदभिमुखम् । यद्यपि न मुञ्चते यथा तथा मनोबल्लभनामोहानम् ॥

भोगपुराद्विषयतणओ नामेणं विस्ससेणवरकुमरो । चाई कयन्तुओ वच्छलो य पडिवन्ननिव्वहणो ॥२७॥
 इच्चादिगुणगणो मागहेहिं गदिओ पुरा पुरो मज्झ । पोयणपुरउज्जाणे जिणभवणगवाए गरिमाए ॥२८॥
 पुट्टा न किपि ते तत्थ किंतु सम्माणिया मए बहुयं । मइ पिउणा नेमिची मज्झ वरट्टा तथा पुट्टो ॥२९॥
 तेणवि कहिओ सो चेव पियमो मागहेहिं जो पडिओ । तो मज्झ तस्स उवरि जाओ य सपगलो राओ ॥
 तो नियसदीमुहाओ पुट्टो नेमिचिओ जहा कइया । तेण ममं मेलावो कुमरीए कइसु कत्यवि य ? ॥
 तेणं च इमं कहियं सत्तपदिवसम्मि मलयसेलम्मि । होही संगमसोवसं तेण सहातकियं किंतु ॥३२॥
 अइदूरे सो सेलो सत्तपदिवसं तु आगयं चेव । अइउच्छुगो य अहयं कज्जवसेणं गमिस्सामि ॥३३॥
 इहरा तं पि कहंतो, तो सा तोसेण कइ तं गंतु । कुमरीए तो भणियं इला ! दिणे सत्त, इत्तो य ॥
 सत्तसयजोयणेहिं कुमरो चिट्ठेइ कइ णु तव्वयणं । यइइ अइदुग्घडमिणं घडिस्सए नवरि विदिवसओ ॥
 अहवा सपघओचियं नेमिची अवितहं च तव्वयणं । होही न इत्थ भंती परंतु कइ गम्मिही तत्थ ? ॥
 इय संदेहदोलयमारूढा रुद्धमेपमभारा । अइउकंठविसंत्तुलदेहा भूमिं लोहंती ॥३७॥
 दिट्ठा अदिट्ठुव्वेण केणवि विज्जाहरेण हरिउण । आणीया इह अंबथिया - य जा सत्त दिवसाइ ॥
 तथाहि ;—

हे सुन्दरि ! मं मज्जसु भत्तारं कणयचूडनामाणं । उत्तरसेदीसामिस्स नंदणं पवणवेषस्त ॥३९॥

तथापि तन्नामभणनेऽनुरसास्वादनं लभतां रसना । सत्पुरुषनामग्रहणं करोति यद् दुःखनिर्मयनम् ॥२६॥
 भोगपुराधिपतनयो नान्ना विस्वसेनवरकुमारः । त्यागी कृतज्ञो वत्सलश्च प्रतिपन्ननिर्वहणः ॥२७॥
 इत्यादिगुणगणो मागधैरुहीतः पुरा पुरो मम । पोतनपुरोद्याने जिनमवनगताया गरिम्णा ॥२८॥
 गृष्टा न किमपि ते तत्र किन्तु सन्मानिता मया बहु । मम पित्रा नैमित्तिको मम वरार्यं तत्र गृष्टः ॥२९॥
 तेनापि कथितः स एव भियतमो मागधैर्यः पठितः । ततो मम तस्योपरि जातश्च समगलो रागः ॥३०॥
 ततो निजसतीमुखपृष्टो नैमित्तिको न्यथा कदा । तेन समं मेल - कुमार्याः कथयन्वापि च ! ॥३१॥
 तेन चेदं कथितं सप्तमदिवसे मलयशैले । भविष्यति संगमसौख्यं तेन सहातकितं किन्तु ॥३२॥
 अतिदूरे स शैलः सप्तमदिवसं त्वागतमेव । अत्युत्सुकश्चाहं कार्यवशेन गमिष्यामि ॥३३॥
 इतरथा तदप्यकथयिष्यम्, ततः सा तोषेण कथयति तां गत्वा । कुमार्या ततो मणितं हले दिनाः सप्त, इतश्च ॥
 सप्तशतयोजनेषु कुमारस्तित्छति कथं नु तद्वचनम् । घटतेऽतिदुर्घटमिदं घटिष्यते केवलं विधिवशतः ॥३६॥
 अथवा सप्तथय एव नैमित्तिकोऽवितथं च तद्वचनम् । भविष्यति नात्र भ्रान्तिः परन्तु कथं गमिष्यते तत्र ? ॥
 इति संदेहदोलामारूढा रुद्धमेमभामारा । अत्युत्कण्ठविसंत्तुलदेहा भूम्यां लुटन्ती ॥३७॥
 दृष्टाऽदृष्टपूर्वेण केनापि विद्याधरेण हत्वा । आनीतेहाभ्यर्थिता च यावत्सप्त दिवसानि ॥३८॥
 हे सुन्दरि ! मां मन्यस्व भर्तारं कनकचूडनामाणम् । उत्तरश्रेणित्स्वामिनो नन्दनं पवनवेगस्य ॥३९॥

इच्छाऽ जाव जंपद् तावुत्तरओ सुरयणपुंजोव्व । तेएण तरणिमंडलमवि तरलंतो मुणी पत्तो ॥४०॥
 अब्भुट्टिऊण दोण्णिावि पयओ पणयाई साहुपयपउमं । चारणमुणिणा तो धम्मलाहिउं सो इमं भणिओ॥
 किं कणयचूढं । एयं विचिट्ठियं सिट्ठगरहियं कज्जं । मह भाइसुओवि तुमं न लज्जसेणंजकज्जेण ॥४२॥
 न य तुम्ह कुले केणवि कयावि विहिया कलंकसंकावि । इण्हि पुण तव चरियं विवरीयं दीसए वच्छ ॥
 किञ्च ।

विसयपिवासानडिओ इहेव जं रमसि परमहेलाओ । तं नूण परमहेलाए परमहेलाए सहसि दुहं ॥४३॥
 वंछाविच्छेओ किं कयाइ संभवइ विसयसेवाए ? । तण्हा नवरि अहिया वड्ढइ लवणंयुवाणेण ॥४५॥
 किञ्च ।

नायागयावि विसया दुसहदुहं देति इय मुणेऊण । चत्ता धीरेहिं, तुमं ते वंछसि पुण अनाएणं ॥४६॥
 विसतरुफलं विसया भुज्जंति सुहेण महुरभावेण । दुहदायगदीहरमोहसंगमो दूसही पुरओ ॥४७॥
 जह खलु जहन्नकम्मं जूयं विउसाणं गरहणिज्जं च । जाणियजिणवयणाणं तह एवं विसयसंगोवि ॥४८॥
 हारेइ खणेण जीओ जूणण चिरज्जियं जहा विहवं । विसम्मपसत्तो सत्तो तह चेव चिरज्जियं सुकयं ॥४९॥
 ता वच्छ ! तुज्जं जं किंचि रूचाए कुणसु तं विंयारेउं । दुच्चरियं तुह होही पुरंओ दुहदायगं एयं ॥५०॥
 अह दुच्चरियसमज्जियदुकम्मसमुत्थभाविदुहभीओ । सो पणिवायपुरस्सरमेवं विन्नविउमाढत्तो ॥५१॥
 भयंवे ! चिरकालमहं पवंचिओ विसयसुखरसरसिओ । निवहियंकरेहिं करणेहिं दारुणेहिं विमूढमणे ॥५२॥
 संसारविपारगदीरसापरे मज्झ मज्जणं हुंतं । जइ मं न मूढहिययं समुद्धरंतो दयाए तुमं ॥५३॥

इत्यादि यावज्जल्पति तावदुत्तरतः सुरत्नपुत्र इव । तेजसा तरणिमण्डलमपि तरलयन्मुनिः प्राप्तः ॥४०॥
 अभ्युत्थाय द्वाविप पदतः प्रणतौ साधुषादपन्नम् । चारणमुनिना ततो धर्मलामयित्वा स इदं मणितः ॥४१॥
 किं कनकचूढं । एतद् विचेष्टितं शिष्टगर्हितं कार्यम् । मम भ्रातृमुतोऽपि त्वं न लज्जसेऽनार्थकार्येण ॥४२॥
 न च तव कुले केनापि कदापि विहिता कलङ्कशङ्कापि । इदानीं पुनस्तव चरितं विपरीतं दृश्यते वत्स ! ॥
 विपयपिपासानटिउ इहेव यद्रमयसि परमहेलाः । तद् नूनं परमहेलया परमहेलया सहसे दुःखम् ॥४४॥
 वान्छाविच्छेदः किं कदाचित्तसंभवति विपयसेवया ? । तृष्णा केवलमधिका वर्धते लवणान्धुपानेन ॥४५॥
 न्यायागता अपि विषया दुःसहदुःखं ददतीति ज्ञात्वा । त्यक्त्वा धीरैः, त्वं तान्वाञ्छसि पुनरन्यायेन ॥४६॥
 विपतरुफलमिव विषयां भुज्यन्ते सुखेन मधुरभावेन । दुःखदायकदीर्घमोहसंगमो दुःसहः पुरतः ॥४७॥
 यथा एतु जयन्यकर्म एतं विदुषां गर्हणीयं च । ज्ञातजिनवचनानां तथैवं विपयसङ्कोऽपि ॥४८॥
 नाशयति क्षणेन जीयोः शूतेन चिरजितं यथा विमवम् । विषमप्रसक्ततः सत्त्वस्तथैव चिरानितं सुकृतम् ॥४९॥
 तस्माद् वरस ! तथ यत्किञ्चिद्रोचते कुरु तद्विचार्य । दुश्चरितं तव भविष्यति पुरतो दुःखदायकमेतत् ॥५०॥
 अथ दुश्चरितसमर्जितदुष्कर्मसमुत्थभाविदुःसमीतः । स प्रणिपातपुरस्सरमेवं विज्ञपयितुमारब्धः ॥५१॥
 भगवन् ! चिरकालमहं पवंचिनो विपयसौम्यरसरसिकः । निजाहितकरैः करणैर्दारुणैर्विमूढमनाः ॥५२॥

तो कथपरदारवशो भो उद्विचि मं स्वपाविडं भणइ । मह भङ्गी नं संपइ ता एमु नपमि मट्टाणं ॥५४॥
तो जेपियं मए तं वच अहं पुण इहं चिट्ठिस्से । नेमित्तिएण कट्ठिओ जग्घा पियमंगमो एण्य ॥५५॥
तं सोउं नियठाणं संपत्तो संपयं कणयचूढो । चारणमुणीवि मलयदिकंदरे चिट्ठण् इन्दि ॥५६॥
इय सव्वंपि हु कट्ठियं नियचरियं संपयं तुमं मज्झ । साहसु कुमार ! कतो समागओ इय कोय तुमं ? ॥
अहं निमित्तिचयकण्णेण इंगिपुट्ठिं च तुमं मए नाओ । सो चैव विस्ससेणो मह दइओ पाणअमरिओ ॥
ता मं तायसु इन्दिं नियकरकण्णेण मह करं गहिउं । सो चिय पमत्त्यकालो चितामणिगा जहिं नोगो ॥
तक्कालोच्चियविहिणा कुमरो तं परिणइं तयणुरोहा । परपत्त्यणाए गहया पिप्वि पाणे परिचयंनि ॥६०॥
ततो कुमरीए समं गंतुं मलयदिकंदरे विहिणा । चारणमुणिमभिवंदेइ सपरियणो परमविगएणं ॥६१॥
मुणिणावि जहोच्चियसंभमेण सम्माणिओ तओ कुमरो । उवविमइ वसुपईए मुणीवि इय भणइ तयमिमृदं ॥
अणवरयमरणरणयरोयसोयाउलम्मि संसारं । जीवाण नत्तिय सोक्खं स्वणंपि किं कुमार ! न मुणेसि ? ॥
जं विलससि सिच्छाए निरग्गळे समयमयगलोच्च तुमं । असमं जमं समज्जसु चएसु अमपंजमं तह य ॥
असमंजसोववज्जणमिह जायइ सव्वसंगचायाओ । सो ण रागनिरोहा रागनिरोहो उ सच्चरणा ॥६५॥
सच्चरणं पुण काउं पारिज्जइ पउणकरणगामेण । करणाण पुणो जायइ पउणत्तं जोच्चणे चैव ॥६६॥
वृद्धत्ते जीवाणं न पउणभावो ह्वेइ कइयावि । दुव्वारजरागमज्जजरिज्जमाणाण करणाणं ॥६७॥

संसारविकारगम्भीरसागरे मम मज्जनमभविष्यत् । यदि मां न मृदहृदयं समुदचरिष्यो दयया त्वम् ॥१२॥
ततः कृतपरदारव्रतः स उत्थाय मां क्षमयित्वा भणति । मम भगिनी त्वं संप्रति तस्मादेहि नयामि स्वन्ध्यान्म् ॥
ततो जल्पितं मया त्वं व्रनाहं पुनरिहैव स्थास्यामि । नैमित्तिकेन कथितो यस्माद्वियमंगमोऽत्र ॥१६॥
तद् श्रुत्वा निजस्थानं संप्राप्तः सांप्रतं क्रमकचूडः । चारणमुनिरपि मलयाद्रिकन्दरे तिष्ठतीदानीम् ॥१९॥
इति सर्वमपि हि कथितं निजचरितं सांप्रतं त्वं मम । कथय कुमार ! कुतः समागतोऽत्र कथं त्वम् ! ॥२०॥
अथवा नैमित्तिककथनेनेङ्गितैश्च त्वं मया ज्ञातः । स एव विश्वसेनो मम दयितः प्राणाम्यधिकः ॥२८॥
तस्मान्मां श्रायस्वेदानीं निजकरकमलेन मम करं गृहीत्वा । स एव प्रशान्तकालश्चिन्तामणिना यत्र योगः ॥
तत्कालोचितविधिना कुमारस्तां परिणयति तदनुरोधान् । परप्रार्थनया गुरवः श्रियानपि प्राणानपरित्यजन्ति ॥
ततः कुमार्या समं गत्वा मलयाद्रिकन्दरे विधिना । चारणमुनिमभिवन्दते सपरिजनः परमविनयेन ॥६१॥
मुनिनापि यथोचितसंभ्रमेण सम्मानितस्ततः कुमारः । उपविशति वसुमत्यां मुनिरपीति भगति तदमिमुसम् ॥
अनवरतमरणौत्सुक्यरोगशोकाकुले संसारे । जीवानां नास्ति सौख्यं क्षणमपि किं कुमार ! न जानासि ॥६२॥
यद् विलससि स्वेच्छया निरर्गले समदमदकळवत् त्वम् । असमं यशः समर्जय त्यजामज्जसं तथा च ॥६४॥
असमज्जसोपवर्जनमिह जायते सर्वसङ्गत्यागात् । स पुना रागनिरोवाद् रागनिरोधस्तु सच्चरणात् ॥६५॥
सच्चरणं पुनः कर्तुं शक्यते प्रगुणकरणगामेण । करणानां पुनर्जायते प्रगुणत्वं यौवन एव ॥६६॥
वृद्धत्वे जीवानां न प्रगुणभावो भवति कदापि । दुर्वारजरागमज्जर्ममाणां करणानाम् ॥६७॥

बालत्वे जीवाणं कज्जाकज्जाइनाणरहियाणं । कह सच्चरणविहाणं जायइ पर्णिदियाणंपि ? ॥६८॥
 अपरं च ।
 जह जोव्वणम्मि अहमा महंति विसयामिसं जहा पुंरिता । तइ सुयंणा सिवसुवखं महंति विमुहा विसयसुक्खे ॥
 इमिणा निबंधणेणं कुमार । नियकम्मनिहणकयचित्तो । सिवसुहकरण तरुणोवि उज्जमं कुणसु सद्धमे ॥
 सो उण दुविहो भणिओ जइगिहिभेएण पढमओ तत्थ । कहिओ सवित्थुरं तो सम्मत्ताई य गिहिधम्मे ॥
 नीसामन्नं सामन्नमग्गमासेविउं अचायंतो । तो गुरुमूले सावयवयाईं गिण्हेइ सो कुमरो ॥७२॥
 गुणचंद्रसोमचंदेहिं संजुओ तह विलासवइयाए । वूरसवि विहाणेणं नाऊणं ताण भावत्थं ॥७३॥
 वीयं गुणव्वयं पुण कुमरेणं कहवि संकडं गहियं । मित्तकलत्तजुएणावि पवइत्तमाणाए सद्धाए ॥७४॥
 जलपत्ताईं मोत्तुं सेससचित्तस्स भोज्येणे नियमो । कम्मयभो पुण जयणा खरकम्मार्ण मन्वाण ॥७५॥
 दुप्पकापकासारभवत्तणं परिहरेइ परभागे । सच्चेयणं च तप्पट्ठिवद्धं च विसुद्धपरिणामो ॥७६॥
 इच्चाइ पवज्जेउं वंदेउं मुणिवरं च जा चलिओ । ताव सुरमिहुणमेगं समागयं मुणिवरं नमिउं ॥७७॥
 भणिओ य तेण कुमरो पिच्छणंपच्छणं निएसु खणमेगं । इय सुणिऊणं मुं जाव चिट्ठए तत्थ तो तेण ॥
 लहुउत्तरवेउं गिरयदेवीदेवाण वहुयुरूवेहिं । पारद्धं पिच्छणयं पिच्छइ अच्छरियभूयं ॥७९॥
 भूयं पणच्चमाणं ताणं मज्झम्मि संस्रसमवन्नं । कंठे विलगिगऊणं विलासवंइयं इमं भणइ ॥८०॥ -
 सत्तमादिणाउ दिट्ठा वच्छे । तं तुह पिपामही अहयं । तुज्झ विओए उव्वंधेउं मया वंतरी जाया ॥८१॥

बालत्वे जीवानां कार्याकार्यादिज्ञानरहितानाम् । कथं सच्चरणविधानं जायते प्रगुणेन्द्रियाणामपि ? ॥६८॥
 यथा यौवनेऽधमाः काङ्क्षन्ति विषयामिषं यथां पुरुषाः । तथां सुजनाः शिवसौख्यं काङ्क्षन्ति विमुखा विषयसौख्ये ॥
 धनेन निबन्धनेन कुमार ! निजकर्मनिघातकृतचित्तः । शिवसौख्यकृते तरुणोऽप्युद्यमं कुरु सद्धमे ॥७०॥
 स पुनर्द्विविधो भणितो यतिगृहिभेदेन प्रथमतस्तत्र । कथितः सविस्तरं ततः सम्यक्त्वादिश्च गृहिधर्मः ॥७१॥
 निःसामान्यं श्रामण्यमार्गमासेवितुमशक्नुवन् । ततो गुरुमूले श्रावकत्रतानि गृह्णाति स कुमारः ॥७२॥
 गुणचन्द्रसोमचन्द्राभ्यां संयुतस्तथा विलासवत्या । द्वादशधापि विधानेन ज्ञात्वा तेषां मावार्थम् ॥७३॥
 द्वितीयं गुणव्रतं पुनः कुमारेण कथयति संकटं गृह्णातम् । मित्रकलत्रयुतेनापि प्रवर्धमानया श्रद्धया ॥७४॥
 जलपत्राणि मुक्त्वा शेषमचित्तस्य भोजने नियमः । कर्मतः पुनर्यतना खरकर्मादीनां सर्वेषाम् ॥७५॥
 दुष्परवापन्नवामारमक्षणं परिहरति परभागे । सच्चेतनं च तत्प्रतिबद्धं च विशुद्धपरिणामः ॥७६॥
 इत्यादि प्रपद्य बन्धित्वा मुनिवरं च यावच्छालितः । तावन्सुरमिधुनमेकं समागतं मुनिवरं नत्वा ॥७७॥
 भणितश्च तेन कुमारः प्रेक्षणक्षणे पश्य क्षणमेकम् । इति श्रुत्वा स यावत्तिष्ठति तत्र तत्रस्तेन ॥७८॥
 लंपूतारविश्रुतदेवीदेवानां बहुरूपैः । प्रारब्धं प्रेक्षणकं पश्यत्याश्चर्यभूतमिव ॥७९॥
 भूतं प्रनृत्यन् तेषां मृष्ये मध्यासमवर्णम् । कथंते विलग्य विलासवतीभिर्दं भणति ॥८०॥
 सममदिनाद् दृष्टा यत्न ! न्ये तव पितामही ब्रह्म । तव विगोप उद्धव्य मृता व्यन्तरी नाता ॥८१॥

दद्रुण विभेभेण इहागाया गरुयनेहपडिबद्धा । ता सञ्चवा पियावि हु तुह परिही विरहहृदयश्यां ॥८१॥
जद्विसाओ तं अवहिया सि समगं तु पवसियं तस्स । निद्राहृदाइयं तह मुया पुणो तत्रत्तणं अहयं ॥८३॥
तस्मि दिणेच्चियं सञ्चत्य निरु गविट्ठावि नोवलद्धा सि । ता तुभ्ये सञ्चेवि हु चिट्ठह इत्येव खणभेगं ॥८४॥
जाव अहं रणमल्लं तुह पियरं पुत्तिं ! इत्य आणेमि । तो तक्खणेण गंतुं समागया तं गहेऊण ॥८५॥
सो वेदेउं साहुं उवविट्ठो तो कुमारमाईहिं । अभिवंदिओ भणेई विलासवईसम्मुहं एवं ॥८६॥
सञ्चोवि मए नाओ जणणीवयणा वइयो तुज्झ । मह निवपुरंदरोवि हु कुमारवसेरीए संपत्तो ॥८७॥
रणमल्लाईहिं तओ अब्भुहेऊग वंदिओ राया । सुणिणावि समारद्धा पुणोवि सहेसणा तेसि ॥८८॥
“देशादन्यस्मादापि मध्यादापि जलानिघेर्दिशोऽप्यन्तात । आनीय शयिति पत्यति विधिरभिमतमभिसुखीमृतः॥”
इचाइदेमणंते रणमल्लेणं पुरंदरो भणिओ । एसा मह पाणपिया दुहिया पीईए दट्ट्वा ॥८९॥
निवरणमल्लो नीओ पुरंदरेणं नियम्मिं नयरम्मि । गुणचंद्राओ नाउं सञ्चं संवंधमाईयं ॥९०॥
देवमिहुणंपि दाउं कुमरवहूणं सुरयणमाहरणं । सट्टाणे संपत्तं मुणीवि विहरेइ वसुहाए ॥९१॥
कइयदिणाईं धरिउं सम्माणेउं विसज्जिओ रत्ता । रणमल्लो संपत्तो नियनयरे कुणइ सद्धम्मं ॥९२॥
वीयगुणव्वयरेक्खं कुञ्चंतो कुणइ विसयपरिभोगं । सिरिविस्ससेणकुमारो सुमरंतो सुगुरुगुआणं ॥९३॥
गुणचंद्रसोमचंद्रा कालेण गल्लियसुगुरुउवएसा । वीए गुणव्वयम्मी अइयारे ते कुणतेव ॥९४॥
उंवीकणमाईणे हुरहं भुंजेत्तु भुंजए पढमो । अप्पके परिभोगं वीओवि हु कुणइ कइयावि ॥९५॥

दट्ट्वा विभङ्गेनेहांगता गुरुस्नेहप्रतिबद्धा । तस्मात्सर्वथा पितापि हि तत्र मरिष्यति विरहहतहृदयः ॥८२॥
यद्विसात्त्वमपहृतासि समं तु प्रीषितं तस्य । निद्राभुदादिकं तथ्य मृता पुनस्तत्क्षणमहम् ॥८३॥
तस्मिन्दिन एव सर्वत्र निश्चिन्तं गवेपितापि नोपलब्धासि । तस्माद् यूयं सर्वेऽपि हि तिष्ठतांशैव क्षणमेकम् ॥८४॥
यावदहं रणमल्लं तव पितरं प्राप्ति । अत्रानयामि । ततस्तत्क्षणेन गत्वा समागता तं गृह्णत्वा ॥८५॥
स वन्दित्वा साधुमुपावष्टस्ततः कुमारदिभिः । अभिवन्दितो भणति विलासवतीसमुखमेवम् ॥८६॥
सर्वेऽपि मया ज्ञातो जननीवचनाद् व्यतिकरस्तव । अथ नृपपुरंदरोऽपि हि कुमारगवेषणया संप्राप्तः ॥८७॥
रणमल्लादिभिस्ततोऽभ्युत्थाय वन्दितो राजा । मुनिनापि समारब्धा पुनरपि सहेशाना तेषाम् ॥८८॥
इत्यादिदेशनान्ते रणमल्लेन पुरन्दरं भणितः । एषा मम प्राणमिया दुहिता प्रीत्या द्रष्टव्या ॥८९॥
नृपरणमल्लो नीतः पुरन्दरेण भिजे नगरे । गुणचन्द्रान्शत्वा सर्वं संवन्धादिकम् ॥९०॥
देवमिधुनमपि दत्त्वा कुमारवधूष्यं सुरत्नमाभरणम् । स्वस्थाने संप्राप्तं मुनिरपि विहरति वसुषायाम् ॥९१॥
कसिपयदिनानि धृत्वा सम्भ्रान्त्य विसर्जितो राजा । रणमल्लः संप्राप्तो निजनगरे करोति सद्धर्मम् ॥९२॥
द्वितीयगुणव्रतरक्षां कुर्वन् करोति विषयपरिभोगम् । श्रीविश्वसेनकुमारः स्मरन् सुगुरुगुर्वाज्ञाम् ॥९३॥
गुणचन्द्रसोमचन्द्रौ कालेन गलितसुगुरूपदेशौ । द्वितीये गुणव्रनेऽतिचारांस्तौ कुरुत एवम् ॥९४॥
उन्वीकणादीनां समूहं भुक्त्वा भुङ्क्ते प्रथमः । अपक्वे परिभोगं द्वितीयोऽपि हि करोति कदापि ॥९५॥

तो विस्मत्सेणकुमरो कोमलवाणीए भणइ नाऊण । भो. मिता ! नो जुत्तं गुणव्वयं इय कल्लंकेडं ॥९६॥
 अवि सग्गगरलविसहरंमुहकुहरे पविसवन्ति नियपाणि । हेलाए हालाहलकवलणपडणा अवि ह्वन्ति ॥९७॥
 तवत्तंणपस्युपुल्लीपओहरेसुं सुहं पियंति पयं । अनुकूलीकयपवणे दवदहणमुहे सुयंति वरं ॥९८॥
 परिओसेणं पविसन्ति नक्कक्काउलं महाजलहं । रहसेणं परिरंभन्ति भीसणं तिकखखरनहरं ॥९९॥
 न उणो खणंवि पुरिसा पमायलेसंपि कइयवि कुणंति । पइजम्मजणियदूसहदुहदंदोलीमहाभीमं ॥१००॥
 इय अमयविदुसंदोहदायगं निसुणिऊण कुमरगिरं । ते दोवि हु वाहुडिया अइयाराणाणकरणम्मि ॥१०१॥

अह अन्नया वसन्ते विलासवईए ससंभमं कुमरो । भणिओ पिपयम ! कीलापरम्मुहो जइवित्तं तहवि ।
 मह कोउयं महंतं ता समगं एहि नंदणुज्जाणे । गंतूण कयलिलवलीएलाइवणेसु कीलेमो ॥१०३॥
 तो कुमरेणं भणियं पसयच्छि ! न संगयं इमं कांडं । तुज्जुवरोहो तहवि हु अवरज्जइ इय भणेऊण ॥
 तीइ समं संचलिओ पत्तो सो नंदणम्मि उज्जाणे । पविसइ जिणंभवणंतो भुवणपहुं पूइउं धुणिउं ॥१०५॥
 निरखंतो सो तैत्तो पत्तो गहिरम्मि वणनिमुंजम्मि । गुंजंतमधुरमहुरपररहुयवभरियनहविवरे ॥१०६॥
 कुसुमभरभारभामुरसुरविट्टविमरट्टभेजणसमर्थो । सच्चविओ तत्थियक्को महातरु सरलसाहालो ॥१०७॥
 अविरलगुरुदलमासलियवहलच्छायाए छन्नदेसम्मि । सह पिपयमाए कुमरो उवविट्टो जा पलोएइ ॥१०८॥
 तस्सोहं तो सहसा गयणाउ समागओ गुरुयवेगा । एगो उमहव्वइओ रूवस्सी गहियखट्ठंगो ॥१०९॥
 भामुरजडाकडप्पो घटाटंकारनेउररवइदो । ससिसमकवालपाणी प्राणीणं पलयकालोव्व ॥११०॥

ततो विश्वसेनकुमारः कोमलवाण्या भणति ज्ञात्वा । भो मित्रे ! नो युक्तं गुणव्रतमिति फलङ्कयितुम् ॥९६॥
 अप्युग्ररत्नविपथरमुखकुहरे प्रक्षिपन्ति निष्पाणिम् । हेलाया हालाहलकवलनप्रगुणा अपि भवन्ति ॥९७॥
 तत्क्षणप्रसूतव्याघ्रापयोधेषु सुखं पिबन्ति पयः । अनुकूलीकृतपवने दवदहनमुखे स्वपन्ति वरम् ॥९८॥
 परितोषेण प्रविशन्ति नक्कक्काकुलं महाजलधिम् । रभसेन परिरभन्ते भीषणं तीक्ष्णखरनखरम् ॥९९॥
 न पुनः क्षणमपि पुरुषाः प्रमादलेशमपि कदापि कुर्वन्ति । प्रतिजन्मजनितदुःसहदुःखद्वन्द्वालीमहाभीमम् ॥
 इत्यमृतविन्दुसंदोहदायिकं श्रुत्वा कुमारगिरम् । तौ द्वावपि लज्जितावतिचाराज्ञानकरणे ॥१०१॥

अथान्यदा वसन्ते विलासवत्या ससंभ्रमं कुमारः । भणितः प्रियतम ! कीडापराधमुखो यद्यपि त्वं तथापि ॥
 मम कौतुकं महत् तस्मात्सममोहि नन्दनोद्याने । गत्वा कदलीलव्वयेलादिवनेषु कीडावः ॥१०३॥
 ततः कुमारेण भणितं मृगाक्षि ! न संगतमिदं कर्तुम् । तवोपरोधस्तथापि ह्यपराध्यतीति भणित्वा ॥१०४॥
 तथा समं संचलितः प्राप्तः स नन्दन उद्याने । प्रविशति जिनभवनान्तो भुवनप्रभुं पूजयित्वा स्तुत्वा ॥१०५॥
 त्रिप्यन्तः स ततः प्राप्तो गर्भारे चननिकुञ्जे । गुज्जन्मधुरमधुरपरमृतरवभृतनभोविवरे ॥१०६॥
 कुसुमभरभारभामुरसुरविटपिगवर्भजनसमर्थः । दृष्टस्तत्रैको महातरुः सरलशाखः ॥१०७॥
 अविरलगुरुदलमासलिनवहलच्छायाए छन्नदेशे । सह प्रियतमया कुमार उपविष्टो यावत्प्रलोकते ॥१०८॥
 तच्छोभां ततः सहसा गगनात्समागतो गुण्येगात् । एकस्तु महाव्रतिको रूपवान् गृहीतसटाङ्गः ॥१०९॥

डमहमियडमरुवारावभीसणो पेच्छिऊण सो कुमरं । अणमिसनयणोच्च टिओ न जंपए किंपि लिहिउच्च ॥
 उक्कीलिउच्च परिधंभिउच्च मुन्नुच्च सुक्कनीउच्च । कुमरेण पिया भणिया न होइ पुरिसो इमो, इत्थी ॥
 भणियं विलासवईए कइमेयं नाह । पुरिसरुवपरं । जंपसि रमणीकरणीरहियंपि हु इत्थियं एयं ? ॥११३॥
 तो भणियं कुमरेण मयच्छि ! चिट्ठं नियसु एयस्स । तिरिच्छीए नियच्छइ मं पिच्छिवि सेयमृच्चइइ ॥
 उव्वइइ वइलपुलयं चरणंमुट्टेण खणइ खोणियलं । इय चिट्ठं कुणमार्णि माणिणि ! मृण भाभिणि एयं ॥
 विज्जासिद्धिनिमित्तं गहिओ वैसो इमीए इह एसो । जम्हा कीइवि कोविहु विज्जाए साइणोवाओ ॥ ११६॥
 इय जा जंपइ कुमरो सा विज्जा तीइ तवखणं सिद्धा । तो मोत्तुं कायालियवेसं सा इत्थिया जाया ॥११७॥
 भणइ य तुह दंसणओ सिद्धा विज्जा कुमार ! सुचिराओ । कप्पइडुमेव सप्पुरिसदंमणमहवा न किं कुणइ ? ॥
 तो मह देहं जीयं सव्वं तुम्हाण चैव आयत्तं । गंतूणं वेयइहे पियंराइ जाव आपोमि ॥११९॥
 ताव खणं इत्थेव य चिट्ठसु पाणोस । मह दयं काउं । तुज्जुववारकएणं देहं जा देमि ते विहिणा ॥१२०॥
 इय भणिऊण गया सा ततो पच्छन्नभमिरुवेण । विज्जाइरेण सव्वं निमुयं दिट्ठे च तचरियं ॥१२१॥
 सो उण पुच्चणुरत्तो छम्मासे तीइ पुट्टिमणुलंगो । भमिओ जा तद्विधत्तं विज्जासिद्धि पडिच्छंतो ॥१२२॥
 तो सो पउट्टचित्तो करिरुवेणं कुमारमुत्तिवत्तिउं । उप्पइओ आगासे पिच्छंतस्सवि परियणस्स ॥१२३॥
 ततो विलासवईए पुक्करियं विहुरविरहसडेण । तो गुणचंदणमुहा पहाविया गहियसियसत्था ॥१२४॥

भासुरजटासमूहो घण्टटङ्कारनूपुरवाद्यः । शशिसमकपालपाणिः प्राणिनां प्रलयकाल इव ॥११०॥
 डमडमितडमरुकारावभीपणो दृष्ट्वा स कुमारम् । अनिमिपनयनवत् स्थितो न जल्पति किमपि त्रिसितवन् ॥
 उत्कीलितवत्परिस्ताम्भितवच्छून्यवद् मुक्तजीवितवत् । कुमारेण प्रिया भणिता न भवति पुरुषोऽयं, स्त्री ॥१११॥
 भणितं विलासवत्या कथमेनं नाथ ! पुरुषरूपधरम् । जल्पसि रमयाकाररहितमपि हि त्रियमेनम् ! ॥११२॥
 ततो भणितं कुमारेण मृगाक्षि ! चेष्टां पश्यैतस्य । तिर्यग्गणा पश्यति मां दृष्ट्वा स्वैदमुद्रहति ॥११४॥
 उद्रहति बहुलपुलकं चरणाद्भुव्देन खनति क्षोणितलम् । इति चेष्टां कुर्वाणं मानिनि ! जानीहि मामेनीमेतम् ॥
 विद्यासिद्धिनिमित्तं गृहीतो वेपोऽन्यैरुपैः । यस्मात्कस्या अपि कोऽपि सख विद्यायाः साव्नोपायः ॥११६॥
 इति यावज्जल्पति कुमारः सा विद्या तस्यास्तत्क्षणं सिद्धा । ततो मुक्त्वा कापालिकवेषं सा स्त्री जाता ॥११७॥
 भणति च तव दर्शनतः सिद्धा विद्या कुमार ! सुचिरात् । क्लृप्तमवत् मन्पुरुषदर्शनमथवा न किं करोमि ! ॥
 ततो मम देहो जीवितं सर्वं गुप्ताकमेवायत्तम् । गत्वा चैताम्ये पितरौ यावदानयामि ॥११९॥
 तावत्क्षणमथैव न तिष्ठ प्राणेश ! मम दयां कृत्वा । तवोपकारकृते देहं यावद्दामि ते विधिना ॥१२०॥
 इति भणित्वा गता सा ततः प्रच्छन्नप्रमितरूपेण । विद्याचरेण सर्वं ध्रुतं दृष्टे च तच्चरितम् ॥१२१॥
 स पुनः पूर्वानुरक्तः पन्मासांस्तस्याः पृष्ठमनुलम्बनः । भ्रान्तो यावत्तद्विषयं विद्यासिद्धिं प्रतीच्छन् ॥१२२॥
 ततः स मद्भिष्टचित्तः करिरूपेण, कुमारमुत्तिष्य । उत्पतित आकाशो पश्यत्यपि परिजने ॥१२३॥
 ततो विलासवत्या पूत्कृतं विधुरविरहशब्देन । तनो गुणचन्द्रप्रमुखाः प्रभाविता गृहीतश्चितशस्त्राः ॥१२४॥

रायावि कहवि नाऊण कुमरबुत्तमेइ जा तत्थ । ता पिच्छइ मुच्छाए निमीलियच्छिं विलासवइ ॥१२५॥
 तो भणइ य नियपुरिसे भो भो गंधोदयं समाणेउं । तुरियं छेट्ठइ एयं तह वीयह तालयंटेण ॥१२६॥
 तो तह विहिण पउणा सा जाया तत्थ ता पत्ता । गुणचंदाई सुहडा साहंति निवस्स जह देव ! ॥
 कुमरो करिणा गयणे दिट्ठो अम्हेहिं नीयमाणो तो । किं कुणिमो से जं सो अगोयरो अम्हवाणाण ॥
 अह सा सह पियरेहिं पत्ता विज्जाहरीवि पुच्छेइ । कथ गओ तुम्ह सुओ, कहइ निवो केणवि हटोत्ति ॥
 नो तीए नायमिणं हरिओ सो तेण पावखयरेण । कहियं च तस्सरूवं पिउणो, सो भणइ नरनाहं ॥
 जह सत्तदिणाणंतो तुह पुत्तं निच्छएण आणिस्सं । ता मा खणमवि खेयं कुणसु तुमं वच्चु सगेहं ॥
 सोवि गिहं पइ चलिओ गुणचंदाओ विलासवइदेवि । संधीरंतो पत्तो, खयरोवि कुटावए लग्गो ॥१२३॥
 सो दुट्ठो गयणचरो जलनिहिदीवम्मि खिविवि तं कुमरं । गंतूणं वेयइहे करेइ सामग्गियं पउणं ॥१२३॥
 परिणयणत्थं, तत्तो कुमरो दीवम्मि वियरए जाव । वणदेवयच्च तत्थवि दिट्ठा ता भामिणी एगा ॥१२३॥
 तो पुट्ठा कुमरेणं का सि तुमं किंनिमित्तमिह पत्ता ? । तो मुक्कदीहउणहसाससुसियाए तीएवि ॥१२५॥
 भणियं पुच्छ सुदिव्वं जेणाहं निम्मिया अमियदुक्खा । भुवणपसिद्धम्मि कुले जणिऊण पुणो इहाणीया ॥
 इय भणित्तं रुयमाणी कुमरेण निवारित्तं इयं भणिया । मा कुणसु मणे खेयं परिभावसु दिव्वपरिणामं ॥
 चच्चे नीए नीए य उन्नए विहविणो दरिदे य । रोरे य राइणोवि य राए रंके कुणइ कम्मं ॥१२८॥
 तम्हां कम्मुच्छेए छेए ! तं आयरं कुणसु जेण । न पुणो पुणब्भवो भवदुहाण तुह जायइ कयाई ॥१२९॥

राजापि कथमपि ज्ञात्वा कुमारवृत्तान्तमेति यावत्तत्र । तावत्पश्यति मूर्च्छया निमीलिताक्षी विलासवतीम् ॥
 ततो भणति च निजपुरुषान् भो भो गन्धोदकं समानीय । त्वरितमुक्षतैतां तथा वीजयत तालवृन्तेन ॥१२६॥
 ततस्तथा विहिते प्रगुणा सा जाता तत्र तावत्प्राप्ताः । गुणचन्द्रादयः सुभटाः कथयन्ति नृपस्य यथा देव ! ॥
 कुमारः करिणा गगने दृष्टोऽस्माभिर्नियमानस्ततः । किं कुर्मस्तस्य यत्सोऽगोचरोऽस्मद्भाणानाम् ॥१२८॥
 अथ सा सह पितृभ्यां प्राप्ता विधाधर्मपि पृच्छति । कुत्र गतस्तव सुतः, कथयति नृपः केनापि हत इति ॥
 ततस्तथा ज्ञातमिदं हतः स तेन पापखचरेण । कथितं च तत्स्वरूपं पितुः, स भणति नरनाथम् ॥१३०॥
 यथा सप्तदिनानामन्तस्तव पुत्रं निश्चयेनानेप्यामि । तस्मान्मा क्षणमपि खेदं कुरुन्व त्वं व्रज स्वगेहम् ॥१३१॥
 सोऽपि गृहं प्राति चलितो गुणचन्द्राद् विलासवतीदेवीम् । संधीरयन् प्राप्तः खचरोऽपि गवेपयितुं लग्नः ॥
 स दृष्टो गगनचरो जलनिधिर्द्वीपे क्षिप्त्वा तं कुमारम् । गत्वा वैतादये करोति सामग्रीं प्रगुणाम् ॥१३३॥
 परिणयनार्थं, ततः कुमारो द्वीपे विनरति यावत् । वनदेवतेव तत्रापि दृष्टा तावद् भामिन्येका ॥१३४॥
 ततः पृष्टा कुमारेण काऽसि त्वं किनिमित्तमिह प्राप्ता ? । ततो मुक्कदीर्घोष्णश्वासशुष्कया तयापि ॥१३५॥
 भणितं पृच्छ देवं येनाहं निर्मिताऽमितदुःखा । सुवनप्रसिद्धे कुले जनयित्वा पुनरिहानीता ॥१३६॥
 इति भणित्वा रुदती कुमारेण निवार्येदं भणिता । मा कुरु मनमि खेदं परिभावय दिव्यपरिणामम् ॥१३७॥
 उच्चात्तीक्ष्णान् नीचान्श्रोत्रतान् विभविनो दरिद्रांश्च । रोरांश्च राज्ञोऽपि च राज्ञो रञ्जान्करोति कर्म ॥१३८॥

इच्छाद्देमणाए सोयं मोयाविया कुमारंण । संडविया ठाणविसंठुत्तावि गोविच्च गोवेण ॥१४०॥
तो साहिंठं पठत्ता परओ चरियं नियं कुमारस्स । जह् सिरिनयुरनिवासिस्स सेट्ठिणो सोमदेवस्स ॥
तणया हं कणयसिरी परिणीया सालिभदनामेणं । तन्नयरवासिणा सायरं च नीया य नियगेहे ॥१४२॥
भुंजइ सो विसयसुहं मए समं समहियाणुरापण । भणिया हं तेण पिए ! पिउगेहे नेय गंतव्वं ॥१४३॥
एवंति मए भणियं नवरं कइयावि अंवतायाण । आहवणे मोकलयं अणुनायाए तए नाह ! ॥१४४॥
तेपि हूं न बहु मयं तस्स, अन्नया रयणिअद्धेरत्तम्मि । कोवि मए गायंतो निसुओ नियडम्मि गेहम्मि ॥
तो भणिओ नियभत्ता मए इमं नाह ! गायणो कोवि । गायइ पणवीसवओ सच्चियकुलसंभवो गौरो ॥
अप्पाऊ अइसुभगो पीवरदेहो न एत्थ-संदेहो । गुञ्जम्मि मसो असमो परिससमो तस्स धणुवेए ॥१४७॥
इय जाव मए भणियं नाऊणं सरविसेममत्याओ । तो तम्मणम्मि जल्लिओं पवलो ईसानल्लो सहसा ॥
तो तद्धिणाउ चत्तो संभासोवि हूं मए समं तेण । तो चित्तिंयं मए नणु गुणोवि दोक्कणं पत्तो ॥१४९॥
तद्धिणपभिइंपि इमो समुहज्जासमसुओ जाओ । तत्तो पियरणुनाओ संचलिओ सोहणट्ठिणम्मि ॥१५०॥
अहमवि तस्सुवरोहं विणांवि सह तेण पोयमारुद्धा । रयणीए जल्लिमञ्जम्मि उट्ठिया विगयनिदाहां ॥१५१॥
जा देहचित्तेठाणं पत्ता जल्लिमि तेण ता खित्ता । संपत्तफलइखंडा इहागया अज्ज खुहिया हं ॥१५२॥
इय कहिऊण समप्पइ कुमरस्स फलाइं सा सच्चित्ताइं । ताइं न भुंजइ कुमरो मणम्मि नियमं नियं नाडं ॥

तस्मात्कर्मच्छेदे छेके ! त्वमादरं कुरु येन । न पुनः पुनर्भवे भवदुःखानां तव जायते कदाचित् ॥१३९॥
इत्यादिदेशनया- शोकं मोचिता कुमारेण । संस्थापिता स्थानविसंस्थुलापि गोपीव गोपेन ॥१४०॥
ततः कथयितुं प्रवृत्ता परतश्चरितं निजं कुमारस्य । यथा श्रीनगरनिवासिनः श्रेष्ठिनः सोमदेवस्य ॥१४१॥
तनयाऽहं कनकश्रीः परिणीता सालिभद्रनाम्ना । तन्नगरवासिनो सादरं च नीता च निजगेहे ॥१४२॥
मुझे स विषयमुखं मया समं समधिकानुरागेण । भागिताऽहं तेन प्रिये ! पितृगेहे नैव गन्तव्यम् ॥१४३॥
एवमिति मया भणितं किन्तु कृदाप्यम्यातातयोः । आहाने मुक्कलमनुज्ञासायास्तव नाथ ! ॥१४४॥
तदपि हि न बहु मंत तस्य, अन्वया रजन्यर्वराजे । कोऽपि मया गायन् श्रुतो निकटे गेहे ॥१४५॥
ततो भणितो निजमर्ता, मयेइ नाथ ! गायनः कोऽपि । गायति पञ्चविंशतिवयाः क्षत्रियकुलसंभवो गौरः ॥
अल्पायुरतिमुभगः पीवरदेहो नात्र संदेहः । गुह्ये तिलोऽसमः परिश्रमस्तस्य धनुर्वेदे ॥१४७॥
इति यावद् मया भणितं ज्ञात्वा स्वरविशेषशास्त्रात् । ततस्तन्मनसि ज्वलितः प्रबल इय्यनलः सहसा ॥१४८॥
तनस्तद्दिनात् त्यक्तः संभाषोऽपि हि मया समं तेन । ततश्चिन्तितं मया ननु गुणोऽपि दोषत्वं प्रातः ॥
तद्दिनप्रभृत्यप्ययं समुद्रयात्रासमुत्सुको जातः । ततः पितृनुज्ञातः संचलितः शोभनदिने ॥१५०॥
अहमपि तस्योपरोधं विनापि सह तेन पौतमारुद्धा । रजन्यां जलधिमध्य उत्थिता विगतनिद्राहम् ॥१५१॥
यावद् देहचिन्तास्थानं प्राप्ता जलधौ तेन तावत् शिवा । संप्राप्तफलकत्ववेहागताऽथ क्षुधिताहम् ॥१५२॥

तो गुरुभरोहेण भणितो सो तीए कहइ जेह मज्झ। मोचूण पत्तसलिलं नियमो सच्चित्तद्वयस्त॥१५४॥
 एवं तत्र दिने सो मणसावि हु वंछए नय सच्चित्तं। तह देसणाए विदिया वारसवयधारिणी सावि॥१५५॥
 तो कयसच्चित्तनियमा साबुववासेहि सत्त दिवसाइं। चिट्ठइ ता पुच्चुत्ता पत्ता विज्जाइरी तत्थ॥१५६॥
 बहुपरिवारसमेया पासइ कुमरं अईव किसकायं। पुरओ य ठिआए स्वामोयरीए सह किंपि जंपंत॥१५७॥
 तो सिरकयंकरकमला सा जंपइ तं पइ इमं वयणं। आरुइह विमाणमिणं गच्छामो तुह पुरे जेण॥१५८॥
 निइओ मह ताएणं सो तुह अवयारकारओ खयरो। इय सुंणिउं सो जंपइ अहह विरुद्धं कहं विदियं॥
 कणयसिरीए धम्मोवलंभेउत्तणेण हं जाओ। जं तेण इहाणीओ सो उव्यारी अओ मज्झ॥१६०॥
 अहवा तस्स विकम्मं किंचिवि चिरसंचियं इमं फलियं। इय जंपियावसाणं वणिगवहुया कहइ खयरीए॥
 जइ अज्ज सत्तमदिणं वट्ठइ उववासियस्स कुमरस्स। जम्हा जं वा तं वा न भुंजए एस धीरप्पा॥१६२॥
 तो खयरीपरिवारो आणइ फलपत्तकुसुमकंदाइं। दोएइ कुमरपुरओ पुव्वं व न भुंजए तंपि॥१६३॥
 तो तप्परिवारेणं भुत्ताइं ताइं, धारिओ सहसा। सो सव्वो तो कुमरो मणम्मि एवं विंचितेइ॥१६४॥
 सो जयइ जए धम्मो जस्स पभावेणं आवइसमुइं। लंघंति भवे भविणो भाविसुभंदा य जायंति॥१६५॥
 किञ्च।

ते गुरुगो गुणगुरुगो सुहफलतरुणो तमोहदिणमणिणो। जीयंतु जए जेहि नियमपयाणेण हं-परिओ॥
 निवडंतं निविडावइगुरुतरअइवियडंअयडसुट्टाए। कक्खइभवाडवीए अडणंपि हु वारियं जेहि॥१६७॥

इति कथयित्वा समर्पयति कुमाराय फलानि सा सच्चित्तानि। तानि न मुक्के कुमारो मनसि नियमं निजं ज्ञात्वा॥
 ततो गुर्ववरोधेन भणितः स तथा कथयति यथा मम। मुक्त्वा पत्रसलिलं नियमः सच्चित्तद्वयस्य॥१६४॥
 एवं सप्त दिनानि स मनसापि हि वाञ्छति न च सच्चित्तम्। तथा देशनया विहिता द्वादशव्रतधारिणी सापि॥
 ततः कृतसच्चित्तनियमा साप्युपवासैः सप्त दिवसानि। तिष्ठति तावत्पूर्वोक्तां पान्ता विद्याधरी-तत्र॥१६५॥
 बहुपरिवारसमेता पश्यति कुमारमतीव-ऋसाकामम्। पुरतश्च स्थितया क्षामोदर्या सह किमपि नश्यन्तम्॥
 ततः शिरःकृतकरकमला सा गल्पति तं प्रतीदं वचनम्। आरोहन् विमानमिदं गच्छामस्तव पुरे येन॥१६८॥
 निहतो मम तातेन स तवापकारकारकः स्वचरः। इति श्रुत्वा स जल्पत्यहह विरुद्धं कथं विहितम्?॥१६९॥
 फनकधिया धर्मोपलम्भहेतुत्वेनाहं जातः। यचेनेहानीतः स उपकारी अतो मम॥१६०॥
 भयवा तस्य विकर्म किञ्चिदपि निरसंचितमिदं फलितम्। इति जल्पितावसाने वणिगवधुः कथयति सत्तयाः॥
 यथाऽय सप्तमदिनं वर्तत उचोपितस्य कुगरस्य। यस्माद् यद्वा तद्वा न भुक्क एष धीरान्ता॥१६२॥
 ततः स्वर्गपरिवार आनयति फलपत्रकुसुमकन्दानि। दौकत्रे कुमारपुरतः पूर्वामिव न मुक्के तदपि॥१६३॥
 तन्मन्त्रपरिवारेण भुक्तानि तानि, पातितः सहसा। म सर्वस्ततः कुमारो मनस्येवं विचिन्तयति॥१६४॥
 स नयति जगति धर्मो यस्य प्रभोषणापत्समुद्रम्। लुप्तन्ते भवे भविनो भाविसुभद्राश्च जायन्ते॥१६५॥
 ते गुरवो गुणगुरवः शुभफलतरयस्तमओपदिनमणयः। गीयासुर्नगनि येनियमपदानेनाहं धृतः॥१६६॥

इयं चिंतते कुमरे स्वयरी विज्जाए मुणइ जह पढमं । पुवुचत्सेयेरेण विसेण वासित्तु एयाइं ॥१६८॥
 आरोहियाइं इण्हि ताणं पभाओ वियंभियो एसो । इय निच्छिऊण आणेइ ओसहिं विसविद्यायकरिं ॥
 तो तीए नासिओवरिटवियाए उड्डिआ इमे सहसा । तो स्वयरीए कुमरो कणयसिरीए सह विमाणे ॥
 आरोविऊण नीओ भोगपुरे गरुयविरहदुहियाण । पणओ पियराण तओ महाविभूर्डेए वीवाहो ॥१७१॥
 पारद्धो स्वयरेहिं तत्तो सा तेण परिणीया स्वयरी । सुरसुंदरीभिहाणां सुमुणीणवि मोहसंजणणी ॥१७२॥
 कणयसिरीवि सुनिचलचित्ता निचंपि सत्त्वयवएसु । निवसइ तस्सेव गिहे भणीए निव्विसेसयरा ॥१७३॥
 तो समयं नाऊणं राया गिण्हइ जिणमए दिक्खं । सिरिविस्ससेणकुमरं रज्जे ठविऊण सुहलग्गे ॥१७४॥
 सोवि कलत्तदुगेणं सद्धिं भुंजेइ रज्जसिरिमणहं । सावयवएसु निचच्चं अइयारपर्यंपि रक्खंतो ॥१७५॥
 तो कालेणं जाओ विलासवईए सुओ जयाणंदो । वाहत्तरिकलकुसलो कमेण सो जोव्वणं पत्तो ॥१७६॥
 सुरसुंदरीए जाया दुहिया पडिपुञ्जलक्खणोवेया । इत्तियमित्तकुहुवं, निअमो सेसस्स तेण कओ ॥१७७॥
 रज्जं सुरज्जुवंधो भोगा रोगव्व भवणमभिभवणं । पणइणीओ सत्थिणीओ इय मत्ततो गमइ कालं ॥
 जस्स पयावो आरक्खिओ य मंतीवि नियमइप्पसरो । आणच्चिय चारयवंचणाइ धणियं धणं पुण्णं ॥
 अइ कहवि कम्पवसओ विलासवईए तणुम्मि गुरुरोगो । संजाओ विज्जेहिंवि उवयरिया माउल्लिगेण ॥
 संजाया नीरोगा तहावि सा भुंजए पइदिणंपि । अब्भासाउ सच्चित्तं तो रत्ता वारिया एवं ॥१८१॥

निपत्तु निविहापद्गुरुतरातिविकटावटगते । कर्कशमवाटव्यम्पटनमपि हि वारितं यै ॥१६७॥
 इति चिन्तयति क्षुमारं स्वचरी विद्यया जानाति यथा प्रथमम् । पूर्वोक्तलेचरेण विषेण वासयित्वैतानि ॥१६८॥
 आरोपितानीदानीं तेषां प्रभावो विनृम्भित एषः । इति निश्चिन्त्यानयत्वोपधीं विपविचातकरीम् ॥१६९॥
 ततस्तया नासिकोपरिस्थापितायासुत्थिता इमे सहसा । ततः स्वचर्या कुमारः कनकश्रिया सह विमाने ॥१७०॥
 आरोप्य नीतो भोगपुरे गुरुविरहदुःखितयोः । प्रणतः पित्रोस्ततो महाविभूत्या वीवाहः ॥१७१॥
 प्रारब्धः स्वचरैस्ततः सा तेन परिणीता स्वचरी । सुरसुन्दर्यभिधाना सुमुनीनामपि मोहसंजननी ॥१७२॥
 कनकश्रीरपि सुनिश्चलचित्ता नित्यमपि श्रावकप्रतेषु । निवसति तस्यैव गृहे भगिन्या निर्विशेषतरा ॥१७३॥
 ततः समयं ज्ञात्वा राजा गृह्णाति जिनमते दीक्षाम् । श्रीविश्वसेनकुमारं रान्ये स्थापयित्वा शुभतल्पे ॥१७४॥
 सोऽपि कलत्रद्विकेन सार्धं मुहुक्ते रान्यश्रियमक्षताम् । श्रावकप्रतेषु नित्यमतिचारपदमपि रक्षन् ॥१७५॥
 ततः कालेन जातो विलासवत्याः सुतो जगदानन्दः । द्वासप्ततिकलाकुशलः क्रमेण स यौवनं प्राप्तः ॥१७६॥
 सुरसुन्दर्या जाता दुहिता परिपूर्णलक्षणोपेता । एतावन्मात्रकुटुम्बं, नियमः शेषस्य तेन कृतः ॥१७७॥
 रान्यं सुरज्जुवन्धुभोगा रोगा इव भवनमभिमवनम् । प्रणयिन्यः सपर्यं इति मन्यमानो गमयति कालम् ॥१७८॥
 यस्य प्रताप आरक्षिकश्च मन्ययपि निजमतिप्रसरः । आज्ञैव चारकवन्धनानि गाढं धनं पुण्यम् ॥१७९॥
 अथ कथमपि कर्मवशातो विलासवत्यास्तनौ गुरुरोगः । संजातो वैधैरप्युपचरिता मासुल्लिङ्गेन ॥१८०॥
 संजाता नीरोगा तथापि सा भुङ्क्ते प्रतिदिनमपि । अब्ध्यासात् सच्चित्तं ततो राजा चारितैवम् ॥१८१॥

वीयगुणव्ययमेवं मा मा अद्यरह कारणेण विना । संजायगाढगिद्धी कुण्ड इमा उत्तरं-एवं ॥१८२॥
जइ माउलिंगमहणा महणा सह अह कं न भुंजेमि । तो रोगो मह देहे करेइ पीढं महंतीपि ॥१८३॥
तो भणिया भूवङ्गा भदे ! सच्चित्तओसहाईहिं । संजायपडुसरीरा करेसि इय उत्तरमजुत्तं ॥१८४॥
यतः,

एगस्स कए नियजीवियस्स बहुयाउ जीवकोडीओ । जे के ठवंति दुक्खे ताणं किं सासओ अप्पा ? ॥

“कृमयो भस्म विष्टा वा निष्ठा यस्येयमीदृशी । स कायः परपीडाभिः पोष्यतामिति को नयः ? ॥

महता पुण्यपण्येन क्रीतेयं कायनौस्त्वया- । पारं दुःखोदधेर्गन्तुं त्वर यावन्न भिन्नते ॥”

सुगुरुमुहनिग्गयाणं वयणाणं नियमुहप्पवन्नाण । जं गंजणं विहिज्जइ तं मन्ने मोहमाहप्पं ॥१८६॥
इह लोएवि दुइं चिय परलोए नितुल्लं तु तं होही । गुरुआणाभंगाओ वोहीवि हु दुल्लहा मन्ने ॥१८७॥
इचाइदेसणाए विहियाएवि हु न तीइ पडिचयणं । दिन्नं गुरुकम्माए अहह अहो दारुणो मोहो ॥१८८॥
अवहीरिया निवेणं कंदाई सेवए निरगलए । रोगेणवि अभिभूया दुहावि गयदिट्ठिया जाया ॥१८९॥
अणुभविउं गुरुदुक्खं मरिऊणं वंतरेसु उववन्ना । भमिऊण भवे लहिही कमेण कम्मवखया मोवखं ॥
कणयसिरी वणिदुहिया गहियाणुव्वयगुणव्वया तइया । तस्संसग्गवसेणं सिट्ठिलेइ गुणव्वयं वीयं ॥
अइपक्कअंवाइं अचिंचांइति मन्नमाणी सा । सच्चित्तप्पडिबद्धं भुंजइ सच्चित्तकयनियमा ॥१९२॥
तो नाए नरवङ्गा भणिया करमोरु ! किं न जानासि । करयलकलियजलं पिब गलेइ जं आउयं तह य ॥
किं न नियच्छसि पसयच्छि ! लच्छिलीलामुहाइं विरसाइं । परिणामदारुणाइं अणंतभवभमणहेऊणि ॥

द्वितीयगुणव्रतमेवं मा मातिचरत कारणेन विना । संजातगाढगृद्धिः करोतीयमुत्तरमेवम् ॥१८२॥
यदि मातुलिङ्गमधुना मधुना सहाहं कथं न भुञ्जेय । ततो रोगो मम देहे करोति पीढां महंतीमपि ॥१८३॥
ततो भणिता भूपतिना भद्रे ! सच्चित्तौषधादिभिः । संजातपडुसरीरा करोपीत्युत्तरमंयुक्तम् ॥१८४॥
एकस्य कृते निजजीवितस्य बहूर्जविकोटोः । ये के स्थापयन्ति दुःखे तेषां किं शाश्वत आत्मा ? ॥१८५॥
सुगुरुमुत्तनिर्गतानां वचनानां निजमुखप्रपञ्चानाम् । यदवमाननं विधीयते तन्मन्ये मोहमाहात्म्यम् ॥१८६॥
इहलोकैःपि दुःखैरेव परलोकैः नितुल्लं तु तद् भविष्यति । गुर्वाज्ञाभङ्गाद् बोधिरपि हि दुर्लभो मन्ये ॥१८७॥
इत्यादिदेशनाया विहितया अपि हि न तया प्रतिवचनम् । दत्तं गुरुकर्मयाऽहह अहो दारुणो मोहः ॥१८८॥
अवधारिता नृपेण कन्दादीन् सेवते निर्गलान् । रोगेणाप्यभिभूता द्विधापि गतदृष्टिका जाता ॥१८९॥
अनुभूय गुरुदुःखं मृत्वा व्यन्तरेषूपपत्ना । भ्रान्त्वा भवे लप्स्यते कमेण कर्मक्षयाद् मोक्षम् ॥१९०॥
फनकश्रीविणिगदुहिता गृहीताणुव्रतगुणव्रता तदा । तस्संसर्गवशेन शिथिलयति गुणव्रतं द्वितीयम् ॥१९१॥
अतिपक्वाम्लान्यचित्तानीति मन्यमाना सा । सच्चित्तप्रतिबद्धं मुह्यते कृतसच्चित्तनियमा ॥१९२॥
ततो ज्ञाते नरपतिना भणिता करमोरु ! किं न जानासि । करतलकलितजलमिव गलति यदायुस्तथाच ॥१९३॥
किं न परयसि मृगाक्षि ! लक्ष्मीलीलामुत्सानि विरसानि । परिणामदारुणान्यनन्तभवभ्रमणहेतून् ॥१९४॥

जो नाम पमायाओ नियमधुरं धरिवि हारए सो ङ । तुच्छविषयाण कञ्जे कोडीए वराडियं किणइ ॥
 थेवोवि नियमभंगो भवगुरुदुखवाइं देइ नियमेण । जह विसलवोवि भुत्तो मरणदुइं देइ देहीण ॥१९६॥
 सच्चिचप्पाडिवदे मा गिदिं कुणसु सुणसु गुरुवयणं । गुरुकम्मयाए तीइवि न किंचि पच्चुत्तरं दिन्नं ॥
 अवहीरियाए तीए अप्पडिकंताउ तस्स ठाणाओ । मञ्जिमसुरेसुमाउं वद्धं सोहम्मकणम्मि ॥१९८॥
 सुरसुंदरीवि जाया सिद्धिलिवभावा गुणव्वए वीए । तुच्छोसाहपरिभोगं करेइ निचं पमायाओ ॥१९९॥
 तो नाया भूवङ्गा भणिया भदे ! न सुंदरं एयं । पडिवज्जंवि चइज्जइ जइ ताव निरत्थयं जीयं ॥२००॥
 पडिवज्जंति न धीरा अह पडिवज्जंति निच्चइंते य । वाया फुरइ नराणं तीए विणा हुंति मयकप्पा ॥
 पडिवज्जो पढं चिय मह पासे सो गिहत्थवरधम्मो । वीयं गुणव्वयं पुण वित्सेसओ इय तए गइयिं ॥
 मोत्तूण कुमुमतेवोलपाणिपं नियपदेइकज्जेण । सेसमसेसंपि तए सच्चित्तं दूरओ चचं ॥२०३॥
 ता कइ तं अइयारकलुसियं कुणासे गुणव्वयं वीयं ? । नियजीहापडिवज्जं सम्मं पालेसु वपमेयं ॥२०४॥
 जललवचलम्मि जीए विज्जुलयाभंगुरेसु भोगेसु । सोगवसाणे पियसंगमम्मि न खमं इमं काउं ॥२०५॥
 सावि गुरुकम्मयाए निवसस न य किंपि उत्तरं देइ । रसगिद्धिसंनिवाएण रुद्धवाणीव संजाया ॥२०६॥
 तत्तोऽवहीरियच्चिय रत्ता परिगलियविरइसम्मत्ता । कम्मवसओ तओ सा मरिऊणं वंतरी जाया ॥२०७॥
 गुणचंदसोमचंद्रा अप्पडिकंता चपवि देहमिणं । नागेसुं उववन्ना सिञ्जिस्संतीह तइयभवे ॥२०८॥

यो नाम प्रमादाद् नियमधुरां वृत्वा नाशयति स तु । तुच्छविषयाणां कार्ये कोट्या वराटिकां क्रीणाति ॥१९६॥
 स्तोत्रोऽपि नियमभङ्गो भवगुरुदुःखानि ददाति नियमेन । यथा विपलवोऽपि मरणदुःखं ददाति देहिनाम् ॥
 सच्चित्तप्रतिवदे मा गीर्द्धिं कुरु शृणु गुरुवचनम् । गुरुकर्मया तयापि न किञ्चित्प्रत्युत्तरं दत्तम् ॥१९७॥
 अवहीरितया तथाऽप्रतिक्रान्तात् तस्य स्यानात् । मध्यमसुरेष्वायुर्बद्धं सौधर्मकल्पे ॥१९८॥
 सुरसुन्दर्यपि जाता शिथिलितभावा गुणव्रते द्वितीये । तुच्छोपचापरिभोगं करोति नित्यं प्रमादात् ॥१९९॥
 ततो जाता भूपतिना भणिता मदे । न सुन्दरेमेतत् । प्रतिपन्नमपि त्यक्षते यदि तदा निरर्थकं जीवितम् ॥२००॥
 प्रतिपद्यन्ते न धीरा अथ प्रतिपद्यन्ते निर्वहन्ति च । वाक् स्फुरति नराणां तया विना भवन्ति मृतकल्पाः ॥
 प्रतिपन्नः प्रथममेव मम पार्श्वं स गृहस्थवरधर्मः । द्वितीयं गृणव्रतं पुनर्विशेषत इति त्वया गृहीतम् ॥२०२॥
 सुकत्या कुमुमताम्बूलपानीयं निजदेहकार्येण । शेषमशेषमपि त्वया सचित्तं दूरतस्यव्रतम् ॥२०३॥
 तस्मात्कथं त्वमतिचारकलुषितं करोषि । गुणव्रतं द्वितीयम् । निजनिहाप्रतिपन्नं सम्यक्पालय व्रतमेतत् ॥२०४॥
 बललवचले जीविते विगुल्लतामङ्गुरेषु भोगेषु । शोकावसाने प्रियसंगमे न क्षममिदं कर्तुम् ॥२०५॥
 सापि गुरुकर्मतया नृपस्य न च किमप्युत्तरं ददाति । रसगृद्धिसंनिपातेन रुद्धवाणीव संजाता ॥२०६॥
 ततोऽवहीरितैव सज्ञा परिगलितविगितिसम्यक्त्वा । कर्मवशतस्ततः सा मृत्वा व्यन्तरी जाता ॥२०७॥
 गुणचन्द्रसोमचन्द्रावप्रतिक्रान्तौ त्यक्त्या देहमिमम् । नागेष्पपत्नौ सेत्स्यत इह तृतीयभवे ॥२०८॥

अहं विस्ससेणराया धम्मम्मि समुज्जओ गमइ कालं । तो केणवि निसीहे पढिया गाहा इमा तत्थ ॥२०९॥
 मुच्चंति रज्जुवद्धा संकलवद्धा य नियलवद्धा य । नेहनियडेसु वद्धा भवकोटिगया किलिस्संति ॥२१०॥
 अवहारिऊण गाहत्यमेस भावेइ नियमणे एवं । मा जीव ! कत्थवि तुमं पडिवंधं कुणसु इइ मुणित्तं ॥
 रे जीव ! लालसमणो रज्जाइसु सा हविज्ज ईसिपि । जाणंतो एमाणं अवसाणं दारुणविवाणं ॥२१२॥
 आईमज्जवसाणं जारिसयं तारिसंपि जीव ! तुमं । परिभावसु सुहुमाणं सुदीए धम्म-रंज्जाण ॥२१३॥
 एमं एगंतसुहं वीयं एगंतदुहरं चैव । गरुओवि किर विसैसो जाणिज्जइ निरु विवेईहिं ॥२१४॥
 मोहविमूढा पुरिसा रज्जसुहेहिंपि धैलविज्जंति । दीसंतमणहरेहिं धणियं परमत्थविरसेहिं ॥२१५॥
 इच्चइ चित्तयंतो ताव ठिओ जाव उग्गओ सूरुओ ! आवस्सचाइ काउं अत्याणसहाए उवविट्ठो ॥२१६॥
 आहूया सचिवाइं कहियं तेसिं जहा जलंतस्स । गेहस्स मज्जयारे सुत्तम्मिं य वल्लहे दुलहे ॥२१७॥
 निदक्खए विदुद्धो जइ सो नीहरइ तस्स मज्जाओ । तो किं धारेयव्वो सुयणेहिं वलावि वाहाइं ? ॥
 कायव्वं किं अच्चो ! साहइ निसुयं विभाविउं चित्ते । तेहिं भणियं नरेसर ! बालोवि विवाणए एयं ॥
 नीहरियव्वो सुयणेहिं वल्लहो निरु पमत्तसुत्तोवि । किं पुण सयंपुत्तो तह य सयं नीहरंतो वा ॥२२०॥
 पज्जलियगिहाइंतो, इहरा ते वल्लहावि य न हुंति । तो भणियं भूइण्णा जइ एवं तो निसामेह ॥२२१॥
 भवगिहमज्जम्मि पमायजलणजलियम्मि मोहनिहाए । मं सुत्तं जो इह उट्टवेइं न निवारियव्वो सो ॥२२२॥
 इय जाव किंति भणिहंति ताव पडिहारसूइओ पत्तो । उज्जाणपालपुरिसो विक्खवइ निवं नमिपि एवं ॥

अथ विश्वसेनराजो धर्मं समुद्यतो गमयति कालम् । ततः केनापि निशये पठिता गाथेयं तत्र ॥२०९॥
 मुच्यन्ते रज्जुवद्धाः शृङ्खलवद्धाश्च निगडवद्धाश्च । स्नेहनिगडैर्बद्धा भवकोटिगताः क्लिश्यन्ति ॥२१०॥
 अवधार्य गाथार्थमेव भावयति निजमनस्येवम् । मा जीव ! कुत्रापि त्वं प्रतिबन्धं कुरुष्वेति ज्ञात्वा ॥२११॥
 रे जीव ! लालसमना रज्यादिषु मा भवेरीषदपि । जानन्नेतेषामवसानं दारुणविपाकम् ॥२१२॥
 आदिमध्यावसानं यादृशं तादृशमपि जीव ! त्वम् । परिभावथ सूक्ष्मया बुद्ध्या धर्म-रान्त्ययोः ॥२१३॥
 एकमेकान्तमुखं द्वितीयमेकान्तदुःखतरमेव । गुरुरपि किल विशेषो ज्ञायते निश्चितं विवेकिभिः ॥२१४॥
 मोहविमूढाः पुरुषा राज्यसुसैरपि वञ्च्यन्ते । दृश्यमानमनोहरैर्गोदं परमार्थविरसैः ॥२१५॥
 इत्यादि चिन्तयंस्तावत् स्थितो यावद्बुद्धतः सूरः । आवश्यकादि कृत्वाऽऽस्थानसंभायामुपविष्टः ॥२१६॥
 आहूताः सचिवादयः कथितं तेषां यथा ज्वलतः । गेहस्य मध्ये सुप्ते च वल्लभे दुर्लभे ॥२१७॥
 निद्राक्षये विदुद्धो यदि स निस्सरति तस्य मध्यात् । ततः किं धारयितव्यं स्वजनैर्धैलादपि बाहुभिः ॥२१८॥
 कर्तव्यं किं हन्त ! कथयत निभृतं विभाष्य चित्ते । तर्भणितं नरेश्वर ! बालोऽपि विजानात्येतत् ॥२१९॥
 निःसारयितव्यः स्वजनैर्बलभो निश्चितं प्रमत्तमुत्तोऽपि । किं पुनः स्वयं प्रबुद्धस्तथा च स्थयं निस्तैरु वा ॥
 प्रज्वलितगृहान्, इतरथा ते वल्लभा अपि च न भवन्ति । ततो भणितं भूयतिना यद्येवं ततो निशमयत् ॥
 भयगृहमध्ये प्रमादज्वलनज्वलिते मोहनिद्रया । मां सुप्तं य इहोत्थापयति न निवारयितव्यः सः ॥२२२॥

मिरिनेमिचंद्रमूरी सुभद्रए उदयसेदहृज्जाणे । चउनाणी संपत्तो मुपचमुणिमंगओ सुगभो ॥२२४॥
तो तुट्टेणं रत्ना नियंगलग्गं समग्गमाभरणं । तस्स विट्ठं महसा ममुट्ठिओ मग्गिनपणत्थं ॥२२५॥
मूरिचरणारविंदं वंदेउं देसणं च मुणिऊण । रज्जम्मि जयाणंदं कुपरं ठावेउं गिहपत्तो ॥२२६॥
उच्छळ्यणापुरस्सरमिह राया मूरिपायपासम्मि । गिण्टट्ठं दिक्खं मिक्खत्तादुगं च तद् जाट मोक्खेवि ॥
भज्जाउ विहरिऊणं भग्गि भौपम्मि जिणगण्यं पण्य । कइवयभवाण मज्जे मिच्चिस्संनोहं धुयकम्मा ॥
तो जइ इमिणा तिवपुंगवेण वीयं गुगव्वयं धरियं । अइविममत्तं कडम्मिपि अस्सत्थियं जव्वजावपि ॥
तद् अत्तेहिंवि भव्वेहिं भाविमत्तेहिं देइनिरयेक्खं । पालेयव्वो नियमो नियमा कंठट्ठिगजिण्णं ॥२३०॥

॥ इति भोगपरिभोगव्रते विन्ध्यमेनकुमारकथानकं पञ्चातिचारकथानमन्वितं समाप्तम् ॥

इति यावत्किमपि भणिष्यन्ति तावत्प्रतिहारसूचितः प्रसः । उद्यानपालपुरयो विजययति नृपं नत्सैवम् ॥२२३॥
श्रुनोमिचन्द्रमूरिः सुभद्र उदयशेखरोद्याने । चतुर्जानं संग्रामं मुपात्रमुनिसंगतं सुगतं ॥२२४॥
ततस्तुष्टेन राज्ञा निजाङ्गलग्नं समग्रमाभरणम् । तस्मै वितीर्णं महसा समुत्थितः मूर्गिनमनार्थम् ॥२२५॥
सूरिचरणारविन्दं वन्दित्वा देशनां च श्रुत्वा । रान्ये जगदानन्दं कुमार म्थापयति गृहप्राप्तः ॥२२६॥
उत्सर्षणापुरस्सरमिह राजा सूरिपादपाद्वे । गृह्णाति दीक्षां शिखाद्विकं च तथा यानि मोक्षेऽपि ॥२२७॥
भायें विहृत्य भवे मीमे जिनमत्तं प्राप्य । कतिपयमवानां मध्ये सेन्स्यत इह ध्रुतकर्म ॥२२८॥
ततो यथाऽनेन नृपपृष्ठवैन द्वितीयं गुणव्रतं धृतम् । अतिविषमसंकटेऽप्यस्त्वलितं यावन्जीवमपि ॥२२९॥
तथान्यैरपि मन्वैर्भाविमद्रेद्धैरनिरपेक्षम् । पालयितव्यो नियमो नियमात्कण्ठस्थितनजीवितैः ॥२३०॥

तद् वीर्यगुणध्वयधारिणा ओ विदलं सगोरसं वज्रं । भोजनओ महुमंसं राइभक्तं च सञ्चेहि ॥१॥
जे उण राईभक्तं चयंति दत्तोच्च मुणिवि मुणिवयणं । ते इह भयंतरेसुवि हवति सुहिणो सयाकालं ॥२॥
तथाहि :-

सुपयासओ सगोत्रो बहुवणसंडो सुवच्छसच्छाओ । अरिथि सुरट्टा देसो घोसोच्च सुतित्यकयसोहो ॥३॥
तत्पत्थि धणसमिद्धं गिरिनगरं नाम पट्टणं तम्मि । राया रिउवत्तपट्टणो महणो नामेण सुपसिद्धो ॥४॥
तद् य महेसरदत्तो सिद्धी निवासितु पउरधणकलितो । ललिया तससत्थि पिया दत्तो नामेण ताण सुओ ॥
दुल्ललियगोहिस्सित्तो पियरेहिं वियरए पइपुरं पि । विलसइ वेसाण गिहे विचिहविलासेहिं दुल्ललितो ॥६॥
पियइ सुरं तद् सरयं सुरयपसत्तो गमेइ दियहाइं । अह अन्नया गओ सो उज्जाणीए सपरिवारो ॥७॥
महुमंडगमोयगमंडियाण इड्डिरियगुंदवडयाणं । गुरुगड्डीओ भरिउं वडयकरंवाण य तहेव ॥ ८ ॥
वीणावेणुपवीणं सुपाउलं समगमेव आणेइ । तो गरुयगहिरसरसीतडम्मि दाउणमावासं ॥ ९ ॥
जा गुंतु कयलिहरे पारद्धं पिच्छणं तहिं ताव । तन्नासाए पविट्टो कत्तोवि हु दुरहिमलगंधो ॥१०॥
दत्तावहाणचित्तो जाव य पुच्छेइ परियणं एसो । कत्तो समेइ गंधो समुद्धुरो दुद्धुरो धणियं ॥११॥
तो परियणमज्जाओ एगो गंधाणु सारओ तथ । जा गच्छइ वणमज्जे ता पिच्छइ मुणिवरं एक्कं ॥१२॥
निष्पटिकम्मसरीरं निविट्टदिहिं दिणिं दविं वम्मि । कयउड्वाहुसुयलेण देसयंतं व सिवमगं ॥१३॥
घणरोमकूवउल्लसियसमलवहुसियसल्लिधाराहिं । पावमलं व इरंतं तवगिगतवियाउ देहाउ ॥१४॥

तथा द्वितीयगुणध्वयधारिणा तु द्विदलं सगोरसं वर्ज्यम् । भोजनतो मधुमांसं रात्रिभक्तं च सर्वैः ॥१॥
ये पुना रात्रिभक्तं त्यजन्ति दत्तवज्जात्या मुनिवचनम् । त इह भवान्तेरेष्वपि भवन्ति सुखिनः सदाकालम् ॥

सुपयासतः (सुपयासाशकः) सगोत्रो बहुवणपण्डः सुवृत्त (सुवत्स) सच्छायः ।

अस्ति सुराप्टा देशो घोष इव सुतीर्थकृतशोभः ॥ ३ ॥

तत्रास्ति धनसमृद्धं गिरिनगरं नाम पत्तनं तम्मिन् । राजा रिपुवलमथनो मथनो नान्ना सुपसिद्धः ॥ ४ ॥
तथा च महेश्वरदत्तः श्रेष्ठी न्यवसत्प्रचुरधनकलितः । ललिता तस्यास्ति प्रिया दत्तो नाम्ना तयोः सुतः ॥५॥
दुर्ललितगोष्ठीक्षिप्तः पितृभ्यां विचरति प्रतिपुरमपि । विलसति वेस्यानां गृहे विविचविलासैर्दुर्ललितः ॥६॥
पिबति सुरां तथा सरकं सुरतप्रसक्तो गमयति दिवसानि । अध्यानया गतः स औद्यान्यां सपरिवारः ॥७॥
मधुमण्डकमोदकमण्डितानामिद्विरिकगुन्द्रवटकानाम् । गुरुसकटानि भूत्वा वटककरम्वयोश्च तथैव ॥८॥
वीणावेणुपवीणं सुपायनवृन्दं सममेवानयति । ततो गुरुगहिरसरसीतटे दत्त्वाऽऽवासम् ॥ ९ ॥
यावद् गत्वा कदलीगृहे मारुतं प्रेक्षणं तत्र तावत् । तन्नासायां प्रविष्टः कुतोऽपि हि दुरभिमलगन्धः ॥१०॥
दत्तावधानचित्तो यावच्च पृच्छति परिजनमेवः । कुतः समेति गन्धः सधुदधुरो दुर्धरो गाढम् ? ॥ ११ ॥
ततः परिजनमध्यादेको गन्धानुसारस्तत्र । यावद् गच्छति वनमध्ये तावत्पश्यति मुनिवरमेकम् ॥१२॥
निष्पतिकर्मसारीरं निविट्टदीष्टं दिनेन्द्रविम्बे । कृतोर्ध्वबाहुयुगलेन देशयन्तामिव शिवमार्गम् ॥ १३ ॥

लकडगंयं उत्तकणयवन्नं अण्णसमरूवं । तं दद्वृं विम्हइओ सो गुंतुं कहइ दत्तस्स ॥ १५ ॥
 सव्वं तं बुत्तंत तो सो तोसेण जाइ सुणिपासे । पासइ पसंतरूवं तं साहुं वंदइ समित्तो ॥ १६ ॥
 तेणचि ज्ञाणं मुत्तं दाऊर्णं धम्मलाभमिय भणिओ । किं दत्त ! दत्तहत्थो धम्मस्स भमेसि भयरहितो ? ॥
 यतः

“सत्यं मनोरमाः कामाः सत्यं रम्या विभृतयः । किन्तु मत्ताङ्गनापाङ्गभृङ्गलोलं हि जीवितम् ॥
 लक्ष्मीलताकुठारस्य भोगाम्भोदनभस्वतः । शृङ्गारवनदावस्य को हि कालस्य विस्मृतः ? ॥
 पवणपट्टहिरजलनिहितरंगरंगंतवेविरंगसस । अणुदेरइ नवरि ससिणो जीयं तरलत्तणगुणेण ॥ १८ ॥
 जरकोट्टसासहिकासिरवियणविसूइयाइरोगेहिं । आइइडिज्जइ जीयं कयंतपासेहिं वयावि ॥ १९ ॥
 घडियामुहुत्तपहरद्वमासमासाइसाहिखंडेहिं । परिसइइ जुन्नरुक्खुच्च देहिणो जीवियत्यंओ ॥ २० ॥
 इय परिस्सिमि जीए विलससि सिच्छइ पिपयसि मज्जपहुं । जं दत्त ! तुमं तं तुह सुकुलुत्पन्नस्स न हु जुत्तं ॥
 तह भुंजसि रयणीए सिच्छसि ज्यं रमेसि वेसाणं । धम्मस्स पुणो वत्तपि नेय पुच्छेसि कइयावि ॥ २२ ॥
 तो भणियं दत्तेणं को दोसो मज्जपाणयाईसु ? । कहसु पसिऊण जेणं चएमि, तो साहए साह ॥ २३ ॥
 सुवणोयरम्मि नित्यामयाए सव्वेवि जे अणायारा । ते मत्तवाल्यं अल्लियंति लहु एककालपि ॥ २४ ॥
 अणहिं गयसरूवाइं कज्जाकज्जाइं जेण नज्जंति । तं हीरइ विन्नाणं मज्जेण, धित्तु मज्जस्स ॥ २५ ॥
 इत्थत्ये दिट्ठंतं सुणेहि दो वंयुणो पुरे कम्मि । निर्वासिसु, तओ जिट्ठो मओ य कालेण तब्भज्जा ॥ २६ ॥

घनरोमकूपोलसितसमल्यहुत्स्वेदसलिलचाराभिः । पापमलमिव झरन्तं तपोऽग्नितासाद् देहात् ॥ १४ ॥
 उत्कटग्रन्थमुच्यन्तकनकवर्णमनङ्गसमरूपम् । तं दृष्ट्वा विस्मयितः स गत्वा कथयति दत्ताय ॥ १५ ॥
 सर्वं तं घृत्तान्तं ततः स तोषेण याति मुनिपार्श्वं । पश्यति प्रशान्तरूपं तं साधुं वन्दते समित्त्रः ॥ १६ ॥
 तेनापि च्यानं मुक्त्वा दत्त्वा धर्मलाममिति भणितः । किं दत्त ! दत्तहस्तो धर्मं भ्रमसि भयरहितः ? ॥ १७ ॥
 पवनप्रचलितनृजलनिधितरङ्गरङ्गद्वेपित्रङ्गम् । अनुदरते केवलं शशिनं जीवितं तरलध्वगुणेन ॥ १८ ॥
 जराफोष्ठश्चासहिकवाशिरोवेदनाविसूचिक्रादिरोमीः । आकृत्यन्ते जीवितं कृतान्तपाशैरिव सदापि ॥ १९ ॥
 पट्टिकाग्रहूर्तमहारार्थमासमासादिशालिलस्पृष्टैः । परिश्रमति जीर्णवृक्षवद् देहिनो जीवितस्तन्वः ॥ २० ॥
 इतीदृशे जीविते विलससि स्वेच्छया विषसि मधमधु । यदत्त ! त्वं तत्त्व सुकुलोत्पन्नस्य न खलु शुक्लम् ॥
 तथा मुहूर्ते रजनीयां रमसे घृतं रमयसि वेश्याः । धर्मस्य पुनर्वीर्यामपि नैव पृच्छसि कदापि ॥ २२ ॥
 ततो भणितं दत्तेन थो दोषो मद्यपानकादियु ? । कथय प्रसद्य येनं त्यजामि, ततः कथयति साधुः ॥ २३ ॥
 सुवणोदरे निःस्पामनया सर्वेऽपि येऽनाचाराः । ते मत्तवालमुपसर्पन्ति लघ्वेककालमपि ॥ २४ ॥
 अनधिगतस्वरूपाणि कार्याकार्याणि येन ज्ञायन्ते । तद् ह्रियते विज्ञानं मयेन, विद्यस्तु मघम् ॥ २५ ॥
 अथाथं दृष्टान्तं शृणु त्वं पण्यं पुरे कस्मिन् । न्यवत्सार्ता, ततो न्येष्टो मृतथ, कालेन तद्भार्या ॥ २६ ॥

अणुरक्ता य कण्ठिष्ठे तं पइ जंपेइ मयणसरविहुरा । तं चिय सरणं देवर ! भुंजसु-भोए मए सद्धि ॥२७॥
तो तेणं पडिभणियं आ अम्मोसं तयं इमं पावं । गुरुबंधुणो य भज्जा जणणीतुल्ला जणे भणिया ॥२८॥
ता मा सुमिणेवि तुमं पावं चित्तिसु एरिसं अब्बो ! । इहपरलोयविरुद्धं निन्दंधसचिद्वियमणिट्ठं ॥२९॥
तं सोउं सा काऊण गंगलिं गलियगुणलवा गेहे । कम्माईं कुणइ तीसे कयं च बहु मन्नए एसो ॥३०॥
इय काले वच्चंते कयाइ कयकइयवा गिहस्संतो । चिट्ठइ मंचयपडिया नय तत्ति कुणइ गेहस्स ॥३१॥
तो धाहिराउ दियरो समागओ तं न पिच्छए ततो । पुच्छइ गिहिणिं कह तुह न दीसए इत्य जिट्ठाणी ? ॥
तो सा साहइ जं सा अपडुसरीरा सिरस्स वियणाए । चिट्ठइ गिहस्स मज्जे सुत्ता सिज्जाए दुक्खत्ता ॥
तो संभेतो एसो करेइ सइ दुवारदेसम्मि । उग्घाडेसु कवाडे कुसलं तुह जेण पुच्छामि ॥ ३४ ॥
उग्घाडिऊण दारं मच्चपविट्ठस्स तस्स सा पुणावि । देइ दुवारं गाढं भुयंगलं तह पयच्छेइ ॥ ३५ ॥
थालीठइयपईवं पयडइ पुच्चाणियं च सुरमंसं । दोएइ तस्स पुरओ भणेइ मंसं च मज्जं च ॥ ३६ ॥
एयाणं एगयरं उवभुंजसु नरिय अन्नहा भोक्खो । तो संकडम्मि पडिओ एवं दियरो वियक्केइ ॥३७॥
एसा जणणीतुल्ला जेणं जिट्ठस्स बंधुणो भज्जा । मंसस्सवि भक्खणयं न खमं एयं विसिट्ठाण ॥३८॥
जओ,

विलासव्रणयमभक्त्वं दुर्गाधिमलाविलं वसाशिलद्धं । जीववधसंक्लिष्टं निशाचरासेवियं मंसं ॥ ३९ ॥
जो असइ मंसपेसिं करगहियं तोडिऊण दंतैहि । सो सुणउच्च अछिप्पो कुल्लमयाणं, न उण पुरिसो ॥

अनुरक्ता च कनिष्ठे तं प्रति जल्पति मदनशरविधुरा । स्वमेव शरणं देवर ! मुद्स्व-भोगान् मया सार्षम् ॥
ततस्तेन प्रतिभणितमा अमर्ष्यं तदिदं पापम् । गुरुबन्धोश्च मार्या जननीतुल्या जने भणिता ॥२८॥
तस्माद् मा स्वप्नेऽपि त्वं पापं चिन्तयेदृशं हन्त ! । इहपरलोकविरुद्धं निन्दुरचेष्टितमनिष्टम् ॥२९॥
तत् श्रुत्वा सा कृत्वा तृष्णीं गलितगुणलवा गेहे । कर्माणि करोति तया कृतं च बहु मन्यत एषः ॥३०॥
इति काले व्रजति कदाचित्कृतकैतवा गृहस्थान्तः । तिष्ठति मच्चपतिता न च चिन्तां करोति गेहस्थः ॥३१॥
ततो बहिष्टो देवरः समागतस्तानं पश्यति ततः । पृच्छति गृहिणीं कथं तव न दृश्यतेऽत्र ज्येष्ठा ? ॥३२॥
ततः सा कथयति व्रत्साऽपदुशरीरा शिरसो वेदेनया । तिष्ठति गृहस्थ मध्ये सुप्ता शय्यायां दुःखार्ता ॥३३॥
ततः सभ्रान्त एष करोति शब्दं द्वारदेशे । उद्घाटय कपाटौ कुशलं तव येन पृच्छामि ॥ ३४ ॥
उद्घाट्य द्वारं मध्यप्रविष्टे तस्मिन् सा पुनरपि । ददाति द्वारं गाढं भुजर्गलां तथा प्रयच्छति ॥ ३५ ॥
स्थालीस्थगितप्रदीपं प्रकटयति पूर्वानीतं च सुरमांसम् । दौक्यति तस्य पुरतो भणति मांसं च मयं च ॥३६॥
एतयोरेकतरमुपमुहश्च नास्त्यन्यथा मोक्षः । ततः संकटे पतित एषं देवरो वितर्कयति ॥३७॥
एषा जननीतुल्या येन ज्येष्ठस्य बन्धोर्भार्या । मांसस्यापि भक्षणं न क्षमतेतद् विशिष्टानाम् ॥३८॥
यतः,

विलासकमभक्ष्यं दुर्गान्विमलाविलं वसाशिलष्टम् । जीववधसंक्लिष्टं निशाचरासेवितं मांसम् ॥ ३९ ॥

मज्जं पुण कसिणजलं कणकट्टसमुच्चभवं न दोसिल्लं । ता अवियप्यं पिञ्जइ विउसेहि वि आंरनालं ॥४१॥
 इय चित्तिऊण भणियं पायसु मज्जं मयच्छि । लहुमेव । गच्छामि जेण लोओ भणिस्सइ किपि अलियं ॥
 जणणीएवि हू सद्धि रहम्मि जंपंतयस्स अववाओ । जापइ, किं पुण मयंभिभलाए तुमए समं नेय ? ॥
 तो तीए उट्टेउं करे करंऊण करविंयं समयं । तह पाइओ जहिच्छं मज्जं जह घुमिउं लग्गो ॥ ४४ ॥
 नय चेयइ किपि तओ रमिओ सो तीए पोढमहिंलाए । असियं भंसंपि तओ जाओणत्याण पत्थारी ॥
 ता दत्त ! दत्तदोसं मज्जं वज्जसु अवज्जसयमूलं । जूयस्सवि दिट्ठंतं सुणसु तुमं अवहिओ होउं ॥

इह कुसुमपुरे नयरे धणसेट्टिसुओ मुदंसणो आसि । सव्वकलापत्तट्ठो अइवसणी जूयविसयम्मि ॥४७॥
 नीहारियाओ कणयस्स दोन्नि कोडीओ पिउगिइ तेण । लच्छीपडिहत्थाइं कयाइं जूयास्मिगिहाइं ॥
 तो पिउणा कालेणं कालवखरिओ तहावि तज्जणणी । सिट्ठिदिट्ठि पवंचिवि अप्पइ से किंचि आहरणं ॥
 अह कहियं तं केणवि धणस्स तो तेण सा गिहे भिन्ने । निव्वमच्छिऊण ठविया निव्वहं किपि दाउं च ॥
 तो अन्नदिणे तणएण तेण बहु हारियं हयासेण । गाढं गहिओ जूयारिण्हिं विवत्तो य खट्ठाए ॥५१॥
 कहियं तज्जणणीए केणवि एयं तओ य रुयमाणी । पत्ता ताण सगासं गासंपि अकाउमइवेगा ॥५२॥
 पुट्ठो य तीए सहिओ कित्तियद्द्वेण छुट्ठए एसो ? तेणवि भणियं सिट्ठिणि । मुच्चइ लक्खेण कणयस्स ॥
 तो तीए संलत्तं तं पइ दूरेण संपया पत्ता । सिट्ठिगिहेवि न विज्जइ भोयणमित्तंपि तस्सेव ॥५४॥

योऽश्नाति मांसपेशीं करगृहीतां त्रोटयित्वा दन्तैः । स शुनक इवास्तरयः कुलोद्गतानां, न पुनः पुरुषः ॥
 मद्यं पुनः कृष्णजलं कणकाष्ठसमुद्भवं न दोषवत् । तस्मादाविकल्पं पीयते विद्वद्भिरप्यारनालामिव ॥४१॥
 इति चिन्तयित्वा भणितं पायय मद्यं शृणासि ! लघ्वेव । गच्छामि येन लोको भणिष्यति किमप्यलीकमपि ॥
 चनन्यापि हि सार्धं रहंसि जल्पतोऽपवादः । जायते, किं पुनर्मदाविह्वलया स्वया समं नैव ? ॥४३॥
 ततस्तयोत्थाय करे कृत्वा करविकां समम् । तथा पायितो यथेच्छं मद्यं यथा घूर्णयितुं लग्नः ॥ ४४ ॥
 नच चेति किमपि ततो रमितः स तथा प्रौढमहिलया । अशितं मांसमपि ततो जातोऽनर्थानां प्रस्तरः ॥
 तस्माद् दत्त ! दत्तदोषं मद्यं वर्जयावघ्नतमूलम् । घृतस्यापि दृष्टान्तं शृणु त्वमवहितो भूत्वा ॥ ४६ ॥

इह कुसुमपुरे नपुरे धनश्रेष्ठिसुतः मुदरंश आसीत् । सर्वकलासुन्दरोऽतिव्यसनी घृतविषये ॥४७॥
 निर्वाशिते कनकस्य द्वे कोटी वितृग्हातेन । लक्ष्मीपूर्णानि कृतानि शून्यकारिगृहाणि ॥ ४८ ॥
 ततः पित्रा कालेनोपालव्यन्तथापि तज्जननी । श्रेष्ठिदृष्टिं प्रवञ्च्यारियति तस्मै किञ्चिदाभरणम् ॥ ४९ ॥
 अथ कथितं तत्केनापि घनस्य ततस्तेन सा गृहे भिक्षे । निर्मत्स्यं स्थापिता निर्वाहं कमपि दत्त्वा च ॥५०॥
 ततोऽन्यदिने तनयेन तेन बहु हारितं हताशेन । गाढं गृहीतो घृतकारिभिः क्षित्तथ गर्तायाम् ॥ ५१ ॥
 कथितं तज्जनन्याः केनाप्येतत्तथ हृदती । प्राप्ता तेषां सकाशं मांसमप्यकृत्वाऽतिवेगात् ॥ ५२ ॥
 शटरथ तथा प्रस्कृतः कियद्द्रव्येण च्युत्रवत् एषः ? । तेनापि भणितं श्रेष्ठिनि ! मुच्यते लक्षेण कनकस्य ॥

तो मं उल्ले धरिंऊण मुयह एयंति तीए संलत्ते । सहिएणं सा गहिया मुक्को नीहारिउं पुत्तो ॥५५॥
 गच्छंतेणं आकरिसिऊण जणणीए साडिया तेण । गहिया, सहिएण तत्रो लज्जाए समणिया अन्ना ॥
 तत्रो सुदंसणो पुण साडियं मिल्लिऊण खिल्लेइ । जूयं, जणणी पुण कुणइ सहियगेहम्मि कम्माइ ॥
 तो एसो बुत्ततो कडिओ सेट्टिंस केणावि सविवरो । तो सेट्टी नियचित्ते परिभावर भावणं एवं ॥
 जह पढमंपि हु माऊए जुव्वणं हेरइ नंदणो जाओ । नामकरणाइएसुं पिउणो लच्छिं च अवहरइ ॥५६॥
 तयणु परिवहइमाणो हरेइ भोयणविलेवणण्यमुहं । जं जंपि सुहसरुवं परिगणहइ नंदणो तस्स ॥ ६० ॥
 तारुण्यसमागमविष्फुरंतवम्महपरवसो तयणु । अन्धिइइ गयसंकं पिउणो विहवाइयं सव्वं ॥ ६१ ॥
 इय कारणेहि पिउणो दुहावहो सव्वहा हवइ पुत्तो । जं तम्मिन्नि पडिवंधो कीरइ तं पुण महच्छरियं ॥
 अहवा को नाम दुहावहस्स तणयस्स जम्मसवणम्मि । हरिसिऊजा जइ नवि होउज मोहमाहण्यसंपत्ती ? ॥
 तो नियमो मह संपइ पुत्तं पइ, तम्मए पुणो हियं । तीइ कए भज्जाए कह सा किल छुट्टिही वरइ ? ॥
 हुं नायं तीइ सहोयराणा साहेमि कस्सवि मुहेण । सिरिनयरे, ते जेणं दव्वं दाऊण छोट्टिइति ॥६५॥
 तो लिइऊणं लेहं पुरिसो संपेसिओ पयत्तेण । पत्तो येवदिणेहि ताणं सो अप्पए लेहं ॥६६ ॥
 तत्र चेदं लिखितम्;—

जलहिसलिलेव मुणिणा महगिहद्वयं सुएण एक्कएए । नीसेसंपि हु गसियं जूयाइदुव्वसणतिसिएण ॥

तत्तस्तया संलपितं तं प्रति दूरेण संपत् प्रान्ता । श्रेष्ठिगृहेऽपि न विद्यते भोजनमात्रमपि तस्यैव ॥ ५४ ॥
 ततो मासृणे घृत्वा मुञ्चतैतमिति तया संलपिते । पुरस्कृतेन सा गृहीता मुक्तो निःसार्य पुत्रः ॥ ५५ ॥
 गच्छताऽऽकृत्य जनन्याः शाटिका तेन । गृहीता, पुरस्कृतेन ततो लज्जया समर्पिताऽप्या ॥ ५६ ॥
 ततः सुदर्शनः पुनः शाटिकां मुक्त्वा रमते । घृतं, जननी पुनः करोति पुरस्कृतगेहे कर्माणि ॥५७॥
 तत एष वृत्तान्तः कथितः श्रेष्ठिनः केनापि सविवरः । ततः श्रेष्ठी निजचित्ते परिभावयति भावनामेवम् ॥
 यथा मथममपि हि मातुर्वैषाणं हरति नन्दनो जातः । नामकरणादिकेषु पितुर्लक्ष्मीं चापहरति ॥ ५९ ॥
 तदनु परिवर्धमानो हरति भोजनविलेपनममुखम् । यद् यदपि सुखस्वरूपं परिगृह्णाति नन्दनस्तस्य ॥ ६० ॥
 तारुण्यसमागमविष्फुरन्मन्मथपरवशस्तदनु । व्याच्छिनत्ति गतशङ्कं पितुर्विभवादिकं सर्वम् ॥ ६१ ॥
 इति कारणैः पितुर्दुःखावहः सर्वथा भवति पुत्रः । यत्तस्मिन्नपि प्रतिबन्धः क्रियते तत्पुनर्महाश्रयम् ॥६२॥
 अथवा को नाम दुःखावहस्य तनयस्य जन्मश्रवणे । हृष्येद् यदि नैव भवेत् मोहमाहात्म्यसंपत्तिः ? ॥६३॥
 ततो नियमो मम संपति पुत्रं प्रति, ताम्याति पुनर्हृदयम् । तस्याः कृते भार्यायाः कथं सा किलच्छुट्टियते वराकोः ? ॥
 हुं ज्ञातं तस्याः सहोदरान्कथयामि कस्यापि मुखेन । श्रीनगरे, ते येन द्रव्यं दत्त्वा छोट्टयन्ति ॥ ६५ ॥
 ततो लिखित्वा लेखं पुरुषः संप्रेषितः प्रयत्नेन । प्राप्तः स्तोकादिनैस्तेभ्यः सोऽर्पयति लेखम् ॥ ६६ ॥
 जलापिसलिलमिव शुनिना मद्गृहद्रव्यं सुतैर्नैकपदे । निःशेषमपि हि प्राप्तं द्यूतादिदुर्व्यसननृपितेन ॥६७॥

तुम्ह भइणीवि उल्ले धरिया जूयारिपहि तम्मुक्का । इगलकवस्स कएणं जं जाणह तं करिज्जासु ॥
 इय वाइऊण वाहुल्ललोयणा वंयुणो परोप्परओ । जंपंति पणयसारं अहह अहो दासुणं दुक्खं ॥६९॥
 संजायं भइणीए ता किं एएण दव्वजाएण । गयकन्नचंचलेणं, उवजुज्जउ भइणिकज्जग्गि ॥ ७० ॥
 को तुल्लो भइणीए हविज्ज सयणाण मज्झयारग्गि । जीए, आसीवयणां दुरियपवंधा विलिज्जंति ॥
 सव्वेवि उच्छवा निच्छएण भइणीपुरस्सरा हुंति । ता धन्नाण गिहीणं भयणीओ हुंति सीलइदा ॥
 इच्चाइवासणावासिपहि सव्वंपि विविकयं भंडं । किच्छेण तओ लक्खो संपत्तो, तं गहेऊण ॥ ७३ ॥
 जा पत्ता तग्गि पुरे सरस्स पालीए वंयुणो तत्थ । भरियंभकुंभनिभरभारोणयकंधरा भइणी ॥७४॥
 दिट्ठा सा तेहि तओ पच्चभिनया झडत्ति गंतूण । उच्चारिऊण कुंभो निसुंभिओ भूमिभागग्गि ॥७५॥
 भूनिहियमत्थएहि पणया सा लज्जिया य ते दइदुं । नयणंसुसिच्चनित्ताए जंपियं तीइ तो एवं ॥७६॥
 कुसलं मह वंधुणं, अतक्कियं तुम्हइंसणं जायं । केण व पओयणेणं इहागया, इय निसामेउं ॥७७॥
 मन्नुभरभरियवयणेहि तेहि भणियं इयम्ह कुसलत्तं । जीवंताणवि जेसिं भइणी घडचेडिया जाया ॥७८॥
 हा हा भइणि ! सुनयणे ! सहस्सलोयाण सामिणी हुंता । इण्हिं दासिक्ख जलं वहेसि रे सिं परेसि च ॥
 हीही अणज्जकज्जुज्जयस्स तुह दिव्व ! किच्चियं भणिमो । जीइ सिंरं सुकुमारं भारं कुसुमाण न सहंतो ॥
 इन्हिं जलभरियघडे वहेइ तंपि हु सुनिट्ठुरं जायं । तुह दिव्व ! मणसरिच्छं सच्छंदपपारदुल्ललियं ॥८१॥
 इच्चाइ विलवमाणेहि तेहिमारोविया सुहासणए । नीया सहियस्स गिहे तेणवि गहिउं कणयलक्खं ॥

युष्मद्भगिन्यापि ऋणे श्रुता धृतकारिभिस्तन्मुक्ता । एकलक्षस्य कृते यंजानीत तत् कुरुत ॥ ६८ ॥
 इति वाचयित्वा वापवल्लोचना बन्धवः परस्परतः । जल्पन्ति प्रणयसारमहह अहो दासुणं दुःखम् ॥६९॥
 संजातं भगिन्यास्तस्मात् किमेतेन द्रव्यजातेन । गजकर्णचञ्चलेन, उपयुज्यतां भगिनीकार्ये ॥७०॥
 फस्तुल्यो भगिन्या भवेत् स्वजनानां मध्ये । यस्या आशीर्वचनाद् दुरितप्रबन्धा विलीयन्ते ॥७१॥
 सर्वेऽप्युत्सवा निश्चयेन भगिनीपुरस्सरा भवन्ति । तस्माद् धन्यानां गृहिणां भगिन्यो भवन्ति शीलाढ्याः ॥
 इत्यादिवासनावासितैः सर्वमपि विक्रीतं भाण्डम् । कृच्छ्रेण ततो लक्षः संप्राप्तः, तं गृहीत्वा ॥७२॥
 यावत्प्रासासतस्मिन् पुरे सरसः पारुषां बन्धवस्तत्र । श्रुताम्भःकुम्भत्रिभरभारावनतकन्वरा भगिनी ॥७४॥
 दृष्टा सा तैस्ततः प्रत्यभिज्ञाता श्रुतिं गत्वा । उचार्य कुम्भो निशुम्भितो भूमिमाणे ॥ ७५ ॥
 भूनिहितमस्तकैः प्रणता सा लज्जिता च तान् दृष्ट्वा । नयनाश्रुसिक्तनेत्रया जल्पितं तथा तत एवम् ॥७६॥
 कुशलं मम बन्धूनां, अतर्कितं युष्मद्दर्शनं जातम् । केन वा प्रयोजनेनेहागताः, इति निश्चय ॥७७॥
 मन्युमरभृतवदेनैस्तेभिर्णत हतमस्मत्कुशलत्वम् । जीवतामपि येषां भगिनी घटचेटिका जाता ॥ ७८ ॥
 हा हा भगिनि ! सुनयने ! सहस्रलोकानां स्वामिन्यभवः । इदानुं दासिक्ख जलं वहसि रे एषां परेषां च ॥
 ही ही अनार्यकार्योद्यतस्य तव दैव ! क्रियद्गणामः । यस्याः शिरः सुकुमारं भारं कुसुमानां नासहत ॥८०॥
 नी जलभ्रनयान् वहति तदपि हि सुनिट्ठुरं जातम् । तव दैव ! मनःसदसं स्वच्छन्दमस्मदुल्ललितम् ॥

मुक्ता तो सिद्धिगिहे नीया सा तेहि पणमिओ सेही । तस्सवि य किंपि दाउं संपत्ता ते नियट्टणै ॥८३॥
इत्तो य सुदसंणेणवि जूयपसाएण पावियं तत्थ । करचरणनासच्छेयं मरणंपि हु जूयवसणाओ ॥८४॥
ता दत्त । दत्तदुखं जूयं जूयं चयसु दुखकरं । कुलसीलगुणैहि समं हारिज्जइ जत्य बहुद्विणं ॥८५॥

संपइ राईभोयणदोसपवाहंपि सुणसु जत्तेण । इहलोपपारलोइयदुहाण मूलं खु निसिभुत्तं ॥८६॥
रयणीए रयणिचरा चरंति वोट्टंति अन्नमाईयं । त्विद्वालियमन्नं भुंजता हुंति तत्तुल्ला ॥८७॥

ता दिणयरकरपूयं सुपवित्तं अतिहिकप्पियविभागं । कुंथुपिपीलियरहियं सयावि दिवसंमि मुत्तञ्चं ॥
तह सुहुमेयरजीवा हवंति संपाइमावि अन्नमि । तो निसि भुंजताणं ताणं खु विराहणा इवइ ॥८९॥

तीएवि गरुयपावं तेण य संजायए भवन्नमणं । तम्मि य महंतदुखं तग्हा जीवा निपजियं ॥९०॥
रक्खेयच्चा ताणं पुण रक्खा हवइ दिट्ठिविसयमि । दिट्ठिविसओ य दिवसे रयणीए न संभवइ तग्हा ॥

दिणयरकरावदायं भत्तं पेहिच्चु चक्खुणां सम्मं । जइ रहियं जीवेहि तो भुंजइ इयरहा वज्जं ॥९२॥
जे पुण अन्नाणंथा अविद्याणियपुत्तपावसब्भावा । राईभोयणगिद्धा मुद्धा ते जंति कुगइसु ॥ ९३ ॥

अविसुद्धं अपवित्तं पेउच्छिट्ठं सयावि सावज्जं । विसमिव सुविणासकरं निसिभत्तं वज्जयंति बुद्धा ॥
कालसद्धं हई दिवायरो सव्वरीविंत्तसद्धं । जो उ न भुंजइ राओ सो उववासी तपद्धेण ॥ ९५ ॥

अन्नं च;—

इत्यादि विदुषास्तेरारोपिता सुखासने । नीता पुरस्कृतस्य गृहे तेनापि गृहीत्वा कनकलक्षम् ॥८२॥

मुक्ता ततः श्रेष्ठिगृहे नीता सा तैः प्रणतः श्रेष्ठी । तस्यापि च किमपि दत्त्वा संप्राप्तास्ते निजस्थाने ॥८३॥

इतश्च सुदर्शनेनापि द्यूतप्रसादेन प्राप्तं तत्र । करचरणनासाच्छेदं मरणमपि हि द्यूतव्यसनात् ॥८४॥

तस्माद् दत्त । दत्तदुःखं द्यूतं युक्तामिव त्यज दुःखकरम् । कुलशीलगुणैः समं नाइयते यत्र बहुद्विणम् ॥

संप्रति रात्रिभोजनदोषप्रवाहमपि शृणु यत्नेन । ऐहलोकिकपारलोकिकदुःखयोर्मूलं खलु निशाभुक्तम् ॥८६॥

रजन्यां रजनिचराश्चरन्त्याच्छिन्नपन्थनादिकम् । तदुच्छिष्टमन्नं मुञ्जानां भवन्ति तत्तुल्याः ॥८७॥

तस्माद् दिनकरकरपूतं सुपवित्रमतिथिकल्पितविभागम् । कुन्थुपिपीलिकारहितं सदापि दिवसे भोक्तव्यम् ॥८८॥

तथा सुस्मेतरजीवा भवन्ति संप्रातिमानोऽप्यत्रे । ततो निशि भुञ्जानानां तेषां खलु विराधना भवति ॥८९॥

तयापि गुरुपार्थं तेन च संजायते भवन्नमणम् । तस्मिंश्च महादुःखं तस्माज्जीवा निजनीवितमिव ॥९०॥

रक्षितव्यास्तेषां पुना रक्षा भवति दृष्टिविषये । दृष्टिविषयश्च दिवसे रजन्यां न संभवति तस्मात् ॥९१॥

दिनकरकरावदातं भक्तं प्रेक्ष्य चक्षुषा सम्यक् । यदि रहितं जीवैस्ततो भुञ्जतेतरथा वर्ज्यम् ॥९२॥

ये पुनरज्ञानान्धा अविज्ञातपुण्यपापसद्भावाः । रात्रिभोजनगृद्धा मुग्धास्ते यान्ति कुपतिषु ॥९३॥

अविशुद्धमपवित्रं प्रेतोच्छिष्टं सदापि सावधम् । विषमिव सुविनाशकरं निशाभक्तं वर्जयन्ति बुधाः ॥९४॥

कालस्यार्थं हरति दिवाकरः शर्वर्यपि तस्यार्थम् । यस्तु न भुङ्क्ते रात्रौ स उपवासी तदर्धेन ॥९५॥

जो जीवइ वरिससयं जीवो निसिभोयणं विवज्जतो । सो लहइ नूण पन्नासवरिसविहिओववासफलं ॥
तेण य समग्ग्मि सुरंगणाहिं सह सुक्खमणुहवेज्जण । उप्पज्जइ मणुयभवे तम्मिभि पावेइ जिणादिकखं ॥
ततो मोक्खं कम्मवत्तएण पालेइ जो वयं एयं । जो पुण गहिइं भुंजइ सो दुक्खं लहइ सुलसोव्व ॥
तथाहिः—

अत्थि अवंतीविसए उज्जेणी जोइणीपट्टमपीढं । तत्थस्थि सिद्धराओ जस्स समाइं निसिदिणाइं ॥१९॥
दिवसे कीलइ पमयाजणेण राओ उ जोइणिगणेण । न मुणइ गयंपि कालं विलासकीळाहिं दुल्ललओ ॥
रंयणिचरियाए कइया गओ वहिं भीसणे मसाणम्मि । पभणइ गरुयसरेणं निम्भयचित्तो इमं वयणं ॥
भो भो भूयपिसाया रक्खा जक्खा व जोइणीनिवहा । निसुणेह मज्झ वयणं एगग्गमणा खणं तावा ॥१०२॥
सोइं सिद्धनरेदो समागओ कोउणेण सुणिउण । तुम्ह पसिद्धिं रिद्धिं ता पयडह अप्पणो ख्वे ॥१०३॥
सुणिउण इमं वयणं किलिकिलियं तेहिं भइरवसरेण । पयददुदुरेहिं पहाया पुहईवि खणेण धरहरिया ॥
तह फिकरंति पेया भूयाणिवि हुंकरंति घूयव्व । अट्टट्टहासफुट्टंतदिसिप्पहा उट्टिया रक्खा ॥१०५॥
ताण मज्जाउ भणियं असियक्खभिहाणजक्खराएण । अहह अंहो को एतो सीहं सुत्तं पवोहेइ ? ॥
को नियजीहं कंडुयइ सप्पतुंडीए कंडुहरण्टा ? । को जमपुरीसमाणे समसाणे एवमुल्लवइ ? ॥१०७॥
तो भणियं भूवइणा मा गव्वं वहह एरिसं तुब्भे । जइ अत्थि कावि सत्ती ता पयडह मह पुरो अज्ज ॥
तो असियक्खो जक्खो उच्चतेणं दुजोयणपमाणं । काउण नियसरीरं खिविउं नरमुंडमालं च ॥१०९॥

अन्यच्च ।

यो जीवति वर्षशतं जीवो निशाभोजनं विवर्जयन् । स लभते नूनं पञ्चाशद्वर्षविहितोपवासफलम् ॥९॥
तेन च स्वर्गे सुराङ्गनाभिः सह सौख्यमनुभूय । उत्पद्यते मनुजमवे तस्मिन्नापि प्राप्नोति जिनदीक्षाम् ॥९७॥
ततो मोक्षं कर्मक्षयेण पालयति यो व्रतमेतत् । यः पुनर्गृहीत्वा भुङ्क्ते स दुःखं लभते सुलस इव ॥९८॥
अस्त्यवन्तीविषय उज्जयिनी योगिनीप्रथमपीठम् । तत्रास्ति सिद्धराजो यस्य समानि निशादिनानि ॥
दिवसे ऋढति प्रमदान्नेन रात्रौ तु योगिनीगणेन । न जानाति गतमपि कालं विलासक्रीडाभिर्दुर्ललितः ॥
रत्नचर्याया कदा गतो वहिर्भाषणे श्मशाने । प्रभणति गुरुस्वरेण निर्भयचित्त इदं वचनम् ॥१०१॥
भो भो मृतविशात्ना रक्षांसि यसा वा योगिनीनिर्वहाः । शृणुत मम वचनमेकाग्रमनसः क्षणं तावन् ॥१०२॥
सोऽहं सिद्धनरेन्द्रः समागतः कौतुकेन ध्रुत्वा । गुप्ताकं प्रसिद्धिमुद्धिं तस्मात्प्रकटयतात्मनो रूपाणि ॥१०३॥
ध्रुत्वेदं वचनं किलकिलितं तैर्भैरवस्वरेण । पादददुरैः प्रहता श्रयिष्यपि क्षणेन कम्पिता ॥१०४॥
तथा क्लिक्कुर्वन्ति प्रेता भूतान्यपि हुदकुर्वन्ति घूकवन् । अट्टाट्टहासस्फुट्टिहाप्रमाणयुत्थितानि रक्षांसि ॥१०५॥
तेषां मध्याद् भणितमसिताक्षाभिधानयस्तराजेन । अहह अहो ! क एष सिंहं मुत्तं प्रबोधयति ? ॥१०६॥
को निजजिह्वां कण्टक्याति सर्गवृण्डेन कण्टकहरणार्थम् ? । को यमपुरीसमाने श्मशाने एवमुह्यति ? ॥१०७॥
ततो भणितं भूतानि मा गर्बं वहतेदशं यूयम् । यद्यस्ति कापि शक्तिस्तदा प्रकटयत मम पुरोऽय ॥१०८॥

गुरुमोगरगयहृत्यो हृत्थिव्व गहीरथणियभरियदिसो । हकंतो वग्गंतो समुट्ठिओ निवडणो समुहं ॥११०॥
तो तं ददुं राया उस्तसियमणो भणेइ तं एवं । किं साहावियख्वं उय कोववसेण कयमेवं ? ॥१११॥
जइ साहावियमेयं ख्वं ता गच्छ रक्ख ! सट्ठाणे । इट्ठं जं दट्ठव्वं देवा सुव्वंति रमणीया ॥११२॥
उय कोवफुरियमेयं ता किं कोवसं कारणं तुम्ह ? । अह भणसि मह मसाणे समागओ तेण मह कोवो ॥
तं पि न जुत्तं जम्हां समुद्वेपेरंतधरणिनाहो हं । तो सव्वं गिरिपुरकाणणाइं मह संतियं एयं ॥११४॥
जइ इत्थ निवसिउमणा तुव्वे ता देह मह करं इण्हि । अन्नह मह पडिवद्धं भूमि सिग्गं परिचयह ॥
तं सुणिउं ते कुविया सव्वे भूयाइणो भणंतव्वं । भो भूय ! सरणमहुणा अणुसरसु सरंसु इट्ठं च ॥११६॥
तो असियक्खो जक्खो मुग्गरमुग्गीरिउण जा चलिओ । तो सो सहसा थंशुव्व थंभियो थंभविज्जाए ॥
मह उट्ठिओ य भूओ अच्चब्बुअडापरेंहि वयणेहि । खोभंतो सो रत्ता वद्धो चोरुव्व मंतेण ॥११८॥
तो तस्स परियणेण भणिओ राया जहा इमं मुयह । जं किंपि मग्गसि करं तं तुह मिलिउण दावामो ॥
तो भणियं भूवडणा जक्खो मह अंगरक्खओ होउ । रक्खो धरेउ छत्तं भूयपिसायाइया अन्ने ॥१२०॥
मह पुरओ पिच्छणयं कुणंतु निच्चंपि इय निसामेउं । सव्वं तहेत्ति तेहिंवि पडिवच्चं विणयपणएहि ॥
तो असियक्खं उत्थंभिउण रयणीए चरिमत्तयमिमि । नियमंदिग्गि पत्तो नरनाहो तेहिं परिकलिओ ॥
ताव पडुपडहडकावुक्कासंस्ताइतूरपूरस्स । अत्तुच्छो उच्छलिओ गहीरवो तत्थ, इत्तो य ॥१२३॥

ततोऽसिताक्षो यक्ष उच्चत्वेन द्वियोजनप्रमाणम् । कृत्वा निजशरीरं क्षिप्त्वा नरमुण्डमालां च ॥१०९॥
गुरुमुद्गरगदाहस्तो हस्ताव गभीरस्तनितभृतादिकः । निषेधन् वरगन् समुत्थितो नृपतेः संमुखम् ॥११०॥
ततस्तं हृष्ट्वा राजोच्छ्रसितमना भणति तमेवम् । किं स्वभावाविकरूपमुत कोपवशेन कृतमेवम् ? ॥१११॥
यदि स्वभावाविकमेतद् रूपं तदा गच्छ रक्षः ! स्वस्थाने । दृष्टं यद् द्रष्टव्यं देवाः श्रूयन्ते रमणीयाः ॥११२॥
उत कोपस्फुरितमेतत् तदा किं कोपस्य कारणं तव ? । अथ मणसि मम श्मशाने समागतस्त्वेन मम कोपः ॥
तदपि न युक्तं यस्मात्समुद्रपर्यन्तधरणिनाथोऽहम् । ततः सर्वं गिरिपुरकाननादि मम सम्बन्धेयत् ॥११४॥
यद्यत्र निवस्तुमनसो मयं तदा दत्त मम करमिदानीम् । अन्यथा मम प्रतिवद्धां भूमिं शीघ्रं परित्यजत ॥
तत् श्रुत्वा ते कुपिताः सर्वे भूतादयो भणन्त्येवम् । भो भूप ! शरणमधुनाऽनुसर स्मरेष्टं च ॥११६॥
ततोऽसिताक्षो यक्षो मुद्गरमुद्गरीतुं यावच्चलितः । तावत्स सहसा स्तम्भवस्तन्मिमतः स्तम्भविद्यया ॥११७॥
अथोत्पितश्च भूतोऽप्यवद्वृतदामैर्वचनैः । क्षोभयन् स राजा बद्धशौर इव मन्त्रेण ॥११८॥
ततस्तस्य परिजनेन मणितो राजा यथेमं मुञ्चत । यं कमपि मार्गयसि करं तं तुभ्यं मिलित्वा दापयामः ॥
ततो मणितं भूपतिना यक्षो ममाद्गरसको भवतु । रक्षो धरतु च्छत्रं भूतपिशाचादिका अन्ये ॥१२०॥
मम पुरतः प्रेक्षणकं कुर्वन्तु नित्यमपीति निशम्य । सर्वे तथेति तैरपि प्रतिपन्नं विनयप्रणतैः ॥१२१॥
ततोऽसिताक्षमुत्तम्य रक्षान्यां चरमसनये । निजमन्दिरे प्राप्तो नरनाथस्तैः परिकलितः ॥१२२॥
तावत्पटुपटुदकावुक्काशङ्खादितूर्यपूरस्य । अतुच्छ उच्छलितो गभीरवस्तत्र, इतश्च ॥१२३॥

पच्चसगयवरुम्मूलियाए उड्डीणससिविहंगाए । धवलइं गलैति निसालयाए नक्खत्तकुसुमाइं ॥१२४॥
 दिणमणिमऊहमंजरियदिसिवह्वयणकमलसोहिल्ले । पच्चूसे तो राया विहेवि आवस्सयं ततो ॥१२५॥
 उवविट्ठो अत्थाणे परियरिओ तेहिं जक्खरक्खेहिं । वेउच्चियरूवेहिं पच्चकवं मंसचक्खुणं ॥१२६॥
 पारदं पिच्छणयं भूयपिसाएहिं विविहंभंगीहिं । तुलचेलयकयहत्थो नच्चइ एगो महारक्खो ॥१२७॥
 कयवुद्धवणियवेसो तो रत्ता पुच्छिओ इमं एसो । किं वुद्धवणियवेसेण नच्चसे फहसु फुद्धमेयं ॥१२८॥
 तो रक्खेणं भणियं नच्चेमि खणं तओ य पयडिस्सं । नियचरिये उच्चरिउं सविसेसं निययजीहाए
 तो पिकखणावसाणे जीहं निल्लालिऊण अइदीहं । खणमेगं गयचेट्ठो टिओ तओ जंपए एवं ॥१२९॥
 भो नरनाह ! निसामसु जेणं एवं अहं पणचामि । तो कहइ जहा रसणादोसेणं पुव्वजम्ममि ॥१३१॥
 लद्धणवि जिणधम्मं मणुपत्तं हारियंति, तो राया । पुच्छइं कहंति, तो सो पुव्वभवं साहिउं लग्गो ॥

इह आसि पुरा सिद्धी ईसरनागा एसिद्धगुणकलिओ । तच्चञ्जा वंधुमई ताणसुओ सुलसनापोत्ति
 अह जोच्चणम्मि पत्तेण तेण सिच्छाए परिभमंतेण । कथवि दिट्ठो साहू वावीसपरीसहसहोत्ति ॥१३४॥
 तं वेदिऊण साहुं निसुणइ सदेसणं मणभिरामं । पुव्वागयपरिसाए कहमाणं कहपंधेण ॥ १३५ ॥
 राईभोयणविरईगुणदोसवियारणं च पुव्वुत्तं । सुणिउं तेणवि गहिया विरई रयणीए भत्तस्स ॥१३६॥
 भद्दगभावगएणं न उणो सम्मत्तमाइगिहियम्मो । तप्पिउणा उ पवन्नो सम्मत्ताईवि गिहियम्मो ॥१३७॥
 पुत्तगवेसणहेउं समागएणं मुणिस्स पासम्मि । तं नमिपि गिहं पत्ता जहगहियवयाइं पालंता ॥१३८॥

• प्रत्यूपगनवरोन्मूलिताया उड्डीनशाशिविहङ्गायाः । धवलानि गलन्ति निशालताया नक्षत्रकुसुमानि ॥१२४॥
 दिनमणिमयूरमञ्जरितदिवधुवदनकमलशोभावति । मत्पूपे ततो राजा विवायावश्यकं ततः ॥१२५॥
 उवविष्ट आस्थाने परिकरितस्तेर्यसशोभिः । विकूर्णितरूपैः प्रत्यक्षं मांसचक्षुषाम् ॥१२६॥
 प्रारब्धं प्रेसगकं भूतपिशाचैर्विषमक्रिभिः । तूलचेलककृतहस्तं नृत्यत्येकं महारसः ॥१२७॥
 श्रुतवृद्धवणिग्वेपस्ततो राजा पृष्ट इदमेपः । किं वृद्धवणिग्वेपेण नृत्यसि कथय स्फुटमेतत् ? ॥१२८॥
 ततो रससा भणितं नृत्यामि क्षणं ततश्च प्रकटयिष्यामि । निजचरितमुच्चार्य सविशेषं निजजिह्वया ॥१२९॥
 ततः प्रेक्षणावसाने जिह्वां निलालयानिदीर्घाम् । क्षणमेकं गतचेष्टः स्थितस्ततो जल्पत्येवम् ॥ १३० ॥
 भो नरनाथ ! निशमय येनैवमेहं प्रनृत्यामि । ततः कथयति यथा रसनादोषेण पूर्वजन्मनि ॥ १३१ ॥
 लब्धापि निजधर्मं मनुजत्वं हारितमिति, ततो राजा । पृच्छति कथमिति, ततः स पूर्वमबंधं कथयितुं लग्नः
 इहामोत्पुरा श्रेष्ठीश्वरनागा एसिद्धगुणकलिनः । तद्भार्या बन्धुमती तयोः सुतः सुलसनामेति ॥ १३३
 अथ यौवनं प्राप्तेन तेन स्वेच्छया परिभ्रमता । कुत्रापि दृष्टः साधुर्द्वाविंशतिपरिपहसह इति ॥ १३४ ॥
 तं यन्दिवा साधुं शृणोति सदेनानं मनोभिरामाम् । पूर्वागतपरिपदि कथ्यमानां क्रयामवन्चेन ॥ १३५ ॥
 रात्रिभोगनविरतिगुणदोषविचारणं च पूर्वोक्तम् । श्रुत्वा तेनापि गृहीता विरती रजन्यां भक्तस्य ॥१३६॥
 भद्रकृभाषणनेन न पुनः सम्यक्स्वादिगृहिर्भः । तन्पित्रा तु पपन्नः सम्यक्त्वादिश्वि गृहिधर्मः ॥ १३७ ॥

चिह्नंति मयावि मणिच्छयाई सुकराई अणुद्वंता य । अह अन्नदिणे सुलसो मित्तेण समं निसीहम्मि ॥
 विडचरियाए चरंतो चच्चरचउद्वट्टिसालासु । तो मित्तेणं तेषं आणेउं मंडयाईयं ॥१४०॥
 भणिओ सुलसो भुंजसु मंडयइइरियवोलवय्याई । सो आह अजुत्तमिणं नो कप्पइ रयणिभत्ते मे ॥
 जम्हा सुगुरुममीवे गहिओ नियमो निसाए सुत्तव्वे । ता मा भणेषु वंधक् । इत्यत्ये मज्ज ते सवहो ॥
 उल्लुट्टेणं तेषं भणियं रयणीए भुंजमाणायं । किं कवल्लो कन्ततो पविसइ, नो वयणकुहरम्मि ? ॥
 दीवयउज्जोएणं सुनिरिक्खेज्जण मोयगाईयं । कुंयुपिपीलिपरहियं जइ भुज्जइ तत्थ को दोसो ? ॥
 हा वंचिओ सि वंधव ! इत्तियकालं विसुद्धसुज्जस्स । जम्हा रयणीभत्ते कामकरं होइ कामीण ॥
 ता अज्ज ताव भुंजसु मह उवरोहा विलासिणीहिं समं । पच्छा जं ते रुच्चइ तं कायव्वं वियारेउं ॥१४६॥
 इय भणिए से वयणे मोयगसुंउं वल्लवि पक्खत्तं । तस्सन्निययेसाए सेसं सव्वं सयं भोत्तं ॥१४७॥
 तो पइदिणंपि भुंजइ रयणीए मित्तिवंधंसुंजुत्तो । हट्टपहे वच्चतो स्वपरकयमंडयाईयं ॥१४८॥
 पुट्ठि सुस्सरहंवीहिं गायमाणीहिं नच्चमाणीहिं । विलसइ विलासिणीसत्थपरिगओ जाव पच्चूस्सं ॥१४९॥
 तत्तो वेसाण गिहे मउमंडवदेउल्लेसु वा सुयइ । जाव दिणद्धं तो उट्टिज्जण गच्छेइ पिउगेहे ॥१५०॥
 तो पिउणा सो नाओ भणिओ रे रयणिभत्तनियमोवि । भग्गो निब्भग्ग ! तए हा हा हा हरिओ जम्भो ॥
 वरमरिगिहेसु कम्मं वर मरणं सुहइसरपहारिं । उल्लसियवहलज्वालोल्लिज्जदिले जल्लणे पवेसो वा ॥१५२॥

पुत्रगवेषणहेतोः समागतेन पुत्रेः पार्थिवं । तं नत्वा गृहं प्राप्तौ यथागृहीतव्रतानि पालयन्तौ ॥ १३८ ॥
 तिष्ठतः सदापि मनईप्सितानि सौख्यान्यनुभवन्तौ च । अथान्यदिने सुलसो मित्त्रेण समं निशीये ॥१३९॥
 विट्चर्यया चरंश्चत्वरचतुर्हृद्यूतशालासु । ततो मित्त्रेण तेनानीय मण्डकादिकम् ॥ १४० ॥
 भणितः सुलसो भुङ्क्त्व मण्डकैरुकारिषोऽलवटकादीन् । स ब्राह्मयुक्तमिदं नो कल्पते रजनिभक्तं मे ॥१४१॥
 यस्माद् गुरुसमीपे गृहीतो नियमो निशायां भोक्तव्ये । तस्मान्मा भण बान्धव ! अत्रार्थं मम ते शपथः ॥
 उल्लुट्टेन तेन भणितं रजन्यां मुञ्जानानाम् । किं कवल्लः कर्णान्तः प्रविशति, नो वदनकुहरे ! ॥१४२॥
 दीपकोटद्योतेन सुनिरास्थ्य मोदकादिकम् । कुन्धुपिपीलिकारहितं यदि भुज्यते तत्र को दोषः ? ॥१४४॥
 हा वच्छित्तोऽपि बान्धव ! इयत्कालं विशुद्धभोज्यात् । यस्माद्रजनिभक्तं कामकरं भवति कामिनाम् ॥१४५॥
 तस्मादद्य तावद् भुङ्क्त्व ममोपरोषाद् विलासिनीभिः समम् । पश्चाद् यत्ते रोचते तत्कर्तव्यं विचार्य ॥१४६॥
 इति भणिते तस्य वदने मोदकसुण्डं बलादपि प्राक्षिप्तम् । तस्संज्ञितवेशयया शेषं सर्वं स्वयं मुक्तम् ॥१४७॥
 ततः प्रतिदिनमपि सुद्धे रजन्यां मित्त्रवृन्दसंयुक्तः । हट्टपथे व्रजन् कर्परकृतमण्डकादिकम् ॥१४८॥
 वृष्टे सुस्वरश्पचीभिर्गीयन्तांभिर्नृत्यन्तांभिः । विलसति विलासिनीसार्धपरिगतो यावत्प्रत्यूपम् ॥१४९॥
 ततो वेश्यानां गृहे मउमण्डपदेवकुलेषु वा स्वपिति । यावद् दिनार्थं तत उत्थाय गच्छति पितृगेहे ॥१५०॥
 ततः पित्रा स ज्ञातो भणितो रे रजनिभक्तनियमोऽपि । भग्गो निर्भोग्य ! त्वया हा हा हा हारितं जन्य ॥
 वरमरिगृहेषु कर्म वरं मरणं सुगडशरमदारैः । उल्लसितवहलज्वालोल्लिज्जदिले जल्लने पवेशो वा ॥१५२॥

तद्वि न वयविगकरं राईए भुंजिउं हवइ जुत्तं । वच्छ ! अपरथ एयं पच्छायावं बहुं जणिही ॥१५॥३
तो तेण इमं भणियं जयपि भुंजेइ ताव रयणीए । मोत्तुं सावयलोयं ता तम्मभगम्मि हे भग्गो ॥१५४॥
नथ किंचिवि भणियव्वं तए ममं पइ इमम्मि विसयम्मि । जो जेत्तियस्म जोग्गो सो लहइ तत्तियं अत्थं ॥
अवहीरिओ तओ सो पिउग्गा हिरिवाज्जिओ य रयणीए । भुंजेइ गिहे विडविदपरिगओ भमइ सच्छंदं ॥
सावयवसुमित्तेणं अह अन्नया सह गओ विवाहम्मि । वालंमित्तोत्ति सो मह पत्तो रयणीए गामम्मि ॥
ववाहिण भणियं कित्तियलोयस्स भोयणं पउणं । कुणिमो तेहिवि कहियं न कोवि अम्हच्चओ राओ ॥
भुंजिस्सइ, तो भणियं सुलसेण अहं तु भुंजइस्सामि । पउणं करेह कूरं ससकरं पायसं च तहा ॥१५९॥
तेहिवि तदत्ति विहियं नवरं खीरे कटिज्जमाणम्मि । बहुधूमविहुरियंगो पडिओ नागो तर्हि एगो ॥१६०॥
अइउसिणतावतविओ विलीणगतो स्वयं गओ तत्थ । तस्स परिवेसियं तं ससकरं पाउमणुलग्गो ॥१६१॥
पढमपुंउम्मि खलिया जीहा हत्थाउ निवडियं वट्टं । विहलंवल्लो य जाओ पडिओ तत्थेव ठाणम्मि ॥
भाहावियं च परिवेसियाए मिळिओ य तत्थ बहुलोओ । मित्तेणं समं पत्तो जन्नत्ताए य पउरजणो ॥
दीवुज्जोयं काउं जोइज्जइ जाव थालिया जीए । दुद्धं चिट्ठइ कटियं तो अहिणो खंडखंडाइ ॥१६४॥
दीसंति सुसिन्नाइ, तम्मिच्चेणं ससंभमं भणियं । आणह मणिणो तह तंतवाइणो पवरगारुडिया ॥१६५॥
तेहिवि तदत्ति विहियं ओहलिउं मणिगणपि नारेण । छटछटछटत्ति छटेइ सो तओ सवणनयणेसु ॥

तथापि न म्रतविघ्नकरं रात्रौ भोक्तुं भवति युक्तम् । वत्स ! अपथ्यमेतत्पश्चात्तापं बहुं जनयिष्यति ॥१५३॥
ततस्तेनेदं भणितं जगदपि मुक्ते तावद् रजन्याम् । मुक्त्वा श्रावकलोकं, तस्मात्तन्मागेऽहं मग्नः ॥१५४॥
न च किञ्चिदपि भणितव्यं त्वया मां प्रत्यास्मिन् विषये । यो यावतो योग्यः स लभते तावन्तमर्थम् ॥१५५॥
भवधरितस्ततः स पित्रा ह्रीवर्जितश्च रजन्याम् । भुङ्क्ते गृहे विटवृन्दपरिगतो भ्रमति स्वच्छन्दम् ॥१५६॥
श्रावकवसुमित्त्रेणाथान्यदा सह गतो विवाहे । बालमित्त्रमिति स मम, प्राप्नो रजन्यां ग्रामे ॥१५७॥
वैयाहिकेन भणितं क्रियल्लोकस्य भोजनं प्रगुणम् । कुर्मस्तैरपि कथितं न कोऽप्यस्मदीयो रात्रौ ॥१५८॥
भोक्ष्यते, ततो भणितं सुलसेनाहं तु भोक्ष्ये । प्रगुणं कुरुत फूरं सशर्करं पायसं च तथा ॥१५९॥
तैरपि तथेति विहितं क्रिन्तु क्षीरे क्वथ्यमाने । बहुधूमविपुरिताङ्गः पतितो नागस्तत्रैकः ॥१६०॥
ष्वत्युष्णतापतसो विलीनगात्रः क्षयं गतस्तत्र । तस्य परिवेषितं तत्सशर्करं पातुमनुलग्नः ॥१६१॥
प्रथमपाने स्खलित्वा जिह्वा हस्ताग्निपतितं पात्रम् । विह्वलाङ्गश्च जातः पतितस्तत्रैव स्थाने ॥१६२॥
पारटितं च परिवेषित्या मिलितश्च तत्र बहुलोकः । मित्त्रेण समं प्राप्नो जनतायाश्च प्रचुरजनः ॥१६३॥
दीपोद्घोतं पृथ्वा दृश्यते यावत्स्थालिका यस्याम् । दुग्धं तिष्ठति क्वथितं ततोऽहः खण्डखण्डानि ॥१६४॥
दृश्यन्ते सुशीर्षानि, तन्मित्त्रेण ससंभ्रमं भणितम् । आनयत मणीस्तथा तन्त्रवादिनः प्रवरगारुडिकान् ॥
तैरपि तथेति विदितमवष्टभ्य मणिगणमपि नारेण । छटछटछटेत्युक्षति स ततः श्रवणनयनेषु ॥१६५॥

उजंति य गारुडिया संताई पंडंजयंति जत्तेण । नय कोवि गुणो जाओ पिच्छताणं मओ सहसा ॥
तो क्वइ से मित्तो हा हा हा मित्र ! मे निसिद्धोवि । गिद्धो रयणीभत्ते न ठिओ तं भुंजिउं लग्गो ॥
तस्स सुमइदस्स सुओ होउं गुरुदिन्ननियमकयभंगो । हा हारियनरजम्मो एमेव मओ सि रसगिद्धो ॥
इचाइ पलवमाणो मित्तो तद्देहदाहमायरइ । चइज्जं परिणयणं पुणो नियत्तो गिंहं पत्तो ॥१७०॥
सो हं तस्स कुमित्तो मरिज्जणं रक्खसो सपुप्पन्नो । वसुमित्तं नियमिच्चं दद्धुं भंडारियं तुम्ह ॥१७१॥
पुव्वभवनेहवसओ विमंगनाणेण अत्तणो चरियं । जाणेउं ते कहियं संपइ मह देह आपसं ॥१७२॥
तं सोउं नरवइणा वसुमित्तो पुच्छिओ जहा सच्चं । जं कइइ इमो एयं, सो भणइ देव ! एवमिदं ॥१७३॥
तो जक्खरक्खसाई विसज्जिया नरवरेण भीएण । राईभोयणविरई गहिया तच्चरियमणुसोउं ॥१७४॥
ता दत्त ! तुमं रयणीए भोयणंपि हु चइज्ज सावज्जं । लोइयसिद्धंतेसुवि निसिद्धमेयं जओ भणियं ॥
नेवाहुई- नवा न्हाणं न सद्धं देवयच्चणं । दाणं वा विहियं राओ भोयणं तु विसेसओ ॥१७६॥
तथा च स्मृतिः—

“दिवसस्याष्टमे भागे मन्दीमूले दिवाकरे । नक्तं तद्धि विजांनीयाद् न नक्तं निशि भोजनम् ॥
दिवसं पक्षं मासं चातुर्मास्यायनं च अन्नं च । यस्तु न मुहुक्ते रात्रौ कृतप्रणयः सोऽपि कृष्णमते ॥
नोदकमपि पातव्यं रात्रावत्र युधिष्ठिर ! । तपस्विना विशेषेण गृहिणापि विवेकिना ॥
सूत्रोदितेन विधिना कृत्वा रात्र्यशनवर्जनं प्रयतः । यदि म्रियते हि मनुष्यो अनशनफलमेवमाप्नोति ॥
जात्यकाञ्चनवर्णाया उच्यते विसमप्रभाः । वैमानिकाः प्रजायन्ते रात्रीभोजनवर्जनात् ॥”
जे उण गहिऊण वयं इमं विराईति साइयारं वा । कुव्वंति कुंति किल्विसियसुरयणा किच्छओहीया ॥१७५॥
इय मुणिउं दत्तेणं राईभत्तस्स विरमणं विहियं । तम्हा सुसावएणं भोयणओ राइभत्तंपि ॥१७८॥

युञ्जन्ति य गारुडिकास्तन्त्राणि प्रयुञ्जते यत्नेन । न च कोऽपि गुणो जातः पश्यतां मृतः सहसा ॥१६७॥
ततो विलपति तस्य मित्रं हा हा हा मित्र ! मे निपिद्धोऽपि । गृद्धो रजनिभक्ते न स्थितस्तत्त्वं भोक्तुं लग्नः ॥
तस्य सुश्राद्धस्य सुतो भूत्वा कृतगुरुदत्तनियमभङ्गः । हा हारितनरजन्मैवमेव मृतोऽसि रसगुद्धः ॥१६९॥
इत्यादि प्रलपद् मित्रं तद्देहदाहमाचरति । त्यक्त्वा परिणयनं पुनर्निवृत्तो गृहं प्रातः ॥ १७० ॥
सोऽहं तस्य कुमित्रं मृत्वा राक्षसः सपुत्रः । वसुमित्रं निजमित्रं दृष्ट्वा भाषणार्थिकं तव ॥१७१॥
पूर्वभवस्नेहकशतो विभङ्गज्ञानेनात्मनश्चरितम् । ज्ञात्वा ते कथितं संप्रति मम दत्ताऽऽदेशम् ॥१७२॥
तन् श्रुत्वा नरपतिना वसुमित्रः पृष्टो यथा सत्यम् । यत्कथयत्यथमेतत्, स भणति देव ! एवमिदम् ॥
ततो यक्षराक्षसादयो विसजिता नरवरेण भीतेन । रात्रिभोजनविरतिर्गृहीता तच्चरितमनुश्रुत्य ॥१७४॥
तस्मादत्त ! त्वं रजन्यां भोजनमपि हि त्यज सावधम् । लौकिकसिद्धान्तेनैवपि निपिद्धमेतद् यतो भगितम् ॥
नैवाहुर्तिर्नवा स्नानं न श्राद्धं देवतार्चनम् । दाणं वा विहितं रात्रौ भोजनं तु विशेषतः ॥१७६॥
ये पुनर्गृहीत्वा व्रतमिदं विराचयन्ति सातिचारं वा । कुर्वन्ति भवन्ति किल्बिषिकसुरजनाः कृच्छ्रबोविकाः ॥

वज्रजेयव्यं तद् कम्मजो य. इंगालवणिजमाईयं । वीयगुणव्यवइणा खरकंम्माइंपि चिच्चाइं ॥१७९॥
 भोगुवभोगविरक्ता सत्ता सज्जायझाणकिरियासु । जे सुणियो गुणमणियो कसायसमियो नमो ताणं ॥
 इय अइयारविमुक्कं गुणव्ययं जे धरंति इह वीयं । सुरवरसिरीइ संभोयभायणं ते लहुं हुंति ॥१८१॥

॥ इति भोजनतः कर्मतोऽपि सातिचारं द्वितीयं गुणव्रतं समाप्तम् ॥

इति ज्ञात्वा दत्तेन रात्रिभक्तस्य विरमणं विहितम् । तस्मात् सुश्रावकेण भोजनतो रात्रिभक्तपति ॥१७८॥
 वर्जयितव्यं तथा कर्मतरचाङ्गारवाणिज्यादिकम् । द्वितीयगुणव्रतपतिना खरकर्माण्यपि त्वाज्यानि ॥१७९॥
 भोगोपभोगविरक्ताः सक्ताः स्वाध्यायध्यानक्रियासु । ये मुनयो गुणमणयः कृपायशमिनो नमस्तेभ्यः ॥
 इत्यतिचारविमुक्तं गुणव्रतं ये धरन्तीह द्वितीयम् । सुरवराश्रियाः संभोगमाजनं ते लघु भवन्ति ॥१८१॥

सत्यभिगमुसलवःशृणु दावणं वियरणं च जमणट्टा । तमणत्थदंडनामं गुणुब्बयं तइयमिह भणिये ॥१॥
 जो जिणवयणपसत्तो पालइ अइयारवज्जियं एयं । सो सग्गमांक्खसोक्खराइं पावए विमलसद्दोच्च ॥२॥
 तथाहि;—

नेदणवणं व सुमणोवभासियं बहुविलाससोहिल्लं । सुविसालसालकलियं कुसत्यलं अत्थि इह नयरं ॥
 तत्थवि य पवरसिद्धी कुवल्लयचंदोत्ति कुवल्लयाणंदो । आणंदसिरी भज्जा ताण सुया विमलसद्ददेवा ॥४॥
 पढमो गुणनिलओ तच्चिवरीओ य वंचवो लहुओ । तहवि य अवरोप्परओ ताणं बुद्धिं गया पीई ॥५॥
 समगं रमंति समगं पढंति समगं कुणंति वाणिज्जं । अह रहमारुहिरुणं पंचा ते काणणे तत्थ ॥६॥
 कुसुमफलाणुच्चिणणं कुणंति जा ताव चूयतरुमूले । सिरिनेदणं व रडविरहकरिसियं ते नियंति मुणिं ॥७॥
 तं दट्ठं हट्ठिपणा नमंति तच्चरणपंकयं पयओ । तेणवि ज्ञाणसमचीए भासिओ धम्मत्थाभोत्ति ॥८॥
 पारद्धा धम्मकटा मुणिणां जा ताण समुच्चिया जम्हा । मुग्गरसजुग्गयाणं अहिउच्चिय मोयगाहारो ॥९॥
 तथाहि;—

धम्मो दयापहाणो देवो दोनवगदोसपरिहीणो । तत्तकुसलो य सुगुरू सिवग्गो रयणतियमिणमो ॥१०॥
 सच्चत्थवि निसुणिज्जह जणेण नामक्खराइं धम्मोत्ति । ताण पुणो परमत्थं सकयत्थो कोवि परिकलइ ॥
 सच्चंवि सत्तग्गं दुग्गइपुरपरित्ययं धरइ जम्हा । सुहठाणम्मि य तह धारए य धम्मो तओ भणिओ ॥१२॥
 सग्गापवग्गपभवाण परमसोक्खाण कारणं पउणं । जीवाण समायरणं जं तं धम्मं भणंति बुद्धा ॥१३॥
 ते समयभेयभिन्नं भणंति बहुभंगियाहिं दंसणिणो । पुब्बावाराविरुद्धो सुहमइणा स पुण गट्ठियव्वो ॥१४॥

शस्त्राग्निमुशलवस्तूनां दापनं वितरणं च यदनर्थार्थम् । तदनर्थदण्डनाम गुणव्रतं तृतीयमिह भणितम् ॥१॥
 यो जिनवचनप्रसक्तः पालयत्यतिचारवर्जितमेतत् । स स्वर्गमोक्षसौख्यानि प्राप्नोति विमलश्राद्ध इव ॥२॥
 नन्दनवनमिव सुमनोऽवभासितं बहुविलासशोभावन् । सुविशालशालकलितं कुशस्थलमस्ताह नगरम् ॥३॥
 तत्रापि च प्रवरेश्री कुवल्लयचन्द्र इति कुवल्लयानन्दः । आनन्दश्रीभार्या तयोः सुतौ विमलसद्देवौ ॥४॥
 प्रथमो गुणनिलयस्तद्विपरीतश्च बान्धवो लघुः । तथापि च परस्परतस्तयोर्बुद्धिं गता प्रीतिः ॥५॥
 समं रमेते समं पठतः समं कुरुतो वाणिज्यम् । अथ रथमारुह्य प्राप्तां तौ कानने तत्र ॥६॥
 कुसुमफलानामुच्चयनं कुरुतो यावत्तावच्छूततरुमूले । श्रीनन्दनमिव रतिविरहकर्षितं तौ पर्यतो मुनिम् ॥७॥
 तं दृष्ट्वा हृष्टमनसौ नमतस्तच्चरणपङ्कजं पदतः । तेनापि ध्यानसमाप्त्वा भाषितो धर्मलाभ इति ॥८॥
 प्रारब्धा धर्मकथा मुनिना यावत्तयोः समुचिता यस्मात् । मुद्गरसयोग्यानामाहित एव मोदकाहारः ॥ ९ ॥
 धर्मो दयाप्रधानो देवो द्विनवकदोषपरिहीणः । तत्त्वकुशलश्च सुगुरुः शिवमार्गो रत्नत्रिकमिदम् ॥ १० ॥
 सर्वत्रापि श्रूयते जनेन नामाक्षराणि धर्म इति । तेषां पुनः परमार्थं स्फुटार्थः कोऽपि परिकलयति ॥११॥
 सर्वमपि सत्त्ववर्गं दुर्गतिपुरप्रस्थितं धरति यस्मान् । शुभस्थाने च तथा धरयति च धर्मस्तनो भणितः ॥१२॥
 स्वर्गापवर्गप्रभवाणां परमसौख्यानां कारणं प्रगुणम् । जीवानां समाचरणं यत्तं धर्मं भणन्ति बुधाः ॥ १३ ॥

विविहपहेतुं पुरिसो गिण्ड्य पुरपात्रं जहा सुपहं । कुसलो सिवपुरहेतुं बहुसु धम्मेषु तह धम्मं ॥१५॥
 जह मुद्धमओ मायण्हियाए तिसिओ करेइ जलवुद्धिं । तह निव्विवेयपुरिसो कुणइ अधम्मेवि धम्मपहं ॥
 जो एण विवेथंजणगततनयणो नरो हवइ सम्मं । पुञ्चावरपरियाल्लोयणेण सो गिण्हए धम्मं ॥१७॥
 जह जीववज्जियाणं जीवाण न कज्जसाहगो देहो । संपज्जइ तह धम्मो करुणाए-परोए परिहीणो ॥१८॥
 सा पुण जिणधम्मेश्चिय, इय नाऊणं तमेव आयरह । तह चेव सरूवमिंमं साह्णित्तं-निसामेह ॥१९॥
 रागदोससमुच्चमवसमगभवदोससंगमविमुक्को । सो होइ देवदेवो चउतीसाइसयसंपन्नो ॥ २० ॥
 गारवतिगम्मि विमुदो तिगुत्तिगुत्तो जिइदिओ अममो । विट्ठिविहियविहारकमो गीयत्थो तहय मज्झत्थो ॥
 इय एवमाइनिम्मलगुणगामविहूसिओ महासत्तो । होइ सुगुरु गरिट्ठो भवजलनिहिनांरणतरंडो ॥२२॥
 इय मुणिवयणं सोउं रयणतिगं परिणयं मणे ताण । दुक्कम्मविगमनिम्मविपविमलपरिणामजुत्ताण ॥२३॥
 तत्तो सम्मत्ताई गहिओ धम्मो दुवालसविहोवि । असमत्थोहं तेहं दुद्धरजइधम्मयुरधरणे ॥२४॥
 सविसेसं तइयगुणव्वयं तु तप्पुच्छिओ कहइ मूरी । चउमेयंपि तओ ते नाउं पत्ता-सगेहम्मि ॥२५॥
 अट्टञ्जाणं वज्जंति तह य मज्जाइपणविहपमायं । अपंति न तह सत्थं सावज्जं नोवएसंति ॥२६॥
 विमलो विमलसहावो सहएवो पुण सहावओ चवलो । धम्मो पमायवहुलो सयावि केलीकिलत्तणओ ॥
 ते अनया य गहिज्जण पवरभंटाइं पुञ्चदेमम्मि । संचलिया तो पुट्ठो केणवि पहिएण अद्धपहं ॥२८॥

तं समयभेदमिन्नं मणान्ति बहुभाङ्गिभेदशीनिनः । पूर्वापराविरुद्धः शुभमतिना स पुनर्ग्रहीतव्यः ॥ १४ ॥
 विविधपथेषु प्रुथो गृह्णाति पुरप्रापकं यथा सुपथम् । कुशलः शिवपुरहेतुं बहुषु धर्मेषु तथा धर्मम् ॥१५॥
 यथा मुग्धमृगो मृगतृष्णिकायां तृषितः करोति जलवुद्धिम् । तथा निव्विवेकपुरुषः करोत्यधर्मेषु धर्मवुद्धिम् ॥
 यः पुनर्विवेकाज्जनगततमोनयवो नरो भवति संम्यक् । पूर्वापरपर्यालोचनेन स गृह्णाति धर्मम् ॥ १७ ॥
 यथा जीववार्जितानां जीवानां न कार्यसाचको देहः । संपद्यते तथा धर्मः करुणया परया परिहीणः ॥१८॥
 सा पुनार्जनधर्म एव, इति ज्ञात्वा तमेवाचरत । तथैव स्वरूपमिदं कस्यमानं निश्चमयत ॥ १९ ॥
 रागद्वेषसमुद्भवसमग्रभवदोससंगमविमुक्ततः । स भवति देवदेवश्चतुर्विंशदतिशयसंपन्नः ॥ २० ॥
 गौरवत्रिके विमुक्तस्त्रिगुप्तिगुप्तो जितेन्द्रियोऽममः । विधिविहितविहारकमो गीतार्थस्नयाच मध्यस्थः ॥२१॥
 इत्येवमादिनिर्मलगुणप्राप्तविभूषितो महासत्त्वः । भवति मुगुर्नारिष्ठो भवजलनिधितारणतरण्डः ॥ २२ ॥
 इति मुनिवचनं श्रुत्वा रत्नत्रिकं परिणतं मनसि तयोः । दुष्कर्मविगमनिर्मितविमलपरिणामयुक्तयोः ॥२३॥
 जनः सम्यक्त्वादिर्गृहीनो धर्मो द्वादशविधोऽपि । असमर्थाभ्यां ताम्यां दुर्धरयातिधर्मपुराकरणे ॥२४॥
 सविशेषं तृतीयगुणप्रतं तु तदृष्टः कथयति सूरिः । चतुर्भेदमपि ततस्तीं ज्ञात्वा प्राप्सो स्वगोहे ॥ २५ ॥
 आर्तप्यानं वर्जयतस्तथा च मयादिपञ्चविधममादम् । अर्पयतो न तथा शस्त्रं सावधं नोपदिशतः ॥२६॥
 विमलो विमलस्यभावः सहदेवः पुनः स्वभावतश्चपलः । धर्मं प्रमादयद्दुलः सदापि केळिकिलञ्चनः ॥२७॥
 तापन्यदा च गृहीत्वा प्रवरमाण्डानि पूर्वदेशे । संचलितो ततः पृष्टः केनापि पथिकेनार्पये ॥ २८ ॥

विमलो पंजलमगं नीरिधननीरणाइसंजुचं । विमलेण विमलमण्णा तो भणियमहं न याणामि ॥ २९ ॥
 पहिएण पुणो भणियं तुव्भेहिं सिट्ठि ! कम्मि नयरम्मि । गंतव्वं, सो साहइ पणियं अग्घिस्सए जत्थ ॥
 पहिएण पुणो पुट्ठं नियनयरं कइह मह जहिं वससि । सो भणइ रायहाणीए नरिय मह संतियं नयरं ॥
 तो भणियं पहिएणं अहंपि समगं समागमिस्सामि । तो विमलेणं भणियं किं भणिमो वयमिय वयंता ॥ ३२ ॥
 पत्ता पुरस्स भाहिं तत्थ य आवासिया मलयमज्जे । धन्नस्स रंणट्ठा अग्गी संवुत्तिकओ जाव ॥ ३३ ॥
 पाहक्केहिं केहि विजल्पि किठ आणियं तओ पहिओ । विमले मगइ अग्गि सां तेण तओ इमं भणिओ ॥
 पहिय ! अइ अमह पासे भुंजइ नो कप्पए जलणदाणं । जलणाइदाणाइं जेण निसिद्धाइं समयम्मि ॥ ३५ ॥
 तद्यथा;—

“न ग्राह्याणि न देयानि पञ्च द्रव्याणि पण्डितैः । अग्रिर्विपं तथा शस्त्रं मद्यं मांसं च पद्ममम् ॥”

तो कुविओव्व स जंपइ तं पइ रे धिट्ठ दुट्ठयम्मिट्ठ ! । किं कुव्वंतो कूडुत्तराइं तं मह पुरो मुद्ध ॥ ३६ ॥
 नो लज्जसि न निविज्जसि इय भणिउं सो पवइइउं लग्गो । तद् जह भीयं पिव तस्स किंचिउच्चं गयं गयणं ॥
 तं ददुं सव्वेवि हु नट्ठा तो विमलमालवइ पहिओ । भो अप्पह मह जलणं जइ कज्जंतुह जीएण ॥ ३८ ॥
 जेणित्थ मणुयमंसं पइउं भुंजेमि भुक्खिओ वाठं । विमलो भणेइ जं तुह पडिहाइ करेसु तं जम्हा ॥ ३९ ॥
 जाएण जीवलोए मरियव्वं ताव निच्छओ एस । नियमम्मि पुण विणट्ठे धम्मविणासो धुवं होइ ॥ ४० ॥
 तम्मि विणट्ठेऽणिट्ठाइं हुंति दुक्खाइं भवसहस्सेसु । नियमसहियस्स मरणे मणयंपि हवेइ नहु दुक्खं ॥ ४१ ॥
 तो जं जाणसु तं कुणसु न उण भंगं करेमि नियमस्स । तो संहरिय तणुं सो सुररूवं काउमाह तयं ॥ ४२ ॥

विमलः प्राञ्जलमार्गं नीरेन्धननीरणादिसंयुक्तम् । विमलेन विमलमतिना ततो भणितमुहं न जानामि ॥ २९ ॥
 पथिकेन पुनर्भणितं युष्माभिः श्रेष्ठम् ! कस्मिन्नगरे । गन्तव्यं, स कथयति पथ्यमर्षिष्यते यत्र ॥ ३० ॥
 पथिकेन पुनः श्रेष्ठं निजनगरं कथयत मम यत्र वससि । स भणति राजधान्यां नास्ति मम संवन्धि नगरम् ॥
 ततो भणितं पथिकेनाहमपि समं समागमिष्यामि । ततो विमलेन भणितं किं मणामो वयमिति व्रजन्तः ॥ ३२ ॥
 प्राप्ताः पुराद् बहिस्तत्र चावासिता मलयमध्ये । धान्यस्य पन्नार्थमग्निः संदीपितो यावत् ॥ ३३ ॥
 पदातिभिः कैरपि जलमपि किलानीतं ततः पथिकः । विमलं मार्गयत्वग्निं स तेन तत इदं भणितः ॥ ३४ ॥
 पथिक ! अयि मम पार्श्वे भुङ्क्ष्व नो कल्पते ज्वलनदानम् । ज्वलनादिदानानि येन निषिद्धानि समये ॥ ३५ ॥
 ततः कुपित इव स जल्पति तं प्रति रे घृष्ट दुष्टधर्मिष्ठ ! । किं कुर्वन् कूटोत्तराणि त्वं मम पुरो मुग्ध ! ॥ ३६ ॥
 नो लज्जसे न निर्विघ्नस इति भणित्वा स प्रवर्धितुं लग्नः । तथा यथा भीतमिव तस्मात्किञ्चिदुच्चं गतं गगनम् ॥
 तद् दृष्ट्वा सर्वेऽपि हि नष्टा ततो विमलमालपति पथिकः । भो अर्पयत मम ज्वलने यदि कार्यं तत्र जीवितेन ॥
 येनात्र मनुजमांसं पक्त्वा भुञ्जीय बुभुक्षितो वाग्दम् । विमलो भणति यत्तत्र प्रतिमाति कुरुव्वं तद्यस्मात् ॥ ३९ ॥
 जातेन नाघलोके मर्तव्यं तावद् निश्चय एषः । नियमे पुनर्विनष्टे धर्मविनाशो भुवं भवति ॥ ४० ॥
 तस्मिन् विनष्टेऽनिष्टानि भवन्ति दुःखानि भवमहस्यु । नियमसहितेस्य मरणे मनागपि भवति नहि दुःखम् ४१

धनो सि तुमं सावय । तुञ्ज सुलब्धं च माणुसं जम्मं । जो शुब्बसि सुरपहुणा सुराण मज्झमि एवमहो ॥
 देवो व दानवो वा नय सकको कोवि खोभिउं भरहे । विमलं सद्धं गाढं तइयाउ गुणव्वयाहितो ॥४४॥
 सं सोउं असहतो समागओ तुञ्ज खोहणनिमित्तं । सावज्जवयणमग्गेवि नो गओ तं च पुट्टोवि ॥४५॥
 तो तुट्टो हं मग्गसु मणस्स जं किंचि तुञ्ज पडिहाइ । तो विमलेणं भणियं सव्वं चियं मे तए दिन्नं ॥४६॥
 नियदेहं पयडंतेण नियमकसवट्टयं वहंतेणं । तहवि इमं परिथज्जासि धम्मम्मि समुज्जमं कुणसु ॥४७॥
 किञ्च ।

संपति तवमणेगे जंति मंते तहा सुविज्जाओ । विपरंति दंसणं पुण देवा केसिचि विरलाण ॥४८॥
 सो देवो भणइ तुमं जइवि निरीहो तहावि मणिमेमं । पसिऊण इमं गिण्हसु सप्विसुक्खेयणपवीणं ॥
 तोऽणिच्छंतस्सवि तस्स उत्तरीयम्मि वंधिऊण मणिं । सग्गं गओ सुरो सो साहइ सव्वं सुरिंदस्स ॥५०॥
 विमलोवि कुणइ सद्धं सहदेवाइणं तेवि तं सुणिउं । संपत्ता तप्पासे पुच्छंति य पहियवुत्तं ॥५१॥
 सोवि हु साहइ सव्वं सवित्थरं ताण हरिसिया सव्वे । तो वंदंति जिणिदे तत्थेव ठिया सुभत्तीए ॥५२॥
 अवल्लोयणं मुणीणं काउं भुंजंति परियणसमेया । भुत्तुत्तरम्मि पुरपरिसराओ मज्झम्मि संचलिया ॥५३॥
 पत्ता नयरदुवारे सुणंति हट्टेसु खडहडारवं । उच्चालतालायाणं वणिएहिं दिज्जमाणाणं ॥५४॥
 पेक्खंति य पक्खरिए तुरंगमे सुहडसोहियरहे य । तह गुडियगयघडाओ इओ तओ परिभंतीओ ॥
 तह तलवरं च सन्नहियसुहडसहियं भंमंतमित्तो य । विमलेणं कोवि नरो पुट्टो भो कहंसु कहमित्था ॥५६॥

ततो यज्जानीयास्तत् कुर्या न पुनर्भङ्गं करोमि नियमस्य । ततः संदृत्य तनुं स सुररूपं कृत्वाऽऽह तम् ॥४२॥
 धन्योऽसि त्वं श्रावक । तव सुलब्धं च मानुषं जन्मं । यः स्तूयसे सुरप्रभुणा सुराणां मध्य एवमहो ॥४३॥
 देवो वा दानवो वा नच शक्तः कोऽपि क्षोभयितुं भरते । विमलं श्राद्धं गाढं तृतीयाद् गुणव्रतान् ॥४४॥
 तत् श्रुत्वाऽश्रद्धयत् समागतस्तव स्तोभणनिमित्तम् । सावद्यवचनमार्गेऽपि नो गतस्त्वं च पृष्टोऽपि ॥ ४५ ॥
 ततस्तुष्टोऽहं मार्ग्य मनसो यत्किञ्चित्तव प्रतिभाति । ततो विमलेन भणितं सर्वमेव मे त्वया दत्तम् ॥४६॥
 निजदेहं प्रकटयता नियमकपपट्टं बहता । तथापीदं प्रार्थसे धर्मं समुषमं कुरु ॥ ४७ ॥
 तप्यन्ते तपोऽनेके जपन्ति मन्त्रांस्तथा सुविधाः । वितरन्ति दर्शनं पुनर्देवाः केवांचिद्विरलानाम् ॥ ४८ ॥
 ततो देवो भणति त्वं यद्यपि निरीहस्तथापि मणिमेकम् । प्रसन्नमं गृहाण सर्वविषोच्छेदनप्रवीणम् ॥४९॥
 ततोऽनिच्छतोऽपि तस्मोत्तरीये बट्वा मणिम् । स्वर्गं गतः सुरः स कथयति सर्वं सुरेन्द्रस्य ॥ ५० ॥
 विमलोऽपि करोति शब्दं सहदेवादीनां-तेऽपि तं श्रुत्वा । संप्राप्तास्तपार्थं पृच्छन्ति च पथिकवृत्तान्तम् ॥
 सोऽपि हि कथयति सर्वं सविस्तरं तेषां हर्षिताः सर्वे । ततो वन्दन्ते जिनेन्द्रांस्तत्रैव स्थिताः सुभक्त्या ॥
 अथलोकने मुनीनां वृत्त्वा मुञ्जते पारिजनसमेताः । भुक्तोत्तरे पुरपरिसराद् मध्ये संचलिताः ॥५३॥
 प्राप्ता नगरद्वारे शृण्वन्ति हट्टेषु खट्वटाराराम् । उच्चालतालकानां वणिग्भिर्दीयमानानाम् ॥५४॥
 प्रेक्षन्ते च सौन्दर्यां सुरंगमान् सुभद्रशोभिनरथांश्च । तथा गुटितगजपदा इतन्ततः परिभ्रमन्तीः ॥५५॥

सुद्धो मन्वोवि जणो परिभमइ पुरम्मि गोउरदुवारं । दिज्जंति कवाडाइं कुट्टुवरि भटा ठविज्जंति? ॥
 किं परचक्राउ भयं सचकओ वा दुहावि भयमहवा । नरवइणो वा किंचिवि जायं अहिमरकयमणिट्ठं ? ॥
 तो तेणं परिकाहियं सवणदुवारम्मि तस्स जइ इत्थ । निवसइ राया पुरिसोत्तमोत्ति भुवणत्तयपसिद्धो ॥
 एककुच्चिय तस्स सुओ अरिमल्लो नाम मयणसमख्वो । सो सुत्तो वापहरे अहिणा दुट्टेण दट्ठोत्ति ॥६०॥
 तो तस्सु विययमाए पुकरिए धाविओ परियणोवि । जाव पलोयइ सच्चं ता सणो कत्यवि पलाणो ॥
 इय कुमरवइयरं निसुणिऊण रायावि तत्थ संपत्तो । दीहरनिइपसुत्तं पिच्छिउं नियसुयं सहसा ॥६२॥
 मुच्छानिर्मालियंल्लो लुदिओ पुढवीए गाढकुट्टउच्च । नियसुयपाणवहारिस्स पिट्ठिमशुधावणनिमित्तं ॥
 अवरोहंकाभिणीओ निवस्स कुमरस्स उवरि पडियाओ । रोयंति य अइकरुणं पुरपडरजणोवि सच्चत्तो ॥
 हक्कारिज्जंति नरिद्विद्विदाग्गा अवचोई । तेवि नियमंतंते आगंतुं संपज्जंति ॥ ६५ ॥
 नय थेवोवि विसैसो विसस्स निग्घायणे हवइ कोवि । रायावि कहवि सत्थो जाओ जलवाउदाणेण ॥
 पभणइ सचिवाइजणं जइ कहवि विरुवयं कुमारस्स । संपज्जिस्सइवस्सं तो चियकट्टेण पढमेण ॥६७॥
 होयव्वमिभस्स मए, अणुमन्नह एस निच्छओ मज्झ । इय सोउं पडरजणो संभंतो एवमापरइ ॥६८॥
 अइ रायावि हु पढहयमुहेण इयं घोसावए नयरे । जो जीवावए कुमरं तस्सद्धं देमि रज्जस्स ॥ ६९ ॥
 तं सोउं सहदेवो विमलं पभणइ कुणासु उवयारं । मणिमोहलिउं छंत्सु कुमरं, उज्जीवए जेण ॥७०॥

तथा पुरारक्षकं च संनद्धसुभटसहितं भ्रमन्तमितश्च । विमलेन कोऽपि नरः पृष्टो भोः कथय कथमत्र ॥५६॥
 क्षुब्धः सर्वोऽपि जनः परिभ्रमति पुरे गोपुरद्वारे । दीयन्ते कपाटानि दुर्गोपरि भटाः स्याप्यन्ते ? ॥५७॥
 किं परचक्राद् भयं स्वचक्रतो वा द्विधापि भयमथवा । नरपतेर्वा किञ्चिदपि जातमभिमरकृतमनिष्टम् ? ॥५८॥
 ततस्तेन परिकथितं श्रवणद्वारे तस्य ययाञ्च । निवसति राजां पुरुषोत्तम इति सुवनत्रयमसिद्धः ॥५९॥
 एक एव तस्य सुतोऽरिमल्लो नाम मदनसमरूपः । स सुतो वासगृहेऽहिना दुष्टेन दष्ट इति ॥६०॥
 ततस्तस्य प्रियतमया पृच्छते धावितः परिजनोऽपि । यावत्प्रलोकते सर्वं तावत्सर्पः क्वापि पलायितः ॥६१॥
 इति कुमारव्यतिकरं श्रुत्वा राजापि तत्र संभासः । दीर्घनिद्राप्रसुतामिव दृष्ट्वा निजसुतं सहसा ॥६२॥
 मूर्च्छानिर्मालिताक्षो लुठितः पृथिव्यां गाढानुगत इव । निजसुतप्राणोपहारिणः पृष्टेऽनुधावननिमित्तम् ॥
 अवरोधकाभिन्वो नृपस्य कुमारस्योपरि पतिताः । रुदन्ति चातिक्रमं पुरप्रचुरज्जोऽपि सर्वतः ॥ ६३ ॥
 हकार्यन्ते नरेन्द्रवृन्दवृन्दारका अमार्यैः । तेऽपि निजमन्त्रतन्त्राण्यागत्य संप्रयुज्जन्ते ॥ ६५ ॥
 न च स्तोकोऽपि विशेषो विपस्य निर्घातने भवति कोऽपि । राजापि कथमापि स्वस्यो जातो जलवायुदानेन ॥
 प्रमणति सचिवादिजनं यदि कथमपि बिरुपं कुमारस्य । संपरस्यतेऽवश्यं ततरिचताकाष्ठेन प्रथमेन ॥६७॥
 भावितव्यमस्य मया, अनुमन्यध्वमेव निश्चयो मम । इति श्रुत्वा पौरजनः संभ्रान्त एवमाचरति ॥ ६८ ॥
 अथ राजापि हि पटहसुलेन धोपयर्तदं नगरे । यो जीवयाति कुमारं तस्मा अर्ब ददामि राज्यस्य ॥ ६९ ॥

अहिगरणमिषं वंधव ! महत्प्रमाणं न होइ कायव्यं । किं रज्जेण कज्जं.सज्जो सावज्जमूलेण ? ॥७१॥
 इय विमलवयणमायन्निकुण जंपेइ सो तओ एवं । उच्छिद्धं दालिदं अम्हकुलस्सावि पसिऊणा॥७२॥
 जीवावसु रायसुयं मणिमाहृष्यं पिच्छिमो ताव । तह धम्मं पि पवज्जइ जइ कहवि हु जीवए एसो ॥
 इचाइ तम्मि भणिरे विमलो नो किपि उत्तरं देइ । जा ताव तेण सहसा वत्थाओ छोटिओ गंठी ॥
 गहिओ मणी तओ लहुं छित्तो पटहो पट्टचित्तेण । नाओ कुमारसमीवं सो निवपुरिसेहि तो नेण ॥
 ओहलिऊण मणिं सो नीरेण झट्ति छंतिओ कुमरो । सुत्तविउद्धेणव तेण तो दिसाओ नियंतेण॥७६॥
 दिट्ठो सहदेवो नरवईवि संतेउरो पुरजणो य । तो पुच्छिया सज्जणी किअम्मो । एस मेलावो? ॥७५॥
 हरिसंसुत्तित्तिचाए तीए कहियं सवित्थरं सवं । तो रत्ता सहदेवो निमंतिओ अद्धरज्जेण ॥ ७८ ॥
 तेण भणियं नरेसर ! महत्थियं वंधू सहोयरो विमलो । तस्स पभावो एसो कुमारस्सुजीवणे जाओ॥७९॥
 चउहट्टयमिं सोवि हु उवविट्ठो चिट्ठए सपरिवारो । सदाविऊणं सिगवं तस्स पसायं कुणउ देवो॥८०॥
 तो तत्थ सयं गच्छइ म्हा सहदेवेण करिवारारूढो । राया विमलं दट्ठुं अवगूहिवि पभंणए एवं ॥ ८१ ॥
 भो मज्झ पाणभिकखा दिन्ना तुमए सुदीणहिययस्स । तो पसिऊणं संपइ आगच्छसु तं मह गिहम्मिं ॥
 जइ जह उल्लवइ निवो पुणो पुणो पणयसारवयणाइं । तह तह विमलस्स मणे सल्लइ वयविसंयअइयारो ॥
 तो विमलेणं सनयं रायं पइ जंपियं जहा देव ! । सहदेवविलसियमिषं ता किज्जउ जमुचियमिपस्स ॥

तत् श्रुत्वा सहदेवो विमलं प्रमणति कुरुष्वोपचारम् । मणिमवधृष्योऽस कुमारं, उज्जीवति येन ॥ ७० ॥
 अधिकरणमिदं वान्धव ! महाप्रमाणं न भवति कर्तव्यम् । किं राजयेन कार्यं सद्यः सावद्यमूलेन ? ॥७१॥
 इति विमलवचनमाकर्ष्यं जल्पति स तत एवम् । उच्छिन्त दारिद्र्यमस्मत्कुलस्यापि प्रसद्य ॥ ७२ ॥
 जीवय राजमुतं मणिमाहात्म्यमपि पश्यामस्तावत् । तथा धर्ममपि प्रपद्यते यदि कथंमपि हि जीवत्येवः ॥७३॥
 इत्यादि तस्मिन् भणितरि विमलो नो किमप्युत्तरं ददाति । यावत्तावत्तेन सहसा वस्त्राच्छोटितो ग्रन्थिः ॥७४॥
 गृहीतो मणिस्ततो लघु स्पृष्टः पटहः प्रहृष्टचित्तेन । नीतः कुमारसमीपं स नृपपुरैस्त्ततस्तेन ॥ ७५ ॥
 अवधृष्य मणिं स नीरेण झटित्युक्षिप्तः कुमारः । सुप्तविबुद्धेनेव तेन ततो दिशः पश्यता ॥ ७६ ॥
 दृष्टः सहदेवो नरपतिरपि सान्तःपुरः पुरजनश्च । ततः पृष्टा स्वजननी किमन्व ! एष मेलकः ? ॥७७॥
 हर्षाश्रुसिक्तनेत्रया तथा कथितं सविस्तरं सर्वम् । ततो राज्ञा सहदेवो निमन्त्रितोऽर्षराज्येन ॥ ७८ ॥
 तेन भणितं नरेश्वर ! ममास्ति बन्धुः सहोदरो विमलः । तस्य प्रभाव एष कुमारस्योऽजीवने जातः ॥७९॥
 चतुर्दंष्ट्रे सोऽर्षे सन्नुपविष्टास्तिष्ठति सपरिवारः । शब्दयित्वा शशिं तस्मै प्रसादं करोतु देवः ॥८०॥
 तनस्तत्र स्वयं गच्छति सह सहदेवेन करिवारारूढः । राजा विमलं दृष्ट्वाऽवगुह्य प्रभणत्येवम् ॥८१॥
 भो मम प्राणमिसां दत्ता त्वया सुदीनहृदयस्य । तन प्रसद्य संपत्यागच्छ एवं मम गृहे ॥८२॥
 यथा यथोल्लसति नृपः पुनः पुनः प्रणयसारवचनानि । तथा तथा विमलस्य मनसि शल्यति घननिपयातिचारः ॥
 ततो विमलेन सनयं राजानं प्रति जल्पिनं यथा देव ! । सहदेवविलसियमिषं तस्मात्प्रकृतं यदुचिनमस्य ॥

तो धरिणि करेण करं करेणुयारोविओ य सो रत्ना । नीओं गिहम्मि काराविओ य मां पज्जणाईयं ॥
 सहिओ सहदेवेण भणिओ भुत्तारम्मि सो रत्ना । रज्जस्सद्धं गिण्डमु उवणीयं निययपुन्नेहिं ॥८६॥
 तो भणियं विमलेण मा देसु नरिंद । सामणं एयं । रज्जल्लवोचि न कण्ड किमंमं ! अद्धं समिद्धंपि ॥
 एकं ता खरकम्मं वीयं अइरेगलच्छिपरिभोगो । पंचमवयाइथारो ता कज्जं नेय रज्जेण ॥ ८८ ॥
 तो सज्जिगीसं नाउं सहदेवं पइ पयंपियं रत्ना । पचात्तन्नुवयारी अम्हाणं तं चिय तओ य ॥८९॥
 गिण्डमिणं तं रज्जं जइभणियं तो भणेइ सो एवं । नियत्तायापडिवन्नं चियरिज्जउ तेण तो दिन्नें ॥९०॥
 धवल्लइरं रहनुरए करिवररहपभिइं विभइउं सव्वं । विमलो पुग सिट्ठिणए संत्रविओणिच्छमाणोवि ॥
 नियजणयाईलोओ समाणिओ तेहिं तत्थ तो विमलो । सावयधम्मं सम्मं पालंते गपइ बहुकालं ॥९२॥
 इयरो रज्जे रट्टे विसयसुहे मोहिओ महागिद्धो । निद्धंधसो य जाओ निरविक्खो विरइमालिन्ने ॥९३॥
 नियगामभूरिभूमिं पडियं खेडावए लहु करेण । देइ धाटीउ बहुहा इणेइ गामाइ अन्नाणं ॥९४॥
 वियरइ पावुवएसे तंस्स नरिंदस्म जह इपो लोओ । ल्हूसिज्जउ धणकलिओ विउल्लकरो किज्जउ इयरो ॥
 इच्चाइ चरंतो सो भणिओ विमलेणणत्थंइडवयं । अइयरसिं किं सयं चिय गहिज्जणं जेण मणुयमवे ॥
 एगत्तो विगराला मत्ता वयवीव घुरुघुरायंती । जरक्खत्तसी पयंडा उत्तरइ तणुम्मि जीवाण ॥९७॥
 अन्नत्तो वाहीओ दारुणरूवाउ किल किलंतीओ । देहे ठियाउ निच्चं नच्चंति य दाइणीउव्व ॥९८॥
 इंताणं जंताणं तह य सुयंताण भुंजमाणं । जंतुणं नियइ छलं मरणमहारक्खत्तसो रुदो ॥९९॥

ततो धृत्वा करेण करं करेणुकारोपितश्च स राज्ञा । नीतो गृहे कारितश्च स मज्जनादिकम् ॥८६॥
 सहितः सहदेवेन भणितो भुक्तोचरे स राज्ञा । रान्यस्वार्थं गृहाणोपनीतं निजपुण्यैः ॥८६॥
 ततो भणितं विमलेन मा देहि नरेन्द्र ! शासनमेतन् । रान्यलवोऽपि न कल्पते किमहं ! अर्घं समृद्धमपि ॥
 एकं द्वावत्तरकर्म द्वितीयमतिरेकलक्ष्मोपरिभोगः । पञ्चमव्रतातिचारस्तस्मात् कार्यं नैव रान्येन ॥८८॥
 ततः सज्जिगीषं ज्ञात्वा सहदेवं प्रति प्रजल्पितं राज्ञा । प्रत्यासन्नोपकार्यस्माकं त्वमेव तत्रश्च ॥८९॥
 गृहाणेदं त्वं राज्यं यथामणितं ततो भणति स एवम् । निजवाक्यातिपन्नं वितापितां तेन ततो दत्तम् ॥९०॥
 धवल्लगृहं रथतुरगान् करिवररथपमृतिं विमज्य सर्वम् । विमलः पुनः श्रेष्ठिवदे संस्थापितोऽनिच्छन्नापि ॥९१॥
 निजजनकादिलोकः समानीतस्तैस्त्र ततो विमलः । श्रावकधर्मं सम्यक्पालयन् गमयति बहुकालम् ॥९२॥
 इतरो रान्ये राष्ट्रे विषयमुखे मोहितो महागृद्धः । निप्टुरश्च जातो निरपेक्षो व्रतमालिन्ये ॥९३॥
 निजग्रामभूरिभूमिं पतितां कथयति लघु करेण । ददाति धाटीर्बहुधा हन्ति ग्रामाद्यन्येषाम् ॥९४॥
 वितरति पापोपदेशांस्तस्मै मरेन्द्राय यथाऽयं लोकः । लुण्ठयनां धनकलितो विपुनकरः क्रियतामिनरः ॥९५॥
 इत्यादि चरन् स भणितो विमलेनानर्थद्रण्डनतम् । अतिचरसि किं स्वयमेव गृहीत्वा येन मनुजमवे ॥९६॥
 एकतो विकराला मत्ता व्याघ्रीव घुर्घुरायमाणा । जराराक्षसी प्रचण्डाऽऽक्रामति तनुं जीवानाम् ॥९७॥
 धन्यतो व्याघ्रयो दारुणरूपाः किल कांडन्तः । देहे स्थिता नित्यं नृत्यन्ति च डाकिन्य इव ॥९८॥

अन्नेवि एवमाई जीवियधनबंधुनासणममत्या । जीवाण अदूरत्या उद्रवा संति सयकालं ॥१००॥
 ताणत्थदंडविरइं मा वंधव ! अइयरेसु अइदुलहं । पिच्चभवे परमसुहं जइ महसि तुमंति किं बहुणा ? ॥
 इय सुणिउं सो जंपइ जइ हं एवंविहं उवइसेमि । नो नरवइणो ता मह अपसाओ हवइ नियमेण ॥१०२॥
 भरिययडस्सव नीरं वाहिं लोहंति तुज्झ उवएसा । तो विमलेणं मोणं पडिवन्नं तस्स विसयम्मि ॥१०३॥
 तो सो विवन्नविरइं विगयरइं जिणमयमि संजाओ । अइयणअणत्थदंडं कुणइ तहा कारवेइ य ॥१०४॥
 अह अन्नया कयाई निरत्थयं कोवि बहुं कयत्थेउं । मुक्को दब्बं गहिउं तेण पउट्टेण सो एसो ॥१०५॥
 अहिमरपओगपुच्चं पंचत्तं पाविओ अकयधम्मो । पढमपुढवीए पत्तो तत्तो उव्वट्टिओ संतो ॥१०६॥
 भमिऊग भवे कइवि हु सुत्तिकसदुवत्ताइं अणुहवेऊण । सिज्झिस्सइ धुयकम्मो पावियचरणो समाहीए ॥
 विमलो पुण विमलपई अकस्सलियं पालिऊण गिहिधम्मं । विहिणाराहिवि परलोयमग्गमह सो गओ सगं ॥
 ता जह एवं विमलेण पालियं निरईयारवयमेयं । तह अन्नेहिवि भव्वेहि पालेयव्वं सयाकालं ॥१०९॥

॥ इति तृतीयाणुव्रतपरिपालने विमलदृष्टान्तः समाप्तः ॥

आयतां यातां तथा च स्वपतां मुञ्जानानाम् । जन्तूनां पश्यति च्छलं मरणमहाराक्षसो रौद्रः ॥९९॥
 अन्येऽप्येवंमादयो जीवितघनबन्धुनाशनसमर्थाः । जीवानामदूरस्था उपद्रवाः सन्ति सदाकालम् ॥१००॥
 तस्मादनर्थदण्डविरतिं मा बान्धव । अतिचरातिदुर्लभाम् । प्रेत्यभवे परमसुखं यदि काङ्क्षसि त्वमिति किं बहुना ?
 इति श्रुत्वा स जल्पति यद्यहमेवविधमुपदिशामि । नो नरपतये तदा ममाप्रसादो भवति नियमेन ॥१०२॥
 भृतघटस्येव नीरं बहिल्लोठयान्ति तवोपदेशाः । ततो विमलेन मौनं प्रतिपन्नं तस्य विषये ॥१०३॥
 ततः स विपन्नविरतिर्विगतर्तिर्जिनमते संजातः । अतिघनानर्थदण्डं करोति तथा कारयति च ॥ १०४ ॥
 अपान्यदा कदाचिन्निरर्थकं कोऽपि बहु कदर्यायित्वा । मुक्तो द्रव्यं गृह्णात्वा तेन प्रकुष्टेन स एव ॥१०५॥
 अभिमरप्रयोगपूर्वं पञ्चत्वं प्रापितोऽकृतधर्मः । प्रथमपृथिव्यां प्राप्तस्तत उद्बृत्तः सन् ॥ १०६ ॥
 भ्रमित्वा भवे कल्पि हि सुतीक्ष्णदुःखान्यनुभूय । सेत्स्यति धुतकर्मा प्राप्तचरणः समाधिना ॥ १०७ ॥
 विमलः पुनर्विमलमतिरस्सलितं पालयित्वा गृह्णिधर्मम् । विधिनाऽऽराध्य परलोकमार्गमथ स गतः स्वर्गम् ॥
 तस्माद् यथैवं विमलेन पालितं निरतिचारव्रतमेतत् । तथान्यैरपि भव्यैः पालयितव्यं सदाकालम् ॥१०९॥

तह पारेवयरसियं कुणइ तहामुदियं लहुं जेण । दिढसीलाउवि नारीउ हुंति कंदप्पवसगाओ ॥१५॥ -
तो कुपरेणं भणियं तयभिमुहं मा करेसु तुममेवं । तइयगुणव्वयपढमो अइयारो एस जं भणियो ॥१६॥
तं सोउं सो कंदप्पभावओ नेय कहवि उवरमई । केलीरसियत्तणओ कुपरेण उवेहिओ तत्तो ॥१७॥
कस्सवि भडस्स भज्जं पउरयवइयं अहन्नया दट्ठु । तह कहवि कुणइ सो सुरयकूवियं तप्पुरो जेण ॥१८॥
कंदप्पपीडिया सा सहसा तस्सेव विलइया कंठे । तो तदियरो दट्ठुं रुद्धो तज्जेइ तं एवं ॥ १९ ॥
रे धिट्ठ । तए एसा कंदप्परवसा कया मुद्धा । सुस्सीलावि वराई तो सो तं वंधणं धणियं ॥२०॥
भणइ य कुमारमित्तं तमसि जओ तो हणेमि नो सहसा । तं सोऊणं कुमरो मोयावइ तस्स पासाओ ॥
आणइ य गिहं वंधेहिं पीडियं तं भेणइ तो कुमरो । वंधव ! इहंपि पत्तं वयअइयरणतरुकुमुमं ॥२२॥
फलमणुहविसि तं पुण परत्त अइतिक्खदुक्खसंजणयं । जं वारिओवि तइया नोवरओ इयइयाराओ ॥२३॥
ता अज्जवि तं सुमरसु अरिहं देवो गुरूय नाणधरा । आलोयसु दुच्चरियं तह खामसु पाणिसंधायं ॥२४॥
तेणवि कुमरो भणियो वंधव ! वंधेहिं पीडियो गाढं । न सरेमि अहं किंचिवि ता किंचिवि कुणसु पटियारं ॥
इय पभणंतो मरिउं उववन्नो करिवरो स विञ्चम्मि । तत्तो भवम्मि भमिउं भवट्टयं तो स सिञ्चिइहिं ॥
कुमरोवि निरइयारं सावगधम्मं चिरंपि पालेउं । विहिणा पवन्नचरणो सासयसोक्खं गओ मोक्खं ॥२७॥

॥ इति तृतीयगुणव्रते प्रथमातिचारविपाके मित्त्रसेनकथानकं समाप्तम् ॥

तथा पारापतरांसितं करोति तथामुद्रितं लघु येन । दृढशीला अपि नार्यो भवन्ति कन्दर्पवशाः ॥ १९ ॥
ततः कुमारेण भणितं तदभिमुखं मा कुरुन्व त्वमेवम् । तृतीयगुणव्रतप्रथमोऽतिचार एष यद् भणितः ॥ १६ ॥
तत् श्रुत्वा स कन्दर्पभावतो नैव कथमप्युपरमति । केलीरसिकत्वतः कुमारेणोपेक्षितस्ततः ॥ १७ ॥
कस्यापि भटस्य भार्यो प्रोपितपतिकामथान्यदा दृष्ट्वा । तथा कथमपि वरोति स सुरतकूजितं तत्पुरो येन ॥
कन्दर्पपीडिता सा सहसा तस्यैव विलगिता कण्ठे । ततस्तद्देवरो दृष्ट्वा रुष्टस्तर्जयति तमेवम् ॥ १९ ॥
रे धृष्ट ! त्वयैषा कन्दर्पपरवन्दा कृता मुग्धा । सुशीलापि वराकी ततः स तं बध्नाति गाढम् ॥ २० ॥
भणति च कुमारमित्त्रं त्वमसि यतस्ततो हन्मि नो सहसा । तत् श्रुत्वा कुमारो मोचयति तस्य पार्श्वतः ॥२१॥
आनयति च गृहं बन्धैः पीडितं तं भणति ततः कुमारः । वान्धव ! इहमपि प्राप्तं व्रतातिचरणतरुकुमुमम् ॥
कन्नमनुभविष्यसि त्वं पुनः परव्रतितीक्ष्णदुःखसंजनकम् । यद् वारितोऽपि तदा नोपरत इत्यतिचारान् ॥२३॥
तस्मादद्यापि त्वं स्मरार्हन्तं देवं गुरूंश्च ज्ञानधरान् । आलोचय दुश्चरितं तथा क्षमय प्राणिसंधातम् ॥२४॥
तेनापि कुमारो भणितो वान्धव ! बन्धैः पीडितो गाढम् । न स्मराम्यहं किञ्चिदपि तस्मात्कञ्चिदपि कुरु प्रतिकारम् ॥
इति प्रमणन् मृतोपपन्नः करिवरः स विन्ध्ये । ततो भवे अमित्वा भवाष्टकं ततः स सेस्याति ॥ २६ ॥
कुमारोऽपि निरतिचारं श्रावणम् चिरमपि पालयित्वा । विधिना प्रपन्नचरणः शाश्वतमौख्यं गतो मोक्षम् ॥२७॥

भेदाईणव नयणाइयाण सन्वियारकरणमिह भणियं । कुञ्जइयं, तं कुणई जो सो सांझेव लइइ दुइं ॥१॥
तथाहिः—

वहुपत्तपत्तसोहं ससिरीयं रायहंसकयसोहं । पउमंत्र पोयणपुरं भरहे पुरमन्थि सुपसिद्धं ॥२॥
तत्थत्यि धणयसिद्धी धणउव्व पिया य तस्स सोमसिरी । ताणं तणओ सीहो मित्तो तस्सत्यि सहदेवो ॥
सहपंसुकीलिओ कीलणत्थमह अन्नया य तत्थेव । रइसागराभिहाणे उज्जाणे तेण सह पत्तो ॥४॥
कीलइ विविहविलासेई जाव ता तत्थ सुणइ महुरइयि । तो तयणुमारओ सो वचंतो पिच्छए सुरिं ॥
वहुसुणियणपरियरियं छणससिचिंवेव तारयसणाहं । धम्मंय मुत्तिमंतं देसंतं भूरिभव्याणं ॥६॥
सग्गापवग्गमणं, तो तं नमिऊण तत्थ उव्विट्ठो । पुच्छइ सिहो मूरिं भयवं ! मे संसयं हरसु ॥७॥
किं धम्मंयि कुणंतो लच्छिन्नंभंसं लहेइ कोवि नरो ? । लाभंतरायवसओ लइइच्चिय भणइ तत्थ गुरुं ॥८॥
तो सीहेणं भुणियं लच्छिन्नंभंसं लहेइ धम्मीवि । जइ पट्टु ! ता पज्जत्तं धम्मेण किलेसमूलेण ॥९॥
तो भणइ मुणिवरिंदो जइवि हु धम्मंतरायदोसेणं । होइ विहवस्स नासो पुणोवि धम्माउ पायेइ ॥१०॥
सवित्सेसं धणलभं निच्छयसारं करेइ जइ धम्मं । दिट्ठतो इह सिद्धी मुणिदासो, मुणसु उव्वत्तो ॥११॥
तथाहिः—

देवविणिम्मियगुल्लुब्भधूमसोभाए महुरनयरीए । आसि मुणिदाससिद्धी अमुणियविहवपरिमाणो ॥१२॥
अविचलसम्मत्तपरो कम्मवसा तस्स अन्नया विहवो । सव्वोवि परिव्वट्ठो अवमाणपयं तओ जाओ ॥
लोयाणं वैधुणं नरवइणो नियसुपाण भज्जाए । किं वहुणा, पडिवयणंपि तस्स नो देइ कोवि तहिं ॥१४॥

विटादिनामिव नयनादिकानां सविहारकरणमिह भणितम् । कौकुच्यं, तत्करोनि यः स सिंहवस्त्रमते दुःखम् ॥
बहुपा(प)त्रप्राप्तशोभं सश्रीकं राजहंसकृतशोभम् । पद्ममिव पोतनपूरं भरते पुरमस्ति सुप्रसिद्धम् ॥२॥
तत्रास्ति घनदश्रेष्ठी घनद इव पिया च तस्य सोमश्रीः । तयोस्तनयः सिंहो मित्तं तस्यास्ति सहदेवः ॥३॥
सहपांशुकीलितः क्रीडनार्थमथोन्यदा च तत्रैव । रतिसागराभिधान उद्याने तेन सह प्रान्तः ॥४॥
क्रीडति विविधविलासैर्यवित्तावत्तत्र शृणोति मधुरध्वनिम् । ततस्तदनुसारतः स व्रनन् पश्यति सूरिम् ॥५॥
बहुसुनिगणपरिकरितं क्षणशशिविम्बयिव तारकासनायम् । धर्ममिव मूर्तिमन्तं दिशन्तं मूरिभव्यम्यः ॥६॥
स्वर्गापवर्गपार्ग, ततस्तं नत्वा तत्रोपविष्टः । पृच्छति सिंहः सूरिं भगवन् ! मे संशयं हर ॥७॥
किं धर्ममपि कुर्वल्लैस्मीश्रंशं लभते कोऽपि नरः ? । लाभान्तरायवशतो लभत एव मणति तत्र गुरुः ॥८॥
ततः सिंहेन मणितं लक्ष्मीश्रंशं लभते धर्म्यपि । यदि प्रभो ! तदा पर्यान्तं वषेण क्लेशमूलेन ॥९॥
ततो भणति मुनिवरेन्द्रो यद्यपि धर्मान्तरायदोषेण । भवति विभवस्य नाशः पुनरपि धर्मात्प्राप्नोति ॥१०॥
सविशेषं घनलभं निश्चयसारं करोति यदि धर्मम् । दृष्टान्त इह श्रेष्ठी मुनिदासः, शृणुपयुक्तः ॥११॥
देवविनिर्मितगुरुश्रुत्पुत्रशोभायां मधुरानगर्याम् । आसीन्मुनिदासश्रेष्ठज्ज्ञातनिजविभवपरिमाणः ॥१२॥
अविचलसन्त्यक्तवपरः कर्मवशात्तस्यान्यदा विभवः । सर्वोऽपि परिश्रयोऽपमानपदं ततो जातः ॥१३॥

सो उण अवितन्नपणो तिकालं कुणइ भावओ पुयं । सेइकारियजिणमंदिरजिणपडिमाए जहांसत्ति ॥१५॥
 तत्तणया तो सिद्धिं सीयंतं विंनि विरम पूयाए । एत्तिपकालं हट्टे जइ तं चिट्ठेइ वणिजकए ॥१६॥
 तो नहु खूणं जायइ भोगणओ, वत्थमाइयं सव्वं । अम्हे उण परगेहे कम्मं काऊणवज्जिस्सं ॥१७॥
 इहलोइच्चियं दिट्ठं पूयाइ फलं जिणिद्विवाणं । तहवि न विरमसि एइए नूणं मूढो सि तं वृद्ध ॥१८॥
 तो ताणं पइ जेपइ मा भेवं वयइ धम्मचाएणं । जम्हा न कज्जसिद्धी जायइ जीवाणं कइयावि ॥१९॥
 जं पुण दारिद्रदुहं समागयं अम्ह एत्थ जम्पम्मि । तं पुव्वजम्पवावस्स विलसियं जेणिमं भणियं ॥२०॥
 सुंदरधम्मरयाणवि विसमं विद्विविलसियं समावडइ । जं तत्थ कारणमिणं अन्नभवं खंडिओ धम्मो ॥
 तो जाउ सिरी विहंडंतु बंधवा होउ लोयअवमाणं । तहवि न जिणिदपूयं वज्जिस्समहं जओ भणियं ॥
 पूयाए जिणिदाणं फलमिह सग्गापवग्गसोक्खाइं । तम्हा तुम्हेवि हु इत्थ आयरं कुणह इय भणिए ॥
 तयभिमुहं भणइ जणो जह जह जिणपूयणं तुमं कुणसि । तह तह दाल्लिदत्तरु सुफलफलं फुलइ तुह गेहे ॥
 इय मुणित्तं जणवायं धम्मविस्ससत्ति मत्तमाणो.सो । चइऊण पुरं पत्तो पच्चासन्नम्मि गामम्मि ॥२५॥
 तत्थवि गिहपडिमाए तिकालं कुणइ पूयमणवज्ज । अह चउमासगदिवसे सो पत्तो महुरनयरीए ॥२६॥
 जिणमंदिरस दारे तो मालाकारिणी भणइ सिद्धिं । चउसरमेगं कुसुमाणं गिण्ह पूएसु जिणविवं ॥
 तो गिण्हइ नो सिद्धी दब्बाभावा भणेइ सा एवं । तुज्ज पसाएण इमेलेकारा अम्ह देहम्मि ॥२८॥

लोकानां बन्धुमां नरपतेर्निजसुतानां भार्यायाः । किं बहुना, प्रतिवचनमपि तस्य नो ददाति कोऽपि तत्र ॥१४॥
 स पुनरविपणमनास्त्रिकालं करोति भावतः पूजाम् । स्वकारितजिनमन्दिरजिनप्रतिमाया यथाशक्ति ॥१५॥
 तत्तनयास्ततः श्रेष्ठिनं सीदन्तं ब्रुवन्ति विरम पूजायाः । इयत्कालं हट्टे यदि त्वं तिष्ठसि बाणिज्यकृते ॥
 ततो न खलु क्षूणं जायते भोजनतः, वस्त्रादिकं सर्वम् । वयं पुनः परगेहे कर्म कृतोपार्जायिष्यामः ॥१७॥
 इहलोक एव दृष्टं पूजायाः फलं जिनेन्द्रबिम्बानाम् । तथापि न विरमस्येतस्या नूनं मूढोऽसि त्वं वृद्ध ॥१८॥
 ततस्तान् प्रति जल्पति मा भेवं वदत धर्मत्यागेन । यस्मान्न कार्यसिद्धिर्जायते जीवानां कदापि ॥१९॥
 यत्पुनर्दारिद्र्यचदुःखं समागतं ममात्र जन्मनि । तत्पूर्वजन्मपापस्य विलसितं येनेदं भणितम् ॥२०॥
 सुन्दरधर्मरतानामपि विषमं विधिविलासितं समापतति । यत्तत्र कारणमिदमन्यभवे खाण्डितो धर्मः ॥२१॥
 ततो यातु श्रीविषट्णानां बान्धवा भवतु लोकपमानः । तथापि न जिनेन्द्रपूजां वर्जयिष्याम्यहं यतो भणितम् ॥
 पूजाया जिनेन्द्राणां फलमिह स्वर्गापवर्गसौख्याजि । तस्माद् यूयमपि खल्वत्रादरं कुरुतेति भणिते ॥२३॥
 तदभिमुखं भणति ज्ञो यथा यथा जिनपूजनं त्वं करोषि । तथा तथा दारिद्र्यचतरुः सुफलफलं फलति तव गेहे ॥
 इति ज्ञात्वा जनवादं धर्महेलेति मन्यमानः सः । त्यक्त्वा पुरं प्राप्तः प्रत्यासन्ने ग्रामे ॥२५॥
 तत्रापि गृहप्रतिमायास्त्रिकालं करोति पूजामनबंध्याम् । अथ चतुर्मासदिवसे स प्राप्तो मधुरानगर्याम् ॥२६॥
 जिनमन्दिरस्य द्वारे ततो मालाकारिणी भणति श्रेष्ठिनम् । चतुर्मासमेकां कुसुमानां गृहाण पूजय जिनबिम्बम् ॥

चारकण्ठेण तुमए कुसुमाइं गिण्हियाइं मयकालं । ता गिण्हिसु एयाइं पुण्यं तुम्हाण मे दिव्वं ॥२९॥
 पूयसु जिणिंदविवं तो सिट्ठी कुणइ ताइं नियहत्थे । निस्सीहियं भणेउं पविमइ विदिणा जिणसमीये ॥
 भत्तिभरनिग्भरुभिन्नवहलरोमंचककुडज्जतो । पूयइ जिणिंदविवं इय भावतो मणे सिट्ठी ॥३१॥
 धन्नो हं जेण मए अणोरपारमि भवसमुदमि । भवसयसहस्सदुल्लं लद्धं सद्धम्मजाणंति ॥३२॥
 एयस्स पभावेणं पालिज्जंतस्स सह पयसेण । जम्मंतरंवि जीवा पावंति न दुक्खदाइयं ॥३३॥
 चिंतामणी अउच्चो एस अउच्चो य कल्पकखोत्ति । एमो परमो मंतो एयं परमामणं इय्य ॥३४॥
 तेसिं नमो तेसिं नमो भावेण पुणो पुणोवि तेसिं नमो । अणुक्कयपरदिपरया जीवाण कर्हिति जे धम्मो ॥
 सुल्लो विमाणवासो एगच्छत्तावि मेइणी सुल्लो । लोममि नवरि दुल्लो जणेण जिणदेसिओ धम्मो ॥
 ता दुल्लंभो लद्धो धम्मो सव्वन्तुपूयाइंओ । अत्रेण मे न कज्जं इय चित्तिवि वंदए देवे ॥३७॥
 जिणवंदणावसाणे पिच्छइ वक्खाणमंडवे सूरि । वागरमाणं धम्मं सम्मं भव्वाण तो सिट्ठी ॥३८॥
 वंदइ दूरट्ठिओ तं सूरीवि हु सायरं गुरुगिराए । दाउणं धम्मन्नाभं तण्पुरओ साइए एयं ॥३९॥
 जलहिवडियं रयणं दुल्लं मणुयत्तमित्थ संसारे । ता लद्धं एयं जइयत्वं सुगइमग्गमि ॥४०॥
 स चायम् ;—

पूया जिणिंदेसु रईं वएसु जत्तो य सामाइयपोसहेसु ।

दाणं सुपत्ते सवणं सुत्तिये सुसाहुसेवा सुमईइ मग्गो ॥४१॥

ततो गृह्णाति नो श्रेष्ठी-द्रव्यामावाद्गणति सैवम् । तव प्रसादनेमेऽलङ्कारा मम देहे ॥२८॥
 इच्छाक्रेमेण त्वया कुसुमानि गृह्णातामि सदाकालम् । तस्माद् गृह्णाणतामि पुण्यं युष्मभ्यं मया दत्तम् ॥२९॥
 पूजय जिनेन्द्रबिम्बं, ततः श्रेष्ठी करोति तानि निजहस्ते । नेपाधिकां भगिन्त्वा प्रविशति विधिना जिनसमीये ॥
 भक्तिभरानिर्भरोद्रोक्त्वहलरोमाश्चकञ्चुकायमानः । पुजयति जिनेन्द्रबिम्बमिति भावयन्मनासि श्रेष्ठी ॥३१॥
 धन्योऽहं येन मयाऽनादिपारे भवसमुद्रे । भवशतसहस्रदुर्लभं लब्धं सद्धर्मयानामिति ॥३२॥
 एतस्य प्रभावेण पाल्यमानस्य सदा प्रयत्नेन । जन्मान्तरेऽपि जीवाः प्राप्नुवन्ति न दुःखदौर्भाग्यम् ॥३३॥
 चिन्तामणिरपूर्वं एषोऽपुर्वथ कल्पवृक्ष इति । एष परमो मन्त्र एतन् परमामृतमत्र ॥३४॥
 तेभ्यो नमस्तेभ्यो नमो भावेन पुनः पुनरपि तेभ्यो नमः । अनुपकृतपरहितरता जीवानां कथयन्ति ये धर्मम् ॥
 सुलभो विमानवासो एकच्छत्रापि मेदिनी सुलभा । लोके केवलं दुर्लभो जनेन निन्द्येयितो धर्मः ॥३६॥
 तस्माद् दुर्लभो लब्धो धर्मः सर्वज्ञपूजनाधिकः । अन्येभ मे न कार्यमिति चिन्तयित्वा बन्दते देवान् ॥३७॥
 गिनवन्दनावसाणे पइयाति व्याख्यानमण्डपे सूरिम् । व्याकुर्वन्तं धर्मं सन्यग् भवेभ्यः, ततः श्रेष्ठी ॥३८॥
 बन्दते दूरस्थितवत्तं सूरिरपि हि सादरं गुरुगिरा । दत्त्वा धर्मलाभं तण्पुरतः कथयन्नेवम् ॥३९॥
 जलधिपतितमिव रत्नं दुर्लभं मनुजत्वमत्र संसारे । तस्माद्दृष्ट्वैतद् यतित्वयं सुगतिमार्गो ॥४०॥
 पूजा जिनेन्द्रेषु रत्नत्रैतेषु यत्नश्च सामायिकवैपवेणु ।

इच्छादिवित्थरेणं क्कहियाए देसणाए सुरीहिं । सिट्ठी जंपइ संवेगनिव्वरं सूरिसमुहमिणं ॥४२॥
 तुज्ज पसाएण महं निच्चं निव्वइहं नाह ! जिणपूया । किंपुण पहु ! अंगरुहा कुणंति अण्णत्तियं बहुयं ॥
 जंपंति तद्दा विज्जइ न किंपि पूयाए तुह फलं ताय । पुव्वज्जियावि लच्छी नवरं नीहरइ गेहाओ ॥
 लोओवि भणइ एवं धम्मणेण धणं इमस्स हारवियं । मप पुणं मणयंपि न किंपि माणसे फुरइ तव्वयणं ॥
 ता थिरकरणोवाओ हविज्ज जइ कोवि ताणवि मुण्णिद ! । तो निव्वहिज्ज धम्मो सुहेण मह नाह ! इय वोत्तुं ॥
 म्पोणेण ठिओ सिट्ठी उवयारं जाणिऊण सूरीवि । उवइसइ तस्स मंतं निरवज्जं पटियसिद्धं च ॥४३॥
 कसिणचउइसिरयणीए अद्धरत्तम्मि पेयवणमज्जे । काउस्सग्गेण ठिओ सुमरिज्जसु तं इमं मंतं ॥४४॥
 तो पच्चक्खो होही कवट्टिजक्खो मुहुत्तमित्तेण । भणिही सो तुह समुहं अभिरुइयं मग्गसु वरंति ॥४५॥
 तो तुमए सो एवं एवं वच्चव्वओत्ति भणिऊण । सूरीवि विहारेणं अन्नत्य गओ तओ सिट्ठी ॥५०॥
 भणियदिवसम्मि पत्तो मसाणभूमिए क्कहियविहिपुव्वं । काउस्सग्गम्मि ठिओ तो पुव्व्युत्तं समग्गंपि ॥
 तह जायं जह भणियं जक्खवाभिमुहं भणेइ तो सिट्ठी । चउमासदिणे पूया जा विहिया चउसरेण मए ॥
 तीइ फलेण पसायं कुणसु तुमं अत्थि तुज्ज जइ सत्ती । इप सुणिउं सो जक्खो उवओग्गं देइ अवहीए ॥
 उल्लवियं तो तेणं तोए फलं वियरिउं असत्तो हं । जग्गा जिणस्स पूयाए एक्कस्सिं भावविहियाए ॥
 सम्गासिरीवि हु लब्भइ अइवित्थिन्ना ममं च सा नत्थि । वंतरजाईओ हं ता अन्नं भणसु तं किंपि ॥

दानं सुपात्रे श्रवणं सुतीर्थं सुसाधुसेवा सुगतेमार्गः ॥४१॥

इत्यादिविस्तरेण कथितायां देशनायां सूरिभिः । श्रेष्ठी जल्पति सेवेगनिभरं सूरिसमुखामिदम् ॥४२॥
 तव प्रसादेन मम नित्यं निर्वहति नाथ ! जिनपूजा । किन्तु प्रभो ! अङ्गरुहाः कुर्वन्त्यप्रत्ययं बहुम् ॥४३॥
 जल्पन्ति तथा विद्यते न किमपि पूजायास्तव फलं तात ! पूर्वाजितापि लक्ष्मीः किन्तु निस्सरति गेहात ॥४४॥
 लोकोऽपि भणत्येवं धर्मेण धनमस्य नाशितम् । मम पुनर्मनागपि न किमपि मानसे स्फुरति तद्वचनम् ॥४५॥
 तस्मात्स्थिरकरणोपायो भवेद् यदि कोऽपि तेषामपि मुनीन्द्र ! । ततो निर्वहेद् धर्मः सुखेन मम नाथ ! इत्युक्त्वा ॥
 मौनेन स्थितः श्रेष्ठयुपकारं ज्ञात्वा सूरिरपि । उपदिशति तस्य मन्त्रं निरवधं पठितसिद्धं च ॥ ४७ ॥
 कुष्णचर्तुदशीरजन्यामर्धरात्रे प्रेतवनमध्ये । कायोत्सर्गेण स्थितः स्मरेत्स्वामिमं मन्त्रम् ॥ ४८ ॥
 ततः प्रत्यक्षो भविष्यति कषाद्विषक्षो मुहूर्तमात्रेण । भणिष्याति स तव संमुखमभिरुचितं मार्गय वरमिति ॥४९॥
 ततस्त्वया स एवमेवं वक्तव्य इति भणित्वा । सूरिरपि विहारेणान्यत्र गतस्ततः श्रेष्ठी ॥ ५० ॥
 भणितदिवसे प्राप्तः श्मशानभूमौ कथितविधिपूर्वम् । कायोत्सर्गे स्थितस्ततः पूर्वोक्तं समग्रमपि ॥ ५१ ॥
 तथा ज्ञातं यथा भणितं यक्षाभिमुखं भणति ततः श्रेष्ठी । चतुर्मासदिने पूजा या विहिता चतुर्मासेन मया ॥५२॥
 तस्याः फलेन प्रसादं कुरुष्व त्वमस्ति तव यदि शक्तिः । इति श्रुत्वा स यक्ष उपयोगं ददात्यवधेः ॥५३॥
 उल्लापितं ततस्तेन तस्याः फलं वितरीतुमशक्तोऽहम् । यस्माज्जिनस्य पूजयैकया भावाविहितया ॥ ५४ ॥
 स्वर्गश्रारपि हि लभ्यतेऽतिविस्तीर्णा मम च सा नास्ति । वयन्तरजातीयोऽहं तस्मादन्यद्गण त्वं किमपि ॥५५॥

सो भणइ जकत्त ! तुह दंसणेण तुट्टो अइ वयसु ठाणं । जिणयम्मपभावेणं किं मइ तं जं न होइत्ति ? ॥
तो ते पइ सो जेइइ ससत्तिओ तुह करेमि चच्छल्लं । साहम्मिउत्ति काउं तेपाणुमए भणइ जकत्तो ॥
तुह गेहे चउसुवि कोणएसु चिट्ठंति गुरुनिहाणाइं । गिण्हेंयन्नाइं तए इय येत्तुपदंसणे पत्तो ॥५८॥
पच्छिमनिसाए सिट्ठी पत्तो गेहम्मि भणइ नियतणए । जइ धम्मे कुणइ मइं तो इइ जम्मेवि तुम्हाणं ॥
दंसेमि फलमुयारं, तो ते जंपति जइ इमं कुणासि । तो निउणतरं धम्मं तुज्ज सयामाउ पकरेमो ॥६०॥
दाऊणताण सवहं तिककालं जिणगिहसम गमणम्मि । प्याइंकरणम्मि य पयंसिओ तो निहोणो ॥६१॥
दहुं महप्पमाणं पडिपुणं टंकयाण तं हिट्ठा । सव्वं चिय तच्चयणं कुणंति भावेण पइदियहं ॥६२॥
तत्तो कमेण निहियो सेसावि पयंसिया गिहसंतो । अइ अन्नया य पत्तो सोन्निय मूरो तदिं, तत्तो ॥
नियसव्वसुएहिं समं महंतरिद्वीए ताण नमणत्थं । मिट्ठी पत्तो अन्नोवि पुरजणो विशिथसिगारो ॥६४॥
ति पयाहिणीकरंउं नमिउं मूरिं न याइइरम्मि । उवविट्ठा सर्व्वेवि हु तो मिट्ठी भणइ सपयम्मि ॥६५॥
भयवं ! मज्झ सुयाणं सम्मत्ताइं गिहत्थमद्धम्मो । उवइमिऊणं दिज्जउ मूरोवि तदेव नं कुणइ ॥६६॥
इय सोऊणं भणियं सीहेणं नाह ! मज्झवि कहेह । वित्थरओ गिहिधम्मं जेणाहं तं पवज्जेमि ॥६७॥
तो कइइ गुरु तस्सवि अन्नेसिपि हु तओ य केणावि । सम्मत्तं पडिद्वन्नं तइ केणचिउच्चवयाइणि ॥६८॥
सहद्वेवेण समं पुण सीहो गिण्हेंइणत्थदंढवयं । सम्मत्तजुअं साहइ तस्स सख्वं गुरुवि इमं ॥६९॥
पावोवएसहिंसपयाणओ अट्टसाणकरणाओ । मज्जाइपयायाओ अणत्थदंडो भवे चउहा ॥७०॥

स भणति यक्ष ! तव दर्शनेन बुधोऽहं वज स्यानम् । जिनधर्मप्रभावेण किं मम तद्यत्त भविष्यतीति ? ॥९६॥
ततस्तं प्रति स जल्पति स्वशक्तितस्तव करोमि वास्तस्यम् । साधार्मिक इति कृत्वा तेनानुमते भणति यक्षः ॥
तव गेहे चतुर्विध कोणेषु तिष्ठन्ति गुरुनिधानानि । ग्रहानव्यानि त्वयेत्युक्त्वाऽदर्शने प्रातः ॥ ९८ ॥
पश्चिमनिशायां श्रेष्ठी प्राप्ते गेहे भणति निजतनयान् । यदि धर्मं कुरुत मतिं तव इह बन्मन्यपि युष्माकम् ॥
दर्शयामि फलमुदारं, ततस्ते जल्पन्ति यदादं करोपि । ततो द्विगुणतरं धर्मं तव सकाशात्पुनः ॥ ९० ॥
दत्त्वा तेषां शपथं त्रिकालं जिनगृहस्य गमने । पूजादिकरणे च प्रदर्शितमन्तरो निधिरेकः ॥ ९१ ॥
दृष्ट्वा महाप्रमाणं परिपूर्णं टक्कानां तं हृष्टाः । सर्वमेव तद्वचनं कुर्वन्ति भावेन प्रतिदिवसम् ॥ ९२ ॥
ततः क्रमेण निधयः शेषा अपि प्रदर्शिता गृहस्यान्तः । अयान्यदा च प्रातः स एव सूरिस्तत्र, ततः ॥९३॥
निजसर्वसुतैः समं महद्वर्चा तेषां नमनार्थम् । श्रेष्ठी प्राप्तेऽप्योऽपि पुरजणो विहितगृहकारः ॥९४॥
त्रिः प्रदक्षिणीकृत्य नत्वा सूरिं न चातिदूरे । उपविष्टाः सर्वेऽपि हि ततः श्रेष्ठी भगति सपये ॥९५॥
भगवन् ! मम सुतानां सम्यक्त्वादिगृहस्यसद्धर्मः । उपदिश्य दीयतां सुरिरपि तथैव तत्करोति ॥९६॥
इति श्रुत्वा भणितं सिंहेन नाथ ! ममापि कथयन । विस्तरतो गृहिधर्मं येनाहं तं प्रपद्ये ॥९७॥
ततः कथयति गुरुस्तस्याप्यन्येषामपि हि ततश्च केनापि । मन्यस्त्वं प्रातैपन्नं तथा केनाप्यपुत्रनादीनि ॥९८॥
सहद्वेवेन समं पुनः सिंहो गृह्णात्यनर्पदण्डव्रतम् । सम्यक्त्वपुनं कथयति तस्य स्वरूपं गुरुरर्षीदम् ॥९९॥

अहिरण्यपठणकरणं भोगुवभोगाण अहियकरणं च । अणवरयं मोहरियं कंदप्यं तह य कुक्कुड्यं ॥७१॥
 वज्जेयव्वं गिहिणा अणत्थदंडव्वयं धरंतेण । इय निसमिऊण समगं भत्तीए सीहसहदेवा ॥७२॥
 ततो नमिऊण गुरुं गिहम्मि पत्ता कुणंति जिणधम्मं । अह अन्नया य सीहो हट्टे ववहरइ जा ताव ॥
 रायसुहासियभासी भंडो पत्तो भणेइ तयमिमुहं । कइहेसु वैणियं ! कोटिं वैट्ठियावट्ठाणं दइटाण ॥७४॥
 तो तह करेइ सीहो सोवि हु अप्पेइ विटयं तस्स । मुल्लं उविऊण तथो फालावइ कन्नमूलम्मि ॥७५॥
 सव्वेवि वैहियवट्टे भणइ य न कयावि सवणविवरंसु । मज्झ पविट्टो एसो चरचरसदो सवणसुहओ ॥
 तो हसइ सीहवणिओ सह वणिउत्तेहिं मिसलए मोल्लं । ताणं तंथोलाई दाऊण विसज्जए भंडं ॥७७॥
 तो पइदिणम्मि भंडो आगच्छइ सीहपासम्मि अक्खलिओ । कुणइ विविहे वियारे तह भूमंगाइरिहसो ॥
 तह विडविज्जं पयडइ हंसति सीहाइया जहा सव्वे । मुत्तूणं सहदेवं, सीहो तो दूरहयहियंओ ॥७९॥
 मुहनयणाइवियारे अणवरयं कुणइ तस्स पासठिओ । किं ब्रहुणा सो जाओ तओवि गरुओ महाभंडो ॥
 सहदेवो उण वारइ अणवरयं सो न विरमइ तहावि । रमणीमणआणंदं करेइ विविहाहिं चिट्ठाहिं ॥८१॥
 सुदत्ताउ न याणइ अइयारमिमं सुमित्तकहियंपि । हासरसाउलहियओ हसावए सव्वमवि लोयं ॥८२॥
 कन्नडयरांयउत्तस्स भारिया कप्पडस्स किणणत्थं । अह कइयावि हु हट्टे पत्ता सीहस्स पासम्मि ॥८३॥
 वत्थं हत्थे अप्पइ तीए नयणाइएहिं विक्किरियं । कुणइ जह भोलिया सा मुल्लं बहुयं पयच्छेइ ॥८४॥

पापोपदेशहितप्रदानत अर्तध्यानकरणात् । मद्यादिप्रसादादनर्थदण्डो भवेच्चतुर्था ॥७०॥
 अधिकरणप्रगुणकरणं भोगोपभोगानामधिककरणं च । अनवरतं मौल्यं कन्दर्पस्तथा च कौकुन्ध्यम् ॥७१॥
 वर्जयितव्यं गृहिणाऽनर्थदण्डव्रतं धरता । इति निशम्य समं भक्त्या सिंहसहदेवौ ॥७२॥
 ततो मत्वा गुरुं गृहे प्राप्तौ कुरुतो जिनधर्मम् । अथान्यदा च सिंहो हट्टे व्यवहरति यावत्तावत् ॥७३॥
 रागसुमापितभाषी विटः प्राप्तो भणति तदभिमुखम् । 'कर्षं वणिक् ! कोटिं वह्निकावृत्तानां दाधानाम् ॥७४॥
 ततस्तथा करोति सिंहः सोऽपि खल्वर्पयति पोट्टलं तस्य । मूल्यं स्थापयित्वा ततः स्फालयति कर्णमूले ॥
 सर्वानपि वह्निकावृत्तान् भणति च न कदापि श्रवणविवरेषु । मम प्रविष्ट एष चरचरशब्दः श्रवणसुखदः ॥
 ततो हसति सिंहवणिक् सह वणिक्पुत्रैर्मुञ्चति मूल्यम् । तेषां ताम्बूलादीन् दत्त्वा विस्तृजाति विटम् ॥७७॥
 ततः प्रतिदिनं विट आगच्छति सिंहपार्श्वेऽस्खलितः । करोति विविधान्विकारांस्तथा भ्रूमङ्गादिपरिहासान् ॥
 तथा विटविद्यां प्रकटयति हसन्ति सिहादिका यथा सर्वे । मुक्त्वा सहदेव, सिंहस्ततो दूरहतहृदयः ॥७९॥
 सुखनयनादिविकारानऽनवरतं करोति तस्य पार्श्वेऽस्थितः । किं बहुना स जातस्ततोऽपि गुरुर्महाविटः ॥८०॥
 सहदेवः पुनर्वारयत्यनवरतं स न विरमति तथापि । रमणीमनआनन्दं करोति विविधाभिश्चेष्टाभिः ॥८१॥
 सुम्भत्वाज्जानात्यतिचारमिमं सुमित्तकश्चित्तमपि । हास्यरसाकुलहृदयो हासयति सर्वमपि लोकम् ॥८२॥
 कर्णाटकराजपुत्रस्य भार्या कर्पटस्य क्रयणार्थम् । अथ कदापि हि हट्टे प्राप्ता सिंहस्य पार्श्वे ॥८३॥

इतो तन्मत्तारो पत्तो पुट्टीए पिच्छए सव्यं । तच्चिचिक्करियं ततो कुविओ सो गुरुचोडाए ॥८५॥
 एणइ कवोन्डपएसे भणइ य रे रे अणज्ज ! वणिओवि । भंडागवि अट्टिओ तं जो मइ महियापुणे एवं ॥
 कुणसि विविहे विपारे इय भगिउं जाव निहणिटी ताव । वणिउत्तेहिं सहसा धरिओ बाटाए भणिओ य ॥
 खम्मसु मद्यायम ! इण्हि समापहाणा य हुंति-मत्पुरिसा । इणाइ परंपेउं कोवो उत्तारिओ तम्म ॥८८॥
 सीहो चवेदघाएण पीडिओ मुच्छिओ य खणमिवरुं । रुट्टिपवरुनयणगोओ उवपरिओ चंइणाईहिं ॥
 नीओ घरम्मि नय किपि चेषए वेयणाए विइविओ । अगुसासिओ य बट्टयं सीहो महदेवमित्तेण ॥
 सत्तपट्टिणम्मि तत्तोणालोइयदुक्कटो गओ निरणं । नागकुमारो जाओ भमिइओ दूट्टिओ भवे घोरे ॥९१॥
 महदेवो सयकालं कलंकसुकुब्बयं चरेऊण । पउजंनकयाणसणो विट्ठिणा पाणे पम्मिउउं ॥९२॥
 सोधर्मे उववन्नो ततो चविउं महाविदेहम्मि । सिज्जिस्सइ धुयकम्मो पाविपचंगणो समारीए ॥९३॥

॥ इति तृतीयगुणश्रवते त्रिनीयानिचारचिपाके सिद्धयणिकरुथानकं समाप्तम् ॥

वक्षं हस्तेऽर्पयति तस्या नयनादिकैर्विक्रियाम् । करोति यथा भद्रिका सा मूल्यं बहु प्रयच्छति ॥८४॥
 इतस्तद्भर्ता प्राप्तः पृष्ठे पश्यति सर्वाम् । तद्विक्रियां ततः कुवितः स गुरुचपेटया ॥८५॥
 हन्ति कपोलप्रदेशे भगति च रे रेऽनार्य ! वणिगपि । विट्ठेभ्योऽप्यधिकम्बुं यो मन्महिलायुर एवम् ॥८६॥
 करोपि विविधान्विकाराविति भणित्वा यावन्नहिनिष्यति तावन् । वणिकपुत्रे सहसा पुत्रो बाहुना मणितश्च ॥
 क्षमय महायशः । इदानीं क्षमाप्रदानाश्च भवन्ति सत्पुरुषाः । इत्यादि प्रजल्प्य कोप उत्तारितस्तस्य ॥८८॥
 सिंहश्चपेटाघातेन पीडितो मूर्च्छितश्च क्षणमेकम् । खण्डितैकनयनगोत्रक उपचरितश्चन्दनादिभिः ॥८९॥
 नीतो गृहे नच किमपि चेतति वेदनया विद्रुतः । अनुसासितश्च बहु सिंहः सहदेवमित्तेण ॥९०॥
 सप्तमदिने ततोऽनालोचितदुष्कृतो गतो निधनम् । नागकुमारो जातो भ्रमिष्यति दुःखितो मये घोरे ॥९१॥
 सहदेवः सदाकालं कलङ्कमुक्तत्रनं चरित्वा । पर्यन्तकृतावसानो विविना प्राणान् परित्यज्य ॥९२॥
 सौधर्म उपवन्नस्तत्प्रच्युत्वा महाविदेहे । सेत्स्यति धुनकर्मो प्राप्तचरणः समाधिना ॥९३॥

आलप्याय मोहरियभावो जो पल्पप सद्धो । तद्यगुणव्यधारी दुहाइं सो लहइ पुजमोञ्च ॥१॥
तथाहि; —

पुरमत्थि पुरिमतालं तं पालइ पत्थिवो विजयपालो । तस्सत्थि-पिया रंभा रंभव्व विपंभियसुभोया ॥२॥
अह अचया नरिंदो करिंदखंभगओ सपरिवारो । रायवडियाइ गच्छइ तो पिच्छइ वणिगिहे कम्मि ॥
पदंमुल्लसंतजोव्वणरसाउलं लच्छिनामियं कन्नं । गयरुवं, तो तदुवरि तस्सणुराओ कहवि जाओ ॥४॥
तज्जणयाई भग्गाविऊण परिणैइ तं सहस्येण । अंतेउरम्मि स्त्विउं तीइ समं विलसइ नरिंदो ॥५॥
न कुणइ कस्सवि तत्ति पुरस्स अंतेउरस्स रज्जस्स । तीइ परिंभोगरसिओ राओदिवसंपि तीइ गिहे ॥६॥
चिट्ठइ पडिओ नडिओ तीए सिणेहेण हारियविवेओ । परिहरियसव्वकज्जो भणिओ तो मंतिणा एवं ॥
इयरोवि जणो रागस्स वसंगओ बहु विगुप्पए नूणं । किं पुण पुहईवइणो अंतररिउळकअकंता? ॥८॥
धम्मं अत्थं कामं नीईए निसेवयंति नरवइणो । जे ताणं पुरिसत्था दितिं फलं निप्फला इहरा ॥९॥
किञ्च ।

दूरं नासंति गुणा दूरं चिप वीसरंति सत्यत्या । दूरं गुरुवएसा रागंधाणं नराण तओ ॥१०॥
वडुंतरम्मि भुल्लो देवो चइऊण रज्जरट्टं च । धम्मं च जं इमीए आसत्तो चिट्ठइ सयावि ॥११॥
तो भणियं नरवइणा सचिव! तुमं मा भणेषु मह समुहं । किंचिवि जमिमं रज्जं तुह दिन्नं पालसु तमेव ॥
जावेसा भिगनयणा महनयणपहे पयट्ठइ सयावि । तावच्चिय मह जीयं किं कज्जं रज्जमाईहिं ? ॥१३॥
पिच्छ कह एस राया रागेण विडंबिओ न चेएइ । अप्पाणं गयलज्जो इय सचिवो चितए जांव ॥१४॥

आलप्रायं मौस्वर्यभावतो यः प्रलपति श्राद्धः । तृतीयगुणव्रतधारी दुःखानि स लभते पद्मं इव ॥१॥
पुरमस्ति पुरिमतालं तत्पालयति पार्थिवो विजयपालः । तस्यास्ति प्रिया रम्भा रम्भेव-विजृम्भितसुभोगा ॥
अथान्यदा नरेन्द्रः करीन्द्रस्फन्धगतः सपरिवारः । राजवाटिकायां गच्छति ततः पश्यति वणिग्गृहे कस्मिन् ॥
प्रथमोल्लसद्यौवनरसकुलं लक्ष्मीनामिकां कन्याम् । गतरूपां, ततस्तदुपरि तस्यानुरागः कथमपि जातः ॥
तज्जनकादीन्मार्गित्वा परिणयाति तां स्वहस्तेन । अन्तःपुरे क्षिप्त्वा तया समं विलसति नरेन्द्रः ॥६॥
न करोति कस्यापि चिन्तां पुरस्यान्तःपुरस्य राज्यस्य । तस्यां परिभोगरसिको रात्रिदिवसमपि तस्या गृहे ॥
तिष्ठति पतितो नटितस्तस्य स्नेहेन हारितविवेकः । परिहृतसर्वकार्यो भणितस्ततो मन्त्रिणैवम् ॥७॥
इतरोऽपि जनो रागस्य वशगतो बहु-विगुप्यते नूनम् । किं पुनः पृथिवीपतय, आन्तररिपुपट्टाक्रान्ताः ? ॥
धर्ममर्थं कामं नीत्या निषेवन्ते नरपतयः । ये तेषां पुरुषार्था ददति फलं निप्फला इतरथा ॥९॥
दूरं नश्यन्ति गुणा दूरमेव विस्मर्यन्ते शास्त्रार्थाः । दूरं गुरुपदेशा रागान्धानां नराणां ततः ॥१०॥
महान्तरे भ्रष्टो देवस्त्यक्त्वा राज्यराष्ट्रं च । धर्मं च यदस्यामासक्तस्तिष्ठति सदापि ॥११॥
ततो भणितं नरपतिना सचिव ! त्वं मा भण मम संमुखम् । किञ्चिदपि यदिदं राज्यं तव दत्तं पालय त्वमेव ॥
यावदेवा मृगनयना मम नयनपथे प्रवर्तते सदापि । तावदेव मम जीवितं किं कार्यं राज्यादिभिः ? ॥१३॥

ता तीर्ष चरिमज्जुमे वासियवमणं कर्हपि संजायं । तो राया संसुद्धो विज्जे वाहग्द तेवि ततो ॥१५॥
छट्ठावणाइं विविट्ठाइं जाच पउंजंति ताव सहसावि । सा मुक्का पाणेहिं मिहिरस्स ससुग्गमे ततो ॥
मुच्छान्निमीलियच्छो राया धरणीए निवडिओ दट्ठुं । गयपाणं पाणपियं टिओ य कट्ठंवि निच्चिट्ठो ॥
चंदणरसेण सित्तो पवीइओ ताळविट्ठएण निवो । पत्ते चेषणभावे विलवइ गुरुमुक्कपुक्कारो ॥१८॥
हा लच्छि मयच्छि सुदच्छि किमिह पुच्छंतयस्स पडिवयणं । न हु देसि मज्झ छेणसन्निवयणे रुट्ठासि किं सुयणु
इच्चाइ मलवमाणो न सुयइ पासं करेइ नय गासं । नय देई अवगासं कस्सवि तो पभणए मंती ॥२०॥
देव ! मयच्चिय एसा मुंचसु पासं करेमि सक्कारं । एईए जेणाहं कुंविओ तो नरवई भणइ ॥२१॥
सक्कारह नियदेहं पुत्तपपुत्ताइएहिं सह तुमयं । मह पाणपिया दइया जीविसइ कोटिवासाइं ॥२२॥
मह कन्नकइयवयणं अमंगलं जो भणिसइ इमीए । सो निच्छएण मरिही तो वंचेऊण तदिहिं ॥२३॥
मंती कम्मपराओ सक्कारावइ कडेवरं तीसे । उम्मुकगल्यपुको तपपेच्छंतो नरवरोवि ॥ २४ ॥
विलवइ भणेइ एवं भुंजिस्समहं पियाए दिट्ठाए । जेणवहरिया देवी जमगेहम्मि य गए तम्मि ॥२५॥
एवं कयप्पइत्तो दिणदसगं गमइ नरवरो ततो । सिक्खविउं सच्चिवेणं तप्पासे पेसिओ पुरिसो ॥२६॥
तेण भणियं नराहिं ! वद्धाविज्जह पियाए सुद्धीए । सो भणइ साहसु कहिं उवल्लद्धा तीइ सुद्धिन्ति ॥
सो आह नाह ! देवी संपइ सग्गम्मि सुरवइसमीपे । चिट्ठइ सुहेण तीए तुह पासे पेसिओ अहयं ॥२८॥

पश्य कथमेप राजा रागेण विटम्बितो न चेतति । आत्मानं गतलज्ज इति सचिवश्चिन्तयति यावत् ॥१४॥
तावत्तस्याध्वरमयामे वासितवमनं कथमपि संजातम् । ततो राजा संसुद्धो वैद्यानाह्वयति तेषु ततः ॥१५॥
भोजनानि विविधानि यावत्प्रयुजते तावत्सहसापि । सा मुक्ता प्राणैर्मिहिरस्य ससुद्धमे ततः ॥१६॥
मूर्च्छानिमीलितास्तौ राजा धरण्यां निपतितो दृष्ट्वा । गतप्राणां प्राणप्रियां स्थितश्च काष्ठमिव निरचेष्टः ॥
चन्दनरसेन सित्तः प्रवीजितस्तालवृन्तेन नृपः । प्राप्ते चेतनभावे विलपति मुक्तगुरुपूत्कारः ॥१८॥
हा लक्ष्मि-मृगासि सुदसे किमिह पृच्छतः प्रतिवचनम् । न हि ददासि मम क्षणशशिवदने स्टासि किं सुतनु ॥
इत्यादि प्रलपन् मुञ्चति पार्श्वं करोति नच आसम् । नच ददात्यवकाशं कस्यापि ततः प्रमणति मन्त्री ॥
देव ! मृगैवैषा मुञ्च पार्श्वं करोमि संस्कारम् । एतस्या येनाहं, कुपितस्ततो नरपतिर्भणति ॥२१॥
संस्क्रुस्त निजदेहं पुत्रपपुत्रादिकैः सह त्वम् । मम प्राणप्रिया दयिता जीविष्यति कोटिवर्षाणि ॥२२॥
मम कर्णकटुकवचनममङ्गलं यो भणिष्यत्यन्याः । स निश्चयेन मरिष्यति ततो वञ्चित्वा तद्दृष्टिम् ॥२३॥
मन्त्री कर्मकरात्संस्कारयति कलेवरं तस्याः । उन्मुक्तगुरुपूत्कारस्तामपश्यन्नरवरोऽपि ॥२४॥
विलपति मणत्येवं भोक्ष्येऽहं प्रियायां दृष्टायाम् । येनापहता देवी यमगृहे च गते तस्मिन् ॥२५॥
एवं कृतप्रतिज्ञो दिनदशकं गमयति नरवरस्ततः । शिक्षयित्वा सचिवेन तत्पार्श्वं प्रेषितः प्ररुपः ॥२६॥
तेन भणितं नराधिप ! वर्धयन्नेव प्रियायाः शुद्धया । स भणति कथय कुत्रोपलब्धा तस्याः शुद्धिरिति ॥२७॥
स आह-नाथ ! देवी संप्रति स्वर्गं सुरपतिसमीपे । तिष्ठति सुत्वेन तथा तव पार्श्वं प्रेषितोऽहम् ॥२८॥

तद् संदिष्टं एयं तुम्हाणं नाह ! एत्थवत्थाणं । न हु जुत्तं जेणोसो मणुस्सलोओ अइदुग्ंधो ॥२९॥
 धाह्तिरादुहकलिओ, सग्गो उण एयविरहिओ रम्मो । तद् जइ मएवि कज्जं ता सिग्घं एज्ज इह नाह ! ॥
 तो भणियं नरवड्ढा दंसह सग्गस्स वत्तणी मज्झ । पिच्छामि पिययमाए जेणाहं विमलमुहकपलं ॥३१॥
 तेण भणियं नराहिव ! भुंजसु मज्जेसु कुणसु सिंगारं । रज्जं रट्ठं कोसं संभालसु रमसु धम्मम्मि ॥
 जाव अहं देवीए गंतुं साहेमि तुम्ह आगमणं । तो तव्वयणेण निवो भोयणमाई कुणइ सव्वं ॥३३॥
 यतः,

विहवीवि बुद्धिकलिओवि पुहइनाहोवि होउ दक्खोवि । गुरुरामग्गहगहिओ अलियंपि विद्याणए सव्वं ॥
 देवीविरहकंतो पइदिणमवल्लोयए पुरिसमग्गं । सोवि ह्नु चिरकालाओ समागओ निवइशासम्मि ॥३५॥
 अप्पेवि कणपायवफलोवमे. सक्ककुरुकररसइहे । नारंगफले नमिउण नरवरो तो इमं भणिओ ॥३६॥
 देवीए पेसियाई देव ! फलाइं ईमाइं सग्गाओ । तुह भणियं तं कहियं तद् संदिष्टं च मूह जांगां ॥३७॥
 मग्गेयव्वो देवो आहरणं जेण अमररमणीणं । मज्जें सोहामि अहं सालकारा विसेसेण ॥३८॥
 तो तक्खणेण सचिवे पभणइ राया इमस्स पुरिसस्स । देवीए जमाइट्ठं लहु आहरणं तमप्पेह ॥३९॥
 मंतीहिं तद्दा विहियं तस्स नियंतस्स तयणु भंडारे । पक्खिविउं सो पुरिसो निगूहिओ कइवपदिणाइं ॥
 पुणरवि एइ वएइ य गहिउं आहरणमाइयं किचि । तो केणवि धुत्तेणं नाओ इय वइयो कइवि ॥४१॥
 तो तेण कणयपत्तं भुज्जव कराविउण उविकरिया । तत्थक्खराउ भरिया सुयंधकत्तूरियरसेण ॥४२॥

तथा संदिष्टमेतद् युष्माकं नाथ ! अत्रावस्थानम् । न खलु युक्तं येनैव मनुष्यलोकोऽतिदुर्गन्धः ॥२९॥
 व्याधिजरादुःखकलितः, स्वर्गः पुनरेतद्विरहितो रम्यः । तथा यदि ममापि कार्यं तदा शीघ्रमेया इह नाथ ! ॥
 ततो भणितं नरपतिना दरीय स्वर्गस्य वर्तनीं मम । पश्यामि प्रियतमाया येनाहं विमलमुखफलम् ॥३१॥
 तेन भणितं नराधिप ! भुङ्क्ष्व मज्जं कुरु शृङ्गारम् । राज्यं राष्ट्रं कोशं संभालय रमस्व धर्मे ॥३२॥
 यावदहं देवीं गत्वा कथयामि तवागमनम् । ततस्तद्वचनेन नृपो भोजनादि करोति सर्वम् ॥३३॥
 विभज्यपि बुद्धिकलितोऽपि पृथिवीनाथोऽपि भूत्वा दक्षोऽपि । गुरुरागग्रहगृहीतोऽलीकमपि विजानाति सत्यम् ॥
 देवाविरहाक्रान्तः प्रतिदिनमवलोकते पुरुषमार्गम् । सोऽपि खलु चिरकालात्समागतो नृपतिपार्थिवे ॥३५॥
 अर्पयित्वा कल्पपादपफलोपमानि शर्करोत्करसादधानि । नारङ्गफलानि नत्वा नरवरस्ततः इदं भणितः ॥
 देव्या प्रेषितानि देव ! फलानीमानि स्वर्गात् । तव भणितं तत्कथितं तथा संदिष्टं च मम योग्यम् ॥३७॥
 मार्गावितथ्यो देव आमरणं येनामररमणीनाम् । मध्ये शोभेऽहं सालङ्कारा विशेषेण ॥३८॥
 तनस्तत्क्षणेन सचिवान् प्रभणति राजाऽस्य पुरुषस्य । देव्या यदादिष्टं लब्ध्वाभरणं तदर्पयत ॥३९॥
 मन्त्रिभस्तथा विहितं तस्य पश्यतस्तदनु भाण्डागारे । प्रक्षिप्य स पुरुषो निगूहितः कतिपयदिनानि ॥
 पुनरप्येति व्रनति च गृहीत्वाऽऽभरणादिकं किञ्चित् । ततः केनापि धूनेन ज्ञात इति व्यतिकरः कथमपि ॥
 ततस्तेन केनकषात्रं भुञ्जामिव कारयित्वाऽऽज्ञानानि । तत्राक्षराणि भृतानि सुगन्धकस्तूरिकारसेन ॥४२॥

संवद्विषि-लेहं पिव तं पतो सो निवस्स पासम्मि । भणइ च देवीए अहं पट्टविओ लेह्वाहोत्ति ॥४३॥
 तो हरिसिओ नरिंदो लेहं गहिऊण चितए नृणं । सग्गभुजं सु एयं मसीवि न हु मच्चलोईया ॥४४॥
 कुसलं देवीए तओ सो पुरिसो कइइ पुच्छिओ संतो । तो छोट्टिऊण लेहं वायइं राया इमं तत्थ ॥४५॥
 तथथा;—स्वस्निथ्रीपुरिमताले महाराजाधिराजध्रीविजयपालपादान् श्रीन्वर्गाद् महाराज्ञी लक्ष्मीनामा •

सस्नेहं सोरहण्ठं प्रणम्य विज्ञयति यथा, कुशलमत्र, कार्यं चेदम्;—

निच्चं हिययगएणं देव ! तए गरुयभारभरियच्च । उकंठियावि दूरं न चएमि अहं समागमिउं ॥४६॥
 ता काऊण पसायं नियंगल्लगं समग्गमाभरणं । नियतणुफरिसपवित्तं अप्पेयच्चं महनिमित्तं ॥४७॥
 किच्च ।

सुरसुंदरीण मञ्जे लज्जिज्जइ तुहपसायविहेण । तह निम्भंछण महईं संजायइ मच्च ता इत्थ ॥४८॥
 पवत्तंतो मासंतो पेसिज्जसु जंवं तंवं वत्थाइं । इह बुद्धपुरिमहत्थे नियतणुकुमलं च पसिऊण ॥४९॥
 तो रत्ता मंतिपणो भणिओ जह मच्च सारमाभरणं । वरवत्थकुंकुमाईं पेसह एयस्स पासम्मि ॥५०॥
 यतः;

संदेसगस्स लक्खं मुल्लं लेहस्सं होइ धणकोटी । दिट्ठीए कोटिसयं पियस्स वयणं पुण अमोल्लं ॥५१॥
 मंतीहिवि पडिवन्नं तच्चयणं चित्तिउं जह विणट्ठं । कच्चमिणं, तो मंतिवि तेहिंवि एवं निवो भणिओ ॥
 कइ गमिही सग्गमिमो निवेण भणियं जहागओ, तेहिं । भणियं देविभावा समागओ तो निवो भणइ ॥
 पुच्चिल्लो जह पगओ तह एसोवि हु गमिस्सए तत्थ । मंतीहिं तो भणियं सिद्धिदइदो सो गओ सग्गे ॥

संवर्त्य लेखनिव तस्मात्तः स नृपस्य पार्श्वे । मणति च देव्याहं प्रस्थापितो लेखवाह इति ॥४३॥
 ततो हर्षितो नरेन्द्रो लेखं गृहीत्वा चिन्तयति नूनम् । स्वर्गमूर्जं खल्वेतद् मप्यपि न खलु मर्त्यलोकीया ॥
 कुशलं देव्यास्ततः स पुरुषः कथयति पृष्टः सन् । ततश्छोटयित्वा लेखं वाचयति राजेदे तत्र ॥४५॥
 नित्यं हृदयगतेन देव ! त्वया गुरुमारभुतेव । उत्कण्ठितापि दूरं न शक्नोम्यहं समागन्तुम् ॥४६॥
 तस्मात्कृत्वा प्रसादं निजाल्लग्नं समग्रमाभरणम् । निजतनुस्पर्शपवित्रमर्षयित्थयं मन्निमित्तम् ॥४७॥
 सुरसुन्दरीणां मध्ये लज्जयते स्वल्पसादविरहेण । तथा निर्मत्सना महती संजायते मम तस्मादत्र ॥४८॥
 पसान्तो मासान्तः प्रेरयेयद्वा तद्वा वस्त्रादि । इह बृद्धपुरुषहस्ते निजतनुकुशलं प्रसथ ॥४९॥
 ततो राजा मन्त्रिजनो भणितो यथा मम सारमाभरणम् । वरवस्त्रकुंकुमादि प्रेषयैतस्य पार्श्वे ॥५०॥
 संदेशकस्य लक्षं मूल्यं लेखस्य भवति धनकोटिः । दृष्टेः कोटिशतं प्रियस्य वचनं पुनरमूल्यम् ॥५१॥
 मन्त्रिमिरपि प्रतिपन्नं तद्बचनं चिन्तयित्वा यथा विनष्टम् । कार्यमिदं, ततो मन्त्रयित्वा तैरप्येवं नृपो भणितः ॥
 कथं गमिष्यति स्वर्गमयं नृपेण भणितं यथागतः, तैः । भणितं देवीप्रभावात्सप्तमातस्त्वतो नृपो भणति ॥५३॥
 पूर्वयो यथा प्रगतस्तथैषोऽपि हि गमिष्यति तत्र । मन्त्रिभिस्ततो भणितं शिखिदम्बः स गतः स्वर्गम् ॥५४॥

एयस्सवि तह किज्जउ नियेण इय जंपियम्मि मंतीहिं । पज्जलियचियाभिमुहं सो निज्जंतो कहवि दिट्ठो ॥
 तथ विय वसंतेण पम्मभिद्वाणेण मोहरियभावा । वारसवयजुत्तेणवि, तो भणियं तेण निवभिमुहं ॥५६॥
 देव । इमो अइव्वढो बहुसंदेसेहिं भारिओ भणियं । न हु सक्किस्सइ गंतुं ता पेमसु कमवि तरुणरं ॥
 मंतीहिं तओ भणियं देव ! इमोच्चिय सदुत्तरो तरुणो । मुहरो सिग्गयई-तो पट्ठावंसु देविपासम्मि ॥
 रक्षा भणियं एवं करेह तो तक्खणेण मंतीहिं । बंधाविज्जण वाहिं निज्जइ सो विल्लवमाणोवि ॥५९॥
 तो से सयणा पुच्छंति केण दोसेण वंधिओ भाय ! । सो भणइ समुहदोसेण कोवि नत्तो कओ दोसे ॥
 तो तुव्भेहिं नियतुंहरक्खेणं सव्वहा उ कायव्वं । जेणं अणत्थदंढं मोहरियत्ताउ नो लहह ॥६१॥
 अह सयणेहिं भणितं मंतिं मोयाविओ य सो कहवि । तेणवि सो करुणाए मुक्को पट्टमोवि सिक्खविओ ॥
 जन्नम्मि दिणे राया मंतिपणं भणइ कहवि इह देवि । आणावह सग्गाओ तच्चिरहे दुक्खिओ अहयं ॥
 तो तेहिं मंतिऊणं कमलसिरीनामिया सुरूववई । निवइअलंकारधरा नवतरुणी वाट्टिक्काणे ॥६४॥
 मुक्का सिक्खविऊणं, कहियं तेहिं निवस्स जह पुरिसो । पट्टविओ देवीए आवहणत्थं हरिसमीचे ॥
 तो वीयदिणे पत्तो सो पुरिसो साहए नरिंदस्स । वद्धाविज्जह तुव्भे उज्जाणे आगंया देवी ॥६६॥
 वद्धवयस्स नियअंगलम्ममाभरणमह पयच्छेइ । महया सामगीए पच्चोणीए गओ राया ॥६७॥
 तो दिट्ठा सा देवी जाओ हिट्ठो भणेइ भो सचिवा ! । देवीए सग्गवासो सच्चविओ रूवसोभाए ॥
 पुक्खि तु इमा सामा टप्परकन्ना य विसमगुरुदंता । लंबोट्टिचिविडनासा संपइ अत्तेव पडिहाइ ॥६९॥

एतस्यापि तथा क्रियतां नृपेति जल्पिते मन्त्रिभिः । प्रन्विलितचिताभिमुखं स नीयमानः कथमपि दृष्टः ॥५९॥
 तत्रैव वसता पद्माभिधानेन मौख्यभावात् । द्वादशशतयुक्तेनापि, ततो भणितं तेन नृपाभिमुखम् ॥५९॥
 देव ! अयमतिवृद्धो बहुसंदेसैर्भारितो गाढम् । न खलु शक्यति गन्तुं तस्मात्प्रेषय क्वपि तरुणरम् ॥५७॥
 मन्त्रिभिस्ततो भणितं देव ! अयमेव सदुत्तरस्तरुणः । सुखरः क्षीघ्रगतिस्ततः प्रस्थापय देवीपार्श्वे ॥५८॥
 राज्ञा भणितमेवं कुरुत ततस्तत्क्षणेन मन्त्रिभिः । बन्धयित्वा बहिर्नयिते स विलपन्नपि ॥५९॥
 ततस्तस्य स्वजनाः पृच्छन्ति केन दोषेण बद्धो भ्रातः । स भणति स्वमुखदोषेण कोऽपि नान्यः कृतो दोषः ॥
 ततो युष्माभिरपि निजतुण्डरक्षणं सर्वथा तु कर्तव्यम् । येनानर्थदण्डं मौख्यार्थो लभध्वम् ॥६१॥
 अथ स्वजनैर्भणित्वा मन्त्रिणं मोचितश्च स कथमपि । तेनापि स करुणया मुक्तः प्रथमोऽपि शिक्षितः ॥
 अन्यस्मिन्दिने राजा मन्त्रिजनं भणति कथमपीह देवीम् । आनाययत स्वर्गात्तद्विरहे दुःखितोऽहम् ॥६३॥
 ततस्तैर्भणयित्वा कमलश्रीनामिका सुरूपवती । नृपत्यलङ्कारधरा नवतरुणी बाह्योद्याने ॥६४॥
 मुक्ता शिक्षयित्वा, कथितं तैर्नृपस्य यथा पुरुषः । प्रस्थापितो देव्या आंद्धानार्थं हरिसमीपे ॥६५॥
 ततो द्वितीयदिने प्राप्तः स पुरुषः कथयति नरेन्द्रस्य । वर्धयध्वे गृयमुद्यान आगता देवी ॥६६॥
 वर्षकाय निजाङ्गलम्ममाभरणमथ प्रयच्छति । महत्या सामग्र्या सेमुखं गतो राजा ॥६७॥
 ततो दृष्टा सा देवी जातो हृष्टो भणति भो सचिव ! । देव्याः स्वर्गवासः सत्यापितो रूपशोभया ॥६८॥

तो मंतीर्हि भणियं मा मा इह देव ! कुणसु तं भंति । अमयरमभोयणेण जाया एयारिसी एस्स ॥
किञ्च ।

तुट्टेणं सुरवङ्गा देहावयवावि सुंदरा विहिया । तुम्हुवरोहेण इमा मोक्कलिया इह मद्दाराय ! ॥७१॥

तो तुट्टेणं रंन्ना निपकरिअद्दासुणम्मि संडविउं । गुरुपुंगसोहपुरस्सरमाणोपा मंदिरे नियए ॥७२॥

धुंजइ विउले भोए तीइ समं असमरागगयचिचो । पुच्छइ य सगवत्तं कहेइ सा पुच्चसिक्खविया ॥

तो भो वज्जइ रागं जेण समालिगिया न याणंति । महुमत्तमाणवा इव कज्जाकज्जाइयं किपि ॥७४॥

इय कवडवंचणावि हु चइयव्वा सावएहिं सविसेसं । असमंजसभासावि हु मोहरियत्ता न भणियव्वा ॥

जे गवविद्येगवयणा पउमोव्व ल्हंति दुक्खसंघायं । ते इहइंपि परचे नरपगइं जंति नियमेण ॥७६॥

तम्हा मोहरियत्तं वज्जित्ता महुरनिउणसंबद्धं । निरवज्जं चिय वज्जरहं तग्ग भवज्जनिहिं जेण ॥७७॥

॥ इति तृतीययुगलमतमौखर्यातिचारविपाके पद्यकथानकं समाप्तम् ॥

पूर्वं त्वियं श्यामा करालकर्णा च विषमगुरुदन्ता । लम्बौष्ठा चिपिटनासा संप्रत्यन्येव प्रतिभाति ॥९९॥

ततो मन्त्रिभिर्मणितं मा मेह देव ! कुरु त्वं भ्रान्तिम् । अमृतरसमोजनेन जार्ततादृश्येपा ॥१००॥

तुट्टेन सुरपातिना देहावयवावपि सुन्दरा विहिता । युष्मदुपरोधेनेयं मुक्कलितेह मद्दाराज ! ॥७१॥

ततस्तुट्टेन राज्ञा निजकर्मघासने संस्थाप्य । गुरुपुरशोभापुरस्सरभागीता मन्दिरे निजे ॥७२॥

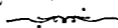
मुद्गुक्ते विष्टलान् भोगांस्तथा समसमरागगतचित्तः । पृच्छति च स्वर्गवार्ता कथयति सा पूर्वाशिक्षिता ॥७३॥

ततो भो वर्जयत रागं येन समालिङ्गिता न जानन्ति । मधुमत्तमानवा इव कार्याकार्यादिकं किमपि ॥७४॥

इति कपटवद्वनापि हि त्यक्तव्या श्रावकैः सविशेषम् । असमञ्जसमापापि हि मौखर्यात्र मणितन्या ॥७५॥

ये गतविवेकवचना पद्य इव लभन्ते दुःखसंघातम् । त इहापि परत्र नरकगतिं यान्ति नियमेन ॥७६॥

तस्मान्मौखर्यं वर्जयित्वा मधुरनिपुणसंबद्धम् । निरवधमेव कथयत तरत भवजलनिधिं येन ॥७७॥

संयुक्तं जो धरैरघट्टमुसलुखलाइअहिगरणे । सो दुलहोव्व लहेइं दुहाइं नरप्राइपभवाई ॥१॥

तथाहि:-

मुणिजिणवरसुपवित्तं निचं चिय ऊंसवेहिं अविउत्तं । परचकईइचत्तं आसि पुरं पाडलीपुत्तं ॥२॥
तत्थत्थिय विजयसिद्धी अजओ छज्जीवकायवहणम्मि । तस्स पिया पउमसिरी सिरिव्व जणनयणमणहरणी ॥
ताणं तणओ दुलहो दुलहो जस्सासि सुगुरुसंजोगो । सो जोव्वणम्मि पत्तो अह अन्नया खिल्लए ज्यं ॥
छिन्नोद्वककननासेण सह तओ जिणइ दम्मसयपणगं । सो थ सुवन्नं वियरइ पेयवणाओ समाणेउं ॥२॥
तो पुट्टो दुलहेणं ज्ययकरो कस्स पासओ कहसु । पेयवणाओ तुमए आणीयं कणगमेयंति ? ॥६॥
सो भणइ तेण किं ते पओयणं गिण्ह तं जिणियदव्वं । चित्तइ दुलहो नूणं पेएणव अहव भूएण ॥७॥
सिद्धेण वापि केणवि दिन्नं एयस्स तुट्टचित्तेण । तो भणइ तस्स समुदं कणयं गिण्हसु तुमं चैव ॥८॥
पसिऊणं कहसु फुडं दायारं पुण इमस्स , सो भणइ । ज्ञाणटिओ सो चिट्ठइ इण्हि तो जंए दुलहो ॥
ज्ञाणटियं पिहु दंससु तो तेण समुट्टिऊण पेयवणे । एगो मुणी महणा पदंसिओ तस्स ज्ञाणटिओ ॥१०॥
तेणं नमंसिओ सो इयरेणवि तो गया नियंगिहेसु । पइदिवसं चिय दुलहो मुणिस्स पर्यंपकयं नमइ ॥
पहरदुगं उवविट्टो चिट्ठइ तच्चिट्ठियं परिनिंयंतो । अह मुणिणा सो भणिओ सोम ! सुधम्मं समज्झिणहि ॥
तो सो भणेइ सामिय ! तुह पयसेवाए को परो धम्मो ? । किंतु करुणं करेउं लूणंगस्म व मह पसीय ॥
तो सो मुणिणा भणिओ तेण तुमं भोलिओ मंहाभाग ! । न मए किञ्चिदि दिन्नं वयस्स पुण कारणं मज्झ ॥

संयुक्तानि यो धरत्यरघट्टमुशलोदुखलाद्यधिकरणानि । स दुर्लभ इव लभते दुःखानि नरकादिप्रभवानि ॥१॥

मुनिजिनवरसुपवित्तं नित्यमेवोत्सवैरवियुक्तम् । परचक्रेतित्यक्तमासीत्पुरं पाटलीपुत्रम् ॥२॥
तत्रास्ति विजयश्रेष्ठी अयतः पद्मनीवकायवधे । तस्य प्रिया पद्मश्रीः श्रारिव जननयनमनोहरणी ॥३॥
तयोस्तनयो दुर्लभो दुर्लभो यस्यासीद् गुरुसंयोगः । स यौवनं प्राप्तोऽथान्यदा रमते द्यूतम् ॥४॥
छिन्नौद्वककननासेन सह ततो जयति द्रम्मशतपञ्चकम् । स च सुवर्णं वितरति प्रेवञ्चनात् समानीय ॥५॥
ततः पृष्टो दुर्लभेन द्यूतकरः कस्य पाइवतः कथय । प्रेतवनात् स्वयाऽऽनीतं कनकमेतदिति ? ॥ ६ ॥
स भणति तेन किं ते प्रयोजनं गृहाणं त्वं जितद्रव्यम् । चिन्तयति दुर्लभो नूनं प्रेतेन वाथवा भूतेन ॥७॥
सिद्धेन वापि केनापि दत्तमेतस्य तुष्टचित्तेन । ततो भणति तस्य सम्मुखं कनकं गृहाण त्वमेव ॥८॥
प्रसद्य कथय स्फुटं दातारं पुनरस्य, स भणति । ध्यानस्थितः स तिष्ठतीदानीं ततो जल्पति दुर्लभः ॥९॥
ध्यानस्थितमपि हि दर्शय ततस्तेन समुत्थाय प्रेतवने । एको मुनिर्महार्तम् प्रदर्शितस्तस्मै ध्यानस्थितः ॥१०॥
तेन नमस्सितः स इतरेणापि ततो गतो निजेगृहयोः । प्रतिदिवसमेव दुर्लभो मुनेः पदपङ्कजं नमति ॥११॥
प्रहरद्विकमुपविष्टतिष्ठति तच्चेष्टितं परिपश्यन् । अथ मुनिना स भणितः सोम ! सुधर्मं समर्जय ॥१२॥
ततः स भणति स्वामिन् ! तव पदसेवायाः कः परो धर्मः ? । किन्तु फरणां कृत्वा लुनाहस्येव मयि प्रसीदा ॥
ततः स मुनिना भणितस्तेन त्वं वञ्चितो मंहाभाग ! । न मया किञ्चिदपि दत्तं व्रतस्य पुनः कारणं मम ॥

सो संजाओ तो सो भणैइ कह जाह ! तुम्ह वयगहणे । संजाओ सो हेऊ, तो मूरी कहइ तस्त इम ॥
 इत्येव आसि सिद्धी सागरदत्तोत्ति नाम दविणइदो । भद्रदविणरक्षणज्जणपरायणो सब्बकालंपि ॥
 अह अक्षया स मंतइ नियतणयं सोहडं जहा वच्छ ! । दुक्खेण इमा लच्छी समज्जिया जाणसि तुमंपि ॥
 तम्हा कीरउ रक्खा इमीए वाहिं गिहस्स दूरम्मि । गेहम्मि डिया संती सादीणा सब्बलोपस्म ॥१८॥
 ता पेयवणे गंतुं निहणिज्जउ कम्मि रहएस्सम्मि । आवग्गयाण जेणं साट्ठिज्जं कुणइ अम्ह इमा ॥१९॥
 एवं रहम्मि भंतिवि तणएण समं गओ मसाणम्मि । खनिज्जण गुरुं गत्तं निहणंति त्तिहं दविणकलसे ॥
 पूरज्जणं गत्तं भणिओ तो सेट्ठिणा इमं तणओ । पुत्त ! पलोएसु तुमं गंतुं सब्बंपि दिम्बिकं ॥२१॥
 जइ पुण केणवि दिट्ठं हविज्ज, सो भणइ ताय ! निउणो तं । अइभीमणे मसाणे रवणीए एइको एत्य ॥
 तां भणइं पिया मुनिरुवियस्स इह होइ वच्छ ! को दोसो ? । इय भणिए पुत्तेणं गंतुण निरुवियं मव्वं ॥
 दिट्ठो तो कण्णडिओ पडिओ मयखिण्णएण गयच्छिट्ठो । सासं निरुंभिज्जणं दब्बट्टाणं पलोयंतो ॥२४॥
 तेणगंतुं कहियं गयसासो कोवि चिट्ठए तत्य । तो सिट्ठिणावि भणियं जइ पुण सो दब्बलोभेण ॥
 मुनिरुंभिज्जण सासं पडिओ मयखेइयं विहेऊण । ता किंपि तस्त अंगं छेत्तुं छुरियाए ल्हं एहि ॥२६॥
 इय कहिए तक्कं छित्तूण समागओ तओ भणिओ । वीयंपि छिट्ठं सवणं जइ पुण धुत्तो इय सहेइ ॥
 तेणवि तहेव विहियं छिन्ना नासावि उट्टउडसहिया । तेणवि मव्वं सहियं दब्बट्टा जेण इय भणियं ॥
 तं नरिय जं न कुव्वंति पाणिणो साहसं दविणकज्जे । नियजोवियंपि विचंति किं पुणो छेयणं तणुणो ? ॥

स संजातः, ततः स मणति कथं नाथ । तत्र व्रतग्रहणे । संजातः स हेतुः, ततः सूरिः कथयति तस्येदम् ॥
 अत्रैवाधीत् श्रेष्ठी सागरदत्त इति नाम द्रविणाढ्यः । अतिद्रविणरक्षणार्जनपरायणः सर्वकालमपि ॥१६॥
 अधान्यदा स मन्त्रयति निजननयं शोभते यथा वःस ! । दुःखेनैव लक्ष्मीः समर्जिता जानासि त्वमपि ॥
 तस्मात्क्रियतां रसाऽस्या बहिर्गृह्यद् दूरं । गेहे स्थिता संती स्वाधीना सर्वलोकस्य ॥१८॥
 तस्मात्प्रेतबने गत्वां निषीदतां कस्मिन्नहःप्रदेशे । आपद्रूतानां येन साहाय्यं करोत्यस्माकमियम् ॥१९॥
 एवं रहसि मन्त्रयित्वा तनयेन समं गतः श्मशाने । खनित्वा गुरुं गतं निव्रतस्तत्र द्रविणकलशात् ॥२०॥
 पूरयित्वा गतं मणितस्ततः श्रेष्ठिनेदं तनयः । पुत्र ! प्रलोक्य त्वं गत्वा सर्वमपि दिक्चक्रम् ॥२१॥
 यदि पुनः केनापि दृष्टं भवेत्, स मणति तात् ! निपुणस्त्वम् । अतिभीषणे श्मशाने रजन्यामेनि कोऽत्र ! ॥
 ततो मणति पिता मुनिरूपितस्येह भवति वत्स ! को दोषः ? । इति मणिते पुत्रेण गत्वा निरूपितं सर्वम् ॥
 दृष्टस्ततः कर्षपिकः पतितो मृतचेष्टया गतचेष्टः । श्वासं निरुच्य द्रव्यस्थानं प्रलोकमानः ॥२४॥
 तेनागत्य कथितं गतश्वासः कोऽपि तिष्ठति तत्र । ततः श्रेष्ठिनापि मणितं यदि पुनः स द्रव्यलोभेन ॥२५॥
 मुनिरुच्य श्वासं पतितो मृतचेष्टां विधाय । तस्मात्क्रिमपि तस्याहं छित्त्वा छुरिक्या लब्धेहि ॥२६॥
 इति कथिते तत्कर्णं छित्त्वा समागनस्ततो मणितः । द्वितीयमपि छिन्निद्ध श्रवणं यदि पुनर्वत्स इति सहते ॥
 तेनापि तथैव विहितं छिन्ना नासाव्योष्ठपुटसहितो । तेनापि सर्वं सोढं द्रव्यार्थं येनेदं मणितम् ॥२८॥

तो कल्पद्वयं मद्यं कल्पिऊण गओ गिहम्मि सो सिद्धी । सुयंरिकलिओ, इत्तो कल्पद्विणावि हु झडत्ति ॥
 उट्टेऊणं गहियं तं दव्वं गोवियं च अन्नत्थं । गहियं किच्चियमित्तं पत्तो नयरम्मि गिण्हेइ ॥३१॥
 वन्थागुरुकप्परप्पमुहाइं निवसणेण सुहुमेण । पच्छाइयलुयअंगो विलसइ वेसाण गेहेसु ॥३२॥
 अह अन्नया य सोवि हु गच्छइ उज्जोणियाए उज्जाणे । मोयंगमंडगवडयाइं नेइ तत्पपणा सद्धि ॥
 नयरम्म पाउलाइंवि तेणं सदावियाइं सव्वाइं । हिट्ठो ताण पयच्छइ भोयणवत्याइयं मव्वं ॥३४॥
 तद्द मगणाण जम्मगिराण दीणाइयाणवि जहिच्छं । तेवि हु तुट्ठा वन्नंति कन्ननामं विहेऊण ॥३५॥
 तो जणपरंपराए तं सोउं तस्स संक्खिओ सिद्धी । मम दव्वं नो गहियं तट्ठणाओ इमेणंति ॥३६॥
 जइ पुण सो कल्पद्विओ तइया सासं निरुंभिउं थक्को । इय चित्तं तो तस्सवि पलोयणत्थं गओ तत्थ ॥
 पेच्छइ य तयं कुंकुमपिंजरियं वेसलोयपरियरियं । वरवत्थपिहियछिन्नोट्टनासियं चितए तत्तो ॥३८॥
 दुक्खेण जो विट्ठणइ अत्थो दुक्खेण भुज्जए सो उ । चोरचरडाण पायं चरियं एवंविहं होइ ॥३९॥
 इय चित्तिय समसाणे पत्तो सो पिच्छए तयं गत्तं । कलसजुयलेण रहियं अहियं तो विन्विउं लग्गो ॥
 हा दिव्व ! दव्वनासो कह जाओ मज्झ मंदपुत्रस्स ? । सब्बं चिय जं केणवि विउसेणं पट्टियमेवंति ॥
 “दानं भोगो नाशस्ति सो गतयो भवन्ति वित्तस्य । यो न ददाति न भुङ्क्ते तस्य तृतीया गतिर्भवति ॥”
 नथ मे दिन्नं दाणं न विलसियं विविहभोगभंगीहिं । नासोवि य लच्छीए जाओ तो जामि रायउले ॥
 सव्वं कहेमि रत्तो जइवि हु अप्पावए इमाउ धणं । तो कोसल्लियपुव्वं साइइ रत्तो जहा देव ! ॥

सज्जोस्ति यत्तं कुर्वन्ति प्राणिनः साहसं द्रविणकार्ये । निनजीवितमपि वियन्ति किं पुनश्छेदनं ततोः ? ॥
 ततः कार्पटिकं मृतकं कलयित्वा गतो गृहे स-श्रेष्ठी । सुतपरिकलितः, इतः कार्पटिकेनापि हि प्राटिति ॥
 उरथाय गृहीतं तद् द्रव्यं गोपितं चान्यत्र । गृहीत्वा क्रियन्मात्रं प्राप्तो नगरे गृहाति ॥३१॥
 वन्थागुरुकप्परप्पमुहाणि निवसनेन सुहमेण । प्रच्छादितयूनाद्धो विलसति वेद्यानां गेहेषु ॥३२॥
 अथान्यदा च सोऽपि खडु गच्छत्सुधानिक्रयोवासे । मोदकमण्डकवटकानि नयति तत्रात्मना सार्धम् ॥३३॥
 नगरस्य गायना अपि तेन शान्दिताः सर्वे । दृष्टस्तेभ्यः प्रयच्छति शोमनवह्नादिकं सर्वम् ॥ ३४ ॥
 तथा मार्गशेभ्यो यन्मार्गशिवृष्यो दीनादिक्रेभ्योऽपि यथेच्छम् । तेऽपि हि तुष्टा वर्णयन्ति कर्णनाम विधाय ॥३५॥
 ततो जनपरम्परया तन् श्रुत्वा तस्य शद्धितः श्रेष्ठी । मम द्रव्यं नो गृहीतं तस्ययानादनेनेति ॥ ३६ ॥
 यदि पुनः स कार्पटिकस्तदा श्वासं निरुह्य स्थितः । इति चिन्तयंस्तस्यापि प्रलोकर्थं गतस्तत्र ॥३७॥
 पश्यति च तं कृद्मभिन्जैरितं वेद्यालोकपरिकरितम् । चरवन्त्रपिहितच्छन्नौष्ठनासिकं चिन्तयति ततः ॥३८॥
 दुःखेन योऽप्येतैर्धो दुःखेन भुज्यते स तु । चोरचरटानां प्रायश्चित्तमेवंविधं भवति ॥३९॥
 इति चिन्तयित्वा श्मशानं प्राप्तः स पश्यति तं गतम् । कलसजुगलेन रदितमपिकं ततो विक्रयितुं एतः ॥
 हा देव ! द्रव्यनाशः कथं जातो मम मन्दपुण्यस्य ? । सम्यमेव यन्केनापि विदुषा पटितमेवमिति ॥४१॥
 नथ मया दत्तं दानं न विलसितं विविहभोगमङ्गीभिः । नाशोऽपि च तस्यैवा जातस्ततो यामि रात्रकुत्रे ॥

उज्जाणे जो विन्सइ विविहपपारंहिं सां धुवं चोरो । मह दव्वं उक्खणिउं गहियं इमिणा ममाणाओ ॥
 इय सुणिउं नरवड्ढा भणिओ आरक्खिओ जहा सिग्गं । आणेसु मज्झ पासे वंधेउं तं महाचोरं ॥४५॥
 तेणवि तहंवे विहिंए तेणो जंपेइ मज्झ को दांसां ? । भणइ निवो तद् अत्थो गहिओ एयस्स उक्खणिउं ॥
 सो भणइ देव ! इमिणा गहियं मम सतिथं किमपि अत्थि । तं अप्पावसु तो इं दव्विणं एयस्स अप्पिस्सं ॥
 रत्ता दिट्ठिक्खेये कयम्मि वज्जरइ सां चणी न मए । गहियं किंचिवि एयस्स जंपए तो इयं तेणो ॥४८॥
 पहसमस्सिओ नरपहु ! तत्थाहं आसि निब्भरं सुत्तो । नासावंसो सवणा य कइइया मह इमेणेवं ॥
 ता मह एसो सवणाइं अप्पिउं लेउ अप्पणो दव्वं । इय भणिओ सो सिट्ठी सविञ्जसो उअइ, इत्तो य ॥
 जइया इमस्स अप्पिहसि सिट्ठि ! सवणाइयं तथा दव्वं । लहिहसि तं इइ भणिउं विसज्जिया दोवि नरवड्ढा ॥
 तो सिट्ठी गिहपत्तो पुत्तं पन्नवइ जायवेरगो । जइ लच्छी वच्च ! गया स्वणेण तह जीविपं जाही ॥५२॥
 जम्माउं नग लोए जराउं मच्चू अवस्स देहीणे । तद्दा मच्चुमुहगया जीवा जीवन्ति येवट्ठिणे ॥५३॥
 ता जइ ते परलोए गहिउं सद्धम्मसंबलं जंति । ता धुवमसोपणिज्जा सुहिया य इवंति तन्थ गया ॥५४॥
 किञ्च ।

पिपितुरघ श्रो वा जराधुगोः कर्णदेहसारोऽपि । धर्मं प्रति मोक्षच्छति वृद्धपशुः पश्यत निराशः ॥
 बाल्येऽस्ति यौवनाशा स्पृहयति च यौवनेऽपीह वृद्धत्वम् । मृत्यूत्सङ्गतोऽयं वृद्धः किमपेक्ष्य निर्वर्मा ! ॥”
 ता वच्छ ! निच्छओ मे गहियव्वो कोवि व्रपविसेसुत्ति । चइऊणं गिह्वासं दुहवासं ता तुमं इन्हि ॥५५॥
 नियमणणीपमुहजणं पालेसु दीणेसु कुणसु अणुकेपं । दव्वेण न तुह खणं होइत्ति तओ सुओ भणइ ॥५६॥

सर्वं कथयामि राज्ञे यदि सखर्वपयत्यस्माद् धनम् । ततः कोशलिकापूर्वं कथयति राज्ञे यथा देव ! ॥४३॥
 उद्याने यो विठसति विविधप्रकारैः स ध्रुवं चौरः । मम द्रव्यमुत्त्वाय गृहीतमेनेन रमशावात् ॥४४॥
 इति श्रुत्वा नरपतिना भणित आरक्षिको यथा शीघ्रम् । जानय मम पार्श्वे वदञ्चा तं महाचोरम् ॥४५॥
 तेनापि तथैव विहिते स्तेनो जल्पति मम को दोषः ? । भणति नृपस्त्वयार्थो गृहीत पतस्योत्त्वाय ॥४६॥
 स भणति देव ! अनेन गृहीतं मम संबन्धि किमप्यस्ति । तदर्पय ततोऽहं द्रविणमेतन्म्यार्थयिष्यामि ॥४७॥
 राज्ञा दृष्टिक्षेपे कृते कथयति स वणिग् न मया । गृहीतं किञ्चिदप्येतस्य जल्पति तत इदं स्तेनः ॥४८॥
 पथिथ्रमस्त्रिओ नरप्रभो ! तत्राहमामं निर्भरं सुतः । नासावंशः ध्रुवणो च कर्षिता मयानेनवम् ॥४९॥
 तस्मान्ममैव श्रवणाचर्षयित्वा लात्वात्मनो द्रव्यम् । इति भणितः स श्रेष्ठी सवैलक्ष्यस्तिष्ठति, इतश्च ॥५०॥
 यदाऽस्यार्षयति श्रेष्ठिन् ! श्रवणादिकं तदा द्रव्यम् । लप्स्यसे त्वमिति भणित्वा विसर्षितो द्वावपि नरपतिना ॥
 ततः श्रेष्ठी गृहप्राप्तः पुत्रं प्रज्ञापयति जातवैराग्यः । यथा लक्ष्मीर्वत्स ! गता क्षणेन तथा जीवितं यास्यति ॥
 जन्मनो जरा लोके जरातो मृत्युरवश्यं देहिनाम् । तस्मान्मृत्युमुखगता जीवा जीवन्ति स्तोकादिनाम् ॥५१॥
 तस्माद् यदि ते परलोके गृहीत्वा सद्धर्मशम्बलं यान्ति । तदा ध्रुवमशोचनीयाः सुखिताश्च भवन्ति तत्र गताः ॥
 तस्माद् वत्स ! निश्चयो मे प्रदीतव्यः कोऽपि व्रतविशेष इति । त्यक्त्वा गृह्वासं दुःखवासं तस्मात्त्वमिदानीम् ॥

केसि सयासे गिण्हिंहिसि तं वयं ताय ! कटसु, सो भणइ । निग्गच्छंतस्स गिहाओ होहिंति य मज्ज जेभिमुं
 इचाइं पयंपेउं चलिओ तणएण सह वहिं सेट्ठी । तो सुंद्धियआयरिया नाणेणाभोगिउं समुह्णी ॥५८॥
 पचा सिट्ठिस्स, तओ । सेट्ठी ते वंदिउं भणइ एवं । नियदिक्खादाणेण कुणसु पत्तायं तुमं भंते ! ॥५९॥
 तो विहिणा ते सिट्ठि दिक्खंति पभावणाए जिणभवणे । दुविहं सिकखं विहिणा गिण्हइ नवदिक्खिओ सह ।
 उचियसमए पवज्जइ एक्कल्लविहारपडिभमपपडिमं । सो हं सुवन्नदाया जो क्कहिओ तेण तेणेण ॥६०॥
 इय तचरियं सोउं संविग्गो दुल्लहो भणइ एवं । भयवं ! भवन्नवाओ नित्यारह दाउं गिहिधम्मं ॥६१॥
 तो मुणिणा पन्नविओ सम्मचाइं दुवाल्लवविहोवि । सावयधम्मो अंगीकओ य तेणावि विहिपुच्चं ॥६२॥
 पिउणोवि वीयदिवसे गुरुवासाओ दवावए धम्मं । पालंति पयंत्तेणं पियपुत्ता दोवि उवउत्ता ॥६३॥
 अह दुल्लहो कालेणं खलइ पमाएण गुणव्वए तइए । सव्वाहिगरणपडलं पयंउंतो पइदिणं एवं ॥६४॥
 तथाहिः—

खगफरयाइसत्ये संजुत्ते धरइ समुहभित्तीए । सव्वाइं वाहणाइं तह पउणाइं घरदुवारे ॥६६॥
 मुसलुक्खल्लहलदंतालकुंठिहुदालपमुहसत्थाणं । संजुत्ताणं धरणं करेइ अभिमाणनडिओ सो ॥६७॥
 किं सोवि गिही भन्नइ जस्स गिहे नो इमाइं पउणाइं । त्तिट्ठंति संयाकालं इय भणइ समुद्धुरो निच्चं ॥
 साहंकारं नाउं न कोवि सिकखं पयच्छए तस्स । इय वचंते काले केणवि तव्वालमित्तेग ॥६९॥
 नामंक्रियतक्खमं आसंयेणं अमग्गिउं नीयं । समुहधरभित्तीए विलंबमाणं पलोएउं ॥७०॥

निजजननीप्रमुखजनं पालय दीनेषु कुरुष्वानुकम्पाम् । द्रव्येण न तव क्षुणं भविष्यतीति ततः सुतो भणति ॥६६॥
 केषां सकाशे ग्रहीष्यसि त्वं व्रतं तात ! कथय, स भणति । निर्गच्छतो गृहान्द्रव्यिन्यन्ति च मम येऽभिमुखम् ॥६७॥
 इत्यादि प्रजल्प्य चलितस्तनयेन सह बहिः श्रेष्ठी । ततः सुस्थिताचार्या ज्ञानेनामोजय संमुखाः ॥६८॥
 माताः श्रेष्ठिनः, ततः श्रेष्ठी तान् वन्दित्वा भणत्येवम् । निजदीक्षादानेन कुरु प्रसादं त्वं भदन्त ! ॥६९॥
 ततो विधिना ते श्रेष्ठिनं दीक्षन्ते प्रभावनया जिनभवने । द्विविधां शिक्षां विधिना गृह्णाति नवदीक्षितः साधुः ॥
 उचितसमये प्रपद्यत एकाकिविहारप्रतिमामप्रतिमाम् । सोऽहं सुवर्णदाता यः कथितस्तेन स्तेनेन ॥६१॥
 इति तचरितं श्रुत्वा संविग्गो दुर्लभो भणत्येवम् । भगवन् ! भवार्णवात्तिस्तारयत दत्त्वा गृह्णधर्मम् ॥६२॥
 ततो मुनिना प्रज्ञापितः सम्यक्त्वादिर्द्वादशविधोऽपि । श्रावकधर्मोऽङ्गीकृतश्च तेनापि विधिपूर्वम् ॥६३॥
 पितुरपि द्वितीयदिवसे गुरुवार्ध्वाहापयति धर्मम् । पालयतः प्रथन्नेन पितापुत्रौ दावप्युपयुक्तौ ॥६४॥
 अथ दुर्लभः कालेन रखलति प्रमादेन गुणव्रते तृतीये । सर्वाधिकरणपटलं प्रकटयन्प्रतिदिनमंभम् ॥६५॥
 खड्गफरकादिशस्त्राणि संयुक्तानि धरति संमुखभित्तौ । सर्वाणि वाहनानि तथा प्रगुणानि गृहद्वारे ॥६६॥
 सुशुद्धोदुत्तलहलदन्नालकुन्तिकाकुठारप्रमुखशस्त्राणाम् । संयुक्तानां धरणं करोत्यभिमाननटितः सः ॥६७॥
 किं सोऽपि गृही भण्यते यस्य गृहे नो इमानि प्रगुणानि । तिष्ठन्ति सदाकालमिति भणति समुद्धुरो नित्यम् ॥
 साहंकारं ज्ञात्वा न कोऽपि शिक्षां प्रयच्छति तस्य । इति व्रजति काले केनापि तद्वालमित्येण ॥६९॥

नियगामे गच्छन्तस्स तस्स खिसिऊण वाहणाहितो । पडियं न तेण नायं तं पत्तं अट्टिमरेणं तओ ॥
 तं गड्डिउं सोः पत्तो पाडलिपुत्तम्मि रायवहणत्थं । वंशण जुञ्जणकए पुग्गाइं दवावए तत्थ ॥७२॥
 तो रायवःडियाए गएण निमुयाइं तस्स पुग्गाइं । रत्ना तो आहूओ संभासेउं समादत्तो ॥७३॥
 तो तेण तेण खगणेण कोसखित्तेण वाडिओ घाओ । रत्नो सहसा तत्तो पडिखलिओ अंगरवखेण ॥७४॥
 अभेण तओ सग्गं उदालेऊणं अट्टिमरो वद्धो । इणिओ य, तस्स सग्गं ममपिपयं निवड्ढणो सोवि ॥७५॥
 तं पासंतो पासइ दुल्लहनामवखराइं तत्थ निवो । तो रोसारुणनयणो सचियं सो भणइ लद्धमेव ॥७६॥
 को सो दुल्लहनामा एयं मुणिकण मज्झ साहेसु । खग्गवड्याण सिग्गं सो दंसइ जेण घटियं तं ॥७७॥
 सो भणइ मए घडियं एयं सिरिसिट्ठिविजयतणयस्स । दुल्लहनामस्स कए सेसं तु न किपि जाणेमि ॥
 तो सचियेणं रत्नो निवेइयं सो भणेइ संभवड । तस्स सथासे एयं जग्हा सो रायमाणी य ॥७९॥
 तो अंगवखलोयं निरुवए तग्गिहम्मि हट्टम्मि । मुद्दाओ दावावइ आणावइ तंपि वंधेउं ॥८०॥
 पुट्टीए सिट्ठिविजओ सयणजुओ नरवरिदपातम्मि । कोसलित्थं विहेउं पणमिय विन्नवइ नरनाहं ॥८१॥
 किं देव ! मज्झं तणओ चोरोव्व निर्यतिउं इहाणीओ ? । तिगलीतरंगभंगुरभालो तो भूवई भणइ ॥८२॥
 मह अट्टिमरं निरुवइ वणिओवि हु रज्जकंसिरो भमइ । तो सिट्टी पाएसुं लग्गेउं भणइ जह देव ! ॥८३॥
 नो घडइ इमं कहवि हु तो राया दंसए किंवाणं तं । तो संभंतो सिट्टी विन्नवइ निवस्स जह देव ! ॥८४॥

नामाङ्किततत्सङ्ग आस्थयाऽमार्गयित्वा नीतः । संमुखगृहभित्तौ विलम्बमानं प्रलोकय ॥७०॥
 निजग्रामे गच्छतस्तस्य सत्त्वा वाहनात् । पतितो न तेन ज्ञातः स प्राप्तोऽभिमरेण ततः ॥७१॥
 तं गृहीत्वा स प्राप्तः पाटलीपुत्रे राजवचार्थम् । भृत्यानां योधनकृते पृकृतानि दापयति तत्र ॥७२॥
 ततो राजवाटिकायां गतेन श्रुत्वानि तस्य पृकृतानि । राज्ञा तत आहूतः संभाषितुं समारब्धः ॥७३॥
 ततस्तेन तेन खड्गेन कोशक्षितेन व्याहितो घातः । राज्ञः सहसा ततः प्रतिस्खलितोऽङ्गरक्षेण ॥७४॥
 अन्येन ततः खड्गमुदात्त्याभिमरो वद्धः । हतश्च, तस्य खड्गः समर्पितो नृपतये सोऽपि ॥७५॥
 ते पश्यन्पश्यति दुर्लभनामाक्षराणि तत्र नृपः । ततो रोषारुणनयनः सचिवं स भणति लघ्वेव ॥७६॥
 कः स दुर्लभनामितन्ज्ञात्वा मम कथय । खड्गघटकेभ्यः शीघ्रं स दर्शयति येन घटितः सः ॥७७॥
 स भणति मया घटित एष श्रेष्ठेष्टिविजयतनयस्य । दुर्लभनाम्नः कृते शेषं तु न किमपि जानामि ॥७८॥
 ततः सचिवेन राज्ञे निवेदितं, स भणति संभवति । तस्य सकाश एष यस्मात्स राजमानः च ॥७९॥
 ततोऽङ्गरक्षकलोकं निरूपयति जूदगृहे हटे । मुद्रा दापयत्यानावयति तमपि ब्रुव्या ॥८०॥
 पृष्टे श्रेष्ठिविजयः स्वजनयुतो नरवरेन्द्रपार्थे । कौशलिकां विधाय प्रणम्य विज्ञपयति नरनाथम् ॥८१॥
 किं देव ! मम तनयश्चौर इव नियन्त्र्येहानातः ? । त्रिगलीतरङ्गभङ्गुरभालस्तनो मूर्धनिर्भणति ॥८२॥
 ममाभिमरं निरूपयति वणिगपि खलु राज्यकाङ्क्षिताभ्रमति । ततः श्रेष्ठो पादयौलङ्कित्वा भणति यथा देव ! ॥८३॥
 नो घटत इदं कथमपि हि ततो राज्ञा दर्शयति कृपार्णं तम् । ततः संभ्रान्तः श्रेष्ठो विज्ञपयति नृपाय मया देव ! ॥

गयबंधं काऊर्णं दुलहं इह आणवेसु पसिऊण-। जेण जहत्यं साहइ सोच्चिय खग्गस्स चुत्तं ॥८५॥
तो रायाएसेणं दुलहो तत्थागओ निवं नमिउं । उवविट्ठो तो पुट्ठो निवेण खग्गं तुह किमेयं ? ॥८६॥
सो भणइ देव । आमं किंतु इमं गामवासिमित्तेण । अमुणेणं आसि नीयं मएवि पच्छा इमं नायं ॥८७॥
तो तक्खणेण चरियं पेसेउं सोवि आणिओ मित्तो । पुट्ठो य नरिंदेणं दुलहखग्गं तुमे नीयं ॥८८॥
जं तं कत्थं इयाणिं, सो साहइ देव ! मज्झ पासाओ । खिसिऊण तया पडियं जाणामि न केण तं पत्तं ॥
तो रत्ता तस्स करे समण्यितं इमं तु सो पुट्ठो । खग्गमिणं तं नो वा, तं चैव इमंति सो भणइ ॥९०॥
तो सचिवो भण, इमं होइ जुगंतेवि नेय एयाणं । देउ करं पुट्ठीए देवो गच्छंतु सट्ठाणं ॥९१॥
तो दुलहं पइ जंपइ राया रे तुज्झ वणियमित्तस्स । किं नणु होही कज्जं किवाणरण्येहि एएहि ? ॥९२॥
आणाविय सव्वाइं खग्गाइं निवेण तस्स गेहाओ । नियगेहे ठवियाइं, मुक्को सो नियगिहे पत्तो ॥९३॥
बंधेहि पीडियंगो भरिओ रुहिरस्सं सच्चमदिणम्मि । अपडिक्कंतो य मओ सहिही बहुदुक्खल्लखाइं ॥९४॥
विजओ सिट्ठी आराहिऊण सम्पत्तामाइगिहिधम्मं । सोहम्मं उववन्नो तइयभवे सिज्झिही इत्थ ॥९५॥

॥ इति तृतीयगुणधत्ते चतुर्थातिचारविपाके दुर्लभकथानकं समाप्तम् ॥

गतबन्धं कृत्वा दुर्लभमिहानायय प्रसद्य । येन यथार्थं कथयति स एव खड्गस्य वृत्तान्तम् ॥८५॥
ततो राजदेशेन दुर्लभस्तत्रागतो नृपं नत्वा । उपविष्टस्ततः पृष्टो नृपेण खड्गस्तव किमेव ? ॥८६॥
स भणति देव । आम किन्त्वयं ग्रामवासिमित्रेण । अमुकेनासीद् नीतो मयावि पश्चादिदं ज्ञातम् ॥८७॥
ततस्तत्क्षणेन चर्यं प्रेष्य तदप्यानीतं मित्रम् । पृष्टं च नरेन्द्रेण दुर्लभखड्गस्त्वया नीतः ॥८८॥
यः स कुत्रेदानीं, स कथयति देव ! मम पार्श्वेत् । सत्त्वा तदा पतितो जानामि न केन स प्राप्तः ॥८९॥
ततो राजा तस्य करे समर्पितः स इदं तु स पृष्टः । खड्गोऽयं स नो वा, स एवायमिति स भणति ॥९०॥
ततः सचिवो भणतीदं भवति युगान्तेऽपि नैवैतेषाम् । ददातु करं पृष्टे देवो गच्छन्तु स्वस्थानम् ॥९१॥
ततो दुर्लभं प्रति जल्पति राजा रे तव वणिक्पुत्रस्य । किं ननु भविष्यति कार्यं कृपाणरत्नैरेतैः ? ॥९२॥
आनाय्य सर्वे सद्गा नृपेण तस्य गेहात् । निजगेहे स्थापिताः, मुक्तः स निजगृहे प्राप्तः ॥९३॥
बन्धैः पीडिताहो भृतो रुधिरेण सप्तमदिने । अप्रतिक्रान्तश्च मृतः सहिष्यते बहुदुःखलसाणि ॥९४॥
विजयः श्रेष्ठचाराध्य सम्यक्त्वादिगृहिधर्मम् । सौधर्म उपपन्नस्तृतीयभवे सेतस्यत्यत्रं ॥९५॥

तद्यगुणव्यवहारी अइरंगे जो करेइ भोगमे । सो पावइ परमदुहं इहंपि वणिमूलदेवांछ ॥१॥
तथाहिः—

परपुरिसोवद्वरखणेण संखाइएण तुणेण । सप्पुरिसेणव सालेण सोहिया आसि भरहम्मि ॥२॥
कंची नामेण पुरी तत्य निवो रायसेहरो सोमो । जहवट्टियाभिहाणो गयवसणो भुइकळिओ य ॥३॥
मिट्टी विस्सिद्धविहवो वसइ तदि नामओ य गुणकळिओ । वेमणो, तस्स सुओ नामेण मूलदेवांति ॥४॥
सो जोव्वणमणुपत्तो नीओ केणावि साहुमूलम्मि । विम्वयपरव्वसो सो तं पणमइ परमभत्तीए ॥५॥
साहुवि सजलजलहरगुरुगहिरवेण देइ आसीसं । उवविस्सिय धग्णिपट्टे सुणइ धम्मं तओ सोवि ॥६॥
पुच्छइ इय पत्यावे भयवं । वेरग्गकारणं गरुपं । किंति तुह जेण नियतणुनिरवक्खो चरसि तवचरणं ? ॥७॥
तो भणइ मुणिवरिंदो संसारे पउरदुक्खभंडारे । वेरग्गकारणं किमिह नैय, सम्मं विचित्तेह ॥८॥
इह जं जं चिय दीसइ रागनिमित्तं सरागपुरिसाण । तं तं चिय नीसेसं वेरग्गकरं विवेइण ॥९॥
नियचित्तवियपेणं मुणंति जह सुंदरं मह शरीरं । असुइभरियंपि तह चैव सुंदरं एत्थ सर्व्वंपि ॥१०॥
परमत्थसुहविहीणे नियमइपरिकप्पणाकयंसुहम्मि । परमत्थपंडियाणं संसारे होइ निव्वेओ ॥११॥
सो पुण सनिमित्तो ता सुणेसु जं इत्थ मज्झवि निमित्तं । अत्थि अवंतीविमए उज्जेणी पुरवरी रम्मा ॥१२॥
मणहरलायणुव्वमहजोव्वणवररुव्वसुंदरविलासा । वेमा विलासवसही नामेण गुणेण तत्यत्थि ॥१३॥
अग्गइ भिंजणपुंजपेसला वेणिवल्लरी जीए । महुमित्तवल्लहाए विलोयणंजणसलायव ॥१४॥
किं बहुना ।

तृतीयगुणव्रतधर्मतिरेकीणि यः करोति भोगाहानि । स प्राप्नोति परमदुःखमिहापि वणिमूलदेववत् ॥१॥

परपुरुषोपद्रवरक्षकेण संसा(ख्या)तिकेन तुङ्गेन । सत्पुरुषेणैव शालेन शोमिताऽऽसीद्धरते ॥२॥
काशी नाम्ना पुरी तत्र नृपो राजशेखरः सोमः । यथावृत्ताभिधानो गतव्यसूनो भूतिकलितश्च ॥३॥
श्रेष्ठी विशिष्टविभवो वसति तत्र नामतश्च गुणकलितः । वैश्रमणः, तस्य सुतो नाम्ना मूलदेव इति ॥४॥
स यौवनमनुप्राप्तो नीतः केनापि साधुमूर्ते । विस्मयपरवशः स तं प्रणमति परमभक्त्या ॥५॥
साधुरपि सजलजलहरगुरुगभीरवेण ददात्याशिषम् । उपविश्य धरणिपट्टे शृणोति धर्मं ततः सोऽपि ॥६॥
पृच्छतीति प्रस्तावे भगवन् ! वैराग्यकारणं गुरु । किमिति तव येन निजतनुनिरपेक्षधरसि तवधरणम् ? ॥७॥
ततो भणति मुनिवरेन्द्रः संसारे प्रचुरदुःखमाण्डागारे । वैराग्यकारणं किमिह नैव, सम्यग् विचिन्तय ॥८॥
इह यद्यदेव दृश्यते रागनिमित्तं सरागपुरुषाणाम् । तत्तदेव निःशेषं वैराग्यकरं विवेकिनाम् ॥९॥
निजचित्तविकल्पेन जानन्ति यथा सुन्दरं मम शरीरम् । अशुचिभूतमपि तथैव सुन्दरमत्र सर्वमपि ॥१०॥
परमार्थसुखावहीने निजमतिपरिकल्पनाकृतसुखे । परमार्थपण्डितानां संसारे भवति निर्वेदः ॥११॥
स पुनः सनिमित्तस्तस्मात् शृणु यदत्र ममापि निमित्तम् । अस्त्यवन्तीविवय उज्जयिनी पुरीवरा रम्मा ॥१२॥
मनोहरलावण्योद्भयौवनवररूपमुन्दरविलासा । वैश्या विलासवसतिर्नाम्ना गुणेन तत्रास्ति ॥१३॥

अविरयचावयइहगपगाठसुठियसस कुसुमचायसस । मन्नामि हृत्यभल्ली जपविजयत्यं इमा सिद्धा ॥१५॥
 वीरविलासभिहाणो तत्यवि य वणीधणी सयाकालं । भोगी चाई विउसो अह अन्त्रया तेण सा विद्धा ॥
 विवणिपहम्मि वयंती बहुपरियणपरिगया रथारूढा । गाढ सुरत्तचित्तो तीएपासम्मि पेसेइ ॥१७॥
 नियमाणुसं गहेउं कणयसयं एगरत्तगहणम्मि । सा भणइ मत्तहत्थिं एगं मे देहि रत्तीए ॥१८॥
 जइ मे पओयणं तुह एयं गंतूण रुहसु नियपहुणो । तेणवि आगंतूणं कहियं सर्व्वंपि तयभिमुहं ॥१९॥
 इय सोऊण सोवि हु अइदिदरागो उ तीइ उवरिम्मि । गयहेइत्थं चलिओ विज्ञाडविसमुहं जम्हा ॥२०॥
 तं नरिथ जं न कुव्वंति इत्थं इत्थीरुएण रायंधा । तह भणियं सत्थेसु विउसेहिंविणेगहा एव ॥२१॥

“यद् गार्थान्ति च वारयन्ति च नृणा नृत्यन्ति चाग्ने सदा, नीचानामपि चित्रचाटुरचनास्तोत्राणि कुर्वन्ति च ।
 आरोहन्ति च रोहणाद्रिशिखर क्रामन्ति चाम्भोनिधिं, मर्त्यास्तत्र निमित्तशुक्तमतमा मुत्तेभकुम्भस नी ॥

अपहृतहृदयाना कामिना कामिनीभि किमिह भवति कामं दुष्कर हीकरं च ।

वहति शिरसि गङ्गा शङ्करो, दानवारि पुनरुरसि सलीला लोलनीलोत्पलाक्षीम् ॥”

अह पचो विज्ञगिरिस्स अंतिए सो कमेण तत्य पुणौ । बहुवरिसेहिं लद्धा पहाणकरिणो तओ चलिओ ॥
 निवपुरवरीए समुहं पचो य कमेण निययगेहम्मि । पुच्छेइ तीए वेसाए एस पउत्तिं विडे बहुए ॥२३॥
 तेवि य भणति नो अत्थि काइ इयनामिया इहं वेसा । तो सो दिट्ठद्वणे सयं गओ वेसपाडम्मि ॥२४॥
 पुच्छइ वेसावग्गं कत्थ गया सा विलासवसहिच्चिं ? अमुगम्मि गिहे चिट्ठइ इय भणिए जाइ सो तत्य ॥
 ओणामिउत्तमगं हृत्यट्टियलट्टिविहियवट्ठं । नाणावलिस्सयकलियं ससिकरसियकेसपन्भारं ॥२६॥

राजते भिन्नाङ्गनपुञ्जपेशला वेणीवल्लरी युस्या । मधुमिस्त्रवल्लभाया विलोचनाङ्गनशलांकव ॥१४॥
 अविरतचापावर्तेनप्रगाढश्रान्तस्य कुसुमचापस्य । मन्ये हस्तभल्ली जगद्विजयार्थमिय सृष्टा ॥१९॥
 वीरविलासाभिधानस्तत्रापि च वणिग् धनी सटाकालम् । भोगी त्यागी विद्वान्, अथान्यदा तेन सा दृष्टा ॥
 विवणिपथे ब्रजन्ती बहुपरिजनपरिगता रथारूढा । गाढ सुरक्तचित्तस्तस्या पार्श्वे प्रेषयति ॥१७॥
 निजमनुप गृहीत्वा कनकशतमेकराजग्रहणे । सा भणति मत्तहस्तिनमेऽं मे देहि रात्र्यै ॥१८॥
 यदि मे प्रयोजन त्वैतद्भवा कथय निजप्रभो । तेनाप्यागत्य काथित सर्वमपि तदग्निमुत्तम् ॥१९॥
 इति श्रुत्वा सोऽपि खल्वतिदृढरागस्तु तस्या उपरि । गजघटार्थं चलितो विन्ध्याटवीसंमुख यस्मात् ॥२०॥
 तन्नास्ति यत्र कुर्वन्त्यत्र स्त्रीकृते रागान्वा । तथा भणित शास्त्रेण विद्वद्भिरप्यनेकधैवम् ॥२१॥
 अथ प्राप्ते विन्ध्वगिरेरन्तिक स क्रमेण तत्र पुन । बहुवर्षेर्लब्धा प्रधानकरिणस्ततश्चलित ॥२२॥
 निजपुरीवराया समुख प्राप्तश्च क्रमेण निजगेहे । पृच्छति तस्या वेश्याया एष प्रवृत्तिं विद्वान्बहून् ॥२३॥
 तेऽपि च भणन्ति नो अस्ति काचिदिदनामिकेह वेश्या । तत स दिष्टस्थाने स्वय गतो वेश्यापाटके ॥२४॥
 पृच्छति वेश्यावर्गं कुत्र गता सा विलासवसतिरिति ? अमुष्मिन् गृहे निष्ठतीति भणिते याति स तत्र ॥२५॥
 अवनमितोत्तमाङ्गा हस्तस्थितयष्टिविहितावष्टमाम् । नानावलिशतकालिता शशिकरसितकेशप्रभाराम् ॥

लायन्नवज्जियतणू लालिलरुपदसणरहियमुहभायं । उल्लंघिययुक्तसरिच्छदीहलंवेतथणजुयलं ॥२७॥
 दूसियदूमियनयणं थेरिं ददूदूण तंपि पुच्छेइ । वत्तं विलासवसहीए सावि जंपेइ तयभिमुहं ॥२८॥
 किं कज्जं तुह तीए, सवभावि साहियम्मि सा भणइ । एमा साहं वसही द्दुदुकरदरस चिट्ठामि ॥२९॥
 आ ! पस्थिया विलासा तव हेउं अस्थि संपइ विलासा । तो तवत्तणेण जाओ तस्स विरागो मणे गरुओ ॥
 तो सो चित्तं धिद्धी चंचलयां जोव्वणस्स पयईए । जं दट्ठं रत्तो इ तीइ अवत्या इमा जाया ॥३१॥

तथाहि;—

अइसलतरलधवला इमीए जे आसि अच्छिक्खिओहा । तरुणजणहिययहरणा ते सह अच्छीहिंवि पणट्ठा ॥
 अलिउलकज्जलकसिणो इमीए जो आसि कुंतलकलावो । सो संपइ चनरीसियपुच्छलच्छं विडंवेइ ॥३३॥
 कुंदकलियावलिक्खिभमाउं एईए आसि जे दसणा । जररक्खंसाय भीया ते संपइ दूरओ नट्ठा ॥३४॥
 इय भाविऊण पत्तो गिहम्मि दाऊण तत्थं बहुदाणं । जिणमंदिरेसु महिमं काउं पव्वयइ, सो य अहं ॥
 इय सुणिधि मूलदेवो जंइ जीवाण हुंतिणेगाइं । वेरग्गकारणाइं परं तुमं चेव इय कुणसि ॥३६॥
 वेरग्गकारणेसु संतेसुवि मज्झं नरिथ निव्वेओ । भोगपिवासानडियस्स नाह ! ता दिससु गिहियम्मं ॥
 तो कदिओ से मुणिणा गिहत्यधम्मो दुवालसविहोवि । तेणधि सो पंडिबन्नो तो तं नमिउं गिहं पत्तो ॥
 पालइ कित्तियकालं भोगपिवासाए विनडिओ पच्छा । लच्छीपउरत्तणओ पमायवसगो विसेसेण ॥३९॥
 अइरंगभोगअंगेसु मुच्छिओ कारयेइ अइपउरं । ओयणवज्जणपमुहं प्हाणंगं खलिजलाईयं ॥४०॥

लावण्यवर्जिततनुं लालावद्दशनरदितमुखमागाम् । उल्लम्बितमुष्टिसदृशदीर्घलम्बमानस्तनयुगलाम् ॥२७॥
 दूषितदावितनयनां स्थविरां दृष्ट्वा तामपि पृच्छति । वृत्तं विलासवसतेः सापि जल्पति तदभिमुखम् ॥२८॥
 किं कार्यं तव तस्याः, सद्भावे कथिते, सा भणति । एषा साहं वसतिरस्थुत्करस्य तिष्ठामि ॥२९॥
 आः ! पस्थिता विलासा तव हेतोरस्ति संप्रति विलास्या । ततस्तत्क्षणेन जातस्तस्य विरागो मनसि गुरुः ॥
 ततः स चिन्तयति धिग्धिक् चञ्चलता यौवनस्य प्रकृत्या । यां दृष्ट्वा रक्तोऽहं तस्या अवस्थेयं जाना ॥३१॥
 अतिसरलतरलधवला अस्या य आसन्नक्षिपिशोभाः । तरुणजनहृदयहरणास्ते सहाक्षिभ्यापपि प्रनष्टाः ॥३२॥
 अलिकुलकज्जलकूप्योऽस्या य आसीत्कुन्तलकलापः । स संप्रति चमरोऽश्वेतपुच्छलक्ष्मीं विडम्बयति ॥३३॥
 कुन्दकलिकावलीविभ्रमा एतस्या आसन् ये दशनाः । जराशसस्या भीतास्ते संप्रति दूरतो नष्टाः ॥३४॥
 इति भावयित्वा प्राप्तो गृहे दत्त्वा तत्र बहुदानम् । निममन्दिरेषु महिमार्थं कृत्वा प्रनति, स चाहम् ॥३६॥
 इति श्रुत्वा मूलदेवो जल्पति जीवानां भवन्त्यनेकानि । वैराग्यकारणानि परं त्वमेवेति करोषि ॥३६॥
 वैराग्यकारणेषु सत्स्वपि मम नास्ति निर्वेदः । भोगपिवासानटितस्य नाथ ! तस्माद्दिश गृहियधर्मम् ॥३७॥
 ततः कथितस्तस्य मुनिना गृहस्थधर्मो द्वादशविधोऽपि । तेनापि स प्रातिपन्नस्ततस्तं नत्वा गृहं प्राप्तः ॥
 पालयति क्रियत्कालं भोगपिवासया विनटितः पश्चात् । लक्ष्मीप्रचुरत्वंतः प्रमादवशागो विशेषेण ॥३९॥
 अतिरेकभोगाङ्गेषु मूर्च्छितः क्रारयत्यतिप्रचुरम् । ओदनव्यञ्जनप्रमुखं एनानाङ्गं खलिजलाईकम् ॥४०॥

भणइ य किं सो भोगी जस्तंगनिमित्तभोगअंगेसु । उच्चरिएसु न विलसइ सेवयलोओ जहिच्छाए ? ॥
तो तस्स लहुयभइणी गिहिधम्मठिया भणेइ तयभिमुहं । जइ अत्यखयं न गणसि तां किं वीहसि न पावाओ ? ॥
जओ ।

अट्टाए तं न बंधइ जमणट्टाए अ बंधए जीवो । अट्टे कालाईया नियामया न उ अणट्टाए ॥४३॥
सो भणइ जहा भइणीवइस्स मह भइणि किवणसिरपणिणो । नित्थारए न कांओवि पडेइ तह मह गिहे कुणसि ॥
एयं कइवि न होही जह मह गेहम्मि तुच्छभोज्जाइं । जाइस्सइ कइयावि हु जह तुह पइणो गिहम्मि जणो ॥
मरइ लुहाए निच्चं कइकइवि हु भुंजए वियालम्मि । वासियभत्तुच्चरियस्स दूरओ ताव वत्तावि ॥४६॥
इय सुणिवि सेवयजणो तयभिमुहं भणइ लोयपच्चवत्तं । कूरसमुदो अम्हाण सामिओ मूलदेवोत्ति ॥४७॥
अथे उण सव्वेवि हु नियउयरं पूरयंति कट्टेण । तव्वयणेणुद्धसिओ सो भइणि भणइ मा एवं ॥४८॥
कइयावि दिज्ज सिक्खं अभिक्खणं दित्तलितयस्स महं । गच्छंतु इमे दिवसां, खणदिट्ठविणट्ठविह्वस्स ॥
फलमेयं चिय जं सयणारिजणो उयरिज्जइ सयावि । इय भणिया सा भइणी म्मेणं अवलंबिऊण ठिया ॥
अह सणिवारे पत्ते तिल्लामलयाइं आणवावेउं । बाहिं नईए पत्तो न्हाणत्थं सपरिवारो सो ॥५१॥
तत्थ य सेवयलोओ अन्नं गुच्चवट्टणम्मि ददंतो । जा चिट्ठइ ता कत्तो पत्तो पहियाण संवाओ ॥५२॥
तम्मज्जाओ केणवि खलितेल्लुच्चवट्टणाइं ददट्टण । अइपउरयरं भणिओ कूरसमुदस्स कोवि नरो ॥५३॥
थेवं मह तेल्लाई जइ अण्णइ तुम्ह सामिओ कइवि । ता मज्जणं करेमो इय सुणिउं मूलदेवेण ॥५४॥

भणति च किं स भोगी यस्याङ्गनिमित्तभोगाङ्गेसु । उद्वृत्तेषु न विलसति सेवकलोको यथेच्छम् ? ॥४१॥
ततस्तस्य लघुभगिनी गृहिधर्मास्थिता भणति तदाभिमुखम् । यद्यर्थक्षयं न गणयसि ततः किं विन्दसि न पापात् ? ॥
यतः ।

अर्थाय तत्र बध्नाति यदनर्थाय च बध्नाति जीवः । अर्थे कालादयो नियामका न त्वनर्थे ॥४३॥
स भणति यथा भगिनीपतेर्मम भगिनि ! कृपणशिरोमणेः । निस्तारके न काकोऽपि पतति तथा मम गृहे करोषि ॥
एवं कथमपि न भविष्यति यथा मम गेहे तुच्छभोज्यादि । याचिष्यते कदापि हि यथा तव पत्युर्गृहे जनः ॥
म्रियते क्षुधा निरयं कथं कथमपि हि मुञ्जते विकाले । वासितभक्तोद्वृत्तस्य दूरतस्तावद्वाचोपि ॥४६॥
इति श्रुत्वा सेवकजनस्तदभिमुखं भणति लोकप्रत्यक्षम् । कूरसमुद्रोऽस्माकं स्वामी मूलदेव इति ॥४७॥
अन्ये पुनः सर्वेऽपि हि निजोदरं पूरयन्ति कट्टेन । तद्वचनेनोद्घुषितः स भगिनी भणति मैवम् ॥४८॥
कदापि दाः शिक्षामर्भाक्ष्णं ददल्लातो मम । गच्छन्त्विमे दिवसाः, क्षणदट्टविणट्टविभवस्य ॥४९॥
फलमेतदेव यत्स्वजनपरिजन उपचर्यते सदापि । इति भणिता सा भगिनी मौनमवलम्ब्य स्थिता ॥५०॥
अथ शनिवासरे प्राप्ते तैलामलकाद्यानाप्य । बहिर्नद्यां प्रातः स्नानाय सपरिवारः सः ॥५१॥
तत्र च सेवकलोकोऽप्यङ्गोद्वृत्तने वर्तमानः । यावत्तिष्ठति तावत्कृतः प्राप्तः पथिकानां संवातः ॥५२॥
तन्मध्याह्नेनापि खलितैलौद्वर्ननादि दृष्ट्वा । अतिमचुरतरं भणितः कूरसमुद्रस्य कोऽपि नरः ॥५३॥

भणियमेयाणपपंसु जचियं जाइतेल्लाभिईयं । इयं सोउं ते सन्वे सिच्छाए लिति तिल्लइ ॥५५॥
 गेहाउवि आणविउं समप्पए पुणवि तं जहिच्छाए । तो तेवि हट्टतुट्टा थुणंति उच्चुच्चसदेण ॥५६॥
 कूरसमुद्धं भणिउं तो तेणं ताण भोयणं दिन्नं । गेहाओ तत्थ मोयणओयणमंडाइ आणविउं ॥५७॥
 इय वट्ठंते कचो तेसि पहियाण वेरिसंघाओ । हण हण हणत्तिभणिरो पचो ताणुवरि पहरंतो ॥५८॥
 तो ते केवि मज्जंति केवि कुञ्जंति भोयणाईयं । नो लद्धं सत्यंपि हु गंहिउं पैहिएहि तं दट्ठं ॥५९॥
 कूरसमुद्धो उट्ठइं करे करेऊण पहरणं भणइ । मा मा भो ! एयाणं पहरह महपासपत्ताणं ॥६०॥
 तो तेहिं पहिएहिं भणियं भो भद । दूरओ सरसु । जम्हा एएहिं हया अम्हाणं वंधवो वहूया ॥६१॥
 इयं सुणिउं सो जंपइ समुद्धं वेरीण जाविमे पहिया । गिहंति मुक्कसत्थे ता सत्था होइ खणमित्तं ॥६२॥
 इय भणियावि हूं तेणं पहिया झडझडत्ति पहरंति । तेसिपि जो पहुण्णइ सो समुद्धो होइ वेरीणं ॥६३॥
 इय वट्ठंते भणिओ सो निपाभिचेहिं वचह गिहम्मि । तहवि हु तत्थ न गच्छइ पिच्छइ तेसि रणं तत्तो ॥
 केणवि अन्नवहरंथं विमुक्कवाणेण आहओ तत्थ । कूरसमुद्धो तत्तो पंचत्तं ज्ञत्ति संपत्तो ॥६५॥
 भमिही भवम्मि भीमे तइयगुणव्वयकलंककरणाओ । पंचमअइयारेणं, भमिवि भवे सिज्झिही तत्तो ॥६६॥
 ते धन्ना ताण नमो ताण सुलद्धं च माणुसं जम्मं । जेणत्थदंडविरया निरया धम्मम्मि सयकालं ॥६७॥

स्तोकं मम तैलादि यद्यप्यति तत्र स्वामी कथमपि । तदा मज्जमं कुर्म इति श्रुत्वा मूलदेवेन ॥६४॥
 भणितमेतेभ्योऽर्थं यावज्जातितैलप्रवृत्ति । इति श्रुत्वा ते सर्वे स्वच्छया लान्ति तैलादि ॥६५॥
 गेहाद्व्यानायस्य समर्पयति पुनरपि तद् यथेच्छम् । ततस्तेऽपि हृष्टतुष्टाः स्तुषन्त्युचोच्चशब्देन ॥६६॥
 कूरसमुद्धं भणित्वा ततस्तेन तेभ्यो भोजनं दत्तम् । गेहात्तत्र मोदकौदनमण्डाधानाय ॥६७॥
 इति वर्तमाने कुतस्तेषां पथिकानां वैरिसंघातः । जहि जहि जहीतिभणिता प्राप्तस्तेषामुपरि प्रहरन् ॥६८॥
 ततस्ते केऽपि गज्जन्ति केऽपि बुर्वन्ति भोजनादिकम् । नो लब्धे शस्त्रमपि हि ग्रहीतुं पथिकैस्तद् दृष्ट्वा ॥६९॥
 कूरसमुद्ध उत्तिष्ठति करे कृत्या प्रहरणं भणति । मा मा भो ! एतान् प्रहरत मत्पार्श्वप्राप्तान् ॥६०॥
 ततस्तेः पथिकैर्भणितं भो भद्र ! दूरतः सरं । यस्मादेतैर्हता अस्माकं बन्धवो बहवः ॥६१॥
 इति श्रुत्वा म्म जल्पति संमुखं वैरिणां यावदमे पथिकाः । गृह्णन्ति मुक्कशस्त्राणि तावत्स्वस्थ्या भवत क्षणमात्रम् ॥
 इति भणिता अपि हि तेन पथिका अग्रप्रतिदि प्रहरन्ति । तेषामपि यः प्रभवति स संमुखो भवति वैरिणाम् ॥
 इति वर्तमाने भणितः स निजश्रुत्यैवैजत गृहे । तथापि हि तत्र न गच्छंति पश्यति तेषां रणं तत्रः ॥६३॥
 केनाप्यन्यबंधार्थं विमुक्तवाणेनाहतस्तत्र । कूरसमुद्धस्ततः पश्चत्वं ज्ञटिति संप्राप्तः ॥६५॥
 भ्रमिष्यति भवे भीमे तृतीयगुणव्रतकलङ्ककरणात् । पञ्चमातिचारेण, भ्रान्त्वा भवे सेत्स्यति ततः ॥६६॥
 ते धन्वास्तेभ्यो नमस्तेः सुलब्धं च मानुषं जन्म । येऽनर्थदण्डविरता निरता धर्मे सदाकालम् ॥६७॥

सव्वागत्यपरंपरनिबन्धनं शुद्धधम्मपडिवत्त्वं । खणमपि न खमं काउं अणत्त्यदंढं महादंढं ॥६८॥

॥ इति तृतीयगुणव्रते पञ्चमातिचारविपाके मूलदेवकथानके समाप्तम् ॥

॥ तत्समाप्तौ गुणव्रतानि समाप्तानि ॥

सर्वानर्थपरम्परानिबन्धनं शुद्धधर्मप्रतिपक्षम् । क्षणमपि न क्षमं कर्तुमनर्थदण्डं महादण्डम् ॥६८॥

सामाह्वयव्यं जो करेइ सावज्जजोगपडिववखं। सो नागदत्तकुमारव्च पावए परमसुखवांइ ॥१॥

तथाहि;—

तुंगजिणभवणसिहरग्गभग्गरविरहत्तुरंगगइपसरं । सीहउरं नाम पुरं इह भरहे आसि सुपसिद्धं ॥२॥
तस्मि निवो रिउमल्लो निम्मूलीकम्महल्लमल्लोदो । तस्मात्थि पणइणी पेमकुल्लहरं वसुमई नाम ॥३॥
सा अन्नया पसुत्ता पासइ सुमिणम्मि पच्छिमनिसाए । फारफणाकडप्यं सप्यं दिप्यंतमणिद्धरं ॥४॥
तत्तो सा पडिबुद्धा साहइ सुमिणं पियस्स सो भणइ । दइए ! एसो सुमिणो सुपुत्तन्नामं फुडं कइइ ॥
ता तुह तणओ होही धरवळए एगछत्तरज्जकरो । सा भणइ नाह ! एयं सच्चं तुह भासिये होउ ॥६॥
तं चिय दिणं पमाणं गम्भाहरणस्स तीए देवीए । जाओ कमेण पुत्तो पडिपुत्तदिणेहि सुहदिवसे ॥७॥
सुमिणाणुसारओ तो महाविभूर्हए नागदत्तोत्ति । ताण तणयस्स नामं विहियं विहिणा गुरुयणेण ॥८॥
अह कमसो वडहंतेण तेण अचिरेण नागदत्तेण । गहिओ कलाकलावो गुरुं समखं करेऊण ॥९॥
तस्सत्थि बालमित्तो मित्तो इव पउमकोसबुद्धिकरो । अमरगुरुमत्तितणओ नयचंदो नाम समरुवो ॥१०॥
चउविहइबुद्धिसमिद्धो गुणोहि निद्धो धराए सुपसिद्धो । सो अन्नया पसुत्तो रयणीए कुमारपासम्मि ॥११॥
तो अइरत्तुसमए सो तं नो पासए ससिज्जाए । तो संबंतो सहसा सच्चत्थ गवेसए कुमरं ॥१२॥
जा ताव वासभवणस्स उवरिभागम्मि रहसि मंतंतं । तं पिच्छइ एगाए तरुणीए इत्थियाए समं ॥१३॥
आहरणपदार्पिजरियदिसिवहूवणिया मियंकमुही । किं एसा मयणपिया रंभा वा लच्छिदेवी वा ॥

सामायिकव्रतं यः करोति सावधयोगप्रतिपक्षम् । स नागदत्तकुमार इव प्राप्नोति परमसौम्यानि ॥१॥

तुङ्गजिनभवनशिलरामभग्गरविरहत्तुरङ्गगतिप्रसरम् । सिंहपुरं नाम प्रामिह भरत आसित्सुप्रसिद्धम् ॥२॥
तस्मिन् नृपो रिपुमल्लो निर्मूलीकृतमहामल्लौघः । तस्यास्ति प्रणयिनी प्रेमकुलगृहं वसुमती नाम ॥३॥
साऽन्यदा प्रसुप्ता पश्यति स्वप्ने पश्चिमनिशायाम् । स्फारफणासंघातं सर्पं दीप्यमानमणिच्छिरम् ॥४॥
ततः सा प्रतिबुद्धा कथयति स्वप्नं प्रियस्य, स भणति । दयिते ! एष स्वप्नः सुपुत्रलाभं स्फुटं कथयति ॥५॥
तस्माच्च व्रतनयो भविष्यति धरावल्लय एकच्छत्रारान्यकरः । सा भणति नाथ ! एतत्सख्यं तव भाषितं भवतु ॥
तदेव दिने प्रमाणं गर्भधरणस्य तस्या देव्याः । जातः क्रमेण पुत्रः परिपूर्णदिनैः शुभदिवसे ॥७॥
स्वप्नानुसारतस्ततो महाविभूत्या नागदत्त इति । तयोस्तनयस्य नाम विहितं विधिना गुरुजनेन ॥८॥
अथ क्रमशो वर्षमानेन तैनाचिरेण नागदत्तेन । गृहीतः कलाकलावो गुरुं समसं कृत्वा ॥९॥
तस्यास्ति बालमित्तं मित्त इव पद्म(द्या)कोशबुद्धिकरः । अमरगुरुमन्त्रितनयो नयचन्द्रो नाम समरूपः ॥१०॥
चतुर्बिधबुद्धिसमृद्धो गुणैः स्निग्धो धरायां सुपसिद्धः । सोऽन्यदा प्रसुप्तो रजन्त्यां कुमारपार्श्वे ॥११॥
ततोऽर्धरात्रसमये स तं नो पश्यति स्वदृष्ट्यायाम् । ततः संभ्रान्तः सहसा सर्वत्र गवेपयति कुमारम् ॥१२॥
यावत्तावद् वासमवनस्योपरिभुगे रहसि मन्त्रयन्तम् । तं पश्यत्येकधा तरुण्या स्त्रिया समम् ॥१३॥
जामरणप्रमापिजरिसिदिवधवदना मृगाङ्गसुखी । किमेपा मदनप्रिया रम्भा वा लक्ष्मीर्देवी वा ॥१४॥

इय चित्तं तो तीए भणिओ आगच्छ कुमरपासम्मि । नीअत्थं मा सुमरसुं दोणं तइओ हवइ सुवस्सो ॥१५॥
जम्हा देहविभिन्ना तुम्हे चित्तेण पुण् अभिन्ना य । ता उवसप्पसु पनुपायपंकयं, भणइ कुमरोवि ॥१६॥
आगच्छ, तओ पत्तो ताण समीवम्मि उवविसइ जाव । ताव सहसत्ति कत्तो धीयावि हु बुालिया पत्ता ॥
नमिऊणं सा पुच्छइ सामिणि । सिद्धं पओयणं नो वा ? । सा भणइ भणतुमं चियलज्जा अवरुज्जए मज्ज ॥
न पए किंचिवि कहियं पओयणं तो भणइ मा एवं । कुमर ! निसुणेसु कज्जं अवहियचित्तो खणं होउं ॥
जा पारद्धं कहिउं किंचिवि ता तक्खणेण अन्नावि । झंटेतभमिरभमरउलमालियं मालियं गहिउं ॥२०॥
पत्ता विसट्टकंदोद्ववयणिया सा भणेइ तयभिमुहं । गिण्ह इमं वरमालं खिवेसु कुमरस्स कंठम्मि ॥२१॥
सा भणइ हले । सुथिरा भवेसु, तो भणइ मंतिनयचंदो । हुं विन्नायं एयं परिस्समं मा तुमं ऊणसु ॥२२॥
कहसु पुण ऊसुगत्तस्स कारणं तो कहेइ सा दुइया । जह मलयकेउरन्नो कन्नाण चउकयं एही ॥२३॥
कुमरस्स सयंवरकारणेण रयणागराओ नयराओ । भम्हाणसामिणीए निसुयमिणं तो दुहं पत्ता ॥२४॥
भणइ य एत्तिपदिवसे मह आत्ता आसि जह अहं पढमं । कुमरस्स घरणिसदं वहिस्समियमन्नहा जायं ॥
इय सोऊणं भणिया मए इमा सहि ! करेसु मा खेयं । धीरत्तणमवलंबसु अज्जवि नहु किंचिवि विण्हं ॥
पढमं चिय तं ताणं गंतूण खिवेसु तस्स घरमालं । दविखन्ननिही कुमरो मन्निस्सइ तुज्ज अण्णुइयं ॥२७॥
एसा वेवहृदुकरसेणिपुराणं पहुस्सणंगस्स । नामेणं वेगवई कुमरी मुणिऊण कुमरगुणे ॥२८॥
अइअणुरत्ता चिट्ठइ ऊसुयचित्तस्स कारणं कहियं । पणयजणपत्यणाभंगभीरुणो हुंति इह गरुया ॥२९॥

इति चिन्तयंस्तया मणित आगच्छ कुमारपार्थे । नीत्यर्थं मा स्मार्पाद्वयोस्तृतीयो भवति मूर्खः ॥१५॥
यस्माद्देहविभिन्नौ युवां चित्तेन पुनरभिन्नौ च । तस्मादुपसर्प प्रभुपादपङ्कजं, मणति कुमारोऽपि ॥१६॥
आगच्छ, ततः प्राप्तस्तयोः समीप उपविशति यावत् । तावत्सहसा कुतो द्वितीयापि हि बालिक्रा प्राप्ता ॥१७॥
नत्वा सा पृच्छति स्वामिनि । सिद्धे प्रयोजनं नो वा ? । सा भणति भण त्वमेव लज्जाऽवरुणाद्धि माम् ॥१८॥
न मया किञ्चिदपि कथितं प्रयोजनं ततो भणति सैवम् । कुमर ! शृणु कार्यमवहितचित्त. क्षणं श्रुत्वा ॥
यावत्प्रारब्धं कथयितुं किञ्चिदपि तावत्तत्सणेनान्यापि । गुञ्जङ्गमितृभ्रमरकुलमालां मालां गृहीत्वा ॥२०॥
प्राप्तं विकसितशीलोत्पलवदना सा भणति तदभिमुखम् । गृहाणेमां वरमालो क्षिप कुमारस्य कण्ठे ॥२१॥
सा भणति हले । सुथिरा भव, ततो भणति मन्त्रिनयचन्द्रः । हुं विज्ञातमेतत् परिश्रमं मा त्वं कुरु ॥२२॥
कथय पुनस्तसुकत्वस्य कारणं ततः कथयति सा द्वितीया । यथा मलयकेतुराजस्य कन्यानां चतुष्कमेप्यति ॥
कुमारस्य स्वयंवरकारणेन रत्नाकराद् नगरात् । अस्माकं स्वामिन्यः श्रुतमिदं ततो दुःखं प्राप्ता ॥२४॥
मणति चैयद्विवसान् ममाशाऽऽसीद् यथाऽहं प्रथमम् । कुमारस्य गृहिणीशब्दं वक्ष्यामीदमन्यथा जातम् ॥
इति श्रुत्वा मणिता मयेयं तस्मिन् । कुरु मा खेदम् । धीरत्वमवलम्बन्वाद्यापि न खलु किञ्चिदपि विनष्टम् ॥२६॥
प्रथममेव त्वं ताम्यो गत्वा क्षिप तस्य वरमालाम् । दाक्षिण्यनिधिः कुमारो मंस्यते तवाभिरुचितम् ॥२७॥
एषा पैताद्व्योचरश्रेणिपुराणां प्रमोरनङ्गस्य । नाम्ना वेगवती कुमारी ज्ञात्वा कुमारगुणान् ॥२८॥

ता काङ्क्षा पन्नायं मन्नावस्तु मामियं तुमं निययं । इय सोऽं नयचंदो तयभिषुडं भणइ लुत्तमिणं ॥३०॥
 किंतु जगयाइ अज्जवि जीवति कुमारसंतिवाइ तओ । ताणं इमं-सख्वं साहिज्जउ तो थिरा होइ ॥३१॥
 निदुदुक्खो सि महायस ! परस्स पीडं न याणसे कइवि । इय भणिउं वेगवई वगमालं खियइ कुमरस्स ॥
 भणइ य तुहणसाया कयकिचा संययं अइं जाया । जं लुत्तं तुम्हाणं अणुट्टियल्लं तयं पच्छा ॥३२॥
 किञ्च ।

मइ ताओ मं इच्छइ दाउं अन्नस्स तेणिमं विहियं । इय भणिउं वेगवई वेगेणं गया नियं टाणं ॥३४॥
 कुमरोवि मित्तसइओ साइइ गंतूण निययंजणयाणं । सख्वं निसियुणंतं ताणंपि हु वहु मयं एयं ॥३५॥
 अइ अन्नया य कुमरो वाहिं वचेइ गयवराखुडो । ता सउणसउणपंतो पए पए होइ कुमरस्स ॥३६॥
 तो भणइ मंतिगतयं सउणा पस्सिभाविया तए एए ? । सो भणइ कुमर ! आमं कइति अचक्खुयं लाभं ॥
 यत आहुः शाकुनिकाः—

“उच्चं देशं नीचादारोहस्तिन्मघशाड्वलं हरिणः । कथयत्यायतियुक्तां लक्ष्मीं सत्संगमं च तथा ॥
 हृष्टाः सुरतासक्ता दृश्यन्ते यदि मृगाः पथि तदानाम् । अचिरेण भवति लाभः संदेहो नात्र कर्तव्यः ॥
 शुभमावहति वराहः संकीर्तनतो ध्रुवं प्रयाणादौ । पङ्कोत्थितस्तु सद्यः सिद्धिं तुष्टोऽप्यसौ कुरुते ॥
 दक्षिणभागाद् वामं प्रयाति यदि जम्बुकस्तदा यातुः । सकलमपि याति सिद्धिं त्रिचिन्तितं किमपि यन्मनसा ॥
 यात्रायां दक्षिणतस्तित्तिरालोकितो भवेत्सिद्धये । किष्पुं इति त्रिविहितो द्रवस्वरः शस्यते तस्य ॥”
 इचाइसउणसउणोहरंजिओ जाव वचइ कुमारो । नयचंदेण समेओ ताव करी अवसओ जाओ ॥३८॥
 न गणइ सियसिणिदाणं सबलपहारम्मि मन्नइ न किपि । सिच्छाइ गच्छइ तओ परिसंतो परियणो थक्को ॥

अत्यतुरका तिष्ठत्युत्सुकचित्तस्य कारणं कथितम् । मणतजनमार्थनामुङ्गमीरवो भवन्तीह गुरवः ॥२९॥
 तस्मात्कृत्वा प्रसादं मानय स्वामिने त्वं निजम् । इति ध्रुत्वा नयचन्द्रस्नदमिसुखं मणति युक्तमिदम् ॥३०॥
 किन्तु जनकावद्यापि जीवनः कुमारसत्कौ ततः । तयोरेदं स्वरूपं कथ्यतां ततः स्थिरे भवताम् ॥३१॥
 निर्दुःखोऽसि महायशः ! परस्य पीडां न जानासि कथमपि । इति मणित्वा वेगवती वरमालां क्षिपति कुमारे ॥
 मणति च तव प्रसादात्कृतकृत्या सांप्रतमहं जाता । यद् युक्तं युष्माकमनुशातव्यं तत्पश्चात् ॥३२॥
 मम तातो मामिच्छति दातुमन्यसै तेनेदं विहितम् । इति मणित्वा वेगवती वेगेन गता निजं स्यानम् ॥३४॥
 कुमारोऽपि मित्रसहितः कथयति गत्वा निजजनकयोः । सर्वं निशावृत्तान्तं तयोरेपि बहु मतमेतन् ॥३५॥
 अथान्यदा च कुमारो बहिर्भ्रजति गजवराखुडः । तावत्सगुणशकुनपङ्क्तिः पदे पदे भवति कुमारस्य ॥३६॥
 ततो मणति मन्त्रितनयं शकुनाः परिभावितास्त्वयैते ? । स मणति कुमार ! आम कथयन्त्यत्यद्भुतं लाभम् ॥
 इत्यादिस्सगुणशकुनौपरस्त्रितो यावद् व्रजति कुमारः । नयचन्द्रेण समेतस्तावत्कर्षवशो जातः ॥३८॥

१ ख. ग. किन् ३० । २ ग. पद्यो वा यदि वा प्रोणि पद्य सप नवन्वया (?) वायवा) । न. न्यचंदेतन्य (?) न्यदनः) पुस्पय्य
 मृगा याति प्रथिणाः ॥

इतो यं करी पत्तो महाअरत्तस मज्झभागम्मि । तथ य ददपरिसंतो थको नग्गोहछायाए ॥४०॥
 कुमरोवि मित्तसहिओ आरूढो तम्मि-निसुणए सद्दं । एगाए तरुणीए सकरुणं विलवमाणीए ॥४१॥
 तो करिणो ओयरिउं थेवपहं जाव ते गया दोवि । उग्गीरिउग्गखग्गो ता एगो खेयरो दिट्ठो ॥४२॥
 एगाए रमणियाए सम्मुहमियभासिरो य जह अज्ज । मं मन्नसु भचारं सरेसु वा देवयं इट्ठं ॥४३॥
 तो भणियं तीए महं सरणं सो नागदत्तवरकुमरो । रे दुट्ठ ! तुह भएणं वरमाला जस्स कंठम्मि ॥४४॥
 पुवं चिय पक्खित्ता, ता पाणा तस्स संतिया इण्हि । इय सुणिउं सो दुट्ठो जा किल घायंरि मुंचेदी ॥
 ता हक्कंतो पत्तो कुमरो करकलियलुरियदुप्पिच्छो । मंतिरणएण सद्धि खयराभिमुहं इमं भणइ ॥४६॥
 निर्दयं ! निर्यंविणीवहकलंकमलिनोव्व रे तुमं जाओ । उग्गिन्नखग्गपसरंतकंतितामलियसव्वंगो ॥४७॥
 तुह निक्खि रोसारुणपहनयणफुल्लिगयाच्च निवर्द्धति । कह रे मालइद्लकोमलम्मि महिलाए देहम्मि ? ॥
 तो विरम विरम अज्जवि नहयरकुलसेहराण तुम्हाण । पुरिसोवि अपहरंतो न स्वमो वहिउं किमुय अवल ॥
 इच्चाइ कुमरवयणामएण गुरारागगरलैविहुरोवि । गयरागविसो जाओ कुमरं पइ जंपए खेयरो ॥५०॥
 तं मज्झ गुरू तं चेव वंधवो जेण रागजलनिहिणो । हेलाए बहिं खित्तो एसा पुण भइणिया मज्झ ॥
 रमणीवि मंतिरणयं पुच्छइ को एस कहसु पसिऊण । निक्कारणकरुणारसेतरंगिणीनाहमाहप्पो ? ॥५२॥
 सो भणइ नागदत्तो कुमरो सो एस जो निसीहम्मि । वरिओ वरमालाए इय सुणिउं लज्जिया वाला ॥

न गणयति शितसुणिदानं सबलप्रहारात् मन्वते न किमपि । स्वेच्छया गच्छति ततः परिश्रान्तः परिजनः स्थितः ॥
 ततश्च करी प्रातो महारण्यस्य मध्यमागे । तत्र च दृढपरिश्रान्तः स्थितो न्यधोषच्छायायाम् ॥४०॥
 कुमारोऽपि मित्तसहित आरूढस्तस्मिन् शृणोति शब्दम् । एकस्या रमण्याः सकरुणं विलपन्त्याः ॥४१॥
 ततः करिणोऽवतीर्य स्तोत्रपथं यावत्तौ द्वावपि । उद्गीर्णोऽखङ्गस्तावदेकः खेचरो दृष्टः ॥४२॥
 एकस्या रमण्याः सम्मुखमिति भाषिता च यथाऽव । मां मन्यस्व भर्तारं स्मर वा देवतामिष्टाम् ॥४३॥
 ततो भणितं तथा मम शरणं स नागदत्तवरकुमारः । रे दुष्ट ! तव भयेन वरमाला यस्य कण्ठे ॥४४॥
 पूर्वमेव प्रक्षिता, तस्मात्प्राणास्तस्य संबन्धिन इदानीम् । इति श्रुत्वा स दुष्टो यावत्किल घातमपि मोक्षयति ॥
 तावन्निषेधन् प्राप्तः कुमारः करकलितश्रुक्रादुर्दर्शः । मन्त्रितनयेन सार्धं खचराभिमुखमिदं भणति ॥४६॥
 निर्दय ! नितम्बिनीवधकलङ्कमलिन इव रे त्वं जातः । उद्गीर्णोऽखङ्गपसरत्कान्तिश्यामलितसर्वाङ्गः ॥४७॥
 तव निष्कृप ! रोषारुणप्रमनयनस्फुल्लिङ्गा निपतन्ति । कथं रे मालतीदलकोमले महिलाया देहे ? ॥४८॥
 ततो विरम विरमाद्यापि नभश्चरकुलशेखराणां युष्माकम् । पुरुषोऽप्यपहरन् न क्षमो हन्तुं किमुताबल ॥४९॥
 इत्यादिकुमारवचनामृतेन गुरारागगरलविधुरोऽपि । गतरागविवो जातः कुमारं प्रति जल्पति खचरः ॥५०॥
 त्वं मम गुरुस्त्वमेव बान्धवो येन रागजलनिषेधः । हेलयां बहिः सिप्त एषा पुनर्भगिनी मम ॥५१॥
 रमण्यापि मन्त्रितनयं पृच्छति कस्य कथय प्रसद्य । निष्कारणकरुणारसेतरङ्गिणीनाथमाहात्म्यः ? ॥५२॥

जाव किल किंपि भणिही पत्तं कुमरस्स संतिर्यं सिद्धं । खयरीजणओवि तहा तीए पउत्ति गयेसंते ॥
 अन्नोन्नं कहिऊणं गमणागमणाइवइपरं सच्चं । वेगवइं परिणावइ कुमरसयासाउ तीए पिया ॥२५॥
 कुमरोवि कइदिणेहिं पत्तो नियनयरपरिसरे जाव । ता पिच्छइ मुणिविंदं आगच्छंतं पहे समुहं ॥२६॥
 तो भणइ मंतिसमुहं दंसणमेयाण किं मुहं असुहं ? । सो भणइ पुच्चसउपाण उत्तमो एस सउणोत्ति ॥
 जयसिरमणिणो मुणिणो जं इह दीसंति पुन्नजोगेण । ता ओयरिउं करिणो वंदसु एयाण कमजुयलं ॥२८॥
 तो कुमरेणं पठमं चिय दक्खत्ताउ वियाणिउं सूरिं । नमिओ मंतियुएणं सेसावि हु मुणिवरा तत्तो ॥
 पइपरिसंतं दट्ठुं मुणिसत्थं भणइ सूरिणोभिमुहं । कुमरो नयचंदजुओ जह पहु ! पत्तिऊण खणमेगं ॥
 एलावणदक्खामंडवस्मि लवंलीलपाण गेहम्मि । पइअइपच्चासन्ने मलए वीसमह निवतणए ॥६१॥
 एवंति भोगिऊणं सूरी कुमरेण सह गओ तत्थ । मुणिसमुचिए पएसे ज्वविट्ठो सपरिवारोवि ॥६२॥

“ जीवितं यौवनं लक्ष्मीर्लावण्यं प्रियसंगमः । जैनधर्माद्वैते सर्वमनित्यं देहिनां भवे ॥

धर्मार्थकाममोक्षाख्यंपुरुषार्थप्रसाधकम् । आयुराखण्डलोदण्डकोदण्डचटुलं नृणाम् ॥

कामं कामक्षमं काम्यं कामिनीजनवल्लभम् । तारुण्यं तरुणीतारतारिकेवातिचञ्चलम् ॥

लक्षशो लक्ष्यमाणापि क्षयं लक्ष्मीः क्षणादपि । याति चण्डानिलोद्धृता जीमूतस्थेव पद्धतिः ॥

यत्प्रमावाज्जनोऽत्यर्थं जायते दृष्टिहारकः । तल्लावण्यं गिरिसस्तसरिद्वेगोपमं जनाः ॥

अभीष्टजनसङ्घोऽपि विप्रयोगसमन्वितः । योगप्रदेशवत्तस्माद् धर्मं चैव मनः कृष्याः ॥

जिनबिम्बार्चनं सेवा गुरूणां प्राणिनां दया । शमो दानं तपः शीलमेव धर्मो जिगोदितः ॥

हितकृच्छ्राश्रतोऽभीष्टो रूपलावण्यकारकः । स्वर्गापवर्गसंसर्गं दत्ते किं बहुनायथा ? ॥

शुत्वैवमादिकं धर्मं नागदत्तः क्षितीशजः । मन्त्रिपुत्रेण संयुक्तः प्रबुद्धो जिनशासने ॥”

स भणति नागदत्तः कुमारः स एव यो निशीथे । वृतो वरमालयेति ज्ञात्वा लज्जिता माला ॥६३॥
 यावत्किल किमपि भणिष्यति प्राप्तं कुमारस्य संबन्धि सैन्यम् । खचरीजनकोऽपि तथा तस्याः प्रवृत्तिं गवेपयन् ॥
 अन्योन्यं कथावित्त्वा गमनागमनादिव्यतिकरं सर्वम् । वेगवर्तीं परिणाययति कुमारसकाशात्तस्याः पिता ॥६५॥
 कुमारोऽपि कतिदिनेः प्राप्तो निजनगरपरिसरे यावत् । तावत्पश्यति मुनिवृन्दमागच्छत् पथि संमुखम् ॥६६॥
 ततो भणति मन्त्रिसंमुखं दर्शनमेतेषां किं शुभमशुभम् ? । स भणति पूर्वशकुनानाशुत्तम एव शकुन इति ॥
 जगच्छिरोमणयो मुनयो इदिह दृश्यन्ते पुण्ययोगेन । तस्मादवतीर्य करिणो वन्दस्वैतेषां क्रमयुगलम् ॥६८॥
 ततः कुमारं प्रथममेव दक्षत्वाद् विज्ञाय सूरिम् । नतो मन्त्रिपुत्रेण शेषा अपि हि मुनिवरास्ततः ॥६९॥
 पथिपरिश्रान्तं दृष्ट्वा मुनिसार्थं भणति सुरैरभिमुखम् । कुमारो नयचन्द्रयुतो यथा प्रभो ! प्रसंच क्षणमेकम् ॥
 एलावंनद्राक्षामण्डपे लवलीलतानां गेहे । पथ्यतिप्रत्यामन्ने मलये विश्रान्त्यत नृपीथे ॥६१॥
 एवमिति भणित्वा सूरिः कुमारेण सह गतस्तत्र । मुनिसमुचिने प्रदेश उपविष्टः सपरिवारोऽपि ॥६२॥

कुमरोवि सपरिवारो उवनिट्ठो सुद्धधरणिवट्ठम्मि। इत्तो धम्मो कदिउं पारद्धो मूरिणा एवं ॥६३॥
 पुच्छइ सविसेसं चिय सावयधम्मं गुरुवि तं कहइ। कुमरोवि मंतिसहिओ तं गिण्हइ वारसविहंपि ॥
 तो वंदिऊण सूरिं कुमरो संचलइ नियपुराभिमुहं । मगम्मि य वच्चतो जंणइ मित्तेण सह एवं ॥६५॥
 सउणेहिं फलं दिन्नं जह निदिट्ठं पुरा तए मित्तं । पत्तो अपत्तपुच्चो जं जिणधम्मो मए अज्ज ॥६६॥
 इय जंपंतो पत्तो गिहम्मि पूएवि तत्थ जिणपडिमं । वंदिवि विहीए मित्तेण परिगओ भोयणं कुणइ ॥
 भुत्तुत्तरम्मि तत्थ य परोप्परं चित्तयंति गिहिधम्मं । सम्मं सम्मत्ताई सामइए किंचि संमूढा ॥६८॥
 तत्तो पभायसमए जिणपूयणवंदणं विहेऊण । पत्ता सूरिसयासे विहिणा वंदेवि भत्तीए ॥६९॥
 सामइयस्सरुव्वं सूरिं पुच्छंति कुमरनयचंदा । ताणं च हियट्टाए सूरौवि हुं साहए एवं ॥७०॥
 जत्थ समसत्तुमित्तो समतिणमणिकंचणो हवइ जीवो । सामाइयाभिहाणं पढंमं सिक्खावयं तमिह ॥७१॥
 सपरिग्गहोवि सगिहोवि दारजुत्तोवि देसविरओवि । पावइ मुणीणं उवपं जत्थ ठिओ तत्थ किं भणिमो? ॥
 सामाइयट्टियाणं जह जह उल्लसइ सुद्धपरिणामो । तह तह अण्येयभवसंचियाणि कम्माणि झिज्जंति ॥
 माणससरनीरं जह कलुसिज्जइ कासरेहिं विमलंपि । अइयारेहिं सामाइयंपि तह चेव, ते य इमे ॥७४॥
 अणवट्टियकरणं तह मणवइकायाण दुग्गणिहाणं । सामइयं विहियं वा नवत्ति इयं सुसओ तह य ॥७५॥
 इय नाऊणं सम्मं कुमरो सामाइयस्स सबभावं । अट्टमिचउइसीसुं गिण्हेंयव्वं मए एयं ॥७६॥

कुमारोऽपि सपरिवार उपविष्टः शुद्धधरणिपट्टे । इतो धर्मः कथयितुं प्रारब्धः सूरिणैवम् ॥६३॥
 पृच्छति सविशेषमेव श्रावकधर्मं गुरुवि तं कथयति । कुमारोऽपि मन्त्रिसहितस्तं गृह्णाति द्वादशविधमपि ॥६४॥
 ततो वन्दित्वा सूरिं कुमारः संचलति निजपुराभिमुखम् । मार्गे च व्रजजल्पति मित्त्रेण सहैवम् ॥६५॥
 शुकुनैः फलं दत्तं यथा निर्दिष्टं पुरा त्वया मित्त्र ! । प्राप्तोऽप्राप्तपूर्वो यज्जिनधर्मो मयाऽद्य ॥६६॥
 इति जल्पप्राप्तो गृहे पूजयित्वा तत्र जिनप्रतिमाम् । वन्दित्वा विधिना मित्त्रेण परिगतो भोजनं करोति ॥
 भुक्तोचरे तत्र च परस्परं चिन्तयतो गृहिधर्मम् । सम्यक्सम्यक्त्वादौ सामयिके किञ्चित्संमूढौ ॥६८॥
 ततः प्रभातसमये जिनपूजनवन्दनं विधाय । प्राप्तौ सूरिसकाशं विधिना वन्दित्वा भक्त्या ॥६९॥
 सामायिकस्वरूपं सूरिं पृच्छतः कुमारनयचन्द्रौ । तयोश्च हितार्थं सूरिरपि कथयत्येवम् ॥७०॥
 यत्र समशत्रुमित्त्रः समतृणमणिकाञ्चनो भवति जीवः । सामायिकाभिधानं प्रथमं शिक्षात्रतं तदिह ॥७१॥
 सपरिग्रहोऽपि सगृहोऽपि दारयुक्तोऽपि देवविरतोऽपि । प्राप्नोति सुमीनामुपमां यत्र स्थितस्तत्र किं मणानः ? ॥
 सामायिकान्धितानां यथा यथोल्लसति शुद्धपरिणामः । तथा तथानेकभवंसंचितानि कर्माणि क्षीयन्ते ॥७३॥
 मानससरोनीरं यथा कलुष्यते कासरेवैमलमपि । अतिचारैः सामायिकमपि तथैव, ते चेमे ॥७४॥
 अनवस्थितकरणं तथा मनोवचःकायानां दुष्प्रणिधानम् । सामायिकं विहितं वा न्वेतीति संशयस्तथा च ॥
 इति ज्ञात्वा सम्यक् कुमारः सामायिकस्य सद्भावम् । अट्टमीचतुर्दश्याग्रहीतव्यं मयैतत् ॥७६॥

इय काऊण पइन्नं नमिउं सूरिं गिहम्मि संपत्तो । आसत्तो जिणधम्मो पित्तेण समं गमइ-कालं ॥७७॥
 अइ मलयकेउरत्तो कन्नचउकं समागयं तत्थ । तं सोहणे मुहूत्ते कुमरो परिणेइ, इत्तो य ॥७८॥
 पंचपयारभोए पंचहिं भज्जाहिं सहणुधुंजंतो । पिउणावि चरिमसमए अहिसित्तो सो न्निपपयम्मि ॥
 कारइ जिणिंभवणे रहजत्ताओ पवत्तए देसे । साहम्मियवच्छल्ले कुणइ समित्तोवि उषउत्तो ॥८०॥
 इय काले वचंते कयाइ कस्सवि निवस्स उवरिम्मि । जयजचाए चलिओ पत्तो कम्मिवि महानयर ॥
 उव्वसिए जक्खेणं, कोवि विन्नवइ निवइणो एवं । जइ इत्थ कोवि न लहइ वसिउं रपणिपि, ता इत्तो ॥
 गच्छउ देवो, तो घेणइ भूर्वई अज्ज चउइसी ताव । इत्थेव चिट्ठियव्वं न पयाणं अज्ज दायव्वं ॥८३॥
 तो ठाइ तत्थ राया जक्खविहिं गिण्हए य सामइयं । पिहिऊण तस्स दारं सज्झायं कुणइ, इत्तो ये ॥
 तत्थेव य तं पिच्छइ वेगवई गल्लयसारसिगारं । जक्खवागारस्संतो पभणंति परिसं वयणं ॥८५॥
 हा मामि ! किमिह नट्टो मं दुइयं मोत्तुमित्थ रत्तम्मि । किं न मुणस्सि मह हिययं तुह विरहे फुट्टइ तडत्ति ॥
 इय सोउं सवित्सेसं संवेगकराइं गुणइ कुलयाइं । नरनाओ वेगवई तो इय भणिउं समारद्धा ॥८७॥
 हा दइय ! कहसु संपइ मह हिययाओ खणेण कइ नट्टो । सो तारिसोवि पणओ सव्वंगोवंगलीणोवि ? ॥
 दूमेइ मज्झ हिययं दहइ-सरोरं करेइ रणरणयं । तुह विरहो ता सामिय ! मुंचसु इय गडवटं इण्हिं ॥८९॥
 जइ एयं मह दुक्खं अवेइ तह नाहं ! कुणसु किंपि तुमं । न इह नाम महापुरिसा दुइपेसुं हुंति निक्करुणा ॥
 तो राया परिचितइ विहींसिया कावि उट्ठियां एसा । अक्खयनिहिं विहीए समुक्खणंतस्स किमु काही ? ॥

इति कृत्वा प्रतिज्ञां नत्वा सूरिं गृहे संप्राप्तः । आसक्तो जिनधर्मे मित्त्रेण समं गमयति कालम् ॥७७॥
 अथ मलयकेतुराजस्य कन्याचतुष्कं समागतं तत्र । तच्छोभने मुहूर्ते कुमारः परिणयति, इतश्च ॥७८॥
 पञ्चप्रकारभोगान् पञ्चभिर्भार्याभिः सहानुमुज्जानः । पित्रापि चरमसमयेऽभिपिक्तः स निजपदे ॥७९॥
 कारयति जिनेन्द्रभवनानि रथयात्राः प्रवर्तयति देशे । सार्वभिक्ष्वात्सल्यं करोति समित्त्रोऽप्युपयुक्तः ॥८०॥
 इति काले व्रजेति फटाचित्कन्यापि नृपत्योपरि । जययात्रयां चलितः प्राप्तः कस्मिन्नपि महानगरे ॥८१॥
 उद्वासिते यक्षेण, कोऽपि विज्ञपयति नृपतेरेवम् । यथात्र कोऽपि न लभते वस्तुं रजनिमपि, तस्माद्विनः ॥८२॥
 गच्छतु देवः, तनो भणति भूपतिरथ चतुर्देशी तावत् । अत्रैव स्थातव्यं न प्रयाणमथ दातव्यम् ॥८३॥
 ततस्तिष्ठति राजा यक्षगृहे गृह्णाति च सामायिकम् । पिपाय तस्य द्वारं स्वाध्यायं करोति, इतरत्र ॥८४॥
 तत्रैव च तां पश्यति वेगवतीं गुरुसारशूडाराम् । यज्ञागारस्यान्तः प्रभणन्तीमीदृशं वचनम् ॥८५॥
 हा स्वामिन् ! किमिह नष्टो मां दुःखितां मुक्त्वाऽवारण्ये । किं न जानासि मम हृदयं तव विरहे स्फुरति तडिति ॥
 इति श्रुत्वा सविशेषं संवेगकराणि गणयति कुलकानि । नरनाथः, वेगवती तत इति भणितुं समारब्धा ॥८७॥
 हा दायित ! कथय संप्रति मां हृदयाक्षणेन कथं नष्टः । हा तादृशोऽपि प्रणयः सर्वाङ्गोद्भलीनोऽपि ॥८८॥
 दुनोति मम हृदयं दहति शरीरं करोति रणरणकम् । तव विरहस्तस्मात्स्वामिन् ! मुञ्चेत्यादौपमिदानीम् ॥८९॥
 यथैतन्मम दुःखमपैति तथा नाथ ! कुरु किमपि न्वम् । न हि नाम महापुरुषा दुःखितेषु भवन्ति निक्करुणाः ॥

इत्थंतरे सयं चिय सो जकखो गडयडं पकुञ्चंतो । पत्तो निवस्स पासे विउड्विउं ख्वमइभीमं ॥९२॥
 भणइ नियपोरिसेणं मज्झसि भुवणंपि तणसमं मूढ ! । मा पभणसु नो कहियं तं मारिस्सामि अहमिण्हि ॥
 ता सरसु इट्ठदेवं सेवं वा मज्झ, तं पवज्जेसु । इय भणिउं उग्गापइ मुग्गरमेगं निवस्सुवरि ॥९४॥
 भणइ य मुंचसु नयरं सज्जो वा पोरिसंवलंबेसु । अह नियसिरकपलेणं पूयसु मह-पायकमलं वां ॥९५॥
 इय सोउं सविसेसं सज्जायंतो स चिट्ठई जाव । ता तत्थ कवडिजकखो नरवरक्खाफ एत्तो ॥९६॥
 बहुसुरकयंगरकखो कमलदलकखो रणम्मि निह दकखो । तं दददूणं नट्टो भयभीओ सोवि पुरजकखो ॥
 तो राया सामइयं पारइ विहिणा करित्तु संभासं । कवडिजकखेणं सभयं भणइ इमं तुम्हभयनट्ठं ॥९८॥
 हक्कारावसु जकखं पडिबोहिस्सामि तं अहं जेण । उव्वासियपुरलोओ वसई दुक्खेण अन्नत्थ ॥९९॥
 तो तक्खणेणं सो तत्थ आणिओ तस्स सुरविसेसेहिं । पणमित्तु महारायं कयडिजकखं च निवभिमुहं ॥
 भणइ अट्ठो तं पुरिसो धीरत्तं तुज्ज जेव धरणीए । मज्झुवसग्गेहिं जो पक्कोहिं गिरिख्व नो खुहियो ॥१०३॥
 किञ्च ।

सुत्थावत्थाए जणो नियकज्जसहो हवेइ सव्वोवि । सो विरलो विसमदसाइ जो पुणो सत्तमारुहइ ॥१०२॥
 ता तुट्ठो हं नरवर ! पसिजणं भणसु किंपि तं कज्जं । तो भणइ कवडिजकखो अज्जवि तं पुच्छसे एयं ॥
 नियनाणेणं-सयमचि परिभावसु जं इमस्स मणइट्ठं । तो तक्खणेणं जकखो उवओगं देवि भणइ इमं ॥
 तुज्ज पसाएणं सो पुरलोओ लहउ अप्पणो रिद्धि । तं सांभियं विहेउं कवडिजकखस्स साहिज्जा ॥

ततो राजा परिचिन्तयति विभीषिका काप्युत्थितैषा । अक्षतनिधिं विधिना समुत्खनतः किमु करिष्यति ! ॥९१॥
 अत्रान्तरे स्वयमेव स यशो गडगडं प्रकुर्वन् । प्राप्नो नृपस्य पार्श्वे विकृत्य रूपमतिभीमम् ॥९२॥
 भणति निजपौरुषेण मन्यसे भुवनमपि तृणसमं मूढ ! । मा प्रभण नो कथितं त्वां मारयिष्याम्यहमधुना ॥९३॥
 तस्मात्स्मरेष्टदेवं सेवां वा मम त्वं प्रपद्यस्व । इति भणित्वास्थापयति सुद्वारमेकं नृपस्योपरि ॥९४॥
 भणति च मुञ्च नगरं सद्यो वा पौरुषमवलम्बस्व । अथ निजशिरःकमलेन पूजय मम प्रादकमलं वा ॥९५॥
 इति श्रुत्वा सविशेषं स्वाध्यायन्स तिष्ठति यावत् । तावत्तत्र कपर्दियशो नरपतिरक्षाकृते प्राप्तः ॥९६॥
 बहुसुरकृताङ्गरक्षः कमलदलाशो रणे निश्चितं दक्षः । तं दृष्ट्वा नष्टो भयभीतः सोऽपि पुरयक्षः ॥९७॥
 ततो राजा सामायिकं पारयति विधिना कृत्वा संभाषम् । कपर्दियक्षेण समं भणतीमं युष्मद्भयनष्टम् ॥९८॥
 हक्कारय यक्षं प्रतिबोधयिष्यामि तमहं येन । उद्वसितपुरलोको वंसति दुःखेनान्यत्र ॥९९॥
 ततस्तत्क्षणेन स तत्रानीतस्तस्य सुरविशेषैः । प्रणम्य महाराजं कपर्दियक्षं च नृपभिमुखम् ॥१००॥
 भणत्यहो त्वं पुरुषो धीरत्वं तवैव धरण्याम् । ममोपसर्गेयः पवनैर्गिरिरिव नो क्षुभितः ॥१०१॥
 सुस्थावस्थायां जनैः निजकार्यसहो भवति सर्वोऽपि । स विरलो विषमदशायां यः पुनः सत्त्वमारोहति ॥१०२॥
 तस्मात्तुष्टोऽहं नरवर ! प्रसद्य भण किमपि त्वं कार्यम् । ततो भणति कपर्दियक्षोऽद्यापि त्वं-वृक्षस्येतत् ॥
 निजज्ञानेन स्वयमपि परिभाष्य यदस्य मनइष्टम् । ततस्तत्क्षणेन यक्ष उपयोगं दत्त्वा भणतीदम् ॥१०४॥

तो सर्वो मुरखोऽपि निरुविजो नृपुणस्त्वप्येषाम् । आह्वयन्धे तेनैव समानिजो-नो इमं भणितो ॥
 नियनियगिहमामिन्नं कृणुह जना ! निवदप ननेज्जण । एसो तुम्हाण ९हू तेवि हु तह चैव कुर्वन्ति ॥
 तो भणइ निवं ज्जन्तो पयपुरमामिएण तं विहिये । मह किंपि जेन कहिंउ परिउज्जह तो निवो भेणइ ॥
 पाएण निरवरहं जणम्मि न हु कौवि मंगुलं कुणइ । सुचूणं सुइजणं अराणुपं मच्छराइमं ॥१०९॥
 किञ्च ।

गहयावरादिगंषिं हु अणुकंपंतीह जे महासत्ता । जम्हा जे करुणंररा तेहिं चिच भूसिया धरणी ॥११०॥
 ता न्वमसु पुरजगन्मी पुरनाहस्सावि, तो भणइ जवत्तो । सो पाविजो मए चिय परलोपं तो भणइ राया ॥
 तचणयं आणेउं उवेसु रज्जम्मि, तेण तं विहिये । तो राया से सिक्खं ताण सम्भवं इमं देइ ॥११२॥
 नयवंते जो पालइ दुट्टे निग्गहइ नीइवद्धरई । दीणाणाहं समणं पोसइ तह सयणवन्नं च ॥११३॥
 सो होइ निवो लोए जहत्थनामो नुराण पालणओ । नियपोट्ठभरणतुट्ठो न होइ नेव य एमाइवि ॥११४॥
 किं ताण जीविणं किंवा लच्छीए किं च रज्जेण । पिच्छंताणवि जाणं निवाण दुहियो जणो होइ ? ॥
 इय नवनिवमगुसासिय पुरजवत्तं भणइ नरवई एवं । जिणधम्मं पडिवज्जसु तो जवत्तो भणइ तं कहसु ॥
 नियजीयनिव्विसेसा सव्वेवि विसेसओ दुहियसत्ता । सव्वेणपि दट्टव्वा विवेगिणा पुण विसेसेण ॥
 देवं थंम्मं तत्तं सवित्तरं से कहइ तो राया । पडिवज्जिवि सो सव्वं रायाभिमुहं इमं भणइ ॥११८॥
 भूसियपुइइतलाणं महाणुभावाण दंसणंपि सुहं । संसग्गी संभासो य सुहयरो पुणपुरिसाण ॥११९॥

तव प्रसादेन स पुरलोको लमतामात्मन ऋद्धिम् । त्वां स्वामिन्नं विधाय कपर्दियक्षस्य साहाय्यात् ॥१०५॥
 ततः सर्वः सुरलोको निरूपितस्तत्पुरस्य लोकानाम् । आह्वानार्थं तेनापि समानीतः स इदं भणितः ॥१०६॥
 निजनिजगृह्णामित्वं कुरुत जनाः ! नृपपादान् नत्वा । एष युष्माकं प्रभुस्तेऽपि हि तथैव कुर्वन्ति ॥१०७॥
 ततो भणति नृपं यक्ष एतत्पुरस्वामिना तद् विहितम् । मम किमपि यत्न कथयितुं पार्यते ततो नृपो भणति ॥
 प्रायेण निरवराधे जने न खलु कोऽप्यनिष्टं करोति । मुक्त्वा क्षुद्रजनमज्ञायकं मत्सराकर्णम् ॥१०९॥
 गुर्वपराधमपि हतुकम्पन्त इह ये महासत्त्वाः । यस्माद्ये करुणापरास्तैरेव भूविता धरणी ॥११०॥
 तस्मात्क्षमस्व पुरजनं पुरनाथमपि, ततो भणति यक्षः । स प्रापितो मयैव परलोकं ततो भणति राजा ॥१११॥
 तत्तनयमानीय स्यापय राज्ये, तेन तद्विहितम् । ततो राजा तस्मै शिक्षां तेषां समक्षमिमां ददाति ॥११२॥
 नयवतो यः पालयति दुष्टान् निगृह्णाति नीतिवद्धरतिः । दीनानाथं श्रमणं पोषयति तथा स्वजनवर्गं च ॥
 स भवति नृपो लोके यथार्थनामा नराणां पालनतः । निजोदरभरणतुट्ठो न भवति नैव च प्रमाद्यपि ॥११४॥
 किं तेषां जीवितेन किंवा लक्ष्म्या किंवा राज्येन । पश्यतामपि येषां नृपाणां दुःखितो जने भवति ? ॥११५॥
 इति नवनृपमनुशास्य पुरयक्षं भणति नरपतिरेवम् । जिनधर्मं प्रतिपद्यस्व ततो यक्षो भणति तं कथय ॥११६॥
 निजजीवनविशेषाः सर्वेऽपि विशेषतो दुःखितसत्त्वाः । सर्वेणापि द्रष्टव्या विवेकिना पुनर्विशेषेण ॥११७॥
 देवं धर्मं नत्वं सविस्तरं तस्य कथयति ततो राजा । प्रतिपद्य स सर्वं राजाभिमुग्गागदं भणति ॥११८॥

अहं पुरस्तुत्थं काण्डं कवड्डिजवस्तुः इयं विसज्जेउं । राया पुरओ चलिओ ता पुरजवस्वेण इय भणिओ ॥
 जस्तोवरि तं चलिओ निवस्स सो संपयं तुह समीवे । सयमिह वद्धो एही ता तं मा वच्चे तस्सुवरि ॥
 तं च तद्देव य जायं सेवं मन्नाविऊण सो मुक्को । अहं नियनयराभिमुहं चलिओ रायावि पत्तो य ॥
 वेगवईए पुत्तं नियरज्जे ठाविऊण समयम्मि । पंचत्तं संपत्तो तइयभवे सिञ्जिही एत्थ ॥१२३॥
 इय सामइए भावा इहइं पि ह्नु नागदत्तनरनाहो । जाओ सपाडिहेरो ता करणीयं इममवस्सं ॥१२४॥
 सामाइयगयचित्तो सेविज्जइ देवदाणयेहिं पि । पोरणयवहुकम्मं स्ववेइ थेवेण कालेण ॥१२५॥

॥ इति सामायिकदृष्टान्ते नागदत्तनृपकथानकं समाप्तम् ॥

भूपितपृथिवीतलानां महानुभावानां दर्शनमपि शुभम् । संसर्गः संप्रापश्च शुभतरः पुण्यपुरुषाणाम् ॥११९॥
 अथ पुरसौस्थ्यं कृत्वा कर्पादियक्षादिकं विस्तृत्य । राजा पुरतश्चलितस्तावत्पुरयक्षेणेति भणितः ॥१२०॥
 यस्योपरि त्वं चलितो नृपस्य स संप्रप्तं तव समीपे । स्वयमिह वद्ध एष्यति तस्मात्त्वं मा ब्रज तस्योपरि ॥
 तच्च तथैव च जातं सेवां मानयित्वा स मुक्तः । अथ निजनगराभिमुखं चलितो राजापि प्राप्तिश्च ॥१२१॥
 वेगवत्याः पुत्रं निजराज्ये स्थापयित्वा समये । पञ्चत्वं संप्राप्तस्तृतीयभवे सेत्स्यत्यत्र ॥१२३॥
 इति सामायिके भावादिहापि हि नागदत्तनरनाथः । जातः संप्रातिहार्यस्तस्मात्करणीयमिदमवश्यम् ॥१२४॥
 सामायिकगतचित्तः सेव्यते देवदानवैरपि । पुराणबहुकर्म क्षपयति स्तोकेन कालेन ॥१२५॥

सामाहयं गहेडं दुष्यणिहाणं करेइ जो मणसा । सो माणुव्व पमत्तो निरुंभए अत्तणो सुगइं ॥१॥

तथाहि;—

जस्सावलोअणकए मन्थे सक्केणं लोयणसहस्रं । विहियं तमत्थि नयरं रयणपुरं नाम विक्खायं ॥२॥
तत्थवि य धणगरिट्ठो सिट्ठी नामेण गंगदत्तोत्ति । भज्जा गुणपइनामा पुत्तो माणोत्ति तीणत्थि ॥३॥
किंचिवि कलासु कुसलो वियरइ सिच्छाए काणणार्इसु । दुल्ललियभित्तसहिओ अहन्नया जिगहरे पत्तो ॥
पिच्छइ प्रभूयलोयं भत्तीए मूरिसंनिहाणम्मि । निमुणंतं गिहिधम्मं सम्मत्ताइं पयत्तेण ॥५॥
ता सोवि देइ कन्नं गुरुण वयणे तडिट्ठिओ संतो । तो केणवि सइहेणं पच्चभिनाऊण सो भणिओ ॥
उवविससु इत्थ भणिऊण साहियं साहुनाहपायाणं । जह गंगदत्ततणओ एसो माणोत्ति वंदेइ ॥७॥
तो सविसेसं मूरी साहइ अवस्तेवणिं कहं तस्स । भइगभावत्ताओ सुणेइ सो अवहिओ होइं ॥८॥
अग्गाहारो नामेण अत्थि गामो धणेण पडिपुत्तो । निपुत्तगाभिहाणो एगो कुलपुत्तओ तत्थ ॥९॥
वसइ ववसायसहिओ नवरं जं किंपि कुणइ ववसायं । तत्थ अणत्थं पावइ विदवेइ न कव्हियं कव्हवि ॥
तो अन्नया य भणिओ केणवि सयणेण पाउसे पढमे । मज्झ वलदे गहिउं हलमेगं कुणसु किनु तए ॥११॥
संझासमए पत्ते मज्झ घलदा पुरोहदसंतो । मइ दिट्ठीए दंसिवि ठापयव्वा पइदिगणि ॥१२॥
बेणवि तं पडिवन्नं पइदियहं खेडिऊण खित्तम्मि । तग्गोणे तइ कुणइ अइ वावइ सो तहि पढं ॥१३॥
मुगचावलायइधन्नं कत्तरियं कत्तरेहिं जायंपि । तं तत्थवि तो तुसलिं वावइ सो किणिवि वरवीजं ॥१४॥

सामाधिकं गृहीत्वा दुष्प्रणिधानं करोति यो मनसा । स मान इव प्रमत्तो निरुणद्धयात्मनः सुगतम् ॥१॥
यस्यावलोकनकृते मन्ये शक्रेण लोचनसहस्रम् । विहितं तदस्ति नगरं रत्नपुरं नाम विख्यातम् ॥२॥
तत्रापि च धनगरिष्ठः श्रेष्ठी नाम्ना गङ्गदत्त इति । भार्या गुणमतीनामा पुत्रो मान इति तयोस्ति ॥३॥
किञ्चिदपि कलासु कुसलो विचरति स्वेच्छया काननादिषु । दुर्ललितमित्त्रसहितोऽप्यान्यद्वा जिनगृहे प्रासः ॥
पश्यति प्रभूतलोकं भक्त्या सूरिसंनिधाने । शृण्वन्तं गृहिधर्मं सम्यक्त्वादिं प्रयत्नेन ॥५॥
ततः सोऽपि ददाति कर्णं गुरुणां वचने तथैस्थितः सन् । ततः केनापि श्राद्धेन प्रत्यभिज्ञाय स भणितः ॥६॥
उपविद्यात्र भणित्वा कथितं साधुनाथपादानाम् । यथा गङ्गदत्ततनय एव मान इति वन्दते ॥७॥
ततः साविशेषं सूरिः कथयत्याक्षेपणीं कथां तस्य । भद्रकभावत्वाच्छृणोति सोऽवहितो भूत्वा ॥८॥
अग्गाधारो नाम्नाऽस्ति ग्रामो धनेन परिपूर्णः । निष्पुण्यकाभिधान एकः कुलपुत्रकस्तत्र ॥९॥
वसति व्यवसायसहितः केवलं यं कवपि करोति व्यवसायम् । तत्रानर्थं प्राप्नोत्वर्जयति न कर्पादिकां कथमपि ॥
ततोऽन्यद्वा च भणितः केनापि स्वजनेन प्रावृषि प्रथमायाम् । मम बलीवदौ गृहीत्वा हलमेकं कुरु किन्तु त्वया ॥
सन्ध्यासमये प्राप्ते मम बलीवदौ वाटकस्यान्तः । मम दृष्ट्या दर्शयित्वा स्थापयितव्यौ प्रतिदिनमपि ॥१२॥
तेनापि तत्प्रतिपन्नं प्रतिदिवसं कृत्वा क्षेपे । तद्वाचौ तथा करोत्यथ वपति स तत्र प्रथमम् ॥१३॥
मुद्गतपुडुलादिधान्यं कृत्वा कर्तव्यं ततोऽपि । तत् संत्रापि ततो धान्यं वपति स कृत्वा वरवीजम् ॥१४॥

भज्जासहीए गहिउं किंचिवि कडयाइ अड्डवेऊण । तवणि कुणइ सभज्जो तो से खिचम्मि तिड्डीहि ॥
 उत्थारिवा जुआरी पुणोवि सो खेडए तयं खित्तं । संझासमए गोणा तस्स नियंतस्स पक्खिवइ ॥१६॥
 तव्वाडयम्मि, अह अन्नयां यं दिट्ठीए दंसित्तं तस्स । मुक्का गोणा वाहिं तैण न नाया कहिंवि गया ॥
 तो तस्स गिहे पत्तो पुच्छइ निप्पुन्नयं कहिं गोणा ? । सो भणइ तुज्झ गेहे खित्तं वाडम्मि संझाए ॥१८॥
 तइं दिट्ठीए दिट्ठा, दिट्ठा सो भणइणवहिणएण मए । किंतु तए नो भणियं गोणेहिं समं 'भलिज्जासु' ॥१९॥
 ता मे अप्पसु गोणे निप्पुन्नो भणइ अप्पिआ च्चैव । इय जाए संवाए चलिया ते दोवि विवयंता ॥२०॥
 नयरम्मिं सचिवपासे कलहंता जंति जाव ते मग्गे । एगो तुरयारूढो पुरिसो तुरयस्स पुट्ठीए ॥२१॥
 धावंतो संजाओ समुहो निप्पुन्नगस्स तो तेण । भणिओ सो जह एयं आसं वालेसु भो पहिय ! ॥२२॥
 तेणवि नियडंगाए हणिओ सो वालिउं तओ झत्ति । मम्माहओ मओ सो पडिओ सहसत्ति धरणियले ॥
 पभेणेइ आसवारो तुमए किं मारिओ इमो आसो ? । सो भणइ तुज्झ वयणेण वालिओ मारिओ न उण ॥
 सोवि हु लमो पुट्ठि झगडयच्चुट्ठीए जाइ तेहिं समं । तो नगरपरिसरम्मि जाया रयणी तओ तत्थ ॥२५॥
 सुत्ता वटस्स उवरि-सव्वे ते सावयाण भयभीया । पच्छागयं च किंचिवि सुत्तं नडपेढयं दिट्ठा ॥२६॥
 निप्पुन्नगो विचित्तइ अहह अहं कह इमाण छुट्ठिस्सं । जीवंतो, ता उव्वंधिऊण मरणं सरंमित्ति ॥२७॥
 इय चिंताणंतरओ नियउत्तरिणए पासयं काउं । वट्टमाहाए अप्पा मुक्को उल्लंविउं तेण ॥२८॥
 जरजिन्नं उत्तरियं नडत्ति तुट्ठं तओ अहे पडिओ । पेढावइणो भज्जाए उवरि दिट्ठम्मि सुत्ताए ॥२९॥

भार्यासख्या गृहीत्वा किञ्चिदपि कणिशाघर्दायित्वा । उञ्जं करोति सभार्यस्ततस्तस्य क्षेत्रे शंरभैः ॥१५॥
 आक्रान्तं धान्यं पुनरपि स कृपति तत् क्षेत्रम् । सन्ध्यासमये गावौ तस्य पश्यतः प्रक्षिपति ॥१६॥
 तद्वाटके, अथान्यदा च दृष्ट्वा दर्शयित्वा तस्य । मुक्तौ गावौ बहिस्तेन न ज्ञातौ कुत्रापि गतौ ॥१७॥
 ततस्तस्यं गृहे प्राप्तः पश्यति निष्पुण्यकं कुत्र गावौ ? । स भणति तव गेहे, क्षिप्तौ वाटके सन्ध्यायाम् ॥१८॥
 त्वया दृष्ट्वा दृष्टौ, दृष्टौ स भणत्यनवहितेन मया । किन्तु त्वया नो भणितं गोभ्यां समं 'भालयस्व' ॥१९॥
 तस्मान्मेऽर्षय गावौ निष्पुण्यो भणत्यर्षितावेव । इति जाते संवादे चलितौ तौ द्वावपि विवदमानौ ॥२०॥
 नगरे सचिवपार्श्वे कलहायमानौ यातो यावत्तौ मार्गं । एकस्तुरगारूढः पुरुषस्तुरगस्य गृष्टे ॥२१॥
 धावन् संजातः संप्रसो-निष्पुण्यस्य ततस्तेन । भणितः स यथैतमश्वं बाल्य भोः पथिक ! ॥२२॥
 सेनापि निजगृष्ट्या हतः स बालयितुं ततो झटिति । मर्माहतो मृतः स पतितः सहसेति धरणीतले ॥२३॥
 मभणत्यश्ववारस्त्वया किं मारितोऽयमश्वः ? । स भणति तवत्वचनेन बालितो मारितो न पुनः ॥२४॥
 सोऽपि लग्नः गृष्टे विद्रावणमुद्गच्छा याति ताभ्यां समम् । ततो नगरपरिसरे जाता रजनिस्ततस्तत्र ॥२५॥
 सुप्ता वटस्योपरि सर्वे ते श्वापदेभ्यो भयभीताः । पश्चादागतं च किञ्चिदपि सुप्तं नटपेठकमघं ॥२६॥
 निष्पुण्यको विचिन्तयत्यहह अहं कथमाभ्यां लुट्ठिष्यामि । जीवन्, तस्मादुद्बध्य मरणं सरामीति ॥२७॥
 इति चिन्तानन्तरं निजोत्तरीयेण पाशं कृत्वा । वटशाखायानाम्ना मुक्त उल्लम्बितुं तेन ॥२८॥

तो तन्मात्रकंता मया नडी तस्त पुण न रोमंपि । मुरियं, तो तन्मत्ता रोरं पइ जंपए एवं ॥३०॥
 रे दुष्ट ! मज्झ भज्जा कहं तए मारिया महापाव ! । सो भणइ न तुह भज्जापरणत्थं एवमायरियं ॥३१॥
 किंतु इमाण भरणं एवं विहियं जओ इमे दोवि । मह झगडेण लग्गा गोणतुरंगाण कज्जेण ॥३२॥
 तइओ तुमंपि हुक्कसु भच्चूसे सचिवसंनिहाणम्मि । जं भणिही सो तमहं तुच्छवि उचियं करिस्सामि ॥
 तो पत्ते पच्चूसे करणनिविट्टस्स मंतिणो कहिओ । सव्वोवि य वुत्तो सव्वेहिंवि, भणइ तो मंती ॥
 भो गोणइन्न ! किं ते दिट्ठा गोणा इमेण मुच्चंता ? । सो भणइ सचिव ! दिट्ठा परं न वुत्तं इमं वयणं ॥
 जह तुह इमे बलइ पिच्छसु ता जाप्पि नियगिहे अहंअं । जेण वक्थ्या एसा पढमं चिव जंपिया आस्ति ॥
 ततो तुरयाहिंवेइ पुट्ठो सचिवेण किं तए भणियं । बालेसु इमं तुरगं, सो भणइ एवमेयंति ॥३७॥
 निप्पुण्णगोवि पुट्ठो किं रे उल्लंघिओ तए अप्पा ? । सो जंपइ एयाणं भरणं एवं मए विहियं ॥३८॥
 तह दाणी दायव्वा वीयं भत्तं च किराणियं जेसिं । ताण भरणविजम्हा न वीयमित्ति मे बलियं ॥
 किंपुण परणंपि न मे संजायं मंदभगभागिस्स । इय अप्पं सोयंतस्स तस्स उइयं सुइं कम्मं ॥४०॥
 ततो तदुवरिं करुणा जाया मंतिस्स, पभणए एवं । गोणवइं नियनयणे अप्पिय गिण्हेसु तं गोणे ॥
 तुरयाहिंवेइ भणिओ नियजीहं अप्पिऊण एयस्स । गिण्हसु इमाउ तुरगं पभणइ पेडावइंपि तहा ॥४२॥
 तं अवलंयसु अप्पं उच्चतराए बडस्स साहाए । एस अहो सोविस्सइ पडेसु तं उवरिमेयस्स ॥४३॥

जरान्णोमुत्तरायं तडदिति जुट्ठितं ततोऽवः पतितः । पेटकपतेभार्याया उपर्यवः सुतायाः ॥२९॥
 ततस्तद्भार्याकान्ता मृता नटी तस्य शुनर्न रोमापि । स्फुटितं, ततस्तद्भार्या रोरं प्रति जल्पत्येवम् ॥३०॥
 रे दुष्ट ! मम भार्या कथं त्वया मारिता महापाव ! । स भणति न तव भार्यामरणार्थमेवमाचारितम् ॥३१॥
 किन्त्वनयोर्मयेनैवं विहितं यत् इमौ द्वावपि । मम विद्रावणे लभौ गोलुरङ्गयोः कार्येण ॥३२॥
 तृतीयस्त्वमपि दौकस्व प्रस्यूषे सचिवसंनिधाने । यद् मणिप्यति स तदहं तवाप्युचितं करिष्यामि ॥३३॥
 ततः प्राप्ते प्रस्यूषे करणनिविष्टस्य मन्त्रिणः कथितः । सर्वेऽपि च वृत्तान्तः सर्वैरपि, भणति ततो मन्त्री ॥
 भो गोमन् ! किं त्वया दृष्टौ गावावनेन मुच्यमानौ ? । स भणति सचिवं ! दृष्टौ परं नोक्तमिदं बचनम् ॥
 यथा तवेमौ बलीवर्दी पश्य तावद् यामि निजगृहेऽहम् । येन व्यवस्थेया प्रथममेव जल्पिताऽऽसीन् ॥३६॥
 ततस्तुरगाधिपतिः पृष्टः सचिवेन किं त्वया मणितम् । बालयेमं तुरगं, स मणत्येवमेतदिति ॥३७॥
 निष्पृश्यकः पृष्टः किं रे उल्लंघितस्त्वयाऽऽप्पा ? । स जल्पत्येतयोर्मयेनैवं मया विहितम् ॥३८॥
 तथा करो दातव्यो द्वितीयं भक्तं च किलानोनं येषाम् । तेषां भयेनापि यस्माद् न चीनमात्रमपि मे बलितम् ॥
 किन्तु भरणमपि न मे संजातं मन्दभाग्यभागिनः । इत्यात्मानं शोचतस्तस्योदितं शुभं कर्म ॥४०॥
 ततस्तदुपरि करुणा जाता मन्त्रिणः, प्रमणत्येवम् । गोपतिं निजनयने अर्पयित्वा गृहाण त्वं गावौ ॥४१॥
 तुरगाधिपतिर्भागितो निजनिहामर्पयित्वैतस्मै । गृहाणास्मान् तुरगं प्रमणति पेटकपातिमपि तथा ॥४२॥
 त्वमवलन्वयान्मानमुच्चतरायां वदस्य शास्त्रायाग । एषोऽवः स्वप्स्यति पत त्वमुपर्येतस्य ॥४३॥

चिंतयति गोनुरयाहिवावि इह नयणजीहसत्ताए । हुंतीए अत्रेवि हु होहिती गोनतुग्याई ॥४४॥
 पेडावईवि चितइ भज्जावि मया ममंमि मारेइ । जिन्नवसणस्स पासो तुट्टो एयस्स, नो मज्ज ॥४५॥
 सो तुट्टिही जओ मे वल्लियं वल्लियं, कइंमि तुट्टेवि । निवडंतस्सवि पाणा नेय मए तस्स गमिहंति ॥४६॥
 इय चित्तिज्जण मुक्को सव्वेहिहि दुग्गओ गओ गेहे । सचिवेण तस्स मुक्का दाणी तवणीवि य विइत्ता ॥
 इय मुण्डं सो माणो पइदिवसं एइ सूरिवक्खंवाणे । अइअविखत्तो-अवरत्तेवणीए मुत्तूण वावारं ॥४८॥
 तज्जोगयं मुणेउं सूरी साहइ गिहत्थजणउचियं । सम्मत्ताईवारसविहंमि धम्मं सवित्थरओ ॥४९॥
 तेणवि सो पडिवन्नो पिउणा समगंमि पइदिणं तत्तो । वंदंति देवगुरुणो, सामइयं पुण विसेसेण ॥५०॥
 गिणहंति उभयकालं, हट्टे ववहरइ माणओ चैव । परिचत्तवाललीलो धम्मप्रभावेण सो जाओ ॥५१॥
 ववहरइ तस्म हट्टे पयाइलोओ सयावि पाएण । लद्धम्मि भत्तए ते तस्स पयंच्छंति तं दव्वं ॥५२॥
 इय वचंते काले केणवि भत्तम्मि लद्धए संते । नो माणयस्स दिन्नं किंचिवि मग्गतयस्सावि ॥५३॥
 अन्नेण पुणो अद्धं अन्नेणद्धस्स अद्धयं दिन्नं । ता जाव दस सहस्सा जाया छेयंमि माणस्स ॥५४॥
 असमाहाणं जायं तहवि हु सामाइयं न मिल्लेइ । गहियम्मिवि सामइए मणम्मि माणो विचित्तेइ ॥५५॥
 एएणं दुट्टेणं पयाइवंगेण मज्ज बहुदव्वं । गमिअं संपइभत्ते, भविस्सभत्तम्मि पुण अहयं ॥५६॥
 दाज्जण किंमि वइगरणियाण एयाणं सव्वमवि भत्तं । उवरिपि हु गिण्हस्सं तो मे सव्वंपि-तं दव्वं ॥
 होही, विचाररहियं तो तौहि समं कमेण ववहारं । संवरिय करिस्समहं गहंणाणं उवरि ववहारं ॥५८॥

चिन्तयतो गोनुरगाधिपावपीह नयनजिह्वासत्तायाम् । भवन्त्यामन्येऽपि हि भविष्यन्ति गोनुरगादयः ॥४४॥
 पेटकपतिरपि चिन्तयति भार्यापि स्मृता मामपि मारयति । जीर्णवसनस्य पाशाश्रुत्ति एतस्य, नो मम ॥४५॥
 स शुटिष्यति यतो मे पीनं वल्लं, कथमपि त्रोटयिष्या । निपतताऽपि प्राणा नैव मया तस्य गमिष्यन्ते ॥
 इति चिन्तयित्वा मुक्तः सर्वैरपि दुर्गतो गतो गेहे । सचिवेन तस्य मुक्तः करं उच्छोऽपि च वितीर्णः ॥
 इति श्रुत्वा स मानः प्रतिदिवसमेति सूरिव्याख्याने । अत्याक्षिप्त आक्षेपण्या मुक्त्वा व्यापारम् ॥४८॥
 तद्योग्यतां ज्ञात्वा सूरिः कथयति गृहस्थजनोचितम् । सम्यक्त्वादिद्वादशविवमपि धर्मं सविस्तरम् ॥४९॥
 तेनापि स प्रतिपन्नः पित्रा सममपि प्रतिदिनं ततः । वन्देते देवगुरून्, सामयिकं पुनर्विशेषेण ॥५०॥
 गृहीत उभयकालं, हट्टे व्यवहरति मान एव । परित्यक्तवाललीलो धर्मप्रभावेण स जातः ॥५१॥
 व्यवहरति तस्य हट्टे प्रजादिलोकः सदापि प्रायेण । लब्धे भक्ते ते तस्य प्रयच्छन्ति तद् द्रव्यम् ॥५२॥
 इति व्रजति काले केनापि भक्ते लब्धे सति । नो मानस्य दत्तं किञ्चिदपि मार्गयतोऽपि ॥५३॥
 अन्येन पुनरर्धमन्येनार्धस्यार्धं दत्तम् । तावद् यावद् दश सहस्राणि जातानि च्छेदे मानस्य ॥५४॥
 असमाधानं जातं तथापि हि सामयिकं न मुञ्चति । गृहीतेऽपि सामयिके मनसि मानो विचिन्तयति ॥५५॥
 एतेन दुष्टेन प्रजादिवंगेण मम बहुद्रव्यम् । गमितं संप्रतिभक्ते, भविष्यद्भक्ते पुनरहम् ॥५६॥
 दत्त्वा किमपि वैकराणिकेष्य एतेषां सर्वमपि भक्तम् । उपर्यापि हि ग्रहीष्ये ततो मे सर्वमपि तद् द्रव्यम् ॥

इय निच्चलम्मि झाणे वडंतो मूरिणावि सो नाओ । नाणेण तओ भणिओ भो भो वज्जसु अवज्जाणं ॥
जओ ।

गहिऊणं सामइयं गिहचिंतं जो य चित्तए सड्हो । अट्टवमट्टोवगओ निरत्थयं तस्स सामइयं ॥६०॥
इय सोउं सो जंपइ भयवं । अत्थेण होइ धम्मोवि । ववहारेण स तुट्टो ताचिता मह न फिट्ठेइ ॥६१॥
तो भणइ मुणिवरिदो मा एवं भणसु देसु भावेण । मिच्छादुक्कडमहुगा सोवि न से उत्तरं देइ ॥६२॥
नवरमभिग्गहजुत्तं सामइयं कुणइ नियगिहट्ठिओवि । मणसा अट्टवसट्टो तत्थवि अज्जिणइ बहुकम्मं ॥
अह अन्नया य सामाइयट्ठिओ कसिणचउदसीए गिहे । खुद्धीमरीए छलिओ तो सो मरिउं भवे भमिओ ॥
सेट्ठीवि गंगदत्तो पालेउं निकलंकिगिहियम्मं । ईसाणे उववन्नो तइपभवे सिज्झिही तत्थ ॥६५॥

॥ इति सामायिकप्रथमातिचारविपाके मानस्य दृष्टान्तः ॥

मविप्यति, विचाररहितं ततस्नैः समं क्रमेण व्यवहारम् । संवृत्य करिष्येऽहं वन्वकानामुपरि व्यवहारम् ॥
इति निश्चले ध्यानं वर्तमानः सूरिणापि स ज्ञातः । ज्ञानेन ततो मणितो भो भो वर्जयापध्यानम् ॥६९॥
यतः ।

गृहीत्वा सामायिकं गृहचिन्तां यश्च चिन्तयति श्राद्धः । आर्तवशातोपगतो निरर्थकं तस्य सामायिकम् ॥
इति श्रुत्वा स नल्पति भगवन् ! अर्थेन भवति धर्मोऽपि । व्यवहारेण स झुटितस्तस्माच्चिन्ता मम न भ्रश्यति ॥
ततो मणति मुनिबेन्द्रो भैवं भणं देहि भावेन । मिथ्यादुष्कृतमधुना सोऽपि न तस्योत्तरं ददाति ॥६२॥
केवलमभिग्रहयुक्तं सामायिकं करोति निजगृहस्थितोऽपि । मनसात्तवशात्तस्तत्राप्यर्जयति बहुकर्म ॥६३॥
अथान्यदा न्व सामायिकस्थितः कृष्णचतुर्दश्यां गृहे । क्षुद्रामयाश्छलितस्ततः स मृत्वा भवे भ्रान्तः ॥६४॥
श्रेष्ठचवि गङ्गदत्तः पालयित्वा, निष्कलङ्कगृहिधर्मम् । ईशान उपपन्नस्तृतीयभवे सेत्स्यति तत्र ॥६५॥

असमंजसांडं जंपद् गहिडं सामाड्यंपि जो सड्ढो । विसदोव्व कुगड्ढत्तो सो सोयड् अप्पणोस्सलियं ॥१॥
 तथाहि;—

अच्छरियाण कुलं पिव लच्छीए निवासवासभवणं व । विजाण निदाणं पिव नयरं इह अत्थि साकेयं ॥
 तम्मि मिउमहुरभासी आसी सिट्ठी विसिट्ठजणजिट्ठो । आसथरो नामेणं भज्जा तस्सत्थि वसुहारा ॥
 अट्टमयठाणयड्ढो अहम्मसड्ढो सयावि अवियंइड्ढो । ताणत्थि सुओ विसदो मित्तो तस्सवि वर्णी निसदो ॥
 धम्मम्मि द्ढो असदो, विसदो कुंदोव्व लोयसंतावी । वियरंति दोवि सपगं वणिज्जकज्जेण देसेसु ॥५॥
 अह अन्नया भमेतेहिं तेहिं पंथम्मि पढपरिंभट्टं । दिट्ठं मुणीण जुयलं उवविट्ठं साहिछायाए ॥६॥
 भणियं त्रिसडेण तओ एए जाणंति सब्बमवि निसद ! । पुच्छिजंतु इमे ता लामालभाड्यं किंपि ॥
 इय इदीए तओ ते पत्ता साहुण पायपासम्मि । नमिऊण साहुजुयलं उवविट्ठा उचियठाणम्मि ॥८॥
 जिट्ठेण साहुणा ते पुट्ठा मगं पुरस्स करसावि । हम्मिऊण परुपरओ मगं साहंति तस्स तओ ॥९॥
 पुट्ठा मुणिणावि तओ किं भो तुम्हेहिं हंसियमओन्नं ? । नियभिप्पाओ कहिओ विसडेण मुणिस्तं जह अहं ॥
 पुच्छिळसं लामाई तुम्हे मगंपि जे न याणेह । तवकहणं ता दूरे अहंहेहिं विणिच्छियं तुंम्ह ॥११॥
 तो भगइ मुणी सच्चं एयं जं जंपियं परं किन्तु । दव्वपहम्मि सुल्ला लहंति मगं जह तहेय ॥१२॥
 भावपहम्मि उ भट्टा कट्टेण उचितं तं पुणो कहवि । जह तुम्हे पम्भट्टा परियंइह अयापुया धणियं ॥
 तो भणियं विसडेण एवकं चिय बुज्झिमो वयं मगं । गागागराड्याणं न उणो मगंतरं अचं ॥१४॥

असमंजसानि जल्पति गृहीत्वा सामाधिकमपि यः श्राद्धः । विसद इव कुगेतिप्राप्तः सं शोचत्यात्मनः स्खलितम् ॥
 आश्रयार्थां कुलमिव लक्ष्म्या निवासवासमवनमिव । विधानां निधानमिव नगरमिहांस्ति साकेतम् ॥२॥
 तस्मिन्मृदुमधुरभाष्यासीच्छ्रेष्ठी विशिष्टजनज्येष्ठः । आशाधरो नाम्ना भार्या तस्यास्ति वसुधारा ॥३॥
 अष्टमदस्थानस्तत्रोऽधर्मश्रद्धः सदाप्यविदग्धः । तयोरस्ति सुतो विसदो मित्त्रं तस्यापि वणिग् निपदः ॥४॥
 धर्मं ददोऽशतः, विपदः कुण्ठ इव लोकसंतापी । विचरतो द्वावपि समं वाणिज्यकार्येण देशेषु ॥५॥
 अधान्यदा अमद्भ्यां ताभ्यां पथि पथिपरिभ्रष्टम् । दृष्टं मुन्योर्बुगलमुपविष्टं शास्त्रिच्छायायाम् ॥६॥
 भणितं विसडेन तत एतौ जानीतः सर्वमपि निसद ! । पृच्छयेतामिमौ तस्मात्ताभ्यामादिकं किमपि ॥७॥
 इति बुद्ध्या ततमनौ प्रातौ साध्वोः पादपार्श्वे । नत्वा साधुबुगलमुपविष्टावुचितस्थाने ॥८॥
 श्रेष्ठेन साधुना तौ पृष्टौ मार्गं पुरस्य कस्यापि । हसित्वा परस्परतो मार्गं कथयतस्तस्य ततः ॥९॥
 पृष्टौ मुनिनापि ततः किं भो युवाभ्यां हसिब्रमन्योन्यम् ? । निजाभिप्रायः क्रुधितो विसडेनं मुनेर्यथावाम् ॥
 प्रस्थावो लामादि युष्मान् मार्गमपि ये न जानीथ । तत्क्रयनं तस्माद् दूरं यावाभ्यां विनिश्चितं युष्माकम् ॥
 ततो मणति मुनिः सत्यमेतद् यच्चल्पितं परं किन्तु । द्रव्यपथे भ्रष्टा लभन्ते मार्गं यथा तथैव ॥१२॥
 भावपथे तु भ्रष्टाः कटेनोपयान्ति तं पुनः क्रयमपि । यथा युवां प्रभट्टौ पर्यट्थोऽज्ञायकौ वाटम् ॥१३॥
 ततो भणितं विपरनैकमेव बुध्वावह आवां मार्गम् । ग्रामाकरादिकानां न पुनर्मार्गान्तरवन्त्यत् ॥१४॥

तो भणइ मुण्णि गामाइयाण पढमो य दब्बपग्गोत्ति । नाणाइयाण वीओ विन्नेओ भावपग्गोत्ति ॥१५॥
 जीवाइया पयत्या ज्ञाणिज्जंतीह जेण तं नाणं । तं पुण पंचवयारं मइत्ताणाई मुणेयच्चं ॥१६॥
 सम्मत्तं पुण बुत्तं जीवाइपयत्यसत्यसइहणं । देवा अरिहंता चिय गुरुणो य सुसाहुणो चैव ॥१७॥
 तं पुण तिविहं खाइण खाओवसंमं च उवसपसमुत्थं । अंहा कारगरोयगदीवगभेएण तं तिविहं ॥१८॥
 चारित्तंपि य दिट्ठं पंचविहं संपइयाइभेएणं । इय किंचि वित्थरेणं कहिओ भो भावपग्गोत्ति ॥१९॥
 जह तुम्हेहिं कहिओ पंजलओ अम्ह दब्बपग्गोत्ति । तह तुम्हाणं कहिओ अम्हेदिवि भावपग्गोत्ति ॥२०॥
 तुम्हकहियम्मि पग्गे गच्छिस्सं वट्टमाणजोगेण । अम्हकहियम्मि पग्गे तुम्हेवि पयट्टह जइच्छा ॥२१॥
 विसडेण तओ भणियं कहेह देसेण भावपग्गोत्ति । पडिपुत्रभावपग्गे गंतुमसत्ता जओ नाह ! ॥२२॥
 सम्मत्तस्स स्सरुवं धूलपपाणाइनापविरयाइं । धारसविहगिहिधम्मं कहेइ साहू सविवरंपि ॥२३॥
 तेदिवि तं पडिवन्नं सम्मं अवहारित्तं विसेसेणं । अंह मुणिणो संचलिया तक्कहियपहेण, तेवि तओ ॥२४॥
 नमिउं अभिहइयपुरे पत्ता तत्यवि य धेवदियहेहिं । पत्तमणिच्छियलाभा चलिया तो नियपुं पत्ता ॥२५॥
 कुव्वंति जहाकहियं सम्मं सम्मत्तपाइगिहिधम्मं । सामाइए विसेसेण ताणं जत्तो इणुं मुणिउं ॥२६॥
 सामाइयम्मि उ कए समणो इव सावओ हवइ जम्हा । एएण कारणेणं बहुसो सामाइयं कुज्जा ॥२७॥
 सामाइयट्टियाणं जह जह उल्लसइ सुद्धपरिणामो । तह तह अणेयभवसंचियाणि कम्माणि निदहइ ॥२८॥
 इय सामइयरपाणं ताणं वच्चति वामरा बहुया । किंतु विसदो पमाई रायकहाईवि भासेइ ॥२९॥

ततो मणति मुनिर्गामादिकानां प्रथमश्च द्रव्यमार्ग इति । ज्ञानादिकानां द्वितीयो विज्ञेयो भावमार्ग इति ॥१५॥
 जीवादिकाः पदार्था ज्ञायन्त इह येन तज्ज्ञानम् । तन् पुनः पञ्चपकारं मतिज्ञानादि ज्ञातव्यम् ॥१६॥
 सम्यक्त्वं पुनरुक्तं जीवादिपदार्थसार्थद्वन्द्वानम् । देवा अर्हन्त एव गुरवरच सुसावव एव ॥१७॥
 तन् पुनस्त्रिविधं क्षायिकं क्षायोपशमिकं चोपशमसमुत्थम् । अथवा कारकरोचकद्रोपक्रमेदेन तन् त्रिविधम् ॥
 चारित्रमपि च द्विष्टं पञ्चविधं सामायिकादिभेदेन । इति किञ्चिद्विस्तरेण कथितो मो भावमार्गोऽपि ॥१९॥
 यथा युवाभ्यां कथितः प्राज्ञलोऽस्माकं द्रव्यमार्ग इति । तथा युवयोः कथितोऽस्माभिरपि भावमार्ग इति ॥२०॥
 युष्मत्कथिते मार्गे गमिष्यावो वर्तमानयोगेन । अस्मत्कथिते मार्गे युवामपि प्रयतेतां यदीच्छा ॥२१॥
 विसदेन ततो भणितं कथयत देशेन भावमार्गमपि । परिपूर्णभावमार्गे गन्तुमशक्तौ यतो नाथ ! ॥२२॥
 सम्यक्त्वस्य स्वरूपं स्थूलप्राणातिपातविरतादिम् । द्वादशविधगृहधर्मं कथयति साधुः सविवरमपि ॥२३॥
 ताभ्यामपि सं प्रतिपन्नः सम्यग्प्रवार्थं विशेषेण । अथ मुनी संचलितौ तत्कथितपथेनं, तावपि ततः ॥२४॥
 नत्वाऽभिरुचितपुरं प्राप्ते तत्रापि च स्तोत्रदिवसैः । प्राप्तमनइप्सितलामौ चलितौ ततो निजपुरं प्राप्तां ॥
 कुल्लो ययाकथितं सम्यक् सम्यक्त्वादिगृहधर्मम् । सामायिके विशेषेण तयोर्थेन इदं श्रुत्वा ॥२६॥
 सामायिके तु कृते श्रमण इव श्रावको भवति यस्मात् । एतेन कारणेन बहुशः सामायिकं कुर्यात् ॥२७॥
 सामायिकस्थितानां यथा यथोल्लसति शुद्धपरिणामः । तथा तथानेकमवसंचितानि कर्माणि निर्दलति ॥२८॥

कपसामइओवि करेइ हासउवहासकेलिलीलाओ । वारिज्जइ मित्तेणं तहान्नि पगई इमा जस्स ॥३०॥
 नो विरमइ एयाणं तत्तो सावयजणेण इय भणिओ । गहियसामइयनियमा हासवखेहुइं वज्जेति ॥३१॥
 तथा ।
 कइसाइमओ पुच्चिं बुद्धीए पेहिऊण भासेज्जा । सइनिरवज्जं वयणं अन्नह सामाइयं न भवे ॥३२॥
 तो भणइ विसदसइदो किं करिमो मज्झ एरिसा पगई । वारिज्जंतोहि ह्नु धम्मिएहिं अहियं पयट्ठेमि ॥३३॥
 मह पडिवेसिओ जह वारिज्जंतोवि पुत्तन्त्तुहिं । अहियं निट्ठुरभासी होइ तहा अहमवि अहम्मो ॥३४॥
 तो भणिओ अन्नेहिं को सो पाडोसिओ कहसु इण्हिं । सो भणइ बुद्धसिद्धी नामेणं आमि संतोचि ॥
 विइवी निट्ठुरभासी पुत्तपुत्ताइसंतइसमेओ । अह अन्नया पयत्तो वीवाहो तस्स गेहम्मि ॥३६॥
 तणयंहुंहियाए, तत्तो पत्ते वारिज्जयंस्स समयम्मि । पुत्तेणं पिया भणिओ परंपियंवं न दुव्वयणं ॥
 अन्नोवि ह्नु भासंतो अमंगलं ताय ! वारियव्वो य । जग्गहा आसन्नोच्चिय पवट्ठए लग्गसमउत्ति ॥३८॥
 तो भणइ सिद्धी संतो लग्गं वा एउ परणसमओ वा । नाहं किंचि भणिस्सं मुओव्व मुक्कव्व चिट्ठिस्सं ॥
 तत्तो निसीहसमए सयं समुट्ठेवि संतओ सिद्धी । अवलोइवि गृहचक्कं विणिच्छिउं लग्गसमयं च ॥४०॥
 सो सइइ नियतणयं रे रे छोहरय ! गोवखयं ठोडं । उट्ठवसु जेण लग्गं सो साइइ जइ मओ मेय ॥४१॥
 तो भणियं तणएणं मा मा मा ताय ! एरिसं वयणं । भणसु कल्लणवयणं जं चउरीए धुया चड्ढी ॥
 चडउ चउरीइ मूलीए वावि ताहं न किंपि जंपिस्सं । जाव न एमा रंडा मंह गेहाओ उ नीहरिया ॥

इति सामायिकस्तयोस्तयोर्व्रजन्ति वासरा बहवः । किन्तु विसदः प्रमादी राजकथाद्यपि भाषते ॥२९॥
 कृतसामायिकोऽपि करोति हासोपहासकेलिलीलाः । वार्यते मित्रेण तथापि प्रकृतिरियं तस्य ॥३०॥
 नो विरमत्येताभ्यस्ततः श्रावकजनेनेति भणितः । गृहीतसामायिकनियमा हासखेलादि वर्जयन्ति ॥३१॥
 कृतसामायिकः पूर्वं बुद्ध्या प्रेर्य भाषते । सदा निरवद्यं वचनमन्यथा सामायिकं न भवेत् ॥३२॥
 ततो भणति विसदश्राद्धः किं कुर्मो ममेदशी प्रकृतिः । वार्यमाणोऽपि हिं धार्मिकैरधिकं प्रवर्ते ॥३३॥
 मम प्रातिवेशिको यथा वार्यमाणोऽपि पुत्रनप्तुभिः । अधिकं निट्ठुरभाषी भवति तथाऽहमप्यधर्मः ॥३४॥
 ततो भणितोऽन्यैः कः स प्रातिवेशिकः कथयेदानीम् । स भणति वृद्धश्रेष्ठी नाम्नाऽऽसीच्छान्त इति ॥३५॥
 विमर्षा निट्ठुरभाषी पुत्रप्रपुत्रादिसंततिसमेतः । अथान्यदा प्रवृत्तो वीवाहस्तस्य गेहे ॥३६॥
 तनयंहुंहितः, ततः प्राप्ते विवाहस्य समयं । पुत्रेण पिता भणितः प्रजल्पितव्यं न दुर्वचनम् ॥३७॥
 अन्योऽपि हि भाषमाणोऽमङ्गलं तात ! वारियुतव्यश्च । यस्मादासन्न एव प्रवर्तते लग्नसमयं इति ॥३८॥
 ततो भणति श्रेष्ठी शान्तो लग्नं वैतु मरणसमयो वा । नाहं किञ्चिज्जणिप्यामि मृत इव मूक इव स्थास्यामि ॥
 ततो निर्शायसमये स्वयं समुत्थाय शान्तः श्रेष्ठी । अवलोक्य गृहचक्कं विनिश्चित्य लग्नसमयं च ॥४०॥
 स शब्दयति निजतनयं रे रे दारक ! गोक्षतं भट्टम् । उत्थापय येन लग्नं कथयति यदि मृतो नैव ॥४१॥
 ततो भणितं तनयेन मा मा मा तात ! इहंशं वचनम् । भण कल्याणवचनं यद्विवाहमण्डपे दुहिता चटिप्यति ॥

तो भणियं तत्रार्हं 'रंडा' मा भणसु ताय ! पदमपि । सो भणइ तुम्हजंगणी सयाविरंडा मए भणिया ॥
 तहवि न जाया रंडा, किं रे दुद्धाई मंगलसएहिं । जायंति, एवमाईतत्रभणियाणं तु नो संस्ता ॥४५॥
 एवं मगावि पगई केलीकरणम्मि कम्ममूढस्स । तहवि जंयणं करिस्सं सामइयं पुण न हु चइस्सं ॥४६॥
 निसदो पवट्टसइदो सामइयं गिण्हजण पारेइ । अइयारंपकमुकं सावयधम्मपि तह स्वयं ॥४७॥
 पगईए सदो विसदो कयसामइओवि दुप्पणीहाणं । वायाए कुणइ तो तं निसदो वारेइ पइदियहं ॥४८॥
 तो भणइ इमं विसदो होसि तुमं सुरवरो महिइदीओ । होहमहं मदलिओ तुहतणओ तहविइय हसइ ॥
 इय विसदनिसदसइदा कालेणं कवलिया समाहीए । सोहम्मे उववन्ना विसदो अप्पइदीओ जाओ ॥
 निसदसुरभिच्चमज्जे, ततो दइट्टण तस्स गुरुरिद्धि । नाऊण पुच्चजम्मं ततो झूरइ वहुं विसदो ॥५१॥
 सरिसेट्ठिवि गिहिधम्मो दाहिवि परिपालिओ तहवि जाओ । अज्झवसायवसेण एसो सामो अहं भिच्चो ॥
 द्ददी मुद्वेण मए धम्मविरुद्धं समायरंतेण । हासोपहासपरेणं हा हा हा हारिओ जम्मो ॥५३॥
 वइक्खवीसंजमणं काउरिसेणं न सक्कियं काउं । सामइयमित्तकालेपि अहहं अहो मोहयाहण्यं ॥५४॥
 वारिज्जंतेणावि निसदवंधुणा जंपियं इमं तइया । तं होसि महिइदीओ सुरो अहं तुज्जं मदलिओ ॥५५॥
 तं सच्चं चिय जायं निसदसुरो जइवि पुव्वनेहेण । अइगउरवेण पांसइ तहावि पुव्वकियवसेण ॥५६॥
 मरुओ गलेवलंबइ मदलओ तस्स पिच्छणयकाले । तो तह शिज्जइ हियए जह दुक्खं केवली मुणइ ॥

चटतु विवाहमण्डपे शून्यां वापि तावदेहं न किमपि जल्पिष्यामि । यावन्नैपा रणहा मम गेहातु निःसृता ॥
 ततो भणितं तनयैः 'रणहा' मा भण तात ! प्रथममपि । स भणति युष्मज्जननी सदापि रणहा मया भणिता ॥
 तथापि न जाता रण्डा, किं रे दुग्धानि मङ्गलशतैः । जायन्ते, एवमादितद्भणितानां तु नो संख्या ॥४५॥
 एवं मगापि प्रकृतिः केलिकरणे कर्ममूढस्य । तथापि यतनां करिष्ये सामायिकं पुनर्न हि त्यक्ष्यामि ॥४६॥
 निसदः प्रवृत्तश्रद्धः सामायिकं गृहीत्वा पारयति । अतिचारपङ्कमुक्तं श्रावकधर्ममपि तथा सर्वम् ॥४७॥
 प्रवृत्त्या शटो विसदः कृतसामायिकोऽपि दुष्प्राणधानम् । वाचा करोति ततस्तं निसदो वारयति प्रतिदिवसम् ॥
 ततो मणतीमं विसदो भवसि त्वं सुरवरो महार्द्धिकः । भविष्याम्यहं मार्दङ्गिकस्त्वदीयस्तथापीति हसति ॥
 इति विसदनिसदश्राद्धौ कालेन कवलितौ समाधिना । सौधर्म उपपन्नौ विसदोऽल्पार्द्धिको जातः ॥५०॥
 निसदसुरभृत्यमध्ये, ततो दृष्ट्वा तस्य गुरुश्रद्धिम् । ज्ञात्वा पूर्वजन्म ततः सिद्यते बहु विसदः ॥५१॥
 सहशाभ्यामपि गृहिधर्मो द्वाभ्यामपि परिपालितस्तथापि जातः । अन्धवसायवशेनैव स्वाम्यहं भृत्यः ॥५२॥
 हा-धिगु मुग्धेन मया धर्मविरुद्धं समाचरता । हासोपहासपरेणं हा हा हा हारितं जन्म ॥५३॥
 वचोव्याघ्रांसंयमनं कापुरुषेण न शक्यं कर्तुम् । सामायिकमात्रकालमप्यहहं अहो मोहमाहात्म्यम् ॥५४॥
 वार्यमाणेनापि निसदवंधुना जल्पितमिदं तदा । त्वं भवसि महार्द्धिकः सुरोऽहं तव मार्दङ्गिकः ॥५५॥
 तत्सत्यमेव जातं निसदसुरो यद्यपि पूर्वस्नेहेन । अतिगौरवेण पश्यति तथापि पूर्वक्रियावशेन ॥५६॥
 गुरुगलेऽवलम्बते मृदङ्गस्तस्य प्रेक्षणकाले । ततस्तथा क्षीयते हृदये युया दुःखं केवली जानाति ॥५७॥

चइज्जण तओ दोन्निवि महाविदेहम्मि संजमं पप्प । पाप्पिस्संति सिवपघ उप्पाडिय केवल्लुणाण ॥५८॥

॥ इति सामायिकद्वितीयातिचारविपाके विसडनिसडकथानक समाप्तम् ॥

च्युत्वा ततो द्वावपि महाविदेहे सथम प्राप्य । प्राप्स्यत शिवपदमुत्पाद्य केवलज्ञानम् ॥५८॥

अप्यडिलेहियदाणे ठाणाइ करेइ अणुवउत्तो जो । कयसामइओ सो सामलोच्च सोएइ कुगइओ ॥१॥
तथाहि;—

चैपयजंथा कमलाणणा य उन्नयपओहरा नयरी । कंकिल्लिपल्लवकरा मलयपुरी आसि रमणिच्च ॥२॥
तत्थ निवो नयसारो सच्छो सगुणो य तहवि गयतासो । चउजलहिमेइलमहीमहिलावत्थयलंढारोच्च ॥
कुलधरसामलनामा वणिणो निवसंति तत्थ अइधणिणो । दोन्निवि पत्तियउत्ता अविउत्ता भमहिं सव्वत्थ ॥
अह पत्तम्मि वसंते संतेवि हु जो करेइणुवसंते । रइसुंदराभिहाणे उज्जाणे ते गया दोवि ॥५॥
कीलंति विविहकीलाहि सुहिकलत्तेहि परिगयो जाव । ता अकंदरवोहो समुट्टिओ पुच्चदिसिहुत्तं ॥६॥
किं किंति जंपमाणा उच्चालगईए जाव गच्छंति । ता पिच्छंति पभूयं लोयं पिंडीकयं तत्थ ॥७॥
एगे भणंति ओसइमंथे कुळ्वंति सिट्टिआईयं । केइ गुरुमुक्कपुक्का रयंति कुट्टंति हिपयाइं ॥८॥
तो पुट्टो कोवि नरो कुलधरवणिणा किमित्थ बहुलोओ । अकंदपरो दीसइ, सो जाइ संपयं एत्थ ॥
कीलत्थं संगत्तो पत्तरुओ धणेसवणितणओ । नामेण मलयचंदो इंदो इव अण्छर्राहिं सपं ॥१०॥
नियभज्जाहिं समेओ कीलंतो काणणम्मि किण्हेण । सपेण सो दट्टो तो विलवइ एस इय लोओ ॥
अह उवयारं नाउं विज्जाहरविदपरिगओ एगे । चारणसमणो पत्तो तत्थ तओ तेवि पिच्छंति ॥१२॥
कहिंयं सेट्टिसस तओ तेहिं जहा एस मुणिवरो सव्वं । जाणइ विज्जासिद्धो गयणे अवि भमइ सच्छंदं ॥
तुह तणयं जीवावइ एसो अम्भत्थिओ इह लहुं पि । गंतुण भणसु एयं करुणा गुरुसागरं साहुं ॥१४॥

अप्रतिलेखितस्थाने स्थानादि करोत्यनुपयुक्तो यः । कृतसामायिकः स इयामल इव शोचति कुगतिगतः ॥१॥
चम्पकजङ्घा कमलका(ला)ननोन्नतपयोधरा नगरी । कङ्किल्लिपल्लवकरा मलयपुर्यासीद् रमणीव ॥२॥
तत्र-नृपो नयसारः स्वच्छः सगुणश्च तथापि गतत्रासः । चतुर्जलधिमेखलामहीमहिलावसस्तलहार इव ॥३॥
कुलधरश्यामलनामानौ वणिजौ निवसतस्तत्रातिथिनौ । द्वावपि पत्तियुक्तावयुक्तौ भ्रमतः सर्वत्र ॥४॥
अथ प्राप्ते वसन्ते शान्तानपि-खलु यः करोत्यनुपशान्तान् । रतिसुन्दराभिधान उद्याने तौ गतौ द्वावपि ॥५॥
क्रीडतौ विविधक्रीडाभिः सुहृत्कलत्रैः परिगतौ यावत् । तावदाकन्दरवावः समुत्थितः पूर्वदिगमिमुखम् ॥६॥
किं किमिति जल्पन्तावुच्चालगत्या यावद् गच्छतः । तावत्पश्यतः प्रभूतं लोकं पिण्डीकृतं तत्र ॥७॥
एके भणन्त्यौपधमन्थे कुर्वन्ति शिष्ट्यादिकम् । केचिन्मुक्कगुरुपून्कारा र्वन्ति कुट्टयन्ति हृदयानि ॥८॥
ततः पृष्टः क्रोडपि नरो कुलधरवणिजा किमत्र बहुलोकः । आकन्दपरो दृश्यते, स जल्पति सांप्रतमत्र ॥९॥
क्रीडार्थं संप्राप्तः प्राप्तरूपो धनेशवणिकतनयः । नान्ना मलयचन्द्र इन्द्र इवाप्सरोभिः समम् ॥१०॥
निजभार्याभिः समेतः क्रीडन् कानने कृष्णेन । सपेण स दष्टस्ततो विलपत्येव इति लोकः ॥११॥
अधोपकारं ज्ञात्वा विद्याधरवृन्दपरिगत एकः । चारणश्रमणः प्राप्तस्तत्र ततस्तेऽपि पश्यन्ति ॥१२॥
कथितं श्रेष्ठिनस्तनस्तैर्यथैव मुनिवरः सर्वम् । जानाति विद्यासिद्धो गगनेऽपि भ्रमति स्वच्छन्दम् ॥१३॥
तत्र तनयं जीवयत्येवोऽम्भप्रथितं इह लब्धवपि । गत्वा मणैर्न करुणागुरुसागरं साधुम् ॥१४॥

तेणवि तहेव विहिय गतूणअभरिथओ जह मुणिद । मह पुत्तो सपेणं कयतकपेण डसिउत्ति ॥१५॥
 ता काऊण पसायं माणुसभिरं पयच्छ मह इण्ह । जीवावसु सोलसहिं भज्जाहिं समन्नियं ह्य ॥१६॥
 जा किंचि मुणिवरिंदो न भणइ विज्जाहरेण तो भणिय । जह एए मुणिवसहा विरया भो मततंताण ॥
 उवएस देमि अह करुणाए तुज्ज जह निय तणयं । मुचसु मुणिपायाणं पुरओ धरणीए आणेउं ॥१८॥
 तच्चरणेरणुरजियतणुस्स उत्तरइ जेण विसवेगो । तेणवि तहचि विहियं अह तस्स मुणिप्पभावेण ॥१९॥
 तह विज्जाहरपच्छन्नसरियविसयाइमतमाहपा । रविकरतवियं व हिम विलय पत्तं विसं झत्ति ॥२०॥
 सुत्तविउदुव्व तओ सिट्ठिसुओ उट्टए भणइ एव । किं एसो मेलाओ को एसो मुणिवरो ताप ! ? ॥
 तो कहइ तस्स सब्ब तो सो उट्टेइ वंदइ मुणिद । भणइ य विसहरवत्थो सामिय ! जीवाविओ तुमए ॥
 तो भणइ मुणी भो भो ! अहिस्स एगस्स तुह विस नट्ट । अज्जवि य मोहअहिणो विसेण, यत्थोसि न वाढ ॥
 तथाहि,—

अट्टमयट्ठाणफणी रइअरइसुभीमलोलरसणालो । हासभयभीमदाढो मोहमहाविसहरो रुदो ॥२४॥
 एएण जय डसिय चैयइ नय किंचि अत्तणो किच्च । अन्नाणगरलघारियह्यारियनियकज्जपरमत्थ ॥२५॥
 जह कहवि गुरुनरिंदो सदेसणअमयवारिधाराहिं । अहिंसिचइ तट्टकक तहवि न सम्म परिच्छेइ ॥२६॥
 जइ पुण स कन्नजाव उवएससुमंतदाणओ देइ । तहवि हु सिर धुणेइ सम्म न सुणेइ, अह कहवि ॥२७॥
 भवियन्वथावसेण कस्सवि पुन्नाणुभावओ चैव । गुरुगारुडियपउत्तो मतो अवृणेइ मोहविसं ॥२८॥

तेनापि तथैव चिहित गत्वाभ्यर्थितो यथा मुनीन्द्र । मम पुत्र सर्पेण कृतान्तःकल्पेन दष्ट इति ॥१९॥
 तस्मात्कृत्वा प्रसाद मानुषभिक्षा प्रयच्छ ममेदानीम् । जीवय षोडशभिर्भार्याभि समन्वितभेनम् ॥१६॥
 यावत्किञ्चिन्मुनिवरेन्द्रो न भणति विद्याचरेण ततो भणितम् । यथैते मुनिवृषभा विरता भो मन्त्रतन्त्रेभ्यः ॥
 उपदेश ददाम्यह करुणया तव यथा निज तनयम् । मुञ्च मुनिपादयो पुरतो धरण्यामानीय ॥१८॥
 तच्चरणेरणुरञ्जिततनोरत्तरति येन विषयेग । तेनापि तथेति विहितंमथ तस्य मुनिप्रभावेण ॥१९॥
 तथा विद्याधरपच्छन्नमृतविषयातिमन्त्रमाहात्म्यात् । रविकरतप्तमिव हिम विलय प्राप्तं विष झटिति ॥२०॥
 सुप्तविबुद्ध इव तत श्रेष्ठिसुत उत्तिष्ठति भणत्येवम् । किमेव मेल क एष मुनिवरस्तात ! ? ॥२१॥
 तत कथयति तस्य सर्वं तत स उत्तिष्ठति वन्दते मुनीन्द्रम् । भणति च विषधरग्रस्त स्वामिन् ! जीवितस्त्वया ॥
 ततो भणति मुनिर्भो भो ! एनस्याहैस्त्व विष नष्टम् । अद्यापि मोहाहेर्विषेण ग्रस्तोऽसि ननु बाढम् ॥२२॥
 अष्टमदस्थानफणो रत्यैरतिमुभीमलोलरसन । हासभयभीमदष्टो मोहमहाविषधर पीन ॥२४॥
 एतेन जगदष्ट चेतति न च किञ्चिदात्मन कृत्यम् । अज्ञानगरलघातितहारितनिजकार्यपरमार्थम् ॥२५॥
 यदि कथमपि गुरुनरेन्द्र सदेशानामृतवारिधाराभि । अभिषिञ्चति तदष्ट तथापि न सम्यक्परिच्छिनत्ति ॥
 यदि पुन स कर्णनापमुपदेशमुमन्त्रदानतो ददाति । तथापि हि शिरो धुनाति सम्यग् शृणोति, अथ कथमपि ॥
 भवितव्यतावशेन कस्यापि पुण्यानुभावात् एव । गुरुगारुडिक्रमयुक्तो मन्त्रोऽपनयति मोहाविषम् ॥२८॥

ता अञ्जवि मोहमहाअहिविसवेगां फुरन्ति तुह वाटं । ताणुत्तारणहेउं तंशा जत्तं कुणसु भू ! ॥२९॥
तो भणइ मलयचंदो तुम्ह पसाएण तेवि विसवेगां । गच्छिस्संति सुदूरे रविकरनिहयव्य तमनियरा ॥
जम्हा तुमे सपत्था मोहविमुच्छायणेवि, ता पत्तिउं । तण्णियारं तं कुणह जेण सो मं न पीडइ ॥३१॥
तो भणइ गुरु निसुणसु सम्मं सम्मत्तमंडलं पढमं । लिहिउं सिक्खावंधो कायव्वो तुज्झ अम्हेहि ॥३२॥
जइधम्मपरमंतो दायव्वो तुज्झ सो विहीए तओ । सेवेयव्वो तो सो मोहविसं सच्चमवि हरिही ॥३३॥
इचाइदेसणाए पडिवोहेउं कलत्तसंजुत्तं । तं मलयचंदनामं सिद्धिसुयं दिक्खए साहू ॥३४॥
कुलवरसामलवणिणां तेवि हु सम्मत्त देसचरणं च । पडिवन्ना अन्नेवि हु सम्मत्तं केवि किपि वयं ॥३५॥
सिद्धिधनेसोवि तथा पडिवज्जइ देसविरइमक्खंडं । सह मलयचंदमुणिणां विहरइ साहूवि अन्नत्थ ॥३६॥
कुलवरसामलसइदा पसंसमाणा मुणिं मलयचंदं । नियनियं गिहेसु पत्ता पालितं विहीए गिहियम्मं ॥३७॥
सवित्सेसं सामइए कुणंति जत्तं सुणंति सिद्धंतं । गीयत्थसाहुमूले सामइयगुणे य तह एए ॥३८॥
जह समभावो साहू सावज्जं चयइ कुणइ निरवज्जं । तह सावगोवि सम्मं रागदोसं परिहरंतो ॥३९॥
साहुव्व सो य तइयां कुम्मं निज्जरइ बंधइ अप्पं । परिमियकालं जावइ इरियासमियाइगुणजुत्तो ॥४०॥
सो हु तहन्नामाओ खविऊणं चरणमोहणीयंपि । अचिरेणं चिय पावइ सच्चरित्तंपि पाएण ॥४१॥
इइ कारणाउ निच्चं कायव्वं सावगेण सामइयं । इय सोउं पइदियहं तं ने गिण्ढंति सवित्सेसं ॥४२॥
अह कालेण पमायइ सामइए सामलो-कुक्कम्मवसा । अप्पडिलेहियअवमज्जिएवि ठाणे निसीएइ ॥४३॥

तस्माद्द्यापि, मोहमहाहिविपवेगाः स्फुरन्ति तव वाटम् । तेपामुत्तारणहेतोस्त्रस्माद्यत्नं कुरुष्व मद्र ! ॥२९॥
ततो भणति मलयचन्द्रस्तव प्रसादेन तेऽपि विपवेगाः । गमिष्यन्ति सुदूरे रविकरनिहता इव तमोकिराः ॥
यस्मान्मय्यं समर्था मोहविपेच्छादनेऽपि, तस्मात्प्रसद्य । तत्प्रतिकारं तं कुरुत येन स मां न पीडयति ॥३१॥
ततो भणति गुरुः शृणु सम्यक्सम्यक्त्वमण्डलं प्रथमम् । लिखित्वा शिखावन्वः कर्तव्यस्तवास्माभिः ॥३२॥
यतिवर्मपरममन्त्रो द्यतत्र्यस्तव स विधिर्नो त्रतेः । सेवित्र्यस्ततः स मोहविषं सर्वमपि हरिष्यति ॥३३॥
इत्यादिदेशनया प्रतिबोध्य कलत्रसंयुक्तम् । तं मलयचन्द्रनामानं श्रेष्ठिसुतं दीक्षते साधुः ॥३४॥
कुलवरश्यामलवणिजौ तावपि हि सम्यक्त्वं देशचरणं च । प्रतिपन्नान्वयेऽपि हि सम्यक्त्वं केऽपि किमपि व्रतम् ॥
श्रेष्ठिधनेशोऽपि तथा प्रतिपद्यते देशविरतिमखण्डाम् । महामलयचन्द्रमुनिना विहरति साधुरप्यन्यत्र ॥३६॥
कुलवरश्यामलव्याद्धौ भ्रंशसन्तौ मुनिं मलयचन्द्रम् । निजनिजगृहेषु प्रासौ पालयतो विधिना गृहिवर्मम् ॥३७॥
सविशेषं सामायिके कुरुतौ यत्नं शृणुतः सिद्धान्तम् । गीतार्थसाधुमूले सामायिकगुणांश्च तथैतान् ॥३८॥
यथा समभावाः साधुः सावद्यं त्यजति करोति निरवद्यम् । तथा श्रावकोऽपि सम्यग्गद्वेषौ परिहरन् ॥३९॥
साधुरिव स च तदा कर्म निर्मृणाति बध्नात्यल्पम् । परिमितकालं यापयतीत्यसमित्यादिगुणयुक्तः ॥४०॥
स खलु तद्रथ्यासात्क्षपयित्वा चरणमोहनीयमपि । अचिरेणैव प्राप्नोति सर्वचारित्र्यमपि प्रायेण ॥४१॥
इति कारणान्नित्यं कर्तव्यं श्रावकेण सामयिकम् । इति श्रुत्वा प्रतिदिवसं ततो गृहीतः सविशेषम् ॥४२॥

वोसिरइ कडुयाई अपमज्जियथंढिल्लिम्मि ठाएइ । काउंस्सग्गेण तहां कंडुयइ पमज्जिउं नेय ॥४४॥
 तो कुलधरो निसेहइ मा मा दुप्पणिहियत्तणं कुणसु । सामइए अइयारी होइ कुणंतस्स तुह एवं ॥४५॥
 अनिरिक्खियापमज्जियथंढिल्ले ठाणमाइ सेवंतो । हिंसाभावेवि न सो कडसामइओ प्रमायाओ ॥४६॥
 सो भणइ किं करेमी तक्काले सुमरई न मे किंपि । पडिलेहणाइ तो सं बंधव । पेहेसि मह छिडं ॥४७॥
 तो कुलधरो उविवस्सइ तहवि हु सामाइयस्स गहणम्मि । न य सो चयइ पयत्तं मुणिज्जण फलं इमस्स तओ ॥
 दुप्पणिहियकाएणं करेइ सामाइयं तहवि एसो । इय सहवारं काउं सामइयं सो द्विं पत्तो ॥४९॥
 अप्पइडिओ य जाओ इयरो सामाइयं निरइयारं । पालेउं पज्जंते अणसणविहिणा मरेज्जण ॥५०॥
 सोइम्मे उववओ इरिसामाणियसुरो सरेज्जण । नियमित्तं संपत्तो तस्स सयासे तर्हि चव ॥५१॥
 सो तं पिच्छिय पुच्छइ को सि तुमं, सो भणेइ तुह मित्तं । सो हं कुलधरनामा अवहिन्नाणेण सो मुणित्तं ॥
 संवं नियवुत्तंत तो झूरइ तस्स पासित्तं रिद्धि । इद्धी मज्झ पमाओ फलिओ एयस्स अपमाओ ॥५३॥
 सरिसेहिं सम्पत्तं पडिवन्नं देसविरइरणं च । एगगुरुणो समीवे तहवि हु इय अंतरं जायं ॥५४॥
 इचाइ झूरिज्जणं पभणइ बंधव ! तया मए तुज्झ । उवएसामयपाणं न कयं कन्नेवि मूढेण ॥५५॥
 तत्तो चविउं दोन्निवि महाविदेहम्मि संजमं पप्प । संपावियवरनाणा ते सिज्झिस्संति तइयभवे ॥५६॥

॥ इति सामायिकव्रते तृतीयातिथारविपाके सामलकथानकं समाप्तम् ॥

अथ फालेन प्रमाघति सामायिके श्यामलः कुकर्मवशात् । अघ्नतिलेखिताप्रमार्जितेऽपि स्थाने निपीदति ॥
 व्युत्सृजति फायिवयाघप्रमार्जितस्यण्डिले तिष्ठति । कायोत्सर्गेण तथा कण्डूयति प्रमार्ज्यं नैव ॥४४॥
 ततः कुलधरो निषेधति मा मा दुप्पणिहितं कुरु । सामायिकेऽतिचारो भवति कुर्वतस्तवैवम् ॥४५॥
 अनिरिक्षिताप्रमार्जितस्थण्डिले स्थानादि सेवमानः । हिंसाभावेऽपि न स कृतसामायिकः प्रमादात् ॥४६॥
 स भणति किं करोमि तस्मिन्ने स्मर्यते न मया किमपि । प्रतिलेखनादि ततस्त्वं बान्धव ! प्रेक्षसे मम च्छिद्रम् ॥
 ततः कुलधर उपेक्षते तथापि हि सामायिकस्य ग्रहणे । न च स त्यजति प्रयत्नं ज्ञात्वा फलमस्य ततः ॥
 दुष्पणिहितकायेन करोति सामायिकं तथाप्येष । इति सातिचारं कृत्वा सामायिकं स दिवं प्राप् ॥४९॥
 अप्पइडिक्ख जात इतरः सामायिकं निरतिचारम् । पालयित्वां पर्यन्तेऽनशनविधिना मृत्वा ॥५०॥
 धौधर्म उपपन्नो हरिसामानिकसुरः स्मृत्वा । निजमित्तं संपासस्तस्य सफाशे तत्रैव ॥५१॥
 स तं दृष्ट्वा पृच्छति कोऽसि त्वं, स भणति मित्त्रम् । सोऽहं कुलधरनामाऽवधिज्ञानेन स ज्ञात्वा ॥५२॥
 सर्वं निजवृत्तान्तं ततः स्त्रियते तस्य दृष्ट्वा क्रुद्धिम् । हा धिग् मम श्रमादः फलितं एतस्याप्रमादः ॥५३॥
 सदृशाभ्यां सम्यक्करणं प्रतिपन्नं देशविरतिरत्नं च । एकगुरोः समीपे तथापि खलिवत्पन्तरं जातम् ॥५४॥
 इत्यादि स्त्रित्वा प्रभणति बान्धव । तदा मया तव । उपदेशामृतपानं नं कृतं कणेऽपि मूढेन ॥५५॥
 तत्तश्च्युत्वा ह्यावपि महाविदेहे संयमं प्राप्य । संपातवरज्ञानौ तौ सेत्स्यतस्त्वृतीयभवे ॥५६॥

कालावधिं न पूरइ गृहिनं सामाद्यं जहिच्छो वा । तवकरणे वरुणो इव सहैः कुर्गसु दुवस्ताइ ॥१॥
तथाहिः—

परिभ्रमिररमणिं करचरणरणिमणिवलयने उररवेहिं । पाहाउयनूररवो खलिज्जए जम्मि तं नयरं ॥२॥
नामेणं नंदिवद्धमिह पुरसामी रविच्च मूरनिवो । पडिहयअरितिमिरोहो तहवि ह्यु नो कइवि संत्तासो ॥
तह सिट्ठी पुरसिट्ठी वसइ तहिं सुंदरोत्ति नामेण । वरुणधरणाभिहाणा तस्स य तणया नयपदाणा ॥
अह अन्नया नईए कूले केलीए जाव कीलंति । ताव सहसत्ति कत्तो पत्तो चारणमुणी तस्य ॥५॥
पणओ तेहिं तओ सो थम्मं साहेइ महुरवाणीए । सम्मत्ताइं सव्वं जइगिहिमेएहिं तो तेहिं ॥६॥
पडिबन्धो गिद्धिधम्मो पढमसमत्थेहिं थेवदियहेहिं । नाओ जहट्ठिओ सोणुण्ठंति पराप भत्तीए ॥७॥
सामाद्यग्गहणं पइ पइदियहमहिग्गहं विहेऊण । गिण्ठंति दोवि समणं वरुणो धरणो य ते विट्ठिणा ॥८॥
किंतु अवधिं न पूरइ वरुणो सामाद्यं गहेऊणं । कज्जम्मि समुप्पन्ने पुन्नपइन्नोच्च पारेइ ॥९॥
तो धरणो पन्नवई वरुणं एवं न जुज्जए काउं । वडियदुगं पि न पालसि सामाद्यं सम्मभावेण ॥१०॥
अन्यत्राप्युक्तम्;—

काऊण तवस्वणं चिय पारेइ करेइ वा जहिच्छाप । अणवट्ठिपसामाद्यं अणायराओ न तं सुद्धं ॥११॥
अणवट्ठियस्स कज्जं सिज्जइ इहलोइयं पि नो जम्हा । इह अत्थे चारहदो दिट्ठंतो चाहुयाणोत्ति ॥१२॥
तथाहिः—
गामम्मि सालिगामे निवसइ एगो समुद्धुरो सूरु । नामेण गुणेणं य तस्स भारिया सिरिभिं नाम ॥

कालावधिं न पूरयति गृहीत्वा सामायिकं ययेच्छे वा । तत्करणे वरुण इव सहते कुगतियु दुःखानि ॥१॥
परिभ्रमितूरमणीं करचरणरणिमणिवलयनूपूररवैः । प्रामातिकतूर्यरवः स्वल्पने यस्मिंस्तन्नगरम् ॥२॥
नाम्ना नन्दिवर्चनमिह पुरस्वामी रविरिव सूरनृपः । प्रतिहतारितिमिरीषस्तथापि हि नो कथमपि सत्रासः ॥
तथा श्रेष्ठी पुरेश्रेष्ठी वसति तत्र सुन्दर इति नाम्ना । वरुणधरणाभिधानौ तस्य च तनयौ नयप्रधानौ ॥३॥
अथान्यदा नद्याः कूले केल्या भावत्क्रीडतः । तावत्सहसेति कुतः प्राप्तश्चारणमुनिस्तत्र ॥५॥
प्रणतस्ताभ्यां ततः स घर्मं कथयति मधुरवाण्या । सम्यक्त्वादं सर्वं यतिगृहिभेद्राभ्यां ततस्ताभ्याम् ॥६॥
प्रतिपन्नो गृहिधर्मः प्रथमासमर्थाभ्यां स्तोत्रदिवसैः । ज्ञातो यथास्थितः सोऽनुतिष्ठतः परमा भक्त्या ॥७॥
सामायिकग्रहणं प्रति प्रतिदिवसमभिग्रहं विधाय । गृहीतो द्वावपि समं वरुणो धरणश्च तौ विविना ॥८॥
किन्त्ववधिं न पूरयति वरुणः सामायिकं गृहीत्वा । कार्ये समुत्पन्ने पूर्णप्रतिज्ञ इव पारयति ॥९॥
ततो धरणः प्रज्ञापयति वरुणमेवं न युज्यते कर्तुम् । घटिकाद्विक्रमपि न पालयति सामायिकं सम्यग्भावेन ॥
कृत्वा तत्क्षणमेव पारयति करोति वा यथेच्छम् । अनवस्थितसामायिकप्रनाशनात् तच्छुद्धम् ॥११॥
अनवस्थितस्य कार्यं सिध्यत्येहलोकिकमपि नो यस्मात् । इहार्थे चारभटो दृष्टान्तश्चाहुयान इति ॥१२॥
ग्रामं सालिग्रामे निवसत्येकः समुद्धुरः शूरः । नाम्ना गुणेन च तस्य भार्या श्रीमती नाम ॥१३॥

ताण सुओ चारहडो नामेण भुणेग अत्थि सुपसिद्धो । सो जोव्वग्गमि पत्तो ओव्वग्गड नरवई भीमं ॥
 अन्नोवि तस्स मिच्चो नामेण मोहणो नरवइस्स । ओलग्गइ सोवि तओ अभोयणेण विसेसेण ॥१५॥
 पच्चूसे उट्टेउं दोवि हु गच्छंति रायपासम्मि । नमिउणं चारहडो खणाउ उट्टेवि गच्छेइ ॥१६॥
 वीओ मोहणनामा ता चिट्ठइ नरवरस्स पासम्मि । जा जिमिउणं राया सिज्जाए ठाइ समयम्मि ॥१७॥
 तो उट्टिउण वाहिं गंतुं भुजेइ पुणवि समयम्मि । आगच्छइ निवापासे तहेव पिच्छेइ त राया ॥१८॥
 चारहडो उण अंतंतराओ कज्जतरेण गच्छेइ । तो पिच्छइ भूवालो सेवाए अंतरं ताण ॥१९॥
 अह अन्नया नरिंदो भोत्तुं सिज्जाए ठाइ जा तत्तो । निमुणइ पुरस्स मज्जे लोयाणं वहलतुमुलरव ॥२०॥
 तो संभतो राया मोहणमाइसइ जह तुमं गंतुं । पुरमज्जे अवलोपसु को हेऊ तुमुलसइस्स ॥२१॥
 तो मोहणोवि गंतुं जा पिच्छइ करिवर विगयमिंठे । भंजनं चूरंत घरहट्टाईणि पुरमज्जे ॥२२॥
 तो हविकुओ करिंदो तेण तओ समुहं समुच्छलिउं । गयसिक्खाकुसलेणं वर्साकओ मोहणेण लहुं ॥
 तो पट्टिहारो गंतुं साहइ सव्वपि नरवइस्स तयं । कोऊइलेण राया संपत्तो तत्थ टाणम्मि ॥२३॥
 करिखंधगयं बट्टुं तं तो चित्तेइ नरवई एवं । तुमुलपरिजाणणट्टा पट्टिविओ न उण इइ काउं ॥२५॥
 तो रंजिएण रत्ता दिन्नो सो चेव तस्स वरहत्थी । सह विसयावासेहिं मंदलियपयम्मि सठविओ ॥२६॥
 तो चाहडो चितइ एएण मएवि सेविओ एसो । एयस्स इयणसाय वियरइ नो मज्ज पुण रिपि ॥२७॥
 तहवि हु सो ओलग्गइ तहेव अणवट्टिओ, तओ राया । मज्जन्ने परिचितइ चारहडस्सावि वियरेपि ॥

तयो सुतश्चारमये नाम्ना गुणेनास्ति सुप्रसिद्ध । स यौवने प्राप्तोऽवलगति नरपतिं भीमम् ॥१४॥
 अन्योऽपि तस्य मित्त्र नाम्ना मोहनो नरपतिम् । अवलगति सोऽपि ततोऽभोजनेन विशेषेण ॥१५॥
 प्रत्युप उत्थाय द्वावपि हि गच्छतो राजपार्श्वे । नत्वा चारभट क्षणादुत्थाय गच्छति ॥१६॥
 द्वितीयो मोहैननामा तावत्तिष्ठति नरवरस्य पार्श्वे । यावज्जिमित्त्वा राजा शय्याया तिष्ठति समये ॥१७॥
 तत उत्थाय बहिर्गत्वा मुञ्जे पुनरपि समये । आगच्छति नृपपार्श्वे तथैव पश्यति त राजा ॥१८॥
 चारभट पुनरन्तरान्तरा कार्यान्तरेण गच्छति । तत पश्यति भूपाल सेवामान्तरं तयो ॥१९॥
 अथान्यदा नरेन्द्रो मुक्त्वा शय्याया तिष्ठति यावत्तन । शृणोति पुरस्य मध्ये लोकाना वहलतुमुलरवम् ॥
 तत सभ्रान्तो राजा मोहनमादिशति यथा त्व गत्वा । पुरमध्येऽवलोकस्य को हेतुस्तुमुलशब्दस्य ॥२१॥
 सतो मोहनोऽपि गत्वा यावत्पश्यति करिवरं विगतहस्तिपकम् । मज्जन्तं चूर्णमन्त घरहट्टादीनि पुरमध्ये ॥
 ततो हास्यत करीन्द्रस्तेन तत समुखं समुच्छल्य । गजशिक्षाकुशलेन वशीकृतो मोहनेन लघु ॥२३॥
 तत प्रतिहारो गत्वा कथयति सर्वमपि नरपतेस्तत् । कुतूहलेन राजा संप्राप्तस्तत्र स्थाने ॥२४॥
 करिस्क्न्धगत दृष्ट्वा तं ततश्चिन्तयति नरपतिरेवम् । तुमुलपरिज्ञानार्थं प्रस्थापितो न पुनरिति कर्तुम् ॥२५॥
 सतो रञ्जिनेन राजा वक्त स एव तस्मै वरहस्ती । सह विषयावांसमण्डलिकपदे संस्थापित ॥२६॥
 ततश्चारभटश्चिन्तयत्येतेन मयापि सेवित एव । एतस्मा ज्ञात प्रसाद वितरति नो मद्य पुन किमपि ॥२७॥

किंचिवि गामाईयं इक्कारावडं तयंपि तो तत्य । पडिहारंओ, सो नत्तिय तत्य इय कइ सो रत्तो ॥
 अणवट्टिओ यं एमो पडिहारो विन्नवेइ निवइस्स । देव ! पसायअज्जोगो, तो राया भणंइ एवमिणं ॥
 तो केणवि से कहियं जइ तं रत्ता निरूविओ अज्ज । नो भणइ अइ भाउय ! पओयणंण गओ आमि ॥
 दो तिन्नि दिणाइं तो निरंतरं रायसंनिहाणम्मि । ठाउं पुणोवि तहवि हु उट्टेउं जाइ एमेव ॥३२॥
 तो मोहणेण भणिओ वंचव । अणवट्टिओ सिसेवाए । सुण्णडिल्लगो जइ हवसि कहवि तो तप्फलं लइसि ॥
 तो तेणं सो भणिओ विन्नवसु नरेसरं सरसु पणयं । जेण पसीयइ मज्जवि विन्नत्तो तेण तो राया ॥
 जइ पट्टु ! चारइइस्सवि कुणसु पसायं विसीयए एसो । बुवकंतो बहुकालो तुइ पयसेवं कुणंतस्स ॥३५॥
 तस्सणुरोहेण तओ दिन्नं गामं निवेण तस्सवि य । ताभो ! सुण्णडिल्लगो तुमंपि सामाइए हवसु ॥३६॥
 सग्गापवग्गेविसयं जइ सोक्खं महसि ता थिरो होउं । सामाइयपवि पालसु इय भणिउं विग्गए धरणो ॥
 तो वरुणेणं भणियं एवमिणं किंतु कम्मवसभोत्ति । न हवामि सुण्णडिल्लगो सामाइए किं फरेमि अइ ? ॥
 तद्गहणेवि न सक्को ठाउमइं जइ तहं गिण्णंमि । ता तुइ सिक्खाए अइ अरिहो न हवामि इय वोत्तुं ॥
 पुणरवि तदा पपट्टइ कालेणं कवल्लिओ स कालेण । जोइसिपसुवन्नो अज्जवि भमिही भवे सुचिरं ॥
 धरणेणं चिरकालं सामाइयं पालियं निग्गयारं । पाणे विहिणा चइउं ईसाणे सुरवरो जाओ ॥४१॥
 तत्तो चुओ विदेहे सिज्झिस्समइं चरणसंपदं लद्धिउं । ता जत्तो कायव्वो सामाइए सब्बकालंपि ॥४२॥
 ॥ इति चतुर्धातिच्चारविपाके वरुणकथानकं समाप्तम् ॥

तथापि सञ्ज सोऽवलगति तर्धवानवस्थितः, ततो राजा । मय्याहे परिचिन्तयति चारमट्टायापि वितरामि ॥
 किञ्चिदपि ग्रामादेकं ह्यकारयति तमपि ततस्तत्र । प्रतिहारात्, स नास्ति तत्रेति कथयति स राजे ॥२९॥
 अनवस्थितश्चैव प्रतिहारो विज्ञपयति नृपंतये । देव ! प्रसादायोग्यः, ततो राजा मणत्येवमिदम् ॥३०॥
 ततः केनापि तस्मै कथितं यथा त्वं राज्ञा निरूपितोऽद्य । स भणत्यहं धातः ! प्रयोजनेन गत आसम् ॥३१॥
 द्वे त्रीणि दिनानि ततो निरन्तरं रामसंनिधाने । स्थित्वा पुनरपि तथापि ह्युत्थाय यात्येवमेव ॥३२॥
 ततो मोहनेन मणितो वान्धव ! अनवस्थितोऽसि सेवाम्याम् । सुप्रतिलग्नो यदि भवसि कथमपि ततस्तत्फलं लभसे ॥
 ततस्तेन स मणितो विज्ञपय नरेधरं स्मर प्रणयम् । येन प्रसीदति मय्यपि विज्ञप्तस्तेन उतो राजा ॥३४॥
 यथा प्रभो ! चारमट्टायापि कुरु प्रसादं विपादत्येषः । व्युत्क्रान्तो बहुकालस्तत्र प्रसवेवं कुर्वतः ॥३५॥
 तस्यानुभवेन ततो दत्तो ग्रामो नृपेण तस्मा अपि च । तस्माद् भोः सुप्रतिलग्नस्त्वमपि सामायिकं भव ॥३६॥
 स्वर्गापवर्गविषये यदि सौख्यं काङ्क्षसि तदा स्थिरो भूत्वा । सामायिकमपि पालयेति भाणित्वा विरमति धरणः ॥
 ततो वरुणेन मणितमेवमिदं किन्तु फर्मवश इति । न भवामि सुप्रतिलग्नः सामायिकं किं कुर्वेऽहम् ॥३८॥
 तद्ग्रहणेऽपि न शक्तः स्थातुमहं यथा तथैव गृह्णामि । तस्मात्तव शिक्षाया अहमहो न भवामोत्पुक्त्वा ॥
 पुनरपि तथा प्रवर्तते कालेन कवल्लितः स काले । न्योतिष्केषूपपन्नोऽद्यापि अमिष्यति भवे सुचिरम् ॥४०॥
 धरणेन चिरकालं सामायिकं पालितं निरनिचारम् । प्राणान्विधिना त्यक्त्वेऽनेन सुरवरो जातः ॥४१॥
 तत्रश्चतुर्धा विदेहे सेत्स्यति चरणसंपदं लब्ध्वा । तस्माद्यत्नः कृतव्यः सामायिकं सर्वकालमपि ॥४२॥

सुन्नत्तणओ गहियं सामाडयमणुट्टियं पि सुत्तेण । सोमेणव जेण तयं अप्पं चिय सो फलं लहइ ॥१॥
तथाहि ;—

अत्थि पुरं कपिल्लं भारहवासम्मि गयणसमसोहं । गुरुसुहकविकमणीयं दियरायविराडयं च तथा ॥२॥
तं पालइ भूवालो जयवालो विस्सविस्सुओ, तस्स । पियकंता नामेणं गुणओ य समत्थि सुकलत्तं ॥३॥
तइ अत्थि वणिपवाणो सुमइभिधानो पिया य से सुलसा । तेसिं पुत्तो सोमो सोमो इव वंधुकुमुयाणं ॥४॥
कुमयवणे अणवरयं परिब्भमंतो समंतभइस्स । भट्टस्स संनिहाणे पत्तो पणमित्तु तच्चरणे ॥५॥
पुच्छइं कहेसु किंचिवि कहाविसेसं विसेसओ मज्झ । जमुच्चियधम्माणुगयं भणेइ विप्पो निसामेसु ॥६॥

कम्मि गिरिदुग्गनपरे दुग्गो नामेण माहणो वसइ । निव्विन्नकामभोगो करेइ बहुतित्यजत्ताओ ॥७॥
अइ अन्नया भमंतो पत्तो एवकम्मि वणनिगुंजम्मि । वेत्तइलवेत्तिल्लपत्तलवसंछाइयसयलभूभागे ॥८॥
तत्थन्नेसइ सलिलं तण्हासुसिओट्टकंठओ जाव । तो नियइ अंधकूवं वल्लिवियाणेहि संछन्नं ॥९॥
अइगुरुवल्लिवरत्तं वल्लिं करवत्तियाए वंधेइ । तं खिवइ कूवपत्ते ता चडिओ तत्थ लहुवालो ॥१०॥
उत्तरिओ तेण तओ पणओ विप्पो तओ वसो भणइ । को सि तुमं कइ पडिओ एत्थ, तओ कइ सो एवं ॥
मालागारस्स सुओ महुरानयरीए रायमलयाओ । चोरेणं आणीओ वग्गभएणेइ कूवम्मि ॥१२॥
दोहिवि खित्तो अप्पा तइ सुन्नारेण नीरतिसिएण । गारुडिएणावि तहा खित्तो अप्पा इइ लहुं पि ॥१३॥
चिद्धंति तेवि कूये तो तं सुणित्तं पुणोवि विप्पेणं । खित्ता तत्थ वरत्ता ता गारुडिओवि णिवत्तं ॥

शून्यत्वतो गृहीतं सामायिकमनुष्ठितमपि शून्येन । सोमेनेव येन तदल्पमेव स फलं लभते ॥१॥
अस्ति पुरं काम्पिल्यं भारतवर्षे गगनसमशोभम् । गुरुसुहकविकमनीयं द्विजराजविराजितं च तथा ॥२॥
तत् पालयति भूवालो जयवालो विश्वावश्रुतः, तस्य । प्रियकान्ता नाम्ना गुणतश्च समस्ति सुकलत्रम् ॥३॥
तथास्ति वणिक्प्रधानः सुमत्यभिधानः प्रिया च तस्य सुलसा । तयोः पुत्रः सोमः सोम इव बन्धुकुमुदानाम् ॥४॥
कुमन्तवनेऽनवरत्तं परिभ्रमन्समन्तभद्रस्य । भट्टस्य संनिधाने प्राप्तः प्रणम्य तच्चरणौ ॥५॥
पृच्छति कथयति कुञ्चिदपि कथाविशेष विशेषतो मम । य उचितधर्मानुगतो भणति विप्रो निशमय ॥६॥
कस्मिन् गिरिदुर्गनगरे दुर्गो नाम्ना ब्राह्मणो वसति । निर्विण्णकामभोगः करोति बहुतीर्थयात्राः ॥७॥
अथान्यदा भ्रमन्प्राप्त एकस्मिन् वनानिकुञ्जे । कोऽल्लवल्लिवल्लवसंछादितसकलभूभागे ॥८॥
तत्रान्वेष्यति सलिलं तृष्णाशुष्कौष्ठकण्ठको यावत् । ततः पश्यत्यन्धकूपं वल्लिवितानैः संछन्नम् ॥९॥
अतिगुरुवल्लिवरत्नं वल्लिवित्वा करपत्रिकया बध्नाति । तां क्षिपति कूपमध्ये तदा चटितस्तत्र लघुबालः ॥१०॥
उत्तारितस्तेन ततः प्रणतो विप्रस्ततश्च स भणति । कोऽसि त्वं कथं पतितोऽत्र, ततः कथयति स एवम् ॥
मालाकारस्य सुतो मधुरानगर्या राजमलयात् । चोरेणानीतो व्याघ्रभयनेह कूपे ॥१२॥
द्वान्ध्यामपि क्षिप्त आत्मा तथा सुवर्णकारेण नीरतृपितेन । गारुडिकेनापि तथा क्षिप्त आत्मेह लब्धपि ॥१३॥

सेसावि क्रमेण तत्रो नमिउं विष्यं भणति तं जणओ । अह्व गुरू संजाओ अम्हाणं पाणदाणाओ ॥१५॥
 सब्वेवि हु महुराए वत्थव्वा पायडा य तत्थम्हे । तित्थावगाहणत्थं आगंतव्वं तए तत्थ ॥१६॥
 सुञ्जुवपारं फाउं अम्हे निरणीकया भविस्सामो । अह पाणदायगाणं उवयारो बुक्करो फाउं ॥१७॥
 तो भणिओ भट्टेणं चोरो जह एस बालओ मिलइ । नियधीऊणं तुमए कायव्वं तइ तए सिग्गं ॥१८॥
 एवं करेमि भणिउं तत्तो तेणो गओ तहन्नेवि । किच्चियकालाओ तओ विप्पोवि समागओ तत्थ ॥१९॥
 महुराए बहुविहकुसुमफलभरोनमियमलयछायाए । पढसंतो चवविट्ठो जा चिट्ठइ तत्थ तो दिट्ठो ॥२०॥
 मालागारसुएणं हिट्ठेणं पणमिओ ससंभंतं न नारंगकेल्लिदक्खादाडिमफलफुल्लमार्हिहि ॥२१॥
 कारविय पाणत्रिच्चि नीओ नियमंदिरम्मि मलयंतो । तो तेणं तेणस्सवि कहिओ तस्सागमो तपणु ॥२२॥
 सोवि लहुं संपत्तो एगंते पणमिऊण चोरेण । चोरियनिवआहरणं बहुमुल्लं तस्स तं दिन्नं ॥२३॥
 तो सुन्नारगिहं सो पत्तो नाऊण तस्स पासाओ । तं भणइ मं विपाणसि, सो भणइ अहं न याणेमि ॥
 तो कहियं भट्टेणं सो हं इचाइ जाव-साहेइ । तो उट्ठिऊण दिन्नं नियासणं संभमविमुक्कं ॥२५॥
 तो भट्टेण रहम्मी तं आहरणं निदंसियं तस्स । विकीय इमं अप्पसु मह मुल्लं किंपि तं गिण्ह ॥२६॥
 सो गिण्हिहि आहरणं वहिं गओ माहणोवि जमुणाए । निसुणइ सो सुन्नारो पढहयसइं विवणिमग्गे ॥
 जो कोवि कहइ चोरं रायसुयं जेण मारिउं गहियं । आहरणं तस्म निवो लक्खं वियरेइ इय सोउं ॥

तिष्ठन्ति तेऽपि कूपे ततस्तत्र श्रुत्वा पुनरपि विभेण । क्षिप्ता तत्र वरत्रा तदा गारुडिकोऽपि निष्क्रान्तः ॥१४॥
 शेषा अपि क्रमेण ततो नत्वा विभ्रं भणन्ति त्वं जनकः । अथवा गुरुः संजातोऽस्माकं प्राणदानात् ॥१५॥
 सर्वेऽपि हि मथुरायां वास्तव्याः प्रकटाश्च तत्र वयम् । तीर्थावगाहनार्थमागन्त्वयं त्वया तत्र ॥१६॥
 तवोपकारं कृत्वा वयं निर्ऋगीकृता भविष्यामः । अथ प्राणदायकानामुपकारो दुष्करः कर्तुम् ॥१७॥
 ततो भणितो भट्टेन चौरौ यथैव बालो मिलति । निजपित्रोस्त्वया कर्तव्यं तथा त्वया शीघ्रम् ॥१८॥
 एवं करोमि भणित्वा ततः स्तेनो गतस्तथान्येऽपि । कियत्कालात् ततो विप्रोऽपि समागतस्तत्र ॥१९॥
 मथुरायां बहुविधकुसुमफलभरावननमलयच्छायायाम् । पार्थिवान् उपविष्टो यायत्तिष्ठति तत्र ततो दृष्टः ॥२०॥
 मालाकारसुतेन हृष्टेन प्रणतः ससंभ्रान्तम् । नारङ्गकेलिद्वाक्षादाडिमफलपुष्पादिभिः ॥२१॥
 कारयित्वा प्राणवृत्तिं नीतो निजमन्दिरे मलयान्तः । तवस्तेन स्तेनस्यापि कथितस्तस्यागमस्तद्बुद्धु ॥२२॥
 सोऽपि लघु संप्राप्त एकान्ते प्रणम्य चोरेण । चोरितनृपाभरणं बहुमूल्यं तस्मै तद् दत्तम् ॥२३॥
 ततः सुवर्णकारगृहं स प्राप्तो ज्ञात्वा तस्य पार्ष्वात् । तं भणति मां-विजानासि, स भणत्यहं न जानामि ॥
 ततः कथितं भट्टेन सोऽहमित्यादि यावत्कथयति । तत उत्थाय दत्तं निजासनं संभ्रमविमुक्तम् ॥२५॥
 ततो भट्टेन रंहसि तद्वाभरणं निदर्शितं तस्मै । विक्रीयेदथर्षय मह्यं मूल्यं किमपि त्वं गृहाण ॥२६॥
 स गृहीत्वाभरणं वहिर्गतो ब्राह्मणोऽपि यमुनायाम् । शृणोति स सुवर्णकारः पढहशब्दं विपणिमार्गे ॥२७॥
 यः कोऽपि कथयति चौरं राजसुतं येन मारयित्वा गृहीतम् । आभरणं तस्मै नृपो लक्षं वितरतीति श्रुत्वा ॥

सुभारो परिभावइ तं आहरणं विसेसओ जाव । रायतणयस्स तणयं घडियं च इमं मए चैव ॥२९॥
 ता गंतुं साहेमो निवस्सं अप्पेवि तह अलंकारे । गिण्हामो तं लक्खं किं कज्जं तेण विप्पेण ? ॥३०॥
 तो तह कहेइ सव्वं राया पुच्छेइ कथ सो इण्हिं ? । सोवि कहइ जमुणाए भणइ निवो दंससु इमाण ॥
 आरक्खियाण गंतुं सोवि हु दंसेइ ताण दूरत्थो । जमुणाओ उत्तिन्नं वेयज्जयणं सरंतं तं ॥३२॥
 तो पच्छिमवाहाहिं वंभेउं पभणिओ जहा तुमए । वावाइउं कुमारं गहियं सव्वंपि आभरणं ॥३३॥
 नीओ रायसमीवं एएणं निहणिओ मह कुमारो । हे सुभयार ! इमिणा तुह आहरणंपि दिव्वंति ॥३४॥
 सो भणइ देव । एवं तत्तो अंतेउरेण तं दट्ठुं । विहिओ महामहंतो अक्कंदो दुक्खदुहिएण ॥३५॥
 वारेउं अक्कंदं बहुस्सुया माहणा समाहूया । पुट्ठा कहेह दंढं जं उच्चियं होइ एयस्स ॥३६॥
 तेहिं भणियं नरेसर ! तुहसुयवहगो सुवक्कचोरो य । जइवि हु विप्पव्भासो तहावि वज्झो धुवं एस ॥३७॥
 तथा च स्मृति, "सुवर्णतस्कर विप्रम्" इत्यादि ।

तो रत्ना सो वज्झो आणत्तो रत्तकुसुमगलमालो । खरपुट्टीए उविओ पहेइ स सुभासियं एयं ॥३८॥
 "नश्यन्ति गुणशतान्यपि पुरुषाणामगुणवत्सु पुरुषेषु । अञ्जनगिरिक्षिखरेष्विव निशासु चन्द्रांशव पतिता"
 विषणिमग्गम्पि जंतो गारुडिएणंपि सो तओ दिट्ठो । परमुपयारो एसो उवयरियव्वो मया नूणं ॥३९॥
 नो सिद्धचेडएणं गारुडिएणं झट्ठि निवक्कन्ना । सप्पाउ ढसावेउं भूमीए पाडिया झत्ति ॥४०॥
 हाहारवो पयट्ठो डक्का डक्कत्ति कन्नगा तत्तो । रायावि तत्थ पत्तो सिलोयमेयं पढंतो य ॥४१॥

सुवर्णकार परिभावयति तदाभरणं विशेषतो यावत् । राजतनयस्य सभान्धि घटितं चेद् मयैव ॥२९॥
 तस्माद् गत्वा कथयामो नृपायार्पयित्वा तथाऽलंकारान् । गृह्णीमस्तल्लक्षं किं कार्यं तेन विप्रेण ? ॥३०॥
 ततस्तथा कथयति सर्वं राजा पृच्छति क्व स इदानीम् ? । सोऽपि कथयति यमुनायां भणति नृपो दर्शयैव्यं ।
 आरक्षिकेभ्यो गत्वा सोऽपि हि दर्शयति तेभ्यो दूरस्थ । यमुनात उत्तीर्णं वेदाध्ययनं स्मरन्तं तम् ॥३१॥
 तत पश्चिपवाहुभ्यां बद्ध्वा प्रभणितो यथा त्वया । व्यापाद्य कुमार गृहीत सर्वमप्याभरणम् ॥३२॥
 नीतो राजसमीपम्, एतेन निहतो मम कुमारः । हे सुवर्णकार ! अनेन तवाभरणमपि देत्तमिति ॥३४॥
 स भणति देव । एवं ततोऽन्त पुरेण तं दट्त्वा । विहितो महामहानाक्रन्दो दु खदु खितेन ॥३५॥
 वारयित्वाऽऽक्रन्द बहुश्रुता ब्राह्मणा समाहूता । पृष्टा कथयत दण्ड य उचितो भवत्येतस्य ॥३६॥
 तैर्भणितं नरेश्वर । त्वस्मृतघातक सुवर्णचौरश्च । यद्यपि हि विप्राभासस्तथापि बध्यो ध्रुवमेवः ॥३७॥
 ततो राजा स बध्य आज्ञप्तो रक्तकुसुममालागल । खरपुट्टे स्थापित पठति स सुभाषितमेतत् ॥३८॥
 विपणिमार्गे यान् गारुडिकेनापि स ततो दष्टः । परमोपकार्येण उपकर्तव्यो मया नूनम् ॥३९॥
 तत सिद्धचेटकेन गारुडिकेन झटिति नृपकन्या । सर्पेण दशयित्वा भूमौ पातित्वा झटिति ॥४०॥
 हाहारव प्रपृचो दष्टा दष्टेति कन्या तत । राजापि तत्र प्राप्त श्लोकमेतं पठेश्च ॥४१॥

“एकस्य दुःखस्य न दावदन्तं गच्छाम्यहं पारमिघार्णवस्य ।

तावद् द्वितीयं समुपस्थितं मे छिद्रेष्वनर्था बहुलीभवन्ति ॥”

एवं विचिन्तित्वा पट्टहयसद्रेण सञ्चओ नगरे । आहूया गारुडिया जीवावइ जो य निवक्रन्नं ॥४२॥
सो लहइ लवसविचिं तो सो सोऊण पुव्वगारुडिओ । पट्टहं छिवेवि पत्तो रायसमीवम्मि संतुट्ठो ॥४३॥
भणइ नरेस्सर ! कन्नं जीवाविस्सामि निच्छओ एस । जो किंतु वज्जटाणे निज्जइ सो माहणो सुद्धो ॥४४॥
रक्खतावसु तं सिण्वं रत्ता आणाविओ तर्हि विण्णो । पुव्वुत्तो वुत्ततो तेणवि कहिओ समग्गोवि ॥४५॥
गारुडिएणवि बाला उंजिय जीवाविया खणद्धेण । रायावि पट्टइ एवं मुणितं सुन्धारवुत्तं ॥४६॥
“उपकारिणि विश्रब्ध वार्यजने यः समाचरति पापम् । तं जनमसत्यसंघं भगवति वसुधे ! कथं बहसि ? ॥
इइ परिभाविय रत्ता सुवन्नचारं धराविटं झत्ति । गारुडिओ सम्माणिय सुवन्नलवस्तेण मुवकोत्ति ॥४७॥
विण्णोवि खमायेउं सम्माणेऊण वहुइयद्वेहि । भणिओ भणेषु अन्नं पि जेण कज्जं तुह इहज्ज ॥४८॥
तो वंभणेण भणियं एवं मिल्लेमु मज्झ उवयारिं । अन्नइ-कइ तुह दंसणमेसो एवं जइ न काही ? ॥४९॥
ततो राजा सुमापितमपठन्;—

“उपकारिणि धीतपत्सरे वा सदयत्वं यदि तत्र कोऽतिरेकः ? ।

आहिते सहस्रापराधलब्धे सवृणं यस्य मनः सतुं स धुर्यः ॥

प्रत्युपकुर्वन् पूर्वं कृतोपकारोऽपि लज्जयति चेतः ।

यस्तु विहितापकारादुपकारः सोऽधिको मृत्योः ॥”

तं च यणेणं रत्ता मुक्को जीएण सो य सुन्धारो । निपदेसाओ निद्धाडिऊण दविणं गहेऊणं ॥५०॥
गारुडिएणं लद्धं जं रत्ताओ सुवन्नलवस्ताइं । तं वंभणस्स दिन्नं पच्चुवयारिचिं पट्टइ य ॥५१॥
“प्रत्युपकुर्वन्नहपि न भवति पूर्वोपकारिणा तुल्यः । एकोऽनुकरोति कृतं निष्कारणमेव कुरुतेऽन्यः ॥”

एवं विचिन्तय पट्टहशब्देन सर्वतो नगरे । आहूया गारुडिका जीवयति यश्च नृपकन्याम् ॥४२॥
स लभन्ते लक्षयुक्तिं ततः स श्रुत्वा पूर्वगारुडिकः । पट्टहं स्पृष्ट्वा प्राप्तो राजसमीपे संतुष्टः ॥४३॥
भणति नरेश्वर ! कन्यां जीवयिष्यामि निश्चय एष । यः किन्तु वच्यस्थाने नीयते स ब्राह्मणः शुद्धः ॥
रक्षय तं शीघ्रं राज्ञाऽऽनाधितस्तत्र विभः । पूर्वोक्तो वृचान्तस्तेनापि कथितः समग्रोऽपि ॥४५॥
गारुडिकेनापि बाला युक्त्या जीविता क्षणाधेन । राजापि पठत्येवं ज्ञात्वा सुवर्णकारवृत्तान्तम् ॥४६॥
इति परिभाष्य राज्ञां सुवर्णकारं धारयित्वा प्रटिति । गारुडिकः सम्भ्रान्य सुवर्णलक्षणेन युक्त इति ॥४७॥
विप्रोऽपि क्षमयित्वा सम्भ्रान्य बहुद्रव्यैः । भणितो भणान्यदपि येन कार्यं तवेहाद्य ॥४८॥
ततो ब्राह्मणेन भणितमेतं मुद्य ब्रह्मोपकारिणम् । अन्यथा कथं तत्र दर्शनमेव एवं यदि नाकार्षीत् ! ॥४९॥
तद्वचनेन राज्ञा मुक्तो जीवितेन स च सुवर्णकारः । निजदेशाद् निर्वाद्य ब्रविणं गृहीत्वा ॥५०॥
गारुडिकेन लब्धं यद् राज्ञः सुवर्णलक्षादि । तद् ब्राह्मणाय दत्तं प्रत्युपकारिणि पठति च ॥५१॥

तं नत्थि किंपि वत्थं उवयरिउं जं भवामि निरणो हं । अह पाणदायगाणं दुक्खं निरणत्तणं काइ ॥५२॥
 इच्चाइ पयपेउं तत्पाए पणमिउं नियगिहम्मि । कइन्नयदिणाणि धरिउं विसज्जिओ सो इहं पत्तो ॥५३॥
 सियभिक्षुखुस्वधारी उज्जाणे अज्ज सो मए दिट्ठो । तेण इयं नियचरियं कहियं वत्थव्वल्लोयस्स ॥५४॥
 केण पुण कारणेणं सेयवरसंतियं वयं गहियं ? । सोमेण इमो पुट्ठो सी भणई नो इमं पुट्ठं ॥५५॥
 आगच्छ तत्थ जामो पुच्छेमो तंपि कारणं गंतु । इय भणिउं दोवि गया तस्स मुणिट्ठस्स पासम्मि ॥५६॥
 नमिउं पुच्छइ सोमो भयव ! किं कारणं वयगहणे ? । सो भणइ सोम ! मधुरासुवर्णपारो इह हेऊ ॥५७॥
 जह पुच्चि तच्चरियं कहियं तह चेव कहइ ता जाव । निच्चिसओ आणत्तो सो सुन्नारो निवेणं तओ ॥५८॥
 सो ण परिट्ठभंते पत्तो एगम्मि पुरवएसम्मि । तत्थंगो मुणिवसभो दिट्ठो ज्ञाणट्ठिओ तेण ॥५९॥
 तं पणमिय उवधिट्ठो मुणिणा जिणधम्मदेसणा विहिया । पडिबुद्धेणं गहिया जिणदिव्खासुन्नपारेणं ॥६०॥
 गहियणं दुविहसिक्ख एवमल्लविहारपडिमपडिवन्नो । विहरंतेणं दिट्ठो अहं नियत्तो अ मधुराए ॥६१॥
 पडिउवपारमईए पुच्चिक्रियदुक्कट्टस्स समणट्ठा । पच्चाविओ य तेणं पडिवोहिवि दुविहसिक्खाए ॥६२॥
 विहियओ अईवकुसलो कालेणवकल्लपडिमपडिवन्नो । विहरंतेणं इह पत्तो इय कहियं तुमहं नियचरियं ॥६३॥
 ता भो महाणुभावा ! लोइयतित्थेसु परिभंतेणं । पत्तमिणं पुत्तेहिं परमपविच्चं सुमुणितित्थं ॥६४॥
 तस्सणुभावेण मए तिस्रो संसारसायरो घोरो । तुमहेहिवि जिणधम्मं जइयव्व एवमाइम्मि ॥६५॥
 भत्ती जिणेसु भित्ती जिएसु तत्ती य गुरूवएससु । पीई सीलगुणइहेसु तह मई धम्मसवणम्मि ॥६६॥

तद् नास्ति किमपि वस्तुपूर्य यद्भवामि निर्ऋणोऽहम् । अथ प्राणदायकानां दुःखं निर्ऋणत्वं कर्तुम् ॥५२॥
 इत्यादि प्रजल्प्य तत्पादौ प्रणम्य निजगृहे । कतिपयदिनानि धृत्वा विसर्जितं स इह प्राप्त ॥५३॥
 सितभिक्षुरूपार्थुधानेऽथ स मया दृष्ट । तेनेदं निजचरितं कथितं वास्तव्यलोकस्य ॥५४॥
 केन पुनः कारणेन श्वेताम्बरसंबन्धिं व्रतं गृहीतम् ? । सोमिनायं पृष्टं स भणति नो इदं पृष्टम् ॥५५॥
 आगच्छ तत्र यावत् पृच्छावस्तदपि कारणं गत्वा । इति मणित्वा द्वावपि गतौ तस्य मुनीन्द्रस्य पार्श्वे ॥५६॥
 नत्वा पृच्छति सोमो भयवन् ! किं कारणं व्रतग्रहणे ? स भणति सोम ! मधुरासुवर्णकार इह हेतु ॥५७॥
 यथा पूर्वं तच्चरितं कथितं तथैव कथयति तावदावत् । निर्विषयं आज्ञप्तं स सुवर्णकारो नृपेण ततः ॥५८॥
 स पुनः परिभ्रमन् प्राप्त एकस्मिन्पुरप्रदेशे । तत्रैको मुनिवृषभो दृष्टो ध्यानस्थितस्तेन ॥५९॥
 तं प्रणम्यापविष्टो मुनिना जिनधर्मदेशनां विहिताः । प्रतिबुद्धेन गृहीता जिनदीक्षा सुवर्णकारेण ॥६०॥
 गृहीत्वा द्विविधाशिक्षामेकां विहारप्राप्तिमाप्रतिपन्नः । विहरता दृष्टोऽहं निवृत्तश्च मधुराया ॥६१॥
 प्रत्युपकारमत्या पूर्वं दृष्टदुष्कृतमस्य शमनार्थम् । प्रव्रजितश्च तेन प्रतिबोधयं द्विविधशिक्षायाम् ॥६२॥
 विहितोऽर्थावकुशलं कालेनैकक्रियमाप्रतिपन्नः । विहरन्निह प्राप्त इति कथितं युवयोर्निजचरितम् ॥६३॥
 तस्माद्रे महाणुभावौ ! लोकिकतीर्थेषु परिभ्रमताः । प्राप्तामिदं पुण्यैः परमपवित्रं सुमुनितीर्थम् ॥६४॥
 तस्यानुभावेन मया क्षीणं संसारसागरो घोराः । युवाभ्यामपि जिनधर्मे यतितव्यमेवमादौ ॥६५॥

परउवपारे वित्तं चित्तं परलोयकञ्चित्ताए । धम्मपहाणो जम्मो निरुत्तमपुत्ताण जइ होइ ॥६७॥
 लब्धेवि दुल्लहे माणुमत्तणे धम्मगुणविहूणाण । योल्लिति जाण दियहा विहलच्चिय ताण ते नाया ॥६८॥
 ताण वरमज्जणं चिय जणणेवि हु वरमरणपमुभावो । धम्मगुणविरहिएहि जेहि मज्ज्मो कओ विदन्तो ॥
 आसंने चिय जेसि महाणुमावाण भाविभंदत्तं । धम्मपवित्तिपहाणाई जति तेसि चिय टिणाइ ॥७०॥
 तिच्चिय धत्ता ते पुत्तभायिणा ताण जीवियं सहलं । धम्मगुजयाण जेसि रमइ मई नेप पावेसु ॥७१॥
 तो सोमेणं भणियं कइभेओ इत्य होइ जिणधम्मो ? । आह सुणी दुविहो सो जइगिहिधम्मपमेण ॥७२॥
 ताण सह्ये कइए सोमेण समंतभइसहिण । पडिवन्नो गिहियम्मो सम्मं सम्मत्तमूलां चि ॥७३॥
 पइदिवसं सामइए कायव्वेभिग्गहो कओ तेहि । कुञ्चंति पइदिणं पि हु सावयधम्मं पयत्तेण ॥७४॥
 अइ सोमेणं ह्ते ववहरमाणेण दिन्नमुद्धारे । बहुद्वयं पगरुणं ताओ दव्वं गहेऊण ॥७५॥
 अन्नय गया तत्तो सोमो चित्तेण आउलो जाओ । तद्वि हु जिणभवणाइमु पइदियहं जाइ नियमेण ॥
 सामाइयं पि गिण्हइ सुन्नत्तणओ सरइ नो गहियं । कइया वा कायव्वं सामइयं इय नं याणेइ ॥७७॥
 तो भट्टेणं भणिओ समंतभइेण सोम ! न हु जुत्तं । सुन्नत्तं वयविसए जं भणियं आगमे एवं ॥७८॥
 न सरइ पपायजुत्तो जो सामइयं कया उ कायव्वं । कयमकयं वा तस्स हु कयं पि विदले तयं नेयं ॥७९॥
 सोमो भणेइ भाउय ! जइवसाओ य धणस्स पे नासो । तद्वियहाओ जाओ सुन्नो हं हा कइं कुणिमो ? ॥

भक्तिर्निपु मैत्री जीवेषु तत्परता च गुरुरूपदेशेषु । प्रीतिः शीलगुणाद्येषु तथा मतिर्धर्मश्रवणे ॥६६॥
 परोपकारे वित्तं चित्तं परलोककार्यचिन्तायाम् । धर्मप्रधानं जन्म निरुपमपुण्यानां यदि भवति ॥६७॥
 लब्धेऽपि दुर्लभे मानुषत्वे धर्मगुरुविहीनानाम् । गच्छन्ति येषां दिवसा विफला एव तेषां न ज्ञाताः ॥६८॥
 तेषां वरमजननिरेव जननेऽपि हि वरमरणपशुभावः । धर्मगुणविरहितैर्यैः स्वजन्म कृतं विफलम् ॥६९॥
 आसन्नमेव येषां महानुभावानां भाविभद्रत्वम् । धर्मप्रवृत्तिप्रधानानि यान्ति तेषामेव दिनानि ॥७०॥
 त एव धन्यास्त एव पुण्यमाजनानि तेषां जीवितं सफलम् । धर्मोद्यतानां येषां रमते मतिर्नैव पापेषु ॥७१॥
 ततः सोमेन भणितं कतिभेदोऽत्र भवति जिनधर्मः ? । आह मुनिद्विविधः स यतिगृहधर्मप्रभेदेन ॥७२॥
 तयोः स्वरूपे कथिते सोमेन समन्तभद्रसहितेन । प्रतिपन्नो गृहधर्मः सम्यक् सम्यक्त्वमूलोऽपि ॥७३॥
 प्रतिदिवसं सामायिके कर्तव्येऽभिग्रहः कृतस्ताभ्याम् । कुरुतः प्रतिदिनमपि हि श्रावकधर्मं प्रवर्त्तन ॥७४॥
 अथ सोमेन हृष्टे व्यवहरमाणेन दत्तमुद्धारे । बहुद्वयं प्रकृतिभ्यस्ता द्रव्यं गृहीत्वा ॥७५॥
 अन्यत्र गतास्ततः सोमश्चित्तेनाकुलो जातः । तथापि हि जिनभवनादियु प्रतिदिवसं याति नियमेन ॥७६॥
 सामायिकमपि गृह्णाति शून्यत्वतः स्मरति नो गृहीतम् । कदा वा कर्तव्यं सामयिकमिति न जानाति ॥७७॥
 ततो भट्टेन भणितः समन्तभद्रेण सोम ! न हि युक्तम् । शून्यत्वं व्रतविषये यद्भणितमागम एवम् ॥७८॥
 न स्मरति प्रमादयुक्तो यः सामायिकं कदा तु कर्तव्यम् । कृतमकृतं वा तस्य खलु कृतमपि विकलं तन्नेयम् ॥
 सोमो भणति भ्रातः ! यद्विषयाच्च धनस्य मे नाशः । तद्विषयाज्जातः शून्योऽहं हा कथं कुर्मः ? ॥८१॥

अर्थेण विना पुरिसो जायइ अवसंभायणं जेण । बहुउवसगर्गनिवाओ कूटकईकइपवधोव्व ॥८१॥
इच्छंति वसे काउ सुरिंदलच्छिपि जे महासत्त्वा । इयरे जणयविटत्तपि रक्षितुं नैव पारति ॥८२॥
तो भट्टेणं भणिओ सोमो मा कुणसु एरिस खेय । सव्व चिय ससारे खणदिट्टविणट्टरुवमहो । ॥८३॥
यतः,

“पट्टतरपवनवशाकुलिनकुवलयदलतरलानि । जीवितयोवनयुवतिजनधनलवलाभंसुत्तानि ॥”
ता धरसु धीरिम् धीर ! कुणसु धम्ममि उज्जम सोम ! । सामइयवए सम्म थिर मणो काउ, काउरिसा ॥
झरति ख्यति सरति तह य विलवन्ति जति य विसायं । दिट्टविणट्टे दव्वे न उणो सप्पुरिसचरियधरा ॥
पवणदोलिरकुवलयदलावलीचंचला इय मईए । धीरइ खणेण लन्डी पत्तविहत्ता सुपुरिसेहि ॥८६॥
इच्छाइदेसणाए विवोहिओ तहवि सो महाभागो । सुन्नमणोणुट्टाणं सामाइयमाइयं कुणइ ॥८७॥
कम्मवसेण कमसो पज्जेते पाविणं तय मरणं । जोइसियसुक्खलंभ पाविज्जइ जेण अइयोव ॥८८॥
विप्पो पुण पालेउं सावगधम्मं विसेसओ सम्म । सामाइयणुट्टाणगुट्टेउं समाहिमरणेण ॥८९॥
उप्पन्नो सोहम्मे तओ चुओ भारहम्मि वासम्मि । सिज्झिस्सइ कुसुमपुरे गहियवओ खवियकम्मंसो ॥
पणदोसविण्णमुक्क निवैकंप जो करेइ सामइय । सो देउदानावाणपि वदणिज्जो सया होइ ॥९१॥
जइणोव्व सधियपावा सुसहावा उल्लसतसुहभावा । कयसामइया ते सावयाण्णि अभिवायणिज्जा ओ ॥

॥ इति सामायिकपञ्चमातिचारविपाकं सामकथानक समाप्तम् ॥

॥ तत्समाप्तौ समाप्त प्रथमशिक्षाव्यतम् ॥

अर्थेण विना पुरुषो जायतेऽपशब्दभाजन येन । बहूपसर्गनिपात कूटकविकथाप्रबन्ध इव ॥८१॥
इच्छन्ति वशे कर्तुं सुरेन्द्रलक्ष्मीमपि ये महासत्त्वा । इतरे जनकार्जितामपि रक्षितुं नैव पारयन्ति ॥८२॥
ततो भट्टेन भणित सोमो मा कुरुष्वेदश खेदम् । सर्वमेव ससारे क्षणदृष्टविनष्टरूपमहो । ॥८३॥
तस्माद्धार धैर्यं धीर ! कुरु धर्म उद्यम सोम । सामायिकत्रते सम्यक् स्थिर मन कृत्वा, कापुरुषा ॥८४॥
लिखन्ते रुदन्ति स्मरन्ति तथा च विलपन्ति यान्ति च विषादम् । दृष्टविनष्ट द्रव्येन पुन सत्पुरुषचरितधरा ॥
पवनान्दालितकुवलयदलावलीचंचलेति मत्या । क्रियते क्षणेन लक्ष्मी पात्रविभक्ता सुपुरुषै ॥८६॥
इत्यादिदेशनया विवोवितस्तथापि स महाभाग । शून्यमना अनुष्ठान सामायिकादिक करोति ॥८७॥
कर्मवशेन क्रमश पर्यन्ते प्राप्त तद् मरणम् । ज्यौतिपिङ्गसौख्यलाभ प्राप्यते येनातिस्तोक ॥८८॥
विष पुन पालयित्वा श्रावकधर्म विशेषत सम्यक् । सामायिकानुष्ठानमनुष्ठाय समाधिमरणेन ॥८९॥
उत्पन्न सौधर्मे तत्रश्च्युतो भारते बर्षे । सेत्स्यति कुसुमपुरे गृहीतत्रत क्षर्पितकर्माश ॥९०॥
पञ्चदापविप्रमुक्त निष्कम्प य करोति सामायिकम् । स दयदानवानामपि वन्दनीय सदा भवति ॥९१॥
यतय इव शमितपापा सुस्वभावा उल्लसच्छुभभावा । कृतसामायिकास्ते श्रावका अप्यभिवादनीनास्तु ॥

पायं सच्चवयाणं सवित्यराणंपि गदियनियमस्म । संखेवो जं कीरुं तं देसवगामियं भणियं ॥१॥
 देसावगासियं षो करेइ सुद्धं खणे खणे पर्यओ । सो देवासुरमणुएहिं पूइओ हाइ संखाव्व ॥२॥
 तथाहि;—

बहुदलसुजुत्तवा पत्तसुरालयसिरी सुसदा य । विजयधंठव्व नगरी विजयपुरी नाम ट्ट अत्थि ॥३॥
 तत्थत्थि दंतिदंतगभिन्नचउज्जहिकूलपरिवलओ । नीसेसवियडपडिवस्सनयवकंमो विक्रमो राया ॥४॥
 तस्सत्थि पणइणी पणयवच्छला मलयमंजरी नाम । तिणयणहुयासंडइहमयणतत्तमंजरिव्व वरा ॥५॥
 ताणं च परंरूपपीइसंजुयाणं उवाइयसएहिं । परिमूइओ य कट्टमवि संजाओ अन्नया पुत्तो ॥६॥
 संखो नामेण असंसखसंखपरिमुणियसयलसत्थत्थो । वियडारिवारविसखेवपउणसंखो अमंसरगुणो ॥७॥
 सो पडरमंतिमामंतकोटिसुहहेहिं षरियुडे वियडे । अत्थाणम्मि निविट्टस्स सामिणो विक्रमेधणस्स ॥८॥
 पणमित्तु पायपउमं जाव निमण्णो नियम्मि ठाणम्मि । उच्छंणिय पिउपाए संवाहइ विणयपुव्वं ता ॥९॥
 कम्हावि अकम्हा किपि कसिणगयणंगणा अवपरंतं । मव्वेयि उन्नयमुहा पिच्छंति य चित्तजुयचित्ता ॥
 वामकरकलियखेडयफडफडाडोवडरियवरसुहइ । वरसुहइवियडपायडियभिउडित्तडसंडणपयंठं ॥११॥
 खंडणपयंठंकरमंडलगसंकमियसुहइपडिविवं । सुहइपडिविवफुडपाडणन्यतट्टवियभुयदंडं ॥१२॥
 भुयदंडवडवरवीरवल्लयं नीसेसभुवणसोंडीरं । सोंडीरसुहइभिडणिक्कण्डं सुहइवरमेगं ॥१३॥
 तं पिच्छिय अन्नभुयभयरसकलिया परोप्परं सुहडा । पिच्छंति मुहाइ जाव ताव नियडीहओ सुहडो ॥

प्रायः सर्वत्रतानां सविस्तराणामपि गृहीतनियमस्य । संक्षेपो यः क्रियते तद् देशावकाशिकं मणितम् ॥१॥
 देशावकाशिकं यः करोति शुद्धं क्षणे क्षणे प्रयतः । स देवासुरमनुजैः पूजितो भवति शक्य इव ॥२॥
 बहुदलमुयुक्तवृत्ता प्रासुरालयश्रीः सुशब्दा च । विजयपण्डेव नगरी विजयपुरी नामेहास्ति ॥३॥
 तत्रास्ति दन्तिदन्ताग्राभिन्नचतुर्जलविकूलपरिवलयः । निःशेषाविकटप्रतिपक्षनतक्रमो विक्रमो रागा ॥४॥
 तस्यास्ति प्रणयिनी प्रणतवत्सला मलयमंजरी नाम । त्रिनयनहुताशमंदग्वमदनतरुमंजरीव वरा ॥५॥
 तयोश्च परस्परस्मृतिसंपुंतयोन्पयाचितशतैः । परिमूर्च्छितश्च कथमपि संजातोऽप्यदा पुत्रः ॥६॥
 संखो नाम्ना परिज्ञातोसांख्यसांख्यसकलशास्त्रार्थः । विकटारिवागविक्षेपप्रगुणमंत्योऽसंख्यगुणः ॥७॥
 स प्रचुरमन्त्रिसामन्तकोटिसुभट्टैः परिवृते वित्तैः । आस्थाने निविष्टस्य स्वामिनो विक्रमवनस्य ॥८॥
 प्रणम्य पादपद्मं यावन्निपण्णो निजे स्थाने । उत्सज्य पितृपादौ संवाहयति त्रिनयपूर्वं तावन् ॥९॥
 कस्मादप्यकस्मात्कमपि कृष्णगगनाङ्गणादवतरन्तम् । सर्वेऽप्युन्नतमुखाः परयन्ति च चित्रयुतचित्ताः ॥१०॥
 वामकरकलितश्चेत्कफडफडाडोपदीर्णिवरसुभट्टम् । वरसुभट्टविकटप्रकटितभृकुटितखण्डनमचण्डम् ॥११॥
 खण्डनमचण्डकरमण्डलाप्रसंक्रान्तसुभट्टप्रतिविम्बम् । सुभट्टप्रतिविम्बस्तुपाटनार्थिततभुजदण्डम् ॥१२॥
 भुजदण्डवद्ववरवीरवल्लयं निःशेषमुवनशौण्डीरम् । शौण्डीरसुभट्टभेदनैकलम्पटं सुभट्टवरमेकम् ॥१३॥

रायावि कमलदलदीहराए दिट्टीए नियइ नियमुद्धे । सुडडावि द्विति दिट्टि नियनियखगाडस्त्येसु ॥
 निवि तथ जमजीहसमतरेणु विकरालु, रणरसिंभडपिसियगिद्धालु करवालु १
 करि करिवि तौलति वायति भुयदंडु, पडिरविण वरिंरंत मयलंपि वंभंडु ॥१६॥
 किवि धरहि नाराउ पयडत भडवाउ, सुमहंतु किवि कुंतु दंसंति सुनिसाउ ।
 जंपति आएसु अम्हाण पहु ! देहि, जिव नेहु लहु एहु अम्हेवि जमगेहि ॥१७॥
 इय विक्कमसुडडाणं परोप्परं जाय होति उल्लावा । ईसीसिइसियवयणो ताव भडो सोवि संपत्तो ॥१८॥
 आगंतूण पभणेइ तथ रे तुम्ह एत्य को हेऊ । नियनियआउहगहणे अत्याणेसु निविट्टाणं ? ॥१९॥
 तेवि य भणंति अम्हे नियपहुपायारविदपासम्मि । चिट्टामो जह तह तुज्ज तथ रे मूढ ! का तत्ती ? ॥
 तं पुण अणपुत्ताओ.समागओ केण कारणेणेह ? । अम्हपहुणो गिहाओ ता नीडर झत्ति वेणेण ॥२१॥
 पभणइ किं कोवि पहु अन्नोवि य अत्थि एत्य भुणम्मि ? । सामी तिजगम्मिवि नत्थि कोइ अन्नो ममं मोत्तुं ॥
 ता गंतूण पभणह तुम्हे नियनायगं इमं वयणं । जइ जीविण कज्जं ता देसु इमस्स नियज्जं ॥२३॥
 अह हियए तुम्हपहुस्स वट्टए इत्य कोवि अहिमाणो । जं किर कुलकमागयमेयं रज्जं कह देमि ॥२४॥
 तंपिनजुत्तं किं केण कस्स पुहइवि सासणे लिहिया । अह कुलकमागया वा, नवरं पुण खगवलुगिज्जा ॥
 जइ पुण तुम्हपहुस्सवि तुम्हाणं वावि अत्थि खगवल । ता पहुणावि तुम्हेहिवि समगं समरं करेमि अहं ॥

त दृष्ट्वाऽप्यद्भुतभयरसकलिता परस्पर सुभटा । पश्यन्ति सुखानि यावत्तावन्निकटीभूत सुभट ॥१४॥
 राणापि कमलदलदीर्घया दृष्ट्या पश्यति निजसुभटान् । सुभटा अपि ददाति दृष्टिं निजनिजसङ्गादिश्लेषु ॥
 केऽपि तत्र यमजिह्वासमतरेणं विकराल, रणरसिकभटपिशितगृद्ध करवालम् ।
 करे कृत्वा ताडयन्ति वादयन्ति भुजदण्डं, प्रतिरंवेण वाधिरयन्त सकलमपि ब्रह्माण्डम् ॥१६॥
 केऽपि धरन्ति नाराच प्रकटयन्तो भटवाद, सुमहान्तं केऽपि कुन्त दर्शयन्ति सुनिशातम् ।
 जल्पन्त्यादेशमस्माकं प्रभो ! देहि, यथा नयम लघ्वेतं वयमपि यमगेहम् ॥१७॥
 इति विक्रमसुभटाना परस्परं यावद्भ्रवन्त्युल्लाषा । ईषदीषद्भ्रसितवदनस्तावद्भट सोऽपि सप्राप्त ॥१८॥
 आगत्य प्रभणति तत्र रे युष्माकमत्र को हेतु । निजनिजायुषग्रहण आस्थानेषु निविष्टानाम् ? ॥१९॥
 तेऽपि च भणन्ति वयं निजपमुपादारविन्दपार्श्वे । तिष्ठामो यथा तथा तव तत्र रे मूढ ! का चिन्ता ? ॥२०॥
 त्वं पुनरननुज्ञात समागत केन कारणेणेह ? । अस्मत्प्रभोर्गृहांत तम्माम्नि सर द्रष्टिं वेणेन ॥२१॥
 प्रभणति किं कोऽपि प्रसुरन्त्योऽपि चास्त्यत्र सुवने ? । स्वामी त्रिजगत्यपि नास्ति कोऽप्यन्यो मा मुक्त्वा ॥
 सस्माद् गत्वा प्रभणत यूय निजनायकमिद वचनम् । यदि जीवितेन कार्यं तदा देखस्मै निजराज्यम् ॥२३॥
 अथ हृदये युष्मत्प्रभोर्वर्ततेऽत्र कोऽप्यभिमान । यत्किल कुलकमागतमेतद् राज्यं कथं ददामि ॥२४॥
 तदपि न युक्तं किं केन कस्य पृथिव्यपि शासने लिखिता । अथ कुलकमागता वा, केवलं पुन खड्गवलप्राया ॥

इय भणिण् गुरुरोसुभ्रवंतंभिउडीकरालभालयत्ता । रणरसियसुहृद्वयणुभ्रवंतरामचचयकवया ॥२७॥
 जंपति तेवि रे द्रुष्ट धिष्ट निक्किट् ! एरिसि वयणं । सुहृडाहम् । जं जंपसि तं मुणिमो ज्ञासि जमभवणं ॥
 अनिरिक्षिज्जण जीहं नियवयणे कह तुमं इमं भणसि । जं तुम्हे तुम्हपह् जुञ्जंतु मण समं दोवि ॥२९॥
 किं एगोवि दरियारिवियडकरिकरददलणमियंरिउणा । सुहृडेण समं समरं काउं तुह् अत्थि रे सत्ती ? ॥
 जं अम्हे अम्हपह्ववि धिट्टवपणेहिं निफलेहिं तुमं । अक्खिअसि सरयरिउसमथमेहगलगज्जिणहिं ? ॥
 मो भणइ अहं एगो तुज्जे सव्वेवि सामिसंजुत्ता । पहरइ पदमं पच्छा रणकंडुं तुम्ह अवणिसं ॥३२॥
 इय भणिण् निवसुहृडा भल्लीनारायखगचावकरा । पभणंति तुमं एक्कोत्ति न इण्णो अम्हसुहृडेहिं ॥
 ता इन्हिंपि पलायतु अहवा सुमंरसु देवयं-इहं । पंचत्तं पत्तोवि य जेण तुमं लहसि सुहृटाणं ॥३४॥
 तो भणइ भडो सोडीरनाडया सरह-दसदिसाचवकं । सव्वेवि य मह रणभइरवग्गि पडिउण मा दरह ॥
 एगोवि जहा सोडो करंठियडाडोवविहृदणपयंडो । इवइ अहंपि तहच्चिय ता सव्वे पहरइ जहिच्छं ॥३६॥
 इय भणिण् सुहृडावि हु समकालं जाव तस्सं पहरंति । ताव अकम्मावि य ते-जह जाया तह निमामेह ॥
 संमूच्छियत्तं निहियत्तं उवलकिण्णत्तं कट्टयडियत्तं । पंचत्तं पित्तं पत्ता धसत्ति धरणीयले पडियां ॥
 तो राया द्दुद्धं भडपडलं निवडियं धरणिपडिं । रोसाहणनयणो करयलम्मि पउणेइ करवालं ॥३९॥
 सयमायद्वट्टियत्तं लग्गो उव्वसण्णित्तं तयभिमुहं । ता जाव संखकुमरोवि विक्रमं भणिउमाहत्तो ॥४०॥

यदि पुनर्घुम्भप्रभोरपि युष्माकं वाप्यस्ति लङ्घवलम् । तदा प्रमुणापि युष्माभिरपि समं समरं करोम्यहम् ॥
 इति मणिते गुरुरोषोद्भवद्रुष्टिकरालभालतलाः । रणरसिकसुभटवचनोद्भवद्रोमाश्चचयकवचाः ॥२७॥
 जल्पन्ति तेषु रे द्रुष्ट धृष्ट निक्किट् ! इदं वचनम् । सुभटावम । यज्जल्पसि तज्जानीमो यासि यमभवनम् ॥
 अनिरीक्ष्य जिह्वां निजवदने कथं त्वमिदं भणसि । यद्युयं युष्मत्प्रभुर्घुध्येतां मया समं द्वावपि ॥२९॥
 किमेकेनापि दृप्तारिविकटकरिकरददलनमृगारिपुणा । सुभटेन समं समरं कर्तुं तवास्ति रे शक्तिः ? ॥३०॥
 यद्दस्मानस्मत्प्रभुमपि घृष्टवचनैर्निफलैस्त्वम् । आक्षिपसि शरहतुसमयमेवगलगजितैरिव ? ॥३१॥
 स भणत्यहमेको युयं सर्वेऽपि स्वामिसंयुक्ताः । प्रहरत प्रयमं पश्चाद् रणकण्डू युष्माकमपनेप्ये ॥३२॥
 इति मणिते नृपसुभटा भल्लीनाराचखड्गचावकराः । प्रमणन्ति त्वमेक इति न हतोऽस्मत्सुभटैः ॥३३॥
 तस्माद्दिशानामपि पलायस्वाथवा स्मर देवतामिष्टाम् । पञ्चत्वं प्राप्सोऽपि च येन त्वं लभसे शुभस्थानम् ॥
 ततो मणति भटः शौण्डीर्यनाटकात् सरत दशदिवक्त्रकम् । सर्वेऽपि च मम रणभैरवे शतित्वा मा म्रियध्वम् ॥
 एकोऽपि यथा सिंहः करटिघटाटोपविवदतप्रचण्डः । मवत्यहमपि तथैव तस्मात्सर्वे प्रहरत यथेच्छम् ॥३६॥
 इति मणिते सुभटा अपि हि समकालं यावत् प्रहरन्ति । तावदकस्मादपि च ते यथा जातास्तथा निशमयत ॥
 संमूच्छिता इय लिखिता इवोपलकीर्णा इव काष्ठघटिता इव । पञ्चत्वामिव प्राप्ता धसेति धरणीतले पतिताः ॥
 ततो राजा दृष्ट्वा भटपडलं निपतितं धरणिपडिं । रोसाहणनयनः करतले प्रगुणयति करवालम् ॥३९॥
 स्वयमाकृष्टलङ्को लयन उपसर्पितुमपि तदभिमुखम् । नावथावच्छत्रकुमारोऽपि विक्रमं भणितुमारब्धः ॥४०॥

कुणसु पसाय मह उवरि देव न हि इत्थ तुम्हअहिगारो । कित्तियमित्त एसो ममावि सज्जो तुह पसाया ॥४२॥
 ता चिट्ठउ इह देवा एय दुट्ठ अह हणिस्सामि । पिच्छउ पवहत मज्झ करयल कलियकरवाल ॥४२॥
 इय पभणतो रत्ता भुज्जो भुज्जो निसिज्जमाणोवि । आयइद्वियखगलओ संखो जुज्जउमारद्धो ॥४३॥
 जुगव परितोलता खग्ग समरणम्मि तो दोवि । रेहंति तप्लट्टुद्धभीमजमजीहकलियव्व ॥४४॥
 तो भणिओ कुमरेण पढम पहरंसु रे तुम मज्झ । भणइ तुम पहरसु तो असिणा सुयइ से घाय ॥४५॥
 तो सो वचार्थितो कुमरपहार वएइ पुग्गार्हि । तप्पिट्ठीए कुमरोवि धावए जाव उज्जाण ॥४६॥
 पिच्छइ सूरिययाण सरणगय त तओ कुमारोवि । कोसम्मि खिवइ खग्ग पणमइ सूरिस्स पयकमल ॥
 भणइ य अभय तुह होउ भइ । इत्थ पवन्नसरणस्स । सुगुरुपयपकयाण, मुक्को गच्छसु सइच्छए ॥४८॥
 तो नाणेण नाउ गुरुणा भणिय कुमार ! तुह एसो । देवभवे किल मित्त आसि इमो परमनेहपरो ॥४९॥
 इय सोउ सुररूव पयडइ सुहडो तओ कुमारोवि । परिभावइ मे मन्ने पुव्वभवे दिट्ठपुव्वोत्ति ॥५०॥
 इय ईह कुव्वंतस्स तस्स सजायजाइसरणस्स । संजाओ पचन्खो सव्वोवि य सुरभवो पुव्वो ॥५१॥
 जह विहिओ सकेओ देवभवे मरणकालसमयम्मि । जह पुर्व्वि पीईए सोहम्मे विलसिय समं ॥५२॥
 तो उट्ठिऊण दोन्निवि परोप्पर हरिसपरवसा धणिय । सूरीण समख्ख चिय आलिगणयाइं कुव्वंति ॥
 भणिय कुमरेण तओ सुट्ठु कय ज तए इम विदिय । पडिवन्नपालणं चिय महव्वय धीरपुरिसाण ॥
 देवेण तओ भणिय खमियंय्य सव्वमवि महाभाग । धम्मम्मि पमायपरं त नाउमिम मए विहियं ॥

कुरु प्रसाद ममापरि देव ! न ह्यत्र युष्मदाधिकार । कियन्मात्रमेव ममापि साध्यस्तव प्रसादात् ॥४१॥
 तस्मात्तिष्ठतिवह देव एत दुष्टमह हनिष्यामि । पश्यतु प्रधन्द मम करतल कलितकरवालम् ॥४२॥
 इति प्रभणन् राजा भूयो भूयो निषिध्यमानोऽपि । आष्टकूलङ्कलत शखो यादधुमारुष ॥४३॥
 युगपत्परितोलेयन्ता खड्ग समराङ्गणे ततो द्वावपि । राजतस्तत्पल्लुवभामयमजिहाकलिताविव ॥४४॥
 ततो भणित् कुमारेण प्रथम प्रहर रे त्व माम् । स भणति त्व प्रहर ततोऽसिना मुञ्चति तस्य घातम् ॥
 तत स वञ्चयन्कुमारप्रहार व्रजति पुरवहि । तत्पृष्ठे कुमारोऽपि धावति यावदुद्यानम् ॥४६॥
 पश्यति सूरिपदाना शरणगत त तत कुमाराऽपि । कोशे शिपति खड्ग प्रणमति सूरि पदकमलम् ॥४७॥
 भणति चाभय तव भवतु भद्र ! अत्र प्रपन्नशरणस्य । सुगुरुपदपङ्कजाना, मुक्तो गच्छ स्वेच्छया ॥४८॥
 ततो ज्ञानेन ज्ञात्वा गुरुणा भणित कुमार ! तवैव । देवभवे त्रिल मित्तमासीदय परमस्त्वहपर ॥४९॥
 इति श्रुत्वा सुररूप प्रकटयति सुभटस्तत कुमारोऽपि । परिभावयति मया मन्ये पूर्वभव दृष्टपूर्व इति ॥५०॥
 इतीहा कुर्वतस्तस्य सजातजातिमरणस्य । सजात प्रत्यक्ष सर्वोऽपि च सुरभव पूर्व ॥५१॥
 यथा विहित सकेतो देवभवे मरणकालसमय । यथा पूर्वं प्रीत्या सौधेन विलसित समं ॥५२॥
 तत उत्थाय द्वावपि परस्पर हर्षपरवशौ गाढम् । सूरीणा समक्षमेवाल्लिङ्गनादि कुरत ॥५३॥
 भणित कुमारेण तत सुट्ठु कृत यच्चवेद बिहितम् । प्रतिपन्नपालनमेव महावत धीरपुरुषाणाम् ॥५४॥

हरिसर्पर्वजसद्वियओ तो संसो भणइ दिससु तं मज्ज । विच्चमकिं वंथव ! तो देवो भणइ जं गुरुणो ॥
 साहंति तुज्झं किच्चं किच्चं चियं तं तए पयत्तेण । जलवंचलम्मि जीए न पमाओ भइ ! कायच्चो ॥
 तो कहिओ केवल्लिणाणगारधम्मो सवित्थरो तत्थ । नाहं नाह ! समत्थो इय कुमरो भणइ जा ताव ॥
 सहसत्ति विक्कमनिवो कुमरपउत्तिं सयं गवेसंतो । चउरंगिणासेनाए परिगओ आगओ तत्थ ॥५९॥
 हण हण हणत्ति भणियो रोसवसावेसओ चउदिस्सिपि । विट्ठं तं उज्जाणं हयगयरदसुहडकोटीहिं ॥६०॥
 संनद्धवद्धकवओ कइवयभटपरिगओ गओ मज्जे । तो राया तं नाणिं कुमरसुराईहिं परियरियं ॥६१॥
 पिच्छित्ता भणइ सुयं वच्छ ! कहिं सो भडो दुरायारो ? । जाव पयंपइ कुट्टो ता कुमरो भणइ मा ताव ! ॥
 अविस्सवंसु इमं, दुच्चयणभासुरो जं भडो टिओ अमरो । परमुवयारी जं मह इय भणितं कइइ पुच्चमवं ॥
 तो हरिसिओ नरिंदो वंदइ सुरिं सुरं तु स्वामेइ । निमुणइ जिणिंदधम्मं सम्मत्तादसमगं पि ॥६४॥
 संखकुमरेण सर्द्धिं सद्धासंसुद्धमाणसो राया । वारसविहगिद्धिधम्मं पडिवज्जइयज्जभयभीओ ॥६५॥
 देवोवि खमायेउं रायकुमारं मुणिपि वंदेउं । सट्ठाणं संपत्तो रायकुमारावि नियगेहं ॥६६॥
 भणियविट्ठिणां कुणंति य गिद्धिधम्मं निच्चमेव उज्जुत्ता । देसावगासिए पुण कुमरो सविसेसमुज्जमइ ॥
 अह अन्नया कुमारो दिसिअयपइसंकडं निसीहम्मि । गिण्हइ मए न वाहिं गंतव्वं वासभवणाओ ॥६८॥
 जाव न दिणयरविं वं दिट्ठं उदयायलम्मि आरुढं । कंतासिज्जं पि न संउयेक्कि चउहारपरिहारो ॥६९॥

देवेन ततो भणितं क्षन्तव्यं सर्वमपि महामाग ! । धर्मे प्रमादपरं त्वां ज्ञात्वेदं मया विहितम् ॥१५॥
 हर्षपरवशहृदयस्ततः शङ्को मणति दिश त्वं मम । कृत्यमकृत्यं वान्पय ! ततो देवो मणति यद् गुरवः ॥
 कथयन्ति तव कृत्यं कृत्यमेव तत्त्वया प्रयत्नेन । जलच्छले जीविते न प्रमादो मद्र ! कर्तव्यः ॥१७॥
 ततः कथितः केवल्लिणाणगारधर्मः सवित्तरस्तत्र । नाहं नाह ! समर्थ इति कुमारो मणति यावत्तावत् ॥
 सहसेति विक्रमनृपः कुमारप्रवृत्तिं स्वयं गवेपयन् । चतुरङ्गसेनया परिगत आगतस्तत्र ॥१९॥
 जहिं जहिं जहीति भणिता रोपवशावशतश्चतुर्दिक्ष्वपि । वेष्टयति तदुद्यानं हयगजरथसुभट्टोत्थिभिः ॥१०॥
 संनद्धवद्धकवचः कतिपयभटपरिगतो गतो मध्ये । ततो राजा तं ज्ञानिनं कुमारसुरादिभिः परिकरितम् ॥११॥
 हण्ट्या मणति सुतं वत्स ! क्व स भटो दुराचारः ? । यावत्पजल्पति क्रुद्धस्तावत्कुमारो मणति मा तात ! ॥१२॥
 ध्याक्षिपमं, दुर्वचनमासुरो यद्वदतः स्थितोऽमरः । परमोषकारो यन्ममेति भणित्वा कथयति पूर्वमवम् ॥१३॥
 ततो हर्षितो नरेन्द्रो बन्दते सुरिं सुरं तु क्षमयति । शृणोति जिनेन्द्रधर्मं सम्यक्त्वादिसमग्रमपि ॥१४॥
 शङ्खकुमरेण सार्धं श्रद्धासंशुद्धमानसो राजा । द्वादशविषुहृदिधर्मं प्रतिपद्यतेऽवयमयंभीतः ॥१५॥
 देवोऽपि क्षमयित्वा गजकुमारौ मुनिमपि बन्दिता । स्वन्त्यानं संप्राप्तो राजकुमारावपि निजगंहम् ॥ १६॥
 भणितविधिना कुरुत्थ गृहिधर्मं नित्यमेवोद्युक्तौ । देशावकाशिके पुनः कुमारः सविशेषमुद्यच्छति ॥१७॥
 अथान्यदा कुमारो दिग्भ्रतगतिसेकटे निशोपे । गृह्णाति मया न बहिर्गन्तव्यं वासमवनान् ॥१८॥
 यावन्न दिनकराभिम्बं दृष्टमुदयाचल आरुढम् । कान्ताशय्यामपि न संशृशामि चतुराहारपरिहारः ॥१९॥

अह केणइ देवेणं सुरिंदवयणं निसामिधं एय । चालिज्जइ न सुरेहिं संखो देसावगासाओ ॥७०॥
त सोउं संपत्तो कुमारभवणस्स दारदेसम्मि । अपहरइ तस्स भजं ह्यमाणं ग्रह्यधाहाहिं ॥७१॥
जह निसुणइ सो कुमारो सामिय ! मं रक्ख रक्ख निज्जंति । केणवि अहम्मिएणं तं सुणिउं चितए कुमरो॥
कस्सेसा किल भज्जा कस्स व तणओ सहोयरा कस्स । इचाइभावणाए अप्पगमप्पेण भावेइ ॥७२॥
एम्कोन्थ जिणाइट्टो इट्टोणिट्टाण निट्टवणहेऊ । धम्मोच्चिय संसारे सरणं ताणं च जीवाण ॥७३॥
इय भावंतस्स तओ जाओ कोलाहलो वहिं बहुओ । हण-हण-हणत्तिगाग्गो वहुबलकलियाण संचूण ॥
तेहिं विलुपमाणं अक्कंदंतं च परिणणं सोउ । भावेइ भावियप्पा भवभयभीओ सुणिव्व इमं ॥७६॥
एयाणमहं नाहो एए मह सेवयत्ति जा बुद्धी । अभिमाणमित्तज्जणिया केवलमलमिह किलेसो य ॥७७॥
एस मह सयणवग्गो एए मत्तु कुबुद्धी मह एसा । नहिं सयणो य परो वा पसाहओ होइ सुगईए ॥७८॥
एक्कोच्चिय जिणधम्मो साहइ सुररिद्धिसिद्धिसुक्खाइ । ता तन्थच्चिय जत्ते कायओ किं वियप्पेण ? ॥
इय चित्तिज्जण निच्चलसमाहिमाविसइ संखकुमारवरो । तो देवो तग्गभाव नाऊणं होइ पच्चक्खो ॥८०॥
भणइ महायस ! तं चिय धन्नो धीराण धुरितुमं चैव । देवेहिंवि जस्स मणो न चइज्जइ नियपइन्नाओ ॥
सम्मंगणासणाहो सुराण नाहोवि तुज्ज गुणग्रहणा । अप्पण सकयत्थं मन्नइ मन्ने तिहुयणेवि ॥८२॥
तं चिय धीरो सद्धम्मत्तण्णो तं च भुवणमीणिकं । ता मग्गसु किंपि वर टुट्टो हं तुज्ज चरिएहिं ॥८३॥
पभणइ संखकुमारो किं मह कज्जं वरेण अत्तेण । तुम्हाण दंसणं चिय वरं वरो सरउ अत्तेण ॥८४॥

अथ केनचिद्देवेन सुरेन्द्रवचनं निशुमितमेतत् । चाल्यते न सुरै शङ्को देशावकाशात् ॥७०॥
तत् श्रुत्वा सप्राप्त कुमारभवनस्य द्वारदेशे । अपहरति तस्यं भार्या रुदतीं गुर्वीरुन्दै ॥७१॥
यथा शृणोति स कुमार स्वामिन्मा रक्ष रक्ष नायमानाम् । केनाप्यधार्मिकेण तत् श्रुत्वा चिन्तयति कुमार ॥
कस्यैषा किल भार्या कस्य वा तनय सहोदरा कस्य । इत्यादिमाघनयाऽऽत्मानमात्मना भावयति ॥७२॥
एकोऽत्र जिनादिष्ट इष्टोऽनिष्ठाना निष्ठापनेहेतु । धर्म एव संसारे शरणं त्रार्णं च जीवानाम् ॥७३॥
इति भावयतस्ततो जात कोलाहलो वहिर्वहु । जहि-जहि-जहीतिगर्भो बहुबलकलिताना शत्रूणाम् ॥७६॥
तैरपि लुप्यमानमाक्रन्दन्त च पारिजनं श्रुत्वा । भावयति भावितात्मा भवभयभीतो मुनिरिवेदम् ॥७६॥
एतेषामहं नाथ एते मम सेवका इति या बुद्धिः । अभिमानमात्रजनिता केवलमलमिह केशश्च ॥७७॥
एव मम स्वजनवर्ग एते शत्रवः कुबुद्धिर्मैया । नहि स्वजनंश्च परो वा प्रसाधको भवति सुगते ॥७८॥
एक एव जिनधर्मं साधयति सुररिद्धिसिद्धिसौख्यानि । तस्मात्तत्रैव यत्नं कर्तव्यं किं विकल्पेन ? ॥७९॥
इति चिन्तयित्वा निश्चलसमाधिमाविशाति शखकुमारवर । ततो देवस्तद्भ्रावं ज्ञात्वा भवति प्रत्यक्ष ॥८०॥
भणति महायशः । त्वमेव धन्यो धीराणा धुरित्वमेव । देवैरपि यस्य मनो न त्याज्यते निजप्रतिज्ञात् ॥८१॥
स्वर्गाङ्गनासनाय सुराणा नाथोऽपि तव गुणग्रहणात् । आत्मानं स्वंकृतार्थं मन्यते मन्ये त्रिभुवनेऽपि ॥८२॥
त्वमेव धीरं सद्धर्मतन्परस्त्वं च भुवनमाणित्रयम् । तस्मान्मार्गय क्वपि वरं तुष्टोऽहं तव चरितै ॥८३॥

तो सो तोसेण सुरो सरोयदलदीहलोपेण कुमरं । भणइ महायस ! तद्विह ह्रु देवाणं दंसणममोहं ॥८२॥
 दोइ, तओ तुह एसो होउ वरो जो तए सकरुणाए । दिट्ठो दिट्ठीए खणं मो खलु रोगेहिं सुचंही ॥८६॥
 इय भणिउं सट्ठाणं जाइ सुरो दिणयरस्स उदयम्मि । पडिपुन्ननिपमअवहीं विहीए सिज्जं तओ मोजुं ॥
 कुमरो कयआवस्सयकिरिओ किरियाकलावकलियाण । साहूण जाइ पासे वंदइ ते परमविणएण ॥८८॥
 निमुणेइ समयसारं तन्नभणियणुट्टए जहासत्ति । अह अन्नया नरिंदो तज्जणओ पीडिओ सहसां ॥८९॥
 अइमूलवेयणाए पक्खखाओ य सव्वविज्जेहिं । हकारावइ कुमरं भणइ जहा वच्छ ! मह इण्हि ॥९०॥
 वट्टइ समओ मरणस्स ता तुमं संपयं पयानाहो । इह भणिए तो कुमरो सरंइ सुरदिअआणमिओ ॥९१॥
 करुणाभरं चियाए नियदिट्ठीए पलोपए देहं । जणयस्स ताव सहसा हिंमव रविकिरणतावहयं ॥९२॥
 नट्टं मूलं देहे निस्संदेहं तओ भणइ राया । जाओ निरामओ हं दिट्ठो दिट्ठीए तुह वच्छ ! ॥९३॥
 एमेव पओ हुंतो साम्पन्नविज्जिओ इयाणि तु । तुहसाहिज्जवसेणं संपइ साहेमि नियकज्जं ॥९४॥
 मुंच मयं जेणाहं करेमि सुगुरुंण पायमूलम्मि । संजममुयारचित्तो होउण धरंसु रज्जभरं ॥९५॥
 जा किल कुमरो किंचिवि काही पच्छुत्तरं तओ राया । धरिउं तं वाहाए उविउं सीहासणे पणओ ॥९६॥
 सामंतोई लोओ भणिओ जह नमह संत्तरायस्स । पपंकयमिण्हि जं सामी तुम्हाण एस निवो ॥९७॥
 इय तेहिंवि तह विहिंए सीहोव्व करिंदगुरुयडाणुवरिं । निक्खमइ गिहगुहाओ विक्रमराया महिदुहीए ॥

प्रभणति शंखकुमारः किं मम कार्यं वरेणान्येन । सुष्माकं दर्शनमेव वरं वरः सरत्त्वन्थेन ॥८१॥
 ततः स तोपेण सुरः सरोजदलदीर्घलोचनं कुमारम् । भणति महायशः ! तथापि हि देवानां दर्शनममोवम् ॥
 भवति, तंतस्तवैप भवतु वरो यस्त्वया सकरुणया । दृष्टो दृष्ट्या क्षणं सं खलु रोगैर्मात्स्यते ॥८६॥
 इति भणित्वा स्वस्थानं याति सुरो दिनकरस्योदये । परिपूर्णनियमावधिर्विधिना शय्यां ततो मुक्त्वा ॥८७॥
 कुमारः कृतावश्यकक्रियः क्रियाकलापकलितानाम् । साधूनां याति पार्श्वे वन्दते तान् परमविनयेन ॥८८॥
 शृणोति समयसारं तद्भणितमनुतिष्ठति यथाशक्तिं । अथान्यदा नरेन्द्रस्तज्जनकः पीडितः सहसा ॥८९॥
 व्यतिशूलवेदनया प्रत्याख्यातश्च सर्ववैद्यैः । हृकारयति कुमारं भणति यथा वत्स ! ममेदानीम् ॥९०॥
 वर्तते समयो मरणस्य तस्माच्च संप्राप्तं प्रजानाथः । इति भणिते ततः कुमारः स्मरति सुरं दत्ताज्ञामितम् ॥९१॥
 करुणाभराञ्चितया निजदृष्ट्या प्रलोकते देहम् । जनकस्य तावत्सहसा हिमविव रविकिरणतावहतम् ॥९२॥
 नष्टं शूलं देहे निस्संदेहं ततो भणति राजा । जातो निरामयोऽहं दृष्टो दृष्ट्या तव वत्स ! ॥९३॥
 एवमेव मृतोऽभविष्यं श्रामंण्यविवर्जित इदानीं तु । तद्वत्साहाय्यवशेन संप्रति साधयामि त्रिजकार्यम् ॥९४॥
 मुञ्च मां येनाहं करोमि सुगुरुणां पादमूले । संयमगुदारचित्तो भूत्वा धर राज्यभरम् ॥९५॥
 यावत्किल कुमारः किञ्चिदपि करिष्यति प्रत्युत्तरं ततो राजा । भूत्वा तं बाहौ स्थापयित्वा सिंहासने प्रणतः ॥
 सामन्तादिलोको भणितो यथा नमस्त शङ्कराज्ञाय । पदपङ्कजमिदानीं यस्त्वामी युष्माकमेव नृपः ॥९७॥
 इति तैरपि तथा विहिते सिह इव करीन्द्रगुरुयटानामुपरि । निष्क्रामति गृहगुहातो विक्रमराजो महद्दुर्चा ॥९८॥

कोसंबवणुज्जाणे पत्तो सिरिविजयसूरिपयपासे । गिण्हइ विहिणा दिवसं सिक्खंपि दुहावि सो धीरो ॥
 सिरिसंखनरिंदोवि हु अट्टाहियमाइयं जणयकिच्चं । काऊण विहाणेणं सावयधम्ममि ददचित्तो ॥१०॥
 पालइ पयावकलिओ पयाउ सुपयत्तओ तओऽकम्हा । अन्नमिदिणे निमुणइ सीहदुवारम्मि गुरोले ॥
 विविइगुरुवाहिविदुरियदेहाण जणाणं दीणकरुणयरं । सोउं राया पुच्छइ पडिहारं केसिमो संदो ॥१०२॥
 सो भणइ देव ! दारे दुरंतदुरिओहपीडियंमाणं । जरियाणं कुट्टीणं खईणं खासीणं सिभीणं ॥१०३॥
 एमाइरोगियाणं नाणादेसागयाणं एस सरो । सीहदुवारठियाणं तुह किंत्तिं निमुणितं एवं ॥१०४॥
 जं जं पिच्छइ देवो करुणाभरमंथराए दिट्ठीए । तं तं रोगविउत्तं करेइ गुरुरोगजुत्तंपि ॥१०५॥
 तो भणिओ पडिहारो रत्ता सव्वंपि रोगिसंघायं । आणावसु जह सिम्यं आगच्छइ वग्गठवणाए ॥
 पढं कुट्टियवग्गो जरिणं वग्गो कमेण सव्वेवि । काऊण वग्गवग्गं समागयां रायपासम्मि ॥१०७॥
 पढमवग्गो निवेणं भणिओ महुमज्जमंसमाईणं । कायव्वा भो विरई जावज्जीवंपि सम्मत्तं ॥१०८॥
 केसिंपि हु पढमवयं चीयवयाईवि केसिमुहिसिउं । अवलोइया य सव्वे करुणांससरसदट्ठीए ॥१०९॥
 तो तवस्सणेण मुक्का सव्वे सव्वेहि उग्गरोगेहि । चइउं निकाइयकम्मै, वियणा ताणवि कया अप्पा ॥
 एवं परं पसिद्धिं पत्तो थेवेहिं चेवं दियहेहिं । पट्टमहादेवीए जायं पुत्तं ठविय रज्जे ॥१११॥
 जिणसासणप्पभावणपुव्वं गिण्हेइ सव्वओ धिरइं । संपत्तकेवलो सो कमेण पत्तो सिवसमिद्धिं ॥११२॥

कोशाम्बवनोद्याने प्राप्तः श्रीविजयसूरिपदपार्थे । गृह्णाति विधिना दीक्षां शिक्षामपि द्विधापि स धीरः ॥१०९॥
 श्रीशङ्खनरेन्द्रोऽपि छाटाहिकादिकं जनककृत्यम् । कृत्वा विधानेन श्रावकधर्मं ददचित्तः ॥१००॥
 पालयति प्रतापकलितः प्रजाः सुप्रयत्नतस्ततोऽकस्मात् । अन्यस्मिन्दिने शृणोति सिंहद्वारं गुरुकलकलम् ॥
 विविधगुरुव्याधिविपुरितदेहानां जनानां दीनकरुणतरम् । श्रुत्वा राजा पृच्छति प्रतीहारं केपामयं शब्दः ? ॥
 स भणति देव ! द्वारे दुरन्तदुरिनौधपीडिताज्ञानाम् । ज्वरितानां कुष्ठिनां क्षायिणां कासिनां श्लेष्मिणाम् ॥
 एवमादिशो गिणां नानादेशागतानामेव स्वरः । सिंहद्वारस्थितानां तव कीर्त्तिं श्रुत्वैवम् ॥१०४॥
 यं यं पश्यति त्रैवः करुणाभरमन्थरया दृष्ट्या । तं तं रोगवियुक्तं करोति गुरुरोगयुक्तमपि ॥१०५॥
 ततो भणितः प्रतिहारो राज्ञा सर्वमपि रोगिसंघातम् । आनायय यथा शीघ्रमागच्छति वर्गस्थापनया ॥१०९॥
 प्रथमं कुष्ठिवर्गं ज्वरिणां वर्गं, क्रमेण सर्वेऽपि । कृत्वा वर्गवर्गं समागता राजपार्थे ॥१०७॥
 प्रथमवर्गो नृपेण भणितो मधुमद्यमांसादीनाम् । कर्त्तव्या भो विरतिर्वावज्जीवमपि सम्यक्त्वम् ॥१०८॥
 केपामपि सख प्रथमव्रतं द्वितीयव्रतादीन्यपि केपामुद्दिश्य । अवलोकित्वाश्च सर्वे करुणांससरसदृष्ट्या ॥१०९॥
 ततस्तत्क्षणेन श्रुताः सर्वे सर्वरुप्ररोगैः । त्यक्त्वा निकाचितकर्मणो, वेदना तेषामपि कृताल्पा ॥११०॥
 एवं परं प्रसिद्धिं प्राप्तः स्तोत्रैरेव दिवसैः । पट्टमहादेव्यां जातं पुत्रं स्थापयित्वा राज्ञ्ये ॥१११॥
 जिनिशासनप्रभावनापूर्वं गृह्णाति सर्वतो विरतिम् । संप्राप्तकेवलं स क्रमेण प्राप्तः शिवसमृद्धिम् ॥११२॥

जह जह वयपरिणामो बद्धइ जह हुंति नेय अइपारो । जह य विमुद्धी जायइ तह तह विरईए जइयच्चं ॥

॥ इति देशावकाशिकनिश्चलतायां शक्तकुमारकथानकं समाप्तम् ॥

• यथा यथा धैतपरिणामो वर्धते यथा भवन्ति नैवातिचाराः । यथा च विमुद्धिर्जायते तथा तथा विरती यतितथ्यम् ॥

गामगिहादगयाणं नत्थूणं जो करेइ आणवणं । गहियावहीए परओ विंशो इव सो कुं लहइ ॥१॥
 सुगयगयं विबुहमयं अमयंव समत्थि अमियकुंडपुरं । तत्थासि विदुसिद्धी भज्जा रइसुंदरी तस्स ॥२॥
 संपज्जंतसमीहियसुहाणं थोलेइ ताण बहुकालो । किंचावचाभावो मणं मणागंपि दुमेइ ॥३॥
 मज्झिमवयम्मि तत्तो जाओ पुत्तो उयाडयसएहिं । रयणीए अदुदरत्ते जा सुत्तो चिट्ठए सिद्धी ॥४॥
 अह तस्स गिहे पत्तं वंतरजुयलं परोष्पल्लविरं । एगो भणइ जाणसि सिद्धिगिहे जो सुओ जाओ ॥५॥
 वीओ भणेइ सम्मं जाणामि न, कहसु को फुडं एसो ? । तो सो कहेइ एसो पुव्वभवे आसि सिद्धिस्त ॥
 ववहरओ एयस्स य दाणिग्गहणम्मि धरइ इगलक्खं । पुत्तच्छलेण एसो एयस्स गिहे समणुजाओ ॥७॥
 लक्खुग्गाहणंहेंडं तं सोउं दूमिओ मणे सिद्धी । चितइ हंत ! किमेयं सुरवयणं अवितहं होही ॥८॥
 जइ तत्तो पज्जत्तं पुत्तेण इमेण किमिह दब्बेण । वइएणं बहुएणं वद्धावणयाइकज्जम्मि ? ॥९॥
 तो पच्चूसे पत्तो पाउललोओ समग्गसयणा य । वद्धावणत्थमक्खयवत्थाईयाइं गहिऊण ॥१०॥
 तो सिद्धी गयतुद्धी तेसिं ववहारमित्तओ किंचि । काऊणं सम्माणं विसज्जए नियगिहाहितो ॥११॥
 लिहइ वहियाए सव्वं सुइयाणियग्गाइयाणं जं दिच्चं । छट्ठीए नामकरणे लेहसालाए य पक्खेवे ॥१२॥
 परिणयणे जं वइयं कण्ठहतंयोलभोयणाईसु । दायव्वमिपस्स मए इय बुद्धीए निरुच्छाहो ॥१३॥
 विंशोत्ति विहियनामो वियरइ सव्वत्थ काणणाईसु । अह अन्नया य तेणं दिट्ठो मूरी सुरम्मवणे ॥१४॥
 तं वंदिय उवविट्ठो पुच्छइ सूरिं सुधम्मपरमत्थं । भयवंपि कहइ धम्मं जइगिहिमेएण तेणावि ॥१५॥

ग्रामगृहादिगतानां वस्तुनां यः करोत्यानायनम् । गृहीतावधेः परतो विन्ध्य इव स दुःखं लभते ॥१॥
 सुगजगतं(सुगतगदं)विबुधमत(य)ममृतमिव समस्त्यमृतकुण्डपुरम् । तत्रासीद्विदुषुश्रेष्ठी भार्या रतिसुन्दरी तस्य ॥
 संपद्यमानसमीहिनसुखयोरगच्छति तयोर्वट्टकाल । किञ्चापत्याभावो मनो मनागुपि दुनोति ॥३॥
 मध्यमवयसि ततो जातः पुत्र उपयाचितशैतेः । रजन्यामर्षरात्रे यावत्सुसुस्तिष्ठति श्रेष्ठी ॥४॥
 अथ तस्य गृहे प्राप्ते व्यन्तरयुगलं परस्परोल्लपितृ । एको भणति जानासि श्रेष्ठिगृहे यः सुतो जातः ॥५॥
 द्वितीयो भणति सम्यग् जानामिन, कथय कः स्फुटमेपः ? । ततः स कथयत्येव पूर्वभव आसीच्छ्रेष्ठिनः ॥६॥
 व्यवहारक एतस्य च ऋणग्रहणे धरत्येकलक्षम् । पुत्रच्छलेनैव एतस्य गृहे समनुजातः ॥७॥
 लक्षोद्वाहणहेतोस्तन् श्रुत्वा दुनोति मनसि श्रेष्ठी । चिन्तयति हन्त ! किमतसुरवचनमवितथं भविष्यति ॥८॥
 यदि ततः पर्याप्तं पुत्रेणानेन किमिह द्रव्येण । व्यक्तिनेन बहुना वर्धनादिकार्यं ? ॥९॥
 ततः प्रत्यूपे प्राप्ते गायकलोकः समप्रस्वजनाश्च । वर्धनार्थमक्षतवस्त्रादिकं गृहीत्वा ॥१०॥
 ततः श्रेष्ठी गतसुष्टिस्तेभ्यो व्यवहारमात्रतः किञ्चित् । कृत्वा सम्मानं विदुनति निजगृहात् ॥११॥
 श्लिष्यति वहिकायां सर्वं सूतिकर्मकर्यादिभ्यो यदत्तम् । पठ्यां नामकरणे लेखशालायां च प्रक्षेपे ॥१२॥
 परिणयने यद्व्यायितं कर्पटतामूलभोजनादिषु । दातव्यमस्मै मयेति बुद्ध्या निरुत्साहः ॥१३॥
 विन्ध्य इति विहितनामा विचरति सर्वत्र काननादिषु । अयान्यदा च तेन दृष्टः सूरिः सुरम्यवने ॥१४॥

गृहीतो सावयंथम्नो सम्मत्ताई दुवालसविद्यो वि । पञ्चतो मर्त्तीए गमेइ दियदाइ सो तन्य ॥१६॥
 अह अन्नया स ज्ञाओ रोगग्रत्यो तत्रो य सयणेई । भणिओ सिद्धी आपणु विज्जे पडिजागरद्व्याए ॥
 सिद्धी भणेइ नहु किंपि मज्ज तणयस्स होहिहीणिट्टं । कइवपदिणाण उवरिं गिण्हिस्सइ पच्छमवियप्यं ॥
 तो तं तहेव जायं जाया किर्त्तीवि तस्स सव्वत्तो । जह सव्वंपि वियाणइ सेट्ठी नेमित्तमित्तो व्र ॥१९॥
 निवइस्स अग्गमहिस्सी अपहुसररीरा अईव संजाया । तो कहियं केणावि हु जह विद्दुं जाणए सव्वं ॥
 तो रत्ता आहूओ सो पत्तो पाहुदाइ घेत्तूण । नमिऊण भणइ सिद्धी आपसं दिसमु मह नाह ! ॥२१॥
 तो रत्ता सो भणिओ गंतूणतेउरम्मि मह देविं । पडिजागरसु विहीए ओसहदाणाइणा क्षत्ति ॥२२॥
 तो सिद्धी भणइ निवं नाहं विज्जो न मंततंतन्नू । देवो पुण आपसं देइ इमं कहं शु, तो राया ॥२३॥
 भणइ तए नियतंणओ ओसहभेसज्जमंततंतंहेहिं । जीवाविओ रसेतो नय विज्जो फोइ आहूओ ॥२४॥
 इचाइ कहंते नरवरम्मि सिद्धी भणेइ हसिऊण । कीरउ मज्ज पसाओ ररेण तो तक्खणां चैव ॥२५॥
 रत्ता भूसन्नाए लोए ओसाइयम्मि सो कहइ । जहविचं वुत्तंतं तो रत्ता पुच्छिओ एवं ॥२६॥
 कित्तिपमित्तं दव्वं दायव्वं तस्स अज्जवि कहेसु । पन्नाससहस्साइ अज्जवि थक्कंति दाउं से ॥२७॥
 इचाइ कहं कहिउं सिद्धी वच्चेइ रायआणाए । नियगेहे पुत्तोवि हु विहिणा पालेइ गिहियम्मं ॥२८॥
 नवरं सो अहिययरं निचं देसावंगासिए रमइ । अह अन्नया स वाहिं उज्जाणे जाव गच्छेइ ॥२९॥

तं ब्रह्मिन्त्वोपविष्टः पृच्छति सूरिं सुधर्मपरमार्थम् । भगवानपि कथयति धर्मं यतिगृहिभेदेन तेनापि ॥१६॥
 गृहीतः श्रावकधर्मं सन्धक्त्वादिर्द्वादशविधोऽपि । पालयन् शक्त्या गमयति दिवसानि स तत्र ॥१६॥
 अथान्यदा स जातौ रोगग्रस्तस्ततश्च स्वजनैः । भणितः श्रेष्ठी आनय वैधं प्रतिजागरार्थम् ॥१७॥
 श्रेष्ठी भणति न हि किमपि मम तनयस्य भविष्यत्यनिष्टम् । कतिपयदिनानामुपरि गृहीष्यति पयमधिकल्पम् ॥
 ततस्तत्तथैव जातं जाता कीर्त्तिरापि तस्य सर्वतः । यथा सर्वमपि विज्ञानानि श्रेष्ठी निमित्तमित्तम् ॥१९॥
 नृपतेरग्रमहिष्यपदुशरीरास्तीव संजाता । ततः कथितं केनापि हि यथा विद्भुर्जातिं सर्वम् ॥२०॥
 ततो राजाऽऽहूतः स प्राप्तः प्राभृतानि गृहीत्वा । नत्वा भणति श्रेष्ठी आदेशं दिश मम नाथ ! ॥२१॥
 ततो राजा स भणितो गत्वान्तःपुरे मम देवीम् । प्रतिजागरय विधिनीवपदानादिना प्रदिति ॥२२॥
 ततः श्रेष्ठी भणति नृपं नाहं वैधो न मन्त्रतन्त्रज्ञः । देवः पुनरादेशं ददातीमं कथं नु, ततो राजा ॥२३॥
 भणति त्वया निजतनय औपधैपन्यमन्त्रतन्त्रैः । जीवितो रसन् न च वैधः कश्चिदाहूतः ॥२४॥
 इत्यादि कथयति नरवरे श्रेष्ठी भणति हसित्वा । कियतां मम प्रसादो रहसा ततस्तत्सणादेव ॥२५॥
 राजा भूसंज्ञया ज्ञेकेऽपसारिते स कथयति । यथावृत्तं वृत्तान्तं ततो राजा श्रुष्ट एवम् ॥२६॥
 कियन्मान्त्रं द्रव्यं दातव्यं तस्मा अद्यापि कथय । पञ्चाशत्सहस्राण्यद्यापि तिष्ठन्ति दातुं तस्मै ॥२७॥
 इत्यादिकथां कथयित्वा श्रेष्ठी व्रजति राजाज्ञया । निजगेहे श्रुत्तोऽपि हि विधिना पालयति गृहियार्थम् ॥२८॥
 नवरं सोऽधिकतरं नित्यं देशावकाशिके रमते । अथान्यदा स बहिरुत्थाने यावद् गच्छति ॥२९॥

- तो पिच्छइ रापदुवारिय नरं परसंदिमारुढं । नाम्णेण चडसीहं चिरपरिचियमुचियविहिपुव्वं ॥३०॥
 सभासिउण पुच्छइ गच्छसि तं कथं, सो भणइ मित्त ।। रायाएसेण अहं गच्छिस्स ढविडनिवासे ॥
 विग्गइनिमित्तमथ सधिकारणा, तो भणइ-सिद्धिसुओ । तत्थेगो निवमंती अमुनोत्ति तए स भणियव्वो ॥
 मह वयणेणं एव जह सिग्गं पट्टयेसु मह दव्वं । तह पडिवयणं पेससु मह भणियस्सेह सिग्गयरं ॥३३॥
 एव च मए ऋज्ज सिज्जेइ सयं गएण तप्पासे । किंतु मह अत्थि नियमो जोयणपणगस्स उवरिम्मि ॥
 गतञ्च नैय मए छम्मासा जान, उवरि भोवकलय । जोयणंसयं दिवइह चडहिंसि ता तुमेव तहिं ॥३५॥
 निरञ्जेण गच्छसि मिलिओ एमेव कहवि त इत्थ । सिज्जिस्सइ इय कज्जं साहिन्नाणंपि तस्स तए ॥
 एं एवंति रहे कहियव्व सो तयपि केणावि । साहिज्जंतं निमुय तेणवि कहियं नरिदस्स ॥३७॥
- तो रत्ता आणत्तो सचिवो जह विद्धुसिद्धिणो पुत्त । आणावसु वधेउं ज दुट्ठो सो महापावो ॥३८॥
 महोरियसचियेणं संसग्गि कुणइ तद्दु च ववहार । ता सुदरो न एसो निग्गहियव्वो मए तम्हा ॥३९॥
 तो सचिवो आरविसुप्रमाणवइ रहम्मि तस्स गहणत्थ । तेणवि सो आणीओ वधेउ रायपासम्मि ॥४०॥
 तं सोउं तो मिट्ठी विद्धु पत्तो निवस्स पासम्मि । सयणजणपेरिणं विन्नत्तो तेण नरनाहो ॥४१॥
 किं देव ! इमेण कय विज्जेण जेण चोरवंधेहि । वधेउं आणीओ, तो राया भणइ तयभिमुहं ॥४२॥
 निग्गहियव्वो एसो सारीरियनिग्गहेण तुह तणओ । जो कुणइ पसंगं मह रिऊहि, भणइ तो सिट्ठी ॥४३॥
 • होही मज्झरयाओ सयणजणाओ तओ पसीऊण । कुण दंडमिक्कवारं गिण्हेसु दव्व जमंभिरुइय ॥४४॥

तत्र पश्यति राजद्वैवारिक नरं प्रवरोष्णीमारुढम् । नाम्ना चण्डसिंहं चिरपरिचितमुचितविधिपूर्वम् ॥३०॥
 संभाष्य पृच्छति गच्छसि त्वं कुत्र, स भणति मित्त ।। राजादेशेनाह गमिष्यामि द्रविडरूपपार्श्वे ॥३१॥
 विप्रहनिमित्तमथ सधिकारणात्, ततो भणति श्रेष्ठिपुत्र । तत्रैको नृपमन्त्री अमुक इति त्वया स भणितस्य ॥
 मम वचनेनैव यथा शीघ्रं प्रस्थापय मम द्रव्यम् । तथा प्रतिवचनं प्रेषय मम भणितस्येह शीघ्रतरम् ॥३३॥
 एतच्च मया कार्यं सिध्यति स्वयं गतेन तत्पार्श्वे । किन्तु ममास्ति नियमो योजनपञ्चकस्योपरि ॥३४॥
 गन्तव्यं नैव मया पणमासान् यावत्, उपरि मुक्त्वा । योजनशत द्वितीयां चतुर्दशु तस्मात्त्वमेव तत्र ॥३५॥
 नृपक्षयं गच्छसि मिलित एवमेव कथमपि त्वमत्र । सेत्स्यतीति कार्यं साभिजानमपि तस्य त्वया ॥३६॥
 एवमेवमिति रहसि कथयितव्यं तन्मत्तदपि केनापि । कथ्यमानं श्रुत् तेषापि कथितं नरेन्द्राय ॥३७॥
 ततो राजाऽऽजत सचिवो यथा विद्धुश्रेष्ठिनं पुत्रम् । आनायय वद्ध्वा यद्दुष्टं स महापाप ॥३८॥
 महोरिसचिवेन ससर्गं करोति तथा च व्यवहारम् । तस्मात्तं मुन्दर एव निग्रहीतव्यो मया तस्मात् ॥३९॥
 तत्र सचिव आरक्षिकमाज्ञापयति रहसि तस्य ग्रहणार्थम् । तेनापि स आनीतो वद्ध्वा राजपार्श्वे ॥४०॥
 तत्र ध्रुव्या तत्र श्रेष्ठी विद्धु मासो नृपस्य पार्श्वे । स्थजनजनमेरितेन विजितस्तेन नरनाथ ॥४१॥
 किं देव ! जनेन शून्यं विन्द्येन येन शौरवन्धे । वद्ध्वाऽऽनीत, ततो राजा भणति तदभिमुग्धम् ॥४२॥
 निमहीतस्य एव शारीरिकनिग्रहेण तत्र तनय । यं करोति प्रसन्नं मम रिपुभिः, भणति तत्र श्रेष्ठी ॥४३॥

तो महता कष्टेण पन्नाससहस्रदण्डपरिमाणं । काञ्चन सो मुक्तो सिद्धिवरोहेण गरुण ॥४५॥
 नीओ गिहम्मि वंघेहि पीडिओ आगओ य दाहजरो । तो सिद्धी परिभावइ नूनं मरिद्धी इमो जेण ॥४६॥
 गहिओ इमेण लक्खो लक्खं परिभाविऊण तो भणिओ । धम्मम्मि उज्जमिज्जसु मुंच गिहाईसु पडिवंधं ॥
 तो सो भणेइ सिद्धिं वीए सिक्खावयम्मि अश्यारो । आणवणेणं चत्तुस्म निम्मिओ व्योहत्तयेण ॥४८॥
 तस्स फलं अणुहयं इहलोएवि ह्नु मए अहन्नेण । परलोए पुण अज्जवि अणुहवणीयं विसेसेण ॥४९॥
 अहरियधितामणिणो गुणगुरुणो केवि ताय । वरगुरुणो । आहवसु मह समीपे जेण विसोहंमि अणाणं ॥
 तो सिद्धी सयमेव य ताण समीपे वणइ ता जाव । परलोयं संपत्तो सो युत्तो तेण भावेण ॥५१॥
 उववन्नो सोहम्मो तओ जुओ सिज्झिही य तयंभवे । ता भो ! कलंकियव्यो लेसेणविनेय नियनियमो ॥

॥ इति द्वितीयशिक्षाव्रतप्रथमातिचारो विन्यक्त्यानकं समाप्तम् ॥

भविष्यति ममापवादः स्वजनजनात् ततः प्रसद्य । कुरु दण्डमेकवारं गृहाण द्रव्यं यदभिरुचितम् ॥४४॥
 ततो महता कष्टेन पन्नाससहस्रदण्डपरिमाणम् । कृत्वा स मुक्तः श्रेष्ठचुरोधेन गुरुणा ॥४५॥
 नीतो गृहे बन्धैः पीडित आगतश्च दाहज्वरः । ततः श्रेष्ठी परिभावयति नूनं मरिष्यत्ययं येन ॥४६॥
 गृहीतोऽनेन लक्षो लक्षं परिभाव्य ततो भणितः । धर्म उद्यच्छ मुञ्च गृहादिषु प्रतिबन्धम् ॥४७॥
 ततः स भणति श्रेष्ठिनं द्वितीये शिक्षाव्रतेऽतिचारः । आनायनेन वस्तुनो निर्मितो लोमप्रस्तेन ॥४८॥
 तस्य फलमनुभूतसिंहलोकैऽपि हि मयाऽबन्धेन । परलोके पुनरद्याप्यनुभवनीयं विशेषेण ॥४९॥
 अधरितचिन्तामणीन्गुणगुरून्कानपि तात । वरगुरून् । आह्वयस्व मम समीपे येन विशेषयाम्यात्मानम् ॥
 ततः श्रेष्ठी स्वयमेव च तेषां समीपे व्रजति तावद्यावत् । परलोकं संप्राप्तः स पुत्रस्तेन भावेन ॥५१॥
 उपपन्नः सौधर्मे ततश्च्युतः सेत्स्याति च तृतीयभवे । तस्माद् भो ! कलङ्कयितव्यो लेशेनापि नैव निजनियमः ॥

नियमितदिग्वावगातो सयं न गच्छेद् पेसए अन्नं । सो सद्दो अवियद्दो सद्दो इव सो दुहं चिणइ ॥१॥
तथाहि ;—

थावरनामं नगरं तत्थ निवो सुंदरो जिणमयन्नू । तद्द यस्सइ तत्थ सेट्टी सम्मदिट्ठी थिरो नाम ॥२॥
तन्नज्जा सहदेवी ताण सुओ अत्थि नामओ सद्दो । धम्मम्मि य अवियद्दो किंचि धणद्दो महायद्दो ॥
परिणाविओ सुखं रूविणिनामं अहन्नया कन्नं । पिपरेहिं सो पत्तो य कहवि सुणिनाहपासम्मि ॥४॥
निसुणइ तव्वक्खाणे विणयमयधम्मपायरपरो सो । जिणधम्मंपि समगं सम्मं सम्मत्तमाईयं ॥५॥
तयथा;—

विणओ आहंइ सिरिं लहइ विणीओ जसं च किञ्चि च । न कयाइ दुच्चिणीओ सकज्जसिद्धिं समाणेइ ॥
इचाइ निसुणिऊणं विणयं पडिवज्जए सगिहिधम्मं । सूरीण पायमूले पच्छा गच्छेइ नियगेहे ॥७॥
अह अन्नया य सिट्ठी थिरदेवो देवभूमिमणुपत्तो । सद्दो गिहस्स सामी संजाओ अन्नया सो उं ॥८॥
विभवन्नंसुक्करिसियदुज्जणलोयाउ परिभवं सहइ । परिभावइ मणमज्जे सच्चं चिय केणई पट्ठियं ॥९॥
माणि पणट्ठइ जइ न तणु तो देसडा चइज्ज । मा दुज्जणकरअंगुलिहिं देसिज्जंतु भमिज्ज ॥१०॥
इय चिंतिऊण तेणं भणिया महिला अहं गमिस्सामि । अत्थोवज्जणहेउं कम्मवि देसंतरे तरसा ॥११॥
कुण पाहेयं पउणं तीए विहियं तहेव तं क्षत्ति । घरवावारविसेसे निरूविउं तं च सुमुहुत्ते ॥१२॥
सो.संवल्लाई गहिउं चलिओ अुत्तूण पहरदुगसमए । पुरपरिसरम्मि पत्तो चिंचावणमज्जभागम्मि ॥१३॥

नियमितदिग्वावगाशः स्वयं न गच्छति प्रेषयत्यन्यम् । स श्राद्धोऽविदग्धः सद्द इव स दुःखं चिनोति ॥१॥

स्थावरनाम नगरं तत्र नृपः सुन्दरो जिनमतज्ञः । तथा वसति तत्र श्रेष्ठी सम्यग्दृष्टिः स्थिरो नाम ॥२॥
तद्दार्था सहदेवी तयोः सुतोऽस्ति नामतः सद्दः । धर्मं चाविदग्धः किञ्चिद्वान्भावो महास्तवः ॥३॥
परिणायितः सुखं रूषिणीनाम्नमियान्यदा कन्याम् । पितृभ्यां स प्रातश्च कथमपि मुनिनाथपार्थे-॥४॥
शृणोति तद्वचोख्याने विनयमयधर्ममादरपरः सः । जिनधर्ममपि समग्रं सम्यक् सम्यक्त्वादिकम् ॥५॥
विनय आह्रयते श्रियं लभते विनीतो यशश्च कीर्तिं च । न कदाचिद् दुर्विनीतः स्वकार्यसिद्धिं समानयति ॥
इत्यादि श्रुत्वा विनयं प्रतिपद्यते सगृहिधर्मम् । सूरीणां पादमूले पश्चाद् गच्छति निजगेहे ॥७॥
अयान्यदा च श्रेष्ठी म्यिरदेवो देवभूमिमनुप्राप्तः । सद्दो गृहस्य स्वामी संजातोऽन्यदा स तु ॥८॥
विभवन्नंशोऽर्थात्तदुर्जनलोकात्परिभवं सहते । परिभावयति मनोमप्ये सत्यमेव केनाचित्पाठितम् ॥९॥
मानिन् ! प्रनया यदि न तन्नस्ततो देशं त्यज । मा दुर्जनकराङ्गुलिभिर्दरयमानो भ्रम ॥१०॥
इति चिन्ताविस्वा तेन भणिता महिलाऽहं गमिष्यामि । अर्थापार्जनहेतोः कस्मिन्नपि देशान्तरे तरसा ॥११॥
पुरु पाधेयं प्रगुणं तया विहितं तथैव तज्जाटिति । गृहव्यापारविशेषात् निरूप्य तां च सुमुहुत्ते ॥१२॥
स दाम्बलानि गृहीत्वा चलितो मुक्त्वा प्रद्वारद्विक्रमये । पुरपरिसरे प्रातश्चिचावनमध्यभागे ॥१३॥

तो परिसंतो सुचो संबलयं संठवेवि उसीसे । जा चिद्वद् चिंततो कत्याहं जापि गयपुत्रो ? ॥१४॥
 नवि अस्थि कोवि बंधू नय सुयणो नेय मिचवगो य । मुन्ना सच्याउ दिसा विहवविउत्ताण जं भणियं ॥
 विणु विहविहिं दारिदिअह मुन्नउ सच्चु दिसिचक्कु । धरणीयलि सुहिसंकुन्निवि भणइ न कुवि पिउ तक्कु ॥
 इय चिंततस्स तहिं वियंभियं जिभियाहिं-मुहकुहरे । तम्मि पविट्टं सहसा तस्स तअो चिचिणीए फलं ॥
 तो सो तोसवसेणं सउणोत्ति मुणेवि चितए तुट्टो । कह मुहपसारणं मह कह चिचाए फल्यवेसो ? ॥
 ता नूणं मह दोही कोवि अउव्वो अकंढओ मेव । गुरुलामो जा एवं चितइ ता उत्तरदिसाओ ॥१९॥
 आगच्छंतं पिच्छइ सियवसणधरं पलंबकरं । कयकणयपाउयापायपंकयं पंकयदश्छं ॥२०॥
 तं ददुं सो चितइ नूणं विणयारिहो इमो पुरिसो । 'विणओ आहवइ सिरि' इय मुणिवयणं सरेऊण ॥
 अचमुट्टइ तो सहसा ससणेहं ज्ञाययंति भगमाणो । चिरदिट्टवल्लहस्सवभिमुहं सो जाइ वेगेण ॥२२॥
 गंतुं तचरणे सो नमिऊण पमजए य पडएण । तप्पाणिपंकयं नियकरम्मि काउं समाणेइ ॥२३॥
 चिचावहलच्छाए सस्तरं तो निवेशिउं तस्स । सोएइ चरणकमलं नएण विस्सामणं कुणइ ॥२४॥
 तेण पुरिसेण पुट्टो कत्य तुमं को सि कत्य संचलितो ? । केण व प्रओयणेणो सो साहइ तस्स तो एवं ॥
 इहनगरसिद्धितणओ सावयकुलसंभवो विहवहीणो । जाओ जणयम्मि मए सिट्ठिपायाओवितो भट्टो ॥२६॥
 सयणेहिं परिभूओ अत्योवज्जणकएण चलितो इं । पुरपरिसरसरणपरिस्समेवि आवाहिउं वाटं ॥२७॥
 विस्संतो इत्य तओ तं पत्तो दिट्ठिगोयरे मज्झ । सो भणइ मए दिट्ठे दालिइजलंजलिं देसु ॥२८॥

ततः परिश्रान्तः सुप्तः शम्बलं संस्थाप्योच्छोषे । यावत्तिष्ठति चिन्तयन् क्वाहं यामि गतपुण्यः ? ॥१४॥
 नैवास्ति कोऽपि बन्धुर्न च स्वजनो नैव मित्रवर्गश्च । शून्याः सर्वा दिशो विभववियुक्तानां यद् मणितम् ॥
 विना विभवेर्दक्षिद्रस्य शून्यं सर्वं दिक्त्रकम् । घर्णातले मुहसंकुलेऽपि भणति न कोऽपि पिव तक्म् ॥१६॥
 इति चिन्तयतस्तत्र विजृम्भितं जृम्भामिर्मुखकुहरे । तस्मिन्प्रविष्टं सहसा तस्य तनश्चिञ्चिन्थाः फलम् ॥१७॥
 ततः स तोपवशेन शकुन इति ज्ञात्वा चिन्तयति तृष्टः । कथं मुत्प्रसारणं मम कथं चिन्चाफलप्रवेशः ? ॥१८॥
 तस्मान्मूलं मम भविष्यति कोऽप्यपूर्वोऽकाण्डत एव । गुरुलामो यावदेवं चिन्तयति तावदुत्तरदिशः ॥१९॥
 आगच्छन्तं परयति सितवसनधरं प्रलम्बकरम् । कृतकनकपादुकापादपङ्कजं पङ्कजदलासम् ॥२०॥
 तं दृष्ट्वा स चिन्तयति नूनं विनयाहोऽयं पुरुषः । 'विनय आहूयते श्रियम्' इति मुनिवचनं स्मृत्वा ॥२१॥
 अभ्युत्तिष्ठति ततः सहसा सस्नेहं-स्वागतमिति भणन् । चिरदृष्टवल्लमस्येनामिमुत्वं स याति वेगेन ॥२२॥
 गत्वा तच्चरणान् स गत्वा प्रमाष्टं च पटेन । उत्पाणिपङ्कजं निनकरं कृत्वा समानयति ॥२३॥
 चिन्चावहलच्छाये सस्तरं ततो निवेश्य तस्य । शोचयति चरणकमलं नयेन विश्रामणां करोति ॥२४॥
 तेन पुरुषेण पृष्टः क्व त्वं कोऽसि कुत्र संचलितः ? । केन वा प्रयोजनेन स कथयति तस्य तन एवम् ॥२५॥
 इहनगरश्रेष्ठितनयः श्रावककुलसंभवो विभवहीनः । जातो जनके मृते श्रेष्ठिपदादपि ततो अष्टः ॥२६॥
 स्वजनैः परिभूतोऽप्योपार्जनकृते चलितोऽहम् । पुरपरिसरसरणपरिश्रमेऽप्यावाप्य धाम् ॥२७॥

आगच्छ जेण दंसेमि तुज्जं येवंतरे गुरुनिहाणं । तो सो तेण सम चिय संचलिओ उत्तराहुत्तं ॥२९॥
 जत्थ पढमं स पणओ तेणं तत्थेव दंसिया तस्स । चउरो य च्यरुक्खा ताणं च अहे दविणकलसा ॥
 कहिया भणियं च इमं अहिनाणं कुण इमाण साहासु । तो तेण निययत्तयंचलाउ चीरीउ वरेऊण ॥
 वद्धा ताण थुडेसुं तो पुणरवि तत्थ चिचिणितरुस्स । छायाए उवविद्धा तो तं पुन्हेइ सो एवं ॥३२॥
 किं नयरमलंकरियं जम्मपहेणं तए महापुरिसि ! । किं पुणरवि पुरमिण्हिं पविच्चियव्व नियपएहिं ? ॥३३॥
 तो कहइ तस्स सिद्धो उत्तरदिसिरुमणिभालफलतिलय । कणयपुर नामेण तत्थ भवो ह महाभाग ! ॥
 गंतव्वं पुण इण्हिं सम्मेयंगिरिमि तित्तयजत्ताए । कायव्वो तत्थ मए कालो कलियाउसेसेण ॥३५॥
 ता वंच्छ । वच्च सगिह पूरसु पणयाण वंच्छियसुहाइं । गहिऊण इमं दव्वं रायस्स निवेइउं जम्हा ॥३६॥
 अणुजाणिही तुहेयं निहिं निवो मज्झ मंतसत्तीए । नो भेयव्वं कस्सवि विलससु दव्व जहिन्डाए ॥३७॥
 इय भणित्त सो वलिओ सद्दोवि गिहं गओ पओसम्मि । तो भारियाए पुट्टो किमसउणो कोवि संपत्तो ? ॥
 सो भणइ पहाणतरो जाओ सउणो पिए ! पभायम्मि । होही पयडफलत्थो ता संपइ पउणय कुणसु ॥३९॥
 जिणपूयणोवगरणं तीइवि विहियं तहेव सिग्घपि । काऊण जिणपूयं सोवि हु सुत्तो पभायम्मि ॥४०॥
 काऊणं जिणवंदणकिच्चं गहिउं उवायणं किपि । संपत्तो निवपासे निरेइओ निवइणो नमिउं ॥४१॥
 सव्वो निहिधुत्ततो तेणवि अणुजाणियं निहाणं त । तो रत्ताणुत्ताओ पत्तो नियमदिरे सोपि ॥४२॥

विश्रान्तोऽत्र ततस्त्व प्राप्नो वृष्टिगोचरे मम । स भणति मायि दृष्टे दारिद्र्यजलाज्जलिं देहि ॥२८॥
 आगच्छ येन दर्शयामि तत्र स्तोत्रान्तरे गुरनिधानम् । तत सर्वं तेन सममेव संचलित उत्तराभिमुखम् ॥२९॥
 यत्र प्रथमं स प्रणतस्तेन तत्रैव दर्शितास्तस्मै । चत्वारश्च चूतवृक्षास्तेषा चाधो द्रविणकलशा ॥३०॥
 कथिता भणित चेदमभिज्ञानं कुर्वेषा शाखासु । ततस्तेन निजवल्खाञ्चलात्खण्डानि कृत्वा ॥३१॥
 वृद्धानि तेषां शाखासु तत पुनरपि तत्र चिञ्चिनीतरो । उवायामुपविष्टो ततस्त पृच्छति स एवम् ॥३२॥
 किं नगरमलकृत जन्ममहेन ध्वया महापुरम् ? । किं पुनरपि पुरमिदानीं पवित्रयितव्यं निजपदै ? ॥३३॥
 तत कथयति तस्य सिद्ध उत्तरदिग्रमणीभालफलतिलकम् । कनकपुर नाम्ना तत्र भवोऽहं महाभाग ॥३४॥
 गन्तव्यं पुनरिदानीं सम्भेतगिरौ तीर्थयात्रायै । कर्तव्यस्तत्र मया काल कलितासु शेषेण ॥३५॥
 तस्माद् वत्स ! वन स्वगृहं पूरय प्रणतानां वाञ्छितसुखानि । गृहीत्वेदं द्रव्यं राज्ञे निवेद्य यस्मान् ॥३६॥
 अनुज्ञास्त्यनि तथैव निधिं नृपो मम मन्त्रशक्त्या । नो भेतव्यं कस्मादपि विलस्य द्रव्यं यथेच्छम् ॥३७॥
 इति भणित्वा स चञ्चित महद्वोऽपि गृहं गत प्रदोषे । ततो भार्यया पृष्ट किमशकृन् कोऽपि सप्राप्त ? ॥
 स भणति प्रधानतरो जातं शकुन्त प्रिये ! प्रभाते । भविष्यति प्रकृतफलार्थस्तस्मात्सप्रति प्रपुणं कुरु ॥३९॥
 जिणपूजोपकरणं तयापि विहितं तथैव शीघ्रमपि । कृत्वा जिनपूजां सोऽपि हि सुत प्रभाते ॥४०॥
 पृथ्वा जिनवन्दनदृश्यं गृहीन्वोपायनं किमपि । सप्राप्तो नृपपार्थ निवेदितो नृपनये नत्वा ॥४१॥
 सर्वो निधिं वृत्तान्तस्तेनाप्यनुज्ञानं निधानं तत् । ततो राजानुज्ञातं प्राप्नो निजमन्दिरे सोऽपि ॥४२॥

काऊणं सामगिं विदीए गंतूण तत्थ उक्खणइ । सिद्धकहियं निहाणं नियगेहे नेइ तो लोओ ॥४३॥
 गहियक्खवत्तवत्थो एइ गिहे पाउलाइं पउराइं । इति वद्धावणत्थं सयणजणो पुण विसेसेण ॥४४॥
 यतः;—

“ संपदि सपदि घटन्ते कुंतोऽपि संपत्तिमहभुवो लोकाः । वर्षामूनिवहा इव काले कोलाहलं कृत्वा ॥”
 तो सो तोसेण तओ पाउललोएण परिगओ पत्तो । चेइयदरम्मि तत्तो विदिणा णवणचणं कुणइ ॥४५॥
 विच्चइ पउरं दव्वं पुणरवि पत्तो गिहम्मि सयणजुओ । खुजेइ संविभागं काऊणं साहुवग्गस्स ॥४६॥
 अइ तेणं पारद्धो ववहारो कहवि दूरदेशेसु । गिहियम्मो सविसेसं समुज्जमं कुणइ सो निच्चं ॥४७॥
 अइ दिसिवयं कयावि हु गहियं तेणं समासओ एवं । दुविहं तिविहेण इओ जोयणपणवीसओ परंओ ॥४८॥
 मासेगं जाव मए गंतव्वं नेय जापकज्जेवि । पुंविं दिसिच्चए पुण सइदसयं चउसुवि दिसासु ॥४९॥
 आमि कयं मोक्कल्यं, कत्तोवि हु निसुणियं इमं तेण । सिरिनयरं पइ कडयं थावरनयराह्विस्स तर्हि ॥५०॥
 तो नियलेहं लिहिंउं पट्टवइ नियाण वणियपुत्ताण । निग्गिच्चभिच्चपासे लिहियं तेणेस्सिं तत्थ ॥५१॥
 जइ इदनगरनरिंदो सव्ववलेणंपि एइ संवूदो । सिरिनयरं पइ तम्हा पणियं सव्वंपि टापसु ॥५२॥
 काऊणं गिरिदुग्गे टापव्वं कइदिणे तओ पुणवि । मह लेहे इह पत्ते ववहरियव्वं तहेव तर्हि ॥५३॥
 अइ लेहवाइगनरो लेहेण सपं च चारपुरिसेहिं । अद्धपहेच्चिय पत्तो ‘कस्स तुमं’ पुच्छिण सुद्धो ॥५४॥
 तो थावरनरवट्ठो समण्णिओ तेहिं लेहजुत्तो सो । लेहं वाइवि तत्तो कुविओ सचिवस्स अप्पेइ ॥५५॥

कृत्वा सामग्रीं विधिना गत्वा सत्रोत्खनति । सिद्धकथितं निधानं निजगेहं नयति ततो लोकः ॥४३॥
 गृहीताशपात्रवन्न एति गृहे गायत्राः प्रचुराः । आयन्ति चर्वनार्थं स्वजनजनः पुनर्विशेषेण ॥४४॥
 ततः स तोषेण तेन गायनलोकेन परिगतः प्राप्तः । चैत्यगृहे ततो विधिना स्नपनार्चनं करोति ॥४५॥
 व्ययते प्रचुरं द्रव्यं पुनरपि प्राप्नो गृहे स्वजनयुतः । मुक्ते संविभागं कृत्वा साधुवर्गस्य ॥४६॥
 अथ तेन प्रारब्धो व्यवहारः कथमपि दूरदेशेषु । गृहियमं सविशेषं समुद्यमं करोति स नित्यम् ॥४७॥
 अथ दिग्घतं कदापि हि गृहीतं तेन समासत एवम् । द्विविधं त्रिविधेनेतो योजनपञ्चविंशतितः परतः ॥४८॥
 मासमेकं यावन्मया गन्तव्यं नैव जातकार्येऽपि । पूर्वं दिग्घते पुनः सार्धशतं चतसृष्वपि दिक्षु ॥४९॥
 आसङ्कष्टं मुक्कलं, कुतोऽपि हि श्रुतमिदं तेन । श्रीनगरं प्रति कटकं स्थावरनगराधिपस्य तत्र ॥५०॥
 ततो निमलेखं लिखित्वा प्रस्थापयति निजेभ्यो वणिक्पुत्रेभ्यः । निर्भृत्यभृत्यपाश्र्वे लिखितं तेनेदृशं तत्र ॥५१॥
 यथेहनगरनरेन्द्रः सर्ववलेनाप्यति संव्यूतः । श्रीनगरं प्रति तस्मात्पण्यं सर्वमपि स्थापय ॥५२॥
 कृत्वा गिरिदुर्गे स्थातव्यं कतिदिनांस्ततः पुनरपि । मम लेख इह प्राप्ते व्यवहर्तव्यं तथैव तत्र ॥५३॥
 अथ लेखत्राहकनरो लेखेन समं च चारपूरुपैः । अर्घपथ एव प्राप्तः ‘कस्य त्वं’ शृष्टे क्षुब्धः ॥५४॥
 ततः स्थावरनरपतये समर्पितस्तैर्लेखयुक्तः सः । लेखं वाचयित्वा ततः कुपितः सचिवायार्पयति ॥५५॥

सोवि हु तं परिभाविय रायाएसेण सड्ढयसमीवे । पट्टवड् अंगरक्खे भणइ य वंधिवि तमाणेह ॥५६॥
 तेहिंवि तहेव विहियं आणीओ नरवरस्स पासम्मि । रत्ता तो सो भणिओ रे रे पाविट्ट निक्किट्ट ! ॥५७॥
 पच्चंसस्सचुंहेरिय । मह विचित्तं तं समग्गमवि तत्थ । जाणावसि लेहेणं मह पुरसिट्ठीवि तं होउं ॥५८॥
 ता निग्गहजोग्गो तं नवरं मुक्को सि एक्कवारं तु । साहम्मिउत्ति काउं नो एवं पुणवि कायव्वं ॥५९॥
 पट्ठमकसायवसेणं कयत्थिओ जं सि तं पि खमियव्वं । इय भणिउणं मुक्को एत्तो सो नियमिहे पत्तो ॥६०॥
 वंधेहिं पीडिओ सो चित्तिं रे जीव ! जाण कज्जम्मि । अइलोहग्गहघत्थो नियमधुरं चूरसि ह्यास ! ॥
 पुत्तकलत्ताईणं, ते दूरट्ठिया न दुक्खअंसं पि । गिण्हंति अहं हद्दी एगो दुहभायणं जाओ ॥६२॥
 गुरुनियमभग्गतत्तुसुमसंनिहं जीव ! वंधणाईयं । अणुहूयं इह तुमए फलं तु कुगईसु पाविहिसि ॥६३॥
 इय चित्तं तो पत्तो परलोयं पुव्ववद्दआउवसा । नागकुमारसुरेसुं तओ चुओ बहुदुहं सहिउं ॥६४॥
 सिज्झिस्सइ धुयकम्मो, ता भो येवंपि नियमालिन्नं । नो कायव्वं जम्हा पुणोवि अइदुल्लहा वोदी ॥
 ॥ इति द्वितीयशिक्षायते द्वितीयातिचारविपाके सड्ढकथानकं समाप्तम् ॥

सोऽपि हि तं परिभाव्य राजादेशेन सड्ढसमीपे । प्रत्यापयत्यङ्गरक्षान्भणति च बद्ध्वा तमानयत ॥५६॥
 तैरपि तथैव विहितमानीतो नरवरस्य पार्श्वे । राज्ञा ततः स भणितो रे रे पाविष्ठ निकृष्ट ! ॥५७॥
 प्रत्यसशत्रुहेरिक् । मम वृत्तिं त्वं समग्रामपि तत्र । ज्ञापयसि लेखेन मम प्रश्रेष्ठञ्चपि त्वं सूत्रा ॥५८॥
 तस्मात्प्रिग्रहयोग्यस्त्वं किन्तु मुक्तोऽस्येकवारं तु । सार्धमिक इति कृत्वा नो एवं पुनरपि कर्तव्यम् ॥५९॥
 प्रथमकषायवशेन कद्रुर्धितो यदसि तदपि क्षन्तव्यम् । इति भणित्वा मुक्त इतः स निजगृहे प्राप्तः ॥६०॥
 बन्धैः पीडितः स चिन्तयति रे जीव ! येषां कार्ये । अतिलोभप्रदग्रस्तो नियमधुरं चूर्णयसि हताश ! ॥६१॥
 पुत्रकलत्रादीनां, ते दूरस्थिता न दुःसांशमपि । गृह्णन्त्यई हा त्रिगेको दुःखमाजनं जातः ॥६२॥
 गुरनियमभद्गतत्तुसुमसंनिभं जीव ! बन्धनादिकम् । अनुभूतमिह स्वया फलं तु कुगतपु प्राप्त्यसि ॥६३॥
 इति चिन्तयन् प्राप्तः परलोकं पृथ्वद्वायुर्गशान् । नागकुमारसुरेसु ततश्च्युतो बहुदुःखं सोढुः ॥६४॥
 सेन्स्यति धुतकर्मा, तस्माद्दोः स्तोत्रमपि नियमस्साल्लियम् । नो कर्त्तव्यं यस्सत्पुनरप्यत्तिदुर्लभो बोधिः ॥

गहियदेसावगासो सद्दं जो करइ कासमाईहि । मइजलहिव्व स दुक्खं पावइ इहंइपि अइगल्यं ॥१॥
तथाहिः—

इह भरे रहवत्तं नयरं भूरमणिमालतलतिलयं । समरंगणलद्धजसो राया रिउविक्रमो तत्य ॥२॥
अइमुंछिओ य रज्जे जाए जाए सुए सुणेऊण । सो ताणं छिंदेई कन्नोटाईणि अंगाई ॥३॥
किं बहुणा तह कुव्वइ रज्जस्स अजोग्या जहा हुंति । अविरयसम्मट्ठि मंती तस्सत्थि मइजलही ॥४॥
मयणासिरीनामाए रत्तो भज्जाए भाणिओ मंती । जह पसिऊणं रक्खसु मह गन्धं निययवुद्धीए ॥५॥
पडिवन्नं तव्वयणं सच्चिवेणं सिक्खवित्तु एगंते । देवीसमगग्भवा नियदासी पेसिया तत्य ॥६॥
कइकइवि मंतवसओ समगं पसवो विणिम्मिओ तेण । देवीए सुओ जाओ इयरीए सुया तओ व्रत्ति ॥७॥
संचिवभणिगाए महल्लियाए काऊण ताण परिचित्ति । सेज्जावाले खिविउं द्रासी सच्चिवगिंहे मुक्का ॥८॥
पुत्तसमेया, ततो महल्लिया निवइणो कइइ एवं । देवीए सुया जाया सोउं तं मोणपल्लियइ ॥९॥
हरिविक्रमोत्ति नामं ठत्रिंयं पुत्तस्स मंतिगेहम्मि । सियपक्खससहरो इव वइइइस कलाहिं कलियतणू ॥
अइ कालकवल्लि ए नरवरम्मि हरिविक्रमो निवो ठविओ । सच्चिवम्मि निहियभारो सोवि हु विलसइ सइच्छाए
अइ अन्नया य केणवि भणिओ वसुहाहिवो तुमं एत्य । नामेण चेत्र, राया मंती परमत्थओ जम्हा ॥१२॥
सिच्छाइ देइ गिण्हइ विलसइ सिच्छाए करइ फेइइ य । सामंताइजणं तह पोसइ नियकोसमुक्कोसं ॥
तो राया परिचित्तिइ सच्चं एतो भणेइ जेण मए । विसयपत्तचेण तथा न कया चित्तावि रज्जस्स ॥१४॥

गृहीतदेशावकाशः शब्दं यः करोति कासादिभिः । मतिजलधिरेव स दुःखं प्राप्नोतीहाप्यतिगुरु ॥१॥

इह भरते रथवृत्तं नगरं भूरमणीमालतलतिलकम् । समराङ्गणलद्धयशा राजा रिणुविक्रमस्तत्र ॥२॥
अतिमूर्च्छितश्च रान्ये जाताज्ञानान्मुतान् श्रुत्वा । स तेषां छिनचि कर्णोष्ठादीन्यङ्गानि ॥३॥
किं बहुना तथा करोति रान्यस्यायोग्या यथा भवन्ति । अविरतसंम्यग्दृष्टिर्मन्त्रो तस्यास्ति मतिजलाविः ॥४॥
मदनश्रीनामयां राज्ञो भार्यया भाणितो मन्त्री । यथा प्रसद्य रक्ष मम गर्भं निजवुद्ध्या ॥५॥
प्रतिपन्नं तद्वचनं सच्चिवेन शिक्षयित्वैकान्ते । देवीसमगर्भमवा निजदासी प्रेषिता सत्र ॥६॥
कथकथमपि मन्त्रवशतः संम प्रसवो विनिर्मितस्तेन । देव्याः सुतो जात इतरस्याः सुता ततो अदिति ॥७॥
सच्चिवमणितया बुद्ध्या कृत्वा तयोः परिवृत्तिम् । शय्यापाले शिप्त्वा दासी सच्चिवगृहे मुक्का ॥८॥
पुत्रसमेता, ततो वृद्धा नृपतये कथयत्येवम् । देव्याः सुता जाता श्रुत्वा तद् मौनमालीयते ॥९॥
हरिविक्रम इति नाम स्थापितं पुत्रस्य मन्त्रिगेहे । सितपक्षशशधर इव वधते स कलाभिः कलिततनुः ॥१०॥
अथ कालकवल्लिते नरवरे हरिविक्रमो नृपः स्थापितः । सच्चिवे निहितभारः सोऽपि हि विलसति स्वेच्छया ॥
अथान्यदा च केनापि भणितो वसुधाधिपस्त्वमत्र । नान्धैव, राजा मन्त्री परमार्थतो यस्मान् ॥१२॥
स्वेच्छया ददाति गृह्णाति विलसति स्वेच्छया करोति स्फेय्यति । सामन्तादिजनं तथा पोषयति निजकोशमुत्कृष्टम् ॥
ततो राजा परिचिन्तयति सत्यमेव भणति येन मया । विषयप्रसक्ततेन तदा न कृता चिन्तापि राज्यस्य ॥१४॥

ता दाऊणं किंचिद्वि खुद्दाएसं विसेसओ तस्स । तदकरणे तो दंडं सव्वस्सेणं विहिस्सामि ॥१५॥
 इय चित्तिऊण रत्ता भणिओ मंती कयन्नुयपुरिसं । दंससु कयग्घयं मे अयाणुयं याणुयं च तहा ॥१६॥
 अन्नह निच्छयपुव्वं होही तुह मरणमेव जइ सरणं । तो मंती नियगेहे पत्तो अइआउलो हियए ॥१७॥
 तस्सत्थि गिहे दुहिया सुजसा नामेण बुद्धिचलकलिया । पुट्टो तीए सच्चिवो रहम्मि किं आउलो ताए ! ॥
 लविस्रज्जसि अज्ज तुमं, साहइ सो तीइ निवसमाइट्टं । सा भणइ इत्तिएणवि समाउलत्तं न तुह जुत्तं ॥
 एयं दुद्दाएसं पूरिस्समहं निवस्स किंतु तए* । परिहरियव्वो एसो तव्वयणं तेण पडिवन्नं ॥२०॥
 तत्तो सा गहिऊणं सुणयसित्तुं रयगदाग्यसमेयं । संपत्ता निवपासे समगं सच्चिवेण तो रत्ता ॥२१॥
 भणिओ मंती किं ते समाणिया पुव्वसंसिथा पुरिसा ? । सो आह मज्झ दुहियाए आणिया देव ! चिट्ठंति ? ॥
 तो तेगं सा पुट्टा दंसिंवि सुणयं कहेइ से एयं । आहारपिडियादाणमित्तओ मन्नए सुकयं ॥२३॥
 चंडालस्सवि पायं, तां पट्टु ! एसो कयन्नुओ नूणं । तं चिय कयग्घसंघस्स सेहरो जेण सच्चिवेण ॥२४॥
 आजम्माओवि तुमं बुद्धि नीओ पयम्मि संठविओ । तं चिय हणिउं वंछसि कहुं न तुमं होसि जह भणिओ ॥
 एत रयओ सुजाणो जम्हा राईए सुणइ कथाणि । जस्स तणयाणि जाणिउं, अन्नाणी मज्झ पुण ताओ ॥
 जो इत्तिंयं पि न सुणइ अविचेई कन्नदुव्वलो गया । तह तुज्जवि सेवाए विहवं वंछेइ जह भणियं ॥२७॥
 “अविशेकिनि यो भूये कुर्याद् गृद्धिं समृद्धये । गच्छेद् दिगन्तरं मन्ये खमारह्य समृद्धये ॥
 घटवत् परिपूर्णोऽपि विदग्धो रागवानपि । ग्रहीतुं शन्यते केन पार्थिवः कर्णदुर्बलः ! ॥”
 इच्छाई निसुणिऊणं सविलक्खो भणइ नरवई मंति । खमसु महायस ! इण्हं जं अवरद्धं मए तुज्ज ॥

तस्माद्दत्त्वा कश्चिदपि क्षुद्रादेशं विशेषतस्तस्य । तदकरणे ततो दण्डं सर्वस्वेन विधास्यामि ॥१५॥
 इति चिन्तयित्वा राज्ञा भणितो मन्त्री कृतज्ञपुरपम् । दर्शय कृतघ्नं मेज्जायकं ज्ञायकं च तथा ॥१६॥
 अन्यथा निश्चयपूर्वं भविष्यति तव मरणमेव यदि शरणम् । ततो मन्त्री निजगोहे प्राप्नोऽय्याकुलो हृदये ॥
 तस्यास्ति गृहे दुहिता सुयशा नाम्ना बुद्धिचलकलिता । पृष्टस्तया सच्चिवो रहसि किमाकुलस्तात ॥१८॥
 लक्ष्यसेऽद्य त्वं, कथयति स तस्यै नृपमादिष्टम् । सा मणतीयतापि समाकुलत्वं न तव युक्तम् ॥१९॥
 एतं दुष्टादेशं प्रायिष्याम्यहं नृपस्य किन्तु त्वया । परिहर्तव्य एष तद्वचनं तेन प्रतिपन्नम् ॥२०॥
 ततः सा गृहीत्वा शुनकशिशुं रजःदारकसमेतम् । संप्राप्ता नृपपादवं समं सच्चिवेन ततो राज्ञा ॥२१॥
 भणितो मन्त्री किं त्वया समानीताः पूर्वशंसिताः पुर्याः ? । स आह मम दुहित्रानीता देव ! तिष्ठन्ति ॥
 ततस्तेन सा पृष्टा दर्शयित्वा शुनकं कथयति तस्यैतन् । आहारपिण्डिकादानमात्रतो मन्यते मुकूटम् ॥२३॥
 चाण्डालस्यापि प्रायः, तस्मात्प्रभो ! एष कृतज्ञो नृपम् । त्वमेव कृतघ्नसंघस्य शेखरो येन सच्चिवेन ॥२४॥
 आ जन्मनोऽपि त्वं वृद्धिं नीतः पदे संस्थापितः । तमेव हन्तुं वाञ्छसि कथं न त्वं भवसि यथा भणितः ॥
 एष रनकः सुजाणो यस्माद्रात्रौ जानाति वग्गाणि । यस्य संबन्धीनि यानि तु, अज्ञानी मम पुनस्तावतः ॥२६॥
 य इयदपि न जानान्यावेवैको कर्णदुर्बलो राजा । तथा तवापि सेवया निमवं वाञ्छति यथा भणितम् ॥२७॥

सचिव आहः—

“पाषाणजालकठिनोऽपि गिरिविंशालः संभ्रम्यते प्रतिदिनं बहुता जलेन ।

कर्णोपजापपिशुनैः परिवृष्यमाणः को वा न याति विह्वलं दृष्टमौहदोऽपि ? ॥

तुम्भेर्हि वि स्वमियञ्चं जं किंचि मए विरुवमायरियं । नियमुदं पडिगाइसु विह्वेण समं मह गिहाओ ॥
तो रत्ना वाहाए धरिउं सचिवो इमं पुणो भणिओ । नो मुद्रा मुचच्चा रज्जंपि हु तुञ्ज आयत्तं ॥३०॥
तो उट्टेउं सचिवो पाए संलग्गिऊण तं भणइ । जावज्जीवं नियमो मह मुद्राए नरिदेहिं ॥ ३१॥
ता मुंच मयं सामिय ! समणो होहामितुह अणुत्ताए । भणइ निवो न कहंपि हु अणुजाणिस्सामि तं जेण ॥
मप आयत्तो देहो तुह तणओ चैव मज्झ कज्जम्मि । विज्वेयव्वो नियमा न अन्नहा, भणइ तो सचिवो ॥३३॥
एवं चिय पट्टु ! जइवि हु स्वरकम्ममहं तहावि न करिस्सं । इह अत्थे निव्वंथो तुम्भेर्हि वि नेय कायव्वो ॥
तो तं निच्छयसारं वयणं सुणिऊण नरवरो भणइ । पालसु सावयधम्मं गिहट्टिओ चैव तो सचिवो ॥३५॥
संपत्तो नियगेहे दुहियासहिओ अहन्नया सोवि । गीयत्यगुरुस्समीचे पडिवज्जइण्ण्यार्षणि ॥३६॥
पालेइ पट्टिणंपि हु वीए सिक्खावए विसेसेण । संखिवई दिस्सिनियमं मंती अह अन्नया एवं ॥३७॥
जह नियगिहाउ वाहिं गंतव्वं नेय अज्ज दिणमज्जे । कारणवसेण केणइ, अह रत्ता तस्स पासम्मि ॥
प्रट्टविओ प्रडिहारो वंत्तेणावि तेण तगेहे । दिट्ठो मंती एंगंतसंठिओ काससन्नाए ॥३९॥
अरिणो पद्दानपुरिसं हक्कारिवि किंपि संतयंतो य । सो आगंतूण इहं इइ वुत्तं कइइ रत्तो ॥४०॥
तो कोइगिपलित्तो पडिहारं भणइ गच्छ मंतिगिहे । वंधेवि पच्छवाहुं तं आणसु मज्झ पासम्मि ॥४१॥

इत्यादि श्रुत्वा सवैलक्ष्यो भणति नरपतिर्मन्त्रिणम् । क्षमस्व महायथाः ! इदानीं यदपराद्धं मया तव ॥२८॥
सुष्माभिरपि क्षन्तव्यं यत्किञ्चिन्मया विरूपमाचरितम् । निजमुद्रां प्रतिग्राह्यं विभवेन समं मम गृहान् ॥२९॥
ततो राज्ञा वाहौ धृत्वा सचिव इदं पुनर्भणितः । नो मुद्रा मोक्षज्या सन्त्यमपि हि तत्रायतम् ॥३०॥
तत उत्थाय सचिवः पादे संलग्म्य तं भणति । यावज्जीवं नियमो मम मुद्राया नरेन्द्र ! इदानीम् ॥३१॥
जम्मान्मुञ्च मां स्वामिन् ! श्रमणो भविष्यामि तवानुज्ञया । भणति नृपो न कथमपि घृतज्ञास्ये त्वां येन ॥
ममायत्तो देहस्तव संवन्धेय मम कार्ये । व्ययित्त्यो नियमात्त्रान्यया, भणति ततः सचिवः ॥३३॥
एवमेव प्रभो ! यद्यपि हि स्वरकर्माहं तथापि न करिष्ये । इहार्थे निर्वन्धो सुष्माभिरपि नैव कर्तव्यः ॥३४॥
तवस्तन्निश्चयसारं वचनं धृत्वा नरवरो भणति । पालव श्रावकधर्मं गृहस्थित एव ततः सचिवः ॥३५॥
संप्राप्तो निजगेहे दुहितृसहितोऽथान्यदा सोऽपि । गीतार्थगुरुस्समीचे प्रतिपद्यतेऽणुवतादीनि ॥३६॥
पालयति प्रतिदिनमपि हि द्वितीये शिक्षात्रते विशेषेण । संक्षिपति दिङ्मनियमं मन्त्र्यथान्यदैवम् ॥३७॥
यथा निजगृहाद्दहिर्गन्तव्यं नैवाद्य दिनमच्ये । कारणवशेन केनापि, अथ राज्ञा तस्य पार्श्वे ॥३८॥
प्रस्थापितः प्रतिहारो धनत्रापि तेन तद्देहे । दृष्टो मन्त्र्येकान्तसंस्थितः काससंज्ञया ॥३९॥
अरेः प्रधानपुरुषं हक्कारयित्वा किमपि मन्त्रयंश्च । स आगत्येहेति वृत्तान्तं कथयति राज्ञे ॥४०॥

तेषु तदेव विद्विष्यं भणितो रत्ना तत्रो इमं मंती । अज्जवि न सुयसि खारं जं मन्वसि मज्ज सत्तुजणं ॥
 तद्द खामिओवि सम्माणिओवि तइया मए सयं चेव । ता किमहं तुह जोग्गो जं जाणसि तं करिज्जासु ॥
 मुंचसु पुण मद्द विसयं पाणे न हरामि तुज्ज जेण सयं । ते गच्छिहंति नूनं सामिविरुद्धं चरंतस्स ॥४४॥
 इय पभणंतस्स नराहिवस्स जणणीवि मयणसिरिनामा । तत्थागया ख्यंती सोउं मंतिस्स वंधाई ॥४५॥
 पभणइ वच्छ । किमेयं मंतिस्स कयत्ययं कुणसि एवं । दुज्जणजणवयणेहिं परमुवयारिस्स सयकालं ॥४६॥
 संपइ पुण सविसेसं धम्ममि रओ न मंगुलं कुणइ । इयरजणस्सवि एसो नूनं समसत्तुमिचमणो ॥४७॥
 किञ्च ।

अविचारिज्जण कज्जं सुहमसुहं वा कुणंति नहु गरुया । ता दुट्ठु कयं तुमए जं वद्धो एस सहसेव ॥४८॥
 किञ्च ।

सचिवदुहियाए तइया कयग्यसिरसेहरो तुमं चेव । कदिओ तं चिय तुमए सचवियं इय कुणंतेण ॥४९॥
 इय भणित्तं देवी वंधे छिदेवि तिकखलुरियाए । अणुणइ मंति सोवि हु भणई मह चेव इह दोसो ॥५०॥
 जेणज्ज मए नियमो गहिओ एवं न गेहमज्जाओ । नीहरियव्वं तत्तो कासियसहं करेज्जण ॥५१॥
 आहूओ देवि ! मए सत्तुनरो पुच्चपरिचयवसेण । देसावगासियवए अइयारो होइ इय विहिए ॥५२॥
 तस्स फलं अणुहूयं मए सयं चेव नत्थि देवस्स । येवोवि हु इह दोसो इय सुणिवि पसंतरोसभरो ॥५३॥
 रायावि खमावेई मंति वयणेहिं विणयसारैहिं । मंतीवि जाइ गेहे सुहासणेणं निवाणाए ॥५४॥

ततः क्रोधाग्निप्रदीप्तः प्रतिहारं भणति गच्छ मन्त्रिगृहे । बद्ध्वा पश्चाद्वाहु तमानय मम पार्श्वे ॥४१॥
 तेनापि तथैव विहितं भणितो राज्ञा तत इदं मन्त्री । अद्यापि न मुञ्चासि क्षारं यन्मन्यसे मम शत्रुजनम् ॥
 तथा क्षमितोऽपि सम्मानितोऽपि तदा मया स्वयमेव । तस्मात्किमहं तव योग्यो यन्जानासि तत्कुर्याः ॥४२॥
 मुद्य पुनर्मम विषयं प्राणान् हरामि तव येन स्वयम् । ते गमिष्यन्ति नूनं स्वामिविरुद्धं चरतः ॥४४॥
 इति-प्रभणतो नराधिपस्य जनन्यपि मदनश्रीनामा । तत्रागता रुदती श्रुत्वा मन्त्रिणो बन्वादि ॥४५॥
 प्रमणति वत्स ! किमेतन्मन्त्रिणः फदर्शनं करोष्वेवम् । दुर्जनजनवचनैः परमोपकारिणः सदाकालम् ॥४६॥
 संप्रति पुनः सविशेषं धमं रतो नानिष्टं करोति । इतरजनस्याप्येव नूनं समशत्रुमित्त्रमनाः ॥४७॥
 अविचार्यै कार्यं शुभमशुभं वा कुर्वन्ति न खलु गुरवः । तस्माद् दुष्टु कृतं त्वया यद्बद्ध एव सहसैव ॥४८॥
 सचिवदुहित्रा तदा कृत्स्ननिशिरःशेखरस्त्वमेव । कथितस्तदेव त्वया सन्यापितमिति कुर्वता ॥४९॥
 इति भाषित्वा देवी बन्वान् उक्त्वा तीक्ष्णश्रुरिकया । अनुनयति मन्त्रिणं सोऽपि हि गणानि ममैवेह दोषः ॥
 येनाप मया नियमो गृहीत एवं न गेहमध्यात् । निस्तर्तव्यं ततः कासितशब्दं कृत्वा ॥५१॥
 आहूतो देवि ! मया शत्रुनरः पूर्वपरिचयवशेन । देशावकाशिकनत्रेऽतिचारो भवतीति विहिते ॥५२॥
 तस्य पत्नमनुभूतं मया स्वयमेव नास्ति देवस्य । स्तोत्रोऽपि राखिवद् दोष इति श्रुत्वा प्रदान्तरोगमरः ॥
 राज्ञापि क्षमयति मन्त्रिणं यचमैर्विनयसारैः । गन्धपि याति गेहे मुख्यासेन नृपाज्ञया ॥५४॥

सो कोवि महंतजरो जाओ से बंधपीडियंगस्स । तइयदिणम्मि विमुक्को पाणेहिं जेण सो सहसा ॥५५॥
 तत्तो सो सोहम्मे अप्पिइडियसुरवरो समुप्पन्नो । तम्हा जुओ विदेहे सिञ्जिस्सइ तइयजम्मम्मि ॥५६॥

॥ इति द्वितीयशिक्षाव्रते तृतीयातिचारविपाके मतिजलधिमन्त्रिकथानकं समाप्तम् ॥

स कोऽपि महान्वरो जातस्तस्य बन्धपीडिताङ्गस्य । तृतीयदिने विमुक्तः प्राणैर्येन स सहसा ॥५५॥
 ततः स सौधर्मेऽप्यर्द्धिकसुरवरः समुत्पन्नः । तस्माच्च्युतो विदेहे सेत्स्याति तृतीयजन्मनि ॥५६॥

कञ्जवसेण दूरद्विस्स दंसेइ जो उ अण्णाणं । गहियदेसावगामो कण्हुव्व लहेइ सो दुक्खं ॥१॥
तथाहि;—

पुरमत्थि माणस्वेडं छखंडवराए धरियगुरुसोहं । परिभविपसयलरिउंचवकविक्रमो विक्रमाइचो ॥२॥
तं पालइ सव्वकन्नाण पारगो तस्स पणइणी पउमा । ताणं विक्रमसेणो तणओ विणयाइगुणभवणं ॥३॥
अह कण्हमिच्चसहिओ गओ गइंमि सौ समाहहिउं । नंदणवणाभिरामे आरामे जणियजणकामे ॥४॥
तत्थ पुरिसैण केणवि भणिओ जह कुमरु! भारियाए समं । रयणीए केलिहरए सुत्तो हं जाव चिट्ठामि ॥
कंकेलिअपायवाओ उत्तरिऊणं मऊरपोएणं । महभज्जागीवाओ अवहरिया रयणमालत्ति ॥६॥
मज्झ नियंतस्स तओ पुणरविपत्तो स तम्मि रुक्खम्मि । मुक्को मएविवाणो तस्स तओ सोवि मह लगो ॥
सो पुण चिट्ठइ तत्थवि तट्ठवियसिंहंडमंडियकुडगो । नवि तस्स किंचि पदवइ न भयं कस्सावि तस्सत्थि ॥
ता काऊण पसायं आगंतूणं खणं पलोएसु । तं पक्खिलं तो कुमरो पत्तो तत्थेव तं नियइ ॥९॥
पुच्छइ य विम्वियमणो भो भो तं कीस नच्चसि मऊर ॥ सो भणइ कुमर । तोसेण सो पुणो सुणसु जह जाओ ॥
अहमासि रायपुत्तो रट्टउडो खुडियसीललंकारो । तो एगा सिट्ठिसुया संत्रडिया मज्झ रुवइटा ॥११॥
तं हरिउमहं चलिओ समगं सत्थेण सिंधुदेसम्मि । सत्थे जवेण जंते सा मंदगई विसालच्छी ॥१२॥
सत्याणुमगगलगां गच्छंती सह मए तओ सत्थे । दूरंतरिए दोन्निवि परिसंताइं पदसमेण ॥१३॥
पच्छा चेन टियाइं मगं मोत्तूणं निवभयत्ताओ । रयणीए पदमपहरम्मि रमिउं सुत्ताइं, इत्तो य ॥१४॥

कार्यवेशेन दूरस्थिताय दर्शयति यस्त्वात्मानम् । गृहीतदेशावकाशः कृष्ण इव लभते स दुःखम् ॥१॥
पुरमस्ति मानरेते पद्वण्डधरायां धृतगुरुशोभम् । परिभृतसकलरिपुचकविक्रमो विक्रमादित्यः ॥२॥
तत्पालयति सर्वकलानां पारगस्तस्य प्रणयिनी पद्मा । तयोर्विक्रमसेनस्तनयो विनयादिगुणभवनम् ॥३॥
अथ कृष्णमित्त्रसाहितो गतो गजेन्द्रे स समारुह्य । नन्दनवनाभिराम आरामे जनितजनकामे ॥४॥
तत्र पुरुषेण केनापि भणितो यथा कुमार ! भार्यया समम् । रजन्यां कदलीगृहे सुनोऽहं यावत्तिष्ठामि ॥६॥
कट्टेरिलपादादुत्तीर्य मयूरपैतेन । मद्भार्याप्रीवातोऽपह्ना रत्नमालेति ॥६॥
गपि पश्यति ततः पुनरपि प्रातः स तस्मिन् वृक्षे । मुस्तो मयापि वाणस्तस्य ततः सोऽपि मम लग्नः ॥७॥
स पुनस्तिष्ठति तत्रापि तत्रासिखण्डमण्डनकुट्टाग्रः । नैव तस्य किञ्चिन्नमवाति न भयं कस्यापि तस्याग्नौ ॥
तस्मात्स्वा प्रसादमाग्न्य क्षणं प्रलोफस्य । तं पक्षिणं तत्रः कुमारः प्राणस्त्रैव तं पश्यति ॥९॥
एतन्नि च विभिनमना भो भोऽस्यं कस्मान्नृत्यसि मयूर ! । स भगनि कुमार ! तोषेण स पुनः शृणु यथा जातः ॥
अदमगं राजपुत्रो राष्ट्रदृष्टः मण्डनशोभालंकारः । तत एका श्रेष्ठिसुता संगतिना मया स्वपादया ॥११॥
सां पश्यन्तं चलितः समं माथेन म्बुदेसे । सायं जवेन यानि सा मन्दगनिर्विद्वान्नाशी ॥१२॥
सार्थानुमागंभना गच्छन्ती सह मया ततः साथं । दूरान्तरिते द्वावपि परिश्रान्तौ पथिभ्रमेण ॥१३॥
पथोऽत्र स्थितौ मार्गं गुरन्वा निर्भयन्वात् । रजन्यां प्रथमपरे रन्वा मुक्ता, इत्यथ ॥१४॥

रयणीए चरिमजामम्मि कहवि एमेव जगियम्मि मए । नो सा दिट्ठा निउणं सव्वन्थ गवेसियावि तर्हि ॥
 तो चित्तियं मए इय जइ सा पच्छामुहा गया वल्लिउं । पियराइं सुमरेउं तो तीए न सुन्दरं विट्ठियं ॥१६॥
 मगम्मि दुट्ठसत्ता हणिहंति इमं विचित्तिउण मए । अरुणोदयवेलाए तप्पयपंतिं निर्यतेण ॥१७॥
 अइसिग्गवग्गयपंपतिदंसणा जाणियं जहा हणिया । वग्गेण निग्गणैणं मह भंज्जा तो गओ सत्थे ॥१८॥
 सत्थाहिवस्स कहिउं तं उुत्तं इमं च सो भणियो । जाव अइं तस्सुद्धिं लहेमि ता इत्थं टीएह ॥१९॥
 तेणवि तं पडिवन्नें दिट्ठा य सहाइणो पवरसुहडा । तो तेहिं सह गणं वग्गो दिट्ठो मए सुत्तो ॥२०॥
 तह वालावाहुजुयं वरंगुलीयं सकडगकैऊरं । उच्चत्तकणयसंकालियकालियमह तीए तुउजुयं ॥२१॥
 रयणावलीं य एसा दिट्ठा तस्सेव संनिहाणम्मि । तो हक्किओ मए सो तित्तो तप्पिसियमसिउण ॥२२॥
 रेरे लिट्ठियं । लोट्ठसि अज्जवि धरणीए निहणिउं वालं । तुह पिट्ठाओ कइहेमि नूण कंदोद्वलनयणिं ॥२३॥
 तमसुयपुच्चं वयणं सुणिउं वग्गो समुट्ठिओ ज्जत्तिं । फोडंतो इव वंभंडमंडवं गज्जियरवेण ॥२४॥
 कंपावित्तो य अतुच्छपुच्छअच्छोडणाहिं भूवीठं । सज्जियकमो क्रमेण कयंतकप्पो गहयदप्पो ॥२५॥
 पडिओ मज्जुवरिं तो मएवि तिकखयरसखरकीलेण । वामकरगटिणं विट्ठा जीहा सञ्जुड्डा ॥२६॥
 दाहिणकरट्टियाए छुरियाए आहओ य सो उवरे । तो तखखणेण मुक्को पाणेहिं सो, इओ य मए ॥२७॥
 वालादेहावयवे गहिउणं कडगकुंडलाइंपि । सुरधरियवग्गदेहो पत्तो सत्थाहिवसर्मावं ॥२८॥
 भणियो इमं मए सो रयणउरे रयणसंचओ सिट्ठी । तवभज्जा देवसिरी जणणो एएए रमणीए ॥२९॥

रज्ज्यां चरमयामे कथमप्येवमेव जागृतेन मया । नो सा दृष्टा निपुणं सर्वत्र गवेपितापि तत्र ॥१५॥
 ततश्चिन्तितं मयेति यदि सा पश्चान्मुखा गता वलित्वा । पितरौ स्मृत्वा ततस्तथा न सुन्दरं विहितम् ॥१६॥
 मार्गं दृष्टसत्त्वा हनिष्यन्तीमां विचिन्त्य मया । अरुणोदयवेलायां तत्पदपङ्क्तिं पश्यता ॥१७॥
 अतिशीघ्रयात्रपदपङ्क्तिदर्शनाज्ज्ञातं यथा हता । व्याघ्रेण निवृणेन मम भार्या तनो गतः सार्थं ॥१८॥
 सार्थाधिपाय कथयित्वा तं वृत्तान्तमिदं च स भणितः । यावदहं तच्छुद्धिं लभे तावदत्र तिष्ठ ॥१९॥
 तेनापि तत् प्रतिपन्नं दत्ताश्च सहायाः प्रवरसुभटाः । ततस्तैः सह गतेन व्याघ्रो दृष्टो मया सुतः ॥२०॥
 तथा वालावाहुजुयं वराहुलीयं सकटककैयूरम् । उत्तमकनकशृङ्खलाकलितमथ तस्या नूपुरयुगम् ॥२१॥
 रत्नावलीं चैषा दृष्टा तत्पथैव संनिधाने । ततः शब्दितो मया स वृत्तस्तत्प्रशिक्षितमशित्वा ॥२२॥
 रेरे लम्पट् । लोट्ठस्यद्यापि धरण्यां निहत्य बालाम् । तत्रोदरात्कृपापि नूनमुत्पलद्वलनयनाम् ॥२३॥
 तदश्रुतपूर्वं वचनं श्रुत्वा व्याघ्रः समुत्थितो ज्ञातिरिति । स्फोटयन्निव ब्रह्माण्डमण्डपं गन्तितरवेण ॥२४॥
 कम्पयंश्चातुच्छपुच्छअच्छोटनाभिभूषीठम् । सज्जियकमः क्रमेण कृतान्तकलयो गुरुद्वयं ॥२५॥
 पतितो ममोपरि ततो मयापि सींस्णतरखादीरकीलेन । वामकराग्रस्थियेन विट्ठा जिहा सौष्ठुट्टा ॥२६॥
 दक्षिणकरस्थितया क्षुरिकयाऽऽहतश्च स उवरे । ततस्तत्क्षणेन मुक्तः प्राणैः सः, इतश्च मया ॥२७॥
 बालादेहावयवान् गृहीत्वा कटककुण्डलाद्यपि । क्षुरपृत्तव्याघ्रदेहः प्राप्तः सार्थाधिपसमीपम् ॥२८॥

तीइ इम आभरणं अपि जसु निच्छएण गंतूण । साहिज्जसु जहद्विद्वं मज्झ पसायं विहेऊण ॥३०॥
 एएहि अवयवेहि सममेव चियाए जलियजण्णाए । अप्पाणमह खिक्खिउ पियाए मग्गेण गच्छिस्स ॥३१॥
 खमियच्च मह सच्च तुमए तह मज्झ सयणवग्गस्स । कहियव्वो वुत्ततो एसो मह स्वाग्गाए सम ॥३२॥
 सत्याहिवेण भणिय लोयव्ववहारधम्मवज्झमिण । जं महिलाए सद्धिं जण्णपवेस समायरसि ॥३३॥
 महिला पुरिसेण सम मरंइ इय ताव लोयव्ववहारो । भणियं मएवि नेहो पाय पुरिसाण नो जम्हा ॥३४॥
 छुहियाण भोयणम्मिच्च राओ रमणीसु होइ पुरिसाण । नेहो पुण विरलाणं जो मरणतेवि निव्वडइ ॥३५॥
 तद्दाणुगया वर्षाहयावि बहुसो पियं पिय विति । इच्चाइ पलविऊण रइयचियाए ल्हु पविट्ठो ॥३६॥
 सह महिण्वयवर्हि मरिऊण वतरो अह जाओ । कीलंतो इह पत्तो सत्याहिवईवि सकलत्तो ॥३७॥
 तस्स य कलत्तवञ्जत्थेल्मि रयणावली निया दिट्ठा । तदसणेण नाणोवओगओ जाणिय द्धत्ति ॥३८॥
 पुव्वुत्तं सच्चपि ह्नु हरिया रयणावली मए कुमर ! । काऊण मोररूवं तो हरिसो मज्झ सजाओ ॥३९॥
 जइ पत्तिवह न मच्च ता इत्तो केवलीवि चिट्ठेइ । उज्जाणअवरभागे सहयारतरस्स हेट्ठम्मि ॥४०॥
 तं पुच्छइ मह चरिय तो कुमरो कण्हमित्तरिकुलिओ । सकलत्तपुरिसजुत्तो गहियमऊरो तर्हि पत्तो ॥
 वंदेवि केवल्लि सो उव्विट्ठो समुच्चियम्मि ठाणम्मि । तो पत्यावे कुमरो पुच्छइ त केवल्लि एव ॥४२॥
 भयव ! एत्त स मऊरो पुव्वभव केरिसो वरिं हुतो । किं विहियं सुहमसुह साहसु पत्तिऊण मह उन्दि ॥

भणित इद मया स रत्नपुरे रत्नसचय श्रेष्ठी । तद्धार्या देव ग्रीर्जनन्धेतस्या रमण्या ॥२९॥
 तस्या इदमामरणमर्षय निश्चयेन गत्वा । कथय यथादृष्ट मायि प्रसाद विधाय ॥३०॥
 एनैरवयवै सममेव चिताया ज्वलितज्वलनायाम् । आत्मानमह क्षिप्त्वा प्रियाया मार्गेण गमिष्यामि ॥२१॥
 क्षमित्तव्य मम सर्ष त्वया तथा मम स्वजनवर्गीय । कथयित्तव्यो वृत्तान्त एष मम क्षामणया समम् ॥३२॥
 सार्थाधिपेन भणित लोक्त्रयवहारचर्मनाद्यभिदम् । यद् महिलया सर्ष ज्वलनप्रवेश समाचरसि ॥३३॥
 महिला प्ररुपेण सम त्रियत इति तावल्लोकत्रयवहार । भणित मयापि स्नेह प्राय प्ररुपाणा नो यस्मान् ॥
 क्षुभिताना मोनन इव रागो रमणीषु भवति पुरपाणाम् । स्नेह पुनर्बिरलाना यो मरणान्तेऽपि निर्वर्तते ॥३५॥
 तृष्णातुगता वर्षाद्या अपि बहुश प्रिय प्रिय नुवन्ति । इत्यभिद प्रलप्य रचितचिताया लघु प्रविष्ट ॥३६॥
 सह महिलावयवैर्मृत्वा व्यन्तरोऽह जान । ग्रीढान्निह प्राप्त सार्थाधिपतिरपि सकलम् ॥३७॥
 सम्य च कृतवत्स स्थले रत्नावली निजा दृष्टा । तद्दर्शनेन ज्ञानोपयोगिनो जान प्रथिति ॥३८॥
 पृथोक्त सर्वमपि हि ह्ना रत्नावली मया कुमार ! । कृत्वा मयूररूप तत्रो हर्षो मम सजात ॥३९॥
 मादि प्रतीया न मा तत्रेन केचनपि तिष्ठति । उद्यानावरम्भुगे सहकारतरोरप ॥४०॥
 त पृच्छत मम चरित तत्र कुमार कृष्णमित्तरपरिकलित । सकलत्रपुत्रपुत्तो गृहीतमयूरस्तत्र प्राप्त ॥४१॥
 वन्दिता केरलिन स उपविष्ट समुचितम्याने । तत्र प्रप्तावे कुमार पृच्छति तं केवलिनमेवम् ॥४२॥
 भगवन् ! एष स मयूर पूर्वभव क्रीदित शत्रामृत् । किं विहित शुभमशुभ कथय प्रमथ नमेदानीम् ॥४३॥

तो केवलिणा कहियं सब्वंपि तहेव जह मज्जरेण । कुमारपट्टिवोदणत्थं अहिययरं इत्थियंपि जहा ॥४४॥
 रइसुहमज्जवसंतीए तीए बालाए आगया निदा । तो सा वग्गेण ह्या उप्पन्ना तिरियनाईए ॥४५॥
 तो कुमरेणं भणियं मुणिपुंगव ! रइसुहमज्जवसणंपि । किं इयफलयं जायइ, तो नाणां कहइ तस्म इपं ॥
 रइसुहमज्जवसंतो सुत्तो अह मरइ कहवि तो जीवो । अइदुग्गोदुग्गईए गच्छइ गुणगामयुत्तोवि ॥४७॥
 इच्छाइदेसणं निमुण्णिज्जण कुमरो दुवालसविहंपि । पट्टिवज्जइ गिहियम्मं जुत्तो पित्तेण कण्हेण ॥४८॥
 मोरसुरोवि गिण्हइ सम्मत्तं रयणमालियं स्त्रिविउं । कुमरस्स कंठदेसे नमिय मुणिं तो गया टाणं ॥४९॥
 कुमरो करेइ धम्मं सकण्हमित्तो सयावि उवउत्तो । देसवगासिए अह गहिओ कण्हेण इय नियमो ॥५०॥
 जह पोसहसालाए बंई मए ता न अज्ज गंतव्वं । जाव दिवमावसाणं, अह तत्थ समागओ पुरिसो ॥५१॥
 कुमरस्स संतिओ कुणइ बहुविहं 'कण्ह कण्ह' इयसइ । पोमहसालदुवारे पिहियम्मि उच्चटाणम्मि ॥५२॥
 टाज्जणं सो दंसइ अप्पाणं तस्स विहियमोणोवि । तंईसणेण तेणं पोसहसालाकवाडाइं ॥५३॥
 उग्गाडियाइं, उग्गाडिज्जण पत्तो य कण्हपासम्मि । कुमरभणियाइं साहइ जा ताव कुओवि विहरतो ॥
 पत्तो कण्हसपासं वंदी साहसियहसियवल्लुद्धी । धरिउं ब्राहाए तपं छुरियं दंसइ भणई य ॥५५॥
 अइंभुविस्सओ अहं तो विपरसु कणयस्स दस सहस्साइं । कुमरपुरिसेण वाहिं टाज्जण कया तओ धुंवा ॥
 मिलिओ पउरो लोओ कुमरोवि समागओ तओ तेण । धंमेण समं वद्धो कण्हो गाढं तओ छुरियं ॥५७॥
 आकइडिज्जण थको सो वंदी, भणइ तं तओ कुमरो । भुंघसु मह पित्तमिमं जं मग्गासि तं पयच्छिस्सं ॥

ततः केवलिना कथितं सर्वमपि तथैव यथा मयूरेण । कुमारप्रतिबोधनार्थमधिकतरमियदपि यथा ॥४४॥
 रतिमुखमध्यवस्थैरन्यास्तस्या बालाया आगता निद्रा । ततः सा व्याघ्रेण हतोरत्ना तिर्यग्गतौ ॥४५॥
 ततः कुमारेण भाणितं मुनिपुङ्गव ! रतिमुखाध्यवसानमपि । किमितिकलकं जायते, ततो ज्ञानी कथयति तस्येदम् ॥
 रतिमुखमध्यवस्थेन सुतो यदि त्रियते कथमपि ततो जीवः । अतिदुर्गदुर्गतौ गच्छति गुणग्रामयुक्तोऽपि ॥४७॥
 इत्यादिदेशानां श्रुत्वा कुमरो द्वादशविधमपि । प्रतिपद्यते गृहधर्मं युक्तो मित्त्रेण कृष्णेन ॥४८॥
 मोरसुरोऽपि गृह्णाति सम्यक्त्वं रत्नमालां सिन्धवा । कुमारस्य कण्ठदेशे नत्वा मुनिं ततो गताः स्यान्म ॥
 कुमारः करोति धर्मं सकृष्णमित्त्रः सदाप्युपयुक्तः । देशावकाशिकेऽथ गृहीतः कृष्णेनेति नियमः ॥५०॥
 यथा पौषशालाया बहिर्मया तावलाघ गन्तव्यम् । यावद्विषावसानं, अथ तत्र समागतः पुरुषः ॥५१॥
 कुमारस्य सत्कः करोति बहुविधान् 'कृष्ण कृष्ण' इति शब्दान् । पौषशालाद्वारे पिहित उच्चस्थाने ॥५२॥
 स्थित्वा स दर्शयत आत्मानं तस्मै विहितमौनोऽपि । तद्दर्शनेन तेन पौषशालाकपाद्यानि ॥५३॥
 उद्घाटितानि, उद्घाट्य प्राप्त्य कृष्णपार्थे । कुमारभाणितानि कथयति यावत्तावत्कुतोऽपि विहरन् ॥५४॥
 प्राप्तः कृष्णसकाशे वन्दी साहसिकहसितबलवृद्धिः । घृत्वा बाहौ तां छुरिकां दर्शयति भणति च ॥५५॥
 अश्विबुमुसितोऽहं ततो वितर कनकस्य दश सहस्राणि । कुमारपुरुषेण वाहिः स्थित्वा कृता ततो बुन्वा ॥५६॥
 मिलितः प्रचुरो लोकः कुमरोऽपि समागतस्तेन । स्तम्भेन समं वद्धः कृष्णो गाढं ततः छुरिकाम् ॥५७॥

तो तेणं भीएणं पासत्थयदससहस्सदम्माइं । अभएण समं चिय मग्गियाइं कुमरेणं दिन्नाइं ॥५९॥
तो वंडी कुमरकरे लग्गेउं निग्गओ पुरस्स वहिं । पच्छा पच्छाहुत्तं कुमरं नमिउं विसज्जेइ ॥६०॥
कन्होवि रुहिरभरिओ गाढं वंधेहिं पीडिओ संतो । तत्थेव ठिओ एवं परिभावंतो भवसख्वं ॥६१॥

“जन्म मरणाय नियतं बन्धुदुःखाय धनमनिर्वृतये । तन्नास्ति यत्र विपदे तथापि लोको निरालोकः ॥

यनापायः कायः प्रकृतिचपला शीरपि खला, महाभोगा रोगाः कुबलयदशः सर्पसदृशः ।

गृहावेशः क्लेशः प्रणयिषु सुखं स्थैर्यविमुखं, यमः स्वैरी वैरी तदपि न हितं कर्म विहितम् ॥”

दिसिवयकलंकतरुणो कुमुममिणं जं इहेव इय दुखं । फलमउलं परलोए कुगइगयस्सेवमह होही ॥६२॥

इच्चाइभावणाए दिणसेसं गमिय नियघरे पत्तो । दाहजरेणं गहिओ मओ य तइए दिणे तत्तो ॥६३॥

उण्णओ जोइसिओ देवो चउं तओ थ तइयम्मि । जम्मम्मि मोक्खसोक्खं धुत्तकम्मो पाविही न्णं ॥६४॥

विक्रमसेणकुमारो क्रमेण चरणं सुनिम्मलं लहिउं । उण्णविविमलनाणो सिद्धो निद्धुणियकम्ममलो ॥६५॥

॥ इति द्वितीयशिक्षाव्रतातिचारविपाके कृष्णकयानकं समाप्तम् ॥

आकृष्य स्थितः स वन्दी, मणति तं ततः कुमारः । मुञ्च मम मित्त्रमिदं यन्मार्गयामि तत्प्रयंस्यामि ॥६८॥

ततस्तेन भीतेन पार्श्वस्थदशसहस्रमूद्रमाणि । अमयेन सममेव मार्गितानि कुमारेण दत्तानि ॥५९॥ ,

ततो वन्दी कुमारकरे लंगत्वा निर्गतः पुराद् बहिः । पश्चात्पश्चान्मुखं कुमारं नत्वा विस्त्रजति ॥६०॥

कृष्णोऽपि रविरभूतो गाढं बन्धेः पीडितः सन् । तत्रैव स्थित एवं परिभावयन् भवस्वरूपम् ॥६१॥

दिग्गतकलङ्कतरोः कुमुममिदं यदिद्वैवेति दुःखम् । फलमउलं परलोके कुगतिगतस्यैव मम भविष्यति ॥६२॥

इत्यादिभावनया दिनशेषं गमयित्वा निजगृहे प्राप्तः । दाहन्वरेण गृहीतो मृतश्च तृतीये दिने ततः ॥६३॥

उत्पन्नो ज्यौतिषिको देवश्च्युत्वा ततश्च तृतीये । जन्मनि मोक्षसौख्यं धुतकर्मा प्राप्स्यति नूनम् ॥६४॥

विक्रमसेनेकुमारः क्रमेण चरणं सुनिर्मलं लब्ध्वा । उत्पन्नविमलजानः सिद्धो निर्धूतकर्ममलः ॥६५॥

गृह्यदेसावगासो विविज्जण परस्स कवकराईयं । जो अप्पं जाणवइ स लहइ सोमोच्च दुक्खाइं ॥१॥
तथाहि;—

भोगउरं अत्थि पुरं गुरुभोगितथुंय बहुविसनिवासं । निम्मलमणिकरवसरं दुरसणपरिवज्जियं किंतु ॥२॥
तत्थासि सोमनामो सिट्ठी सोमव्व सुयणकुमुयाण । भज्जा अणंगसेणा अणंगवरिणिव्व तस्सासि ॥३॥
ताणं च परोप्परपीइनिच्चरं विमयसोक्खनिरयाणं । अकलियदुहाणं कालो वोळइ दोगुंदगाणं ॥४॥
अह अन्नया पम्प्या तव्वभज्जा तीए कन्नया जाया । समए अणंगसुंदरी नामपि पइट्ठियं तीसे ॥५॥
निरुपमस्त्वा निम्मेरपरमसुंदेरदलियरइदप्पा । कहकहवि पयत्तेणं विहिणावि विणिम्मिया म्भे ॥६॥
किंतु अइदूहवा सा दिट्ठिन्भासेवि कुणइ न हु कोइ । नय कोवि वरइ वरइं पियरेहिं दिज्जमाणपि ॥७॥
मयणाअलपज्जलिया परपुरिसे पइदिणं पि पत्थंती । पुष्वालत्ति भणिज्जइ तत्तो सा नयरलोएण ॥८॥
तं सोउं दूमिज्जइ हसियइ सहियाहिं लज्जए अहियं । सोहम्ममगिरा सा पूयइ हेरवल्लडाईयं ॥९॥
सोहगंजणसोहग्गुलियतिलयाइयं च विरंएइ । पियकारिवधूवेहिं धूवेइ अप्पणो देहं ॥१०॥
तह कामदेवमंतं ज्ञायइ जवई य तिपुरविज्जाइं । तहवि हु उच्चियणिज्जा जायइ सा पुरिसवग्गस्स ॥११॥
आइन्नाइं पियराइं तीए पुच्छंति दिव्वदेवन्नें । नैमित्तियंपि दंसंति तह य बहुमंतवाइण ॥१२॥
कुल्लदेवयाण पूयं तह विविधोवाइयाइं इच्छंति । देवण्हवणाइएहिं न्दायंति तहोसहीहिंपि ॥१३॥
किं बहुणा,

गृहीतदेशावकाशः क्षिप्त्वा परस्मै कर्करादिकम् । य आत्मानं ज्ञापयति स लभते सोम इव दुःखानि ॥१॥
भोगपुरमस्ति पुरं गुरुभोगितनुरिव बहुवृ(वि)पनिवासम् । निर्मलमणिकरप्रसरं द्विरसनपरिवर्जितं किन्तु ॥
तत्रासीत्सोमनामा श्रेष्ठी सोम इव स्वजनकुमुदानाम् । भार्याऽनङ्गसेनाऽनङ्गगृहिणीव तस्यासीत् ॥३॥
तयोश्च परस्परप्रतिनिर्भरं विषयसौख्यनिरतयोः । अकलितदुःखयोः कालो गच्छति दौर्गुन्दकयोरिव ॥४॥
अथान्यदा प्रसूता तद्भार्या तस्याः कन्यका जाता । समयेऽनङ्गसुन्दरी नामापि प्रतिष्ठितं तस्याः ॥५॥
निरुपमरूपा निर्भर्यादपरमसौन्दर्यदलितरतिदर्पा । क्रथंक्रथमपि प्रयत्नेन विधनापि विनिर्मिता मन्ये ॥६॥
किन्त्वतिदुर्भगा सा दृष्ट्यभ्यासेऽपि करोति नहि क्रथित् । न च कोऽपि द्रुणुते वराकां पितृभ्यां दीयमानामपि ॥
मदनालप्रन्वलिता परप्ररुषान्प्रतिदिनमपि प्रार्थयमाना । असतीति भण्यते ततः सा नगरलोकेन ॥८॥
तन् श्रुत्वा दूयते हस्यते सखीभिर्लज्जतेऽधिकम् । सौमान्यमार्गयित्री सा पूजयति हरवल्लभादिकम् ॥९॥
सौभाग्याञ्जनसौभाग्यगुडिकातिलकादिकं च विरचयति । प्रियकारिधूपैर्धूपयत्यात्मनो देहम् ॥१०॥
तथा कामदेवमन्त्रं ध्यायति जपति च त्रिपुराविद्यादि । तथापि ह्युद्वेननीया जायते सा प्ररुपवर्गस्य ॥११॥
आदीर्णां पितरौ तस्याः पृच्छतो दिव्यदैवज्ञम् । नैमित्तिकमपि दर्शयतस्तथा च बहुमन्त्रवादिभ्यः ॥१२॥
कुल्लदेवतानां पूजां तथा विविधोपयाचितानीच्छतः । देवस्नपनादिभिः स्नातस्तथौषधीभिरपि ॥१३॥

इय कहिं सा भणिया न इमं कस्तवि तए कहेयव्वं । तं सव्वं विमलेणं सुयं गिहे गच्छमाणेण ॥४३॥
चित्इ ततो विमलो धणसिरिभज्जा जओ विमेलमज्जे । ता मह भज्जाएच्चिय विसए एयाण उल्लावो ॥
ता किं ससिर्विवाओ अंगाराणंपि होज्ज इह बुट्ठी । अहव दक्खालयाओ निवफलाणंपि उप्पत्ती ? ॥
अहवा ।

विसपसदावो मयणो विममसदावाउ महिलियाओवि । गुरुरागंभमणाओ किमकज्जं जं न कुव्वंति ? ॥
मुंचंति साणुरायं पंहंति सन्भावनेहपरिहीणं । गुणमवि मुणंति दोसं कामग्रहमोहिया वामा ॥४७॥
रुवं कुलं कलाओ परकमो संपयावि न पमाणं । सो अन्नो कोवि गुणो जत्तो पेम्मं पवित्तरइ ॥४८॥
उत्तमकुलोवजाया महिला पायं अणुत्तमे रमइ । कुलसेलयावि मरिया नूणं नीययरमणुसरइ ॥४९॥
ता जा कुले कलंकं नो पयडइ ताव पेइए एयं । पेसेमि धणसिरिं इय परिभावंतो गिहं पत्तो ॥५०॥
पन्यावे भणइ पिए ! मह वुत्तं कुणसि, भणइ तो सावि । किं पाणेस ! ममं पइ अज्ज तुमं एरिसं वयसि ? ॥
जीयंपि तुहायत्तं वावारिसु समुच्चियम्मि कज्जम्मि । विमलेण तओ भणियं गच्छ पिए !-पेइयमियाणि ॥
तो सा अस्सुयपुव्वं वयणं सोऊण तक्खणे चेव । पडिया घरणाए ल्हं अणुसित्ता सीयलजलेण ॥५३॥
तो लद्धचेयणा सा जंइ किं सामि ! कारणेण विणा । इय देसि ममाएमं निट्टुरहियओ इव अकंठे ? ॥
तो भणियमिणं तेण अत्थि पिए ! कारणं इहाएसे । ता कुण तमिक्कवारं तो पभणइ धणसिरी एवं ॥

यावन्न घनश्रीभर्ता समेति विमलो निजे गेहे । तावद् घनघनश्रियोः संयोगमहं करिष्यामि ॥४२॥
इति कथयित्वा सा भणितानेदं कस्यापि त्वया कथयितव्यम् । तत्सर्वं विमलेन श्रुतं गृहे गच्छता ॥४३॥
चिन्तयति ततो विमलो घनश्रीमार्या यतो विमलमध्ये । तस्मान्मम मार्याया एव विषय एतयोरुल्लापः ॥
तस्मात्किं शशिविम्बादङ्गाराणामपि भवेदिह वृष्टिः ? । अथवा द्राक्षालतातो निम्बफलानामप्युत्पत्तिः ॥४५॥
अथवा ।

विपमस्वभावावो मदनो विपमस्वभावा महिला अपि । गुरुरागुच्छमनसः किमकार्यं यन्न कुर्वन्ति ? ॥४६॥
मुञ्चन्ति सानुरागं काङ्क्षन्ति सद्भावस्नेहपरिहीणम् । गुणमपि जानन्ति दोषं कामग्रहमोहिता वामाः ॥४७॥
रूपं कुलं कला पराक्रमः संपदपि न प्रमाणम् । सोऽयः कोऽपि गुणो यतः प्रेम प्रविस्तृणोति ॥४८॥
उत्तमकुलेऽपि जाता महिला प्रायोऽनुत्तमे रमते । कुलसेलजापि सारिन्नूतं नीचतरमनुसरति ॥४९॥
तस्माद् यावत्कुले कलङ्कं नो प्रकटयति तावत्पैतृक एताम् । प्रेपयामि घनश्रियमिति परिभावयन्तृहं प्राप्तः ॥
प्रस्तावि भणति प्रिये ! ममोक्त करोषि, भणति तन मावि । किं प्राणेश ! मां प्रत्यद्य त्वमीदृशं वदसि ? ॥५१॥
वीकितमपि तवापत्तं व्यापारय समुचिते कार्ये । विमलेन ततो भणितं गच्छ प्रिये ! पैतृकमिदानीम् ॥५२॥
ततः साऽश्रुतपूर्वं वचनं श्रुत्वा तत्क्षण एव । पतिता घरण्यां लव्वनुषिक्ता शानिलजलेन ॥५३॥
ततो लव्वचेतना सा जल्पति किं स्वामिन् ! कारणेन विना । इति ददासि ममादेशं निट्टुरहिय इवाकाण्डे ? ॥

जइवि हु असक्कमेयं तहावि तपल्लेयणीयवणो सि । तो तुह आएमोच्चिय इह अत्ये मह पमाणति ॥
 इय सोउं तव्वयणं तेणवि सत्यो गवेसिओ ज्ञत्ति । वाहणसहायसरिमा विसाज्जिया भणिवि मा एवं ॥
 मह आणाए पुणरवि आगंतव्वं तए इह तथा य । भणिया सहाइपुरिसा इमीए पिउपरदुवाराओ ॥५८॥
 वल्लियव्वमभुत्तेहि तो तं सुणिऊण तीइ बहुहन्ने । तह चित्तियं च एयं मएवरद्धं किमवि मच्च ॥५९॥
 अन्नह किमेवमेसो जंपइ कइयावि निट्टुरं वणं । किंतु न सरंमि किंचिवि अवराहं आ विवाहाओ ॥
 इय चित्तंती पत्ता सत्येण समं सज्जनयनयरम्मिं । तत्तो सहाइणीवि य वल्लिया सा पुण गया गेहे ॥६१॥
 तं दट्ठं जणपाइं रहियं सहियाजणेहि कस्सिणमुहिं । रोयंति सहसच्चिय हरिसविसाएहि गहियाइं ॥६२॥
 चित्तिति हा किमेसा एगा विणणुम्मणा विगतयेया । ससुरकुलाओ पत्ता अह मुया इय अंकडेवि ? ॥
 तो नेहनिम्भराइं तं परिरंभंति ताई अह सावि । अइमंतुभरियहियया अहियपरं रोविउं लगा ॥६४॥
 आस सिया पिऊहि पुट्टाए सादियं जहावित्तं । तं सोऊणं ताइंवि चित्तंति इमं सदुक्खाइं ॥६५॥
 किं सो एई विरत्तो किं वा एसा कुलाण मल्लिणयरो । किंवा दिव्वपओगो उइच्चमह अंतराईयं ? ॥
 अहव सक्ककीए इमीए उवरि उत्तारिओ पई होज्जा । किं वा एईएवि हु संपइ पुक्कत्वओ जाओ ? ॥
 इच्चाइं चित्तऊणं दुहियादुहदेउजाणणट्टार । कुलदेवयाए पूया जणएण विरइया राओ ॥६८॥
 तत्पुरओ पणिहाणं काउं सुत्तो य धरणिवट्टम्मि । तो पक्कखीहोउं पच्छिमजामम्मि सो तीए ॥६९॥

ततो भणितमिदं तेनास्ति प्रिये । कारणमिहादेशे । तस्मात्कुरु तमेकवारं ततः प्रमणति घनश्रीरेवम् ॥६५॥
 यद्यपि ह्यक्षयमेतत्तथापि त्वमलङ्घनीयवचनोऽसि । ततस्तवादेश एवेहाथे मम प्रमाणमिति ॥६६॥
 इति श्रुत्वा तद्वचनं तेनापि सार्थो गवेपितो ऋटिति । वाहनसहायसदृशा विसर्जिता भणित्वा सैवम् ॥६७॥
 ममाज्ञया पुनरप्यागन्तव्यं त्वयेह तथा च । भणिताः सहायपुरुषा अस्याः पितृगृहद्वारात् ॥६७॥
 वलितव्यमभुक्त्रैस्ततस्तत् श्रुत्वा तथा बहु रुदितम् । तथा चिन्तितं चैनमवापराद्धं किमपि मन्ये ॥६९॥
 अन्यथा किमेवमेष जलाति ह्यदापि निष्टुरं वचनम् । किन्तु न स्मरामि कश्चिदप्यपराधमा विवाहात् ॥६९॥
 इति चिन्त्यन्ती प्राप्ता सार्थेन समं स्वजनकनगरे । ततः सहाया अपि च वलिताः सा पुनर्गता गेहे ॥६१॥
 तां दृष्ट्वा पितरौ रोहितां सखीजनैः कृष्णमुखीम् । रुदती सहसैव हर्षविषादाभ्यां गृहीतौ ॥६२॥
 चिन्तयतो हा किमेपैका विममउन्मना विगततेजाः । द्रवशुरकुलात्प्राप्ताऽस्मत्सुतेन्यकाण्डेऽपि ॥६३॥
 ततः स्नेहनिर्भरी तां परिरमते तावथ सापि । अतिमन्तुभ्रनहृदयाऽपिकर्तारं रोदितुं लगा ॥६४॥
 आश्वासिता पितृभ्यां प्रुष्टया कथितं यथावृत्तम् । तत् श्रुत्वा तावपि चिन्तयत इदं सदुःखौ ॥६५॥
 किं स पतिविरक्तः किं वैषा कुलयोर्मलिनकरो । किं वा दैवप्रयोग उदीर्णमयान्तरायिकम् ॥६६॥
 अथवा सपत्न्या अस्या उपयुत्तारितः पतिर्भवेत् । किं वैतस्या अपि हि संप्रति पुण्यक्षयो जानः ? ॥६७॥
 इत्यादि चिन्तित्वा दुहितुःसहेतुज्ञानार्थम् । कुलदेवतायाः पूजा जनकेन विरचित्ता रात्रौ ॥६८॥
 तत्पुरतः प्रणिधानं कृत्वा सुप्तश्च धरणीपट्टे । ततः प्रत्यक्षीभूय पश्चिमयामे स तथा ॥६९॥

भणिओ सिद्धी जइ धणसिरीए येवोवि नत्थि इह दोसो। एसा महासई खलु नवचंदकलव्व विमलगुणा ॥
 किंतु सबक्कीपरिचारियाए पव्वाइयाय कव्वडेण। अलियकलंकमिमीए पग्गम्मि सुणाविओ विमलो ॥७१॥
 संजायासंकेणं कुललंछणभीरुणावि तेणावि। पट्टविया इह एसा ता मा खेयं समुव्वहमु ॥७२॥
 कइवपदिणाण मज्जे विमलो एही सयं इमं नइही। इय कहिउं कुलदेवी सट्टाणं पडिगया, इत्तो ॥७३॥
 सिद्धीवि पहाए धणसिरीए साहेइ रयणिवुत्तं,। इसीसिनिव्वुयमणा तो सावि हु गमइ कइवि टिणे ॥
 अह भिक्खापरियाए समागयं अज्जिजाण संघाडं। पिउगेहे दट्टूणं वेदइ सा भत्तिभरकलिया ॥७५॥
 पडिलाहेइ य भत्तीए भत्तपाणाइणा सबहुमाणं। पुच्छइ वसहिं ताओ तीए साहंति अमुगत्य ॥७६॥
 तो भुत्तुत्तरकाले गंतुं वसहीए वंदए गणिणं। सीलमइं नामेणं सपरिअणं तीए पासम्मि ॥७७॥
 उवविट्ठा भूवींठे पुच्छइ धम्मं परेण विणएण। तीए कहिओ सम्मं कसायविसयाण य विवागो ॥७८॥
 तह अब्भक्खाणकलं ईदियसंवरणमाइयं च तथा। निम्मलसम्मत्तगुणा तह मिच्छत्तस्स दोसावि ॥७९॥
 इय निसुणिऊण सहसा उल्लसियं जीववीरियं तीए। पत्तं अउव्वकरणं भिन्नो कम्मट्टगंठीवि ॥८०॥
 पडिवक्को जिणधम्मो गहियाइणुव्वयाइं मव्वाइं। वंदिय तो अज्जाओ संपत्ता धणसिरी गेहे ॥८१॥
 अप्पाणं सकयत्थं मन्नंती सुद्धधम्मलाभेणं। विहुणियपियविरहदुहा गयंपि कालं न याणइ ॥८२॥
 इत्तश्च।

अह अन्नदिणे कहवि हु सिरिप्पहा विमलभारिया सहसा। गहिया महाजरेणं जिज्जइ निच्चंवि देहेण ॥

भणित श्रेष्ठी यया धनाश्रया स्तोकोऽपि नास्तीह दोषः। एषा महासती खलु नवचन्द्रकलेव विमलगुणा ॥७०॥
 किन्तु सपत्नीपरिचारिकया प्रत्रानिकया कपटेन। अलीककलङ्कमस्या मागं श्रावितो विमल ॥७१॥
 संजाताशङ्केन कुललाञ्छनभीरुणापि तेनापि। प्रम्यापितेहैषा तस्माद् मा खेदं समुद्भइ ॥७२॥
 कतिपयदिनाना मध्ये विमल एष्यति स्वयमिमा नेष्यति। इति कथयित्वा कुलदेवी स्वस्थान प्रतिगता, इतः ॥
 श्रेष्ठत्रापि प्रभाते धनश्रियै कथयतिरजनिवृत्तान्तम्। ईषदीपनिवृत्तमनास्ततः सापि हि गमयति कत्यपि दिनान् ॥
 अथ भिक्षापर्याये समागनमार्यान्धोर्युग्मम्। पितृगेहे दृष्ट्वा वदन्ते सा भक्तिभरकालिता ॥७५॥
 प्रतिलम्भयति च भक्त्या भक्तपाणादिना सबहुमानम्। पृच्छति वसतिं ते तस्याः कथयतोऽमुत्र ॥७६॥
 ततो मुक्तोत्तरकाले गत्वा वसतौ वन्दते गणिनीम्। शीलमतीं नाम्ना सपरिजनां तस्याः पार्श्वे ॥७७॥
 उपविष्टा भूषींठे पृच्छति धर्मं परेण विनयेन। तथा कथितं सम्यक् कथाव्यवयाणा विपाक ॥७८॥
 तथाभ्याख्यानफलमिन्द्रियसवरणादिकं च तथा। निर्मलसम्यक्त्वगुणास्तथा मिथ्याखुस्य दोषा अपि ॥७९॥
 इति श्रुत्वा सहसोल्लसित जीववीर्यं तस्याः। प्राप्तमपूर्वकरणं भिन्नं कर्माष्टकग्रन्थिरपि ॥८०॥
 प्रतिपन्नो जिनधर्मो गृहीतान्यणुव्रतानि सर्वाणि। वन्दित्वा तत आर्याः संप्राप्ता धनश्रीर्गेहे ॥८१॥
 आत्मानं मन्वृत्तार्थं मन्यमाना शुद्धधर्मलाभेन। विद्युत्प्रियविरहदुःखा गतमपि कालं न जानाति ॥८२॥
 अथान्यादिने कपयपि हि श्रीप्रभा विमलभार्या सहसा। गृहीता महान्वरेण क्षीयते नित्यमपि देहेन ॥८३॥

धमधमद् सिद्धं धणियं जायद् सुलंपि भञ्जए पिट्ठी । चाएणंगं गसियं खिज्जद् वाणीवि वयणम्मि ॥८४॥
 पवलीद्वयेद् सासो गाढं पीडेद् तीए महरोगो । आहूया विमलेण विज्जा मंतन्नुणो ततो ॥८५॥
 पच्चखाया तेहिंवि तो तीए विमलसमुद्धं भणियं । न ह्यु जीविस्मामि अहं तो मं मिल्लेह भूमिए ॥८६॥
 इकारए सयणजणं खामेयो जेण तेण तह काउं । भणिया सा तं संपद् निदह कम्माइं असुहाइं ॥८७॥
 तीए भणियं पिययम । कयाइं बहुयाइं पावकम्माइं । किंपुण निग्विणकम्मं मए महंतं कयं एकं ॥८८॥
 निग्भग्गसहराए मोहग्गहग्गदियपाढहिययाए । अविचेयतररलियाए रायंथाए निर्हाणाए ॥८९॥
 इत्थियणसुलहईसागसियाए तया अलीयमवि आलं । पव्वाइयामुहेणं महासईए धणसिरीए ॥९०॥
 उत्तमकुलजायाए उत्तमसत्ताए खंतिजुत्ताए । ससिलेहाए इव निकलंकमणववणकायाए ॥९१॥
 पीईविच्छेयत्थं तुज्ज सया तयणुरत्तचित्तस्म । आरोविंयं मए जं तं अज्जवि सल्लए द्वियए ॥९२॥
 इय सोऊणं विमलो पच्छत्तावेण चितए हद्दी । मह कन्नदुब्बलत्तं अकज्जकारिचयं तह य ॥९३॥
 अहह ! अविचेयपसरो हद्दी तह मज्ज भागधिज्जाण । तह मज्ज नीइकोमल्लया य खीणच्चिय इयाणिं ॥
 जेण अणज्जेण मए तइया पव्वाइयाकयपबंधं । सोऊणं सहसच्चिय पट्टविपा कुलहरं दइया ॥९५॥
 ता अज्जवि मह नूणं किंचिवि पुन्नस्स विलसियं अरियि । जं कहिओ एईए सम्मात्रो मरणकालेवि ॥९६॥
 इय चित्तिऊण सियं धणसिरिपेईहरम्मि संचलितो । तीसे आणयणत्थं विमलो पत्तो य मिग्गंपि ॥९७॥
 कयउचियपट्टिवत्ती ससुराईणं तओ धणसिरीए । पुट्टो रहम्मि कुसलं जंपद् विमलो समन्नुमरं ॥९८॥

धमधमति शिरो गाढं जायते शूलमपि मन्यते पृष्ठम् । वातेनाङ्गं म्रतं क्षीयते वाण्यपि वदने ॥८४॥
 प्रबलीभवति श्वासो गाढं पीडयति तां महारोगः । आहूता विमलेन वैद्या मन्त्रज्ञान्ततः ॥८५॥
 प्रत्याख्याता तैरपि तत्रस्तया विमलसंमुखं भणितम् । न खलु जीविष्याम्यहं ततो मां मुञ्चत भूमौ ॥८६॥
 हकारयत स्वजनजनं क्षमयामो येन, तेन तथा कृत्वा । भणिता सा त्वं संपति निन्द कर्माण्यशुमानि ॥८७॥
 तथा भणितं प्रियतम ! कृतानि बहूनि पापकर्माणि । किन्तु निर्वृणु कर्म मया महत् कृतमेकम् ॥८८॥
 निर्भाग्यशेखरया मोहग्रहगृहीतपादद्वयया । अविचेकरलितया रागान्धया निर्हीनया ॥८९॥
 स्त्रीजनसुलभेर्ष्याम्रन्तया तदाऽलीकमप्यालम् । प्रयाजिकामुखेन महासत्या घनश्रियाः ॥९०॥
 उत्तमकुलजाताया उत्तमसत्त्वायाः क्षान्तियुक्तायाः । शशिलेखाया इव निष्कलङ्कमनोवचनकायायाः ॥९१॥
 प्रीतिविच्छेदार्थं तव सदा तदनुरक्तचित्तस्य । आरोपितं मया यत्तदद्यापि श्रयति हृदये ॥ ९२ ॥
 इति श्रुत्वा विमलः पश्चात्तापेन चिन्तयति हा धिक् । मम कर्णदुर्बलत्वमकार्यकारित्वं तथा च ॥९३॥
 अहह ! अविचेकप्रसरो हा धिक्तया मम मागधेयानि । तथा मम नीतिकुशलता च क्षीणवेदानाम् ॥९४॥
 येनानार्येण मया तदा प्रयाजिकाकृतप्रवन्धम् । श्रुत्वा सहसैव प्रस्थापिता कुन्तुहं दयिता ॥९५॥
 तस्मादद्यापि मम नूनं किञ्चिदपि पुण्यस्य विलसितमस्ति । यत्कथित एतया सद्भावो मरणकालेऽपि ॥९६॥
 इति चिन्तयित्वा शीघ्रं घनश्रीपैतृकगृहे संचलितः । तस्या आनयनार्थं विमलः प्राप्तश्च शीघ्रमपि ॥९७॥

किमनुत्कारिणो मञ्जु मुद्दे । कुसलेण पुच्छिष्णावि । सा भणइ सामि ! एयं मा जंपसु नत्थि तुह दोसो ॥
 पुत्तनिमित्तं अत्यस्त लोभओ पावमगणयंतीए । परिणाविओ मए तं जं तस्स विर्यंभियं एयं ॥१०८॥
 तो तव्विणयं दट्ठुं अहिययरं मन्नुनिभरत्ताओ । वाहुल्ललोयणो सो तीसेभिमुहं भणइ एवं ॥१०९॥
 भद्रे सज्जनचंद्रणतरूण सव्वंगसंगचंगाण । डज्जंताणावि जेसिं गंधो भवणं सुहावेइ ॥१०२॥
 अवयारसयाणिवि पम्हुसंति तणुयपि नेय उवयारं । सुन्नहियया सहियया व हंदि सुयणा न निज्जं ते ॥
 नियकुलकुमुयमियंके मन्ठे पसयच्छि ! तदिणारव्वम । अणुभूयं सुहमसुहं जं तं मह कहसु किसियंगि ॥
 तो सा साइइ सव्वं गिहियम्मुवल्लममाइये तस्स । सो भणइ मञ्जवि इमं दावसु सुगुरूण पासाउ ॥१०५॥
 तो सा पभायसमए गणिणीगुरुविमलसूरिपासम्मि । नेवि समगंपि विमलं वंदावइ ताण पयपउंमं ॥१०६॥
 सुणइ स्वणं जिणवप्रणं तत्तो विचवइ धणसिरी सूरि । पहु ! विपरसु मह पइणो गिहियधम्मं तेहिं तह विहियं ।
 अह सो सपिओ चलिओ पत्तो सपुरे सिरिण्हं नियइ । जीवंतिं निरुयंगि तो तं पइ जंपए एवं ॥१०८॥
 जह तुज्ज वयं सव्वं पूरिस्सं पिउगिहे ठियाएवि । तो तथ तुमं वचसु इय सोउं धणसिरी भणइ ॥१०९॥
 पाएसु लग्गिऊणं जह मह भइणी इमा मह गिद्वेवि । चिट्ठिस्सइ ता किज्जउ तीए पसाओ ममाएवि ॥
 एवं होउत्ति तओ सिरिण्हं भणइ धणसिरी एवं । गंतूण सहि । खमावसु संपइ तं अज्जउत्तंति ॥१११॥
 तीए तहेव विहियं विमलोवि भणेइ खमियमेव मए । जं खमइ तुज्ज भइणी किंतु पुणो इय न कायव्वं ॥

• वृत्तोचितप्रतिपत्तिः श्वशुरादीनां ततो धनश्रिया । पृष्टो रहसि कुशलं जल्पति विमलः समन्युभरम् ॥९८॥
 किमनुत्कारिणो मम सुगंध ! कुशलेन पृष्टेनापि ? । सा भणति स्वामिन् ! एतन्मा जल्प न्नास्ति तव दोषः ॥
 पुत्रनिमित्तमर्थस्य लोभतः पापमगणयन्त्या । परिणायितो मया त्वं यत्तस्या विजृम्भितमेतत् ॥१००॥
 ततस्तद्विनयं दृष्ट्वाऽधिकतरं मन्नुनिर्भरत्वात् । बाष्पवल्लोचनः स तस्या अभिमुखं भणत्येवम् ॥१०१॥
 भद्रे सज्जनचन्द्रतरूणां सर्वाङ्गसङ्गहानाम् । दह्यमानानामपि येषां गन्धो भवनं सुभावयति ॥१०२॥
 अपकारशतान्यपि विस्मरन्ति तनुमपि नैवोपकारम् । शून्यहृदयाः सहृदयात्वा हन्त सुजना न ज्ञायन्ते ॥
 निजकुलकुमुदमृगाङ्गे स्वच्छे सुगशावाशि ! तदिनादारभ्य । अनुभूतं सुखमसुखं यत्तन्मा कथय कृशाङ्गि ॥
 ततः सा कथयति सर्वं गृहियधर्मोपल्भमादिकं तस्मै । स भणति महामपीमं दापय सुगुरूणां पार्श्वीत् ॥१०५॥
 ततः सा प्रभातसमये गणिनीगुरुविमलसूरिपार्श्वे । नीत्वा सममपि विमलं वन्दयति तेषां पदपद्मम् ॥१०६॥
 शृणोति क्षणं जिनवचनं ततो विश्रयति धनश्रीः सूरिम् । प्रभो ! वितर मम पत्ये गृहियधर्मं तेस्तथा विहितम् ॥
 अथ स प्रमियश्चलितः प्राप्तः स्वपुरे श्रीप्रभां पश्यति । जीवन्तीं नीरुगङ्गीं ततस्तां प्रति जल्पत्येवम् ॥१०८॥
 यथा तव व्ययं सर्वं पूरयिष्यामि पितृगृहे स्थिताया अपि । ततस्तत्र त्वं व्रजेति श्रुत्वा धनश्रीर्भणति ॥१०९॥
 पादयोर्लगेत्या यथा मम मणिनीयं मम गृहेऽपि । स्थास्थति तस्मात्क्रियतां तस्याः प्रसादो ममापि ॥११०॥
 एवं भवत्विति ततः श्रीप्रभां भणति धनश्रीरेवम् । गत्वा सति ! क्षमय संप्रति त्वमार्यपुत्रमिति ॥१११॥
 तथा तथैव विहितं विमलोऽपि भणति क्षमितमेव मया । यत्क्षमते तव भागिनी किन्तु पुनरिति न कर्तव्यम् ॥

तो पुञ्चपवाहेणं भोगे भुञ्जति ताईं तुट्टाईं । अह अन्नदिणे भणिओ सहसा विमलो घणसिरीए ॥११३॥
संसारो दुहसारो खणरमणीओ य रमणीवगोवि । तडित्तरलं तारुण्यं विभंगुरं जीवियञ्चंपि ॥११४॥
किञ्च ।

दइयं नेहदीणं सव्भावाविवज्जिओव्व सुहिसंघो । सीलरहियव्व भज्जा किरियव्व सुनाणगुणरहिया ॥
गंधरहियं व कुमुम अत्यविहणसस भोयवंछव्व । नयमुक्कोव्व नरिंदो वयणं व सुरयणपरिचत्तं ॥११६॥ :
जह नवि सोहइ तह नरजम्मो सद्धम्मवज्जिओ सुहय ! । ता मं सुयसु इयाणिं पव्वज्जं जेण गिण्हामि ॥
इय सोऊणं विमलो जंपइ रंभोरु ! मे न कदापि । तुह आणाए भंगो कायव्वो इय मह पइत्ता ॥११८॥
किंतु समगंपि एयं कायव्वं सुयणु ! ता विलंवेसु । थेवदियंहाईं जा देमि नियधणं सत्तखित्तसु ॥११९॥
बहु मन्नियम्मि तीए नियदच्चं देवि तेसु ठाणेसु । समगं सिरिप्पहाए तह घणसिरिभारियाएवि ॥१२०॥
सुमुहत्ते गुरुमूले विमलो गिण्हइ विहीए पव्वज्जं । चरिऊण दुक्करतवं पज्जंते अणसणं काउं ॥१२१॥
सव्वाइंवि सोहम्मे उप्पन्नाइं महइट्ठियसुरेसु । ताण मज्झाओ चइउं सिरिप्पहा तुज्ज इह धूया ॥१२२॥
पुव्वदुक्कम्मवसाओ जाया अइदुव्वभा इह भवेवि । इय सुणिउं सा संजायजाइसरणा यणइ सूरि ॥१२३॥
जह कहियं नाह ! तए तहेव तं देसु मज्झ ता दिक्खं । उम्मूलेपि समूलं कम्मतरं जेण सिग्गमहं ॥१२४॥
तो पियराणुमयाए तीए सूरि वि देइ पव्वज्जं । सिट्ठी य सोमचंदो सावयधम्मं पव्वज्जेइ ॥१२५॥
अइयाराण सख्वं सव्ववयाणंपि कहइ तं सूरि । तं नाउं नमिऊण य वच्चइ सिट्ठी नियगिहम्मि ॥१२६॥

ततः पूर्वप्रवाहेण भोगान भुञ्जते ते तृष्टाः । अयान्यदिने भणितः सहसा विमलो घनश्रिया ॥११३॥
संसारो दुःखसारः क्षणरमणीयश्च रमणीवर्गोऽपि । तडित्तरलं तारुण्यं विमङ्गुरं जीवितव्यमपि ॥११४॥
दमित इव स्नेहहीनः सद्भावविवर्जित इव सुहृत्संघः । शीलरहितेव भार्या क्रियेव सुज्ञानगुणरहिता ॥११५॥
गन्वरहितमिव कुमुममर्थविहीनस्य भोगवाञ्छेव । नयमुक्त इव नेरेन्द्रो वचनमिव सुरचनापरित्यक्तम् ॥११६॥
यथा नैव शोभते तथा नरजन्म सद्धर्मवर्जितं सुमग ! । तस्मान्मां मुञ्चेदानीं प्रव्रज्यां येन गृह्णामि ॥११७॥
इति श्रुत्वा विमलो जल्पति रम्भोरु ! मया न कदापि । तवाज्ञाया मङ्गः कर्तव्य इति मम प्रतिज्ञा ॥११८॥
किन्तु सममप्येतत्कर्तव्यं सुतनु ! तस्माद्विलम्बस्व । स्तोत्रदिवसानि यावद्ददामि निजघनं सप्तशेव्याम् ॥११९॥
चट्टु मते तथा निजद्रव्यं दत्त्वा तेषु स्थानेषु । समं श्रीप्रभया तथा धनश्रीभार्ययापि ॥१२०॥
सुमुहूर्तं गुरुमूले विमलो गृह्णाति विधिना प्रव्रज्याम् । चरित्वा दुष्करतपः पर्यन्तेऽनशनं कृत्वा ॥१२१॥
सर्वेऽपि सीधर्म उत्पन्ना महद्विक्कसुरेषु । तेषां मध्याह्नुत्वा श्रीप्रभा तवेह दुहिता ॥१२२॥
पूर्वदुष्कर्मचक्षतो जाताऽसिद्धर्मगेहभवेऽपि । इति श्रुत्वा सा संजातजातिस्मरणा मणति सूरिम् ॥१२३॥
यथा कथितं नाथ ! त्वया तथैव तद्देहि मम तावदीक्षाम् । उन्मूलयामि समूलं कर्मतरं येन शीप्रिमहम् ॥
ततः पित्रनुमतायै तस्यै सूरिरपि ददाति प्रव्रज्याम् । श्रेष्ठी च सोमचन्द्रः श्रावकधर्मं प्रपद्यते ॥१२५॥
अतिचाराणां स्वरूपं सर्वत्रतानामपि कथयति तं सूरिः । तज्ज्ञात्वा नत्वा च भजति श्रेष्ठी निजगृहे ॥१२६॥

पालङ्ग गृहस्थधर्मं जहोवद्वं अहन्नया तेण । देसावगासियवयं पडिवक्कं एरिसं विधिणा ॥१२७॥
 जह अज्ज मए बाहिं पोसहसालाउ ता न गंतव्वं । जाव दिणं, तो हिट्ठो दिट्ठो मित्तो पहे जंतो ॥१२८॥
 नियजाणावणहेउं ककरमिकं खिवेइ तस्सुवरिं । सो उण तस्स न लग्गो निवमैकडपत्थए पडिओ ॥
 तो सो पुखुरुमाणो पोसहसालाए गरुयकोपेण । पत्तो सिट्ठिसयासे खरयरनहरेहिं उल्लिहइ ॥१३०॥
 तदेहं, सो पुक्करइ गरुयसदेहिं तं निसामेउं । पचासन्नगिहाणं समागया सावया दहुया ॥१३१॥
 दिहदंडेहिं तेहिं सो पवगो हक्किओ गओ बाहिं । तो पारियसामइओ महया कट्ठेण नियगेहं ॥१३२॥
 पत्तो तत्तो गिहमाणुसेहिं पक्खालिज्जण तदेहं । रुहिराविलमविलंबं विज्जा हक्कारिया पवरा ॥१३३॥
 तक्कहियओसहेहिं उवल्लिंतं तस्स गत्तमित्तो य । माहिंदजरो जाओ पक्कखाओ य विज्जेहिं ॥१३४॥
 तट्ठाणापडिकंतो जोइसियसुरेसु मरिवि उववन्नो । तत्तो चुओ समाणो सिञ्जिस्सइ तइयजम्ममि ॥
 भित्तीगयचित्ताइं नीरासारेण निम्मलाइंपि । जह मइलिज्जंति तथा वयाइं अइयारकरणेण ॥१३६॥
 जह सव्वसरीरगयं विसं निरंभित्तु डंकाणंति । तह पुव्वगहियनियमे सवित्तरे निंति संखेवं ॥१३७॥
 ते धन्ना कयउन्ना लहुकम्मा जे पइक्खणं भव्वा । इच्छाप च्छेयपरा सव्ववए संखिवंति सया ॥१३८॥

॥ इति पञ्चमातिचारे सोमचन्द्रकथानकं समाप्तम् ॥

॥ तत्समाप्तौ द्वितीयं शिक्षाव्रतं समाप्तम् ॥

पालयति गृहस्थधर्मं यथोपदिष्टमथान्यदा तेन । देशावकाशिकव्रतं प्रतिपन्नमीदृशं विधिना ॥१२७॥
 यथाऽथ मया बहिः पौषशाखायास्तावन्न गन्तव्यम् । यावद्दिनं, ततो हृष्टं दृष्टं मित्त्रं पथि यात् ॥१२८॥
 निजज्ञापनहेतोः कर्करमेकं क्षिपति तस्योपरि । स पुनस्तस्य न लग्नो नृपमर्कटमस्तके पतितः ॥१२९॥
 ततः स घुर्घुरायमाणः पौषशाखायां गुरुकोपेण । प्राप्तः श्रेष्ठिसकाशे खरतरनखैरुल्लिखति ॥१३०॥
 तदेहं, स पूत्करोति गुरुशन्दैस्तन्निशान्य । प्रत्यासन्नगृहेभ्यः समागताः श्रावका बहवः ॥१३१॥
 इददण्डैस्तैः स प्लवगे निपिद्धो गतो बहिः । ततः पारितसामायिको महता कष्टेन निजगेहम् ॥१३२॥
 प्राप्तस्ततो गृहमानुषैः प्रक्षाल्य तदेहम् । रुधिराविलमविलम्बं वैद्या हक्कारिताः प्रवराः ॥१३३॥
 तत्कथितौषधैरुपलिक्षं तस्य गात्रमितश्च । माहेन्द्रज्वरो जातः प्रत्याख्यातश्च वैद्यैः ॥१३४॥
 तत्स्थानाप्रतिक्रान्तो ज्यौतिषिकसुरेषु मृत्वोपपन्नः । ततश्च्युतः सन् सेतस्यति तृतीयजन्मनि ॥१३५॥
 भित्तगतचित्राणि नीरासारेण निर्मलान्यपि । यथा मलिनीक्रियन्ते तथा व्रतान्यतिचारकरणेन ॥१३६॥
 यथा सर्वशरीरगतं विषं निरुच्य दंशमानयन्ति । तथा पूर्वगृहीतानियमान्साविस्तरान्नयन्ति संक्षेपम् ॥१३७॥
 ते धन्याः कृतप्रणया लघुकर्माणो ये प्रतिक्षणं भव्याः । इच्छाच्छेदपराः सर्वव्रतानि संक्षिपन्ति सदा ॥१३८॥

आहारदेहसत्कारबंधानारपोसदो चउहा । देसेण व सव्वेण व कायव्वो भव्वसत्तेहि ॥१॥

पोसइपोसियसद्धम्मचारिणो जे हवंति दढचित्ता । ते देवाणवि पुज्जा हवंति जह मलयकेउनिवो ॥२॥
तथाहि;—

पुरमत्थि अत्यसारं सुसइलंकारसोहिअमुआरं । वरकविकव्वं व पुरं सिरिसुवणं धुवणविसुवायं ॥३॥
तस्य निवो नयनिलओ मलयो दालिइतावतवियाणं । सिरिमलयकेउनामा, भज्जा तस्सत्थि मलयमई ॥
बुद्धिसमुदभिहाणो मंती तस्सावि बुद्धिवलकलितो । निखिखत्तरज्जभारो तंमि निवो ललइ लीलाए ॥
अह अन्नया नरिंदो अत्याणसभाए चिट्ठए जाव । ताव अकम्हा गयणे दुंदुहित्तो समुच्छलितो ॥६॥
तो राया तं सुणित्तं अत्याणठित्तो सकोउयं जाव । गयणंगणं पलोयइ ता पिच्छइ सुरगणं इंतं ॥७॥
तम्मज्जे सुणिवसहं पिसंदिगोरं अणंगसमरूवं । परिगुव्वंतं भक्तिभरेण सुरस्वरवर्षिदेण ॥८॥

तो राया संभंतो अब्बुट्ठिवि विचवेइ तं साहुं । मज्झणुकंपं काउं खणं समोयरइ पसिऊण ॥९॥
तो साहू तव्वयणं सुणित्तं सुणित्तं गुणं च तस्स तओ । अवयरिओ तगगेहे सुरस्वरसमन्नियो तत्तो ॥
नियहत्थेण राया भद्दासणमुवणमेइ सुणिवइणो । उवविट्ठं तस्य मुणिं वंदइ विहिणा सपरिवारो ॥११॥
संभासिऊण निवइं पारद्धा धम्मदेसणा सुणिणा । पढमं चिय जइधम्मो दसण्यारो इमो कहिओ ॥१२॥
खंती य मदवअज्जव मुत्तो तव संजमे य बोधव्वे । सव्वं सोयं आकिंचणं च वंभं च जइधम्मो ॥१३॥
कारणअकारणेहि य क्रुद्धे दुव्वयणभासिरे हणिरे । उवसंतमणेण परे जइणा खंती करेयव्वा ॥१४॥

आहारदेहसत्कारबन्धन्यापारपौषधश्चतुर्धा । देशेण वा सर्वेण वा कर्तव्यो भव्यसत्त्वैः ॥१॥

पौषधपोषितसद्धर्मचारिणो ये भवन्ति दृढचित्ताः । ते देवानामपि पूज्या भवन्ति यथा मल्लिकेतुनृपः ॥२॥

पुरमस्वरथसारं सुशब्दालंकारशोभितमुदारम् । वरकविकाव्यमिव पुरं श्रीमुखनं मुखनविव्यातम् ॥३॥

तत्र नृपो नयनिलयो मलयो दारिद्र्यतापतप्तानाम् । श्रीमलयकेतुनामा, भार्या तस्यास्ति मलयमयी ॥४॥

बुद्धिसमुद्राभिधानो मन्त्री तस्यापि बुद्धिबलकलितः । निस्त्रिस्तान्यभारस्तस्मिन्नृपो ललति लीलया ॥५॥

अथान्यदा नरेन्द्र आस्थानसमायां तिष्ठति यावत् । तावदकस्माद् गगने दुन्दुभिः शब्दः समुच्छलितः ॥६॥

ततो राजा तन् श्रुत्वाऽऽस्थानस्थितः सकौतुकं यावत् । गगनाङ्घ्रिं प्रलोकते तावत्पश्यति सुरगणमायन्तम् ॥७॥

तन्मध्ये मुनिवृषभं कनकगौरमनङ्गसरूपम् । परिस्तूयमानं भक्तिभरेण सुरस्वरवृन्देन ॥८॥

ततो राजा संभ्रान्ताऽऽभ्युत्थाय विज्ञपयति तं साधुम् । मय्यनुकम्पां कृत्वा क्षणं समवसरत् प्रसद्य ॥९॥

ततः साधुस्तद्वचनं श्रुत्वा ज्ञात्वा गुणं च तस्य ततः । अवतीर्णस्तद्रेहे सुरस्वरसमन्वितस्ततः ॥१०॥

निनहस्तेन राजा भद्रासनमुपनयति मुनिपत्नये । उपविष्टं तत्र मुनिं वन्दते विधिना सपरिवारः ॥११॥

संभाष्य नृपतिं प्रारब्धा धर्मदेशना मुनिना । प्रथममेव यतिधर्मो दशप्रकारोऽयं कथितः ॥१२॥

क्षान्तिश्च मार्दवाज्ये मुक्तिस्तपः संयमश्च बोद्धव्यः । सत्यं शौचमाकिञ्चन्यं च ब्रह्म च यतिधर्मः ॥१३॥

कारणाकारणार्थ्यां च क्रुद्धे दुर्वचनभाषितरि इन्तरि । उपशान्तमनसा परे यतिना क्षान्तिः कर्तव्या ॥१४॥

माणस्स विधायकरं इह भन्नइ महवं अगव्वत्तं । विणयस्स मूलजोणिं तं जण्णावस्सकायव्वं ॥१९॥
 माया कुटिलसहायो तप्पडियक्खं च अज्जवं नेयं । रिज्जुभावो हि मुणिदो विसुद्धधम्मं समुज्जिणइ ॥
 सयणधणविसयउवगरणदेहमाईसु जो परिचाओ । सा मुत्ती मंतव्वा अप्पडिवंधत्तणसख्खा ॥१७॥
 होइ तवो उण दुविहो वाहिरमन्धिंतरो य तत्थवि य । एविकको छम्भेओ वारसभेओ तवो मिलिओ ॥
 तथाहि ;—

अणसणमूणोरिया विचीसंखेवणं रसच्चाओ । कायकिलेसो संलीणया य वज्झो तवो होइ ॥१९॥
 पायच्छित्तं विणओ. वेयावच्चं तहेव सज्जाओ । ज्ञाणं उस्सग्गोवि य अब्धिंतरओ तवो होइ ॥२०॥
 पंचासवा विरमणं पंचिदियनिग्गहो कसायजओ । दंढत्तयस्स विरई संजमो सत्तरसभेओ ॥२१॥
 अविसंवायगववणं कायमणोवयणसुद्धिसंजुत्तं । एयं चउपपारं मुणिणा सच्चं भणेयव्वं ॥२२॥
 दव्वभावप्पभेयं सोयं दुविहं जिणेहिं पन्नत्तं । दव्वमुवगरणमाइं तग्गयसोयं करेयव्वं ॥२३॥
 भावे सोयं भणियं कसायदोसेहिं वज्जियं चित्तं । परमत्थसोयमेयं पन्नत्तं वीयरगेहिं ॥२४॥
 कीरइ कायगयस्सवि मलस्स पक्खालणं सुहेणेव । अइचिक्कणमललित्तं दुप्पक्खालं जओ चित्तं ॥२५॥
 संतेसु असंतेसु य वत्थुसु मुच्छा परिग्गहो भणिओ । तत्थ निरीहत्तमई आकिचन्नं च निर्दिट्ठं ॥२६॥
 ओरालियवेउव्वियइत्थीणं जो उ तिविहतिविहेण । परिचाओ नवभेयं तं वंभं विंति जिणवसहा ॥२७॥
 इय दसभेयं धम्मं सम्मं सुविसुद्धकरणवावारो । परिपालंतो विहिणा साहू कम्मक्खयं कुणइ ॥२८॥

मानस्य विघातकरमिह भण्यते मार्दवमर्गवर्तव्यम् । विनयस्य मूलयोनिस्तद्यतिनाऽवश्यकर्तव्यम् ॥१९॥
 माया कुटिलस्वभावस्तत्प्रतिपक्षं चार्जवं ज्ञेयम् । ऋजुभावो हि मुनिन्द्रो विशुद्धधर्मं समर्जयति ॥१६॥
 स्वजनचनविषयोपकरणदेहादिषु यः परित्यागः । सा मुक्तिर्मन्तव्याऽप्रतिबन्धत्वस्वरूपा ॥१७॥
 भवति तपः पुनर्द्विविधं बाह्यमाभ्यन्तरं च तत्रापि च । एकैकं पद्मेदं द्वादशभेदं तपो मिलितम् ॥१८॥
 अनशनमूनादरिता वृत्तिसंश्लेषणं रसत्यागः । कायह्लेशः संलीनता च चाह्यं तपो भवति ॥१९॥
 प्रायश्चित्तं विनयो वैद्यावृत्त्यं त्रैध स्वाध्यायः । ध्यानमुपसर्गोऽपि चाभ्यन्तरं तपो भवति ॥२०॥
 पञ्चाश्रवाद् विरमणं पञ्चेन्द्रियनिग्रहः कपायजयः । दण्डत्रयस्य विरतिः संयमः सप्तदशभेदः ॥२१॥
 अविसंवादकवचनं कायमनोवचनशुद्धिसंयुक्तम् । एतच्चतुःप्रकारं मुनिना सत्यं भणितव्यम् ॥२२॥
 द्रव्यभावप्रभेदं शौचं द्विविधं जिनैः प्रज्ञप्तम् । द्रव्यमुपकरणादि तद्गतशौचं कर्तव्यम् ॥२३॥
 भावे शौचं भणितं कपायदोषैर्विजितं चित्तम् । परमार्थशौचमेतत् प्रज्ञप्तं वीतरागैः ॥२४॥
 क्रियते कायगतस्यापि मलस्य प्रक्षालनं सुखेनैव । अतिचिक्रकणमललितं दुष्प्रक्षालं यथाश्चित्तम् ॥२५॥
 सत्स्वसत्सु च वस्तुषु मूर्च्छा परिग्रहो भणितः । तत्र निरीहत्वमतिराकिञ्चन्यं च निर्दिष्टम् ॥२६॥
 आदारिकवैत्रियस्त्रीणां यस्तु त्रिविधत्रिविधेनै । परित्यागो नवभेदं तद् ब्रह्म ब्रुवन्ति जिनश्रुभाः ॥२७॥
 इति दशभेदं धर्मं सम्यक् सुविशुद्धकरणव्यापारः । परिपालयन् विधिना साधुः कर्मक्षयं करोति ॥२८॥

तो भणियं नरवृणा असमत्यो हे मुर्णिइ । मुणिधम्मे । तो साहसु गिहधम्मं सम्मं मह नाइ । पसिउण ॥
तो मुणिणा से कहिओ सम्पत्ताई दुवालसविहोवि । धम्मो सो पडिवन्नो अपच्चसहिएण तेणावि ॥३०॥
साह्वि तमणुजाणिविं सुरखवरसभाए संगओ परओ । पगएणं कज्जेणं, राया जिणधम्मकम्मरओ ॥३१॥
कालं गमेइ कइया रयणीए पोसहं कुणइ विहिणा । राया मंतीवि नरिंदभुवणभागम्मि, ताणं च ॥३२॥
धम्मविधारपरारणं बोलीणं जामिणीए जामदुमं । निदाए अर्णितीए रत्ता तो पभाणओ मंती ॥३३॥
कहसु अपुच्चकहं मे विन्दहरससंगयंति तयभिमुहं । भणइ सचिवोवि निमुणसु अवहियचिचो नरिंद ! तुमं ॥
अत्थि इह भरहवासे वासवनयरं वियुहसयकलियं । नामेण धरातिलयं तं पालइ भुवनपालनिवो ॥
अमरगुरुविउससहिओ अहन्नया जा निवो वयइ वार्हि । तो पिच्छइ कम्मि गिहम्मि मिह्णणं वंशुभइणीणं ॥
एगंते उवइट्टं मंतंते किंपि तं च दइट्टण । न इमं सुंदरमिइ कहिवि अमरगुरुणा निवो जाइ ॥३७॥
जा ताव विवणिमज्जे पिच्छइ मच्छं इंसंतयं तलियं । विकणणत्थं केणावि आणीयं धीवरनरेण ॥३८॥
तं दइट्टं महीवालो चितइ तिरिओवि विगयजीवोवि । अच्छरियं जं एसो हसइ तओ पुच्छए विउसं ॥
अमरगुरुं किं कारणमेसो इय हसइ दइट्टमिह अमहे । नियपन्नाए नाउं साहइ मह इत्ति किं बहुणा ? ॥
अन्नह न इत्थ वासो तुहत्थि, विउसोवि तो इमं भणइ । मह देसु मासमेगं अवहीए, निवोवि तह कुणइ ॥
गंतुं तो सोवि हु नियगिहम्मि चिंताउरो न भुंजेइ । न य सुयइ रयणीए कहमेयं मे भुणेयच्चं ॥४२॥
इय चित्तिउं निसाए गिण्हेइ अवसोइयं ताई सइं । लहइ इमं जह उत्तरदिसाए तं मुणिदिसि इमंति ॥

ततो भणितं नरपतिनाऽसमर्थोऽहं मुनीन्द्र ! मुनिधर्मो । ततः कथय गृहिधर्मं सम्यग्मम नाथ ! प्रसय ॥२९॥
ततो मुनिना तस्मै कथितः सम्यक्त्वादिर्द्वादशविधोऽपि । धर्मः स प्रतिपन्नोऽनात्यसहितेन तेनापि ॥३०॥
साधुरपि तमनुज्ञाय सुरखचरसमया संगतः परतः । प्रकृतेन कार्येण, राजा निजधर्मकर्मरतः ॥३१॥
कालं गमयति कदा रजन्यां पौषं करोति विधिना । राजा मन्त्र्यपि नरेन्द्रभुवनमागे, तयोश्च ॥३२॥
धर्मविचारपरयोरतिक्रान्तं यामिन्या यामद्विकम् । निद्रायामनायस्यां राज्ञा ततः प्रमणितो मन्त्री ॥३३॥
कथयापूर्वकथां मे विस्मयरससंगतामिति तदभिमुखम् । भणति सच्चिवोऽपि शृण्ववहितचित्तो नरेन्द्र ! त्वम् ॥
अस्तीह मरतवर्षे वासवनगरमिव विबुधशतकलितम् । नाम्ना धरातिलकं तत्पालयति भुवनपालनृपः ॥३६॥
अमरगुरुविद्वत्सहितोऽपान्यदा यावन्नृपो व्रजाति बहिः । ततः पश्यति कस्मिन्गृहेऽभिधुमं बन्धुमगिन्योः ॥३६॥
एकान्त उपविष्टं मन्त्रयत् किमपि तच्च दृष्ट्वा । नेदं सुन्दरमिति कथयित्वाऽमरगुरोर्नृपो याति ॥३७॥
यावत्तावद्विषणिमध्ये पश्यति मत्स्यं हसन्तं तलितम् । विक्रयार्थं केनाप्यानीतं धीवरनरेण ॥३८॥
तं दृष्ट्वा महीपालश्चिन्तयति त्रिंशद्दपि विगतजीवोऽपि । आश्चर्यं यदेव हसति ततः पृच्छति विद्वांसम् ॥३९॥
अमरगुरुं किं कारणमेव इति हसति दृष्ट्वाऽस्मान् । निजपज्ञया ज्ञात्वा कथय मां श्रुति किं बहुना ? ॥४०॥
अन्यथा नात्र वासस्तव स्यात्, विद्वानपि तत इदं मणाति । मम देहि मासमेकमवधौ, नृपोऽपि तथा करोति ॥
गत्वा ततः सोऽपि हि निजगृहे चिन्तातुरो न मुक्ते । नच स्वपिति रजन्यां कथमेतन्मया ज्ञातव्यम् ॥४२॥

तो सो तक्खणमेव य संवहिउं परिथओ तर्हि तत्तो । मिलिओ मग्गे एगो उत्तरदिशि माहणो तस्स ॥४४॥
 अमरगुरुणा स पुट्ठो गंतव्वं कत्थ माहण ! कहेसु । सो भणइ अमुमगामम्मि जेणाहं तत्थ वयंओ ॥
 तेणवि पुट्ठो विउसो साहसु तुमएवि कत्थ गंतव्वं ? । पभणइ विउसो तुहगामसीमपरओवि गंतव्वं ॥४६॥
 जइ एवं तो लट्ठं जाओ सत्थो परोप्परं अम्ह । इय जंपता पत्ता सरितीरे तो य विउसेण ॥४७॥
 पुव्वमुत्तारियाओ उवाणहाओ पएसु ठवियाओ । ताओ चरणाहितो दुइएण करेण धरियाओ ॥४८॥
 तो इयरो चित्तेई सव्वोवि जणो जलं विगाहितो ! उत्तारइ गमणीओ चरणाहितो, कहमिमेण ॥४९॥
 विवरीयं आयरियं अहवा किमिमीए मज्झ चिंताए ? । इय चिंतंतो विउसेण सह पुरो जाइ ता जाव ॥
 तावतविर्हं दोहं दिट्ठो विडवी पहम्मि बहुलदलो । सिरउवरिथरियछत्तो विउसो उववित्तइ तस्स तले ॥
 दुइओ दूरे धरिउं छत्तियमुवविसइ तस्स पासम्मि । विउसं दट्ठुं चिंत्तइ विवरीयमहासलो एसो ॥५२॥
 छायाए धरइ छत्तं मग्गे संकोइऊण तं वइइ । अहवा विउसो एसो न बुद्धिवियलो पयट्ठेइ ॥५३॥
 तत्तो परओ वच्चतएण दट्ठूण सुफलियं खिंतं । भणियं दिएण एयं खित्ताहिवइस्स पउरकणा ॥५४॥
 दोहिति, भणइ विउसो जइ खट्ठं होहिही न पुव्विपि । तं सोऊण इयरो चित्तइ विवरीयतरमेयं ॥५५॥
 पुणरपि पुरओ वच्चतएण दट्ठूण उच्चदेवउलं । विप्पेणं संलत्तं अइत्तोहणमाययणमेयं ॥५६॥
 तो भणियं विउसेणं सोहणमेयं जइ न अणाययणं । होही, तोणवत्तेहिं विप्पो मोणेण वच्चंतो ॥५७॥

इति चिन्तयित्वा निशि गृह्णात्यवस्वापिकां तत्र शब्दम् । लभत इमं यथोत्तरदिशि त्वं ज्ञास्यसीदमिति ॥४३॥
 ततः स तत्क्षणमेव च समुद्ध प्रस्थितस्तत्र प्राप्तः । मिलितो मार्ग एक उत्तरदिशि ब्राह्मणस्तस्य ॥४४॥
 अमरगुरुणा स पृष्टो गन्तव्यं कुत्र ब्राह्मण ! कथय । स भणत्यमुकग्रामे येनाहं तत्र वास्तव्यः ॥४५॥
 तेनापि पृष्टो विद्वान् कथय त्वयापि कुत्र गन्तव्यम् । प्रभणति विद्वांस्त्वग्रामसीमपरतोऽपि गन्तव्यम् ॥४६॥
 यद्येवं ततो रम्य जातः सार्थः परस्परमावयो । इति जल्पन्तौ प्राप्तौ सरिचीरे ततश्च विदुषा ॥४७॥
 पूर्वमुत्तारिते उपानहौ पादयोः स्थापिते । ते चरणाभ्यां द्वितीयेन करेण धृते ॥४८॥
 तत इतरश्चिन्तयति सर्वोऽपि जनो जलं विगाहमानः । उत्तारयति पादुके चरणाभ्यां, कथमेनेन ॥४९॥
 विपरीतमाचरितमथवा किमनया मम चिन्तया ? । इति चिन्तयन्विदुषा सह पुरो याति तावद्यावत् ॥५०॥
 तापतताभ्यां द्वाभ्यां दृष्टो विटपी पथि बहुलदलः । शिरउपरिधृतच्छत्रो विद्वानुपविशति तस्य तले ॥५१॥
 द्वितीयो दूरे धृत्वा छत्रिकामुपविशति तस्य पार्श्वे । विद्वांसं दृष्ट्वा चिन्तयति विपरीतमहास्य एषः ॥५२॥
 छायायां धरति च्छत्रं मार्गे संकोच्य तद्वहति । अथवा विद्वानेव न बुद्धिविकलः प्रवर्त्तते ॥५३॥
 ततः परतो व्रजता दृष्ट्वा सुफलितं क्षेत्रम् । भणितं द्विजेनैतत्सेत्राधिपतेः प्रचुरकणाः ॥५४॥
 भविष्यन्ति, भणति विद्वान् यदि मुक्तं भविष्यति न पूर्वमपि । तत्क्षुत्वेतरश्चिन्तयति विपरीतरमेतत् ॥५५॥
 पुनरपि पुरतो व्रजता दृष्ट्वाच्चदेवकुलम् । विषेण संलपितमतिशोभनमायतनमेतत् ॥५६॥
 ततो भणितं विदुषा शोभनमेतद्यदि नानायतनम् । भविष्यति, ततो रोषैर्विप्रो मौनेन व्रजन् ॥५७॥

संपत्तो नियगामे धरिओ विउसोवि तेण पाहुणओ । तस्तवि यं गिहं पुण बालपंडिया जोयए दुहिया ॥
 भणिया सा जणएणं जह पडिवत्ती इमस्स कायव्वा । अङ्गोरेण तीएवि कारविओ भोयणार्इयं ॥२९॥
 मुचुत्तरम्मि विउसे मुत्ते विप्पेण पुच्छिया दुहिया । जह इमिणा गमणीओ किं सरिम्मज्जे परिहियाओ ? ॥
 सव्वोवि जणो पायं जले विसंतो न एवमायरइ । तो भणियं दुहियाए ताय ! मुखस्सो सि तंजेण ॥६१॥
 सकरकंटयकीलपवैहो पायाण ह्वइ जलमज्जे । तन्मीएणं इमिणा पाएसु कयाउ गपणीउ ॥६२॥
 तरुछायाए ठिएणवि छत्तं धरियं कइं इमेणंति । इय पुट्टा सा जंणइ विउसोच्चिय एस ताय ! जओ ॥६३॥
 तरुसंठियपक्खीणं मा उवरिं पडउ असुइलेसोवि । इय बुद्धीए इमिणा सिरम्मि धरियं नियं छत्तं ॥६४॥
 तो वित्तवइयरं पि हु सा पुट्टा भणइ जइ न तण्णुणा । अग्गिमस्सार्इए इमं होही खदं खु ता भव्वं ॥६५॥
 आयणवइयरं पि हु पुट्टा सा भणइ ताय ! आययणं । जइ चोरजारउणं न हु होही तो य आययणं ॥
 इचाइ जंमाणो विउसेणं निमुणिया दियस्स सुया । तो चित्तइ मह कज्जं इमीए सिञ्जिस्सइ न भंती ॥
 सावि हु तव्वुद्धीए सुरंजिया भणइ ताय ! विउसाओ । मं परिणावसु ता सो नियडुहियं भणइ किमजुत्तं ? ॥
 किंतुत्तमजाईओ एसो अग्गहाण जइ तुमं महइ । परिणेउं ता लट्ठं अह विउसो पट्टिओ गामे ॥६९॥
 तो तण्णिवस्सहंउं मग्गे तस्सग्गओ दियसुयाए । उच्चारोवरि मुक्का कणयमपविट्टिया नियया ॥७०॥
 सा विउसेणं दिट्ठा गहिया य जलेण स्सालिउं तत्तो । तं गिण्हंतो दिट्ठो विप्पसुयाए तंओ भणिओ ॥
 किं असुईओहिंतो गिण्हसि एयं तओ भणइ विउसो । उच्चारोवि कणयं गिण्हयव्वं जओ भणियं ॥

संप्राप्तो निनघामे धृतो विद्वानपि तेन प्राधूर्णकः । तस्यापि च गृहं पुनर्वालरणिडता द्योतयति दुहिता ॥१८॥
 भणिता सा जनकेन यथा प्रतिपत्तिरस्य कर्तव्या । अतिगौरवेण तयापि कारिता भोजनादिकम् ॥२९॥
 मुक्तोत्तरे विदुषि सुते विप्रेण पृष्टा दुहिता । ययाग्नेन पादुके किं सरिम्मध्ये परिहिते ? ॥६०॥
 सर्वोऽपि जनः प्रायो जले विश्वैवमाचरति । ततो मणितं दुहित्रा तात ! मूर्खोऽसि त्वं येन ॥६१॥
 शर्कराकण्टककीलकवेषः पादयोर्भवति जलमध्ये । तद्भ्रितेनानेन पादयोः कृते पादुके ॥६२॥
 तरुछायायां स्थितेनापि च्छत्रं धृतं कथमनेनेति । इदं पृष्टा सा जल्पति विद्वानैवैप तात ! यतः ॥६३॥
 तरुसंस्थितपक्षिणां मोपरि पतत्वशुचिलेशोऽपि ; इति बुद्ध्याग्नेन शिरसि धृतं निजं छत्रम् ॥६४॥
 ततः क्षेत्रव्यतिकरमपि हि सा पृष्टा भणति यदि न तत्प्रमुणा । अग्निमस्ताद्य इदं भवेत्तु कं खलु तदा भव्यम् ॥६५॥
 आयतनव्यतिकरमपि हि पृष्टा सा भणति तात ! आयतनम् । यदि चौरजारस्थानं नहि भवेत्तत्स्थायतनम् ॥
 इत्यादि जल्पन्ती विदुषा श्रुता द्विजस्य सुता । ततश्चिन्तयति मन कार्यमनथा सेत्स्यति न भ्रान्तिः ॥६७॥
 सापि हि तद्बुद्ध्या सुरञ्जिता भणति तात ! विदुषा । मां परिणायय ततः स निजदुहितरं भणति किमयुक्तम् ? ॥
 किन्तुत्तमजातिक एपोऽस्मासु यदि त्वां काङ्क्षति । परिणेतुं तदा रम्यमथ विद्वान्प्रस्थितो ग्रामे ॥६९॥
 ततस्तत्परिशाहेतोर्मागं तस्याप्रतो द्विजसुतया । उच्चारोपरि मुक्का कनकमयमुद्रिका निजा ॥७०॥
 सा विदुषा पृष्टा गृहीता च जलेन स्सालित्वा ततः । तां गृह्णन् पृष्टो विप्रसुतया ततो मणितः ॥७१॥

“बालादपि हितं ग्राह्यममेध्यादपि काञ्चनम् । नीचाद्रप्युत्तमां विद्यां स्त्रीरत्नं दुष्कुलादापि ॥”
तो तीए सो भणिओ जइ एवं तो वलेसु परिणेषु । मं हीणविष्पदुहियं तो तं सो कुणइ तह चैव ॥७३॥
कद्वयदिणावसाणे भणिया विउसेण सा इमं वयणं । नियपियरं भणसु तुमं मोकलइ जेण सिग्घंयि ॥७४॥
तीए सो ता भणिओ किमूसुओ सुहय ! तेण से कहियं । निवआणाए सरुवं सा पभणइ अहं भलिस्सामि ॥
मच्छयहासयहेऊ नाओच्चिय जं मए, तओ विउसो । निब्भयचित्तो चलिओ तीए सपं नियगिहं पत्तो ॥
मासंते तो रत्ना तस्स गिहे पेसिओ निओ पुरिसो । आहवणत्थं सिग्घं तत्तो विउसस्स भज्जाए ॥७५॥
सो भणिओ जह विउसो मग्गस्स समेण वाहिओ वाढं । अज्जवि सुत्तो चिट्ठइ अहं कहिस्सामि नरवइणो ॥
आगंतुं जं पुट्टो तइया विउसो, तओ इमो भणइ । गंतुं कहेमि एयं तुह वयणं सामिणो तत्तो ॥७६॥
निवआएसं पुणरवि तुज्ज कहिस्सामि तो गओ पुरिसो । कहियं तं नरवइणो तस्सवि अइकोउयं जायं ॥७७॥
महिलाणवि इय बुद्धी कहिही मयमच्छहसियहेउं जा । ता दट्ठवा अम्हेहिं सावि, आहवसु तं सिग्घं ॥
तेणवि सा आहूया संपत्ता नरवइस्स पासम्मि । तो पुट्टा सा रत्ना को हेऊ मच्छहसणम्मि ? ॥७८॥
तो जंइ सा सामिय ! एगंतं देसु मज्ज पसिऊण । साहेमि जेण मच्छस्स हसियहेउं इहेव लहुं ॥७९॥
विहियं तहेव रत्ना तीए भणियं नरिंद ! निसुणेसु । करिस्संधगएण तए पुच्चं दिट्ठं मिहुणमेगं ॥८०॥
एगंतम्मि निविट्ठं नियपासायस्स मत्तवारणए । तस्स य सहोयरस्सवि तुह जाया एरिसी संका ॥८१॥
एयं न सुंदरं चिय जं एगंतंम्मि मंतइ निविट्ठं । इय तुह चित्तं नाउं वंतरदेवेण केणावि ॥८२॥

किमशुचेरुह्यास्येतां ततो भणति विद्वान् । उचारादपि कनकं ग्रहीतव्यं यतो भणितम् ॥७२॥
ततस्तथा स भणितो यथेवं ततो बलस्व परिणय । मां हीनविप्रदुहितरं ततस्तत्स करोति तथैव ॥७३॥
कतिपयदिनावसाने भणिता विदुषा सेदं वचनम् । निजपितरं भण त्वां प्रेपयति येन शीघ्रमपि ॥७४॥
ततः स तावद्भणितः किमुत्सुकः सुभग ! तेन तस्यै कथितम् । नृपाज्ञायाः स्वरूपं सा प्रमणत्वहं भलिष्ये ॥७५॥
मत्स्यहास्यहेतुर्ज्ञात एव यन्मया, ततो विद्वान् । निर्भयचित्तश्चलितस्तया समं निजगृहं प्राप्तः ॥७६॥
मासान्ते ततो राज्ञा तस्य गृहे प्रेषितो निजः पुरुषः । आह्वानार्थं शीघ्रं ततो विदुषो भार्यया ॥७७॥
स भणितो यथा विद्वान् मार्गस्य श्रमेण वाधितो वाढम् । अद्यापि सुप्तस्तिष्ठत्यहं कथयिष्यामि नरपतये ॥७८॥
आगम्य यत्पृष्टस्तदा विद्वान्, ततोऽयं भणति । गत्वा कथयाम्येतत्तव वचनं स्वामिने ततः ॥७९॥
नृपादेशं पुनरपि तुभ्यं कथयिष्यामि ततो गतः पुरुषः । कथितं तन्नरपतये तस्याप्यतिकैतुकं जातम् ॥८०॥
महिलानामपीति बुद्धिः कथयिष्यति मृतमत्स्यहसितहेतुं या । तस्माद्पृष्टव्याऽस्माभिः साप्याह्वयस्व तां शीघ्रम् ॥
तेनापि साऽऽहूता संप्राप्ता नरपतेः पार्थे । ततः पृष्टा सा राज्ञा को हेतुर्मत्स्यहसने ? ॥८१॥
ततो जल्पति सा स्वामिन् । एकान्तं देहि मम प्रसव । कथयामि येन मत्स्यस्य हसितहेतुमिहैव लघु ॥८२॥
विहितं तथैव राज्ञा तया भणितं नरेन्द्र ! शृणु । करिस्कन्धंगतेन त्वया पूर्वं दृष्टं मिथुनमेकम् ॥८३॥
एकान्ते निविष्टं निजप्रासादस्य मत्तवारणे । तस्य च सहोदरस्यापि तव जातेदृशी शङ्का ॥८४॥

मयमच्छे अवयारिउं हसियं जह पिच्छइ नरवई एसो । परछिडाइं नियच्छइ न पिच्छए निययछिटाइं ॥
यतः,

“सर्वः परस्य पश्यति वाळाग्रादपि तनूनि छिद्राणि । आत्मकृतानि न पश्यति हिमगिरिश्चित्रममाणानि ॥”
तो भणियं नरवडणा मह किं छिद्रं कहेसु, सा भणइ । अभएण मह पसायं करेसु साहेमि जेण तयं ॥८८॥
तेणचि तहेव विडियं, तो भणइ बालपंडियाचि फुडे । तुइ सपलंपिकरोहं देव ! विणट्टं जओ तत्य ॥
किन्तिमदासीवेसा तरुणनरा कुचत्रिरहिया बहुया । एकिकीए पासे चिट्ठंति विलासदुल्ललिया ॥९०॥
जइ पच्चओ न विज्जइ मह वयणे देव ! तो य एगंते । गत्तं खणाविऊणं देवीओ तह य दासीओ ॥९१॥
एवं भणसु मए जइ दिट्ठाओ सुमिणयम्मि रयणीए । दासीहिं जुत्ताओ सन्वाडवि निययदेवीओ ॥९२॥
गत्तं फडमाणीओ ता एयं सच्चयं कुणह इण्हि । रत्तावि हु तच्चभणियं तहचि कारावियं सिग्यं ॥९३॥
तो थविंसधरेहिं नरेहिं फडिया झडत्ति ता गत्ता । तो बालपंडियाए भणियं पुरिसा इमे देव ! ॥९४॥
एयाओ रमणीओ फडिउं न तरंति थणनियंभरा । तो थीवेसा पुरिसा परिविखुवं झत्ति निग्गहिया ॥
तो नरवडणा पुट्टा कह जाणासि तं, भणइ बुद्धीए । किंपि कहइ नियजणणी वंतरिणी सुमरिया सुहुमं ॥
तद्युद्धिरंजिओ सो सम्माणेउं विसज्जए तं तो । चितइ चोज्जं मज्जवि भज्जाउ कुणंति जमकज्जं ॥९७॥
इमिणा वेरग्गेण अमरगुरुं ठाविऊण मंतिपए । तह नियपुत्तं रज्जे गिण्हवि दिक्खं गओ मोक्खं ॥९८॥
इत्थंतरम्मि गयणे सुरजुयलेणं तु पिच्छमाणेण । पोसहसालाए निवो अमच्चभणियं निसार्मितो ॥९९॥

एतन्न सुन्दरमेव यदेकान्ते मन्त्रयति निविष्टम् । इति तव चित्तं ज्ञात्वा व्यन्तरदेवेन केनापि ॥८६॥
मृतमस्त्येऽवतीर्य हसितं यथा पश्यति नरपतिरेव । परच्छिद्राणि पश्यति न पश्यति निजच्छिद्राणि ॥८७॥
ततो भणितं नरपतिना मम किं छिद्रं कथय, सा भणति । अमयेन मम प्रसादं कुरु कथयामि येन तत् ॥८८॥
तेनापि तथैव विहितं, ततः प्रमगति बालपण्डितापि स्फुटम् । तव सकलोऽन्यवरोधो देव ! विनष्टो यतस्तव ॥
कृत्स्नमदासीवेष्टास्वरुणनराः कूर्चविरहिता बहवः । एकैकस्याः पार्श्वे तिष्ठन्ति विलासदुर्ललिताः ॥९०॥
यादि प्रत्ययो न विद्यते मम वचने देव ! ततश्चैकान्ते । गर्तं स्नानयित्वा देवास्तथा च दासीः ॥९१॥
एवं भण मया यथा दृष्टाः स्वप्ने रज्ज्याम् । दासीभिर्युक्ताः सर्वा अपि निजदेव्यः ॥९२॥
गर्तं स्फटन्त्यस्नस्मादेतत् सत्यं कुरुतेदानीम् । राज्ञापि हि तद्गणितं तथैव कारितं शीघ्रम् ॥९३॥
ततः स्त्रीवेषवैरैरैः स्फटिता झटिति सा गर्ता । ततो बालपण्डितया भणितं पुरुषा इमे देव ! ॥९४॥
एता रमण्यः स्फटितुं न शक्नुवन्ति स्तननितम्बमरात् । ततः स्त्रीवेषाः पुरुषाः परीक्ष्य झटिति निगृहीताः ॥
ततो नरपतिना दृष्टा कथं जानासि त्वं, भणति बुद्धया । किमपि कथयति निननननी व्यन्तरी स्मृता सुस्मम् ॥
तद्युद्धिरञ्जितः सं सम्मान्य विसृजति तां ततः । चिन्तयत्याश्चर्यं ममापि मार्याः कुर्वन्ति यदकार्यम् ॥९७॥
अनेन वैराग्येणामरगुरुं स्थापयित्वा मन्त्रिपदे । तथा निजपुत्रं राज्यं गृहीत्वा दीक्षां गतो मोक्षम् ॥९८॥
अत्रान्तरे गगने सुरयुगलेन तु पश्यता । पौषशालायां नृपोऽनात्यमाणितं निशमयन् ॥९९॥

द्विटो तत्रो य भणिओ इयरसुरो सम्मदिद्विदेवेण । जह पोसहाओ निवइं सकोवि न चालिउं सको ॥
तो गुरुअणमखभणिओ सो देवो जाइ रायपासम्मि । भणइ नराहिव ! तुट्टो तुह धम्मपरिवक्चित्तेण ॥
तो मग्गसु किंचि वर जेण पयच्छेमि वंछियं सव्वं । तो भणइ निवो सुरवर ! पओयणं मे न केणापि ॥
तो सो पहायसमयं विउव्विउं भणइ पारसु नरिंद ! । पोसहमेयं जेण नेमि तुम मेरसिहरम्मि ॥१०३॥
सासयजिणपडिमाए वंदणहेउं तओ य नरनाहो । सज्जायकरणमाणेण जाणिउं अहूहरत्तंति ॥१०४॥
तो पोसहपि पारइ न उत्तर देइ कुणइ सज्जायं । तो सो देवो कुविओ दारुणवियणाउ से कुणइ ॥१०५॥
फन्नच्छिष्णभिईसुं, सो सम्मं सहइ इय विभावितो । रे जीव ! सहसु सवसो वियणाउ खणतरं जेण ॥
नरयम्मि तुमे सहिया पलिओवमसायराइं ताडं तओ । मा उव्विज्जसु इन्हि सुरविहियाणंपि वियणाण ॥
मा एयंम्मि पओस परमुवयारिम्मि कुणसु तुममिण्हिं । चिरकालवेइयव्वं कम्मं अचिरेण जेणोसो ॥१०८॥
पेयाइ वियणार्हिं पाणंतमरार्हिं ता तुमं जीव ! । आलोयसु दुच्चरिय सिद्धसमक्खं समग्गपि ॥१०९॥
खामेसु सव्वसत्ते इय जा चितइ निवो सुरो ताव । नाणेण नियइ एसो किं चलिओ पोसहाओ नवा ॥
जाव न पिच्छइ चलिय तिलतुममित्तंपि तं महासत्तं । तो वियणाउ सहरिय खामए सो सुरो एवं ॥
खमसु महायस ! इण्हि अन्नाणपमायरागदोसेहिं । विहिया जं वियणाओ निक्कारणवेरिएण मए ॥११२॥
अह सो निवेण भणिओ को तुह दोसो सुरेस ! पुव्वकय । अन्हाणमसुहकम्म समुइन्न वेइयं च तदा ॥
तुहसादिज्जवसेणं नियचित्तपसन्नयाणुभावेण । अन्नह बहुयभवेसुवि जह कहवि हु संसव्विज्ज अहं ॥११४॥

दृष्टस्ततश्च भणित इतरसुर सभ्यगृष्टिदेवेन । यथा पौषधान्नुपतिं शकोऽपि न चालयितुं शक्त ॥१००॥
ततो गुरुरापभृत स देवो याति राजपार्श्वे । भणित नराधिप ! तुष्टस्त्व धर्मपरैकचित्तेन ॥१०१॥
ततो मार्ग्य कश्चिद्द्वारं येन प्रयच्छामि वाञ्छित सर्वम् । ततो भणति नृप सुरवर ! प्रयोजन मे न केनापि ॥
तत स प्रभातसमय विट्टन्य भणति पारय नरेन्द्र ! । पौषधमेतं येन नयामि त्वा मेरुशिखरे ॥१०२॥
शाश्वतजिनप्रतिमाया वन्दनहेतोस्ततश्च नरनाथ । स्वाध्यायकरणमानेन ज्ञात्वाऽर्धरात्रमिति ॥१०४॥
नो पौषधमपि पारयति नोत्तरं ददाति फरोति स्वाध्यायम् । तत स देव कुपितो दारुणवेदनास्तस्य करोति ॥
कर्णाक्षिप्रभ्रतिपु, स सम्यन् सहत इति विभावयन् । रे जीव ! सहस्व स्ववशो वेदना क्षणान्तरं येन ॥१०६॥
नरके त्यया सोदा पटयोपमसागराणि तानि तन । मोद्विज इदानीं सुरविहिताम्योऽपि वेदनाभ्य ॥१०७॥
मत्तम्मिन्मद्देपं परमोपचारिणि कुरुव त्वमिदानीम् । चिरकालवेद्ययित्त्य कर्माचिरेण येनैव ॥१०८॥
यद्यपि वेदनामि प्राणान्तकरोभिन्मन्मात्त्व जीव । आलोचय दुश्चरित मिद्धममक्ष ममप्रमपि ॥१०९॥
शमय सर्वमरवानिति यावन्धिन्ययति नृप गुग्स्तावन् । ज्ञानेन पश्ययेप किं चञ्चित् पौषधाद् नवा ॥११०॥
यावन्न पश्यानि चलित तिलतुपमात्रमपि तं महासत्त्वम् । ततो वेदना संदय दामयति स सुर पव्वम् ॥१११॥
दामभ्य मदापन ! इदानीमज्ञानप्रमादरागद्वेषं । विहिता यद् वेदना निष्कारणवैरिणा मया ॥११२॥
अय स नृपेण भणित फन्त्य दोष सुरेश ! पूर्वतन् । अन्नादमशुभकर्म समुदीर्णं धेदिनं नतया ॥११४॥

भणइ पहु ! जुत्तमेयं तो पुव्विं तं तहेव काऊण । गिण्हइ मंतिसमेओ राया दिक्खं सुगुरुपासे ॥१२९॥
 संगहियदुविहसिक्खो अपमायंतोवि साहुकिरियासु । पडिइक्कारसअंगो तेणेव भवेण सिद्धोत्ति ॥१३०॥
 इय अच्चेणवि पाणच्चएवि सुविइयजिणिंदवयणेण । पडिवन्नपोसहेणं नो खुहियव्वं सुरारणंपि ॥१३१॥
 यतः,—

जं कुणइ धम्मतणुणो पुट्टिं दुद्धेव थन्नजीविस्स । तो पोसहं अवस्सं पुन्नासु तिहीसु विहिपुव्वं ॥१३२॥
 कायव्वं भव्वेहिं भवभयभीएहिं सुद्धभावेहिं । समणो इव सइदोवि हु संजायइ जेण गहिण्ण ॥१३३॥

॥ इति पौषघवते मलयकेतुकथानकं समाप्तम् ॥

भणति प्रभो ! युक्तमेतत् ततः पूर्वं तत्तथैव कृत्वा । गृह्णाति मन्त्रिसमेतो राजा दीक्षां सुगुरुपाश्वे ॥१२९॥
 संगृहीतद्विविधशिक्षोऽप्रमाद्यन्नपि साधुक्रियासु । पठितैकादशाङ्गस्तेनैव भवेन सिद्ध इति ॥१३०॥
 इत्यन्येनापि प्राणात्ययेऽपि सुविदितजिनेन्द्रवचनेन । प्रतिपन्नपौषधेन नो क्षुभितव्यं सुरेभ्योऽपि ॥१३१॥
 यः करोति धर्मतनोः पुष्टिं दुग्धमिव स्तन्यजीविनः । ततः पौषघोऽवश्यं पुण्यासु तिथिषु विधिपूर्वम् ॥१३२॥
 कर्तव्यो मध्वैर्भवभयभीतैः शुद्धभावाः । श्रमण इव श्राद्धोऽपि हि संजायते येन गृहीतेन ॥१३३॥

अण्डिदुष्पण्डिलेहियमज्जिनयदुष्पमज्जियं सिज्जं । सेवन्ति पोसदट्टा नह गम्पं तं न पालयन्ति ॥१॥
 जे, ते पुरिसा नूनं बहुविहदुक्खाण भायणं हुंति । वेसमणसेट्ठिनया पचेयं इह उदाहरणं ॥२॥
 तथाहि;—

पुरमत्थि इह पसिद्धं पंचउरं नाम चउरजणकलियं । तं पालइ नरनाहो नामेणं अपरसेणोचि ॥३॥
 तत्थत्थि वणिण्यहाणो सेट्ठी वेसमणनामजो तस्स । भज्जा सोहग्गसिरि तणया पंचेव ताण उमे ॥४॥
 लहरो सलहो दुलहो मयणो मेहो य पंचमो लहुओ । सच्येवि कल्लाकुसल्ला परिणाया उत्तमकुलेयु ॥५॥
 ताण पिया वेसमणो अईवमुच्छापरच्चसो कुणइ । आरंभे अइयारे कित्तिक्कमागमपमुहेवि ॥६॥
 अह सो कयाचि गहिओ दाहजरंणं भणेई नियतणए । नेह मपं आरामे सहसंयवणाभिडाणम्मि ॥७॥
 कयलीहरलवलीगिहदक्खामंडवतलेसु सिज्जाओ । कुणइ लहुं गंतुपां तो ते जंपंति न हू जुत्तं ॥८॥
 सयणं तुम्हाण तर्हि अइसीयलपवणफामओ जेण । होही य सन्निवाओ तओ विगामो य देहस्म ॥९॥
 सो भणइ तुम्ह आणा महतणया जइ इमं न य कुणेह । इय नाउं निव्वंधं नीओ मलयम्मि सो तेहि ॥
 अह कयलीहरमज्जे सुत्तो सिट्ठी मणम्मि भावेइ । हा आरामस्स दुमा हा तणयावि हू उमे मनया ॥११॥
 आ जम्माओवि मए परमपमोएण वइट्ठिया निच्चं । एक्कपएच्चिय होईहि मज्ज अइंसणा इण्ठिं ॥१२॥
 इच्चाइअट्टज्ञाणे वट्ठो सो सुएहि नेहेण । भणिओ ताय ! विहिज्जउ धम्मवओ कोवि, सो भणइ ॥१३॥
 हुं पज्जंतं धम्मववणण तुम्हेहि मह धणं वच्छा ! । विव्वेयव्वं पच्छा मह धम्मत्थं न येवंपि ॥१४॥

अप्रतिलेखितदुष्प्रतिलेखितामानितदुष्प्रमाजितां शय्याम् । सेवन्ते पौषवस्यास्तया सन्यक्तं न पालयन्ति ॥१॥
 ये, ते पुरुषा नूनं बहुविषदुःखानां माजनं भवन्ति । वैश्रमणश्रेष्ठिनयः प्रत्येकमिहोदाहरणम् ॥२॥
 पुरमस्तीह प्रसिद्धं पञ्चपुरं नाम चतुरजनकलितम् । तत्पालयति नरनाथो नाम्नाऽपरसेन इति ॥३॥
 तत्रास्ति वणिक्प्रधानः श्रेष्ठी वैश्रमणनामतस्तस्य । भार्या सौभाग्यश्रीस्तनयाः पञ्चैव तयोरिमे ॥४॥
 लहरः शंभो दुर्लभो मदनो मेघश्च पद्मो लघुः । सर्वेऽपि फलाकुशलाः परिणता उत्तमकुलेषु ॥५॥
 तेषां पिता वैश्रमणोऽतीवमूर्च्छापरवशः करोति । आरम्भानतिचौरान्कृषिकर्मारामप्रमुक्षानपि ॥६॥
 अथ स कदापि गृहीतो दाहंज्वरेण मणति निजतनयान् । नयत मामारामे महस्राव्रवणानिधाने ॥७॥
 फदलीगृहलवलीगृहद्राक्षामण्डपतलेषु शय्याः । कुरुत लघु गत्वा ततस्ते जल्पन्ति न हि सुक्तम् ॥८॥
 शयनं शुष्माकं तत्रातिशीतलपवनस्पर्शतो येन । भविष्यति च संनिपातस्तनो विनाशश्च देहस्य ॥९॥
 स मणति शुष्माकमाज्ञा मदीया यदीदं न च कुर्यात् । इति ज्ञात्वा निर्धन्यं नीनो मल्ये स तैः ॥१०॥
 अथ कदलीगृहमध्ये सुप्तः श्रेष्ठी मनसि भावयति । हा आरामस्य दुमा हा तनया अपि हीमं सनयाः ॥११॥
 आ जन्मनोऽपि मया परमप्रमोदेन वर्धिता नित्यम् । एकपद् एव भविष्यन्ति ममादर्शना इदानीम् ॥१२॥
 इत्याघातं ध्याने वर्तमानः स सुतैः स्नेहेन । भणितस्तात ! विधीयतां धर्मव्ययः कोऽपि, स भगति ॥१३॥
 हुं पर्याप्तं धर्मव्ययेन शुष्माभिर्मम धनं वत्साः ! । व्ययितव्यं पश्चान्मम धर्मार्थं न स्ताकमपि ॥१४॥

इय जंपंतो सिट्टी मरिउं तत्थेव मलयमज्झम्मि । जाओ पवंगपोओ तम्मयकिच्चाइं काऊण ॥१५॥
 पुत्तावि हु वावारं कुणंति एगत्यसंठिया सत्थे । अह ताण मलयमज्जे समोसढो केवली कइया ॥१६॥
 सिरिसुवणभानुनामा सदेवमणुवासुराए परिसाए, धम्मं वागरमाणो तप्पिउजीवेण पवणेण ॥१७॥
 सहयारतरुद्विणं दिट्ठो तो सोवि सुणइ वयणमिणं । भो भो भव्वा ! मुच्छा परिहरियव्वा पयत्तेण ॥१८॥
 गिहधणपुत्तकलत्ताइएसु खणदिट्ठनट्ठरूवेसु । जेणं सच्चिय हेऊ गुरुपावभरस्त जीवाणं ॥१९॥
 मुच्छापरिगयचित्तो अट्टवसट्ठो करेइ जइ कालं । तो तिरिएसुं गच्छइ जह वेसमणो इहनिवासी ॥२०॥
 साहामिगोवि सुणिउं नियनामं जायजाइसरणो सो । पत्तो केवलपासे कुणइ पणामं तओ परिसा ॥
 विम्भियहियया पुच्छइ को एमो वानरो, कहइ नाणी । सो एसो वेसमणो जो इहवासी मए कहिओ ॥
 परिसामज्झगएणं पढमसुएणं नियत्स जणयत्स । सोउं चरियं पुट्ठो नाणी कह वानरो एसो ॥२३॥
 संजाओ मज्झ पिया वेसमणो समणमाहाणइणं । जो दावेंतो दाणं, तो पभणइ केवली एवं ॥२४॥
 छलिओ मुच्छाए इमो गिहधणपुत्ताइयाण अइधणियं । किं बहुणा एसोच्चिय साहिस्सइ अक्खरे लिहिउं ॥
 नियचरियं तुम्हाणं, तेणवि तह चेव साहियं सव्वं । तो पढमसुएणं ते आहूया बंधुणो तत्य ॥२६॥
 ताणवि कहियं तेंणं पिउणो चरियं तओ य केवलिणा । कहिओ दुविहो धम्मो जइगिहिमेएण सव्वाण ॥
 पढमसमत्थेहिं तओ भणिओ नाणी कहेह अम्हाण । सावयधम्मं सव्वं तो नाणी कहइ तं ताण ॥२८॥
 तो तेवि हु सविसेसं नमिउं पुच्छंति सूरिपासम्मि । पहु ! पोसहसइत्यं कहेह, सूरीवि तो कहइ ॥२९॥

इति नल्पन् धेष्टी मृत्वा तत्रैव मलयमध्ये । जातः प्लवङ्गपोतस्तन्मृतकृत्यानि कृत्वा ॥१५॥
 पुत्रा अपि हि व्यवहारं कुर्वन्त्येकान्तसंस्थिताः सर्वे । अथ तेषां मलयमध्ये समवसृतः केवली कदा ॥१६॥
 श्रीसुवनभानुनामा सदेवमनुजासुरायां पर्वदि । धर्मं व्याकुर्वन्स्तरिपतृनविन प्लवगेन ॥१७॥
 सहकारतरस्थितेन दृष्टस्ततः सोऽपि शृणोति वचनमिदम् । भो भो भव्या मूर्च्छा परिहर्तव्या प्रयत्नेन ॥१८॥
 गृहधनपुत्रकलत्रादिकेषु क्षणदृष्टनदृष्टेषु । येन सैव हेतुर्गुरुपावभरस्य जीवानाम् ॥१९॥
 मूर्च्छापरिगतचित्त आर्तवशातः करोति यदि कालम् । ततस्तिर्थशु गच्छति यथा वैश्रमण इहनिवासी ॥२०॥
 शास्तामृगोऽपि श्रुत्वा निननाम जातजातिस्मरणः सः । प्राप्तः केवलपाश्वे करोति प्रणामं ततः पर्वत ॥२१॥
 विस्मितहृदया पृच्छति क एष वानरः, कथयति ज्ञानी । स एष वैश्रमणो य इहवासी मया कथितः ॥२२॥
 पर्वन्मध्यगतेन प्रथमसुतेन निनस्य जनकस्य । श्रुत्वा चरितं पृष्टो ज्ञानी कथं वानर एषः ॥२३॥
 संजातो मम पिता वैश्रमणः श्रमणनाश्रणादिभ्यः । यो दापयन्दानं, ततः प्रमणति केवल्येवम् ॥२४॥
 छलितो मूर्च्छेयाज्यं गृहधनपुत्रादिकानामतिगाढम् । किं बहुनैव एव कथयिष्यत्यक्षराणि लिखित्वा ॥२५॥
 निजनरितं शुष्मभ्यं, तेनापि तथैव कथितं सर्वम् । ततः प्रथमसुतेन त आहूता बन्धवन्तत्र ॥२६॥
 तेभ्योऽपि कथितं तेन पितृश्रितं ततश्च केवलिना । कथितो द्विविधो धर्मो यतिगृहिभेदेन सर्वेभ्यः ॥२७॥
 प्रथमासमर्थेभ्यस्तो भाणतो ज्ञानी कथयतास्माकम् । श्रावकधर्मं सर्वं ततो ज्ञानी कथयति तं तेभ्यः ॥२८॥

पोसहसदो रुटीए एत्थ पव्वाणुवायओ भणिओ । अट्टमिपभिईणि य ताणि इत्थ समए पसिद्धाणि ॥३०॥
 उच्चसणं जं च पुणो तेसि सो पोसहोवामुत्ति । भन्नइ धम्मणे नरं पोसह वा पोसहो तेणं ॥३१॥
 आहारदेहसत्कारवंभवावारभेपओ सोवि । चउभेओ निदिट्ठो सिद्धंते पुच्चमूर्धारि ॥३२॥
 सो देससच्चभेया पत्तेयंपि हु दुहा तर्हि देसे । निदिट्ठवन्पुचाओ सच्चाहाराण सच्चम्मि ॥३३॥
 भन्नइ सररीसत्कारपोसहो देससच्चभेएण । दुविहो तत्थ य देसे निदिट्ठाणं परिचाओ ॥३४॥
 न्हाणुच्चट्टणवन्नगविलेवणप्पमुहविविहवत्थूण । सच्चे उण सच्चैसिं चाओ वत्थूण निदिट्ठो ॥३५॥
 अह वंभपोसहो सो एएण कमेण भन्नए दुविहो । देसे दिणाइवंभं सच्चे सच्चं अहोरत्तं ॥३६॥
 वावारा पुण रंथगवररलिपणदलणखंडणार्इया । असुभा सुभा य दुविहा तत्थ देसम्मि अमुहाण ॥३७॥
 निदिट्ठाणं चाओ सच्चेणं सच्चहा परिच्चाओ । सुहवावाराणुमया पोसहियस्तवि अपट्टिसिद्धा ॥३८॥
 सच्चेणं पुण एयं गिण्हंतेणं अवस्तकायच्चं । सामइयं तह मुणिसंनिदिम्मि पाएण ठायच्चं ॥३९॥
 तह अइयारविमुक्कं पालेयच्चं इमं पपत्तेणं । ते अइयारा एए पत्तत्ता पोसहे पंच ॥४०॥
 तथथा;—

अपपडिदुप्पडिलेहियअपमज्जियदुपमज्जियाण सया । सच्चाण सिञ्जफल्लाण गहणओ मोयणे वावि ॥
 तह मुत्तुच्चारार्इण करणओ थंडिलम्मि एमेव । तह पोसहस्त सम्मं अपालणेणं अइयारा ॥४१॥
 इय सोउं सिट्टिसुया सच्चे गिण्हंति सावयवयाइं । पवगो पुण पट्टिवज्जइ सइंसणं अणमणं विहिणा ॥

ततस्तेऽपि हि सविशेषं नत्वा पृच्छन्ति सूरिपार्थे । प्रभो ! पौषवशब्दार्थं कथयत, सूरिरपि ततः कथयति ॥
 पौषवशब्दो रूढ्याऽत्र पर्वानुवाचको मणितः । अष्टमीप्रभृतीनि च तान्यत्र समये प्रसिद्धानि ॥३०॥
 उपवसनं यच्च पुनस्तेषु स पौषधोपवास इति । मण्यते धर्मेण नरं पुण्याति वा पौषवस्ननं ॥३१॥
 आहारदेहसत्कारब्रह्मव्यापारभेदतः सोऽपि । चतुर्भेदो निर्दिष्टः सिद्धान्ते पूर्वसूरिभिः ॥३२॥
 स देशसर्वभेदान्प्रत्येकमपि हि द्विधा तत्र देशे । निर्दिष्टवन्तुत्यागः सर्वाहाराणां सर्वस्मिन् ॥३३॥
 मण्यते शरीरसत्कारपौषधो देशसर्वभेदेन । द्विविधस्तत्र च देशे निर्दिष्टानां परित्यागः ॥३४॥
 स्नानोद्धर्तनवर्णकत्रिलेपनप्रसुत्तविविधवस्तूनाम् । सर्वस्मिन्पुनः सर्वेषां त्यागो वस्तूनां निर्दिष्टः ॥३५॥
 अथ ब्रह्मपौषधः स एतेन क्रमेण मण्यते द्विविधः । देशे दिनाद्विब्रह्म सर्वस्मिन्सर्वमहोरात्रम् ॥३६॥
 व्यापाराः पुनः पचनगृहलेपनदलनखण्डनादिकाः । अशुभाः शुभाश्च द्विविधास्तत्र देशेऽशुमानाम् ॥३७॥
 निर्दिष्टानां त्यागः सर्वस्मिन्सर्वथा परित्यागः । शुभव्यापारा अनुमताः पौषपिकस्याप्यप्रतिषिद्धाः ॥३८॥
 सर्वेषु पुनरेतं गृह्णताऽवश्यकर्तव्यम् । सामायिकं तथा मुनिसंनिधौ प्रायेण स्यात्तव्यम् ॥३९॥
 तथातिचारविशुक्कं पालयितव्यमिदं प्रयत्नेन । तेऽतिचारा एते प्रज्ञप्ताः पौषवे पञ्च ॥४०॥
 अप्रतिलेखितदुष्प्रतिलेखिताप्रमार्जितदुष्प्रमार्जितानां सदा । सर्वेषां शय्याफलकानां ग्रहणतो मोचने वापि ॥४१॥
 तथा मूत्रोच्चारार्थानां करणतः स्थण्डिल एवमेव । तथा पौषवस्य सन्यगपालनेनार्तिचारः ॥४२॥

केवलनाणी निचंचं तप्पासटिओ करेइ अणुमट्टि । पुत्तावि तस्स उवरिं रयंति पुप्फोववारइ ॥४४॥
 जंपति य तयभिमुहं कोटिं इव्वस्स तुज्ज पुन्नट्टा । जिणभवणविषपोत्थयपभिईसुं विव्वइस्सामो ॥४५॥
 तं अणुमइइ सोवि हु सत्तदिणते तओ मरेऊण । अट्टमकप्पम्मि सुरो संजाओ अट्टमहिइदीओ ॥४६॥
 सेट्टिसुपावि हु सन्वे सावयचम्मं कुणंति उवउत्ता । पव्वतिदीसु य गिण्हंति पोसहं तह चउज्जेयं ॥४७॥
 इय वच्चंते काले अट्टनया पोसहम्मि गहियम्मि । निदायमायवसओ पट्टमसुओ कहवि उत्तालो ॥४८॥
 अप्पडिलेहियस्सेज्जं गिण्हंतां चैव करयले ढसिओ । गुरुविसहरेण तत्तो मुक्को पाणेहिं नागेसु ॥४९॥
 उववन्नो तत्तोच्चिय महाविदेहम्मि लद्धपव्वज्जो । परिमुक्ककम्मकवओ मोक्खसुहं पाविही अइरा ॥५०॥
 पोसहट्टिओवि दुदओ धणियं निद्धंपसो तद्वा अलसो । दुप्पडिलेहियसिज्जं समारुहंतां य चरणम्मि ॥
 अह कइयावि हु दट्टो अट्टिसुत्तुम्भडविदुपण तओ । अइनिविट्ठपीडिओ सो मरिउं भवणाद्विओ जाओ ॥
 तदओवि पोसहट्टिओ सरारचित्ताए वाहिओ चाहं । अपमज्जियथंडिल्ले रयणीए निसीहसमयम्मि ॥५३॥
 पासरणं कुणमाणो दट्टो गुज्झम्मिं भूमिफोडीए । मरिऊणं तो सोवि हु जोरसियसुरेसु उववन्नो ॥५४॥
 तुरिओवि पोसहट्टिओ मंदग्गी उपरविणणाविदुरो । अमट्टो सहमावि तओ दुपमज्जियथंडिले झुसिरे ॥
 उच्चारं कुणमाणो अपाणदेसम्मि गरुयारडाए । दट्टो पीडाए मओ तत्तो सो वंतरो जाओ ॥५६॥
 तह गहियपोसहेणवि विदिओ पंचमसुपण पंचमओ । अइआरो, तो सोवि हु झुहिओ चिंतंतओ एव ॥

इति श्रुत्वा श्रेष्ठिमुताः सर्वे गृह्णन्ति श्रावकत्रातानि । प्लवगः पुनः प्रतिपद्यते सदर्शनमनशनं विविना ॥
 फेचलन्नानी नित्यं तन्पार्थस्थितः करोत्यनुशास्तिम् । पुत्रा अपि तस्योपरि रचयन्ति पुष्पोपचारादि ॥४४॥
 नयन्पिन च तदभिमुखं कोटिं द्रव्यस्य तव पुण्यार्थम् । जिनमवनविन्व्यपुस्तनरुप्रभृतिषु व्ययिष्यामहे ॥४५॥
 तदनुमन्यते सोऽपि हि सप्तदिनान्ते ततो मृत्वा । अष्टमकरूपे सुरः संजातोऽतिमहार्द्धिकः ॥४६॥
 श्रेष्ठिमुता अपि हि सर्वे श्रावकधर्म कुर्वन्त्युपयुक्ताः । पर्वतिथिषु च गृह्णन्ति पौषधे तथा चतुर्भेदम् ॥४७॥
 इति व्रजति कालेऽथान्यदा पौषधे गृहीते । निद्राममादवशतः प्रथममुतः कथमप्युत्तालः ॥४८॥
 अप्रतिशेषितशय्यां गृह्णेत करतले दष्टः । गुरुविषधरेण ततो मुक्तः प्राणैर्नागेषु ॥४९॥
 उपवसन्त एव महाविदेहे लज्जप्रनन्धः । परिमुक्तकर्मकवचो मोक्षमुखं प्राप्स्यत्यचिरात् ॥५०॥
 पौषधस्थिनोऽपि द्वितीयो गातं निन्दुरन्तथाऽलसः । दुष्प्रतिलेखितशय्यां समारोहंश्च चरणे ॥५१॥
 अथ कदापि हि दष्टोऽहिमुक्त्वाद्भट्टमृथिकेन ततः । अतिनिविट्ठपीटिनः स मृत्वा मवनाविषो जातः ॥५२॥
 तृतीयोऽपि पौषधस्थितः शरीरचिन्तया बाधितो वादम् । अपमार्जितस्यण्डिले रज्ज्यां निशायसमये ॥५३॥
 प्रमथणं कुर्वन्दष्टो गुषे मृमिस्फोट्या । मृत्वा ततः सोऽपि हि न्योतिपिकसुरेणुपन्नः ॥५४॥
 तुर्योऽपि पौषधस्थितो मन्दाग्निहृदरेवेदनावियुरः । असदः महतापि ततो दुष्प्रमार्जितस्यण्डिलेऽप्युपिते ॥५५॥
 उच्चारं कुर्वन्नरानदेशे गुन्धपेण । दष्टः पीडया मृतस्ततः स व्यन्तरो जातः ॥५६॥
 तथा गृह्णन्पौषधेनापि विहितः पञ्चममुतेन पन्नपः । अविचारः, ततः मोऽपि हि क्षुधितश्चिन्तयक्षेत्रम् ॥५७॥

जह बहुचंजणपक्कन्नपेसलं रसवइं करावेइं । भुंजिस्सामि पहाए एवमाई विचिंततो ॥५८॥
 नवघणनिवडियदुस्सहविञ्जुपहाराहओ मरेऊणं । नागेसुं उववन्नो तइयभवे पाविही मोक्खं ॥५९॥
 इय जाणिऊण भव्वा । कलंकमुक्कं सया वयं धरह । अन्नह तुब्भेहिं भवे भमियव्वं भूरिकालपि ॥६०॥
 सुविसुद्धवयाइं महप्फलाइं भंगे य कडुविवागाइं । वरमगहणं चिय ताण होज्ज मा पच्छओ भंगो ॥६१॥
 वरमग्गिम्मि पवेसो वरं विसुद्धेण कम्मणा मरणं । मा गहियव्वयभंसो मा जीयं खलियसीलस्स ॥६२॥
 तथा,

गच्छंतेण टिएणं निच्चं किच्चाइं तह कुणंतेण । मणवइकाएसु सया उवओगो नेय मोत्तव्वो ॥६३॥
 जह जह वयपरिणामो वइदइ जह नेय हुंति अइयारा । जह य विसुद्धी जायइ विरईए तह विहेयव्वं ॥६४॥
 धन्ना ह्यु साहुणोच्चिय विसिट्ठवपपालगुञ्जयमई य । अवि ते चयंति जीयं करंति पावं न ईसिपि ॥
 परिचत्ततणुविहूसा विसयविरत्ता विमुक्कवावारा । तवसंजमकयचित्ता गर्मंति कालं निरासंसा ॥६६॥
 इय चउरंगसमग्गं सम्मं जो पोसइं विगयदोसं । पालेइ पवलघणकम्मकयवरं सो लहुं दहइ ॥६७॥
 धन्ना घरवावारं दुइवारं पडिहरित्तु कयपुन्ना । पुत्ततिहीसुवि कुव्वंति पोसइं दोसइं सुद्धं ॥६८॥
 ॥ इति पौषघप्रतातिचारविपाके वैश्रवणपुत्राणां कथानकं समाप्तम् ॥

यथा बहुव्यञ्जनपक्कन्नपेशलां रसवर्ता कारयित्वा । भोक्ष्ये प्रभात एवमादि विचिन्तयन् ॥५८॥
 नवघननिपतितदुस्सहविद्युत्प्रहाराहतो मृत्वा । नागेषूपन्नस्तृतीयमवे प्राप्स्यति मोक्षम् ॥५९॥
 इति ज्ञात्वा भव्याः । कलङ्कमुक्तं सदा व्रतं धरत । अन्यथा युष्माभिर्भवे अमितव्यं भूरिकालमपि ॥६०॥
 सुविशुद्धव्रतानि महाफलानि भङ्गे च कटुविपाकानि । वरमग्रहणमेव तेषां भवेन्मा पश्चाद्भङ्गः ॥६१॥
 वरमग्नौ प्रवेशो वरं विशुद्धेन कर्मणा मरणम् । मा गृहीतव्रतश्रेष्ठो मा जीवितं स्वलितशीलस्य ॥६२॥
 गच्छता स्थितेन नित्यं कृत्यानि तथा कुर्वता । मनोवचःकायेषु सदोपयोगो नैव मोक्षव्यः ॥६३॥
 यथा यथा व्रतपरिणामो वर्धते यथा नैव भवन्त्यतिचाराः । यथा च विशुद्धिर्जायते विरतेस्तथा विधातव्यम् ॥
 घन्याः खलु साधव एव विशिष्टव्रतपालनोद्यतमतयश्च । अपि ते त्यजन्ति जीवितं कुर्वन्ति पापं नेपदपि ॥
 परित्यक्ततनुविमूपा विषयविरक्ता विमुक्तव्यापाराः । तपःसंयमकृतचित्ता गमयन्ति कालं निराशंसाः ॥६६॥
 इति चतुरङ्गसमग्रं सम्यग् यः पौषघं विगतदोषम् । पालयति प्रबलघनकर्मतृणोत्करं स लघु दहति ॥६७॥
 घन्या गृहव्यापारं दुःखवारं परिहृत्य कृतपुण्याः । पुण्यतिथिष्वपि कुर्वन्ति पौषघं दोषघं शुद्धम् ॥६८॥

सद्दामुद् नायागय च तह कण्णिज्जमसणाई । दिज्जा गिही मुणीणं काले पत्ताण पत्ताण ॥१॥
उल्लसियवह्लपुलओ दाण साहूण देइ जो सुद्ध । सो सतिमइच्च लहु पावइ सुरसोक्खसपत्ति ॥२॥
तथाहि ;-

सुरमज्जनरूपसोह सुवन्नरूपमालिरायहसइह । माणससरव सुपय नामेण विञ्जासपुरनगर ॥३॥
तत्थत्थि सत्थसत्थोहकयसमो पट्टिउच्च, सुपयदो । रिउत्तिमिरहरणसूरो सूरो नामेण नरनाहो ॥४॥
तस्सत्थि पिया भज्जा सज्जा सयलेसु धम्मरूज्जेसु । नामेण विलासवई वइत्तणुचित्तेहि पइभत्ता ॥५॥
तह तत्थ अत्थि सिट्ठी निरु धम्मिइही विसिट्ठआयारो । सब्बगुणाणाहारो साहारो नाम सुपसिद्धो ॥
तप्पणइणी सुनयणा विमला नामेण सोमसमवदना । ताण च सुया जाया संतिमई नाम सीलवई ॥७॥
रूवं सईए सील सईए सुंदेरिम च अपरीण । गहिऊण जा निउण मन्ने विहिणा विणिम्मविया ॥८॥
मा ससारम्मि इमा निवडउ अइनिब्बर मइ पसत्ता । बालत्तेवि हु चत्ता पइणा विसयाण चाएण ॥९॥
अह अन्नया य तीए दिट्ठो कुसुमागरम्मि उज्जाणे । बहुमुणिजणपरियरिओ उवसमसिरिसगओ सुगओ ॥
सोहगनिही गुणरयणसायरो वयणनिज्जिपल्लणिदू । बहुविउहवदणिज्जो कलिकालेण अकलणिज्जो ॥
वेल्हह्लवाहुजुयलो सारयससिसोमयासमाइहो । पीऊससुइववयणो जियमयणो कमन्दलनयणो ॥१२॥
सिरिअभयदेवमूरी अपुब्बसूरो सयावि उदइल्लो । सतावहरो सुधिरो बहुनुइसंगो असत्तासो ॥१३॥
त वदिऊण तीए तस्स समीवे निसामिओ धम्मो । जइसावयमेएणं गहिओ य गिहीण सद्धम्मो ॥१४॥

श्रद्धाशुद्ध न्यायागत च तथा कल्पनीयमशनादि । दद्याद् गृही मुनिभ्य काले प्रात्सेभ्य वात्रेभ्य ॥१॥
उल्लसितवह्लपुलको दान साधुप्या ददाति य शुद्धम् । स शान्तिमतीव लघु प्राप्नोति सुरसौख्यसपत्तिम् ॥
सुरममाणजन (सुरमज्जन) कृतशोभ सुवर्णकमलालिराजहसादयम् ।

मानससर इव सुमज (पयस्क) नाम्ना विलासपुरनगरम् ॥३॥

तत्रास्ति शस्तश(शा)स्त्रैः गृह्यतश्च पण्डित इव, सुमचण्ड । रिपुतिमिरहरणसूर शूरो नाम्ना नरनाथ !
तथास्ति प्रिया भार्या सज्जा सकलेषु धर्मकार्येषु । नाम्ना विलासवती वचस्तनुचिते पतिमक्ता ॥५॥
तथा तत्रास्ति श्रेष्ठी निश्चित धर्मद्विविशिष्टाचार । सर्वगुणानामावार साधारो नाम सुपसिद्ध ॥६॥
तत्पणयिनी सुनयना विमला नाम्ना सोमसमवदना । तयोश्च सुता जाता शान्तिमती नाम शीलवती ॥७॥
रूप रत्या शील शर्त्ताना सौन्दर्यं चामरीणाम् । गृही वा या निपुण मन्त्रे विधिना विनिर्मिता ॥८॥
मा ससार इय निपन वतिनिर्भर मयि प्रसन्ना । बालत्वेऽपि हि त्यक्ता पत्या विपयाणा त्यागेन ॥९॥
अयाम्प्य च तथा दृष्ट कुसुमाकर उद्यान । बहुगनिजनपरिकरित उपशमश्रीसगत सुगत ॥१०॥
सौभाग्यनिधिर्गुणरत्नमागरो वृत्तानिनिवभ्णेऽहु । बहुविपुधवन्दनीय कलिकालेनाकलनीय ॥११॥
कोमलवहाहुगुल शारदाशिसामताममाक्रोण । पीयूषमुभगवचना जितमदभ फमल्लनयन ॥१२॥
श्रीअभयदेवसुरिर्धर्मसू सदाप्युदयी । मनावह र सुधिरो बहुनुपसङ्गोऽमत्रास ॥१३॥

मा ताव ! तत्थ वच्चसु वरिसंते नेति मुणिवरा जम्हा । पायं उस्सग्गेणं वालगिलाणं पमोत्तूण ॥२९॥
साहूण ताण मज्जे न कोवि एयारिसो मया दिट्ठो । सब्बेवि महासत्ता तवकम्मे, पयडिउच्छाहा ॥३०॥
त्रिञ्च ।

धीराण कायराणं कसवट्ठो संकटे समाउडिण् । नियमपरिपालणेणं, सुत्थावत्थाए सब्बोवि ॥३१॥
पाल्ढ अभिगहं, हुज्ज नाम का तत्थ ताव ! तणुपीडा ? । इय अवसरो न लब्भइ पुत्तेहिं विणा तपस्सावि ॥
किञ्च ।

जीरिउ कासु न वल्लइउ धणु पुण कासु न इट्ठु । दोन्निवि अवसरवडियाइं तिणसमु गणइ विसिउट्ठु ॥
ता ताव ! अवसरागयमरणंणि महूमरो मइ मुणेहिं । जत्थ व तत्थ व समए मरियच्चं ताव नियमेण ॥३४॥
तुज्ज पसाएण मए दिन्न दाणं मुणीण चिरकाल । सीलं सुनिम्मलं चिय चिरमवि परिपालिय तह य ॥
मुत्ताउलिमाडिय तह तवकम्मपि विहिपुरस्सरथं । विहियं जहसत्तीए विभाविया भावणाओवि ॥३६॥
साहम्मियउच्छल्ले छलिया न कयावि तहय निच्छउमं । तित्थयरविवपूया पवत्तिया निययसत्तीए ॥३७॥
इय सुगहियपत्थयणा परलोयं पइ मरामि जइ ताव ! । तो किं मज्ज अणिट्ठं होही ता कुणसु मा खेयं ॥
इय पभणंता सहसा स्वामियनिस्सेससत्तसंवाया । पच्चवित्थयआहारा समाहिमरणेण मरिउण ॥३९॥
माहिंटे उवपन्ना देवत्तेणं महिडिइयसुरेसु । तत्तो य चुया लहिही तइयभने सिवसुहं नियमा ॥४०॥

॥ इति चतुर्थं गिताग्रतेऽतिथिसंविभागे शान्तिमतीकथा समाप्ता ॥

मा तात ! तत्र व्रज वर्षति नाथन्ति मुनिवरा यस्मान् । प्राय उत्सर्गेण वालग्लान प्रमुच्य ॥२९॥
साधूना तेषा म-ये न काऽप्येतादृशो मया दृष्ट । सर्वेऽपि महासत्त्वास्तप कर्मणि प्रकृतितोत्साहा ॥३०॥
धीराणा कातराणा वपवट्ट सकटे समापतिते । नियमपरिपालनेन, सुस्थावस्थाया सर्वोऽपि ॥३१॥
पालयत्यभिप्रद, भवेत्ताम का तत्र तात ! तनुपीडा ? । इत्यवसरो न लभ्यते पुण्येन विना तपसोऽपि ॥३२॥
जोवितं कस्य न वल्लभ धन पुन कस्य नेष्टम् । द्वे अपि अवसर्गपतिते तृणसमे गणयति विशिष्ट ॥३३॥
तस्मात्तात ! अवसरागतमरणमपि महोत्सव मम जानीहि । यत्र वा तत्र वा समये मर्तव्य नावजियमेन ॥३४॥
तप प्रसङ्गेन मया दत्त दान मुनिभ्यश्चिरकालम् । शीलं मुनिर्मलमेव चिरमपि परिपालितं तथा च ॥३५॥
मुक्ताव-यादिक तथा तप कर्मापि विधिपुरस्सरम् । विहित यथाशक्ति विभाविता भावना अपि ॥३६॥
सार्धमिक्वात्सत्ये छलिता न कदापि तथा च निदृष्टम् । तीर्थकरविम्बपूजा प्रवर्तिता निजदारत्या ॥३७॥
इति सुगृहीतपथ्यदना परलोफ प्रति निये यदि तात ! । तत किं ममानिष्टं भविष्यति तस्मात्कुरु मा सेदम् ॥
इति प्रमगन्ती सहसा शमिननि शेषसत्त्वसंज्ञाता । प्रत्याख्याताहारा मदाधिमरणेन मृत्या ॥३९॥
माहेन्द्र उपपन्ना देवत्तेन महिद्विरसुरेषु । ततश्च ऋयुता लभ्यते तृतीयमये शिवमुत्तं नियमात् ॥४०॥

जो कयविभागनियमो ओयणमाई ठवेइ सच्चिते । सो चित्तदुष्टयाए लच्छिञ्च लहिज्ज छलभावे ॥१॥
तथाहिः—

सिरिसंकेयद्वारणं पुहईटाणंति अत्थि गुरुनयरं । तत्थ निवो बलसारो सिट्ठीवि धणंजओ तह य ॥२॥
सिट्ठिस्स लच्छिन्नामा भज्जा लच्छिञ्च विण्हुणो इट्ठा । किंतु अवचाभावो महल्लसल्लं मणे तीए ॥३॥
सो कोवि नत्थि जक्खाइवंतरो जस्स इच्छियं नेय । ओयाइयं तढावि हु न पुत्तमुहदंसणं जायं ॥४॥
नेमित्थियावि बहुया उवयरिया बहुधणेण भत्तीए । बद्धाओ मूलियाओ ष्ढवणाइयाइं विहियाइं ॥५॥
तहवि न सुयसंपत्ती जाया तीए वणिस्स गहिणीए । अह अन्नया य वार्हिं लोयं ददूद्रूण वचंतं ॥६॥
पुट्टा तीए कावि हु सुसाविया कत्थ वच्चे लोओ ? । सा भणइ दिञ्चवणाणी समोसढो चिट्ठए वार्हिं ॥७॥
तव्वंदणत्थमेसो लोओ वच्चेइ सावि तो भणइ । गच्छामि अहंपि य सहि ! जइ सो मह कहइ सुयजम्मं ॥
सा भणइ सहि ! न गम्मइ इय बुद्धीए मुणीण पासम्मि । एमेव ताण भत्तीए सिञ्जए चित्तियं सव्वं ॥
तो रहवरमारुहिं चलिया सा सावियाए सह तत्थ । तीए कहिएण विहिणा वंदवि धरणीए उवविट्ठा ॥
सम्मत्ताइं सव्वं सावंयधम्मं कहेइ से नाणी । तीएवि पसिणियं पुण विसेसओ कहइ अतिहिवयं ॥११॥
गिह्णिणे गिहे पसत्थे भोयणकाले उवट्ठिए जो उ । अकयअकारियपिडाइसंगहं कुणइ सो अतिही ॥१२॥
तस्स सिवसोक्खहेउं नायविट्ठं तु होइ जं दव्वं । तं देइ भत्तीए इय भावंतो मणे सद्दो ॥१३॥
धत्तो अहं जस्स इमम्मि काले, पत्तो गिहे एस मुणी महप्पा ।
पसत्थभावेण विसुद्धदन्धे, दिन्नम्मि एयस्स महामुणिस्स ॥१४॥

यः कृतविभागनियम ओदनादि स्यापयति सचित्ते । स चित्तदुष्टया लक्ष्मीरिव लभेत च्छलभावम् ॥१॥
श्रीसंकेतस्यानं पृथिवीस्थानुमित्यस्ति गुरुनगरम् । तत्र नृपो बलसारः श्रेष्ठ्यपि घनजयस्तथा च ॥२॥
श्रेष्ठिनो लक्ष्मीनामा भार्या लक्ष्मीरिव विष्णोरिष्टा । किन्त्वपत्याभावो महाशय्यं मनसि तस्याः ॥३॥
स कोऽपि नास्ति यथादिव्यन्तरो यस्येत्सितं नैव । उपयाचितं तथापि हि न पुत्रमुत्तदर्शनं जातम् ॥४॥
नैमित्तिका अपि बहव उपचरिता बहुधनेन भक्त्या । बद्धा मूलिकाः स्नपनादिकानि विहितानि ॥५॥
तथापि न सुतसंप्राप्तिर्जाता तस्या वणिजो गृहिण्याः । अथान्यदा च बहिल्लोकं दृष्ट्वा व्रजन्तम् ॥६॥
पृष्टा तथा कापि हि मुश्राविका कुत्र व्रजति लोकः ? । सा भणति दिव्यज्ञानी समवस्रतस्तिष्ठति बहिः ॥७॥
तद्वन्दनार्थमेव लोको व्रजति सापि ततो भणति । गच्छाम्यहमपि च सखि ! यदि स मम कथयति सुतजन्म ॥
सा भणति सखि ! न गम्यत इति बुद्ध्या मुनीनां पार्श्वे । एवमेव तेषां भक्त्या सिध्यति चिन्तितं सर्वम् ॥
ततो रथवरमारुह्य चलिता सा श्राविकया सह तत्र । तथा कथितेन विधिना बन्दिन्त्वा धरण्यामुपविष्टा ॥
सम्यक्त्वादि सर्वं श्रावकधर्मं कथयति तस्यै ज्ञानी । तथापि प्रष्टितं पुनर्विशेषतः कथयत्यतिथिव्रतम् ॥११॥
गृहिणे गृहे प्रशस्ते भोजनकाल उपस्थिते यस्तु । अकृताकारितपिण्डादिसंग्रहं करोति सोऽतिथिः ॥१२॥
तस्मै शिवसौख्येहेतोर्न्यायार्जितं तु भवति यद् द्रव्यम् । तद्दाति भक्त्येति भावयन्मनसि श्राद्धः ॥१३॥

तिन्नो मए जम्मजराजलाउलो, कुग्गाहगाहाइयजंतुसकुलो ।
 कुक्खोहउत्तंगतरंगसंगओ, संसारसिंधूवि अणोरपारओ ॥१५॥
 जं माहणाखत्तियवेससुहा, अप्पणो वित्तियणिदियाए ।
 दव्व उवज्जेवि वयति पत्ते, नायागय तं तु भणंति बुद्धा ॥१६॥
 तं अत्रसयं त च विनागसुंदरं, तं चेव दिन्नं हवई अणतयं ।
 जं एसणीयं तह फासुयं च, वन्निज्जए तं अतिहीण दाणं ॥१७॥

एयं च भावणाए जह गहियं अतिहिसंविभागवयं । अइयारेहिं सुविसुद्धं पालेयव्वं तहचेय ॥१८॥
 अइयारा पुण सच्चित्तद्वयनिक्खवणपिहाणरूत्ताओ । तहा कालाइरूफणे परववएस प्पओसे य ॥१९॥
 तस्य य सच्चित्तेसु दव्वेसु सुद्धयंपि अन्नं जं । निक्खिवइ गिठी तं इह बुच्चइ सच्चित्तनिक्खवण ॥२०॥
 जं पुण सच्चित्तेणं कुणइ पिहाणाइं देयदव्वस्स । तं सच्चित्तपिहाणं दुइयइयारं भणंति बुहा ॥२१॥
 जं क्खणइ भोयणविहिं पुव्वमदक्कमिउं साहुणो वेलं । फालाइक्कमदाणं तं भणियं वीयरएहिं ॥२२॥
 जं पुण परकीयमिणं दव्वं निययंपि साहइ मुणीण । लुद्धो सहो, बुच्चइ तं परववएसदाणंपि ॥२३॥
 जं पुण मणिणो दट्ठं कुप्पइ अह देइ अवरईसाए । कोहाइक्कलुसियमई मच्छरदाणं तमिह भणियं ॥२४॥
 इय अइयारविमुद्धं जो पालइ अतिहिसंविभागवयं । सो इह परलोएवि य पावइ सुमहल्लकल्लाणं ॥२५॥

धन्योऽहं यस्यास्मिन् काले प्राप्ते गृहे एष मुनिर्महात्मा ।
 प्रशस्तभावेन विशुद्धद्रव्ये दत्त एतस्मै महापुनये ॥१४॥
 तीर्णो मया जन्मजराजलाकुल कुग्गाहप्राहादिकजन्तुसकुल ।
 दुःखौचुक्लतरङ्गसगत संसारसिन्धुरप्प्यनादिपार ॥१५॥
 यद् ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रा आत्मात्मनो वृत्त्याऽनिन्दितया ।
 द्रव्यमुपान्यं व्ययन्ते पात्रे न्यायागत तत्तु भणान्ति बुद्धा ॥१६॥
 तदक्षयं तच्च विपाकसुन्दरं तदेव दत्तं भवत्यनन्तम् ।
 यदेषणीयं तथा प्राप्तुकं च वर्यते तदतिथीना दानम् ॥१७॥

एतद्य भावनया यथा गृहीतमतिथिसंविभागवतम् । अतिचौरैः सुविशुद्धं पालयितव्यं तथैव ॥१८॥
 अतिचाराः पुन सच्चित्तद्रव्यनिक्षेपणपिधानरूपौ तु । तथा कालादिजन्मणे परव्यपदेशं प्रद्वेषश्च ॥१९॥
 तत्र च सच्चित्तेषु द्रव्येषु शुद्धमप्येवं यत् । निक्षिपति गृही तदिहोच्यते सच्चित्तनिक्षेपणम् ॥२०॥
 यत्पुन सचित्तं करोति विधानादि देयद्रव्यम् । तत् सचित्तपिधानं द्वितीयातिचारं भणन्ति बुधा ॥२१॥
 यत्करोति भोगनविधिं पूर्वमतिक्रम्य साधोर्वैलाम् । कालातिक्रमदानं तद् मणिन वीतरागं ॥२२॥
 यत्पुनः परकीयमिदं द्रव्यं निजमपि कथयति मुनिभ्यः । शुक्लं श्राद्धं, उच्यते तत्परव्यपदेशदानमपि ॥
 यत्पुनर्मुनीन् दृष्ट्वा हृष्यत्यथ ददात्यपरिचर्या । श्रोत्रादिकनुपिनमतिर्मसरदानं तदिह भणितम् ॥२४॥

इच्छा, निमुण्डिऊणं समुद्रियाए समगपरिसाएँ । अतिहीण संविभागे लच्छीएभिगहो गहिओ ॥२६॥
 भणिओ केवलनाणी पञ्च गिहे पइदिणंपि नियमुणिणो । पट्टवियव्वा पट्टुणा भिक्खट्टाणुगगं काउं ॥
 इय भणिउं सा पत्ता नियगेहे पालए य वयमेयं । पुत्तं समीहमाणी न उणो धम्माहिलासेण ॥२८॥
 अह पुव्वकम्मवसओ पुत्तुप्पत्ती न से समुप्पन्ना । सिद्धिलियदाणपइन्ना तत्तो लोयाणुवित्तीए ॥२९॥
 वियरइ किंचिवि दाणं वियलियभत्ती जईण निचंपि । अह अन्नया य कम्मिवि महसवे रसवइं पउरं ॥
 निप्पाइऊण तीए सयलजणो मेलिओ नियगिहम्मि । भोयणहेउं तत्तो इंते दइद्रुण मुणिवसहे ॥३१॥
 मुगर्पिडियाए उवरिं ठावइ सालिद्रालियालीओ । ताणुवरिं पक्खं तो पत्ता साहुणो तत्थ ॥३२॥
 अब्भुट्टेउं वंदइ पडिलाभत्तं च उट्टए तत्तो । गहिऊणं सालिहूरं तो सा भणिया मुणिवरेहिं ॥३३॥
 नो कप्पइ अम्हाणं सच्चित्तनिहित्तं इमं जेण । तो लग्गा निदेउं अप्पाणं मुणइ जह लोओ ॥३४॥
 हा हा अहं अहन्ना जमिं साहूण नेय उवरिरियं । फामुयमेसणियंपि हु कुविया तो भणइ नियचेदिं ॥
 हा दुट्टु तए विहियं भग्निरासे ! इमं कुणंतीए । पक्कन्नाइविसिट्टं सव्वं सच्चित्तनिक्खित्तवणा ॥३६॥
 तो अमणुत्तं दाउं तेसि समुवट्टिया मणे तुट्टा । भणइ अहो ! मह इत्था एयं देतीए न वहति ॥३७॥
 तो मुणिभत्ताए देवयाए सिक्खत्ताकए करो तीए । सकरोडिओ सभत्तो यंभिचि पत्तम्मि अवयरिउं ॥३८॥
 देवी जंपइ दुट्टे मायाचिणि कूडकारिणि अणज्जे ! । चारिचरणनिहिणोवि मुणिवरे इयपवंचेसि ॥३९॥

इत्यतिचारविशुद्धं यः पालयत्यतिथिसंविभागव्रतम् । स इह परलोकेऽपि च प्राप्नोति सुमहाकल्याणम् ॥
 इत्यादि श्रुत्वा समुत्पिन्नायां समग्रपर्यादि । अतिथीनां संविभागे लक्ष्म्याऽभिग्रहो गृहीतः ॥२९॥
 भणितः केवलज्ञानी मम गृहे प्रतिदिनमपि निजमुनयः । प्रस्थापयितव्याः प्रमुणा भिक्षार्थमनुग्रहं कृत्वा ॥
 इति भणित्वा सा प्राप्ता निजगेहे पालयति च व्रतमेतत् । पुत्रं समीहमाना न पुनर्धर्माभिलाषेण ॥२८॥
 अथ पूर्वकर्मवशतः पुत्रोत्पत्तिर्न तस्याः समुत्पन्ना । शिथिलितदानप्रतिज्ञा ततो लोकावृत्त्या ॥२९॥
 वितरति किंचिदपि दानं विगलितभक्तिर्यतिभ्यो नित्यमपि । अथान्यदा च कस्मिन्नपि महोत्सवे रसवतीं प्रचुराम् ॥
 निष्पाद्य तया सकलजनों मेलितो निजगृहे । भोजनहेतोस्तत आयातो हट्टा मुनिवृषमान् ॥३१॥
 मुद्रपिण्डिकाया उपरि स्थापयति सा शालिसूपस्थालीः । तासामुपरि पक्खालं ततः प्रातः साधवस्तत्र ॥
 अभ्युत्थाय वन्दते प्रतिलाभार्थं चोत्तिष्ठति ततः । गृहीत्वा शालिकूरं ततः सा भणिता मुनिवरैः ॥३२॥
 नो कल्पतेऽस्माकं साचिचनिहितमिदं येन । ततो लम्मा निन्दितुमात्मानं शृणोति यथा लोकः ॥३४॥
 हाहा अहमधन्या यदिदं साधुभ्यो नैत्रोपचरितम् । प्रासुक्यमेषणीयमपि हि कुपिता ततो भणति निजचेतोम् ॥
 हा दुष्टु त्वया विहितं मायनिराशे ! इदं कुर्वत्या । पक्कान्नादिविशिष्टं सर्वं सच्चित्तनिक्षेपणात् ॥३६॥
 ततोऽमनोऽङ्गं दातुं तेभ्यः समुपस्थिता मनसि तुष्टा । भणत्यहो ! मम हस्तावेतद्वदत्या न वहतः ॥३७॥
 ततो मुनिभक्त्या देवतया शिखाकृते करस्तस्याः । सकरोटिकः समकः स्तम्भयित्वा पात्रेऽवतीर्य ॥३८॥

इय निद्रिवि देवीए भणिया लच्छी हले ! न हणिया सि । जीवद्यच्चिय धम्मो इय भणिवि अदंसणं पत्ता ॥
 धिकारिया य लच्छी सयणेहिं तओ य थोवकालेण । उत्थंभिया य तीए अप्पडिकंता य मरिऊण ॥४१॥
 पणपन्निपाण मञ्जे उववन्ना सा तओ भवे भमिउं । संपत्तवोहिलामा लहिही सा मोक्खसोक्खंवि ॥४२॥
 इय नाऊणं भन्वा ! अइयारविज्जयं वयं चरह । इहरा इहलोएवि हु पाविस्सह तिवस्सदुक्खाइं ॥४३॥

॥ इत्यतिथिसंविभागे प्रथमातिचारवृष्टान्तः ॥

देवी जल्पति दुष्टे मायाविनि कूटकारिणि अनार्ये । चारित्ररत्ननिधीनपि मुनिवरानिति प्रवञ्चयसे ॥३९॥
 इति निन्दित्वा देव्या मणिता लक्ष्मीर्हले ! न हतासि । जीवद्यैव धर्म इति मणित्वाऽदर्शनं प्राप्ता ॥४०॥
 धिकारिता च सक्ष्मीः स्वजनैस्ततश्च स्तोत्रकालेन । उत्तम्बिता च तयाऽप्रतिक्रान्ता च मृत्वा ॥४१॥
 प्रणपर्णिकानां मध्य उपपन्ना सा ततो भवे भ्रमिस्वा । संप्राप्तवोषिलांमा लप्स्यते सा मोक्षसौख्यमपि ॥४२॥
 इति ज्ञात्वा भन्वाः ! अतिचारविवर्जितं व्रतं चरत । इतरपेहलोकेऽपि हि प्राप्स्यथ तीक्ष्णदुःखानि ॥४३॥

सच्चित्तेण पिद्दई देयं जोतिहिविभागकयनियमो । सो बंधइ घणकम्मं जइ वद्धं विजयसिद्धिणीए ॥१॥
तथाहि;—

प्रवरत्नमाहरकलियं बहुविज्जाहरसुरूववेयइहं । जणवयसयसंकिन्नं नित्थिन्नं भरहस्सित्तं ॥२॥
भदिलपुरमत्थि पुरं अत्थिसमत्थो सुपत्थिवो पत्थो । तत्थामि तद्दा सुजसो सम्मदिट्ठी नयरसिट्ठी ॥३॥
तस्सासि पिपा विजया विजयपडावच्च कामभवणस्स । जिणधम्ममि पमत्ता संसत्ता कुमपचारोसु ॥४॥
अह सुजसो उज्जाणे पाउसकालमि संठिया गुरुणो । समजलधिमूरिणो विमलनाणिणो वंदए गंतु ॥
सुणइ य जिणिदयम्मं पइदिवसं मूरिदेसणाहिट्ठो । भणइ य भज्जे गंतु नमिडे मूरिं सुणसु धम्मं ॥६॥
सा भणइ अहं गच्छामि कित्तु जइ ते न दित्ति मह नियमे । सच्चित्तणंतयाणं तो सिट्ठी भणइ न कयाई ॥
ते दित्ति बला नियमं दिंसंति धम्मं सुणेत्तु तं भव्वा । जे जे नियमे मग्गंति ताण ते दैत्ति जहजोग्गं ॥
इय धीरविडे नीया गुरुण पासम्मि सिट्ठिणा भज्जा । वंदेउ उवइत्ता ताण पुरो धम्मसवणत्थं ॥९॥
सम्मत्ताइसावयवयाई कहियाई तीए तो भणियं । अतिहीण संविभागे मह नियमं देह पसिउण ॥१०॥
तो तीए पुरो गुरुणा सवित्थरं साहिउण अइयारं । दिन्नो नियमो अतिहिव्वयम्मि तह कहियमेयं च ॥
पोसहपारणयम्मि नियमा साहूण जं किर न दिन्नं । तं भुंजइ न हू सइहो तो सुद्धो पोसहो होइ ॥१२॥
सव्वारंभपउत्ता गिह्ठिणो साहूण संविभागम्मि । निच्चं करेत्ति जुत्तं किं पुण उववासपारणए ? ॥१३॥
जो निच्चं चिय जइणो विसुद्धभावेण संविभागंति । भत्तेण मणुत्तेणं ते सुह्ठिणो हुंति सव्वत्थ ॥१४॥

सच्चित्तेन पिद्घाति देयं योऽतिथिविभागकृतनियमः । स बन्धाति घनकर्म यथा बद्धं विजयश्रेष्ठिन्या ॥१॥

प्रवरत्नमाहरकलितं बहुविधापरसुरूपवैदग्ध्य(ताड्य)म् । जनपदशतसंकीर्णं विस्तीर्णं भरतक्षेत्रमिव ॥२॥

भदिलपुरमस्ति पुरमथिसमर्थः सुपार्थिवः पार्थः । तत्रासीत्तथा मुयशाः सन्वग्दष्टिर्नगरश्रेष्ठी ॥३॥

तस्यासीत्पिप्रा विजया विजयपताकेव कामभवनस्य । जिणधर्मे प्रमत्ता संसक्ता कुमवचारिषु ॥४॥

अथ मुयशा उद्याने प्रावृट्काले संस्थितान् । शमजलधिमूर्त्तौ विमलज्ञानान् बन्दते गत्वा ॥६॥

शृणांति च जिनैन्द्रधर्मं प्रतिदिवसं सूरिदेशनाह्वयः । भणति च भार्या गत्वा नत्वा सूरिं शृणु धर्मम् ॥६॥

सा भणत्यहं गच्छामि किन्तु यदि ते न ददति मम नियमान् । सच्चित्तानन्तानां ततः श्रेष्ठो भणति न कदाचित् ॥

ते ददति बलान्नियमं दिशन्ति धर्मं श्रुत्वा तं भव्याः । यान्यासियमान्मार्गयन्ति तेषां तान्ददति यथायोग्यम् ॥८॥

इति धीरपित्वा नीता गुरुणां पाश्चं श्रेष्ठिना भार्या । बन्दिन्तोपविष्टा तेषां पुरो धर्मश्रवणार्थम् ॥९॥

सम्यक्प्रवादाश्चावकत्रतानि कथितानि तथा ततो मणितम् । अतिधीनां संविभागे मम नियमं दत्त प्रसथ ॥

तवस्तस्याः श्रेष्ठो गुरुणा सविस्तरं फथयित्वातिचारान् । दत्तो नियमोऽतिथिप्रते तथा कथितमेतच्च ॥११॥

पौषपपारणे नियमात्साधुन्वो यत्किल न दत्तम् । तद् मुद्दे न हि श्राद्धस्तवतः शुद्धः पौषयो भवेत् ॥१२॥

सर्वाश्ममप्रवृत्ता गृह्णिणः साधूनां संविभागे । नित्यं कुर्वन्ति यत्नं किं पुनरुपवासपारणे ? ॥१३॥

यो नित्यमेव यतीन् विशुद्धभावेन संविमजन्ते । भक्तेन मनोशेन ते सुखिनो भवन्ति सर्वत्र ॥१४॥

ते धन्वा धणवङ्गो जाण धणं निचमेव उवओगं । वचइ जिणभवणेसु जईसु साहम्मिएसुं च ॥१५॥
 जं नवि धणं धणीणं उवउज्जइ धम्मिएसु कज्जेसु । कज्जवसरिसं तं खलु बहुएणवि को गुणो तेण ॥
 धन्वा ते खलु पुरिसा दाणं दिताण जाण सयकालं । बोलीणमाउयं सुविहियाण सुविसुद्धभत्तीए ॥१७॥
 इय भावणाए सम्म पक्खालित्ता मणोमल सव्वं । आराहए विसुद्धं सावयधम्मं सया सइदो ॥१८॥
 इय निसुणिऊण संवेगपरवसा मा भणेइ मुणिरायं । मह गेहे निचंपि हु पेसेयव्वं मुणीण जुय ॥१९॥
 तो सूरी तयभिसुद्धं भणइ जहा वट्टमाणजोगेण । चरणेसु लग्गिऊणं सिट्ठी पभणेइ तं एवं ॥२०॥
 एयं पमायवहुलं नित्थारइ करिवि गरुयकारुव्वं । जम्हा नन्नोवाओ इमीए भवजलहितरणम्मि ॥२१॥
 इचाइ जंपिऊणं सिट्ठी पत्तो संभज्जओ गेहे । पट्टवियं मुणिजुयलं सिट्ठिगिहे सूरिणा समए ॥२२॥
 तं इंतं सा टट्टुं वंदइ भत्तीए सिट्ठिणा सहिया । चउविहआहारेणं पडिलाहइ सुद्धसद्धाए ॥२३॥
 एवं निचंपि तओ सिट्ठी टानावए पउरदव्वं । तो सा चितइ एवं बहुव्वओ अम्हगेहम्मि ॥२४॥
 नियमो मएवि गहिओ अतिहीणं निचमेव दाणम्मि । ता तह करेमि जह दोवि हुंति एवं विचित्तं ॥
 बहुलीवहुलत्तणओ सालिघपाईण थालियाणुवरिं । विज्जउरचिभिडोहे कुणइ पिहाणाइं सव्वत्थ ॥२६॥
 जह साहण न कप्पइ, अह साहुसमागमम्मि तह चेर । पडिवत्ति काऊणं समुट्टए दाणमणुटाउं ॥२७॥
 सालिप्पमुहं गहिउं मुणीहं भणियं सचित्तपिहियमिणं । अम्हाण नो कप्पइ ता मा गिण्हेसु अम्हरूप ॥
 तो सा भणेइ इद्धी साहण अरुप्पियं इमं जाय । कम्मारियाइ कीइवि मज्ज अपुत्तेहिं इय विहियं ॥२९॥

ते धन्या धनपतयो येषा धनं नित्यमेवोपयोगम् । नजति जिमवनेषु यतिषु साधर्मिकेषु च ॥१५॥
 यत्रैव धनं धनिनामुपयुज्यते धार्मिकेषु कार्येषु । तुणाद्युत्करसदृश तत्खलु बहुनापि को गुणस्तेन । ॥१६॥
 धन्यास्तु खलु पुरसा दान दत्ता यथा सदाकालम् । अतिक्रान्तमायु सुविहितेभ्यः सुविसुद्धमस्त्या ॥१७॥
 इति भावनया सम्यक् प्रक्षाल्य मनोमल सर्वम् । आराधयति विशुद्धं श्रावकधर्मं सदा श्राद्ध ॥१८॥
 इति श्रुत्या संवेगपरवशा सा भणति मुनिराजम् । मम गेहे नित्यमपि हि प्रेषयितव्यं मुन्योर्युगम् ॥१९॥
 तत सूस्तिदभिमुखं भणति यथा वर्तमानयोगेन । चरणेषु लगित्वा श्रेष्ठीं प्रभणति तमेवम् ॥२०॥
 एता प्रमादबहुलां निस्ताम्यत कृत्वा गुत्कारपथम् । यस्मान्नान्योपायोऽन्या भवजन्मधितरणे ॥२१॥
 इत्यादि जन्वित्वा श्रेष्ठीं प्रातः सभार्यो गेहे । प्रस्थापितुं मुनियुगलं श्रेष्ठिगृहे सूरिणा समये ॥२२॥
 तदायत् त्रया दृष्ट्वा चन्दने भक्त्या श्रेष्ठिना सहिता । चतुर्विधाहारेण प्रतिलम्भयति शुद्धश्रद्धया ॥२३॥
 एव नित्यमपि तत श्रेष्ठीं दापयति प्रचुरद्वयम् । तत सा चिन्तयत्येव बहुव्ययोऽस्मद्गेहे ॥२४॥
 नियमो मयापि गृहीतोऽनिर्धीना नित्यमेव दाने । तस्मात्तथा करोमि यथा द्वावपि भवन एवं विचिन्त्य ॥
 मायाबहुरूपतः शालिवृत्तानिना स्थालीनामुपरि । बीजपृग्चिर्मैट्टे करोति पिधानानि सर्वत्र ॥२६॥
 यथा साधूना न कल्पते, अथ सायुसमागमे तथैव । प्रतिवर्ति कृत्वा समुत्तिष्ठति दानमनुदातुम् ॥२७॥
 सासिप्रभुवत् प्रदीपं मुनिभिर्भणितं साचिषापेहितमिदम् । अस्माकं नो कल्पते तस्मान्मा गृहाणाम्गच्छते ॥२८॥

हा हा अहं अभंगा जाया इचाइ जंगमाणी सा । अत्रंपि हु विहरावसु इय भणिया सेट्टिणा तत्तो ॥
 वल्लवणगाइदव्वं दाऊणं मुणिवरे नमंसेउं । नियगेहाउं विसज्जइ अणुगम्मि वि कइवयपयाइं ॥३१॥
 तह घट्टइ सच्चित्तं कयावि इंते मुणीसरे ददुं । कइया करे करेईं सनीरकरैवंपि एमेव ॥३२॥
 जलियजलणस्स उव्वरिं धरेइ घयकूरयालियाईयं । इय एवं कुव्वंती साहूहिं क्रमेण सा नाया ॥३३॥
 वहुकूडकवडकलिया एसां दाउं न इच्छए किंपि । उवरोहेणं सेट्टिस्स तहवि ते जंति भिक्खट्टा ॥३४॥
 अह अन्नया मया सा वासियवमणेण पीडिया वाडं । पणपन्नियाण मज्जे उववद्दा वंतरसुरेसु ॥३५॥
 तत्तो जुया य भमिही कइवि भवे तो विदेहवासम्मि । संपत्तचरणरिद्धी सिद्धिपि हु पाविही कमसो ॥

॥ इत्यतिथिसंविमाणे द्वितीयातिचारविपाके विजयादृष्टान्तः ॥

ततः सा भणति हा विक्साघृनामकल्पमिदं जातम् । कर्मचारिकया कयापि ममापुण्यैरिति विहितम् ॥२९॥
 हा हा अहमभाग्या जातेत्यादि जल्पन्ती सा । अन्यदापि हि विहारयेति मणिता श्रेष्ठिना ततः ॥३०॥
 वल्लवणकादिद्रव्यं दत्त्वा मुनिवरात्नमस्यित्वा । निजगेहाइ विसृज्यत्यनुगम्य कतिपयपदानि ॥३१॥
 तथा घट्टयति सचित्तं कदाप्यायतो मुनीश्वरान दृष्ट्वा । कदा करे करोति सनीरपात्रमप्येवमेव ॥३२॥
 ज्वलितज्वलनस्योपरि धरति घृतकूरस्याख्यादिकम् । इत्येवं कुर्वती साधुभिः क्रमेण सा ज्ञाता ॥३३॥
 बहुकूटकपटकलितैषा दातुं नेच्छति किमपि । उपरोधेन श्रेष्ठिनस्तथापि ते यान्ति मिक्षार्थम् ॥३४॥
 अथान्यदा मृता सा वासितवमनेन पीडिता वाडम् । पणपर्णिकानां मध्य उपपन्ना व्यन्तरसुरेषु ॥३५॥
 ततश्च्युता च भ्रमिष्यति कल्पपि मवांस्ततो विदेहवर्षे । संप्राप्तचरणार्द्धिः सिद्धिमपि हि प्राप्स्यति क्रमशः ॥

कालाक्षरमद्राणं द्वितोवि हु तफल न पावेद् । जह देवचंद्रसइदो सदच्चित्तो दाणकयनियमो ॥१॥
 तथाहि;—

लन्डीमंदिरनामं नयरं इह अत्थिसुत्थियजणोहं । सत्पुरिसचरियचित्ताइं जत्थ भवणाइं दीसंति ॥२॥
 तत्थ दरियारिपिगनाहद्दप्पदलणम्मि सरहसो सरहो । ससिकंतिकित्तिसुरसरिहिमाचलो वज्जसारनिवो ॥
 तह देवचंद्रनामा निवसइ वणिओ पभूयणणकल्लिओ । तच्चज्जा देवसिरी सिरीव हरिणो सयाणुगया ॥
 अइक्किविणो पगईए न देइ दाणं कयावि कस्सवि य । तहवि हु धम्महिहासी न विलासी जोव्वणत्थोवि ॥
 अह चउनाणी मूरी समोसदो तत्थ वाहिरुज्जाणे । उज्जाणपालयाणं पासम्मि गओ तथा सोवि ॥६॥
 उग्गाहणियाहेउ तेवि हु सूरीण पायमूलम्मि । जिणधम्मं निसुणंता दिट्ठा तो सोवि तं मूर्ति ॥७॥
 वंदेउ उवविट्ठो निसुणइ धम्मं परेण विणएण । दाणतवसीलभावणमइयं मइमोहनम्महणं ॥८॥
 तथाहि;—

दाणसीलतवभावणसंसिउ धीरिहिं धम्मु चउव्विहु दंसिउ ।

उत्तरतिविहकरणअसमत्थं दाणधम्मु परं जि जयइ गिहत्थइ ॥९॥

आरंभनिपत्ताणं अकारिताणं अकारिताणं । धम्मट्ठा दायव्वं गिहीहिं साहूणं जं भणियं ॥१०॥
 संतं वज्जमणिच्चं जो ठाणे दाणपि नो दए । वराओ तुच्छओ एसो कह सीलं दुद्धरं धरे ? ॥११॥
 जम्हा धन्नाणं चिय नराण देयं च दाणसत्ती य । पचेण य सह जोगो जायइ चिरच्चिन्नपुत्तेहिं ॥१२॥
 तथाहि;—

कालातिरुमदान ददपि हि तत्कउ न प्राप्नोति । यथा देवचन्द्रश्चाद् शठचित्तो दानकृतनियम ॥१॥

लन्डीमंदिरनामं नगरमिहास्ति सुस्थितजनौषम् । सत्पुरषचारिताचिन्ताणि यत्र भवनानि दृश्यन्ते ॥२॥

तत्र दत्तारिमृगनाथदर्पदलने सरभस शरभ । शशिकान्तिश्रीसुरसरिद्विमाचलो वज्रसारनृप ॥३॥

तथा देवचन्द्रनामा निवसति वणिक् प्रभूतधनकलित । तद्धार्या देवश्री श्रीरिव हरे सदानुगता ॥४॥

अतिवृषण प्रवृत्त्या न ददाति दान कदापि कस्यापि च । तथापि हि धर्माभिलाषी न विलासी यौवनस्योऽपि ॥५॥

अथ चतुर्जान सुरि सपयसुत्तस्तत्र बहिरुद्याने । उद्यानपालकाना पार्श्वे गतस्तदा सोऽपि ॥६॥

उद्ग्राहणिकहेतोस्तेऽपि हि सूरीणा पाटमूले । जिनधर्म दृणवन्तो दृष्टास्तत सोऽपि त सूरिम् ॥७॥

वन्दिरवोपविष्ट दृष्टोति धर्म परेण विनयेन । दानतप शीलभावनामय मतिमोहनर्मथनम् ॥८॥

दानशीलतपोभावनाशमितो धैरिधर्मश्चतुर्विधो दर्शित ।

उत्तरत्रिविधकरणसमर्थाना दानधर्म परो जयति गृहस्थानाम् ॥९॥

आरम्भनिवृत्तेभ्योऽक्षुर्बद्धघोऽकारणद्वय । धर्माय दानत्रयं गृहिभि मायुभ्यो यद्गणितम् ॥१०॥

सत् पापमनित्य य स्थाने दानमपि नो दद्यात् । वराकस्तुच्छ एष कय शीलं दुर्धरं धरेत् ॥११॥

यन्माद्रन्वयानामेव नगेणा देय च दानशक्तिश्च । पात्रेण च सह योगो जायते विरचीर्णपुण्यै ॥१२॥

केवि नियजीवियंषि हु संदेहनुलाए ठाविऊण सया । लंयंति जलनिहिं नहु पावंति वराहियं तद्वि ॥
 अन्ने कहमवि पावंति किंपि पुन्नेहिं तेवि किवणत्ता । पाणञ्चएवि विचंति नियधणं नेय जं भणियं ॥१४॥
 चाइयणकरपरंपरपरियत्तणखेयवसपरिस्संता । अत्था किविणव्रत्त्या सत्थावत्त्या सुयंतिव्व ॥१५॥
 आयरपवद्दिदयावि हु सव्वपयत्तेण रक्खिया निच्चं । किविणाण धणसमिद्धी परकज्जटा कुमारिव्व ॥
 अह्व केसिंपि जायइ धणसंपत्तीवि दाणमत्तीवि । तद्विकेसिंपि दुल्लहो सुपत्तसंगो इवइ जम्हा ॥१७॥
 सव्वारंभनियत्तं निम्मलचित्तं पविच्चचारितं । निक्कारणकरुणारसजुत्तं पत्तं जए विरलं ॥१८॥
 ता किं बहुणा इह जंपिएण जइ मइह कहवि भवविरहं । सुच्चविहिणा सुपत्ते उवउंजइ नियधणं धणिणो ॥
 यतः—

“पट्टरपवनवशाकुलितकुवलयदलतरलानि । जीवितयौवनशुवातिजनघनलवलामसुत्तानि” ॥

इय मुणिवि देवचंदेणभिग्गहो अतिहिंसंविभागम्मि । गहिओ तो आहूया भिक्खट्टा नियगिहे मुणिणो ॥
 समए तेवि हु पत्ता विसुद्धसिद्धन्नसंगहनिमित्तं । गिण्हंति तेण दिन्नं जहोच्चियं भणइ सो एवं ॥२१॥
 अज्ज सुभत्तं भुत्तं पागविही मज्ज अज्ज खलु सफला । जं गुरुभोयणसेसं भुंजिस्समहंति सो तयणु ॥
 अणुगमिऊणं मुणिणो भुंजइ य सयं मुणीण उव्वरियं । मुणिणोवि गुरुसयासे सव्वे एयं निवेयंति ॥
 भणिया जइणो गुरुगा एयस्स गिहे सपावि गंतव्वं । अवसरइ किविणसदो पावइ तह निज्जरं जेण ॥
 तो पइदिदयं मुणिणो गच्छंति गिहम्मि तस्स भिक्खट्टा । पयईए तस्स भज्जा उयारचित्ता तओ पउरं ॥
 देइ घयथोल्लभोयगसक्करदब्बाइं पइदिणं पायं । पिच्छइ य देवचंदो दिज्जंतं तं तओ भणइ ॥२६॥

केऽपि निजजीवितमपि हि संदेहनुलायां स्थापयित्वा सदा । लङ्घन्ते जलनिधिं नहि प्राप्नुवन्ति वराटिकां तथापि ॥
 अन्ये कथमपि प्राप्नुवन्ति किमपि पुण्यैस्तेऽपि कृपणत्वात् । प्राणात्ययेऽपि व्ययन्ते निजघनं नैव यद्गणितम् ॥
 त्यागिननकरपरम्परापरिवर्तनखेदवशपरिश्रान्ताः । अर्थाः कृपणगृहस्थाः स्वस्थावस्थाः स्वपन्तीव ॥१९॥
 आदरप्रवर्धिता अपि हि सर्वप्रयत्नेन रक्षिता नित्यम् । कृपणानां घनसमुद्भिः परकार्यार्था कुमारीव ॥१६॥
 अथवा केयामपि जायते घनसंपत्तिरपि दानशक्तिरपि । तथापि केयामपि दुर्लभः सुपात्रसङ्गो भवति यस्मात् ॥
 सर्वास्मनिवृत्तं निर्मलचित्तं पावित्रचारिवम् । निष्कारणकरुणारसयुक्तं पात्रं जगति विरलम् ॥१८॥
 तस्मात्किं बहुनेह जल्पितेन यदि काङ्क्षत कथमपि भवविरहम् । सूत्रविधिना सुपात्र उपयुद्ग्व्यं निजघनं घनिनः ॥
 इति ध्रुत्वा देवचन्द्रेणाभिग्रहोऽतिथिसंविभागे । गृहीतस्तत आहूता भिक्षार्थं निजगृहे मुनयः ॥२०॥
 समये तेऽपि हि प्राप्ता विशुद्धसिद्धान्तसंग्रहनिमित्तम् । गृह्णन्ति तेन दत्तं यथोचितं मणति स एवम् ॥२१॥
 अथ सुमक्तं मुक्तं पाकविधिर्माद्य खलु सफलः । यद् गुरुभोजनशेषं भोक्ष्येऽहमिति स तदनु ॥२२॥
 अनुगम्य मुनीन् मुक्ते च स्वयं मुनीनामुद्गृह्यतम् । मुनयोऽपि गुरुसकाशे सर्व एताश्रिवेदयन्ति ॥२३॥
 भणिता यतिनो गुरुर्णेतस्य गृहे सदापि गन्तव्यम् । अपसरति कृपणशब्दः प्राप्नोति तथा निर्गंरां येन ॥२४॥
 ततः प्रतिदिवसं मुनयो गच्छन्ति गृहे तस्य भिक्षार्थम् । प्रकृत्या तस्य भायोदारचित्ता ततः प्रचुरम् ॥२५॥

नियमज्जं किवणत्ता पडिलाभिस्सामि मुणिवरे अहयं । इत्यष्टे मह नियमो इय भणिउं वीयदिवसम्मि ॥
 समयेव गओ वसहिं मुणिणो आंमत्तिऊण नियगेहे । आणेउं पडिलाहइ घएण पलियद्धमाणेण ॥२८॥
 तो वंदिउं विसज्जइ मुणिणो अन्नस्य विहरिउं पत्ता । मूरीण संनिहाणे ता पुट्टा सूरिणा मुणिणो ॥
 किं तस्स गिहे लद्धं तो मुणिणा दंसियं तयं तुप्यं । गुरुणावि य ते भणिया तस्स गिहे नेय गंतव्वं ॥
 अनिमंतिएहिं, तत्तो तइयदिणे आगओ निमंतेउं । मुणिवरभोयणकाले समइक्कंतम्मि, तो गुरुणा ॥
 भणियं भुत्ता मुणिणो अब्भत्तट्ठं न जेहिं भो ! विहियं । सदसीलयाए खेयं कुणमाणो पुणविसो भणिओ ॥
 मा कुणसु भइ ! खेय कारणओ अज्ज तुज्ज गेहम्मि । न गया मुणिणो तो सो भुत्तो गंतूण गेहम्मि ॥
 अइमत्ताहारेणं संजायविमूइओ तओ मरिउं । उववन्नो भूएसुं कमेण लहिही सिवसुहंपि ॥३४॥
 ता भो ! वयाइयारो कायव्वो नेय बुद्धिमंतेहिं । अइयारे कुणमाणो कमेण भंगंपि सो कुणइ ॥३५॥

॥ इत्यतिथिसंधिभागवते तृतीयातिचारदृष्टान्तः ॥

ददाति घृतघोलमोदकशर्कराद्रव्याणि प्रतिदिनं प्रायः । पश्यति च देवचन्द्रो दीयमानं तत्ततो भणति ॥२६॥
 निजमार्या कृपणत्वात्प्रतिलम्भयिष्यामि मुनिवरानहम् । अत्रार्थे मम नियम इति भणित्वा द्वितीयदिवसे ॥
 स्वयमेव गतो वसतिं मुनीनामन्वय निजगेहे । आनीय प्रतिलम्भयति घृतेन पत्यार्थमानेन ॥२८॥
 ततो वन्दित्वा विसृजति मुनयोऽन्यत्र विहृत्य प्राप्ताः । सूरिणां संनिधाने तदा पृष्ठाः सूरिणा मुनयः ॥२९॥
 किं तस्य गृहे लब्धं ततो मुनिना दर्शितं तद् घृतम् । गुरुणापि च ते भणितास्तस्य गृहे नैव गन्तव्यम् ॥
 अनिमन्त्रितैः, ततस्तृतीयदिन आगतो निमन्त्रयितुम् । मुनिवरभोजनकाले समतिक्रान्ते, ततो गुरुणा ॥३१॥
 भणितं भुक्त्वा मुनयोऽभक्तार्थं न यैर्भोः ! विहितम् । शठशीलतया खेदं कुर्वन् पुनरपि स भणितः ॥३२॥
 मा कुरु भद्र ! खेदं कारणतोऽद्य तव गेहे । न गता मुनयस्ततः स भुक्तो गत्वा गेहे ॥३३॥
 अतिमात्राहारेण संजातविसृचिकस्ततो मृत्वा । उपपन्नो भूतेषु क्रमेण लप्स्यते शिवसुखमपि ॥३४॥
 तस्माद् भो व्रतातिचारः कर्तव्यो नैव बुद्धिमद्भिः । अतिचारान्कुर्वन्क्रमेण भङ्गमपि स करोति ॥३५॥

नियद्वंवि परकं पचे गिहपागएवि जे विति । कयअतिहिदाणणियमा थेरिच्च लहंति ते दुवसं ॥१॥
तथाहि;—

अस्थि सुविसालसालगभग्गरविरहतुरंगगइपसरं । नामेणं विस्सपुरं विस्सस्सवि विस्सुयं नयरं ॥२॥
जं वा कुलीणवासं मुणीहिं परिवज्जियं हरिपुरिंमि । हसइ हरहासससरहसियजिणहरसिहरसोहाहिं ॥
पउमाणणाहिं सुपओहरांहिं पफुल्लकुवलयच्छीहिं । मज्जे नियंविणांहिं वहिया सरसीहिं सोहेइ ॥४॥
तं परिपालइ पस्थिवमस्थयमणिकिरणविच्छुरियचरणो । राया समयमियारी भज्जा से चंदलेहत्ति ॥५॥
तत्थवि य वसइ एकका थेरी गुरुदुक्खभारतवियंगी । ईसरगिहेसु कम्मं कुणमाणी गमइ दियहाइ ॥६॥
अह तत्थ समोतरिओ सूरी नामेण मलयचंदोति । जाइ जणो तव्वंदणहेउं थेरीवि भत्तीए ॥७॥
वंदेउं उवविट्ठा निसुणइ धम्मं मुणिंदापासम्मि । पउमं चिय सम्मत्तं वचइ सूरी इयसरुवं ॥८॥
तथाहि;—

दुत्तारदूरतीरे फुट्टिए जाणम्मि मज्जमाणस्स । पुरिसस्स जलहिमज्जे जह फलयासायणं सरणं ॥९॥
तह संसारसमुद्रे दुत्तारे दुसहदुक्खजलगहिरे । जीवस्स होइ सरणं सम्मत्तासायणं चेव ॥१०॥
जह दुक्काले काले असणविहीणस्स कस्सइ नरस्स । दुहियस्स होइ सहसा परमत्तं किंपि पुच्चेहिं ॥११॥
तह दूसमाणे काले पमायवहुलस्स जीववगस्स । दुहियस्स होइ सहसा सम्मत्तं अमयनीसंदं ॥१२॥
जह कोइ हीरमाणो तरलतरंगेण गिरिनइजलेण । कहकहवि जीयसेसो पावइ तदविडविपालवं ॥१३॥
तह रायमहागिरिनइपवाहपिल्लणमलरियओ जीवो । पावइ कोइ सउन्नो सम्मत्तस्वरालवं ॥१४॥

निजद्रव्यमपि परकीर्यं पात्रे गृहमागतेऽपि ये ब्रुवन्ति । कृतातिथिदाननियमा स्थविरेव लभन्ते ते दुःखम् ॥१॥

अस्ति शुविशालशालाप्रभग्गरविरथतुरङ्गगतिप्रसरम् । नाम्ना विश्वपुरं विश्वस्यापि विश्रुतं नगरम् ॥२॥

यद् वा कुलीनवासं मुनिभिः परिवर्जितां हरिपुरीमपि । हसति हरहासशशहरसितजिनगृहशिवरशोभाभिः ॥३॥

पधाननामिः सुपयोधराभिः प्रफुल्लकुवलयाक्षी(च्छा)भिः । मध्ये नितम्बिनीभिर्बहिः सरसीभिः शोभते ॥४॥

तत्परिपालयति पार्थिवमस्तकमणिकिरणच्छुरितचरणः । राया समयमृगारिर्भार्या तस्य चन्द्रलेखेति ॥५॥

तत्रापि च वसत्येका स्वविरा गुरुदुःखभारतसाङ्गा । ईश्वरगृहेषु कर्म कुर्वाणा गमयति दिवसानि ॥६॥

अथ तत्र समवसतः सुरिर्नाम्ना मलयचन्द्र इति । याति जनस्तद्वन्दनहेतोः स्थविरापि भक्त्या ॥७॥

वन्दित्वोपविष्टा शृणोति धर्मं मुनीन्द्रपार्श्वे । प्रथममेव सम्यक्त्वं वर्णयति सुरिरितिस्वरूपम् ॥८॥

दुस्त्वारदूरतीरे स्फुटिते याने मज्जतः । पुरुषस्य जलाधिमध्ये यथा फलकासादनं शरणम् ॥९॥

तथा संसारसमुद्रे दुस्त्तारे दुस्सहदुःखजलगमेरे । जीवस्य भवति शरणं सम्यक्त्वासादनमेव ॥१०॥

यथा दुष्काले कालेऽशनविहीनस्य कस्यचिन्नरस्य । क्षुधितस्य भवति सहसा परमात्रं किमपि पुण्यैः ॥११॥

तथा दुष्पमायां काले प्रमादबहुलस्य जीववर्गस्य । दुःखितस्य भवति सहसा सम्यक्त्वममृतानि.स्यन्दम् ॥

यथा कोऽपि द्वियमाणस्तरलतरङ्गेण गिरिणदीजलेन । कथं कथमपि आवितिजेषः प्राप्नोति तद्विदपिप्रालम्बम् ॥

जह लोहाण सुवन्नं तणाण धन्नं धणाण रयणांइ । रयणाण कामरयणं तहं भो धम्माण जिणधम्मो ॥
 जह नन्दणं वणाणं दुमाण कप्पद्दुमो मुणीण जिणो । पुरिसाण चक्कवट्ठी तहेव धम्माण जिणधम्मो ॥१६॥
 नायाणं नागिंदो चंदो नक्खत्तारमाणं च । असुराणं असुरिंदो तहेव धम्माण जिणधम्मो ॥१७॥
 देवाणं देविंदो जहव नरिंदो नराण मञ्जम्मि । जह मिगवई मिगाणं तहं भो धम्माण जिणधम्मो ॥१८॥
 सो दुविहो पत्ततो जइगिहिभेएण पढमओ दसहा । वीओ बारसभेओ कमेण सो देइ सिवसोक्खं ॥
 केणवि पढमो गहिओ वीओ केणावि ताण पासम्मि । अत्तिहीण संविभागे नियमं थेरी पवज्जेइ ॥२०॥
 अह सा गिहम्मि पत्ता भोयणासमयम्मि मग्गए मग्गं । सुमुणीणं जइ पिच्छइ तो जच्छइ तेसिमसणाइं ॥
 अह अन्नया य कम्मि वि पत्ते परमूसवम्मि केणावि । दिन्नो य कलमसाली पायसघयसंजुओ तीए ॥२२॥
 रद्धा खीरी तत्तो समागओ मासपारणयकाले । एगो महातवस्सी तीए घरे सावि तो किंचि ॥२३॥
 वल्लचणवादिभक्तं वियरइ मायाए भणइ मुणिसमुहं । जइ परकीया खीरी न ह्वइ ता तुह अहं देमि ॥
 किं एत्तियपुञ्जाइं होहिंति कयाइ मह अभग्गाए । जं मुणिणो पारणए परमन्नं मह गिहे होही ॥२५॥
 किंपुण चाउलनीरं गिण्ह जहिच्छाए फासुएसणीयं । जइ तुह पओयणं ता एयं मह संतियं जम्हा ॥२६॥
 मुणिणावि हु तं गहियं पज्जत्तीए गओ य अन्नत्य । थेरीएवि परमन्नं पच्छा भुत्तं समग्गंवि ॥२७॥
 आकट्टिकंठपमाणं भुत्ता रयणीए चरिमंजामम्मि । सम्मत्तेण समेयं वपियं तं तक्खणे चेव ॥२८॥

तथा रागमहागिरिनदीप्रवाहपीठनगलस्थितो जीवः । प्राप्नोति कोऽपि सपुण्यः सम्यक्त्वतरुवरालम्बम् ॥१४॥
 यथा लोहानां सुवर्णं तृणानां धान्यं धनानां रत्नानि । रत्नानां कामरत्नं तथा भो धर्माणां जिनधर्मः ॥१५॥
 यथा नन्दनं वनानां द्रुमाणां कल्पद्रुमो मुनीनां जिनः । पुरुषाणां चक्रवर्ती तथैव धर्माणां जिनधर्मः ॥१६॥
 नागानां नागेन्द्रश्चन्द्रो नक्षत्रतारकाणां च । असुराणामसुरेन्द्रस्तथैव धर्माणां जिनधर्मः ॥१७॥
 देवानां देवेन्द्रो यथा वा नरेन्द्रो नराणां मध्ये । यथा मृगपतिर्मुगाणां तथैव धर्माणां जिनधर्मः ॥१८॥
 स द्विविधः प्रज्ञप्तो यतिगृहिभेदेन प्रथमो दशधा । द्वितीयो द्वादशभेदः क्रमेण स ददाति शिवसौख्यम् ॥१९॥
 केनापि प्रथमो गृहीतो द्वितीयो केनापि तेषां पार्श्वे । अतिथीनां संविभागे नियमं स्थविरा प्रपद्यते ॥२०॥
 अथ सा गृहे प्राप्ता भोजनसमये मार्गयति मार्गम् । सुमुनीनां यदि पश्यति ततो यच्छति तेभ्योऽज्ञानादि ॥२१॥
 अथान्यदा च कस्मिन्नपि प्राप्ते परमोत्तमे केनापि । दत्तश्च कलमशालिः पायसघृतसंयुतस्तस्यै ॥२२॥
 राद्धा क्षैरेयी ततः समागतो मासपारणकाले । एको महातपस्वी तस्या गृहे सापि ततः किञ्चिन्व ॥२३॥
 वल्लचणकादिभक्तं वितरति मायया भणति मुनिसंमुखम् । यदि परकीया क्षैरेयी न भवेत्तदा तेऽहं दद्याम् ॥
 किमेतावत्पुण्यानि भवेयुः कदाचिन्ममाभाषयाथाः । यन्मुनेः पारणके परमात्नं मम गृहे भवेत् ? ॥२५॥
 किन्वोदाननीरं गृहाण यदृच्छया प्रासुकैषणीयम् । यदि तव प्रयोजनं तदैतन्मदीयं यस्मात् ॥२६॥
 मुनिनापि हि तद् गृहीतं पर्याप्त्या गतश्चान्यत्र । स्थविरयापि परमात्नं पश्चाद् भुक्तं समग्रमपि ॥२७॥

पाणोर्हि परिमुक्ता मद्भिर्मगुणसंज्ञया मरेऽण । मणुएसुं उववन्ना सिञ्जित्स्व खवियकम्मंसा ॥२९॥-

॥ इत्यतिथिग्रते अनुर्थान्तिच्यारह्पान्तः समाप्तः ॥

:

आकंटीकण्ठप्रमाणं मुक्ता रजन्याश्चरमयामे । सन्यक्त्वेन समेतं बान्तं तत्तत्तण एव ॥२८॥

प्राणैः परिमुक्ता मध्यमगुणसंयुता मृत्वा । मनुजेपूपपन्ना सेत्स्यति क्षपितकर्माद्या ॥२९॥

एसोवि देइ दाणं किमहं असमत्यओ इमाओवि । इय बुद्धीए दिंतो लहेइ नंदोव्व अप्पफलं ॥१॥
तथाहि ;—

सुरगिरिदीहरदंडो वसुमइचड्डो सरोहनेहिल्लो । जंबुदीवो दीवोव्व अत्थि पज्जलिरतरणिसिद्धो ॥२॥
तम्मि भरहं सुखित्तं तस्स य खंडम्मि मच्चिम्मिल्लम्मि । दाहिणदिसिवहुतिलयं सिरिनिलयं सिरिपुरं अत्थि ॥
जम्मि जिणभवनकल्लहोयकल्लसकरनियरपसरपिजरियं । गयंगंगं विरायइ दिणेवि संझन्नभरायसमं ॥४॥
सरला सदला सहला सउणजणासेविया सिणिद्धा य । अंतो विहवइद्दजणा वाहिं पुण विटविणो जत्था ॥५॥
तम्मि भरिंदो भरविंद्वंदिओ दिवायरोव्व तैयस्सी । निहणियअरिबलतिमिरो रिउवलमहणोत्ति नामेण ॥६॥
एवकोत्थि नवरि दोसो कित्तिपिया जस्स विलसइ जहिच्छं । गयवीडारिगिहेसुवि जसेण नियवंधुणा सद्धिं ॥
तह सयलवणिवरिट्ठो निवसइ तत्थेव गुणगणगरिट्ठो । सिट्ठी सुंदरनामा तह नंदो वसइ तत्थेव ॥८॥
अह रत्तो मत्तकरी आलाणं भंजिऊण अन्नदिणे । अगणंतो पडिकारे चुरंतो रहघरइ य ॥९॥
चलिओ वाहिं गंतुं तं सोऊणं भडेहिं परियरिओ । संचलिओ पिट्ठीए तुरगारूढो निवोवि तओ ॥१०॥
पवरफलाणाहारं साहारं पिच्छिऊण उज्जाणे । चलिओ वीसामत्थं इत्थी जा तस्स छायाए ॥११॥
ता परमवखरलीणो तणुणा झीणो मणम्मि अदीणो । काउस्सग्गम्मि टिओ दिट्ठो साहू, तयणु सोवि
संजायजाइसरणो पणमइ पयपंकयाइं वरमुणिणो । तं पिच्छिऊण राया रंजियहियओ भणइ एवं ॥
अच्छरियं अच्छरियं जं तिरिओवि हु नमंसए साहुं । तो अम्हाणवि एसो नमंसणिज्जोत्ति इय भणिउं ॥

एषोऽपि वृदाति दानं किमहमसमर्थोऽस्मादपि । इति बुद्ध्या ददन्नभते नन्द इवाल्पफलम् ॥१॥

सुरगिरिदीर्घदण्डो वसुमतीपात्रः सरावधस्नेहवान् । जम्बुद्वीपो दीप इवास्ति प्रन्वलिनुतरणिशिखः ॥२॥
तस्मिन्भरतं सुक्षेत्रं तस्य च खण्डे मध्यमे । दक्षिणादिग्बवृत्तिलकं श्रीनिलयं श्रीपुरमस्ति ॥३॥
यस्मिञ्चिनभवनकल्लधौनकल्लशकरनिकरप्रसरपिजरितम् । गगनाङ्गणं विराजते दिनेऽपि सन्ध्याभ्ररागममम् ॥४॥
सरला सदला सफला सगुण(शकुन)जनासेविता । स्निग्धाश्च । अन्तर्विभववादयजना बहिष्पुनर्विदपिनो यत्र ॥५॥
तस्मिन्नरेन्द्रो नरवृन्दवन्दितो दिवाकर इव तेजस्वी । निहतारिबलतिमिरो रिपुबलमथन इति नाम्ना ॥६॥
एकोऽस्ति किन्तु दोषः क्रींत्तिप्रिया यस्य विलसति यथेच्छम् । गतम्रीदारिगृहेष्वपि यशसा निजवन्धुना सार्वभ ॥
तत्र सकलवणिग्धरिष्ठो निवसति तत्रैव गुणगणगरिष्ठः । श्रेष्ठी सुन्दरनामा तथा नन्दो वसति तत्रैव ॥८॥
अथ राज्ञो मत्तकर्णालानं भद्रक्त्वाऽन्यदिने । अगणयन्प्रतिकारांश्चूर्णयन् रथगृहादींश्च ॥९॥
चलितो बहिर्गन्तुं तत् श्रुत्वा भटैः परिकरितः । संचलितः शृष्टे तुरगारूढो नृपोऽपि ततः ॥१०॥
पवरफलानामाधारं शाखिनं दृष्ट्वोद्याने । चलितो विश्रामार्थं हस्ती यावत्तस्य च्छायायाम् ॥११॥
तावत्परमाक्षरलीनस्तनुना क्षीणो मनस्यदीनः । कायोत्सर्गं स्थितो दृष्टः साधुः, तदनु सोऽपि ॥१२॥
संजातजानिस्मरणः प्रणमति पदपङ्कजानि वरसुनेः । तद् दृष्ट्वा राजा रञ्जितहृदयो मणस्येवम् ॥१३॥
आश्चर्यमाश्चर्यं यत्तिरिडडपि हि नमस्यति साधुम् । ततोऽस्माकमप्येष नमस्यनीय इतीदं भणित्वा ॥१४॥

तुरयाओ उत्तरेउं वंदइ राया संपेरियणो साहुं । उवइहिउं करिदं उवविट्टो सुद्धभूमिण ॥१५॥
 अइ उवंसंते करिणो इल्लप्लए सुणिस्स नमणत्वं । संपत्ता सुंदरनंदसिट्ठिणो दोवि जुगवंपि ॥१६॥
 ज्ञाणसमत्तीए तओ साहु साहइ ताण जिणयम्मं । समयम्मि निवो पुच्छइ तं साहुं रइयकरकोसो ॥१७॥
 को निव्येओ जाओ वयगहणे तुज्ज जोव्वणभरेवि । भणइ सुणी संसारे सुलहोच्चियराय । निव्येओ ॥
 तुज्जवि नवरं मन्ने अज्जवि कम्मं निवारणं अत्थि । चरणावरणं तम्हा निसुणिज्जउ अम्हवयहेउं ॥१९॥
 जइवि हु तुज्जवि तस्मवणओ अ जाएइ कहवि वैरगं । इय कारणा कहिज्जइ तत्तकहणमसंगयं इहरा ॥
 तद्यथा;—

अत्थि पुहईपसिद्धा उववणवणसंडमंडिउइसा । रयणउरी वरनयरी तत्थ निवो रयणचूडोत्ति ॥२१॥
 रज्जमणुगालयंतो अमावसाए निसाए सो राया । परिहरियापात्रकिचो विसज्जियासेअवरोहो ॥२२॥
 वासहरयं पविट्टो सुहचिट्टो जाव सिज्जमारूढो । दीवसिहाए दिट्ठी ताव निविट्ठा तओ दिट्टो ॥२३॥
 एगो तरलपयंगो दीवसिहं पविसिउं अहिलसंतो । करुणापणइणिपरिपेरिएण तो चित्थियं रत्ता ॥२४॥
 अहह वराओ एसो अघाणविमोद्विओ पईवम्मि । पडिउणं मा डज्जउ तत्तो गहिउं करयलेण ॥२५॥
 कुंचियविवरेण वई पक्खिंतो आगओ पुणो पुणवि । वेलापणगं जाव य तो चित्थि नरवई एवं ॥२६॥
 जह निसुणिज्जइ लोए किल पुरिसो रक्खिओ उवाएहिं । वाससयाइवि जीवइ करेमि ता किपुवायंसे ॥
 मच्चुमुदाओ एयं जइ कइवि हु रक्खिउं तरिस्सामि । ता जाणिस्समवस्सं विज्जोमहंमंततंतेहिं ॥२८॥

तुरगाडुत्तीर्यं वन्दते राजा सपरिजनः साधुम् । उपवृष्ट करीन्द्रमुपविष्टः शुद्धभूमौ ॥१५॥
 अथोपशान्ते करिण आकुलत्वे मुनेर्नमनार्थम् । संप्राप्तौ सुन्दरनन्दश्रेष्ठिनौ द्वावपि जुगपदपि ॥१६॥
 ध्यानसमाप्तौ ततः साधुः कथयति तयोर्जिनवर्षम् । समये नृपः पृच्छति तं साधुं रचितकरकोसः ॥१७॥
 को निर्वेदो जातो व्रतग्रहणे तव यौवनभरेऽपि । मणति मुनिः संसारे सुलभ एव राजन् । निर्वेदः ॥१८॥
 तवापि किन्तु मन्येऽद्यापि कर्म निवारकमास्ति । चारित्रावरणं तस्मात् श्रूयतामस्मद्ब्रतवैतुम् ॥१९॥
 यदि हि तवापि तच्छ्रवणतश्च जायते कथमपि वैराग्यम् । इति कारणात्कथ्यते तत्कथनमसंगतमितरथा ॥
 अस्ति शृषिर्वीरिसिद्धोपवनवनपण्डमण्डितोद्देशा । रत्नपुरो वरनगरी तत्र नृपो रत्नचूड इति ॥२१॥
 राज्यमनुपालयन्नमानास्याया निशि स राजा । परिहृतपापकृत्यो विस्मयाशेषावरोधः ॥२२॥
 वासगृहं प्रविष्टः सुखचेष्टो यावच्छय्यामारूढः । दीपशिखायां दृष्टिस्तावान्विष्टा ततो दृष्टः ॥२३॥
 एकस्तरलपतङ्गो दीपशिखां प्रवेष्टुमभिलषन् । करुणाप्रणयिनीपरिप्रेरितेन ततश्चिन्तितं राजा ॥२४॥
 अहह वराक एषोऽज्ञानविमोहितः प्रदीपे । पतित्वा मा दक्षतां ततो गृहीत्वा करतलेन ॥२५॥
 कुञ्चितविवरेण वद्विष्प्राक्षित आगतः पुनः पुनरपि । वेलापञ्चकं यावच्च तत्राश्विन्यति नरपतिरेवम् ॥२६॥
 यथा श्रूयते लोके किल पुरुषो रक्षित उपायैः । वर्षशतान्यपि जीवाति करोमि तस्मात्कमप्युपायमस्य ॥२७॥

मरणपरिचाणमवस्समत्थि, जइ जीविही न पुण एसो । ता मच्चुपरित्ताणं नत्थि हु भुवणम्मि कस्सवि य ॥
 इय चित्तिज्जण रत्ता पलोइयाईं समग्गपासाईं । तो दिट्ठो य समुग्गो एगो उग्घाडियहुवारो ॥३०॥
 तो सलहो गहिज्जणं पक्खित्तो तत्थ ढक्किउं दारं । नियपासे तं काउं सुत्तो राया समाहीए ॥३१॥
 निदक्खए विबुद्धो चित्तइ किं तस्स मह उवाएण । जायं, तो य समुग्गं उग्घाडिवि पिच्छए जाव ॥
 ताव न पिच्छइ सलहं रयणुज्जोएण निरु गविट्ठंपि । एकं घरकोइलियं तत्थ निलुक्कं पलोएइ ॥३३॥
 तो चित्तेइ नरिदो नूणं एसो इमाए गिल्लिउत्ति । ही संसारसहाओ सव्वो खणदिट्ठनट्ठोत्ति ॥३४॥
 किल रक्खावुद्धीए एस समुग्गेमया परिविखत्तो; एत्थवि इमीए गसिओ नय मोदत्तो अत्थि विहिपस्सा ॥
 जित्थियमित्तं कम्मं विहियं जीयेण पुव्वजम्मम्मि । तत्थियमित्तं चिय देइ सो फलं नत्थि संदेहो ॥३६॥
 विज्जा कुणंति किरियं ओसहजोएहि मंतवलजुत्ता । नय चायंति वराया पुव्वकयं कम्ममवणेउं ॥३७॥
 पच्चक्खं जेण इमो मए पयंगो समुग्गए खित्तो । गिल्लिओ गिल्लोइयाए को किर मच्चूए रक्खिज्जा ? ॥
 तो नत्थि इत्थ सरणं जयन्मि सचराचरम्मि जीवाण । पुव्वविहियं नियं चिय कम्मं सुद्धमसुद्धमुत्तणेइ ॥
 ता कीस एस लोओ न मुयइ घरवासपमुहवावारं । घणरागदोसमूढो सिट्ठिलो सद्धम्मकिरियाए ? ॥४०॥
 एवं नराहिवइणो सहसा वेरग्गमग्गचडियस्स । जायं जाईसरणं कम्मक्खयउवसमवसेण ॥४१॥
 तो तेणं विन्नाओ पुव्वभवो सुंपरियं च जं पठियं । गयचारित्तावरणो ज्ञत्ति विरत्तो भवहुहस्स ॥४२॥

मृत्युमुखादेनं यदि कथमपि हि रक्षितुं शक्यामि । तदा ज्ञास्याम्यवश्यं वैद्यौषधमन्त्रतन्त्रैः ॥२८॥
 मरणपरित्राणमवश्यमस्ति, यदि जीविष्यति न पुनरेषः । तदा मृत्युपरित्राणं नास्ति हि भुवने कस्यापि च ॥
 इति चिन्तयित्वा राजा प्रलोकितानि समग्रपार्श्वानि । ततो दृष्टश्च समुद्र एक उद्गाटितद्वारः ॥३०॥
 ततः शलभो गृहीत्वा प्रक्षिप्तस्तत्राच्छाद्य द्वारम् । निजपार्श्वे तं कृत्वा मुतो राजा समाधिना ॥३१॥
 निद्रास्थये विबुद्धश्चिन्तयति किं तस्य ममोपायेन । जातं, ततश्च समुद्रमुद्धाट्य पश्यति यावत् ॥३२॥
 तावन्न पश्यति शलभं रत्नोद्घोतेन निश्चितं गधेपितमपि । एकां गृहोलिकां तत्र निलीनां प्रलोकते ॥३३॥
 ततश्चिन्तयति नरेन्द्रो नूनमेवोऽनया गीर्णा इति । ही संसारस्वभावः सर्वैः क्षणदृष्टनष्ट इति ॥३४॥
 किल रक्षावुद्धचैप समुद्रे मया परिक्षितः । अत्राप्यनया प्रस्तो नच मोक्षोऽस्ति विहितस्य ॥३५॥
 यावन्मात्रं कर्म विहितं जीवेन पूर्वजन्मनि । तावन्मात्रमेव ददाति स फलं नास्ति संदेहः ॥३६॥
 वैधाः कुर्वन्ति क्रियाभौषधयोगैर्मन्त्रवल्लयुक्ता । न च शक्नुवन्ति वराकाः पूर्वकृतं कर्मापनेतुम् ॥३७॥
 प्रत्यक्ष येनायं मया पतङ्गः समुद्रे क्षिप्तः । गीर्णां गृहोलिकया कः किल मृत्यो रक्षेत ? ॥३८॥
 ततो नास्त्यत्रं शरणं जगति सचराचरे जीवानाम् । पूर्वविहितं निजमेव कर्म सुप्तमसुखमुपनयति ॥३९॥
 ततः कस्मादेण लोको न मुञ्चति गृहवासप्रमुखन्यापारम् । घनरागद्वेषमूढः शिथिलः सद्धर्मक्रियायाम् ? ॥४०॥
 एवं नराधिपतेः सहसा वैराग्यमार्गचरितस्य । जातं जातिस्मरणं कर्मक्षयोपशमवशेन ॥४१॥

कयपंचमुष्टिलोओ समणो परिहरियसयलसावज्जो । वरसेयवरधारी जाओ सरपम्मि जलउच्च ॥४३॥
 संनिहियदेवयाए तम्मि समयम्मि तस्स नरवड्ढो । मुणिमग्गदंसणट्ठा समणियं तस्सिमं किं ॥४४॥
 धवलं विमलं कोमलसपम्हलं समयमणियपरिमाणं । बहुपावरओहरणं रयहरणं भव्वमणहरणं ॥४५॥
 मुहपोत्तिया ओ बाया पत्ताईयाई सत्त अन्नाई । इय नवउव्हिसणाहो जाओ पत्तेयकुट्टो सो ॥४६॥
 पच्चूसं नाऊणं उग्याडियागिहक्काडसंपुडओ । सीहकिसोरोच्च गुह्याओ निग्गओ, तं च तह दट्ठं ॥
 सिञ्जापाली पभणइ अम्मो ! धावेह एस तुम्ह पहू । सेयपडयवेसधारी एगागी गच्छइ गिहाओ ॥४८॥
 तं मुणिऊगं सहसा पहावियो पक्खलंतगइपसरो । सपलतेउरलोओ विमुक्कपुक्कारकरुणसरो ॥४९॥
 तह संभमवसखलमाणचलणरणणिरिनेउररओहो । वारविलासिणिलोओ विलुलियगुहकुंतलकलावो ॥
 भणियं च ताहि एवं हा दइय । दयासमुद्र ! जयमामि ! । किं अवकयमग्हेहिं जं चत्ता एकहेलाए ? ॥
 तह सविलासविलासिणिनहावलीवलणवड्ढिओ निच्चं । सो चिहुरभरो भमरोलिसामलो लुंचिओ केण ? ॥
 कप्पूरपूरचंद्रणमपणाहिसमुग्गएकल्लियम्मि । वासहरम्मि वि तुंवी कत्थ तए पाविया एसा ? ॥५३॥
 दवियारिदारणसहं सहइ करे तुम्ह सजलकरवालं । उन्नामयदसियाणं एयं पुण पिच्छटमजोगं ॥५४॥
 एवंपि पल्लवमाणो अंतेउरपउरमंतिमाउजणो । सिंहावल्लोइएणवि पलोइओ नेय मणयंपि ॥५५॥
 सोहं नरिद ! समणो कहियं जस्सेरिसं मए चरियं । वो भणइ निवो तं चिय सकयत्थो पुत्तभागी य ॥

ततस्तेन विज्ञातः पूर्वभवः स्मृतं च यत्पठितम् । गतत्रारिशावरणो ज्ञातिरि विरक्तो भवदुःखात् ॥४२॥
 कृपयञ्चमुष्टिलोचः श्रमणः परिहृतसकलसावयः । वरश्वेताम्बरधारी जातः शरदि जलद इव ॥४३॥
 संनिहितदेवतया तस्मिन्समये तस्य नरपतेः । मुनिमार्गदर्शनार्थं समर्पितं तस्मा इदं लिप्तम् ॥४४॥
 धवलं विमलं कोमलसपद्मलं समयमणितपरिमाणम् । बहुपापरजोहरणं रजोहरणं भव्यमनोहरणम् ॥४५॥
 मुत्तवस्त्रिका तु द्वितीया पात्रादिकानि सप्तान्यानि । इति नवोपधिसनाथो जातः प्रत्येकबुद्धः सः ॥४६॥
 प्रत्युपं ज्ञाश्वेताश्रितगृह्णकृपाटसंपुत्रतः । सिंहकिसोर इव गुहातो निर्गतः, तं च तथा दृष्ट्वा ॥४७॥
 गन्यापाली प्रमणत्यम्च ! वावतैप युष्मत्प्रमुः । श्वेतपटवेपधार्यैकाकी गच्छति गृहान् ॥४८॥
 तन् श्रुत्वा सहसा प्रधावितः प्रस्त्रलद्रतिप्रसरः । सकलान्तःपुरलोको विमुक्तपूक्कारकरुणस्वरः ॥४९॥
 तथा संभ्रमवशस्पलचरणरणणितुनूपूररवौषः । धारविलासिनीलोको विलुलितगुहकुन्तलकलापः ॥५०॥
 भाणितं च ताभिरिवं हा दयित ! दयासमुद्र ! जगन्स्वामिन् ! । किमपकृतमस्माभिर्यत्पक्का एकहेलाय ? ॥५१॥
 तथा सविलासाविलासिनीनहावलीवलनवर्धितो नित्यम् । स चिहुरभरो भ्रमरालीश्यामलो लुञ्चितः केन ? ॥
 कर्पूरपूरनन्दनमृगनाभिसमुद्रैकललिते । वासगृहेऽपि तुम्बी कुत्र त्वया प्राप्तया ? ॥५३॥
 दमारिदारणसहो राजते करे तव सजलकरवालः । ऊर्गामयदशानामेतत्पुनः पिच्छमयोग्यम् ॥५४॥
 एवमपि प्रल्लवन्तःपूरमचुरमन्त्र्यादिजनः । सिंहावल्लोकितेनापि प्रलोकितो नैव मनागपि ॥५५॥
 सोऽहं भरेन्द्र ! श्रमणः कायेतं यस्येदं मया चरितम् । ततो भगति नृपस्त्वमेव कृतार्थः पुण्यमार्गी च ॥५६॥

इच्छिमित्तेणवि तुञ्ज जस्त जाओ मणम्मि निव्वेओ । निव्वेयकारणाइं मएवि बहुयाइं दिट्ठाइं ॥५७॥
 तहवि हु अहिययरमहं सामिय । वट्टेमि पावडाणेसु । ता काऊण पसायं कहसु मह समुच्चियं धम्मं ॥
 तो मुणिणा से कहिओ धम्मो दुविहोवि, तेण गिहियम्मो । पडिवन्नो तह सुंदरनंदेहि अतिहियमेगं ॥
 अह करिणो वुत्तंतं पुच्छइ राया मुणी भणइ सम्मं । जाणे न किंतु एसो भद्गभावेण मह पणओ ॥
 तो सहयारडिएणं जक्खेणं साहियं जहा एसो । संजायजाइसरणो साहुं दट्टुण पडियुदो ॥६१॥
 पुव्वभावे जं एसो गिहत्थभावे मुणिस्स छत्तघरो । आसि, तओ पहुविरहे मरिऊण करी समुप्पन्नो ॥
 विञ्जगिरिपायमूले गहिओ गयवंपएहिं तुह पासे । विक्किणिओ आणेउं इय सोऊणं ससवेगं ॥६३॥
 मुणिणावि करी भणिओ सम्मत्तं गिण्ह देसविरइं च । तेणवि तहत्ति विहियं रायावि नर्मसिउं साहुं ॥
 पत्तो गिहम्मि करिणा सह सुंदरनंदसिट्ठिणोवि तहा । नियनियगिहेसु पत्ता कुणंति धम्मं जहागहियं ॥
 अह अन्नया य मुणिणो गुणिणो गुणचंद्रमूरिणो सभिणो । उज्जाणएगदेसे समोसदा सुद्धभूमिए ॥६६॥
 तव्वंदणत्थमह ते सुंदरनंदा नरेसरेण समं । संपत्ता उज्जाणे वंदिवि भत्तीए उवविट्ठा ॥६७॥
 निसुणंति सुद्धधम्मं, अहन्नया सुंदरो पयत्तेण । वंदिवि ते आमंतइ नियगिहे नेइ समगं ॥६८॥
 जिणपडिमव्वंदणत्थं पत्तो सूरी सपरियरो तत्थ । वंदेउं जिणपडिमं उवविट्ठो कहइ जिणधम्मं ॥६९॥
 तो सुंदरेण भणियं नमिऊणं वत्थपत्तभत्ताणं । गहणाणुगहमहं तं करेसु मुणिनाह ! तो सूरी ॥७०॥
 तयभिमुहं भणइ इमं सुद्धं वत्थं हवेइ तं चेव । जं दोसविण्णुक्कं सुणेहि दोसा इमे ते य ॥७१॥

इयन्मात्रेणापि तव यस्य जातो मनासि निर्वेदः । निर्वेदकारणानि मयापि बहूनि दृष्टानि ॥५७॥
 तथापि ह्यधिकतरमह स्वामिन् ! वरें पापत्थानेषु । तस्मात्कृत्वा प्रसादं कथय मम समुचितं धर्मम् ॥५८॥
 ततो मुनिना तस्मै कथितो धर्मो द्विविधोऽपि, तेन गृहधर्मः । प्रतिपन्नस्तथा सुन्दरनन्दान्यामतिथिब्रतमेकम् ॥
 अथ करिणो वृत्तान्तं पृच्छति राजा मुनिर्भणति सम्यक् । जाने न किन्त्वेव भद्रकभावेन मां प्रणतः ॥६०॥
 ततः सहकारस्थितेन यक्षेण कथित यथैव । संजातजातिस्मरणः साधुं दृष्ट्वा प्रतिबुद्धः ॥६१॥
 पूर्वमेव यदेव गृहस्थभावे मुनरेछत्रधरः । आसीत्, ततः प्रभुविरहे मृत्वा करी समुत्पन्नः ॥६२॥
 विन्ध्यगिरिपादमूले गृहीतो गजबन्धकैस्तवपारश्वं । विकीत आनीयेति श्रुत्वा ससवेगम् ॥६३॥
 मुनिनापि करी भणितः सम्यक्त्वं गृहाण देशविरतिं च । तेनापि तथेति विहितं राजापि नमस्यित्वा साधुम् ॥
 प्राप्तो गृहे कारिणा सह सुन्दरनन्दश्रेष्ठिनावपि तथा । निजनिजगृहयोः प्राप्तौ कुरुतो धर्मं यथागृहीतम् ॥६५॥
 अथान्यदा च मुनयो गुणिनो गुणचन्द्रसुरयः शमिनः । उद्यानैकदेशे समवसृताः शुद्धभूमौ ॥६६॥
 तद्वन्दनार्थमथ तौ सुन्दरनन्दौ नरेश्वरेण समम् । संप्राप्तावुचाने वन्दित्वा भक्त्योपविष्टौ ॥६७॥
 शृणुतः शुद्धधर्मम्; अथान्यदा सुन्दरः प्रयत्नेन । वन्दित्वा तानामन्त्रयति निजगृहे नयति सममपि ॥६८॥
 जिनप्रतिमावन्दनार्थं प्राप्तः सूरिः सपरिकरस्तत्र । वन्दित्वा जिनप्रतिमामुपविष्टः कथयति जिनधर्मम् ॥६९॥
 ततः सुन्दरेण भणितं नत्वा वस्त्रपात्रभक्तानाम् । ग्रहणाद्यग्रहमथ त्वं कुरुन्व मुनिनाथ ! ततः सूरिः ॥७०॥

जे न तयद्वा वृथं नय किणियं नेय गहियमन्नेहि । आहडपामिच्चं वज्जिऊण तं कण्ण वत्थं ॥७२॥
 पचाईण विसुद्धिं साहेउं गिण्हए जसुवओगि । सो सुंदरोवि तत्तो अणुगमणं कुणइ म्मीवि ॥७३॥
 संपत्तो उज्जाणे साहूण विहंजिऊण तं देइ । नंदेण इमं निसुयं वीयदिणे सोवि ते गुरुणो ॥७४॥
 हक्कारइ नियगेहे मच्छरओ इइ मणम्मि भावितो । सुंदरसिट्ठी पुच्चिं सव्वपयारोहिं जित्तोवि ॥७५॥
 सो अहमो पडिलाइइ जइ गुरुणो वत्थपत्तभत्तेहिं । असमत्थो किं तस्सवि तओ य सो दोयए वहुयं ॥
 पाएसु लग्गिऊणं गुरुणो मन्नावए जहा एयं । सव्वं चिय वेत्तव्वं वत्थाईं फासुएसणियं ॥७७॥
 मज्झवरि दयं काउं, तेवि हु गिण्हंति तयणुरोहेण । अविपाणियतन्भावा कुणंति सदेसणं तत्तो ॥७८॥
 जे गिहिणो सुयविहिणा सुणिणो पडिलाभयंति भत्तोए । वत्थोसहाइएहिं सव्वत्थवि हुंति ते सुहिणो ॥
 धन्नाण धणं धणवंतयाण जिणधम्मधम्मियजणेसु । उवजुजए अणिच्चं निच्चं पिच्चम्मि सुइहेउं ॥८०॥
 नियमुयविदत्तविहवा जे निच्चं उच्चमाणवि मणम्मि । जणयंति चमक्कारं उयारभावेण ते पुरिसा ॥८१॥
 एमाइदेसणं निसुणिऊण उट्टेइ वंदए सूरिं । नंदो पत्ताणंदो अणुगमइ य कइवयपवाइं ॥८२॥
 मच्छरछलिण कओ अइयारोच्चिय न तत्फलं पत्तं । तेषं सो संजाओ मरिऊणं वंतरसुरेसु ॥८३॥
 कइवयभवगहणाइं भमिऊण लद्धमणुयभावो सो । लहिही चरणं नाणं च मोक्खसोवत्संपि हु कमेण ॥

तदभिमुखं भणतीदं शुद्धं वस्त्रं भवति तदेव । यद् दोषविप्रसुक्तं शृणु दोषा इमे ते च ॥७१॥
 यत्र तदर्थं व्युत्तं नच क्रीतं नैव गृहीतमन्यैः । आहतोच्छिन्नं वर्जयित्वा तत्कल्पते वस्त्रम् ॥७२॥
 पात्रादीनां विशुद्धिं कथयित्वा गृह्णाति यदुपयोगि । स सुन्दरोऽपि ततोऽनुगमनं करोति सूरिरपि ॥७३॥
 संप्राप्त उचाने साधून् विमज्ज्य तद्देहाति । नन्देनेदं श्रुतं द्वितीयादिने सोऽपि तान्गुरुन् ॥७४॥
 हक्कारयति निजगेहे मत्सरत इति मनसि भावयन् । सुन्दरश्रेष्ठीं पूर्वं सर्वप्रकारैर्जितोऽपि ॥७५॥
 सोऽधमः प्रतिलम्बयति यदि गुरुन्वस्त्रपात्रभक्तैः । असमर्थः किं तस्मादपि ततश्च स कौकयति बहु ॥७६॥
 पादयोर्लगित्वा गुरुन्मानयति यथैतत् । सर्वमेव प्रहीतव्यं वस्त्रादि प्रासुकैषणायम् ॥७७॥
 ममोपरि दयां कृत्वा, तेषां हि गृह्णन्ति तदुरोधेन । अविज्ञाततद्वावा कुर्वन्ति सदेशनां ततः ॥७८॥
 ये गृहिणः श्रुताविधिना मुनीन्प्रतिलम्बयन्ति भक्त्या । वस्त्रोपधादिकैः सर्वत्रापि भवन्ति ते सुखिनः ॥७९॥
 धन्यानां धनं धनवतां जिनधर्मवार्मिकजनेषु । उपयुज्यतेऽनिरत्यं नित्यं प्रेत्य सुखहेतुः ॥८०॥
 निजभुजाङ्गिताविभवा ये नित्यमुत्तमानामपि मनसि । जनयन्ति चमत्कारमुदारभावेन ते पुरुषाः ॥८१॥
 एवमादिदेशानां श्रुत्वोत्तिष्ठति वन्दते सूरिम् । नन्दः प्राप्तानन्दोऽनुगच्छति च कतिपयपदानि ॥८२॥
 मत्सरच्छलितेन कृतोऽतिचार एव न तत्फलं प्राप्तम् । तेन स संजातो मृत्वा व्यन्तरसुरेषु ॥८३॥
 कतिपयभवग्रहणानि भ्रमित्वा लब्धमनुजभावाः सः । लप्स्यते चरणं ज्ञानं च मोक्षसौख्यमपि हि कमेण ॥८४॥

सुन्दरसेठी य पुणो तेणैव भवेण लद्धवरचरणो । लहिही सासयसोक्खं अन्वावाहम्मि ढाणम्मि ॥८५॥

॥ इत्यतिधिसंविभावप्रतपञ्चमातिचारे नन्दकथानकं समाप्तम् ॥

॥ तत्समाप्तौ द्वादश व्रतानि समाप्तानि ॥

सुन्दरश्रेष्ठी च पुनस्तेनैव भवेन लद्धवरचरणः । अलव्व शाश्वतसौख्यमव्यावाधे स्थाने ॥८६॥

इय पडिवन्नदुवालसत्रओवि सद्दो विहीए उवउत्तो । अंते समाधिमरणट्टयाए संलेहणं कुज्जा ॥१॥
 दब्बेण भावेण उक्कट्ट जहन्नया य संलेहा । जह आगमे पसिद्धा कायच्चा सा तद्देव ॥२॥
 विदिविदियउत्तपट्टो लद्धट्टो जो करेइ किल कालं । सो मलयचंदसद्दोव्व सुरसिंरिं लहिवि जाइ सिवं ॥
 तथाहि;—

अत्थि इह सुप्पसिद्धं सिद्धत्थं नाम पुरवरं रम्मं । जत्य य बंधो कव्वे सरपालीसु य नन्नत्य ॥
 चिंता य परं धम्मे रागो मुणिपुंगवेसु सुयणे य । वसणं दाणे छेओ विलासिणीअलयवडणामु ॥५॥
 संपुन्नकल्लो पडिपुन्नमंडलो सुयणकुसुयकयहरिसो । तत्थ दरियारितमभरो राया रायव्व महसेणो ॥६॥
 पाउससिरिव्व उन्नयपजोहरा महूसिरिव्व सस्सवणा । सरयसिरिव्व पसस्ता भज्जा तस्सत्थि पीइमई ॥
 तद् सरिसवओ मित्तो मित्तो इव विदियकमलउल्लासो । नामेण मलयचंदो कयप्पमाणो य सव्वत्थ ॥८॥
 अइ कइयावि हु राया संपत्तो वाहियालीभूमिीए । मलयचंदेण समगं तत्थ य ते दोवि रइसेण ॥९॥
 पवणंजयपवणासणनामेसु तुरंगमेसु आरुढा । वाहिज्जंता अस्संदमेण वाहिति ते तुरए ॥१०॥
 ता जाव पहरमेगं तो ते कोवेण उप्पइपवन्ना । तुरियतुरियं वटंता संपत्ता वणनिगुंजम्मि ॥११॥
 पुट्टीए ताण लगं सेन्नं तव्वंपि ताव जाव सिमं । तण्हालुढाकिलंतं परिसंतं तं टिये पच्छा ॥१२॥
 दीहपहलंयणाओ रवितावेणं किलामियसरीरा । तुरयावि परिसंता अडवडणं काउमारद्धा ॥१३॥
 तो उत्तरिया ते दोवि तक्खणं निवडिया तुरंगावि । निययपहूणं चुक्का मुक्का पाणेहिं इय मुणित्तं ॥१४॥

इति प्रतिपन्नद्वादशत्रतोऽपि श्राद्धो विधिनोपयुक्तः । अन्ते समाधिमरणार्थं संलेखनां कुर्यात् ॥१॥
 द्रव्येण भावेनोत्कृष्टा जपन्या च संलेखना । यथागमे पसिद्धा कर्तव्या सा तथैव ॥२॥
 विधिबिहितोत्तमार्थो लब्धवार्थो यः करोति किल कालम् । स मलयचन्द्रश्राद्ध इव सुराश्रियं लब्ध्वा याति शिवम् ॥
 अस्तीह सुप्रसिद्धं मित्रार्थं नाम पुरवरं रम्यम् । यत्र च बन्धवः काव्ये सरःपालीषु च नान्यत्र ॥४॥
 चिन्ता च परं धर्मं रागो मुनिपुद्गवेषु मुजने च । व्यसनं दाने छेदो विलासिन्यलकषटनानु ॥५॥
 संपूर्णफलः परिपूर्णमण्डलः सुमनकुमुदकृतहर्षः । तत्र दीर्णारितमोभरो राजा राजेव महासेनः ॥६॥
 प्रावृष्टीरिवोन्नतपयोधरा मधुश्रीरिव सश्रवणा (शस्यवना) । शरच्छ्रीरिव प्रशस्या भार्या तस्यास्ति प्रीतिमती ॥
 तथा सट्टशवया मित्रं मित्र इव विहितकमलोल्लासः । नाम्ना मलयचन्द्रेण कृतप्रमाणश्च सर्वत्र ॥८॥
 अथ कदापि सन्तु राजा संप्राप्तो वाह्यालीभूमौ । मलयचन्द्रेण सम तत्र च तौ द्वावपि रमसेन ॥९॥
 पवनन्नयपवनाशननाम्नोस्तुरङ्गमथोरारुढौ । वाह्यमानावश्चन्दमेन वाहयतस्तौ तुरगौ ॥१०॥
 तावद्याचत्पहरमेकं ततस्ती कोपेनोत्पथप्रपन्नौ । स्वरितत्वरितं वहन्तौ संप्राप्तौ वननिकुञ्जे ॥११॥
 श्रेष्ठे तयोर्लेभे न्यूनं सर्वमपि तावद्यावत्सीमानम् । वृष्णाश्रुत्त्वान्तं परिश्रान्तं तत्स्थितं पश्चात् ॥१२॥
 दीर्घपथलङ्घनाद्रचितोपेन क्लमिलशरीरौ । तुरगावपि परिश्रान्तौ स्तलनं कर्तुमारब्धौ ॥१३॥
 उत उत्तीर्णा तौ द्वावपि तत्क्षणं निपतितौ तुरङ्गावपि । निजप्रभ्वोर्भ्रष्टौ मुक्तौ प्राणैरिति ज्ञात्वा ॥१४॥

तण्डाउरेण रत्ना भणिओ मित्तो जहा गवेसेह । कत्यवि जलं सुविमलं तो मित्तो तं गवेसेउं ॥१५॥
जा जाइ धेवमगं मग्गंतो पाणियं ता सुणेइ । सजलजलवाहगलगज्जिगहिरवाणिं मणूसस्स ॥१६॥
तो तपणुसारओ जाइ जाव ता पिच्छए मुणिं एगं । सुहयंडिलोवविट्ठं हरिनजलाइहिं परियरियं ॥१७॥
सज्जायंतं महुरज्जुणीए तो नमिंवि भणइ तयभिमुहं । भयवं ! कारुणिय ! कहेसु मज्ज इह किं पि जलठाणं ॥
तुरयावहरियमहसेणनरवई जेण चिट्ठइ किलंतो । तण्डाइ वणनिगुंजे, जा देइ न उत्तरं साहू ॥१९॥
संजायजाइसरणा रत्तो नामस्स सवणओ यावि । एगा हरिणी दिट्ठीए सन्नित्तं नेइ तं समग ॥२०॥
तण्णपीए लम्पो सोधि गओ जाव पल्ललं तत्थ । पोमिणपत्तसुसंठियपुडय भरिऊण नीरस्स ॥२१॥
पत्तो हरिणीए समं रत्तो पासम्मि पाइओ नीरं । राया पुच्छइ मित्तं का एसा कहसु मह हरिणी ! ॥२२॥
सो भणइ मुणिसयासे दिट्ठा एसा, ममावि एईए । दसियमेयं सलिलं करुणारसरसियहिययाए ॥२३॥
इय सोऊणं हरिणीए सह नियो जाइ मुणिसयासम्मि । वदेइ भत्तिजुत्तो मुणीवि तं धम्मलाभेण ॥२४॥
आणंदेउं दिंसई से जिणधम्मं दुभेयमवि सोधि । निसुणेइ पयत्तेणं हरिणीमित्ताहिं संजुत्तो ॥२५॥
तो पत्थावे पुच्छइ राया तं मुणिवरं मिगीवि इमा । कह मज्ज पणयभावं दंसइ पसिऊण साहेसु ॥२६॥
अवढिन्नाणेण तओ नाऊणं मुणिवरो कहइ सच्चं । पुव्वभवं हरिणीए निवस्स पुण तच्चभवं चेव ॥२७॥
तद्यथा;—

आसि इमा तुह घरिणी सरणी घणनेहसलिलभरभरिया । तुहमणमणोरमारामकामकंकेल्लिसाहिस्स ॥२८॥

तृष्णातुरेण राज्ञा भणितं मित्रं यथा गवेपयत । कुत्रापि जलं सुविमलं ततो मित्रं तद् गवेपयितुम् ॥१५॥
यावद्याति स्तोत्रमार्गं मार्गयन् पानीयं तावत् शृणोति । सजलजलवाहगलगज्जिगहिरवाणीं मनुष्यस्य ॥१६॥
ततस्तदनुसारतो याति यावत्तावत्पश्यति मुनिमेकम् । शुभस्थण्डिलोपविष्टं हरिन्कुलादिभिः परिकरितम् ॥
स्वाध्यायन्त महुरध्वनिना ततो नत्वा भणति तदभिमुखम् । भगवन्कारुणिक ! कथय ममेह किमपि जलस्थानम् ॥
तुरगापहृतमहासेननरपतिर्येन तिष्ठति क्लान्त । तृष्णया वननिकुञ्जे, यावद् ददाति नोचर साधु ॥१९॥
संजातजातिस्मरणा राज्ञो नाम्न श्रवणतश्चापि । एका हरिणी दृष्टा सञ्जाय नयति तं समम् ॥२०॥
तत्पृष्टे लान सोऽपि गतो यावत्पल्लवं तत्र । पविनीपत्रमुसंस्थितपुटं भृत्वा नीरस्य ॥२१॥
मासो हरिण्या समं राज्ञ पार्श्वे पायितो नीरम् । राजा पृच्छति मित्रं कैषा कथय मा हरिणी ॥२२॥
स भणति मुनिसकाशे दृष्टेया, ममाप्येतया । दर्शितमेत-सलिलं करुणारसरसिन्द्रयया ॥२३॥
इति श्रुत्वा हरिण्या सह नृपो याति मुनिसकाशे । वन्दते भ्रितयुक्तो मुनिरपि तं घर्मलाभेन ॥२४॥
आनन्दं दिशति तस्मै जिनवर्मं द्विभेदमपि सोऽपि । शृणोति प्रयत्नेन हरिणीमित्त्राभ्यां सयुक्त ॥२५॥
ततः प्रन्तावे पृच्छति राजा तं मुनिवरं मृग्यपीयम् । कथं मम प्रणयभावं दर्शयति प्रमद्य कथय ॥२६॥
अवधिज्ञानं ततो ज्ञात्वा मुनिवरं कथयति सर्वम् । पूर्वमव हरिण्या नृपस्य पुनस्तद्भवमेव ॥२७॥
आसौदिय तव गृहिणी सरणिर्धनमेहसलिलमभ्युना । त्वन्मनोमनोरमारामकामत्रैल्लिशसिन् ॥२८॥

बंधुमईनामेण अहन्नया तीए वासभवणम्मि । नेहपरिक्खाहेउं विलासिणी आणिया तुमए ॥२९॥
 तीए समं खणमेगं गमिऊण विसज्जिया तओ एसा । उववणमज्झम्मि गया चित्तेउमिमं समादत्ता ॥३०॥
 पियसंगकारणाई सव्वाइंवि हुंति एत्य दुक्खाइं । सो जीए न संजाओ सा महिला सुत्थिया निचं ॥
 धन्नाउ ताउ मन्ने कुमारसमणीओ समियपावाओ । जासिमवमाणमूले विसयसुहे नो मई जाया ॥३२॥
 किं पिम्मं को व पियो को विरओ केरिसी विसयतण्हा । एयमपुञ्चं जासिं णयो णयो ताण समणीणं ॥
 तासिं सुलद्धं जीयं जाइं तवताविण तणुकुडीरे । दाहमया इव न कयं मयणेण पयं मणागं पि ॥३४॥
 सच्चिय धन्ना सा पुन्नभायणं जीए नत्थि पियसंगो । वणवसिराणावि निचं आवड् निद्रासुहं ताण ॥३५॥
 जाण न जाओ हियए पुदइं भयंताण वल्लहो कोइ । सुहियाण सव्वकालं नमो नमो ताण रमणीण ॥
 किञ्च ।

पवणपहिल्लिरजलनिहितरंगरंगंतवेविरंगस्स । अणुहरइ नवरि ससिणो पैम्मं तरलत्तणगुणेण ॥३७॥
 दूरट्टियं परोक्खं सुहमसुहं गोयरं गहाणं च । जाणंति जे वियदहा पैम्मगईए जहा तेवि ॥३८॥
 तथाहि ;—

तं निविडवियदनेहं विहडंतेणं झडत्ति रे दिव्व । किं पाव ! पाचियं ते अमयरसे खेविउं गरलं ? ॥३९॥
 इय तिवस्सदुक्खस्समूयगवयणाई सुहुं सुहुं पयंपंती । हिययं फुडिऊण मया ईसाए विनडिया वरई ॥४०॥
 अट्टज्जाणवसेणं जाया हरिणी इहेव एईए । तुहनामायन्नणओ जाईसरणं समुपुञ्चं ॥४१॥
 इय सोउं भणइ निवो जह कहियं नाह ! तह इमं सव्वं । किंतु इमं मह पावं जह फिट्टइ कुणसु तमुवायं ॥

बन्धुमतीनाम्नाऽप्यान्वदा तस्या वासभवने । स्नेहपरीक्षाहेतोर्विलासिन्यानीता त्वया ॥२९॥

तया समं क्षणमेकं गमयित्वा विच्छेदा तस एषा । उपवनमध्ये गता चिन्तयितुमिदं समारब्धा ॥३०॥

प्रियसङ्गकारणानि सर्वाण्यपि भवन्त्यत्र दुःखानि । स यस्या न संजातः सा महिला सुस्थिता नित्यम् ॥३१॥

धन्यास्ता मन्ये कुमारश्रमणीः शमितपापाः । यासामपमानमूले विषयसुखे नो मतिर्जाता ॥३२॥

किं प्रेम को वा प्रियः को विरहः कीदृशी विषयतृष्णा । एतदपूर्वं यासां नमो नमस्ताभ्यः श्रमणीभ्यः ॥३३॥

तासां सुलभं नीवितं यासां तपस्तापिते तनुकुटीरे । दाहमयादिव न कृतं मदनेन पदं मनागपि ॥३४॥

सैव धन्या सा पुण्यमाजर्नं यस्या नास्ति प्रियसङ्गः । वनवासिनीनामपि नित्यमायाति निद्रासुखं तासाम् ॥

यासां न जातो हृदये पृथिवीं भ्रमन्तीनां वल्लभः काश्चित् । सुखिताभ्यः सर्वकालं नमो नमस्ताभ्यो रमणीभ्यः ॥

पवनान्दोलितजलनिधितरङ्गरङ्गद्वेषित्रङ्गम् । अनुहरते केवलं शशिनं प्रेम तरलत्वगुणेन ॥३७॥

दूरस्थितं परोक्षं शुभमशुभं गोचरं ग्रहाणां च । जानन्ति ये विदग्धाः प्रेमगतौ बहास्तेऽपि ॥३८॥

तं निविडविततस्नेहं विवदयमानेन श्रियति रे दैव । किं पाप ! प्राप्तं त्वयाऽमृतरसे क्षिप्त्वा गरलम् ? ॥३९॥

इति तीक्ष्णदुःखसूचकवचनानि सुहृर्षुहुः प्रजल्पन्ती । हृदयं स्फोटित्वा मृतेर्प्यया विनतिता वराको ॥४०॥

आर्तध्यानवशेन जाता हरिणीहैवैतस्याः । त्वन्नामाकर्णनतो जातिस्मरणं समुत्पन्नम् ॥४१॥

भणइ मुणीपि उवाओ जिणधम्मो चेव सो य पुण दुविहो । जइसावयभेएण पढमो दसहा खमाईओ ॥४३॥
 वारसहा दुइओ पुण सम्मत्ताई जिणेहिं निदिट्ठो । एणविहं तह सम्मं जीवादपयत्थसद्वरणं ॥४४॥
 अह दव्वभावभेया निच्छयववहारओ य तं दुविहं । अट्ठिगमनिसग्गखं पोअलपरिणामओ तिविहं ॥४५॥
 अह इत्थं वा तिविहं स्वईयं खाओउसमियं च उवसमियं । अइवा काग्गरोयगदीवणभेयाउ त तिविहं ॥
 सासायणेण चउहा वेयगपकरोउओ उ पंचविहं । निस्सग्गाई दसहा पन्नवणाए जओ भणियं ॥४७॥
 निस्सग्गुवएसई आणरई सुचवीयई चेप । अभिगमवित्थारई किरियासंखेवधम्मई ॥४८॥
 इय सम्मत्तं कहियं सवित्थरं साहुणा नरवरस्स । संलेहणावसाणो कहिओ पच्छा य गिहिधम्मो ॥४९॥
 तो सत्रिसेमं साहू पुट्ठो रत्ता जहा कहह मज्झ । संलेहणासरुवं तो साहू से कहइ एवं ॥५०॥
 उअओसा संलेहा वारस वरिसाई तत्थ चउवरिसा । छट्ठाइतवो किच्चा पारइ पडिपुअविगईहिं ॥५१॥
 वीपचउअकेपि तवं तहेव नरं न भुंजए विगइ । वरिसदुगं एगंतरआयंविलपारणं कुज्जा ॥५२॥
 एवकारसवरिसाइमच्छक्रे मज्झिमत्त तओ भुंजे । परिमियआयविलयं दुइछक्रे अट्टमाइतवं ॥५३॥
 आयंविलपारणयं कुणइ जहिच्छं तओ य वारसमं । आयविलेण वरिसं नवरं पज्जंतचउमासे ॥५४॥
 एगंतरियं कुज्जा तिल्लेणंकुसरूपं उ मा वयणं । पणणेणं मीलिज्जा इइ उअओसा हु संलेहा ॥५५॥
 छम्मासिया जहन्ना पुण संलेहा इवेइ उभयत्थ । पत्तेयं पन्नत्ता पंचइयारा, इमे ते य ॥५६॥

इति श्रुत्वा भणति नृपो यथा कथित नाथ ! तथेद सर्वम् । किन्त्विद मम पापं यथा अश्रयति कुरु तमुपायम् ॥
 भणति मुनिरप्युपायो जिनवर्म एव स च पुनर्द्विविध । यतिश्रावकभेदेन प्रथमो दशधा क्षमादिक ॥४३॥
 द्वादशधा द्वितीय पुन सम्यक्त्वादिर्जिनैर्निर्दिष्ट । एकविध तथा सम्यक्त्व जीवादिपदार्थश्रद्धानम् ॥४४॥
 अथ द्रव्यभावभेदातिश्रयन्यवहारतश्च तद् द्विविधम् । अधिगमनिसगैरूपं पुद्गलपरिणामतन्निविधम् ॥४५॥
 अथेत्थं वा त्रिविध क्षायिक क्षायोपशामिक चौपशामिकम् । अथवा कारकरोचकदीपकभेदात्तत्रिविधम् ॥४६॥
 सास्वादनेन चतुर्धा वेदप्रसेपनस्तु पञ्चविधम् । नैसर्गादि दशधा प्रज्ञापनाया यतो भणितम् ॥४७॥
 निमगोपदेशरिवाज्ञाश्च सूत्रोच्चरन्ती एव । अधिगमविस्ताररुची त्रियासक्षेपवर्मरुचय ॥४८॥
 इति सम्यक्त्व कथितं सविस्तर साधुना नरवराय । संलेखनावसान कथित पश्चाच्च गृहिवर्म ॥४९॥
 तत्र सविशेषं साधु शृष्टो राज्ञा यथा कथयत मम । संलेखनावसरूपं तत्र साधुस्त्वम्यै कथयत्येवम् ॥५०॥
 उच्छ्रया संलेखना द्वादश वर्षाणि तत्र चतुर्वर्षम् । पष्ठादितप कृत्वा पारयेत्परिपूर्णविकृतिभि ॥५१॥
 द्वितीयचतुष्केऽपि तपस्त्वैव केवलं न भुञ्जते पितृनिम् । वर्षद्विरुभेदान्तराचाम्लपारण कुर्यात् ॥५२॥
 एकादशवर्षादिमपृक्के मध्यमनपस्वतो भुञ्जति । परिमिताचाम्ल द्वितीयपटकेऽप्यमादितप ॥५३॥
 आचाम्लपारण करोति यथेच्छं तत्रश्च द्वादशम् । आचाम्लेन वर्षं त्रिन्तु पर्यन्तचतुर्मास्याम् ॥५४॥
 एकान्तनिं कुर्यात्तन्नेनाहुगृह्णे तु मा वदनम् । पवनेन मीत्येदित्युच्छ्रया रज्जु संलेखना ॥५५॥
 पाण्मासिर्दो जपन्त्या पुन सौम्यना मवश्युभयत्र । पत्येक प्रज्ञता पञ्चातिचारा इमे ते च ॥५६॥

इहलोगाग्न्योऽयजीवियपंचतभोगसंसाए । करणेण हवंति फुटं कयसेलेहस्स मणुयस्स ॥५७॥
 तत्थिहलोगासंसाकरणं तं इवइ जमिहलोगग्नि । सिट्ठी अमचरुवो चरकी व इविञ्ज डय चिन्ता ॥५८॥
 परलोगासंसा पुण एमा जमहं इविञ्ज मुरनाढो । अह सक्कममाणिहट्ठी गेविञ्जसुरो व इय चिन्ता ॥
 जीयासंसा य इमा जं कयणसणोवि दीहजीवित्तं । अहिलमइ जगपसंसे सोउं इट्ठं च पूयाइं ॥६०॥
 मरणासंसा य इमा जं कयणसणो मणीए मिंगे । मरणं दुहाकिरंते दुक्खेहि पीडिओ वाढं ॥६१॥
 भोगासंसा य इमा जं कयणसणो तवणभावेणं । देवानं चक्कीण च इच्छइ भोए परभवन्मि ॥६२॥
 इय पंचवि अइपारा वज्जेयव्वा पमापरदिएहि । पडिवन्नअणसणेहि परमरयं गंतुक्कामेहि ॥६३॥
 इय सोऊणं महसेणनिवडणा मलयचंद्रसदिएण । वारसविहगिहियम्मो सम्भत्तेणं मयं गहिओ ॥६४॥
 हरिणीए देसविग्डे सम्भत्तेणं समन्निवा गहिया । मरिउं कमेण जाही सोहम्मे सा, तओ सिन्नं ॥६५॥
 सब्बत्थ निवपउत्ति गवेममाणं तहि ममणुरत्तं । महसेणनिवोवि तओ नमिऊण मुणिं समित्तोवि ॥६६॥
 पत्तो गिहम्मि तत्थय पालइ मावयवयाइं अपमत्तो । मलयचंद्रेण सद्धि पवयणउच्छणपणापुव्वं ॥६७॥
 अइ अन्नयाभिभूओ रोगेहि मलयचंद्रमहदो मो । अहिलसइ अणसणविहिं तो राया आगओ तस्म ॥
 पडिजागरणनिमित्तं मणिओ तेणावि नरवई एवं । गुरुरोगसंगभंगुरगत्तो इं संययं जाओ ॥६९॥
 ता जइ तुञ्ज अगुन्ना हवेइ ता अणसणं करोमि तओ । राया मणइ नेवं अज्जवि सज्जं सुविज्जाणं ॥
 तुह देहं निस्संदेहमेव पडणं करावइस्सामि । तो मणइ मलयचंद्रो नरवइणो अभिसुहं एवं ॥७१॥

येहलौकिकपारलौकिकनीवित्तपञ्चमभोगाशंसायाः । करणेन भवन्ति स्फुटे कृतसंलेखनस्य मनुस्य ॥१७॥
 तत्रेहलौकाशंसाकरणं तद् भवति यदिहलोके । श्रेष्ठचमात्यरूपइचकी वा भवेयमित्ति चिन्ता ॥१८॥
 परलोकाशंसा पुनरेषा यदहं भवेयं सुरनाथः । अथ शकसमानद्विधैवयकसुरो वेति चिन्ता ॥१९॥
 जीवित्ताशंसा चेयं यत्कृतानशनोऽपि दीर्घनीवित्त्वम् । अभिलषति जनप्रशंसां श्रुत्वा हृष्टा च पूजादि ॥२०॥
 मरणाशंसा चेयं यत्कृतानशनः समीहिते शीघ्रम् । मरणं क्षुत्कलान्तो दुःखैः पीडितो बाढम् ॥२१॥
 भोगाशंसा चेयं यत्कृतानशनस्तपःप्रभावेण । देवानां चक्रिणां वेच्छति भोगान् परमेव ॥२२॥
 इति पञ्चाप्यतिचारा वर्जयित्त्व्याः प्रमादुरहितैः । प्रतिपन्नानशनः परमपदं गन्तुकामैः ॥२३॥
 इति श्रुत्वा महासेननृपतिना मलयचन्द्रसाहितेन । द्वादशविषगृहिधर्मः सन्त्यक्त्वेन समं गृहीतः ॥२४॥
 हरिण्या देशविरतिः सम्यक्त्वेन समन्विता गृहीता । श्रुत्वा क्रमेण यास्यति सौधमे सा, ततः सैन्यम् ॥२५॥
 सर्वत्र नृपप्रवृत्तिं गवेयस्तत्र समनुप्राप्तम् । महासेननृपोऽपि ततो नत्वा मुनिं समित्तोऽपि ॥२६॥
 प्राप्तो गृहे तत्र च पालयति श्रावकत्रान्यमरुतः । मलयचन्द्रेण सार्धं प्रवचनोत्सर्गणापूर्वम् ॥२७॥
 अयान्यदामिमृतो रोमैर्मलयचन्द्रश्राद्धः सः । अभिलषन्त्यनशनविधिं ततो, राजाऽऽगन्तस्य ॥२८॥
 प्रतिजागरणनिमित्तं मणितस्तेनापि नरवातिरेवम् । गुरुरोगसङ्गमहुरगात्रोऽहं सांप्रतं जातः ॥२९॥
 तस्मादादि तवानुज्ञा भवति तदाऽनशनं करोमि ततः । राजा मणति नैवमथापि सार्धं सुवैद्यानाम् ॥३०॥

जह दुलहं मणुयत्तं जिणिंदवयणाइयं च सामगिं । लद्धुं पुरिसेण सया जइयव्वं सिवसुहनिमित्तं ॥
किञ्च;--

जं अज्ज सुहं भविणो संभरणीयं तयं भवे कल्ले । मग्गंति निरुवसग्गं अपवग्गसुहं बुहा तेण ॥७३॥
सामन्नेणं सम्भत्तमाईओणुट्टिओ मए धम्मो । संपइ अणसणविहिणा देहमहं चइउमिच्छामि ॥७४॥
जे गलइ पइक्खणं चिय बलवीरियं मई सुई य आउं च । अंजलिगायं व सलिलं रोगावाहाए मह नाह ! ॥
अपरं च ।

सुचिरं चिन्ना भोगा जाया लच्छीवि तुह पसाएण । बहुलालियंपि देहं कयावि एमेव मोत्तव्वं ॥७६॥
एवं जंपंताणं ताणं गयणेण आगओ साहू । सो चारणमुणिचंदो जस्स सयासम्मि गिहियम्मो ॥७७॥
पत्तो पुव्विं तत्तो तं दट्ठुं भणइ नरवरो एवं । अहह अणग्गमा बुट्ठी संजाया अज्ज पुण्णोहिं ॥७८॥
वंइ य भत्तिपुव्वं नेइ तओ मलयचंदपासम्मि । सोवि विणएण नमिउं संथुइवयणं भणइ एवं ॥७९॥
निष्कारणकरुणारसतरंगिणीगुरुगिरिंद ! मुणिनाह ! । पडिबन्नमहावयभारधरणधोरेय ! तुह नमिमो ॥
महपुव्वसुकयपेरिएहिं तुभ्भेहिं कयमिहागमणं । कुणह पसायं संपइ अणसणदाणेण मह नाह ! ॥८१॥
भणइ मुणी तुह समयं नाऊण समागओ इह अहंपि । ता अणसणं पवज्जसु तेण पवन्नं तयं विहिणा ॥
पणअइयारविसुद्धं परिपालेऊण तं समाहीए । सो मलयचंदसहटो उववन्नो वंभलोयम्मि ॥८३॥
रायावि कुणइ सोयं मरणे मित्तस्स धम्मवंधुस्स । तो मुणिणा सो भणिओ मा नरवर ! कुणसु तं सेयं ॥

तव देहं निस्सन्देहमेव प्रगुणं कारयिष्यामि । ततो भणति मलयचन्द्रो नरपतेरभिमुखमेवम् ॥७१॥
यथा दुर्लभं मनुजत्वं जिनैन्द्रवचनादिर्कां च सामग्रीम् । लब्ध्वा पुरुषेण सदा यतितव्यं शिवसुखनिमित्तम् ॥
यदद्य सुखं भविनः स्मरणीयं तद् भवेत्कल्ये । मार्गन्ति निरुपसर्गमपवर्गसुखं वृषास्तेन ॥७३॥
सामान्येन सम्यक्त्वादिक्त्रोऽनुष्ठितो मया धर्मः । संप्रत्यनशनविधिना देहमहं त्यक्तुमिच्छामि ॥७४॥
यद्वलनि प्रतिक्षणमेव बलवीर्यं मतिः श्रुतिश्चायुश्च । अज्जलिगतमिव सलिलं रोगाबाधया मम नाथ ! ॥७५॥
सुचिरं चीर्णा भोगा जाता लक्ष्मीरपि तव प्रसादेन । बहुलालितोऽपि देहः कदाप्येवमेव मोक्तव्यः ॥७६॥
एवं जल्पतोस्तवोर्गमनेनागतः साधुः । स चारणमुनिचन्द्रो यस्य सकाशे गृहियधर्मः ॥७७॥
प्रातः पूर्वं ततस्तं दृष्ट्वा भणति नरवर एवम् । अहहानन्ना वृष्टिः संजाताऽद्य पुण्यैः ॥७८॥
चन्दते च भक्तिपूर्वं नयति ततो मलयचन्द्रपार्श्वे । सोऽपि विनयेन नत्वा संस्तुतिवचनं भणत्येवम् ॥७९॥
निष्कारणकरुणारसतरङ्गिणीगुरुगिरीन्द्र ! मुनिनाथ ! । प्रतिपन्नमहाप्रतमारधरणधारेय ! त्वय्यं नमामः ॥८०॥
मत्पूर्वमुकृतपरिमैरितैर्युष्माभिः कृतमिहागमनम् । कुरुन प्रसादं संप्रत्यनशनदानेन मम नाथ ॥८१॥
भणति मुनिस्तव समयं ज्ञात्वा समागत इहाहमपि । तस्मादनशनं प्रपद्यस्व तेन प्रपन्नं तद्विधिना ॥८२॥
पद्यातिचारविसुद्धं परिपाल्य तत्समाधिना । स मलयचन्द्रश्राद्ध उपपन्नो ब्रह्मलोके ॥८३॥
राजापि करोति शोक्तं मरणे मित्त्रस्य धर्मवन्धोः । ततो मुनिना स भणितो मा नरवर कुरु त्वं सेदम् ॥

यतः,

जेण जरायणुहृत्यो वाहिसयविद्विन्नमायगो सहसा । मणुसमिगे बहंतो विद्विवाहो वारिउममरको ॥८५॥
किञ्च ।

गव्मप्पभिद्विमावीइसल्लिउच्छेए सरं व सूसंतं । अणुसमयं मरमाणे जीयंति जगो कं भणइ ! ॥ ८६ ॥
तथा ।

संपत्तियाण परलोयमेगसत्थेण सत्तियाणां व । जइ तत्थ कोइ पुरओ वचइ किं तस्स सोएण ? ॥८७॥
जह वा लुणाइ सस्माइं कासवो परिणयाइं छित्तमि । तह मूयाइं कयंतो वन्धुमहावो इयो तग्हा ॥८८॥
अपरं च ।

जइ ताव मच्चुसुहहो सच्छंदो सुरवरेसु वियरेइ । अद्यंतममावोवि य जत्थ जरारोगवाहीणं ॥८९॥

ना इह वाहिनरारोगसोगयत्थमि मणुपलोयमि । मच्चुस्स सो पमाओ जं जियइ नरो निमेषमि ॥९०॥

ता मा अधीरजणसेवियस्स सोयस्स देसु अवगासं । नहु मच्चदादलीं इंदोवि पहू नियत्तेइं ॥९१॥

इचाइंनेमणाए सोयं उत्तारिज्जण नरवइणो । पडिवाहिवि भव्वजणं साहू विहरंइ अन्नत्थ ॥९२॥

रायावि कुणइ धम्मं मुइरं अह रयणिवरिमजावमि । पासइ कयावि सुत्तो महत्थमेयं महासुमिणं ॥९३॥

जह एगो कोवि तरू गुरुविसहरवेदिओ तहा जिन्नो । साहाचउककलिओ मूले बहुसावयाइंने ॥९४॥

उच्चमडपवणपकंणकहुकडयडसइमावइंतीए । तस्स य साहाए अइं एगाए कइवि लन्नुमिह ॥९५॥

दिट्ठा दूरपसारियदाइाविकरालआणणो दुट्ठो । पंचाणणो वियंमइं मं निवदंतं समाहंतो ॥९६॥

इत्थो य कइं पिहु कोवि आगओ तत्थ सरहसो सरहो । तं दइइणं कत्थवि नट्ठो पंचाणणो दुट्ठो ॥९७॥

येन जरायणुहृत्यो व्याधिशातवितीर्णसायकः सहसा । मानुषमृगान् प्रन् विधिष्याधो वारियितुमदास्यः ॥

गर्ममहत्वावाीचिसाल्लिउच्छेदे सर इव शुष्यन् । अनुममयं त्रियमाणे जीवितमिति जनः कयं मगति ! ॥८६॥

संपत्तितानां परलोकमेकसाथेन साधितानामिव । यदि तत्र कश्चित्पुरतो व्रजाति किं तस्य शोकेन ? ॥८७॥

यथा वा लुनाति सत्यानि कर्षकः परिणतानि क्षेपे । तथा मृतानि कृत्वाः वन्धुष्वमावोऽयं तस्मान् ॥८८॥

यदि तावन्मृत्युमुमटः स्वच्छन्दः सुरवरेषु विचरति । अत्यन्तममावोऽपि च यत्र जरारोगव्याधीतान् ॥८९॥

तदेह व्याधिजरारोगशोकप्रस्ते मनुजलोके । मृत्योः स प्रमादो यज्जावति नरो निमेषमपि ॥९०॥

तस्मान्माऽधीरजनसेवितस्य शोकस्य देखवकाशम् । न हि मृत्युदंष्ट्रा लीलादिन्द्रोऽपि प्रभुर्निवर्तयितुम् ॥९१॥

इत्यादिदेशनया शोकमुत्तार्य नरपतेः । प्रतिबोध्य मन्थजनं साधुविहरत्यन्मत्र ॥९२॥

राजापि करोति धर्मं सुचिरमथ रजनिचरमयामे । पश्यति कदापि सुत्तो महार्पणेनं महान्बन्धुम् ॥९३॥

यथैकः कोऽपि तरुगुत्तविषयवरेष्वितिस्तथा जीर्णः । शास्त्रानुष्कलितो मूले बहुदत्तापदाङ्गीर्णः ॥९४॥

उद्धटपवनप्रकम्पनकटुकटकटकाद्दमावहन्त्यान् । तस्य च शास्त्रायामहमेकस्यां कथनापि लग्नोऽस्मि ॥९५॥

अथो दूरपसारितदंष्ट्राविकरालाननो दुष्टः । पञ्चाननो विभ्रमते मां निवतन्तं समाहमानः ॥९६॥

ततो विन्द्यमणो पुरो पलोएड जाण पडिबुद्धो । ताव न किंपि हु पासइ तो चित्तं सुमिणमेयंति ॥९८॥
 ततो कयकायवो पहायसमए नमिस्तु जिगनाहं । अत्याणे उअइट्टो महसेणनरादिवो तत्य ॥९९॥
 वाहरड सुमिणाअरमत्यजाणए सुणियमयलमन्थत्ये । तेवि हू मतं भणिऊण उचियउाणम्मि निवसंति ॥१००॥
 ताणं च पुरो साहइ पुव्वुत्तं सुमिणयं नरिंदोवि । तेवि हू भणंति विममं सुमिण एयं जओं भणियं ॥
 आरोहणं तरुण सुपसत्थं दंसणं तु तुरयाणं । दहं तहेव दिट्ठा विवरियवणसस सीहसस ॥१०२॥
 सो पुण सरहो कोवि हू न मुणिज्जइ देव ! जेण सीहोवि । वितासिओ सुदूरं सुमिणगमेयं तओ विसमं ॥
 अविषयमन्मर्षण मुणिहो एयं तु सुयपरो कोवि । तो राया परिभावड किमत्थिसूरी इहं कोवि ॥१०४॥
 इत्यंतरम्मि करकलियहुमुयमालापडिद्विहियया य । उज्जाणपालिया नमिवि नरवइ विन्नवइ एवं ॥१०५॥
 इह देव ! तनुज्जाणे समोसदो समयसायरो सूरी । बहुसीससपरिवुडो चउनाणी लद्धिसंपन्नो ॥१०६॥
 तं सोऊण तीसे दारुण पारितोसिये दाणं । गच्छइ तत्तुज्जाणे सुमिणविज्जहिं सम राया ॥१०७॥
 नपिउं सूरीं साहइ पन्यावे सुमिणगं जहादिट्ठ । तस्सुवयारं नाउ साहइ सूरीवि तस्म फल ॥१०८॥
 जह स्वखो संसारो साहा पुण गइउअकउाणीया । विमहरसरिसा विसया बहुसावयमंनिहा रोगा ॥१०९॥
 पवणो य पुव्वकम्मं साहाए जीए कइवि तं लग्गो । सा पुण मणुयगउच्चिय दिट्ठा तीए उ जं सीहो ॥११०॥
 सो मच्चु निवडंत तुमं समीहेड माणुसगईए । इत्यंतरम्मि ज पुण समागओ तत्य सरहोवि ॥१११॥

इतश्च कथमपि हि कोऽप्यागतस्तत्र सरमस शरभ । तं दृष्ट्वा कुत्रापि नष्ट पञ्चाननो दुष्ट ॥९७॥
 ततो विस्मयितमना पुर प्रलोकते यावन्प्रतिबुद्ध । तावन्न किमपि हि पश्यति ततश्चिन्तयति स्वप्नमेवामिति ॥
 तत कृतकर्तव्य प्रभानसमये नत्वा गिननायम् । आस्थान उपविष्टो महासेनराधिपन्तत्र ॥९९॥
 व्याहरति स्वप्नपरमार्थिज्ञायमानज्ञानसङ्गशाम्भार्यान् । तेऽपि हि मन्त्र भणित्योचितस्थाने निवसन्ति ॥१००॥
 तेषा च पुर कथयति पूर्वाक्तं स्वप्न नरेन्द्रोऽपि । तेऽपि हि भणन्ति विषम स्वप्नोऽय यतो भणितम् ॥
 आगेहणं तरुणा सुप्रशान्त दर्शनं तु तुरगाणाम् । दुष्ट तथैवाधो विवृतवदनस्य सिंहस्य ॥१०२॥
 स पुन शरभ कोऽपि हि न ज्ञायते देव ! येन सिंहोऽपि । वित्रासित सुदूरं स्वप्न एष ततो विषम ॥
 अविषयोऽन्मन्मतीना ज्ञान्यत्येन तु श्रुतपर कोऽपि । ततो राजा परिभाषयति किमस्ति मूरिरिह कोऽपि ॥
 अत्रान्तरे करकालिनकुमुदमाला प्रहृष्टहृदया च । उद्यानपालिका नत्वा नरपतिं विजयत्येवम् ॥१०५॥
 इह देव तवोद्याने समवत्सुन ममयसागर सुरि । बहुशिष्यसंपरिवृतश्चतुर्ज्ञानो लब्धिसपन्न ॥१०६॥
 तन् श्रुत्वा तस्य दृत्त्वा पारितोषिकं दानम् । गच्छति तत्रोद्याने स्वप्नाविद्धि समं रामा ॥१०७॥
 नत्वा मूरिं कथयति प्रस्तावे स्वप्नं यथादृष्टम् । तस्योपरार ज्ञात्वा कथयति मूरिरपि तस्य फलम् ॥१०८॥
 यथा वृक्ष मंगार शान्ता पुनर्गतिचतुष्कम्प्यानीया । विषपरमदशा विषया बहुश्रापठमनिमा रोगा ॥१०९॥
 पवनश्च पूर्वमं शांताया यस्या कथमपि त्व रन्म । सा पुनर्ननुनगतिरेवाचन्तम्यान्तु यन्सिह ॥११०॥
 स मृत्पुनिपतन्तं त्वां समीहते मानुषगेने । अत्रान्तरे यन्पुन समागतमन्त्र शम्भोऽपि ॥१११॥

सो पुण कोवि हु सूरि मरुचुं निन्नासिऊण तुज्झ तओ । अव्यावाहे ठाणे ठविस्सई सुमिणफलमेयं ॥११२॥
तो महासेणो राया सूरिं विन्नवइ सुमिणफलमेयं । अज्जं चिय जह सच्चं जायइ तह नाह ! कुणसु लहुं ॥
सूरीवि भणइ नरवर ! मा पडिबंधं करेसि तो सोवि । नियपुत्तं ठविऊणं रज्जे गिण्हइ सयं दिवसं ॥
तत्तो य दुविहसिक्खं केवलनाणं च पाविऊण लहुं । सिवमयलमरुपडाणं महासेणमुणी समणुपत्तो ॥११५॥
इय आसंसं परिवज्जिऊण जो कुणइ अणसणं विहिणा । जइ तद्भवै न सिज्झइ पायं तो तइयजम्मम्मि ॥
धन्ना सुनिप्पकंपा कयअणुकंपा पणट्टसंकप्पा । शायंता परमप्यं अणसणमरणं पवज्जंति ॥११७॥

॥ इति संलेखनायां मलयचन्द्रकथानकं समाप्तम् ॥

स पुनः कोऽपि हि सुरिर्भूत्युं निर्णाय तव ततः । अव्यावाहे स्थाने स्थापयिष्यति स्वप्नफलमेतत् ॥११२॥
ततो महासेनो राजा सूरिं विज्ञपयति स्वप्नफलमेतत् । अथैव यथा सत्यं जायते तथा नाय ! कुरु लघु ॥
सूरिरपि भणति नरवर ! मा प्रतिबन्धं कार्षीस्ततः सोऽपि । निनपुत्रं स्थापयित्वा राज्ये गृह्णाति स्वयं दीक्षाम् ॥
ततश्च द्विविधदीक्षां केवलज्ञानं च प्राप्य लघु । शिवमचलमरुस्थानं महासेनमुनिः समनुप्राप्तः ॥११५॥
इत्याशंसां परिवर्ज्य यः करोत्यनशनं विधिना । यदि तद्भवे न सिष्यति प्रायस्ततस्तृतीयजन्मनि ॥११६॥
धन्याः सुनिष्प्रकम्पाः कृतानुकम्पाः प्रनष्टसंकल्पाः । ध्यायन्तः परमात्मानमनशनमरणं प्रपद्यन्ते ॥११७॥

इयसम्मत्तसमेओ सावयधम्मो दुवालसविहोवि । सलेहणावसाणो सइयारो तह सदिट्ठतो ॥१॥
 कइओ भो तुह नरवर । सम्म पडिवज्जिऊण ता एयं । निरईयार पालसु निच्चलचित्तो पइदिणंपि ॥२॥
 इय सोऊण पभणइ दाणवीरिओ जिण पणमिऊण । आरोवसु पसिऊण सावयधम्म मइ इमति ॥३॥
 तत्तो भयव मिहिणा आरोपेऊण तं नरिदस्स । सिरिनंदिवद्धणपुरा विहरिउमन्नत्थ निक्खंतो ॥४॥
 सत्तुंजयगिरिपुरगामनयरपमुहेसु बहुयडाणेसु । समवसरिय दिक्खंतो भव्वे गिहिसाहुभेएण ॥५॥
 पणनवइगणहरेहि सेविज्जतो य मुणितिलस्खेहिं । चउलक्खेहिं अज्जाण तीससहस्साहिएहिं च ॥६॥
 सत्तायन्नसहस्साहियदुगलस्खेहिं सावगाण तहा । तेणवइसहसचउलक्खसखसडदीहिं थुव्वंतो ॥७॥
 चउदसपुच्चीण जुओ दोहिं सहस्सेहिं नीसअहिएहिं । अणुगम्मतो य तहा केवल्लिएकारसहसेहिं ॥८॥
 तिन्निसयाहियपन्नरससहस्सवेउच्चिलद्धिजुत्तेहिं । अट्टसहस्सेहिं सचउसएहिं वाईहिं थुव्वंतो ॥९॥
 ओहिनाणीहिं सया सेविज्जंतो य नवमहस्सेहिं । मणपज्जवनाणीणं ससइदसयनवसहस्सेहिं ॥१०॥
 गामागरनगराइसु विहरतो विमुहविहियपसिणाणं । विविहुत्तराइ दिंतो पडिवोहतो य भव्वजण ॥११॥
 वरनाणतरणिक्किरणेहिं तमभर भवियहिययगेहाओ । दूरं निच्चासितो पत्तो सम्मेयसेलम्मि ॥१२॥
 तत्थवि य मोक्खसपय आसन्न जाणिउण नाणेण । चिट्ठइ सुपासनाहो मास एग कयाणसणो ॥१३॥
 भव्वाणं हियररणे समुज्जओ भवसिवेसु समचित्तो । जीवियवरणनिरीहो ज्ञायतो अकिय ज्ञाण ॥१४॥

इति सम्यक्त्वसमेत श्रावकधर्मो द्वादशविधोऽपि । सलेखनावसान सातिचारस्तथा सट्टणन्त ॥१॥
 कथितो भोस्तव नरवर । सम्यक्प्रतिपद्य तस्मादेतम् । निरतिचार पालय निश्चलचित्त प्रतिदिनमपि ॥२॥
 इति श्रुत्वा प्रमणति दानधीर्यो जिने प्रणम्य । आरोपय प्रसद्य श्रावकधर्मं ममेममिति ॥३॥
 ततो मगवान् विविनाऽऽरोप्य त नरेन्द्रस्य । श्रीनन्दिवर्धनपुराद् विहर्तुमन्यत्र निष्क्रान्त ॥४॥
 शत्रुजयगिरिपुरग्रामनगरप्रमुखेषु बहुस्थानेषु । समवसृत्य दीक्षमाणो भव्यान्गृहिसाधुभेदेन ॥५॥
 पञ्चनवतिगणधर्यां सेव्यमानश्च मुनिप्रिलक्षे । चतुर्लक्ष्याऽऽर्याणां त्रिंशत्सहस्रस्यधिकया च ॥६॥
 सप्तपञ्चाशत्सहस्रस्यधिकद्विलक्ष्या श्रावकाणां तथा । त्रिनवतिसहस्रचतुर्लक्षस्यश्चाद्वीभिः स्तूयमान ॥७॥
 चतुर्दशपूर्वाणां सुतो द्वाभ्यां सहस्राभ्यां त्रिंशदधिकभ्याम् । अनुगम्यमानश्च तथा केवल्येकादशसहस्र्या ॥८॥
 त्रिंशत्स्यधिकपञ्चदशसहस्रस्यैत्रियलक्षियुक्तैः । अष्टसहस्र्या सचतु शतीकया वाटिना स्तूयमान ॥९॥
 अवधिज्ञानिना मदा मेव्यमानश्च नवसहस्र्या । मन पर्यवज्ञानिना सप्तार्धशतनवसहस्र्या ॥१०॥
 मागावरनगरादिषु विहरन् विबुधविहितप्रश्नानाम् । विविधोत्तराणि ददत्प्रतिबोधश्च भव्यजनम् ॥११॥
 वरज्ञानरणिक्किरणैस्तमोभर भव्यहृदयगेहान् । दूरं निर्णाद्यनप्राप्तं सम्मेतशैले ॥१२॥
 तत्रापि च मोक्षमयमासन्नं ज्ञान्वा ज्ञानेन । तिष्ठति सुपार्ष्वनाथो मासमेकं वृत्तानशन ॥१३॥
 भव्यानां तित्करण समुद्यना भवसिधयो समचित्त । जीवितमरणनिरीहो ध्यायन्क्रिय ध्यानम् ॥१४॥

एगं च पुत्रलक्षं चैत्रगूणं चरित्तपज्जायं । परिपालिऊण पलियंकज्जाणणे संठिओ भयंवे ॥१५॥
 इत्यंतरम्मि निवुङ्गमणमणं जाणिऊण जिणनाहं । सव्वे सुगामुरिदा समागया जिणवरसमीवं ॥१६॥
 काऊण पुप्फपगरं गंधोदपयुट्टिपुत्र्यं तत्तो । सिररइयअंजलिपुढा नमिऊणं धुणिउमारदा ॥१७॥
 जय जिणसत्तम सत्तम ! विमुक्कनीसेसकम्मनिम्मोय ! । भवरक्कत्तसचिनेदिजंतुसंतुसंताणसत्ताण ॥१८॥
 मुत्तिसिरिसंगमूसुय ! जिणिद ! तुहपायपउमनमणेण । उवसमइ मयंयो गंधसिधुरो तक्खणेजेव ॥१९॥
 अइतिकखगाददाढाकरालमुहकंदरो निवद्धकपो । न कपइ मयनाहो जिणवरिद ! तुहनामसरणेण ॥२०॥
 नच्चिरविविहकवंधे परिमप्पिररदियविरदियगइंदे । जो सरइ तुमं समरंगणम्मि तं जयसिरी वइ ॥२१॥
 लहलहिरदीहजीहो अरुणाच्छच्छोइपाडलियगयणो । तुह ज्ञाणेण न पइवइ अही वितट्टुवियचंडफणो ॥२२॥
 र्हेद्वि वदले विज्जुगंदुलट्टुरियकण्णधारेवि । संजत्तिओवि वचइ तुह सरणेणं जलदित्तीरं ॥२३॥
 इय इहलोए जायइ जणाण तुहनामसरणमित्तेण । परओए पुण मोक्खो असंखदुक्खण खयकारी ॥२४॥
 एवं बहुओत्तोहिं सम्मेयगिरिट्ठियं मुपासजिणं । जा संधुणंति गुरुभत्तिनिम्भरा सयन्सुरनाथा ॥२५॥
 ता सव्वसंवरकरं सेलोसिं जयगुरु समारुहिउं । समगं वेयणिआउकनापमुत्ताइं खविऊण ॥२६॥
 जस्सट्ठा छट्टमपमुहाइं दुकराइं कीरंति । भुंजिज्जंति य सुद्धंभतुच्छअरसाइं असणाइं ॥२७॥
 अवमनिज्जइ गाढाणुरत्तरमणीयणस्स पडिवंधो । मुचइ नवनेदावंवंधुरो वेयवज्जणोवि ॥२८॥

एकं च पूर्वलक्षं चतुरङ्गयोने चारित्रपर्यायम् । परिपाल्य पल्यक्कासने संस्थितो भगवान् ॥१५॥
 अत्रान्तरे निर्वृतिगमनमनसं ज्ञात्वा जिदनाथम् । सर्वे सुरासुरेन्द्राः समागता जिनवरसमीपम् ॥१६॥
 कृत्वा पुष्पप्रकरं गन्धोदकवृष्टिपूर्वकं ततः । शिरोरचिताञ्जलिपुष्टा नत्वा स्तोतुमारब्धाः ॥१७॥
 जय जिनसत्तम सत्तम विमुक्ततनिःशेषकर्मनिर्मेक ! भवराक्षमविनश्यमानजन्तुसन्तानसत्त्राण ! ॥१८॥
 मुक्तिस्त्रीसङ्गमोत्सुकं जितेन्द्र ! त्वत्पादपद्मनमनेन । उवशान्याति मदान्वो गन्धसिन्दुरस्तल्लणैव ॥१९॥
 अतितीक्ष्णगाददंष्ट्राकरालमुत्कन्दरो निवद्धकमः । न क्रामति मृगनाथो जिनवरेन्द्र ! त्वन्नामस्मरणेन ॥२०॥
 नर्तितृविविषकवन्धे परिसर्पितृराधिकविरहितगन्त्रे । यः स्मरति त्वां समराङ्गणे तं जयश्रीवृणुते ॥२१॥
 लडलदित्तीर्थाजिह्वोऽरुणाक्षितोमपाटलितगगनः । तव ध्यानेन न प्रभवत्यहित्विततत्रण्डफणः ॥२२॥
 विप्लवे दुर्दिने विमुक्तन्दुकत्रस्नकरुणैवारोपि । सांयान्त्रिकोऽपि वृजति तव शरणेन जलधितीरम् ॥२३॥
 इतीहल्लोके आयते जनानां स्वन्नामस्मरणमात्रेण । परलोके पुनर्मोक्षोऽसंख्यदुःस्नानां क्षयकारी ॥२४॥
 एवं बहुस्तोत्रैः सम्मेतगिरिस्थितं मुपाश्र्वजिनम् । यावत्संस्तुवन्ति गुरुभक्तिनिर्भराः सकलसुरनाथाः ॥२५॥
 तावत्सर्वसंवरकरीं शैलेशीं जगद्गुरुः समारब्ध । समं वेदिनीयायुनीमगोत्राणि क्षपायित्वा ॥२६॥
 यदर्शं पष्टामप्रमुस्ताणि दुष्पतार्णि क्रियन्ते । भुज्यन्ते च शुद्धाम्बस्तुच्छारसान्यशनानि ॥२७॥
 अवमन्येते गाढाणुरत्तरमणीजनस्य प्रतिबन्धः । मुच्यते नवस्नेहवन्धवन्धुरो वान्धवजनोऽपि ॥२८॥

सेविञ्जती वीरासणाईं टाणाईं तह अणुद्रिणं पि । द्विजंति काउत्सग्गा सीयाववदुसहकालेवि ॥२९॥
 तुडियभववियडपासो उच्चत्तसुवन्नवन्नसकासो । अहरियदिणयरभासो सिरिवासो जिणवरसुपासो ॥३०॥
 फग्गुणकसिणाए सत्तमोण मोत्तम्मि तम्मि संपत्तो । पचहिं साहुसएहिं सहिओ चइऊण नियवुंदि ॥३१॥
 अह जयगुरुगुरुविरहुवभवंतवाहप्पराहनयणपुडा । सव्वेवि सुरवरिंदा नमिऊणं भणिउमारद्धा ॥३२॥
 संपदं तुमम्मि परिनिव्वुयम्मि जयनाह ! तिह्युणपईये । भारहस्वित्तं गुरुमोहतिमिरभरनिभरं जायं ॥३३॥
 भक्तिभरनिव्वभरुच्चिजमाणणपुल्लवपूरियसरीरा । आगंतूणं जयगुरु ! इन्हिं कं सधुणिस्सामो ? ॥३४॥
 कस्स व पूयं रइऊण संपय निव्वुया भविस्सामो ? । सविलासलासलीलं कस्सव पुरओ करिस्सामो ? ॥
 तुमपंतरेण सिररइयरयणमयउडमडली इण्हिं । भत्तिवसेणं सामिय ! चुविस्सइ कस्स पयवीढं ? ॥३६॥
 उय संयोऊण पुणो पुणोवि नमिऊण विगयआणंदा । जिणनाहस्स सरीरं अदूरदेसम्मि निसियंति ॥
 तो सुरवदवयणेणं वेसमणो कुणहं कणयरयणमय । वरनिव्व्वाणस्मिचियं उजसियययिचिधचिचइयं ॥३८॥
 तत्तो य खीरसायरजलेण ण्हविऊण जिणवरसरीरं । नियसियविमल्लदुकूलं रयणमयाहरणहुरंगं ॥३९॥
 रुयमाणे सव्वेवि हु खिवंति सिचियाए ससुरसुरवइणो । गतूण अवरादाहिणदिसाए सुद्धम्मि भूभागे ॥
 गोसीसचंढणगुरुदाहृदिं रयति तत्थ चियजुयलं । एगाए खिवंति जिणं अवराए सेससाहुगणं ॥४१॥
 तत्तो दुंदुहिपमुहेसु गहीरतुरेसु वज्जमाणेसु । सव्वत्तो खयरंसें वुत्तमुक्केरं मुयंतेसु ॥४२॥

सेव्यन्ते वीरासनानि स्थानानि तथानुदिनमपि । दीयन्ते कायोत्सर्गा शीतातपदुस्सहकालेऽपि ॥२९॥
 तुडितभवावरुटपाश उत्तमसुवर्णवर्णसकाश । अघरिनदिनकरमास श्रीवासो जिनवरसुपार्थ ॥३०॥
 फाल्गुनवृष्णाया सप्तम्या मोक्षे तस्मिन् समाप्त । पञ्चभि साधुशतै सहितस्त्यक्त्वा निजशरीरम् ॥३१॥
 अथ जगद्गुरुगुरुविरहोद्भवद्वाप्यपवाहनयनपृटा । सर्वेऽपि सुरवरन्दा नत्वा मणितुमारदधा ॥३२॥
 सप्रति त्वयि परिनिवृत्ते जगन्नाथ ! त्रिमुवनप्रदीपे । भारतक्षेत्रे गुरुमोहतिमिरभरनिभरं जातम् ॥३३॥
 भक्तिभरनिभरोद्भिद्यमानधनपुल्लकपूरितशरीरा । आगत्य जगद्गुरो ! इदानीं कं सन्तोष्याम ? ॥३४॥
 फन्थ वा पूजा रचयित्वा सापन्न निर्धृता मयि याम ? । सविलासलास्यलीलां कथ्य वा पुरतः करिष्याम ? ॥
 त्वामन्तरेण शिरोरचितरत्नमयमुकुटमण्डन्यादानोम् । भक्तिवशेन स्वामिन् ! चुम्बिष्यति कथ्य पदपीठम् ॥
 इति सन्तुत्य पुन पुनरपि नत्वा विगतानन्दा । जिननाथस्य शरीरमदूरदेशे निधीयन्ति ॥३७॥
 तत्र सुरपतिवचनेन वंश्रमण कराति कनररत्नमयोम् । वरनिर्वाणशिविकाप्रच्छिन्नवज्जनिहमण्डिताम् ॥३८॥
 तत्रश्च क्षीरसागरतलेन स्नययित्वा चिनपरशरीरम् । निवमितविमलदुकूल रत्नमयाभरणरचिराद्रम् ॥३९॥
 रदति सर्वभिमजपि हि सिचिन्निं शिबिकाया ममुग्गुरपतय । गन्त्वाऽपगदसिणदिशा शुद्धे भूभागे ॥४०॥
 गोशार्पचन्दनागुरुदारुभी रचयन्ति तत्र चिताधुगलम् । एकस्या सिचिन्निं जिनमपरस्यां शेषमाधुगणम् ॥४१॥
 ततो दुन्दुभिपमुहेषु गभीरन्येषु वाचमानेषु । सर्वेन त्वनेषु वुत्तमुक्केरं मुयंतेसु ॥४२॥

नचंतीसु य सुरसुन्दरीसु संवम्भि सोयविहुरम्भि । देविंदेसु य जयजयरवनिम्भरभरियभुवणेसु ॥४३॥
 अग्निकुमारा नियमाणणाउ जलणं चियाए मुंचंति । वाउकुमारा वायं काऊणं तं पलीवंति ॥४४॥
 अवरे य सुरवरा पुण खिवंति गंधइहधूममुट्टीओ । एवं क्रमेण मंसाइणसु दइडेसु समयम्भि ॥४५॥
 अइसिसिरसुरह्रिपरिमलखीरोयसमुद्रवारिधारिह । थणियकुमारा अह निव्ववंति चियं नं जिणिदस्स ॥
 उवरिमदाहिणसकहं सको गिण्हेइ हिट्ठिमं चमरो । वामं पणुणो उवरिमपीसाणो हिट्ठिमं तु वली ॥४७॥
 दंतट्टीणि उ सेसा सुरासुरिंदा सुरा य सव्वेवि । गिण्हेइति मंगलत्थं भक्तिभरुम्भिन्नरोमंचा ॥४८॥
 देवीओ कुसुमाइं वत्थाइं नरिंदनारिनरनिवहा । सव्वोवि जणो गिण्हेइ अहमहमिगया पुणो रक्खं ॥४९॥
 अह जत्तेणं निव्वत्तियम्भि तक्कालमुच्चियकिच्चम्भि । जयगुरुगुरुविरहानलज्वालालिङ्गलक्षियं हिययं ॥५०॥
 निव्वाविउं च नंदीसरम्भि वंचंति ससुरसुरनाहा । तत्थट्टाहियमहिमं काऊणं परमभत्तीए ॥५१॥
 वंचंति देवलोए भत्तीए पूइउण जत्तेण । जिणवरसकहाउ खिवंति रयणमणिमइयसुंगम्भि ॥५२॥
 पणफणिमणिभासो दुक्खदंदोलिनासो, विहियभवपवासो रायरोसप्पणासो ।
 जणजणियसुहासो सगमोक्खप्पयासो, दिसउ जिणसुपासो मंगलं वो सया सो ॥५३॥
 लक्खणच्छंदविहूणं जमिह मए विरइयं समयमुक्कं । मिच्छा मि दुक्कडं तं सोहेयव्वं च सुयणोहि ॥५४॥
 ॥ इति श्रीसुपाश्वनाथचरितं समाप्तम् ॥

नृत्यन्तीषु च सुरसुन्दरीषु संघे शोकविधुरे । देवेन्द्रेषु च जयजयरवनिर्भरभृतमुक्नेषु ॥४३॥
 अग्निकुमारा निजाननाज्ज्वलनं चितायां मुञ्चन्ति । वायुकुमारा वातं कृत्वा तं प्रदीपयन्ति ॥४४॥
 अपरे च सुरवराः पुनः क्षिपन्ति गन्धाढ्यधूपमुष्ठीः । एवं क्रमेण मांसादिकेषु दग्धेषु समये ॥४५॥
 अतिशिशिरसुरभिपरिमलक्षीरोदसमुद्रवारिधारिभिः । स्तनितकुमारा अथ निर्वापयन्ति चितां जिनेन्द्रस्य ॥४६॥
 उपरितनदक्षिणदंष्ट्रां शक्रो गृह्णात्यवस्तनीं चमरः । वामां प्रभोरुपरितनीमांशानोऽवस्तनीं तु वलिः ॥४७॥
 दन्तास्थीनि तु शेषाः सुरासुरेन्द्राः सुराश्च सर्वेऽपि । गृह्णन्ति मङ्गलार्थं भक्तिभरोद्भिन्नरोमाञ्चाः ॥४८॥
 देव्यः कुसुमानि वस्त्राणि नरेन्द्रनारीनरनिवहाः । सर्वोपि जनो गृह्णात्यहमहमिकया पुना रसात् ॥४९॥
 अथ यत्नेन निर्वापिते तत्कालमुचितकृत्ये । जगद्गुरुगुरुविरहानलज्वालालीदग्धं हृदयम् ॥५०॥
 निर्वापयितुं च नन्दीश्वरे व्रजन्ति ससुरसुरनाथाः । तत्राष्टाहिकामहिमानं कृत्वा परमभवत्या ॥५१॥
 व्रजन्ति देवलोके भवत्या पूजयित्वा यत्नेन । जिनवरदंष्ट्राः क्षिपन्ति रत्नमणिमयसमुद्रे ॥५२॥
 पञ्चफणिमणिभासो दुःखद्वन्द्वालीनाशो विहितभवप्रवासो रागरोषप्रणाशः ।
 जनिनजनसुखाशः स्वर्गमोक्षप्रकाशो दिशतु जिनसुपाश्वो मङ्गलं वः सदा सः ॥५३॥
 लक्षणच्छन्दोविहीनं यदिह मया विरचितं समयमुक्तम् । मिथ्या मे दुष्कृतं तच्छोषयितव्यं च सुजनैः ॥५४॥

प्रशस्तिः ।

इह अस्मि सयन्महिवलयभवनभूमाए सरलधयदंडो । कित्तिपढायाकलितो सिरिहरिमउरो पवग्गच्छो ॥
 तम्मि जयसिंहमूरी तुट्टिणगिरिद्वय सयन्सिद्धनिजओ । जम्हा विणिग्गया मुरमरिख्ख मुणिमंतई भुवणे ॥२॥
 तत्तो य दयास्मपलिणिवंतो मिन्डत्ततिमिरभग्गरणो । सयन्मियवरतिजओ मूरी इह अभयमूर्गिच्छि ॥३॥
 तस्स सुसीसो सियजसजुण्हाधवलियमियंवरभोगो । परवाइचक्रविहृणपयडमहपो मयंकुब्ब ॥४॥
 सिरिहेमचंद्रमूरी जयसिंहनराट्टिवं पयोहेड । रट्टजत्ताइसु कज्जेसु जेण तं किंपि विष्फुरियं ॥५॥
 जस्म मुहजन्डिनिग्गयविचिच्चत्तस्थामय महामुणिणो । आसाट्ठऊण अज्जवि लद्धंति अजरामरं ठाण ॥६॥
 तम्मवि य तिच्चि सीता पदमो मिरिविजयमिहसूरिच्छि । एंगंतवायमंगमंगरंगमारंगभंगट्ठी ॥७॥
 दुदओ अमुट्टविज्जाममुदसंपुत्रपुत्तिमाडो । जिणपवयणकुमुयवियासगो य मिरिचंद्रमूरिच्छि ॥८॥
 पालंनेण सिरिलाहदेसमुदं न केवल जेण । जिणपवयणस्म विहिया पभावणा ममणमुदंपि ॥९॥
 जम्म य मुणिमुव्वयचणियरंगसाळाए विजसिया वाणी । छंटाणुगयालंनारसालिणी लंखयवहुब्ब ॥१०॥
 तडओ य विवुहजणपणअमंदआणंददाणदुल्ललिओ । सिरिविउट्टचंद्रमूरी, अहन्नया सोवि विहंगतो ॥११॥
 धंजुक्कयम्मि पत्तो पुंडरियमुएण आसडेण तट्ठि । मिग्गिउमचंद्रउज्जायपमुहसंपं भणेऊण ॥१२॥
 मन्नाविया तओ ते सुगामजिणचरियकरणविमयम्मि । तेट्टिवि तओ निउत्तो सिस्मन्तओ हेममूर्गिस्म ॥१३॥
 गयल्लसवणउट्टेणवि लंखमणगणिणा पयासिय एयं । सिरिसत्तमज्जिगचरियं हरउ दुहं सयन्संजम्म ॥१४॥

इहाग्निमरुतमहिवलयभवनभूमायै सरलधयदण्ड । कित्तिपताकाकलित श्रीहर्षपुर प्रवरगञ्ज ॥१॥
 तम्मिजयसिद्धमूरिन्तुहितगिरिन्ड इव मकलशिवनिलय । यस्माद्विनिर्गता मुरसरिदिव मुनिसततिर्भुवने ॥२॥
 ततश्च दयाकमलिनीकान्धो मित्यात्वतिमिरभग्गरण । सकलमिताम्बरनिलक मूरिगिहामयसूरिरिति ॥३॥
 तस्य मुशिन्य सितयशोन्यान्नाचवत्तिसिताम्बरभोग । परवाट्टिचक्रविग्गनप्रकटमाहात्म्यो मृगाङ्क इव ॥४॥
 श्रीहेमचन्द्रमूरिर्जयमिहनाधिप प्रसोच्य । रथयात्रादिषु कर्षेपु येन तन्किमपि विष्फुरितम् ॥५॥
 यस्य नुव्वज्जानिर्गतेविचित्रशास्त्रामृत महासुनय । आम्वाधापि लभन्तेऽनरामरम्यानम् ॥६॥
 तस्यापि च त्रय शिष्या प्रथम श्रीविजयसिंहमूरिरिति । एकान्त्वदादमर्गरङ्गमद्गरि ॥७॥
 द्वितीयोऽमुट्टविद्याममुद्रमूर्णपूर्णमाचन्द्र । त्रिनप्रवचनहनुमुद्रिकामरुध श्रीचन्द्रमूरिगिति ॥८॥
 पाल्यता श्रीलाहदेशमुद्रा न केवल येन । त्रिनप्रवचनस्य विहिता प्रभावना ध्रमणमुद्रामपि ॥९॥
 यस्य च मुनिमुव्वतचरितरङ्गशालाया विलामिता वाणी । छन्दोऽनुगतालंनारशालिनी लङ्कवधूरिव ॥१०॥
 तृतीयश्च विवुचनमनोऽस्मन्दानन्ददानदुर्लभित । श्रीविषुषचन्द्रमूरि, अथान्यदा सोऽपि विदरन् ॥११॥
 धनुर्बुक्के मात पुण्डरीकमुनेनाऽऽमहेन तत्र । श्रीपञ्चचन्द्रोपाध्यायप्रमुषस्य भगित्वा ॥१२॥
 मानिनाम्नतन्ने सुवार्धेविनचरितकरणत्रिपये । तैरपि ततो नियुक्तः । दोन्यन्तओ हेममूरे ॥१३॥

विक्रमसर्पिर्हि एकारसेर्हि नवनवइवासअर्हिर्हि । माहसिपदसमिदिवसे गुरुभि गुरुमंडलिपुरीए ॥१५॥
 सिरिकुपरपालरज्जे संवातुयसिञ्जमावसंतेण । चरियं समत्थियमिणे सिरिसत्तमत्थिनाहस्स ॥१६॥
 पच्चक्खरगणणाए अणुट्टुमाणं हवंति दस सहस्सा । अट्टत्तीसं च सयं अट्टेव य अक्खरा पायं ॥१७॥

॥ ग्रंथाग्रं श्लोकाः ॥१०१३८॥ शुभं भवतु समस्तसंघस्य ॥

गतलक्षणच्छन्दसापि लक्ष्मणगणिना प्रकाशितमेतत् । श्रीसप्तमजिनचरितं हरतु दुःखं सकलसंघस्य ॥१४॥
 विक्रमशतेनैकादशसु नवनवतिवर्षाधिकेषु । माघसितदशमीदिवसे गुरौ गुरुमण्डलीपुर्याम् ॥१५॥
 श्रीकुमारपालराज्ये शम्बासुतशय्यामावसता । चरितं समर्थितमिदं श्रीसप्तमतीर्थनाथस्य ॥१६॥
 प्रत्यक्षरगणनयाऽनुष्टुमां भवन्ति दश सहस्राणि । अष्टात्रिंशं च शतमष्टैव चाक्षराणि प्रायः ॥१७॥

शुद्धिपत्रम् ।

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
१	१८	महर्षिता	महार्षिता	५४	२५	दारं	द्वारं
१	२२	कवयो वार्ष्णि	कवेर्वांश्वां	५६	१४	अनघसर	अनघरत
२	२४	शृङ्गेः	शृङ्गाभ्याम्	५६	१८	मज्जन्य-	मज्ज्य-
३	१८	भूपितसरः	भूपितसराः	५६	२०	कीडति	क्रोडति
३	२८	यस्याः	यस्यां	६०	४	सहसावि	सह सापि
४	१७	यः स्पृशति	यो माष्टि	६०	११	सहसापि	सह सापि
५	१६	तं	तां	६०	२३	शैण्डीर	शौण्डीर
७	२०	प्रसीघ	प्रसघ	६२	१९	निघसति	निघस्ते
८	२	चित्रोहि	चित्रपुषेहि	६३	१३	उद्वलेण	उद्वलेण
११	२४	निजसिता-	निघसिता-	६४	१६	-स्थानमुप-	-स्थान उप-
१२	२४	मुखे	भुजे	६४	२६	स्तम्भो-	स्तम्भो-
१३	१	भुत्तुत्तरेय	भुत्तुत्तरे य	६४	१२	सहावियं	साहावियं
१३	१४	भुक्त्वा त्वरेयाहम्	भुक्त्वात्तरे चाहम्	६८	७	संगं पि-	संगपि
१४	१६	ताराकर्णं	तारायनं	६८	२७	नाता	माता
१४	१६	रन्धितं	उत्खोटितं	६९	११	पत्तं	पुत्तं
१६	२४	दर्शय	दर्शयतं	६९	२४	प्राप्तम्	पुत्रम्
२०	१७	धीजन्ति	धीजयन्ति	७०	२२	प्रातिवेशिमक	प्रापित
२०	२२	जाता	लाजा	७२	१६	प्रत्येष्टुं	प्रतीभ्य
२२	१६	कृत्वा	कर्तुं	७३	२३	प्रसीघ	प्रसघ
२३	१६	निजसित	निघसित	७३	२६	प्रमुखानि	प्रमुखाणि
२३	२०	गर्भमहर्षय	गर्भ महार्षय	७४	२०	तथान्यं च	तथान्यम्च यो-
३२	२०	यस्याः	यथा			यदापि प्रायोप्यम्	ऽपि प्रायोप्यः
३२	२६	सुरत्न	सुरचन (रत्न)	७४	२८	दिम्बजयं	दिम्बजयां
३२	२६	पर्वताश्च	पण्डिताश्च	७६	१४	वाहुं	वाहू
३४	२२	-परिम	-परितन	७६	२६	वाहुं	वाहू
४०	२१	घाणारस्यपि	वारणस्यपि	७८	२४	इन्द्राभ्यमानो	भ्द्राभ्यमानो
४५	१८	कृत्वा	कर्तुं	७९	२७	-मपराणह	-मपराहू
४५	२६	-यानुद्यमानो	-यानूद्यमानो	८३	२६	अपि	अपि यं
४५	२६	-मुत्तरप्रापि	-मुत्तरप्रापि	८७	१४	कुसुम-	कुसुम-
४०	२८	मपार्निभज-	मदधिहज-	८८	६	पवसुध्वि-	पवसुध्वि-
५४	२०	कुङ्कुम	कुङ्कुम	८८	१८	कुन्द	कुन्द

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
८८	२६	ताडिता	ताडितः	१२८	१२	संभासिओं	संभासिश्च
९०	२१	आज्ञाप्य	आज्ञाप्य	१२८	१८	मणिरथ-	मणिसिंह-
९०	२२	वर्तयति	प्रवर्तयति	१२८	२६	संभापितो	संभापिता
९१	२३	प्रत्युन्नीतं	संमुत्तगमनाय	१२८	२७	समिद्ध	शम्या
९२	२१	भुक्तातङ्कः	मुक्तातङ्कः	१२८	२६	पुण्यनैव	पुण्यनैव
९३	३	धम	धम्म	१२९	२८	शकुन (रुढ)	सगुण (शकुन)
९४	२३	परिपीडयति	परिप्रेरयति	१२९	२८	फलाढ्यो	फलाढ्यः
९५	७	सहस	सहस्स	१३०	१४	इयं	इय
९५	२४	मोस्तुं	मुक्त्वा	१३१	१८	निवधनं	निवन्धनं
९६	२१	दीक्षिता	दीक्षिताः	१३३	१७	लक्षः	लक्षैः
९७	१८	सर्वे वि-	सर्वैर्वि	१३४	१५	आज्ञाप्य	आज्ञाप्य
९९	२५	गिरया	गिरा	१३४	१६	प्रलोकाते	प्रलोकिते
१००	२४	सभेद्	स्वभेद्	१३६	८	विट्टदुन्व	विउदुधुव्य
१०४	१४	सुह	सह	१३६	२३	व्युत्थ	वियुद्ध
१०४	२८	ध्रुवसरे	स्थितः	१४०	६	ता आ-	तात्रो
१०४	२८	सुख	सह	१४०	१५	विउट्टुव्य	विउट्टुव्य
१०५	२	तो	ता	१४०	२१	-दादीर्णा-	-द् दैन्य
१०५	१६	ततो	तामज्ञ	१४१	१५	व्युत्थ	वियुद्ध
११२	१५	द्विचाढ्ये	द्वितीयाधे	१४१	१७	भुक्त्वा	-मुक्त्वा
११४	२१	ततश्चागी	ततो गर्त-	१४३	४	दुड-	दुड-
११४	२८	शीलावपयं	शीलविपयं	१४४	२०	चित्तयित्वा	चिन्तयित्वा
११५	१६	दुग्राहं	दुग्रहं	१४७	४	दुहापि	दुहावि
११६	१३	लोपमि	लोपवि	१४९	२६	-मनघ	-मनघ
११६	१५	चंमय-	चंपय-	१५०	१२	विद्यित्त	विचित्त
११७	६	महल्लयाणं	महल्लयाण	१५१	२८	निघात इव	निघातयत्
११७	१२	ऊर्वो-	श्रीर्वो-	१५४	२८	ग्रापिता	प्राप्ता
११८	२०	विज्ञप्य	विज्ञपय	१५५	८	पुव्वकमेण	पुव्वकरुमेण
११९	२६	भया	भया	१५५	१२	पउमिणि ! दल	पउमिणिदल
११९	२८	प्रकाशयित्वा	प्रकाश्य	१५५	१७	क्रीडयित्वा	क्रीडित्वा
१२०	२	दूरजिम्भय	दूरजिम्भय	१५५	२७	पडिनि ! दल	पडिनीदल
१२०	६	निच	निय	१५७	१३	जेणं	जेण
१२०	१६	दूरोजिम्भ	दूरोर्धित	१५९	७	भयणीउ	भरणीउ
१२१	२१	जानति	जानाति	१६१	१२	कहि	कहि
१२३	११	जह	जइ	१६५	३	मज्झन्ते	मज्झन्ते
१२४	१६	अंशयन्ते	अशयन्ते	१६७	४	पसं	विसं
१२८	३	मणिरह-	मणिसिंह-	१६७	२०	पति यति	पतिप्यसि

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
१६७	२७	जीर्ण	यल्ल	२०३	२०	ग्युन्मृष्ट	उद्गमिपन्न
१६८	१३	भणिससति	भणिसमंति	२०४	२३	नियेजते	नियेजयति
१६८	१५	ब्राह्मणं	ब्राह्मणं	२०७	१०	मुर्गा	मुर्गा
१६९	२८	रुप्यतु	रुष्टं	२०५	१२	करा	करा
१७३	४	मोहवन्ता	मोहवन्ता	२०६	८	धुत्ताए	धुत्तयाए
१७३	१८	मोहवन्ताः	मोहवन्तात्	२०७	२६	सज्जयिया	सज्जयिय
"	"	स्तग्धाः	स्तग्धात्	२०८	४	पुत्रनकरिसं	पुत्रनकरिसो
"	"	क्रोधिनः	क्रोध्यात्	२१३	१५	इय	इय
"	"	रूपवर्णात्ता	रूपवर्णात्	२१३	२६	कुमारोऽपि	कुमारोऽपि
"	"	हजारमनसः	हजारमणात्	२१४	२०	करकाट्ट	करकाट्ट
"	२५	समुद्यम	समुद्यम	२१७	५	गओमणद	गओमणद
१७५	१४	वीर	वीर	२१७	६	तपमणियं	तपमणियं
१७५	२०	परिणामेणो	परिणामेणो	२१७	२१	करक लित	करकलित
१७५	२६	वीर	वीर	२१७	२४	दृश्यांयोग्य	दृश्यां योग्य
"	"	मल्ल	माल्य	२१७	२७	क्रीत-	क्रीडित
१७६	२१	गगन	गगन	२१८	१	सियतु ह	सियतुह
१८४	१७	तपःशी-	तपःशी-	२१९	२१	मल्लक	माल्य
१८४	२२	वर्जितया	वर्जितायाः	२२०	१६	तेरेव	तेरेय
१९०	२४	मारणदीनि	मारणादीनि	२२०	२२	सर्व	सर्व
१९०	२५	क्रोधा	क्रोधा	२२१	२	पत्यओ वाद्द	पत्त्यओवाद्द
१९१	२१	रोपादिष्टो	रोपाविष्टो	२२१	१७	प्रस्थना वाद्दो	पश्चाद्वाद्दु
१९५	१२	भुत्तपरमि	भुत्तपरमि	२२२	२७	न्यापयित्या	न्यापयिन्या
१९५	२६	संप्राप्ति	संप्राप्त	२२३	२६	निर्मापयति	निर्मिर्माने
१९७	१७	सामग्रि	सामग्रि (श्रीकः)	२३०	१७	सन्ती	सती
"	"	विजयमिध	विजय इव	२३३	१५	पंसपन्	पमपन्
१९७	१६	राज्ञी	राजिः	२३४	१८	वपे	वपं
"	"	दन्तवनोपशो-	दन्तवगं (पवते-	"	"	खाति (दि)	खा(प्या)नि
"	"	भिता-	कदेशवतो-) पशो-	२३४	२०	पुरोदितश्चः	पुरोदितश्च
"	"		भिता	२३७	२१	वसेरा	वसरो
२००	२६	वापीह	वापीह-	२४३	१६	कटकानि	कटके
२०१	७	रुसमु	रुसमु	२४४	२०	पड्वि	द्वि
२०१	२८	कुर्वन्ति	कुरुतः	"	"	व्युच्छेदम्	व्युच्छेदः
२०३	२	वराडियाए	वराडियाए	२४५	२४	त्यजतैतम्	त्यजतैतमपि
२०३	२	वेरलोय	वेरलिय	२४८	१	वेपरा	वेपरा
२०३	५	उर्मिमट्ट	जर्मिमट	२४८	२१	पून्कुर्वन्ती	पून्कुर्वन्ती
२०३	१३	वियमियं	वियंमियं	२४८	२७	मृदकार	सोमदि

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
२४६	२१	विधुनितं राजानं	विधुतरामस्य	३३४	२०	परिदधामि	परिधायैमि
"	"	दर्शयन्त्यः	दर्शयन्ति	३३६	१६	धोतृभ्यो	धोतृभ्यो
"	"	राजन्ते	राजः	३३८	६	वृडे	वृडे
२४१	१७	हापित	ज्ञापितः	३३८	२१	पृष्टे(?)	वृडे
२४३	३०	विधुनित	विधुनित	३३८	२६	धोतुम्	धुन्वा
२४४	२२	पाश्वे	पाश्वे	३४१	४	पत्ता य	पत्ताप
२४६	२२	पाण्डुराण्या-	पाण्डुराण्या-	३४१	१६	प्राता च	प्राताया
२६६	१४	खण्डपि	खण्डपि	३४८	७	उम्मिडं	उम्मिड
२६८	२०	वत्स !	वत्से !	३४८	२१	सा(स)रङ्ग	सारङ्ग (शाङ्ग)
२६६	१२	भमिराई	भंमिराई	३४८	२३	उन्मुक्त	उद्धस्तिपक
२७२	१८	विधुनयन्	विधुनयन्	३४९	२२	हला	हलाः
२७२	२१	अमर्य	अमात्य	३४६	२३	हला	हले
२७४	१६	मूमा-	भूम्य-	३४६	२४	पश्यती	पश्यन्ती
२७७	१८	धृष्टिमानम्	धृष्टताम्	"	"	रहितया	रहितायाम्
२८०	१७	भालं	भालो	३४६	२६	हला	हले
२८१	१७	सञ्चित	सृत	३४०	८	सलद्वह	सदलह
२६१	१६	स्यान्तो	स्यान्तर्	३४०	२२	श्लाघते	सफलपति
२६१	१६	चूरयं-	चूरयं	३४१	१७	कहह	कहह
२६२	२२	-घारा	घारः	३४१	२६	-राङ्गुल्यां	-राङ्गुल्यां
२६२	२७	विद्याहरो	विद्याधरो	३४२	१६	तत्रं	धत्
२६३	२४	धू	धू	३४४	२०	[कुन]	[शकुन]
२६८	२७	विद्याहर	विद्याधर	३४४	२४	मोपेत्तार्यां	मोपेत्तार्यां
२६६	२३	नगर	नगराद्	३४७	२६	भरयो	-भरणै
३०५	१०	आगंदिउं	आगंविउ	३६१	१२	निहत्तरे	निहत्तरे
३०५	२६	निरपेत्तम्	निरपेत्ताः	३६२	१७	खरेण	खरटेन
३०७	१३	जपंओ	जपंता	३६२	२५	-त्यमत्यं-	-त्यमत्य-
३०६	३	गुण जलहि	गुणजलहि	३६२	२६	प्राप्स्यसि	प्राप्स्यति
३१५	२८	दंहे	गेहे	३६६	२५	मित्त्राणि	मित्त्राणीव
३१६	४	सिट्टो	सिट्टां	३७२	२०	द्युपायम्	द्युपायम्
३२१	१३	तीरण	तीरण	३७४	२४	तस्मा	तस्मात्
३२१	२८	"	"	३७४	२७	मनःकामित	मनस्कामित
३२३	१८	विज्ञप्य	विद्वपय	३७८	८	पल घो	पलाओ
३३४	२	धञ्ज	धञ्ज	३७६	६	मङ्गफह	मङ्गफह
३३४	२६	पैत्रिक	पैत्रिक	३८०	२३	-भवतामिष्टौ	-भवतमिष्टौ
३३६	६	परिदियपमि	परिदिय पमि	३८१	१३	जमिदमह	जमिद मह
३३५	३६	यातां	यातां तेषां	३८३	१४	-तायै	-ताया

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
३८३	१४	-सिन्यै	-सिन्या	४४०	२३	यलः	मजः
३८६	११	सहसं	सहससं	४४१	७	सम्मताई	सम्मतराई
३८७	१७	दास्यथं	घटाथं	४४६	७	तिचं	तत्ति
३८९	१६	कृतेन	कृते	४४६	१४	-थमस्सं	-मयस्सं
"	"	धनश्	धन	४४६	१६	जयन्ति	जयन्ति
३९२	२	गेहे	गेहे	४४७	१६	-मपजपित्वा	-मपजप्य
३९३	२३	ममेयाद्	ममेयाद्	४४७	२५	चिह्नज	चिह्नजाङ्ग
३९३	३८	तस्स	तस्य	४४८	२२	जघयन्तिः	जघयन्ति
३९४	२६	-मयगुह्य	मयगुह्य	४४८	२६	प्रातिहायं	प्रातिहायं
३९५	१	जिचोइ-	जिचो इ-	४४९	१९	यास	या स
३९६	१३	वाल्लोच्चिय	वाल्लोच्चिय	४५०	२२	भङ्गं	भङ्गं
३९६	२५	वाल्ल एव	वाल्ल इव	४५०	२८	धम्मं	धम्मं
३९८	२६	भविष्यतीह	भविष्यतीह	४५३	१	किंचाउ	किंचाप
४०१	२४	सप्राकारं	सप्राकारं [सर्पागारं]	४५३	१६	किञ्चापू	किञ्चापूद्
४०२	२४	स्फुरिता-	स्फुरिता-	४५५	२५	घटेनेदं	घटेनेदं
४०२	२८	स्य हो	-स्याहो	४५५	२७	दुमंहां	दुमंहां
४०६	७	-पुव्वीए	पुव्वीए	४५७	१	तां मघो	तामघो
४०६	२३	पद्ममाणमे-	पद्मे-	४५७	२४	मा	सा
४०७	१९	-मेव, निर्विपं	-मेव निर्विपं,	४६२	१५	चिलम्बपिप्यति	चिलम्बमे
४१०	१६	मङ्गलं	मङ्गलं	४६२	२३	हपितो	हपितो
४१०	२०	प्रिये !	प्रिये !	४६४	१६	बल	बल
४१०	२८	भणितं	भणितं	४६४	१९	पजापितु-	पजायितु-
४१३	१४	कोसक्खियं	कोसक्खियं	४६५	२८	हृ-	हर
४१३	२१२	खरं खारो	खरत्तारो	४६८	१६	-स्तः	-स्ताभ्यां
४१४	१५	तत्त्वया	तत्त्वया	४७२	३	तह	तह
४२६	८	तेण	तेयं	४७२	२१	द्वादशाघापि	द्वादशापि
४२८	१८	विघट्टय	विघट्टय	४७४	२५	भवनान्तो	भवनान्तर
४२८	१९	हरहास	हरहास	४७५	२६	खट्वाङ्गः	खट्वाङ्गः
४२९	४	उम्मिठो	उम्मिठो	४७६	१२	पुच्छं सुद्धिचं	पुच्छं सुद्धिचं
४२९	१९	उग्मुक-	उद्धस्तिपक-	४७७	१८	वासिनी	वासिना
४३०	१८	ममीपार	ममोपरि	४७७	२५	तनस्	ततस्
४३३	५	धरिउट्टुउर	धरिउट्टुधुर	४७८	२१	शिरःहृत	शिरःस्त्रुन
४३४	२	अम्मेहि	अम्हेहि	४७९	१०	पुञ्ज	पुष्प
४३६	८	तव्वयणाप्रणो	तव्वयणायप्रणो	४८१	२२	शुण	शुण
४३९	१३	हरणं	हरण्यां	४८२	४	सा	मा
४४०	१६	विच्छुरियं प्रहर	विच्छुरियाहर	४८२	११	निसुयं	निहयं

पृष्ठ	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठ	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
४८५	२६	विभ्ये	विभ्ये	५४६	१६	उज्ज्	व्ययार्थधान्यं
४८६	१६	झरन्तं	झरन्तं	५४६	१६	पश्यति	पृच्छति
४८६	२८	न्यवत्सातां	न्यवत्सातां	५४७	२०	प्रयतेतां	प्रयतेथां
४८८	४	धुमिड	धुमिडं	५६१	३०	कतव्यं	कर्तव्यं
४८८	१६	करविकां	करविकां	५६२	२१	कथयति	कथय
४९०	११	-म्ह कुसलत्तं	म्हकुसलत्तं	५६७	१७	गुरु	गुण
४९०	२२	-म्ह कुम्भः	म्हकुम्भः	५७२	६	कुंमर	कुंमर
४९२	२६	-दिशा	-दिक्	५७२	१८	आष्टक	आष्टक
४९६	६	वेवाहिपण	वेवाहिपण	५८५	१६	कुत्वा	कुत्वा
४९७	१६	य	च	५८६	१७	धुरं	धुरां
५००	२६	पूर्व	पूर्वं	५८७	२२	कथकथमपि	कथं कथमपि
५०२	८	विसुपद्धे	विसुपद्धे	५८७	२३	वुद्ध्या	वुद्धया
५०४	१७	उच्छिन्नत	उच्छिन्नत	५८८	१४	समुद्धये	समुद्धये
५०५	१४	किल किल-	किलकिल-	५९६	४	बोहिज्जइ	वाहिज्जइ
५०५	२६	किल क्रीडन्तः	किलकिलायमानाः	६०४	५	चन्द्र	चन्दन
५०६	११	तृतीयाण	तृतीयगुण	६०६	४	भुवण	भवण
५१०	२८	-मालामेकां	-मालमेकं	६०६	१६	भुवन	भवन
५१२	१५	श्रवण	श्रवण	६११	१८	मध्ये	मध्ये
५१६	१०	वुद्ध	वुद्ध	६११	२६	ज्ञातित्वा	ज्ञातित्वा
५१६	२३	पत्तान्तो	पत्तान्तर्	६१३	२२	एव	एवं
५२०	११	आवहणत्थं	आवहणत्थं	६१३	२७	सं	स
५२१	१३	मुत्कलितेह	प्रेपितेह	६१४	१७	गुरेराप	गुरेराप
५२२	२८	मयि	मम	६१४	१८	कञ्चिद्वरं	कञ्चिद्वरं
५२३	८	रमणीय	रमणीय	६२२	११	वहु	बहु
५२४	४	उज्जाणियाए	उज्जाणियाए	६२४	१७	तपः कर्मणि	तप कर्मणि
५२६	६	भव-	भव-	६२५	१	सञ्चित्ते	सञ्चित्ते
५२६	२४	दाव-	दाव-	६२६	१०	सञ्चित्त	सञ्चित्त
५२८	१६	चर्य	चरं	६२६	२६	दृष्टा	दृष्टा
५२६	८	निरवकलो	निरविकखो	६२७	७	ठायइ	ठावेई
५२६	२३	तव	तप	६२७	२१	भुनि	मुनि
५३०	१	-यद्धण	-यद्धण	६२८	१०	भव्याः	भव्याः
५३०	७	-गुद्धसप्रो	गुद्धुसिओ	६२८	१५	जो	जे
५३७	१५	तस्य ॥	तस्य ॥	६२६	२०	संस्थितान्	संस्थितान्
५३८	१५	मन्यते	मन्यते	६२६	२६	यो	ये
५३८	१५	उद्गीषो-	उद्गीषो	६३२	१	सद्विचिं	सद्विचिं
५४०	८	सामर्य	सामार्य	६३२	१७	ददपि	ददपि